ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

S İ R E T Ü ' N - N E B İ

(T E R C Ü M E T Ü ' Z - Z A R İ R)

İnceleme - Metin

I

DOKTORA TEZİ

YENİ TÜRK DİLİ

Hazırlayan
MUSTAFA ERKAN

Yöneten
Doç. Dr. HAMZA ZÜLFİKAR

ANKARA - 1986

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

S İ R E T Ü ' N - N E B İ

(T E R C Ü M E T Ü ' Z - Z A R İ R)

Sözlük - İndeks

II

DOKTORA TEZİ

YENİ TÜRK DİLİ

Hazırlayan
MUSTAFA ERKAN

Yöneten
Doç. Dr. HAMZA ZÜLFİKAR

ANKARA - 1986

İÇİNDEKİLER

1. ÖNSÖZ .... I- II
2. HAL TERCÜMESİ III
3. GİRİŞ
A. Erzurumlu Mustafa Darir'in Hayatı IV-IX
B. Eserleri X
1. Kıssa-i Yusuf..... X - XI
2. Futuhu'ş- Şam.. ..... . XI -XII
3. Yüz Hadis ve Yüz Hikâye XII- XIII
4. Siretü'n- Nebi ..... XIV- XXI
5. Siretü'n- Nebi'nin Nüshaları .... XXII - LV
6. Siretü'n-Nebi Üzerine Yapılan Çalışmalar LVI
7. Tezi Hazırlarken Üzerinde Çalıştığımız Nüshalar.....LVII- LVIII
8. Darir'in Dili ve Üslûbu LIX - LXI
9. Gramer Notları .....LXII- LXXXII
IO. Tezi Hazırlarken Tuttuğumuz Yol.....LXXXlll- LXXXVII
11. Bibliyografya..... LXXXVI - XCV
12. Kısaltmalar..... . XCV
13. Transkripsiyon Listesi XCVII
4. METİN BÖLÜMÜ..... .....1 - 559
5. NÜSHA FARKLARI BÖLÜMÜ..... ... .. 560 -896
6. SÖZLÜK VE İNDEKS BÖLÜMÜ..... .897 - 1127
7. ESKİ HARFLİ METİNDEN ÖRNEKLER ..... 1128 - 1133

DEĞERLENDİRME KURULU ÜYELERİ

	Adı ve Soyadı	İmza
Başkan :	Doç. Dr. Hamza Zülfikar	
Üye :	Prof. Dr. Ahmet Ercan	
Üye :	Doç. Dr. Mertol Tulum	
Üye :	Prof. Dr. Reşat Genç	
Üye :	Doç. Dr. Mürsel Öztürk	

Tezin Kabul Tarihi : 8. 5. 1987

Derecesi : Pekiyi

ÖNSÖZ

Darir'in Siretü'n-Nebi'si xıv. yüzyıl sonlarında, Mısır Memlûk sahasında meydana getirilen ve Oğuzca (Türkmence) eserler grubuna giren önemli bir dil yadigarıdır. Yazarın yetiştiği dönemde Erzurum'da çeşitli etnik grupların yer alması, yine eserin yazıldığı bölgenin de çeşitli Oğuz ve Kıpçak etnik unsurlarının yerleşim alanı olması sebebiyle Siretü'n-Nebi, ihtiva ettiği malzeme açısından üzerinde önemle durulması gereken bir eserdir.

Diğer taraftan eser, manzum, mensur yazılmakla birlikte daha çoknesir ağırlıklıdır. Bu bakımdan da Eski Anadolu Türkçesinin cümle bilgisi ve kelime gruplarına,ışık tutabilecek mahiyettedir. İlk siyer tercümesi olması ve muhtevası yönüyle dinî açıdan da önemli bir eserdir.

Bu çalışmamızda ne yazık ki hayli hacimli olan eserin tamamı üzerinde durulamadı. Üçte birine yakın malzemeyi içine alan birinci cilt üzerinde çalışıldı. Metin bölümünde eserin Topkapı Sarayı nüshası transkripsiyonlu olarak verildi. Nüsha farkları bölümünde karşılaştırmaya alınan iki nüshanın farkları en ince ayrıntılarına kadar belirtildi. Sözlük ve indeks bölümünde eserin sözlüğü ve mufassal indeksi verildi. Ayrıca giriş kısmında,yazarın hayatı, eserleri, Siretü'n-Nebi'nin nüshaları, dil ve üslûp, gramer notları ve tezi hazırlayış metodumuz üzerinde duruldu.

Metnin bir hayli hacimli olması sebebiyle çalışmamız boyunca hep zamanla yarıştık. Ek süre almamıza rağmen metin ve indeks çalışması, çalışma saatlerimizin hemen hemen tamamını aldı. Bu sebeple de eserin gramer özellikleri üzerinde yeterince durulamadı. Eserin fişleri imlâ, ses, yapı, anlam, kullanış gibi esas-

lara göre hazırlanmıştır. Üzerinde duramadığım konular üzerinde daha sonraki çalışmalarımda durabileceğimi umuyorum.

Yorucu bir çalışma sonucu ortaya koymaya çalıştığımız bu değerli malzemenin, Eski Anadolu Türkçisi çalışmalarında bir yer işgal edebilmesi ve Türk kültürüne az da olsa bir katkıda bulnabilmesi en büyük sevincimiz olacaktır.

Çalışmaya başlamamızı sağlayan ve bir süre yöneterek değerli yardımlarını esirgemeyen sayın hocam Prof. Dr. Zeynep Korkmaz'a, daha sonra tez yönetimini üzerine alan, çalışmalarımızda her türlü yardım ve kolaylığı gösteren hocam Doç. Dr. Hamza Zülfikar'a, Konya'da bulundukları sırada çalışmamızın büyük bir kısmını bıkmadan kontrol eden ve çok değerli katkılarda bulunan hocam Doç. Dr. Mertol Tulum'a ve zaman zaman görüşlerine baş vurduğum hocam Prof. Dr. Kemal Eraslan'a teşekkürlerimi arz etmeyi bir görev bilirim.

Ayrıca fişlerin düzenlenmesinde ve müsveddelerin temize çekilmesinde yardımlarını esirgemeyen bölümümüz elemanlarından arkadaşım Arş. Gör. Alim Gür'e, Arş. Gör. Kemal Güler'e ve değerli yardımlarda bulunan diğer arkadaşlarıma da teşekkürlerimi sunarım.

Konya - Kasım 1986 Mustafa Erkan

HAL TERCÜMESİ

1950 yılında Seydişehir'in Kavak Köyünde dünyaya gelmişim. İlk öğrenimimi orada yaptım. 1965 yılında 1965 yılında Konya İmam - Hatip Okulu'na girdim. 1972 yaz döneminde mezun oldum. Aynı yıl güz döneminde fark derslerini vererek Konya Karatay Lisesini bitirdim. Yüksek öğrenime devam ederek 1979'da Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Türk Dili Kürsüsünden mezun oldum. Aynı Kürsüde Yüksek Lisans öğrenimine devam ettim. Erzurumlu Mustafa Darir'in Yüz Hadis ve Yüz Hikâye adlı eseri üzerine yaptığım Yüksek Lisans tezimi vererk 1979 yılında mezun oldum.

1980 yılnda Hasanoğlan Atatürk Öğretmen Lisesi edebiyat öğretmenlğine atandım. 1981 Mart - Temmuz döneminde kısa devre askerlik hizmetimi tamamladım. Eylül 1981'de Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde asistan oldum. Halen aynı Fakültede Araştırma Görevlisi olarak çalışıyorum.

Evli ve bir çocuk babasıyım.

Konya - Kasım 1986 Mustafa Erkan

G İ R İ Ş

ERZURUMLU MUSTAFA DARİR'İN HAYATI

XIV yüzyıl Beylikler Devri şair ve yazarlarından olan Darir'in asıl adı Mustafa, babasının adı Yusuf, dedesinin adı Ömer'dir. Siyer'inde kendisini "Muṣṭafā İbn-i Yūṣuf İbn-i ʿÖmer ez-Źarîrî el-Erzeni'r-Rūmî" olarak tanıtmaktadır. (1) Fütuhu'ş-Şam tercümesi adlı eserinde ise kendisini "Muṣṭafā bin Yūṣuf bin ʿÖmer el-Mevlevî el-Erzeni'r-Rūmî" diye Mevlevi tarikatına mensup olduğunu belirtecek şekilde tanıtır. (2) İki eser arasındaki bu tanıtma farkı Siyer'ini tamamlayıp Karaman mülküne geldikten sonra Mevleviliğe intisap etmiş olabileceği düşüncesini akla getirmektedir.

Doğuştan kör olduğu için (3), Darir lakabını almıştır. Yazdığı şiirlerinde bazen "Darîrî", bazen de onun Türkçe karşılığı olan "Gözsüz" mahlaslarını kullanmıştır.

"Eger Żarîr ẕelîldür ü sözleri ʿāmî
Velîki söyledügi söz sevindürür ʿāmî"(4)

---

(1) Darir, Siretü'n-Nebi, Topkapı Sarayı Küt. Koğuşlar, Nu: 1001, C.1,5b-8, (T. olarak kısaltıldı).

(2) Darir, Fütuhu'ş-Şam Tercümesi, Millet Küt. Yazmalar Bl.,Nu: 434, C.1, 1b; Alessio Bombacı Histoire de La Litterature Turque Libraire, c. Klınesieck,Paris, 1968, s. 179; Necip Asım, "Mısırda Yazılmış Türkmence Kitap", Daru'l-Fünun Edebiyat Fak.Mc. sayı:I, s.59'da "efendi" makamına yükseldiği yazar.

(3) N.Sami Banarlı, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, 5. fas., Ist. 1971,s.360; İ.Hakkı Konyalı ,"Mucize Kitap", Tarih Hazinesi Mc. sayı:16, Kasım 1952, Konyalı, Siretü'n-Nebi'nin Üçüncü Murad'ın emriyle H.1003 tarihinde saray için hazırlanan minyatürlü nüshaları hakkında yazdığı bu makalede, Darir'in ilmindeki genişliğe işaretle gözlerini sonradan kaybetmiş olabileceği görüşüne yer verir. Bu makale M.Faruk Gürtunca'nın sadeleştirdiği Siyer'in önsözüne de eklenmiştir.M.Faruk Gürtunca, Kitab-ı Siyer-i Nebi Önsözü, Sağlam Kitabevi, İst. 1977.

(4) Darir, T 8b-11

"Meger bu Gözsüze andan şefā'at irişe kim
Raḥīm raḥmat ide ḳurtara bu ma'ẕūrı" (5)

Darir hakkındaki bilgilerimiz kendi eserlerinde verdiği kısa bilgilerle sınırlıdır. Doğumu, hayatı ve ölümü konusunda bugün için yeterli bilgilere sahip değiliz. Kendisinden bahseden kaynaklar (6) xv. yüzyılın ikinci yarısında yaşadığını kaydederek birkaç eserini vermekle yetinirler.

Darir muhtemelen Erzurum'da doğmuş ve çocukluk yılları orada geçmiştir. Eserlerindeki Azerî dil özellikleri ve künyesi bunu doğrular mahiyettedir. A.Şerif Bayga, yerli Türk emirlerinden Melik Reşidü'd-din zamanında yetiştiğini söyler. Z.Velîdi Togan ise kaynak belirtmeden Salur Türkmenlerinden olduğunu ileri sürer.(7) Erzurum'da ne kadar kaldığını, tahsilini nasıl yaptığını bilmiyoruz. Ama güçlü hafızası sayesinde Arapça ve Farsçayı mükemmel bir şekilde öğrendiği gibi,İslamî ilimlerde de ehliyetli olduğunu yazdığı tercüme eserlerinden anlıyoruz.

H.779/1377'de Mısır'a gitmiştir. Mısır melikinin huzuruna kabul edilmek ve sohbetinde bulunmak arzusundadır.

Bu tarihte Mısır sultanı El-Mansur Ali İbn Şaban İbn Hüseyin'dir.En yüksek dinî mevkide ise Şeyh Ekmelüddin

---

(5) Darir, T 12a-1

(6) Bursalı Mehmet Tahir, Osmanlı Müellifleri, c.3,İst.1343 (1924-25); Fuat Köprülü, "Türk Dili ve Edebiyatının Tekamülüne Umumi Bir Bakış", Yeni Türk Mc. s.4, İst. 1933; N.Sami Banarlı, a.g.e.; İstanbul Kütüphaneleri Tarih ve Coğrafya Yazmalar Kataloğu,Türkçe Tarih Yazmaları 3. fasikül, İst. 1943 gibi.

(7) A.Şerif Bayga, Erzurum Tarihi,Anıtları,Kitabeleri, Bozkurt Basımevi, Ist. 1936, s. 167; Z.V.Togan, Umumi Türk Tarihine Giriş, İ.Ü.Ed.Fak Yay.İst.1970,s.272

Muhammed bin Muhammed Mahmud el-Babirtî (Bayburtlu)(8) (öl.786/1384) bulunmaktadır. Muhtemelen Darir Şeyh Ekmelüddin'le önceden tanışıyordu ve onun daveti üzerine Mısır'a gitmiş olabilir. O devrelerde Erzurum'daki karışıklıklar ve harpler de Mısır'a gitmesinde rol oynamış olabilir. Şeyh Ekmelüddin aracılığı ile Mısır sultanıyla tanıştırılır.(9) Darir, ilminin genişliği, hafızasının güçlülüğü, sözünün tatlılığı, ifade gücü, hoş sohbeti sayesinde kendisini kabul ettirir. Bu durumu şöyle açıklar: "Zîrâ gözsüz gişinüñ egerçi gözi yoḫtur ve görki eksükdür; ammâ ḳuvvat-ı ḥâfıẓası ḳatı uludur, sözi göñlünde cem' eylemege ḥıfẓınuñ ḳuvvatı olur. Żarîr söz söyleyicek ṭatlu söyler-idi, ḳuvvatlu ma'rifetlü söyler-idi, naẓm ve neṣr söylemekde 'ıbaratı ḫub-ıdı; söylese şür-engiz, ḥaḳîḳat-âmiz söyler-idi, işâreti ḫûb-ıdı. Ḫalayıḳ anuñ sözüni dinlemege 'aẓîm raġbet iderler-idi; egerçi taḥsîlı az u 'ilmi kem idi illâ 'örfî gelecilerde zihni muḥkem-idi. Biş yıl ol pâẓişâhuñ ḥażratında Żarîr her gice meclis eyledi, siyer-i mülûk ve ġazâ ve aṣḥâb ve fütûḥ-ı Şâm ve Mıṣr ve 'Irâḳ söyledi, tevârîḫ-ı mülûk ol âli ḥażratda çoḳ şerḥ ḳıldı. Şöyle kim ol meliküñ mübârek sem'ına ḫoş gelür-idi"(10)

---

(8) Darir, T 6a-1; Ahmet Cevdet Paşa, Kısas-ı Enbiya ve Tevarih-i Hulefa, C.2, Bedir Yayınevi, Ist.1969 s. 550; Bursalı M. Tahir, Osmanlı Müellifleri I, Ist.1333 (1915-16) Bu tezin indeks Bl. Şeyh Ekmele'd-din maddesi.

(9) İ.Hakkı Konyalı, a.g. makalesi; Vasfi Mahir Kocatürk, Türk Edebiyatı Tarihi, Ank. 1970; M.Halil Yınanç, Akkoyunlular mad. İ.A. C.I. s. 253.

(10) Darir, T 6a-17, 6b 1-7

Darir yukarıda söylediği gibi sultanın sohbetinde bulunur. Darir'den "sire" söylemesini de yine el-Mansur Ali ister (11). Darir, Şeyh Ekmelüddin'in de işaretiyle Ebu'l-Hasan-ı Bekrî'nin Arapça eserinden tercüme ederek Rasul'ün siretini melikin huzurunda şerh eyler (12).

Bu arada el-Mansur Ali ibn Şa'ban ibn Hüseyin ölmüş, yerine kardeşi Melik Salih Zeynüddin geçmiştir.(783/1381). Emirlerden Berkuk ise Atabey olmuştur. Bir yıl sonra emirler meclisi, toplanarak Melik Salih'i hal ile Kıpçak kölemenlerinden Kalavan sülalesinin idaresine son verip Çerkes asıllı Ebu Said Berkuk ibn Enes'i Mısır tahtına geçirmişlerdir.(13) (784/1382)

Darir, bu karışıklıklar döneminde çeşitli kitapları inceler, Sultan Berkuk'un da isteğiyle siyerini yazmaya başlar ve 790/1388 yılında tamamlayarak büyük bir ihtimalle bu sultana sunar.

Siyerini yazarken Darir'in bir hayli yaşlanmış olduğu şu beyitlerden anlaşılıyor:

"Żarīr çün żarir itdüñ żaʿīf itdüñ ü pīr itdüñ
İlahī añā ʿafv itgil işidenler disün āmīn"(14)

Darir, siyerini tamamladıktan sonra ailesi ile birlikte İskenderiye şehrine gelir, oradan deniz yoluyla Anadolu'ya geçerek Karaman mülküne ulaşır; dört yıl Karaman'da ikamet eder. 795/1392-1393'de Şam'a, oradan Haleb'e geçerek Melik Çolpan'a intisab eder. Bunu, Fütuhu'ş-Şam Tercümesi'nin mukaddimesinde şöyle anlatır:

---

(11) Darir, T 6b-10-15

(12) Darir, T 7b-4-7

(13) Ahmet Cevdet Paşa, a.g.e. s. 533; Darir, T 7b-12, 8a-1-7

(14) Darir, Siretü'n-Nebi, Mertol Tulum nüshası 2b-13; Topkapı Sarayı Kütüphanesi Koğuşlar Nu: 993 C.6 146b-16

"Ḳaçan Rasūl ḥażratınuñ sīresi kitābını Türkī diline tercüme ḳılıcaḳ, ol kitāb evvel ve āḫır tamām olıcaḳ Rasūl ḥażratınuñ hicretine yidi yüz ṭoḳsan yıl tamām olmış-ıdı. Çün ol mübārek tercümesi tamām olıcaḳ Żarīr-i Ḥakīr Mıṣr şehrinden İskenderiye şehrine sefer itdi; İskenderiye şehrinden daḫı göçdi, ehli 'ayāli birle deñiz geçdi dört yıl Yunān vilāyetinde Ḳaraman mülkinde muḳīm oldı. Andan sene ḫamse ve tis'ine ve seb'a mi'e olıcaḳ Żarīr yine Şām vilāyetinde intiḳal itdi. Çün Ḥaleb şehrine yitişdi, Ḥaleb içinde bir meliküñ ṣoḥbatına irişdi kim Haleb'e melik olmış-ıdı...Melik Çolpan."(15)

Darir'in ilden ile siyerini anlatmak için dolaştığını ve anadan doğma kör olduğunu şu sözlerinden anlıyoruz:

"Żarīr gör ki anuñ sevgüsinden ṭalib olup
Bu dünyā varlığını külli iḥtiḳār itdi

Yüridi ilden ile sīresin söylemege
Żarīr idi gözsüzlügi şi'ār itdi."(16)

Darir, Siyer'den sonra yazmağa başladığı ve 796/1393'te tamamladığı Fütuhu'ş-Şām Tercümesi adlı eserini de Melik Çolpan'a sunmuştur.

Sonra Yüz Hadis ve Yüz Hikaye adlı hadis tercümesini kaleme alan Darir'in onu da muhtemelen Melik Çolpan'a sunduğu tahmin edilebilir.(17)

Kimi kaynaklarda Kadı Darir (18) diye anılan

---

(15) Darir, Fütuhu'ş-Şam Tercümesi Mukaddimesi, Millet Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Nu: Trh. 434

(16) Darir, Siretü'n-Nebi, Nuruosmaniye Kütüphanesi Nu: 2855/3347 C.5, s. 181b 1-3

(17) Mustafa Erkan, Mustafa Darir, Yüz Hadis ve Yüz Hikâye, A.ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Türk Dili Kürsüsü, basılmamış Yüksek Lisans Tezi,Ank.1979, s.x

(18) N.Sami Banarlı, a.g.e.

Darir'in kadılığı konusu, elimizde yeterli delil olmaması sebebiyle aydınlatılmaya muhtaçtır.

Türk diline kıymetli eserler kazandıran,Türkçe ilk müstakil Siyer Tercümesini gerçekleştiren (19) eserleriyle, özellikle Siyer'i ile Mısır, Suriye ve Anadolu'da haklı bir şöhretle erişen ve kendisinden sonrakilere bu yolda çığır açan Darir'in sonunun ne olduğu, nerede ne zaman öldüğü, mezarının nerede bulunduğu hakkındaki bilgilerimiz noksandır.

xıv. yüzyıl sonuna kadar eserler verdiği nazara alınırsa xv, yüzyıl başlarında öldüğü tahmin olunabilir. (20)

---

(19) Massad Süveylim Ali es-Shaman, Türk Edebiyatında Siyerler ve İbn Hişam'ın Siyerinin Türkçe Tercümesi I-II xxxvııı, A.Ü. İlahiyat Fak.,basılmamış doktora tezi Ankara 1982

(20) Kemal Yavuz, "Erzurumlu Mustafa Darir, Hayatı, Eserleri ve Siyerindeki Manzumelerin Muhtevası", Millî Kültür, Kültür ve Turizm Bak., sayı: 46, Ank. 1984,s.37-40

E S E R L E R İ

KISSA-İ YUSUF

Erzurumlu Mustafa Darir'in ilk eseri Kıssa-i Yusuf manzumesidir. Eserin adını şu mısralarla verir:

"Ol gül ile bülbüli şād idelüm
Ḳıṣṣa-i Yūṣuf'ı bünyād idelüm"

Konusunu, Kur'an-ı Kerim'den alan bu eser, "fāilātün fāilātün fāilāt" vezniyle yazılmış 2120 beyitlik bir mesnevidir. Yer yer şi'r-i Yusuf, şi'r-i Zeliha gibi gazellerle süslenmiştir.

Darir, eseri 768/1366-67'de destanlaştırdığını kitabın sonundaki 2099 ve 2100. beyitlerde şöyle ifade eder:

"Yidi yüz altmış sekizde söyledüm
Buncalayın destān şerḥ eyledüm

Pes çahār-şenbe güni başladum
Yek-şenbe güninde ḫatm eyledüm"

Kıssa-i Yusuf veya Yusuf u Zeliha diye adlandırılabilecek olan eser, Ali, Kırımlı Mahmud, Şeyyad Hamza ve Süli Fakih'in Yusuf ve Zeliha'larından sonra aynı konuyu işleyen beşinci eserdir. N. Sami Banarlı ve Kemal Yavuz, eserin anlatım bakımından kendisinden öncekilerden daha başarılı olduğunu kaydederler. (21)

Kıssa-i Yusuf'un bilinen tek yazma nüshası İ.Ü. Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Bölümü 311 numarada kayıtlıdır. Eser üzerine İ.Ü. Edebiyat Fakültesinde mezuniyet tezi hazırlayan Gülçin Kocaengin bir yazma nüshasının da kendisinde bulunduğunu bildirmektedir.(22)

---

(21) N.Sami Banarlı, a.g.e. s. 368; Kemal Yavuz, a.g. makalesi

(22) Gülçin Kocaengin, Zarir ve Yusuf ile Zeliha Mesnevisi, Ist. 1954, s. 159 Türkiyat Ens. Tez Nu: 440

Eser üzerinde Gazi Üniversitesine bağlı olarak Leyla Karahan, inceleme, metin, indeks olmak üzere doktora çalışması yapmıştır.

Leyla Karahan, Erzurumlu Mustafa Darir, Kıssa-i Yusuf (Yusuf u Züleyha), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Böl. basılmamış doktora tezi, Ank. 1985

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde yapılan mezuniyet tezleri ise şunlardır:

Süheyla Dinar, Zarir'in Yusuf ve Zeliha'sının Gramer Hususiyetleri, İst. 1949-50, Türkiyat Enstitüsü Ktp. Tez nu: 341

Gülçin Kocaengin, Zarir ve Yusuf ile Zeliha Mesnevisi, İst. 1954, 159 s. Türkiyat Ens. Tez nu: 440

Nuran Ozyiğit, Erzurumlu Mustafa Darir'in kıssa-i Yusuf Mesnevisi Üzerine Bir İnceleme, İst. 1962-63 242 s. Türkiyat Ens. Tez nu: 592

FUTUHU'Ş-ŞAM TERCÜMESİ

Bu eser Erzurumlu Mustafa Darir'in ikinci büyük ve önemli eseridir. Eseri, Darir 130/747-48 tarihinde Medine'de doğup 207/822-23'te Bağdat'ta ölen Ebu Abdullah Muhammed b. Vakıdî el-Medenî'nin Fütuhu'ş-Şam adlı eserinden çevirmiştir. Şam ve çevresinin İslâm ordularınca fetihlerini anlatan eser üç cilttir.

Darir, daha Mısır'da iken tercümeye başlayıp el-Mansur Ali'ye anlattığı eserini, Haleb'e geldiği zaman 795/1393'de Haleb naibi Emir Çolpan'a sunmuştur. Bunu Siyer'inde şu sözlerle açıklar: " Biş yıl ol pāzişāhuñ ḥażratında Żarīr her gice meclis eyledi; siyer-i mülûk ve ġazā ve aṣḥab ve fütūḥ-ı Şām ve Mıṣr ve ʿIrāḳ

söyledi, tevārīḫ-ı mülūk ol ʿāli ḥażratda çoḳ şerḥ ḳıldı." (23)

Fütuhu'ş-Şam'ın yazma nüshaları ve eser üzerindeki çalışmaları Mehmet Yiğit, Prof. Dr. Necati Akder Armağanı'nda tanıtmıştır. (24)

YÜZ HADİS VE YÜZ HİKÂYE

Darir'in en son yazdığı mensur eseridir. Darir, eserlerini genellikle intisap ettiği meliklerin isteği üzerine yazmıştır. Bunları, önce belirli Arap kaynaklarından faydalanarak saray sohbetlerinde hükümdarlara anlatmış, sonra kaleme alarak devrin melikine takdim etmiş, iltifat görmüştür. Mukaddimesinden de anlaşıldığı gibi Yüz Hadis ve Yüz Hikâye de aynı metodla kaleme alınmıştır. Darir, eserin yazılışını şöyle açıklar:

"Ol begler faḫrı ve melikler serveri dānişmendler mecmaʿı ṣoḥbatlu..." diye başlayıp beyin bir hayli sıfatlarını saydıktan sonra, "...buyurdı kim ol adamılar nūrı ve ʿālemler faḫrı ve velīler ḳıblesi ve nebīler kaʿbesi Muḥammed Muṣṭafā ḥażratınuñ (s. a.m.) ḥadīslerinden bir ḳaç ḥadīs yaz kim dem-be-dem mütāleʿa ḳılavuz, gönlümüz nūrı arta. Bu żaʿif ḳul daḫı ol işārat-ıla Tuḥaf-ı Mekkī ḥadīslerinden Yüz Ḥadis ve Yüz Ḥikâyet Yazdı"(25).

Darir, burada beyin adını vermeden saydığı sıfatları, Fütūḥu'ş-Şām tercümesinde Emir Çolpan için tekrarlamaktadır. Buna göre hadis yazmasını isteyen melik, Fütūḥu'ş-Şām'ı takdim ettiği Emir Çolpan olmalıdır.

---

(23) Darir, T 6b-5-7

(24) Mehmet Yiğit, "Erzurumlu Darir, Fütuhu'ş-Şam Tercümesi ve Nüshaları Üzerine" Prof. Dr. Necati Akder Armağanı, Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü, Ank. 1985, s. 171-179

(25) Darir, Yüz Hadis ve Yüz Hikâye, Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Ef. Böl. Nu:578/1, 1b,2a,2b

Tarih belirtmemekle birlikte Darir, eseri Haleb'e geldiği 795/1393 tarihinden sonra yazmaya başlamış ve Fütuhu'ş-Şam'ı melike sunduktan kısa bir süre sonra tamamlayarak Emir Çolpan'a takdim etmiş olmalıdır.

Yukarıda da belirtildiği gibi Darir, bu eseri, Fazlu'llah bin Nasıru'l-Gavri el-İmadî'nin Tuhfetü'l-Mekkiyye ve Ahbaru'n-Nebeviyye (26) adlı kitabından faydalanarak yazmıştır.

İmadi'nin eseri 159 hadis ve bazı hadislerden sonra anlatılan kısa hikayeleri ihtiva eder (27).

Darir, eseri için hadis ve hikayeleri Tuhfetü'l-Mekkiyye'den seçerek almıştır. Metne bağlı çeviri yerine serbest çeviri yolunu tutmuştur. Bazen kısa bir hadisi uzun uzun anlatır. Ayrıca hadis ravilerini çeviride zikretmez. Her hadisten sonra mutlaka bir hikâye anlatır,yer yer bu hikâyeleri uzatır, ilâveler yapar. Böylece esere telif bir eser niteliği kazandırır.

Yüz Hadis ve Yüz Hikâye Darir'in önemli ve orjinal bir eseri olmakla beraber, Siyer'i kadar yaygın ve meşhur değildir. Nüshalarının azlığı da bunu göstermektedir. Nüshalarının İstanbul'da kopya edilmiş olması kuvvetli ihtimaldir.

Yüz Hadis ve Yüz Hikâye'nin bilinen yazmaları Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi Nu: 578/1; Nu: 662; Pertevniyal Bölümü Nu: 438 ve Millet Kütüphanesi, Şer'iye Bölümü Nu: 1287/1-2'de kayıtlıdırlar. Daha fazla bilgi için Yüksek Lisans Tezimize bakınız (28).

---

(26) İstanbul Üniversitesi A.Y. nu: 862

(27) Merdan Tufan, Yüz Hadis ve Yüz Hikâye, Mez. Tezi, s.× ist. 1974, Türkiyat Ens. Tez nu: 1477

(28) Mustafa Erkan, Darir, Yüz Hadis ve Yüz Hikâye, A.Ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Türk Dili Kürsüsü, basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ank. 1979

SİRETÜ'N-NEBİ

Şüphesiz Darir'i üne kavuşturan en büyük eseri Siyer'dir. Darir'in bu eseri yazmasına sebep Melik Mansur Ali'nin isteğidir. Bunu Siyer'inde şöyle açıklar: "Biş yıl ol pāẕişāhuñ ḥażratında Żarīr her gice meclīs eyledi, siyer-i mülūk ve ġazā ve aṣḥāb ve Fütūḥ-ı Şām ve Mıṣr ve ʿĪrāḳ söyledi ve tevārīḫ-i mülūk olʿāli ḥażratda çok şerḥ kıldı" (29)

Bu sözlerden Darir'in Siyer'i yazmadan önce Fütuhu'ş-Şām adlı eserinde yazdığı konuları her gece padişahın sohbetinde anlattığı anlaşılıyor. Beş yıl sonra Mansur Ali Darir'e şöyle işaret eder:

"Gel iy gözsüz bañā bir sīre söyle
Kim anda ṣūrat u hem sīret olsun

Hem anda ʿilm añılsun ʿadl añılsun
İçinde maʿnī vü maʿrifet olsun

Bize eglenci olsun diñlemekde
Yüregümüze daḫı ḳuvvat olsun

Hem anda enbiyānuñ evliyānuñ
Sözi söylensün ü ḫoş raḥmat olsun

Ne sözler kim sen anda söyleyesin
Ḥadīs ü muʿcizāt u āyet olsun

Şecaʿat sözleri anda añılsun
Dilīr olmaḳlıġa bir himmet olsun

Añılsun anda tedbīr ü müdārā
Ki ʿaḳl endīşesine ālet olsun

Hem andan ṣabr u şükr ögrenelüm biz
Hem anı diñlemeklik tāʿat olsun" (30)

Bunun üzerine Darir, hemşehrisi alim Şeyh Ekmelüddin'e gelir, durumu anlatır. Ebu'l-Hasan el-Bekrî veya ibn Hişam'in siyerlerinden hangisini an-

---

(29) Darir, T 6b 5-6
(30) Darir, T 6b 10-15

latması gerektiğini sorar. Şeyh, ibn Hişam'ın eserinin siyer usûlüyle yazılmış bir tefsir olduğunu, halk tarafından anlaşılmasının zor olacağına; Bekrî'nin siyerinin ise zayıf yanları bulunmakla birlikte halkın anlayabileceği bir seviyede olduğuna işaretle Bekrî rivayetini tercih etmesini söyler ve Darir'i teşvik eder (31).

Şeyh Ekmelüddin'in işareti üzerine Darir Bekrî'nin siyerini Arapça olarak okutur ve Melik Mansur Ali'nin huzurunda Türkçe olarak açıklar. Bunu şöyle ifade eder: "Pes Şeyh-i ʿālem Żarīre Bekrī rivāyetini söylemege işāret ḳıldı, Türkī diline tercüme ḳılmaġa destūr virdi: Andan Żarīr musulmanlıḫ melikinüñ ḥażratında Rasūluñ sīretini söyledi, ʿArab dilince oḳıyup Türkī dilince şerḥ eyledi." (32) Bu sözlerinden anlaşıldığı gibi Darir siyerini henüz yazmamıştır, yalnızca melik huzurunda Arapça olarak okunanı açıklamıştır.

Massad Süveylim Ali es-Shaman tezinde, bazı İslâm alimlerinin görüşlerine dayanarak, "Ebu'l-Hasan el-Bekrî'nin (öl.694/1294 civarında), ez-Zirve fi's-Sireti'n-Nebeviyye ve Kitabu'l-Envar (33) adlı eserlerinde 'her ne kadar ibn İshak rivayet eyledi... ibaresi geçerse de, eserler yalancılık, sahte olaylar ve mübalağadan kurtulmuş değildir" görüşüne yer verir (34).

---

(31) Darir, T 7a ve 7b

(32) Darir, T 7b 4-7

(33) Daha fazla bilgi için bk. Keşfü'z-Zünun C.I, s. 195; Ahmet Ateş, Mevlid, İst. 1954 s. 11

(34) Massad Süveylim Ali eş-Shaman, a.g. doktora tezinin 91. dipnotunda verdiği ez-Zehebî, Şemsu'd-Din Muhammed: Mizanü'l-I'tidal fi Nakdi'r-Rical I, 53, Kahire 1325 adlı eserdeki görüşe dayanır. Ayrıca İbn Hacer el-Askalani'nin (öl.852/1449)."Lisanü'l-Mizan ve Tahrirü'l-Mizan" adlı eserindeki görüşü açıklayarak 92. dipnotta şu kaynakları verir:

Ancak yukarıda verdiğimiz kayıttan da anlaşılabileceği gibi Darir siyerini henüz yazıya geçirmemekte ve melik huzurunda Arapça olarak okunan Bekrî siyerini sözlü olarak şerh etmektedir. Siyerini yazmaya ise İbn Hişam ve Vakıdî'nin eserlerini etraflıca tetkikten sonra başlamış olmalıdır. Ebu Said Berkuk'un Mısır tahtına geçişini anlatan kısımların ve onu öven şu şiirin Siyer'in giriş kısmında yer alması bu görüşümüzü desteklemektedir:

"Diledi cümle ḫalāyıḳ kim ol şerîf vücūd
Şehenşeh ola cihāna imām u aʿẓam ola

Otura taḫt üzere tāc-ı salṭanat uruna
Mısr'da taḫt-ı selatin ana müsellem ola

Ḳaçan ki taḫta çıḳa ola ʿāleme sulṭān
Ola imām u ülü'l-emr gey muʿaẓẓam ola

Tevekkül edici Allāhına anuñ teg bir
Yaḳīnı doġru anuñ bigi bir daḫı kim ola

Bilindi deprenişinden ki pāẓişāh olıcaḳ
Zamāne ol meliküñ ʿadli birle ḫurrem ola"(35)

Mansur Ali'nin ölümü üzerine yerine geçen Melik Salih Zeynüddin zamanındaki karışıklıklar ve Ebu Said Berkuk'un tahta geçişi döneminde Darir, siyasetten uzak kalarak Hazreti Resul'ün hayatını tetkik etme fırsatını bulur. Bunu şu cümlelerinden anlıyoruz: "Çün mevlāna sulṭān Ebā Saʿīd el-melikü'ẓ-Ẓāhır salṭanat erkānına, memleket tertībine meşġūl oldı. Żarīr-i ḥaḳīr ḫātırını cemʿ ḳıldı bir müddet Rasūluñ salla'llāhu ʿaleyhi ve sellem siret-i kitābın müṭalaʿa eyledi"(36)

---

(34) devam. İzmirli İsmail Hakkı: Siyer-i Celile-i Nebeviyye, İst. 1332 s. 82, 94. Daha fazla bilgi almak için bk. Şıbt İbnü'l-Acemi, İbrahim b. Muhammed (öl. 841/1437) Nuru'n-Nibras..., Şehid Ali Paşa, Nu: 1963 varak 2a; Brockelmann, C. Gal S.1, 616; Rosenthal, F.: İlmü't-Tarih İnde'l-Müslimin, s. 264

(35) Darir, T 7b 13-17

(36) Darir, T 8a 7-9

Darir, bu tetkikte Ebu'l-Hasan el-Bekrî yanında daha çok Muhammed Abdulmelik ibn Hişam Nahvî'nin (ibn İshak'ın (öl.150/767) kaybolan eserinden faydalanarak) ıx. yüzyılda yazdığı "Kitab u Siretü'r-Rasulullah" (37) üzerinde durmuş olmalıdır. Darir'in T 8a 8-17 ve 8b 1-11 arasında verdiği izahlarda saydığı vasıflar, Şeyh Ekmelüddin'in İbn Hişam'ın siyeri için saydığı vasıflara uymaktadır. Ayrıca Darir, Muhammed b.'Ömer el-Vakidî'nin (öl. 207/823) Fütuhu'ş-Şam adlı eserini de incelemiş olmalı.

İşte bu araştırmaları sonucu İbn Hişam, Vakıdî ve Bekrî'den güçlü hafızasına aldığı konuları yeni bir sentezle Siretü'n-Nebi'de işlemiştir. Yer yer şiirlerle süsleyerek bir telif eser durumuna getirmiş Bekrî'nin aksak yönlerini de bu arada düzeltmiş olmalıdır.(38) Ayrıca "İbn-i Hişām ḳavlından Muḥammedi İbn-i İsḥāḳ eydür"(39) Żarīr eydür: Şeyh Muḥammed-i Hamedāniden raḥmatu'llāhı ʿaleyh şöyle işitdüm dir kim..."(40) Darir İbn Hişam'dan bahisle "Anuñ ʿibārat ve işārat gencini de bu maʿnā bazārında ḫarc itdi"(41). "İbn-i Hişām rivāyātını daḫı bu tercüme kitābında derc itdi...ol iki ulunuñ ḳavli bir yirde bulundı ve ol iki dürlü rivāyet bu Türkī tercümesinde bulundı"(42) gibi kayıtlar bu görüşü doğrulamaktadır.

Darir Siyer'i muhtemelen Sultan Berkuk'un hükümdar oluşundan sonra (784/1382) ve hükümdarın da istegiyle yazmaya başlamış ve (790/1388) de tamamlayarak

---

(37) Bilgi için bk. İslâm Ans. Sîre maddesi; Ist. 1970, s. 701.

(38) N.Sami Banarlı, a.g.e.,s.368

(39) Siretü'n-Nebi, Mertol Tulum Nüshası 7a 13

(40) Darir, T 9a 8-10

(41) Darir, S.Nebî, Topkapı Müz.Ktp. Nu:221,s.11

(42) Darir, S.Nebî, D.T.C.F. Ktp. M.Ozak I, Nu: 967 s. 5a

bu hükümdara sunmuştur. Darir Siyer'i yazma konusunda gerek Mansur Ali, gerekse Berkuk'un büyük desteğini görmüştür.

.....

"Velīki Mıṣr meliki vü şāh u şeh Berḳuḳ
İmam u aʿẓam u Sulṭān-u Mıṣr u Şām u Yemen
.....

Severdi dīni vü ʿilmi vü ehl-i ʿilmi iñen
Rasūli sevdügi ġāyetde sīresin anuñ

Buyurdı Gözsüze kim Türkī dilce söylemen
Hemīşe maʿnī, dili cāna tercümān olsun"(43)

Beyitleri bunu dile getirmiştir. Mısır melikleri de Anadolu beyleri gibi yazarları Türkçe yazmaya teşvik etmişlerdir.

Darir, siyerini yazarken emirlerin arzularını yerine getirmekle birlikte halka hizmet gayesi de gütmüştür. "Miskīn Gözsüz daḫı ol ḥabību'llāhuñ sīretinden, ṣūratından, muʿcizātlarından, kerāmetlerinden ʿArabī kitāblardan añlayu bildüginçe Türkī dilinde tercüme ḳıldı, gendü bigi bilmezlere kim ol Rasūlüñ muḥıbbı ve ʿāşıḳı dururlar; anuñ muʿcizātınuñ ṣādıḳı dururlar, bu dilden artuḳ dil bilmezler, ʿArab luġatını, ʿibāratını fehm ḳılmazlar; olara yadigār olsun diyü dürüşdi Ḥaḳ taʿālā müyesser ide inşa'allāhu taʿālā" (44)

Darir kitabına "Tercümetü'ż-Żarīr" diye ad verdiğini şöyle dile getirir. "...bir ḳaç muḫtaṣar ḥikāyetler, muʿcizāt-ı Nebevîden rivāyetler, vüsʿ-i ṭāḳatça bu ʿibāratsuz dile tercüme ḳıldı, ol bī-pāyān ʿilmüñ bir şemmesin şerḥ eyledi, Türkî dilince söyledi, andan bu Türkî kitāba Tercümetü'ż-Żarīr diyü ad ḳodı"(45).

---

(43) Darir, Siratü'n-Nebi, Topkapı Sarayı Ktp. Koğuşlar Nu: 993, 3 C. s. 2a 17-20 beyitler.
(44) Darir, T 98a 4-9
(45) Darir, T 86a 6-9

Darir, eserlerini yazmadan önce pek çok kaynaktan istifade edip etkilendiği gibi kendisi de, sonra gelenleri gerek kültür ve edebiyat sahasında, gerekse dinî sahada, özellikle siyer ve mevlid konusunda etkilemiştir. Hz. Muhammed'in doğumunu anlatan bölümde yer alan mevlid manzumesi çok orjinaldir, sade üslubu ve gönüle hitabeden duygulu anlatımıyla dikkat çekicidir.

Siyer'de yer alan mısralar Süleyman Çelebi'de söyleyiş ve kelime olarak hemen hemen aynen yer alır, vezin değişikliğinden başka aralarında ayrılık yok gibidir (46).

Fil vakasında anılan ve bazı Arapça eserlerde "Mezmum" olarak zikredilen Ebrehe'nin filinin adını Darir "Mahmud" olarak değiştirdiğini yazar. "Ba'zı sîre kitāblarını 'Arabî yazanlar, ol filüñ adını Meẕmūm yazarlar-ıdı. Ammā Ẓarîr bu tercüme kitābında revā gördi kim Maḥmūd yaza, anuñ-içun kim Ka'beye ḳaṣd itmedi, ne ḳadar kim urdılar, dögdiler, depesini çengel birle deldiler ilerü yürimedi Ka'be'ye ḳaṣd itmedi. Pes anuñ bigi canavara Meẕmūm dimeyeler Maḥmūd diyeler.." (47).

Darir'den sonraki siyer ve tefsir kitaplarında hep Mahmud olarak geçen filin adı bile Darir'in nasıl bir tesir icra ettiğini ve Türk milletine nasıl mal olduğunu göstermeye kâfidir.

---

(46) N.Sami Banarlı, a.g.e. s. 370; Şiir ve Edebiyat Sohbetleri, Kubbealtı Neşriyatı, İst. 1976, s. 279-287; Faruk K. Timurtaş, Mevlid, Süleyman Çelebi, 1000 Temel Eser 27, İst. 1970; 1453 tarihli Umur Bey'in vakfiyesinde Bursa Ulu Camii'ne vakfettiği kitapların listesinde Darir'in Siyer'i bulunmaktadır. Süleyman Çelebi Ulu Cami'de imamken bu eseri görmüş olmalıdır. bk. Zeren Tanındı, Siyer-i Nebi, Hürriyet Vakfı Yayını, İst. 1984, s. 27

(47) Darir, T 77a 15-17

Darir'ir eseri altı ciltten meydana gelmiştir. Bu, müstensihlerin tertibine göre değişikliklere uğramış bazen üç, bazen beş cilt olarak da tertib edilmiştir.

Siretü'n-Nebi'nin Konuları:

Konular, bazen fasl başlıkları bazen de doğrudan doğruya konu başlıkları ile belirtilerek işlenmektedir.

I cilt Tevhid, Hz. Muhammed'e övgü, dört halife ve Hz. Hasan'la Hüseyin'in methi ile başlar. Sonra şu konulara yer verir: Kitabın tercüme sebebi, Hz. Muhammed'in soyu, Hz. Muhammed'in isimleri, Hz. Muhammed'ın nübüvvet nurunun peygamberden peygambere nakli, Zemzem kuyusunun hikâyesi, Hz. Abdullah'ın doğumu, Kahin Zerka'nın hikâyesi, Hz. Amine'nin nikâhı, Satıh ve Şık kâhinlerin hikâyesi, Fil kavminin hikâyesi, Hz. Muhammed'in doğumu, Hz. Muhammed'in süt anneye verilmesi, Hz. Muhammed'in isimleri, Hz. Muhammed'in hocaya verilmesi, Hz. Amine'nin vefatı, Abdülmuttalib'in vefatı, Hz. Muhammed'in Ebu Cehil'le güreşmesi, Hz. Muhammed'in mucizeleri, kıtlık hikâyesi, Hz. Hatice'nin hikâyesi, Hz. Muhammed'in Meysere ile Şam'a ticarete gitmeleri, Hz.Muhammed'in başı üstünde bir bulutun gölge etmesi, bir ejderhanın yollarını kesmesi gibi.

II. cilt te Hz. Muhammed'in bazı mucizeleri, Hz. Hatice ile evlenmeleri, Hz. Ali'nin doğumu, Kâbe'nin yeniden imarı, Hz. Muhammed'e nebilik gelmesi, ilk vahiy, Hz. Hatice Hz. Ali, Hz. Ebubekir gibi ilk müslüman olanlar, İslâm'ın açıklanması ve Resul'un akrabalarını dine davet etmesi gibi konular işleniyor.

III. ciltte, Miraç hadisesi, Hz.Muhammed'in Taif Seferi, Hz.Aişe ile nikâhı, bazı ayet ve surelerin nüzulü, bazı kabilelerin müslüman oluşu, Medine halkından

bir gurubun Akabe'de Hz.Muhammed'e bağlılıklarını bildirmeleri ve Medine'ye davetleri, Hz.Muhammed'in Medine'ye hicret etmeleri, Kuba Mescidi'nin yapılması, Hz.Muhammed'in Medine'ye girdiği zaman devesinin çökdüğü yere Medine mescidinin yapılması, Hz.Ali ve Zeyd b. Haris hazretlerinin Hz.Muhammed'in isteğiyle Medine'ye hicretleri, Muhacir ve Ensar'ın kardeşliği yer alıyor. Medine rahiplerinden Ebu Amir'le Hz.Muhammed'in hak din üzerine tartışması ve rahibin haksızlığını anlaması, fakat inadı yüzünden İslâm'a girmeyip düşmanlığına devam etmesi, Mekke'ye, oradan Taif'e kaçarak memleketinden ayrı ölmesiyle sona eriyor.

IV.Ciltte Hz.Fatıma'nın doğumu, annesi Hz.Hatice'nin vefatı, bazı gazalar, Hz.Muhammed'in bazı mucizeleri, Bedir muharebesi, Ebu Cehl'in Ebu Leheb'in öldürülmesi, Beni Kaynuka gazası, Hz.Fatıma ile Hz.Ali'nin evlenmesi, Uhud savaşı, Bi'r-i Maune faciası, Beni Nadir gazası, Hz. Hüseyin'in dünyaya gelişi gibi konular işleniyor.

V. ciltte Beni Mustalık gazası, Hz.Muhammed'in Cüveyriyye ile evlenmesi, Hendek savaşı, Beni Kurayza gazası, Umre seferi, Hudeybiye anlaşması, Hz.Muhammed'in hükümdarları İslâm'a daveti, Hayber'in fethi, Yahudilerin Hz.Muhammed'i zehirlemeye teşebbüsü, kaza umresi, ganimetlerin taksimi, Mute harbi, Mekke'nin fethi gibi konular işleniyor.

VI. ciltte Hz.Muhammed ve sahabelerin Sa'd b. Muaz'ın düğününe gitmeleri Huneyn muharebesi, Taif kuşatması, Tebük gazası, Haccın farz kılınması, Veda haccı, Hz.Muhammed'in hastalanması ve vefatı gibi konular işleniyor.

SİRETÜ'N-NEBİ'NİN NÜSHALARI

1. Ankara D.T.C.F.Muzaffer Ozak I nu:967

Cilt : 1

Yazının cinsi : 40 yaprağı rik'a, diğerleri sülüs.

Ebadı : 240mm× 200mm içten 145mm×90mm

Yaprak sayısı : 350 (tahmini)

Sahifede satır sayısı 25

İstinsah tarihi : Belli değil.

Müstensihi : Belli değil.

Kağıt vasfı : Sarımtırak, boyuna su yollu.

Cilt vasfı : Mukavva kapaklı, sırtı kahverengi meşin.

Başı : El-hamdü li'llahi ġafire'z-zeleli ve sātire'l-ḥaleli ve muḳaddire'l-eceli ve rāfi'al ʿameli'l-ʿaẓīmi'l-ḥalīm

Sonu: : Allah taʿālā ḥażratına yaḳın kuldur ve hem duʿāsı maḳbūldur ve müstecābdur ve dahı anuñ-ıla hiç kimsenüñ sözi yoḳdur didi. Temmet bi-ʿavni'llāhı'l-meliki'l-Vahhāb ve dahı bundan aşaġa ikinci cild gelür şöyle bilesiz.

2. Ankara D.T.C.F.İsmail Saib nu: 4281

Cilt : 1.cildin yarısı ile 2. cildin bir kısmı.

Yazının cinsi : Harekesiz nesih

Ebadı : 215mm × 160mm içten 160mm × 115mm

Yaprak sayısı : 200 tahmini

Sahifede satır sayı : 13

İstinsah tarihi : Belli değil

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Kalın, sarımtırak, boyuna su yollu.

Cilt vasfı : Cilt kapağı yok, şirazeleri kopuk.

Başı : Dīn ü dünyāsı müstedām olsun
ʿÖmrle ʿadıl ü hem devām olsun

Sonu : Ebū Ṭālib eyitdi hele bilmezüz ḥaḳ taʿālanuñ dürlü dürlü ḳudretlerin görürüz ʿacāyıb ḥikmetlerin işidirüz zīrā bizüm ....

Baştan ve sondan eksik bir cilt, yine baş taraftan beş sayfanın alt kısımları kopmuş.

Şam nasranilerinden Müheİhel b.Telmid'in mekke'ye gelip Hz.Muhammed'i övmesi, Mekke'de kıtlık hadisesi, Hz.Muhammed'in Hz.Hatice ile evlenmesi, Hz.Ali'yi sevmeye dair hadisler, Hz.Fatma'nın rüyası gibi konuları içine alıyor.

3. Ankara, Millî Kütüphane,Yazmalar nu: 1927

Cilt : 2
Yazının cinsi : Harekeli nesih
Ebadı : 205mm × 150mm içten 175mm × 120mm
Yaprak sayısı : 216
Sahifede satır sa. : 20
Istinsah tarihi : Belli değil.
Müstensihi : Belli değil.
Kağıt vasfı : Aydanga filigranlı
Cilt vasfı : Altı meşin, mukavva ciltli, şirazesi kopmuş, dağılmış, harap bir cilt.

Başı : Yine Ḥamza İbn-i ʿAbdu'l-muṭṭalib ḳakıdı ilerü yürüdi Ebū Cehl'e eyitdi hey şerīr laʿin sen bizüm seyyidimüz birle erişirsin

Sonu : Ol peygambara benüm selāmumı degüresin ben añа iman getürdüm

Baştan bir yaprak ve sonu eksik, arada boşluk ve konu kopukluğu var, buraya iki değişik boş yaprak ciltlenmiş, sonradan eksik kısımları yazmak için olmalı.

4. Ankara,Millî Kütüphane, Yazmalar nu:3887

Cilt : 3

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Ebad : 234mm × 155mm, içten 210mm × 123mm

Yaprak sayısı : 103

Sahifede satır sayısı 19

Istinsah tarihi : Belli değil

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, su yollu, filigranlı, kalın kırem rengi kağıt.

Cilt vasfı : Sırtı siyah bezli mukavva cilt, cetvelleri kırmızı ile yapılmış.

Vakfiyesinde 102 yaprak (Çanogullarından Mustafa Nazım Kütüphanesi Havza) mührü var Kemal Eren'den satın alınmış, 1969.

5. Ankara, Millî Kütüphane, yazmalar A.1968

Cilt : Belli değil

Yazının cinsi : Harekesiz nesih

Ebadı : 198mm × 147mm, içten 153mm × 130mm

Yaprak sayısı : 148

Sahifede satır sayısı 21

Istinsah tarihi : Belli değil

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Terazi filigranlı ince kağıt.

Cilt vasfı : Mukavva kaplı, şirazesi kopmuş,dağınık. Baştan 52 yaprak, aralardan 59, 69, 71, 90, 91, 112, 119, 120, 121, 130, 143, 141, 142, 143 ve sondan 148. yaprakları eksik.

6. Ankara, Türk Dil Kurumu Kütüphanesi,Yazmalar, nu: B/46a

Cilt : 1

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Ebadı : 295mm × 200mm

Yaprak sayısı : 316

Sahifede satır sayı 24

Istinsah tarihi : Belli değil.

Müstensihi : Mustafa ibn-i Murad İbn-i Suveri'l-Karahisarî

Kağıt vasfı : Aharlı, sarı,kalın.

Cilt vasfı : Kahve rengi mukavva kapak, sırtı ve miklâbı eski meşin; şirazesi eski, kitap tamir görmüş.

Başı : فالخالق محمد وهو محمد و حامد صلي الله عليه و علي اله و خليفه في صلواته

Sonu : Ya Ḥamza biz cemīʿimüz muḳırruz ki Muḥammed bin ʿAbdüllāh ṣāḥıb-delāyildür ve burhāndur Allāhu taʿālā dergāhına yaḳın ḳuldur, duʿāsı maḳbūl ve müstecābdur, ṣādıḳdur.

7. Ankara,Türk Dil Kurumu Kütüphanesi,Yazmalar nu: A/53

Cilt : 1. cildin son kısmı ve 2. cilt

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Ebadı : Yaklaşık 150mm × 200mm

Yaprak sayısı : 200 (tahmini)

Sahifede satır sayısi 13

Istinsah tarihi : H. 1075

Müstensihi : Belli değil.

Başı : Ben bi'smi'llāhi ve bi'llāhi didüm ġark olmadum selāmet ḳurtuldum didi. cAndan cemī'i kārubān ḳavmı ilerü geldiler ulusı giçisi Rasūli ziyāret ḳıldılar.

Sonu : Ol mescidüñ balçıḳına ḳatdılar.Mesciddür tamām oldı bu kitāb daḫı tamām oldı ve's-selām temmet.

Sonunda 1075 senesinin Şevval ayı on üçüncü günü Cuma günü sala vaktinde tamam oldu kaydı var. Hz.Muhammed'in kervanla Şam'a ticarete gitmesi, Hz.Hatice ile evlenmeleri, meşhur sahabelerin müslüman oluşu, İslâm'ın izharı, Medine'ye hicret, Hz.Muhammed'in mucizeleri (Şakk-ı Kamer, develerin Hz.Muhammed'in nübüvvetini tasdiki, kurban edilip kanlarının mescidin balçığına katılması) gibi konular işleniyor.

8. Ankara, Türk Dil Kurumu Kütüphanesi nu:B/46

Cilt : 2

Yazının cinsi : Harekeli nesih, gelişmemiş bir yazıya sahip, sonradan eklenen kısımlar harekesiz nesihle.

Ebadı : 250mm × 200mm

Yaprak sayısı : 300 (tahmini)

Sahifede satır sayısı: 17, başına sonradan eklenen kısımlar 19

Istinsah tarihi : Belli değil, yazıdan hayli eski olduğu anlaşılıyor.

Müstensihi : Belli değil.

Cilt vasfı : Kurşunî bezle kaplı mukavva üzerine ebrulu kağıt yapıştırılmış. Şirazesi kopmuş, dağınık, daha önce tamir görmüş, hayli eskimiş, yer yer noksan sonu eksik bir cilt.

Başı : Besmele şi'r fi't-tevhid

Ḥamd-ile söze ibtidā idelüm
Pişvālara iḳtidā idelüm

Sonu : Bunlar daḫı cem' olup durdılar, Ḫadīcetü'l-kübrā ḳatına geldiler eyitdiler. Sonu eksik, Mühelhel keşiş'in Hz.Muhammed'i övmesi, vasıflarını sayması ile başlayıp, Mekke büyüklerinin toplanıp Hz.Hatice katına gelmeleriyle son buluyor.

9. Ankara Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi, Yazma, nu: 678

Cilt : 1 2

Yazının cinsi : Kısmî harekeli sülüs.

Ebadı : 280mm × 185mm, içten 230mm × 140mm

Yaprak sayısı : 331

Sahifede satır sayısı 21

İstinsah tarihi : H. 1050

Müstensihi : Mustafa bin Hasan el-İmam

Kağıt vasfı : Kalın, sarımtırak, enine su yollu.

Cilt vasfı : Vişne çürüğü renginde meşin kaplı şirazesi kopmuş, daha önce tamir görmüş, yırtıkları yapıştırılmış, ilk sahifesinin üst köşesi dokuzuncu satırın yarısını içine alacak şekilde yırtılıp kopmuş. 155. yapraktan sonra ikinci cilt başlıyor.

1. cilt başı : Besmele, و الخليل مقدمه الا جل و رافع العمل العظيم

" sonu : Cemī'imüz añа muḳırruz ki Muḥammed bin 'Abdu'llāh ṣaḥıb-delāyildür ve bürhān-ı 'aẓīmdur, Allāh ta'ālā dergāhına lāyıḳ ḳuldur hem du'āsı maḳbūldur ve müstecābdur, anuñ-ıla hiç kimsenüñ sözi yoḳdur.

2. Cilt başı : Hamd-ile söze ibtidā idelüm
Pişvālara iḳtidā idelüm

" sonu : Andan cārūt cema'atı birle Rasūl ḥażratına vedā' ḳıldılar, yine gendü vilāyetlerine döndiler gönüldiler gitdiler. Va'llāhu e'lem temmet ve ketebe kaydı.

10. Bursa, Genel Kütüphanesi Yazma nu: 4105

1. Cilt : 116 yaprak Mertol Tulum'a göre xvı. yüzyılda istinsah edilmiş bir nüsha olmalı.

11. Bursa, Orhan Gazi Kütüphanesi, Yazma nu: 995 5 ve 6. cildi içine alan bir nüshadır. 286 yaprak H.960 yılında istinsah edilmiş.

12. İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi Yz nu: 464

Cilt : 2

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Ebadı : 260mm × 180mm

Yaprak sayısı : 56

Sahifede satır sayısı : 15

Istinsah tarihi : Belli değil

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, sarımtırak.

Cilt vasfı : Sırtı meşin, kahve rengi mukavva cilt, kenarlarını kurt yemiş.

Başı : Besmele, Hamd-ile söze ibtidā idelüm
Pişvālara iktida idelüm

Sonu : Ammā ya 'ammī ben bu işi gendüzüme maṣlaḥat gördüm didi Muḥammed ibn-i 'Abdu'llāhı ben alam baña ḥalal ola ben aña ḥalal olam zīrā emīndür 'iffet issidür aṣıldur ḥurmat issidür, ḳānī'dür, ṣākirdür, ṣābırdur, daḫı kimseneyle evlenmezem, zīrā malımı telef ḳılurlar.

13. İstanbul, Belediye Atatürk Kütüphanesi, Muallim Cevdet yazmaları, nu: K.29

Cilt : 3

Yazının cinsi : Harekeli, adi nesih

Ebadı : 240mm × 165mm

Yaprak sayısı : 285

Sahifede satır sayısı : 13

Istinsah tarihi : Belli değil

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, sarımtırak.

Cilt vasfı : Koyu kahve renkli meşin, şirazeli cilt.

Başı : بسم الله الرحمن الرحيم رب تم بالخير اخبرنا الشيخ الجليل ابى عبد الله محمد بن احمد ابن محمد

Sonu : Çünki döndi yüzi ḫalḳuñ ḫaḳ yola
Ḳaldı ol kāfir saḳalını yola

Miraç hadisesi ile başlayıp münafıkların başı Abdullah ibn-i Selul'dan bahsederek bitiriyor.

14. İstanbul, Belediye Atatürk Kütüphanesi, Muallim Cevdet Yazmaları nu: K.2

Cilt : 5

Yazının cinsi : Harekeli bozuk nesih.

Ebadı : 240mm × 155mm

Yaprak sayısı : 138

Sahifede satır sayısı 17

Istinsah tarihi : Belli değil

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, sarı kalın

Cilt vasfı : Koyu kahve rengi, meşin cilt, tamir görmüş, baştan ve sondan eksik, başı yaldızlı "Siyerü'n-Nebī" yazılı, baştaki yaprağın ilk yüzü ıslanmış yazı silinmiş okunmuyor ve şiirle başlıyor.

Başı : Āḫırında adamılar ola cinān...ḥūr u ġılmān...

Sonu : Vācib oldur kim her ḥāl içinde kim gendüsüni görse Ḥaḳ ta'ālāya ṣığına, ne ḥāl içinde olsañ bilür.

15. İstanbul, Belediye Atatürk Kütüphanesi, Muallim Cevdet Yazmaları nu: O/31

Cilt : 5

Yazı çeşidi : Harekeli adi nesih.

Ebadı : 205mm × 195mm

Yaprak sayısı : 416

Sahifede satır sayısı 15

İstinsah tarihi : H. 869

Müstensihi : Murad b. Abdullah b. Abdurrahman b. Hacı Fakih

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın

Cilt vasfı : Ciltsiz, dağınık, bir karton kutu içinde muhafaza ediliyor.

Başı : Besmele ve salla'llāhu 'alā seyyidinā Muhammed ālihi

Dilüm bu gönlüm elinden diler hikāyet ide
Ne gördi bildi ol ilden anı rivāyet ide

Sonu : H. 869 تمت المجلد الخامس من سير نبم

Şevval ayı Altıncı cilde Tebuk kazasıyla başlanacağını bildiriyor.

Kitabın baş ve sonundaki vakfiyelerde vakfedenin Hacı İlyas b. İbrahim Karamanî olduğu belirtiliyor, kitabı tahrip etmek isteyenlere beddua ediliyor, tarih Muharrem, H. 968

16. İstanbul, İslām Eserleri Müzesi Kütüphanesi, Yazma nu: 1974

Cilt : 4

Yazının cinsi : Nesih

Ebadı : 380mm × 250mm

Yaprak sayısı : 545

Sahifede satır sayısı 13

İstinsah tarihi : 17. yüzyıl (Kemal Çığ'ın minyatürlerine bakarak vardığı hüküm) (48)

---

(48) Kemal Çığ, "Türk ve İslām Eserleri Müzesindeki Minyatürlü Kitapların Kataloğu", Şarkiyat Mecmuası, C.III, İst. 1959 s. 61-2

Müzehhib : Seyyid Süleyman Kasım Paşa (Bu eserde tezhip ve resim tamamen girift olduğu için resimleri de yapmış olmalı.(49)

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, sarımtırak.

Cilt vasfı : 193 minyatüre sahip, mukavva üzerine koyu vişne çürüğü renk deri kaplanarak yapıştırılmıştır. Selbekli şemse ve köşebentlerinin zemin ve kabartma süslüri tamamen altın yaldız dış kenarı kalın yaldız zencireli hatla çevrelenmiştir, şirazesi sağlamdır.

Vakfiye kaydında Pertevniyal Valide Sultan mührü var. Dublin'de Cheter Beatly koleksiyonundaki M.S.T. 419 numaralı nüshanın kopyası olduğu söylenir.

17. İstanbul, Millet Kütüphanesi, Şry nu:720/M

Cilt : 1,2,3

Yazının cinsi : Harekesiz ta'lik

Ebadı : 295mm × 185mm içten 140mm × 105mm

Yaprak sayısı : 262

Sahifede satır sayısı : 26

İstinsah tarihi : H. 977

Müstensihi : Mürşid b. Ahmed b. Ervad b. Mesud es-Selmani eş-Şafiî eş-Şirazî

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın enine su yollu, hafif sarı.

Cilt vasfı : Koyu kahve rengi tam meşin cilt, başlık ve noktalar kırmızı mürekkeb, cetvelli.

---

(49) Emel Esin, "Prof. Necati Lügal'ın Tedris Ettiği Terceme-i Darirî ve Bu Eser İçin Yapılan Resimler", Necati Lügal Armağanı, T.T.K. Ank. 1968, s.247-260

Başı : Besmele الحمد لله غافر الذال و ساتر الخلل ومقد الاجل

Sonu : Çünki döndi yüzi halkun hak yola
Kaldı ol kafir sakalını yola

82a'nın yarısı ile 82b' boş bir yaprak sonra ilk vahiy bahsi var. 155b'den Miraç bahsıyle 3. cilt başlıyor.

18. İstanbul, Millet Kütüphanesi, Şrt. nu:313

Cilt : 1,2,3

Yazının cinsi : Harekesiz nesih

Ebadı : 290mm × 190mm içten 220mm × 130mm

Yaprak sayısı : 281

Sahifede satır sayısı 21

İstinsah tarihi : Belli değil

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, sarı beyaz karışık e-nine su yollu.

Cilt vasfı : Meşin ciltli, şirazeli, üstü ebrulu kağıt özetlemeler ve kısaltmalar da var.

Başı : Besmele, Ḳāle Ebu'l-Ḥasan Aḥmed ibn-i ʿAbdu'llāh ibn-i Aḥmed el-Bekrī

Sonu : Ḥażratı Rasūl mubārek elini ol ṣuya ṣoḳup bir avuç ṣu aldı, sonda Ali Emirî mührü var.

19. İstanbul Millet Kütüphanesi, Srt. nu: 314

Cilt : 5

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Ebad : 275mm × 200mm içten 220mm × 120mm

Yaprak sayısı : 163

Sahifede satır sayısı 13

Istinsah Tarihi : H. 938

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, nohudî renk, kalın ince karışık.

Cilt vasfı : Meşin cilt ebrulu, kağıt kaplı, şirazeli, eski bir cilt 35-39 yapraklar eksik.

Başı : Bize ol bes ki birliği bildük
Bilmek anı anuñ ʿināyetidür

Sonu : Muḥammed ibn-i ʿAbdu'llāh adam viribimiş Ḫālid ibn-i Süfyānı öldürmiş diyü ḫalāyıḳ içine çav düşdi ve cemiʿ ʿāleme münteşir oldu.

تمت في شهر محرم سنه ٩٢٨

20. İstanbul, Millet Kütüphanesi, Şrt. nu:315

Cilt : 5

Yazının cinsi : Harekesiz nesih.

Yaprak sayısı : 267

Sahifede satır sayısı 17

İstinsah tarihi : H. 976

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, sarımtırak.

Başı : Besmele, İmdi iy ʿaḳlı bütün aç gözüñi
Yavu ḳılma unudup gendüzüñi

Sonu : Pes ol getürdükleri malı, rūzı ṭavarı aṣḥābına üleşdürdi. Mecmūʿı er ʿavrat şāẕ oldılar. Bu ḥikâyet daḫı bunda tamām oldı غفر الله لكاتبه و لأستاذه ولجميع المؤمنين و المؤمنات سنه تاريخ ٩٧٦

Ali Emirî mührü var.

21. İstanbul, Nuruosmaniye Kütüphanesi nu:2855/3347

Cilt : 4. yarısı, 5, 6

Yazının cinsi : Harekesiz nesih, bazı yerler harekeli.

Ebadı : 309mm × 205mm içten 217mm × 120mm

Yaprak sayısı : 227

Sahifede satır sayısı 29a'ya kadar 19, ötesi 21

İstinsah tarihi : H. 962

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın sarımtırak, enine su yollu.

Cilt vasfı : Kahve rengi tam meşin, salbek şemse, çift cetvelli, miklebli, şirazeli.

Dördüncü cildin yarısı ile beş ve altıncı ciltteki konuları içine alacak şekilde İstanbul'da tertib edilmiş.

Başı : Besmele, ve'l-ḥamdü li'llāhi rabbi'l-ʿālemīn ve's-ṣalātü ʿalā seyyidinā Muḥammed ve ālihi ecmaʿīn.

Dilüm bu göñlüm elinden ḥikāyet ide
Ne gördi bildi ol ilde anı rivāyet ide

Sonu : Ümīzümüz oldur ki Ḥaḳ Sübḥānehu ve taʿālā ḥażratından ḫātimemüz ḫayr-ıla ḫatm eyleye bizi ol ḥabībimüzüñ ziyāretine ve şefāʿatine erzānī eyleye...

قد فرغ الكتابة بعون الملك الوهاب في يوم الاربعاء وقت العصر تحريرًا در شهر اسلام بول اربعة وعشرين من رجب في شهر سنه اثني وستين وسعماية عدد ورق ٢٢٤

Dördüncü cilt Uhut savaşı ile başlayıp Beni Mustalık gazası ile bitiyor. Beşinci cilt Hz. Muhammed'in Beni Mustalık'tan elde edilen ganimeti taksimiyle 128b'den başlıyor, Mekke fethiyle bitiyor. Altıncı cilt Havazın meliki Malik b. Avf'ın çeri toplaması ile 182a'dan başlayıp Hz. Muhammed'in vefatı ile 227a'da sona eriyor.

22. İstanbul, Selimiye Kütüphanesi, Hüdâi Böl. nu: 1074/1-2

Cilt : 3

Yazının cinsi : Yer yer harekeli nesih

Ebadı : 380mm × 250mm içten 250mm × 130mm

Yaprak sayısı : 246

Sahifede satır sayısı 21

İstinsah tarihi : Belli değil

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, sarımtırak.

Cilt vasfı : Koyu kahve rengi, meşin cilt, miklebli, şirazesi kopmuş, şemseli, yaldızlı.

Başı : بسم الله ... اخبرنا شيخ المالكى قال اخبرنا عن جابر بن عبدالله المعاري

Sonu : Ancılayın azġun alur āḫırı
Bāṭını boş ve müzeyyen ẓāhırı

23. İstanbul, Selimağa Kütüphanesi, Hüdâi Böl. nu: 1074/1-2

Cilt : 4. yarısı, 5, 6

Yazının cinsi : Yer yer harekeli nesih.

Ebadı : 390mm × 243mm, içten 255mm × 145mm

Yaprak sayısı : 233

Sahifede satır sayısı 21

Istinsah tarihi : Belli değil

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, sarımtırak.

Cilt vasfı : Koyu kahve rengi, meşin cilt, miklebli, şirazesi kopmuş, şemseli, yaldızlı.

Başı : Dilüm bu göñlüm elinden diler ḥikāyet ide
Ne gördi bildi ol ilden anı rivāyet ide

Sonu : Ümīẕümüz oldur Ḥaḳ ta'ālā ḥażratından kim ḫātimemüz ḫayr-ıla ḫatm eyleye bizi ol ḥabībimüzüñ ziyāretine ve şefā'atine erzānī ḳıla.
Bu cilt Nuruosmaniye nüshası ile aynı yerden başlayıp aynı şekildebitiyor, tertibi aynı, yine Selimağa, üçüncü cildin devamı niteliğinde aynı özelliklere sahip, ama orada dördüncü cilt yok.

24. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi, Çelebi Abdullah Ef. nu: 251

Cilt : I,5

Yazının cinsi : Harekesiz nesih

Ebadı : 323mm × 180mm, içten 237mm × 100mm

Yaprak sayısı : 811

Sahifede satır sayısı 23

Istinsah tarihi : H.1179

Müstensihi : Derviş Mustafa b. İbrahim b. Rızvan

Kağıt vasfı : Fligranlı kağıt

Cilt vasfı : Tezhipli meşin cilt, birden başinci cilde kadar olan konuları işliyor. Kitabın baş ve sonunda vakıf mührü var "Halîl el-Hâc nâzır-ı vakıf ١١٧٢ " yazılı.

Başı : Ya'nî tevârîḫ-ı nûr-ı nebî ve faṣl-ı mevlûdi ki

Sonu : Hem ol gün Rasûl ḥażratınuñ nûrı 'aẓîm tecellî ḳıldı yüzi nûrı ay gibi şu'le virdi hem mü'minler cemî'i müşerref olmışlardı dir Ravza-i Muḥammed'e ṣalavât...

عن هجرة النبي المختار سنة تسع و سبعين وماية والف

25. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih Böl. nu: 4403

Cilt : 1

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Ebadı : 252mm × 171mm, içten 210mm × 135mm

Yaprak sayısı : 271

Sahifede satır sayısı 17 (52a-b, 53b, 54a-b, 55a-b, 71a-b, 74a-b, 105a-b, 112a, 134b, 144b, 198a-b, 202a, 224a-b, 258a-b, on altı satır; 78a on sekiz satırdır.

İstinsah tarihi : Belli değil

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, sarımtırak, filigranlı yer yer bazı yerleri sararmış.

Cilt vasfı : Koyu kahve rengi, şemseli, meşin cilt, şirazesi ve miklebi kopmuş, daha önce tamir görmüş.

Başı : بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله غافر الزلل وساتر الخلل ومقدر الاجل

Sonu : Muḥammed bin Ābdu'llāh ṣāḥıb-delāyil ve bürhāndur. Allāhu ta'ālā ḥażratına yaḳın ḳuldur ve'l-ḥamdü li'llāhi rabbi'l-ālemīn.

Bu nüshanın 1a sayfasında Mahbub Çelebi tarafından Mevlana Zirek Medresesi için vakfedildiğini belirten Arapça bir kayıt var.

Bu nüshayı karşılaştırmaya alındı ve S kısaltmasıyla gösterildi.

Bu nüshada yapraklar karışmış. 10a-20a arasındaki yapraklar S 169b-17 sayfasından sonra gelmesi gerekir, buna rağmen sekiz yaprak eksiktir. Bu sayfaların T'deki karşılıkları T 120a-6'dan T 128b-4'e kadar olan kısmı yaprak kopukluğu sebebiyle S'de yoktur. Yine S 29b-17'den sonra T'ye göre T 15a-6'dan T 17b-11'e kadar olan kısım da eksik. S'de 101a-b yaprağı da noksan görünüyor, ama konu kesintisiz devam ediyor, numaralama hatası olmalı.

26. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih Bölümü, nu: 4271/1

Cilt : 1. 2. cildin yarısı

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Ebadı : 200mm × 145mm , 143mm × 75mm

Yaprak sayısı : 198

Sahifede satır sayısı: 15

Istinsah tarihi : H.1050

Müstensihi : Muhammed b. Hacı Fazlu'llah Sivasî

Kağıt vasfı : Aharlı, beyaz, boyuna su yollu, kağıt, sayfalar yeşil cetvelli.

Cilt vasfı : Koyu kahve rengi, şemseli, meşin, miklebli, şirazeli, eskice. Baştan Ebu Talib'in Caferi Hz. Peygambere terbiye için bırakmasına kadarki konuları içine alıyor.

Başı : هذا الترجمة الكتاب سيرت النبي صلى الله عليه وسلم بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين والصلاة على نبينا محمد...

Sonu : Tā gendüye dīn daʿveti destūrı olınca terbiyet itdi va'llāhu eʿlem u bi'ṣ-ṣavāb

27. İstanbul, Süleymaniye Küt. Fatih Böl.nu:4272

Cilt : 1.2,

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Yaprak sayısı : 327

Sahifede satır sayısı : 14

İstinsah tarihi : H.964

Müstensihi : İbrahim b. Receb el-Mevla

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, sarımtırak, fligranlı enine su yollu.

Cilt vasfı : Koyu kahve rengi, şemseli, meşin şirazeli, kağıt ve cilt tamir görmüş, ilk sayfası yeşil mihraplı ve ilk iki sayfa yeşil cetvelli.

Başı : بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله غافر الذنب وساتر الخلل ومقد الاجل وراقع العمل العظيم الخليم

Sonu : Ḳureyş kāfirleri gice ve gündüz fikir ve endişe içinde ḳalup dururlar-ıdı.Bir zamān bunuñ üzerine daḫı geçdi bu cild daḫı burada tamām oldı inşāallāh üçünci cilde şuruʿ

olundı taḥrīren fī-evāyili Ẕi'l-ḥicce sene 964 temme bi-'avni'llāhi ta'ālā ve müstensihin dua isteği ve adı yer alıyor.

Kitabın başında iki cildi içine alan fihrist yer alıyor. Es-Seyyid İbrahim mührü var.Birinci ve ikinci ciltlerin H.1216'da Hacı Süleyman Efendi'nin elinde bulunduğuna dair bir kayıt da var.

28. İstanbul,Süleymaniye Ktp. Fatih Böl. nu:4273

Cilt : 3-4
Yazının cinsi : Harekeli nesih
Ebadı : 280mm × 103mm, içten 218mm × 103mm
Yaprak sayısı : 295
Sahifede satır sayısı : 28
İstinsah tarihi : H. 1126
Müstensihi : Belli değil
Kağıt vasfı : İnce, beyaz, enine su yollu.
Cilt vasfı : Mukavva kapaklı, miklebli ve sırtı meşin, şirazeli.

Miraç'tan Sakra'nın Halid'i katline kadarki konuları içine alıyor.

29. İstanbul, Süleymaniye Ktp. Fatih Böl,nu:4274

Cilt : 1-2
Yazının cinsi : Harekeli nesih
Ebadı : 255mm × 185mm, içten 154mm × 98mm
Yaprak sayısı : 233
Sahifede satır sayısı : 13
İstinsah tarihi : Belli değil
Müstensihi : Belli değil.
Kağıt vasfı : Aharlı, kalın kağıt, fligranlı.
Cilt vasfı : Koyu kahve rengi, şemseli, miklebli, şirazeli, meşin.

Başı : Meta' yükletdi Şām 'iklimine gönderdi, ışmarladı eyitdi: Bu cemi'i develere ka'k yükledüñ getürüñ didi.

Sonu : 'Ali Rasūle salavāt getürdi Rasūlin evvel 'Ali...Hāşım'ın kıtlık döneminde Şam'dan ka'k peksimet getirtmesiyle başlayıp, Hz. Ali'yi öven bir hadisle sona eriyor. Bu cilt 1 ve ikinci ciltler olmakla beraber baştan ve sondan eksik. Baş kısımı T'ye göre 23 yaprak noksan.
Boş sayfasında Siyer-i Nebi cild-i hamis ve sadis Sahib ve maliki Ebu Bekir Efendi Cerrah yazılı ve mührü var. 2a sayfasında III. Ahmed (1703-1730) ve I. Mahmud (1730-1754) 'un vakfiye mühürleri var. Bu nüshaya dördüncü bir nüsha olarak zaman zaman müracaat ettik.

30. İstanbul, Süleymaniye Ktp. Hacı Mahmud Ef. Böl. nu: 4417

Cilt : 2
Yazı cinsi : Harekeli nesih
Ebadı : 210mm x 152mm içten 175mm 0 100mm
Yaprak sayısı : 64
Sahifede satır sayısı 15
İstinsah tarihi : H. 1205
Müstensihi : Mehmed b. Ahmed
Kağıt vasfı : Beyaz ,kalın, mat.
Cilt vasfı : Koyu kahve rengi meşin, mikleb ve şirazesi yok, küçük boy.

Başı : Faṣl ḳāle Ebu'l-Ḥasanu'l-Bekrī Yemen vilāyetinde Ṣabā memleketinde iki kā'in var-idi.

Sonu : Yā melik daḥı bize cihād emri gelmedi, her ḳaçan emr ola sañā bildiririz didi. Ḥabīb

Rasūle vedā' idüp vilāyetine gitdi ve's-selām temmetü'l-ketāb el-ḥakīrü'l-fakīr Maḥammed bin Aḥmed ġafera'llāhu sene ١٢٠٥

Darir'in siyerinin bir ve ikinci ciltlerinden özetlenmiş, şiirleri atlanmış bir kitap.Satıh Kahin'in Mekke'ye gelip Hz.Muhammed'in peygamber olacağını haber vermesiyle başlayıp, Şakk-ı Kamer mucizesi ve Melik Habib'in müslüman oluşu ile sona eriyor.

31. İstanbul Süleymaniye Ktp. Hacı Mahmud Ef. Böl. nu: 4491/2

Cilt : 1

Yazının cinsi : Harekesiz nesih

Ebadı : 192mm × 136mm içten 180mm × 66mm

Yaprak sayısı : 89

Sahifede satır sayısı: 17

İstinsah tarihi : H. 1092

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Kalın, beyaz, boyuna su yollu.

Cilt vasfı : Mukavva üzerine siyah bez kaplı, sırtı meşin, şirazeli.

Başı هَذا كتاب سير حضرت سلطان انبيا صلى الله تعالى عليه وسلم

Efkar-ı ʿibādu'llāhı ve aḥkarahum Muṣṭafā bin Yūsuf ʿÖmer eż-Żarīrī el-Erzeni'r-Rūmī

Sonu : Āmine ḫatunuñ ṣadafından dürr-i yektā dünyāya geliserdür didiler.Sene 1092 Sefer ayıdur.

Yazılış sebebinde Hz.Muhammed'in doğumuna kadar olan konuları işliyor.

Başında 75 yapraklık Deccal'ın vasıfları, kıyamet alametleri, peygamberlerin kısa hikayeleri, Hz.Muhammed'in Hz.Ali'ye tavsiyeleri ve

dualar gibi konuları içine alan bir mecmua yer almaktadır.

32. İstanbul, Süleymaniye Ktp. Hacı Mahmud Ef. Böl. nu: 4361

Cilt : 1,2

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Ebadı : 194mm × 135mm içten 91mm × 66mm

Yaprak sayısı : 397

Sahifede satır sayısı: 15

Istinsah tarihi : Belli değil

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, sarımtırak, su yollu.

Cilt vasfı : Kahverengi mukavva cilt, sarı, kırmızı meşin, miklebsiz, şirazeli

Başı : Bir durayın ol seyyidden yaña varayın, ola ki mübârek cemâlin görem göñlüm yine açıla didüm.

Sonu : 'Amr ibn-i Ümeyye... on günlük yolu muttaṣıl segirdse aṣlā yorulmaz-ıdı ve üç gün üç gice segirdse bir aylık yol.

Bu üç nüshanın başı ve sonu eksik, siyerin tamamını üç cilt üzere tertiplemiş birden dördüncü cilde kadar olan konuları içine almaktadır.

33. İstanbul, Süleymaniye Ktp. Hacı Mahmud Ef. Böl. nu: 4301

Cilt : 3, 4, 5'ten az bir kısmı

Yazının cinsi : Harekeli nesih kırması.

Ebadı : 291mm × 195mm, içten 225mm × 170mm

Yaprak sayısı : 286

Sahifede satır sayısı: 19

İstinsah tarihi : H. 1038

Müstensihi : Hacı Hüsnü b. İbrahim

Kağıt vasfı : Kalın, enine su yollu

Cilt vasfı : Sırtı ve miklâbi meşin, mavi mukavva cilt, şirazeli, kağıt ve cilt tamir görmüş, yazıların bir kısmı kapanmış, son sayfa yer yer yıpranmış okunmuyor, kitabın başında bir fihrist yer alıyor.

Başı اخبرنا الشيخ الجليل ابن عبد الله بن محمد بن احمد بن محمد بن موسى الفقيه المالكي

Sonu : ol tācır ki Muḥīsa'i bislemiş-idi. Muḥīsa anı ol gün öldürdi. Karındaşı Cüreyşa irtesi müsülmān oldı في شهر شعبان اول عن بيد اضعف العباد و احقر الفواد الحاج حسى بن ابراهيم سنه ١٠٣٨

34. İstanbul, Süleymaniye, İsmihan Sultan Böl.nu: 301

Cilt : 1,2,3,4,5,6

Yazının cinsi : Talik

Ebadı : 200mm × 140mm, içten 140mm × 100mm

Yaprak sayısı : 289

Sahifede satır sayısı : 20

Istinsah tarihi : H.1158

Müstensihi : Ubu Sıtan oğlu Bestan ibn-i Ebu Bestan

Kağıt vasfı : Kalın, beyaz, boyuna su yollu, kağıt zaman aşımı ile sararmış.

Cilt vasfı : Mukavva, şirazeli, 5. cildin başında 168. yaprak eksik.

Başı هذا كتاب سير نبي جلد اول بسم الله الرحمن الرحيم هزار ان هزار بار شكر اول بير و بار و جباره واول كوريجي...

Sonunda sahibini sahibü'l-hakir Ibrahim Han-zade Mustafa Bey olarak veriyor.

35. İst. Topkapı Ktp. Koğuşlar Böl. nu:1001

Cilt : 1

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Ebadı : 315mm × 112mm yazı uzunluğu 145mm

Yaprak sayısı : 226

Sahifede satır sayısı: 17

Istinsah tarihi : H.899 (1493-94)

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, sarımtırak

Cilt vasfı : Mikleb ve şemseli koyu kahve rengi deri.

Başı بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله غافر الزلل وساتر الخلل ومقدر الاجل

Sonu : Muḥammed ibn-i ʿAbdüllah ṣāḥıb-delīl ve burhāndur, Allāh taʿālā ḥażratına yakın ḳuldur, duʿāsı maḳbūldur.

والحمد لله رب العالمين والباقي يتلوه في جزء الثاني ان شاء الله تعالى وصلى الله على سيدنا محمد وآله وسلم تمت بعون الله وحسن توفيقه حررنا ٨٩٩

Kitabın ilk sayfasında serlevha içinde besmele vardır. Ilk iki sayfa çift sıra cetvellidir.Yazılı olmayan ilk yaprakta Sultan III.Osman'ın vakıf mührü, altında "Şevketlü muhabbetlü Sultan Osman efendimiz hazretleri Saffa-i Hassa ocağına vakfeyledi" vakıf yazısı ve imzası vardır. Yine kitabın arka kapağının iç kısmında "Lala Salih Ağa kulları yediyle Sultan Osman Han Efendimiz hazretleri bu kitab-ı şerifi Saffa Ocağına hasbeten lillah vakf-ı şerifidür. Sene ١١٧٠ " (1756) vakfiye kaydı yer almaktadır. Revan bölümü 1352 numaradaki ikinci cilt bunun devamı niteliğindedir. Çalışmamıza esas aldığımız bu nüshayı T ile kısalttık.

36. İst. Topkapı Ktp. Koğuşlar Böl. nu:991

Cilt : 1 ve (2 olmalı)

Yazının cinsi : Nesih

Ebadı : 290mm × 200mm yazı uzunluğu 120mm

Yaprak sayısı : 462

Sahifede satır sayısı : 25

İstinsah tarihi : H.1118 (1706-07)

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı kağıt

Başı الحمد لله غافر الزلل وساتر الخلل ومنفد الاجل

Kitabın yarıdan sonraki kısmı mürekkebin tesiriyle yanmış. Tamamı üç cilt üzerine tertiplenen siyerin birinci cildi.

37. İst. Topkapı Ktp. nu: 992

Cilt : 2

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Ebadı : 325mm × 215mm

Yaprak sayısı : 378

Sahifede satır sayısı : 19

İstinsah tarihi : H. 1038 (1584-85)

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı kalın, enine su yollu.

Cilt vasfı : Koyu kahve rengi meşin, şirazeli.

Başı اخبرنا الشيخ الجليل ابن عبد الله بن محمد بن محمد موسى الفقيه المالكي

Sonu : İbn-i Hişām eydür ol tācir ki Muḥīṣa'i bislemiş-idi. Muḥiṣa anı ol gün öldürdi. Karındaşı Cüveyṣa irtesi müsülmān oldı va'llāhu e'lemü bi'ṣṣavāb

الواقع في اوايل شهر شعبان المعظم سنه ١٠٣٨

Miraç'tan başlar Bedir gazasından sonra Ka'b ibn-i Eşref'in katli vakasına kadar olan konuları içine alır.

38. İst. Topkapı Ktp. Koğuşlar Böl.,nu:993

Cilt : 3

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Ebadı : 285mm × 185mm yazı uzunluğu 190mm

Yaprak sayısı : 251

Sahifede satır sayısı : 21

İstinsah tarihi : H. 999

Müstensihi : Nevrekop müezzini Mustafa bin Hasan

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, enine su yollu.

Cilt vasfı : Koyu kahve rengi, meşin, şirazeli, tamir görmüş.

Başı بسم ... والحمد لله رب العالمين والصلاة علي محمد واله اجمعين

Nazm : Dilüm bu göñlüm elinden diler ḥikāyet ide
Ne gördi bildi ol ilde anı rivāyet ide

Sonu : Bizi ol ḥabibimüzüñ ziyāretine ve şefā'atine erzānī eyleye, dua.

Uhut gazasından Hz.Muhammed'in ölümüne kadar olan konuları içine alır. Tamamı üç cilt halinde düzenlenen siyerin üçüncü cildidir. Kitabın ilk sayfasında " وقف محمود بيك زاده در ذاويهٔ خود الواقع شهر رمضان المبارك سنه ۱۰۳۲ vakıf kaydı var.

39. İst. Topkapı Ktp. Revan Böl. nu: 1352

Cilt : 2

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Ebadı : 200mm × 140mm yazı uzunluğu 80mm

Yaprak sayısı : 319

Sahifede satır sayısı : 13

İstinsah tarihi : Belli değil

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, beyaz

Cilt vasfı : Kahve rengi deri ve mukavva cilt, miklâbsız, şirazesiz.

Başı كتاب سير جلدى ثاني سلّم هوالله العزيز الوهاب

Anadan ʿĀş ibn-i vā'il eyitdi: Yā ibn-i ʿAbdu'l-muṭṭalib biz cümlemüz muḳırruz ki...

Sonu : ...ol ʿavrat şerrinden zaḥmet görürleridi va'llāhu e'lem temmet.

Kitabın sonu Ebu Leheb'in karısı Cemile'nin Hz. Muhammed'in kapısı önüne dıken dökmesi hadisesi ile son buluyor. Kitabın ilk sayfasında Sultan III.Osman'ın vakıf mührü yer alıyor. Koğuşlar 1001 numaranın devamı olmalı.

40. İst.,Topkapı Ktp. Hazine Böl. nu: 1316

Cilt : 3

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Ebadı : 280mm × 210mm, yazı uzunluğu 150mm

Yaprak sayısı : 260

Sahifede satır sayısı: 17

İstinsah tarihi : VIII. asır (tahmini, kağıt pek yeni olamaz)

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, enine su yollu.

Cilt vasfı : Kahve rengi deri cilt, şirazeli

Başı هذا المجلد الثالث بسم الله ... الكتاب الثالث من سير النبي في قصة شرح معراج النبي صلى الله عليه وسلم اخبرنا الشيخ الجليل ابي عبد الله ...

Sonu : Anculayın azġun olur āḫırı
Bāṭını boş ve müzeyyen ẓāhırı

Bu cilt Hazine 1001 ve Revan 1352 ciltlerin devamı olabilir.

41. İst. Topkapı Ktp., Hazine Böl. nu: 1234

Cilt : 3,4 (3.C. 270 yp. 4.C sonrası)

Ebadı : 310mm × 200mm yazı uzunluğu 135mm

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Yaprak sayısı : 518

Sahifede satır sayısı : 15

İstinsah tarihi : H. 902 veya 903 (üzeri tamirde kapatılmış)

Müstensihi : Huseyın b. Abdullah

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, enine su yollu.

Cilt vasfı : Kahve rengi, deri, miklebli, şemseli, cetvelleri kırmızı, cilt tamir görmüş ve ketebe kayıtları yapıştırılmış.

3. Cilt başı : هذا الكتاب سير بني الجلد الثالث

Ebü'l-Ḥasan el-Bekrî eydür bu ḫabaruñ isnādın Ṣoḥr birle ʿAbdu'llāh bin Ábbasa irişdürdiler kim müfessirlerüñ serveridür ve sulṭānıdur Benī İsra'il sūresinüñ sebeb-i nuzūli...

3.C. sonu : ʿAbdullah ibn-i Selūl ḥikāyesi

Kıldı ḫalvatda özin muḥtebes
Gendü gendüden dilerdi yol vara
Oḳumadın anı Allāh ol vire

4. C.başı الجلد الرابع من سير النبي صلى الله عليه وسلم

Ḥamd-ıla şükre mültezim olalum
ʿĀcizüñ ḥamd-ıla şükür ʿādetidür

4 C. sonu : Rasūl ḥażratı aṣḥāb-ıla şād oldı bir zamān karār eyledi.

42. İst. Topkapı Ktp. ,Hazine Böl. nu: 1221

Cilt : 1

Yazının cinsi : Harekesiz nesih.

Ebadı : 355mm × 25 mm, içten 280mm × 180mm

Yaprak sayısı : 499

Sahifede satır sayısı 13

İstinsah tarihi : H. 1003

Müstensihi : Ahmed Nuri ibn-i Mustafa (olabilir aynı özellikteki 6. cildin müstensihidir.)

Kağıt vasfı : Aharlı, ince, sarımtırak enine su yollu.

Cilt vasfı : Müzehhep, yaldızlı, şirazeli, miklepsiz, sırtı koyu yeşil meşin, açık yeşil deri, serlevha müzehhep, cetveller altın yaldızlı, minyatürlü bir nüshadır.

Başı كتاب سيرى نبي جلد اول

Hezārān ḥamd ve sipās ve şükr-i bī-ḳıyās ol vāhib-i ʿaḳl u ḥavāsa...

Sonu : Rasūlüñ ʿömri yigirmi yaşından aşdı mübārek maḥasini bağlamağa başladı va'llāhu e'lemü bi'ṣ-ṣavāb.

Bundan sonra gelen H. 1223 6. ciltle aynı cilt özelliğine sahipler.

43. İst. Topkapı Ktp. Hazine Böl. nu: 1222

Cilt : 2

Yazının cinsi : Kısmî harekeli nesih

Ebadı : 390mm × 275mm, içten 295mm × 180mm

Yaprak sayısı : 499

Sahifede satır sayısı 13

İstinsah tarihi : H. 1003

Müstensihi : Ahmed Nuri İbn-i Mustafa (olabilir aynı özellikteki 6. cildin müstensihidir.)

Kağıt vasfı : İnce, sarımtırak, enine su yollu

Cilt vasfı : Müzehhep, yaldızlı, şirazeli, miklepli, kırmızı deri, serlevha müzehheb, cetvelleri altın yaldız, minyatürlü bir nüsha, üzerinde

Abdülhamid Han'ın tuğrası var, cilt o zaman yapılmış olmalı, Yine nüshada "Harem-i Humayun kütüphanesinden" yazısı da yer alır.

Başı كتاب سير نبي شافي

Hamd-ile söze ibtidā idelüm
Pişvālara iḳtidā idelüm

Sonu : Pes ol mu'cizatı göricek yidi gişi Ḳureyşüñ a'yanından müsülmān oldılar ve imān getürdiler ikinci cild tamām oldı.

Hz.Hatice'nin tezvicinden Yemen'den gelen develerin Hz.Muhammed'in peygamberliğine şehadet edip kurban edilmeleri bahsine kadarki konuları işliyor.

44. İst. Topkapı Ktp. Hazine Böl. nu: 1223

Cilt : 6
Yazının cinsi : Harekesiz nesih
Ebadı : 260mm × 225mm, içten 295mm 180mm
Yaprak sayısı : 420
Sahifede satır sayısı: 13
İstinsah tarihi : H. 1003
Müstensihi : Ahmed Nuri ibn-i Mustafa
Kağıt vasfı : İnce, sarımtırak, enine su yollu.
Cilt vasfı : Müzehheb yaldızlı, miklepsiz, şirazeli, açık yeşil deri, sırtı koyu yeşil meşin, serlevhası müzehhep, cetvelleri altın yaldız, minyatürlü.

Başı كتاب سير نبي جلد سادس

Anda kim yoġ-idi bu varlıḳ ḳamu
Yir ü gög ins ü cān cānān u ṭamu

Sonu : Cihān gölge durur zāyil olucı
Zevāle tiz irür gölgenüñ ucı

Bu arada siyer-i nebinüñ āḫır cildi ḫayr-ıla tamām oldı

.....

sonra dua var

Müstensih adı Ahmed Nuri ibn-i Mustafa sene H. الف ثلاث مئة Sultan Murad Han ibn-i Selim Han İbn-i Süleyman Han zamanında kaydı var. Bu minyatürlü nüshalarda üçü yurt dışına kaçırılmış.

45. Minyatürlü nüshaların 3. cildi

Bu cilt, Newyork Umumî Kütüphanesi'nin Spencer Koleksiyonu kısmında bulunmaktadır.

Bunu, Dr. E. Grube bulmuş ve bir tebliğle II. Türk Sanatı Kongresinde tanıtmıştır. (50)

46. Minyatürlü nüshaların 4. cildi.

Bu cilt, Dublin, Cherter Beatly koleksiyonu M.S. T. 419 numarada bulunmaktadır.

47. Minyatürlü nüshaların 3. cildi

Bu cildin, Doğu Almanya'nın Dresden şehrinde olduğu nakledilmektedir. (51)

48. İst. Üniversite Ktp. T.Y.N nu: 2384

Cilt	: 1
Yazının cinsi	: Harekeli nesih
Ebadı	: 289mm × 190mm
Yaprak sayısı	: 210
Sahifede satır sayısı	: 19 (Ü 67a, 74a on sekiz satır; 106a 20 satırdır.

---

(50) Emel Esin, a.g. makalesi

(51) İbrahim Hakkı Konyalı. Emel Esin, a.g. makaleleri; Zeren Tanındı, Siyer-i Nebi, Hürriyet Vakfı Yayını İst. 1984

İstinsah tarihi : Belli değil

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, sarımtırak.

Cilt vasfı : Koyu kahve rengi, miklepsiz, deri şirazeli, yazı başlıkları kırmızı.

Başı بسم .... غافر الزلل وساتر الخلل ومقدر الاجل و رافع العمل...
Hatîce hatunuñ

Sonu : ....i'tikādı ṣıdḳı artuḳ oldı ve'l-ḥamdü li'llāhi vaḥdehu...
Şam nasranîlerinden Mühelhel'in Hz.Muhammed'i övgüsü ve peygamber olacağını haber vermesiyle sona eriyor. Karşılaştırmaya aldığımız bu nüshayı Ü ile kısalttık.
Ü 7b'den sonra 10a geliyor, konu kesilmeden devam ediyor, numaralama yanlışı, Ü 12b, Ü 150b, Ü 187b sayfalarından sonra birer yaprak T'ye göre eksikler var, ayrıca Ü 151a-b yaprağı U 150a-b'den önce gelecek.

49. İst. Üniversite Ktp. T.Y.N. nu: 165

Cilt : 3

Yazının cinsi : Kısmî harekeli nesih

Ebadı : 267mm × 184mm

Yaprak sayısı : 248

Sahifede satır sayısı : 19

İstinsah tarihi : Belli değil.

Müstensihi : Belli değil.

Kağıt vasfı : Sarımtırak, orta kalınlıkta.

Cilt vasfı : Lacivert bez kaplı, mukavva; sırtı ve miklebi siyah meşin.

Başı بسم .... اخبرنا الشيخ الجليل ابي عبد الله بن محمد بن احمد بن عبيد بن موسى الفقيه المالكي

Sonu : Ancılayın azġundur āḫırı
Bāṭını boş ve müzeyyen ẓāḫırı

50. Üniversite Ktp. T.Y.N. nu: 1552

Cilt : 3

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Ebadı : 261mm × 170mm

Yaprak sayısı : 328

Sahifede satır sayısı 15

İstinsah tarihi : Belli değil

Müstensihi : Bell i değil

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, sarımtırak.

Cilt vasfı : Koyu kahve rengi deri,miklepli, şirazeli, serlevha müzehhep ilk sayfa altın yaldız, diğer sayfalar kırmızı mürekkeple cetvelli.

Başı اخبرنا الشيخ الجليل ابي عبد الله محمود بن احمد بن عبيد بن موسى الفقيه...

Sonu : Çünki döndi yöni halkun hak yola
Kaldı ol kafir sakalını yola

تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب

51. İst.Üniversite Ktp. T.Y.N. nu: 3380

Cilt : 4

Yazının cinsi : Harekeli nesih kırması.

Ebadı : 229mm × 165mm

Yaprak sayısı : 197

Sahifede satır sayısı : 17

Istinsah tarihi : Belli değil

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, orta kalınlıkta, sarımtırak.

Cilt vasfı : Kırmızı bez kaplı, mukavva, sırtı kırmızı meşin, şirazeli.

Başı المجلد الرابع من سير النبي بسم الله...

Hamd-ile şükre mültezim olalum
ʿĀcizüñ hamd ve şükür ʿādetidür.

Sonu : Ḫâlid bin Süfyān'ı Muḥammed bin ʿAbdüllāh gişi viribidi öldürdiler diyü ʿālemlere çav oldı.

İşbu ḥikāyet burada tamām oldı her ki Muḥammedî'dür ʿışk-ıla ʿāşıkâne, ṣıdḳ-ıla ṣādıḳāne ṣalavat virelüm Muḥammedi Muṣṭafāya

تمت بعون الله وحسن التوفيق

52. Konya,Mevlana Müzesi Ktp. Y.nu: 1212

Cilt : 1

Yazının cinsi :

Ebadı : 203mm × 135mm, içten 152mm × 110mm

Yaprak sayısı : 220

Sahifede satır sayısı : 17

Istinsah tarihi : H. 1000

Müstensihi : Belli değil

Kağıt vasfı : Aharlı, kalın.

Başı : Sebeb-i Tercümet-i hāzel-kitāb...

Sonu : Ebū Cehl eyitdi yā Muḥammed sen eydürsin benüm kerāmetüm ve burhānum ilāhīdür dirsin didi evvelki cilt bu arada tamam oldı tārīḫ sene \...

la'dan sonra ve 219. yapraktan sonra noksanlar olduğu gibi şiirler de hatalı.(52)

53. Ist. Mertol Tulum Hususi Ktp.

Cilt : 6

Yazının cinsi : Harekeli nesih

Ebadı : 250mm × 180mm, içten 185mm × 125mm

Yaprak sayısı : 154

---

(52) Abdülbaki Gölpınarlı, Mevlana Müzesi Yazmalar Kataloğu C.III TTK Basımevi, Ank. 1972 s. 306

Sahifede satır sayısı : 15
İstinsah tarihi : Belli değil
Müstensihi : Belli değil
Kağıt vasfı : Aharlı, kalın, sarımtırak.
Cilt vasfı : Vişne çürüğü renginde bez kaplanmış mukavva kapaklı, miklepli, şirazeli, sırtı ve miklebi kahve rengi meşin kaplı.
Siyer'in altıncı cildi ve Fütuhu'ş-Şam'ın birinci cildi bir arada ciltli 1-154a Siyer 361. yaprağa kadarki kısmı Fütuhu'ş-Şam'dır. Başa on iki yaprak değişik yazı ve kağıtla ekleme yapılmış.
Başı : ...niyyet-i ġaza cem' olmaya başladılar.
Sonu : Ebū Bekr-i Ṣıddīḳ birle ḫilāfet üzerine bey'at ṭutdılar.

54 Mısır, Darü'l-Kütüp, nu: 121 Tarih ve 130 tarih olmak üzere iki nüshası daha var.(53)

55. İsmail Hikmet Ertaylan'ın hususî kütüphanesinde de bir nüsha bulunmaktadır.(54)

56. Ayrıca Barbara Flemming, Türkısche Handschriften, Tell I Franz Streiner Velog Gmbh, Veisbaden, 1968 s. 45-54'de Siyer'in 14 nüshasının tavsifini vermektedir.

Tesbit ettiğimiz bu altmışdokuz nüsha dışında nüshalarının olması da muhtemeldir. Çünkü Darir'in Siyer'i çok okunan ve çok sevilen bir eserdir.

---

(53) Massad S. es-Shaman, a.g.e.

(54) A. Gölpınarlı, a.g. katalog

SİRETÜ'N-NEBİ ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Istanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde eser üzerinde öğrenci mezuniyet tezleri vardır. Türkiyat Enstitüsü'nde bulunan tezler şunlardır:

1. Birsen Mudanyalı, Erzurumlu Darir'in Siyer'i, Metin ve İndeks, 1971, 189s. Tez Nu: 1023

2. Saadet Muğan, Siyer-i Darir (v.31-55), Metin ve İndeks, 1971, 151 s. Tez Nu: 1124

3. Mukadder Tarhan, Siyer-i Darir (v. 56-80), 1971, 115 s., Tez nu: 1038

4. Baki Demirel, Siyer-i Darir, (v. 81-105) Transkripsiyon ve İndeks, 1971,. 50+88 s. Tez nu: 1070

5. Ender Balyemez, Siyer-i Darir (v. 106-130) Transkripsiyon ve İndeks, 1971 5+91 s. Tez nu: 1071

6. Yusuf Dörtbölük, Siyer-i Darir, (v. 131-156) Transkripsiyon ve İndeks, 1972, 52+126 s. Tez nu: 1228

7. Cahit Basar, Siyer-i Darir, (v. 157-182), Transkripsiyon ve İndeks, 1972, 120 s.

8. Emin Erolcay, Siyer-i Darir (v. 183-208) Transkripsiyon, 1972, 126 s. Tez nu: 1230

9. Saadettin Tolay, Siyer-i Darir, (v. 209-234), Transkripsiyon ve İndeks, 1971, 51+196 s. Tez nu: 1186

10. Mutena Başer, Erzurumlu Mustafa Darir'in Siyer-i Nebi Tercümesi, (Eski Edebiyat) 1968, xı+226 s. Tez nu: 807

TEZİ HAZIRLARKEN ÜZERİNDE ÇALŞTIĞIMIZ NÜSHALAR

Metnimizi kurarken Topkapı Ktp. Koğuşlar Böl. 1001 numarada kayıtlı nüshayı esas aldık. Bu nüsha H. 899/ 1493- 94 tarihinde istinsah edilmiş ve tarihi bilinen nüshalardan en eskisidir. Ayrıca Sultan III. Osman'nın vakıf mührünü taşımaktadır. Düzgün, harekeli nesihle yazılmış; temiz, okunaklı bir nüshadır. k ve g ayrımını verebilecek işaretleri taşımaktadır. (gendü: كَنْدُ, gez: گَزْ , gög: گُوْكْ , giçicük: كِچِجِك) Bu özllikleri sebebiyle söz konusu nüshayı esas aldık ve T kısaltmasıyla gösterdik.

Birinci yardımcı nüsha olarak Süleymaniye Ktp. Fatih Böl. 4403 numadalı nüshayı seçtik. Bu nüsha da temiz, harekeli, okunaklı bir nüshadır. T nüshasıyla başlama ve bitiş noktaları aynıdır. Ayrıca nüshanın yazı özelliği henüz klasik Osmanlı imlâsının dışında daha iptidai bir imlâyı temsil etmektedir. Meselâ kelime ortasında ve sonunda k harflerini (ـكـ) şeklinde yazmaktadır. anuñ: انوكـ , bularuñ: بلارڭ S76a-16, kıluñ: قلڭ S47b-4, melik: ملك, mubarek: مبارك S137b-2 gibi. Bu yüzden nüshada tarih olmamakla birlikte, eski bir nüsha olduğu kanaatına vardık ve birinci yardımc nüsha olarak seçtik. Ayrıca bu nüshanın sonda ikiz ünsüz taşıyan yabancı kelimeleri ünlü türeterek Türkçenin ses yapısına uydurma eğilimi vardır. şükr) şükür, ġayb) ġaybı, şerh) şerhi, cem') cemi', fikr) fikir, ḥarf) ḥarıf, cürm)cürüm, ṭoḥm) ṭoḥum gbi. Yine T nüshasındaki ḫ sesleri S'de genellikle ḳ'dır. baḫmz ~ baḳmas, yoḫlıḫdan ~ yoḳluḳdan , ḳılmaḫ ~ ḳılmaḳ gibi. z) s değişimin de s'li şekiller çoktur: olmaz ~ olmas, varavuz ~ varavus, bilmeziz ~ bilmezis, durmaz ~ durmas, ḳarındaşımuz ~ ḳarındaşımus gibi.

Bu nüshayı S kısaltmasıyla göstertiğimizi de

belirtelim.

İkinci yardımcı nüsha olarak İ. Ü. Üniversite Ktp. T Y N 2384 numarada kayıtlı nüshayı seçtik. Bu nüsha da düzgün, okunaklı ve harekeli bir nüshadır. Dili T nüshasına çok yakın, yabancı kelimeleri aslına uygun bir şekilde harekeliyor. ḳ/ ḥ değişimi karışıktır. Bu nüshayı karşılaştırmamızda Ü olarak kısalttık.

Yukarıda verdiğimiz üç nüshanın yetersiz kaldığı yerlerde Süleymaniye Ktp. Fatih Böl. 4274 numarada kayıtlı bulunan nüshaya da mürcaatta bulunduk.

DARİR'N DİLİ VE ÜSLÛBU

Darir'in yetiştiği çevre olan Doğu Anadolu Bölgesi, özellikle Erzurum çevresi etnik unsurlar bakımından oldukça karışıktır. Moğol istilâsı ile kuzey ve doğudan gelen çeşitli Türk boyları bu bölgede yerleşmişlerdir. Buranın etnik unsurlarından olan Uygur Bahşileri İlhanlı sarayında önemli mevkilere sahiptirler (55). Yine İlhanlı Devletinin yıkılışından sonra Anadolu'da bir devlet kuran Eretna da Uygur Türklerindendir. Bu hükümdar zamanında Ali Kuşçu, kardeşleri Bayıtmış ve İlbasmış'la öteki bazı emirlerin de Kıpçak Türklerinden olduğu görülür (56). Bu bakımdan Erzurum ve çevresinin, dil özellikleri yönünden Doğu ve Kuzey Türkçesinin izlerini taşıması normal bir hadisedir.

Öte yandan Darir'in uzun bir süre kalarak eserlerini hazırladığı Mısır Memlûk sahası da etnik unsurlar bakımından yetiştiği bölgeden farksızdır. Orada da çeşitli Oğuz ve Kıpçak boyları vardır.

Bu sebeplerle Darir'in eserlerinde Doğu ve Kuzey Türkçesinin tesirleri ile daha o zaman bir ağız olduğu tahmin edilebilen Azerî özellikleri görülür: dañ olıban: دَنْ اُولبَنْ I84b-16 , bilig : S40a-2, S66b -11, S164b-5, 6; Ü53b-12, 76b-16, Ü130b-7; men: مَنْ 32b-1; gög: كُوْكْ 109b-12, 100a-16, 117a-14; gögler: كُوْكلَرْ 18b-3; işitdüg: اِشِتْدُكِ Ü113b-13, bin: بِنْ S230b-12, bini: بِنِي S41b-16, 17, Türki dilce söylemen: Topkapı Ktp. Koğuşlar, nu: 993, C. 3, 2a-19; yaşıllık: يَشِيلْلِغْ 115b-12; öñdin 8b-17, 14a-10, 38b-5; adağındın: S45b-11, Hāşımdın: هَاشِمْدَنْ S45b-9, ilimüzdin: اِيلِمِزْدَنْ 85a-1 Yemendin: يَمَنْدَنْ 85a-1; lokatif eki ablatif olarak,

---

(55) Fuat Köprülü, " Azeri Maddesi", İ.A., C.3, 1970, s. 129

(56) Faruk Sümer, Oğuzlar, 3. baskı, İst.1980,s. 144

ʿUlemā dilinde böyle rivāyet ḳıldılar 73a-10, agladı derdinde āh eyledi 7a-11, gözinde öpdi 124b-7, 139b-7; ḳayurmadın: قَايُرْ مَدِنْ 182a-8, ṭoymadın طُوْمَدِنْ S53a-5; bıraḫ-3b-9, 68b-3, barmaḫ 22b-8, baḫış-37a-7, aylıḫ 118a-16, 64b-4, nöker 136a-16, özge 147a-15, geleci 65a-6, 68a-14, buluñ:"Köşe, bucak, taraf„166b-5, siller 192b-10 gibi.

Fuat Köprülü, Darir'in dilini, Azerî Lehçesinin ilk devrine, yani Doğu Oğuz Lehçesinin Batı Oğuz Lehçesiyle büsbütün ayrılmadığı bir devre olan geçiş dönemi eserlerinden sayar (57). Abdülkadir İnan ise, xlv. yüzyılın sonlarında Mısır'da yazılan Oğuzca (Türkmence) eserler arasında zikreder (58). Zeynep Korkmaz da Darir' in eserlerini Memlûk Türkçesinin, xıv. yüzyıldan itibaren, Oğuzca'ya dayalı bir yazı dili haline gelmesinde büyük rol oynayan ürünler olarak değerlendirir (59). Yukardaki görüşler doğru olmakla birlikte Darir'in dili bütünü itibariyle Eski Anadolu Türkçesinin özelliklerini taşır. Bu sahda yazılan o devir eserlerinde olduğu gibi Darir'de de bazı Doğu ve Kuzey Türkçesinin bulunması tabiî bir hadisedir.

Darir'in Siyer'inde,indeks bölümünden de anlaşılacağı gibi hayli Arapça ve farsça kelimeler yer alır. Bunlar biraz tercümenin tesirinden, biraz da , o devirde de pek hoş karşılanmayan, kelime tekrarını önlemek isteğinden ileri gelmektedir.

---

(57) Fuat Köprülü, "Anadolu'da Türk Dili ve Edebyatının Tekâmülüne Umumi Bir Bakış", Yeni Türk Mc., Sayı 4, İst. 1933; İ. A. Azerî mad. c. 3, 1970, s. 130

(58) Abdülkadir İnan, "Mısır'da Oğuz-Türkmen ve Kıpçak Lehçeleri ve "Halis Türkçe" TDAY- Belleten, Ank. 1953, s.53-71

(59) Zeynep Korkmaz, " Erzurumlu Darir ve Memlûk Kıpçakçasının Oğuzclaşmasındaki Yeri", Şükrü Elçin Armağanı, Hacettepe Üni. Yayınlarından, Ank. 1983, s. 267-274

GRAMER NOTLARI

Bu bölümde, Eski Anadolu Türkçesinin bilinen özelliklerini tekrarlama yerine, Siretü'n-Nebi'de görülen bazı ilgi çekici özellikler üzerinde durmak istiyoruz. Zamanımızın yetersizliği sebebiye meseleleri, aynı dönemin diğer eserleriyle mukayeseli olarak, enine boyuna inceleme imkânını bulamadık. Ancak bazı noktalara parmak basmakla yetinmek istiyoruz.

1) XIV. yüzyılın sonlarından itibaren, dilimize girmeye başlayan Arapça ve Farsça asıllı kelimeler, daha o devirde Türkçeleşmeye başlamışlardır. Bu değişiklik zaman zaman imlâya da aksetmiştir. Bu kelimeler bazen asıl imlâlarıyla bazen de Türkçeleştiklerini belirtecek değişik bir imlâ ile işaretlenmişlerdir. Bu durum müellifin genellikle bu yabancı kelimeleri Arapça ve Farsça imlâlarıyla yazması yanında, kimi zaman da Türkçedeki telaffuz şekliyle yazdığını göstermektedir.

Eski Anadolu Türkçesi döneminde bugünkünden çok daha titizlikle riayet edilen " incelik- kalınlık ses uyumu " ile " Türkçede uzun ünlüler bulunmaması " esasından hareketle biz, bu kelimeleri günümüz telâffuzundan biraz farklı şekilde okuduk. Bu okuyuşta şu hususları da dikkate aldık: 1. Metinde değişik okumayı gerektirecek bir imlâ özelliğinin bulunması. 2. Bugün bile halk ağzında kelimenin okuduğumuz şekliyle kullanılmakta olması. 3. Değişik telâffuzun kulağa hoş gelmesi. 4. Farklı okuyuştan dolayı kelimenin bir başka kelimeyle karıştırılmaması.

İşte bu esaslar çerçevesinde kalın, ince ve kısa telâffuzla okuduğumuz kelimeleri aşağıya alıyoruz. Bu alıntıda kelimeler eserdeki Türkçeleştiklerini gösteren imlâlarıyla işaretlendi, normal Arapça, Farsçadaki yazılışları listeye alınmadı. Bu konuda daha fazla bilgi ve mukayese için bk. Ahmet Topaloğlu, XV. Yüyıl Başla-

Darir'in dili millî bir dildir. Dilindeki sadelik, hoşluk, tabiîlik yanında üslûbuyla da dikkat çekicidir. Nesirlerinde çok başarılı bir üslûp kullanmış, başta sultanlar meclisinde olmak üzere herkes tarafından ilgiyle dinlenmiş ve okunmuştur. Eserlerinin özellikle Siyer nüshalarının oldukça fazla oluşu da bunun delilidir. Darir'de sanatkârane bir üslûp endişesi görülmez, maharet gösterme kaygısı yoktur. Ancak halka hizmet, düşündüklerini, bildiklerini onlara kolayca ve duygulu bir şekilde anlatma tabiîliği ve sadeliği vardır.

Şiirlerinde nesirleri kadar başarılı ve ünlü olmamakla birlikte, Kıssa-i Yusuf'taki bazı gazelerle mensur eserlerindeki manzumelerin bir kısmı lirik şiirin başarılı örneklerinden sayılabilir. Yer yer sanatlı ifadelerine de rastlanır (60).

---

(60) Leyla Karahan, Kıssa-i Yusuf (Yusuf u Züleyha),Gazi Üni. Sosyal Bilimler Ens. Türk Dili ve Edebiyatı Böl., basılmamış doktora tezi, Ank. 1985. s. 33

rında Yapılmış Kur'an Tercümesi, C. 1, Kültür Bakanlığı, İst. 1976

a) Türkçedeki -lıḳ / -lik ekini alışlarına göre ince veya kalın ünlülü okunan kelimeler:

ʿâḳıllıġ	عَاقِلْ لِغْ	57b-4
ʿamlıġına	عَامْ لِغِنَا	8b-9-10
ʿarsuzlıḳdur	عَارْسُوزْلِقْ دُرْ	S60a-4
âsânlıḫ	آسَانْلِخْ	33a-3
âsânlıḳ	آسَانْلِقْ	53b-4
aʿzablıḳ	اَعْزَبْلِقْ	173a-10
baḫıllıġ	بَخِيلْ لِغِي	S44b-13
barâbarlıḫ	بَرَابَرْلِخْ	87b-11
câzûlıḳ	جَاذُولِقْ	36a-5
câzûluḳdur	جَاذُولُقْدُرْ	211b-5
cuvânmardlıḫ	جُوَانْمَرْدْلِخْ	156a-11
cuvânmardlıḳ	جُوَانْمَرْدْلِقْ	23b-10
dâyalıġ	دَايَهْ لِغْ	107a-14-15
duşmanlıḳ	دُشْمَانْلِقْ	64b-4
duşmanlıḳ	دُشْمَنْلِقْ	44a-4-7
duşmanlık	دُشْمَنْ لِقْ	36a-1 (kalın 8 ör.)
düşmenlige	دُشْمَنْلِكَا	140a-14
düşmenlik	دُشْمَنْلِكْ	29a-11,42b-12
düşmenlige	دُشْمَنْ لِكَا	144a-9
"	دُشْمَنْ لِكَهْ	127b-4(İnce 6 ör.)
edebsüzlik	اَدَبْسُزْلِكْ	200a-12
adabsuzlıḳ	اَدَبْسُوزْلِقْ	S242a-17
fâʿıllıḳ	فَاعِلْ لِقْ	216a-4
faḳırlıḳ	فَقِيرْ لِقْ	3a-9
fârıslıḳ	فَارِسْلِقْ	166b-2
fetelik (gençlik)	فَتَيْ لِكْ	171a-13
fużullıḫ	فُضُولْ لِخْ	140b-12
fużulluḳ	فُضُولْ لُقْ	200a-11
ġarıblıġ	غَرِيبْلِغْ	34b-9
ġarıblıḫ	غَرِيبْلِخْ	32b-2, 71a-5
ġâzılıḳ	غَازِي لِقْ	S160a-3
ḫafîrlik	خَفِيرْلِكْ	167a-15,17
ḫafîrligümi	خَفِيرْ لِكِمِي	167a-5

ḫafîrligine	حَقِيرْ لِكْنَا	167b-1
ḫaḳîrlıḫ	حَقِيرْ لِخْ	3a-9
ḫaḳîrlıḳ	حَقِيرْ لِقْ	3b-1
ḫalâllıḳ	حَلَالْ لِقْ	46a-14
ḫalâllıġa	حَلَالْ لِغَا	61a-14
ḫasüdlik	حَسُودْ لِكْ	127a-8
ḫasüdlige	حَسُودْ لِكَا	140a-15
Hâşımılıḳ	هَاشِمْلِقْ	27b-1
ḫayırlığını	خَيرْ لِغِنِي	145b-2
ḫorlıḫ	خُوَرْ لِخْ	111a-17
ḫorlıḳ	خُوَرْ لِقْ	54a-8, 159b-8
ḫûblıġı	خُوبْ لِغِي	60a-5
kehellik	كَاهَلْ لِيكْ	108a-5
kibriyālıġuñ	كِبْرِيَا لِغُكْ	3a-15
ḳullıḫ	قُولْ لِخْ	3a-14
ḳulluġ	قُولْ لُغْ	103b-11
maḥbûblıġı	مَحْبُوبْ لِغِي	S93a-15,Ü65b-16
marża'alıġa	مَرْضَعَه لِغَا، مَرْضَعَلِغَا	112b-9, 112a-17
melüllik	مَلُولْ لِكْ	52a-5
mestûrelige	مَسْتُورَا لِكْنَا	169b-6
mubârekliginė	مُبَارَكْ لِكِنِي	194a-17
mubâraklıġını	مُبَارَكْ لِغِنِي	Ü202a-13
muḥteşemligi	مُحْتَشَمْ لِكِي	137b-1
müsülmanlıḫ	مُسْلَمَانْ لِخْ	7b-5, 29a-11
müsülmanlıġa	مُسْلَمَانْ لِغَا	111b-10,11
nâḳıslıḫ	نَاقِصْ لِخْ	111b-3
nāḳışlıġı	نَاقِصْ لِغِي	111b-13
peşîmānlıḳ	پَشِيمَانْ لِقْ	27a-11
peyġambarlıġa	پَيْغَامْبَرْ لِغَا	130a-7
rızālıḫ	رِضَا لِخْ	S94b-16,Ü67a-3
rusvâylıḳ	رُسْوَايْ لِقْ	31a-4
selâmatlıġ	سَلَامَتْ لِغْ	168b-14
selâmatlıġı	سَلَامَتْ لِغِي	208b-6
şāzılıḫ	شَاذِ لِخْ	91a-9
şāzılıḫdan	شَاذِي لِخْدَنْ	113b-11
şāzılıḳ	شَاذِ لِقْ	57b-15

şâzılıġı	شَاذِلغِي	90b-13
şâzumānlıḫ	شَاذُمَانلِخْ	51b-4
şeylıḫ	شَيْخْ لِخْ	111b-16
şeyḫlıḳ	شَيْخْ لِقْ	111b-13
şucâ‘lıḳ	شُجَاعْلِقْ	171a-13
tâcırlıḳ	تَاجِرْ لِقْ	55a-13
taḳṣırlıḳ	تَقْصِيرْ لِقْ	73a-6
tekebbülik	تَكَبُّرْ لِكْ	211b-9
tekebburluḳ	تَكَبُّرْ لُقْ	S255a-7
ṭıfıllıġı	طِفِلْ لِغِي	153a-15
yıllik " yıllık"	يِلْلِكْ	Ü9b-9,10
zârılıġ	زَارِلغْ	172a-7
zârılıḫ	زَارِلخْ	33b-11
zârılıḳ	زَارِ لِقْ	32b-15
zîrekligi	زِيرَكْ لِكِي	134a-1

-ki ilgi ekinin kalın olması sebebiyle"hazine " kelimesini kalın okuduk.

ḫazînadaġı	خَزِينَه دَاغِي	92b-17

Türkçe " yeşil" kelimesini de " -lıḳ" eki aldığı için " yaşıl " olarak alındı.

yaşıllıḳ	يَشِيلْ لِقْ	115b-12
yaşarur	يَشَا رُوزْ	S164b-14

Türkç " güreşmek " kelimesi de " -maḳ " mastar ekini kalın aldığı için kalın sıradan alındı.

gulaşmağa	گُلَشْمَغَا	181a-10

b)Ünlü ünsüz benzeşmesi dikkate alınarak kalın ünsüz taşıyan ve kalın sıradan okunan kelimeler:

‘acab	عَجَبْ	6a-12
‘acabuz	عَجَبْ اوزْ	204b-8
ġaflat-ıla	غَفْلَتِلَا	8b-15
ḫalvat	خَلْوَتْ	6a-13
ḥamal " burç ismi"	حَمَلْ	101b-6
ḥasrat	حَسْرَتْ	34b-9
ḥażratından	حَضْرَتِنْدَنْ	10a-17
ḳadamı	قَدَمِي	104a-13
ḳudrat	قُدْرَتْ	6a-6, 9b-10

ḳuvvatı	قُوَّةِ	6b-1
muḳarrar	مُقَرَّرْ	6a-8
nuṣrat	نُصْرَتْ	6a-8
raġbat	رَغْبَتْ	6a-14
ṣoḥbatına	صُحْبَتِنَا	6a-16

c) Ünlü ünsüz benzeşmesine göre ince okunan kelimelere örnek:

ḥikmet " k tesiri "	حِكْمَتْ	6a-7
siḥr-ile	سِحْرِلَهْ	222b-14

İlerleyici ve gerileyici ünlü uyumuna göre sıralanan kelimeler:

ʾiḳlimler	إِقْلِيمْلَرْ	75b-5
ʿilmin	عِلْمِنْ	69b-16
ʿinâyet " y tesiri "	عِنَايَتْ	83a-15
raʿiyyet "	رَعِيَّتْ	6a-14
saʿâdata	سَعَادَتَا	106b-6

ç) Yukardaki kelimelerde de bir kısım örnekleri geçtiği gibi, aslî uzunluklarını yitirerek kısa ünlülü söylenen kelimeler:

bereketidür	بَرَكَتِي دُرْ	208b-7
candur	جَنْ دُرْ	211b-5
dünye	دَنْيَهَ ، دُنْيَا	176a-9
hoş	خُوشْ	109a-10
ḳâzısı	قَاضِيسِي	25a-11
şom	شُومْ	155b-2
gah	كَهْ ، كَاهْ ، كَاهْ	107b-3

d) Türkçe " evlen-" kelimesinin " -ıcak " gerundium ekini alarak kalın sıraya geçişine bir örnek var.

avlanıcaḳ	اَوْلَنْجَاقْ	S52a-3
evlenicek	اَوْلَنْجَكْ	32a-12
ölicaḳ	اُولَجَقْ	57b-14

kelimesi de buna benzemektedir. Yalnız son kelimeler kalın okunnunca "avlan- ve ol- "fiilleriyle karışma ihtimali ortaya çıkmaktadır.

2. İmlâ Özellikleri :

a) Eser, ünlülerin bazen yazıda gösterilmeleri açısından Uygur imlâ geleneğinin izlerini taşır. اُولُولَرْدَنْ ululardan 224a-12 ,سَاوُلاَ سِزْ sevülesiz 82b-3 , صُو su 193a-15, اُولْكُونْ ol gün 179b-11; Yine nazal "n" için ك kullanılışı دَكْ dañ " şaşkın " , تَنْكْرِ tañrı 123a-4 bu izlerdendir.

b) Metnimiz baştan sona harekelidir. Ünlüleri (ا , و, ى) işaretleriyle gösterse de göstermese de mutlaka hareke kullanılmıştır. Bu yönüyle de Arap imlâsının etkisindedir. نِيچَهْ niçe 66b-1 ,اُولِشْلَرِدِي olmışlar-ıda 216a-17, دِيدِ didi 79b-17, مَقَامُوكْ maḳāmuñ 97b-5; bazen ünlüleri sadece hareke ile gösterir. دَكْلَكْ degül ki 118b-9, اِلَتَلُمْ iletelüm 36a-12, بِتِمِشْدُرُرْ bitmiş-durur 199a-4

Bazı ekleri tenvinle karşılar. اَلٍ elin 15b-3 اُغْلَنْلَرِنْدَنْ اَمْ oğlanlarındanam 33b-11, صُنْمَدِنْ şunmadın 15b-3

Kelime sonunda kimi zaman u/ ü ünlülerini Arapça müzekker cemilerde olduğu gibi vav elifle (وا) ile karşılar. بِلْكُلُوا bilgülü 162a-16, كِزْلُوا gizlü 176a-7, içerü اِچْرُوا 211b-13, اِلَرُوا ilerü 160a- 8, اُولُوا ulu 223b-3, يَرَاقْلُوا yaraḳlu 144a-15, يُوزْلُوا yüzlü 38a-12

c) Sonda ikiz ünsüz taşıyan Arapça kelimelerde aslını belirtmek için şedde işareti kullanır ve bunun Türkçedeki ses değerini göstermek için de şeddenin üzerine dutar işareti konur. حَلّْ ḥal 3a-12, 53b-17, 198a-5; حَجّْ ḥac 125b-13, 126a-7; خَطّْ ḫaṭ 131b-3, حَيّْ ḥay 119b-7, مُحِبّْ muḥıb 127a-6-7, 200b-12; رَدّْ red 61a-4, 114a-1, 117b-3, 167b-3; شَرّْ şer 223a-11

Arap imlâ geleneği ile bazen kelime sonunda a'yı جِ ile belirtir. قِزِجِ kıza 199a-7

ç) Farsça imlâ özelliği taşıyan خُوَارْ ḫᵛōr gibi kelimeler T nüshasında Türkçeye uydurulurken (خُوزْ gibi) Ü nüshasında aslına uygun yazılır. خُوَارْ Ü89a-9-10

d) Türkçe kelimelerde ünlülerin yazılışı meselesi diğer aynı dönem eserlerinde olduğu gibi karışıktır. آغ aġ gümiş, اَتَالَرِمِزْ atalarımuz, آدَمْدَنْ adamdan,

سکا saña, امانتی emāneti 17a-13, ایلدی eyledi, ایوردی ivirdi, ایکی iki, یيل yıl, آدین adın, آلتی altı, سارہ sara, اولو ulu, وجود vucud, دنیادن dünyadan, اوا eve, اوزرینہ üzerine, خاتونک ḫatunuñ, دورلو dürlü, کندوی gendüyi, دوکالی dükeli gibi.

e) Türkçe kelimelerin başında metli elifi (آ) bir uzunluk işareti olarak değil, ünlünün kalın olduğunu belirtmek için kullanışı ilgi çekicidir. آچیلجق açılıcak 98b-4, آد adı 136b-1, آغ aḫ" ak " 222a-13, آغ aġ "ak" 79b-1, آلنده alnında 16b-3, آلتمش altmış 136b-1

Hemzeli elifi de değişik şekillerde kullanır. آیلی āli " ailesi" 187a-11, اگر eger, اولودر uludur 193b-17

f) Eser Arapça, Farsça kelimelerdeki uzun ünlülerin kısaldıklarını,incelip kalınlaştığım gösteren bir imlâ özelliğine de sahiptir. دشمن duşman, دشمنک duşmanuñ 55b-15, دنیہ dünye 176a-9, دنیدہ dünyede 25b-10, دنیجا dünyece 10b-7, کہ gah 119a-15-16, یہ ya 162b-1, یہ...یہ ya...ya 108b-15, زیرہ zire 39b-10

g) Yuvarlak ünlü taşıyan eklerin ünlüleri bazen hareke bazen de hem hareke hem vav ile gösterilir. دنیانک dünyenüñ 176a-10, رسولک rasūluñ 224a-13, سوزکا sözüñe 225b-16, آنوک anuñ 224a-2, کنشوک güneşüñ 221b-9, مقاموک makāmuñ 97b-5, ورلک virüñ 75b-3, بنوم کرامتوم benüm kerāmetüm 225a-6, دلرسکوز dilerseñüz 222a-15

ğ) Bu örneklerden nazal ne için (ڭ , ڭ , ڭ , نك , نكرى) işaretlerinin kullanıldığını görüyoruz.

h) Kimi zaman ünlü ile biten kelime ünlü ile başlayan bir ek aldığı zaman ünlü çatışması meydana gelir, araya bunu önleyen bir "y" koruyucu ünsüzü gelmez. خودآنہ ḫavdane(y)e 167b-12, تدبیرده ام tedbīrde(y)em 217b-6, مکہ لر mekke(y)îler 189a-2, Ka'beyi kelimesi ise değişik bir imlâ (کعبیہ) ile yazılmıştır.

ı) Siretü'n-Nebi'de bazen b-p, c-ç, g-k ayrımını belirtecek bir imlâ yer alır, bazen de bunlar yalnız b,c, k harfleriyle işaretlenir.

puthānelerüñüz 166a-16, دِيپُپ diyüp 109a-3, پُتْ خَانَلَرُكُزْ yapdı 19a-9, قُپْدِي kopdı, ذُوَيْپ Züveyp 19a-16, آچْ aç, اِچِنْدَهْ içinde 19a-17, قِلِيچْ لَرِي kılıçları 150b-12, نِيچَه niçe 66b-1, بِلْكُلُو bilgülü 104b-4, كَنْدُ gendü 223a-17, كُوكْلَرْ gögler 18b-3, كِيرُوَه girüde 223a-13, اُوچْ üç 28a-15, آغَجْدَن ağaçdan 23a-1, قِلِجْ kılıç 164b-2, قَرِشْپ karışup 29b-6, كِشِيدِر gişi-y-idi 29b-14

i) İki ünlü arasında kalan p,ç, t, k, ünsüzlerinin nadiren tonlulaşmadığı görülür. اِلَتَلُمْ iletelüm 36a-12, قَرْ نَاغِنْ kırnakın 198a-12

Kimi zaman kelime sonunda bu seslerin bir Kıpçak özelliği olarak tonluları bulunur. عَهْدْ ايْدْ âhd id 15a-15, بُيْرُغْ buyruġ 129b-15, صَتْمَغْ آلمَغْ satmaġ almaġ 129a-4, كُوكْ gög 100a-16

j) سُكُو süñü 193b-1 kelimesi hep süñü olarak işaretlenirkan S ve Ü nüshalarında aynı yerde iki kere süngü şeklinde yazılmıştır. سُنْكُو süngü S178b-8 , S234b-3; سُنْكُو süngü Ü151a-12, 201a-14

k) İmlâda birleşik yazılan kelimeler:

Dahı, degin, ķadar, kim gibi edatların kendinden önceki kelimelerle kimi zaman birleşik yazıldığı görülür. Bunlar ara sıra görülen bir özelliktir. Genellikle ayrı yazılırlar.

Dahı edatı, kendinden önce gelen ben, sen ol zamirlerine birleşmektedir. بَنْدَجِي ben dahı 147b-3, 181a-13, 208a-6; سَنْدَجِي sen dahı 120a-16, 180a-7; اُولْدَجِي ol dahı 105b-9, 196a-4

Degin edatı, kendinden önce datif eki almış kelimelere eklenmektedir. دُوْرِنْدَكِيْنْ devrine degin 198a-1, كُونْدَكِيْنْ güne degin 100a-16, 102a-5, 102a-5, شِمْدِيدَكِيْنْ şimdiye degin 68b-3, وَقْتْدَكِيْنْ vakta degin 135a-8

Kadar edatı, ol ve ne kelimeleriyle bitişik yazılmıştır: اُولْقَدَرْ ol ķadar 167b-9, 192a-15, 196b-12; نَقَدَرْ ne ķadar 140a-17, 145b-8

Kim bağlama edatının da kendinden önceki kelimelerle birleşikyazıldığı görülür: چُونِكِمْ çünkim 130a-14, كُونْكِمْ gün kim 206b-4, حَالْكِمْ ḥāl kim 139b-12, اِيشْكِمْ iş kim

118b-2, نکم ne kim 128b-6, 207a-12; صحبتکم sohbatı kim 163b-1, یلکم yıl kim 178a-10

Soru eki -mı'nın bitişik yazılışı:

آچمدر aç mıdur? 102a-6

Yine اولدم ol dem 192b-12, بنوری bi nūrı 151a-6, اوشبو بنلغ uş bunuñ 223a-6, بوگون bugün 122b-5, 129b-13; اولگون ol gün 177a-18 gibi kelimelerin de bazen bitişik yazıldıklarına rastlanır.

Dur- yardımcı fiilininbildirme ve birleşik çekimlerde kimi kere bitişik yazılışlarına rastlanır. اگلمایندرور anlamayan-durur 146b-3, بلمایندرور bilmeyen- durur 146b-2, منزلدرور menzil-durur 177b-1, محکمدرور muhkem-durur 97a-13, بلورپدرر belürüp-durur 225b-11, بتمشدر bitmiş-durur 199a-4, قالپدرر kalıp-durur 125b-16, چوکپدرلر çöküp-dururlar 225b-5

i- fiilinde ve bazı kelimelerde de aynı durum görülür. اولمشلرایدی olmışlar-ıdı, وارایدی var-ıdı, کوردکچه gördükçe la-şey 222b-12, یالبال yal u bāl 135a-12

1) Bazı ekler kelimelerden ayrı yazılırlar: سوولمسز sevülesiz 82b-3, اغلان جوقلر oğlancuklar S79 a-6, آرستنه در arestedür 221a-1, مستجابدر müstecabdur 145b-9, قلیچ در kılıpdur Ü29a-6, 12, کل کلکه gölgelik 221b-9, یخشللق yoḫsullık 111a-17; ایللردن illerden 53b-12 پتنه خانلرکز puthanelerünüz 66a-16 birleşik kelimenin ayrı yazılış örneğidir.

İle edatı ekleşme durumunu gösterecek şekilde yazılmaktadır: قریشلی Kureyş-le, رسولی Rasūl-ıla Ü146a-16

3. Ses Özellikleri:

a) Ünlü uyumu:

Kelime kök ve gövdelerinde incelik-kalınlık uyumu tamdır: dahı 10b-5, dutıpdur 214a-2; degşürem 34a-17, dikilmiş-idi 39b-12, döşeniserdür 129a-4, tütün 63b-2

Eklerin de büyük oranda incelik-kalınlık uyumuna bağlandığı görülür. Bugün uyum dışına çıkan -ki aidiyet

eki bile çoğu zaman uyuma bağlanır: ḫazīnadağı 12b-14, başındağı 82a-14 gibi .

-ken gerindiumu ise uyum dışında kalır : tıfl i-ken 134b-11, turur-ken 81a-10; -ıcak / -icek gerundu-munun da iki örnekte uyuma aykırı kullanıldığı görülür: evlen-ıcaḳ أَوْلِنِجَاقْ S52b-3, öl-ıcaḳ اولجق 57b-14 Bu Bir aykırılaşma olayı mı, yoksa kelimeler kalın sıradan mı, kesin karara varabilmek için örnekler yetersiz.

b) Ünlü değişmeleri :

1. a/ u değişmesi

Tek örnekte görülen bu değişme v tesirine bağla-nabilir: da'vuñuz دَعْوُكُزْ 169b-16

2. e/ i değişmesi

ben > bin 95b-10, 146b-2; besle->bisle- 135a-15, 21a-6; sel > sil 193a-15; seller > siller 192b-10; gey- > giy- 64b-1, geyür- > giyür- 15b-5

3. i / e değişimi

kāfir > gāfer 80b-10, 11

4. u / ı değişmesi

u "ve" > ı 5a-15,13a-14 (on bir örnek)

alupdur > alıpdur 8a-8

5. ü / i değişmesi

degül > degil 3a-7, 14a-6, 77b-13

ü "ve" > i 18b-7, 26a-11; bütünsin > bitünsin 153b-17, çöküp > çökip 225b-5, bilgülü > bilgili 19b-5, bi-lüsi > bilisi 85b-3

6. ı / u değişmesi

bulın- > bulun- 21a-13, 65b-12; bulıt > bulut 83b-13 (12 örnek), bulıt şekli 221b-16 (8 örnek) ; ol idi > ol-udı 5b-12

7. i / ü değişmesi

dökil- > dökül- 78b-4 , döküldiler > döküldiler 78b-4, üstine > üstüne 23b-8, üstinde > üstünde 15b-9, yüzini > yüzüni 94b-10

8. ö / e değişmesi

Burada bir düzleşme olayı söz konusudur. gövde > gevde 47a-17, 47b-1

9) Ünlü düşmesi

Şeybenüñ > Şeybüñ 46b-2, birisi ~ birsi 87a-13, birile ~ birle 28b-12, oğulum ~ oğlum 44a-17, anuñ içün > anuñ-çun 4a-12, ṣanur-ıdı > ṣanurdı 124a-7

10) Birleşme (contraction)

ki anda > kânda كَانْدَا 133b-8 (vezin icabı), ne eyle- > n'eyle- 108a-13, ne it- > n'it- 11b-4, ne ol- > n'ol- 49b-5, ne için > neçün 94a-17, 118a-5; ne için > niçün 4b-13, şu imdi > şimdi 24b-16, şu ol > şol 15b-17, şu eyle > şöyle 3a-14, bu eyle > böyle 7a-13

11) Farsça tamlamalarda kimi zaman tamlama kesresini karşılayan ünlü yuvarlaklaşır: arż-u Töhāme 181b-13, imām- u aʿẓam 7b-13, kān-u erkān-u ṭarīḳat 66b-17, sulṭān-u şeriʿat 66b-17, ümm-ü ʿAbdullāh S91b-11, nebiy-yü muḥterem 68b-10

Bu tür tamlamalarda bazen müstensih ikili hareke kullanarak kararsızlık göstermektedir. Müstensih, Darir' in dili ile istinsah tarihinde halk ağzındaki kullanış farkını ikili hareke sistemiyle belirtmek istemiş olabilir. عَبْدُ مَنَافْدَنْ Abd-i (ü) Menāf 66b-4, emin-i (ü) ḥażrat اَمِينِ حَضْرَتِهْ 155a-1, imām-ı (u) ülü'l-emr اِمَامِ اُولُ الامر Ülla-5

Arapça tamlamalarda ise düzleşme örneklerine rastlanır: āḫırı'z-zamān 62b-3, 91a-16; aṣlaḥa'llāhu 5b-8, ʿıbāda'llāh gibi.

c) Metnimizde ikili hareke kullanılışı ve bu durumun ses hadiselerine yansıması:

Dikkat çekici hususlardan birisi de müstensihin kimi zaman iki harekeli bir sisteme baş vurmasıdır. Bu durum, bize eserin yazılış devri ile istinsah dönemi arasında geçen zaman içerisinde, birtakım fonetik farklılıkların meydana geldiğini veya yazarla müstensih arasında ağız farkı bulunduğunu göstermektedir.

1. Kelime kökünde ikili hareke taşıyan örnekler: ben ~ bin بِنْ S230b-12, evlendi ~ ivlendi اِوْلَنْدِ S71b-12,

yabancı kelimelerde:Ebū Cehlüñ ~ Ebu Cehilün أَبُو جَهْلُكْ S218b-6, ṣavma'a ~ ṣavmı'a صَوْمِعَه S116b-16, Ḥaccac ~ Ḥıccac حَجَّاجْ 198a-12, Mūsā ~ Mūsī مُوسِيْ Ü148b-13, ḥaramı ~ ḥırımı ~ haram ~ ḥıram حَرَمْ 197b-8, kāfir ~ kāfer كَافِرْ 4a-4, ḳayurmadın ~ ḳayırmadın قَايِرْمَدِنْ 182a-8, şehir ~ şeher شَهَرْ S175a-4, muḥarrim ~ muḥarrem مُحَرَّمْ 110b-16, yılduzından ~ yıldızından يِلْدُزِ زِنْدَنْ S157b 11

2) Kelime gövdesinde ikili hareke taşıyan örnekler: ṭutışdı ~ ṭutuşdı طُتِشْدِ 75a-5, yitişdi ~ yitüşdi يِتُشْدِ 183a-13, yoḫsıl ~ yoḫsulına يُخْسِلِنَا S8a-13

3) Kelime sonunda ikili hareke taşıyan örnekler: ictebā tācın ~ (tācını تَاجِنِيْ) urundı Ü13b-14, biriñüz ~ (biriñüzi بِرِنْكِزْ) Ḥaḳ ta'ālā yolına ḳurbān ḳılısaram S74a-11

İyelik ekini alıp almama tereddüdü:
bir yahūdi 'avrat ~ 'avratı عَوْرَتِ Ü57a-18, ṭaş ~ (ṭaşı) fırıldusını Şeybe iştdi (طَاشِيْ) 60b-5 Bu örnek, ses türemesi yapıp yapmamakta bir tereddüt, veya imlâ yanlışı olarak değerlendirilebilir.

4) Ek bünyesinde ikili hareke taşıyan örnekler: ḳullıġ ~ ḳulluġ قُولِغْ 116a-14, gündüzin ~ gündüzün كُنْدُزِنْ S208b-12, öñdin ~ öñdün اُكْدِنْ 154b-10, Hāşımdın ~ Hāşımdan هَاشِمْدَنْ S45b-9, ilimüzdin ~ ilimüzden اِيلِمْدِزْدِنْ 85a-1, Yemendin ~ Yemenden يَمَنْدِنْ 85b-1, götürmişdi ~ götürmüşdi كُتُرْمِشْدِ S171a-3, diyüpdür ~ diyipdür دِيِپْ دُرْ 109a-3, bekleyüp ~ bekleyip بَكْلِيِبْ 146a-16, ḳopupdur ~ ḳopıpdur قُوپُپْدُرْ 225b-17, unıdup ~ unıdıp اُنِبْدِپْ 2b-16, ṭoymadın ~ ṭoymadan طُوْمِدَنْ S53a-5, bildügümdür ~ bildigümdür بِلْدِ كُمْدُرْ 213b-4, büridügüñ ~ büridigüñ بُرِدِ كُوْنْ Ü43b-12, didügüm ~ didigüm دِيدِكُمْ Ü186a-3, didügüñ ~ didigüñ دِيدِكُوْنْ 175a-16, ütiserdür ~ ütüserdür اُتِسِرْدُرْ 45a-7

5) Yardımcı ünlülerde ikili hareke olan örnekler: mevlüdüñ ~ mevlūdiñ مَوْلُودِنْ S103a-19,
menzilüme ~ menzilime مَنْزِلِمَه 202b-7,
yaşuma ~ yaşıma يَاشُمَه 186a-12,
yirümi ~ yirimi بِيرِمِي 176b-16,
yüzüm ~ yüzim يُوزُمْ 66b-14,
gönlüne ~ gönline كُوْنْكْلُكَا S8a-16,

ola-y-ıduñ ~ ola-y-ıdıñ اولايدك 33b-7,
seyyidümüz ~ seyyidimüz سيدمز 34a-5,
naḳduñuz ~ naḳdıñuz نقدكوز 205b-14,
dirildüñüz ~ dirildiñüz درلدكز 64b-6

6) Üçüncü teklik şahıs iyelik ekinde düzlük yuvarlaklık tereddüdü:

ḳolını ~ ḳolunı قولينى S173b-2,
oġlını ~ oġlunı اوغلنى 11b-13,
rumuzını ~ rumuzunı رومزينى Ü106a-16,
ṭozını ~ ṭozunı طوزينى S141a-15,
yüzini ~ yüzüni يوزنى S11a-16,
üstinde ~ üstünde استنده 211b-6

7) i- fiilindeki ikili harere örnekleri:

i- fiili yuvarlak ünlülü kelimelere bitişip ekleştiği zaman bazen uyuma girerekyuvarlaklaşır. Kimi zaman da müstensih tereddüt halindedir.

ol-udı ~ ol-ıdı اولدى 189a-10,
ṭoḫur-udı ~ ṭoḫur-ıdı طقردى 64b-17,
oturur-ıdı otururdı اوتوردى 164b-17,
viribirler-idi ~ viribirlerdi وريبرلردى 63a-1 Son iki örneğimiz i- fiilinin vurgusuz orta hece olması sonucu düşürülüp düşürülmeme tereddüdünü göstermektedir.

viribirsin ~ virbirsin وريبرسن 226a-3

örneği de hece düşümü olayının kararsızlığını gösterir.

8) u, ü bağlama edatı: vuḥūş u ṭuyūr ~ vuḥūş ı ṭuyūr (وحوش و طيور) ; Muḥamed Muṣṭafā ~ Muḥammedi Muṣṭafā محمد مصطفى örnekleri de kararsızlık misalleri sayılabilir.

ç) Ünsüz değişmeleri:

1. Esas nüshada olmamakla birlikte S ve Ü. nüshalarında kelime başı f /b ünsüzü değişimi vardır:
fınduḳ ~ bunduḳ S130b-5, Ü96a-12, fınduḳdan ~ bunduḳdan S130b-4, Ü96a-3

2. b / P değişiminde metnimiz b yi koruyor. Tek örneği barmak 94b-15, 128b-16

3. b / v değişimi

bar 2b-4 örneği v' yi korurken diğer örnekleri v'li şekildedir. var 9a-15, 27a-4 ; bar- ~ var- S7b-10; birbi- 147a-12 , ~ viribi- 80a-9, 164b-6, 167b-2 örnekleri b'leri korurken pek çok örnekte viribi- şeklindedir.

4. b / m değişimi

men 32b-1 örneği m'ye dönerken öteki örneklerde birinci şahıs zamiri b ünsüzünü muhafaza etmektedir.

5. v / y.,f değişimi

öbke kelimesi metnimizde öfke şeklinde dir, bir örnekte ise öyke 79a-6 şeklinde geçer.

6. ḳ / ḫ değişimi

Darir, Azerî ağzının hakim bölgesi olan Erzurum'da yetiştğı için, Azerî ağzının özelliklerinden birini teşkil eden ḳ / ḫ değişimi de metnimizde bol miktarda vardır. Darir bu ünsüz değişmesini tam olarak uyguladı mı, bilemiyoruz; ama müstensihlerin de bazı tasarruflarda bulunmuş olduklarını nüshalar arasındaki farktan tahmin edebiliyoruz. Bu değişim de hem ḳ'lı hem de ḫ'lı şekiller birlikte kullanılmaktadır.

Kelime başında ḳ- / ḫ- değişimine ḳırḳ ~ ḫırḫa (sayı) 205b-8 örneği vardır.

Kelime ortasında -ḳ- / -ḫ- değişimi

'aḳd ~ 'aḫıd S265a-16, aḳıt- ~ aḫıt- 30b-12,
aḳşam ~ aḫşam 38a-6, aḳtar- ~ aḫtar- 56b-11,
aḳtarıl- ~ aḫtarıl- 21a-10, arḳa ~ arḫa 44a-14,
çıḳar- ~ çıḫar- 27b-15, baḳış- ~ baḫış- 37a-7,
bıraḳıl- ~ bıraḫıl- 30b-10, boḳça ~ boḫça 220a-17,
doḳu- ~ doḫu- 4b-16 gibi daha pek çok misali vardır.

Kelime sonunda -ḳ / -ḫ değişimi

aḳ ~ aḫ 43b-16, aḳ- ~ aḫ- 12a-12,
alçaḳ ~ alçaḫ 182b-9 , alıḳ ~ aluḫ 142b-9,
ancaḳ ~ ancaḫ 145b-8, artuḳ ~ artuḫ 179a-16,
aruḳ ~ aruḫ 106a-10, ayaḳ ~ ayaḫ 64b-4,
ayruḳ ~ ayruḫ 21a-4, ayruḳsı ~ ayruḫsı 71a-13,

baġraḳ ~ baġraḫ 78b-6, baḳ- ~ baḫ- 85b-13,
çıḳ- ~ çıḫ- 48b-8 , çoḳ ~ çoḫ 32b-1

Eklerde ḳ / ḫ değişimi:

arsuzluḳ ~ arsuzluḫ 37a-12, āsānlıḳ ~ āsānlıḫ 33a-3,
arḳuncaḳ ~ arḫuncaḫ 159b-16, atıcaḳ ~ atıcaḳ 60b-9,
alduḳ ~ alduḫ 139a-17, basmaḳ ~ basmaḫ 181a-14

Yukarıda bazı örneklerini veriğimiz gibi Siretü'n-Nebi'de ḳ / ḫ değişimi hayli ileridir. Buna rağmen tam bir değişmeden söz edilemez. Aynı kelimenin ḳ'lı ve ḫ'lı şekilleri yanyana bulunur. Eser, bu durumuyla xvıı. yüzyıldan itibaren şive durumuna gelecek ve Batı Oğuzcasına göre ḫ'lı şekilleri tercih edecek olan Azerî ağzının özelliklerini taşır.

d) k /g değişimi :

Kelime başıntaki k- / g- değişimi Siretü'n-nebi' de bugünkü yazı dilimizden daha ileri bir seviyededir. Bugün k- ile söylediğimiz bazı kelimeler metnimizde g-iledir. Metinde g'ler üç noktalı kefle (ڭ) işaretlenerek k'den ayrılmıştır. Böyel üç noktalı kefle yazılan kelimeler bir iki sefer bile yazılsa metnin bütününde g' li okuduk. Üç noktalı kefi nazaln, kelime sonu g'leri ve Farsçadaki sağır kefler için de kullanır.

geçi گچی 112a-1, geleci گلیجی 65a-6,
geldiler گلدلر 97b-1, gemişdüm گمشدم 183a-7,
kendü گندو 223a-17, gendüzüni گندوزوکی 177[illegible]-6,
geygil گیکل 14a-11, gez گزه 162b-1,
gibi گیبی 7b-16, gice گیجه 115b-17,
giçicük گچیجک 120a-17, giçilür گچیلر 6a-5,
girüde گیرده 223a-13, gişi گیشی 40b-5,
giderler گدرلر 223b-4, gögler گوکلر 18b-3,
gölgelik گلگلک 221b-8, gördüm گوردم 29a-15,
gün گون 181a-16 Yabancı kelimelerde
gāfer گافر 114b-6

Kelime sonunda -g sesi:

gög گوك 109b-12, işitdüg ایشتدوك Ü113-13,
beg بك 77a-5, ög اوك 97a-12,

bitigin بِتِكِنْ 21a-6 gibi.

Eklerde ve iç seste -g- sesi:

degin دَكِينْ 223a-13, degülem كُلَمْ > 225b-16,
eylemege اَيْلَمَكَا 223a-12, gelmegine كَلْمَكِنَا 54a-2,
iblisligindan اِبْلِيسْ لِكِينْدَنْ 154b-15,
niçeligini نِچَلِ كِيْ 87a-5

Son seste -k / -g ünsüzüne rastlanır:

ag "ak" 178a-9, satmag almag صَتْمَغ اَلْمَغْ 129a-4, buyrug بُيْرُغْ 129b-15

İkinci teklik emir eki -gıl /-gil yanında bir örnekte -kıl çıharkıl 61b-17 şekline rastlanır.

e) t / d değişimi:

İnce sıradan kelimelerin başında t- / d- ünsüz degişimi d yönündedir. Kalınsıradan kelimelerin başında ise t'ler çoğunlukla korunmaktadır.

depdi 148a-9, derden 11a-10, derle- "terle-" 11a-10, depret- 197b-5, deve 34b-1, döger 209b-15, döküp 84a-16, düken- 18a-15 gibi . Kalın sıradan kelimelere örnekler: tag 49b-7, tagıt- 163a-14, tamar 113a-12, tanış- 26b-10, tañla- 184b-6, tavar 116b-13, tog- 134b-1, togrı 4a-10, tohu- 64b-17, tokı- 65a-8, tokuz 51b-11, tol- 140b-2,

f) z / s değişimi :

Daha çok geniş zaman ekinin menfisi ile birinci çokluk şahıs ekinde görülen bu değişmede S ve Ü nüshaları daha ileri seviyededir. dükenmes 18a-15, olmas 120a-10, sıgmas 93b-7, Ü103b-3, S138b-4; gönsedevüs 81a-16, gösderevüs S123a-8, idevüs S123a-8 gibi

g) ş / s değişimi:

anañmıssa 35b-6, şumıssa-y-ıdı 193b-8 gibi.

h) Yer değiştirme (metathése):

gibi > bigi 4a-6, 31a-1 pek çok örnek var .
Zerka > Rezka 64a-13, Helyūsa > Heylūsa 55a-4

4. Şekil Özellikleri:

Bu kısımda bazı ilgi çekici örneklere temasla yetinmek istiyoruz.

a) ṣunuñ (orta yiri ṣ. yayvan olmış-ıdı) 193b-9 yardımcı ses olarak n'nin kullanılışı ilgi çekicidir.

b) Akkuzatif ekini datif gibi kullanır:
Andan ṣoñra melā'ike Rasūli vidā' kıldılar, daḫı inṣirāf oldılar. 98b-16, semī'ı vidā' kıldılar. 162a-13

c) Lokatif ekinin ablatif olarak kullanılışı ile ilgili örnekler:
Rāvīler ol 'ulemā dilinde rivāyet kıldılar. 73a-10 ,
ol gişnüñ anası ağladı derdinde ah eyledi. 75a-11,
ḫurma lifinde bir ḥadī ayagında var-ıdı. 217a-4,
Şeybe Rasūluñ iki gözinde öpdi 124b-7

ç) Lokatif eki datif olarak da kullanılır.:

Bir gün Eryāṭ birle Ebrehe arasında duşmanlık düşdi 73b-1

d) Arkaik bir şekil olarak -dın , -din ablatif ekini kullanır: öñdin 154b-10, Hāşīdın S45b-9 , ilimüzdin 85a-1, Yemendin 85b-1

e) Öğrenilen geçmiş zaman için -updur, -üpdür eki kullanılışı hayli yaygındır.

-p dururam 62b-4,
-p durursın 165a-17,
-p durur 9a-4
-p dururuz 156b-6,
-p dururlar 9a-8
-p durudı 79a-4,
-p dururlar-ıdı 76a-2

alıpdur 88la-8, çıkıpdur 47a-17, çökip dururlar 225b-5, diyüpdür 109a-3 gibi

f) -en partisip eki, - dük anlamında kullanılır:
Amine ḫatun hātifden işiden ḫabarı söyledi 142b-15

g) bilelük örneğinde birinci çokluk emir eki Kıpçak Türkçesi özelliği taşır.

h) -e istek eki şart olarak kullanılır+
Her kim ki ol nūr issine kaş ide, ol bir belāya sataşur ya bir ḳazaya uġrar. 69a-16

ı) İktidar fiilini menfisi bil- yardımcı fiili ile kullanılır:
Nice kim dögdiler , urdılar, atlarını yirlerinden deprene bilmediler. 36a-5, Elüñ köymeşe ḳurbān ide bilmeyesin . 49a-5 gibi.

i) anañ-ımıssa (eger a.) 35b-6, ṣumıssa-y-ıdı 193b-8 örneklerinde i- fiilinin çekim ekleriyle arka arkaya gelişi değişik birkullanılış örneği.

j) Arapça çokluk kalıbında olan kelimeler, çokluk oldukları unutularak Türkçe eklerle çokluk yapılırrlar. esāmīler 132b-13 gibi.

5. Arapça ve Farsça kelimelere karşılık bulma çabaları vardır. Bunuyaparken aynı anlamdaki Arapça, Farsça, Türkçe kelimeleri müteradifli olarak kullanır. Can alıcı melekü'l-mevt ʿaleyhi's-selām adam ṣuratında geldi. 21a-8, Mülūk maʿdeni ʿilm ü bilü ḫażānasıdur. 163b-2, Rasūluñ nūrınuñ çavı, ḫabarı melikler sulṭānlar ḳulaġına degdi. 124a-8, Birisi feṣāḥat ve ʿilm ve bilgi birle bilinüpdür 156a-13.

6) Bazı nadir örnekler:

Bu bölümde vereceğim kelime ve şekiller, Eski Anadolu Türkçesi için yaygın bir kullanılışa sahip değillerdir. Vereceğim misaller, bu devir eserlerinde görülmeyen veya çok az kullanılan arkaik örneklerdir.

bilig S40a-2, Ü76b-16, S66b-11, S164b-6, S164b-5, Ü53b-12, 132a-4

buluñ :"Köşe, bucak, zaviye " 166b-5,

evet : "Fakat , ama, lakin " 168b-12, (musāmaḥa isdemedi, yoḫ evet dimedi).

ısra : " Öte, karşı, öbür taraf " (Zübeyr yoldaşları birle ol derbendi geçdiler, ı. yazıya çıkdılar. S232b-17, Ü199b-18).

ivir- : " Göndermek, koşturmak " 16b-15.

ḳarayağız : " Esmer" 64b-1.

köymeş- : "Tedirgin olmak, telaşlanmak, eli ayağına dolaşmak." (Senüñ eliñ köymeşe ḳurban ide bilme-

yesin " 49a-14).

sinçi : " Yüz, çehre, giyim kuşam, donanım " (ne kim ʿArap içinde devenüñ ḥüsninde söylemişlerdür, ol yüz devenüñ birisinde bir nişānı eksük olursa... 30a-14).

ṭon : " Zırh, demür ton" 33a-13

ṭonlıḳ : " Zırh " 138b-1

üskünlük: " Üstün, çok, kalabalık " (üskünlük çeri birle Yemen mülküni açmaġa anı viribimiş-idi 73a-13).

yaluñ :" Alev " (od yalunı 20a-5,6). Tarama Sözlüğünde yalıñ şekli var.

yaplu : " Teçhizatlı, mücehhez " (sekksen bin er gelür dir, cemiʿ-i cebelü, atlu, yaraḳlu, y. , heybetlü, ḳuvvatlu. 144a-15).

yırmur- : " Dolukmak, gözleri yaşarmak, ağlayacak hale gelmek " (Rasūl...yırmurdı gözleri yaş-ıla ṭola geldi 130a-9, 131b-12).

olar 211b-4,13

-ça / -çe ekinin ünlüsünün darlaşması:

(size daḥı artuḥçı ziyān irüre 159b-11, Bundan artuḳçıdur anuñ himmeti 140a-10)

Osmanlı Türkçesine geçişi temsil eden örnekler:

yorı-,-yoru- : " yürümek" örneklerde -yor eki fonksiyonunda kullanılmış.

ol mubarek talʿatlu oġlan vardı, ol deveyi muʿcizāt birle musaḥḥar ḳıldı, işde üsdine binipdür geli yorır didi. 192a-2, gelü yorur 147b-12, geli yorurlar 84a-1, getüri yorurlar 84a-2 gibi.

Dahi edatı yerine da / de iki örnekte geçer:

Sözüni az itdi de yine Rusūl döndi gendü işine gitdi 214b-7 , Ḳureyş kim Şām berrine ṭaġılmışlardur alara da beşāret iledüñ . 88a-9

anıñ : Genetif ekinin düzleşmesine bir tek örnek vardır: Anıñ (آنبڭ) bigi uludur ḥurmat issi 6a-4

bunlar - bular (bularun emsali 211b-4).

o : Metnimizde genellikle ol olarak geçen bu

işaret zamiri yirmi yedi örnekte " o ﺍﻭ " olarak geçmekte ve sıfat olarak kullanılmaktadır. Yardımcı nüshalarda hep ol olarak kullanıldığı için bunları metne ol olarak aldık . Misaller: 70b-7, 73b-9, 75b-8, 87b-5, 94b-13, 96a-15, 98a-16, 104b-5, 106a-5, 107a-9,10. 107b-15,17, 108a-4, 112a-7,8,112b-14, 116a-7,8, 10, 120a-14, 131a-14, 144a-8, 157b-3, 189b-2, 213a-2, 221b-5

TEZİN HAZIRLANIŞINDA TUTTUĞUMUZ YOL

a) Metnin hazırlanışı:

Metnin hazırlanışında T nüshası esas alındı ve bu nüshanın imlâsına sıkı sıkıya bağlı kalındı. Ancak anlamın eksik kaldığı, veznin tutmadığı veya T nüshasının atlayıp yarım bıraktığı yerlerde diğer nüslardan alıntı yapıldı. Her üç nüshanın da yetersiz kaldığı yerlerde Süleymaniye Ktp. Fatih Böl. 4274 numaralı nüshadan tamamlama yapıldı.

T nüshasının 899/ 1493- 94 tarihinde istinsah edilmesi ve henüz xv. yüzyıl Eski Anadolu Türkçesi sınırları içerisinde kalması böyle bir yol izlememize sebep oldu. Nüsha bir yandan xıv. yüzyıl Türkçesinin dilini aksettirirken bir yandan da müstensihin yaptığı bazı tasarruflar sebebiyle Eski Anadolu Türkçesinden Osmanlı Türkçesine geçiş döneminin özelliklerini taşımaktadır. Bu sebeple de T nüshasının metnine sadık kaldık.

Metni hazırlarken sayfa kenarına T, S ve Ü nüshalarının yaprak numaralarını sayfanın birinci satırına isabet edecek şekilde yazdık. S ve Ü 'nün sayflarının başlama noktalarına birer yan çizgi (/) koyduk. T nüshasının satır numaralarını ise birden on yediye kadar numaraladık. Ayrıca metnin daha iyi anlaşılması için noktalama işaretleri kullandık.

Metin içerisinde geçen Arapça ve Farsça kısımlar, Darir tarafından serbest çeviri yoluyla manalandırıldığı için, ayrıca üzerinde durmadık.

b)Nüsha farkları bölümününhazırlanışı:

Bu bölümde T nüshasına göre diğer nüshalarda farklı olan her şey (bazı küçük hareke yanlışları hariç) gösterilmeye çalışıldı. Farkların çokluğu ve sayfa altlarına yerleştirme güçlüğü sebebiyle bu kısım

da ayrı bir bölüm halinde düzenlendi.

Metin bölümünde olduğu gibi yaprak numaraları sayfa kenarına verildi. T 'nin her sayfası pragraf başı yapıldı. Birden on yediye kadar farklılık bulunan her satırın numarası paralel eğik çizgiden sonra yazıldı. Sonra değişiklik gösteren kelime yazılıp üst üste iki nokta kondu. Karşısına değişik nüshanın kısaltması, satır numarası ve farklı şekil ilâve edildi. (// 14 evlengil: S14, Ü12 evlen / görsetdi: S'de yok gibi). Aynı satırda birden fazla fark varsa araları bir eğik çizgiyle ayrıldı (/).

c) Sözlük ve indeks bölümünün hazırlanışı:

Bu bölümde metindeki her kelimeyi madde başı yaptık. Özel adlar ve yer adları dışında kelimelerin hangi dilden geldikleri parentez içinde kısaltmalarıyla işaretlenmeye çalışıldı. Sonra kelimenin sözlük anlamı dikkate alınarak,metin içerisinde kazandığı anlamları sıralandı , farklı anlamları noktalı virgülle ayrıldı. Daha sonra kelimelerin aldıkları ekler, Kutadgu Bilig III, İndeks, TKAE yayınları 47 seri IV-Sayı A 12, İst. 1979, kitabının başındaki gramatikal indeks sırasına göre sıralandı. Yanlarına T nüshasının sayfa ve satır numaraları yazıldı (42b-5 gibi). Kelime sadece yardımcı nüshalarda geçiyorsa sayfa numarasının başına S veya Ü kısaltmaları da ilâve edildi (S50a-3,Ü40b-2 gibi).

Arapça"el" harf-i tarifi, eklendiği kelime ile

kalıplaşmamışsa ve anlama bir katkısı yoksa madde başı yapılan kelimelerle birlikte alınmadı. Ancak Arapça tamlamalar şeklinde belirtildi Hatîcetü'l- kübrâ gibi.

Ünlü ile başlayan ekler alması sebiyle iki ünlü arasında kalarak tonlulaşan ünsüzler normal ses hadisesi olduğu için gösterilmedi. Fakat uyuma girmeyen aykırı örnekler parantez içinde işretlendi, ḳanat ~ḳ.-ı, ḳırnaḳ ~ ḳ.(ḳ)-ı gibi.

Aynı kelimenin yazılışında bir imlâ farkı varsa, iki şekilden daha az bulunanı parantez içinde madde başında verildi: saç, (sac) : Tüy, kıl gibi.

Bir kişiye birden fazla ad verilmişse hepsi ayrı ayrı madde başı yapıldı ve en meşhur olanına atıf yapıldı, o meşhur isimden de diğerlerine göndermeler yapıldı: ʿAdil : bk. Muḥammed ; Muḥammed : bk. Aḥmed, ʿAlim, ʿAdil, Ḥaḳ, gibi.

İbn kelimesiyle tamlama şeklinde kurulan bazı özel isimler, ayrıldıklarında kasdedilen anlam kaybolacağından birlikte madde başına alındı: İbn Âbdu'l-muttalib: Hz. hamza ; İbn-i ʿUsman : Hz. Ebu bekir gibi.

Aynı kişi kasdedilen özel adların bazen yalnız meşhur olanına açıklama yapıldı, ötekiler bk. göndermesiyle meşhur olana atıf yapıldı: Zübeyr: (ka.) Hz. Muhammed'in amcası ; Abdulmuttalib' in oğlu, (bk. Zübeyr ibn-i ʿAbdu'l-muttalib).
Zübeyr ibn-i ʿAbdu'l-muttalib: (k.a.) (bk. Zübeyr gibi).

Dizinde karışma ihtimali olan ekler yanına (akk., iye., ist., inst., gen.) gibi kısaltmalar ilâve edildi.

B İ B L İ Y O G R A F Y A

Abuşka Lügatı veya Çağatay Sözlüğü, Yay.: Besim Atalay, Ankara 1970

Ahmet Cevdet Paşa: Kısası Enbiya ve Tevârih-i Hulefa, c. I, İstanbul 1966; c. II, İstanbul 1969

Aksoy, Ömer Asım: Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü I-II, 2. Baskı, T.D.K. Yayınları: 325, 325/2, Ankara 1978

Annemarie von Gabain: "Das Alttürkische", Philologiae Turcicae Fundamenta, Wiesbaden 1959, s. 21-45

Arat, Reşit Rahmeti: Kutadgu Bilig III. İndeks, Haz.: Kemal Eraslan, Osman F. Sertkaya, Nuri Yüce, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları: 47, Seri: IV-Sayı: A 12, İstanbul 1979

------: Edib Ahmed B. Mahmud Yükneki, Atebetü'l-Hakayık, T.D.K. c. II, 32, İstanbul 1951

Banarlı, Nihat Sami: Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, c. I, 2, 3, Milli Eğitim Bakanlığı Devlet Kitapları, İstanbul 1971

Ateş, Ahmet: "Metin Tenkidi Hakkında", Türkiyat Mc. c. VII-VIII, Cüz. I, 1940-42, s. 253

Binark, İsmet: Eski Kitapçılık Sanatımız, Kazan Türkleri Kültür ve Dayanışma Derneği Yayınları, Ankara 1975

C. Brockelmann: İslâm Milletleri ve Devletleri Tarihi II. (I.-3. Kısımlar), 2. Baskı, Çev. Neşet Çağatay, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Yayınları LV, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1964

Bursalı Mehmet Tahir : Osmanlı Müellifleri, c. 3, s. 137, İstanbul 1343 (1924-25)

Caferoğlu, Ahmet: Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü, T.D.K. Yayınları-Sayı: 260, İstanbul 1968

Canpolat, Doç. Dr. Mustafa: Eski Yazılı Türk Alfabesinin

Gelişmesi, Harf Devrimi'nin 50. Yılı Sempozyumu'ndan Ayrıbasım, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1981

------: Ömer bin Mezid, Mecmû'atü'n-Nezâ'ir, T.D.K. Yayınları: 500, Ankara 1982

Clauson, Sir Gerard: An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish, Oxford 1972

Çagatay, Prof. Dr. Saadet: Türk Lehçeleri Üzerine Denemeler, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları No: 279, Ankara 1978

Çagatay, Dr. Saadet Ş.: Türk Lehçeleri Örnekleri, VIII. Yüzyıldan XVIII. Yüzyıla Kadar Yazı Dili, 3. Baskı, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayımları, Türk Dili ve Edebiyatı Enstitüsü No: 9, Ankara 1977

Çagatay, Saadet: "Türçede ki/ erki", Türk Dili Araştırmaları Yıllığı 1963. Ankara 1964, S. 249

Çağatay, Neşet: İslâm Öncesi Arap Tarihi ve Cahiliye Çağı, 4. Baskı, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Yayınları No: 153, Atatürk'ün 100 Doğum Yılına Armağan, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1982

------: 100 Soruda İslâm Tarihi, Gerçek Yayınevi, İstanbul 1972

Derleme Sözlügü I-XI, T.D.K. Yayınları: 211-211/11, Ankara 1963-1979

Devellioğlu, Ferit: Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 1962

Drevnetyurkskıy Slovar; Leningrad 1969 (Redaktörler: V. M. Nadelyaev, D. M. Nasilov, E.R. Tenişev, A. M. Şcerbak)

Doğan,Mehmet: Büyük Türkçe Sözlük, Birlik Yayınları, Ankara 1981

Eckmann, Janos: "Memlûk Kıpçakçasının Oğuzcalaşmasına Dair" Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1964, Ankara 1965, s. 35-41

Eraslan, Kemal: Nesâyimü'l-Mahabbe min Şemayımi'l-Fütüvve, İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayını, İstanbul 1979

Eraslan, Doç. Dr. Kemal: Eski Türkçe'de İsim-Fiiller, İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2731, İstnbul 1980

Ercilasun, Ahmet Bican: Kutadgu Bilig Grameri-Fiil, Gazi Üniversitesi Yayını, Ankara 1984

Ergin, Muharrem: Orhun Âbideleri, 1000 Temel Eser: 32, 1. Basılış, İstanbul 1970

Ergin, Muharrem: Türk Dil Bilgisi, İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 785'ten Genişletilmiş II. Baskı, İstanbul 1962

Ergin, Doç. Dr. Muharrem: Dede Korkut Kitabı II. İndeks-Gramer, T.D.K. Yayınları-Sayı: 219, Ankara 1963

Ergin, Muharrem: Azeri Türkçesi, İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayını. İstanbul 1981

Erkan, Mustafa: Mustafa Darir, Yüz Hadis ve Yüz Hikâye, A. Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili Kürsüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1979

Ertaylan, İsmail Hikmet: Yusuf ile Züleyha, İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 860, İstanbul 1960

Erzurumlu Mustafa Darir: Futuhu's-Şam Tercümesi, Millet Kütüphanesi Yazmalar Bölümü Nu: 434

Erzurumlu Mustafa Darir: Siretü'n-Nebi, Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Bölümü, Nu: 4274

Erzurumlu Mustafa Darir: Siretü'n-Nebi, Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Bölümü, Nu: 4403

Erzurumlu Mustafa Darir: Siretü'n-Nebi, Topkapı Sarayı Kütüphanesi Koğuşlar Bölümü, Nu: 1001

Erzurumlu Mustafa Darir, Siretü'n-Nebi, İstambul Üniversitesi

Türkçe Yazmalar Bölümü Nu: 2384

Erzurumlu Mustafa Darir: Siretü'n-Nebi, Mertol Tulum Nüshası, Özel Kütüphanesinde

Erzurumlu Mustafa Darir: Yüz Hadis ve Yüz Hikâye, Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmut Efendi Bölümü Nu: 578/1; Pertevniyal Bölümü Nu: 438; Millet Kütüphanesi, Şer'iye Bölümü Nu: 1287/1-2

Esin, Emel: "Prof. Necati Lugal'ın Tedris Ettiği Terceme-i Dariri ve Bu Esen İçin Yapılan Resimler", Necati Lugal Armağanı, T.T.K. 1968 Ankara, S. 247-260

Etik, Arif: Farsça-Türkçe Lûgat, İstanbul 1968

Flemming, Barbara: Türkische Handschriften, Tell I, Franz Streiner Verlag Gmbh. XIII 1, Wiesbaden 1968

Gemalmaz, Afrasıyap: Erzurum İli Ağızları, c. III, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum 1978

Gölpınarlı, Abdülbâki: Mevlânâ Müzesi Yazmalar Kataloğu, c. 1,2,3 T.C. Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, Seri III, No: 9, T.T.K. Basımevi, Ankara 1972

Gürtunca, M. Faruk: Kıtab-ı Siyer-i Nebi Peygamber Efendimizin Hayatı Mustafa Darir, C.I, Sağlam Kitabevi, İstanbul 1977

Hacıeminoğlu, Dr. M. Necmettin: Kutb'un Hüsrev ü Şîrin'i ve Dil Hususiyetleri, İstanbul Ünivesitesi Yayınlarından No: 1378, Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul 1968

Hacıeminoğlu, Dr. M. Necmettin: Türk Dilinde Edatlar, 1. Basılış, İstanbul 1971

İbn Hişam: es-Siret ün-Nebeviyye, Kahire 1955, çev. Neşet Çağatay-İzzet Hasan, Hz. Muhammed'in Hayatı, 1.c. Ankara 1971

İnan, Abdülkadir: "XIII.-XV. Yüzyıllarda Mısır'da Oğuz-Türkmen ve Kıpçak Lehçeleri ve "Halis Türkçe" 53-71, TDAY-Belleten 1953, Ankara 1953

İnan, Âfet: Eski Mısır Tarihi ve Medeniyeti, Ankara 1956

İslam Ansiklopedisi: Azerî Maddesi, c.3, İstanbul 1970, s. 129-130; Sire Maddesi c. 10, 1966, s. 699-702

İstanbul Kütüphaneleri Tarih-Coğrafya Yazmaları Kataloğu 3., 5. Fasikül, İstanbul 1945

Karahan, Leylâ: Kıssa-i Yusuf (Yusuf u Züleyha), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Basılmamış Doktora Tezi, Ankara 1985

Karamanlıoğlu, A. Fehmi: Gülistan Tercümesi, M.E.B. Devlet Kitapları İstanbul 1978

Karatay, Fehmi Edhem: Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu, C. I, Topkapı Sarayı Müzesi Yayınları No: 11, İstanbul 1961

Kaşgarlı Mahmut; Divanü Lûgati't-Türk Dizini, Haz. Besim Atalay, T.D.K. Yayınları, Ankara 1943

Kazak Dilinin Sözlüğü, Türk Dünyası Araştırmaları Sayı. 30, İstanbul 1984

Kınalızâde Hasan Çelebi: Tezkiretü's-Şu'arâ, c. I, Haz.: Dr. İbrahim Kutluk, T.T.K. XVIII, Dizi-Sa. 41, Ankara 1978

Kocatürk, Vasfi Mahir: Türk Edebiyatı Tarihi, Edebiyat Yayınevi, Ankara 1964

Korkmaz, Zeynep: "Türkçe'de Ek Yığılması Olaylarının Meydana Gelişi Üzerine", TDAY-Belleten 1960, T.D.K. Yayınları-sayı: 183, Ankara, 1960, s. 173-180

Korkmaz, Doç. Dr. Zeynep: "Türk Dilinde -ça Eki ve Bu Ek İle Yapılan İsim Teşkilleri Üzerine Bir Deneme", Ankara Üniversitesi DTCF. Dergisi, c. XVII, s.: 3-4, Ankara 1960, s. 275-354

Korkmaz, Prof. Dr. Zeynep: Marzuban-nâme Tercümesi, İnceleme-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım, Ankara Üniversitesi DTCF. Yayınları: 219, Malazgirt Zaferinin 900. Yıldönümü Kutlama Serisi III, Ankara 1973

-------: "Türkiye Türkçesinin ki Bağlama ve Şüphe edatları arasındaki Yapı ve Görev Ayrılığı", Necati Lugal Armağanı, Ankara T.T.K. 1968, s. 389-395

-------: Eski Anadolu Türkçesinde İmlâ -Fonoloji Bağlantı- Üzerine Notlar" Orijentalni Institutu Sarajevu Pof, Vol 30, 1-516, Sarejova 1980 (Ayrıbasım s. 247-269)

-------: "Erzurumlu Darir ve Memluk Türkçesinin Oğuzcalaşmasındaki Yeri," Şükrü Elçin Armağanı, Hacettepe Üniversitisi Yayınlarından, Ankara 1983, s. 267-274

-------: "Eski Anadolu Türkçesindeki -van/-ven, -vuz/-vüz Kişi ve Bildirme Eklerinin Anadolu Ağızlarındaki Kalıntıları", TDAY-Belleten 1964, Ankara 1965, s. 43-65

Köprülü, Fuat, W. Barthold: İslâm Medeniyeti Tarihi, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayını, Ankara 1984

Köprülü, Fuat: "Anadolu'da Türk Dili ve Edebiyatının Tekamülüne Umumi Bir Bakış", Yeni Türk Mecmuası, s. 4, İstanbul 1933

Kut, Günay; Nimet Bayraktar, Yazma Eserlerde Vakıf Mühürleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 586, Kültür Eserleri Dizisi: 39, Ankara 1984

Levend, Agah Sırrı: Tutmacı'nın Gül ü Hüsrev Mesnevisinde Dil Özellikleri, TDAY-Belleten 1960, Ankara 1960, s.,49-50

Mansuroğlu, Mecdut: "Anadolu Türk Yazı Dilinin Başlaması ve Gelişmesi", İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, c. IV, sy.:3, İstanbul 1959, s. 215-229

------: Şeyyad Hamza'nın Doğu Türkçesine Yaklaşan Manzumesi" TDAY-Belleten 1956, Ankara 1956, s. 125-144

Merçil, Erdoğan: Müslüman-Türk Devletleri Tarihi, İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayını, İstanbul, 1985

Muallim Naci: Lûgat-i Naci, Çağrı Yayınları, İstanbul 1978

Muhammed Fuad Abdülbaki: El-Mu'cemü'l-Müfehres Li-Elfâzi'l-Kur'ani'l-Kerîm, Matbaatüs-Sa'b, Mısır 1378

Mustafa bin Şemseddin eş-Şehr bi'l-Ahteri: Ahter-i Kebîr, Matbaa-i Amire, İstanbul 1310

Olcay,Prof Dr. Selahattin; Ahmet Bican Ercilasun, Ensar Aslan: Arpaçay Köylerinden Derlemeler, Türk Dil Kurumu,Ankara 1976

Olcay, Selahattin : Tezkiretü'l-Evliya Tercümesi, Ankara Üniversitesi DTCF. Yayını, Ankara 1965

Olgun, İbrahim-Cemşit Drahşan:: Farsça-Türkçe Sözlük, Ankara 1967

Özer, Yusuf Ziya: Mısır Tarihi, Ankara 1939

Özkan, Mustafa:,Mangaşlı Mahmut Gülistan Tercümesi, İ. Ü. Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, basılmamış Doktora Tezi, İstanbul 1984

Özön,Mustafa Nihat: Osmanlıca-Türkçe Sözlük, İnkılâp ve Aka Kitabevi, İstanbul 1979

Özön, Mustafa Nihat: Edebiyat ve Tenkit Sözlüğü, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 1954

Redhouse, Sir James W.: Kitab-ı Ma'anî-i Lehçe-i Li-James Redhouse I Turkish And English Lexicon, 1890, Beyrut 1974

Seferoğlu, Şükrü Kaya; Adnan Müderrisoğlu: Türk Devletleri Tarihi, Azerbaycan Kültür Derneği Yayınları Ankara 1986

Seyid Ahmed Asım Mütercim: El-Okyanus el-Basit fi Tercemeti'l-Kamusi'l-Muhît, c. I-III, Bulak,Mısır 1250

Seyid Ahmed Asım Mütercim: Tıbyan-ı Nâfi' der-Terceme-i Burhan-ı Kâtı', Bulak, Mısır 1251

Steingass, Ph. D. F.: Persian-English Dictionari, Third İmprossion, London 1974

Sümer, Faruk: Oğuzlar (Türkmenler) 3. Baskı, İstanbul 1980

Sürüc Salih: Kâinatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı, Yeni Asya Yayınevi, c. I. İstanbul 1981, c. II. İstanbul 1984

el-Shaman, Massad Süveylim Ali: Türk Edebiyatında Siyerler ve İbn Hişam'ın Siyeri'nin Türkçe Tercümesi 1. II. Basılmamış Doktora Tezi, A. Ü. İlâhiyat Fakültesi, Ankara 1982

Şeyh Süleyman Efendi-i Buharî: Lûgat-ı Çağatayî ve Türkî Osmanî, İstanbul 1298

Şemseddin Sami: Kamus-ı Türkî, Çağrı Yayınları, İstanbul 1978

Şemseddin Sami: Kâmusü'l-Âlâm, Tarih ve Corafya Lûgati, c. I.VI, Mihran Matbaası, İstanbul 1306-1316

Tarama Sözlüğü, c. I-VII, T.D.K. Yayınları-Sayı: 212-212/7, Ankara 1963-1974

Tanındı, Zeren: Siyer-i Nebi, Hürriyet Vakfı Yayını, İstanbul 1984

Tekin, Dr. Şinasi: Uygurca Metinler II. Maytrısimit, Atatürk Üniversitesi Yayınları No: 263, Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 54, Ankara 1976

Tekin, Şinasi: "1343 Tarihli Bir Eski Anadolu Türkçesi Metni ve Türk Dili Tarihinde olga- bolga Sorunu" TDAY-Belleten 1973-74, Ankara 1974, s. 69-70

Timurtaş, Faruk K.: "Eski Anadolu Türçesi" Türk Dünyası El Kitabı, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları 45, Seri I-Sayı: A5, Ankara, 1976, s. 193-222

Timurtaş, Doç. Dr. Faruk K.: Osmanlıca Grameri, İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Kitaplarından Osmanlıca Dizisi No: 2, İstanbul 1964

Timurtaş, Faruk K.: Mevlid (Süleyman Çelebi) 3. Baskı, Kültür Bakanlığı 1000 Temel Eser, İstanbul 1980

Togan, Zeki Velidi: Umumi Türk Tarihine Giriş, İ. Ü. Ede-

biyat Fakültesi Yayını, 2. Baskı, İstanbul 1970

Topaloğlu, Dr. Ahmet: Kur'an Tercümesi, c. II. 1. Basılış, İstanbul 1978

Topaloğlu, Bekir; Hayrettin Kahraman: Arapça-Türkçe Yeni Kamus, 2. Baskı, İstanbul 1967

Tulum, Mertol: Tursun Bey,Tarih-i Ebü'l-Feth, İstanbul 1977

------: Sinan Paşa, Tazarru'name, İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul, 1968

------: Sinan Paşa,Tazarru'name, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1971

------: Yeni İmlâ Kılavuzu, Tercüman Aile ve Kültür Kitaplığı, İstanbul 1986

Türkçe Sözlük, 6. Baskı, T.D.K. Yayınları-Sayı:403, Ankara 1974

Uğur, Mücteba; M. Cemal Sofuoğlu: Sahıh-i Buharı Muhtasarı Tecrid-i Sarîh Tercemesi ve Şerhi Kılavuzu, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayını, Ankara 1982

Unat, Faik Reşit: Hicrî Tarihleri Milâdî Tarihe Çevirme Kılavuzu, Ankara 1971

Yavuz,Kemal: XIII-XVI Asır Dil Yadigarlarının Anadolu Sahasında Türkçe Yazılış Sebepleri ve Bu Devir Müelliflerinin Türkçe Hakkındaki Görüşleri", Türk Dünyası Araştırmaları, Sayı 27, s. 9, 57, İstanbul, Aralık 1983

------: Erzurumlu Mustafa Darir, Hayatı Eserleri ve Siyerindeki Manzumelerin Muhtevası", Millî Kültür, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sayı: 46, Ankara 1984, s. 37-40

Yeğin, Abdullah: Yeni Lûgat, 2. Bas. Yeni Asya Yay. İst. 1973

Yeni Yazım Kılavuzu,11.Baskı, T.D.K. Yay.-sayı: 309, Ank. 1981

Yetiş, Kâzım: Türkiyat Enstitüsü Kütüphanesindeki Tezlerin Bibliyografyası I" Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, c. XXIII, İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayını 1977-1979, İstanbul 1981, s. 265-327

Yiğit, Mehmet: "Erzurumlu Darir, Fütûhu'ş-Şam Tercümesi ve Nüshaları Üzerine", Prof. Dr. Necatî Akder Armağanı, Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü yayını. S. 171-179, Ankara, 1985

Yüksel, Sedit: Işk-Nâme, Ankara Üniversitesi DTCF. Yayını, Ankara 1965

Zajaczkowski, Ananiasz: Turecka Wersja Śāh-nāme Zegipta Mameluckiego, Werszawa, 1965

Zülfikar, Hamza: Türkçede Sesyansımalı Kelimeler,1 İnceleme, II Sözlük Denemesi, Basılmamış Doçentlik Tezi, Ankara Üniversitesi DTCF, Ankara 1980

-----: Yabancılar İçin Türkçe Dilbilgisi, 3. Baskı, Ankara 1980

-----: Yüksek Öğretimde Türkçe Yazım ve Anlatım, 2. Baskı, Ankara 1981

Konyalı , İbrahim Hakkı: " Mucze Kitap " Tarih Hazinesi Mc., Sayı 16, İstanbul 1952; M. Faruk Gürtunca, Kitab-ı Siyer-i Nebi , Sağlam Kitabevi, İstanbul 1977 (makale giriş kısmında yer alır).

Timurtaş, Faruk Kardri: Eski Türkiye Türkçesi XV. Yüzyıl Gramer- Metin- Sözlük, İ. Ü. Edebiyat Fak. Yay. Nu: 2175, İstanbul 1977

Tekin, Talat: "Türkçede En Eski Ödünç Sözler ", Türk Dili c. XLVII, sayı: 283, Ankara Aralık 1983

Özmen, Mehmet: Ahmed-i Dā'i Divanı, Metin- Gramer- Dizin, Basılmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 1984

KISALTMALAR

a. : Arapça
a.f. : Arapça , Farsça
a.g. : Adı geçen
a.g.e. : Adı geçen eser
akk. : Akkuzatif
Ank. : Ankara
A. Ü. : Ankara Üniversitesi
bk. : Bakınız
böl. : Bölümü
c. : Cilt
Ens. : Enstitüsü
Fak. : Fakültesi
f. : Farsça
gen. : Genetif
ger. : Gerundium
İ. A. : İslâm Ansiklopedisi
inst. : İnstrumental
İst. : İstanbul
ist. : İstek
İ. Ü. : İstanbul Üniversitesi
iye. : İyelik
k.a. : Kişi adı
krş. : Karşılaştırınız
Ktp. : Kütüphanesi
mad. : Maddesi
Mc. : Mecmuası
mec. : Mecazi
Moğ. : Moğolca
nu. : Numara
part. : Partisip
s. : Sayfa
S. : Siretü'n-Nebi, Süleymaniye Ktp. , Fatih Böl. nu: 4403
T. : Siretü'n-Nebi , Topkapı Sarayı Ktp. Hazine Böl. nu: 1001
t. : Türkçe
Ü. : Siretü'n-Nebi, İstanbil Üniversitesi KtP., TYN : 2384
üni. : Üniversitesi
y. a. : Yer adı
yu. : Yunanca

METİNDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON LİSTESİ

أ	a, e	ع	ʿ, ʾ
آ	ā	غ	ġ
ب	b	ف	f
پ	p	ق	ḳ
ت	t	ك	k
ث	s̲	ڭ	g
ج	c	ڭ ، ڭ ، ك	n̄
چ	ç	ل	l
ح	ḥ	م	m
خ	h̲	ن	n
د	d	و	v; u, ü,; ū, ü
ذ	z̲	ه	h; a, e
ر	r	ى	y; ı, i,ī
ز	z	ء	ʾ
ژ	j		
س	s		
ش	ş		
ص	ṣ		
ض	ż		
ط	ṭ		
ظ	ẓ		

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

S İ R E T Ü ' N - N E B İ

(T E R C Ü M E T Ü ' Ż - Ż A R İ R)

Sözlük - İndeks

II

DOKTORA TEZİ

YENİ TÜRK DİLİ

Hazırlayan
MUSTAFA ERKAN

Yöneten
Doç. Dr. HAMZA ZÜLFİKAR

ANKARA - 1986

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

S İ R E T Ü ' N - N E B İ

(T E R C Ü M E T Ü ' Z - Z A R İ R)

Sözlük - İndeks

II

DOKTORA TEZİ

YENİ TÜRK DİLİ

Hazırlayan
MUSTAFA ERKAN

Yöneten
Doç. Dr. HAMZA ZÜLFİKAR

ANKARA - 1986

M E T İ N B Ö L Ü M Ü

T1b
S1b
Ü1b

I بسم الله الرحمن الرحيم

2 اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ غَافِرِ الزَّلَلِ وَ سَاطِرِ الْخَلَلِ وَمُقَدِّرِ الْاَجَلِ ورافع العمل
العظيم الحليم 3 خالق الخلايق ومرسى الشواهق الكريم الرازق الفايق
الرائق الصمد القيوم 4 الواحد الفرد من غير عدد القديم ووجوده قبل
كل احد الحي لا الي انتهاء ولا الي 5 امد المتعالي عن النصرة
والمساعد والعدد والمدد المنفرد في وحدانيته عن الوالد 6 والولد
القادر علي الايجاد والاعدام القاهر بسطواته نواصي الانام مصور
الاجنة 7 في ظلما الارحام تخريج الظلام من الضاء والضياء من الظلام
موضح الدلايل وموجد 8 الشواهد الموصوف وصفاته كذاته
المعروف بدلايل معرفته في مخلوقاته المتكلم 9 ولا خلاف عند
المسلمين في قدم كلماته المقدس عن مماثل خلقه في صفاته المتعالي
في كلامه 10 من النقص والتزايد يعلم ما ستتر واختفى وينظر
حركت قوايم الذرة علي متن الصفا 11 ويطلع على خطرات
خفيات السر واخفى ويشهد ماظهر وما بطن ولا يخفى عليه ماخفى
12 ويريد علي المؤمن والكافر والفاسد لا يخرج شيئ عن ارادة
ولا تسند مولود عن 13 صنعته ولا يغير كاين عن مشيته ولا يقنط
مؤمنا من رحمته ولا تخرج من عطفه 14 ومنته ولا يييئا من كرمه

Ü2a
T2a
S2a

امل آمل ولا قصد قاصد/استواؤه معلوم وتكفيه 1 امر معدوم
والجاهل / له ظلوم والممثل له هالك والمعطل له محروم هذا
افضل 2 المسالك واسلم العقايد احمده حمدا وجد من التقصير
واشكروه على الكثير واليسير 3 وانوكل عليه في التسهيل والتعسير
واؤمن بان اليه المرجع والمصير واسئاله منه 4 وكرمه ان يحشرنا
علي اوضح المناهج وابهج المقاصد واشهد ان لا آله الا الله
وحده 5 لا شريك له معه ولا ثاني في وحدانية شفعه ولا زمان
قد حصره اوقطعه ولا مثالا 6 يوجد له فيما صنعه شهادة يشهد
بصدقها كل اناء وشاهد واشهد ان محمدا 7 صلى الله عليه ارسله
رسولا الي الامه ارسله نعمه ورافة ورحمة ورفعة علي الرسل 8
شرفا وعلما ومنزلة ورحمة وقرن ذكره وشق اسمه من اسمه

فالخالق محمود 9 وهو محمد وحامد صلى الله عليه وعلى اله و خليفته في صلواته
و ضجيعه في حلواته 10 ومونسه في وحشاته وناصره في مخافاته ومن
ظهر فضله على غيره في مساواته فهل يستوى 11 الساهر والنايم
والقاعد وعلى وزيره ومشيره الرضوان الدّايم عمر ابن الخطاب 12 الذى
احيا عدله الدين و ظهر وعلا سلطانه على الطغاة كافرين فظفر
و فتح الفتوح 13 ورفع من الدين القواعد وعلى ذبى النورين عثمان
جامع القرآن وسيد الاخوان المستسلم 14 لقضاء الرحمان المقتول
ظلما وعدوان وعوراكع وساجد وعلى مهره ذوالاخلاق الزكية
15 والدعوة الصادقة الوفية والمنازل/الساهية العلية العالم العادل Ü2b
العابد الخاشع الزاهد 16 وعلى عمه جد الخلفاء والاخيار / والمنزلة S2b
العالية والوقار والواكف عند دعايه من الاماق 17 العيون
دموع كالامطار المشهو دعوة اوليائه في الافاق الاقطار اعاد
الله دولته خلافتهم 1 الي اعلا منزلة ومنار ما افل نجم غايب T2b
و ظهر هلال طالع بالاستبشار و رضي الله عن 2 اصحابه المؤ منين غفرلنا
ولكم انه الملك الغفار العزيز الجبار

T1b,S1b
Ü1b // 1 ساتر : S1,Ü1 صاتر // 4 وحوده : S4 لا الي انتهاء /وجوه

: S'de yok // 12 تسند : Ü15 يشد // 14 ومنته : Ü'de yok/

Ü2a تكيفه : Ü1 تكييفه

T2a
S2a // 1 الجاهل : S1,Ü1 الجاحد // 6 واشهد...يصدقها : S'de yok

// 8 نعمه : T8 نعة // 9 في صلواته : S9 وصلواته // 13 المستسلم

: T13 وعلي اسد الله الغالب Ü18 : المقتول...وساجد 14 // المنستلم

Ü2b
S2b // 15 الساهية : S16 سلامبه , Ü1 الساهية // 16 المنزلة : T16 منزلة

/ الاماق : S1,Ü1 اماق

T2b // 1 بالاستبشار : T1 بالابتشار // 2 وغفر لنا : T'de و yok

T2b
S2b
Ü2b

3 İBTİDĀ TERCÜMETİ'L-ḤUTBA

BİSMİ'LLĀHİ'R-RAḤMĀNİ'R-RAḤİM VE BİHİ NESTAʿĪN

4 Hezārān hezār bār şükr ve minnet ol bir ü bar Cebbāra, ol görüci gözedici Settāra, ol bilici yarlıġayıcı 5 Ġaffāra kim bu göze görinen ʿālemīleri ol görinmez ʿālemden bir nişāne görsetdi; ẕevi'l-ʿuḳūla, 6 yaʿnī bilgi bilenlere ol ġayb anbārlarından bir ḳaç dāne görsetdi, tā firāset isleri fikret 7 eyeleri bileler kim bu ʿālem-i suġrayı ol ʿālem-i kübrādan bir āşiyāne görsetdi. Ve illā anuñ kemāl-i 8 ḳudratını bīzevāl milketini ʿālem-i ġayb ve şehādetini kim taṣavvur ide bilür, ya kimüñ endīşesine 9 sıġar? Ya mülk-ü melekūt içinde ya ʿālem-i ceberūt içinde, yaradılmış maḫlūḳātuñ evvelini āḫırını, 10 bāṭınını ẓāhırını kim tefekkür idebilür; ya kimüñ ʿaḳlı anı şerḥ eyler? Ya

Ü3a ol cānsuz cenīn kim 11 cānlanur, ana ḳarnında / hareḳete gelür; Ḥayy u Ḳayyūm iẕni birle ḥay olur ḥayāta gelür; ol cenīnüñ 12 cisminde niçe dürlü āletler cemʿ olur, cānında daḫı ṣuvarī ve maʿnevī ḥāletler cemʿ olur; ol cemīʿ 13 āletler ve ḥāletler nireden cemʿ olur,

S3a diri olur kim ol cenīn cāmid-iken ḥarekete gelür, / dirilür; yine tefriḳa 14 idicek ḳancaru ʿazm iderler; nireden dirilür, ya yine ḳancaru giderler, hiç kimsene bu sırra fikr irüremedi, 15 kimsenüñ bu ʿilme ʿaḳlı iremedi.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Gel iy fikr idici fikr-ile añla
Ki baña bendegi ben diyici kim

Benüm benligümi benden unıdup
Saña meşgūl olup ben diyici kim

Senüñ senden habaruñ yok ki kimsin
Ki cāna cān tene ten diyici kim

Bir üyez kim havā yüzinde uçar
T3a 1 Nedendür aslı neden diyici kim

Kaçan bir zerreden ʿāciz kalıcah
Pes anı yaradandan diyici kim

2 Negr: Çün ol Sāniʿuñ sunʿından bir zerreniñ kemālini, ya bir żaʿīfce üyeziñ 3 kemāhiye hālını bilmege cemīʿ ʿukūl ʿāciz ü hayrāndur, dahı firāset isleri bu sırruñ seyrinden 4 sergerdāndur; pes ol ʿażīm ilāh kim ʿālemīleri ʿademden vucūda getürdi, ya ol kerim pāzişāh kim 5 topraḳdan ādam yaratdı, cān virdi, kemāle yitürdi; bir gişi ʿaḳl-ıla anı nice bilsün ya anuñ niçeliğini 6 fikr-ile nice añlasun.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Fenānuñ fehmi vü fikri nedür kim
Bakāyı fikret-ile bilmek isder

7 Çün ol ʿillet degül zihī ʿalīl kim
Dürişür ʿillet-ile bilmek isder

Ü3b /Zihi mükşir gişi kim yaradanı
Bu kamu kegret-ile bilmek isder

Çürük endīşe dirşürmiş ögine
8 Hakīmi hikmet-ile bilmek isder

Dahı gendüzini bilmez ki kimdür
Hakı bu himmet-ile bilmek isder

dahı müşkilāti, mümkināti hal olıp mefhūm olur-ısa

9 Negr: / Pes maşlaḥat oldur kim zelīllik ve ḥakırlıḥ birle, miskīnlik ve fakırlık birle 10 taẕarruʿ kılalum, yalvaralum dahı eyidelüm kim yā ilāhunā ve seyyidünā ve mevlānā eğer cemīʿ maḥlūkātuñ ʿaḳlı ll ʿankā sıfatın urınurlar-ısa senüñ ʿaẓamatuñ ucına, ḳurbuñ ḳāfına pervāz idemezler ve eğer mecmū-ʿı 12 ʿulūm ẓāhır ve bātın maʿlūm olur-ısa 13 sıfatuñ ṣaḥīfesinden bir ḥarf āğāz idemezler. Çün meliki bilenler bilmekde böyle ʿāciz ü 14 sergerdāndur; ḳullıḥ kılanlar ḳullıḥda şöyle vālih ü ḥayrāndur, bārı ber Ḥuẕavendā senüñ ʿafv u 15 aṭañ ḥurmatı ḥaḳkı-çun, iy Ḥakīm kibriyālığuñ ʿızzatı ḥaḳkı-çun iy ʿAẓīm iʿtikādumuzı 16 ber-sünen-i seyyid-i kevneyn Rasūlü'ṣ-ṣekaleyn Nebiyyi'l-Ḥarameyn Muḥammedi Muṣṭafānuñ muḥabbeti üsdünde 17 ṣābit ṭutğıl; bu yazuḥlu ḳulları anuñ şefāʿatına erzānī kılğıl. Zīrā biz bir avuç toprakdan 1 yaradılmış ḳavmuz; eger iʿtikād birle el
T3b ṣunsavuz anuñ etegine irişebilürüz, ol ḳulavuzladuğı 2 işe girişebilürüz, ol görsetdügi yol-

da dürişebilürüz ancak.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

İ gendüden habarsuz dinle sözüm
Sana ne bildürürlerse hemīn bil

Sana deyyān ʿilmin bil dimezler
Sana dīn bil didiler ʿilm-i dīn bil

Ü4a /Henüz yolda yürürsin kanı menzil
Velī yollarda rāh-ı rāstīn bil

Rasūle çün yakın olduñ i ʿākıl
Yaradan Allaha sini yakın bil

Sana ol hōş yol añlatdı yüri hōş
Bilürseñ anı sana rāh-bīn bil

S4a Nesr: / Zihī efżal-ı mevcūdāt, zihī eşref-i mahlūkāt, zihī ʿādil, 7 zihī ʿākıl, zihī ʿāmil, zihī kāmil, ol yoldan azmışları yola getürüci, ol yire düşmişleri 8 yirden götürüci, ol yol göremez gözsüzleri yidici, kāsıdları maksūda iledici, ol karañu-9lıhda kalan cānlarun nūrı, ol cemīʿ-i yaradılmışuñ mecbūrı, mağfūrı.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Muhammeddür Muhammeddür Muhammed
Kulavuzuñ ve yoluñda delīlüñ

Halīle od ne-y-içün ḥurmat itdi

11 Zire ol-ıdı yoldaşı Halīlüñ

Ḥabībidür añа müştāḳ olanuñ

Ṭabībidür ḳamu yāsūr alīlüñ

12 Şefī'idür ḳamu yazuḫlularuñ

Ümīzidür ümizsüzüñ zelīlüñ

Añа baḫmaz ki cürm itdi ya ṭā'at

13 Elin dutar keşīrüñ ü ḳalīlüñ

Nesr: صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَاَصْحَابِهِ وَاَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّاتِهِ

14 وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا كَثِيرًا . Ḫuṣūsan evvel yārı ol yaradana yarayan, ol cemī'- i yolları isteyen, arayan 15 dīn yolın bulıcaḳ, ṭoġruluḳ birle, ol muḥaḳḳıḳīn, ol yola varan ol 'āşıḳ-ı rāstīn, ol aṣdaḳu'l-muṣaddıḳīn, 16 ol şeyḫ-ı şuyūḫu'l-muḥaḳḳıḳīn, ol baḥr-ı i'tiḳād, ol ma'den-i yaḳīn 'Abdul'lāh ibni 'Oşmānı 'Atīḳ 17 İbni Ebī Kuḥāfa ya'nī emīre'l-mü'minīn. Ebī Bekri's-ṣıddīḳ raḍıya'llāhu 'anh.

Şİ'R

baḥr-ı mücteṣ mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Ü4b
T4a

1 Ne ṭīneti var-ıdı ya ne ṭoprağ-ıdı 'acab

Kim ilk toḫumı anuñ ṭoprağına saçdı Rasūl

Din ekdi illā ne bitdi birine biñ dāne

2 Çü ṣıdḳı ekdi yine yüz biñ anca biçdi Rasūl

ʿAcab ne kılmış-ıdı gelmedin cihāna henüz

3 Ki sırrı şerbetini anuñ-ıla içdi Rasūl

S4b /Ne sevgülü kul-ıdı ol ḫalīfe-'i muḫtār

4 Ki Ḥak Rasūle ne rāz açdı aña açdı Rasūl

Kaçan ki kāfir elinden mağaraya kaçdı

5 Karındaşın kayuban anuñ-ıla kaçdı Rasūl

Neṣr: Andan soñra ol evvel yārınuñ ikincisi, ol 6 ṣıdḳ ve ʿadl ve inṣāf ekincisi, ol dīn yolınuñ, şerīʿat kolınuñ kılıcı, dīn ḥükmini 7 evvel atasına ve oğlına kılıcı, ol ḫayrı şerden bāṭılı ḥakdan fark idici, rāʿī bigi Rasūluñ 8 ümmetin güdüci, ol müşīrü'l-beşīr, ol vezīrü'n-neẕīr, ol ḫayru'l-ma'āli ve'l-ma'āb, emīre'l-mü'minīn 9 ʿÖmer İbni Ḫaṭṭāb raẕıya'llāhu ʿanh.

NAZM

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

10 Kaçan bāṭılı ḥakkı bildi Fārūḳ
Komadı toğrı yolı elden ayruḳ

11 Koyuban bāṭıl işi ḥakkı ṭutdı
Ḥakı bildi ḥaḳ üzre buyruḳ itdi

12 Anı aldamadı tezvīr ü telbīs
Anuñ-çun gölgesinden kaçdı iblīs

13 Dahılar isdedi vü buldı hakkı
Velīkin ol bulıcak bildi Hakkı

14 Hakı bilmek ʿÖmerden ögreneler
Hakı hak bildürendür dünyede er

Nesr: 15 Dahı ol iki ulu servere yār olan Rasūl birle rāz-dār olan edeb menbaʿı, hayā maʿdeni, 16 emīn ü ra-
Ü5a fīk, şefīk, Rasūluñ musāhıbı, / hem-demi, nübüvvet haramınuñ mahremi, maġfūr, merhūm, maktūl, 17 mazlūm, camıʿu'l-Kur'ān, hāfızu'-l-lisān, emīre'l-mü'minīn, ʿOsmān bin ʿAffān raẓıya'llāhu ʿanh.

T4b 1 ŞİʿR

bahr-ı müctes mefāʿīlün feʿilātün mefāʿīlün feʿilün

S5a /Ne sırr-ıdı ki Süleymāna beñzedi ʿOsmān
Ki düzdi tantana düzgün ü haşmat-ı sultān

2 ʿÖmer bu düzgüni kılmadı ni ulu Sıddīk
Bu resme āyin-i devlet imāret u erkān

3 Ol iki dīn ulusı şöyle kıldılar düzgün
Kim ola bāṭını maʿmūr u zāhırı vīrān

4 Üçünci geldi vü zāhırı eyledi maʿmūr
Kim ola soñra gelenlerüñ işleri āsān

5 Hoş itdi maslahat itdi gereklü iş itdi
Ki şerʿnāyıbı sultān gerek ola ulu kan

6 Nesr: Dördünci halīfede sūrat ve maʿnī hāsıl oldı, zīrā sūrat maʿnī birle vāsıl 7 oldı. Andan hakīkī maksūda muttasıt oldı. Ol kāşif-i künūz-u şerīʿat, ol hātif-i rumūz-ı hakīkat, 8 ol ʿārif-i rukūz-ı maʿrifet, ol kim kimdügin kimsene bilmedi; bilenler bildüginden soñra istedi 9 bulmadı; ol seyfu'llāhı'l-meslūl, ol ibn-i ʿammı'r-Rasūl, muzhıru'l-ʿacāyıb, müfrıku'l-ketāyib, emire' 10 l-mü'minīn ʿAliyyi'bn-i Ebī Tālib kerrema'llāhu vecheh.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Fetādan bir fetā virsün habar kim
11 Mürüvvet ya fütüvvet bilmiş ola

ʿAlīnüñ himmetinden añlayan er
Sahāvat ya şecāʿat bilmiş ola

12 ʿAlīden zerrece bir sır tuyanlar
Vilāyet hem nübüvvet bilmiş ola

ʿAlī cānın ʿayālın terk kıldı
13 Nişe niçün ne hikmet bilmiş ola

Ü5b /ʿAlīnüñ ʿızzatını bilmeyenler
Cihānda sanma ʿızzat bilmiş ola

14 Nesr: Andan ol iki sādāt ve āl ulusı, hōz Rasū-
S5b luñ ālinüñ kimdür / ālusı? Yaʿnī sıbteyniʿ 15 s-seyyi-

deyni's-senedeyn, seyyidü'l-mürselīn sülāleleri, ol nübüvvet gülistānınuñ lāleleri, ol vilāyet 16 sırrınuñ şarāb-ı piyāleleri Ebī Muḥammedi'l-Ḥasan ve Ebī ʿAbdu'llāhı'l-Ḥüseyn raẕıya'llāhu ʿanhumā.

NAZM

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

17 Ol ikiden netīce bir göründi
Velī eydimezem kim nedür ol bir

İkisi daḫı cānın terk ḳıldı
T5a 1 Velīkin bilmedüm kim neydi taḳdīr

ʿAcab ne ululuġa irdi bunlar
Kim itdiler bu ululuġı teʾḫīr

2 Ulu güç gördiler ol iki server
Ulu yük çekdi ol iki cihān-gīr

İlāhī ol iki maʿsūm imāma
3 Bağışla ne kim oldı bizde taḳṣīr

Neṯr: Yine nübüvvet ḫānedānından iki sulṭān göründi; 4 illā ol birisi ʿaẓīm pehlevān göründi, esedu'llāhi ve esedü'r-Rasūle, Ḥamza ibn-i ʿAbdu'l-muṭṭalib, birisi ceddi'l-ḫulafā', ebü'l-Faẕl ʿAbbās ibn-i ʿAbdu'l-muṭṭalib raẕıya'llāhu ʿanhumā 5.

NAZM

bahr-ı hezec mefā'īlün mefā'īlün fa'ūlün

Birisi cānını ḳurbān ḳıldı
Rasūluñ dīnine vü milletine

Birinüñ nesli vü evlādı ḳopdı
Ḫalīfe oldı cümle ümmetine

Neṣr: İy ḳullaruñ gönli içindegi sırrını bilen Sübḥān ve iy ḳamunuñ 7 ḥācatın revā ḳılan sulṭān, bu yoḫlıḫdan yaradılmış ḳullaruñ ḳūtını, ḳuvvatını artur, İslām 8 dīninüñ dāyım 'ızzını devletini artur, musulmānlıḳ çerisinüñ, muẓaffer ve mü'eyyed ḳılup, nuṣratını artur, 9
Ü6a hemīşe diyār-ı / islāmiye emn ü amān içinde ābāẕān ve
ma'mūr olsun, hemīşe dīn duşmanları 10 küfre-'i mütemer-
S6a ride ḫusrān içinde maḫẕūl ve makhūr olsun. بِبَقَائِهِ / مَوْلَانَا سُلْطَانُ الاِسْلَامْ 11 وَ الْمُسْلِمِينَ الْمُؤَيَّدُ بِتَابِيدِ رَبِّ الْعَالَمِينَ نَاصِرُ عِبَادَ اللهِ حَافِظُ بِلَادَ اللهِ شَهَنْشَاهِ اَعْظَمْ 12 سُلْطَانِ مُعَظَّمْ مَالِكِ رِقَابِ الاُمَمِ صَاحِبِ السَّيْفِ وَ الْقَلَمِ سَيِّدُ سَلَاطِينِ الْعَرَبِ وَ الْعَجَمْ 13 ظِلُّ اللهِ فِي الْاَرَاضِينِ مَوْلَانَا السُّلْطَانُ الْمَالِكُ الْمُلْكِ الظَّاهِرِ قَسِيمِ اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ اَبَا سَعِيدْ بِنْ 14 بَرْقُوقْ اِبْنِ اَنَسْ خَلَّدَ اللهُ سُلْطَانَهُ وَ اَفَاضَ عَلَى كَافَّةِ الْخَلَايِقِ اِحْسَانَهُ

NAZM

bahr-ı hezec mefā'īlün mefā'īlün fa'ūlün

15 Hezārān şükr ü minnet ol ilāhā
Ki ḫalḳa raḥmatı iḥsān ḳılıpdur

Cihān ḫalḳına bir ʿaḳl-ı mükemmel
16 Firāset issini sulṭān ḳılıpdur

Ne fehm issi ne fikr issi ne ʿārif
ʿAcab ḥükm ü ʿacab fermān ḳılıpdur

17 İşitdi dünye sulṭānları cümle
Ki Mıṣr içre ʿacab erkān ḳılıpdur

Tururdı ḥurmatını tāc u taḫtuñ
T5b 1 Yıḫılmış milki ābāzān ḳılıpdur

Güninde ʿadl u ruḫs u emn ü amān
Evin ẓālimlerüñ vīrān ḳılıpdur

2 Özi gendüden olmadı imām ol
İmām ḫalḳa anı Raḥmān ḳılıpdur

Negr: 3 İlāhā ve pāzişāhā vaḥdāniyyetüñ ʿızzatı ḥaḳḳı-çun, ol ʿaḳlı kāmil, ol ʿadli şāmil, ol himmeti 4 ʿali, ol menzileti maʿāli sulṭānumuz sulṭanatını muḫalled, siyāsetini mü'eyyed, sevgülü sülālesini selāmat 5 saḫlağıl
Ü6b vesāvis-i / şeyṭānīden ve insānīden mubārek ẓamīrini īmīn ḳılğıl; milkini maʿmūr, 6 sırrını mestūr, saʿyini meşkūr, duşmanlarını maḫẓūl ve makhūr itgil, āmīn yā Rabbe'l-ʿālemīn.

7 SEBEB-İ TERCÜMET-İ HĀZE'L-KİTĀB

S6b /8 Efkar-ı ʿibāda'llāhı ve aḥkaruhum Muṣṭafā ibni Yūsuf ibni ʿÖmer Eż-Żariri el-Erzeni'r-Rūmī aṣlaḥa'llāhu 9 aḥvālehu ve belaġa fi'd-dāreyni āmālehu bi-Muḥammedin ve ālihi eydür: Bu faṣl içinde gendünüñ sergüzeştinden 10 ḫabar virür daḫı bu kitāb kim Rasūluñ sīreti kitābıdur, ʿArab dilinden Türki diline 11 ne sebebden tercüme olduġını bildirür. Żarīr eydür: Ol yıl içinde kim Rasūluñ hicretine yidi yüz 12 yitmiş ṭoḳuz yıl olmış-ıdı. Żarīre Mıṣr seferi rūzı oldı; çün Mıṣr şehrine geldi, dilegi ol-udı 13 kim Mıṣr melikine yitişe; velīkin ḳandan añа ol devlet ya ol iḥtişām ve ol ḥurmat ya ol 14 maḳām ve ol menzilet kim mülūk ḥażratına yol bula, ya sulṭānlar ṣoḥbatına ḥarīf ola; tā ḫōz 15 bu saʿādet issi cihānda kim durur, Mıṣr melikine ḥarīf ve nedīm durur. Bu tārīḫdan iki yıl 16 ilerü kim henüz yidi yüz yitmiş yidi yıl idi; Sulṭān Şaʿbān ibni Ḥüseyn kim añа melik-i eşref 17 eydürleridi,

تَغَمَّدَهُ اللهُ بِرَحْمَتِهِ وَ اَسْكَنَهُ فَسِيحَ جَنَّتِهِ

T6a Anı aḳvām-ı mütemerride öldürdiler, şehīd ḳıldılar. 1 Yirine oġlı merḥūm maʿṣūm meliki'l-manṣūr ʿAli ibni Şaʿbān ibni Ḥüseyni atası yirine sulṭān 2 dikdiler , Līkin yine fitne toḫmın ekdiler, biribirinüñ bünyāzını sökdiler, iş-

Ü7a ledükleri / işi bünyāz 3 ṭutmadılar. Saçdukları dāne yirde çürüdi, nebāt bitmedi.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Ululuk oldur ol kim Hakdan ola
Anıñ bigi uludur hurmat issi

Alar kim gendüden kılur ululuk
Egerçi ola māl u milket issi

S7a /Ulalmaz ol cihānda tiz giçilür
Zire Hakdan degüldür nusrat issi

Ulalmaḫ gendüden Hakdan ulalmaḫ
Ol iki dürlü hāla kudrat issi

Mısr şehrinde gördiler ḫalāyık
Ki görsetdi yüceden hikmet issi

Alar kim cehdi bī-tevfīk kıldı
Kamusı kaldı ḫōr u zillet issi

Anı kim Hak ulaltdı gördüñ anı
Ulu oldı ʿazīm menzilet issi

Mukarrar oldı devlet ol uluya
Melik oldı velī gey ḫaşmat issi

Mubārek vaktı vü hem subḥ u şāmı
Göründi bir humāyūn ṭalʿat issi

Atabeg menzilesinde oturdı
Velī ʿāliter andan himmet issi

Niçe yıl ʿadl kıldı dāz itdi
Begendiler cemīʿ-i millet issi

Dīnin isdeyici mezheb güdici
Şerīʿat kılıcı-çun kuvvat issi

Ulular sözini vü sohbatını
Sevici bir ne ʿacab ʿādet issi

ʿİlim añlayıcı maʿnī bilici
Giceler uyanuk u halvat issi

Sanıcı sağınıcı her bir işde
Müdebbir ʿakl eyesi fikret issi

Halāyık gördiler kim milk içinde
Bir er kopdı ʿazīm maʿdelet issi

Raʿıyyet üzre rağbat birle rāʿī
Şefīk u hem rafīk u rahmat issi

Ü7b /Cihānda kim göripdür aña beñzer
Kulağ urıcı söze rağbat issi

16 Negr: Miskīn Żarīr fakır hakīr ol saʿādetlü melikūñ sohbatına söz / söylemek sebebinden yol 17 buldı. Kelimāt bereketinden aña, ol hażrata takarub hāsıl oldı.

S7b

T6b Zīrā gözsüz gişinüñ egerçi gözi 1 yohdur ve görki eksükdür; ammā kuvvat-ı hāfızası katı uludur, sözi gönlinde cemʿ eylemege hıfzınuñ 2 kuvvatı olur. Żarīr söz söyleyicek ṭatlu söyler-idi, kuvvatlu, maʿrifetlü söyler-idi, nazm ve nesr söylemekde 3 ʿıbāratı hūb-ıdı; söylese şūr-engīz, hakīkat-āmīz söyler-idi, işāreti hūb-ıdı. Halāyık anuñ 4 sözüni dinlemege ʿazīm raġbat iderler-idi; egerçi taḥsīlı az u ʿilmi kem idi illā ʿörfī gelecilerde 5 zihni muḥkem idi. Biş yıl ol pāzişāhuñ ḥażratında Żarīr her gice meclis eyledi, siyer-i mülūk 6 ve ġazā ve aṣḥāb ve fütūḥ-ı Şām ve Mısr ve ʿIrāk söyledi, tevārīḫ-ı mülūk ol ʿālī ḥażratda çok 7 şerḥ kıldı. Şöyle kim ol meliküñ mubārek semʿına hōş gelür-idi. Bir gün ol ṣıdkı 8 bütün iʿtikādı dürüst, ebü'l-fukarā'i ve'l-mesākīn, melce'ü'ż-żuʿafā'ü ve'l-mukallīn, kātilü'l-kefereti 9 ve'l-müşrikīn atabeg-i ʿasākir-i mansūre Żarīre işāret kıldı eyitdi.

NAZM

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

10 Gel iy Gözsüz baña bir sīre söyle
Kim anda sūrat u hem sīret olsun

Hem anda ʿilm añılsun ʿadl añılsun
11 İçinde maʿnī vü maʿrifet olsun

Bize eglenci olsun diñlemekde
Yüregümize dahı kuvvet olsun

12 Hem anda enbiyānuñ evliyānuñ
Sözi söylensün ü hōş rahmat olsun

S8a /Ne sözler kim sen anda söyleyesin
Ü10a 13 Hadīs ü mu'cizāt u āyet olsun

Şecā'at sözleri anda añılsun
Dilīr olmahlığa bir himmet olsun

14 Añılsun anda tedbīr ü müdārā
Ki 'akl endīşesine ālet olsun

Hem andan sabr u şükr ögrenelüm biz
15 Hem anı diñlemeklik tā'at olsun

Negr: Çün ol matlūbu't-tulūb ve mahbūbu'l-kulūb, Süleymān-16sīret Sikender-serīret, sāhıbu'l-'akl ve basīrat ol ulu'l-emrden Żarīre anuñ bigi bir işāret 17 irişdi illā Żarīrüñ gönline ol dem bir hōş beşāşet ve beşāret irişdi;
T7a tiz yügürdi şeyhu'l-islām, 1 hulāsatu'l-enām, ol musulmānlığa pīşvā ve imām, ol dīn ulusı mezheb mu'teberi, 'allāme'-i 2 'ālemiyān Şeyh Ekmele'd-dīn katına geldi, hāl ne-y-idügin Żarīr Şeyh hażratına 'arż eyledi, 3 ol żamīri rūşen, ol gönli gülşen.

ŞİʿR

bahr-ı müctes mefāʿilün feʿilātun mefāʿilün feʿilün

Ne genc-idi ne ḫazīna idi anuñ gönli
Ki genc-i rūy-ı zemīn ḫarc kıldılar yolına

Ne baḥr-ıdı kim anuñ gönli mevc urıcağazın
Hezār dürr-i semīn baḫş iderdi yoḫsulına

Neṣr: Çün Żarīrüñ żamīrini bildi, maksūdın añladı, gendü lutfından tebessüm kıldı, daḫı güldi,

NAZM

bahr-ı remel fāʿılātün fāʿılātün fāʿılün

Eydür iy miskīn yürigil şāz olıp
Kim senüñ bir genc açıldı yüzüñe

Gönlüñe bir nūr virdi Ḥak Çalap
Baḫmadı gözsüzlügüñe gözüñe

Var Rasūluñ seyresini söylegil
Sanʿat itgil ol sözi gendüzüñe

S8b /Söyler-iseñ ol nūrı şerḥ eylegil
Kim güneş ḥayrān ola gendüzüñe

Neṣr: andan Żarīr Şeyḫuñ ayağına düşdi, eyitdi: İy müşkil olan işleri ḥal idici ve iy gözsüzleri gözlüler

Ül0b ʿālemine yidici Rasūluñ sīreti 11 kitābını iki / gişi şerḥ eylemişdür; her biri elvān ʿacāyıb ġarāyıb söz söylemişdür; birisi Ebü'l-Ḥasanı' 12 l-Bekrī, birisi İbni Hişām raḥmatu'l-lāhi ʿaleyhimā; Żarīre ol iki rivāyetüñ kankısını söylemege 13 işāret idersin, didi. Andan şeyḫuñ dürer-bār lafzından, müşki-bār nefesinden böyle 14 cevāb geldi kim, Ebü'l-Ḥasanı Bekrī rivāyetini söyle diyü. Niçün Şeyḫ ol rivāyeti işāret 15 eyledi? Anuñ-ıçun kim Şeyḫ eydür: İbni Hişām, ḳalan müfessirler bigi, ol daḫı bir tefsīr eyidipdür; 16 ammā Kur'ān tefsīrini seyre ṭarīḳasında söyleyipdür. Kur'ānuñ sebeb-i nüzūlini, ḥadīṯ-ü Nebevīnüñ 17 sebeb-i vürūdını şerḥ eyleyipdür, belıġ luġatlar, müşkil

T7b ʿıbāratlar, ṭañsuḳ ḥikāyetler kitābında derc idipdür; 1 Pes eyle olsa İbni Hişām kitābını terciime ḳılmaḫ ānı ʿām ḳavuma söylemek ḳatı müşkil ola, 2 didi. Velīkin Ebü'l-Ḥasanı Bekrīnüñ rivāyeti ḫabar-ı vāḥidden ve ḫabar-ı mütevātirden cemʿ 3 alıpdur; tā kim ʿām ḫalāyıḳ, miskīn, muʿtaḳıd ḳavm kim, sözi fehm idemezler; olʿām ḫalāyıḳ maṣlaḥatı-4 çun ol fāżıl, ol kāmil bu rivāyeti āsān söylemişdür. Pes Şeyḫ-ı ʿālem, Żarīre Bekrī rivāyetini 5 söylemege işā-

S9a ret ḳıldı, / Türkī diline terciime ḳılmaġa destūr virdi. Andan Żarīr musulmān-6 lıḫ melikinüñ ḥażratında Rasūluñ sīretini söyledi, ʿArab dilince oḫıyup Türkī dilince 7 şerḥ eyledi. Çün emr-i Rabbānī ve taḳdīr-i Sübḥānī ve ḥükm-i Yezdānī irişdi kim merḥūm, maġfūr, 8 saʿīd ü şehīd, sulṭan Ḳalavūn el-melikü'l-manṣūr ḫānedānından, saʿādet-i

saltanat, 9 hükümet-i devlet intikāl iderler. Destūr eyle oldı kim, Sultān Kalavūn zürriyyeti bahtı, 10 rahtını dirşirüp, Mısr tahtından irtihāl ideler. İcmā'-ı Ümmet-i
Ülla Nebevī, 'ulemā-'i şerī'at-ı Mustafavī, ll eyle / ittifāk itdiler, şöyle maslahat gördiler kim, ol emānet emīni, ol şerī'at mu'īni, 12 ol za'īfler zahrı, Ebū Sa'īd Berkūk İbni Enesi Mısr tahtına sultān kılalar.

ŞİʿR

bahr-ı müctes mefā'ılün fe'ilātün mefā'ılün fe'ılün

13 Diledi cümle halāyık kim ol şerīf vucūd
Şehenşeh ola cihāna imām-u a'zam ola

14 Otura taht üzere tāc-ı saltanat uruna
Mısırda taht-ı selātīn ana müsellem ola

15 Kaçan ki tahta çıka ola 'āleme sultān
Ola imām-u ulu'l-emr gey mu'azzam ola

16 Tevekkül idici Allāhına anuñ teg bir
Yakīnı doğru anuñ gibi bir dahı kim ola

17 Bilindi deprenişinden ki pāzişāh olıcak
Zamāne ol melikün 'adli birle hurrem ola

T8a 1 Negr: Çün kim 'ākıllar, 'ālimler, bālığlar, kāmiller gördiler kim ol hulkı halīm, ol gönli selīm, 2 ol fikri kerīm, ol lütfı delim melik tāca ve tahta sa'ādete vü

saltanat, 9 hükümet-i devlet intikāl iderler. Destūr eyle oldı kim, Sultān Kalavūn zürriyyeti bahtı, 10 rahtını dirşirüp, Mısr tahtından irtihāl ideler. İcmā'-ı Ümmet-i
Ülla Nebevī, 'ulemā-'i şerī'at-ı Mustafavī, 11 eyle / ittifāk itdiler, şöyle maslahat gördiler kim, ol emānet emīni, ol şerī'at mu'īni, 12 ol za'īfler zahrı, Ebū Sa'īd Berkūk İbni Enesi Mısr tahtına sultān kılalar.

ŞİR

bahr-ı mücteş mefā'ılün fe'ilātün mefā'ılün fe'ılün

13 Diledi cümle halāyık kim ol şerīf vucūd
Şehenşeh ola cihāna imām-u a'zam ola

14 Otura taht üzere tāc-ı saltanat uruna
Mısırda taht-ı selātīn ana müsellem ola

15 Kaçan ki tahta çıka ola 'āleme sultān
Ola imām-u ulu'l-emr gey mu'azzam ola

16 Tevekkül idici Allāhına anuñ teg bir
Yakīnı doğru anuñ gibi bir dahı kim ola

17 Bilindi deprenişinden ki pāzişāh olıcak
Zamāne ol melikūñ 'adli birle hurrem ola

T8a 1 Nesr: Çün kim 'ākıllar, 'ālimler, bālığlar, kāmiller gördiler kim ol hulkı halīm, ol gönli selīm, 2 ol fikri kerīm, ol lütfı delim melik tāca ve tahta sa'ādete vü

S9b baḫta / lāyıḳ ve erzānīdür. 3 ḥāl-ı icmā-ʿı ittifāḳ birle bir mubārek vaḳtda, ḫoceste sāʿatda, meymūn ṭālıʿda taḫta 4 çıḳdı, sulṭān oturdı. Ekābir-i islām beyʿat ḳıldılar, emrine muṭıʿ, ḥükmine maḥkūm oldılar. 5 Muʿaẓẓam ramażan ayınuñ on ṭoḳuzında, erbaʿa güninde, ẓuhr-ıla ʿaṣr arasında saltanat taḫtında mukarrar 6 oldı. Sene اَرْبَعَ وَثَمَانِيْنَ وَسَبْعَ مِائَةَ خَلَّدَ اللّٰهُ مُلْكَهُ وَ سُلْطَانَهُ وَ اَبَّدَ دَوْلَتَهُ 7 وَاَرْكَانَهُ Çün mevlānā sulṭān Ebā Saʿīd el-melikü'ẓ-ẓāhır saltanat erkānına, memleket 8 tertībine meşġūl oldı. Żarīr-i ḥaḳīr ḥātırın cemʿ ḳıldı, bir müddet Rasūluñ ṣalla'llāhu 9 ʿaleyhi ve sellem sīreti kitābın muṭālaʿa eyledi; gördi kim meclisi āsāy , maḥfili ārāy cemʿi 10 müşerref, gönli müzeyyen ve münevver ḳılacaḳ sözler, Sīreti'n-Nebī kitābıdur. Daḫı bunca dürlü 11 fā'ideler kim ol kitābuñ muṭālaʿasından ḥāṣıl olur. Evvel Rasūluñ nūrınuñ şerḥi söylenür, 12 daḫı nesebi, aṣlı, ābā ve ecdādı bilinür, daḫı gendüden ileri niçe dürlü muʿcizātları āşıḳāra oldı,

Ü11b 13 göründi, aları / şerḥ eyler. Çün vucūda geldi, ne sırlar belürdi, ne ʿacāyıb ʿalāmetler göründi, 14 andan ḳırḳ yaşına degin anuñ ḫalḳı ve ḫulḳı, luṭfı, keremi, ḥüsni, cemāli, kemāli, ṣabrı, ẓikri, şükri, ḳanāʿatı, 15 diyāneti, emāneti, ḫıẓmatı, ṭāʿatı, heybeti, ṣalābatı; çün risāleti āşikāra ḳıldı, ḫalḳı 16 dīne daʿvet eyledi, İslām

S20a /rusūmınuñ şerḥ-ı bidāyeti, Rasūl aṣḥābınuñ bir bir dīne geldüklerinüñ 17 ḥikāyeti, ezvācınuñ evlādınuñ aḥvālı, gendünüñ kāfirler zecrinden nice geçürdi, vaḳtı ve ḥālı,

T8b 1 Kur'ānı ʿAẓīm kim kelām-ı ḳadīmdür, nice münzel oldı, āyet āyet sebeb-i nüzūlini, Rasūl ne kim ḥadīṯ buyurdı, 2 sebeb-i vürūdını, aṣḥābuñ ḳıṣṣası, Rasūluñ ġazāları şerḥın, ḳankı birin şerḥ eylemem. Bu bī-pāyān 3 ʿilmüñ, bu bī-karān baḥruñ, nesinden söyleyi bilem. Çün Żarīr ol gülistān gülşeninden bir iki 4 gül ḳoḥusın aldı, ol bostān içinde niçe dürlü reyāḥīn ve semen-zār var-ıduġın bildi; diledi 5 kim gendü añlayı bildigi ḳadarınca, ol kitāb içinden fehm eyledügince, Türkī dilince tercüme 6 ḳıla kim, gendü bigi bilmez miskīnlere bildüre, ʿilm ve ʿıbārat añlamaz gişilere añlada, ḫabar vire, bir ḳaç 7 muḫtaṣar ḥikāyetler, muʿcizāt-ı Nebevīden rivāyetler, vüs-ʿı ṭāḳatça, bu ʿibāratsuz dile tercüme 8 ḳıldı; ol bī-pāyān ʿilmüñ bir şemmesin şerḥ eyledi, Türkī dilince söyledi, andan bu Türkī kitāba 9 Tercümetü'ż-Żarīr diyü ad ḳodı. Tā kim işidenler, görenler, bilenler GÖzsüzi maʿẕūr ṭutalar, ʿām-10 lığına, sözinüñ ʿıbāratı eksüklügine baḥmayalar, daḥı anuñ şikeste göñlinden gelen sözi gözden 11 bıraḥmayalar kim,

ŞİʿR

bahr-ı müctes mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün / feʿilün (faʿlün)

Eger Żarīr zelīldür ü sözleri ʿāmī
Velīki söyledügi söz sevindürür ʿāmı

S20b
Ü8a /12 Zīrā ki ḥażrat-ı ʿızzatdan istedi dāyım
Ki Ḥaḳ taʿālā ḳıla gendüye bu inʿāmı

Ki söyleye Rasūluñ mu'cizīn ü sīresin
13 Yüriye söz-ile ṭoldura Rūmı vü Şāmı

Söz illā gör nice sözdür kimüñ ḥikāyetidür
Kulaġuñ aç u işit bu ġarīb peyġāmı

14 İşitgil illa işitgil vü gördügüñi bilgil
Rasūli şerḥ iderem ṣanma sen ki her ḫāmı

Ḫoẕ ol Ḥabīb sözini kim ide şerḥ u beyān
15 Mücerred adını añmaḫ göñüller ārāmı

Muḥammed adını añġıl ṣalāvat-ıla müdām
Geçürme ġaflat-ıla hiç bu ḫōş eyyāmı

16 Ümīẕi kesme anuñ ḥażratından iy nevmīẕ
Şefī'i cümlenüñ oldur zi-himmet-i sāmī

Zihī 'aṭā vü kerem zihī luṭf-u Rabbānī
17 Ki nīk-nāmdan öñdin dileye beẕ-nāmı

İlāhī 'ızz u celālüñ ḥakkı-çun iy Allāh
Ecel ṣunıcağazın elümüze ol cāmı

T9a 1 Bizi Rasūl muḥabbeti üsdine ḳabż it
Kim anuñ ümmeti görmeye beẕ-serencāmı

Anuñ risāleti, ḳurbı vü ḥubbı ḥurmatı-çun
2 Ki ḫayr-ıla idesin ḫatm ehl-i islāmı

قَالَ كَعْبُ الْاَخْبَارْ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ 3 اَلْقَوْلُ فِي اِبْتِدَآءِ خَلْقِهِ
نُوْرِ نَبِيِّنَا صعلم

Ka'bu'l-Aḥbār rivāyet ḳılur, eydür: Cemī-'i münzel 4 kitāblarda Allāhu ta'ālā ve taḳaddes mürsel rasūllere bildirip du-

rur, Rasūluñ ḫılkatını; rūḥını, 5 nūrını, ʿaḳlını nice yaratdı, Cebra'īl dili birle enbiyāya ḫabar viripdür, şöyle kim Rasūl eydür ṣalla'llāhu 6 ʿaleyhi ve sellim: أَوَّلُ مَا

S21a خَلَقَ اللهُ رُوحِي وَقَالَ أَوَّلُ/مَا خَلَقَ اللهُ نُورِي وَقَالَ أَوَّلُ مَا خَلَقَ اللهُ 7 الْعَقْلَ وَقَالَ أَوَّلُ مَا خَلَقَ اللهُ الْقَلَمَ

Bu dört dürlü lafẓ kim Rasūluñ mubārek lafẓından 8 gelipdür, ammā meşāyıḫ bu arada çok ḳavl idüp dururlar, elvān te'vīl idip dururlar, illā Żarīr 9 eydür: Şeyḫ Muḥammed-i

Ü8b Hemedānīden raḥmatu'llāhı ʿaleyh, / şöyle işitdüm, dir kim Ḥaḳ taʿālā evvel Rasūluñ 10 rūḥını yaratdı, ammā evvel maḳām kim, Rasūluñ rūḥı maḳāmıdur, ol maḳāma ad eyidilmez, ol 11 maḳāmuñ şerḥi yoḫdur; ʿuḳūl-i muḫtelife ol yire yitişemezler. Andan soñra Ḥaḳ, celle ṣenā'uhu, 12 Rasūluñ rūḥından nūrını yaratdı. Pes ervāḥ yaradılıcaḥ, evvel Rasūluñ rūḥı yaradıldı. 13 Çün envār yaradıldı, evvel Rasūl nūrı yaradıldı. Çün ʿuḳūl yaradıldı, evvel Rasūl ʿaḳlı 14 yaradıldı. Çün dilek oldı kim, eşyā yaradıla, Rasūl ʿaḳlından Allāhu taʿālā, evvel ḳalemi yaratdı. Pes 15 her birinüñ bir ṭavrı var ve bir devri var. Ervāḥ ṭavrında Rasūluñ rūḥı evvel, ʿālem-i envārda Rasūl 16 nūrı evvel, ʿālem-i ʿuḳūlda Rasūl ʿaḳlı evvel. Çün ʿuḳūldan eşyā ẓuhūra geldi, ḫılḳat-ı ḳalem evvel. Çün 17 Ḥaḳ Sübḥānehu ve taʿālā Rasūl nūrın ẓuhūra getürdi, nūr-ıla rūḥı ara-

T9b sında on iki ḥıcāb ḳıldı. 1 Evvel ḥıcāb-ı ḳudrat ḥıcāb-ı ʿaẓamat, ḥıcāb-ı minnet, ḥıcāb-ı raḥmat, ḥıcāb-ı saʿādet, 2 ḥıcāb-ı kerāmet, ḥıcāb-ı menzilet, ḥıcāb-ı hidāyet, ḥı-

cāb-ı nübüvvet, ḥıcāb-ı şefā'at, 3 ḥıcāb-ı rif'at, ḥıcāb-ı ma'dilet. Evvel kim rūḥ zuhūra geldi, Rasūl rūḥı
S21b zuhūra 4 geldi. Pes اَوَّلُ مَاخَلَقَ اللّٰهُ رُوحِي didi. /Çün nūr zuhūra geldi, yine buyurdı kim اَوَّلُ 5 مَاخَلَقَ اللّٰهُ نُورِي Ya'nī Rasūl buyurdı kim, Ḥaḳ ta'ālā rūḥı yaradıcaḥ, evvel benüm rūḥum yaratdı. 6 Çün nūr yaratdı, evvel benüm nūrumı yaratdı. Çün 'aḳl yaratdı, evvel benüm 'aḳlumı yaratdı. Rasūluñ 7 'aḳlından evvel kim yaradıldı, ḳalem yaradıldı. Rūḥ nūrdan ḥafīdür. Nūr 'aḳıldan ḥafīdür. 8 'Aḳl, ḳalan yaradılmışdan ḥafīdür. Bāḳī geleciler, bu bir işāretden ma'lūm olur. Çün Allāhu ta'ālā, 9 Rasūluñ nūrını yaratdı, emr itdi, /
Ü9a eyitdi nūra kim, ḳudrat ḥıcābına yürigil, girgil, didi. Ka'bu'l-Aḥbār eydür 10 raẕıya'llāhu 'anh. Rasūluñ nūrı on iki biñ yıl ḳudrat ḥıcābınuñ içinde ḳullığa turdı, ṭā'at 11 iderdi, bu tesbīḥi eydürdi kim, سُبْحَانَ الْعَلِيِّ الْاَعْلٰى Andan yine Ḥaḳ ta'ālā ḥaẕratından 12 Rasūl nūrına nidā geldi kim yā nūr ḳudrat ḥıcābından 'aẓamat ḥıcābına varġıl. Rasūluñ nūrı 13 'aẓamat ḥıcābına girdi, on bir biñ yıl daḥı 'aẓamat ḥıcābında ṭā'at ḳıldı, tesbīḥ oḥıdı, 14 eydürdi kim سُبْحَانَ عَالِمِ السِّرِّ وَ اَخْفٰى . Andan yine Ḥaḳ ta'ālādan Rasūl nūrına nidā geldi kim 15 yā nūr minnet ḥıcābına varġıl. Rasūl nūrı ḥıcābında on biñ yıl ṭā'at ḳıldı, eydürdi: 16 سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْمَنَّانِ Andan raḥmat ḥıcābına vardı, ṭoḳuz biñ yıl ṭā'at ḳıldı, tesbīḥi 17 bu-y-ıdı kim
S22a سُبْحَانَ الرَّحْمٰنِ الْوَدُودِ Andan / destūr oldı, sa -

T10a ʿādet ḥıcābına vardı, sekiz biñ 1 yıl daḫı anda ṭāʿat kıl
dı, eydürdi kim يَا مَنْ هُوَ غَنِيٌّ لَا يَفْتَقِر Andan Ḥak
taʿālā Rasūl 2 nūrını kerāmet ḥıcābına viribidi, yidi biñ
yıl daḫı anda ṭāʿat kıldı, eydürdi, سُبْحَانَ 3 الْكَرِيمِ الْاَكْرَم
Andan menzilet ḥıcābına nakl itdi, altı biñ yıl daḫı men-
zilet ḥıcābında 4 ṭāʿat kıldı; eydürdi سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ
Andan ḥıcāb-ı hidāyete nakl 5 itdi, biş biñ yıl daḫı hidā-
yet ḥıcābında ṭāʿat itdi, eydürdi kim سُبْحَانَ خَالِقِ 6 النُّور
Andan Ḥak taʿālā, Rasūl nūrına fermān kıldı kim, nübüvvet
ḥıcābına vara, vardı illā bu 7 dükeli intikālāt ke-lem-
ḥı'l-baṣardur. Andan dört biñ yıl daḫı Rasūl nūrı nübüv-
vet ḥıcābında 8 ṭāʿat kıldı, tesbīḥi bu-y-ıdı kim
Ü9b سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ Andan şefāʿat 9 / ḥıcābına
nakl itdi, üç biñ yıl daḫı ol nūr şefāʿat ḥıcābında ṭāʿat
itdi, tesbīḥi 10 bu-y-ıdı kim سُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ
Andan rifʿat ḥıcābına nakl itdi, 11 iki biñ yıl daḫı rif-
ʿat ḥıcābında ṭāʿat itdi, tesbīḥi bu-y-ıdı kim
سُبْحَانَ ذِي الْاَعْلَى 12 Andan maʿdilet ḥıcābına nakl itdi, biñ yıl
daḫı anda ṭāʿat itdi, tesbīḥi bu-y-ıdı kim 13
سُبْحَانَ ذِي الْمُلْكِ وَالْمَلَكُوتِ سُبْحَانَ ذِي الْعِزَّةِ وَالْجَبَرُوتِ
Kaʿbu'l-Aḫbār eydür: raẓıya'llāhu ʿanh, 14 Rasūluñ, ṣal-
S22b la'llāhu ʿaleyhi ve sellim, / nūrı ol on iki ḥıcāb için-
de yitmiş sekiz biñ yıl ṭāʿat eyledi, 15 tesbīḥ oḫıdı.
Kaʿbu'l-Aḫbārdan rivāyetdür, raẓıya'llāhu ʿanh, kim her
bir ḥıcābuñ kalıñlığı biş 16 yüz yıllık yol-ıdı. Daḫı her
bir ḥıcābuñ birbirinden ıraklığı biş yüz yıllık yol-ıdı.

Rasūluñ nūrı bunca biñ yıllar ol ḥıcāblaruñ içinde ṭā'at kılurdı, tesbīḥ 17 ve tehlīl ve temcīd ve takdīs iderdi. Andan soñra Allāhu ta'ālā ḥażratından Rasūl nūrına on
T10b 1 iki ḥıl'at geldi, evvel ḥıl'at-ı sa'ādet, ikinci ḥıl-'at-ı şeref, üçünci ḥıl'at-ı minnet, dördünci 2 ḥıl'at-ı raḥmat, bişinci ḥıl'at-ı 'ınāyet, altıncı ḥıl'at-ı kerā-met, yidinci ḥıl'at-ı hidāyet, 3 sekizinci ḥıl'at-ı men-zilet, ṭoḳuzıncı ḥıl'at-ı rif'at, onuncı ḥıl'at-ı şefā-'at, on birinci 4 ḥıl'at-ı heybet, on ikinci ḥıl'at-ı ma'dilet.

Ş İ 'R

bahr-ı remel fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Bu henüz nūrınadur ḥıl'at-ı baḫşīş ü 'aṭā
5 Cānına biz ne bilürüz ki 'aṭā Ḥaḳ nice ḳıldı

Dahı diller yoḳ-ıken da'vetini ḳıldı ḳabūl
6 Ḥācatın 'arża getürmedi revā Ḥaḳ nice ḳıldı

Neṣr: andan soñra Rasūl nūrına yigirmi dört 7 deñiz 'arż eylediler. Her bir deñizüñ ululuġı yitmiş gez bu dün-yece idi. Dahı her bir deñize bir ad eydürler-idi: 8 Ev-vel 'aẓamat deñizi, ikinci sa'ādet deñizi, andan baḥr-ı raḥmat deñizi, baḥr-ı 'ibādet deñizi, 9 'aḳl deñizi, ma'rifet deñizi, ilm deñizi, ḥılm deñizi, andan baḥr-ı rıfḳ, baḥr-ı ṣıdḳ, baḥr-ı ḫavf, 10 baḥr-ı recā, andan ḫuşū' deñizi, havā deñizi, / ṣafā deñi-zi, luṭf deñizi, andan baḥr-ı ḥikmet, 11 baḥr-ı rıżā,

bahr-ı minnet, bahr-ı şeref, andan nübüvvet deñizi, risā-
let deñizi, riyāżet deñizi, 12 şefā'at deñizi. Ka'bu'l-
Aḥbār eydür, rażıya'llāhu 'anh , Rasūluñ, ṣalla'llāhu
'aleyhi ve sellim, rūḥı 'ālemine 13 'ālem-i esrār dir-
ler, nūrı 'alemine 'ālem-i envār dirler, cismi 'ālemine
'alem-i eṭvār dirler. Pes eyle olsa 'aḳl isleri, 14 fikr
eyeleri bilürler kim, bu cism 'ālemi kim, 'ālem-i eṭvār-
dur, on sekiz biñ 'ālemdür, dirler, belki daḥı 15 artuk.
Andan bu 'ālemler içinde niçe dürlü maḥlūḳāt ve mevcūdāt
elvān 'acāyıblar kim, anuñ 16 'addı ve ḥaṣrı yoḳ, bu
'ālem-i eṭvārda müşāhede olınur. Pes eyle olsa, gör 'ālem-i
envār ne 'ālem ola, 17 'ālem-i esrāruñ sırrını ḫōz kim ne
bile çün Rasūluñ nūrı Ḥaḳ ta'ālā fermānı birle ol yigirmi
T11a dört 1 deñizden 'ubūr ḳıldı, ol yigirmi dört ṣıfata mev-
ṣūf oldı. Andan Allāhu ta'ālā ḥażratından 2 Rasūl nūrına
yine nidā geldi kim, yā nūr ḥareket eyle, sen seni depret
silkin diyü nūra emr oldı. Nūr 3 anuñ bigi ḳıldı. Andan
Allāhu ta'ālā Rasūl nūrından cemī'-i enbiyānuñ nūrını ya-
ratdı. Şöyle kim 4 Rasūluñ rūḥından cemī-'i enbiyānuñ er-
vāḥın yaratdı. Çün ḳamu enbiyānuñ nūrları Rasūl5nūrından
ayrıldı, keṣret oldı, Allāhu ta'ālā ḥażratından Rasūl nū-
rına yine nidā geldi kim 6 yā nūr-ı ḥabībī ve ṣafiyyi ve
ḫātem-i rusulī ben kimem ya kimdügümi bilür misin, didi.
S23b Rasūl nūrı tażarru'-ıla cevāb 7 virdi, / eyitdi:

أَنْتَ اللّٰهُ الَّذِي لَا إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَا ضِدَّ لَكَ وَلَا نِدَّ لَكَ
8 الْقُدْرَةُ وَلَكَ الْعِزَّةُ وَلَكَ الْعَظَمَةُ وَلَكَ الْكِبْرِيَاءُ وَلَكَ الْمُلْكُ وَلَكَ
الْمَلَكُوتُ وَلَكَ 9 الْجَبَرُوتُ وَلَكَ الْآخِرَةُ وَالْبَقَاءُ

Andan Hak taʿālānuñ suvālı cevābı heybetinden Rasūluñ 10 nūrı derledi. Hak taʿālā ol derden bir güher yaratdı, ol güheri iki kısm eyledi, yine bir kısmın 11 iki kısm eyledi; bir kısmından kalemi yaratdı, bir kısmından levhı yaratdı; yine gevherüñ ol bir yarısını 12 dahı iki kısm eyledi, bir kısmına Hak taʿālā heybet nazarı-y-ıla nazar eyledi. Ol kısm heybetinden eridi 13 ahdı su oldı. Bir kısmından dahı ʿarşı yaratdı. Allāhu taʿālā ʿarşa amr eyledi kim su üstinde 14 karār kıldı. Kavluhu taʿālā وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ الْمَقْصُودِ

Hāsıl-ı kelām oldur kim cemīʿ-i mahlūkāt 15 suvarī ve maʿnevī Rasūluñ nūrından yaradıldı. Dükeli varlık ol var olduğından soñra var 16 oldı.

ŞİʿR

bahr-ı müctes mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

Zihī habīb zihi mahbūb zihī güzīde vucūd
Ki cümle varlığuñ aslı durur anuñ nūrı

17 Vucūdı cümle vucūduñ hulāsa-ʾi mevcūd
Ve rūhı cümle-i ervāhuñ oldı mecbūrı

T11b 1 Anuñ cemāli celālinden oldı cümle cihān
Ü12a /Anuñ muhabbeti şevkına sevnişür hūrı

2 Çün aslı ol olıcak cümle mahlūkātuñ pes
Anuñ elini tutan ola halk mağfūrı

3 Kaçan ki kāf nuna irdi ol oldı kün fe-yekün
Yine kıyām anuñdur kaçan ki nefḫ ide ṣūrı

4 Anuñ ẓarīḥını her kim ziyāret eyler-ise
Nider bu gökleri ʿarşı ya Beyt-i maʿmūrı

5 Kaçan ki Nūḥ buñaldı Muḥammedi añdı
Necāt buldı çü fevvāre oldı tennūrı

6 Anuñ muḥabbatı adı Ḫalīlde olduġı-çun
Ḫalīle Nemruz odı oldı ḫōş gül-i sūrī

7 Cemāl-i Yūsufı anuñ cemāli pertevidür
Ki gönlegi koḫusı gözlü eyledi köri

8 Anuñ muḥabbatı şevki Kelīmi mest itdi
Ki gendüyi delü kıldı vü turduġı Tūrı

S24b /9 Muḥammed adını ʿĪsī dilinde oḫur-ıdı
Ölü dirilür-idi sağ iderdi rencūrı

10 Muḥammed-ile muḥıb olduġı-çun Ṣıddīḳ
Ḫalīfe oldı ʿÖmer andan aldı menṣūrı

Ü12b /11 Anuñ muḥabbatı yolına gör ki Ẕi'n-Nūreyn
Şehīd oldı oḫırken Kitāb-ı mesṭūrı

12 ʿAlī ki āli durur ol Rasūl-i muḫtāruñ
Muḥabbatı yolına fāş oldı mestūrı

13 ʿAlīyi öldüriben oğlunı boğazladılar
Ne sırrıdı ki bular oldı ʿışḳ-ı maḳhūrī

14 Anuñ muḥabbatınuñ şerbetin içen gişiler
Cihānı şūrişe getürdi anlaruñ şūrı

15 Ki nice döymedi ʿışḳı odına fāş oldı
İşitdüñ ola nice dāra çıḳdı Manṣūrı

16 Cüneyd ü Şibli vü Maʿrūf u Dāvud ı Ṭāy
İşitdüñ ola neler ḳıldı şeyḫ Ṭayfūrı

17 Ḥisāb u ḥaddi mi vardur anuñ muḥıblarınuñ
S25a /Saña delīl-içün añdum bir iki meşhūrı

T12a 1 Meger bu gözsüze andan şefāʿat irişe kim
Raḥīm raḥmat ide ḳurtara bu maʿẕūrı

2 ZİKR-İ NESEB-İ RASŪLU'LLĀH SALLA'LLĀHU ʿALEYHİ VE ĀLİHİ VE SELLİM

3 Muḥammed İbni ʿAbdul'llāh İbni ʿAbdu'l-muṭṭalib İbni Hāşım İbni ʿAbdimenāf İbni Ḳusayy İbni Kilāb 4 İbni Mürre İbni Kaʿb İbni Lüveyy İbni Ġālib İbni Fihr İbni Mālik İbni ' n-Naẓr İbni Kināne İbni Ḫuzīme 5 İbni Müdrike İbni İlyās İbni Muẓar İbni Nizār İbni Maʿadd İbni ʿAdnān İbni Udda İbni Udad 6 İbni Hemyesaʿ İbni Yesaʿ İbni Ṣābit İbni Ḥamal İbni Ḳaydār İbni İsmāʿīl İbni İbrāhīm İbni Tāraḥ7İbni Tāḫūr İbni Şārūʿ İbni Arġu İbni Kālıʿ İbni Ġābir İbni Şālıḫ İbni Arfaḫşad İbni Sām İbni Nūḥ 8 İbni el-Me-

lik İbn-i Mutavşılıḫ İbn-i Uḫnūḫ İbn-i Yezid İbn-i Mihyāyīl İbn-i Kinān İbn-i Anūş İbn-i Şīṯ 9 İbn-i Ādem ṣalavātu'llāhi ʿaleyhi ve ʿalā ẕürrıyātihi's-sālıḥīn.

ZİKR-İ ESĀMİ'N-NEBİYYİ ṢALLA'LLĀHU ʿALEYHİ VE ʿALĀ ĀLİHİ VE SELLİM

S25b Nebī, Rasūl, Muḥammed, Aḥmed, Ḥāmid, / Maḥmūd Ḥamīd, 11 Cāhid, Kāsım, Mukassım, ʿĀkıb, Ḫātem, Ḥāşir, Māh, Sirāc, Münīr, Beşīr, Neẕīr, Dāʿı, Hādi, 12 Mühtedi, ʿUsri Yüsr, Vesīle, Ṣafī, Ṣāf, Ṣābır, Ṣāḥıb, Ṣādık, Nātık, Muṣaddık, Müzzemmil, 13 Müddeṯir Ḫalīl, Ḥabīb, Celīl, Cemīl, Muṣṭafā, Müctebā, Murtażā, Muktedā Rāż , Muḫtār, 14 Nāṣır, Müstanṣır, ʿĀdil, Nūr, Ḥuccat, Beyān, Burhān, Mü'min, Mutīʿ, Mutāʿ, Meẕkūr, Ẕākir, 15 Vāʿıd, Āmin, Emīn, ʿAzīz, Nāsıḥ Mekkī, Medenī, Hāşımī, Kureyşī, Ebtaḥī Haramī, ʿArabī, 16 Töhāmī, Zemzemī, Yeṯrebī, İmām, Ümmī, Sanaḥnaḥī, Raḥīm, Ra'ūf, ʿĀmil, Ḥarīṣ, Ġanī, Cevād, Fettāḥ, 17 ʿĀlim, Muʿallim, Seyf, Ẓahr, Tāhır, Mutahhır,

T12b Fāżıl, Mufażżıl, Mufażżal, Ḫaṭīb, Ṭabīb, Ḥasīb, Nesīb, 1 Rakīb, Mücīb, Faṣīḥ, Naṣīḥ, Melīḥ, Ṣaḥīḥ, Takī, Nakī, Seyyid, Kā'id, Vāsıṭ, Mutavassıṭ, Ḥak, 2 Mübīn, Sābık, Sāyık,

S26a Şefīʿ, Şāfıʿ, Müşeffiʿ, Ḥāmīm, Tāsīnmīm, Tāsīn, Ṭāhā, / Yāsīn, Elif Lāmmīm, Eliflāmmīm ṣād, Eliflāmmīm rā, Tenzīl, 3 Muḥallıd, Maḥarrim, Āmir, Nāh, Evvel, Āḫır, Bāṭın, Ẓāhır, Şekūr, Şākir, Hāżıʿ, Ḫāşiʿ, ʿĀrıc, Żābıṭ, Şehīd,

4 Saʿīd, Musaʿīd, Müstakīm, Müstaḥlıf, Zāyir, Nedīm, Rükn, Mürtecī, Raḥmat, Muʿcize, Şerīf, Ḥanīf, 5 Münīf, ʿAfīf, Laṭīf, ʿAṭūf, ʿĀl , ʿĀbid, ʿĀżıd, ʿĀrif, Zāhid, Mācid, Emleş, Żaḥūk, 6 Kāyım, Ḥāfız, Maḥfūz, Muḥtafız, Bedīʿ Refīʿ, Vāʿıż, Belīġ, Bālıġ, Mübellıġ, Muẓahhır, Muʿlin, Āḫız 7, Muʿṭ, Mücevvid ve fi's-suḥufi Būzā ve fi't-Tevrātı Mid mid ve fi'z-Zebūri Nūrā ve fi'l-İncīli Hūrā ve fi'l-Kur'-

S26b ānı 8 Aḥmed Muḥammed / ve fi's-Semā'i Maḥmūd ve fi'l-arżı Beşīr ve ʿİnde'l-Cinnī Nezīr ve fi'l-Cenneti Ebe'l-Kāsım 9 ve fi'n-nāri Dāʿī, salla'llāhu ʿaleyhi ve ʿalā ālihi ve saḥbihi ve sellim ve şerref ve kerrem 10

Ü13a بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ 11 قَالَ اَبُو الْحَسَن احمد بن عَبْد الله ابن احمد البكري الواعظ البصري يَرْفعه عن الثِّقَات رحمة الله عليه 12 الاسلاف منهُمْ ابا عمارة بن زيد الْمَدَني ومحمّد بن اسحٰق المطلبي ان اشيَاخهم قَالَ جميعًا 13 وَمَنْ قَالَ مِنهُمْ وَالله اعلم بِمَا غاب عَن الْعيُون وسبق الي الظّنون وَقوله تعَالي اِنَّ الله اصْطَفي 14 آدَم و نُوحًا وَآلَ اِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلي الْعَالَمِينَ وَمَا خلق الله تَعَالي خَلْقًا اكْرَمَ مِنْ محمّد 15 ولا اجلّ ولا اعظم قَدْرًا مِنْ محمّد ابن عبد المطلب صَلي الله عَلَيْه وعَلى آلِهِ وَصَحْبِهِ وسلم

16 Ḥaḳ, sübḥānehu ve taʿālā celle ve celālühu, Muḥammedi Muṣṭafāyı Salla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim ulu kul yaratdı, gök 17 ehlinden ve yir ehlinden anı baḫtulu kul yaratdı, daḫı cemī-ʿi maḫlukātından anı güzīn kıldı, ka-

T13a mu 1 yaradılmışdan Rasūli gendüzine yakın kıldı, daḫı sır ʿilminüñ ḫazānasına anı emīn kıldı. Andan 2 mukarrab melā'ikelere buyruḳ oldı kim, Muḥammede ḫıẓmat ideler, kullık kılalar.

ŞİʿR

bahr-ı müctes mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün (faʿlün)

3 Ne ḳuldur ol ki cihān ḫalḳı aña ḳul oldı
Ne dildür ol ki duʿā ḳılmadın ḳabūl oldı

4 İşāret idiceğez lafẓ-ı kāf ı nūn birle
Çü nūna kāf irişdi hemān-dem ol oldı

5 قَالَ النَّبِيّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآله وَسَلَّمْ اَوَّلُ مَا خَلَقَ اللهُ نُورِي Ḳaçan Ḥaḳ taʿālā ʿarşı yaratdı, ʿarşuñ sürādıklarında 6 Rasūluñ adını yazdı. ʿArş Rasūluñ adı birle münevver oldı. Gördi firişteler, ol melā'ikeler kim ʿarşı 7 ṭavāf ḳılurlar-ıdı, görürler-idi kim, bir nūr gelür, ʿarş üzerinden yürir, cevlān ḳılur. Andan elvān luġat 8 birle,
S27b dürlü dürlü / belāġat ve feṣāḥat birle, şirīn ʿıbārat birle tesbīḥ ve taḳdīs ve temcīd ḳılurdı. Allāhu taʿālā-
9 nuñ dilegi ol-ıdı kim Rasūlinüñ ḳurbı ve menzileti ve
Ü13b maʿdileti / ve muḥabbatı ẓāhır ola. Kerrūbī ve revḥānī
10 firişteler ve muḳarrab melā'ikelerüñ dilegi ol-ıdı kim Ḥaḳ taʿālādan جَلَّ جَلَالُهُ وَعَظَّمَ شَانُهُ وَوَسِعَ 11 غُفْرَانُهُ suʿāl ḳılalar, cemīʿi ḥażrata yüz urdılar, eyitdiler: Yā ilāhunā ve seyyidünā ve mevlānā bizden yaḳın 12 ḥażratuñ ve mülāzım-ı ḫıẕmatuñ ve muṭīʿ-ı ṭāʿatuñ daḫı ḳullaruñ var mıdur, didiler. Ḥażrat-ı 13 ʿızzatdan nidā yitişdi, suvāllarına cevāb geldi kim نَعَمْ يَا مَلَائِكَتِي صَاحِبُ هٰذَا
اَلنُّوْر محمّد ابن عبد الله 14 وَهُوَ حَبِيبِي وَصَفِيِّ وَخَلِيلِي وَخَاتَمُ الرُّسُلِ

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Cemī-ʿi mahlūkuñ maksūdı oldur
15 Kamu maksūdlaruñ mahmūdı oldur

Dilek oldur cihānuñ olduğından
Bu kevn-ile mekānuñ olduğından

16 Anı her kim severse hās oldur
Aña ıkrār idüñ ıhlās oldur

Bana irdi gişi kim aña irdi
17 Beni gördi gişi kim anı gördi

Bana ansuz kimesne irmeyiser
Beni ansuz kimesne görmeyiser

T13b 1 Anuñ etegine yapışan gişi yad olmaya
Anı sevmeyen gişi tamudan āzād olmaya

وَقَالَتِ الْمَلَائِكَةُ 2 يَارَبِّ إِنَّا آمَنَّا بِهِ وَأَقْرَرْنَا بِهِ Andan soñra Rasūl nūrınuñ azamatın göğ ehli görürler-idi, anuñ 3 tecellāsına hayrān kalurlar-ıdı. Tā ol vakta degin kim ebü'l-beşer Ādem peygambar, salavātu'llāhi ʿaleyhi 4 ve selā-
S28a mühü, beşer sūratı birle ʿālemde göründi, / ıstafā hıl-ʿatın geydi ve ictebā tācın urundı, 5 gendü gendinüñ al-nından tesbīh ve tehlīl ve temcīd ve takdīs āvāzın işi-dürdi, mahbūb dilinden 6 elvān ʿıbārat birle esrār-ı

ilāhī rāzın dińler-idi. Ādem, ʿaleyhi's-selām ḥażrat-ı ʿızzatdan su'āl 7 kıldı, bu sırruń aṣlını bilmege temennā itdi. Ḥaḳ taʿālā, celle celāluhu, cevāb virdi, gendü 8 ḥabībinüń nūrını bildürdi kim.

ŞİʿR

bahr-ı hezec Mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Geliserdür cihāna bir peyambar
9 Kim oldur maḳsudı kevn ü mekānuń

Ḫulāṣa ol durur maḫlūḳ içinde
Cihān ten ol durur cānı cihānuń

Ü14a 10 /Egerçi ata Ādemdür ve-līkin
Bu cismüńdür, degüldür ʿaḳl ı cānuń

Aṣılda ḫōẕ ata oldur ki añla
11 Esāsıdur zemīnüń ü zamānuń

Ol oldı andan oldı ḳamu varlıḳ
Bu söze olmasun hergiz gümānuń

Neṣr: 12 Ḥaḳ taʿālādan nidā geldi kim yā Ādem, ol nūr Muḥammedi Muṣṭafā nūrıdur kim, cihān anuń nūrı birle müzeyyen 13 olısardur. Enbiyā ve evliyā menzileti ve rıfʿatı anuń ʿızzatından bulısardur. Kim anı severse ʿazīz ve iḫtiyār 14 olısardur. Kim andan ırāḳ olursa şaḳī ve ḫōr olısardur. Yā Ādem ol nūr ḳatuńda emānetdür.

يَا آدَمَ 15 خذ عَهْدِي وَ مِيثَاقِي Yā Ādem ʿahdum ve mīsākum senüñ üzerüñde olsun kim, bu emāneti zürriyetüñe 16 vasıyyet kılasın, evlāduñ birle ʿahd idesin; tā arı aslından ve arı sulbundın arı rahma tapşuralar. 17 قَالَ أَبُونَا آدَمْ عَلَيْهِ السَّلَامْ سَمِعْتُ وَأَطَعْتُ وَقَبِلْتُ الْعَهْدَ وَالْمِيثَاقَ Yā Rabbī

T14a ʿahduñı ve mīsākuñı 1 kabūl kıldum kim evlāduma ve zürriyyetüme vasıyyet kılam ve ʿahd idem kim arı sulbından bu emāneti 2 arı rahma tapşuralar. Ādem, ʿaleyhi's-selām, ʿazīm sevindi, şāzumān oldı, ʿızzı şerefi artdı, yakīnı 3 bī-gümān oldı. Andan Rasūluñ nūrı bir müddet-i medīd Ādem cebhesinden, cemālinden celve 4 kılurdı. Şöyle kim ay on dört gicesinde bedr-i münīr olur ve güneş şerefi burcından müstetīr ve 5 zāhır olur.

ŞİʿR

bahr-ı muctes mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün(faʿlün)

Zihī güneş ki ne şarkī durur ne ġarbīdur
Zihī kamar kim anuñ bedri olmadı noksān

Degül 6 bu gün gibi her günde bir zevāli ola
Degül bu ay bigi bī-karār u sergerdān

Bu ay u gün ü bu yılduzlara 7 şuʿā u ziyā
Anuñ cemāli tecellāsı eyledi ihsān

Anuñ niyāzı vü nāzı vü dōst-ıla rāzı
Kaçan ola 8 saña maʿlūm çü bilmedüñ Kur'ān

Anı seven gişiye bir rumūz şerḥ iderem
Ve ger ni bardaġ içine 9 kaçan sıġa ʿUmmān

Andan Ādem ʿaleyhi's-selām, Havvāya ʿaleyhe's-selām
Ü14b buyurdı, / eyitdi: Yā Havvā 10 vasıyyet kıluram kim, ka-
çan isticmāʿ vaktı ola mübāşeretden öñdin, evvel ġusl kıl-
ġıl, arı yunġıl 11 fāḫır kumāş geygil, bezengil, tā ḥaml
vaktında müzeyyen mutayyeb bulunasın, didi. Andan vakt u
12 sāʿat yitişdi. Ḥak taʿālā Şīṯ peyġambarı, ʿaleyhi's-
selām, beşāret kıldı. Ādem peyġambar ʿaleyhi' 13 s-selām
ʿazīm sevindi, ol gice kim, emānet ḥasmına degdi. Ādem
alnından Rasūluñ nurı, ʿaleyhi's-selām, Havvā alnına 14
nakl itdi. Ḥavvanuñ cemāli celvelendi, ʿazīm ḫūb oldı.
Cemīʿ-i yir ü gök ehlinüñ gözine 15 merġūb ve maḥbūb gö-
rindi. Sekiz uçmaġ ehli ḥūrı ve rıżvān, vildān u ġılmān
Ḥavvānuñ cemālin 16 görmege gelürler-idi, uçmak tuḥfele-
rinden tuḥfe getürürler-idi. Ol Dürr-i yetīm çün ezel
sadafından 17 yetīm göründi. Ḥavvā sadafından daḫı Ra-
sūl ceddi Şīṯ peyġambarı yaluñuz yaratdı. Zīrā Ḥavvā ka-
S29a
T14b çan / ḥāmile olsa 1 iki oġlana ḥāmile olurdı, ṭoġursa
iki oġlan bile ṭoġururdı, biri er ʿayāl, biri kız ʿayāl,
illā Rasūl kerāmetine Ḥak taʿālā 2 Şīṯ peyġambarı Ḥavvā
raḥmında yalġuz yaratdı. Ol kerāmet içün kim Rasūli anuñ
neslinden ızhār 3 kılısardur. Tā Şīṯ vucūda gelince Hav-
vānuñ cemāli, kemāli günden güne artar-ıdı, alnı nūrın-
dan 4 ʿālem münevver olurdı. Çün vaʿde yitişdi, Şīṯ pey-
ġambar ʿaleyhi's-selām vucūda geldi.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefʿūlü mefāʿilün faʿūlün

Toġdı yine bir ḳamar muṣavvar
İllā ki ḳamardan ol münevver

Ḥayrān firişte ḥūrı birle
Alnında Rasūl nūrı birle

Güneş aña bakmaġa utandı
Ay bir daḫı ay toġdı ṣandı

Çün perde-'i nūr yüzinden açdı
Nūr pertevīn aldı ʿarşa saçdı

Ādem ḳatı şāẕumān oldı
Çün Şīṯ yüzinde nūrı buldı

Neṯr: Ādem Ḥavvā birle çün Şīṯüñ yüzinde Rasūl nūrını gördiler. 9 ʿaẓīm sevindiler, şāẕumān oldılar. Ḥaḳ taʿālā dilemedi kim İblīsi, laʿnetu'llāh, Şīṯ alnında Rasūl 10 nūrını temāşā ḳıla. Ḥaḳ taʿālā fermān ḳıldı, melāyikelere kim nūrdan ḥıcāb dutdılar, tā hiç 11 İblīs çāre bulmadı Şīṯ peyġambarı görmege. Yidi yıl ol ḥıcāb ardında ḳaldı, Şīṯ. Yidi 12 yaşına degdi, Rasūl nūrı Şīṯüñ alnın-
S29b dan ʿarşa degin direk olıp dikilürdi. / Şīṯ vucūda 13 gelicek Ādem hubūtına yüz otuz yıl-ıdı. Çün Şīṯ bālıġ oldı. Ādem Şīṯüñ elin aldı, tāʿat 14 yirine geldiler, ikisi bi-

le namāz kıldılar. Andan Ādem yüzin Şīse kıldı, eyitdi. Yā veledī ecel müfārakat 15 içündür, halkı biribirinden ayırmağ-içundur; ölümden öñdin senüñ birle ʿahd ideyim. Şöyle kim Hak taʿālā benüm-ile ʿahd ü mīsāk kıldı, ben dahı senüñ-ile ʿahd ideyim, sana vasıyyet kılayım, 16 didi. Şīs ʿaleyhi's-selām eyitdi: سَمِعْتُ وَاَطَعْتُ لِلّٰهِ وَلَكَ didi. Andan Ādem Şīsüñ elin dutdı rıżā 17 mericine geldi, yaʿnī ol yire kim Ādem Hak taʿālā birle münācāt kılurıdı. Ol yire Meric-i rıżā dirler-idi. 1 Ādem Şīs birle ol yire geldiler, andan yüz hażrata tutdılar, durdılar. Hak taʿālā celle senāʾuhu yidi kat 2 gög firişţelerine emr kıldı kim tesbīh ġul ġulın sākin kıldılar, ehl-i cennet ġurfelerinden nazzāra durdılar, 3 ağaçlar salınmağı sāzın, uçmak işikleri açılmağ āvāzın sākin kıldılar, ırmaklar çağlamak ünin kesdiler, 4 yillere emr oldı kim epsem esdiler, uçmak kuşları firişţeler birle kanad kanada bağlayup durdılar. Andan 5 ʿAliyyü'l-aʿlādan nidā yitişdi, āvāz geldi kim, yā Ādem: قَالَ مَانَعَكَ يَا آدَمُ

T15a

فَقَالَ آدَمُ عَلَيْهِ 6 اَلسَّلَامُ اَللّٰهُمَّ يَا ذَا الْقُدْرَةِ قَبْلَ الْقَدِيمِ وَازِلَ الْاَزَالِ خَالِقَ الْعَرْشِ شَدِيدَ الْبَطْشِ وَمُسَخِّرَ الشَّمْسِ 7 خَلَقْتَنِي لِمَا سَبَقَ فِي عِلْمِكَ مِنْ نَشْرِ خَلْقِكَ وَوَعَدْتَنِي بِالنُّورِ اَنْ تُرِيَنِي مِنْهُ الْاِكْرَامَ وَالتَّشْرِيفَ 8 وَالْاَعْلَامَ وَالتَّعْظِيمَ وَاَخَذْتَ عَلَيَّ فِيهِ الْعَهْدَ وَالْمِيثَاقَ وَفَعَلْتُ وَقَبِلْتُ وَقَدْ صَارَ اِلَيَّ وَلَدِي 9 شِيثُ وَاَنِّي اَخَذْتُ عَلَيْهِ مَا اَخَذْتَ عَلَيَّ مِنَ الْعُهُودِ اَللّٰهُمَّ فَكُنْ لِي عَلَيْهِ شَاهِدًا فَاِذِنْ مِنَ الْعَلِيِّ 10 يَا آدَمُ خُذِ الْعَهْدَ وَاَوْثِقِ الْعَقْدَ بِكِتَابٍ وَشُهُودٍ

Çü ḥażrat-ı ʿızzatdan nidā geldi kim yā Ādem 11 dilegüñ nedür? Ādem eydür: İlāhī ve Seyyidī ve Mevlāyī sen aʿlā ve aʿlemsin kim, benüm neslüm ḫulāṣası 12 ve żürriyetüm

Ü15a Seyyidī / Muḥammedi Muṣṭafā nūrı birle beni şāẕumān kıldun, teşrīf ve taʿẓīm ve tekrīm ve ḥurmat 13 ululuġın ve ʿızzat artukluġın vaʿde eyledüñ, benüm-ile ʿahd ve mīsāk kılduñ, didi; ben daḫı 14 veledüm Şīṯ birle ʿaḳd bağlaram ve ʿahd iderem, didi; Allāhu taʿālā ḥażratını melā'ikeleri birle ṭanuḳ dutaram, 15 didi. Ḥaḳ taʿālā ḥażratından nidā geldi kim yā Ādem destūr virdüm ʿahd id ve ʿaḳd bağlağıl ve vaṣıyyet 16 kılğıl diyü, nidā geldi. Andan Cebra'īl ʿaleyhi's-selām yitmiş biñ melek birle nāzil oldı, bir aḳ ḥarīr, elinde 17 bir meşiyyeb ḳalem, ḳudrat eli birle ırılmış, ḫabarsuz yazu yazar. Andan

T15b Cebra'īl, ʿaleyhi's-selām, eyitdi kim يَا آدَمُ رَبُّكَ يُقْرِئُكَ السَّلَامَ وَيَقُولُ لَكَ اكْتُبْ عَلَيَّ وَلَدِكَ الشِّيثِ كِتَابَ الْعَهْدِ وَالْأَمَانَةِ وَقَلِّدْهُ كَمَا قَلَّدْتُكَ 2 فِيهِ وَاشْهِدْنِي وَمَنْ حَضَرَنِي مِنْ مَلَائِكَتِي لِيَكُونُوا عَلَيْهِ شُهُودًا Andan Ḥaḳ taʿālā 3 ḳudratından Ādem elin şunmadın ḳalem yazu yazardı; Allāhu taʿālānuñ ṭanukluġunı yazdı, andan firişteleri bir bir 4 adlu adı birle ṭanuklukların yazdı, tamām kıldı. Andan Cebra'īl, ʿaleyhi's-selām, ḫatm kıldı, yaʿni mühürledi. Ḥaḳ taʿālā 5 buyruġı birle Şīṯ peyġambara Cebra'īl iki ḥulle ḫılʿat geyürdi, rengi kızıl güneşden nūrlu, sudan arı. 6 Hem yine ol dem Ḥaḳ taʿālā Celle celāluhu, Şīṯ peyġambarı evlendürdi, Mıḫvā'īl Beyżā birle. Mıḫvā'īl Şīṯ 7 peyġambaruñ kız ḳarındaşı-yıdı, illā gendü birle ṭoġmamış-ıdı. Ayruḳ er ḳarındaşı

birle toğmış-ıdı, ammā 8 Mıḫvā'īl boyı Ḥavvā boyınca-y-ıdı. Allāhu ta'ālā Cebra'īle emr kıldı kim ḫuṭba okıdı. Firiştehler ṭanuḳ oldı. 9 Uçmaḳ içinden bir ḳubbe getürdiler, Yaşıl zebercetden, Mıḫvā'īlüñ üstünde dikdiler. Kaçan Mıḫvā'īl ḥāmile 10 oldı. Rasūl nūrı Şīṯ peyġambar alnından Mıḫvā'īl alnına naḳl eyledi. Mıḫvā'īl dört yañadan hātifden 11 āvāz işidürdi kim yā Mıḫvā'īl Rasūl nūrı saña erzānī olsun, Anūş vucūda gelmegi mubārek olsun 12 diyü, āvāz işidürdi. Firişteler Mıḫvā'īli ḥıcāb
Ü16a içinde saḳlarlar-ıdı, şeyṭān şerrinden / insān mekrinden. 13 Anūş vücūda gelmeyince şeyṭān yir yüzine gelmedi. Çün Anūş vucūda geldi. Rasūl nūrı alnında bile 14 geldi. Anūş dünyāya gelicek Şīṯ peyġambar iki yüz, daḫı biş yaşında-y-ıdı. Ādem ḥubūṭına üç 15 yüz otuz biş yıl olmış-ıdı. Şīṯ peyġambar 'aleyhi's-selām ṭoḳuz yüz on iki yıl 'umrı oldı. Anūş yüz 16 yitmiş yaşına yitişince Rasūluñ nūrı Anūş alnında tecellī kılurdı. Andan soñra Ḥaḳ ta'ālā Anūşa bir 17 oġul virdi, adı Ḳīnān. Rasūl nūrı Ḳīnān alnına naḳl eyledi. Şol güneş bigi kim, her
T16a günde 1 bir dericeden görine, ya ay bedri bigi kim, her gice bir burcdan yüz göstere. Görmez misin, şimdi daḫı ol 2 görklü Rasūluñ nūrı, gün bigi gökler göginden doğa durur. Her gönli kim ol nūr münevver ider, her dem 3 bedem ma'āni mi'rācına aġa durur. Çün Ḳīnān vucūda geldi, Ādem tārīḫına biş yüz biş yıl idi. 4 Şīṯ peyġambaruñ 'umrına üç yüz yitmiş biş yıl idi. Anūş ṭoḳuz yüz elli yaş

yaşadı. Kīnān 5 alnında Rasūl nūrı ṭoḳsan yıl ḳonuḳ oldı. Andan Kīnānuñ bir oğlı ṭoğdı, adı Mehyā'īl. Nūr 6 Mehyā'īl alnında ḳarār dutdı. Ādem hubūṭına tārīḫ biş yüz ṭoḳsan biş yıl oldı. Kīnān 7 altı yüz on yıl ʿumrı oldı. Mehyā'īl evlendi, bir ʿavrat aldı, adı Bezle. Ol ḫatun ḥāmile 8 oldı. Nūr anuñ alnına naḳl eyledi. Çün ʿayāl vucūda geldi, nūr ol ṭıfluñ yüzinden ʿālemi 9 tecellī ḳıldı. Adını Uhnūḫ urdılar. Eydürler kim İdrīs, ʿaleyhi's-selām, oldur dirlerdi. İdrīs 10 ṭoğıcaḳ atası Mehyā'īl iki yüz altmış iki yaşında idi. Ādem tārīḫına sekiz yüz elli yidi yıl olmış-ıdı. 11 Mehyā'īl yidi yüz altmış iki yaş yaşadı. İdris peyġambarda, ʿaleyhi's-selām, Rasūl nūrı yüz altmış biş yıl 12 ḳarār ḳıldı. Andan bir ʿavrat aldı, Marūḥa adlu. Andan bir oğlı ṭoğdı. İdrīs oğlınuñ adın 13 Mutavşılıḫ urdı, Ādem tārīḫına biñ yıl oldı, illā Mutavşılıḫ Ādemi görmedin vefāt ḳıldı. İdrīsi üç 14 yüz altmış biş yaşında Allāhu taʿālā
Ü16a göge aġdurdı. Nūr Mutavşılıḫ alnında yüz ṭoḳsan / yidi yıl 15 ḳarar ḳıldı. Allāhu taʿālā Mutavşılıḫa bir oġul virdi, adı Lemek. Rasūl nūrını Lemegüñ alnında gördi. Lemek dünyāya 16 gelicek Ādem hubūṭına tārīḫ biñ iki yüz on ṭoḳuz yıl idi. Mutavşılıḫ yidi yüz altmış yidi yıl ʿumr sürdi. 17 Rasūl nūrı Lemek alnında ḳarār ḳıldı. Lemek evlendi, bir oğlı ṭoğdı. Nūr anuñ alnına naḳl eyledi. Leme-
T16b güñ 1 oğlı Nūḥ peyġambar oldı, ʿaleyhi's-selām. Nūḥ ṭoğı-

cak tārīḫ Ādemüñ biñ üç yüz ṭoksan altı yıl idi. 2 Lemek yidi yüz yitmiş yidi yıl yaş yaşadı. Nūḥ peyġambar, ʿaleyhi's-selām, çün ʿavrat aldı, ammā nūr gendüden 3 naḳl itmedi. Biş yüz yıl Rasūluñ nūrı, Nūḥ peyġambaruñ alnında muḳīm oldı. Soñra bir ʿavrat aldı, 4 adı Maḥmūde, ḥāmile oldı. Rasūl nūrı ol ḫatun alnında ẓāhır oldı. Çün ʿayāl vucūda getürdi, 5 nūr ol ṭıfl alnına naḳl eyledi. Çün Nūḥ peyġambar gördi Rasūl nūrını oġlınuñ alnında, adın Sām 6 urdı. Sām vucūda gelicek Nūḥ peyġambar biş yüz yaşında-y-ıdı; tārīḫ Ādemüñ biñ sekiz yüz ṭoksan 7 altı yıl idi. Çün Nūḥ Sām yüzinde Rasūl nūrını gördi, ʿahd bitigin yazdı, ʿaḳd ve mīsāḳ ḳıldı, 8 vaṣıyyet eyledi eyitdi: Yā veledī bu emāneti, arı aṣl istegil, raḥm-ı ṭāhıra ṭapşurġıl, didi. Şöyle kim bize 9 atalarımuzdan ʿahd ve emānet birle bu nūrı ışmarladılar, biz daḫı saña emānet ṭapşurduḳ, didi. Andan ol 10 tābūt kim, Ādemden ḳalmış-ıdı, ata atadan Nūḥ peyġambara yitişmiş-idi. Nūḥ peyġambar, ʿaleyhi's-selām, ol 11 tābūtı oġlı Sāma ışmarladı. Eydürler kim ol tābūt aḳ incüden idi, bir ḳızıl altundan ḳapusı var-ıdı, kilidlü 12 idi, kilidi dizili mürsel peyġambarlar eli-y-idi, mürsel nebīden ayruḳ gişinüñ elinde açılmaz-ıdı, iki ʿurvesi var-ıdı, 13 yaşıl zebercedden, yaʿnī dutmaġ-ıçun iki başında iki kulpı var-ıdı. Rāvīler eydür: Bu tābūtı Ḥaḳ taʿālā 14 Cebra'īl birle Ādem peyġambara viribidi. Ādem, ʿaleyhi's-selām, Cebra'īlden suvāl ḳıldı ṣordı, eyitdi: Yā ḳarın-

daşum 15 Cebra'īl bu ne tābūtdur, didi. Cebra'īl ʿaley-
hi's-selām eyitdi: Yā Ādem Ḥaḳ taʿālā bu tābūtı saña
Ü17a /ivirdi kim bu tābūt 16 içine naẓar ḳılasın, ne kim se-
nüñ bilüñden rusūl ve enbiyā ve ulu'l-ʿazm geliserdür.
Kim kimden öñdin ya kim 17 kimden soñra geldügin cemī -
ʿinüñ şeklin, sūratın, heybetin göresin, temāşā ḳılasın.
T17a Ol tābūt saña cām-ı cihān-nümā 1 bigi ola; ḳamu peyġam-
barlaruñ adları alınlarında yazılmış ola, cemīʿisinüñ
mertebesi saña ol tābūt içinde görine, 2 ẓāhır ola, anı
kim ʿilme'l-yaḳīn birle görgil, didi. Her bir nebīnüñ
aṣḥābın, ümmetin; cemīʿ-i zürriyetüñ sālıḥın, ṭālıḥın
3 kāfirin, mü'minin gerek kim ʿayne'l-yaḳīn göresin, di-
di. Andan Ādem eydür: Yā Cebra'īl aç imdi göreyim, didi
4 Cebra'īl, ʿaleyhi's-selām, eydür: Yā Ādem destūr saña-
dur kim sen açasın tā senden soñra mürsel Rasūllere sün-
net 5 ola, el urıcaḳ peyġambarlar, tābūt anlara açıla
didi. Andan Ādem tābūtı açdı. Ḥaḳ taʿālā cemīʿ-i enbiyāyı
adlu 6 adı birle mertebelü mertebesi birle Ādeme göster-
di; gördi bildi kim nebīler ġayrı mürseller kimdür, mer-
tebeleri nedür, mürsel 7 rusuller kimlerdür; daḥı mür-
sel peyġambarlarda ulu'l-ʿazm ḳaçdur, kimlerdür, ḳamu-
sın temāşā ḳıldı. Ol-ıdı kim 8 ol tābūt ata atadan Nūḥ
peyġambara degdi, Nūḥ oġlı Sāma ṭapşurdı. Andan soñra
Nūḥ ʿaleyhi's-selām oġlı 9 Sāmı evlendürdi, bir meliküñ
kızın aldı. Sām mevlidinden ṭūfāna degin biş yüz elli
yıl geçdi. Hubūt-ı tārīḫına Ādemüñ 10, ʿaleyhi's-selām

iki biñ yıl dahı dört yüz kırk altı yıl oldı. Tūfāndan soñra Sāmuñ bir oğlı oldı. Il Sām alnından Rasūl nūrı ol oğlan alnına nakl eyledi. Sām oğlınuñ adın Arfahşad urdı. Arfahşad toğıcak Ādem tārīḫına 12 iki biñ biş yüz altı yıl oldı. Kaçan Arfahşad bālığ oldı. Sām İbni Nūḥ, oğlı Arfahşad birle ʿahd ve mīsāḳ 13 kıldı, vasıyyat eyledi kim arı aslından olan, emāneti arı raḥma tapşura. Arfahşad alnında Rasūl nūrı yüz otuz 14 biş yıl karār kıldı ve evlendi bir oğlı toğdı, adın Kaydār urdı. Tārīḫ iki biñ altı yüz kırk bir 15 yıl oldı. Kaydār bālığ oldı, atası ʿahd bitigin yazdı, vasıyyet kıldı. Kaydār yüz otuz yılında evlendi, 16 bir oğlı doğdı, adın Şālıḫ urdı. Nūr Şālıḫ alnına nakl eyledi, Ādem tārīḫı iki
Ü17b biñ yidi yüz yitmiş bir yıl oldı. Çün 17 Şālıḫ / dahı
yüz otuz yaşına degdi, Kaydār Şālıḫı evlendürdi, yahşı
T17b asıldan bir ʿavrat aldı, adı Mercāne. Çün ḥāmile 1 oldı, Nūr Şālıḫ alnından Mercāna nakl eyledi. Çün vaktı yitişdi, bir oğlı vucūda geldi, adı Ġābır. Yaʿni 2 Hūd peyġambar, ʿaleyhi's-selām. Hūd vucūda gelicek Şālıḫ yüz otuz yaşında-y-ıdı, Ādem hubūtına tārīḫ iki biñ 3 dahı tokuz yüz bir yıl olmış-ıdı. Çün nūr Hūduñ alnından görindi, ʿazīm tecellī kıldı; zīrā Hūd 4 mürsel peyġambarlardan idi. Kaçan Rasūl nūrı mürsel rasūller alnından görinse ʿazīm görinürdi, ʿālemi 5 münevver kılurdı. Çün Hūd alnında nūr mukarrar oldı, cemīʿ-i yaradılmışdan āvāz gelürdi kim bu nūr ol nebī 6 nūrıdur kim asnāmı uşadısar-

dur, müşrikleri öldürüp ṣalıpların ṣındırısardur, İmān çırağın tā ḳıyāmete degin 7 yandırısardur. Rasūl nūrı, Hūd peyġambaruñ alnında yüz otuz dört yıl ḳonuḳ oldı; andan bir emānete 8 lāyıḳ setīre ʿavrat evlendi. Ol ḫatunuñ adı Minşā idi. Çün ol ḫatun ḥāmile oldı, Rasūl nūrı Hūd 9 alnından ol ḫatun alnına naḳl eyledi; bir ḫūb ṣūratlu oġul vucūda getürdi, Ādem tārīḫına üç biñ 10 yüz yigirmi biş yıl oldı. Sīret-i nebī kitābında tārīḫ-ı hubūṭ-ı Ādem, ʿaleyhi's-selām, tā Hūd peyġambar tezvīc
S30a ḳılup oġlı 11 doġuncaya degin / tārīḫ yazmışlar-ıdı, andan soñra İbrāhīm peyġambara degin daḫı tārīḫ yazılmamış-ıdı. Ol sebebden Żarīr 12 daḫı çün nüsḫa-i ʿarabīde
Ü18a tārīḫ bulmadı, Lā-cirem / Türkī kitābında daḫı añmadı, yazmadı. Andan Hūd Nebī ʿaleyhi's-selām 13 oġlınuñ adını Ḳālıʿ urdı. Hūd peyġambar dört yüz on yaş yaşadı. Çün oġlı Ḳālıʿ bālıġ oldı, Hūd 14 oġlı birle ʿahd itdi ve vaṣıyyet ḳıldı, Ādem tābūtını Ḳālıʿa ısmarladı. Ḳālıʿ evlendi, oġlı ṭoġdı, adını Arġū 15 urdı. Çün Arġūdan Rasūl nūrı ʿāleme ẓāhır oldı, Ḳālıʿ oġlı Arġū birle ʿahd ḳıldı, tābūtı ısmarladı. Arġu ulaldı, 16 evlendi, bir oġlı ṭoġdı, adını Şārūʿ urdı. Çün Şārūʿ bālıġ oldı, Arġū Şārūʿ birle ʿahd ḳıldı, 17 vaṣıyyet bitigin yazdı kim Ādem tābūtını Arġū oġlı Şārūʿa ṭapşurdı. Şārūʿ ulaldı, evlendi,
T18a bir oġlı ṭoġdı, adını 1 Tāḫūr urdı. Çün Rasūl nūrını Tāḫūruñ alnında gördi, vaṣıyyet ḳıldı, tābūtı ısmarladı. Tāḫūr ulaldı, 2 evlendi, bir oġlı oldı, adını Tārah ur-

dı, ya'ni Āzer. Çün Āzer erenler yirine yitişdi, atası Tā-
hūr oğlı 3 Āzere vasıyyet kıldı, tābūtı tapşurdı. Āzer ev-
lendi, oğlı İbrāhīme'l-Halīl, 'aleyhi's-selām, vucūda gel-
di. Rasūl 4 nūrı İbrāhīm alnında tecellī kıldı. Āzer gözi
birle gördi kim iki nūrdan 'alem, birisi maşrıkda ve biri-
si mağrıbda 5 dikildi, dahı bir nūr direk yirden göge de-
gin dikildi, durdı. Her kaçan kim İbrāhīm bālığ oldı, 6
S30b atası Āzer İbrāhīm birle 'ahd / itdi, mīsāk bağladı, va-
sıyyet kıldı, Ādem tābūtını İbrāhīme tapşurdı. Çün İbrā-
hīme 7 risālet ve nübüvvet ve ulu'l-'azmlik makāmı ve mer-
tebesi hāsıl oldı. Cebra'īl, 'aleyhi's-selām, İbrāhīme 8
eyitdi: Yā İbrāhīm Allāhu ta'ālādan sana emr oldı kim
Ādem tābūtını açasın, Hak ta'ālānuñ kudratın 9 ve 'azama-
tın temāşā kılasın kim sizüñ-içün Hak ta'ālā ve sübhānehu
Ü18b ne hikmet, ne kudrat / görsediserdür, didi 10 Çün İbrāhīm
'aleyhi's-selām Allahu ta'ālā emri birle tābūtı açdı, içi-
ne nazar kıldı, evvel Ādem peygambaruñ rūhını 11 gördi,
şöyle musavvar kim hāl-ı hayātındağı bigi ve Havvānuñ ce-
mālini, sūratını temāşā kıldı. Andan Ādemden 12 soñra ne
kadar enbiyā gelmiş-idi, cemī'inüñ ervāhı musavvar İbrā-
hīm Halīle görindi. Dahı ol peygambarlar kim 13 gendüden
soñra geliserdür, dahı dünyāya gelmedin. Hak ta'ālā cemī'i
enbiyānuñ sūratını şeklini musavvar kıldı, 14 İbrāhīme
gösterdi, her birinüñ mertebesini bildürdi. Kamu enbiyā-
nuñ adları gendü alınlarına yazlu-y-ıdı. Andan 15 soñra
enbiyānuñ āhırında bir āhırı dükenmes cemī' i gördi. Her

bir nebīnüñ rūḥını göricek ümmetlerinüñ 16 daḫı ervāḥını İbrāhīm bile gördi kim her birine ne ḳadar ümmet ḥāṣıl olur; ammā bu soñraġı cem'i ve ṣāḥıb-cem'ī 17 kim gördi, ḥayrān ḳaldı. İbrāhīm, 'aleyhi's-selām, ḥażrat-ı 'ızzat-dan su'āl ḳıldı, ol cemā'atuñ keyfiyetinden ḫabar ṣordı.

T18b 1 ŞİR

bahr-ı müctes mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilü (fa'lün)

Cevāb eyle yitişdi yuḫaru ḥażratdan
Ki iy ṣafī veledi sen Ḫalīlüm İbrāhīm

Ḥabībi vaṣfını diñle muḥıbb-ısañ girçek
2 Ki dostı nice öger dostını kerīm ü raḥīm

Ḫabar virür Ḫalīline kim ol ḥabībümdür
Anuñ-çun oldı bu düzgün bu ṣevket ü ta'zīm

3 Anuñ-çun oldı bu eyvān u künbed-i gerdūn
Añа teferrüc içündür bu heybet-i tencīm

Anuñ üzerine ṣayvān ḳuruldı bu gögler
4 Añа bisāt döşendi bu yidi arż-ı edīm

Bañа gereklü gişi ol-durur didi Ḫallāḳ
Ṣadaf siz olduñuz añа ol oldı dürr-i yetīm

5 Emīn-ü vaḥy Muḥammed muḳarrab-ı ḥażrat
Sehel işāreti birle ḳılıpdur ayı du nīm

Niçeme soñra yitişür kamudan öñdindür
6 Egerçi ilerü geldi Ḫalīl ü Nūḥ u Kelīm

Kaçan risāletinüñ ḥıl'atın geyice gezin
Ne 'akl var-ıdı anda ne şer' u ne ta'līm

7 Ne 'arş u kürsi vü ne yir ü göğ ne devrizamān
Ne cism ü cān ne elif var-ıdı ne dāl u ne mīm

Ü19a Nesr: / Çün Ḥak ta'ālā 8 İbrāhīm Ḫalīle Rasūluñ mertebesin ve menziletin Cebra'īl dili birle bildürdi. Cebra'īl 'aleyhi's-selām İsma'īl 9 ve Isḥākūn rūḥını gösderdi, eyitdi: Ol iki mürsel peyġambar senüñ sulbuñdan geliserdür, didi; ol peyġambarlar kim sinden soñra cihāna geliserdür, Isḥāk peyġambar, 'aleyhi's-selām, ol 10 peyġambarlaruñ atası olısardur, İsmā'īl sülālesi yalġuz Muḥammedi Muṣṭafādur,
S31b didi. İbrāhīm bu aḥvāli bildüginden 11 soñra / ḫatunı Sāra ḫatun katına geldi, tābūt içinde gördügi ḥikāyetleri, Cebra'īl ağzından işitdügi 12 ḫabarları Sāra ḫatuna şerḥ eyledi, ḫabar virdi. Sāra ḫatun çün Ḫalīlden bu sözleri işitdi 13 ağladı; zīrā gendü oğıldan kızdan maḥrūm kalmışıdı, hem karılık yitişmiş-idi. Sāra ḫatun eyitdi: Yā Ḫalīl ü' 14 llāh benden 'ayāl hiç vucūda gelmedi, daḫı geliser degüldür, sen gördüñ kim sinüñ bilüñden iki mürsel peyġambar 15 dünyeye geliserdür, pes ma'lūm oldı kim ayruk 'avratdan 'ayāl olısardur, didi. Sāra ḫatunuñ bir kırnakı 16 var-ıdı, adı Hācer, ol karavaşı Ḫalīle bağışladı. Çün İbrāhīm Hācere duḫūl kıldı, Hācer ḥāmile oldı. Rasūl

nūrı 17 Hācer alnına naḳl eyledi. Sāra ḫatun çün nūrı Hācer alnında gördi, reşk iletdi, günüledi, ağladı, eyitdi:
T19a 1 Yā İbrāhīm, ben ne suç işledüm, Ḥaḳ taʿālā ḥażratında kim beni oğlandan kızdan maḥrūm kıldı, didi. 2 Andan İbrāhīme'l-Ḫalīl Sāra ḫatunı sevindürdi, Cebra'īl, ʿaleyhi's-selām dilinden Isḥāḳ peyġambarı muştıladı. 3 Çün Hācerüñ ayı güni yitişdi, İsmāʿīl peyġambar, ʿaleyhi's-selām, vucūda geldi. Rasūl nūrı İsmā'īl alnında 4 bile ẓuhūra geldi. Çün İsmāʿīl ulaldı, bālıġ oldı. Sāra ḫatun daḫı Isḥāḳ peyġambarı, ʿaleyhi's-selām, 5 vucūda getürdi, ol daḫı
S32a / ulaldı, bālıġ oldı. Andan İbrāhīm İsmāʿīlüñ daḫı, Is-
Ü19b ḥāḳuñ daḫı elin aldı, 6 tābūt ḳatına getürdi, / tābūtı açdı, İsmāʿīle ve Isḥāḳa ʿaleyhime's-selām, enbiyānuñ şūratın ve sīretin gösterdi, 7 her bir nebīnüñ mürsel mi, ya ġayrı mürsel mi geliserdür, maḳāmını mertebesini bildürdi; andan Rasūluñ maḳāmını ve dört yārınuñ mertebesini ve ümmetinüñ menziletini gösterdi, 8 andan eyitdi: Yā veledī, yā İsmāʿīl bu ḫāteme'n-nebī Muḥammed bin ʿAbdu'llah senüñ neslüñden ẓāhır olısardur, bāḳī 9 enbiyā ve rusul Isḥāḳ zürriyetinden ẓuhūra geliserdür, didi. Andan tābūtı yapdı, İsmāʿīle ısmarladı, 10 andan eyitdi: Baḥhunleke Yā İsmāʿīl ne baḫtulu seni, didi; andan ʿahd ve mīsāḳ kıldı, vasıyyet 11 bitigin yazdı. İbrāhīme vaḳtı yitişdi vefāt kıldı. İki yüz yitmiş iki yaşında İbrāhīme'l-Ḫalīl, ʿaleyhi's-selām, 12 dünyādan rıḥlet kıldı. Andan İsmāʿīl ʿaleyhi's-selām Ḥāriş kızını evlendi, bir oğlı

toġdı. İsmāʿīl alnından nūr oġlınuñ alnına nakl eyledi. İsmāʿīl oġlınuñ 13 adını Kaydār urdı. Nūr Kaydār alnına nakl eyledi. Çün Kaydār bālıġ oldı, İsmāʿīl Kaydāra vasıyyet 14 kıldı, Ādem tābūtını ısmarladı, eyitdi: Yā veledī arı asıldan evlengil didi, gendü maslahatuñı terk 15 itgil, Rasūl nūrı maslahatını gözetgil, didi. Andan İsmāʿīl, ʿaleyhi's-selām, dünyādan nakl eyledi. Kaydār 16 ulaldı, ʿazīm hūb cemāl ve kemāl issi kopdı, iki bö-
S32b lük saçı var-ıdı, ʿarab içinde aña / sāhibü' 17 z-zevā-
bitīn dirler-idi, dāyımā ʿumrunı hōşlıḫ içinde geçürür-
T19b di. Hak taʿālā Kaydāra yidi dürlü 1 hüner virmiş-idi kim gendüden öñdin kimseye virmemiş-idi.

ŞİʿR

bahr-ı remel fāʿılātün fāʿılātün fāʿılün

Gendüniñ kavmı içinde şāh-ıdı
Māl birle hükm-ile āgāh-ıdı

2 Cānavarlar sayd iderdi kayd-ıla
Çünki meşġūl-ıdı dün gün sayd-ıla

Hem kuş avlardı elinde bāz-ıla
3 Ne kadar kim uçsa kuş pervāz-ıla

Erlik içinde şucāʿat adını
Ol komışdı erligüñ bünyāzını

4 Şöyle heybetlü er-idi kim eger
Heybet itse ḥal olurdı şīr-i ner

Ü20a /Güçlü-y-idi ḳatı ḳuvvatlu-y-ıdı
5 Ḥalḳ içinde adı heybetlü-y-idi

Bilmek içinde bilgülü er-idi
Her bir işde añlamaġı var-ıdı

6 Māl u rūzī davarı çoḳ-ıdı
Hem kerīmlikde miṣāli yoḳ-ıdı

Neṣr: Ḳaydār gendü ʿaṣrı içinde 7 mülk ve māl birle ḥüsn ü cemāl birle ʿālemde naẓīrı yoḳ-ıdı. ʿAmmūsı Isḥāḳ peyġambar ʿaleyhi's-selām ẕürriyetinden 8 yitmişden dahı artuḳ ʿavrat evlendi, oġlı kızı öküş ḳazandı. Ammā Rasūl nūrı Ḳaydār alnından ayrılmadı, dahı 9 kimse alnına naḳl itmedi. İki yüz yıl ʿumrından geçdi, henüz emānet gendüden ayrılmadı, maḳsūd yirine 10 gelmedi. Bir gün Ḳaydār
S33a bir yazıda av avlarıdı, şikār ḳılurdı. Ol yazı / içindegi cānavarlar dile geldiler, havā 11 yüzindegi ḳuşlar ġulġula geldiler, ādam dili birle söylediler, eyitdiler: Yā Ḳaydār ʿumruñ āḫırı geldi, henüz hevā 12 ve hevesüñ ardınca yügrürsin, ḳanı ol emānet kim sañā ṭapşurdılar, sen dahı anı bir gişiye ṭapşursañ gerekdür, 13 didiler. Ḳaydār gendüzine geldi, uyḫudan uyanur bigi ġaflatdan uyandı, gendü gendüye geldi, ḳasam ḳıldı, and içdi kim 14 dahı ʿavrat ḳatına varmaya, şarāb ve şerbet içmeye,

ʿışını hoşluk birle geçürmeye tā kim bu müşkil ḥal olmayınca; 15 yazıdan yine evine geldi, bir kaç gün fikr ve melālet birle yüridi, hiç bilmezdi kim bu işe ne çāre kıla ya ne tedbīr 16 ide; tā girü bir gün bir aġaç dibinde otururken Ḥaḳ taʿālā emri birle bir firişte ādam sūratında Kaydār katına 17 geldi, eyitdi: Yā Kaydār, niçün melūlsin? Kaydār gendü ḥālın şerḥ eyledi. Ol firiş-

T20a te eyitdi: Yā Kaydār dilersin kim 1 bu maksūd ḥāsıl ola çoḳ kurbān kılġıl, ol ḳadar kim senüñ kurbānuñı Ḥaḳ taʿālā ḳabūl kıla. Ḥaḳ taʿālādan 2 işāret yitişe kim sen bilesin ne eylemek gerekdür, tā müşkilüñ ḥal ola, bu ʿuḳde çözile didi. Kaydār kurbān 3 yarāġın kıldı, ol kurbān yi-

Ü20b rine geldi kim İsmāʿīli İbrāhīm kurbān / kılmaġa getürmiş-idi, elin ayaġın 4 bağlayup ol yire yaturmış-ıdı. Kaydār, ol kurbān yirinde yidi yüz koç kurbān kıldı. Her

S33b kurbānı / kim 5 kılurdı, havādan bir od yaluñı gelürdi, bir aḳ zencīr birle iner-idi. Kurbān olan koç ol zencīre tolaşurdı. 6 Ol od yaluñı kurbānı ol zencīr birle alurdı, havāya giderdi, ol ḳadar kim görinmez olurdı. Çün yidi yüz 7 kurbān tamām oldı, Kaydār ḳulaġına bir ün geldi kim yā Kaydār, ḳurbānuñ ḳabūl oldı, falān aġaç 8 dibine varġıl, yatġıl, uyuġıl kim saña ne itmek gerekdür bildüreler, didi. Kaydār anuñ bigi kıldı, ol aġaç 9 dibine geldi. Aña şeceretü'l-vaʿd eydürler kim Rasūl, ʿaleyhi's-selām, on yārı birle ol aġaç dibinde beyʿat kıldılar. 10 Geldi Kaydār, aġaç dibinde yatdı, uyudı, düş gördi. Düşi

içinde bir şaḫṣ gelür, Ḳaydāra eydür kim yā Ḳaydār 11 ol nūr kim senüñ alnuñdadur, seyyidü'l-evvelīn ve'l-āḫırīn Rasūl-i Rabbü'l-ʿalemīn Muḥammed bin ʿAbdu'llāh, ṣalla'l-lāhu 12 ʿaleyhi ve sellim, nūrıdur, Allāh u taʿālānuñ taḳdīri oldur kim ol Rasūl-i āḫıru'z-zamān ol Isḥāḳ peyġambar soyından cihāna 13 gelmeye, illā ʿarab cinsinden evlenmek gereksin, didi kim ol peyġambara Nebiyyü'l-ʿarabī dirler, didi. Pes emr-i ve taḳdīr-i 14 ilāhī eyle olupdur kim ʿarab içinde bir ḫatun vardur, anuñ adı ʿĀẕıra dur, bu nūr aña naḳl olısardur, didi. 15 Ḳaydār sevindiginden uyandı, düşünüñ ḥikāyetini ḳavmına ḫabar virdi. Dört yaña gişiler viribidiler, isdeñüz 16 didiler. Gen-
S34a dü daḫı atlandı, ʿarab ve ʿurabā içinde yüridi, / ol ḫatunı istedi, ta Cerhem milkine geldi. Min-veledi'17 d-Dahl İbni ʿĀmir bin Yu'zeb İbni Ḳaḥtānı ol ḳabīlede bul-
T20b dı. Cerhem ḫatunlarında andan ḫūb sūratlu, yaḫşı 1 sīretlü, cemāl, celāl issi yoḫ-ıdı. Ḳaydār, ol ḫatunı evlendi, gendü mülkine getürdi; çün duḫūl ḳıldı, ḥāmile 2 oldı.
Ü21a Nūr Ḳaydār alnından / ʿĀẕıra alnına naḳl eyledi. Ḳaydār çün anı gördi, diledi kim Ādem tābūtunı aça temāşā 3 ḳıla. Zīrā bilürdi kim ʿumr āḫırı geldi, çün nūr gendüden ayrıldı, bildi kim ölüm gendüye yaḳın geldi, çoḳ cehd 4 eyledi, tābūtı açamadı. Zīrā peyġambar degüldi. Tābūt anuñ yüzine açılmadı. Havādan bir ün geldi kim 5 yā Ḳaydār ṭur, bu tābūtı boynuña götür, yaya yüri ʿammuñ oġlı Yaʿḳūb peyġambara iletgil, didi. Hem Isḥāḳ 6 peyġambar

oğlanları Kaydār birle tābūt üzere çok urış kıldılar, becid çekişdiler, eyitdiler: Tābūtı bize virgil, 7 didiler. Zīrā sizüñ neslüñüzden daḫı nebī gelesi degüldür, tā āḫıru'z-zamāna degin. Kaydār rāżī olmaz-ıdı, tābūtı 8 alara vermez-idi. Bu nevbet çün hātiften āvāz işitdi, turdı tābūtı boynına götürdi, Mekkeden Şāma degin 9 getürdi. Çün Ken'ān vilāyetine irişdi Kaydār, tābūt içinden bir ün çıkdı, Ya'kūb peyġambar kulağına 10 degdi. Ya'kūb, oğlan-

S34b larına ḫabar virdi, eyitdi: Yā evlādi 'ammuñuz oğlı /Kaydār gelür, duruñ karşu çıkalum, didi. Ya'kūb 11 peyġambar 'aleyhi's-selām durdı, oğlanları birle Kaydāra karşu çıkdı. Çün Ya'kūb Kaydārı gördi, ağladı, eyitdi: Yā Kaydār güçlü 12 duşmana mı uğraduñ, kayġulanduñ mı, ya bir yaramaz iş mi işledüñ, yazuk mı kazanduñ kim nūr senden zāyil olmış, gücüñ 13 eksilmiş, didi. Kaydār eyitdi, yā nebiyyu'llāh evdeşüm ḫāmile oldı, nūr benüm alnumdan evdeşüm alnına nakl eyledi, didi. 14 Ya'kūb eydür: Bizüm neslimüzden mi yoḫsa ayruk cinsi mi evlendüñ? Kaydār kurbān kılduğı, düş gördügi ḥikāyeti 15 Ya'kūba şerḥ eyledi. Andan bir kaç gün Ya'kūb katında Kaydār konuk oldı, diñlendi. Bir gün Ya'kūb peyġambar 16 'aleyhi's-selām Kaydāra muştıladı, eyitdi: Yā Kaydār saña beşāret olsun kim bu gice oğluñ toğdı. Kaydār eydür: Neden bildüñ yā

Ü21b İsrā'ilu'llāh? 17 / Ya'kūb eydür: Bu gice gördüm göğ kapısı açıldı, firişteler raḥmat ve bereket birle yire in-

T21a diler, daḫı yir-ile göğ arasında 1 nūrdan bir direk di-

kilmiş gördüm, bildüm kim Muḥammedüñ atalarından yine bir ata begi dünyāya geldi. Rasūl nūrı anuñ 2 alnından ʿāleme tāze göründi.

ŞİʿR

bahr-ı müctes mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

Kaçan ḥabībi cemāli diler ki celve kıla
İner melā'ike göğden bezer bu yir yüzüni

3 İşāret-ile beşāret kılur biri birine
Yakın ẓuhūra geliser ol enbiyā güzüni

Neşr: Andan Yaʿkūb eyitdi: 4 Yā Kaydār andan bildüm
S35a kim senüñ oğluñ toğdı, didi. / Kaydāruñ ayruḫ karārı kalmadı, Yaʿkūb peyġambar oğlanları 5 birle vidāʿ kıldı, yine döndi, evine geldi, gördi oğlı vucūda gelmiş. Rasūl nūrı alnında tecellī kılur. Kaydār sevindi, oğlınuñ 6 adını Ḥamal urdı, bisledi. Ḥamal ulaldı, bālığ oldı. Kaydār Ḥamala vasıyyet kıldı, ʿahd bitigin yazdı, eyitdi: Yā veledi 7 gel seni alayım İbrāhīm makāmına ilteyim. Kaydār oğlı Ḥamalı aldı, Mekkeye geldi kim İbrāhīm makāmını ve İsmāʿīl 8 türbesini gösterdi. Cān alıcı Melekü'l-mevt, ʿaleyhi's-selām, ādam sūratında geldi, Kaydār birle yoldaş oldı, tā kim Mekkeye 9 geldiler. ʿAzrāyıl Kaydāra gel kulaġuña bir naṣīḥat eydeyüm, didi. Kaydār kulağını ilerü tutdı. ʿAzrāyıl Kaydāruñ 10 cānını kabż ey-

ledi. Kaydār aḫtarıldı, ölüp yire düşdi. Ḥamal eydür: Yā yoldaş atamı niçün öldürdüñ? ʿAzrāyıl 11 eydür: Yaḫşı gör ataña ölü midür, yoḫsa diri midür? Ḥamal ilerü geldi kim atasını tefaḥḥuṣ ide, gördi Kaydār kaçan-ısa geçmiş, döndi, 12 cān alıcıyı daḫı bulımadı, oturdı ağladı. Allāhu taʿālā kudratından kārvān geldi. Kārvān içinde Isḥāk 13 peyġambar oğlanlarından bir cemāʿat bile bulundı, geldiler, yudılar kefenlediler, Ebī Kubeys ṭoğında gömdiler. Ḥamal 14 evlerine geldi, ulaldı şucāʿat birle ad çıḫardı, cemīʿ-i ḫalḳ arasında maʿrūf oldı; evlendi, Hurayra / adlu bir ʿavrat 15 aldı, bir oğlı ṭoğdı, adını / Sābit urdı. Sābit ulaldı evlendi, bir oğlı ṭoğdı, adını Hümeysaʿ urdı. Sābit Rasūl 16 nūrını vaṣıyyet kıldı. Hümeysaʿ ulaldı evlendi, oğlı ṭoğdı, adı Yesaʿ. Nūr Yesaʿ alnına naḳl eyledi. Yesaʿ evlendi, bir oğlı 17 ṭoğdı, adını Udad urdı. Udad evlendi, bir oğlı ṭoğdı, adını Udda urdı. Niçün Udda dediler? Anuñ-ıçun kim iti üni var-ıdı, 1 katı çağırurdı. Udda İsmāʿīl oğlanlarından ḳalemi evvel ol ṭutdı, yazu ol yazdı, ḫabīr er-idi, bilgülü gişi 2 idi. Udda evlendi, oğlı ṭoğdı, adını ʿAdnān urdı. Çün ʿAdnān vucūda geldi, Rasūl nūrı ʿAdnān alnından 3 katı göründi. Niçün ʿAdnān dediler? Anuñ-ıçun kim اَعْيَال جِن والاِنْس cemāli ve celāli, ʿaẓamat, heybetin 4 gördiler; bildiler kim Muḥammed Rasūlu'llāh, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, ʿAdnān zürriyetinden vucūda gelisedür. İns 5 ve cin ḳaṣd itdiler kim ʿAdnānı helāk ḳılmağa.

Ü22a
S35b

T21b

Allāhu taʿālā melāyikeler müvekkel ḳodı kim ʿAdnānı bek-
lerlerdi, 6 tā hiç kimsene ʿAdnāna ziyān ve elem yitişdü-
remedi. Andan soñra ʿAdnānuñ bir oğlı ṭoğdı, adı Muʿadd.
Rasūl nūrı Muʿadd 7 alnına naḳl eyledi. Niçün Muʿadd di-
diler? Anuñ-ıçun kim ḥarb ve ḳıtāl issi-y-idi, dāyım Be-
nī İsrā'īli ġārat 8 ḳılurdı, her yire kim varsa manṣūr
S36a ve muẓaffer gelürdi. Muʿadd / evlendi, bir oğlı ṭoğdı,
adını Nizār urdı. Rasūl nūrı Muʿadd 9 alnından Nizār al-
nına naḳl eyledi. Ne-y-içün Nizār urdılar? Anuñ-ıçun di-
diler kim, نَظَرَ مُعَدٌ اِلَيْ نُوْرِ مُحَمَّدٍ صَلَّيَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّم
10 فِيْ وَجْهِ نِزَارٍ قَرَّبَ قُرْبَانًا عَظِيْمًا وَقَالَ اِنِّيْ قَدْ اسْتَقَلَّتْ هٰذَا
الْقُرْبَانَ وَ اِنَّهُ بِقَلِيْلٍ نِزَارٌ فَسَمَّاهُ نِزَارًا

Ü22b 11 Nizār ulaldı evlendi, ḳavmından bir ʿavrat / aldı, adı
Saʿdī. Nizāruñ Saʿdīden bir oğlı ṭoğdı, adını 12 Muẓar ur-
dı. Ne-y-içün Muẓar didi. Anuñ-ıçun kim Rasūl nūrı Muẓa-
ruñ alnından ʿaẓīm göründi, ʿālemi tecellī birle münevver
ḳıldı. Erden 3 ʿavratdan her kim Muẓarı görse sever-idi,
Ṣāḥıbü'z-zevābitīn idi, ḥūb ṣūratlu, yaḫşı sīretlü ḳopdı.
14 Atası Nizār oğlı Muẓar birle ʿahd itdi, vaṣıyyat biti-
gin yazdı. İsmāʿīl peyġambardan soñra ne kim ʿahd 15 ve
vaṣıyyet bitigin yazarlar-ıdı, getürürler-idi, Kaʿbe için-
de aṣarlar-ıdı, tā fīl yılına degin. Fīl yılında Rasūl 16
ʿaleyhi's-selām, vucūda geldi, ayruḳ bitik yazmaḳ ʿahd ve
vaṣıyyet ḳılmaḳ ḥācat olmadı. Andan Muẓar evlendi, 17 ḳav-
mından bir ḫatun aldı, adı Kerīme idi, hem Ümmi Ḥakīm da-
ḫı dirler-idi. Andan bir oğlı vucūda geldi, adını İlyās

T22a urdılar. 1 Ne-y-içün İlyās urdılar? Anuñ-ıçun kim çün İb-
S36b līs Rasūl nūrını / İlyās alnında gördi, ümizsüz oldı, bil-
di kim ḥakīkat Muḥammed, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve
sellim, 2 dünyeye geliserdür, hiç iblīsüñ fitnesi ve mek-
ri Rasūluñ atalarına ziyān kılası degüldür. Çün İlyās
ulaldı 3 ʿāḳıl ve bilgülü ḳopdı. Cemīʿ-i ʿarab-ı ʿurābā
ortasında bir muḥākeme ya bir daʿvī olsa, İlyās ḥāżır ol-
mayınca ol ġalaba 4 sākin olmaz-ıdı, ol daʿvī kesilmez-
idi. İlyās evlendi, gendü ḳavmından bir ḫatun aldı, adı
Nücebe. Andan 5 İlyāsuñ bir oġlı ṭoġdı, adını Müdrik ur-
dı. Ne-y-içün Müdrik urdı. Anuñ-ıçun Müdrik didiler kim
cemīʿ-i ġarbı ve şarḳı idrāk 6 ḳıldı. Müdrik evlendi,
Farʿa adlu bir ʿavrat aldı, andan bir oġlı oldı, adı Hu-
ziyeme. Ne-y-içün Huziyeme didiler? Anuñ-ıçun Huziyeme
didiler kim 7 حُزِمَ نُورِ آبَا بِهِ وَشَرَّفَهُمْ Huziyeme
bir müddet ḳavmı ortasında oldı, evlenmedi, tā añadegin
kim bir gice düşinde 8 gördi kim, Vüdden Ṭālıḥınuñ ḳızı
birle evlenür-idi, irtesi yarak ḳıldı ol ḳızı evlendi.
Ü23a / Çün ḥāmile oldı, nūr ol 9 ḫatun alnına naḳl eyledi,
bir oġıl vucūda getürdi, adını Kenāne urdı. Ne-y-içün
Kenāne ad urdı? Anuñ-ıçun kim وُلِدَ فِي كِنَّ ضَرَعَهُ Kenāne
10 evlendi, bir oġlı ṭoġdı, adını Nuẓar urdılar. Ne-y-
içün Nuẓar didiler? Anuñ-ıçun kim لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى اِخْتَارَهُ وَالِدَهُ
النِّظَارَةَ وَسُمِّيَ قُرَيْشًا 11 Nuẓar adı-y-ıdı, lakab Kureyş, her kim
anuñ neslinden cihāna geldi, añа Kureyşī dirler-idi ve
S37a her kim / Nuẓar aslından degül, Kureyşī degül قُرَشِيٌّ هِيَ
الَّتِي سَكَنَ لِبَحْرِ بِهَا غَبَشَةَ قُرَشَى قُرَيْشًا

Nuẓardur kim düş gördi kim bilinden bir yaşıl 13 zencīr uzanur, göge degin çıkar, daḫı nūrdan budakları yayılur, dünyāyı ṭutar. Aḳ tenlü gişiler ol buṭaḳlara 14 yapışurlar. Nuẓar uyandı, düşin bir müneccime şordı. Müneccim taʿbīr kıldı eyitdi: يُصْرَفُ اِلَيْكَ عِزٌّ وَكَرَامَةٌ خُصِّصْتَ
15 بِشَرَفٍ وَسُؤْدَدٍ لَمْ يَخْتَصَّ اَحَدٌ سِوَاكَ

Nuẓar ḥāl-ı ḥayātda iken bu sözi Cebraʾīl ʿaleyhi's-selām Rasūle, ṣalla'llāhu ʿaleyhi 16 ve ālihi ve sellim, ḫabar virdi kim Allahu taʿālā celle celāluhu melā'ikeden suvāl kıldı eyitdi: يَا مَلَائِكَتِي انْظُرُوا مَنْ اَكْرَمَ
17 اَهْلَ الْاَرْضِ الْيَوْمَ فَقَالَتِ الْمَلَائِكَةُ رَبَّنَا وَسَيِّدُنَا مَا نَرَى اَحَدًا يَذْكُرُكَ بِالْوَحْدَانِيَّةِ مُخْلِصًا اِلَّا نُورًا فِي ظَهْرِ رَجُلٍ
T22b 1 وَاحِدٍ مِنْ وَلَدِ اِسْمَاعِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى فَاَشْهَدُوا
اِنِّي قَدْ اَخْتَرْتُهُ لِنُطْفَةِ حَبِيبِي مُحَمَّدٍ 2 صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

Rāvīler eydürler: Nuẓār Allāhu taʿālā ḥaramına geldi, Kaʿbede sākin oldı. Ḥaḳ taʿālā Nuẓara bir 3 oğul virdi, adını Mālik urdı. Ne-y-içün adını Mālik urdı? Anuñ-ıçun kim مَلِكُ تِلْكَ الْاَرْضَ Andan Māliküñ bir oğlı Fihr oldı, Fihrüñ 4 oğlı Lüveyy, Lüveyyüñ oğlı Ġālib, Ġālibüñ oğlı Mürre, Mürrenüñ oğlı Kilāb, Kilābuñ oğlı Kuṣayy, Kuṣayyuñ adını niçün 5 Kuṣayy didiler? لِاَنْ كَانَ يَقْضِي الْبَاطِلَ
U23b وَيَدْنِي الْخَلْقَ وَقِيلَ اَنَّ اسْمَهُ نَقَصَتْ بِهِ اِلَى الْاِسْلَامِ وَكَانَتِ 6 الْعَرَبُ زَمَانًا وَدَهْرًا
S37b / Kuṣayy evlendi, bir oğlı ṭoğdı, adını ʿAbdimenāf urdı. Niçün ʿAbdimenāf ad urdılar? لِاَنَّهُ 7 اَشْرَفَ اَصْلًا وَنَافَ
Daḫı eydürler kim, adı Muġīra idi, lakabı ʿAbdimenāf ʿaẓīm ḫūb ṣuratlu-y-ıdı, şucāʿat 8 issi, erdemlü er kop-

dı, dahı yahşı adı çıkdı, hūbluğı erligi çavı cihānda söylendi. Dört yañadan 9 mülūk tuhfeler, armağanlar viribirler-idi. Atlansa Nizār ʿalemini üzerine getürürler-idi, İsmāʿīl peyġambar yayın kurbānında 10 götürürdi, Sıkāyetü'l-hācc ve mefātīh-i Kaʿbe anuñ elinde-y-idi. Biş er oğlı toğdı, yidi kız ʿayāli oldı. Evvel oğlı kim 11 toğdı, Rasūl nūrı anuñ alnına nakl eyledi. Ammā ol gice kim ol oğlı toğdı kim nūr anuñ alnında-y-ıdı. Mekke 12 şehrinüñ dereleri, tağları nūr birle münevver oldı. ʿAbdimenāf evinden bir nūr direk göge degin dikildi. ʿĀtike 13 bint-ü Hilāl ol oğlanuñ dāyası-ıdı. ʿAbdimenāf ol oğlanuñ adını ʿAmr urdı. Halk söylenürdi kim varduğınca bu nūr 14 artmağa başladı, ʿacab eger ol Rasūl mevlūdi yakın degülse, didiler. Kehāneler ol nūr ızhārını göricek teşvīşe 15 düşdiler, eyitdiler kim yakın oldı kim ol āhır zamān peyġambarı vucūda gele, didiler. ʿAbdimenāf oğlı ʿAmrı hıcāb 16 içinde sahlar-ıdı, dahı yürise nikāb birle yüridür-idi. İblīs zürriyeti sa-
S38a namlar içine girdiler, habarlar virdiler kim/ ol 17 düş-
man kim cihāna geliserdür, bizi uşatmağa sındurmağa kasd idiserdür, bizi sevenleri öldiriserdür, yakın ol-
T23a dı kim 1 zuhūra gele, didiler. Andan ʿAmr bin ʿAbdimenāf ulaldı, yüridügi yirlerde ün işidür-idi, tağdan, taşdan, ağaçdan, 2 nebātdan cemīʿ-i zerrātdan āvāz gelür-idi; Rasūl nūrına selām kılurlar-ıdı. Andan ʿAbdi-
Ü24a menāfa eceli/yitişdi, vakt 3 oldı kim dünyādan nakl ide,

oğlı ʿAmrı ṭaleb ḳıldı, ʿahd bağladı ve vaṣıyyet itdi. Andan ʿAbdimenāf vefāt itdi. 4 ʿAmr çün atası yirinde ḳarār ḳıldı, ʿaẓīm adı çavı iḳlīmlerde söylendi. Şöyle oldı kim melikler 5 māl viribirlerdi, armağanlar tuḥfeler gönderürler-idi, daḫı dilerler-idi kim melikler ḳızın evlene memleketlerine melik 6 ola. ʿAmr bin ʿAbdimenāf ḳabūl ḳılmaz-ıdı, dāyım Kaʿbe içine girür-idi, Allāhu taʿālā ḥażratına yalvarurdı, eydür-idi kim ilāhī 7 seyyidī ve mevlāyī baña bir ḥalāl rūzı ḳılğıl kim Rasūl nūrına lāyıḳ olsun dir-idi. Ḫalāyıḳ ʿAmruñ adını, ʿAmru'8 l-ʿulā dirlerdi. Ḥaḳ taʿālā ʿAmru'l-ʿulāya ḫūb ḫāṣıyyatlar virmiş-idi: Evvel bir ḫāṣıyyatı ol-ıdı kim cuvānmard idi, keremi 9 ġāyetde idi, ġarība ve ḳarība sumātı döşenmiş-idi, havā ḳuşlarına yim saçar-ıdı, yazı cānavarlarına ṭuʿma döker-idi 10 ṭoyururdı, ḫulḳı
S38b ḫūb-ıdı, sīreti maḥbūb-ıdı, ʿadli ve ḥükāmeti / melikāne-y-idi, ʿaḳl ve ʿilm içinde 11 yigāne-y-idi. Çün ʿarab uluları ʿAmru'l-ʿulāyı eyle gördiler, Ḥaramuñ ḳāżīlığını añā virdiler, cemīʿ-i ʿarabu 12 l-ʿurabā üzere ḳāżī ḳıldılar, Nizār livāsın, İsmāʿīl peyġambar yayın, İbrāhīm Ḫalīl ʿaṣāsın, Şīṯ peyġambar 13 ḳabḳabın ʿaleyhimü's-selām, ʿAmr bin ʿAbdimenāfa ısmarlarlar. Ḳāle'l-Bekrī, raḥmatu'l-lāhi sellemū ileyh, Sıḳāyete'l-ḥācci ve'l-ḥıcāb 14 ve'r-rifāde ve Dāru'n-nedve ve mefātīḥu'l-Ka'be bu cemīʿini ʿAmru'l-ʿulāya teslīm ḳıldılar. Andan soñra ʿAmru' 15 ʿulā Kaʿbenüñ ve ehl-i Kaʿbenüñ ḫıẕmatı-

na meşġūl oldı, zevvāruñ ve ḥuccācuñ ḫızmatına bil bağladı; kaçan Żī' 16 l-ḥicce ayı olıcaḫ ʿarab ululārını cemʿ kılur-ıdı, andan gendü bir yüce yirde ṭurur-ıdı, daḫı ḫuṭba oḳır-ıdı, Allāhuta'ālāya ṣenā 17 ḳılur-ıdı, andan
Ü24b soñra ābā vü ecdādını yaʿnī gendüden / öñ gelen ululara ḫayr birle yāz ḳılur-ıdı, andan soñra Benī Kureyşe vaʿz
T23b eydürdi, naṣīḥat ḳılurdı, l eydürdi: Yā Benī Kureyş siz Allāhu taʿālā evinüñ ḳonşularısız, bu ḫalāyıḳ kim, ziyārete gelürler, Allāhu taʿālā evinüñ 2 zevvārlarıdur, daḫı Ḥaḳ taʿālānuñ ḳonuḳlarıdur pes ʿazīz ḳonuḳlardur, didi; size daḫı vācibdür kim ʿazīz göresiz, didi. Kureyş içinde ʿādet olmış-ıdı kim her bir ḥac vaḳtı 3 olıcaḫ öz mālından nezr ider-idi, birez māl çıḫarurlar-ıdı,
S39a ḥuccāc-ıçun ṭaʿām bişirürler-idi / yidürürler-idi. İllā ʿAmr bin ʿAbdi- 4 menāf gendü gendünüñ öz mālından māl çıḫarur-ıdı, ḫarç ider-idi, kimseneden nezr almaz-ıdı. Cemīʿ-i ḥācılaruñ 5 develerine, ādamılarına ʿalaf ve yimek ʿAmru'l-ʿulā yidürür-idi, Edīm Ṭayifīden cemīʿ-i ḥuccāc ve ṭavarlarına su içürürdi. Andan 6 sofra ve sumāṭ döşenmiş-idi gice ve gündüz götrülmez-idi, dürlü dürlü ṭaʿāmlar ḥāżır olurdı. Çün Minā bāzārına 7 varurlar-ıdı, hem anuñ bigi sofrası, sumāṭı döşenmiş-idi. Çün ʿArafāt ṭağına çıḫarlar-ıdı, ṭaʿām ve su ḥāżır 8 ḳılurlardı, cefneler içinde ṣerīd ḳılurlar-ıdı, üstüne ḳatıḳ dökerler-idi, andan daḫı üstine ṣaru yağ dökerler-idi, 9 kersenler içinde yaḫnı etler çıḫarurlar-ıdı, daḫı ḳavururlar-ıdı, ḫurma birle, yağ birle yoğururlar-ıdı,

Sumāṭınuñ ṭaʿāmınuñ 10 nevʿi bu üzere-y-idi kim, ḥācılar yine dönüp gidince anuñ bigi niʿmetler yirler-idi. Yıllar bu işi işledi ʿālem içinde cuvānmardlıḳ 11 adın ḳazandı. Bir yıl Mekke şehrinde, şerrefeha'llāh, ḳızlıḳ oldı. Şöyle kim kimse kimseyi ḳonuḳ almaz oldı, birbirine meded 12 ḳılmaz oldı. ʿAmru'l-ulā yaraḳ ḳıldı, çoḳ develere metāʿ yükletdi, Şām iḳlīmine gönderdi, ısmarladı eyitdi: 13 Bu cemīʿ-i develere Şāmdan kaʿk yükledüñ getürüñ, didi. Anuñ
Ü25a S39b bigi ḳıldılar; ol ḳamu develere / ḳuru kaʿk / ve baḳsımāṭ 14 yükletdiler, getürdiler. Ḥac vaḳtı oldı. Ḥalḳ ummaz-ıdı kim ʿAmru'l-ʿulā ḥalḳa ol ḳızlıḳ yılda ṭaʿām yidüre, gördiler kim 15 yine ʿādetince kersenler içine, ḳasʿalar içine kaʿki, baḳsımāṭı uşatdılar, serīd ḳıldılar, her yıl daḥı bigi üstine 16 serīdüñ şaru yaġ dökdiler, ḥalḳa yidürdiler. ʿArab çün ol keremi ʿAmru'l-ʿulāda gördiler, adını Hāşım urdılar. 17 Niçün Hāşım didiler? Yaʿnī هَشَمُ الْكَعْكَ

kaʿki uşatdı. Luġata maʿnī haşam: uşatdı, hāşım:
T24a uşadıcı. Andan soñra 1 ʿAmr bin ʿAbdimenāfa Hāşım didiler, maġrıba maşrıḳa kerīmlik birle adı çıḥdı:

كَمَا يَقُولُ عَبْدُ اللهِ بْنُ الزِّبَعْرَى هٰذِهِ 2 الْأَبْيَاتُ

يَا أَيُّهَا الرَّجُلُ الْمُجِدُّ بِرَحْلِهِ 3 هَلْ لَا حَلَلْتَ بِدَارِ عَبْدِ مَنَافِ
هَلْ لَا حَلَلْتَ بِهَاشِمٍ فَبِهَاشِمٍ تُجْبِي الْبِلَادَ وَيُطْعِمُ الْأَضْيَافِ
ثَكِلَتْكَ أُمُّكَ لَوْ حَلَلْتَ بِدَارِهِ لَعَمِرْتَ مِنْ مُكْرِمٍ وَمِنْ إِنْصَافِ
عَمْرُ الْعُلَا وَاللَّيْثُ فِي حَرْبِ الْوَغَا 4 وَفَتَى اللَّقَاءَةِ أَلْأَشْرَافِ
الْمُطْعِمُونَ غَدَاةَ بَيْنَ مَا مُطْعِمٍ 5 وَالْقَائِلُونَ هَلُمَّ مِنَ الْأَضْيَافِ
أَلْمَانِعُونَ هَنَاكَ كُلَّ عَظِيمَةٍ الضَّارِبُونَ الْهَامَ بِالْأَسْيَافِ
هَشَمَ الثَّرِيدَ فَسُمِّيَ هَاشِمًا 6 وَرِجَالُ مَكَّةَ فِي طَوَافٍ عِجَافِ
نُسِبَتْ إِلَيْهِ الرِّحْلَتَيْنِ كِلَاهُمَا 7 سَفَرَ الشِّتَاءِ وَرِحْلَةَ الْإِيلَافِ
أَهْلُ الرِّيَاسَةِ وَالسِّيَادَةِ وَالْعُلَا وَالرَّاحِلَيْنِ لِرِحْلَتِهِ الْأَصْيَافِ

S40a 8 قريش كانت بيضت فتقلقت قاع خالصها لعبد مناف

Çün Rasūluñ nūrınuñ çavı, ḫabarı melikler 9 sulṭānlar kulağına degdi. Bilgi bilenlerden ṣordılar kim bu nūr ne

Ü25b nūrdur kim ʿarab içinde atadan ataya vāriṯ 10 olur, / dahı alından alına nakl olur? Aḫbārlar Tevrāt kitābından, ruhbānlar İncīl içinden, müneccimler felek ʿilminden 11 ḫabar virdiler kim bu ṣıfatlu bu nişānlu bir peyġambar ʿarab içinden ẓāhır olısar diyü mülūk ve selāṭīna ḫabar 12 virdiler. Andan kayṣar-ı Rūmdan, Necāşī-yi Ḥabeş mülkinden iki ilçi geldi; tuḥfeler, armaġanlar getürdiler, yaḫınlıġ 13 istediler, kız virelüm, didiler. Hāşım raẓī olmadı. Ata atadan gendülere ne vaṣıyyet oldı ve nice ʿahd u mīsāk bağlandı 14 cemīʿin bitige yazdı, meliklere bildirdi. Alar dahı fārıġ oldılar. Andan Hāşım gendi kavmından evlendi, bir oğlı toġdı, adını Esed 15 urdı. Ammā nūr nakl itmedi dört kızı oldı: Rukıya ve Ḫālide ve Ża ʿīfe ve Şehbe. Ammā Hāşım katı arzu kılurdı, ḥasrat-16 lanurdı kim Rasūl nūrını gendü veledi yüzinde göre. Tā kim bir gice Kaʿbeyi ṭavāf kılur-ıken hātifden ün işitdi kim yā Hāşım 17 عليك بسلما بنت عمرو فانها

مطهرة الاذيال فاطلب وصالها وبلغ بمال الجزيل ولا تحل فانك

T24b بعد اليوم 1 محمد حالها سترزق منسلا يحمد نصا حبها واشدد

اليها رحالها ويثربُ ما وافا مسارع لوصلها 2 فيا حبذ افرانها ووصالها

Kāle Ebü'l-Ḥasan el-Bekrī raḥımahu'llāh eydür: Çün Hāşım hātifden bu āvāzı işitdi 3 evine geldi ol gice ṣabr eyledi, irtesi karındaşların ohıdı. ʿAbdü'ş-Şems İbni ʿAbdimenāf ve Muṭṭalib bin 4 ʿAbdimenāf iki karındaşı katında

hāżır oldılar. Hāşım hātifden işitdüği sözleri karındaşlarına habar 5 virdi, eyitdi: Yesreb mülkinde ya'nī Medīne şehrinde Selmā bint-ü 'Amr kimüñ kızı ola, didi? Karındaşlarından sordı. Muttalib eydür ben ol kızı yahşı bilürem, didi; aslın faslın, hasebin nesebin kamu bilürem, didi.Hāşım eydür: 7 Pes habar vir bilelüm ne asıl-
Ü26a dandur? / Muttalib eydür:Selmā bint-i 'Amr bin Zeyd bin Esed bin Hıdāş bin Yezīd 8 bin Hızām bin Cündüb bin 'Āmır bin 'Idī bin En-Neccār Muttalib eydür: Asīldur, mestūredür, muhteremedür, ol 9 sañа lāyıkdur, sen añа lāyıksun, didi. Andan Hāşım eyitdi: Ne tedbīr kılursız, nice idelüm, didi. 'Abdü'ş-şems eyitdi: 10 Biz karındaşlarıñdan, dahı atañ anañ kavmından kimi ihtiyār kılursañ viribigil varsun, kızı görsün 11 dilesün, didi. Hāşım eyitdi: Ben bir rāy dahı gördim, bir tedbīr dahı kıldum. Eyitdiler söyle tedbīrüñi görelüm, 12 didiler. Hāşım eyitdi: Ben ticāret yarağın kılayım, Şām seferine yük bağlayayum, Medīne yolum üstündedür, hem 13 kızı gendüzüm göreyim, eger şöyle ola kim kısmat oldı, gendüzüm
S41a dileyip evleneyüm / ve eger kısmat olmadı, geçeyüm gendü 14 ticāretüme varayım, didi. Kavmı karındaşları Hāşımuñ sözin begendiler, tedbīrin maslahat gördiler, eyitdiler: Yahşı 15 rāy kılduñ, iñen maslahat tedbīr eyledüñ, ammā biz seni yalğuz komazuz, biz dahı bu sefere senüñle bile varıruz, 16 zīre şimdi sen az gişi degülsin niçe dostuñ vardur niçe duşmanuñ vardur; hem kız dileyü

varursın 17 maslahat oldur kim cemī'-i kavmuñ kabīleñ
ululaları senüñ hızmatuñda bile varalar, didi. Hāşım eyit-
T25a di: 1 Maslahat söyledüñüz, didi. Andan Hāşım ol gice yi-
ne Ka'beye vardı, Allāhu ta'ālādan diledi kim yine bu
niyyet 2 üzere bir işāret dahı göre, yidi gez Ka'beyi
ṭavāf eyledi, yatdı, uyıdı, yine hātifden āvāz işitdi
kim yā Hāşım 3 yüri bu sefere kim bu seferde maksūduñ
hasıl olur diyü, Hāşım ün işitdi. Andan Hāşım uyandı,
evine geldi, ehline 4 habar virdi, kavmına habar oldı,
yarak kıldılar, kırk ulu seyyid Benī Ka'b ve Benī Lü-
veyy ve Benī Kusayy cem' oldılar, biżā'atlar ve kumāş-
Ü26b lar 5 / bağladılar. Hāşım 'abīdlara buyurdı, yükleri
düzdiler, yükletdiler, 'arabī atlar yidekler çekdiler,
Nizār sancakın 6 götürdiler, haymalar ve sayvānlar, ha
zīna ve muṭbaḫ bile yüklendi, melīkāne resmi bile revā-
S41b ne oldılar. Çün Medine 7 şehrine / geldiler, gice vak-
tında şehre girdiler. Ḥak ta'ālā Rasūluñ nūrını Hāşı-
muñ alnında celvelendürdi. 8 Şöyle kim ay ṭoğmış bigi
nūruñ aydını, ṭākalardan evler içine aydın düşdi. Halk
yügrişüp 9 taşra çıkdılar, gördiler, bu nūr bir gişinüñ
yüzinden tecellī kılur. Bir 'azīz gişi ilerü geldi, sor-
dı kim ne gişiler- 10 siz, didi. Hāşımuñ karındaşı Mut-
talib eyitdi: Bular sādāt-ı Haramdur, Benī Kureyşüñ sey-
yidleridür, ol ṣāḥib-ı 11 nūr 'arabuñ kāżısı, hākimi,
seyyidi Hāşım bin 'Abdimenāfdur, didi. Andan ol 'azīz
sordı kim bu ġalaba 12 birle kanda 'azm kılıpdur, didi. Mut-
talib çün ol gişi gördi bildi kim hurmatlu 'ızzatlu erdür

13 hātifden işitdükleri sözleri habar virdi. Bu gişi hōz Selmānuñ atası ʿAmr bin Zeyd gendüzidür. ʿAmr bin Zeyd 14 eyitdi: Yā seyyidler siz benüm konuğumsız, didi. Mekke seyyidlerini aldı, şehrden taşra bir teferrüc yir varıdı, Nahlistān 15 arasında ol menzilde ları kondurdı. Hāşımuñ haymasın urdılar. Muttalib ʿAmr bin Zeydden sordı kim 16 sen ne mertebelü gişisin kim bu seyyidlere ʿızzat kılduñ, konuka alduñ, didi. ʿAmr eyitdi: Ben ol istedüñüz 17 kızuñ atası(y)am, Selmā benüm kızumdur, didi. Ben ʿAmr bin Zeydem min-Benī'n-Neccār, didi. Seyyid-
T25b S42a ler cemīʿ ʿAmr bin Zeyd 1 birle görişdiler. / Andan ʿAmr evine geldi irte sumātı içün taʿāmlar yarağ kıldı, dōst gişilere habar virdi. 2 Ulular, cemʿ oldılar, her biri gendü kadarınca hızmata bil bağladılar, irteye degin nüzül ve niʿmet yarak kıldılar. 3 İrtesi Medīne halkına
Ü27a habar oldı. / Erden ʿavratdan, uludan giçiden kimse kalmadı, illā şehrden taşra 4 geldiler. Hāşım alnında Rasūluñ nūrını temāşā kıldılar. Andan Medīne uluları ilerü geldiler, Hāşım birle muʿānaka 5 kıldılar, seyyidler ile görüşdiler, andan sumāt döşediler,nüzül ve niʿmet dökdiler, ululuk hurmatın yirine getürdiler.6 Medīne şehrinüñ yahūdileri var-ıdı, alar dahı başına bir cemāʿat-ıdı. Alara dahı habar oldı. Alar dahı cemʿ oldılar, 7 taşra geldiler, çün Rasūl nūrına nazar kıldılar. Ermūn bin Kaytūn adlu bir cuhūd var-ıdı, yahūdilerüñ 8 ulusı ve re'isi-y-idi. Kamu yahūdiler anuñ emrine mutīʿ ve hükmine mahkūm-ıdılar. Ol melʿūn çün Hāşım alnında 9 ol nūrı göricek ağla-

dı. Yahūdiler sordılar kim niçün ağlarsın, bu ağlamağuñ delīli nedür, didiler. Ermūn bin Kaytūn eyitdi: Yā kavm dahı 10 dünyede bize āsāyiş kalmadı, Benī İsrā'ilüñ ʿızzatı yire düşdi, ol vakt yitişdi kim Mekke ehlinden bir Rasūl 11 zāhır ola, aña Muḥammed bin ʿAbdu'llāh diyeler
S42b didi; dahı peyġambarlar gibi olmaya kim / ḥalkı kavlıla daʿvet iderler-idi; 12 bu peyġambar gerek kavl-ıla ve seyf-ile daʿvet ide; hettāk, seffāk, kan dökici, ġārat kılıcı, kılıç urıcı ola, 13 didi; anuñ ümmeti, gerek çeri olalar, mülk açalar, meliklerden tāc ve taḥt alalar; bizim dīnimüzüñ ḥurmatı, kitābımuzuñ 14 ʿızzatı götrüle, didi. Yahūdiler eyitdiler: Şimdi ne sebebden ağladuñ, didiler. Ermūn eyitdi: Bu Hāşımuñ alnındaġı 15 nūr ol Muḥammed bin ʿAbdu'llāh nūrdur, didi; gerek kim ol nebī bunuñ neslinden ẓuhūra gele. Yahūdiler eyitdiler: Eylese 16 ittifāk kılalum, bu şaḥsı öldürelüm, ol nūrı söyündürelüm, didiler. Bular ol sözde-yidi kim, ḥalka destūr oldı, 17 ṭoġıldılar. Çün ḥalvat oldı, Mekke seyyidleri ʿAmr bin Zeydi ilerü oḥudılar,
T26a aḥvālı söylediler. Selmānuñ 1 atası eyitdi: Yā sādāt-ı
Ü27b Haram sözüñüz benüm başum / üsdüne, lākin Medīneye yakın bir yazı içinde bir bāzār durur, ol 2 bāzāra Sūk-ı Beni'l-Kaynukāʿ dirler, yidi gün ol bāzāruñ ġalabasıdur, eṭrāf-ı diyārdan ḥalk anda 3 cemʿ olurlar; dünki gün Selmā gendü yakınları birle ol bāzāra vardı, gendü maslaḥatı içün; gerekse siz dahı 4 kadam rence kılıuñ, ol bāzāra bile varalum, hem temāşā kılasız, hem maşla-

ḥatuñuz göresiz, hem bizüm daḫı 5 cemīʿ-i ṭanışık idecek
S43a kabīlemüz anda cemʿ olupdur, sözümüz olursa / bularuñ
arasında olsun, didi 6 ve eger dilerseñüz ben varayım,
Selmāyı alıp geleyim. Hāşım eyitdi: Maṣlaḥat oldur kim
biz daḫı varavuz, 7 ol bāzāra temāşā ḳılavuz didi. Andan
buyurdı, develeri yükletdiler. Gendüler daḫı atlandılar,
revān 8 oldılar; çün bāzāra yaḳın geldiler, Hāşımuñ al-
nından nūr tecellā ḳıldı. Ehl-i sūḳ yüzi Hāşıma 9 dutdı-
lar, gürūh gürūh temāşāya geldiler, beyʿ ve şirā terkin
urdılar. Ḳalan ḫalḳa daḫı ḫabar oldı 10 kim bir ay sūrat-
lu, melik sīretlü gişi gelipdür, yüzinden nūr tecellā ḳı-
lur, didiler. Ḫalḳ-ı ʿalem dökildiler, 11 Hāşımı görmeye
geldiler. Selmā daḫı ol ġalaba arasında bile geldi, Hāşı-
muñ cemāl i kemālin gördi, ḥayrān ḳaldı, eyitdi: 12 Ne
baḫtulu ol ḫatun gişi kim bunuñ bigi ay yüzlü gişi ḥalā-
li ola, didi. Andan Selmānuñ atası ʿAmr bin 13 Zeyd yi-
tişdi, gördi Selmā ġalaba arasında Hāşıma temāşā ḳılur.
Selmā atasını gördi, ḳatına geldi, şordı, eyitdi: Yā ebe-
ti bu ne ḳavmdur, ne yirden gelürler, didi. Atası eydür:
Yā Selmā bular Allāhu taʿālā 14 ḥaramınuñ seyyidleridür,
ol yüzi münevver gişi Hāşım bin ʿAbdimenāfdur, ol yüzin-
degi nūr, atadan 15 ataya bulara mīrāṣdur, didi; gerek
S43b kim, āḫır zamānda / bularuñ zürriyetinden bir peyġambar
vucūda geliserdür, 16 bu nūr anuñ yüzi nūrıdur, didi; bu
Ü28a vilāyete geldüklerinüñ maḳṣūdı oldur kim seni benden /di-
leyü geldiler, 17 ol Hāşım bin ʿAbdimenāf-ıçun; şimdi

halvat-ıken ben ve sen tanışalum, söyleşelüm ittifāk
T26b idelüm kim irte dileyü geldüklerinde 1 sözümüz iki dürlü olmasun, ittifākumuz bir olsun, didi. Selmā utandı, cevāb virmedi. Atası eyitdi: Yā Selmā 2 söylegil, utanmagıl, didi. Selmā eyitdi: Yā ata degme gişinüñ içi taşı bigi olmaz, velā taşı içi bigi olur, 3 andan ʿavrat halāyıkuñ şerefi, er gişinüñ şerefinden olur; bilmezüz kim ne sīretlü kavmdur, yad 4 yirden gelürler bilmege yaramaz nice ola nice olmaya, didi. ʿAmr bin Zeyd Selmānuñ ʿaklına ʿacab 5 kaldı, eyitdi: Yā Selmā bular ol kavm degül kim, bulardan yavuzluk hāsıl ola, ya bularuñ fiʿlinden 6 asılsuzlık gele, husūsan bu ʿAmru'l-ʿulā kim kerem birle meşhūr ve eyü senā birle içi taşı maʿmūrdur; 7 dünyā melikleri taht ve tāc issi sulṭānlar viribidiler, sañā kız ve māl virelüm dek bize yakın ol didiler, 8 kimsenüñ ne mālın, ne ʿayālın kabūl kılmadı; ammā düşi içinde gendüye hātifden habar virilüp durur kim, 9 Yesreb mülkinde Beni'n-Neccārda Selmā bint-ü
S44a ʿAmr bin Zeydi / evlengil diyü işāret olıpdur, didi. 10 Andan Selmā atası birle odaklarına geldiler, yakın kavmları birle tanışdılar, söyleşdiler. İşidenler, sevindiler, 11 cemīʿ-i bu işi maslahat gördiler: Ammā Hāşımuñ hayması kurılınca taşra turdı, halāyık iş ve güç terkin urdılar, 12 Hāşımuñ cemāline karşu hayrān turdılar. Halk Hāşıma meşgūl olduğından çok māllar uğurlandı, kumāşları 13 alındı. Çün Hāşım haymaya girdi, halā-

yık tağıldılar, yirlü yirine gitdiler. Andan halk arasında söylendi, 14 āşıkāra oldı kim ehl-i Haram ʿAmr bin Zeydüñ kızı Selmāyı dileyü gelmişlerdür diyü halk arasında çav 15 düşdi. Baʿżı kavma bu hikāyet hōş gelmedi. Zīrā ekser halkuñ Selmānuñ hüsninde nazarı var-ıdı. 16 Selmā kavmı / içinde ʿakıl ve tedbīr birle meşhūr-ıdı, ṣāḥıb-ı hüsn-idi ve cemāl-idi, mālik-i mülk ve māl-ıdı, 17 kerīme, saḫıyya, müşfika yidürici, miskīnlere şefkat kılıcıdı. Bu sebebden halk dilemediler kim Selmāyı 1 gendülerüñ aralarından çıkaralar, yad yire göndüreler. İblīs daḫı ḥased kıldı. Çün Selmānuñ tezvīci 2 halk içinde söylendi kim Benī Kureyş Hāşım bin ʿAbdimenāf Selmāyı dileyü geldi diyü, çav düşdi. Çün 3 gice oldı, İblīs bir koca ṣurātına girdi, Selmānuñ haymasına geldi, eyitdi: Ben Hāşım katından risālete 4 gelmişem, ḫalvat kılsunlar, / sözüm var söyleyem, didi. Destūr oldı, şeyṭān Selmānuñ katına girdi, 5 ḫızmatında oturdı. Selmā eyitdi: Yā şeyḫ ne maṣlaḥat-çun geldüñ söylegil, didi. İblīs eyitdi: 6 Ben Hāşımı bisleyenlerdenem didi, güccükden ben terbiyet kılup dururam, didi; senüñ hüsnüñi 7 cemālüñi, ʿaḳluñı, tedbīrüñi, kerimeligüñi işitdüm özüm göyündi, saña naṣīḥat kılmağa, ögüt 8 virmege geldüm. Selmā eyitdi: Rencūn żāyıʿ olmaya yā şeyḫ ne naṣīḥatuñvar eyitgil göreyim, didi. 9 İblīs eydür: Bu ʿAbdimenāf oğlı Hāşım ḫūb ṣūratlu ādamdur, yaḫşı sīretlü erdür, aṣlı

Ü28b

T27a

S44b

10 mükerrem ve muʿazzamdur, mālı ṭavarı öküşdür; ammā bir ḳaç dürlü yavuz ḫāṣıyyatları vardur, aları saña bildüreyim didi; kim 11 bile ulaşduġuñdan soñra zaḥmat içinde olasın, soñ peşīmānlıḳ assı ḳılmaya, didi. Selmā 12 eyitdi: Cezāke'llāhu ḫayran yā şeyḫ eyit, göreyim, didi. Şeyṭān eyitdi: Bu Hāşımuñ bir yavuz ḫaṣlatı oldur kim 13 baḫīldur, mālı ṭavarı çoḳ olduġi baḫıllığı sebebindendür, didi; daḫı ʿavratdan tiz usanur didi; 14 her ʿavrat kim evlenür on günde usanur, yine boşar didi; bu gez ol ʿavrat ser-gerdān ḳalur, 15 ḫalḳ içinde ḥurmatı sınur; daḫı bir ʿaybı oldur kim ḳorḫaḫdur, duşmana ḳarşu ṭurmaz, /
Ü29a gendü 16 ġarīmından ḳaçar, didi. Bu sözleri işidicek Sel-
S45a mā ḳatı melūl oldı. / Zīrā bu üç ḫaṣlat ʿarab 17 içinde ḳatı ʿayb-ıdı. Selmā şeyṭānı gönderdi, eyitdi: Yā şeyḫ
T27b taḳṣīr ḳılmaduñ, ben uyurdum beni uyarduñ, 1 ben ayruḳ Hāşımlıḳ degülem, didi. Şeyṭān sevindi, ṭurdı gitdi. Bir sāʿat geçmedi, illā bir deveci sūratında 2 İblīs yine geldi, Selmānuñ dāyasını ṭaşra oḫıdı eyitdi: Ben Hāşımuñ devecisiyem, didi; zinhār olmasun kim 3 Selmā Hāşımuñ mālına ya görkine aldana kim Hāşım çoḳ ʿavratlar maġbūn ḳılıpdur, evlenipdür, yine tiz 4 boşayıpdur, didi. İblīs tiz yine döndi, gitdi. Dāya ṭaşradan içerü girdi işitdügi sözleri Selmāya ḫabar 5 virdi. Selmā ʿaẓīm melūl ve perīşān oldı. Meger Selmānuñ atası ʿAmr bin Zeyd gendü ḳabīlelerinüñ ulularını 6 cemʿ ḳıldı, danışdılar, söyleşdiler. Ḳamu maṣlaḥat gördiler, Hāşımı

begendiler, eyitdiler: Cemiʿ-i ʿarab içinde Hāşımdan 7 asīl, Hāşımdan görklü, māl eyesi, ʿızzat ve ḥurmat eyesi yokdur, didiler. Çün ʿAmr cemāʿatını ṭağıtdı, kızı 8 Selmā katına geldi, gördi, Selmā melūl oturupdur. Atası sordı Selmādan kim niçün perīşānsın? Selmā ḥikāyeti 9 söyledi. Atası güldi, eyitdi: Bu üç ḥāşıyyat kim, dimişlerdür, üçi dahı ana būhtāndur, didi. Hāşımuñ duşmanları, 10 Hāşımı dilemeyenler bu sözi tertīb kılmışlar, gelip sana söylemişlerdür, didi. Hey sen delü misin, ʿakluñ 11 kancaru vardı? Hāşımuñ / kerīmligi, saS45b ḥılığı mağrıbdan maşrıka degin meşhūr olupdur; dahı kimse ʿumrında 12 işitmemiş ola kim ol bir ʿavrat boşamışdur, didi; dahı erliginden sorarsañ ḫōẕ erlik, şucāʿat 13 İbrāhīme'l-Ḫalīl oğlanlarına Allāhu taʿālādan ʿaṭā ve baḫşış gelmişdür, didi; bu sözler anuñ ḥakkına yalandur, 14 anuñ duşmanları sözidür, ya bizüm ḥalkımızuñ sözidür; Ü29b dilemezler kim sen aralarından çıḫasın, / var gönlüñden 15 bu sözleri çıḫargıl, hezār dürlü şükr kılğıl kim anuñ bigi saʿādet kapusı üsdüñe açıldı. Andan 16 Selmānuñ atası duru geldi, yine gendü menziline vardı. Selmānuñ gönline düşdi kim şela-revlik kıla, ṭura Hāşımdan 17 yaña vara, uğurlayın bir dahı Hāşımuñ cemāline temāşā kıla, durdı ṭon degşürdi, ʿazm kıldı yayak Hāşım oṭakınT28a dan 1 yaña yüridi. Hāşımuñ dahı gönline anuñ bigi fikr düşdi kim, ol ḫayāl Selmā gönline düşmiş-idi, Hāşım gönlinde 2 dahı muṣavvar oldı. Hāşım dahı ṭurdı ṭon

degşürdi kim, Selmānuñ çadırına vara, Selmā çırağ ışığında otururken 3 Hāşım karañudan Selmānuñ yüzini temāşā kıla. Bu hayāli Hāşım gönlinden geçürdi; turdı barābar yüridi. İki gönül 4 biribirini cezb kıldı, ikisi dahı yolda biribirine uğradılar. Selmā Hāşımı yüzi nūrından tanıdı. Hāşım dahı gümān 5 iletdi kim, bu gelen
S46a / Selmā durur diyü.

ŞİʿR

bahr-ı muzâri mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

Selmā sorar kim iy yüzi aydan arı yigit
Kim nūruñ-ıla aydın olur karañu gice

6 Hāşım mısın ki aṣl-ıla ʿālemde ulusın,
Aduñ cihānda maʿrūf u hem mertebeñ yüce

Bu nūr u bu cemāl u celālet ki sende var
7 Hāşa ki eyle ola ki söyledi ol koca

Negr: Hāşım bildi ki Selmā bintı ʿAmr bin Zeyd budur. Hāşım Selmāya selām 8 virdi, Selmādan sordı kim nite oldı kim durduñ bizdin yaña yüridüñ, didi. Selmā eyitdi: Yā Seyyide'l-Haram sizüñ 9 tarafdan bir koca geldi, sizüñ hakkınuzda işbunuñ bigi sözler nakl kıldı; çün ol sözleri işitdüm, hatırum 10 melūl oldı, eyitdüm: Turayım bir ol seyyiddin yaña varayım, ola kim anuñ hūb cemālini göricek gönlüm açıla 11 didüm, turdum, sizdin yaña yüridüm, didi. Hāşım eyitdi: Hāşā li'llāh
Ü30a / yā seyyide kim, ben sizdin yaña gişi viribimiş olam,

12 ya bu üç haslatdan birisi bende ola, hāşā bizüm aslımuzdan. Andan Selmā eyitdi: Yaḳīn bildüm kim ḥasūd
13 gişilerüñ fitnesi imiş; şimdi bildüm göñlüm emīn oldı, didi. Ammā yā seyyid irte viribi beni atamdan, ḳavmumdan 14 dilegil, ne ḳadar māl dilerler-ise virgil, ḥurmat-ıçun, ʿızzat sebebi-çün ben yine māluñı el altından sāña girü vireyim 15 didi; senden benüm üç dilegüm var-durur, dilerem kim, ḳabūl idesin; birisi oldur
S46b kim beni / ehlimden ḳavmumdan 16 ayırmayasın, ikinci dilegüm oldur kim benden ṭoġan oġlanı benden ayırıp, alıp gitmeyesin, üçünci şarṭum 17 oldur kim ḳalan ḥatunlaruñ birle bir yirde cemʿ olsañ ḥükm ve rıżā be-
T28b nüm ola; dilesem ṭuram, dilesem gidem, didi. 1 Hāşım eyitdi: Şarṭuñı ḳabūl ḳıldum, didi. Andan yine döndiler, yirlü yirine, maḳāmlu maḳāmına geldiler. Ol gice İblīs 2 bir fitne daḥı ḳıldı. Şām vilāyetinde bir cuhūd var-ıdı, çoḳ yaş yaşamışdı. Yahūdiler dīninde ḳatı ʿālim 3 gişi-y-idi, adı, çavı yahūdiler arasında maʿrūf-ıdı, ırak yirlerden anuñ ziyāretine gelürleridi. İblīs anuñ 4 sūratın urundı, ol gice kim Selmā ḳatına varmış-ıdı, hem yine ol gicede Medīne yahūdilerinüñ ulusı Ermūn bin 5 Ḳaytūn odaḳına geldi; bir cemāze deveye binmiş, fāḫır ṭonlar, nefīs ḳumāşlar geymiş. Ermūna ḫabar ḳıldılar, çıḳdı 6 ayaġına düşdi, görişdi, aldı içerü girdi. Ol sūḳ-ı Beni'l-Ḳaynuḳāʿ bāzārında ḫalāyıḳ cemʿolsa ekşer ḫalḳ 7 yahūdi cemʿ olurdı. Zīra

Haybar kal'aları ol yörede-y-idi. Medīne şehrinden kalahā-yı Hayābırdan yahūdilek çok 8 cem' olurdı. Ermūn bin Kaytūn viribidi, yahūdilerüñ uluların cem' eyledi, geldiler kamusı İblīsüñ ayağına 9 düşdiler, eyitdiler:
S47a İy dīn ulusı sen sefer hażar kılduğuñ yoğ-ıdı; / nite
Ü30b oldı kim yol zahmatını çekdüñüz, 10 kadam rence / kılduñuz, sen yaluñuz ulu gişi yol zahmatını çeküp geldügüñüzden murād nedür, didiler. İblīs 11 eydür: Yā kavm ma'rūf ve meşhūrdur, cemī'-i münzeli kitāblarda mezkūrdur kim bir peyğambar 'arabu'l-'urabā 12 içinde zāhır olısardur; cemī'-i melik üzerinde kādir ve kāhır olısardur, Mekke şehrinde vucūda geliserdür, Medīne şehrinde mukīm olısar. Çün anuñ 13 dīni 'ālemde āşıkāra ola ayruk bizüm dīnümüze hurmat, ulularumuza 'ızzat kalmayısar, bir gice ben halvatumda 14 mütefekkir oturmış-ıdum; Kelīmu'llāh Mūsā peyğambaruñ rūhından baña işāret oldı kim Haramdan sāhıbu-' 15 n-nūr Hāşım bin 'Abdimenaf Beni'l-Kaynukā' bāzārına gelür, tā ki Selmā bint-i 'Amr bin Zeydi dileye evlene; 16 baña emr oldı kim ma'şer-i Benī İsrā'īl birle cem' olavuz bu işi men' kılavuz. Andan İblīs eyitdi: Ben cehd 17 idüp geldügüm oldur kim cemī'iñüz bile bil bağlayavuz, bu Hāşımı öl-
T29a dürmege tedbīr kılavuz, tā ki ol seffāk, hettāk 1 peyğambar cihāna gelmeye, dīnüñüz milletüñüz mensūh olmaya. Andan Yahūdiler sordılar kim iy dīn ulusı 2 Şamdan

bu yire degin yalunuz mı geldün? İblīs eydür: Yalunuz gelmedüm, cemā'at birle geldüm illā yakın gelicek bana
S47b düşüm 3 içinde bildürdiler kim Hāşım irişdi / sen dahı iriş diyü, ben cān atdum, cemā'atumdan ilerü yitişdüm, didi. 4 Andan yahūdiler eyitdiler: Ne çāre kılalum, ne tedbīr idelüm bize ögret didiler. İblīs eydür: Mekkīler niçe 5 gişilerdür, didi. Eyitdiler: Kırk ulu seyyiddür, 'abīdlardan ġayrı, didiler. İblīs eyitdi: Siz dört yüz gişi yarak 6 kıluñ, hāżır oluñ, didi; kaçan bular cem' olup kız dileyü varalar, bizden bir kaç gişiler bile varavuz, dört 7 yüz gişi silāh geyiben halk arasında hāżır tursunlar. Çün söz açalar kız dilemege, biz ilerü düşelüm, katılaşalum. 8 Çün āvāzumuz taşra
Ü31a çıka, bu dört yüz / gişi kılıç çeküp ilerü gelsünler, kılıç üşürsünler, Hāşımı ol kırk 9 seyyid birle pāra pāra kılsunlar. İblīs bilürdi kim, Rasūl vucūda gelişerdür, anuñ men'ine çāre yokdur; 10 velī ġarażı oldur kim yahūdilerüñ içinde fitne ola, gönüllerinde musulmānlık sebebinden tā kıyāmete degin kīn ü 11 buġz bağlana, yahūdiler birle musulmānlık arasında düşmenlik tohmı ekile, 'adāvet bünyāzı urıla, bu vāki'adan 12 bu fitneden ötürü yahūdiler musulmānlık birle ayruk dōst olmadılar. Çün yahūdiler İblīsden bu habarı 13 işitdiler, ayağına düşdiler, sevindiler; ol gice dört yüz gişi ihtiyār kıldılar, ton altında ton geyürdiler, 14

silāḥlandılar, ḥāżır oldılar. Çün ṣubḥ oldı Hāşım kırk
S48a seyyid birle bir yire cemʿ oldılar. / Hāşım eyitdi: Yā
sādāt-ı 15 Haram ben bu gice bir korḫulu düş gördüm, bu
gün duşmandan bize bir fitne ẓāhır olısardur, ṭon altın-
da 16 ṭon geyiñ, didi. Gendüler vaḳtlarında ḥāżır oldı-
lar, ʿazm kıldılar, Benī'n-Neccār ḳabīlesine kız dileyü
vardılar. 17 Selmānuñ atası ʿAmr bin Zeyd daḫı gendü
ḳavmın ḳabīlesin cemʿ eyledi, ġalabadan ırak bir yazı
T29b içinde bir ulu ḫayma ṭutdı, 1 bisāṭlar döşetdi. Andan
ulular-ıla Hāşıma karşu yüridi, gözlerin yola ṭutdılar,
muntaẓır durdılar. Selmā atasını okudı eyitdi: 2 Yā ata
olmasun kim, himmetüñi ḳalīl dutasın, ehl-i Haramdan
şīr-bahā dileyicek, melikāne dilegil kim kızuñ ḥurmatı
3 ḳavmı içinde kābin dilemekdür; andan ḥasūd gişilerüñ
sözine uymaġıl, daḫı ḳatı sözlü gişileri söylemege 4
komaġıl, olmasun bu seyyidi senden ırak kılasın, bizi
dilerken bizden usandurasın, didi. Andan Hāşım 5 cemʿi
birle yüridi. Yahūdilerüñ uluları, iblīs birle ṭurmış-
lar-ıdı, ilerü geldiler, Hāşıma merḥaba kıldılar, bile
Ü31b ḳarışup 6 yüridiler. Ol dört yüz gişi ḳalan ʿām / ḳavm
arasında ḳarışup bile vardılar. Çün yaḳın geldiler, Be-
nī 7 ' n-Neccār uluları karşu yüriyüp, merḥabā kılup
Hāşımı Mekke uluları birle atdan düşürdiler. Sayvān al-
tında mesnedler 8 üzere Mekke uluları geçüp oturdılar.
Andan Ermūn bin Kaytūn ilerü yüridi, ʿAmr bin Zeyde,
S48b daḫı ʿarab / ulularına iblīsi 9 taʿrīf eyledi. Yügrüş-

diler elin öpdiler, aldılar, içerü girdiler, Mekkenüñ sadrına daʿvet itdiler. İblīs geçdi, 11 sadr yirde oturdı. Yahūdiler ululaı birle oturdılar. Zīrā yahūdilerüñ ol zamānda hurmatları ʿazīm, ʿızzatları 11 delīm, ehl-i kitāb idiler, söz maʿrifet bilmek añlamaḫ bularuñ idi, aḥkām-ı şerīʿat bularuñ katında-y-ıdı, lā-cirem 12 ʿarab içinde muḥterem idiler. ʿAmr bin Zeyd İblīse yakın oturdı. Gendü ḳabīlesinüñ ululaı daḫı gendü-y-ile 13 bile oturdılar. Ol gün bāzār ḳurılmadı. Ḫalḳ beyʿ ve şirā kılmadı. Andan Hāşımuñ karındāşı Muṭṭalib bin ʿAbdimenāf 14 söz açdı, söze bünyāz itdi. Fāṣīḥ dillü gişi-y-idi, evvel ayağı üsdinde ṭuru geldi, eyitdi: Yā maʿşer-i ehl-i Yeṯreb 15 bu cemāʿatumuz Mekke ehlinüñ seyyidleridür, Haramu'llāhdan gelürüz, Allahu taʿālānuñ evinüñ ḳavmı gişileriyüz. Bu karındāşumuz 16 Hāşım bin ʿAbdimenāf kāẓī-yı Haram, seyyid-i ümem, cemīʿ-i ʿarabu'l-ʿurabānuñ seyyididür. Ve ammā ol alnındağı nūr, Ādem 17 peyġambardan berü atadan ataya, oğuldan oğula mīrāṯ ḳalıpdur, her bir zamānda her ḳavm
T30a ortasında kim bu nūr 1 issi ẓāhır oldı, ol zamānuñ ḳav-
S49a mı, nūr issini ol zamānuñ ulusı / kıldılar, zīrā bu nūr bir peyġambaruñdur kim 2 ʿālemde ẓāhır olısardur, ʿarab içinden ẓuhūra geliserdür. Ādem devrinden tā bu deme degin vasıyyet eyle 3 olupdur kim arı ṣulbdan arı raḥma tapşuralar. Çün bu nūr, atadan ataya bizüm ulu ceddümüz
Ü32a Kuṣayy alnına / naḳl itdi. 4 Çün valīdemüz ʿAbdimenāf

vucūda geldi, nūr anuñ alnında göründi, ʿazīz saḳladılar. Bālıġ olıcaḳ Kusayy, 5 oġlı ʿAbdimenāf birle ʿahd itdi, vasıyyet bitigin yazdı kim evlenmeye illā aṣl yirden. Çün atamuz 6 evlendi, çoḳ oġlı ḳızı oldı, ammā nūr ḳarındaşumuz ʿAmru'l-ʿulā alnından ẓāhır oldı; velī ḳalan gişiye nisbet 7 Hāşım alnından ḳatı göründi, ʿaẓīm tecellā ḳıldı. Halḳ gümān iletdiler, yaḳın oldı kim ol Rasūl-i ʿarabī vucūda gele 8 diyü. Hāşım daḫı evlendi, oġul ḳız ḳazandı, ammā maḳṣūdı ḥāṣıl olmadı. Bir gün Ḥaram içinde hātifden ün geldi kim 9 nūr Benī'n-Neccār ḫānedānına naḳl olısardur. Ol sebebden sizüñ kerīmeñüzi dileyü geldük didi; ne buyurursız ne 10 cevāb virürsiz, didi. Andan Selmānuñ atası ʿAmr bin Zeyd ḥurmatlu ulu gişiler birle ayaḳ üsdinde örü 11 turdılar, Hāşımuñ aṣlını ögdiler, Hāşımı ululadılar, taʿẓīm ḳıldılar, andan eyitdiler: Daʿvetüñüz ḳabūl, maḳṣūduñuz 12 ḥāṣıl, ḥācatuñuz revā oldı, didiler;
S49b ammā şīr-bahā virüñ, / mehrini kesüñ, kābinin ʿayān ḳıluñ didiler; ne getürdüñüz ne virürsiz 13 didiler, andan oturdılar. Bu gez Hāşımuñ ḳarındāşı Muṭṭalib örü turdı eyitdi: Yā sādāt-ı Beni'n-Neccār evvel 14 yüz nāḳa virelüm, sūdü'l-ḥadaḳ ve ḥumru'l-veber ne kim ʿarab içinde devenüñ ḥüsninde söylemişlerdür, sinçisinde 15 şerḥ eylemişlerdür, ol yüz devenüñ birisinde bir nişānı eksük olursa yüzin daḫı ḳurbān ḳılalum didi. 16 Daḫı Ḳırḳ ʿarabī at virelüm didi, ʿarab için-

de asīl atlardan, dahı otuz şerīd incü, on kerşe ʿanber, elli nāfe 17 misk, yigirmi batman tīb ve zaʿferān ve ʿūd ve kāfūr kim dile geldi virelüm, didi. Andan İb-
T30b līs Selmānuñ 1 atasına işāret kıldı eyitdi, rāżī olma
Ü32b didi. ʿAmr bin Zeyd eyitdi: Yā İbni ʿAbdimenāf / henüz ıraksız, didi. Andan 2 Muttalib eyitdi: On kul, on kırnak vireyim Habeşī, didi. Yine iblīs işāret kıldı eyitdi, rāżī olma didi. 3 ʿAmr bin Zeyd rāżī olmadı. Muttalib eyitdi: Biñ miskāl kızıl altun dahı vireyim, didi. İblīs yine 4 işāret kıldı. Selmānuñ atası eyitdi: Dahı vir didi. Muttalib eyitdi: Yüz tafsīla harīr virelüm Yemenī ve Şāmī 5 ve Mısrī didi. İblīs yine ʿAmra işāret kıldı, rāżī olmagıl, dahı dilegil, didi. ʿAmr bin Zeyd kahıdı 6 eyitdi: Yā şeyh beni utandurduñ niçe dileyem, didi; tur sen dile, didi. / Andan ʿAmr bin Zeyd aşağa oturdı. 7 İblīs yirinden turu geldi, eyitdi: Yā İbni ʿAbdimenāf bu kadar māl ve tavar kim siz dile geldüñüz bu sehel nesnedür didi; 8 bu hatunuñ kıymatı hurmatı bu degüldür, didi. Andan Muttalib eyitdi: Yā habr-ı kebīr ya ne virelüm, neye rāżısız didi. İblīs 9 eydür, evvel ol hatuna bir mesken gerekdür; ilk añā bir sarāy yapuñuz kim gendü haşamı, hadamı birle anda mesken tuta, 10 karār kıla; bir yirde bir sarāy bünyāz kılıñuz kim bir fersah yol murabbaʿ bünyāzı bırahıla, andan ak mermer döşene, anuñ bigi 11 yüksek yapıla kim tamına çıhıp bahıcah Kisrīnüñ tākı görine, dört yanın-

dan gözedicek iklīmleri temāşā ḳıla, iki aylıḳ 12 yoldan deñiz içinde gemi oynadūġını göre; andan ol ḳaṣruñ ileyinden bir ırmaḳ aḫıdasız kim yüz arşun ini 13 ola, ol ırmaġuñ ayaġı dört bölük ola, bir bölügi Şaṭṭ ırmaġına döküle, bir bölügi Fūrāt ırmaġına dökile, bir 14 bölügi Nīl suyına, bir bölügi Yemen ilinde Ṣan'a ırmaġı birle deñize dökile; andan ol ırmaġuñ iki yanında ḫurma 15 aġaçları dikiñüz kim biticek ol ḫurma aġaçları biribirinden uzun ya ḳısa olmasun, illā barābar bit-
Ü33a sün, / daḫı yimişi 16 biticek birinüñ ir birinüñ giç olmaya, illā barābar yitişsün; andan ol ḫurma aġaçlarınuñ uzunluġı şöyle olsun kim 17 her kim ol aġaçlar üsdine çıḫıp baḫar-ısa ḳāf ṭaġına temāşā ḳılsun. Henüz
T31a sözi aġzında-y-iken Muṭṭalib çaġırdı, 1 eyitdi: Pes iy
S50b ḫaraf olmış / herze söyleyici cāhil kim 'āḳıl gişi bunuñ bigi söz söylemedi, bu ne herze, bu ne fişār 2 sovuḳ sözlerdür kim söyledüñ, didi. Andan 'Amr bin Zeyd iblīsi sekitdi, eyitdi: Ben seni bir bilgülü, bir 'ālim 'ārif şeyḫ 3 ṣanurdum, sen ḫōẕ bir aḥmaḳ, bir cāhil ḳoca imişsin, didi; ne sözüñde ḥalāvet var ve ne 'ıbāratuñda lezzet var. 4 Andan 'Arab ulu̇ları daḫı iblīsi sekitdiler, eyitdiler: Zihī rusvālıḳ kim Benī'n-Neccār ulularınuñ ḳulavuzı, bilicisi 5 bir aḥmaḳ imiş diyeler, dididler. Andan Selmā daḫı sayvān ardında ṭurmış-ıdı, atasına çaġırdı, atasını ṭaşra oḫudı, 6 eyitdi: Saña kim eydür kim bu aḥmaḳ ḳocayı söyledesin, da-

hı Haram seyyidlerini kahıdasın, tiz içerü gir işi
fasl 7 eyle, didi. ʿAmr bin Zeyd içerü girince Ermün
bin Kaytün kim Medīne yahūdilerinüñ ulusı idi, yirin-
den turu geldi, eyitdi: Yā kavm niçün 8 bizüm kāżımu-
zı kim mağrıbdan maşrıka degin bunuñ bigi bilgülü gi-
şi yohdur, sögersiz didi; eger ol didügi size 9 duş-
vār-ısa gendüye āsāndur, didi. Eyle dise ulular anı
dahı sekitdiler. İblīs işāret kıldı, Ermünı kılıç 10
tartdı. Yahūdilerden dört yüz gişi kılıçlar, hançerler
çekdiler, Mekke seyyidleri üzere ġulū kıldılar. Hāşım
11 eyitdi: وَاللهِ هٰذا رُؤْيَتِي Bu gice gör-
dügüm düşüñ taʿbīri budur, didi. Derhāl Mekke seyyid-
S51a leri yirinden turu 12 geldiler, kılıçlar çekdiler, /
Ü33b her biri bir cuhūdı paraladı. / Hāşım iblīsi yakasın-
dan tutdı, diledi kim götüre yire ura. 13 İblīs eyit-
di: Yā Hāşım senüñ elüñ bana irişmez, beni sen öldüre-
mezsin, ben iblīsem, geldüm yahūdileri azdurdum kim
14 senüñ kılıcuñ altında helāk olalar, senüñ erligüñ
bu mülk içinde biline, meşhūr ola, didi. Andan 15 Hā-
şım iblīsi terk itdi, iblīs belürsüz oldı. Hāşım kılıç
çekdi, Mekke fārısları birle hamle kıldılar, yahūdi-
lerden yitmiş 16 iki gişi öldürdiler. Kalan yahūdiler
kaçdılar, halk arasına karışdılar. Andan Hāşım gendü
kavmı birle ellerinde kanlu 17 kılıçlar, tonları kana
bulaşmış bir yaña çıhdılar, tulp oldılar turdılar. Bā-

T31b zār götrüldi. Hāşımuñ ʿabīdları atlar, 1 silāḥlar getürdiler. Ḥaram seyyidleri silāḥ kuşandılar, at bindiler, urış yarağın kıldılar. Yahūdiler mecrūḥ 2 ve mağbūn bir yire dirildiler turdılar. Bākī kabīlenüñ uluları, Benī'n-Neccār seyyidleri katına cemʿ oldılar, eyitdiler: 3 Bu ne maslahat iş-idi kim işledüñüz, didiler. ʿAmr bin Zeydi ilerü oḫıdılar, söylediler. ʿAmr bin Zeyd and içdi, 4 eyitdi: Benüm yahūd birle ittifākum tanışıkum yoḫ-ıdı, bu işden ḫabarum āgāhum yoḫdur, didi. Andan viribidiler, 5 yahūdiler ulusı Ermūn bin Kaytūnı oḫudılar eyitdiler: Hey laʿīn bu ne iş-idi kim başarduñuz, hiç yirden Kureyş 6 birle duşman olduñuz, bizi daḫı bunlara duşman bildürdüñüz, Kureyş çerisine

S51b kim cevāb / virür, ya bunlaruñ 7 heybetine, satvatına kim karşu turur, didiler. Ermūn and içdi; eyitdi: Benüm bu işden ḫabarum yoḫ-ıdı, bu gicenüñ 8 yarısında ol koca kim Hāşım birle turdı söyleşdi, ol Şāmdan geldi, bu fitneyi ol dururdı, ne kim iblīs bulara 9 dimiş-idi, öğretmiş-idi, ʿarab ulularına şerḥ eyledi, geldi bizi yoldan çıḫardı, iş bu belāya bıraḫdı, didi. Andan

Ü34a 10 ulular / şöyle maslahat gördiler kim bir on seyyid ulu mertebelü gişiler, ʿAmr bin Zeyd birle Ermūnı aldılar, 11 Hāşımuñ ḫızmatına geldiler, ʿöẕr dilediler, Ermūnı Hāşımuñ ayağına bıraḫdılar, eyitdiler: Suç bulardan degülmiş, 12 ol kocadan imiş didiler. Hāşım eydür: Bildüñüz mi kim ol koca ne koca-y-ıdı? Ermūn eydür:

Şām iklīminden 13 aḥbārlarun̄ ulusıdur. Hāşım eydür: Ol Şāmdaġı ulu yirinden depremmez; ammā ol ḳoca ṣūratında 14 iblīs-idi kim geldi araya bunca fitne gemişdi, bunca gişinün̄ ölümine sebeb oldı. Andan Hāşımun̄ gönlini 15 aldılar, ol yazı içinde ḳondılar, bu ġavġā ve ġalaba sebebinden bir sehel nesneye rāżī oldılar, kābin kıydılar, 16 Selmāyı Hāşıma virdiler. Şöyle kim resm ve ʿādetdür, Hāşım ḥaymasına vardı, şart itdükleri mālı Muṭṭalib 17 birle ivirdi. Selmā ḳabūl ḳıldı. Gice
S52a olıcaḥ bir ol ḳadar daḥı / māl üsdine ḳatdı yine Hāşı-
T32a ma viribidi. Üç gün 1 daḥı ol bāzārda eglendiler. Andan Medīne şehrine geldiler, ṭoy ḳıldılar, nice kim resm-i ḳadīmdür, Selmāyı Hāşıma ṭapşurdılar. Ol gice kim, 2 Hāşım Selmāya daḥūl ḳıldı. Selmā ḥāmile oldı. Nūr Hāşım alnından Selmā alnına naḳl ḳıldı. İrtesi çün 3 Hāşım Rasūl nūrını Selmānun̄ alnında gördi, ʿaẓīm sevindi, eyitdi: Yā Selmā āḥır zamān peyġambarınun̄ nūrı 4 sana ḳonuḳ geldi, mubārek olsun didi. Ammā içerü taşra girip çıḥmaġıl kim yavuz gözlü gişinün̄ 5 gözi yitişmesün, didi. Andan sefer yaraġın ḳıldılar, Ġazze şehrinün̄ mevsimi olur-ımış, ʿaẓīm bāzār durırmış, 6 ʿazm ḳıldılar kim Ġazze şehrine varalar. Hāşım Mekke seyyidlerin cemʿ ḳıldı, ḳarındāşı Muṭṭalibi gendü yirinde 7 ḳāżī ḳıldı, daḥı şart ḳıldı kim bu ṣāḥıb-nūr
S34b oġıl ulalıcaḳ gendinün̄ / mertebesin, menziletin oġlına 8 ısmarlayalar, ol nūr sebebinden ötrü oġlunı ulu

kılalar; nite kim atası ʿAbdimenāfdan gendüye degmişidi, 9 gendüden dahı oğlına tapşuralar. Andan Selmāya dahı vasıyyet kıldı, eyitdi: Yā Selmā eger ben bu seferden 10 ecel irişip gelmez olur-ısam, zinhār kim be-
S52b nüm vasıyyetümi tutasın, / oğlumı ulalıcak ʿammūlarından ayırmayasın, 11 didi. Zīrā ol nūr sebebinden ululuk anuñdur, Haram içinde kāżī ol olısardur didi; dahı ol sāhıb- 12 nūra eydesin kim evlenicek arı asıldan evlene, bu emāneti arı rahma tapşura didi; andan Muttalibi Mekke 13 şehrine göndürdi. Gendü kalan seyyidler birle Ġazze şehrine ʿazm kıldılar. Çün Ġazze şehrine geldiler, beyʿ 14 ve şirā sat u bāzār kıldılar, metāʿlar aldılar, yükler bağladılar. Ol gice Hāşım hasta düşdi, sayru oldı, 15 çün gendü hālından habar-dār oldı, ʿaklı başına geldi, bildi kim hāl ayruhsıdur, ʿaklı başında-y-ıken divit, 16 kalem diledi, Mekke ulularına bitik yazdı; mālını mīrāṣ kıldı, dahı Medinedegi oğlunı ısmarladı kim ol sāhıb- 17 nūrdur, kaçan bālıġ olıcah zinhār ol oğlumı yirümde kāżī dikesiz, didi. Andan bir bitik dahı Selmāya yazdı, eyitdi kim yā Selmā

T32b 1 ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Selām olsun sañā iy Selma her dem
Selāmat kal ki men gitdüm cihāndan

Sefer kıldum ki assı eyleyem çoḫ
2 Ḫabarum olmadı bu çoḫ ziyāndan

Ġarıblıḫ milk içinde uş ölürem
Yüregüm ḥasrat-ıla ṭolu ḳandan

3 Ḥaramdan Yeṯrebe geldüm ki yaʿnī
Nişān bulam bu bendeki nişāndan

S53a /Seni almaġa nūr ısmarlamaġa
4 Irak düşdüm evümden ḫānumāndan

Saña ol nūrı ḫōẕ ṭapşurdum illā
Bu fikret geçmedi hergiz gümāndan

5 Ben ayrılam senüñ bigi ḥurıdan
Hem ayrıla tenüm bu ṭatlu cāndan

Ü35a Neṯr: / Andan soñra Hāşım bitik 6 içinde yazdı kim yā Selmā ben senden sen benden ṭoymadın, uṣanmadın ecel biribirimüzden ayırdı. Zinhār 7 yā Selmā senüñ ḳatuñda emānetüm vardur. Ḳaçan ol ʿayāl vucūda gelicek ulalıcaḳ, ol oġlancuġı ʿammūlarından 8 ayırmayasın kim ʿarab ululuġı, Ḥaram ḳāẕılıġı, Benī Ḳureyş seyyidleri üzere seyyid olmaḳ anuñdur, didi. Andan 9 Hāşım altı gün yatdı; yidinci gün seḥer vaḳtında teslīm oldı. Bir oġlı Esed adlu Mekkede idi. Bir oġlı Kaʿb 10 adlu bilesince-y-idi. Yaraġın kıldılar defn itdiler. Andan ʿazm Medīneye kıldılar. Çün Medīne eh-

li 11 Hāşımuñ vefātından ḫabardār oldılar, ʿaẓīm zārılıḫ kıldılar. Üç günden soñra Mekke seyyidleri Mekkeye 12 ʿazm itdiler. Selmā Hāşımuñ ehline bitik yazdı eyitdi, beni unutmañuz didi; daḫı bu benüm ḳatumdaġı emāneti 13 ḫaṭıruñuzdan gidermeñüz, āgāh ṭuruñuz, didi. Bitigi Kaʿb bin Hāşım birle göndürdi. Çün Mekke ehli Mekkeye 14 geldiler; Hāşımuñ ehline, evlādına Hāşımuñ vefātı ḫabarın virdiler, feryād ve fıġān ḳılu ṭaşra çıḫdılar. 15 Mekke ehli Hāşım-çun ʿaẓīm zārılıḳ
S53b ḳıldılar. / Zīrā Hāşım kerīm gişi-y-idi, erliklü eridi, ṣāḥıb-ḥüsn ve cemāl-idi, 16 ʿadli ve inṣāfı kemāle yitürmiş-idi. Andan soñra yidi gün ʿazāsın ṭutdılar. Andan sādāt-ı Benī Kureyş 17 cemʿ oldılar, Muṭṭalibi Hāşım yirine, Ḥaram içinde ḳāżī ḳıldılar. Ammā evvel
T33a Muṭṭalib birle ḳavl itdiler kim, nūr issi 1 gelicek mertebe ve menzilet anuñ olısardur, didiler. Muṭṭalib ḳavllarını ḳabūl ḳıldı, sözlerini mesmūʿ dutdı. 2 Andan
Ü35b ʿABDU'L-MUTTALİB VUCŪDA GELDÜGİ ŞERḤ OLINUR. / Ḳāle Ebü'l-Ḥasan, raḥımahu'llāh, Medīne şehrinde 3 Selmanuñ ayı ve güni yitişdi, ammā daḫı ḫatunlar bigi aġrı, iñildi görmedi, āsānlıḫ birle vucūda getürdi. 4 Hātifden ün işitdi kim, yā Selmā ne sırr-ı ʿacīb ve burhān-ı ġarībdur kim bu ṭıfluñ velādeti vaḳtında 5 göresin, ya ẕāt-ı şerīfinde müşāhede ḳılasın, kimseneye ḫabar virme diyü, ısmarladılar. Çün Selmā 6 oğlunı ḥarīrlere şardı, eline aldı, gördi oğlanınuñ alnında Rasūl

nūrı tecellā kılur, saʿādet-sīreti 7 sūratından belürür. Selmā dizi üsdinde oturdı, secde-'i şükrin yirine getürdi, andan ṭıflınuñ başına baḫdı, 8 gördi, bir akça kadarınca yirde aġ kıllar bitipdür, / adın Şeybe urdı, ammā S54a çok ḥamd ve senā ve şükr yād 9 kılmış-ıdı; oġlınuñ adını ḥamd birle yāz eyledi, Şeybetü'l-ḥamd ad urdı; bir ay oġlanı ḫalāyıka göstermedi. Andan 10 ḳavmı ve ḳabīlesi ṭuydılar, göre geldiler, Rasūl nūrını Şeybetü'l-ḥamduñ alnında temāşā kıldılar. Yahūdilerüñ 11 eski zahmı yine yiñilendi, eyitdiler ol āḫır zamān peyġambarı bu oġlanuñ bilinden gelür ya bunuñ oġlı bilinden 12 gelür, didiler. Selmā cemāʿatını cemʿ kıldı, eyitdi: Yā ḳavm ayruḳ ben er alası degülem, didi; ʿavratlar maḥallinde oturası 13 degülem, didi; maṣlaḥat oldur kim ben daḫı at binem, ṭon geyem, atlanam düşem, bilemce çeri atlana, bu oġlancuḳ sebebinden; zīrā bunuñ duşmanları çokdur ve oġlancuḳ yetīmdür, ḳavmından ḳarındaşlarından ırak düşmişdür; eger bu heybet-i melikāne ve saṭvat-ı pāzişāhāne bunuñ çevresinde olmasa duşmandan elem yitişe, 16 yahūdiler anı helāk itmek, ardınca olalar, didi. Sādāt-ı Benī'n-Neccār cemiʿi bu sözi maṣlaḥat gördiler. Evs ü 17 Ḫazrec ḳabīlesinden çeri cemʿ oldılar. Şeybe-Ü36a tü'l-ḥamdı / on yaşına degin bislediler. Ammā güçlü T33b ḳuvvatlu ḳopdı, 1 urduġı gişi yirinden ṭurmaz-ıdı, ṭutduġın uşadurdı, urduġını düşürür-idi. Bir gün şehrden S54b ṭaşra oynar-ıken yahūdi oġlanları birle 2 / güleşürdi,

urışurdı. Meger ʿAbdimenāf oğlanlarından Benī Hāriṣden hem Hāriṣ adlu bir yigit, bir nāka üsdine 3 binmiş-idi, Mekkeden gelmiş-idi, yine Mekkeye gider-idi, baḫdı, Şeybetü'l-ḥamdı gördi. Bir ḳamar ṣūratlu bir müşteri ṭal - ʿatlu, 4 yüzinüñ nūrından göz ḳamaşur, kimsene yüzine baḳamaz. Hāriṣ ṭurdı, ol nūrı temāşā ḳıldı, eyitdi: İy ay ṣūratlu 5 ve iy güneş sīretlü, iy ḳamar yüzlü, iy şeker sözlü:

ŞİʿR

bahr-ı hafîf feʿilātün mefāʿilün feʿilün

İy yüzi ḳutlu mah yañağı ḳamar
V'ey sözi ṭatlu şeh ṭuṭağı şeker

6 Yañağuñdan ḳamar devām utanur
Ṭuṭağuñdan şeker müdām ṭamar

Neṣr: Ne ṭatlu cānsın ne ḫūb ṣūratlu cuvānsın 7 kāşge Ḥaram içinde şāh ola-y-ıduñ, cemīʿ-i ʿarabu'l-ʿurabā milkine pāẕişāh ola-y-ıduñ kim, Ḥāşım 8 dünyeden geçelden berü senüñ bigi ṣūratlu ādam görmedük, didi. Şeybetü'l-ḥamd eyitdi: İy yigit sen Ḥaramdan 9 mı geldüñ, didi. Hāriṣ eyitdi: Belī ben Ḥaramdan gelmişem, ehl-i Ḥaramam, didi. Şeybetü'l-ḥamd eydür: Ya beni niçün 10 bilmezsin, nişānlarumdan tanımazsın, aḫır Ḥāşımdan yetīm ḳalan öksüzin, dirilen Haşımuñ

Selmādan 11 ṭoġan oġlı benem, didi. Hāriṣ deveden aşaġa
S55a indi, Şeybetü'l-ḥamdı / bağrına baṣdı ḳuçdı görüşdi,
eyitdi: Ben ʿammuñ oġlanlarından-12am; adum Hāriṣdür,
didi. Şeybetü'l-ḥamd eyitdi: Beni ʿammūlarum niçün añ-
mazlar, ḳarındaşlarum niçün isde- 13 mezler, didi. Hā-
riṣ eyitdi: Ol sebebden kim Selmā Hāşım birle ḳavl idüp
durur kim gendüden ṭoġan oġlı ulalmayınca 14 ʿammūlaruñ
gelüp almayalar, anasından ayırmayalar. Cemīʿ-i ḳarāyı-
buñ ehlüñ aña güyerler kim gendüzüñi bilesin, 15 eyüyi
Ü36b yavuzdan tanıyasın, andan / geleler, seni alıp atañ Hā-
şım menziletine mertebesine iledeler, ʿarab 16 ululuġı-
nı saña ṭapşuralar, didi. Ammā çün ben geldüm seni bu
mertebede gördüm, varayım cemīʿ-i cemāʿatuña ḫabar 17
vireyim, ḳarındaşlaruñ Esede, Kaʿba ṣıfatuñı söyleye-
yim, didi. Andan Hāriṣ ʿazm ḳıldı, Mekkeye geldi, ʿAb-
T34a dimenāf 1 oğlanlarını Ḥaram içinde cemʿ gördi. Hāriṣ
ilerü geldi, cemāʿat birle esenleşdi görüşdi oturdı,
andan 2 söz açdı, eyitdi:

NAZM

bahr-ı müctes mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

Revāmıdur ki Ḥaramdan bir ay ṭoġmış ola
Dahı münevver ide ayruḫ illeri nūrı

3 Ḥaram vilāyeti ḥasrat ki göre bir yılduz
Güneş bigi ṭoġa Yeṣrebde Kaʿbeden ḥūrı

Kaçan ki dürr-i 4 yetīm ol, cān içre saklanur
ʿAcab ʿacab ki siz ol dürden itdüñüz dürı

Neşr: Andan Hāriş 5 eyitdi: Yā sādāt-ı Haram seyyi-
S55b dümüz Hāşım bilinden Medīne şehrinde / bir oğlan vucūda gelmişdür, 6 Benī Neccārdan ʿAmr bin Zeyd kızı Selmādan sanasın bir ay toğmış ya bir güneş, dahı Yeşreb milkinde 7 zāhır olmışdur. Ol vilāyet ehli anuñ cemāli temāşāsına hayrān kalmışdur, didi; adı Şeybetü'l-hamd, ne tatlu 8 dillü, ne ʿākıl, ne bilgülü, ne saʿādetlü, ne kuvvatlu oğlan; atıcı, urucı, yügrüci, yitici; ammā sizden 9 katı rencīde olupdur. Eydür: Kavmum, karındaşlarum beni bu yetīmlik içinde bir gün añmadılar, istemediler, 10 benüm ʿammūlarumdan ümīzüm olmıdı kim eyle idelerdi, didi. Hāriş eydür: Çün bu sözleri ol yetīmden 11 işitdüm, ayruh benüm kararum kalmadı, uş geldüm size habar virdüm, didi. Çün Hāşımuñ ulu karındaşı 12 Muttalib bu sözlere kulağ urdı diñledi, dahı sabrı karārı kalmadı, eyitdi: Ol yetīm çün ulaldı, bu kadar 13 söz añladı, kavm u kardaş kadrını bildi, aşıl vatanını taleb kıldı; maslahatdur kim karındaşum Hāşımuñ 14 vasıyyetini yirine getürem, ol yetīmi atasınuñ menziline, mertebesine yitürem, didi. Mekke ulusı eyitdiler: 15 Camāʿatdan kimleri bile alursın, ulusdan kimleri atlandurursın, didiler. Muttalib eydür: Benüm 16 gümānumda oldur kim
Ü37a
S56a ol / oğlanuñ anası rāżı olmayısar, bize oğlanı alıp /

gitmege virmeyiser; tedbīr oldur kim 17 sūrat degsürem, varam ol oğlanı uğurlayup alam gelem, didi. Andan Mut-
T34b talib silāḥ kuşandı, İsmāʿīl peyğambar l yayın bile aldı, bir cemāze deve üstine bindi, ʿazm kıldı, yalğuz yola girdi, revāne oldı. Çün Medīne şehrine 2 yaḫın geldi, şehr içinde gördi, bir kaç oğlancuklar bir yirde dirilmişler, bir taşı götürmek isterler, götüremezler. 3 Dīvār dibinden bir ay yüzlü, bir saʿādet yılduzlu oğlan ilerü geldi, ol oğlanları girü giderdi, yalğuz 4 ol taşı gendü götürdi, yazıya yuvaladı; andan alnını açdı çağırdı, eyitdi: Ene Şeybetü'l-ḥamd bin Hāşım 5 bin ʿAbdimenāf seyyid-i Benī Kureyş kāẓıyu'l-Ḥaram. Muṭṭalib çün bu sözleri Şeybetü'l-ḥamd ağzından işitdi, 6 ağladı, deveden aşağa indi, bir dīvār dibinde oturdı, tā kim Şeybe ol oğlanlar birle oynadı. Aḫşam oldı 7 oğlanlar evlü evlerine tağıldılar. Şeybetü'l-ḥamd daḫı ʿazm kıldı kim evlerine gide. Muṭṭalib katına geldi, eyitdi: Yā veledi, ne katı bu ğarıblığa ḫursand olmışsın aṣıl vaṭanuñı añmazsın; dükeli kavmuñ, kabīlelerüñ, ʿammūlaruñ, 9 ʿammalaruñ senüñ cemālüñe müştākdur, didi; daḫı seni görmege ḥasrat, sen yalğuz şöyle bu ğarīblığ içinde 10 kalmışsın, didi. Andan Şeybetü'l-ḥamd
S56b eyitdi: Beñzer kim / sen benüm ʿammūlarumdansın, didi. Muṭṭalib eyitdi: 11 Neʿam. Şeybe eyitdi: Kankısı ʿammūmsın? Muṭṭalib eyitdi: Muṭṭalib ʿammūñam didi. Andan görüşdiler, Muṭṭalib eyitdi: Yā veledi 12 her kim ki bu

nūruñ ṣāḥıbıdur, ol gerek kim Ḥaramuñ ḳażısı ve cemī‘-i ‘arabuñ ulusı ola; maṣlaḥat 13 oldur kim menziletüñe, mertebeñe gelesin, ululuḳ mesnedine geçesin, didi. Şeybe nesne dınmadı, derḥāl 14 sıçradı,çökmiş devenüñ üstüne bindi, eyitdi: Bismi'llāhi yā ‘ammī gel gidelüm, didi. ‘Ammūsı Muṭṭalib sevindi. 15 Muṭṭalib daḫı deveye bindi, daḫı Mekke ṭarafına revān oldılar, ḳarañuda
Ü37b bir menzile yitişdiler kim añā Zü'l-ḫuleyfe/dirler; çün anda yitişdiler, ḳondılar deveye 16 ‘alıḳ virdiler, gendüler daḫı ṭa‘ām yidiler. Andan Şeybe eyitdi: Yā ‘ammī dur yüriyelüm olmasun kim 17 ardımuzca çeri yitişe, didi. Muṭṭalib eydür: Ne çeridür didi. Şeybe-
T35a tü'l-ḥamd eydür: Anam Evs, Ḫazrec cemā‘atın 1 gendiye çeri ḳılıpdur benden ötürü kim yahūdiler beni öksüz, ḫışımsuz diyü ḳaṣd itmesünler didi; daḫı anam çeri birle 2 atlanur, düşer; çün göre kim gice oldı, ben eve varmadum, anamuñ ayruḳ ḳarārı mı ḳalur, derḥāl ardımuzı 3 sürer, didi. Muṭṭalib devesini ilerü getürdi, yol yarağın ḳıldı. İkisi deve üstine bindiler, revān oldı-
S57a lar, / bir 4 iki berīd yol yürimediler illā girüden at kişnemeginüñ üni geldi. Şeybe eyitdi: Uş anam yitişdi, çeri 5 birle didi. Muṭṭalib deve başını çevürdi yoldan çıḳdı, yazıya yüridi. Bu gelen çeri ḫōẕ anası çerisi 6 degülmiş illā Medīnenüñ yahūdileridür kim Şeybenüñ ardınca çıḳıp gelüp dururlar. Yahūdiler ne sebebden atlandılar, Şeybenüñ ardınca geldiler? Sebeb oldur kim Medīnede 7 bir yahūdi var-ıdı, ada Lāṭıya İbni Dekā, anuñ bir oğlı var-ıdı, adı ‘Azrā. Bir gün Şeybetü'l-

hamd yahūdi oğlanları birle 8 oynar-ıdı, oyın arasında urdı, ʿAzrānuñ başın yardı. Şeybetü'l-hamd eyitdi: Yā tā'ifeti'n-nahs uş 9 yakın oldı kim benüm neslümden bir peygambar gele kim sizüñ dīnüñüzi ve kitābuñuzı mensūh kıla, ulularuñuzı 10 öldüre, giçilerüñüzi kullana, mālıñuzı, tavarıñuzı ğārat kıla, didi. Ol oğlan vardı bu sözleri atası 11 Lātıya bin Dekāya söyledi kim baña Şeybe işbunuñ bigi sözler söyledi, didi. Yahūdilerüñ biraz içinde var-ıdı, 12 bu gez dahı biter oldı, dāyım Şeybetü'l-hamdı öldürmege fursat isderler-idi. Çün ʿammūsı

Ü38a ol gice kim Şeybe(y)i alıp Mekkeye döndi. 13 Ol / oğ lancuklar kim Şeybe bularuñ ile oynar-ıdı, ırakdan gör-

S57b diler kim Şeybetü'l-hamd deveye bindi, / bir 14 ʿarab birle Mekke yolına girdiler ve gitdiler. Yahūdi oğlanları atalarına habar virdiler. Lātıya çün bu sözi işitdi, 15 yahūdileri cemʿ kıldı, eyitdi: Fursāt isderdüñüz uş fursāt oldı, tiz atlanuñuz bir bir şehrden taşra çıkup 16 fulān yire cemʿ olınuz, didi. Yitmiş gişi cemʿ oldılar. Lātıya mukaddem oldı, önlerince yüridi, eyitdi: Benüm rāyum 17 oldur kim ne yirde kim irişelüm, aman virmeyelüm öldürelüm, didi. Niyyet berkitdiler,

T35b dahı yüridiler, ol-udı kim 1 yitişdiler. Şeybe anasını sandı kim çerisi birle yitişdi. Çün yoldan şapdılar, yazıdın yabandın yaña 2 yüridiler. Ammā Rasūl nūrı buları çakdı, her kancaru kim yüridiler, Şeybetü'l-hamduñ yüzi nūrınuñ aydınından 3 āşikāra olurlardı. Kaçan kim

bular yoldan çıkdılar yazıya yüridiler. Yahūdiler dahı yoldan çıkdılar 4 yazıya yüridiler. Çün yahın geldiler, Şeybetü'l-hamd buları ünlerinden, sözlerinden bildi kim maʿşer-i yahūdi-5dür. Şeybe ʿammūsına eyitdi: Yā ʿammī bular yahūdilerdür, benüm kaşdıma geldiler, didi. ʿAmmūsı Muttalib eyitdi: 6 Yā veledī, yā Şeybetü'l-hamd işimüz ne duşvār oldı didi; eger anañ-ımıssa ne sāña ne bāña ziyān degmezdi, seni benüm elümden 7 alurdı, yine dönerler-idi; ammā bu katı yavuz oldı kim seni dahı beni dahı helāk iderler, didi; ammā yā Şeybe 8
S58a çün ölmekdür, ilk ben öleyim, / senüñ yoluñda kurbān olayım, didi; andan senüñ işiñi sen bilürsin 9 zīre her kimde kim bu nūr oldı-y-ısa hiç aña zevāl ve ziyān gelmedi, didi. Şeybetü'l-hamd eyitdi: Yā ʿammī sen duʿā 10 birle meded kılğıl, didi; ben döneyüm bu nūr issinüñ bereketinde duşmana cevāb ideyim, didi. Şeybe duşmandan yaña 11 döndi. ʿAmmūsı ol arada turdı. İʿtikādı
Ü38b ol kim / Rasūl nūrı bereketinden oğlana ziyān ve zevāl yohdur. Çün 12 Şeybe biraz ʿammūsından ayrıldı, ırak yüridi, yüzini Hak hażratına tutdı hōş eyitdi:

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

13 İlāhī ʿızzatuñ hakkı-çun iy Hak
Hakīkat haksın u hak üzre mutlak

Semī‘sin u ‘alīmsin ü ḫabīrsın

14 Görürsin ḳullaruñ işin, baṣīrsın

Yetīmem yalġuz u ṭıflam ża‘īfem
Egerçi seyyidem aṣlam şerīfem

15 Ne ḳılıç alduġum vardur elüme
Ne ḳarşu ṭurduġum vardur uluma

Ne duşman ḳarşusına ṭurduġum var

16 Ne oḫ atmaġa yayı ḳurduġum var

Nicesi duşmana ḳarşu ṭurayım
Ya neyle duşmanı atıp urayım

17 Velī bu dünyede meşhūr oldı
Kimüñ kim yoldaşı bu nūr oldı

Anı cümle belādan ḳılduñ imīn

T36a 1 Ḳamu şerr ü ‘anādan ḳılduñ imīn

Benüm daḫı ümīzüm oldur iy Ḥaḳ
Ümīzümi bu ḫalḳa bildür iy Ḥaḳ

2 Bu nūruñ ḥurmatı-çun ḥurmat eyle
Baña baḫma bu nūra ‘ızzat eyle

S58b /Bizi ḳurtar bu duşman heybetinden

3 Ḳamu yavuz gişinüñ mihnetinden

Nesr: Henüz Şeybetü'l-hamd du'ā kılmakda, yalvarmada-y-ıdı kim yahūdilerüñ 4 atlarınuñ ayakları tutuldı yüridügi yirde yire bitdi, dahı turdı dahı deprenmedi; niçe kim depdiler, urdılar atlarını yirleri- 5nden deprene bilmediler. Lātıya eydür: Gördüñüz mi kim bu Benī Kureyşde dahı sihr ve cāzūlık var-ımış, uş 6 bizi cāzūladılar atlarımuzuñ ayaklarını bağladılar, didi.Lātıya mel'ūn hīlet ilerü getürdi; çağırdı eyitdi: 7 Yā Şebyetü'l-hamd niçün bizüm cemā'atumuzdan yüz dönderdüñ, aramuzdan çıkup gidersin, didi. Şeybe 8 eydür: Yā Lātıya eyle tut kim ben çıkdum, giderem siz benüm ardumca niçün geldüñüz, didi. Lātıya eydür: Senüñ atañ Hāşım birle bizüm aramuzda bir vākı'a 9 olmış-ıdı; çün senüñ habarsuz destūrsuz gitdügüñi işitdük, korhduk eyitdük, olmasun kim halk 10 senüñ gitdügüñi bizden göreler,

Ü39a anañ Selmā hatun / eyle sana kim biz seni helāk kılduk; kavmı Benī'n-Neccār 11 kabīlesine habar kıla, aramuza kılıç düşe, fitne ola diyü tiz atlanduh senüñ ardundañ irişdük, didi; 12 dön yine seni anañña ehlüñe iletelüm didi; tā kim kavmuñ bileler kim biz senüñ dōstuñuz,

S59a duşmanuñ 13 degülüz, didi. / Andan 'ammūsı Muttalib Şeybetü'l-hamda eydür: Yā veledī, yā Şeybe bu yahūdilerüñ dahı sözi ırah söz degüldür didi; hem 14 maslahat eydürler, bular dahı fitneden korhup ardımuzca gelip dururlar. Ben yavuz itdüm, sabr kılmah 15 gereg-idüm, anañdan, kavmuñdan seni dileyüp alıp gitmek gereg-idüm,

ivdüm bilmedüm, didi; şimdi maṣlaḥat oldur kim 16 bularuñ birle dönesin, yine vālideñ ḳatına varasın, kaçan ulalasın, bālığ olasın gendü rıżāñ birle 17 gendü yirüñi, menziletüñi ṭaleb ḳılasın, didi. Şeybe eydür: Yā ʿammū bu yahūdiler sañā bañā duşman degüdür, illā al-
T36b numdağı 1 nūra duşmanlıḳ eylerler; dilerler kim ol Rasūl kim bizüm neslimüzden soyumuzdan ẓāhır olısardur, anuñ nūrını söyündüreler, 2 imdi ol nūr söyünmez, illā benüm ölmegüm birle; bular dilerler kim beni öldüreler, tā kim ol Rasūl cihāna gelmeye, 3 atama daḫı bu sebebden ḳaṣd ḳıldılar, öldürmek isdediler; yā ʿammū sen duşmanuñ şīrīn diline mi inanursın, didi. Şöyle kim 4 şeyḫ-irāstīn Mevlāna Celāle'd-dīn buyurur ḳaddese'llāhu sırrahu'l-ʿazīz. دُشمَنْ ارْچِهِ دوُسْتَانَه كُوبَدْ
دَامِ دَانْ ارْچِهِ زِدَانَه كُوبَدْ Nesr:
5 Zinhār yā ʿammī duşmandan dōst işi gelmez, daḫı dōst gişilerden duşman teşvīşi gelmez.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün / mefāʿīlün / faʿūlün

6 Eger duşman sañā söz eyde ṭatlu
Sen eyle ṣanma kim dōst oldı duşman

S59b /Bu dilk ülikde bir fitnesi vardur
7 Aġudur ger şeker döker dilinden

Ü39b Nesr: / Andan Lāṭıya yahūdilere buyurdı, eyitdi: Atdan aşağa inüñ didi, 8 eger atlar yürimezse biz yayak olalum, yüriyelüm, didi. Kamusı atdan aşağa indiler, yayağ oldılar, yüridiler. Şeybetü'l-ḥamd 9 ʿammūsı Muṭṭalibden İsmāʿīl peygambaruñ yayın diledi, eyitdi: Yā ʿammī ceddüm İsmāʿīl yayın elüme sun 10 didi, nebl oḫlarından elüme bir bir sun, didi; tā duşmana hüner görsedeyim, didi. Muṭṭalib eyitdi: Yā veledi yay katı 11 yaydur, sen oğlan gişisin korḫaram iş başarmayasın, duşman üsdüñe ğulū kıla, didi. Andan Şeybetü' 12 l-ḥamd eyitdi: Yā ʿammī sen yayı baña vir daḫı alnumdağı nūruñ muʿcizātını temāşā kıl, didi. Muṭṭalib yayı bir kaç 13 oḫ bile Şeybetü'l-ḥamd eline sundı. Yahūdiler çün karşudan yüridiler; yaḫın geldiler, Şeybe bir oḫ atdı, bir 14 cuhūdı yüregine urdı öldürdi, bir daḫı bir daḫı biribiri ardınca yidi yahūdi öldürdi. Lāṭıya çağırdı, eyitdi: Yā Şeybe 15 elüñi ṭut, ne maṣlaḥatdur kim biz sañā nāṣıḥ, sen bize ʿadūv olduñ, uş bizden yidi gişi öldürdüñ, 16 didi. Şeybe eydür: Ben kandan siz kandan? Siz benüm duşmanumsız, beni öldür-

S60a mege geldüñüz, eger benüm ḫayrum / diler misse- 17 -yidiñüz, anama, ḫabar kılup geleydüñüz; çün anamdan uğurlayın geldüñüz, ḫayr işe gelmedüñüz, didi. Lāṭıya

T37a döndi, yahūdilere 1 eyitdi: Yā kavm mekrüñ ḥīletüñ aşsısı kalmadı, eger iş başarmadın yine dönersevüz, ḫalk arasında bize katı 2 ʿarsuzluḫdur kim biz yitmiş gişi

bir oğlanuñ ardınca gelevüz, yidi gişimüz öle, daḫı duravuz, boş 3 el-ile şara varavuz, ne diyeler didi; pes maṣlaḥat oldur kim er bigi ṭuralum, bu oğlanı öldürelüm, didi. Yine 4 yüreklerin berkitdiler ilerü yüridiler. Yine Şeybetü'l-ḥamd biş yahūdi daḫı öldürdi. Gine Yahūdiler girü ṭurdılar. 5 Aña degin ṣubḥ açıldı, ṭañ yiri aġardı. Lāṭıya eyitdi: Yā İbni ʿAbdimenāf niçün kardaşuñ oğlı 6 Şeybetü'l-ḥamdı / ögütlemezsin, didi. Henüz Muṭṭalib cevāb virmedin Medīne şehri tarafından anası Selmā 7 ḫatun dört yüz atlu develü er birle yitişdi. Çün yahūdiler anı gördiler, biribirine baḫışdılar eyitdiler: 8 İşümüz duşvār oldı, uş Selmā daḫı yitişdi, ne çāre kılalum, ḥālimüz nice olısardur, didiler. Lāṭıya çün 9 gördi kim ayruḫ çāre ḳalmadı, gendüzi ilerü yüridi, ḳaṣd itdi kim Şeybetü'l-ḥamdı ṭuta. Şeybe Lāṭıyanuñ 10 gögsine bir oḫ urdı, anasınuñ gözine ḳarşu, Lāṭıya-

S60b (y)ı öldürdi. / Çün yahūdiler Lāṭıyanuñ ḥālını ol ḥalda gördiler, 11 ṭarṭaġan oldılar, her biri bir yaña ḳaçdılar. Selmā yitişdi, gördi yahūdilerüñ ulularu yatur, oğlınuñ elinde 12 yay, oḫ ṭutup durur. Selmā eydür: Yā veledī seni alıp giden ne gişidür? Şeybe eydür: ʿAmmumdur, didi. 13 Selmā döndi, Muṭṭalibe baḫdı eyitdi: Sen ʿammūlarından ḳankısısın, didi. Muṭṭalib eydür: Ben Hāşımuñ ulu 14 ḳarındaşı Muṭṭalib bin ʿAbdimenāfam didi. Selmā eydür: Niçün oğlumı geldüñ, alıp gidersin, didi. 15 Muṭṭalib eydür: Alıp gider-isem atasınuñ taḫ-

tına, mertebesine, menziletine, cemī'-i 'arabuñ ulusı olmağa 16 iledürem, didi. Selmā eyitdi: Yā Seyyid-i Benī Kureyş niçün bize görinmedüñ, 'ızzat birle gelüp katımuzda oturmaduñ, 17 Şeybetü'l-ḥamdı ḥurmat birle alıp dönmedüñ? Muṭṭalib eyitdi: Uğurlayın geldügümden
T37b murād ol-ıdı kim siz Hāşım birle l ḳavl ḳılmış-ıdıñuz kim senden ṭoğan oğlanı sizden ayırmayalar. Ben eyitdüm: Olmasun kim varam, ḫalḳ arasında oğlanı 2 gendüden dileyem, virmeye,ben ḫacıl ḳalam, ara yirimüze ḫuṣūmat düşe didüm, ol sebebden āşıkāra gelmedüm, didi. 3 Selmā eydür: Ol maṣlaḥatdan ötürü kim atası mertebe-
S61a sine, menziletine iledürsiz; alıp gitdügüñüz / revādur illā 4 henüz ṭıfldur, yüregüm ayruluğına ḳatlanmaz ni-
Ü40b ce ideyim, didi. / Muṭṭalib eydür: Eylese Şeybetü'l-ḥamdı alıp yine dönüñüz, 5 ḳaçan daḫı ulala bālığ ola, atasınuñ menziletin, mertebesin gendüzi isdeyü gele didi. Selmā eyitdi: Gendüzinden 6 daḫı ṣoralum görelüm rıżāsı nicedür, gitmege mi rāżīdur yoḫsa ṭurmağa mı rāżīdur, ḳankıya māyildür 7 bilelüm, didi. Andan Selmā yüzüni Şeybetü'l-ḥamda ḳıldı, eyitdi: Yā veledī, yā ḳurrat-u 'aynī gönlüñ nice diler, 'ammüñ Muṭṭalib 8 birle ḳarındaşlaruñ, ḳavmuñ ḳatına mı varmaḳ dilersin, yoḳsa benümle Medīne şehrine mi dönersin, didi. 9 Şeybetü'l-ḥamd eydür: Yā ana bu iki ḥālı daḫı sen yig bilürsin gitmek daḫı, dönmek daḫı senüñ emrüñe ḳaldı, 10 buyursañ Mekkeye varuram ve ger Medīneye diseñ, Medīne-

ye varuram, ben senüñ sözüñi ḫılāf ḳılmazam, didi. 11 Andan Selmā eyitdi: Yā veledi çün ʿazm ḳılduñ, aṣl vaṭanuña yüz ṭutduñ gidersin, maṣlaḥat 12 oldur kim yoluñdan seni döndermeyem, yola çıḳmış gişiyi yolından döndermek ḫayr olmaya didi, vācib 13 oldur kim atañ devletine, menziletine, taḫtına, baḫtına varasın, didi. Andan Selmā Muṭṭalibe yüz ṭutdı, eyitdi: Yā Seyyid-i Benī ʿAbdimenāf ḳaçan Şeybetü'l-ḥamdı evlendüresin, yaḫşı aṣıl yirden 14 evlendüresin didi; zīrā atalarından ʿahdı ve mīsāḳı, vaṣıyyeti böyle mīrāṣ ḳalıp-
S61b dur / didi, ol vaṣıyyeti bekleñüz, didi. 15 Andan Şeybetü'l-ḥamd birle anası vidāʿ ḳıldı görüşdi eyitdi:

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Selāmat birle varġıl ḳanda varsañ
16 Uġuruñ ḫayr u yoluñ açuġ olsun

ʿAzīz u muḥteşem ḥurmatlu olġıl
ʿAyāluñ rızḳuñ u ʿumruñ çoġ olsun

17 Beni ayruluġ adı yaḫmış-ıdı
Daḫı arturduñ uş ḳo, artuġ olsun

Ben olayım hemīşe derd içinde
T38a 1 Oġul derdüñ daḫı ḳayġuñ yoġ olsun

Hemīşe devlet-ile tut cihānı
İşüñ ḥükm-ile ḥalḳa buyruġ olsun

2 Neṣr: Andan Selmā çerisi birle yine döndi. Muṭta-
Ü41a lib Şeybetü'l-ḥamdı aldı, Mekkeye geldi, ol gice / kim irtesi Mekkeye 3 girürler-idi, Muṭṭalib Şeybetü'l-ḥamda eyitdi: Ben bir rāy ve tedbīr maṣlaḥat gördüm, sen daḥı ol tedbīre mutīʿ 4 olġıl, didi. Şeybetü'l-ḥamd eyitdi: Ne tedbīr ḳılduñ eyit göreyim, didi. Muṭṭalib eydür: Şimdi şehre girürüz, tā eve 5 varınca şehr ehlinden her kime kim uġrar-ısavuz, bāña sorısarlardur kim bu oġlan ne oġlandur diyü; ben eydiserem 6 kim ʿabdumdur, ṣatun aldum getürdüm diyiserem; zīrā maṣlaḥat eyle gördüm kim seni aḥşam ṣūrat-ıla görsedem, 7 tā ḥalāyıḳ seni muḥteşem göreler, didi. Şeybetü'l-ḥamd eyitdi: Rāy rāyıñdur
S62a didi; ne / iş kim, maṣlaḥat görürsin 8 ol işi işlegil, didi. Andan çün şehre geldiler, ḳarşudan gelen ḥalāyıḳ gördi, Muṭṭalib bir deveye 9 binmiş, gelür, bir ay ṣūratlu oġlan bile getürür. Ṣordılar kim yā Seyyid-i Haram bu oġlan ne oġlandur ki bile getürdüñ, didiler.10 Muṭṭalib eydür: ʿAbdumdur; ṣatun aldum getürdüm diyü ḥabar virür. Tā evine gelince her kim ṣordı, Muṭṭalib 11 cevāb eyle virdi. Andan ḥalḳ diline düşdi kim مَا اَحْسَنَ عَبْدَ الْمُطَّلِبْ مَا اَنْوَرَ وَجْهَهُ Ol añā ḥabar virdi 12 ve bu buña ḥabar virdi kim Muṭṭalib bir ḳul getürdi kim Hāşımdan soñra anuñ bigi ḥūb ṣūratlu, münevver

yüzlü 13 adam kimsene görmemişdür, didiler. Ol gün, ol gice şehr içinde Muttalibüñ ʿabdı söylendi. Çün Muttalib 14 Şeybetü'l-ḥamdı eve getürdi. Ol gice ḳavmı ḳarındaşları cemʿ oldılar; ammā taşradan ḳavma, kimseneye bildürmediler kim 15 bu oğlan Hāşım oğlıdur diyü. Muttalibüñ dilegi ol-udı kim Şeybetü'l-ḥamda seyyidlik tonın geydüre, peyġambar- 16 lar tonı birle bezeye, andan taşra çıḫara ḫalḳa görsede. Ammā evvel görmekde

Ü41b Muttalib ḫalḳa / Şeybetü'l-ḥamdı ʿabdum-17 dur, didi. Ḫalḳ arasında, ʿarabu'l-ʿurabā içinde, dilinde Şeybetü'l-ḥamduñ adı ʿAbdu'l-muttalib ḳaldı, ol laḳab bir-

T38b le 1 ʿālem içinde meşhūr oldı. Ol gice Muttalib ʿAbdu'l-

S62b muttalibüñ saçın taradı, / seyyidāne ḳumāş geydürdi, bir 2 ḫuṭba ḫūb ʿıbārat birle ögretdi kim irtesi Ḳureyş uluları ḳatına varıcaġaz oḫıya; andan Ḳusayy ḳamīsını 3 geydürdi, Lüveyy ridāsın egnine gemişdi;

وَ كَلَّلَهُ بِاَكْلِيلِ صَاجَرَ وَ طَوَّقَهُ بِطَوْقِ كِلَابٍ وَعَصَّبَهُ بِعِصَابَةِ النَّضَرْ
4 وَحَزَمَ وَسْطَهُ بِمِنْطِقَةِ اِسْمَاعِيل وَ وَشَّحَهُ بِقَوْسِ اِبْرَاهِيم
وَ اَنْعَلَهُ بِنَعْلِ شِيثٍ وَ خَتَمَهُ بِخَاتِمِ نُوحٍ

andan bir 5 hicin deve eyerledi. Muttalib eyitdi: Sen bir sāʿat eglengil, ben öñdin varayım, Mekke ulularını Baṭḥada 6 cemʿ eyleyeyim; andan sen benüm ardumca gel, didi. Andan Muttalib Ḥarama geldi, gördi. Ḳureyş uluları cemʿ oturmışlar. 7 Çün Muttalibi gördiler, ḳamu cemʿu cemāʿat örü turdılar, ḳarşu yüridiler, Muttalib birle görişdiler. Hāşım 8 oğlından ḫabar sordılar. Mutta-

lib eyitdi: Yā Benī ʿAbdimenāf, yā Benī Kuṣayy, yā Benī Kilāb, yā Benī Ġālib 9 cümleñüz cemʿ oluñuz, Ebṭaḥa dirilüñüz kim size Hāşım oğlından ḫabar var eydeyüm, didi. Andan cemʿ-ı ʿaẓīm birle ḫalḳ-ı 10 enbūh Baṭhada cemʿ oldılar, baḫarlar kim Muṭṭalib ne ḫabar vire, ne söyleye; anı gördiler kim bir ḫūb 11 ṣūratlu, maḥbūb sīretlü, yüzinüñ nūrı tecellā ḳılur, seyyidler ṭonını geymiş, bezenmiş, bir cemmāze deveye binmiş, uş 12 ḳarşudan çıḳa
S63a geldi. Ulular birbirine ṣordılar kim bu ne oğlandur, / kimüñ nesidür diyü. Bilenler bilmeyenlere 13 eyitdiler, Muṭṭalibüñ ʿabdıdur, didiler. Ḳureyş uluları döndiler, Muṭṭalibe eyitdiler: Yā Muṭṭalib ʿabduñı 14 bezedüñ, bize ʿabduñ birle faḫr mı ḳılursın, didiler. Muṭṭalib
Ü42a henüz cevāb virmedin ʿAbdu'l-muṭṭalib 15 yitişdi, / deveden inmedin selām virdi; andan söze başladı, sözi bu oldı kim Ḫuṭba: الحَمْدُ لله مُدِيمِ الدَّيمُومْ 16 وَ مُنشِيِ اِشْتِيَاكَ
الرَّواكِدِ الغُيُومِ القَايِمِ بِأَمْرِهِ السَّمَاءُ وَالاَرْضِ الحَيِّ القَيُّومِ اَحْمَدُهُ عَلَيَ
مَا خَصَّصَنَا بِهِ 17 مِنَ الشَّرَفِ القَدِيمِ و النَّبَاءِ العَظِيمِ مِن مِشكوةِ نورِهِ
T39a النَّبِي اِبْتَدَعَهَا مِنْ ضِيَآءِ جَلَالِهِ وَبَهَاءِ اَنوَارِهِ 1 كَمَالِهِ فَكَانَتْ رَحمَا
نتِهِ بِغَيْرِ مَشَامٍ وَكَلَتْهُ مِنْ غَيْرِ كَلَامٍ وَقَامَ فِيهَا وَعْدُهُ
وَسَبَقَ فِيهَا عَهْدُهُ 2 فَاَوْدَعَهَا الكِرَامَ الاَصْلَابَ وَالطَّاهِرِينَ
الاَنسَابَ وَهِيَ الشَّجَرَةُ الرَّاسِخُ اَصْلُهَا فِي قَرَارِ التَّرَبِيَ 3 وَالمُتَفَرِّعُ
فَرعُهَا فِي نِهَايَةِ العُلَا الشَّامِخَةِ العُقُودِ الطَّيِّبَةِ المَنقُودِ الصَّافِيَةِ المَشرَبِ
اللَّذِيذَةُ 4 المَعْذَبِ الطَّيِّبَةِ المَنبَتِ التَّي نَوَا رَشَنَا هَابِيلاً بَعدَ جِيلٍ
بِعَهدٍ مَوْثِقٍ مِنْ جَلِيلٍ اِلَي اَن اَنتَهَتْ 5 اِلَي خَيْمَتَي فَرعِهَا
عَلَيِّ الاَوَانِي بنِ هَاشِمِ العُلَا وَاَنَا شَيْبَةُ الحَمْدِ وَالثَّنَا وَاَنَا عَبْدُ
المُطَّلِبِ الاَوفَاهُمَا سَمَانِي مِنكُمُ الرِّجَالُ وَالنِّسَآءُ 6

Çün ʿAbdu'l-muṭṭalib bu feṣāḥat ve belāġat ve ʿıbārat birle 7 gendüzüni ʿayān kıldı, kimdügini ḳavmına bil-
S63b dirdi. Andan Kureyş ulularından / atası menziletini ṭaleb 8 kıldı, eyitdi: Yā ḳavm sözümi işidip ḳavlumı ṭutup beni atam yirine ululuġa ḳabūl mı ḳılursız, yoḫsa redmi 9 eylersiz, didi: Çün Kureyş ʿAbdu'l-muṭṭalibi bildiler; kimüñ nesidür, ne aṣıldandur añladılar, ḳamu örü durdılar, 10 ilerü geldiler, devesin çökerdiler. ʿAbdu'l-muṭṭalibi deveden aşaġa indürdiler, bir bir görüşdiler andan elin aldılar atası 11 yirine geçürdiler; atasınuñ menziletini, mertebesini gendüye ṭapşurdılar, ʿazīz ve muḫterem gördiler. Andan Muṭṭalib mefātīḥ-ı 12 Kaʿbe ve sıḳāyete'l-ḥacc ve'l-ḥıcāb ve dāru'n-Nedve, daḫı her ne kim mertebe ve menzilet ʿAbdi-
Ü42b menāfuñ var-ıdı, / ol 13 Hāşıma degmiş-idi; Muṭṭalib cemīʿin ʿAbdu'l-muṭṭalibe ṭapşurdı. Allahu taʿālā ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ Rasūl nūrı bereketinde 14 ḫüsnin, cemālin, sīretin, sūraṭın Kureyşe ve ġayr-ı Kureyşe sevdürdi. Ḫalḳı cemīʿ-i ḫalāyıḳa yaradı, duʿāsı 15 ḳabūl yüzi ḳutlu, ḳadamı mübārek oldı. Mekke ehline bir ziyān ya bir zevāl gelse, ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ duʿāsı 16 bereketinde ol ziyān ve zevāl ḫayra döner-idi, bir duşvār işler olsa ya bir müşkil söz araya düşse anuñ 17 rāyı ve tedbīri sebebinden ol duşvār işler āsān, ol müşkil
T39b sözler ḥal olur-ıdı. ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ 1 ʿālem içinde yaḫşı sīretleri, ʿadli kirle ḥükūmetleri, ḫalḳ arasın-

S64a da kerāmetleri / bilindi. Tā aña degin kim 2 rūm içinde bir melik var-ıdı, mülket ve memleket issidi, çok vilāyetler içinde buyruġı yürir-idi, çok 3 melikler hükmine maḥkūm ve emrine muṭīʿ olmuşlar-ıdı. Bir gice yatur-ıken ol rūm meliki bir ḳorḳulu düş gördi, ol 4 düşüñ heybetinden uyanı geldi, tiz muʿabbırlar cemʿ kıldı, vüzerāyı, ḥükemāyı dirşürdi, eyitdi: Yā ḳavm bu gice bir 5 heybetlü düş gördüm, düşüme taʿbīr eyleñüz, didi. Eyitdiler: Yā melikü'z-zamān ne düş gördüñ, düşüñi söyle 6 görelüm, ol düşüñe göre saña taʿbīr söyleyelüm, didiler. Melik eyitdi: Düşüm içinde gördüm kim ben ḳarañu yirde 7 ṭurmışam, anuñ bigi ḳarañuluḫdur kim ol ḳarañuluḫ heybetinden ḳorḫaram; başumı, yüzümi ṭonum birle örterem, 8 andan soñra bir ün işidürem kim gözüñi açġıl, bakġıl diyü, āvāz gelür. Çün gözümi açdum, gördüm yirden göge degin 9 bir nūr direk dikilmiş, ol nūr aydınında gördüm, boyı uzun canavarlar ṭurur, devenüñ sıfatını söyledi. 10 Zīre ol ilde deve gördükleri yoġ-ıdı, belī devenüñ naḳşını dīvārlarda nakkāşlar, yazarlar-ıdı, ol dīvār- 11 dağı naḳşı

Ü43a görset di, / eyitdi: İşbu sıfatlu cānavarlar üzere ay yüzlü ak ʿımāmelü gişiler binmişler-idi, andan 12 bir cānavarun üsdine bir yaşıl ḳubba dikilmiş-idi, ol kub-

S64b bayı götüren / cānavarun başı kızıl yaḳutdan, boynı aġ incüden, dört ayaġı aġ gümişden, ṭırnaġı kızıl 13 yāḳūtdan ḳulaġı zebercedden, ḳuyruġı mercāndan idi;

ol cānavarun̄ ileyinde bir yigit turmışdı 14 elinde yalın̄ kılıç tutmışdur, ol yigit idi kim halāyıka söz söyler-idi, su'āl sorana cevāb eydürdi; 15 ol kubba içinde bir şahs otururdı bu cemī'-i aydınlık anun̄ yüzi nūrından aydın olur-ıdı; ol 16 kubbanun̄ üsdünde bir 'alem dikilmiş, ol 'alemün̄ başında bir hilāl, ol hilālün̄ üsdinde altundan 17 iki satr yazu yazılmışdur; ol 'azamatdan ve heybetden uyanu geldüm, didi; vezīrlere, mu'-

T40a abbırlara buyurdı, eyitdi: Tiz 1 bana bu düşün̄ ta'bīrini eyidün̄, benüm bu müşkilümi hal idün̄, didi. Cemī'-i bilgi bilenler, hikmet añlayanlar, mu'abbırlar 2 bu düşün̄ ta'bīrinden 'acīz kaldılar, ayruh çāre bulmadılar, melike bir rāhibün̄ habarın virdiler, eyitdiler: 3 Yā melikü'z-zamān bir yirde bir deyr içinde bir rahīb vardur, çok yaş yaşamışdur, öküş 'ilm ohımışdur, eger bu 4 müşkili hal ider-ise, ol hal ider, bu düşi ta'bīr iderse ol eydür, didiler. Melik eyitdi: Tiz anı bana getürün̄, 5 didi. Ulular eyitdiler: Ol rāhib kaçan ol deyre girdi, Mesīh birle 'ahd kıldı kim ölünce ayruh ol deyrden taşra 6 çıhmaya. Melik eyitdi: Eylese biz

S65a anun̄ hızmatına varalum, didi, / çerisin atlandurdı, ulular birle ol deyre 7 geldiler. Rāhibe habar virdiler kim fulān melik düş görüpdür, senün̄ tapuña geldi kim düşüne 8 ta'bīr idesin, didiler. Andan Melik yitiş-

Ü43b di. Rāhib buyurdı, / deyri kilidlediler. Gendü savma'a tākasından 9 aşağa bahdı, melik birle selāmlaşdı, mer-

habā kıldı. Melik düş aḥvālın söyledi, rāhibe şerḥ eyledi. Rāhib 10 eyitdi: Yā melik ġalabañı ıraḫ gideresin, ḫalvat kalġıl, andan bāña yakın gelgil. Melik anuñ bigi kıldı, 11 gendü yaluñuz kaldı. Andan rāhib eyitdi: Yā melik ol ʿalem hilālinde yazulu iki satr kim düşünde gördüñ 12 hiç ol yazunuñ şeklini göñlüñ içine getürüp bir yirde daḫı yazabile-misin, didi. Melik eyitdi: Naʿam ol yazu 13 göñlüm içinde yazılıp durur, didi. Rāhib eyitdi: Ol yazuyı bir pāra kaġıd üzerine yazġıl, bāña sunġıl, didi. 14 Melik divīt diledi, ol ʿalem hilālinde gördügi yazuyı yazdı, rāhibe sundı. Rāhib ol yazıya nazar 15 kıldı, gördi yazılmış kim لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ Rāhib çün bu tevḥīd 16 kelimesini oḫudı, ağladı, döndi melike baḫdı eyitdi: Yā melik gördügüñ düşleri taʿbīr iderem ʿakluñı cemʿeylegil, 17 yaḫşı diñlegil. Ol düşüñ içinde karañuluḫ gördügüñ, ol

S65b küfr karañuluġıdur. Ol ṭonuñ / birle yüzüñi büridügüñ,

T40b 1 bu bāṭıl dīnüñi göñlüñden ikrāh idesin, didi. Daḫı ol nūrdan direk kim yirden göge degin dikilmiş 2 gördüñ, ol nūr-ı islāmdur. Bir cānavar kim gördüñ, Ḥaḳ taʿālā anı elvān cevherden yaratmışdur, ol sıfat-ı 3 Burāḳdur kim Rasūlu'llāh, salla'llāhu ʿaleyhi ve sellim, Leyletü'l-esrā, miʿrācı gicesinde ol Burāḳa bindi, Mescid-i Aḳsāya 4 geldi. Rāhib melike anı bildirdi. Ol Burak üzere bir aġ kubbe gördüñ, ol kubbenüñ içinde bir güneş sūratlu 5 gişi oturmış-ıdı. Melik

eyitdi naʿam eyle gördüm, didi. Rāhib eydür: Ol gördügüñ yüzi münevver gişi Muḥammed 6 bin ʿAbdu'llāhdur,

Ü44a ʿaleyhi's-selām kim ʿarab içinde ẓāhır olısardur, /Mekke şehrinde vucūda geliserdür. Şöyle 7 kim Mesīḥ dilinde kitābu'llāh İncīl beşāret ḳıldı, Muḥammedüñ cihāna geldüginden ḫabar virdi. Ol gördügüñ 8 ʿalem, nuṣrat ʿalemidür. Ol iki saṭr kim ʿalem-i hilālinde gördüñ, göñlüñde naḳş oldı, ol bu iki kelime'-i 9 ṭayyibedür kim لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ

Andan rāhib yirinden ṭuru geldi 10 vardı, bir ṣaḥīfe getürdi, bir murabbaʿ bükülmiş rukḳa açdı, bir görklü sūrat üsdünde Muḥammed adı yazılu, dört 11 sūrat daḫı ol ḫūb sūratuñ iki yanında yazılmış, dört yāruñ adı

S66a / üsdlerinde yazılmış gördi. E'immetü'd-dīn, ḫulafā'u-

12 r-rāşidīn Ebū Bekr ve ʿÖmer ve ʿOsmān ve ʿAli, raẓıya'llāhu ʿanhum cemaʿīn, andan cemīʿinüñ üsdinde yazılu kim 13 لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ

Melik ol sūratları göricek eyitdi: Naʿam ol gişiler kim 14 gördüm düşümde aḳ ṭonlu develer binmişler-idi, ol gişiler bu sūratlu gişiler-idi kim gördüm didi; daḫı ol yazu- 15 dur kim ʿalem-i hilālinde oḫıdum, girçeksin didi; ol yazu bu yazudur, didi. Andan soñra melik eyitdi: Baña 16 bir ögüt virgil, bir naṣıḥat söylegil, didi kim senden benüm dīnüme ve dünyāma bir fāyide degmiş ola, didi. 17 Rāhib eydür: Yā melik ḥaḳ ẓāhır oldı beyān göründi, bu ḳadar işāret, ʿināyet bere-

T41a kātındandur, saña rūzı oldı didi. 1 Bu bāṭıl dīni terk eyle kim Rasūl vucūda gelmege otuz yıl daḫı ḳaldı; çün ol mubārek, vucūda 2 gele, ḳırḳ yaşına degin sükūt kıla söylemeye, andan soñra daʿvete şurūʿ ḳıla, ne kim edyānlar vardur, 3 mensūḫ ola, anuñ kitābından artuḳ kitāblaÜ44b ruñ ḥükmi yürüyesi, degüldür, / didi. Melik eyitdi: Pes bu nasrānī dini ne dīndür? Rāhib eydür: 4 Īsādan soñra düzdiler, tasnīf itdiler, didi. Zīrā cemīʿ-i dīn bir dīndür; her peyġambar ki geldi cemīʿi islām 6 dīninden söyledi, ḫabar virdi, illā ol rasūlden soñra dīnden azdılar, ol kitāb aralarından götrüldi; lā-cirem Ḥaḳ ta - ʿālā bir peyġambar daḫı viribidi; / ol ṭoġrı yoluñ ḳulaS66b vuzı oldı, hem ṭoġrı dīnüñ yolını görsetdi; çün ol rasūluñ daḫı devri geçdi; ol rasūlden soñra ḳalan ümmet yine 7 İslām dīnini yavu ḳıldılar, itürdiler, yine ol şerʿ yalını, ṭoġrı yolı azdılar; pes yine bir peyġambar daḫı geldi, yine 8 ol şerʿ yolını beyān ḳıldı, ḫalḳı yine ṭoġrı dīne daʿvet eyledi; biz daḫı bu sebebden bildük, dīnimüz bāṭıl dindügin kim işde yine bir peyġambar ẓāhır ola durur kim dīnden azmış ümmete, bāṭıl dīn 10 ṭutan ḳavma ṭoġrı yol, ṭoġrı dīn görsetmege gele ṭurur; eger şöylemişse-y-idi kim bu dīnimüz ḥaḳ dīn-imisse, gümānsuz 11 yaḳīnumuz ḥażrata yaḳın mıssa ol rasūl ḥacāt degül-idi kim geleydi; çün ʿĪsā ʿaleyhi's-selām ḫabar virdi kim benden 12 soñra bir rasūl geliserdür kim adı Aḥmed olısardur, pes bilgi bilenlere maʿlūm oldı

kim ʿĪsā peyġambardan 13 soñra ʿIsānuñ ümmeti gümrāh olısardur, ṭoġrı dīni terk idüp bāṭıl dīn ṭutısardur, anuñ-ıçun ol ṣāḥıb- 14 daʿvet cihāna yüz ṭutdı gelür kim ḫalkı yine ṭoġrı dīne ḳulavuzlaya, bāṭıl dīnden ḳurtara, didi. Rāhib 15 ḫōş şerḥ ve beyān birle sözledi, illā meliki'r-Rūm sözüni yaḫşı añlamadı, eyitdi: Yā rāhib neden maʿlūm 16 oldı kim anuñ dīni ḥaḳ dīn-

S67a dür, ümmeti ṣālıḥ ümmetdür. / Rāhib eyitdi: Andan maʿ-

lūm oldı kim ol Rasūl seyyidü'- 17 l-mürselīn ve ḫātem'n-nebiyyīndür, / andan soñra daḫı peyġambar gelesi

Ü45a

T41b degüldür, anuñ ümmeti ṭoġrı dīnden azarmıssa 1 ya bāṭıl dīne ṭaparmıssa bir peyġambar daḫı gelmek lāzım geledi; pes bu sebebden bildük kim anuñ dīni ḥaḳ 2 dīndür, ümmeti merḥūm ümmetdür, pes ol peyġambara īmān getürdük, didi; sen daḫı yā meliki'z-zamān īmān 3 getür, musulmān olġıl didi, āḫırat ʿaẕābından cānuñı ḳurtar, didi. Ol melik rāhibüñ ḳamu sözlerine ṣaddaḳ didi, 4 illā bu söz kim nasrānī dīni bāṭıldur didi, bu söz melike ḫōş gelmedi, buyurdı deyrüñ ḳapusını sıdılar, eyitdi: 5 İçerü girüñ, rāhibi bañā getürüñ didi, tā kim, anuñ birle yaḫşıdan baḥs ideyüm, didi. Rāhib çün ol 6 meliküñ sözüni işitdi, yüzini yire vurdı eyitdi: İlāhī ve seyyidī ve mevlāyī ol Muḥammed ḥabībüñ ḥurmatı-çun 7 ve āli beyt-i Muḥammed ḥurmatı ḥaḳıçun kim benüm rūḥumı anuñ dīni üzere ḳabż eylegil ve beni revā görmegil kim 8 dīnsüz gişiler elinde ʿaẕāb

çekem ve mihnet görem, didi. Meliku'r-Rūm rāhibüñ sözlerini diñler-idi, munācāt 9 kılduğın işidüp añlar-ıdı. Andan Hak taʿālā rāhibüñ cānını ḳabż eyledi. Çün melik rāhibüñ ölüminden 10 habar-dār oldı, Hak taʿālā heybetinden korḫdı, derḥāl Muḥammede īmān getürdi musulmān
S67b oldı, döndi 11 çerisi birle gendü evine / geldi; çok tuḥfeler, armağanlar, belekler ʿAbdu'l-muṭṭalibe viribimege yarak kıldı, baʿżı hediyelerden 12 bir bisāṭ ivirdi, yaʿnī bir ḳalı ebrişimden ṭokunmış idi, Kaʿbenüñ içine ölçü idi, ini uzunı hem Kaʿbenüñ ininçe 13 uzununca idi, nakşına murassaʿ iş işlemişler-idi, ak incüler, kıymatī taşlar bile nakşını bezemişler-idi, 14 dört kırañında köşelerinde altundan murassaʿ ḥalḳalar berkitmişler-idi, farrāşlar ol ḥalḳalara ébrişimden
Ü45b 15 bağlar geçürmişler-idi; / daḫı ol bisāṭı diricek seferi sofra gibi direrler-idi, ne kim dünyede cānavarlar vardur, vuḥūş-lɶdan ve ṭuyūrdan cemīʿinüñ şeklini ol bisāṭuñ içinde doḫumışlardı, ol zamānda maġrıbdan māşrıḳa degin 17 söylenecek tuḥfelerden idi; ol bisāṭı niçe tuḥfalar, māllar birle meliki'r-Rūm ʿAbdu'l-muṭṭalibe viri-
T42a bidi. Baʿżı rāviler 1 eyitdiler kim ol bisāṭı Seyfi Żi'lyezen viribidi. Ol gün kim ʿAbdu'l-muṭṭalib ol bisāṭı Kaʿbe içinde döşedi, 2 ʿaẓīm ṭañsuḫ geldi. Ḫalḳ-ı ʿālem ol gün cemʿ oldılar, ol bisāṭı temāşā kıldılar, maslaḥat eyle gördiler kim 3 ol bisāṭı yılda bir gün döşeyeler, ol gün kim ol bisāṭ döşene Mekke şehrinde ol gün bayrām güni ola. 4 Anuñ bigi kılurlar-ıdı, yıl-

da bir gez döşerler-idi. Seyyidler ulular cemʿ olurlar-
S68a ıdı. ʿAbdu'l-muṭṭalib ṣadr yirde/otururdı. 5 Ulu kažāyalar, ulu daʿvīler ol gün söylenürdi. Bu kāʿıde Mekke şehrinde müstemir ḳaldı. ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ 6 ʿızzı, şerefi cihān içinde artdı.

HİKĀYET-İ BİʾR-İ ZEMZEM KİM ʿABDU'L-MUTTALİB NİCE AÇDI

7 Çün ʿAbdu'l-muṭṭalib ḥükümet ve ʿadl ve inṣāf birle ʿālemde ad çıḫardı, ululuḳ seyyidlik sīreti gendüde sūrat 8 bağladı, Benī ʿAbdimenāfdan ḳız aldı evlendi, bir oğlı ṭoğdı, adını Ḥāriṣ urdı. Oğlı daḫı on biş yaşına 9 yitişdi, ammā Rasūl nūrı ʿAbdu'l-muṭṭalib alnından zāyil olmadı. Bir gice ʿAbdu'l-muṭṭalib yaturken düş gördi, düşi içinde 10 hātifden ün işitdi kim يَا شَيْبَةَ الْحَمْدِ يَا عَبْدَ الْمُطَّلِبِ احْفِرْ طَيِّبَةَ ʿAbdu'l-muṭṭalib uyḫudan uyandı, fikre düşdi 11 eyitdi: ʿAcab ṭayyibe ne nesnedür didi, ol gün ol fikr birle ḳaldı, bilmedi kim ṭayyibe dimek ne-
Ü46a dür, ikinci gice yine 12 hātifden / ün işitdi kim يَا عَبْدَ الْمُطَّلِبِ احْفِرْ بَرَّةَ Şeybe düşi içinde sordı kim birre ne nesnedür, ya ṭayyibe 13 nedür diyü. Cevāb gelmedi. Şeybe uyandı duru geldi, hiç kimseneye bu sözi söylemedi, ol gün daḫı meşġūl gezer-idi, 14 Çün üçünci gice oldı, hem yine ʿAbdu'l-muṭṭalibe çağırdılar kim يَا شَيْبَةَ الْحَمْدِ احفر مصونة Eyitdi: Eyyühe'l-ḳāyıl 15 ma-

sūne ne nesnedür, didi. Cevāb geldi kim احفر بئر زمزم
Şeybe sordı kim وما الزمزم zemzem ne nesne-
ye dirler, 16 didi. قال لا تنزف ولا تذم سقي الحاج
S68b الاعظم وهي بين الفرث والدم عند نقرت الغراب الاعظم عند قرية 17 النمل
ʿAbdu'l-muṭṭalib uyḫudan uyandı, bir sāʿat fikr kıldı,
bildi kim ol zemzem kuyusıdur kim İsmāʿīl peyġambardan
T42b 1 soñra örtüldi, belürsüz oldı, kimsene anı ayruk añmadı, açmadı; şimdi gendiye işāret oldı kim zemzem kuyusını kaza, açа, arıda. ʿAbdu'-2l-muṭṭalib bil bağladı, oğlı Hārişi ilerü oḫıdı, eyitdi: Yā Hāriş bir kazma, bir macrafa alġıl, bilemce gelgil, didi. Hāriş 3 eyitdi: ʿAbīdlardan bir iki ʿabīd bile alayum mı, didi. ʿAbdu'l-muṭṭalib eyitdi: Yok yā veledī, bu iş ʿazīz işdür, ulu işdür didi; bu işi 4 biz gendü elümüz birle işlesevüz gerekdür didi; zīrā yalġuz bañа emr olupdur didi; andan ʿazm kıldılar, ol nişān virdükleri 5 yire geldiler, yir kazmağa meşġūl oldılar. Kureyşe ḫabar oldı kim ʿAbdu'l-muṭṭalib hātifden işāret olmış kim 6 zemzem kuyusını gendü kaza, gendü açа, gendü arıda, düşi içinde gendüye eyle işāret olmış, didiler. Andan Kureyş 7 seyyidleri cemʿ oldılar, ʿAbdu'l-muṭṭalib katına geldiler, eyitdiler: Yā Şeybetü'l-ḫamd ne işe meşġūlsın, / didiler.
Ü46b Abdü'- 8 l-muṭṭalib eydür: Ol zemzem kuyusı kim evvel var-ıdı, İsmāʿīl peyġambardan soñra örtüldi, belürsiz oldı; bañа hātifden ün 9 geldi kim ol kuyuyı açġıl, içini arıtġıl diyü, destūr oldı, geldüm Allāhuta ʿālā-

S69a nuñ emrini yirine getürürem, didi. / Şeybetü'l- 10 hamduñ bir ʿammūsı oğlı var-ıdı. Aña ʿAdī bin Nevfel bin ʿAbdimenāf dirler-idi, māl-dār-ıdı, müknet issi er-idi, Kureyş 11 arasında mertebelü er-idi. ʿAbdu'l-muttalib şöhret tutınca, ululuğ adın adanınca, Kureyş içinde ulu oldı. Halk anı muʿazzez ve muhterem görürler-idi. Çün ululuh ʿAbdu'- 12 l-muttalibe mukarrar oldı, ʿammūsı oğlı ʿAdī bin Nevfele hōş gelmedi, düşmenlik tutdı. Çün zemzem kuyusı üsdine 13 geldiler, aḥvālı ʿAbdu'l-muttalibden sordılar. Şeybe düş hikāyetini, hātif sözüni söyledi. ʿAdī ilerü geldi eyitdi: Yā 14 Şeybetü'l-ḥamd bu Zemzem kuyusını kazmağa, arıtmağa biz dahı ortak oluruz, bile kazaruz, bile arıduruz, didiler. Şeybe 15 eyitdi: Ben maḫsūṣ oldum, bana emr oldı, yalğuz ben kazaram, ben arıduram, didi. Kureyş araya girdiler, eyitdiler: Yā 16 ʿAbdu'l-muttalib biz seni kamazuz kim yalunuz bu işi işleyesin, didiler. Söz çok oldı, ğalaba artdı. ʿAbdu'l-muttalib 17 eyitdi: Maslaḥat oldur kim bir bilgülü gişi katına varavuz, anı bize ḥākim

T43a kılavuz, ol ne buyurursa anı tutalum, 1 didi, ʿakl-ıla ʿilm-ile görelüm bize ne kılavuz ne ḥükm ider, didi. Kureyş uluları eyitdiler: Şām vilāyetinde 2 Benī Saʿd kabīlesinden bir ʿavrat vardur; kāhinedür, cemīʿ-i ʿarabuñ müşkili anuñ katında ḥal olur, 3 didiler. Biz

S69b dahı anuñ katına / varalum, muḥākemeye turalum, ol ne ḥükm iderse aña rāżī olalum, didiler. 4 ʿAbdu'l-mutta-

lib dahı rāżī oldı, yarak kıldılar, seyyidler Şeybe-yile atlandılar, haşam ve hadam birle yüridiler, Şām 5 ile Hicāz arasında bir susızlık yire irişdiler. Tavar
Ü47a / buñaldı, ayruk yürimez oldı. Seyyidler ʿAbdu'l-muṭṭalibe 6 bakdılar, eyitdiler: Yā seyyid ne rāy görürsin, nice idelüm, didiler. Şeybe eyitdi: Her biriñüz bir kuyu kazuñuz didi, ya 7 oldur kim kazduğuñuz yirde bir su tamarına uğrayasız, su bulına, halka rāhat yitişe ya oldur kim giceye degin 8 bir eglenmek ola, gice sovuğında göçevüz, ola kim bir hayra yitişevüz, didi. Eyle itdiler, giceye degin yir kazdılar çāre 9 olmadı, kimsenüñ kuyusında sudan nişān bulınmadı. ʿAṣr vaktında Şeybe eyitdi: göçelüm yüriyelüm didi, ola kim bir mubārek 10 bukʿaya uğrayavuz. Develerini ilerü getürdiler, yükletdiler, andan bindükleri hicinleri getürdiler. Kamu seyyidler bindiler, Şeybe 11 katına geldiler kim Şeybe dahı devesine bine, yüriyeler. Şeybe bir ayağını götürdi, deve üsdine urdı, diledi kim bir ayağın dahı 12 kaldura; Allah taʿālānuñ kudratından Şeybenüñ ol yirdegi ayağı altından su sıçradı, zülāl bigi bir bınār ahdı. 13 Halāyık şāzumān oldılar, yüklerin şeşdiler, ol sudan içdiler, tavarların suvar-
S70a dılar. / Andan cemāʿat 14 Şeybe katına geldiler, eyitdiler: Yā ʿAbdu'l-muṭṭalib biz yine dönerüz, ol kāhine ʿavrat katına varmazuz, didiler. 15 Şeybe eyitdi: Neden ötürü varmazsız, didi. Seyyidler eyitdiler: kim

çün senüñ menziletüñ Allahu-taʿālā katında ol kadar 16 vardur kim kuru yirden ayağuñ altından su atılur, eger Zemzem kuyusın açmağa, arıtmağa yalunuz sana destūr oldı-y-ısa 17 ne ʿacabdur, didiler; biz boyımuzca kuyu kazduk, bir tamar su bulmaduk, sen ayağuñ basduğuñ yir-
T43b den zülāl bigi 1 su çıkdı akdı, didiler; pes dükelimüz maslahat gördük kim Zemzem kuyusın sen yalunuz açasın,
Ü47b arıdasın didiler; 2 andan yine döndiler. Çün / Mekke şehrine geldiler, ʿAbdu'l-muttalib gendüzi yalunuz Zemzem kuyusın kazmağa 3 arıtmağa başladı. Çün Zemzem kuyusı tamām oldı, arındı, açıldı, kuyu içinden kalıʿī sanduklar birle kılıçlar, zirihler çıkdı, 4 dahı iki kızıl altun geyikler buldılar, çıkardılar. İsmāʿīl peygambardan soñra Beni'l-Hımyar Mekkeyi ğarat 5 kıldılar. Zemzem kuyusını bular toldurdılar, örtdiler. Ol ğanīmatı dahı kuyu içinde alar gizlemişler-idi. Andan Kureyş 6 uluları cemʿ oldılar, eyitdiler: Yā ʿAbdu'l-muttalib bu ğanīmatda bizüm dahı nasībumuz vardur, didiler. ʿAbdu'l-muttalib 7 eyitdi: Üç nasīb idelüm didi. Bir nasībı benüm, biri sizüñ, biri Kaʿbenüñ olsun, didi. Cemīʿ-i halāyık bu 8 sözi maslahat gördiler, andan kaddāh ohudılar, yaʿnī kurʿa gemişici ʿarab içinde bu kāʿıde var-
S70b ıdı / kim 9 bir gişi maʿrūf olur-ıdı, kurʿa gemişmekde. Kaçan māl üzere, milk üzere, tavar üzere üleşik düşse ol maʿrūf 10 gişiyi ohırlar-ıdı, gelür-idi, kurʿa gemişür-idi. ʿArab luğatında ana kaddāh dirler-idi. ʿAb-

du'l-muṭṭalib rūzıgārında Mekke şehrinde 11 bir kaddāḥ var-ıdı, adı ʿAbdihibel kurʿa gemişici ol-ıdı. ʿAbdu'l-muṭṭalib eyitdi: İki iki kadaḥ salğıl kurʿayı didi, iki saru 12 kadaḥ Kaʿbenüñ gemişgil didi, iki kara kadaḥ benüm-içün, iki aḫ kadaḥ Kureyş içün gemişgil, didi. Çün kaddāḥ kurâ 13 gemişdi. Kaʿbe kurʿası iki altun geyik üzere düşdi. ʿAbdu'l-muṭṭalib kurʿası kılıçlar, sanduklar üzere düşdi. 14 Kureyş kurʿası zirihler üzere düşdi. ʿAbdu'l-muṭṭalib eyitdi: Benüm nasībum daḫı Kaʿbenüñ olsun, didi. Andan 15 Şeybe Kaʿbeyi bezedi, sakfınuñ zīnetini altun birle düzdi, mızrābların kapularınuñ halkaların ve kuşakların 16 altundan eyledi. Evvel zīnet kim Kaʿbeye zeyn eyledi, ʿAbdu'l-muṭṭalib bezedi,

Ü48a zeyn eyledi. / Kāle Ebu'l-Ḥasanı' 17 l-Bekrī, raẓıya'llāhu ʿanh, rivāyet kıldı kim çün ʿAbdu'l-muṭṭalibde ʿarab uluları, Mekke seyyidleri bu kerāmetleri gördiler.

T44a 1 bu ʿaḳl birle işlemek, tedbīr ve firāset birle ʿamel kılmaklığı, çün anda temāşā kıldılar, ʿAbdu'l-muṭṭalibe

S71a ʿaẓīm 2 ḥurmat itdiler. / Ḫāssa Zemzem kuyusın açduğından soñra cemīʿ-i ʿarab içinde ʿızzatı, şerefi, ḳadrı, 3 ḳıymatı, ḥurmatı artdı, illā bir ḳaç ulu gişilere anuñ ululuğı ḫōş gelmedi. Zīrā gendülerüñ ḥurmatı giçildi, 4 bildiler kim ʿAbdu'l-muṭṭalib ululuğa mukarrar olısardur. Alardan birisi ʿAdī bin Nevfel idi kim Hāşımuñ ulu 5 karındaşınuñ oğlı-y-ıdı. ʿAbdu'l-muṭṭalib birle ʿAdīnüñ arasına duşmanlıḳ düşdi, biribirine

acı söz virmege 6 başladılar, cemʿiyyet içinde biribirine nükte ve bidele söz söylerler-idi. Zīrā ʿAdī dahı ululuk talaşurdı, 7 ol ululuk sebebinden duşmanlık hāsıl oldı. Hāssa kavm duşmanlığı katı duşmanlık olur.

BEYT

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

8 Hazer kıl duşmanuñ şerrinden iy dōst
Velī kavm olsa duşman çok hazer kıl

Eger yad olsa duşman hiç kayırma
9 Kavum duşman olursa dur sefer kıl

Negr: Çün ʿAdī bin Nevfel bin ʿAbdimenāf düşmenlige bil bağladı, 10 bir gün ʿAbdu'l-muttalib birle ʿAdīnuñ sözi karşulaşdı, biribirine acı sözler söylediler, ʿAdī eyitdi: Yā 11 ʿAbdu'l-muttalib sen kandan, bu seyyidler üzere ululuk eylemek sana kandan didi; sen ara yirimüze ġarīb 12 geldüñ, Medīne şehrinde yetīm ulaldıñ, miskīnlik birle büyüdüñ, soñra bu ulular sana şef-
S71b kat 13 / kıldılar, seni ol miskīnlikde koymadılar, getürdiler seni ʿazīz kıldılar, hurmatlu yire geçürdiler; andan yā 14 ʿAbdu'l-muttalib senüñ oğlanlarıñ irişmedi, yitişmedi kim sana bir ard arha olalar kim ʿarabuñ fahrı evlādı 15 öküşliginden, zürriyeti çokluğındandur;
Ü48b / pes gendü hāluñı bilgil, sözüñi gendü kadaruñca söy-

legil. 16 ʿAbdu'l-muṭṭalibe el-ḥaḳ bu sözler ḳatı geldi, durdı, Kaʿbeye geldi, Kaʿbe ḳapusınuñ ḥalḳasını ṭutdı, eyitdi: İlāhī, seyyidī 17 ve mevlāyī sen ṭanuġ olġıl, senüñ melā'ikelerüñ ṭanuġ olsun eger benüm on oġlum
T44b olur-ısa birisini senüñ 1 yoluña fidā ḳılam, ḳurbān eyleyem didi; ʿahd itdi, neẕr ḳıldı kim on oġlı olıcaḳ birisini Ḥaḳ taʿālā 2 yolına ḳurbān eyleye, andan evine geldi dört yaña gişiler viribidi, ulu gişilerden ḳız aldı, evlendi. Evvel Cündüb 3 bin Ḥācer ḳızını aldı evlendi, adı Semera'l-ʿāmirī. Ol Semerādan bir oġlı oldı, adını ʿAbdu'l-ʿuzzā urdı, laḳabı Ebū Leheb; 4 andan dahı ḫatunlar aldı, oġıl ḳız ḳazandı. Rāvī eydür: ʿAbdu'l-muṭṭalib altı ʿavrat evlendi, on altı oġlı 5 ḳızı oldı, onı er ʿayāl, altısı ḳız ʿayāl, bir ḫatunı Benī Kilābdan idi, adı Nübeyle bint-ü Ḥabbābü'l-kelbiyye, / bir
S72a ḫatunı 6 adı Ḥāle İbnet-i Üheybe, bir ḫatunı Fāṭıma bint-i ʿAmr bin ʿĀyidü'l-maḫzūmiyye, bir ḫatunı Lübnā bint-i Ḥācim el-Ḫuzāʿiyye; 7 ammā Nübeyle bint-i Ḥabbābdan iki oġlı ṭoġdı, biri / Żırār, biri ʿAbbās; dahı Üheyb ḳızı Ḥāleden iki oġlı ṭoġdı biri Ḥamza biri Mukavvam; dahı eydürler kim Ḥāleden üç oġlı ṭoġdı, Ḥamza 8 ve Mukavvam ve Ḥacal. Ammā Ḥacala laḳab Ġaydāḳ dirler-idi. Niçün Ḥacala Ġaydāḳ didiler? Anuñ-ıçun kim kerim idi, eli açuġıdı. Ol üç ḳarındaşuñ bir ḳız ḳarındaşları 9 dahı ṭoġdı Ḥāleden adını Ṣafiyye urdılar. Ammā ʿAmr bin ʿĀyid ḳızı Fāṭımadan üç oġlı ṭoġdı. Bir oġlınuñ adı 10 ʿAbdi-

menāf kim soñra adı Ebū Ṭālib oldı, birisi oġlı adı Zübeyr, üçünci oġlınuñ adı ʿAbdu'llāh idi. Altı kızınuñ
11 birisi Ṣafiyye idi kim Ḥamza anası Hāleden toġmış-
Ü49a ıdı / biş kız daḫı ʿAbdu'llāh anası Fāṭımadan vucūda geldi; 12 birisinüñ adı Beyżā idi kim aña Ümm-ü Ḥakīm daḫı didiler; birsinüñ adı ʿĀtike idi, birisinüñ adı Esmā, birisi 13 Ervā, birisi Birre. Rasūl atası ʿAbdu'llāh birle bular bir atadan ve bir anadandur. ʿAbdu'lmuṭṭalibüñ altı ḫatunınuñ 14 adı Ümm-ü Ḥāriṣ, Semerā, Lübnā, Nübeyle, Hāle, Fāṭıma. On oġlınuñ adı: Ḥāriṣ, ʿAbdu'l-ʿuzzā, Żırār, ʿAbbās, Ḥamza, Muḳavvam, 15 Ha-
S72b cal, ʿAbdimenāf, Zübeyr, ʿAbdu'llāh. / Kızlarınuñ adı. Ṣafiyye, ʿĀtike, Beyżā, Esmā, Ervā, Birre. Ammā ʿAbdu'llāh vucūda geldüginüñ şerḥin eydelüm: Rāvīler eydürler: Bir gice 16 ʿAbdu'l-muṭṭalib yatur-ıken düş gördi; görür düşi içinde kim bilinden bir aḳ silsile çekilür, uzanur gögden yaña ṭartılur, 17 andan ol zencīr uzandukça ay bigi aydınlıḳ virür, ol silsilenüñ
T45a ucı ayrılur, dört ayruç olur. 1 bir ucı göge çıḳar, bir ucı yire biter, bir ucı maşrıḳa gider, bir ucı maġrıba, andan döner ol zencīr bir aġaç 2 olur; budakları çoḳ yapraḳları yimişleri bī-ḥısāb, kökleri yire biter muḥkem olur, gölgesi cihānı ṭutar. Andan 3 ʿAbdu'l-muṭṭalib eydür: Gördüm düş içinde kim iki nūrānī gişiler ol aġacuñ gölgesinde gölgelenürlerdi. 4 Sordum kim ne gişilersiz? Eyitdiler: Birimüz Nūḥ peyġam-

ve birimüz İbrāhīme'l-Ḫalīldür dидiler; bu gölgede dīn-
lenmege 5 geldük gelsen daḫı dīnlen, didiler. Andan ʿAb-
du'l-muṭṭalib uyḫudan uyanu geldi; cān başına sıçradı,
6 tiz muʿabbır ḳatına vardı, nice düş gördügin muʿabbı-
ra söyledi. Muʿabbır eyitdi: Yā seyyidī senüñ bilüñden
7 cihāna bir oġlan geliserdür, cihānı ḳılıç birle ṭutı-
sardur, devleti dünyā beglerinden ütiserdür, bir niçe-
Ü49b lere 8 / raḥmat, bir niçelere miḥnet olısardur, didi;
S73a Rasūluñ şerḥinden / daḫı çoḳ sözler söyledi. ʿAbdu' 9
l-muṭṭalib sevini evine geldi, dōstlarına ḫabar virdi.
Cemīʿ-i dōstları, ḳarındaşları sevindiler. Ḳāle 10
ebü'l-Ḥasan, raḥımahu'llāh, ḳaçan ʿAbdu'l-muṭṭalib ol
düş sevinci birle av avlamaġa çıḳdı, issi oldı, susadı,
11 su isteyü dört yaña yüridi. Bir ḳaya üsdünde su eg-
rilmiş, zülāle beñzerdi. Şeybe ilerü geldi, ol sudan
12 içdi, gördi, ḳardan sovuḳ şekerden ṭatlu ḳanmadı,
bir daḫı içdi, yine ḳanmadı bir daḫı içdi. ʿAbdu'l-muṭ-
ṭalibüñ gönlinde 13 feraḥ ḥāṣıl oldı, zevḳ ve şevḳ bir-
le yine döndi, evine geldi. Ol gice evdeşi Fāṭıma
bint-i ʿAmr bin 14 ʿĀyidü'l-maḫzūmiyye birle yaḳınlıḫ
ḳıldı. Fāṭıma ḥāmile oldı, nūr ʿAbdu'l-muṭṭalib alnın-
dan Fāṭıma alnına 15 naḳl eyledi. Andan irtesi çün
ʿAbdu'l-muṭṭalib Rasūl nūrını Fāṭımanuñ alnında gördi
ʿaẓīm şāz oldı, 16 sevindi, ṣabr itdi ana degin kim,
ʿAbdu'llāh vucūda geldi. Rasūl nūrı ʿAbdu'llāh alnın-
da güneş bigi bile ṭoġdı, 17 ʿAbdu'llāh alnında nūr

göründi, illā ʿazīm göründi, daḫı atalarına beñzemedi;
T45b şöyle kim karañu evde ḳosalar çırāġ yandurmaġa 1 ḥācat degül-idi. Her kim ʿAbdu'llāh yüzine baḳsa gözi ḳamaşur-ıdı, ʿAbdu'llāh yüzüni yaḫşı göremez-idi. Ḥalāyıḳ biri- 2 birine düşdiler, eyitdiler: Bu nūr bunuñ bigi
S73b heybet-ile göründügin / daḫı kimsene görmedi, didiler. Andan müneccimler, kāhinler 3 bir yire cemʿ oldılar, eyitdiler: Ol Rasūluñ atası uş vucūda geldi, ṭoġdı didiler. Zīrā daḫı dürlü nişānlar 4 gögde ve yirde görinmege başladı. Aḫbārlar yaʿni yahūdiler ʿulemāları ḳatında bir aḳ cübbe var-ıdı. Yaḥyā peyġambarı, ʿaleyhi's-selām 5 boġazlayıcaḳ ol cübbe Yaḥyā peyġambaruñ
Ü50a üsdünde-y-idi, / ḳanına bulaşmış-ıdı. Andan yahūdiler kitābında yazılmış 6 idi kim āḫır zamān peyġambarınuñ atası vucūda gelicek ol cübbedegi ḳurumış ḳan gerek yaş ola, ol 7 cübbeden aşaġa aḳa, yire ṭamlaya diyü kitāblarında yazılu idi. Çün ʿAbdu'llāh vucūda geldi, ol ʿalāmet belürdi, 8 ol ḳurumış ḳan yaş oldı, cübbeden aşaġa ṭamladı. Ḥaḳīḳat bildiler kim ol Rasūluñ kim ʿarab 9 içinde ẓāhır olısardur, atası vucūda geldi. Yahūdi ulularu dirildiler, ṭanışdılar, maṣlaḥat eyle gördiler kim 10 māl cemʿ ideler, fidāyı ṭutalar, Mekkeye viribiyeler, vara Mekke şehrinde otura; ʿAbdu'llāh ḳasdında ola kim 11 oġlanlıġında ya ulalduġında, ya gicede ya gündüzde bir furṣat bulalar kim ʿAbdu'llāhı öldüreler. Yahūdiler 12 bunuñ bigi bir tedbīr ḳıldılar,

māl virdiler, Mekkeye gişiler gönderdiler. Çün ʿAbdu'l-
lāh ulaldı, yidi 13 yaşına degdi, ḥüsninüñ şerḥini dil-
ler söyleyimez oldı. Çün on yaşına irişdi, ne kim
millet var-ısa 14 ʿAbdu'llāhuñ görkine cemāline
S74a ḥayrān, anuñ ḥüsnine ser-gerdān kalurlar-ıdı; /
erüñ ʿavratuñ bayuñ 15 yoḫsuluñ göñli içinde yer eyle-
miş-idi. ʿAbdu'l-muṭṭalib oğlanlarında soñ toğan oğlı
Ḥamza-y-ıdı. 16 Çün Ḥamza toğdı, ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ on
oğlı tamām oldı. Bir gice ʿAbdu'l-muṭṭalib yatur-ıken
hātifden 17 ün işitdi kim yā Şeybetü'l-ḥamd nezrüñe
vefā görset, ʿahdüñe bil bağla diyü, āvāz geldi. Şeybe
T46a çün 1 uyḫudan uyandı fehm itdi kim ḳavlını yirine getü-
re, ʿahdine sābit ola. ʿAbdu'l-muṭṭalib oğlanlarını
cemʿ 2 ḳıldı, bir ḫalvāt yirde oturdılar, eyitdi: İy
benüm ʿayāllerum, iy bağrum pāraları ve iy gözüm nūr-
ları siz daḫı 3 dünyāya gelmedin Ḥaḳ taʿālā dergāhına
yüz ṭutdum, ʿahd ḳıldum, nezr itdüm, eger Ḥaḳ taʿālā ba-
Ü50b ña on 4 oğul virse, anı / daḫı diri olsa, birisini Al-
lāhu taʿālā yolına ḳurbān ḳılayım diyü, ʿahd itmiş-idüm;
yā evlādī 5 uş on oğul tamām oldıñuz ayruḳ şek ve şüb-
he ḳalmadı biriñüzi Ḥaḳ taʿālā yolına ḳurbān ḳılısaram,
6 siz ne dirsiz, nice rāy görürsiz, didi. Şeybenüñ oğ-
lanları hiç cevāb virmediler. Şeybe ikinci nevbet söy-
ledi. Hem cevāb 7 virmediler. Şeybe çün üçünci nevbet
söyledi. ʿAbdu'llāh baş götürdi, eyitdi: Yā ebeti bize
ne ṭanışursın, 8 biz senüñ emrüñe muṭīʿ ve ḥükmüñe mah-
kūmuz, senüñ sözüñe ḫılāf idesi degülüz, senüñ ḥükmüñ-
den 9 yüz döndüresi degülüz, ḳamumuz semʿan ve ṭāʿa-

S74b tan / diyiciyüz, didi. Şeybetü'l-ḥamd sundı, ʿAbdu'llāhı iki gözinde 10 öpdi, andan ḳalan oğlanlarına baḳdı eyitdi: Siz daḫı ne dirsiz, didi. Ḥāriṣ ve ʿAbdu'l-ʿuzzā ve ʿAbdi- ll menāf ve ʿAbbās ulucalar-ıdı, eyitdiler: Yā ata bize meşveret ne ḥācat, biz senüñ buyruġuñ altında- 12 yuz, fermānuña boynı sunmışuz, ne kim Allāhu taʿālānuñ celle celālüh, buyruġıdur, işlegil, nezrüñi ve ʿahduñı 13 yirine getürgil, didiler. Şeybetü'l-ḥamd eyitdi: Eylese yaraḫ ḳılınuz didi, varuñ anañuz ḳatına, ġusl eyleñ, saçuñuz 14 taraduñuz, arı ḳumāşlar geyüñüz, ṭīb dürtünüp buḫūrlanup gözlerüñüzi sürmeleñüz, ḳavmuñuzdan, ḳabīleñüzden ḥalāl- 15 lıḳ dileñ; zīrā/on oğulsız, sizüñ üzeriñüze kurʿa gemişürem, her kimüñ kim üzerine kurʿa düşerse, anı ḳurbān 16 ḳılısaram didi, ammā bilmezem kim kurʿa ḳankıñuza düşiserdür, Ḥaḳ taʿālā sizden ḳankıñuzı ḳabūl ḳılasardur, anı bilmezem, 17 didi. Andan oğlanları ṭağıldılar, evlerine geldiler, bu ḥikāyeti analarına söylediler. Bir sāʿat içinde ḫalāyıḳ

T46b Ü51a 1 / içine ġulġula düşdi kim, irte ʿAbdu'l-muṭṭalib on oğlından birsini ḳurbān ḳılur diyü, ḫalḳ biribirine 2 düşdiler. Ol gice Şeybenüñ oğlanları bezendiler, ṭīblandılar, sürmelendiler, irtesi Şeybe ḳatına ḥāżır oldılar. 3 / Ḥamza birle ʿAbdu'llāh gelmedi. Zīrā Ḥamza giçicü-g-idi, götürüp getürmek gereg-idi. ʿAbdu'llāhı ḫōz anası ḳomadı. Şeybe ṭurdı, 4 ʿAbdu'llāh anası Fāṭıma ḳatına geldi, gördi. ʿAbdu'llāhı anası bağrına bas-

mış ağlar. Şeybe eydür: Yā Fāṭıma 5 niçün ağlarsın, komazsın ʿAbdu'llāhı karındaşları birle kurbān yirine hāżır olmağa? Fāṭıma eydür: 6 Yā Şeybetü'l-ḥamd, yā seyyid-i Ḥaram bu işi kim işledügi var kim sen işlersin, didi. ʿĀlemde bu olduġı var mı kim bir gişi 7 gendüniñ ʿāyālın, bağrınuñ pārasın, gözinüñ nūrını, gendü eli birle başa boğazlaya, bu bir bidʿatdur 8 didi kim senden ʿādet kalısardur, ben bu işe hiç rāżī olmayam, didi. Şeybe eyitdi: Yā Fāṭıma, yā ibnet-i ʿAmr ben elümile Kaʿbeniñ 9 işigi ḥalkasını ṭutdum, nezr itdüm eyitdüm: İlāhī eger bāña on er oġul virürseñ birisini senüñ yoluña 10 kurbān idem, didüm. Ḥak taʿālā gendü keremінden bāña on oġul virdi. Ben daḫı nezrümi yirine getürem, 11 ʿahduma vefā görsedürem; on oġluñ birini kurbān iderem, didi. Andan girü ben bilmezem kim kankısı kurbān 12 olısardur, illā onunuñ daḫı üsdüne kurʿa gemişdürürem, her kankısınuñ kim kurbān kurʿası üsdine düşerse, anı 13 kurbān iderem, didi. Fāṭıma eydür:Eger
S75b kurʿa ʿAbdu'llāh üzerine düşerse nice olısardur? / Şeybe eydür: Eger 14 kurʿa ʿAbdu'llāh üzerine düşerse ʿAbdu'llāhı kurbān kıluram, didi. Anası feryād eyledi, eyitdi: Ol āḫıru'z-zamān peyġambarı- 15 nuñ nūrını söyündürür misin didi; cemīʿ-i yahūdileri, naṣrānileri,
Ü51b kehāneleri bizüm / üsdümüze sevindürür misin, didi. Şeybe 16 eydür: Yā Fāṭıma Allāhu taʿālānuñ ḫışmı birle, kahrı birle oynamaḫ olmaz, ben Ḥak taʿālā ḥażratına

şöyle nezr kılmışam 17 kim on oğlumdan birisini kurbān idem, bākī dilek Allāhuñdur, her kankısını kabūl ider-
T47a ise buyruğ anuñ, dilek 1 anuñdur, didi. Fātıma dahı biter ʿAbdu'llāhuñ üsdine düşdi, feryād itdi çağırdı, eyitdi: Yā ehl-i Mekke zinhār 2 benüm oğlancuğuma meded idüñüz, çāre kılınuz, didi. Cemīʿ-i Mekke ehli Şeybenüñ evine dirildiler, eyitdiler: Yā ʿAbdu' 3 l-muṭṭalib, ʿAbdu'llāha kıymağıl, kaṣd eylemegil kim ol Rasūlu'llāh nūrınuñ ḥāmilidür. Şeybe eyitdi: Yā 4 kavm kurʿa kankı oğluma düşiserdür, henüz bilmezem şimdiden feryād idüp çağırmağuñ ne maṣlaḥatı 5 var, didi. Andan kalan oğlanlarınuñ anaları dahı feryād kılu geldiler, ol ḫatunlaruñ kavmı kabīleleri 6 geldiler, feryād eylediler, ağlaşdılar.

ŞİʿR

bahr-ı remel fāʿılātün fāʿılātün fāʿılün

Her biri gendü ʿayālı üsdüne
Bir şivān kurdı vü zārī eyledi

7 Bir ʿacab gün oldı ol gün Mekkede
Kamusı turdı vü zārī eyledi

Her biri gendü ʿayālı yüzine
Yüzini urdı vü zārī eyledi

S76a /Analar toprağa yüzin emcegin
8 Urdı vü sürdi vü zārī eyledi

Nesr: İllā Fāṭıma bint-i ʿAmr, ʿAbdu'llāh çün ḳatı yandı, ḳatı göyündi. Ḥalāyıḳ 9 bilesince aġlaşdılar. Andan Fāṭıma Mekke ulularına yüz ṭutdı, söyledi:

ŞİʿR

Eytdi iy Mekke uluları gelüñ
Bir görüñ bu derde ne dermān ola

Hiç revā göre mi kimse bu işi
Kim cihānda buncılayın ḳan ola

Ḳankı 11 millet mezhebinde var durur
Şol güler yüz ṭoprağa yiksān ola

Hiç atalar gördüñüz mi dünyede
Kim 12 dileye oġlunı ḳurbān ola

Nesr: Andan ḥalāyıḳ aġlaşdılar, cemīʿi ʿAbdu'llāh
Ü52a yöresine üşdiler, er ü ʿavrat ḳamusı 13 / ʿAbdu'llāh kayġusına düşdiler. Zīrā ʿAbdu'llāh ṣāḥıb-nūr-ıdı ve ḥüsn-idi, ṣanasın uçmaḳdan çıḳmış 14 bir ḥūr-ıdı; niçe vīrān göñüller anuñ ḥüsni ḥayāli birle maʿmūr-ıdı, ḳorḥarlar-ıdı kim olmasun nāgāh ḳurʿa 15 ʿAbdu'llāh üsdüne düşe, dahı anuñ ḥasratı odında ḥalāyıḳuñ cānı göyine, yüregi bişe. Ulu giçi ʿAbdu'llāh 16 anasınuñ üsdine üşmişdür, anası ʿAbdu'llāhı ḳuçmışdur, dahı üsdine düşmişdür.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Yanar yakılur illā nice yanmak
17 Ola mı ana oğlından usanmak

Basıpdur bağrına kuçıpdur anı
Sanasın gevdesinden çıkıpdur cānı

T47b Gider 1 ʿaklı bir dem, yumılur gözi
Kurur gevdesinde kanı, kesilür sözi

Kaçan kim gelür ʿaklı feryād ider
Bu 2 tañsuk hikāyetleri yād ider

S76b /Kim iy kavm hiç kimse görmiş midür
Ata öz ʿayālını öldürmiş midür

ʿAcab 3 hāl degül mi ʿacab iş degül mi
ʿAcab fikret ü tedbīr ü teşvīş degül mi

Ki bir ṭıflı boğazlaya kan kıla
Ata gendü 4 oğlın kurbān kıla

Nesr: Andan yine ʿaklı gider ussı azar düşer, halāyık dört yañadan üsdine üşer. Andan 5 ʿAbdu'llāh anasına ögüt virdi, eyitdi: Yā vālideti niçün sen saña zahmat virürsin? Ādem devrinden 6 bu bizüm zamāna degin Allāhu taʿālā bu alnumdağı nūrı żāyıʿ eylemedi, her kimüñ kim alnında bu nūr oldı, Ḥaḳ taʿālā 7 anı

cemīʿ-i belādan emīn kıldı; şöyle kim, İbrāhīme'l-Ḫalīl Nemrūz adından ḫalāṣ buldı, İsmāʿīl peygambar 8 kurbān olmakdan kurtuldı, bular sāña gönül emīnligi yitmez mi didi. Ḫalāyık ʿAbdu'llāh ʿaḳlına taḥsīn 9 kıldılar, ana-

Ü52b sınuñ gönlini emīn kıldılar. Andan Şeybetü'l-ḥamd / on oğlını cemʿ eyledi, aldı, Kaʿbe ḥaramına geldi. Kureyş 10 uluları Şeybe birle geldiler. ʿAbdü'l-Muṭṭalib ilerü yüridi, Kaʿbe sitāresine el urdı, yüzini göge ṭutdı, eyitdi: 11 اَللّٰهُمَّ رَبَّ الْبَيْتِ الْحَرَامِ وَالزَّمْزَمِ وَالْمَقَامِ وَرَبَّ المَشَاعِرِ الْعِظَامِ وَرَبَّ الْمَلَائِكَةِ وَالْاَنَامِ خَلَقْتَ 12 الخلق لِطَاعَتِكَ وَاَنْشَاْتَهُمْ بِقُدْرَتِكَ وَاَمَرْتَهُمْ بِعِبَادَتِكَ لَا حَاجَةَ لَكَ فِي ذٰلِكَ اِنَّمَا تَخْتَاجُ 13 الضَّعِيفُ وَاَنْتَ الْقَوِيُّ الشَّدِيدُ وَالْفَعَّالُ لِمَا تُرِيدُ

S77a عَبِيدٌ مَنْ اَطَاعَكَ وَاَجَابَكَ شَقِيٌّ مَنْ خَالَفَكَ 14/ وَاَنِّي سَاَلْتُكَ يَا رَبِّ فَاَعْطَيْتَنِي وَعَاهَدْتُكَ فَوَفَّيْتَنِي وَآتَيْتَنِي وَوَثِقْتُ بِكَ فَرَزَقْتَنِي وَبِكَثْرَةِ الْاَوْلَادِ 15 عَضَدْتَنِي وَقَدْ كُنْتُ ضَمِنْتُ وَعَاهَدْتُ وَنَذَرْتُ عِنْدَ كَمَالِهِمْ عَشَرَةَ اَوْلَادٍ اَنْ اَذْبَحَ وَاحِدًا مِنْهُمْ قُرْبَانًا وَهَا اَمَامَكَ وَبَيْنَ يَدَيْكَ وَقَدْ سُقْتُهُمْ اِلَيْكَ فَاَمْرٌ مِنْهُمْ 16

T48a بِحُكْمِكَ صَابِرًا لِبَلَائِكَ شَاكِرًا 17 لِنَعْمَائِكَ اَنْتَ وَرَزَقْتَنِي اِيَّاهُمْ وَاَعْطَيْتَنِي فَاَنْجِزْ اَمْرَكَ كَمَا عَاهَدْتَكَ يَا رَبِّ اَخْرِجِ السَّهْمَ عَلَيَّ مَنْ اَنْتَ 1 فِيهِمْ اِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Çün ʿAbdu'l-muṭṭalib Allāhu taʿālā ḥażratına ʿarż eyledi kim on oğlum 2 olıcaḳ birisini kurbān kılam diyü; İlāhī sen ʿaṭā kılduñ bāña on oğul bağışladuñ, ben daḥı nezrime 3 sābit oldum, uş oğlanlarumı ḥażratuña getürdüm, kurʿa gemişürem, her kankı oğlumı kim ḳabūl idersen 4 kurʿa ol üzere düşe, ol oğlumı kurbān kılam, didi. Andan Şeybe buyurdı kim Kureyş içinde bir kurʿa

5 gemişici var-ıdı, yaʿni oḫ bıraḫıcı, kaddāḥ Mekke şeh-
Ü53a rinde meşhūr-ıdı, çoḳ / dürlü ḳurʿaları 6 var-ıdı. Her
müşkil kim Ḳureyş arasında olsa anı ḳurʿa gemişmege ge-
türürler-idi, yüz akça alur-ıdı, oḳ 7 bıraḫur-ıdı, Ḳurey-
şüñ ol müşkilini ḥal ider-idi. Şeybe buyurdı, ol gişiyi
oḳıdılar, yüz akça 8 virdi, on oğlunı ṭapşurdı, eyitdi:
Yā ḳaddāḥ al bu oğlanlarumı, Kaʿbe içine girgil, ḳurʿa
S77b / gemişgil, görelüm 9 Ḥaḳ taʿālā ḳankısını ḳabūl ider,
ḳurʿa ḳankısınuñ üsdine düşer, daḫı alıp gelgil, didi.
Ḳaddāḥ aldı, 10 Şeybenüñ oğlanlarını Kaʿbeye girdi. Şey-
be cemīʿ-i ulular birle ḳapudan ṭaşra Ḥaram içinde tur-
dı. ʿAbdu' ll l-muṭṭalib dāyımā yüzini Ḥaḳ dergāhına
dutar; eydür: İlāhī seyyidi ve mevlāyī oğlanlarumdan
her ḳankısını 12 ḳabūl iderseñ rāżıyam, illā ʿAbdu'llā-
hı bāña bağışlağıl diyü, munācāt eyler, ʿAbdu'llāhı Ḥaḳ
taʿālā ḥażratından 13 diler. Ḫalāyıḳlar boyın uzatmış-
lardur, baḫarlar kim göreler ḳankı oğluna ḳurʿa düşer,
anı gördiler kim ḳaddāḥ çıḳdı, 14 Şeybenüñ on oğlı bi-
lesince çıḳdılar. Şeybe ilerü yügirdi, eyitdi: Yā Ḳad-
dāḥ ḳurʿa ḳankı oğluma düşdi, didi. 16 Ḳaddāḥ eyitdi:
Ḳurʿa ʿAbdu'llāha düşdi, didi. ʿAbdu'l-muṭṭalib āh it-
di düşdi, ussı gitdi. Ḫalāyıḳ ağlaşdılar, 16 fiġān Mek-
ke ehlinüñ içinden götürüldi, zārılıḫ ḳıldılar, feryād
eylediler. Zīrā ʿAbdu'llāh sevgüsi 17 cemīʿinüñ yüregin-
de yir eylemiş-idi, daḫı inanmazlar-ıdı kim ol alnında-
T48b ğı nūr berekātında āña ḳurbān ḳurʿası 1 düşe-y-idi. An-

dan ʿAbdu'l-Muttalibüñ ussı başına geldi, gözin açdı, öri turdı, gendü hālına 2 istiġfār kıldı, eyitdi: İy ʿāsī Allāhu taʿālānuñ yolına sevdügüñi sarf eylemeyince 3 anuñ ḥażratına kanda yol bulısarsın, didi.

ŞİʿR

bahr-ı remel fāʿılātün fāʿılātün fāʿılün

Eydür iy ʿāsī mutīʿ ol emrine
4 Gör kim anda maksūdı ne emri ne

Çün dilek oldur kim ol kurbān ola
Kim anı terk itse bī- 5 īmān ola

Yaʿni bu sevdügüñ andan yig midür
Yaradılmış yaradandan yig midür

6 Nezr kılduñ tiz tutġıl nezrüñi
Kim Çalab artura cāh u kadruñı

7 Söz didüñ tutġıl sözüñi er bigi
İki dillü olmaġıl kāfer bigi

8 Söz kim aġzuñdan çıḫar bekle anı
Yoḫsa senden uş gider Ḥakk-ı ġanī

9 Ol nefes kim geldi dilden kesmegil
Yil bigi her bir yañada esmegil

Nesr: 10 Çün ʿAbdu'l-muttalib gendü gendüyi ögütledi, bir eli birle ʿAbdu'llāh elini tutdı, bir eline 11 bıçağ aldı, yüridi kim kurbān yirine vara. Er ü ʿavrat çığrışdılar, feryād kıldılar, ağlaşdılar. 12 Ebū Tālib ʿAbdu'llāh birle bir anadan bir atadan idi, dahı Ebū Tālib ʿAbdu'llāhı katı sever-idi, 13 eger bir sāʿat görmese görmege iver-idi, ilerü geldi eyitdi: yā vālidī, yā ebeti beni ʿAbdu'llāh yirine 14 kurbān kılğıl, didi. Zīrā ben anı severem karındāşumdur, didi, andan ki ben anuñ ölümin 15 görem, dahı andan soñra günden güne eriyem, her gün yüz gez ölem yine dirilem, ol 16 yig kim bu gün cānumı anuñ yolına kurbān kılam kurtılam, didi. Halāyık çün Ebū Tālibden 17 ol şefkatı gördiler, dahı biter ağlaşdılar. Şeybe eyitdi: Yā veledī, yā ʿAbdimenāf korharam kim

T49a S78b 1 seni kurbān / idem kabūl olmaya, zīrā kurʿa ʿAbdu'llāh üstine düşüpdür, senüñ kurbānuñ birle 2 nezr dürüst olmaya, bu gez acı ve hasrat birken iki ola, didi. Andan Mekke seyyidleri, 3 Kureyş ululaları ilerü geldiler, eyitdi-

Ü54a ler: Yā ʿAbdu'l-muttalib maslahat oldur kim / kaddāh bir nevbet 4 dahı kurʿa gemişe, gör kim kurʿa kankısına düşer ola kim birisine dahı düşe, didiler. 5 Andan kaddāhı ilerü ohıdılar, eyitdiler: Al oğlanları yine içerü Kaʿbe içine girgil didiler, 6 bir gez dahı kurʿa gemişgil, görgil kim kurʿa kankısı üsdine düşer, didiler. Andan kaddāh aldı Şeybenüñ 7 oğlanların Kaʿbe içine girdi, yine kurʿa gemişdi, Kurʿa yine ʿAbdu'llāh üsdine düşdi. Kaddāh 8

ağlayu aldı oğlanları Şeybe katına geldi eyitdi: Kurʿa yine ʿAbdu'llāh üsdine düşdi, didi. 9 ʿAbdu'l-muṭṭalib eydür: Ayruk söz kalmadı didi, şimdi Hak taʿālānuñ emrine mutīʿ olmaḫ 10 gerekdür, didi. Andan ʿAbdu'llāhı aldı, kurbān yirine geldi. ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ karındaşları, 11 oğlanları, ḫatunları, ḫatunlarınuñ ehl-i karāyıbı cemʿ-i ʿaẓīm birle kurbān yirine geldiler. Andan 12 ʿAbdu'llāh atasına vasıyyet kıldı, eyitdi: Yā ebeti otur, bir ḥamle beni boğazlamadın yüregüñi sovutğıl, 13 biraz benüm üsdüme ağlağıl didi, tā kim yüregüñdegi oduñ söyüne; andan elümi, ayağumı bağlağıl 14 kim kurbān vaktında elüm ayağum olmasun kim deprene senüñ elüñ köymeşe, kurS79a bān 15 idebilmeyesin, / Ḥak taʿālā fermānı yirine gelmeye didi; andan yā vālidī benüm boğazuma bıcaḳ 16 çalduğuñda gözüñi yumğıl, olmasun kim gözüñ alnum nūrına düşe, gözlerüñ kamaşa, tenüñe 17 ditremek düşe beni öldürümeyesin; andan yā ebeti sakın ṭonuña ḳanumdan nişān ṭamT49b lamasun, anı gördügünce 1 yüregüñe ḳan ṭamlamasun didi; andan yā ata evlenmege dahı heves kılmağıl, dahı ʿayāl 2 kazanmağa ṭaleb kılmağıl kim anam yiñi oğlancuḳlar görüp cānı oda yanmasun, dahı gözi 3 yaşınuñ ḳanından ṭonı Ü54b ḳana / boyanmasun, didi. Ol ṭuran ḫalāyıḳ ʿāmdan ḫāṣdan 4 cemīʿi ğırīv kıldılar, ağlaşdılar, çün bu sözleri ʿAbdu'llāh dilinden diñlediler, yandılar, derd ve ḥasrat odına iñlediler.

5 ŞİʿR

bahr-ı remel fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Sanasın kim od döküldi cānlara
Od n'olur kim kan koyuldı kanlara

6 Yandı ḫalkuñ yüregi ol söz-ile
Derd-ile vü āh-ıla vü sūz-ile

7 Yaşdaşı oğlanlar ağlarlar-ıdı
Ulular gönlini ṭağlarlar-ıdı

8 Anası gögsin didip yırtar-ıdı
Vardugınca çığlığı artar-ıdı

9 Yalın ayak, baş açuk yırtar yüzin
Geh gelür ayağına ṣalar özin

10 Geh olur ṭoprağı ṣaçar başına
Geh yürekden kan gelür hem yaşına

11 Cümle ḫayrān kaldılar bu teşvişe
Hiç kimesne çāre bulmaz bu işe

S79b Neṣr: 12 / Çün ʿAbdu'l-muttalib birez ağladı, ağlamak birle yüregi ṣovudı, andan ʿAbdu'llāhuñ elin ayağın
13 bağladı, bıçak eline aldı, ʿAbdu'llāhı kurbān kılmağa kasd kıldı. قَالَ اَبُو الْحَسَنِ الْبَكْرِي رحمه الله 14 رَمَقَ عَبْدَ اللّٰهِ السَّمَآءِ
بِطَرْفِهِ وَخَرَجَ مِنْ غُرَّتِهِ نُوْرٌ سَاطِعٌ كَالْعَمُوْدِ الْقَائِمِ لَاحِقًا 15
بِعِنَانِ السَّمَآءِ فَضَجَّتِ الْمَلَائِكَةُ فِي صُفُوْفِهَا وَخَشَعَتِ الْمُقَرَّبِيْنَ الْحُجُبَ وَالسُّرَا
دِقَاتِ 16 وَحَمَلَةُ الْعَرْشِ اِلٰى رَبِّ الْعَالَمِيْنَ وَابْتَهَلَ جَبْرَئِيْلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ

خَضَعَتْ مِيكَائِيل ع م 17 وَاضْطَرِبَتِ السَّمٰوَاتُ وَمَنْ عَلَيْهَا حُزْنًا عَلَيْهِ

T50a Melā'ikeler göglerde secdeye indiler, mukarrab 1 firişteler ḥażratdan su'āl ḳıldılar: Yā ilāhünā ve seyyidünā ve mevlānā sen aʿlā vü aʿlāmsın neyi 2 neye geregin sen yig-

Ü55a rek bilürsin bizüm ʿilmümüz senüñ ʿilmüñ ḳatında لَا علمنا / الا ما 3 عَلَّمْتَنَا 'dur. Ol nūr kim ʿAbdu'llāh alnında göründi, ḥabībüñ Muḥammedi Muṣṭafā nūrıdur, ṣalla'llāhu 4 ʿaleyhi ve ālihi ve sellem, ʿAbdu'llāhı atası ḳurbān ḳılur, ol nūr aḥvālı ne olasıdur, didiler. Ḥaḳ taʿālā 5 ḥażratından nidā geldi kim فَقَالَ رَبُّ الْعَالَمِينَ يَا مَلَائِكَتِي وَأَهْلَ سَمَآئِي اُسْكُتُوا 6 لَا رَادَّ لِقَضَائِي وَلَا دَافِعَ لِبَلَائِي لَقَدْ هَمَّ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ بِوَلَدِهِ وَغَشِيَهُ بِكُلِّهِ 7 وَأَشَارَ بِشَعْرِهِ إِلَيَّ نَحْرِهِ أَنَا ابْتَلَيْتُ عَبْدِي لِأَنْظُرَ صَبْرَهُ عَلَى حُكْمِي وَأَنَا مُتَعَمِّدُهُ بِرَحْمَتِي بِمَا 8 وَعَدْتُهُ مِنْ صَفْوَتِي وَخِيَرَتِي وَجَمِيعِ خَلْقِي وَحَبِيبِي مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ 9 اُسْكُتُوا فَأَنَا الْحَلِيمُ الَّذِي لَا أَعْجَلُ فَخَضَعَتِ الْمَلَائِكَةُ لِرَبِّهَا وَاسْتَقَرَّتِ السَّمٰوَاتُ السَّابِعَةُ بِحَالِهَا 10

Andan ʿAbdu'l-muṭṭalib dizin çökdi, ḳaṣd ḳıldı kim ʿAbdu'llāhı ḳurbān 11 ḳıla Allāhutaʿālādan ferec yitişdi. Bir bölük ʿarab yalın ayaḳ, baş açuḳ, her birinüñ elinde 12 bir yalın ḳılıç Benī Maḥzūm erenlerinden yitişü geldiler, ʿAbdu'llāhuñ üsdine düşdiler, ʿAbdu' 13 l-muṭṭalibi ʿAbdu'llāhdan ayırdılar. Meğer ʿAbdu'llāh anası ḳavmına, Benī Maḥzūma gişi ivirmiş, ʿAbdu'llāh 14 işbunuñ bigi vāḳıʿaya sataşdı, tiz meded yitişüñ diyü ḳavmına bildürmiş. Bu gelenler Benī 15 Maḥzūmuñ seyyidleridür, ʿAbdu'llāhuñ

T50b tayıları olur, yitişü geldiler, 17 ʿAbdu'llāhı 1 ḳurtar-

dılar, elin ayağın çizdiler, andan döndiler, ʿAbdu'l-muṭtalibe eyitdiler: Bu ne maṣlaḥatsuz işdür kim 2 işledüñ didiler. Şeybe eydür: Bu muʿāmele Ḥakkıladur, bu ṣatu bāzār Allahu taʿālā birledür, 3 ʿahd ve nezr kim itdük yirine gelse gerek, didi. Ol gelen camāʿatuñ ulusı ʿİkrime bin 4 ʿĀmiri'l-maḫzūmī ulu gişi-yidi, ḥurmatlu seyyid idi. Ol eyitdi: Neʿam girçek eydürsin yā Şeybetü'l-ḥamd, 5 ammā bu ṭıfl birle emānet vardur, ol āḫıru'z-zamān Rasūlinüñ nūrı ʿAbdu'llāh birle biledür, 6 Ādem devrinden bu devre degin ol nūr her kimüñ alnında oldısa, ol gişi ölmedi, ḥattā 7 ol nūrı bir gişiye daḫı ısmarlamayınca, ḳaçan nūr
S80b bir gişiye daḫı nakl / ider-idi, andan ol gişiye 8 ecel gelür-idi, ölür-idi; hergiz bu nūruñ ḥāmili oda yanmadı, suya ġark olmadı, oḳ geçmedi, ḳılıç 9 kesmedi, bu nūr ḥāmiline hergiz ḳażādan ḳorḫu olmadı, tā ol nūr gendüden ayrılmayınca, biz daḫı bu sebeb 10 birle bilürüz kim ʿAbdu'llāha ziyān ve zevāl yoḫdur, zīrā nūr henüz gendüden ayrılmamışdur, 11 didi. Andan ʿAbdu'l-muṭṭalib eydür: Pes bu ʿahd bu nezr kim Ḥaḳ taʿālā birle ḳıldum ne çāre 12 ḳılayum, nice ʿöẕr dileyem, ḫassa kim ḳurʿa gendüñüñ üsdine düşüpdür, didi. Ulular, seyyidler cemīʿi 13 ilerü geldiler, eyitdiler: Daḫı bilgi bilenlere ṣoralum, söyleyelüm, görelüm, bu işe bir çāre isdeyelüm, didiler. Şeybe eyitdi: Ne maṣlaḥat görür görüñüz, didi. Andan ʿİkrime bin ʿĀmir eyitdi: 14 Ben bildügüm çāre oldur kim bu Ḥicāz vilāyetinde bir ʿavrat vardur kim aña Ümm-ü Melcān dirler

15 bilgülü hatun gişidür kim bunuñ bigi müşkil işleri ḥal eylemek anuñ işidür, çok duşvār 16 işler anuñ tedbīri birle āsān olupdur; biz dahı duralum, anuñ katına varalum, bu aḥvālı 17 ol ḫatuna soralum, görelüm, ol ḫatun gişi ne rāy ider ve ne maṣlaḥat görür, didi. Cemī'-i seyyidler,
T51a bu sözi 1 ṣavāb gördiler, bu rāy üzere evlü evine ṭağıldı-
Ü56a lar, yarak üzere oldılar, bir kaç günden soñra 2 'azm / kıldılar, Şeybe seyyidler, ulular birle ol bilgülü ḫatun
S81a katına / geldiler, beleklerin, armağan- 3 ların sundılar, andan ne işe geldüklerin bildürdiler. Ümm-ü Melcān eyitdi: Bu gün dinlenüñüz, irte 4 yine gelüñüz, söyleşelüm, didi. Eyle kıldılar. İrtesi yine ümm-i Melcān katına geldiler.

Şİ'R

bahr-ı remel Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Ümm-ü Melcān eydür iy sādat-ı dīn
5 Kim 'arab dīninde sizsiz muḥterem

Bu münevver yüzlü oğlandan gerek
6 Bir Rasūl gele cihāna muḥteşem

Ḫātimü'r-rusl olısardur ol nebī
7 Anuñ ümmeti ola ḫayru'l-ümem

Çün cihāna ol Rasūl yüz görsede
8 Ne ṣalıb ḳala cihānda ne ṣanam

Dīn ü mezheb millet anuñdur hemān
9 Bāḳī dīn ü mezheb ü millet ʿadem

Yesreb ilinde olısar meskeni
10 Mazharı vü mevlidi mülk-i Haram

Mekkede toğa, Medīnede öle
11 Andan artuḳ vasfını söylemezem

Nesr: Andan Ümm-ü Melcān eyitdi: Yā ʿAbdu'l-muṭṭalib kaçan 12 yine dönüp Harama varıcaḳ kurbān kılmağa lāyıḳ develer hāżır kılğıl, dahı on deve tururğıl, 13 ʿAbdu'llāhı develer karşusına elin ayağın bağlayup yaturğıl, andan kaddāha buyur kurʿa gemişsün; eger 14 kurʿa deveye düşer-ise, ol on deveyi kurbān kıluñuz; ger kurʿa ʿAbdu'llāha düşer-ise, on deve 15 dahı arturuñ, yine kurʿa gemişüñ; eger kurʿa develere düşer-ise, ʿAbdu'llāh yirine yigirmi deveyi kurbān kıluñuz ve eger kurʿa 16 ʿAbdu'llāha düşer-ise, on dahı arturuñ, deve otuz olsun, anuñ bigi on on arturuñ, tā yüz 17 deve olınca; çün yüz deveyi ʿAbdu'llāh
S81b barābarına tururasız, / dahı kurʿa gemişesiz, ümīzdür kur-
T51b bān kabūl 1 ola, ʿAbdu'llāh kurtıla ve eger kabūl olmaz-ısa, kurʿa yine ʿAbdu'llāh üsdine düşer-ise; andan soñra deveyi yüz yüz 2 arturuñuz, tā deve biñe yitişince; eger yüz deve kabūl olmaz-ısa, ola kim biñ deve kabūl ola, 3 didi. Andan sözi ḥatm eyledi: ʿAbdu'l-muṭṭalib sevinü ʿAbdu'llāhı aldı, Mekke seyyidleri-le yine Mekkeye 4 geldi. Mekke ehli kavm u kabīle birle karşu çıḳdılar, görüş-

diler, şāẕumānlıḫ birle şehre geldiler. Andan 5 Şeybe kurbān yarağında oldı, develer hāẕır kıldı. Üçünci gün kurbān yirine çıḫdılar. ʿAbdu'- 6 muṭṭalib ilerü geldi, ʿAbdu'l-lāhuñ elin ayağın bağladı, kurbān yirinde yaturdı, kurbana lāyık develer 7 getürdi, ʿAbdu'l-lāh karşusına on deve ṭururdı. Kurʿa gemişici kurʿa gemişdi. Kurʿa ʿAbdu'llāh üsdine düşdi. Deveyi 8 yigirmi kıldılar. Hem yine kurʿa ʿAbdu'llāh üsdine düşdi. Deveyi otuz eylediler, kırḫ kıldılar, 9 elli kıldılar, tā yüz deve tamām kıldılar. Çün deve yüze yitişdi, kaddāḫ kurâ gemişdi. Kurʿa bu gez develere düşdi. Kavm kim anı 10 gördiler, sevinüp, yügrüşdiler kim ʿAbdu'llāhı kapalar, götüreler. ʿAbdu'l-muṭṭalib ilerü yüridi, haykırdı ḫalkı 11 yine dönderdi. Kavmı eyitdiler: Yā seyyid kurʿa develere düşdi, daḫı ne kaldı, dididiler. ʿAbdu'l-muṭṭalib eydür: Ṭokuz nevbet kurʿa gemişdük, ʿAbdu'llāh üzre düşdi, henüz kurʿa develere bir
S82a gez düşdi, didi: 12 / ṣabr idüñ, iki gez daḫı kurʿa gemişsün ki görelüm kurʿa kime düşer, andan yügrüşmek revā 13 ola. Şeybe kaddāḫı ilerü oḫıdı, eyitdi: Yā kaddāḫ olmasun kim kurʿa ṣalmaḫda yüz göresin, ya meyl 14 idesin, hāẕır ol kim ḳahr kılıcı boynuñ urmasun, didi. Kaddāḫ Şeybenüñ ayağına düşdi, eyitdi: 15 Hāşā li'llāhi yā seyyid-i Ḥaram; andan kurʿa ṣaldı, develer üzere düşdi, üçünci nevbet kurʿa gemişdi, hem 16 develere düşdi. Andan soñra hāvadan
Ü57a hātif ün virdi, āvāz geldi kim yā Şeybetü'l-ḥamd / Ḥak ta-

ʿālā fidā kılduğuñ 17 develeri kabūl kıldı, Rasūl nūrına hurmat itdi, ʿAbdu'llāhı Allāhuta'ālā sañā bağışladı. Ha
T52a lāyıkda ayruḫ gümān 1 kalmadı, yügrüşdiler, ʿAbdu'llāhı kurbān yirinden götürdiler. Er ü ʿavrat üsdine üşdiler, elini, ayağını 2 şeşdiler, bağırlarına basdılar, kuçdılar, görüşdiler. Andan develeri kurbān kıldılar. Ol gün Mekke 3 şehrinde bir ulu bayram oldı. Ammā ol Yahūdiler kim Medīneden fidāyı viribimişler-idi, Kureyşüñ 4 kehāneleri birle üns olmışlar-ıdı, ʿAbdu'llāh kurbān olduğına katı sevinürler-idi, çün yine kurtulduğın 5 gördiler, āzād olduğın işitdiler, melūllik birle bir yire dirildiler, eyitdiler: Gördüñüz mi biz diledügümüz 6 olmadı, didiler. Bir ulu kāhin var-ıdı Añā Tübālü'l-kāhin dirlerdi. Kalan kahānlar ol fidīvü 7 yahūdiler birle Tübāl katına
S82b / geldiler, andan rāy ve tedbīr isdediler. Ol kāhin eyitdi: Bir 8 ulu furṣāt demi bu gündür, didi. Eyitdiler: Nice furṣat demidür bize ögret, didiler. Ol 9 kāhin eyitdi: Bu gün bularuñ başı kayudur, evlerinde aş bişmek, yimek kayğusı yoḫdur, ḫalkuñ 10 ziyāretinden başları kayğuludur; umarlar kim kavumdan, kabīleden ṭaʿāmlar bişe, evlerine vara, 11 didi. Pes maṣlaḥat oldur kim bir laṭif taʿām bişüresiz, içine ağu katasız, bir ʿavrata viresiz kim 2 ilede, eyide ʿAbdimenāf oğlanlarındandur diye, zīrā ğalabadur, ne iledeni bilürler, ne bişüreni 13 ola kim ol ṭaʿāmı ulular öñine iledeler; ola kim tedbīrimüz ṭoğrı gele, ʿAbdu'llāh daḫı ol ṭaʿāmdan yiye, 14 didi. Derḥāl

anuñ bigi kıldılar, bir ṭatlu ṭaʿām bişürdiler, içine aġu katdılar, bir ʿavrat ḫalāyıḳ birle 15 viribidiler. Ol daḫı getürdi, şundı girü döndi. Çün ol ṭaʿāmı Abdu'l-muṭṭalib öñine getürdiler. Çoḳ ulular 16 oturmışlar-ıdı, ol ṭa -

Ü57b ʿāmı / ilerü getürdiler, ʿAbdu'llāh Şeybe yanında oturmışıdı, dirildiler kim ṭaʿāma 17 ol şunalar. ʿAbdu'llāh kulaġına bir ün geldi kim ol ṭaʿāmdan yime kim ol ṭaʿām mes-

T52b mūmdur, saña ḳasd 1 ḳıldılar, seni öldürmek isderler diyü, ʿAbdu'llāh hātifden ün işitdi. ʿAbdu'llāh eyitdi: Yā ḳavm ol ṭaʿāma 2 el şunmañuz kim ol ṭaʿām mesmūmdur. Eyitdiler: Neden bildüñ? ʿAbdu'llāh eydür: Şimdi hātifden 3

S83a ün işitdüm, didi. Ulular el çekdiler, / ṭaʿāmdan yimediler; ammā bir itcügeze yidürdiler, gördiler kim 4 ḥayvān helāk oldı. Ol ṭaʿāmı götürdiler, getüreni isdediler, bulamadılar. Andan soñra iḫtirāz ḳıldılar, ʿAbdu'llāhı gözetdiler, yavuz gişinüñ şerrinden saḳındılar, ayruḳ emīn olmadılar. 5 Hem ḫalāyıḳa maʿlūm oldı kim āḫır zamān peyġambarı anuñ bilinden vucūda geliserdür. Ammā ʿAbdu' 6 l-muṭṭalibüñ ʿarab içinde ʿızzı, şerefi ʿaẓīm ziyāde oldı, mertebesi menzileti ḳatı ulaldı. ʿAbdu'llāhı bislediler, 7 on biş yaşına irişdi, bālıġ oldı, ḥüsni, ḫūblıġı ʿālem içinde söylendi. Ulu gişiler, mertebe 8 eyeleri, māl isleri ʿAbdu'llāha ḳız virelüm, didiler; ḳızımuz birle māl ve ṭavar, mülket ve ʿaḳar virelüm 9 diyü, söylendiler. Şeybe rāżı olmadı, eydür-idi: Bize atalarumuzdan vaṣıyyetdür, bu nūr her kimüñ ḳatında 10 emānet olsa, degme yire giriş-

meye, degme yirden kız almaya tā ol nūra lāyık bulunmayınca. Çok hatun 11 gişiler, hüsn ü cemāl isleri, ya hūb kız ʿayāl isleri, tecemmül ve māl isleri gendü cemāllerin ʿAbdu'llāha ʿarż 12 itdiler, kabūl düşmedi. Bu hāl üzere dahı bir müddet geçdi. Bir gün bir yahūdi ʿavratı ırak yirden Mekkeye 13 geldi, yükler birle māl getürdi, gişiler viribidi kim ʿAbdu'llāh beni alsun diyü, kabūl itmedi. Bu
Ü58a hāl 14 üzere bir müddet geçdi. / Ol yahūdi ʿavrat, ol kadar Mekke şehrinde oturdı, sabr eyledi kim ʿAbdu'llāh 15 evlendi, evdeşi hāmile oldı. Nūr ʿAbdu'llāh alnından halāli alnına nakl eyledi. ʿAbdu'llāh gendüzi 16 bir gün ol
S83b yahūdi ʿavrata uğradı. ʿAbdu'llāh eyitdi, / gel seni evleneyim, didi. Ol yahūdi ʿavrat eyitdi: 17 Ol nūr kim alnuñda tecellī ider-idi, kancaru vardı, kankı kutlu yüze kon-
T53a dı, ya kankı devletlü alına l nakl eyledi? ʿAbdu'llāh eyitdi: Evlendüm, nūr benüm alnumdan evdeşüm alnına nakl eyledi. Yahūdiyye ʿavrat 2 eyitdi: Benüm ġarażum ol nurıdı, çün kısmat olmadı, dahı sende ġarażum kalmadı diyü, kabūl kılmadı. Bu 3 söz tamām oldı. Biz yine söz evveline geldük.

Çoklar cehd itdiler kim ʿAbdu'llāh bularuñ ʿayāllerından bir kız ʿayālın, 4 ya arı olmış hatunlarından bir arı hatun evlene, çāre olmadı. Meger bir gün ʿAbdu'l-muttalib 5 yük bağladı, Yemen vilāyetine ticārete varur, ʿAbdu'llāhı ol seferde bile aldı. Yemāme vilāyetinde bir 6 cāzū ʿavrat var-ıdı, ol vilāyet içinde kāhine idi, sihr

ʿilmini ʿaẓīm bilür-idi. Bu ʿavratuñ 7 şerḥi çoḳdur, yine bir gez daḫı añılısardur, anda şerḥ olına. Ammā ʿAbdu'llāh atası birle ol gün kim 8 Yemāmeye girdiler, ol cāẕu ʿavrat ʿAbdu'llāhı gördi kim tācırlardur geldiler, bāzār içinde düşdiler, 9 yüklerin şeşdiler. ʿAbdu'l-muṭṭalib bāzāra vardı. Ḳaçan Şeybe bāzārdın yaña yügürdi, ʿabīdlara buyurdı 10 kim atları, develeri aldılar, ırak yire vardılar. ʿAbdu'llāh yükler ḳatında oturdı. Ol kāhine ʿavratuñ 11 adı
S84a Zerḳā idi. / Zerḳā gözetdi, ʿAbdu'llāhı kim, ḳumāş ḳatında yaluñuz ḳaldı, sihr birle gendü sūratını 12 ḫūb ḳıldı, bilesince biñ miṣḳāl ḳızıl altun aldı, ʿAbdu'llāh ḳatına
Ü58b geldi, ḫıẕmat ḳıldı, 13 oturdı. / Zerḳā ʿAbdu'llāhdan sordı kim sen ne yirdensin diyü. ʿAbdu'llāh eyitdi: Ben Ḥaramdan gelürem, 14 Ḥaramu'llāh Mekke şehrinden Şeybetü'l-ḥamd ʿAbdu'l-muṭṭalib oğlıyam, adum ʿAbdu'llāh dur, bu mülke atam 15 birle ticārete geldüm, didi. Zerḳā eyitdi: Çün yine tiz dönersin eglenmedin, yine vaṭanuña gidersin, 16 bāri benden uş bu biñ ḳızıl altunı ḳabūl eyle, benüm ḳatumda bir sāʿat oturğıl, ben senden 17 bir murād alayım, bir saʿādete irişeyim, yine atañ gelmedin tiz yirüñe gel-
T53b gil, didi. ʿAbdu'llāh eydür: Baña 1 atalarumdan vaṣıyyetdür kim niçe kim bu nūr alnumda ola, nikāḥsuz ʿavrata yaḳın olmayam, 2 bilmedügümüz ʿavrata yitişmeyem, üstümde ʿahd ve mīṯāḳ vardur diyü, Zerḳānuñ altunın ḳabūl 3 ḳılmadı, sözin işitmedi, bilesince evine gelmedi; belki Zerḳāyı sürdi, ḳatından giderdi. Andan 4 atası Şeybe geldi,

müşteriler bile geldiler, muʿāmele kıldılar, işlerin bitürdiler, yine āsānlık 5 birle gendü maḳāmlarına geldiler.

RASŪL VUCŪDA GELDÜGİNÜÑ ĀŞĀRI

Kāle Ebu'l-Ḥasan 6 el-Bekrī raḥımahu'llāh ḳaçan kim
S84b Rasūluñ, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem, / mevlūdi yaḳın geldi, gök yüzinde 7 yılduzlaruñ ʿaẓīm nişānları belürdi, kevākibüñ arasında, seyyārelerüñ devrinde ve ḥısābında 8 ʿacīb ve ġarīb tenāẓur ḥāṣıl oldı. Kāhinler, müneccimler, yılduz ḥarakātından ḫabar bilenler, yıl 9 ṭāliʿin istiḫrāc idenler, inḳilāb ve inṭikālden ḫabar virenler bildiler kim āḫır zamān peyġambarınuñ 10 mevlūdi ol yıl içindedür; ʿalāmet-i semāvīde ve araẓīda bilürler yaḳın oldı. Meger Şām 11 ilinde bir ḫabır var-ıdı, yaʿnī yahūdilerüñ ʿālimi, bilicisi, iki yüz yıla yaḳın ʿumrından geçmiş-idi. 12 Ḳalan aḥbārlar yaʿnī yahūdilerüñ bilik bilenleri şehrlerden ve illerden bir yire cemʿ oldılar, andan ol
Ü59a çoḳ / yaş yaşamış 13 ḫabruñ ḳatına geldiler. Ol ulu ḫabra Sufūriyye dirler-idi. Ol ulu gördi kim cuhūd milletinüñ ulularu cemʿ 14 olmışlar, ḳatına gelmişler; bildi kim bir muʿaẓẓam iş-içün gelip dururlar, birbirine ḫabarlaşıp cemʿ olup 15 dururlar. Çün meclis germ oldı, Sufūriyye ṣordı kim ulular ḳadam rence ḳılup, yol zaḥmatın 16 çekip gelmekden murād nedür, didi. Eyitdiler: İy dīn ulusı

ve iy milletüñ muʿteberi bu cemāʿatuñ 17 cemʿ olduğından murād oldur kim müşkilleri var, ḥal ola, yüreklerinde
T54a zaḥmları var, oñıla; yaḳīn bilürsin 1 kim ʿarab içinde bir muʿteber Rasūl ẓāhır olısardur, bir ulu peyġambar cihāna geliserdür; şimdi 2 anuñ vucūda gelmegine vaḳt
S85a oldı, cihāna yüz görsetmege / yaḳlaşdı, gögüñ yüzinde mevlūdinüñ 3 ʿalāmetleri belürdi. Sūfuriyye eyitdi: Yā ḳavm ol āḫıru'z-zamān peyġambarınuñ bāña taʿrifin ḳılmaḳ 4 ḥācat degül, ol Rasūluñ mevlūdin ben sizden yig bilürem; illā sizüñ tedbīrüñüz, bu cemʿ 5 olup geldügüñüzden murād nedür, bāña anı eyidiñüz, didi. Ol gelen ulular eyitdiler kim yā dīn 6 diregi çün ol Rasūl-i ʿarabī cihāna gelicek bizüm düzgünümüz bozılur, cemʿiyyetümüz ṭağılur, işimüz 7 duşvār olur, ʿazīz gişilerümüz ẕelīl ve ḫōr olur; bize bir tedbīr ögret kim Rasūluñ atasın 8 ya anasın öldürevüz; tā ol Rasūl-i ʿarabī cihāna gelmeye, bu ḫōrlıḳ, bu eksüklük bizüm milletümüze olmaya, ʿızzatumuza ḫiffet, 9 ḥurmatumuza ḳıllet, dīnümüz bī-ḳıymat olmasun, didiler. Sufūriyye tebessüm ḳılduğından soñra aġladı, 10 eyitdi: Yā ḳavm Benī İsrā'ilüñ düzgüni ṭağılduğına, cemʿiyyeti perīşān olduğına, evvel delīl 11 budur kim siz ulularuñ ʿaḳlı nāḳış, firāseti eksükdür, didi. Eyitdiler
Ü59b ne sebebden firāsetümüz kem 12 ve ʿaḳlumuz / eksükdür? Sufūriyye eyitdi: Yā ḳavm ebü'l-beşer Ādem eṣ-Ṣāfi, ʿaleyhi's-selām, ḳaçan yir yüzine 13 indi, ẕürriyet ḳazandı, Ḥaḳ taʿālā Ādeme bildürdi: Yā Ādem sen ẓuhūra geldügüñ-

den murād oldur kim 14 senüñ neslüñden ḥabībüm Muḥammed salla'llāhu ʿaleyhi ve sellim dünyāya geliserdür, eger
S85b nişān isderseñ, alnuñdaġı 15 nūrdur / senden soñra oġul oġula naḳl ide, tā aḫıru'z-zamāna degin. Anuñ bigi oldı kim Ḥaḳ taʿālā 16 ḫabar virdi, ol peyġambaruñ nūrı atadan ataya naḳl ide geldi, tā İbrāhīm Ḫalīle degin; andan 17 İsmāʿīl peyġambara naḳl itdi; İsmāʿīl peyġambardan
T54b ʿarab içinde yüridi; Benī İsrā'īl 1 peyġambarlarına gelmedi; dilek eyle oldı kim, ʿarab içinde yüriye, gele, Mekkede ẓāhır ola, bir delīl 2 budur. Bir delīl daḫı ol kim ne kim mürsel peyġambar geldi, ol mürsellere kitāb münzel oldı; 3 ol münzel kitāblarda Ḥaḳ taʿālā, ol Muḥammedüñ vaṣfını, ṣıfatını, ümmetinüñ şerḥin söyledi, 4 ḫabar virdi. Daḫı müneccimler, felek ʿilmin bilenler, seyyārelerüñ seyrin gözedenler ne kim var-ısa cemīʿi, 5 kitāblarında, tevārīḫlarında ol peyġambaruñ ṣūratın, sīretin, ʿumrın, ʿamelin, evvelīn, āḫırın 6 şerḥ eylemişlerdür; hiç ırak varmañuz, kitābu'llāhı Tevrāt kitābında oḫuduñuz kim Mekke içinde bir 7 Rasūl ẓāhır ola; kılıç urucı, ṣanama ṭapanları kırıcı ola, kisrā ve ḳaysar elinden tāc u taḫt ala 8, maġrıba, maşrıḳa ḥükmi irişe, ḫāteme'n-nebī ola. Ol Rasūlden soñra vaḥy munḳaṭıʿ olısardur; siz 9 ne yoḫ sevdā bişirürsiz, didi. Allāhu taʿālānuñ buyruġı, fermānı bunuñ bigidür, sizüñ ne 10 ḳuvvatuñuz vardur kim Ḥaḳ taʿālānuñ emrini, taḳdīrini bir dürlü daḫı kılasız, didi.

ŞİʿR

bahr-ı remel fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

S86a /11 Çünki maksūdı ilāhuñ ol-ıdı
Ü60a /Sevgülü kul pāzişāhuñ ol-ıdı

Yirde gögde ṭabl anuñçun çalınur
12 Cümle aña yalvarur u yalınur

Andan artuk ḥażrata kimdür yaḳın
Ancılayın ʿızzata kimdür yaḳın

13 İş anuñdur, söz anuñdur, yol anuñ
Aṣıl oldur ḥāṣıl u maḥṣūl anuñ

Kimse ansuz ḥażrata yol bulmadı
14 Anı bilmeyen Ḥaḳı hiç bilmedi

Ol Kelīmu'llāh ki Mūsīdur adı
Yüz ṭutup Allāhına eyle didi

15 Ḥaḳ taʿālādan diledi ol Kelīm
Ki'y Kerīm ü iy Raḥīm u iy Ḥakīm

Ol Muḥammed ḥurmatı-çun iy Ġanı
16 Ol Rasūluñ ümmetinden ḳıl beni

Çün Kelīmu'llāh ki bu nālişdedür
Var ḳıyās it ayruġı ne işdedür

17 Çün kim ol pīr bu ḳadar söz söyledi
Ol ḳadar bulara maʿlūm eyledi.

T55a Nesr : Andan Sufūriyye 1 ol ḳavma eydür: Yā ḳavm Fir'avn bunca cehd itdi, bī-ḥisāb ṭıfl öldürdi kim Mūsī vucūda gelmeye, 2 hiç cehd aña çāre ḳıldı mı, hiç Mūsānuñ geldügüni men' idebildi mi, varuñ siz daḫı bu endīşe(y)i 3 terk idüñ, didi. Ol cemā'at hiç cevāb virmediler, cem' birle ṭurdılar ṭaşra çıḳdılar. Ol cemā'atuñ 4 daḫı bir ulusı var-ıdı, adı Heylūsā ibni Dāḫılūn idi, bir ḳarındaşı var-ıdı, adı Esved idi. 5 Ol Helyūsā eyitS86b di: Yā ḳavm bu pīr ḳocalupdur, / fertūt olupdur, 'aḳlı çöngelipdür, sözinüñ 6 bünyāzı, aslı yoḫdur, ke-ennehu 'arab dīnine meyli vardur, didi. Gendü 'aḳlından bize bir mesel 7 urdı; Fir'avn kāfir-idi, küfr ve cehl birle cehd ider-idi kim Mūsānuñ yolını öre-y-idi, cihāna 8 gelmege men' ider-idi. Helyūsā eydür: Biz Mūsī peyġambar 'ilmini bilürüz, biz Fir'avn bigi cāhil degülüz, 9 biz eger men' ider-isevüz, / bir gişi men' ideris kim hettāk, seffāk, ḳan ḳılıcı, dāyımā ḳızıl ḳan ḳılıcı, dīnler, mezhebler 10 bāṭıl idici, anuñ bigi bir gişinüñ şerrini cihāndan götürelüm dirüz, didi; siz bu söze ne dirsiz, 11 ne rāy görürsiz, didi. Ol ḳavm eyitdiler: Cemī'imüz senüñ sözüñe munḳād ve emrüñe muṭī'uz, ne kim 12 sen rāy görürsin ve tedbīr ḳılursın, biz rāżīyuz, didiler. Helyūsā eydür: Ben anı ṣavāb 13 gördüm kim, Şām bıżā'atlarından, Mıṣr ḳumāşlarından alalum, tācırlıḳ ṣıfatı birle Mekkeye varalum, 14 daḫı Mekkede oturalum, geñince 'Abdu'llāhı ele getürelüm, daḫı öldürelüm. Çün aḫbāruñ cemī'i bu 15 sözi Helyūsādan diñlediler, begendiler anuñ

bigi kıldılar. Her birisi bir meblağ māl ticāret yolına
16 harc eylediler; andan soñra salık virdükleri yire cem‘
oldılar, bir bir dirildiler, ittifāk birle yüridiler; 17
çün Mekkeye yakın yitdiler, bir seher vaktında havadan
S87a T55b ün / işitdiler. Hātif āvāz virdi, ‘arab dili birle 1 söy-
ledi. Ma‘nisi ol-ıdı kim iy gümrāh kavm ve iy toğrı yol-
dan azmış cemā‘at Hak yandurduğı çırāğı 2 kim söyündürür
kim siz niyyet eyledüñüz, gendü cānuñuza mihnet eyledü-
ñüz gidersiz. Çün bu sözi 3 işitdiler, dahı yürimediler
turdılar. Ol mel‘ūn Helyūsā buları çağırdı, eyitdi: Ne
turduñuz, bilmez misiz 4 Kureyş içinde ‘azīm kahānlar
vardur kim sihr ve nārincāt ‘ilmini bilürler, bu Kureyş
içinde gişiler vardur kim cinnīler musahhar kılıp durur-
lar, 5 Cinnīler gelürler ol gişilere söz ögredürler, yi-
ne ol cinnilerdür kim gelürler yollarda, izlerde halāyık
Ü61a 6 üsdine çağırurlar; gönlinden żamīrinden / habar virür-
ler; yohsa ‘arab içinde höz Rasūl 7 gelmedi, kitāb mün-
zel olmadı, bular ehl-i dīn ve ehl-i ‘ilim degüldür, yü-
rüñ ol üne aldanmañ, didi. 8 Ol cemā‘at eyitdiler kim Al-
lāhu ta‘ālānuñ kitābında böyle ohıduh kim sen habar vir-
düñ, didiler. Yine 9 cemā‘at yüregi berkitdiler, yüridi-
ler, Mekke şehrine geldiler; Mekke şehrinde ma‘rūf olmış-
lar-ıdı, ticāret 10 süratı birle çoh gelmişler-idi. Çün
Mekke kavmını gördiler, bey‘ ve şirālarına meşgūl oldı-
lar. Ol 11 gice kim, yahūdiler Mekke şehrine kondılar,
ol gice ‘Abdu'llāh yaturken düş gördi; düşinde görür kim

bir kaç maymūn 12 sūratlu gişiler, yaʿnī kırd sūratlu, başlarında ʿimāme, ellerinde yalın kılıç ʿAbdu'llāha hamle kılurlar. ʿAbdu'llāh bulardan 13 korḫarah̲ turur. ʿAbdu'llāh gördi kim gögden od yalun̄ı indi, ol ḥamle kılan cemāʿatı yandurdı. ʿAbdu'llāh 14 uyḫudan uyanu geldi, atası ʿAbdu'l-muṭṭalibe söyledi, eyitdi: İşbu sıfatlu düş gördüm, didi. Atası Şeybe 15 eyitdi: Yā veledī senün̄ duşmanun̄ ḳokdur; velī alnun̄dag̲ı nūr berekātında Ḥak taʿālāseni duşman 16 şerrinden saḳlar, didi. İrtesi ʿAbdu'l-muṭṭalib ʿAbdu'llāha eydür: Şāmdan aḫbārlar gelmiş, ʿālim gişilerdür, 17 gel seni alara iledeyim, düşüne taʿbīr eylesünler, didi. Çün yahūdilere yaḳın geldiler, ʿAbdu'l-
T56a lāh alnından bir nūr pārası 1 yalabıdı, ayrıldı yuḫaru çıḫdı, iki pāra oldı. Bir pārası maşrıḳa gitdi, bir pārası maġrıba gitdi. Cuhūdlar çün 2 anı gördiler, ḥayrān oldılar. Şeybe yitişüp geldi. Ḳamu örü turdılar. Şeybe oturdı, ʿAbdu'llāh 3 daḫı yanında bile oturdı. Şeybe düş ah-
Ü61b vālını söyledi. / Helyūsā eyitdi: Yā seyyid-i Ḥaram bu düş 4 aġğāş u aḥlāmdur; ḥāşā bunun̄ bigi güneş yüze kim
S88a duşmanlıḳ / ideler, didi. Andan bu 5 söz arasına daḫı söz ḳatdılar, ticāret sözin ilerü getürdiler, bir ḥamle geleci ḳıldılar. Andan Şeybe 6 ʿAbdu'llāh birle turdılar, yüridiler. Helyūsā ol ḳalan yahūdilere eyitdi: Duşmanunuzı gördünüz mi, didi; budur kim 7 cemīʿ-i ʿālem içinde çavı söylenür, ol alnındag̲ı nūr gendüye naḳl idelden berü dünyā 8 fitne birle tolıpdur; ḳaçan kim bu oğlan öldi,

dünyā ehli musībetden halās oldı kurtuldı. 9 Bu söz üsdine bir zamān dahı geçdi. Meger Mekke ehlinüñ kā'idesidür kim, dāyım av avlarlar-ıdı, 10 sayd-ı vuhūş u tuyūr kılurlar; avlamah kuslamah bularuñ san'atıdur. Husūsā Benī Hāşım sayd 11 itmege mūlı' iderler. 'Abdu'l-muttalib oğlanları, höz Benī Hāşım içinde ve 'Abdu'l-muttalib oğlanlarında 12 Hamza ve 'Abdu'llāh becid avlarlar-ıdı. 'Abdu'llāh gice ve gündüz ava meşgūl-ıdı. İttifāk eyle oldı kim bir 13 gün 'Abdu'llāh av avlamağa yalunuz gitdi. Yahūdiler ki anuñ kasdına gelmişler-idi, dāyımā cāsūsları 14 'Abdu'llāh ardınca yürür-idi. Ol gün cāsūs gözetdi kim 'Abdu'llāh yazıya yalunuz çıhdı, cāsūs 15 geldi, Helyūsā bin Dāhılūna habar virdi. Helyūsā eyitdi: Yā Benī İsrā'il uş maksūdunuza irişdüñüz, 16 turuñ atlanuñ kim gününi bulduñuz ardınca varalum, duşmanı öldürelüm, didi. Eyitdiler:
S88b Benī Hāşımdan, 17 Benī 'Abdimenāfdan / korharuz kim bileler, tuyalar, işimüz ziyāna vara, didiler. Yine Helyūsā
T56b bularuñ üzere çağırdı, 1 eyitdi: Hey sizde erlik tamarı yoh mıdur, ğayratunuz kancaru vardı; ol gişi kim dīn yolına bil bağlaya, 2 ol gerekdür kim baş terkini ura, hānumān u māl u cān fidā kıla; biz bir maslahata geldük kim
Ü62a 3 ölürsevüz, dahı / kıyāmata degin adumuz 'ālem içinde söylene, didi. Bular eyitdiler: Sen bilürsin, 4 ne buyurursın eyit, tutalum, didiler. Helyūsā karındaşı Süveyd bin Dāhılūna eyitdi: Bir kaç 5 gişi sen alğıl, bir yañadan yürigil, birez kavm ben alayım, yüriyeyüm, didi;

ʿabīdlar kumāşı dirşürsünler, yük 6 bağlasunlar, didi. Bir iki ʿabdı öñdin gözedici viribidiler; gendüler yüzlerin sardılar, birer kılıç 7 birer harba götürdiler, dahı ʿazm kıldılar, iki bölük oldılar, dahı iki yañadın yüridiler; gördiler; ʿAbdu'-8 llāhı bir yazı içinde atdan aşağa inmiş, bir cānavar boğazlamış, içini arıdı turur. Helyūsa buyurdı kim 9 deveden aşağa indiler, develeri çökerdiler. Dahı yalın kılıç çekdiler, yügrüşdiler kim ʿAbdu'llāhı kebs ideler, 10 başalar, depretmeyeler. ʿAbdu'llāh bularuñ hareketine bahdı, bildi kim gendünüñ kasdına yügürdürler, tiz yay 11 oh eline aldı, tiz birbiri ardınca nebl ohı birle biş cuhūdı ahtardı. Cuhūd-

S89a lar turuhdılar, ayruh / ilerü 12 varamadılar. Helyūsa çağırdı, eyitdi: Yā mışbāhu'l-Haram niçün bizi katl idersin, āhır biz Şām 13 tācırlarıyuz, duşman degülüz, didi. ʿAbdu'llāh eyitdi: Niçün kılıç çekdüñüz, benüm üsdüme depindüñüz geldüñüz, didi. 14 Helyūsa eyitdi: Bizüm bir ʿabdumuz mālumuz aldı, kaçdı, biz anuñ ardınca çıkduk, çün seni ırakdan 15 gördük, ol ʿabdı sanduk, anuñ-ıçun kasd kılduk, yüridük, didi. ʿAbdu'llāh eyitdi: Bu söz 16 iñen yalan sözdür, didi. ʿAbdu'llāh eyitdi: Ol sizüñ ʿabduñuz yayak mıdur, yohsa atlu mıdur? Eyitdiler yoh yayağ-ıdı. 17 ʿAbdu'llāh eyitdi: ʿAbduñuz ak mıdı, yohsa kara mıdı? Eyitdiler kara-y-ıdı, didiler. ʿAbdu'llāh eydür:

T57a İy melʿūnlar 1 benüm atum yanumda, ʿınānı kolumda bağlu,

Ü62b / dahı alnum nūrı güneş nūrını yiñe turur, beni nice 2

kara ʿabda beñzedürsiz, didi. Andan ʿAbdu'llāh sıçradı, atına bindi. Andan Helyūsā karındaşı 3 Esved bin Dāḥılūn bir yañadın daḥı çıḥa geldi, bir bölük yahūdiler birle. Helyūsā gendü bölügi birle bir 4 yañadın, iki yañadın ʿAbdu'llāhı ortaya aldılar, at yüriyesi, kaçası yir kalmadı; zīrā bir yanı taş u 5 kayadur, tağdur, at yüriyesi yir degüldür. ʿAbdu'llāh yüzüni Hak taʿālā dergāhına tutdı, eyitdi: 6

NAZM

bahr-ı remel fāʿilatün fāʿilātün fāʿilün

Eytdi ben sañā sığındum yā Kerīm
Senden artuk bañā kimse yok penāh

7 Sen semīʿsin ü ḥabīrsin ü baṣīr
Ben ne eydem sen bilürsin yā ilāh

S89b /Bende degüldür murādı bularuñ
8 Bu nurı eylemek isderler tebāh

Sakla şerrinden bularuñ nūrumı
Āh eger nāgāh ölem zī-derd ü āh

9 Cümle maḥlūk kalısardur bī-ümīz
Dahı nedür işleri vā ḥasratāh

Zīra bu nūr issine bağışlanur
10 Ne ki maḥlūk itdiler cürm ü günāh

Beni bu ṭarlıḳdan āzād eylegil
Bu nur issi ḥaḳḳı-çun iy pāẕişāh

11 ʿAbdu'llāhuñ dili ve göñli duʿā ḳılmaḳda, eli nebl oḫın atmaḫda idi kim nāgāh ḳarındaşları yitişü geldiler. 12 Ḥāriṯ, ʿAbdu'l-ʿuzzā, Muḳaddem, Ġaydaḳ, ʿAbbās, Ebū Ṭālib, Zübeyr, ʿammūsı oğlanları Benī Kaʿb, 13 Benī Esed, Benī ʿAbdü'ş-Şems, Benī'l-Muṭṭalib irişdiler. Alaruñ ardınca ʿAbdu'l-muṭṭalib yitişdi, Ḥamza 14 birle. Çün yahūdiler, Kureyş pehlevānları yitişdi, gördiler, ümīẕi cānlarından götürdiler. Esved gendü 15 bölügi birle ḳaçdı, bir dereye girdi. Allāhuta'ālā ḳudratından bir ḳaya indi, bularuñ yolı bağlandı. 16 Arḫalarından ḳılıç oldı, öñlerin-
Ü63a den ḳaya oldı, birezini ḳırdılar, ḳalanını ṭutdılar, / esīr ḳıldılar. 17 ʿAbdu'l-muṭṭalib ʿAbdu'llāha yitişdi ḳucaḳladı, ḳuçdı bağrına basdı, eyitdi: Yā veledī ben sañā
T57b dimedüm mi kim 1 yaluñuz ḳancasana gitme diyü. ʿAbdu'llāh eydür: Yā ebeti benüm ḥısāra düşdügümi size kim ḫabar virdi, didi. Şeybe eyitdi: 2 Bize ḫabaruñı Veheb bin ʿAbdimemāf getürdi, didi.

HİKĀYET-İ VEHEB

S90a 3 Meger Veheb bin ʿAbdimenāf, / Maḫzūm ḳabīlesinden idi, ulu giş-i-y-idi, seyyid idi. Ol daḫı av avlamaḫda 4 imiş; ʿAbdu'llāhuñ yahūdiler birle uruşduġın görür, ʿāḳıl-

lığ ider, eydür: eger ben yalunuz ʿAbdu'llāha 5 varıp yalunuz yarı kılursam, iş başarmayam bāri Mekkeye varayum, Benī Hāşıma habar vireyim, didi; tiz yügürük at birle Mekkeye yitişdi, ʿAbdu'l-muttalib oğlanlarına habar kıldı, yine bulara kulavuz oldı bile 6 geldi. Andan Veheb ilerü yüridi, ʿAbdu'llāha eyitdi: Yā Mıṣbāḥu'l-Haram, ʿAbdu'llāhun adı Mekke ehli içinde Mıṣbāḥu'l-Haram idi, ben gördüm, yahūdiler senünle urışduğını 7 kavmuna ben habar virdüm, didi. ʿAbdu'llāh eyitdi: Cezāke'llāhu hayran, yā İbni ʿAbdimenāf taksīr kılmadun, didi. 8 Andan ʿAbdu'l-muttalib buyurdı kim ol yahūdilerün tonlarını, silāhlarını, develerini cemīʿin cemʿ 9 kıldılar, Veheb bin ʿAbdimenāfa virdiler. Dahı Helyūsā İbni Dāḥılūnı, dahı karındaşı Süveydi, 10 iki ulu yahūdiyi, dahı ol dört yahūdiyi Vehbe vehb eyledi, bağışladı. ʿAbdu'l-muttalib eyitdi: Bu dört 11 esīr dahı senün olsun, dilesen kullan, dilesen sat bahāsın al, dilesen öldür, didi. 12 Mālları, tavarları, kumāşları dahı senün olsun, didi. Andan ol yahūdilerün elin, ayağın 13 bağladılar, boyunlarına ip dahdılar, aldılar,
Ü63b / şehre döndiler. Şehr kavmı karşu çıkdılar, dilediler
kim 14 yahūdileri pāra pāra kılalar. Şeybe komadı, eyit-
S90b di: Bular ölıcak mālları telef olur, didi. Aları / demürlediler, 15 zindāna iletdiler. Mekke ehli ol gün sevindiler, şāzilık kıldılar. Veheb bin ʿAbdimenāf gelüp 16 habar kılduğī-çun şehr ehli tahsīn ve senā kıldılar. Veheb ol develeri ve silāhları, tonları 17 tutsakları birle al-

dı, evine geldi. Vehebüñ bir ḫatunı var-ıdı, adı Birre İb-
T58a net-i ʿAbdu'l-ʿuzzā bin ʿOsmān 1 dirler; ʿaẓīm ʿiffet is-
si idi, sīreti ḫūb, sūratı maḥbūb, mü'eddeb ḫatunlardan
idi; daḫı 2 bir ṣāḥıb-ḥüsn ve cemāl kız ʿayālı var-ıdı,
adı Āmine bint-ü Veheb bin ʿAbdimenāf; ʿaẓīm setīre 3 ve
muḥtereme idi. Çün Vehebüñ ḫatunı Birre ol niʿmetleri gör-
di, ol esīrleri Vehebden ṣordı 4 eyitdi: Bu ne ḳumāşdur,
ne silāḥdur ve ne ṭutsaḫlar ne gişilerdür, didi. Andan Ve-
heb ʿAbdu'llāh 5 sergüẕeşinden söyledi. Veheb eyitdi: Ol
erlik kim bu gün ben ʿAbdu'llāh birle işledüm, ol vefā- 6
darlığı kim Benī Hāşım birle ḳıldum, ne ata oġul birle,
ne ḳarındaş ḳarındaş birle, ne yār yār 7 birle işlemişdür,
didi. Birre eyitdi: Ol dükeli muʿcizāt, ol alnındaġı nūr
berekātında dur, 8 didi. Veheb eydür: ʿAcab eger ḳızum
Āmine ḫatunı ʿAbdu'llāha virmezsem, didi. Rāvīler eydür-
ler: 9 Vehbüñ bir ulu ḳızını ʿAbdu'l-muṭṭalib evlenmiş-
idi, adı Hāle ibnet-i Üheybe; Ḥamza andan vucūda 10 gel-
S91a di. Ḥamza Rasūl birle anadan iki / ḳız ḳarındaş ʿayālla-
rı, atadan ʿammūdur ve Raẓāʿ ḳarındaşı- 11 dur, Ḥamza, ra-
ẓıya'llāhu ʿanh Rasūluñ, salla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve
Ü64a sellim. / Ol dāya kim Ḥamzaya süd virdi, emzürdi, 12 Ra-
sūli daḫı bir gün emzürmiş-idi, Ḥalīme'-i Saʿdīden ilerü.
Çün Birre Veheb bin ʿAbdimenāfdan 13 işitdi kim ḳızı Āmi-
ne ḫatunı ʿAbdu'llāha virmek isder. Birre eydür: Yā Ve-
heb bu ne yoḫ 14 sevdādur kim senüñ göñlüñden geçer, di-
di; ya muḥāl endīşedür, didi. Veheb eyitdi: 15 Niçün mu-

hāldur? Birre eydür: Anuñçun kim ʿAbdu'llāha kız ʿayāl ḫatun gişiler ʿarż eylediler kim 16 ḫazīnaları incü ve altun ṭolu, evleri içi ḳumāş ve ṭon ṭolu; ʿAbdu'llāh anları ḳabūl ḳılmadı, 17 sen bir faḳīr gişinüñ ḳızın mı alalar, didi. Veheb eyitdi: Yā Birre Benī Hāşım gişilerüñ ṭapısın,
T58b 1 erligin bilürler, ol eylük kerāmetine ki bu gün ben işledüm, ol kerāmete yoḫ dimeyeler, red itmeyeler, 2 ḳabūl ideler, didi. Birre eydür: Didügüm oldur kim ırahdan yaḳından çoḳ melikler, ulular 3 memleket ve māl birle ḳız ʿayālların virdiler, Şeybe ḳabūl ḳılmadı; eger senüñ sa - ʿādetüñ 4 alardan artuġ-ısa, anı bilmezem, didi. Veheb eyitdi: Hele ṭur örü, maġrıb vaḳtı yaḳındur, didi 5 ve gün ine durur ola kim bir ḳutlu sāʿat ola, maḳsūdumuz ḥāṣıl ola, ḥācatumuz revā ola, 6 didi; ḳumāşuñı geygil, ʿAbdu'l-mut-
S91b ṭalib evine varġıl, söyleşgil ḫatunı birle; / ola kim, seni 7 ʿAbdu'l-muṭṭalibe yitişdüre, benüm selāmumı ʿAbdu'l-muṭṭalibe degüresin, ṣarīḥ ḳızuñ ḫabarını 8 söyleyesin; göresin kim saña ne ḫabar virür? Birre tiz yirinden ṭurdı, ṭon geydi, ʿAbdu'- 9 l-muṭṭalib evine geldi, içerü girmege destūr diledi. Girdiler, Şeybeye şavur eylediler,
Ü64b eyitdiler: Veheb / bin ʿAbdi- 10 menāfuñ ḫatunı Birre ḳapuya gelipdür, destūr diler, içerü girmege, didiler. Şeybe eydür: Meger ol daḫı yahūdiler māllarından naṣīb uma geldi. Kimincesi eyitdi: Meger 11 ol yahūdiler kim ḳatlarında ṭutḫundur, ol yahūdiler bulara māl adamışlardur, meger olara şafāʿat 12 ḳılmaġa gelmişdür, didiler. Şeybe ey-

dür: Her ne sebebe kim gelmişlerdür kabūldur, sözine red
yohdur, 13 aluñ içerü gelüñ, didi. Çün Birre içerü girdi,
ʿAbdu'llāh anası Fāṭıma karşu geldi. ʿAbdu'l-muṭṭalib 14
çağırdı, eyitdi: Yā Ümm-i ʿAbdu'llāh al, Birre ḫatunı be-
nüm katuma gel, didi. Fāṭıma aldı Birre(y)i, Şeybe katına
15 geldi. Katı ʿızzat kıldılar, yuḫaru geçürdiler, oturdı.
Şeybe Vehbüñ erligin söyledi, eyitdi: Benī Hāşıma 16 anuñ
bir erligin ṭapusı yitişdi, lā-büddür bir gün Şeybetü'l-
ḥamd daḫı Veheb bin ʿAbdimenāfa 17 bir ḫızmat yitişdüre,
dir. Birre eydür: Yā seyyid-i Ḥaram çün ḫayr niyyet kıl-
T59a duñ maṣlaḥat oldur kim 1 te'ḫīr kılmayasın kim خَيَارُ الْبِرِّ عَاجِلُهَا
S92a didi. Ḥāżırlar gümān iletdiler kim bu ḫatun / ya māl 2 di-
ler, ya ṭutsaḫları, didiler. Çün Birre ilḫāḥ kıldı, becid
söyledi. Şeybe eydür: Yā Birre ne murāduñ 3 vardur, dile
kim kabūldur, senüñ sözüñ daḫı, ḥalālüñ Vehbüñ daḫı sözi
katumda kabūldur, 4 didi. Birre eyitdi: Yā seyyid-i Benī
Hāşım bildük, gördük, hem işitdük kim ırakdan yakından 5
kimesne kalmadı kim kız ʿayālını māl birle, genç birle
ʿAbdu'llāh içün size ʿarż eylemedi illā siz kabūl 6 itme-
düñüz. Veheb bin ʿAbdimenāf size selām kılur, eydür: Di-
lerem Şeybetü'l-ḥamd benüm yoḫsulluğuma 7 baḫmaya, benüm
kız ʿayālum Āmine ḫatunı ʿAbdu'llāh-ıçun kabūl kıla; zīrā
benüm bir ʿayālum zamān- 8 dur kim anuñ işiginde ḫızmat
ider, anuñ ḥaramında ḥarīmīdur; dilerem bu ʿayālum daḫı
9 ʿayālı katında mülāzim ola. Daḫı Birre eydür: Yā seyyid
Ü65a eger bize eylük / iderseñ bundan yigrek 10 eylük olmaya

kim bizi sañā yaḳın idesin didi. ʿAbdu'l-muṭṭalib, daḫı oğlanları, daḫı ḫatunları, daḫı 11 ḳarındaşlarından her kim ki ḥāżır olmış-ıdı, Birrenüñ sözi ḳamusınuñ göñline ḫōş geldi, ḳabūl 12 düşdi. Şeybe eyitdi: Va'llāh yā Birre dāḫıl söyledüñ, ırak söylemedüñ, didi. Andan Şeybe 13 ʿAbdu'llaha baḫdı eyitdi: Yā Veledī işidürsin Birre ne söyler, ḳabūl ider misin didi. ʿAbdu'llāh 14 cevāb virmedi. Şeybe eydür: Epsem ṭurmaḳ rıżādandur, didi. Şeybe döndi Birreye eyitdi: Yā Birre 15 sen örü turğıl, evüñe varğıl, ben ʿAbdu'llāhı alayım, anası Fāṭıma ḫatunı daḫı
S92b arduñca evüñüze geleyim, 16 ḳız ʿayāluñ Āmine ḫatunı / göreyim, didi. Birre tiz ṭurı geldi, sevinü evine gitdi; Vehebe ḫabar virdi eyitdi: Yā Veheb sözüñ 17 ḳabūl oldı, uş Şeybetü'l-ḥamd ḫatunı Fāṭıma oğlı ʿAbdu'llāh birle üçi
T59b bile evüñe gelürler. Āmine(y)i 1 görmege, didi. Veheb eyitdi: Nice söyledüñ, ne didüñ, didi. ʿAbdu'l-muṭṭalib evinde ne dürlü söz 2 açıldı, Birre ḳamusını Vehbe ḫabar virdi. Veheb eyitdi: Yā Birre var, imdi Āmine ḫatunı ārāyiş 3 ḳılğıl, ḳumāş geyürgil, didi. Birre geldi, Āmine ḫatun ḳatına eyitdi: Yā Āmine seni Şeybetü'l-4 ḥamd oğlı ʿAbdu'llāh-ıçun göre gelürler, dileyü gelürler, didi. Ḳaçan ʿAbdu'llāh anası Fāṭıma senüñ ḳatuña 5 gelicek, seni görmeklige, sen añā güleryüz görseṭgil, ṭatlu söz işitdürgil, didi. Andan 6 Āmine anası Birre, Āmine ḫatuna ḳumāş geydürdi, saçın ṭaradı, düzdi, ḳoşdı, ṭaşra çıḳdı; gördi 7 ʿAbdu'l-muṭṭalib, oğlı ʿAbdu'llāh ḫatunı Fāṭıma birle işige geldiler. Veheb ḳarşu yüridi, merḥabā 8 ḳıldı;

ʿAbdu'llāhı iki gözinde öpdi, önlerince yüridi, aldı içe-
Ü65b rü hōşa girdi. Ol ṭutsaḳ olmış 9 yahūdiler hōşuñ / bıca-
ğında oturmışlar-ıdı. İki ʿabd üstlerinde müvekkel otur-
mış-ıdı. Yahūdiler 10 gördiler kim ʿAbdu'llāh atası, ana-
sı birle ol hōşa girdiler. Aḫşam karañuluğı anuñ alnı nū-
S93a rından 11 gündüz bigi aydın oldı. Cuhūdlar / birbirine
baḫışdılar, eyitdiler: Uş ol oğlan kim bunuñ 12 sebebin-
den mālumuz, cānumuz telef oldı, didiler. Çün Şeybe Veh-
büñ evine girdi, oturdı. ʿAbdu'llāh 13 anasını içerü vi-
ribidi eyitdi: Var Āmine ḫatunı görgil didi. Fāṭıma ṭurı
geldi. Birre öñince içerü 14 Āmine ḳatına girdiler. El-
ḥaḳ Āmine ḫatun ḫūb ṣūratlu ḫatun-ıdı. Zīrā Allāh Rasū-
line 15 analığa lāyıḳ olmış-ıdı. Çün ḳısmat oldı, Ḥaḳ ta -
ʿālā Fāṭımanuñ gözine Āmine ḫatunı ʿaẓīm 16 şirīn görset-
di. Çün Āmine ḫatun örü ṭurdı ilerü geldi, Fāṭıma ḫatunuñ
elin öpdi; çün söz 17 söyledi, ʿAbdu'llāh anasınuñ göñlü-
ni, cānını ḳapdı. Fāṭıma tiz yine ṭaşra çıḳdı, Şeybe ḳa-
T60a tına 1 geldi. Veheb, ṭaşra ʿabdların işe, ḥācata viribi-
di. Fāṭıma ḫatun eyitdi: Yā seyyidi, ʿAbdu'llāha lāyıḳ 2
ʿarūs bulduḳ, zinhār te'ḫīr ḳılma didi; olmasun kim ḥa-
sūd gişilerüñ ṣovuḳ sözleri irişe, bulardan 3 bizi ṣovı-
da didi; zinhār bu gice işüñi bitürgil, ḳavluñ, ḳarāruñ
ḳılğıl, didi. Şeybe ṣordı 4 eyitdi: Yā Fāṭıma ḥüsni, ḫul-
ḳı nicedür? Fāṭıma eyitdi: Anı ne ṣorarsın yā seyyidi di-
di kim bu setīrenüñ 5 cemāli, celāli, ḥüsni, ḫulḳı, ṣūra-
tı, sīreti, ḫūbluğı, maḥbūbluğı, yüzi ḳutluluğı, sözi

tatluluġı beni delü 6 kıldı; sanasın kim uçmakdan çıkmış
bir hūrıdur, didi. Andan Veheb içerü girdi, Birre dahı 7
S93b Āmine hatun katından taşra çıkdı. Çün / cemʿ oldılar. Ve-
heb eyitdi: Yā seyyid-i Haram ol 8 ẓaʿīfemüz sizüñ göñlü-
ñüze yaradı mı, gözüñüze ısıcak göründi mi, didi. Şeybe
Ü66a eyitdi: Naʿam yā Veheb, 9 ʿayāluñ Āmine / hatunı ʿAbdu'l-
lāh-ıçun kabūl kıldum, didi. Veheb eyitdi: Yā seyyid ben
dahı nezr 10 itdüm kim ben Birre birle birer ʿabā geye-
lüm bākī mālumuz, tavārumuz, ʿabīdumuz, civārumuz, nakdı-
muz, 11 cinsimüz, mülkümüz, ʿakarumuz ne kim Hak taʿālā
bize viripdür, cemīʿini ʿAbdu'llāha nisār kılduk; 12 da-
hı muʿaccel ve müveccel, hak ve mustahak kābīn cihetinden
kamusını ʿAbdullaha bağışladuk, didi. 13 Bular içerde ge-
leci iderler; aldum virdüm sözinden henüz dıñmadın, epsem
olmadın. Meger taşrağı 14 tuthun Yahūdiler, kapu katında
oturmışlar-ıdı, bular içerü ne söz kim söyleşdiler, cuhūd-
lar taşradan 15 anı dińlerler-idi. Heylūsā eyitdi: Gördü-
ñüz mi işde bizüm körlügümüze ol nūr issi oğlanı evlendü-
rürler 16 kim ol peyġambar dünyāya gele; dahı bizüm dīnü-
müz, kitābumuz mensūh, ulularumuz hōr ve zelīl 17 ola,
didi. Ol kalan Yahūdiler eyitdiler: Ne çāremüz vardur,
olan oldı, didiler. Heylūsa eyitdi: Bir çāre vaktı dahı
şimdidür, didi. Eyitdiler: Ne çāre vaktı kaldı ayruh, di-
T60b diler. Helyūsa eyitdi: 1 Biz dört gişiyüz dīvārdan taş-
lar koparalum, kapu açukdur, bular iç gişidür, biz dört
S94a gişiyüz / 2 her birimüz birisini taş birle uralum, öldü-

relüm, lā-büddür kim bizi irte öldür üserler, bāri 3 bir iş işleyüp ölelüm, didi. Veheb ʿabīdlarını taşra her birini bir maslahata viribimiş-idi. Yahūdi-4 lerüñ elleri şeşük, ayahları mukayyed birer ikişer taş aldılar, kapuya geldiler, dahı 5 kapudan içerü taş atdılar. Taş fırıldusını Şeybe işitdi, kapuya bahdı, gördi kapudan içerü 6 taş koyulur. Ammā taşlar gelürken Allāhuta'ālā kudratından, taşlar yine döndi, taşları atan Yahūdilerüñ 7 başı-

Ü66b na, suratına, tohundı, başlarını suratlarını / uşatdı. Kāferler ahtarıldı, beynileri perekende oldı, cānların cehenneme ısmarladılar. 8 Şeybe, Veheb ʿAbdu'llāh taşra yügrüşdiler. Birre çırāğ tutdı, gördiler kim taş ol yahūdilerüñ başların 9 uşatmış, suratlarını bozmış, cān virü tururlar. Zīrā taşları atıcah yahūdiler kuvvatı 10 birle atıldı, yine dönicek Rasūl muʿcizātı birle döndi, muʿcizāt kuvvatı birle tohundı, lā-cirem duşmanı helāk eyledi. Şeybe 11 Veheb birle dizin çökdiler, yüzlerin yire urdılar, Allāhuta'ālāya secde'-i şükr kıldılar. Andan 12 Şeybe Vehbüñ elin tutdı, eyitdi: Yā Veheb senüñ işigüñ bize kutlu oldı, niçe dürlü 13 każā üsdümüzden savuldı, ben oğlum ʿAbdu'llāha senüñ kerīme, setīre seyyide kız ʿayā-

S94b luñı Āmine hatunı 14 halāllığa kabūl kıldum, / sen dahı virdüñ mi? Veheb eyitdi: Naʿam virdüm, didi. Şeybe eyitdi: Eylese irte 15 Haram içinde cemʿ olalum, kābin kıyalum, didi. Şeybe ol ölen yahūdileri irteye degin yatur 16 kodı, gendü ʿAbdu'llāhuñ elin aldı, ʿazm kıldı, Fātı-

ma birle evine geldi. İrtesi ol yahūdilerüñ 17 aḥvālı Mekke ehline ḫabar oldı, dañladılar, gürūh gürūh Veheb
T61a evine geldiler, ol ölen yahūdileri 1 temāşā kıldılar. Ol sebebden ʿAbdu'llāhuñ evlenmekligi daḫı çavıḫdı, meşhūr oldı. Ulular, 2 seyyidler işitdiler kim ʿAbdu'l-muṭṭalib Veheb bin ʿAbdimenāfuñ kızını ʿAbdu'llāha aldı diyü, 3 çoklar ḥased iletdiler, eyitdiler kim ʿacab ʿAbdu'l-muṭṭalibden kim niçe ulularuñ, seyyidlerüñ 4 sözini red kıldı, Vehbüñ kabūl itdi, didiler. Baʿżılar eyitdiler kim ʿAbdu'llāh alnındagı nūr 5 sebebinden kim bile ne işāret oldı kim anuñ ʿayālını kabūl kıldı, didiler. Andan Şeybe 6 ʿAbdu'llāhı seyyidler ṭonı birle bezedi, oğ-
Ü67a lanların / karındaşların aldı, ḳavmı cemāʿatı birle 7 Harama geldi. Veheb daḫı gendü, ḳavmın cemʿ eyledi. Harama geldi. Kābin maṣlaḥatı içün 8 ulular araya düşdiler, ne kim maṣlaḥat gördiler, iki ṭarafdan rıżālıḫ virdiler. ʿAbdu'l-muṭṭalib 9 Ebū Ṭālibe baḫdı eyitdi: Yā ʿAbdimenāf örü ṭur, nikāḥ ḫuṭbasını sen oḫuġıl, didi. Andan Ebū 10 Ṭālib ayaġı üzre ṭuru geldi, ḫuṭba āġāz eyledi eyitdi: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ حَمْدًا يَسْتَوْجِبُ 11 اَلثَّنَا عَلَيَّ مَا وَهَبَنَا وَاَعْطَانَا وَجَعَلَنَا لِبَيْتِهِ حَبِيرَانًا وَلِحَرَمِهِ سُكَّانًا وَ اَلْفَى 12 مَحَبَّتَنَا فِي قُلُوبِ عِبَادِهِ وَشَرَّفَنَا وَعَظَّمَنَا فِي سَائِرِ بِلَادِهِ وَاَعْطَانَا مِنَ الْمَكْرُمَاتِ 13 وَجَنَّبَنَا الْاٰثَامَ وَاَحَلَّنَا الْحَلَالَ وَاَمَرَنَا بِالْاَفْضَالِ فَرِقًا يَتَقَارَبُونَ وَالْاَزْوَاجُ يَتَزَوَّجُونَ 14 لِيَكْثُرَ الْخَلْقُ وَالنَّسْلُ فَلِلّٰهِ الْحَمْدُ وَالثَّنَا وَبَعْدَ ذٰلِكَ

Andan nikāḥ tamām oldı, saçu 15 saçdılar, andan yidi gün toy dügün eylediler. Andan soñra ʿAbdu'llāha Āmine ḫatunı 16 ṭapşurdılar. Ne kim Mekke şehrinde ḫūblar ve ṣāḥıb-

māl ve ṣāḥıb-cemāl cemiʿi ḥasrat 17 odına yandılar kim ʿAbdu'llāh bizi niçün ḳabūl ḳılmadı diyü, teʾessüf için-

T61b de ḳaldılar. Bir zamān 1 Āmine ḫatun ʿAbdu'llāh birle bi-le oldılar, ammā ḥāmile olmadı. Çün vaʿde yitişdi, ḥaml vaḳtı oldı, 2 Allāhutaʿālā, celle celālühü, Cebrā'īle, ʿaleyhi's-selām, emr itdi, ḫıṭāb-ı ʿızzatdan nidā yitiş-di kim yā Cebra'īl 3 gögler firiştelerine buyruḳ eylegil

Ü67b kim ṭāʿatların, tesbīḥlerin artursunlar / rıżvān uçmakla-rı 4 bezesün, ḥūrılar sevinmek ve şāẕılıḳ içinde olsun-lar kim, ol nūr kim Ādem peyġambardan ilerü 5 ʿarş üzere görinürdi, soñra Ādem, ʿaleyhi's-selām, alnında görindi, soñra Ādem oġlanlarında 6 atadan ataya vāriṯ olur-ıdı, intiḳāl ider-idi; vaḳt oldı, vaʿde yitişdi kim bu gice ana 7 raḥmına düşe; ol nūr issi ḥabībüm Muḥammeddür,

S95b ʿaleyhi's-selām, / bu gice anuñ ḥaml gicesidür, 8 bu gi-ce yir ehli, göġ ehli şāẕumānlıḳ içinde olsunlar diyü, nidā geldi. Andan Cebra'īl, 9 ʿaleyhi's-selām, göġ ehli-ne muştıladı, andan yüz biñ melek birle yir yüzine indi, Ḳaf ṭaġı 10 üsdinden münādī ḳıldı, cemīʿ-i maḫlūḳāta bil-dürdi kim bu gice Rasūluñ ḥaml gicesidür 11 diyü Cebra'-īl, ʿaleyhi's-selām, çaġırdı, ḫabar virdi. Taḥte's-serā-ya degin berr ü baḥr ehli ḫabardār 12 oldılar kim bu gi-ce Muḥammed bin ʿAbdu'llāh, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, ata ṣulbından ana raḥmına geçer diyü, 13 fi-riştеler cemīʿ-i vuḥūşa, ṭuyūra ḫabar virdiler. Andan ol gün ʿAbdu'llāh ṭaşra ʿArafāt ṭaġından yaña seyr 14 ḳılu,

kuş avlamağa yürimiş-idi, Çün ʿArafāt ṭağından aşağa indi, ṭağ eteginde, bir ṭaş dibinde 15 bir bıñar çıḳdı, ʿAbdu'llāh ileyinde zülāl bigi aḥdı. ʿAbdu'llāh taʿaccüb ide atdan aşağa indi kim 16 ol sudan içe-y-idi. Hātifden bir ün geldi kim yā ʿAbdu'llāh tiz ol bıñar suyından içgil, 17 daḥı ṭonuñ çıḫarḳıl, ġusl eylegil diyü, āvāz işitdi. ʿAb-
T62a du'llāh ol bıñar suyından içdi, 1 gördi kim bu dünyā sularından değül, kardan sovuḳ, şekerden şīrīn idi. Andan soñra ʿAbdu'llāh 2 ṭonın çıḳardı, ġusl eyledi, yundı, çün sudan çıḳdı, ṭonın geydi, yine ol bıñar belürsüz 3 oldı. ʿAbdu'llāh ḳulağına bir ün daḥı geldi kim yā ʿAbdu'llāh
S96a tiz evüñe yitişgil, / ol emānet kim 4 senüñ birle vardur,
Ü68a anı Āmine ḫatuna / ṭapşurġıl, bu gice ḥaml gicesidür diyü, ʿAbdullāha ḫabar virdiler. Çün ʿAbdu'llāh ḥal 5 neydügin bildi, tiz evine geldi, Āmine ḫatuna eyitdi: تطهّرِي وتزيّني وتغسّلي ṭıplanġıl, 6 bezengil, ġusl eylegil, yunġıl, arınġıl kim bu gice ḥaml gicesidür, emānet ḫaṣmına degesi gicedür, 7 didi. Ne kim ʿAbdu'llāh buyurdısa, Āmine ḫatun işledi. Ol gice emānet yirine yitişdi. Ol Dürr-i yetīm 8 ṣadafına düşdi. Andan irtesi ʿAbdu'llāh gördi kim Rasūluñ nūrı gendü alnından Āmine ḫatun 9 alnına naḳl eylemiş, sevindi, feraḥ birle Şeybe ḳatına geldi, atasına ḫabar virdi. Şeybe çün anı éşiddi, 10 ʿaẓīm şāẓumān oldı. Andan Āmine ḫatun çün irtesi yirinden ṭurı geldi, ḥacardan, mederden 11 şecerden, der ü dīvārdan, ṭağdan, ṭaşdan, ṭoprakdan, ağaçdan, yapraḳdan āvāz 12 işidürdi kim baḫḫun leke yā Āmine, yā ibnet-ü Veheb zihī saʿādet sāña

kim āḫıru'z-zamān 13 peyġambarınuñ anası olduñ diyü, ün
işidür-idi. Katında turanlar ol üni işitmez-idi. ʿAbdu-
14 'l-muṭṭalib Āmine(y)i görmege geldi, gördi kim Rasū-
luñ nūrı Āmine ḫatun alnında ʿaẓīm tecellā 15 eyler, cel-
ve kılur, zīrā yakın oldı kim ẓuhūra gele, ʿālem içinde
S96b āşıkāra / ola. Andan Şeybe 16 nūr naḳlini Āmine ḫatuna
kutluladı, illā gördi kim Āmine ḫatun gendü ḥālında de-
güldür, 17 vaḳt-ı taġayyurdur. Şeybe Āmineden sordı kim
T62b niçün ḥayrān sıfatsın, didi. Āmine 1 eyitdi: Yā seyyid-i
Ḥaram cemīʿ-i yaradılmışdan āvāz işidürem, cihān ġulġula
birle ṭolıpdur, mecmūʿ-ı eşyā 2 dile gelipdür, biribiri-
ne ḫabar virürler kim āḫırı'z-zamān peyġambarı yakın ol-
dı kim, vucūda gele, 3 bu gice ana raḥmına düşdi diyü,
ġulġuladur, didi; ben daḫı cemāddan ün işitdigüm yoḫ-ıdı,
Ü68b 4 çün işitdüm, añā ḥayrān/ḳalıp dururam, didi. Şeybe
eyitdi: Yā seyyide olmasun kim bu sözi 5 daḫı kimseye
söyleyesin, ere ʿavrata, ḫabar viresin, sırruñı gendüñde
saḳlağıl, didi. Andan 6 soñra her hafta kim geçerdi ve
her ay kim yiñi ṭoġar-ıdı Āmine ḫatun hātifden āvāz işi-
dür kim 7 uş bu ḳadar gün geçdi, bu kadar ay oldı diyü,
Āmine ḳulağına ün gelür-idi. Andan şeyṭān 8 zürrīyeti,
cinnīler yürürler-idi, ṣanamlar içinden ḫalḳa ḫabarlar
virürler-idi kim bu ṣıfātlu, bu nişānlu 9 ʿarab içinde
bir gişi ẓāḫır olısardur diyü, Rasūluñ vucūda geldügin
ḫabar virürler-idi. Daḫı 10 kehhānlar, müneccimler, taḳ-
vīm ḥısābın bilenler, ol yıl ṭālıʿından yılduzlar kıra-

S97a nından ayuñ, 11 güneşüñ intikālinden /, içtimā'ından ḫabar virürlerdi kim bu yıl bir ṣāḥıb-kıran, bir ṣāḥıb 12-devlet, bir ṣāḥıb-da'vat vucūda geliserdür diyü, 'ālemde söylerler-idi. Şöyle kim ulu 13 rāvīler, sīret 'ilminüñ 'ālimleri sīretü'n-Nebevī diyü böyle rivāyet ḳıldılar. Ḳāle Ebü'l-Ḥasan 14 El-Bekrī raḥımahu'llāh Yemen vilāyetinde, Semāve memleketinde iki kāhin var-ıdı. İkisi daḫı cemī'-i 15 mülk içinde meşhūr-ıdı, melikler ḳatında mezkūr-ıdı. İkisinüñ daḫı ḫılḳatını Ḥaḳ ta'ālā 16 'acab yaratmış-ıdı, bulara fehm ü fikr ve firāset sözlerine 'ıbārat rūzı ḳılmış-ıdı. Söz söyleyicek seci' 17 ve şi'r-ile söylerler-idi. Ḥalāyıḳuñ göñli içindeki żamīrin eydürler-

T63a idi. Her melik her sulṭān kim 1 añā bir müşkil iş olsa, ol iki kāhine viribirler-idi, sorarlardı. Biri ne kim söylese biri daḫı 2 anı söyler-idi. Birinüñ adı Rabī'a bin Ḥamdān bin Māzin bin Ġassān يُعرَف بالسَّطيح adı Rabī'a 3 idi, meşhūr laḳabı Saṭīḥ idi. Birisinüñ adı Şıḳ bin Vecdān bin Bāhile bin Ḳudeyr el-Yemānī 4 dirler-idi.

Ü69a / Ammā Saṭīḥı Ḥaḳ ta'ālā 'acab yaratmış-ıdı, iki eli, iki ayaġı yoḳ-ıdı, yalıñuz başı 5 var-ıdı, boynından aşaġa biline degin cismi var-ıdı, bilinden aşaġa cismi yoḳ-ıdı; ammā ol 6 var cisminde daḫı süñügi yoḳ-ıdı, ne arḫasında ne gögsinde ne eyegülerinde süñük eseri yoḳ-ıdı, bir

S97b cerāb bigi, ya'ni bir ṭaġarcuḳ / bigi a'żā-yı re'īseden a'żālar 7 Ḥaḳ ta'ālā içinde yaratmış-ıdı. İki gözi görürdi, iki kulaġı işidür-idi, dili söyler-idi, ṭa'ām 8

yir-idi; illā ṭaʿām kim Saṭīḥ ġıdā eylenür-idi, ol gevdeye, ol cisme lāyıḳ ṭaʿām yir-idi. Gündüzin 9 bir yasduḳ üzerine yatururlar-ıdı, gice olıcaḳ ṭaġarcuḳ bigi dürerler-idi, bir yüksek dīvārdan 10 aşaġa asa ḳorlar-ıdı, illā dīvāruñ dört yanı açuḳ olur-ıdı. Tā irteye degin Saṭīḥ 11 göḳ yüzine naẓar ḳılur-ıdı, yılduzlar gözedürdi. Ḥaḳ taʿālā añā ol ʿaḳlı, ol ʿilmi virmiş-idi kim 12 ol zamān içinde gendüden bilgülü gişi yoḳ-ıdı. Ve ammā uyḫu az uyur-ıdı, dāyım göḳ 13 yüzinde nişānlar gözedür-idi. Ol nişānlardan soñra dünyāda ne olısardur, ne vāḳıʿa 14 ḫalḳa geliserdür anı meliklere ḫabar virür-idi, daḫı çoḳ yaş yaşamış-ıdı Rasūlden öñdün 15 çoḳ yıllar Rasūluñ nişānların virür-idi; daḫı Rasūlden soñra ümmetinüñ ḥālından 16 aḥvālından ḫabar virür-idi. Ol gice kim Rasūl ana raḥmına düşdi, Saṭīḥ yüce dīvārdan 17 aşaġa aṣılu-y-ıdı, gördi kim Mekke ṭarafından ol gice yıldırım aydınlıġı bi-
T63b gi bir aydın yıldıradı. 1 Şol yılduz düşer bigi ol aydınlıġ dünyāya ṭaġıldı, daḫı havadan yir yüzine döküldi. Andan ol 2 aydınlıḳ geldügi yirden ḳara tütün çıḳdı. Saṭīḥ
S98a eydür: / Bu nişānlar, bu ʿalāmetler ʿacab 3 ʿalāmetdür,
Ü69b bunuñ bigi delīller ḫabar virür kim / bir saḥīb-daʿvet vucūda gele. Yiñi 4 erkān, yiñi şerīʿat vucūda gele, cihānda āşıkāra ḳıla. Andan Saṭīḥ buyurdı kim gendüyi 5 bir yüce ṭaġ üzere çıḳardılar kim ol ṭaġdan göğüñ dört yanı açuḫ-ıdı, görünür-idi; 6 yidi gün, yidi gice ol ṭaġ üsdünde ḳaldı. Ol nübüvvet yılduzı kim her bir mürsel 7 peyġambar ana raḥmına düşicek ol yılduz göḳ yüzinde gö-

rinür-idi. Satīḥ anuñ bigi bir yılduz 8 göğ yüzinde gördi. Andan buyurdı kim gendüyi evine getürdiler, ḳavmınuñ ulusları cemʿ 9 oldılar, Satīḥdan suʾāl ḳıldılar eyitdiler: Hiç bunuñ bigi taşra eglendügüñ yoḫ-ıdı, ne 10 sebebden eglendüñ, ne nişān gördüñ, ne ʿalāmet teferrüc eyledüñ? Senüñ ʿilmüñde saña 11 ne maʿlūm oldı, bize ḫabar virgil, didiler. Satīḥ eyitdi: Yā ḳavm ʿacab eger Yemāme ḥikāyeti, Töhāme 12 şikāyeti, cihānda ẓāhır olmaz-ısa ol fitne kim Töhāmeden Yemāme(y)e düşiserdür. Yaḳında belürmez-ise 13 bu Yemāme ve Töhāme ne nesnedür, cevāb Yemāme ve Töhāme ʿarab ḳopduġı ve batduġı yirlerdür; 14 ʿArabistānuñ serḥadları, ṭaġları melikler ḥükm ḳılduġı yirlerdür. Şöyle kim ʿIraḳ 15 ʿIraḳayn, Fars her bir serḥadduñ
S98b bir adı vardur. Şöyle kim Şām, / Kenʿān, Felesṭīn, Bukʿalar adıdur. 16 ʿArab nāḥıyetinden Töhāme, Yemāme, Yeṯreb Ṭāyif ḳadīm adlardur kim kitāblar içinde meẕkūr 17 ve meşhūrdur. Satīḥ eydür: Ol Rasūl-i Töhāmīnüñ göğ yüzinde
T64a nişānları belürdi, ʿalāmetleri 1 göründi, yaḳīn bilüñ kim ol cihāna gelicek size terk-i vaṭan ḳılmaḳ gerekdür, didi; 2 yaʿnī Yemāmeden ḫurūc olısardur, bu vilāyetlerde
Ü70a ayruḫ dinçlik ḳalmadı, didi; maṣlaḥat 3 oldur / kim Şāma sefer idevüz diyü söyledi. Ḥāẓır olan cemāʿat ṣordılar kim Töhāmīnüñ 4 ḫurūcı ḳaçan olur, Yemāme ʿalāmeti nice olısardur, didiler. Satīḥ cevāb virmedi, 5 Şıḳ bin Vecdān bin Bāhileye bitik yazdı. Ol Şıḳ didigimüz kāhini daḫı Allāhu taʿālā ʿacab yaratmış-ıdı, 6 yarım adam idi, yarusı

yok-ıdı; başınuñ yarısı, bir gözi, burnınuñ bir delügi, bir yüzi, ağzınuñ 7 yarısı, boynınuñ yarısı, bir kolı, gögsinüñ karnınuñ yarısı, bir ayağı cemī'i yoḫ-ıdı. Allāhu taʿālā[8] anı şöyle yarım yaratmış-ıdı, bilgi bilici, ġayb söyleyici, żamīr eydici, mağrıbdan maşrıḳa degin maʿrūf 9 ve meşhūr-ıdı. Saṭīḥ ol Şıḳḳa bir bitik yazdı, ol gördügi aḥvālı bildürdi, gendüye maʿlūm olan 10 nişānları añlatdı. Çün ol bitik Şıḳḳa irişdi, oḫıdı, añladı, ḥikāyet ne idügin bildi, 11 cevāb yazdı, bildürdi kim ben daḫı ol gördügüñ nişānları gördüm, uş anuñ fikrindeyem,
S99a 12 ol ʿalāmetlerüñ endīşesinde(y)em, didi. / Andan Saṭīḥ bir bitik daḫı Yemāme kāhinesine, 13 Zerḳāya yazdı, bu aḥvālları bildürdi. Ol Zerḳā didigimüz Yemāmede ol ʿavratdur kim ʿAbdu'llāh atası 14 ʿAbdu'l-muṭṭalib birle ticārete gelicek, Zerḳā biñ kızıl altunı aldı geldi, ʿAbdu'llāhı yoldan çıḳarmadı; 15 cāzū ʿavrat-ıdı, kāhine idi, siḥri ʿālem içinde meşhūr-ıdı; daḫı anuñ bir dürlü hüneri daḫı var-ıdı, 16 gendü ʿaṣrında mağrıbdan maşrıḳa degin kimsenede yoḳ-ıdı. Hüneri ol-udı kim üç günlük yoldan 17 geleni, gideni görürdi, bilürdi, irkek midür, di-
Ü70b şi midür, boyı uzun mıdur, kısa mıdur, yigit midür / ko-
T64b ca mıdur, 1 karayağız mıdur, saruşın mıdur, ne geyer, ne sarınur cemī'ini üç günlük yoldan baḫardı, görürdi 2 bilürdi, gendü ḳavmına ḫabar virürdi. Üç günden soñra ol ḫabar virdügi gişi gelicek görürler- 3 di kim anuñ bigidür kim Zerḳā ḫabar virmiş-idi, ḳavmına bildürmiş-idi.

HİKĀYE

Bir gün Yemāme ehli 4 Ġassān kabīlesinde ādam öldürdiler, kan kıldılar aralarına duşmanlık düşdi. Ġassān 5 cemāʿatı cemʿ oldı, dört biñ er dirildiler, Yemāmeyi ġarat kılmağa kasd kıldılar. Bir ʿākıl gişi eyitdi: 6 Tut kim dirildüñüz Yemāmeye varursız, çün Zerkā sizi üç günlük yoldan görür, 7 kavmına ḫabar virür, cemīʿi ḫazarda, yarakda olurlar, andan sizüñ işiñüz nice olur, didi. 8
S99b Kalan / cemāʿat eyitdiler: Nice idelüm, ne çāre kılalum, nice varalum didiler. Ol ʿākıl gişi eyitdi: 9 Ben bir rāy gördüm, eger ol rāy birle iş işlerseñüz, işiñüz ilerü varur, didi. Kavm eyitdiler: 10 Rāyuñı söyle görelüm nice rāydur, didiler. Ol gişi eyitdi: Dört biñ ersiz, yürüñ tağlara 11 tağıluñ, her biriñüz bir ağaç butağı yapraġı birle kesüñüz, daḫı atlu atuñuzı binmeñüz yidiñüz, ol 12 yapraklu ağacı elüñüzde götürüñüz, daḫı atlaruñuzı ol ağacuñ gölgesinde yidiñüz, 13 tā kim eger Zerkā kavmına ḫabar vire. Kavmına bu söz muḫāl gele; muḫāl söze inanmayalar; 14 Zerkāyı masḫaralığa tutalar, tanz ideler, didi. Ol dirilen kavm anuñ bigi kıldılar, birer budaḫlu 15 yapraḫlu ağaç şaḫların kesdiler, getürdiler, yayak yüridiler. Ol ʿākıl gişi bir deve talusını 16 eline aldı, bir
Ü71a giçicük naʿli ol deve talusına perçin / kılur-ıdı; üç gün anı gendüzine 17 iş kıldı, çıḫarur-ıdı yine tohur-ıdı.

Zerkā Yemāme vilāyetinde tağ üzere bir deyr içinde olur-
T65a ıdı, 1 ol deyr üsdinde bir savmaʿa yapmış-ıdı, ol savma -

ʿada oturur-ıdı, üç günlük yoldan gözetdi, 2 gördi kim bir mişenüñ ağaçları yir yüzinde yürür-idi, birer at her bir ağacuñ dibinde yidilür. 3 Zerḳā ḳavmını dirşürdi, söyledi eyitdi: Yā ḳavm görürem, bir mīşe ḳadarınca ağaçlar budaḳları birle, 4 yapraḳları birle yazı içinde yüriyü yüriyü berü gelür, her bir ağacuñ dibinde bir gişi, bir at 5 yider, daḥı ol yürir ağaçlaruñ öñince bir atlu, bir deve ṭalusını eline almış, aña bir naʿli perçin 6 ḳıla durur, didi. Ol cemʿ olan ḳavmı ḳamusı Zerḳāya gülüşdiler, eyitdiler: Zihī muḥāl geleci kim 7 bir mīşenüñ ağaçları budağı yapraġı birle yüriye, ne ʿaḳla sığar sözdür ya bir gişi ne diyü deve ṭalusına 8 naʿl ṭoḳıya perçīn ide, dididiler; var-ısa Zerḳā bunadı, ḳarıdı, ne söyledügin bilmez oldı diyü Zerḳāyı 9 yalan çıḳardılar. Üç günden soñra ol çeri yitişdi, Yemāme vilāyetini ġarat ḳıldı. 10 Zerḳā, ol oturduġı deyrüñ ḳapusını berkitdi, aşağa oturdı, ayruḳ ḳavmına yüz virmedi, ḳavmı 11 birle ayruḳ oturup ṭurmadı. Gör imdi ʿaḳl birle ʿāḳıl gişi ne işler başardı. Alaruñ kim ʿaḳlı nāḳıṣ-ıdı, 12 ʿāḳıl gişinüñ işi alara muḥāl görindi.

NAZM

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

İşitgil ʿāḳılı gör kim ne eydür
13 Egerçi ʿaḳluñ irişmez sözine

Sözin diñle sözin añla sözin bil
Gişinüñ baḫma şekline yüzine

14 Güneş secde ḳılur ʿāḳıl gişinüñ
Her āyīne, ayına yılduzına

Ü71b /Ḳażāsı gelmiş olsa bir gişinüñ
15 Erenler ḫōr görinürler gözine

S100b Neṯr : Andan Saṭīḥ Zerḳāya bitik yazdı, / Ṣabīḥ adlu bur ḳulı 16 birle ivirdi. Ṣabīḥ bitigi Zerḳāya getürdi. Zerḳā bitigi muṭālaʿa ḳıldı, sözinüñ maʿnisini bildi, ce-
vāb 17 yazdı kim, yā Satīḥ ne kim zan itdüñ, gümān iletdüñ anuñ bigidür; zinhār yaḳīn bilgil kim Töhāmī, Hāşımī,
T65b 1 Kureyşī, Ebṭaḥī, ʿArabī peyġambar ana raḥmına düşdi; bitik cevābı sāña yiticek tiz ʿazm itgil, Mekkeye 2 gelgil; ben daḫı uş Mekkeye varuram; anda cemʿ olalum, ola kim bir iş başaravuz, ol 3 oğlanı anası, ḳarnında-y-ıken anası-y-ıla bile öldürevüz. Eger şöyle olursa kim elümüzden iş 4 gelmeye andan soñra başumuza bir çāre ḳılavuz, didi. Çün Zerḳānuñ bitigi Saṭīḥa yitişdi, 5 Saṭīḥ Zerḳā ne didügin bildi. Saṭīḥ ʿazmı Mekkeye ḳıldı, ḳavmına vaṣıyyet eyledi eyitdi: Yā ḳavm 6 ben Mekke şehrine varuram, eger şöyle olursa kim ol gördügüm ʿalāmetler ol āḫıru'z-zamān 7 peyġambarınuñ olur-ısa, ben Şām milkine ʿazm iderem; zīrā ayruḳ kāhinlerüñ 8 müneccimlerüñ, sāḥirlerüñ devri zamānı ḳalmadı, bu ṭāyifenüñ helākligi vaḳtı yitişdi, 9 yaḳīn bilürem kim ol peyġambaruñ dīni, şerīʿa-

tı ayruk peygambarlar daʿvetine benzemez, anuñ 10 dīninüñ kılıcı mağrıbı, maşrıkı tutısardur ve eger henüz eyle olursa kim bu gördügümüz ʿalāmetlerüñ 11 hükmi dahı dürlüdür; yine döniserem gendü vatanuma geliserem, didi.

S102a Andan Satīḥ ʿazmı Mekke kıldı. 12 / Çün Mekke şehrine geldi, ʿAbdu'l-muttalib seferde bulundı, şehrinde degüldüdi, Şām iklīmine 13 ticārete varmış-ıdı. Ammā kavmı ka-

Ü72a bīlesi, karındaşları, oğlanları / Mekkede hāżırıdılar. Kureyş 14 ulularına ḫabar oldı kim Satīḥ kāhin geldi diyü, cemīʿ-i ulular Satīḥ katına cemʿ oldılar eyitdiler: 15 Yā Satīḥ nite oldı kim, sen Mekke şehrine geldüñ, didiler. Ne ḥācata geldüñ, ne maksūduñ vardur; 16 söylegil bil bağlayalum, ol ḥācatuñı yirine getürelüm, didiler. Satīḥ eyitdi: Ben sizüñ katuñuza 17 muḫtāclıkdan gelmedüm, sizüñ katuñuzda benüm ḥācatum yoḫdur, didi. Ammā

T66a ʿilm içinde baña bir 1 işāret görindi, ʿakluma ilhām tarīkasından bir beşāret belürdi kim bu yıl içinde Mekke 2 şehrinde, Hāşım oğlanlarından bir oğlan vucūda geliserdür kim anuñ hükmi ʿālemi musaḫḫar 3 kılısardur.

ŞIʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Geliserdür cihāna bir ṣāḥıb-dīn
Geyiserdür nübüvvet ḫılʿatını

4 Anuñ dīni tutıcak dünyā mülkin
Götüriser dahı dīn milletini

Yetīmlik dahı miskīnlik şiʿārı
Fakīrlar bigi düzer zīnetini

Anı seven gişiler bulısardur
İki cihānda Hakkuñ rahmatını

Añа kavmı kamusı kasd ideler
Komayalar kim arta hurmatını

Niçe kim dīne daʿvet ide halkı
Tura kavmı sıyalar hurmatını

Yaluñuz ne çeri ne milk i ne māl
Görünüz ol Rasūluñ himmetini

S102b /Tutısar pāzişāhlar tac u taḫtın
Alısar kamusınuñ mülketini

Ne ʿızzatlu ʿazīzlar hōr olısar
Çün ol görsede halka ʿızzatını

Ānuñ miskīnliginden Hak taʿālā
Cihānda görsediser kudratını

Şunuñ bigi ulu ola cihānda
Ki her kim terk iderse sünnetini

Ü72b /Uralar boynunı icmāʿ-ı ümmet
Bozalar düzgünini haşmatını

Bileler sīretinden sırrı nedür
Kaçan kim göreler hūb sūratını

Ne aca, ne susaya dünyā içre
Alar kim seveler ḫūb ṣūratını

Ebed ḳala anuñ ḥükmi vü şer'i
Kılalar dīn ü meẕheb 'ādetini

Ānuñ 'ilminde bir ḥarf añlayanlar
N'iderler ḥikmet ehli ḥikmetini

Ḳamu ḥāṣıl anuñ ḳatında maḥṣūl
Gişi tek bulsun anuñ ṣoḥbatını

Rasūluñ sevgüsi Gözsüze yiter
Eger bulmazlar-ısa ṭā'atını

Neṡr: Andan Saṭīḥ eyitdi: İy Ḳureyş bu rüsūm 'arab içinde vardur, gerek kim götrüle; bu 'ādet kim atalaruñuzdan size mīrāṡ 16 ḳalupdur, gerek kim bāṭıl ola; ṣanamlaruñuz uşana, puṯḫānelerüñüz oda yana, işbu ṭağlar ṭaşlar gerek kim 17 gendü ḳanuñuza boyana; zīrā bu mevlūd kim cihāna gelür, seffākdur, ḳan döküci, ḳılıç urucıdur, hettākdur. 1 Niçe 'azīzlar anuñ zamānında ḫōr / ve ḥaḳīr olalar; niçe mestūrlar perdeler içinde ṭaşra 2 düşüp ẕelīl ve esīr olalar. Yiñi dīn ve yiñi şerī'at resm ide ve yiñi meẕheb, yiñi millet ism ide. 3 Añа gögden vaḥy ine, kitāb münzel ola, melā'ike birle söyleşe, mu'ẓım mu'cizātlar görsede, 4 didi. Mekke seyyidleri Benī Ümeyyeden, Benī 'Abdimenāfdan, Benī 'Abdüşemsden cem' olup cemā'at 5 ṭurmışlar-ıdı. 'Utbe ibni Rabī'a, Ās ibni Vāyil, Ebū Cehl atası Hişām

T66b
S103a

ibn-i ebī ʿHanẓala daḫı ulular cemʿ 6 olmışlar-ıdı. Saṭīḥuñ
Ü73a sözini diñlerler-idi. Ammā Saṭīḥuñ sözi / bunlara ḫōş gelmedi. Andan Ebū Ṭālib karındaşları birle yitişü geldiler, Saṭīḥ katına. Ebū Ṭālib ilerü geldi, ʿarab ṭarīḳı birle Saṭīḥa 8 selām virdi. Saṭīḥ eyitdi: Ne ḳutlu yüzlü, ṭatlu sözlü ḳavmsız didi; kimüñ oġlanlarısız, ne kabīleden 9 siz eyidüñ, göreyüm, didi. Ebū Ṭālib eyitdi: Biz Hāşım oġlanlarıyuz, atamuz ʿAbdu'l-muṭṭalib ibni Hāşımdur, 10 didi. Saṭīḥ ataları ʿAbdu'l-muṭṭalibi ṣordı. Ebū Ṭālib eyitdi: Şām seferi ḳılıpdur, ḥāżır degüldür, didi. 11 Saṭıḥ Ebū Ṭālibden adını ṣordı. Ebū Ṭālib eyitdi: Adum ʿAbdimenāfdur, didi. Saṭīḥ eyitdi: Senüñ 12 ʿAbdu'llāh adlu ḳarındaşuñ var mıdur, didi. Ebū Ṭālib eyitdi: Naʿam vardur, uş ḥāżır gelipdür, didi. 13 Andan ʿAbdu'llāh ilerü geldi. Saṭīḥ ʿAbdu'llāhuñ yüzine baḫdı
S103b eyitdi: İkiñüz daḫı ilerü / gelüñüz, elüñüzi 14 benüm yüzüm üstine uruñ, didi. İkisi daḫı ilerü geldiler. Ebū Ṭālib ve ʿAbdu'llāh ellerini Saṭīḥuñ 15 yüzi üsdine ḳodılar. Saṭīḥ eyitdi:

ŞİʿR

mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Ḥaḳīḳat oldı bellü bildüm iy cān
Siz ikiden geliser iki sulṭān

16 Biri ḥākim birisi aña maḥkūm
Biri ʿālim birine ʿilm maʿlūm

Biri şerʿ issi vü dīn bildürici
17 Biri dīnden kaçanı öldürici

Biri sālār u sulṭān-u şeriʿat
Birisi kān-u erkān-u ṭarīḳat

T67a 1 Birinden ẓāhır olısar nübüvvet
Birinden hem mürüvvet hem fütüvvet

Biri cān olısar cümle cihāna
2 Birisi ḳalmayısar başa cāna

Biri maʿşūḳ olısar biri ʿāşıḳ
Birinüñ sözine ol biri ṣādıḳ

3 Birisi ulu peyġambar olısar
Biri kāmil mükemmel er olısar

Ü73b /Bularuñ çün çırāġı yaḫtuludur
4 Buları kim severse baḫtuludur

Cihāna çün bular sālār oldı
Daḫı sulṭānlar işi zār oldı

5 Neṣr : Andan Saṭīḥ eyitdi: Yā fetālar siz ikiden cihāna iki oġul geliserdür. Birisi nebī, 6 birisi velī olısardur. Biri emr idici, biri emr yüridici. Birisi ʿāleme ḥükm ḳılıcı, birisi elinde ṭuta yalıñ 7 ḳılıcı. Birisi ḫalḳa buyruḳ buyurucı, birisi buyruḳ ṭutmayanuñ boynın urucı. Saṭīḥ eydür: Yā Benī Hāşım 8 bu devlet tācı kim

S104a sizüñ başıñuza uruldı, / bu düş taʿbīri kim sizüñ düşüñüze yoruldı, cihānda daḫı 9 kimseye müyesser olası degüldür, didi. Andan Ebū Ṭālib eydür: Yā Saṭīḥ ol ṣāḥıb-saʿādet mevlūdüñ 10 nişānlarından bize bir nişān söylegil, birez anuñ vaṣfından şerḥ eylegil, ḫabar virgil, didi. 11 Saṭīḥ eyitdi: Yā Benī Hāşım

لِسَانُ الطَّبِيعِ يَقْصُرُ عَنْ نَعْتِهِ وَعَنْ اِدْرَاكِ صِفَتِهِ لَكِنَّهُ
يَخْتَصِرُ فِي 12 الْكَلَامِ وَهُوَ رَجُلٌ لَا بِالتَّطْوِيلِ شَاهِقٌ وَلَا بِالْقَصِيرِ
لَا صِقٌ حَسَنُ الْقَامَةِ مُدَوَّرُ الْهَامَةِ 13 بَيْنَ كَتِفَيْهِ عَلَامَةٌ وَعَلَى
رَأْسِهِ عِمَامَةٌ يَزْهَرُ وَجْهُهُ فِي الدُّجَى اِذَا تَبَسَّمَ تَشْرُقُ الْأَرْضُ
اَلضِّيَاءُ 14 حُلُولُ الْكَلَامِ طَوِيلُ الْقِيَامِ يُنَاجِي الْمَلِكَ الْعَلَّامَ تَقِيٌّ
نَزِهٌ خَاشِعٌ عَابِدٌ لَا مُتَكَبِّرٌ وَلَا مُتَجَبِّرٌ 15 اِنْ نَطَقَ اَصَابَ

Ü74a وَاِنْ سُئِلَ اَجَابَ ظَاهِرُ الْمِيلَادِ / بَرِيٌّ مِنَ الْفَسَادِ رَحْمَةٌ
عَلَى الْعِبَادِ بِالشَّرَفِ 16 مَخْصُوصٌ وَبِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُفٌ وَعَلَى صَاحِبِهِ
عَطُوفٌ اِسْمُهُ فِي التَّوْرَاةِ مَعْرُوفٌ بِحَبِيبِ الْمَظْلُومِ 17 وَالْمَلْهُوفِ وَفِي
اَلْكُتُبِ مَوْصُوفٌ اِسْمُهُ فِي السَّمَاءِ اَحْمَدُ وَفِي الْاَرْضِ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَسَلَّمَ

T67b 1 Andan Ebū Ṭālib Saṭīḥdan sordı kim yā ḥakīm ol bir oğlanuñ daḫı nişānlarından ḫabar 2 virgil kim ol Rasūl birle bile anduñ, didi. Andan Saṭīḥ eyitdi:

هُوَ غُلَامٌ هُمَامٌ وَاَسَدٌ قُمْقَامٌ 3 وَقَشْعَمٌ حَوَّامٌ يُبْقِي مَعَانِدَهُ
كَاسِي لِكَامٍ عَظِيمِ الْهَوْلِ شَدِيدِ الصَّوْلِ يَكُونُ لِمُحَمَّدٍ نَصِيرٌ 4
وَوَزِيرٌ وَيُدْعَى قَبْلَ مَوْتِهِ بِالْاَمِيرِ اِسْمُهُ فِي التَّوْرَاةِ اِيلِيَا وَفِي الْاِنْ
S104b جِيلِ بَرِيَا / وَعِنْدَ قَوْمِهِ 5 عُلَيْتَا عَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَضِيَ اللهُ عَنْهُ وَعَنْ
اَصْحَابِ رَسُولِ اللهِ اَجْمَعِينَ اَلتَّابِعِينَ لَهُمْ بِالْاِحْسَانِ اِلَى يَوْمِ 6 اَلدِّينِ

Çün Saṭīḥ cemʿ içinde bunuñ bigi sözler söyledi. Ebū Ṭālib buyurdı kim Saṭīḥı götürüp 7 aldılar, gendü evine ge-

türdiler. Ol gün ol gice Satīḥdan çok sözler Rasūl ḥakkında dinlediler. 8 Ammā Kureyşe Satīḥuñ sözleri ḫōş gelmedi. Ol dem evlü evine gitdiler. Ammā Ebū Cehl 9 atası Hişām fitne ṭururdı, Ol gice çok endīşe ḳaynatdı; irte olıcaḳ yüridi, Mekke 10 ulunların cemʿ eyledi, andan yirinden ṭu-
Ü74b rı geldi / eyitdi: Yā ḳavm ben ayruḳ bu mülk içinde 11 ṭurmazam, sefer iderem; evüm barḫum, oğlum, ḳızum aluram; ʿacam iḳlīmine varuram, daḫı Ḥaram ehli 12 birle ṭurup oturmaḫ baña ḥarām oldı, didi. Eyitdiler: Yā Seyyid niçün gidersin, kimden incindüñ, üşendüñ gidersin 13 kim gendü ḳavmuñ arasından ṭaşra çıḳmaḳ isdersin, didiler. Hişām bin ebī Ḥanẓala eyitdi: Çün 14 Benī Hāşım içinde bir peyġambar gelecekdür kim lātı, Menātı, ʿUzzayı ʿazl idecekdür; bu ābā vü 15 ecdādumuz dīni bāṭıl olacaḫdur; pes maṣlaḥat oldur kim bu ḫōrlıġı görmedin, bu 16 ẕelīlligi çekmedin yüz ṭolayup gidem, didi. Andan seyyidler eyitdiler: Sen Benī Maḫẓūmuñ 17 ulu seyyidisin ne revādur kim sen ara-
T68a muzdan çıḳasın gidesin didiler; hāşā kim biz seni 1 terk
S105a idevüz, senüñ ḫāṭıruñ / nice diler, sen ne maṣlaḥat görürsin, biz anı eyle işleyelüm, didiler. 2 Rāvīler eydür: kim ol ʿālimler kim Rasūl sīresin cemʿ ḳıldılar. Baʿżılar eyitdiler kim bu fitne(y)i 3 koparan Ebū Cehl gendüzi idi. Baʿżılar eyitdiler kim Ebū Cehl henüz ṭıfl-ıdı, bu sözlerden ḫabarı yoḫ-ıdı. Ebu' 4 l-Ḥasan El-Bekrī eydür: Ebū Cehl henüz ṭoġmamış-ıdı. Bu teşvīşi Mekke şehrine atası gemişdi. Çün 5 bu ġalabanuñ ḫabarı Ebu Ṭālib ku-

lağına degdi, buyurdı karındaşlarına ve ʿammūsı oğlanlarına. 6 Cemīʿ-i Benī Hāşım kim cemīʿi silāḥ geydiler, ġalaba birle Ebṭaḥa çıḫdılar. Ḫalāyıḳ iki gürūh 7 oldı. Yarısı Benī Hāşım birle ṭurdı. Yarısı Ḳureyşle ṭurdı. Andan Ebū Ṭālib baş götürdi Ebū 8 Cehl atası Hişāma eyitdi: Yā aḫass-ı Ḳureyş yaʿnī bu söz şimdi mi oldı? Ol peyġambar kim 9 Benī Hāşımdan ẓuhūra geliserdür, sözi şimdi mi söy-

Ü75a lendi, didi. / Ādem devrinden bu deme degin 10 atadan ataya ol Rasūluñ nūrı vāriṣ oldı, naḳl eyledi. Cemīʿ-i millet bilürler kim ol 11 nūruñ issi āḫır zamān peyġambarıdur. Andan ḳamu münzeli kitāblarda adı, ṣıfatı meşhūr 12 ve meẕkūrdur. Aḫbārlar, ruhbānlar cemīʿi ol Rasūluñ ṣıfatın, ṣūratın, sīretin yaz- 13 mışlardur ve dürlü dürlü şerḥin söylemişlerdür; devren baʿde devrin, ḳarnan baʿde ḳarnın ḫalāyıḳa 14 ḫabar virmişlerdür. Yemen kāhini Saṭīḥ daḫı

S105b geldi, ol meşhūr ḥikāyetden / bir iki geleci söyledi. 15 Sen ne belāya sataşduñ kim ol yaña bu yaña çabalarsın? Yā eḳallü'n-nās sen Ḳuṣayydan, lüvey- 16 den, Kilābdan, Mürreden, Mālikden, Ġālibden, Nuẓardan, Muẓardan, ol ulu atalarumuzdan 17 ulu gişi mi olduñ kim alaruñ zamānında

T68b bu sözler söylenürdi. Ol Rasūluñ ḥilyesin, 1 ṣıfatın kitāblar oḫıyanlar, şerḥ iderlerdi. Ol ulular bu sözleri işidüp hiç buñalmadılar, 2 göçerüz giderüz dimediler. Sen alardan ulu gişi mi olduñ kim halḳ arasında herze sözler 3 söylersin, ḳavm u ḳabīle arasına fitne bıraḫursın, didi. Hişām eyitdi: Şimdiye degin niçün 4 bu kāhin-

ler gelüp ʿām ve ḫāṣ ortasında bunuñ bigi ḫabar virmezlerdi? Ebū Ṭālib eyitdi: 5 Anuñ-ıçun kim nūr, nūr issine yitişdi, ṣāḥıb-nūr ẓāhır olmaġa yaḳın oldı, ol nūr issi peyġambar vucūda 6 gelesi vaḳt oldı; ḳamu ʿālemde meşhūrdur kim nūr ʿAbdu'llāh alnından oġlı Muḥammede, ʿaleyhi's-selām, 7 naḳl idiserdür; ol Muḥammed bin ʿAbdu'llāh olısardur; ol sebebden kāhinler ve aḥbārlar ve 8 ruhbānlar dile

Ü75b geldiler, / ol ṣāḥıb-daʿvetüñ vilādetinden ḫabar virdiler. Andan Ebū Ṭālib 9 buyurdı, eyitdi varuñ Satīḥı aluñ, bu cemiyyet içine getürüñ, didi. Vardılar Satıḥı getürdiler,

S106a 10 ol cemʿiyyet içine getürdiler. Ebū / Ṭālib eyitdi: Yā Ḥakīm ol Nebiy-yi muḥteşem ve Rasūl-i muḥterem kim cihāna 11 geliserdür. Mevlūdi bu yıl içinde mi olısardur, didi. Satīḥ eyitdi: Naʿam ol Rasūl bu yıl 12 içinde vucūda geliserdür, didi. Her kim bu söze inanmaz-ısa, ʿAbdu'l-muṭṭalib oġlanlarınuñ 13 ḫatunlarını getürüñ görsedeyim kim ol Rasūle ḳankısı ḥāmiledür, didi. Ebū Ṭālib buyurdı, vardılar 14 ḫatunları cemʿ idüp alıp geldiler. Ḳamu ḫatunları Satīḥa ʿarż kıldılar. Satīḥ eyitdi: Bularda 15 degüldür, ol Rasūluñ anası bularuñ arasında degüldür, didi. Hem anuñ bigi-y-idi Āmine ḫatun gelmemiş-idi. Vardı ʿAbdu'llāh Āmine ḫatunı 16 alıp geldi. Satīḥ ṣordı kim bu gelen ḫatunuñ adı nedür? Eyitdiler: Āmine ibnet-i Vehb el-Maḫzūmiyye 17 Satīḥ eyitdi: İlerü gelsün, elini yüzüm üsdüne ḳosun, didi. Çün Āmine ḫatun elini Satīḥuñ

T69a 1 yüzi üsdine ḳodı. Satīḥuñ uṣṣı gitdi. Çün ʿaḳlı başına geldi, gözin açdı, āh eyledi eyitdi: 2 Uş ol Rasūl-i

Mekkī, Medenī, Kureyşī, Hāşımī Muḥammed bin ʿAbdu'llāha bu ḫatun ḥāmiledür, didi. 3 Andan Satīḥ buyurdı, Āmine ḫatuna yüzin açdı, Rasūluñ nūrı tecellī kıldı, ḫalāyıkuñ gözüni 4 kamaşdurdı. Satīḥ eyitdi: Yā kavm kankı yüklü ḫatun gişinüñ yüzi böyledür, didi. Pes yakīn bilinüz 5 kim bu nūr ol āḫıru'z-zamān peyġambarınuñdur. Ebū Cehl
S106b atası Hişām yirinden turı geldi, 6 / yakasın yırtdı, feryād eyledi, eyitdi: Yā ehl-i Mekke Satīḥı Veheb kızı
Ü76a / Āmine(y)i ikisini daḫı öldürüñ, 7 cemīʿ-i belādan kurtıluñ, didi. Benī Maḫzūm, Benī Ümeyye ġalaba kıldılar yüridiler kim Āmine ḫatunuñ 8 karnın yaralar, Satīḥı öldüreler. Āmine ḫatun rivāyet eyler kim ol dem içinde bu karnumdaġı 9 oġlan deprendi, hareket eyledi. Anı gördüm kim gögden yıldırım kamçılu bir gişi indi, 10 bu ḫalāyık üzere havā yüzinden bir gez çaġırdı. Cemīʿ-i Kureyş yüzin koyu düşdi, kamusınuñ 11 ʿaklı başından gitdi. Ammā Benī Hāşım kamusı selāmat kaldılar. Bularuñ ussı gitmedi. Kimse bulardan 12 düşmedi. Satīḥ eyitdi: Yā Ebū Tālib bunuñ bigi muʿcizātlar ol Rasūl berekātından ʿacab degüldür, 13 didi. Ben size dimedüm mi kim ol Rasūluñ zaḥmatı gendünüñ öz kavmından, öz karāyıbındandur, 14 uş henüz ana karnındadur kim zaḥmat virü başladılar, didi. Andan Ebū Tālib buyurdı, Satīḥı aldılar gendü cemāʿatı birle evine geldiler. Kureyş cemāʿatı henüz lā-yaʿkıl yaturlar-ıdı. 15 Andan soñra ussı gelen turdı, birbirine baḫışdılar, soruşdılar kim bu ne ḥāl-ıdı? Baʿżı-

ları eyitler: 16 Satīḥ cāzūluk kıldı, sihr eyledi, didiler. Baʿżīlar eyitdiler: Her kim ki ol nūr issine kaṣd
ide, 17 ol bir belāya sataşur ya bir kaẓāya uġrar; biz
T69b Āmineye kaṣd kılduk, anuñ-ıçun bize bu heybet 1 ḥāṣıl oldı, didiler. Andan bu ḫabar şehre yitişdi, her birinüñ
S107a kavmı karındaşı, / ehli ʿayālı 2 yügrüşdiler, geldiler her bir gişiyi aldılar, evlü evine iletdiler. İrtesi ululular cemʿ oldılar. Ebū Cehl atası 3 Hişāmı Benī Hāşım birle görüşdürdiler, eyitdiler: Yā Ebū Ṭālib Satīḥı yirine
Ü76b göndergil, gitsün didiler. 4 Satīḥ eyitdi: / Ben vaṭanuma dönmezem, Şāma giderem, didi. Satīḥı Şāma gönderdiler, henüz girü dönme- 5 mişler-idi kim Yemāmeden cāzū Zerḳā el-kāhine irişü geldi. Mekke seyyidlerine ḫabar oldı kim 6 karşu çıḳdılar alıp geldiler. Ḥaccāc bin ʿĀmir Zerḳādan ṣordı eyitdi: Yā melike nite oldı kim Mekke 7 şehrine geldüñ, elbette senüñ bir işüñ, bir ḥācatuñ vardur, anuñ-ıçun zaḥmata düşüp 8 geldüñ, didi. Zerḳā eyitdi: Yā ehl-i Ḥaram, yā sādāt-ı Mekke benüm mālum, mülküm, esbābum ʿaẓīm çokdur, hiç kimsenenüñ ḳatında ḥācatum yoḫdur, Ammā sizüñ 9 maṣlaḥatuñuz içün geldüm kim, eger uyursañuz uyaram; bilmedügüñüzi bildürem gendü ḥāluñüzdan 10 size ḫabar virem, didi. Ulular eyitdi: Yā melike eyit işidelüm, bildür bilelüm, görset görelüm, didiler. 11 Zerḳā eyitdi: Yā Benī Kureyş sizüñ içiñüzde bir ʿacīb ḥāl, bir ġarīb aḥvāl ẓāhır olısardur, dīnüñüz 12 bāṭıl, ṣanamlaruñuz ʿātıl ḳalısardur, seyyidlerüñüz ululuḫdan

maʿzūl, ʿazīzlarunuz hōr ve mahzūl 13 olısardur, siz şöy-
S107b le ġāfil oturursız, didi. Andan / seyyidler, ulular eyit-
diler: Yā Zerkā bu ne nişanlu 14 gişidür, ne şūratlu er-
dür, ne yirden, kankı aradan kopa, didiler. Zerkā eyitdi:
Cemīʿ-i münzeli kitāblarda 15 böyle mezkūr oldı; bizden
ilerü bilgi bilenler katında şöyle maʿrūf ve meşhūr oldı;
hem kehhāne 16 ʿilmin bilenler anuñ bigi söylediler kim
bu yıl içinde Mekke şehrinde ol sāhıb-saʿādet vucūda 17
geliserdür; ammā yā Kureyş yakīn bilüñüz kim Ādem devrin-
T70a den bu devre degin bu mevlūd bigi mevlūd, ve lā 1 bu mev-
Ü77a cūd bigi mevcūd, hōz eydürler / kim bu ʿālem olduġından,
bu yir gög yaradılduġında ol-ıdı 2 maksūd; dahı gelmedi
anuñ bigi mevcūd, kimsenüñ gözi görmedi. Zīrā andan sā-
hıb-devlet 3 ve sāhıb-saʿādet, dahı Sāhıb-kırān أَلَا كُلُّ عَلَى الْإِنْسِ وَالْجَانِّ
cihāna ne öñdin gelipdür, 4 ne soñra geliserdür, didi.
Ve lā adam şūratında andan yüzi münevver, cismi mutahhar,
saçı muʿattar, 5 sanasın bir bedr aydur adam şūratında
musavvar. Hulkı Lātīf, hüsni zarīf, aslı şerīf, 6 gendü
ʿafīf, halkı hak yola daʿvet kılıcı, çok kanlar döke, baş-
lar kese, anuñ kılıcı vü 7 hükmi mağrıba ve maşrıka irişe;
ber-hōrdār olmaya anuñ-ıla her kim irişe; Allāhu taʿālā-
dan añа 8 vahy kitāb münzel ola, añа virilen ʿaṭa, andan
ilerü kimseneye virilmemişdür, didi. Andan 9 yine Zerkā
eyitdi anuñ bir karındaşı olısardur, gendü zürriyyetinden
ʿıtratınuñ başı olısardur; 10 katı kuvvatlu, şucāʿatlu,
Ü108a / heybetlü, şalābatlu er kopısardur; iklīmleri erlik bir-

le tuta, çok 11 tāc-dārlardan tācını ve tahtını üte. Zerkā henüz söyleyi tururdı kim ʿAbdu'l-muttalib oğlanları 12 Satīhı göndürdiler, dahı ol cemʿiyyet içine geldiler. Zerkā ʿAbdu'llāhı gördügi dem bildi, ilerü ohıdı, 13 eyitdi: Yā seyyid beni bilür misin, didi. ʿAbdu'llāh eyitdi: Naʿam bilürem, didi. Zerkā eyitdi: Ne aradan bilürsin beni, 14 didi. ʿAbdu'llāh eyitdi: Sen ol degül misin kim Yemāmede beni harām işe kulavuzlarıduñ lā- 15 ehle bigi ve lā-sehle didi. Andan Zerkā eyitdi: Yā fetā ol alnuñdağı nūr kancaru gitdi. ʿAbdu'llāh 16 eyitdi: Evlendüm, ev-

Ü77b deşüm hāmile / oldı, benüm alnumdan nūr anuñ alnına nakl eyledi. Zerkā 17 eyitdi: Atañ kanı kancaru vardı, didi. ʿAbdu'llāh eyitdi: Şām ticāretine gitdi, didi. Zerkā eyit-

T70b di: 1 Yirinde kimi kamışdur, uluñuz kimdür, didi. ʿAbdu'llāh Ebū Tālibi görsetdi, eyitdi: Bu ulu karındaşumı yirinde kāżī dikdi, didi. Andan Zerkā Ebū Tālibe eyitdi: Yā seyyid kerem eyle beni 2 evüñe kulavuzla, varayum ol hāmile hatunı göreyim, didi. Ebū Tālib Zerkāyı aldı evine geldi, 3 viribidi Āmine hatunı ohıdı. Āmine hatun içerü girdi. Rasūl nūrını gördi, Zerkāyı hased 4 kuluncı tutdı, dili bağlandı, ayruh söyleyimedi. Ebū Tālib taʿām getürdi, Zerkā yimedi. Şerbet getürdiler 5 içmedi, turdı yine

S108b gitdi, Haccāc bin / ʿĀmir evine geldi. Haccāc Zerkādan sordı eyitdi: Ol hāmile 6 hatun gişiyi nice gördüñ, didi. Zerkā eyitdi: Yā İbni ʿĀmir ol każā kim gögden inece gidi, bilürler-idi 7 kim iniserdür, illā anı bilmezleridi kim ne kavm üsdine iniserdür; ol każā inecek kavm

bizüm 8 başumuza indi, didi. Ol vaṣfın, ṣıfatın söyledükleri mevlūd, uş budur kim ṣanamları ṣındurısar- 9 dur, nice aḡ tenleri ḳızıl ḳanlara boyandurusardur, kāhinlerüñ, müneccimlerüñ cānların odlara 10 yandurısardur. Ulular eyitdiler: Yā Zerḳā çoḳ gişilerden bu sözleri işitdük, ammā bu derde devā, 11 bu rence şifā, bu müşkile çāre nedür, bize anı eyit, didiler. Zerḳā eyitdi: Ben bu gice Saṭīḥ ardınca 12 varayum, bir göreyim anuñ tedbīri nice
Ü78a oldı, niçün gitdi, bir anuñ birle söyleşeyim. / Andan Zerḳā 13 atlandı, Saṭīḥuñ ardınca gitdi, irişdi. Saṭīḥ birle Zerḳā görüşdi. Andan bir arada indiler oturdılar. 14 Zerḳā eyitdi: Yā Saṭīḥ niçün tiz sefer ḳılduñ, ben gelince güymedüñ, didi. Zerḳāya Saṭīḥ eyitdi: Yā Zerḳā 15 bizüm elümüzden iş gelesi degüldür, didi. Yigrek oldur kim ırak yirlerde eglenevüz, bu mevlūdüñ 16 vilādetine degin güyevüz, görevüz kim ne emr ḥādiṯ olur, ne ʿacāyıb işler āşıkāra olur; hele ol 17 vucūda gelmedin bir cemʿ-i ʿaẓīm ve ʿasker-i cesīm bu mülk üzere gelmekligi vardur,
T71a S109a görelüm ol 1 ġalabadan / daḫı ne ḳopar, didi. Zerḳā eydür: Yā Saṭīḥ tedbīr-ile Āmine(y)i öldürmek olmaya mı, didi. 2 Saṭīḥ eyitdi: Ol iş bizüm elümüzden gelmez, didi. Andan Ḳureyş Āmine ḫatuna ḳaṣd ḳılduḳların, 3 daḫı ol dem içinde havādan ün işidüp cemīʿ-i ḫalḳuñ ussı gidüp düşdüklerin ḫabar 4 virdi, eyitdi: Ol dem bildüm kim anı yuḫarudan beklerler añā bizüm fiʿlimüz fitnemüz kār eylemez, ben daḫı yüzüm 5 aldum ġarīblıḫ vilāyete gide-

rem, didi. Zerḳā Saṭīḥa vidāʿ ḳıldı, yine döndi. Saṭīḥ Şāma ʿazm 6 ḳıldı. Zerḳā Mekkeye geldi, dün ve gün ol fikirde, ol endīşededür kim Āmine ḥatuna 7 nice ẓafer bula, anı nice öldüre. Zerḳā bir gün sordı, Ḥaccāc bin ʿĀmirüñ ʿavratlarından kim 8 ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ evine, ḥatunlarına, gelinlerine, yaḳın, işlerine, yumuşlarına girip çıkan ḳarı 9 ʿavratlardan maʿrūf kimdür, didi. Ḥaccāc bin ʿĀmirüñ ʿavratı eyitdi: Şehrden taşra bir ḳabīle 10 vardur kim alar sağılur ṭavar saḳlarlar. Ol ḳabīlede bir ḳarı ʿavrat var kim adı Tüknā ibnet-ü Zeyd eydürler. 11 Ol

Ü78b ʿavrat, Şeybenüñ evine, oğlanları evine / girmege küstāḥdur, alarun meşşāṭasıdur. Derḥāl 12 Zerḳā atlandı, ol ḳabīleye geldi, Tüknānuñ evinde ḳonuḳ oldı. Ol gün ol gice

S109b rāz açmadı, 13 söz söylemedi ayruḥsı sohbat eyledi, / daḥı dürlü geleci söylediler. Çün Zerḳā yatdı, uyuḥladı. Biregü 14 göndüyi uyḥudan uyardı. Zerḳā uyḥudan uyandı eyitdi: Kimdür beni uyḥudan uyaran, didi. Bir cinnī āvāz virdi eyitdi: Ben senüñ 15 üstāẕuñ falan cinnī(y)em kim sañā sihr ögredürem, daḥı her dem gelürem ġayb ḥāllardan sañā 16 ḥabar virürem, şimdi sañā maʿlūm olsun kim ayruḳ senüñ ḳatuña gelesi degülem, ol ġayb ḥabarlar- 17 dan ḥabar getüresi degülem. Zerḳā eyitdi: Ne sebebden gelmez-

T71b sin, ol ḥabarlardan getürmezsin? Cinnī 1 eyitdi: Ne kim biz cinnī ṭāyifesi varı-savuz, her gice uçar-ıduḳ, göge yaḳın çıḳar-ıduḳ, melā'ikelerüñ 2 tesbīḥin diñler-idük, ne söyleseler biz anı işidürdük, size gelüp ol sözleri

söylerdük, 3 ol muġayyabātdan size ḫabar virürdük. Ammā bu mevlūd ana ḳarnına düşelden berü firişţelere emr oldı kim 4 göge yaḳın varan cinnīyi od birle atarlar, göyündürürler Andan ol cinnī eyitdi: Yā Zerḳā biz daḫı 5 ayruḳ göge yaḳın varmazuz, ayruḫ firişţelerüñ sözlerin işidmezüz kim gelevüz size ḫabarlar ögredevüz, 6 didi. Zerḳā eyitdi: Ol Rasūl dünyāya gelicek müneccimler, kāhinler ġayb söyleyenler mensūḫ ve ḫōr 7 olısardur dirler-idi; uş didükleri söz yirine geldi. Henüz ol mevcūd cihāna
S110a Ü79a gelmedin işde 8 müneccimler /, kāhinler, ġayb / söyleyenlerüñ evleri yıḫıldı; ʿamelleri bāṭıl oldı, didi. Andan irtesi 9 Zerḳā, Tüknāyı ḫalvat buldı, önine cevāhir dökdi, Tüknāya kīseler birle altun şundı, daḫı yüreginüñ 10 derdinden ḫabar virdi, Mekke şehrine niçün geldügin şerḥ eyledi, andan eyitdi: Yā Tüknā 11 yā ibnet-i Zeyd elüñden gele mi kim işbu mālı ve cevāhiri ḳabūl idesin; daḫı Āmineye bir zaḫm irişdüresin, 12 öldüresin; bu ʿālemīleri anuñ ḳarnındaġı oġlanuñ şerrinden ḳurtarasın, didi. Tüknā elin 13 göksine urdı, çün altunı gördi eyitdi: Bu iş benüm elümden gelür, zīrā kim Āmine ḫatunuñ 14 meşşāţası benem, didi. Zerḳā eyitdi: Eylese varayum, ţoy yarāġın ideyüm, ulu ḳonuḳluk yarāġın 15 ideyim, cemīʿ-i Kureyşi, Benī Hāşımı bir yire cemʿ ideyüm, buları yimege, içmege meşġūl ḳılayum, sen Āmine 16 ḫatunı ḫalvat ele getürgil, işini bitürgil, uş saña bir oġulu ḫancar, daḫı bu meblaġ altun, incü 17 senüñ olsun, didi. Daḫı malı öñine dökdi, ḫancarı eline şundı, gendüzi yine Mekkeye döndi
T72a 1 şehre geldi, ţoy yarāġın ḳıldı, ʿacab ḳonuḳlıḳ tertīb

eyledi. Ol gişiler, bilürlerdi kim Zerkā ne 2 işdedür. Gendüler dahı muʿāvenet iderler-idi. Ol fesād işlere müsāʿade kılurlardı. 3 Çün Zerkānuñ yarağı müheyyā oldı,
S110b Mekke ehlini tamām / daʿvet eyledi. Halāyıklar yimege 4 içmege meşġūl oldılar. Evler halvat kaldı. Tüknā hancarı yiñi içinde berkitdi, Āmine 5 hatunuñ katına geldi, eyitdi: Yā seyyide, yā sittü'l-kirām bu gün ev halvatdur, saçuñı 6 tarayayım, başuñı gözüñi dirşüreyim. Āmine hatun
Ü79b eyitdi: Maslahat eydürsin /, didi. Çün 7 Āmine hatun başını açdı, Tüknānuñ ileyinde oturdı, Tüknā gördi kim Āmine hatunuñ boynı 8 kulağı açukdur, boğazına hancar çalmağa kolaydur, arhuncah yiñinden hancarı çıkardı, eline 9 aldı, diledi kim Āmine hatunı boğazlaya. Tüknā hancar birle elini yuharı kaldurduğı sāʿat ġaybdan elini bir harba 10 birle sancdılar. Tüknā feryād eyledi, ahtarıldı. Hancar elinden yire düşdi. Āmine hatun 11 başın, gözin dirşürdi. Hatun gişiler içerden taşradan Tüknānuñ çığırduğın işitdiler, 2 yügrüşdiler, gördiler kim Tüknā ahtarılmış yatur. Elinüñ zahmından kan revāne olmış ahar. Bir hancar elinden 13 düşmiş yatur, illā kana bulaşmamış. Tüknānuñ ussı gitmiş. Āmine hatundan sordılar kim 14 bu ne hikāyetdür? Āmine hatun eydür: Tüknā başumı taramağa geldi. Ben başum açdum ileyinde oturdum, 15 henüz başumı taramadın çığırdı düşdi, ussı başından gitdi. Ben gendü-
S111a züm dirşürüp / başum örtünce 16 siz yitişü geldüñüz, ayruk bilmezem bu ne hancardur, ol ne zahmdur, didi. Tiz

ʿAbdu'l-muttalib 17 oğlanlarına gişi viribidiler, habar kıldılar. Zerkā ʿAbdu'llāh işiginde cāsūs komışdı. Çün
T72b 1 cāsūs hāl nice olduğın bildi, tiz yügirdi geldi, Zerkāya bildürdi. Zerkā gendüzüni gizledi. 2 ʿAbdu'llāh ve karındaşları ʿAbdu'llāh evine geldiler, iş nice olduğın sordılar, bildiler. Hem Tüknā dahı 3 ıkrār eyledi. Zerkā gendüyi māl birle yoldan çıkarup, ağulu hancar virüp Āmine hatunı öldürmege 4 viribidügin habar virdi. Andan
Ü80a Benī Hāşım dahı / Zerkāyı taleb kıldılar, bulmadılar. Kureyş 5 Zerkāyı kaçurdılar. Zerkā Yemāmeye gitdi. Mekke seyyidleri eyitdiler kim Satīh bize habar virmiş-idi kim 6 her kimde kim ol nūr olur-ısa kimse aña kasd idemeye, anı öldürümeye dimiş-idi, didügi gerçek 7 oldı, didiler. Şöyle kim yahūdiler ʿAbdu'llāha kasd kıldılar, iş başarımadılar. İki gez Āmine hatunı 8 öldürmege kasd kıldılar, hem iş başarımadılar. Andan yigrek yohdur kim sabr 9 idelüm, görelüm kim bu ʿacāyıb ahvāluñ ʿākıbatı ne olur, didiler. Andan ol ğalaba dahı sākin 10 oldı. ʿAbdu'l-muttalib dahı Şām seferinden geldi. Ol cemīʿ-i olan hikāyetleri ʿAbdu'l-muttalibe 11 habar virdiler; Satīh ne söyledügin, Zerkā gelip ne fitne eyledügin ʿAbdu'l-muttalibe şerh 12 eylediler. ʿAbdu'l-muttalib kulağ ur-
S111b dı, diñledi, / andan söze geldi eyitdi:

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Zihī gözsüz kavumdur bu halāyık
13 Degül baş gözi göñül gözi kemdür

Kamunuñ fehmi eksük ʿaklı eksük
Sanasın cümle ebkemdür aşamdur.

Niçe gez dimişem kim iy ḫalāyık
Benüm bu muʿcizāt u nūr nemdür?

Cemīʿ-i millet anı bildiler kim
Bu nūr issi Nebiy-yi muḫteşemdür

Ḥabību'llāh durur maʿrūf u meşhūr
İki cihānda anın muḫteremdür

Cemīʿ-i enbiyānuñ ḫātimidür
Anuñ ümmeti aʿlā-yı ümemdür

Neden oldı duʿāmuz derde dārū
Nedendür kim sözümüz rence emdür

Nedendür kim bize kim kaṣd iderse
Alara mihnet ü renc ü elemdür

T73a Kamusı ol Rasūluñ ʿızzatıdur
Kim aslı kamu kāẕı-yı Ḥaramdur

Ü80b /Bu nūruñ ḫurmatı-çun iy cemāʿat
Ki nūra andı, gey ulu ḳasamdur

Ki her kim duşman oldısa bu nūra
İşi maʿkūs içi derd ü saḳamdur

3 Geliserdür cihāna ol Rasūl kim
Gice gündüz işi kesr-i ṣanamdur

Cihād-ıla cihānı feṯḥ idiser
4 Şiʿārı şevketi ṭabl u ʿalemdür

Siyāset ṭanṭana ʿadl u ḥükūmet
Cihānda sünneti seyf ü ḳalemdür

5 Bu ḳamu devlet ü ʿızz u celālet
Degül şimdi añā evvel ḳadamdur

Düriş zinhār anuñ sünnetini ṭut
6 Ki taḳṣīrlıḳ ḳılanlara nedemdür

S112a Neṯr: / Andan soñra ʿAbdu'l-muṭṭalib cemāʿatına ışmarladı kim, Ḥarīm 7 içine daḫı gayrı cins ḳavm ḳomayalar, ḥāżır olalar, Āmine ḫatunuñ çevresinden eksilmeyeler.

8 HİKĀYET-İ EBREHE İBNİ SABBĀḤ EL-EŞREM

9 Ḳāle Ebü'l-Ḥasan el-Bekrī, raḥımehu'llāh ol ʿulemādan kim Rasūluñ sīretin, ḥikāyetin muʿcizātın 10 cemʿ itdiler. Rāvīler ol ʿulemā dilinde böyle rivāyet ḳıldılar kim ḳaçan ʿAbdu'l-muṭṭalib 11 arab içinde ululuḳ aldı ve Ḥaram içinde ḳāżī oldı, Yemen mülkine Ḥabeş vilāyetinden çeri 12 geldi, Yemen iḳlīmini musaḫḫar ḳıldı.

Ol gelen çerinüñ iki meliki var-ıdı. Birisinüñ adı Erγāṭ idi, 13 / Habeş meliki Necāşi katında ulu melik-idi; Üskünlük çeri birle Yemen mülküni açmağa anı 14 viribimiş-idi. İkinci melikün adı Ebrehe İbni Ṣabbāḥ idi. Erγāṭ Meymene beglerinden ulu beg-idi. 15 Sağ kolda Ebrehe ulu beg-idi. Sol kolda Erγāṭuñ mertebesi Ebreheden ulu-y-ıdı dahı 16 begler ulular çoḫ gelmiş-idi; ammā Erγāṭ birle Ebrehe, ʿaskere mukaddem olmışlar-ıdı. Çün geldiler 17 Yemen vilāyetini musaḫḫar kıldılar, mülki tutdılar, mukarrar oldılar oturdılar, bir müddet mukīm
T73b oldılar. 1 Bir gün Erγāṭ birle Ebrehe arasına duşmanlık
S112b düşdi, ʿadāvat bünyāẕ oldı. ʿĀkıbat çeri 2 / iki bölük oldı, yarısı Erγāṭ birle oldı, yarısı Ebreheye döndi. Geldiler āhıru'l-emr savaş yarağın 3 kıldılar, biribirine karşu turdılar. Ebrehe Erγāṭ katına gişi viribidi eyitdi: Ne ḥācatdur kim çeri 4 biribirine kasd ide, biribirini öldüre, maslahat oldur kim sen ve ben meydāna girelüm ikimüz bile 5 urışalum. Eger sen beni öldüresin mülk senüñ olsun ve ger ben seni öldürem mülk benüm 6 olsun, didi. Erγāṭ rāżī oldı. Zīrā Erγāṭ erliklü er-idi, pehlevān gişi-y-idi. Ebrehe anuñ 7 ġarīmı degül-idi; illā Ebrehe fitnelü, ḥīletlü, mekr issi gişi-y-idi. İkisi dahı ton geydiler, meydāna 8 girdiler; birbirine karşu yüridiler. Erγāṭ uzun boylu gişi-y-idi. Ebrehe kısa boylu gişi-y-idi. Ebrehenüñ 9 kafasında bir ʿabdı var-ıdı, silāḥdārı-y-ıdı. Ebrehe ol ʿabda ışmarladı eyitdi: Ka-

Ü81b çan Eryāṭ 10 benümle meşġūl olıcaḥ, / sen ġāfil olma Ereyāṭa bir zaḥm irişdür, didi. Çün Eryāṭ birle Ebrehe 11 birbirine ḳarşu yüridiler. Eryāṭ yitişdi Ebreheye, yuḥarudan aşaġa ḥarba birle ṣançdı. Ḥarbanuñ 12 ucı, Ebrehenüñ iki ḳaşınuñ arasından bir ḳaşınuñ ucunı, bir gözinüñ bıñarını ḥarba 13 aşaġa yirdi; burnınuñ bir yanını yirdi, yuḥarı tutaġına degin ḥarba ḥükm eyledi. Ebrehe 14 eşrem oldı. Anuñ-çun Ebrehetü'l-eşremü'l-Ḥabeşī dirler-idi. Ammā Ebrehenüñ ʿabdı ḥarba birle 15 ḳarşudan Eryāṭı urdı öldürdi. Mülk Ebreheye muḳarrar oldı. Yemen mülküni tutdı oturdı. 16 Ḥabeş meliki Necāşī ol vāḳıʿadan kim Ebrehe Eryāṭ birle uġraşdı. Necāşī taḥtında degül-idi. Bir 17 vilāyet var-ıdı. Añā Yeksūm vilāyeti dirler-idi. Ḥabeşe meliki ol vilāyete varmış-ıdı. Çün ol maṣlaḥatı

T74a 1 bir yañā ḳıldı, yine tācına taḥtına geldi. Ebrehenüñ ḥabarın işitdi kim Eryāṭı öldürdi, Yemen mülkini tutdı oturdı, 2 didiler. Necāşi ʿaẓīm ḳaḥıdı, and içdi eyitdi: Ben Ebrehenüñ yirine ayaḳ basmayınca, saçını tutup 3 sürümeyince, ḳarār ḳılmayam, didi. Cāsūs bu sözi Ebreheye irişdürdi. Ebrehe ḳorḥdı Yemen 4 toprağından bir ṭağarcuḳ toprak toldurdı, gendü saçını yülüdi, bir mendile bağladı, bitik yazdı, Ḥabeş 5 meliki Necāşiye viribidi. Bitik içinde bildürdi kim yā meliki'z-zamān ben daḥı Ereyāṭ daḥı ikimüz 6 sulṭānuñ ḳulıyuz, biribirimüze ḳaṣd eyledük. Eryāṭuñ ʿumrı dükenmiş-idi, benüm elümde helāk 7 oldı. Ben meliküñ ḳulıyam, daḥı işitdüm kim melik and

Ü82a içipdür kim / benüm yirüme ayak basa, 8 benüm saçumı tuta
süriye; işde sultānumuñ andı yirine gelmeg-içün yirümden
toprak, başumdan 9 saç ḫızmatına viribidüm; toprak üsdi-
S113b ne ayak basğıl, saçumı yir yüzinde / sürigil; anduñ yiri-
ne 10 gelsün, kanumı baña bağışlağıl, suçumı ʿafv eyle-
gil; ben meliküñ kulıyam, dilese mülkinde kosun, 11 di-
lese ḫızmatına iletsün, didi. Çün Ḥabeşe meliki bitigi
okıdı; ol saçı, ol toprakı gördi, 12 sevindi gendüye ḫōş
geldi; Ebreheye ḫılʿat viribidi. Yemen melikligini Ebre-
heye erzānī gördi. 13 Ebrehe Yemen mülkinde melik oldı
oturdı. Bir zamāndan soñra vilāyetinde bir kilīse 14
bünyāẓ kıldı. Rāvīler eydür: Belkısuñ kasrı Sanʿa vilā-
yetinde idi. Ebrehe buyurdı, ol kasrı 15 yıḫdılar, ol
kasruñ āletini ol kilīseye ḫarc eylediler. ʿImāratuñ di-
vārı inini altı arşun kodılar, 16 uzunluğı seksen arşun
kodılar, inini kırk arşun kodılar, yidi dürlü taş birle
17 yapdılar, fusūs işin işlediler ne kim nakkāşlar elin-
T74b den işler gelür altun ve lāciverd birle çok 1 dürlü su-
ratlar, tasvīr kıldılar; billūrdan kandiller asdılar,
ḥarīrden bisāṭlar döşediler. Bir ʿImārat 2 yapdı kim
mağrıbdan maşrıka degin kimsene anuñ bigi ʿImārat bünyāẓ
kılmamış-ıdı. Çün tamām kıldı, Ḥabeşe sultānı 3 Necāşiye
bitik yazdı, bildürdi kim yā meliki'z-zamān senüñ-çün
bir kilīse yapdum kim miṣli ne ʿarabda 4 var, ne ʿacam-
S114a da diyü, / Ḥabeş melikine minnet eyledi. Yine ol ʿımāra-
tuñ yıḫılmağınuñ sebebi ol 5 oldı kim mazlūmuñ gözi ya-

Ü82b şı ve karışı yitişdi. İkinci sebebi ol oldı / kim Ebrehe
kaçan Yemen 6 mülkinde meliklige mukarrar oldı. Mekke şeh-
ri dahı Yemen vilāyetindendür. Yemene kim hākim olsa 7
Mekkeye dahı ol hükm ider-idi. Ammā ʿarabu'l-ʿurabānuñ
ġalabasın çokluġın işidür-idi; dahı ʿarab 8 Kaʿbeye taʿ-
zīm kıldukların hac itdüklerin işidür-idi. Dahı gönlin-
den geçerdi kim, ʿarab ehl-i kitāb 9 degül, bularuñ için-
de şerīʿat yohdur, bular ʿābīd-i vesendür; puta taparlar,
sanama secde kılurlar-ıdı. 10 Kaçan bularuñ bir anuñ bi-
gi maʿrūf ve meşhūr ziyāretleri ola kim ol ziyāret içine
sanamlar toldurmışlar 11 olalar, dahı ol puthāneye anuñ
bigi taʿzīm kılalar. Pes Ebrehe eyitdi: Ben höz bir ʿibā-
det evi yapdum; 12 ʿĪsā peyġambar dīni üzerine, dahı anuñ
salība tapan ümmeti-çün; çün ben yapduġum evi ziyāret-13
gāh kılam, ʿālem içinde söylene, cihānda şöhret tuta; an-
dan soñra halkı āz āz ben yapduġum 14 eve daʿvet idem,
cemīʿ-i milletüñ haccı ola; her kavm kim ʿāsīlıġ ideler,
baş çekeler, başlarını kesem, 15 evlerini başlarına yı-
ham didi; bunuñ bigi niyyet öginden geçürdi. Ānı bilmez-
idi kim Kaʿbenüñ ʿızzatı İbrāhīme' 16 l-Halīl ihlāsından-
S114b dur. Kaʿbeyi İbrāhīm bigi/peyġambar yapdı; taşını, toprā-
ġını arhası birle taşıdı; 17 taşını gendü yondı, balçı-
ġın gendü yoġurdı, gendü eli birle yapdı, İbrāhīm peyġam-
baruñ ʿızzatı berekātından, salavātu'llāhi ʿaleyhi ve
T75a sellim ve ʿalā zürriyātih, 1 Kaʿbe ʿazīz oldı. Henüz kı-
yāmata degin ʿızzatı hurmatı dahı arta durur. Andan soñ-

ra Mescid-i 2 Aksāyı Dāvud peyġambar, ʿaleyhi's-selām, bünyāz itdi. Oğlı Süleymān peyġambar, ʿaleyhi's-selām, yapdı tamām kıldı. Mescid-i Aksānuñ 3 şerīfligi ol iki
Ü83a mürsel Rasūluñ / iḫlāsı berekātındandur. Ol melʿūn Ebrehenüñ bünyāzı 4 gendüye beñzerdi, henüz gendü diri-yiken yıḫıldı, daḫı oda yandı. Ammā ol sebeb kim mazlūmuñ 5 gözi yaşından ve āhından yitişdi kim gendü daḫı, ol yapduġı kilīse daḫı ol āh odına tutışdı. 6 Sebebi olıdı kim Ebrehe kilīseyi yaparken ḥükm kılmış-ıdı kim her sānıʿ, her muʿallim, her iş eyesi kim 7 güneş toġıcaġaz işi üzere bulunmaz-ısa ol gişinüñ elini keseler, daḫı anı süreler, bunuñ bigi bir 8 ẓulm tertībini düzgün itmiş-idi. Bir gün bir iş eyesi işine güneş toġduġından soñra irişdi. 9 Derḥāl Ebrehe ol pīşe-kāruñ elini kesmege buyurdı. Ol gişinüñ bir anası var-ıdı zārılıġ eyleyü 10 geldi, Ebreheye yalvardı. Ebrehe işitmedi, buyurdı ol
S115a gişinüñ elini kesdiler. Ol gişinüñ anası 11 aġladı,/derdinde āh eyledi eyitdi: Yā Ebrehe sen daḫı oda yanġıl, ol yapduġuñ kilīse daḫı 12 yıḫılsun oda yansun, didi. Anuñ bigi oldı kim ol ʿavrat karış virmiş-idi. Çün kilīsenüñ ʿımāratı tamām oldı. Emr kıldı kim 13 naṣrānīler bayram günlerinde ol kilīseye cemʿ olalar, niçe aylıġ yollardan, iklīmlerden il- 14 lerden mevsim günlerinde ḫalāyıḳ anda ḥażır olur-ıdı. Ebrehe gendü cemīʿ-i çerisi birle gelürdi, 15 bāzārlar kurılurdı, kilīseden ırak konarlar-ıdı. ʿAṣr vaḳtında Ebrehe yayaḳ, yalın ayaḳ hā-

cılar 16 bigi gendü dilince telbiye kılur-ıdı. Ḫalḳ-ı ʿālem gendü-y-ile yayaḳ yalın ayaḳ bilesince gelürler-idi, kilīseyi 17 ṭavāf ḳılurlar-ıdı, gine ırak giderler-idi. İçine girüp temāşā kılmaḳ kimüñ eline girürdi, me-

T75b ger ırak yirden 1 gelmiş ola-y-ıdı, neẕr māl getürmiş ola-y-ıdı, māl ḳuvvatı birle kilīsenüñ içine girüp bir

Ü83b naẓar / baha-y-ıdı. 2 Ammā Ebrehe kilīse ḫādımlarına buyurmış-ıdı kim Ḥıcāz ʿarabından kimsene bu mevsim günlerinde kilīseyi 3 görmege gelseler alara destūr virüñ kim kilīse içine gireler, kilīsenüñ taʿẓīmını göreler, tā kim varalar 4 ʿarabu'l-ʿurābā arasında ḫabar vireler, ʿarabı heveslendüreler diyü, Ebrehe destūr virmiş-idi. 5 Bir ḳaç yıl içinde ol kilīsenüñ çavı çıḳdı, iḳlīmler içinde adı söylendi. Ammā yıḫılmağınuñ 6 üçünci sebebi ol oldı kim ḳaçan mevsim günleri oldı, yaʿnī naṣrānīle-

S115b rüñ / bayramı günleri 7 yaḫın geldi. Mekke şehrinden bir ḳaç tācir ʿarablar ol vilāyetde bulundı, gördiler kim 8 ol iḳlīmüñ ḫalḳı yaraḳ ḳılurlar, ol kilīseye varmağa düzgün iderler. Ol Mekkelü ʿarablar 9 birbirine baḫışdılar eyitdiler: Yaḳın gelmiş-iken gelüñ biz daḫı ol kilīseyi temāşā ḳılalum, dididler; zīra 10 iñen adı çavlandı, ḫalḳ arasında ʿaẓīm söylendi, biz daḫı bir görmiş olalum, dididler. Ammā Ebrehe İbni Ṣabbāḥ, ol yıl kim ḳażā 11 gelisser-idi, gendü daḫı yapduğı kilīse daḫı fenā ve deşr olısar-ıdı; ol yıl Ḥabeşe meliki Necāşiye bir 12 bitik yazdı, kilīsenüñ adını Kılīs urdı. Ḥabeş dilince Kılīs di-

mek Kaʿbe dimekdür. 13 Ebrehe bitisinde yazdı kim yā meliki'z-zamān vakt oldı kim buyruġuñ birle ʿarab Kaʿbesin 14 battal kılam, yidi iklīm halkını bu Kılīsa daʿvet idem diyü, melikden destūr diledi. Gendü 15 göçdi, çerisi birle mevsime hāżır oldılar. Halāyık etrāf-ı ʿālemden gelü başladılar. Ol Mekkelü ʿarablar dahı mevsimde hāżır oldılar. Halāyıkuñ çokluġını temāşā kıldılar. Andan kilīseye 16 geldiler. Çün kilīsenüñ ferrāşları, hādımları ol Mek-

Ü84a kelü ʿarabları gördiler, ilerü / gelip Mekke 17 ehline ʿızzat eylediler, alıp kilīse içine girdiler. Çün Kureyşüñ yigitleri ol kilīsenüñ zīnetini gördiler, ol reng iş-

T76a S116a lerini 1 temāşā kıldılar, ol altundan / gümişden salīblar, ol cevāhirler birle murassaʿ billūrdan kandīl- 2 ler gördiler, ol şūratları kim tasvīrine sihr idip dururlar-ıdı. Ol Mekke yigitleri el-hak katı 3 bāhit oldılar, hayrān kaldılar. Öñ soñ yir yüzinde anuñ bigi bir ʿımārat kimsene 4 bünyāz kılmamış-ıdı. Ferrāşlar ilerü geldiler, Mekkeyīlerden sordılar eyitdiler kim sizüñ Kaʿbeñüz mi yigdür, 5 yoksa bizüm Kılīsımuz mı yigdür, didiler. Mekkeyīler eyitdiler: Bizüm Kaʿbemüz yigdür, didiler. Ferrāşlar eyitdiler: Hey siz 6 delü misiz, bu kilīsede ol kadar kıymatī taşlar ola kim sizüñ Kaʿbeñüz içi tola, didiler. Mekkeyīler 7 eyitdiler: Hey siz sūrata bakıcılar-ımışsız, maʿnīden habaruñuz yoġ-umış, zāhır gözedenlerüñ işi 8 anuñ bigidür.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Gişi kim ẓāhıra meşġūl oldı
Ḫabar isdemegil hiç bāṭınından

Yaḳīn bilüñ kim ol gişi cihānda
Ḥalāvat bulmadı gendü dininden

Ne sūrat kim görürsin sırrını sor
Ki sırrın añlayasın yaḳınından

Neṯr : Andan Mekkeyīler cevāb virdiler eyitdiler: Siz 11 bu kilīsenüñ naḳşına, nigārına aldanmışsız, bizüm Kaʿbemüze Allāhuteʿālā benüm evüm dimişdür, 12 gendüye iżāfet ḳılupdur. Ol Kaʿbe Allāhu taʿālā evidür, bu kilīse Ebrehe Eşrem evidür, daḫı 13 bizüm Kaʿbemüzi İbrāhīme'l-
S116b Ḫalīl, ʿaleyhi's-selām, / yapup durur kim ʿĪsā peyġamba-
Ü84b run / Mūsā peyġambaruñ 14 atasıdur. Bunca mürsel peyġambarlar daḫı ulu'l-ʿazm Rasūller anuñ neslinden gelipdür. Bizüm 15 Kaʿbemüzi anuñ bigi ulu peyġambar binā ḳılıpdur. Bu kilīseyi Ebrehe Eşrem yapupdur. Ḳanı 16 İbrāhīme'l-Ḫalīl, ḳanı Eşrem Ḥabeşī daḫı bizüm Kaʿbemüzüñ kerameti oldur kim her ḥācatmend 17 her dilek eyesi kim gele Kaʿbenüñ işigi ḥalḳasına el ura, yā Kaʿbe örtüsini eli birle
T76b tuta, daḫı 1 dilegin dile getüre, Ḥaḳ taʿālā ḥażratından celle celālühu ḥācatın dileye, ol sāʿat 2 içinde dilegi ḳabūl, ḥācatı revā olur. Ḳanı sizüñ kilīseñüzde kimüñ

duʿāsı kabūl oldı, 3 ya ḥācatı revā oldı, didi. Andan kilīsenüñ ferrāşları, ḥādımları eyitdiler kim melikimüz 4 Ebreḥe ol yarakdadur kim çeri çeke Mekke şehrine vara, ol eski Kaʿbeyi batıl kıla, bu yiñi 5 Kılīsı Kaʿbe kıla, ol ḥac bāṭıl ola, ʿarabuñ ʿacamuñ ḥaccı bu kilīse ola, didiler. Mekkenüñ 6 şucāʿları ol tācır yigitler bu sözlere döyemediler, kılıç çekdiler, ol cemʿ olan ferrāşları 7 pāra pāra kıldılar, kilīsenüñ kapusını yapdılar, içerden berkitdiler, dahı yürüdiler, kilīse 8 içinde şavmaʿalarda ḥalvat-nişīn rāhibler buldılar, öldürdüler, ol murassaʿ billūr kandīl-

S117a 9 leri uşatdılar, dahı / ol altun-ıla yazılmış şūratları bozdılar, mıḥrāblarını yıḥdılar. İçine 10 ḥarāblık kıldılar, ḥarīr bisāṭları ḥancar birle ṭoğradılar, ol altun murassaʿ ḥaçları, 11 kıymatī ṭaşları götürübildükçe götürdiler, dahı kapuyı açdılar, dahı ṭağ yolın ṭutdılar kaçdılar.12 Çün ziyāret vaktı oldı, ḥalāyıkdan öñ gelenler içerü girdiler, kilīsenüñ ḥālını 13 ayruḥsı gördiler, tiz yine çıkdılar,

Ü85a / ululara ḥabar kıldılar. Tā Ebreheye ḥabar olunca, Mekkelü 14 ʿarablar kurtılası yire irişdiler. Andan Ebreheye ḥabar yitişdi, atlandı geldi, gendü gözi birle 15 gördi kim ne rusvāylıklar kılmışlar, ne ḥarāblıklar eylemişlerdür. Ebrehenüñ cānına od düşdi. 16 Bir iki gişi kim gizlenecek yirde gizlenmişler-idi ya alar dahı zaḥm yimişler-idi, illā ölmemişler-idi. Alar 17 Ebreheye ḥabar virdiler kim Mekke şehrinden bir kaç ʿarablar geldiler, ferrāşlara bir niçe akça virdiler, teferrüc kılmağa içe-

T77a rü girdiler, 1 iş bu işi işlediler. Ebrehe, ol arada and içdi, ʿahd itdi eyitdi: Evüme varmayam, oturup dinlenmeyem, 2 tā çeri çeküp Mekke şehrine varmayınca, Mekke ehlini kılıçdan geçürüp kırmayınca, Kaʿbeyi ḫarāb 3 eyleyüp taşını, toprağını Yemen mülkine getürmeyince dek turmayam, ārām eylemeyem diyü, and içdi. 4 Andan emr itdi, çeri cemʿ

S117b eyledi. Ol cemīʿ-i ḫalāyıḳ kim ḥāżır olmışlar-ıdı, / yaraḫ kıldılar. Ebrehe 5 ḳatında bir ulu beg var-ıdı. Adı Esved bin Maḳṣūd idi. Yigirmi bin çeri birle Ebrehe anı 6 önden viribidi eyitdi: Yā Esved tiz yüri ilerü yitişgil, ol vilāyete ḫabar yitişmedin 7 sen irişgil, bulduğun ʿarabı öldürgil, mālların, ṭavarların yağma eylegil, vilāyetlerin oda 8 yandurğıl, ḥicāz ʿarabına amān virmegil, benüm heybetümi ol mülk içinde görsetgil diyü, Esvede 9 ışmarladı, daḫı gönderdi. Esved bin Maḳṣūd yigirmi bin çalış çerisini, uruş erenlerini 10 aldı, daḫı yola girdi. Yemen vilāyetine ġavġā düşdi, iller, vilāyetler ürkdiler, çeri yolından şavuldılar. 11 Bu ʿaẓamat çerinün çavı iklīmlere yitişdi. Ebrehenün bir fīli var-ıdı, ʿaẓīm hevl

Ü85b fīl-idi; 12 ulu gevdelü, çoḳ yaşlu. / ʿAcab hünerler ol fīle taʿlīm ḳılmışlar-ıdı, ḥarb eylemege, uruşa 13 girmege ögretmişler-idi. Köklü aġaçları ḫortumı birle koparurdı, ḫortumunı dīvāra ursa, dīvārı 14 aḫtarurdı. Daḫı ol fīle ögretmişler-idi kim Ebrehenün önüne gelicek Ebrehe-ye sücūd eyler-idi. 15 Ol fīlün adı Maḥmūd idi. Baʿżī sīre kitābını ʿarabī yazanlar, ol fīlün adını Meẕmūm yazar-

16 lardı. Ammā Żarīr bu Tercüme Kitābında revā gördi kim Maḥmūd yaza. Anuñ-ıçun kim Kaʿbeye ḳaṣd itmedi, 17 ne kadar kim urdılar, dögdiler, depesini çengel birle deldi-
S118a ler, / ilerü yürimedi, Kaʿbeye ḳaṣd itmedi. Pes anuñ bi-
T77b gi cānavara meẕmūm 1 dimeyeler, Maḥmūd diyeler. Andan Ebrehe buyurdı eyitdi: Maḥmūd fīli bile aluñuz kim, ol ʿarab Kaʿbesini bu fīle 2 yıḫdurayım, didi. Andan ağırlıḫ çeri birle gendü daḫı Esved bin Maḳṣūduñ izin basa yüridi. Ammā Esved bin Maḳṣūd 3 öñdün yüriyip Ḫaşʿam ḳabīlesinüñ ʿarabına yitişdi. Benī Ḫaşʿam Ebrehenüñ buyruġı aşağasında yürürler-idi. 4 Ḫaşʿam ululaı, ḫalkını ṭavārını yol üsdünden ṣavdılar, gendüler Esvede ḳulavuz oldılar, yaḳın 5 yollardan aldılar Esvedi çerisi birle Ṭāyif vilāyetine geldiler. Ṣaḳīf ʿarabı, Çeşmi ʿarabı Ṭāyif vilāyetinde sākin 6 olmışlar-ıdı, işitdiler kim Yemen çerisi yitişdi, Mekke şehrini vilāyeti birle yıḫmağa, yağmalamağa varurlar. 7 Ṣaḳīf ululaı, tiz Mekkeye gişi çapdurdılar, bu ḫabarı Mekke seyyidlerine bildürdiler. Andan soñra gendüler Esvede ḳarşu çıḳdılar, aldılar getürdiler, 8 ḳondurdılar, nüzul ve niʿmet ḥāżır ḳıldılar, ammā Esvedüñ çerisi Yemen yolında ḳatı zaḥmat görmiş- 9 leridi. Esvede eyitdiler: Bir niçe gün diñlenelüm, atlarumuz diñlensün, tā kim duşman vilāyetine 10 giricek ḳaç-
Ü86a mağa, ḳovmağa /, atmağa, urmağa biz daḫı döyevüz, atlarumuz daḫı döye didiler. Esved eyitdi: Biz ḫōz 11 eglenürüz, illā Mekke ehli ḫabardār olalar didi, biz varınca

S118b bular kaçalar, mālların, / tavārların 12 kaçuralar. Andan Çeşmi ʿarabınuñ seyyidleri ve Sakīf kabīlesinüñ uluları eyitdiler: Yā Emīr-i Kebīr siz bir biş 13 on gişi degülsiz kim sizüñ yiridügüñüzi kimse tuymaya, siz bir deñiz bigi çeri birle yürirsiz. Sizüñ habaruñuz 14 ol varduğuñuz vilāyete sizden ilerü yitişür. Biz niçe gün ilerüden işitdük, sizüñ geldügüñüzi,didiler. Ol söz birle Esvedi 15 eglediler. Tā kim Mekke ehli gendü başlarınuñ yarağın kılınca Tāyif ʿarabı ol çeriyi göçmege 16 komadı. Habar Mekke şehrine yitişdi kim Ebrehe Eşrem el-Habeşī bī-had ve bī-pāyān çeri birle Kaʿbeyi 17 yıhmağa gelür. Uş öñdün Esved bin Maksūd yigirmi biñ çeri birle Tāyife kondı diyü, Mekke 1 ehline aşūb düşdi, tiz yarah kıldılar, T78a göçmege kaçmağa. Ayruk bağları, bostanları, mülk ve 2 emlākları yok, māl tavardur. Cemīʿ-i tavarların getürdiler kim, mālların, ʿayālların götüreler 3 göçeler. Gördiler kim Şeybetü'l-hamd, yaʿnī ʿAbdu'l-muttalib hiç hareket kılmadı, atların, tavarların taşradan getürmedi; hiç 4 teşvīşe düşmedi, deprenmedi. Mekke seyyidleri cemʿ oldılar, geldiler eyitdiler kim yā seyyid-i Haram siz 5 niçün hareket kılmaduñuz, göçmege, gitmege yarah itmedüñüz didiler. ʿAbdu'l-muttalib eydür: İki dürlü 6 sebebden ötürü göçmezem, kaçmazam. Bir sebebi ol kim Kaʿbe S119a Allāhu taʿālānuñ evidür. / Hak taʿālā ʿazze ismuhu 7 gendü evini saklar. Ebrehenüñ ol kuvvatı yokdur kim Allāhu taʿālānuñ evini yıka İbrāhīm 8 peyğambaruñ, ʿaleyhi's-

selām bünyāzını aḫtara; yaḳīn bilürem kim bu eve ḳaṣd iderse helāk 9 olur, çün ol gelen helāk olmaġa gelürimiş, pes ben andan neye ḳaçayım gideyüm, didi. İkinci 10 sebeb oldur kim ben Allāhuta'ālā Ka'besinüñ ḫādımı (y)am, ḫādım maḫdūmdan ayrılmaḳ yoḳdur; eger taḳdīrde 11 var-ısa kim Ebrehe gele Ka'beyi yıḳa pes revādur ki beni daḫı bile öldüre. Zīrā Ka'be yıḳıldu- 12 ġından soñra ayruḳ dünyede bize ne 'ızzat ḳalur, bizüm şerefümüz ḥurmatumuz bu Ḥaram birledür, 13 Ka'be ḫarāb olıcaḳ biz zelīl ve ḫōr olısaruz, daḫı ol ḫōrlıġ içinde her günde 14 biñ gez öliserüz yine diriliserüz, didi. Şeybe eydür: Maṣlaḥat oldur kim Ḥaḳ ta'ālāya sıġınam, 15 Haramdan taşra gitmeyem, ölsem Ḥaram içinde ölem, dirilsem Ḥaram içinde dirilem, didi.

ŞI'R

bahr-ı hezec mefā'īlün mefā'īlün fa'ūlun

16 Gişi kim duşmanından ḳaçsa gitse
Gelür Ka'be civārına sıġınur

Ben anı ḳoyuban ḳancaru varam
17 Çü ḫalḳ anuñ dīvārına sıġınur

Eger bir yāra bir vāḳı'a gelse
Yügürür yine yārına sıġınur

T78b 1 Ġarīblıḫda ḳażā gelse gişiye
Döniben yine şārına sıġınur

Nesr : Andan Benī Kureyş 2 ağlaşdılar eyitdiler: Yā seyyid bize ne ögüt virürsin, turalum mı, yohsa gidelüm
S119b mi, didiler. 3 Şeybe eyitdi: Maslahat oldur / kim ehl ü ʿayāluñuzı alasız, imīn yirlere varasız, duşman ayağı 4 irişmez yirlere gidesiz, didi. Andan ehl-i Mekke döküldüler, Şām tarafına gitdiler. Benī Hāşım ʿAbdu'l-muttalib 5 birle kaldılar. ʿAbdu'l-muttalibüñ ʿammūları ve ʿammū oğlanları, karındaşları ve karındaşı oğlanları 6 ve gendü oğlanları bir bağrah kavm Hakka sığındılar, oturdı-
Ü87a lar, mālların, tavarların Kureyş birle 7 / Şāma gönderdiler. ʿAbdu'l-muttalib develerinden iki yüz deve seçdi, duşmanuñ yolı üzere 8 kodı, eyitdi: Bu develeri duşman gelsün yağma kılsun, benüm bu işde maslahatum vardur, didi. 9 Ammā Ebrehe ol ʿazīm ğalaba çeri birle yürüdi, yollarında yaşdan, kurudan ne bulsalar 10 yimege, yandurmağa yitişmez-idi. İller vilāyetler yirlerinden sökün eylediler, yollarından savuldılar. 11 Esved bin Maksūd Tāyif vilāyetinden deprenince Ebrehe yitişdi, Esvede gişi viribidi eyitdi: 12 Mekke-y-ile Tāyif arasında bu ulu çeriyi kondursun, didi. Andan Ebrehe emr eyledi çerisine kim 13 Hıcāz vilāyetini ğārat eyleñ diyü. Çeri yağmaya yüridiler, vilāyetde kimse bulmadılar. ʿAbdu'l-muttalibüñ 14 iki yüz devesini aldılar, Ebreheye getürdiler. Esved eyitdi: Yā Meliki'z-zamān ben Tāyif vilāyetine 15 yitişmedin Hıcāz ehli vilāyetden gitmiş-idi. Ben anuñçun ğārata meşğūl olmadum, didi. Çün 16 ʿAbdu'l-mut-

talibe habar yitişdi kim ol iki yüz deveñi yağma kıldı-
S120a lar diyü. Şeybe buyurdı peygambarlar 17 tonın / getürdi-
ler geydi, yidi gez Ka'be(y)i tavāf kıldı, dahı eyitdi:
T79a Bir nāka deve getürüñ, didi. 1 Getürdiler. Kavmı ve oğ-
lanları sordılar kim kancaru 'azm idersin diyü eyitdi-
ler. Ebrehe katına varuram, 2 didi. Ehli ve evlādı eyit-
di: Yā seyyid turursın, bunuñ bigi amansuz gişinüñ katı-
na varursın kim 3 Mekke ehlinüñ kanına susamışdur, didi-
ler. Şeybe eyitdi: Bu gişi bir mülkden bir iklīmden bir
iklīme 4 dahı geldi, ne işe geldi, ne maslahata geldi,
niçün geldi, anuñ birle habarlaşmak gerekdür, söyleşmek
gerekdür; pes 5 ol iş bana lāzımdur kim ben varam söyle-
şem, didi. Zīrā benüm sözümi benden ayruk gişi 6 anuñ
Ü87b bigi melike / söyleyi bilmez, didi. Kavmı karındaşları
eyitdiler: Korharuz kim evvel öykeye sen 7 uğrayasın,
didiler. Şeybe eydür: Korhu ecele assı itmez, kažāyı
döndermez, didi. Allāhu ta'ālā 8 hażratına tevekkül kıl-
dı, dahı yürüdi, çün Ebrehenüñ çerisine yitişdi, bir
höş gişiye uğradı. Ol 9 gişi eydür: İy hūb sūratlu pīr
ne gişisin, ne isdeyü gelmişsin bu çeride ne maslahatuñ
10 vardur, didi; eger Mekke ehlinden iseñ, zinhār yine
döngil gendü işüñe gitgil. Şeybe 11 ol gişiye cevāb vi-
rince karşudan bir bölük atlu yitişü geldiler. Araların-
da bir muhteşem beg 12 gişi bakdı, 'Abdu'l-muttalibi gör-
S120b di, bildi; atından / aşağa indi. Şeybe dahı anı tanıdı,
deveden aşağa 13 indi, ilerü yüridiler görüşdiler. Ol
beg Yemen ilinde bir ma'rūf gişi-y-idi. Adı Zī-nefer

ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ 14 dōstı idi. Çok nevbet Mekkeye gelip dururdı. Şeybenüñ evinde konup dururdı, katı 15 sevgülü dōstlar idi. Zī-Nefer eydür Yā Şeybetü'l-ḥamd bu yirlerde sen ne isdersin? Şimdi sen ehlüñ 16 ve ʿayāluñ birle ya Şāmda geregidüñ ya ʿIrak vilāyetinde, sen gelip ejdehā ağzına ya arslan 17 kaynağına girmegüñ ne maṣlaḥatı vardur, didi. Andan Şeybe eyitdi: Yā Zī-nefer sen ne sebeb-

T79b den 1 bu melik birle yaḫın olduñ, didi. Zī-nefer eydür: Çün Ebrehenüñ ḫabarı bāña yitişdi kim Ebrehe 2 çeri çekdi, Mekkeyi yıḫmağa varur diyü, ben cemāʿatumı aldum yolından savuldum. Ardumca 3 gişi viribimiş, beni katına getürdi, bāña beglik virdi; uş tapusında yürürem, didi. Şeybe 4 eydür: Benüm daḫı bu çeriye geldügümüñ sebebi oldur kim bu meliki bilem kim bu kadar çeri 5 çeküp bu iklīme nīçün geldi; Mekkeyi yıḫmağa nīçün kaṣd eyledi ben anı bilmege geldüm, didi. 6 Zī-nefer Mekkelü ʿarablaruñ kilīse içinde fużūlluḫ eyledüklerini ḫabar virdi. Eyitdi: Ebrehe 7 ʿımāratınuñ ḥālını bu ḥalda göricek and içdi kim Mekkeye gendü vara ḫalkını kılıçdan 8 geçüre,

S121a / Kaʿbeyi yıḫa, Mekke şehrini oda ura, Kaʿbenüñ taşını toprağını Yemen mülkine taşıda. 9 Zī-nefer eydür: Şimdi bildüñ mi niçün gelipdür, didi. Şeybe eydür: Naʿam bildüm, añladum kim niçün 10 gelüpdür; ammā benüm iki yüz dēvem alıp durur anı bāña bu melikden kurtarı vir, didi. Zī-nefer 11 eydür: Henüz Ebrehe katında ol mertebeye irişmedüm, ol mıkdārum yokdur kim senüñ maluñı 12 ya cānuñı kurtaram, didi. ʿAbdu'l-muṭṭalib eyitdi: Yā Zī-nefer yü-

ri, Ebrehenüñ katına girgil, beni 13 kimdügümi bildürgil, yaluñuz işigine geldügümi bu melike añlatġıl, didi. Zī-nefer eydür: Yā 14 ʿAbdu'l-muṭṭalib niçün kanuña susarsın, gendü başuña, cānuña kaṣd idersin, gendü ayaġuñ 15 birle kaẕāya karşu gidersin, dön yine geldügüñ yola gir, kimesne seni görmesün bilmesün, 16 didi. ʿAbdu'l-muṭṭalib eydür: Yā Zī-nefer biz sevgülü dōstlaruz, ol dōstluḫ keremine benüm bu 17 ḥācatumı revā kılġıl, beni bu melike irişdürmege sebeb olġıl, didi. Zī-nefer Ebrehe

T80a katına girdi, 1 yir öpdi, andan eyitdi: Yā melikü'z-zamān Mekke seyyidlerinden bir ulu seyyid gelipdür kim ʿarabu- 2 'l-ʿurabānuñ kāẕīsı, cemīʿ-i ʿarabuñ ulusıdur, sizüñ katuñuza girmek isder, didi. Andan 3 Ebrehe eyitdi: Ne kadar gişi var bilesince, didi. Zī-nefer eyitdi: Gendü yaluñuz bir deve üzere binüpdür 4 gelipdür, didi. Ebrehe kaḫıdı, eydür: Bu ne ʿacab işdür kim bir gişi kim Mekkenüñ sultānı 5 ola, cemīʿ-i ʿarabuñ kāẕīsı ve ulusı seyyidi ola ne maʿnīdür kim benüm kapuma tura, ya-

Ü88b luñuz gele, 6 bu beni begenmemekden/dür, didi. Andan Ebrehe Zī-nefere baḫdı eyitdi: Taşra çıkġıl, ol gişinüñ 7 üsdine tersīm olġıl, tā benden sāña gişi gelince anı saḫlaġıl, didi. Zī-nefer taşra çıkdı, 8 beñzi sararmış, kakımış, kanı kurumış ʿAbdu'l-muṭṭalibe eyitdi: Yā Şeybetü'l-ḥamd benüm sözümi işidüp, 9 yine dönüp gendü işüñe gitmedüñ, Ebrehe beni senüñ üsdüne tersīm biribidi, şimdi nice ideyim ayruk kurtulmaġuñ 10 kalmadı, didi. ʿAbdu'l-muṭṭalib eyitdi: Ḥak taʿālānuñ dilegi ne-y-ise ol

eyle olısardur, didi. Zī-nefer eydür: 11 Yā ʿAbdu'l-muṭṭalib yüri deveye bingil, yoluña girgil, evüñe gitgil, didi. Kaçan Ebrehe seni binden 12 isdese ya oldur kim cevāb virem ya oldur kim senüñ yoluña beni öldüre, didi. ʿAbdu'l-muṭṭalib 13 tebessüm kıldı, eydür: Yā Zī-nefer kimesne bizüm üsdümüze kerem arturmadı, biz kimsenüñ kelīmi altında 14 olmaduk. Ben bu ḥısābları bildüm, başum elüme aldum, andan bu meliküñ işigine geldüm, didi. 15 Çün Zī-nefer bu sözleri işitdi; ʿAbdu'l-muṭṭalib aldı gendü ḫaymasına geldi. Ebrehe 16 Esved bin Maksūdı katına oḫudı, eyitdi: Mekkenüñ sulṭānı ayağı birle işigüme geldi; bu gün anı 17 öldüreyüm mi yoksa Mekkeye varıcak ḳavmına ḳarşu mı öldüreyim, didi. Esved bin Maksūd eyitdi: İlkin anı 1 ḥażratuña getürgil, heybetüñi, ʿaẓamatuñı aña görsetgil; andan anı söyletgil, söylesün ne maṣlaḥata gelmişdür, görgil; 2 andan soñra öldüreceg-ise öldürgil, ḳoyacağ-ısañ ḳoğıl, didi. Ebrehe buyurdı kim āyin-i 3 salṭanat bezediler. Mülūk ve selāṭīn ḥāżır geldiler sulṭānlıḫ resm ü ʿādetini yirine getürdiler. 4 Ebrehe başına tāc urundı, andan iş eyelerin buyurdı kim / ol ulu fīli getüreler; ammā ḥarb 5 āletin fīl üzere tertīb kılalar. Fīl-bānlar yügrüşdiler, fīl üzere ʿaẓīm zīnet bağladılar, fīli aldılar 6 Ebrehenüñ ḥażratına getürdiler. Andan Ebrehe ivirdi, Zī-neferi katına oḫıdı eyitdi: Ol Mekke sulṭānını alıp gelsün, didi. Zī-nefer ʿAbdu'l-muṭṭalibi aldı, Ebrehe ḳatına getürdi. 7 ʿAbdu'l-muṭṭalib göñli gözi Ḥaḳ taʿālā dergāhına dikdi, göñül dili birle munācāt 8 kıldı, eyitdi: İlāhī ve seyyi-

T80b

Ü89a

dī ve mevlāyī beni şimdiye degin ulu kılduğuñ, ʿazīz ve muḥterem sakladuğuñ 9 ol muʿaẓẓam ve mükerrem nūr berekātında-y-ıdı; ʿızzatuñ, celāletüñ ḥurmatı ḥakkı-y-ıçun bugün beni 10 bu kāferüñ ileyinde ḫōr kılmağıl, zelīl görsetmegil, didi. Ḥak taʿālā Rasūl ceddini yine ol 11 kāferler arasında ḫacıl kılmadı, ẕelīl itmedi, ḫōr görsetmedi. Çün melik ḫaymasına yakın geldi, 12 Ebrehe ḥācıblara buyurdı kim Şeybeyi fīl ileyinden geçürüp getüreler. Tā ol fīlüñ hevlini 13 göre heybeti ṣalābatı göñlünde otura. Çün Şeybetü'l-ḥamd ol fīle yakın geldi, fīl ʿAbS122b du'l-muṭṭalibüñ 14 ḳoḫusın aldı, / ḳıçın ḳıçın girü gitdi. Fīl-vānlaruñ dili dutuldı, fīle ḫaykırmadılar, heybet 15 görsedimediler. Çün Şeybe fīle daḫı yakın geldi. Fīl dizin çökdi. ʿAbdu'l-muṭṭalib ol fīlüñ 16 ḳulağına söyledi, eyitdi: Yā mubārek ben Muḥammed İbni ʿAbdu'llāhuñ ceddi(y)em. Çün fīl Rasūl adını 17 işitdi, derḥāl yüzini yire urdı, ʿAbdu'l-muṭṭalib öñinde baş ḳodı, yüzin T81a yire sürdi, 1 dizin çökmiş-iken daḫı girü gitdi.

ŞIʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Zihī cāh u celālet Muṣṭafānuñ
2 Zihī kāl u maḳālat Muṣṭafānuñ

Ü89b /Zihī cāh issi vü ḥurmat eyesi
Bu iki dürlü ḥālet Muṣṭafānuñ

3 Nebīlikdür ululuḫ hem velīlik
Vilāyet hem risālet Muṣṭafānuñ

Cemīʿ-i enbiyāya evliyāya
Kulavuzluk 4 delālet Muṣṭafānuñ

Negr : Çün Ebrehe ʿAbdu'l-muṭṭalibden ol kerāmeti gördi, üsdine 5 heybet oturdı, nutkı ṭutuldı. ʿAbdu'l-muṭṭalib dilīr ilerü yüridi. Ol cemīʿ-i mülūk ve selāṭīn 6 ḥayrān olup ṭururlar, nübüvvet ṣalābatı heybetinden sergerdān olup ṭururlar. Şeybe 7 çün taḫta yaḳın geldi, Ebrehe yirinden örü ṭurdı, ilerü yüridi, ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ elin aldı, 8 taḫta daʿvet eyledi, yanına geçürdi. Şeybe daḫı bī-dirīġ geçdi, oturdı. Miskīn Żī-nefer taʿaccübe ḳalupdur. Ḥayret gendüyi 9 alıpdur kim bu ne ʿacab işdür kim bir gişiyi tersīm birle getüre, öldürmek yirine yitüre, soñra taḫt 10 üzre sulṭān birle bile otura. Żī-nefer bu endīşede ṭururken Ebrehe söz açdı, eyitdi: Yā seyyid-i 11 Ḥaram ḫōş geldüñ, ne işe geldüñ ne dilegüñ vardur, ne maḳṣūda gelip ṭurursın, 12 söyle göreyim, ol geldügüñ ḥācatı bitüreyim, ol maḳṣūduñı yirine getüreyim, didi. ʿAbdu'l-muṭṭalib 13 eyitdi: Yā meliki'z-zamān biz atadan ataya Ḥaramu'llāh Ḥaḳ taʿālā Kaʿbesinüñ ḳullukcılarıyuz, 14 Kaʿbe cemīʿ-i ʿarabu'l-ʿurabānuñ ḥaccıdur. Yılda bir gez cemīʿ-i ʿarab Kaʿbeye ziyārete gelürler, ḥac iderler. 15 Ḳaçan kim ḥac vaḳtı olur her bir yañadan ḫalāyıḳ dökülür gelür. Bize alaruñ ḥız-

matı vācibdür kim 16 dükeline kulluk idevüz, tapu görse-
Ü90a devüz. / Kaçan kim siz bu vilāyete yüz urduñuz, bu ʿaza-
mat çeri birle 17 bu iklīme yüridüñüz, Hıcāz vilāyetini
yağma kıluñuz diyü, çeriye buyurduñuz, ol yağma içinde
T81b benüm iki yüz devemi 1 bile sürmişler, ben melik ḥażra-
tına ol iki yüz deveyi dileyü geldüm dilerem kim kutlu
buyruğunuz 2 birle benüm develerümi bāña yine kaytaralar,
didi. Ebrehe baş götürdi eyitdi: Yā Seyyid-i kavmih ben
çok 3 taʿaccüb gördüm, çok zaḥmat çekdüm, çok māl ḫarc
itdüm, iklīmler geçdüm kim Mekke 4 şehrini yıḫam, ʿımā-
ratlarını oda yaḫam, Kaʿbeñüzi vīrān eyleyem, bünyāẕını
aḫtaram, yire yiksān 5 eyleyem. Ben umaram ki sen benden
Mekkeyi dileyesin, daḫı ol ḥac eyledügüñüz Kaʿbe(y)i di-
leyesin, 6 daḫı ehl ve ʿayāluñuzı benüm kılıcum altından
kurtarasın, ben himmetümi eyle ʿālī tutmışam kim sen 7
bu cemīʿ-i didüklerümi benden dileyesin, ben sāña bağış-
layam, ḥurmatuñı tururam, senüñle bu 8 eylügi işleyem;
iki yüz deve ne nesnedür ki benüm bigi melikden anı di-
lersin. ʿAbdu'l-muṭṭalib 9 eyitdi: Yā melikü'z-zamān
Kaʿbe benüm nem olur ki ben senden Kaʿbeyi dileyü gelem
Kaʿbenüñ issi var- 10 dur, Allāhu taʿālānuñ evidür. Ev
issi evini saḫlayu bilür. Belī ol develer benüm milküm-
dür. Ben 11 benüm ṭavarumı, rızkımı isdeyü geldüm. Eger
sözümi kabūl iderseñ buyruğuñ olsun kim çeri 12 içinden
develerümi cemʿ eylesünler, bāña ṭapşursunlar. Ebrehe
Ẕī-nefere buyurdı, kim tiz bu Mekke 13 sulṭānınuñ deve-
lerini cemʿ eylegil, gendüye ṭapşur, didi. Ẕī-nefer se-

vinü taşra çıkdı, çeri 14 içinde develeri cem‘ eylemege
Ü90b başladı. Ebrehe döndi, Şeybeden su‘āl kıldı / eyitdi: Yā
İbni 15 Hāşım sen benüm fīlümi gördügüñ yok-ıdı, neden
ol fīl seni göricek tevāżu‘ kıldı, dizin 16 çökdi, andan
soñra kulağına ne didüñ kim baş kodı, tevāżu‘ ve sücūd
eyledi diyü Şeybeden sordı. 17 Şeybe eyitdi: Yā meliki'z-
zaman İbrāhīm peyġambardan ve ‘İsmā‘īl peyġambardan,
T82a ‘aleyhime's-selām, 1 soñra ‘arab içinde ayruḫ peyġambar
gelmedi; ammā enbiyā, Benī İsrā'īlde öküş geldi. Ebü'l-
beşer Ādemden 2, ‘aleyhi's-selām, tā İbrāhīme degin bir
S124a nūr vāriṣ oldı. / İbrāhīmden soñra ol nūr ‘arab 3 içinde
atadan ataya intikāl itdi; alından alına nakl eyledi; ce-
mī‘-i münzel kitāblarda 4 añıldı kim āḫır zamānda ‘arab
neslinden Mekke şehrinde bir Rasūl-i Mekkī, Ebṭaḥī, Hāşı-
mī, Kureyşī vucūda 5 geliserdür. Ol ḫātime'r-rusul olı-
sardur. ‘Īsā, ‘aleyhi's-selām, dilinde kitābu'llāh İncīl
kitābı 6 daḫı eyle ḫabar virdi. Ol sebebden bize vuhūş u
ṭuyūr ḫurmat iderler. Bu fīl daḫı 7 ol nebī kerāmetine
bāña tevāżu‘ kıldı. Ben ilerü yüridüm; kulağına eyitdüm:
Ben āḫır zamān peyġambarınuñ 8 ceddi(y)em, didüm. Ḳaçan
fīl ol Nebīnüñ adını işitdi, baş kodı, secde eyledi. Ol
‘acab 9 degüldür yā melikü'z-zamān, bu andan ‘acabdur
kim sizüñ niyyetiñüz olıdı kim bizi öldüre-y-idüñüz, 10
niyyet anuñ bigi ṭutmışıduñuz, çün göz birle bizi gördü-
ñüz, ḫurmat kılduñuz, taḫta geçürdüñüz, yanuñuzda yir 11
eyledüñüz, didi.

ŞİʿR

bahr-ı müctes mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün(faʿlün)

Degül ki fīl ḳıla ḥurmat bize, yā ṣāḥıb-i fīl
Gerek ki ehl-i semāvāt u arż ḥurmat ide

12 Ḳaçan ki nūr muṣavvar olup cihāna gele
Ne kim firişte yaradılmış añā ʿızzat ide

13 Cihān melikleri ger ʿızz u ḥurmat isder-ise
Gerek kim aṣlına anuñ yüz ura ḫıẕmat ide

Ü91a /14 Kim añā ṭoġrı inansa yaḫūẕ anı sevse
Canını ḳurtara oddan añā ne minnet ide

15 Henüz anuñ ṣıfatıdur ki söylenür ivme
Ḳaçan vucūda gele daʿvi-yi nübüvvet ide

16 Ḳaçan güneş bigi gündüz münevver ola ṭoġa
Selām vire güneş añā niçe ki ṭalʿat ide

17 Niçe melikleri anuñ muḥabbeti şevḳi
Anuñ bigi ḳıla kim bir ḳuta ḳanāʿat ide

T82b 1 Anuñ şafāʿatına irmek isdeyen gişiler
Anuñ muḥabbetini gönline ṣanāʿat ide

2 Sevüñüz ol Rasūli kim anuñ muḥabbatına
Lāyıḳ olana bu bir sözümüz kifāyet ide

3 Sevüñ Muhammedi kim sevülesiz anda yaḳīn
Çü sende sevgü nişānın göre şafāʿat ide

4 Neşr : Andan ʿAbdu'l-muṭṭalib destūr birle taḫtdan aşaġa indi. Ḥācılar ileyince yüridiler göndürdiler. 5 Çün ʿAbdu'l-muṭṭalib ṭaşra çıḳdı. Żī-nefer develeri cemʿ ḳılmış-ıdı, Şeybetü'l-ḥamda ṭapşurdı. 6 Ebrehe Esved bin Maḳsūda buyurdı, eyitdi: Ṭaşra çıḳ, Żī-nefere buyur, birez çeri birle ol seyyidi 7 yirine yitürsünler, didi. Esved bin Maḳsūd ṭaşra çıḳdı, ʿAbdu'l-muṭṭalibi Żī-nefer birle göndürdi; 8 gendü yine içerü girdi. Ebrehe ʿaẓīm mütefekkirdür. Şeybenüñ sözleri Ebrehenüñ göñlüni meşġūl 9 eylemişdür. Andan Ebrehe baş götürdi eyitdi: Yā melikler bu Mekkeyī seyyidüñ kerāmetini gördüñüz mi, 10 ol sözinüñ ḥalāvatını, dilinüñ faṣāḥatını temāşā ḳılduñuz mı, didi. Andan Esved bin Maḳsūd 11 eyitdi: Eyyühe'l-melik Benī Kureyş içinde kāhinler, cāżūlar, çoḳ olur, sihr ʿilmini ḳatı bilürler; zīre 12 bular ṣanama ṭaparlar, ehl-i kitāb degüller, dīn şerīʿat kitāb ne nesnedür bilmezler; ḫuṣūṣā 13 bu ʿAbdu'l-muṭṭalib sihr içinde ʿacāyıbdur, çoḳ
S125a Ü91b ʿacab işler görsedüpdür, / seyyidligi ḳavmından 14 / ol sihr birle alıpdur, didi. Andan Esved eyitdi: Yā Melikü'z-zamān olmasun kim bulardan 15 yaña göñlüñ yumşaya, Mekke ehlini esirgeyesin, daḫı bir iş başarmadın yine dönesin, 16 ḫalḳ arasında ḫalaḳ olavuz, didi. Zīrā maşrıḳdan maġrıba degin çav düşdi, ḫabar yitişdi kim 17 siz bu ʿaẓamat çeri birle Mekke(y)i ḫarāb ḳılmaġa, ḫal-

T83a kını kırmağa, ʿarab Kaʿbesini yıḫmağa geldüñüz; 1 eger bu işleri kılmadın dönerseñiz melikler arasında ʿayb ola, ulu sulṭānlar eyle zuʿm 2 iderler kim senüñ dilüñden gelen elüñden gelmez, duşmanından gendü kinini alamaz diyü, söylenür 3 ḥurmatuña ziyān ola, Melikler mülküñe kaṣd ideler didi, daḫı iş ziyāna vara, didi. Ebrehe-4 nüñ göñli mum bigi yumşamış-iken yine ṭaşa döndi. اَلنَّصِيحَةُ فِي ٱلْمَثَلِ 5 anuñ-çun ulular dimişlerdür kim her melik kim mülk eyesi ola, añа vācibdür kim gendü 6 rāyı, gendü tedbīri birle iş işleye yāḫūẕ gendüden ʿālim, ʿāḳıl gişilerüñ rāyına 7 tedbīrine meşġūl ola; māl seven gişilerüñ, cāh seven gişilerüñ rāyını işitmeye, tedbīrine meşġūl 8 olmaya, yigit gişilerüñ ekṣeri ṣāḥıb-ġaraż olur, alaruñ daḫı tedbīrine kulaḳ 9 ṭutmaya, dünyāya ḥarīṣ ḳocaları tanışıḳ içine ḳatmaya; tamaʿ issi ḥurmat ve cāh isdeyen 10 ʿālimlerüñ maṣlaḥat gördükleri işe meşġūl olmaya, yiñi deginmiş gişileri gendüye yaḳın 11 kılmaya; çün me-

S125b lik mülki içinde bunuñ bigi / iḥtiyāṭ birle ola, dōst sözin duşman 12 sözinden añlaya; ṣāḥıb-ġaraż kimdür, li'llāhi taʿālā nāṣıḥ kimdür aları bile, lā-cirem dīni 13 daḫı, dünyāsı daḫı sālim ḳala. Anuñ bigi saʿādetlü meli-

Ü92a küñ / ḳulluġı ṭāʿatdur, ḫıẕmatı 14 ʿibādetdür, ol mülk içinde anuñ dīni dürüst, devleti ebed, saʿādeti cāvizān 15 ḳala. Anuñ bigi melike Ḥaḳ taʿālādan ʿināyet irişipdür. Ammā ol meliküñ kim añа baḫt 16 yārı kılmaya, devleti pāyidār olmaya, lā-cirem anuñ bigi melik gendü maṣlaḥatı-y-ıçun 7 söyleyici gişinüñ sözine uyar, zīrek

kuş bigi tuzağa düşdüginden soñra tuyar. Andan Ebrehe
T83b 1 Esved bin Maksūddan çün anuñ bigi sözler işitdi, eyitdi: Yā Esved bu cemīʿ-i çerinüñ ululuğın 2 sańa virdüm didi; bu kamu çeriyi alğıl, dahı varğıl, Mekkeyi ḫarāb eylegil, dahı ʿarabuñ 3 Kaʿbesini yıkğıl, illā ol bunda gelen seyyidüñ mālını tavarını almağıl, ḫalkından kimesne 4 öldürmegil, didi. Andan Esved bin Maksūd yir öpdi, taşra çıkdı, çeriye emr eyledi, ol gün 5 ol gice yarak kıldılar. Ol yańadan ʿAbdu'l-muṭṭalib develeri birle cemāʿatına kavuşdı. 6 Ehli ve ʿayālı, kavmı ve karındaşları ʿazīm sevindiler, şāẕumān oldılar, eyitdiler: Yā seyyid 7 çün Ebrehe katına böyle yakın olduñ, Kaʿbeyi ol melikden diledüñ mi? Şeybe eyitdi: 8 Benüm Kaʿbede nem
S126a vardur, Kaʿbenüñ issi Kaʿbe(y)i saklaya, didi. / Andan Şeybe geldüginden 9 soñra cāsūs yitişdi, ḫabar getürdi kim Ebrehe Esved bin Maksūdı çerinüñ mukaddemin 10 kıldı, buyruğ oldı kim bu gice cemīʿ-i çeriyi ala, Mekke üsdine yüriye, irte subḥ olduğında 11 cümle çeri şehr üsdünde ḥāẕır olısardur, didi. ʿAbdu'l-muṭṭalib buyurdı kim cemīʿ-i cemāʿatı 12 erden, ʿavratdan, uludan giçiden Ebī Kubeys tağına çıkdılar. Subḥ vaktında gördiler 13 kim bir kara bulut gibi çerinüñ tozı göğ yüzini
Ü92b tutdı. Şeybe gendü kavmına eyitdi: 14 Gelüñ / yine Kaʿbeye varalum, bir gez dahı Kaʿbeyi yine tavāf kılalum, didi. Andan oğul 15 kız birle yügrüşdiler, Kaʿbeyi yidi gez tavāf kıldılar, Ḥaḳ taʿālā ḥażratına yalvardılar, ağlaşdılar, 16 andan yine döndiler, cemʿ birle Ebī Ku-

beys ṭağına çıḳdılar. Mekke ehlinden cāsūslar ḳarşu 17
Ebrehe çerisine varurlar-ıdı yine gelürler-idi. Cāsūs
T84a ḫabar getürdi kim uş çeri yitişdi 1 diyü. Gördiler, ol
ʿaẓamatlu çeri ṣaf ṣaf yürimişler, yir yüzüni ṭutmışlar,
geli yorurlar; fīli 2 ṭonadıp ḥarb āletin üsdine zīnet
ḳılmışlar, çeri öñünce fīli sürüp getüri yorurlar. Şey-
be 3 çün ol heybeti, ʿaẓamatı gördi, gözinüñ yaşı aḳ
şeybeti üsdine revān oldı, aḫdı. Andan 4 ṭıfl oğlancuk-
ları öñ ṣaffa geçürdi, ṭururdı, daḫı ögretdi kim elle-
rin göge ḳarşu açdılar, 5 oğlancuklar ardında ulu yigit-
S126b ler / ṭurdılar, yigitler ardında ulu gişiler, aḫ saḳal-
lu ḳocalar ṭurdılar, ḳocalar ardında ḳız ʿayāl ḫatun gi-
şileri ṭururdılar. Āmine ḫatunı ʿAbdu'llāh birle 6 ḳa-
mu ḫalāyıḳdan öñdin ṭururdı; andan eyitdi yā ḳavm her
birüñüz Allāhu taʿālā dergāhına yalvaruñ, 7 zārılıḳ ey-
leñ, duʿā ḳılıuñ, Ḥaḳ taʿālādan duşmana helāklik dileñ,
didi. Benī Hāşım 8 yüz Ḥażrata ṭutdılar, aḡlaşdılar, ta-
żarruʿ ḳıldılar, ʿAbdu'l-muṭṭalib yüzüni ṭoprağa sürdi
eyitdi: 9 Yā Bārī Ḫuẕāvendā anı bilürem kim sen duşman-
dan ḳavīsin, bir aduñ Ḳahhārdur, ʿaẓamatuñ 10 ḥurmatı
ḥaḳḳı-çun daḫı ol Rasūluñ ʿızzatı nübüvveti, faẓīleti
ḥaḳḳı-çun duşmanı ḳahr 11 eylegil, bu ṭāġīları mütemer-
ridleri helāk ḳılġıl. إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ Andan
12 ʿAbdu'l-muṭṭalib yüzüni yirden götürdi, baḳdı gördi
Ü93a kim çeri yaḳın gelipdür. / Ammā Esved bin 13 Maḳsūd gör-
di kim Mekke ehlinden birez cemāʿat erden ʿavratdan, oğ-
landan ve ḳızdan Ebū 14 Ḳubeys ṭağınuñ üsdine çıḳmışlar,
aḡlaşurlar. Esved buyurdı kim hiç kimsene ġārata gitme-

sün, 15 yağma itmesün; zīrā bizüm ġarażımuz ol Kaʿbeyi yıkmakdur, Mekke şehrini oda yakmakdur, çeri çekip 16 māl döküp ṭağlar aşup geldügümüzden maksūd oldur kim
S127a ʿarabu'l-ûrabānuñ Kaʿbesi / yıḫıla, 17 bu ḥac ziyāret düzgüni bu aradan ṭağıla, ḫalāyıḳ yıldan yıla bizüm ki-
T84b kilīsemüze yığıla, didi. 1 Andan buyurdı filvānlara kim fīli ilerü yüritdiler. Çün Şeybe ol kāferüñ kaṣdını gördi, 2 yine yüzüni yire urdı, eyitdi: اَللّٰهُمَّ يَارَبِّ مَكَّةَ
وَالصَّفَا وَاَبِي قُبَيْسٍ وَالْحَرِي اَسْاَلُكَ بِالصَّفِي 3 اَلَّذِي بَشَّرَتْهُ
وَبِالْخَلِيلِ الَّذِي اَكْرَمْتَهُ وَبِهٰذَا النُّوْرِ الَّذِي اَوْدَعْتَهُ اَصْرِفْ عَنَّا
يَارَبَّنَا 4 اَيْدِي الظَّالِمِينَ وَاجْعَلْهُمْ عِبْرَةً وَنَكَالاً يَا اَرْحَمَ
الرَّاحِمِينَ اَللّٰهُمَّ عَبِيدُكَ وَاِمَاءُكَ 5 اِلَيْكَ يَتَضَرَّعُونَ وَالصِّغَارُ
بَاسِطُوا اَيْدِيهِمْ اِلَيْكَ يَتَوَاصَلُونَ وَالنِّسْوَانُ لَكَ رَاجُونَ 6 فَاسْتُرْهُمْ
فِي الْاَوْطَانِ وَارْمِ اَعْدَاهُمْ فِي الْمَهَانِ اَنْتَ الْوَاحِدُ الْمَنَّانُ

ʿAbdu'l-muṭṭalib bunuñ 7 bigi zārılıḫda-y-ıdı kim Āmine ḫatunuñ alnından bir oḫ bigi Rasūluñ nūrı atıldı Kaʿbenüñ 8 üsdine dikildi. Ol nūruñ aydını gündüz-ile güneş nūrunı yiñdi. Yine dönmedi; Kaʿbenüñ üsdine 9 dikildi, ṭurdı karşu. Nūr artdı tecellāsı cilvelendi. ʿAbdu'l-
Ü93b muṭṭalib Benī Hāşıma muştuladı / eyitdi: 10 Yā ḳavm size beşāret olsun kim duşmanı Allāhu taʿālā ḳahr kılısardur. Çün Rasūl nūrından işāret 11 göründi. Ayruḳ ḳorkumuz kalmadı, didi. Andan anı gördiler kim fīli ilerü sürdiler. Kāfir çerisi Mekkeyi ḥalḳaya aldılar, 12 ṭurdılar,
S127b daḫı Kaʿbeye ḳaṣd itdiler, daḫı / fīli Kaʿbeye karşu yüritdiler. Çün fīl Kaʿbeye yaḳın geldi, 13 ayruḳ fīl yürimedi ṭurdı. Fīlvānlar ḫaykırdılar. Fīl yürimedi. Urdı-

lar, hem yürimedi. Esved ilerü geldi, eyitdi: Ḥāl 14 nedür, fīlvānlar eyitdiler: Fīl yürimez didiler, niçe kim ururuz, dögerüz yirinden deprenmez, didiler. 15 Esved buyurdı kim çeri ehli kılıç yıldıradalar, ḳalḫān oynadalar, çağrışalar, ġulū ḳılalar, ola kim 16 yüreklene, yüriye, didi. Çeri ehli eyle ḳıldılar, nice kim buyurdı, niçe kim çağırdılar, ḫaykırdılar, ġulū ḳıldılar, 17 dediler, deprendiler, çāre olmadı. Fīl yirinden deprenme-
T85a di. Esved fīlvānlara eyitdi: fīlüñ başını 1 bizüm ilimüzdin yaña döndürüñ, didi. Çün fīli Yemendin yaña dönderdiler. Fīl yorġaladı yügürdi. 2 Çün yine Ka'beye dönderdiler, yürümedi, ṭurdı. Yidi nevbet fīli Yemene dönderdiler, yügürdi; çün 3 Mekke ṭarafına dönderdiler, deprenmedi, adımın ilerü admadı. Çün kim Esved ol ḥālı eyle 4 gördi. Bir ulu beg var-ıdı, bilgülü er-idi, adı Ḫubbāṭ anı Ebrehe ḳatına viribidi, eyitdi var, 5 sulṭāna aḥvālı bildürgil, didi, kim Benī Ḥāşım fīli cāẕūladılar; Ka'beye ḳarşu yürimez, eger öldürürsevüz 6 adımın admaz. Meliküñ buyruġı-y-ıla evvel Mekkenüñ ḫalkı-
Ü94a nı kılıçdan geçürelüm, / andan Ka'beyi 7 yıḳalum, andan şehrini oda yaḳalum, didi. Ḫubbāṭ at çapdı, Ebrehe ḳatı-
S128a na yitişdi; / ḥikāyeti şerḥ 8 eyledi, fīlden gördügi 'acāyıbları söyledi. Ebrehe eyitdi: Yā Ḫubbāṭ ben bu gice bir ḳorḫulu 9 düş gördüm, ol düşden ḳatı ḳorḫaram, didi. Tiz yine döngil, Esved bin Maḳsūda yitişgil kim, 10 Mekke ehli birle ṣulḥ eylesün, ol bizüm kilīsemüz-

den aldukları mālı, cevāhirleri bize 11 virsünler, bizümile sulḥ eylesünler. Andan Ebrehe eyitdi: Yā Ḫubbāṭ olmasun kim Mekke ehlinden 12 gişi öldüresiz diyü ışmarladı. Ḫubbāṭ cān atdı, Esved ḳatına yitişdi, Ebrehe sözüni Esvede 13 söyledi. Esved eyitdi: Yüri sulḥa daḫı sen var, didi. Ḫubbāṭ ʿazm itdi, Şeybe ḳatına geldi. 14 Şeybeye ḫabar virdiler kim duşman çerisinden bir gişi geldi, didiler. Şeybe ilerü yüridi. Ḫubbāṭ 15 daḫı atından aşaġa indi, ḳarşu yüridi eyitdi: Yā seyyid-i Ḥaram melikimüz beni senüñ ḳatuña viribidi, eydür: 16 Ol gişiler kim geldiler, benüm kilīsemden gişilerüm öldürdiler, ol gişileri bana virsün, daḫı ol 17 ölen gişilerüñ ḳan bahasını, kilīseden alınan cevāhir birle ḳatuma bile viribisün didi; tā kim 1 Kaʿbelerini yıḫmayam, şehrini gendüye bağışlayam; ben yine çerimi alam vilāyetüme gidem diyü, beni 2 senüñ ḳatuña viribidi. ʿAbdu'l-muṭṭalib eydür: Sizüñ melikiñüzüñ ʿaḳlı eksük midür, yoḫsa 3 bilüsi kem midür kim bunuñ bigi ʿadle ve ʿaḳla sığmaz sözleri viribiyip / bize söylemegüñ ne 4 vechi vardur, didi. Bizüm ne alandan, ne virenden ve ne ölenden, / ne öldürenden ḫabarumuz 5 var ki bizden ḳan baha dilersiz didi; ya cevāhir kim gördi, kim bilür kim siz anı dilersiz didi; var melikiñüze eyit, 6 elinden ne gelürse işlesün, didi. Andan Ḫubbāṭ eyitdi: Yaʿnī Ebrehe bigi melik senüñ 7 birle sulḥ isdeye, sen rāżī olmaz mısın, didi? Şeybe eydür: Ebrehe ne itdür kim ben 8 andan eymenem, ya üşenem didi;

T85b

S128b

Ü94b

dahı Şeybe ilerü yürüdi, Hubbāṭuñ yahasına yapışdı, bir eli birle kuşa- 9 ğından ṭutdı, haykırdı götürdi Hubbāṭı yire urdı. Hubbāṭuñ ʿaklı serāsīme oldı. Şeybe eyitdi:10 Dön yine yoluña gitgil, ilçiye ölüm yohdur, didi. Hubbāṭ ṭurdı atına bindi, yine döndi 11 Esved ḳatına gitdi, eyitdi: Yā Esved bularuñ başı ḳatıdur, zīrā bilürler kim sihirleri birle Ebrehe(y)i 12 döndürdiler, fili cāzūladılar, ayruḥ korḥuları ḳalmadı, bu gez sözleri ḳatı gelecileri acı oldı. Sen Ebrehe 13 sözine ne baḥarsın yā emīr, gel evvel ḳılıç ṭartalum, buları öldürelüm, cemīʿ-i ḥalḳını ḳılıçdan geçürelüm, 14 andan Mekke şehrini yanduralum, soñra Kaʿbeyi elümüz birle biz yıḥalum, eyle ṣanalum kim fīli bile getürmedük, 15 didi. Esved eyitdi: Söz budur
S129a ki sen söyledüñ, didi. / Andan Esved çeri muḳaddemlerine buyurdı eyitdi: 16 Çeriyi yüridüñ, Mekke şehrinüñ ḥalḳını ortaya aluñ, dahı ḥalḳına ḳılıç yüridüñ, didi. Şeybenüñ 17 cāsūsları işitdiler, geldiler Şeybeye ḫabar getürdiler kim Hubbāṭ işbunuñ bigi rāy gördi; Esved anuñ
T86a 1 rāyı birle çeriye emr ḳıldı kim bizüm üsdümüze yüriyeler; evvel bizüm ḥalḳumuzı ḳıralar, andan Kaʿbe(y)i ya-
Ü95a ḳalar, 2 andan şehri / oda yaḳalar, didi. Şeybe fikre düşdi kim ne çāre ḳıla, neyleye, anı gördi kim 3 baḥr ṭarafından, deñiz yüzinden bir ḳara bulut bigi bir ḳaraltu çıḳdı; yüridi çerinüñ üsdine geldi, 4 ol çerinüñ yassılığınca, inince, uzununca, havādan ol ḳuşlar çerinüñ üsdine yaḳın indi; gördiler kim ol bulıt bigi ḳaral-

tu 5 uçar kuşdur, karlağuç kadarınca sığırcuğa beñzer Ebābīl kuşı Sicīl taşı birle havā yüzüni 6 tutdılar; her bir kuşuñ bir taş minkārında, iki taş iki kaynağında her bir taşı hummıs 7 kadarınca, yaʿnī nohūz kadarınca-y-ıdı. Şeybe ol karaltuyı göricek göñli tanuklık virdi kim ol karaltu 8 yağmur buludına beñzemez, zīrā yağmur bulıdınuñ ayruksı ʿalāmeti vardur diyü, Şeybe muntazır idi kim bu işāretden bir āyet zāhır ola, bir burhān görine. Kaçan kim 9 Esved ol kuşlaruñ ğalabasını gördi eyitdi: Yā kavm benbunuñ bigi çoklık, ğalaba kuş gördügüm 10 yokdur, didi. Bu cemīʿ-i kuşlar bir dem içinde nireden cemʿ oldı geldi,di-

S129b di. / Andan Esved çeriye buyurdı kim nebl okı 11 birle anı ürkidüñ, üsdüñüzden uçsun gitsün didi. Çün halāyık el urdılar kim yay ok çıkaralar 12 ol kuşları atalar. Allāhu taʿālādan, celle celālühu, emr oldı, Ebābīl kuşlarına kim Sicīl taşını kāfirler 13 üzere dökeler. Evvel taş kim kuş kaynağından düşdi, Hubbāṭ üzerine düşdi. Taş kim 14 indi, ışığı üzerine düşdi, dahı başındağı pūlād ışığı deldi, depesine indi, depesinden dimāğını 15

Ü95b delip bağrından, / bağarsuğından aşağa indi, bindügi eyere geçdi, eyerden at arhasına indi, 16 at arhasından atuñ karnına geçdi, atuñ dahı karnını deldi, aşağa yire düşdi. Çevresinde turanlar gördiler kim Hubbāṭ āh eyledi, atından aşağa yire düşdi, gendü dahı atı dahı helāk 17 oldı. Yanında bir beg dahı anuñ bigi oldı. Taş kuş

T86b kaynağından üsdüne düşdi. 1 Bir gişinüñ dahı düşdi, şöy-

le kim evvel görmişler kim gişinüñ depesinden artuk yire düşmez, 2 düşicek ışığı üsdine düşer, ışığı deler; adam depesinden, beynisinden, halkından, gögsinden, içegüsinden 3 atına geçer, atından yire geçer, at dahı er dahı helāk olur. Çün bir kaç gişi gördiler kim 4 gözleri öñinde ne hāl oldı, nice oldı. Andan soñra gördiler kim / S130a halk artuğırak helāk 5 olmağa başladı. Esved eyitdi: Yā kavm bize gökden ʿazāb irişdi, kaçan kaçsun didi, dahı gendü at başını 6 çevürdi, kaçmağa yüz tutdı. Hak taʿālādan Ebābīl kuşına fermān yitişdi kim Sicīl taşını 7 duşman başına yağmur bigi yağduruñ diyü, emr oldı. Kuşlar, taşları duşmanlar 8 başına tolu bigi dökdiler. Halāyık yapraḫ bigi toprak üsdine düşdiler. Her gişi kim eceldan 9 bir zerre mühlet bulmadı, kaçdı. Kuş üsdünde bile uçdı, çün birez añarurak varıcak, 10 kuş taşı üsdine gemişdi. Ol gişi dahı kalanı bigi düşdi. Ara yirinden bir yügrük atlu çapup 11 Ebreheye yitişdi. Ebrehe eyle sandı kim Kaʿbe(y)i yıḫdılar, anı 12 muştılayı geldiler sandı. Andan ol gişi / Ebrehenüñ ayağına düşdi, yıḫıldı. Ebrehe eyitdi: Hey ne hikāyetdür, 13 ne ḫaber getürdüñ, tiz söylegil, didi. Andan ol gişi Ebābīl kuşınuñ hikāyetini şerḥ eyledi kim 14 yā melikü'z-zamān leşkerüñ, beglerüñ cemīʿi kırıldı diyü. Ebrehe yuḫaru bakdı, gördi havā 15 yüzinde ol salıḫ virdügi kuşdan bir kuş uçar. Ebrehe eydür: Ol üsdüñdegi uçan 16 kuş, ol kuşlardan mıdur, didi. Ol gişi yukaru bakdı gördi, eyitdi: Naʿam yā melik bu kuş alardandur, didi. Andan Ebre-

henüñ gözine 17 karşu, kuş ol gişinüñ depesine taş gemiş-
S130b di. Ebrehe gördi kim taş/ol gişinüñ ışığı üsdine düşdi,
T87a gözine karşu ışığı deldi, 1 depesine indi, beynisine in-
di, içine indi, andan dübürinden, tonından, taşra düşdi.
Ol gişi aḫtarıldı.2 Ebrehe Sicīl taşını ol kadar göre bil-
di kim ululukda nehūzdan uludur, fındukdan 3 giçidür, rengi
toprakdan yoğrulmış fınduk rengindedür ve ol ölen gişinüñ
adı üsdünde 4 yazludur. Taş ol kadar daḫı yir yüzinde eg-
lendüginden murād ol-udı kim Ebrehe göre-y-idi, 5 ʿibret
ala-y-ıdı. Andan taş yire geçdi, ayruk kimse ol taşuñ ni-
çeliğini bilmedi; 6 tā kim vaḥy Rasūle ḫabar virdi, Ra-
sūl daḫı, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, gendü
aṣḥābına bildürdi. Çün Ebrehe 7 Allāhu taʿālānuñ ʿazābı-
nı gözi-y-ile göricek bildi eyitdi: Hey Allāhu taʿālādan
Ü96b bizüm üsdümüze ʿazāb inipdür, didi. / Daḫı Ebrehe gendü
rikāb-dārına buyurdı kim gereklü atlardan atlar eyerle-
diler, hicīn- 9 lerden hicīn eyerlediler. Rikāb-dār ve
Ebrehe gendü ve bir ʿarab delīl daḫı, bir iki at daḫı
her 10 biri bir iki cenīb çekdiler. Ebrehe gendü ilinüñ
yolını tutdı, daḫı gitdi, ol gün ol 11 gice gitdi; irte
olınca bir kaç günlük yol yügrükler birle gitdiler; ir-
te oldı, bir hōş yire 12 yitdiler. Ol yirde bir ḫamle
kondılar, diñlendiler, gördiler kim havā yüzinden ol kuş-
dan üç kuş uçar. 13 Birsi Ebrehenüñ bir kulı üsdine bir
S131a taş bırakdı. Ebrehenüñ bir kulı düşdi. / Kan akmadı, 14
cirāḫat olmadı. Ebrehenüñ cān başına sıçradı, tiz yine

bindi, yine kaçdı. Bir gün bir gice 15 dahı sürdiler, yine bir yire yitişdiler kondılar, ol kadar kim hayvān ʿalaf yidi, ya ol kadar kim bir kuş uyıdı; yine ol kuşlardan bir kuş, bir taş 16 bırakdı, yine Ebrehenüñ bir kulunı dahı düşürdi. Yine cān korkusından bindi, bir gün, bir gice 17 dahı gitdi, ol gün bir ayağı dahı düş-

T87b di, irtesi hem bir ayağı dahı düşdi; dört gün 1 dört gicede dört eli ayağı düşdi, bişinci gün evine irişdi. Ol iki yoldaşı dahı2evine irişmedin helāk oldı. Evindegi cemāʿatı cemʿ oldı, Ebrehe(y)i ol ʿibretde gördiler 3 kim iki eli ayağı düşmiş, ne kan akar ve ne ağrır ve ne sızlar. Kavmı Ebreheden hāl nice 4 olduğın sordılar. Ebrehe gördügin, işitdügin şerh eyledi. Çün sözi tamām

Ü97a oldı, 5 başı dahı üzüldi, öñine düşdi. / Ol cemīʿ-i çeriden cānludan, hayavāndan, insāndan 6 hiç kimse kurtulmadı, illā iki gişi kim Hindustāndan gelmişler-idi, Ebrehe katında 7 fīlvānlığ iderler-idi. Fīl helāk olıcak, ol iki Hindu Mekke ehline sığındılar, ikisi 8 dahı soñra gözsüzler oldılar, Rasūl zamānında Mekkede dilenürler-idi. Ol ikiden ġayrı cānlu cānavar kalmadı, cemīʿi 9 fenā oldı.

ŞIʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

S131b /Fenā oldı cemīʿi kahr elinde
Ne fīl kaldı velā aṣḥāb-ı ol fīl

10 Tekebbürler, tecebbürler dirildi
Niçe millet, niçe ehl ü kabā'il

Degül kim māla mülke kasd iderler
11 Ya iller tutmağa oldı bu tahvīl

Degül kim gendü bigi bir gişiye
Barābarlıh kıla bī-kāl u bī-kīl

12 Sıya ya sınığa ya düşe tura
Ya hāsıl terk ide ya ide tahsīl

Zihī kāfir kim Allāh Ka'besini
13 Yıham diyü çeri çekdi niçe mīl

Yıhıldı bir güçicük taşcuğazdan
Ki saldı üsdine tayran Ebābīl

14 Çü Ka'be taşına kasd itdi gör kim
'Azāb-ı taş oldı aña tenzīl

Nesr: Andan 'Abdu'l-muttalib 15 ehli ve cemā'atı birle, çün ol heybeti ol kahrı, ol 'azābı gördiler kim gögden kāferler üsdine nice nāzil 16 oldı. Ol cemī'-i yir götürmez çeri, bir sehel vaktda mübrem każāsına mukābil oldı, kahr odı cemī'ini 17 helāk eyledi. Ol nakkāralar üni, ol nefīrler āvāzı, ol halāyık ğalabası, ol
T88a atlar kişnemegi, ol 1 ulu fīlüñ kıjğırduğı, ol karaltu, ol heybet, salābat cemī'i bir sā'at içinde fenā oldı,
Ü97b / kahr oldı 2 gitdi. Ne ün gelür ne his belürür. Şöyle taş döşenmiş bigi ādam ölüsi ve cānavar ölüsi dökülmiş-

S132a dür 3 yatur. Çün Mekke ehli ol hālı eyle gördi, / ʿazīm korkdılar. Allahu taʿālānuñ ʿazābı heybeti 4 gönülleri-ne düşdi ve hem salābat üsdlerine oturdı. Cemīʿinüñ di-li bağlandı, ayruk tākatları 5 kalmadı, ayağ üsdinde tu-rurken yüzleri üsdine secdeye düşdiler; ol gün ol gice şöyle hayrān ve dañ ve sergerdān kaldılar. Çün ol gün geçdi, irte 6 oldı, ʿAbdu'l-muttalib cemāʿatını cemʿ ey-ledi, eyitdi: Yā kavm ʿakluñuzı başıñuza dirüñ, gözleri-ñüz 7 açıñuz, Allāhu taʿālā hazratına çok şükür idüñüz. Hak taʿālā duşmanuñuzı gözünüze karşu kahr eyledi, 8 helāk kıldı. Andan Şeybe eyitdi: Yā Benī Hāşım tiz tağı-luñ Kureyşi kim Şām berrine 9 tağılmışlardur. Alara da beşāret iledüñ, yine dönderüñ, göçmiş cemāʿatuñuzı cemʿ eyleñüz didi. 10 Andan gendü bir kaç ululara-y-ıla yü-ridi, ol kahr pençesinde didilmiş kavmuñ arasına girdi, 11 ol rahmatdan unudılmış cemāʿatuñ yöresine yörendi, gördi kim bu helāk olmış kavmuñ 12 içini Sic̱īl taşı gö-yündürmiş, kav bigi kuru kalmış. Hergiz içlerinde et eşeri, süñük 13 eşeri kalmamış, göyünmiş, kül bigi ol-mış. Etlerinüñ derileri kalmış, sūratları bozulmamış, 14 dişden, tırnakdan zāhır görinen gevdeleri göyünme-miş. Şeybe çün alaruñ ol hālını 15 gördi; gendü kavmı birle Allāhu taʿālā hażratına yüzüni yire urdı, çok ta-żarruʿ eyledi, 16 zārı kıldı, şükr eyleyü yine turdı.

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

NAZM

S132b /17 Taẕarruʿ itdi eytdi iy Ḫuẕāvend
Ki miṣliñ yoḳ durur bir saña mānend

Ü98a
T88b /1 Meliklik saña yaraşur i Sübḥān
Ki ḳahruñ ḳatı ḳahr ider i Sulṭān

2 Alar kim ḳorḳmadılar heybetüñden
Meger cāhil olalar ḥikmetüñden

3 Eger dünyāyı düpdüz ḳahr idesin
Ya her bir ṭaş dibin bir şehr idesin

4 Ne arta, yāḫu neñ eksile iy Şāh
Velīkin vay aña kim ḳala gümrāh

5 Anuñ ḳatında kim dünyā yarada
Āḫırat bigi hem ʿuḳbī yarada

6 Yaradan ḥaẕratından yaradılmış
Ne ḳadrı var anı ol yaradurmış

7 Çün aña ortada aṣṣı ziyān yoḳ
Gerek bir ḳulı aç yatsun biri ṭoḳ

8 Gerekse bir ḳulı saġ biri ṣayru
Ya bir ḳulı viṣālde biri ayru

9 Ya milkinden yıḳıldı bir vilāyet
Ya bir ḳul şükr ider biri şikāyet

10 Bulardan ol münezzehdür ġanīdur
Kimüñ bu fikri eksükse denīdür

11 Yine yirden ṭurıban şükr ḳıldı
Ḳaçan kim Şeybetü'l-ḥamd anı gördi

12 Ki yüz biñ şükr sańa iy Ḫuẕāyā
Bizi bağışladuñ ol Muṣṭafāya

13 Muḥammed nūrına sen ʿızzat itdüñ
Bu bir kaç yoḫsuluña raḥmat itdüñ

14 Anuñ nūrını ḳılmaduñ ḫacıl sen
Ne ehlümdür buña lāyıḳ ne ḫōẕ ben

15 Bize bağışladuñ bu gün suçumuz
Çü bildüñ kim ża'īf oldı gücümüz

16 Neṣr: Andan ʿAbdu'l-muṭṭalib cemāʿatı birle Allā-
S133a hu taʿālāya şükr ḳıldılar, şāẕumān oldılar, / 17 sevinüp
ferah ḳıldılar, andan yürüdiler, ol helāk olan ḳavm ara-
T89a sında, ol ḳuş dökdügi 1 ṭaşdan isdediler, bulamadılar. Zī-
rā ḳaçan kim Rasūl ḥaẓratından, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve
Ü98b sellem, 2 su'āl ḳıldılar, / Sic̱īl ṭaşınuñ keyfiyyetin-
den ṣordılar. Rasūl ʿaleyhi's-selām, Cebra'īl ʿaleyhi's-
selām dilinden ḫabar virdi, eyitdi: Allāhu taʿālā emri
birle, Sic̱īl ṭaşını ṭamudan getürdiler, 4 ol ḳavmı he-
lāk eylemeg-içün; çün ol ḳavm helāk oldı, ayruḳ Sic̱īl
ṭaşı yir yüzinde 5 eglenmedi, yidi ḳat yiri deldi, yine
ṭamuya indi diyü, cevāb eyitdi, Rasūl 6, ṣalla'llāhu ʿaley-

hi ve ālihi ve sellim. ʿAbdu'l-muṭṭalib, Ebrehenüñ ḫazīnalarına, mālına geldi. Şeybe buyurdı, 7 Mekke ehline kim ḫaymaları dirdiler, getürdiler silāḥların, kumāşların cemʿ eylediler; 8 nakd ve cins cemīʿin ḫazīn kıldılar. Yidi güne degin baṭḫaya cemʿ eylediler. Kureyşüñ 9 kaçmışı geldi, ṭağılmışı dirildi, ol cemʿ olan mālı gördiler, duşman nice helāk olduğunı 10 işitdiler kim eyitdiler: Biz eyle sanduk kim kāfirler bizi kırmağa gelürler, bilmedük kim bize māl 11 ve genc getürürler. Aldılar alı bildüklerince getürdiler, ol mālı üleşdiler. Mekke ehlinüñ 12 ulusı giçisi ġanī oldılar. Andan illere vilāyetlere çav düşdi, dört yaña ḫabar 13 yüridi. İḳlīmlerden ḫalāyıḳ gelürleridi, ol ʿibreti temāşā kulurlar-ıdı. ʿAcam meliki kisrā 14 Anūşrevāna ḫabar yitişdi kim Eşrem-i Ḥabeşī çeri çek-
S133b di, Mekkeye ḳaṣd kıldı, işbunuñ / 15 bigi ʿaẕāb birle helāk oldı diyü, ḫabar virdiler. Rūm meliki Kayṣara, Habeşe meliki 16 Necāşiye ḫabar yitişdi kim Ebrehe İbni's-Ṣabbāḥı görüñ kim ne serencāma uğradı, ne rusvāylıḳ 17 birle ḳahr oldı, ne ḳatı ʿaẕāba şataşdı diyü, bildürdi-
T89b Ü99a ler. Ol mülūk ve selāṭīn 1 ʿAbdu'l-muṭṭalib / ilçiler ivirdiler, tehniye kıldılar, duşman ḳahr olduğına şükr itdiler. Kaʿbe ʿazīz 2 bukʿadur, şerīf mekāndur, ehl-i īmān ḳatında muʿaẓẓam yirdür; ammā ehl-i şirük ḳatında, ayruḳ 3 millet ortasında daḫı muḥterem, mükerrem ziyāret oldı. Irakdan yakından ehl-i küfr, 4 Kaʿbeye yavuz endīşe kılmakdan iḥtirāz kıldılar, ḥaẕer eylediler. Benī Hā-

şımuñ ʿızzatı ve ḥurmatı 5 ʿarabu'l-ʿuraba içinde ʿaẓīm oldı. Ḫuṣūṣā ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ şerefi, ululuġı iñen 6 artdı. Zīrā dükeli ehl-i Mekke Kaʿbenüñ terkini urdılar, gitdiler. ʿAbdu'l-muṭṭalib Kaʿbeyi 7 terk itmedi, yirinde bıraḫıp ḳaçıp gitmedi, oġlı ḳızı birle kāfirüñ ḳılıcı altında oturdı; 8 daḫı yaluñuzın Ebrehe ḳatına vardı, ol alınan develerini yine aldı getürdi, dört 9 yaña yügrümedi, çāre isdemedi, Allāhu taʿālāya tevekkül ḳıldı oturdı. Lā-cirem Allāhu taʿālā 10 anuñ mühim işlerini bitürdi, duşmanınuñ şerrini üsdünden götürdi. Ḥaḳ taʿālā, anı 11 diledügi maḳsūda yitürdi. Ol ḳamu ʿızzat ve ḥurmat, / himmet ve şucāʿat, devlet ve saʿādet, 12 mertebet ve menzilet cemīʿisi, Rasūl-i muḥterem, Nebiy-yi muḥteşem, şefīʿ-i ümmet, sulṭān-ı ḳıyāmat 13 Muḥammedi Muṣṭafānuñ, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, kerāmeti, muʿcizātı berekātında idi. Zīrā 14 Rasūl ol yıl vucūda geldi kim Allāhu taʿālā fīl ḳavmını helāk eyledi. Mekkenüñ ehli 15 fīl geldügi yılı, tārīḫuñ evvelin yazdılar, ʿāme'l-fīl diyü ol yıl tārīḫ evvelīn ḳıldılar. 16 Tā hicret-i Rasūle degin tārīḫı, ʿāme'l-fīlden yazarlar-ıdı. Ehl-i ʿilmüñ bu arada bir laṭīf 17 maʿānisi vardur, ey-

S134a

Ü99b dürler kim / cemīʿ-i ülü'l-ʿazm peyġambarlar zamānında

T90a ehl-i şirük üzerine 1 ʿaẕāb münzel olur-ıdı. Henüz ol Rasūller ḥāl-ı ḥayātı içinde-y-iken Allāhu taʿālā alaruñ 2 ḳavmını ʿaẕāb birle helāk ḳılur-ıdı; ammā Rasūl ḥażratı, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, daḫı

vucūda 3 gelmedin anuñ duşmanlarına ʿazāb indi. Hem ülü'l-ʿazm karındaşlarına mutābaʿat itmiş 4 ola, hem gendünüñ kurbın, menziletin görsetmiş ola. Zīrā kim ol peyġambarlaruñ vucūdı 5 hāżırken kavmlarına ʿazāb iner-idi. Rasūl haẓratınuñ ḥurmatı andadur kim, Allāhu taʿālā- 6 dan Ḥılʿat-ı ʿızzat anuñ boyına biçilmiş-idi, anuñ ümmetini kalan ümmetlerden güzin kılmış-ıdı. 7 كَمَا قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى عَزَّ اِسْمُهُ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَاَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللّٰهُ مُعَذِّبَهُمْ 8 وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ صَدَقَ اللّٰهُ الْعَظِيم

Çün Ḥaḳ taʿālā Kelām-ı ḳadīm içinde böyle yād eyledi kim 9 niçe kim Rasūluñ mubārek vucūdı yir yüzinde ola veya
S134b yir ḳarnında ola, / Allāhu taʿālā yir 10 yüzindegi ḥalḳa ʿazāb virmeye, ṣūratları meşḫ ḳılmaya, ḫasf ve ṣāʿıḳa ve ṭūfān kim 11 ilerügi ḳavma gelür-idi, Rasūl ḳavmına gelmeye, ne gendü dirliginde, ne gendüden soñra.

NAZM

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

12 Bu ne ḳurb u yaḳınlıḫdur Ḥuẕāya
Bu ne ʿızzat durur ṣallū ʿaleyhi

Ḥayātı vü memātı öñde soñda
13 Bize raḥmat durur ṣallu ʿaleyhi

Koya ālin dileye ümmetini
Bu ne himmet durur ṣallū ʿaleyhi

14 Cihāna gelmedin henüz vucūdı
Ḳatı ḥurmat durur ṣallū ʿaleyhi

Ki bir iklīm halkın oda yakdı
15 Zihī himmet durur sallū ʿaleyhi

Ü100a /Anuñ şehrine kasd idenleri gör
Ki ne ʿıbrat durur sallū ʿaleyhi

16 Anuñ zātına hōz kim kasd idiser
Kemāl kudrat durur sallū ʿaleyhi

Nesr: Andan Şeybe Mekke 17 ehline toy kıldı, konukluk eyledi. Kabā'il-i ʿarabdan ekābir Şeybe hızmatına gel-
T90b diler, tehniye kıldılar, 1 ʿazīm sevindiler, va'llāhu eʿlem. ZİKR-İ MEVLŪDİ'R-RASŪL EL-MEKKĪ, EL MEDENİ, EL-KUREYŞİ 2 EL-HĀŞIMĪ, EL-EBTAHĪ EL-ʿARABĪ MUHAMMED İBNİ ʿABDU'LLĀH İBNİ ʿABDU'L-MUTTALİB SALLA'LLĀHU ʿALEYHİ VE ĀLİHİ VE
S135a SELLİM 3 / Kāle Ebu'l-Hasan el-Bekrī rahımahu'llāh, ihtelefe'l-ʿulemā', ʿulemānuñ baʿżısı eyitdiler kim fīl 4 ve ashāb-ı fīl hikāyeti Rasūluñ mevlūdinden kırk yıl ilerü-y-idi didiler. Ekser 5 ʿulemānuñ ittifākı oldur kim ashāb-ı fīl hikāyeti Rasūl mevlūdinden elli gün 6 ilerü-y-idi. Ancak ol yıl kim Kaʿbe üsdünde fīl kavmı ġalaba kıldı, Muharrem ayında-y-ıdı. 7 Rasūl ʿaleyhi's-selām Rabīʿül-evvel ayında vucūda geldi. Ekser tevārīh ehli dahı tārīh kitāb- 8 larında böyle diyüp dururlar. Rāvī-
Ü100b ler böyle rivāyet eylediler kim: Çün Rasūluñ / anası Āmine hatunuñ 9 oğlanı karnında yidi aylığ oldı. Yidi ay tamām olıcak, bir halvat vakt içinde 10 havādan ün işidüridi kim Rasūluñ vucūda gelmegi yakın oldı diyü, hātif

āvāz 11 virürdi. Āmine ḫatun bu aḥvālı ʿAbdu'l-muṭṭalibe söyledi. Şeybe oğlı ʿAbdu'llāhı ilerü oḫudı eyitdi: 12 Yā veledī yā ʿAbdu'llāh yaḳın oldı kim Āmine ḫatun ʿayāl vucūda getüre didi, illā benüm 13 ẓannumda şöyledür kim, bu ṭoğan oğulun̄ ġalabası şāẕılığı ʿaẓīm olısardur. Maslaḥat eyle gördüm 14 kim bundan bir ḳaç deve alasın, bir iki ʿabd birle bir niçe yigitlerden, daḫı ehlün̄den alġıl 15 Medīne şehrine varġıl, birḳaç deve yüki ḫurma, nuḳl u kaʿk-i Şāmī, daḫı dürlü ḥavāyıclar kim 16 gereklü olur, alıp gelgil, didi. ʿAbdu'llāh eyitdi: Semʿan ve ṭāʿatan,

S135b / didi. Yarāġın ḳıldı, Medīne 17 şehrine sefer eyledi.

Çün kim, Medīne şehrine geldi, ḥavayıcın aldı, düzgünin

T91a düzdi, yine dönesi 1 vaḳtın ecel yitişdi. ʿAbdu'llāh Medīne şehrinde vefāt ḳıldı. Rasūl henüz vucūda 2 gelmedin yetīm oldı. Ḫabar ʿAbdu'l-muṭṭalibe yitişdi. Benī Hāşım ʿAbdu'llāh ölümine ḳatı acıdılar, yas ṭutdılar, ʿazā 3 ḳıldılar. Yidi günden soñra ʿAbdu'l-muṭṭalib Āmine ḫatun ḳatına girdi, ḫāṭırını sordı. 4 Āmine ḫatun ağladı eyitdi:

ŞİʿR

bahr-ı müctes mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün(faʿlün)

5 Henūz dünyeye gelmedin ol yetīm incü
Atası öldü arāñuzda ol yetīm oldı.

6 ʿAyālum öksüz ü ben ṭul zihī-ẕelīl oldum
Muṣībet oldı bāña illa gey ʿaẓīm oldı

7 Sevünür-idük ikimüz dahı bir yire gelicek
Ki ʿızz u devletümüz ḳatı mustaḳīm oldı

Ü101a /8 Oğul ḳazandı ḫalḳ öküş illā biz ḳazanduğumuz
Rasūl-ı mürsel ülü'l-ʿazm u gey kerīm oldı

9 Sevincüm oldı yerinmek vü şāẕılıḫ ḳayğu
Ẕelīl u ḫōr ki ben oldum cihānda kim oldı

10 Neṣr : Andan Āmine ḫatun ḳatı ağladı, çoḳ zārılıḫ eyledi. ʿAbdu'l-muṭṭalib Rasūl anasınuñ 11 gönlüni ala getürdi, and içdi, eyitdi: Yā Āmine ḫatun sāña ḳulluḫ, ḫıẕmat ben eyleyem, senüñ 12 ṭapuña ben ṭurayım, oğluñı ben ḫisleyem, dahı gişiye inanmayam, didi. Şeybe anuñ bigi eyledi ki söyledi, 13 Āmine ḫatunuñ ḫıẕmatına ṭurdı, işine, yumuşına yügürdi. Ḳaçan kim sekiz ay oldı, Āmine 14
S136a ḫatunuñ gözine firişteler ḳuş ṣūratında / görinürler, yaşıl ḳanatlar-ıla gög yüzinde 15 uçarlar-ıdı. Hātifden ün işidür-idi kim يَحِقُّ لَكَ يَا آمِنَةُ ya'nī baḫtulu seni yā Āmine 16 ḫatun kim āḫırı'z-zamān peyġambarınuñ anası olısarsın diyü, beşāret işidür-idi. 17 Ḳaçan kim ay ṭoḳuz ay oldı, Rabīʿü'l-evvel ayınuñ on iki gicesi iṣ-
T91b neyn gicesine 1 geldi, eyyāme'l-beyż gicelerinüñ evveli oldı; ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ ʿādeti ol-ıdı kim eyyām-ı beyż 2 giceleri, yaʿnī ayuñ on iki gicesinden on beşine degin üç gün gice ve gündüz aydınlıḫ 3 olur; ol üç günüñ gicelerinde ʿAbdu'l-muṭṭalib Kaʿbeden evine varmaz-ıdı, irteye degin 4 Kaʿbeyi ṭavāf eyler-idi. Çün ol iṣneyn gi-

cesi kim Rasūluñ mevlūdi gicesi-y-idi, Şeybe Āmine ḫatun
5 ḳatına geldi, eksügin, geregin gördi, daḫı ḳapusını üs-
dine kilidledi, kilid dilini bile aldı; zīrā 6 ḳorḫar-
ıdı, eydür-idi olmasun kim duşmanlar ḳulların, ḳırnaḳla-
rın yoldan çıḫaralar, 7 eve yol bulalar, Āmine ḫatuna
Ü101b ḳasd ideler dirdi, iḥtiyāṭ / ider-idi. Ol gice Şeybe oğ-
lanları 8 birle yine ṭavāfa meşġūl oldılar. Āmine ḫatun
ḥucrasında yalunuz oturupdur. Ol gice Rasūluñ 9 mevlūdi
gicesi-y-idi. ʿAcāyıblardan ne göründi, Rasūl nice vucū-
da geldi, uçmaḳ ḥūrılarından, 10 ulu firiştelerden ne
söylendi, nice göründiler, ne iş işlediler, ol gice olan
aḥvāluñ 11 rāvisi, ḫabar viricisi Āmine ḫatundur. Cemīʿi
S136b naḳl idenler, / andan naḳl eylediler, anuñ dilinden 12
söylediler.

NAZM

bahr-ı müctes mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün fiʿılün(faʿlün)

13 Ḳulaġuñ aç kim işidesin ol ḥabīb sözin
Nicesi oldı cihānda ḥikāyet-i mevlūd

14 Vucūda gelmeg-içün ol Muḥammed-i Muḫtār
Vucūda geldi ʿademden bu cümle-i mevcūd

15 Zihī ḳabūlüzihī sevgü vü zihī ḥurmat
Kim ol şerīf vucūda virip durur maʿbūd

16 Muḥammed oldur u Aḥmed Ḥamīd ü Ḥāmid ol
ʿAcab mı ümmetine olsa ʿāḳıbat Maḥmūd

17 Sev anı sünnetini dut muḥabbeti birle
ʿİbādetüñden anuñ sevgüsi durur maḳṣūd

T92a 1 Bilīs ʿibādet iderdi muḥabbeti yoġ-ıdı
Sürükdi gör nite oldı soñ ucı ol merdūd

2 Zihī yetīm ki ʿayālıdur ehl-i arż u semā
Zihī fakīr ki ḳamulara degdi andan cūd

3 Yetīmligi añа hergiz ziyān eyledi mi
Ya fakr u fāḳa ḳılabildi mi anı mefḳūd

4 Anuñ çü ʿızz u şeref evci burcına irmiş
Amuñ-çun oldı humāyūn ṭālıʿı mesʿūd

5 Anuñ celāletinüñ ḳadr u ḳıymatın görüñüz
Kim anı her ki severse ḳılur Çalaba sücūd

6 Añа bu medḥ u ṣenā pes ki Ḥaḳ Çalab eydür
Sen olmasañ yaḳīn olmaz-ıdı bu cümle vucūd

7 Alardan olma ki görür gözi vü gözsüzdür
Sözi işidür ü illā ḳulaḳları mesdūd

8 Muḥammedi yaradıpdur ḫāṣ gendü-y-içün
Seni Muḥammed-içün yaradıp durur Vedūd

Ü102a /9 Neṣr: Andan Āmine ḫatun rivāyet ḳıldı, mevlūdüñ ḥikāyetlerinden, evvel 10 muʿaẓẓam sirāyetlerinden bir iki geleci söyledi eyitdi: Bañа ol gicenüñ evvelinde evvel 11 işāret kim, göründi, ol-ıdı kim bir gişi havā yü-

S137a zinden çağırur kim yā ehle's- / semāvātı ve yā 12 ehle'l-arażīn, bu gice Seyyide'l-evvelīn ve'l-āḫırın vucūda gelür diyü, münādī eyler-idi. Āmine ḫatun eydür: Ol 13 āvāzı işidicek, ben yuḫaru baḳdum, nūr içinde ṣanasın ġarḳ oldum, uyandum baḳdum 14 gördüm kim yir-ile göġ arasında bir döşek döşediler, yaşıl ḥarīrden ḥışmatlu. Andan bir 15 ulu firişte geldi; ʿaẓīm heybetlü, ol meleküñ elinde üç ʿalem, bilesince çoḳ firişteler, yaşıl ḳanatlu, 16 cemīʿisi yalın yüzlü, ḫūb ṣūratlu, yayaḳ degül, illā küllüsi atlu. Atları daḫı gendüleri bigi ḳanatları 17 var, göġ yüzinde uçarlar. Ol üç ʿalemüñ birisini maşrıḳ ṭara-
T92b fında dikdiler, birini maġrıb 1 ṭarafına iletdiler, bir ʿalemi Kaʿbenüñ ṭamı üsdinde dikdiler. Andan cihān ġulġula birle ṭoldı. 2 Ol karanu gice gündüz bigi aydın oldı. Andan görürem kim ol atlu firişteler göġden yire 3 indiler, ʿAbdu'l-muṭṭalib evini yidi gez ṭavāf ḳıldılar, sevinişdiler, biribirine beşāret ḳıldılar 4 eyitdiler: Muştuluḳ olsun kim ol ʿālemilerüñ maḳṣūdı, ol ḥāmidlerüñ maḥmūdı, 5 ol mübeyyen iden maḳbūlı ve merdūdı, bu gice olısardur. Ol Ḥabību'llāh mevlūdi 6, egerçi ʿademden ʿāleme evvel anuñ ruḥı ṭoġdı, velīkin bu gice gelür, cihāna vucūdı. 7

NAZM

Ü102b bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Ne ulu gicedür ne ḳutlu aḫşam
Vucūda gelür ol Rasūl-i Aḫşam

S137b /8 Yetīmdür illā kim Dürr-i yetīmdür
Müşerrefdür, mükerremdür muʿazzam

9 Ne ḳutlu gicedür ṣubḥı mubārek
Kim olısar gicelerden mükerrem

10 Ne ḳutlu ṣubḥ olısar bu seḥer kim
Güneş gögden selām ide muḳaddem

11 Ayaḳ baṣar cihāna ol Rasūl kim
Aña oldı iki cihān müsellem

12 Müşerref ola Mekke ol Şerīfden
Muʿazzaz ola Baṭha Biʾr-ü Zemzem

13 Müzeyyen ola dünyā dīn nurı-la
Mübeyyen ola muʿcizātı her dem

14 Anı kim bile kim kimdür Muḥammed
Yaradan bile ol eʿlā vü eʿlem

15 Çün anuñ çavuşı Mūsī Kelīmdür
Mübeşşiri anuñ ʿĪseʾbni Meryem

16 Nʾolaydı Gözsüz eydür ben siyeh-rū
Anuñ baṣduġı yirde ṭoprag olsam

Negr: 17 Andan Āmine ḫatun eydür: Bana yaḳīn oldı
T93a kim ol ḫazīnadaġı incū dānesi, ol 1 cemīʿ-i yiglerüñ yigānesi, ulu meliklerüñ sulṭānlaruñ ferzānesi, bu gice mevlūdidür, 2 vucūda gelür. Meger ol dürri, ṣadafdan

sarf olmağ isder, gizlü yirden çıkup mağrıba, 3 maşrıka tolmağ isder; yoldan azan, miskīn kalan, gümrāh olanları gendüzi isdeyüp 4 bulmağ isder. İllā Āmine ḫatun eydür: Ben anı kayururam kim yaluñuzam, katumda cānlu 5 kimsene yokdur. ʿAbdu'l-muṭṭalib kapuyı üsdüme kilidlemişdür. Mu-

S138a ḥammed bin Ishāḳdan Ebu' 6 l-Ḥasan El-Bekrī / böyle rivā-

Ü103a yet eyler kim / Āmine ḫatun eydür: Çün yaluñuzlıḫ sebebinden 7 iñledüm, anı gördüm kim karşumdağı dīvār yarıldı, üç ḫatun gişi içerü girdiler, 8 ak ızārlar ızārlanmışlar, ʿAbdümenāf oğlanlarınuñ ḫatunlarına beñzerler. Ben alardan 9 sandum, ammā bular ḫōẕ uçmak ḥūrılarından imiş; tek baña ol ḫatunlar sūratında 10 görinmişler, vehm iletmesün, ussı gitmesün diyü, çün katuma yakın geldiler, her biri 11 bir bedr ay bigi sağ yanumda sol yanumda oturdılar. Bir kanı issi, cānı tatlu, bir yüzi 12 münevver kamar talʿatlu, Āmine ḫatun eydür, geldi öñümde oturdı dir; andan laṭīf 13 ün birle şirīn sözler, tatlu dilden söyledi eyitdi: Yā Āmine ḫatun saña beşāret olsun 14 kim enbiyānuñ serveri, evliyānuñ rehberi, dīni İslām dīni, kavli şerīʿat, fiʿli 15 ṭarīḳat, ḥālı ḥaḳīḳat olısardur, zamāne ehlinüñ amānı, zemīn ehlinüñ emīni, her kimüñ 16 dürüsti olursa, yaḳīn bile kim bu mevlūd ne müşerref, ne mükerrem ne muʿaẓẓam mevlūddür, didi. 17 Andan eyitdi kim v'allāhi yā Āmine ḫatun saʿādet-

T93b lü ḫatunsız kim Allāhu taʿālānuñ ḥabībine 1 ana olduñ; āḫırat ḫatunlarınuñ içinde bir yigāne olduñ, didi.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

2 Zihī ferzāne ferrūḫ yüzlü ḫatun
Ki raḥmuñdan gelen ḫulḳ-ı raḥīmdur

3 Sen ol ṣāfī ṣadafsın kim sülāleñ
Yaluñuz dānedür dürr-i yetīmdür

S138b /4 Bu mevlūdüñ ki senden ḥāṣıl olur
Çalap ḳatında gey cāhı ʿaẓīmdur

Ü103b /5 Şefīʿi cümle maḫlūḳātuñ oldur
Raḥīmdur u raʾūfdur u Kerīmdür

6 Ne ḫurmatlu yaratmışdur anı Ḥaḳ
Ki birlik perdesi ortada mimdür

7 Velī Ḥaḳ ḥażratında ḳadrı anuñ
Dile sığmaz nice eydem ki kimdür

8 Neṯr: Andan Āmine ḫatun eydür: Çün ol ḥūrı dilinden, benden ṭoġan veledümüñ, dahı 9 ṭoġmadın, vaṣfını, ṣıfatını diñledüm, şāẕumān oldum, sevindüm. Andan ol baña söyleyen 10 ḥūrı eydür: Gendüzüñi benüm üsdüme gemişgil, yā Āmine ḫatun dir. Āmine eydür: Ben dahı 11 gendüzümi ol ḥūrı üsdüne gemişdüm, dir. Andan soñra uçmaḳ ḥūrıları bölük bölük 12 ol evüñ dört yanında döküldiler; elvān ḫulleler geyüp elvān zīnetler birle 13 zīnetlenip

geldiler. Andan Āmine ḫatun eydür: Ol öñdin gelen üç ḥūrı, ol soñ 14 gelen ḥūrīlardan sordılar kim size uçmaḳdan çıḳmaḳa kim destūr virdi, didiler. 15 Ol ḥūrılar eyitdiler: Allāhu taʿālā ḥażratından Cebra'īl ʿaleyhi's-selāma emr oldı kim göglerde 16 munādī ḳıldı; cemīʿ-i muḳarrab firiştelere, revḥānī melā'ikelere, ḥamalatu'l-ʿarşa Cebra-'īl 17 ḫabar virdi; eyitdi kim yā melā'iketü'r-Raḥman Al-
T94a lāhu taʿālā ḫażratından size beşāret getürdüm kim 1 ol eşref-i maḫlūḳāt, ḫulāṣa'-i mevcūdāt, ḥabībü'r-Raḥmān, peyġambar-ı āḫıru'z-zamān bu 2 gice vucūda gelür, ṭāʿatuñuzı arturuñ, tesbīḥ u tehlīl ve temcīdüñüzi ḳatı eyidüñ, 3 bu gice ol Rasūla ṣalavāt getürmek birle gögleri bezeñ, anuñ ümmetine istiġfār 4 ḳılıuñ diyü, Cebra'īl ʿaleyhi's-selām göglere munādī ḳıldı; andan / ṭamu mālikine 5 buyurdı kim yidi ṭamu işigini bekledi; andan rıżvāna emr eyledi eyitdi: Ḥabīb 6 żikri birle sekiz uçmaḳı bezeġil didi; vildān, ġılmān, ḥūrī birle cinān içinde celve 7 ḳılup yürisünler, cemīʿine destūrdur kim varalar Rasūluñ mevlūdine ḥāżır olalar, 8 uçmaḳ saçularından saçu iledeler. Ol ḥūrılar eyitdiler kim biz seyyidimüz Cebra'īl dilinden 9 böyle işitdük, didiler. Andan soñra Cebra'īl ʿaleyhi's-selām firiştelere buyurdı kim havā yüzinde 10 uçalar; uçmaġuñ müşginden, ʿanberinden dünyā ehli üzerine saçalar. Tā kim yir ehli 11 daḫı ṭuydılar. Evvel ḥayvān ḫabardār oldı. Kurd ve ḳuş uyandı. Çerrende, perrende, 12 revende, devende ḫabardār oldılar. Ol gice ya-

nar od, yaşdan kurudan nesne yandurmadı. 13 Çün bunuñ bigi rāzı yıl tuydı, yüridi esdi, ʿāleme tuydurdı. Deñizler çalka- 14 nmadı. Sular mevc urmadı, yay hanmadı. Kuşlar ğulğula geldi. Hayvān cānavarlar 15 dile geldi. Andan nebāta ve cemāda habar oldı. Tağ ve taş, ağaç ve yaprak dar u dīvār, 16 sakf u toprak dükeli söze geldi. Rasūluñ mevlūdin ol gice vucūda geldügin biribirine muştıladılar, beşāret 17 kılup, cemīʿ-i yaradılmış ʿulvī ve süflī sevindiler.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlun

Ü139b /Neçün sevinmesün ol bī-ümīz kim
Ümīzi ancılayın Muṣṭafādur

T94b 1 Anuñ-ıçun var oldı cümle maḫlūḳ
Kim eyle bilmese küfr ü ḫaṭādur

Bu cümle kim vucūda geldi mevcūd
2 Sebeb oldur bu ne ʿızz u ʿatādur

Bu ne teşrīf ü ne taʿzīm olur kim
Yüzi nūrına and-ı ve'ż-żuḥādur

3 Ne arı cism olur ne ṣāfī cevher
Kalan cāndan anuñ cismi ṣafādur

Nider ayruḳ cihānuñ ʿīş u nūşīn
4 Çün anuñ ʿīşına cān mübtelādur

Bañā sevmek anı dünyāda dīndür
Dini derdüme rencüme şifādur

5 Nesr: Andan Āmine ḫatun eydür: Bañā oğlan ṭoğmaḳ ḥāleti ḥāṣıl oldı, ṣusadum, ṣu diledüm. 6 Bir cevherden ıbrīḳ birle bañā ṣu ṣundılar, dir. Ḳardan aḳ, şekerden şirīn aldum, içdüm dir. 7 Andan soñra bir aḳ ḳuş ḳanadı birle arḫamı sığadı dir. Ol dem içinde Rasūl-i 8 Rabbi'l-ʿālemīn vucūda geldi, didi. Āmine ḫatun eydür: Hergiz bende ol ḥālet 9 olmadı kim temiz ḳılmaḳ ḥācat ola. Belī gözümden perde götrüldi, gördüm Mekke şehri nūr içinde 10 ġarḳ olmış, havā yüzüni firişteler ṭutmış. Ben ʿaḳlumı dirdüm, daḫı mültefit oldum kim, 11 vucūda gelen ʿayālı görem kim tımar ḳılmışlar mı, yoḳsa yir yüzinde yatur mı? Çün gözümi açdum, baḳdum 12 çevremde veledümi göremedüm, istedüm bulamadum, kim aldığın, kim iletdügin bili-
S140a medüm. / Ol ḥūrılardan 13 daḫı kimse ḳalmamış-ıdı. Gümān iletdüm kim ol mevlūdi uçmaḳ ḥūrıları aldılar gitdiler. 14 Çün aḳlum başuma dirşirdüm ise gördüm, veledüm evüñ bucağında Kaʿbeye ḳarşu secdeye inmiş, 15 sağ elinüñ şahādet barmağın yuḳarı dikmiş, söylenür, illā bilmezem ne söylenür.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Ü105a /16 Rabīʿü'l-evvel ayı ḳutlu olsun
Hemīşe dil ü dīn ḳuvvatlu olsun

17 Rasūluñ mevlūdi bu ay içinde
Cihānda maʿrūf u meşhur oldı

T95a 1 Nebīnüñ anası Āmine ḫatun
Ḫabar virdi bu sözi mestur oldı

2 Ḳayuñ on ikisi iṣneyn gicesi
Ḫarāb olmış evüm maʿmur oldı

3 Evümden göglere bir nūr çıḳdı
Ki dünyā ṭopṭolu ol nur oldı

4 Döşendi bir bisāṭı üns ü sündüs
Havāda illā kim mestur oldı.

5 Dikildi üç ʿalem şarḳa vü ġarba
Birisi Kaʿbede menşur oldı

6 Yaḳīn oldı baña kim Muṣṭafānuñ
Vucūda gelmegi destur oldı

7 İñildedüm yaluñuzluḫ elinden
Ki ʿavrat ʿöẕr-ile maʿẕur oldı

8 Divār yarıldı vü üç ḥūrı geldi
Beni gör kim münisüm ḥur oldı

9 Oturdılar yanumda vü öñümde
Didiler menzilüñ çün ṭur oldı

10 Vucūda gelür ol sulṭān-ı ʿuḳbī
Naẓar ehline gey manẓur oldı

11 Ana olduñ anuñ bigi Rasūla
Kim anuñ ümmeti mağfur oldı

S140b /12 Beni ṭatlu dil-ile ṭoyladılar
Canum ol sözlere mağrur oldı

Bu gez bölük bölük geldi ḥūrılar
Kamu ol söz-ile mesrur oldı

13 Bu öñ gelen ṣorar ol ṣoñ gelene
Kim uçmaḳdan sizi kim ḳor oldı

14 Ki ʿıṭruñuz ḳoḫusından yir ü göğ
Ṭolu hem müşg ü hem kāfur oldı

15 Sizüñ yüzüñüz aydının göriben
Bu gice ay u gün mehcur oldı

16 Didiler kim taʿālā vü taḳaddes
Kim emrine ḳamu me'mur oldı

Ü105b /17 Sınuḫ göñülleri Cebbār-ı ʿālem
Kamu ḫayr eyledi maḥbur oldı

T95b 1 Rabīʿü'l-evvel ayı ḳutlu olsun
Hemīşe dil ü dīn ḳuvvatlu olsun

2 Çalap emr eyledi rıżvāna kim tiz
Bezegil cennet ehlin cennet-ile

3 Ḥabību'llāh vucūda geliserdür
Ṭolısar dünyī ʿafv u raḥmat-ıla

4 Bezensün ḥūrı vü ġılmān u vildān
Kamu saçuya gitsün raġbat-ıla

5 Çalapdan Cibrile emr oldı kim im
Tamu kapuların yap heybet-ile

6 Cemī‘-i vaḥşa vü ṭayra ḫabar kıl
Bu gice kalmasunlar ġaflat-ıla

7 Āmine eydür ol dem oldı kim uş
Vucūda gelür Aḥmed ḳudrat-ıla

8 Susadum su diledüm içmege ben
Elüme sundılar kıf şerbet-ile

9 Soyuk kardan daḫı aġ u şekerden
Daḫı ṭatludur içdüm leẕẕet-ile

10 Bu gez bir nūr içinde ġark oldum
Büridi nūr bini ‘ışmat-ıla

S141a /11 Bir ak kuş geldi arḫamı sıġadı
Kanadı birle katı ḳuvvat-ıla

12 Vucūda geldi şol dem ol vucūd kim
‘Azīzdur ḳamulardan ‘ızzat-ıla

13 Ne ḳan gördüm ne su gördüm ne aġrı
Ṭoġur madum ben anı zaḥmat-ıla

14 İşidürem ki dünyā ṭoldı ġulġul
Götürüldi ḥıcāblar ẓulmat-ıla

15 Dile geldi divār u taş u toprak
Söze geldi dükeli hikmet-ile

16 Beşāret kıldılar biribirine
Ki Aḥmad dünye ṭutdı ümmet-ile

17 Görürem Mekke şehri nūr ṭolmış
Velī ġāfil yaturlar ʿavrat-ıla

T96a
Ü106a //1 Bu gez gendüme geldüm bahdum evden
Gidipdür hūrılar cemʿiyyet-ile

2 Velī mevlūdi görmedüm evümde
Yüregüm oda yandı ḥasrat-ıla

3 Gümānum oldı kim hūrılar aldı
Gözüm dört yañadur bu fikret-ile

4 Rabīʿü'l-evvel ayı ḳutlu olsun
Hemīşe dil ü dīn ḳuvvatlu olsun

5 Görürem Kaʿbeye ḳarşu Muḥammed
Bucaḳda yire urmışdur yüzini

6 Yüzi secdede barmağın götürmiş
Dili söyler bilimezem sözini

7 Kesilmiş göbegi sünnet olunmış
Kumāṭlu, sürmelemişler gözini

8 Bir aḳ sūfa ṭolamışlar vucūdın
Tenini bağlayan saçmış ṭuzını

9 Diledüm kim varam elüme alam
Görem ol aydan arı ḫūb yüzini

10 Bir ün geldi havādan heybet-ile
Ki gizleñ ḫalḳı gözinden özini

S141b /11 Ne kim mürsel nebī geldi cihāna
Muḥammeddür dükelinüñ güzīni

12 Cemīʿ-i enbiyā ḫūy u ḫıṣālın
Virüñ añа, bezeñüz gendüzini

13 Anı üç güne degin gizlü saḫlañ
Hemīşe gicesin ü gündüzini

14 Yine bir dürlü ḳavm geldiler tiz
Alıp gitdiler ol dīn yılduzını

15 Yine ol laḥzada ilten getürdi
İşiden añlaya söz rumuzını

16 Saʿādet ol gişinüñ kim Rasūluñ
Gözine çeke ayaġı ṭozını

17 Ümīzi ol durur bu gözsüzüñ kim
Ümīzsüz ḳoymaya ol gözsüzini

T96b 1 Rabīʿü'l-evvel ayı ḳutlu olsun
Hemīşe dil ü dīn ḳuvvatlu olsun

Ü106b // 2 Andan Āmine ḫatun eydür: Veledümi gördüm kim ev bucaġında secdeye varmış, tazarruʿ ider, diledüm kim varam,

elüme alam; kulağuma bir ün geldi kim

اِحْفَظُوا 3 عَنْ عَيْنِ النَّاسِ وَطُوفُوا بِهِ عَلَى مَوَالِيدِ الْاَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ
السَّلَامُ وَاَعْطُوهُ خُلُقَ 4 آدَمَ وَمَعْرِفَتَ شِيثٍ وَ شُجَاعَتَ نُوحٍ وَ
خُلَّةَ خَلِيلٍ وَلِسَانَ اِسْمَاعِيلَ وَرِضَاءَ 5 اِسْحَاقَ وَفَصَاحَةَ صَالِحٍ وَ
حِكْمَةَ لُقْمَانَ وَبَشَرَ يَعْقُوبَ وَ جَمَالَ يُوسُفَ وَصَبْرَ 6 اَيُّوبَ وَ شِدَّةَ
مُوسَى وَ طَاعَةَ يُونُسَ وَجِهَادَ يُوشَعَ وَ نِعْمَةَ دَاوُدَ وَ هَيْبَتَ 7 سُلَيْمَانَ
وَ مَحَبَّتَ دَانِيَالَ وَ وَقَارَ اِلْيَاسَ وَ عِلْمَ الْخِضِرِ وَعِصْمَةَ يَحْيَى وَ قَبُولَ 8
زَكَرِيَّاءَ وَ زُهْدَ عِيسَى وَ اَغْمِسُوهُ فِي اَخْلَاقِ النَّبِيِّ جَمِيعاً وَ
خُذُوهُ عَنْ اَعْيُنِ الظَّالِمِينَ.

S142a 9 Andan Āmine ḫatun eydür: Çün / hātifden ol sözleri
işitdüm, bu ʿacāyıb işleri 10 gördüm, dilüm bağlandı,
iki gözüm baḫar iki ḳulağım işidür, illā ʿaḳlum fehmüm
yarı 11 ḳılmaz kim gendüzümi dirşürem. Anı gördüm kim
veledüm, gözüm öñinden ġāyıb oldı. Bir göz 12 yumup
açınca yine getürdiler. Bir firişte ḥūrı ṣūratlu benüm
öñüme getürdi, sünnetlenmiş, 13 sürmelenmiş, ḳumātlan-
mış, bir aḳ ṣūfa ṣarılmış, öñümde ḳodılar. Bir bölük
firişteler daḫı 14 turupdur. Benüm gözüm veledümdedür.
Gördüm oġlumuñ elinde üç kilīd dili vardur. 15 مِنْ لُؤْلُؤٍ رَطْبٍ
yaʿnī ol kilīd dilleri aḳ incüdendür. Bir firişte daḫı
Ü107a bir firişteden 16 ṣorar kim Muḥammedüñ / elindegi ol
üç kilīd dili nenüñ kilīdi dilleridür, didi. Ol birisi
17 eydür: Allāhu taʿālānuñ ḥabībi, emīni, Rasūlini Al-
T97a lāhu taʿālā ḥażratına iletdük, Ḥażratdan 1 üç kilīd
dili viribidiler, dünyāya bile gönderdiler. Āmine ḫa-
tun eydür: Bular bilürlerdi kim 2 ol ne kilīd dilleri-
dür, illā bularuñ söyledüklerinden murād oldur kim ben

bilem, dahı halāyıka bildürem.

3 NAZM

bahr-ı remel fāʿilātün fāʿilātün faʿilün

Pes yine sordı birisi birine
Kim elindegi kilīdler sırrı ne

4 Eydür ol üçden biri nuṣrat dili
Nāṣır ola kim ṭuta bu menzili

5 Nāṣır-ı dīndür Muḥammed bil yaḳīn
Nuṣrat-ıla ṭutısardur yir yüzin

6 Biri miftāḥ-ı ẓaferdür gey bilüñ
Ḥaḳ taʿālā ḥikmetin fikret ḳılun̄

S142b /7 Kim muẓaffer fer olısar bu Emīn
Ne ḳadar kim aça duşmanlar kemīn

8 Cümle dünyā ḫalḳı eger bir ola
Çünki bunuñ muʿcizi ẓāhır ola

9 Nāṣır u manṣūr muẓaffer olısar
Dünyede ulu peyambar olısar

10 Birisi ḳıble kilīdi dilidür
Bu Rasūluñ kim ʿArabca dilidür

11 Ḳıblesi Kaʿbe olısardur ebed
Kaʿbe miftāḥın virübidi Aḥad

12 Āmine her neyi kim gördi gözi
Tutdı öginde işitdügi sözi

13 İllā dili söylemez epsem turur
ʿAklı fehmi fikreti muḥkem durur

14 Negr: Andan Āmine ḫatun eydür: Diledüm kim veledümi elüme alam, anı gördüm kim üç ḥūrı 15 ḥāżır oldılar. Eyle sanasın kim her birinüñ yüzi bir bedr aya beñzer.
Ü107b Kalan ġalaba 16 melā'ikeler kim var-ıdı / cemīʿi ġayb oldılar. Ol üç ḥūrı ilerü geldiler. Bular daḫı ulu 17 firişteler-imiş, muḳarrab melā'ikelerden-imiş, baña ḥūrı sıfatında görinür-imiş. Çün ḳatuma 1 geldiler, baḫdum gördüm: Birinüñ elinde bir ıbrıḳ aḡ gümişden, birinüñ elinde bir legençe 2 yeşil zebercedden, yaʿnī ıbrıḳ koyacaḳ legençe. Üçüncisinüñ elinde bir ḳızıl ḥarīr, dürülmiş, bükülmiş şöyle elinde 3 ṭutar. Andan ol legençe ṭutan firişte ilerü geldi, ṭaştı Rasūluñ ileyinde ḳodı eyitdi: 4 Yā Muḥammed bu ṭaşt dünyānuñ meṯelidür. Dünyāyı saña ʿarż eyledüm, ol yir niyyetine kim 5 maḳāmuñ anda olısardur; ol vilāyetde kim mesken ṭutısarsın,
S143a anuñ / niyyetine kim 6 elüñi bu ṭaştuñ bir yirine sunġıl didi kim ben saña eydem, ol el urduġuñ yir maşrıḳ mıdur, 7 maġrıb mıdur, Şām mıdur, Rūm mıdur saña bildürem, didi. Āmine eydür: Oġlumı gördüm kim elini ol 8 legençenüñ orta yirine sundı. Āmine ḫatun eydür: Ben ḥayrān ḳaldum kim bu şimdi ṭoġan oġlan, 9 sözi nice fehm eyledi, ulu gişi bigi nice añladı. Miskīn Āmine

ḥatun bilmez kim cemī‘-i 10 yaradılmış anuñ katında tu-
feyldür, anuñ dükeli maḫlūḳātdan yaşı uludur. كَمَا قَالَ 11
عَلَيْهِ السَّلَامُ كُنْتُ نَبِيًّا وَ اٰدَمُ بَيْنَ الْمَاءِ وَ الطِّيْنِ فِي الصَّبْغَةِ Zinhār yā mü'-
minler, 12 yā musulmānlar, olmasun kim Rasūluñ ḥaḳḳına
söylenen sözlere, anuñ ṣıfatınuñ şerḥine, 13 beyānına,
Ü108a mu‘cizātlarına, kerāmetlerine inkār ḳılasız, / diliñüze
ża‘f ḥāṣıl 14 ola, belki īmānuñuz eksile. Zīrā Rasū-
luñ maḳāmı ulu maḳāmdur. Anuñ menzileti ‘aẓīm, ‘ālī men-
ziletdür. 15 Cemī‘-i enbiyā ve evliyā, eyimmetü'd-dīn
‘ulemā'-i ehl-i yaḳīn kim cihāna geldiler, Rasūlden 16
öñdin ya Rasūlden soñra, Rasūluñ, ṣalla'llāhu ‘aleyhi
ve ālihi ve sellim, ḥālına ḥayrān, sırrına sergerdān
17 ḳaldılar. Hiç kimsene anuñ, kemā yenbaġı, rütbetin,
menziletin, ḳurbatın, ḥikmetin bilmediler.

BEYT

Baḥr-ı remel fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

T98a Żerre 1 ne bile güneş niceydügin
Ḳaṭra ne bile deñiz ne-y-idügin

Neṣr : Ammā bu ḳadar kim anuñ şöhretinden 2 şerḥ
eylediler ya anuñ ṣıfatından sīretinden söylediler; bu
ṣādıḳ, i‘tiḳādı dürüst 3 ümmet-içün bir ḳaç añlayacaḳ
S143b / söz dile geldiler; tā kim pas ṭutmış gönüllere ṣafā
ṣaykalı 4 urula; ḫātırları dünyā jenginden ṣāfī ola.
Miskīn Gözsüz daḫı ol ḥabību'llāhuñ 5 sīretinden, sü-

ratından, muʿcizātlarından, kerāmetlerinden, ʿArabī kitāblardan 6 añlayu bildüginçe, Türkī dilinde tercüme kıldı. Gendü bigi bilmezlere kim ol Rasūluñ muḥıbbı ve ʿāşıkı 7 dururlar, anuñ muʿcizātınuñ ṣādıkı dururlar, bu dilden artuk dil bilmezler, ʿArab 8 luġatını, ʿıbāratını fehm kılmazlar, alara yādigār olsun diyü, dürüşdi. Ḥak taʿālā müyesser 9 ide inşā'a'llāhu taʿālā. Yine Rasūl mevlūdinüñ sözine geldük. Çün ol üç 10 firişteniñ birisi ol taştı Rasūluñ öñinde kodı. Rasūl elini taştuñ ortasına 11 sundı. Ol firişte eyitdi: Dünyānuñ
Ü108b ortası Mekke / şehridür didi; meskenüñ, maḳāmuñ, 12 turacaḳ yirüñ Mekke olısardur, didi. Andan ol ḳızıl ḥarīri tutan sundı, Rasūli 13 yirden götürdi, ol taşt tutan firişteye sundı, eyitdi: Yā ḫāzın-ı cennet Allāhu taʿālā Rasūline 14 meşġūl ol, didi. Riżvān Rasūli aldı, ol sūfdan soydı, yalıncaḳ ḳıldı, daḫı ol 15 taşt içinde ḳodı, yidi nevbet ol ıbrıḳ suyı birle Rasūli yudı, daḫı ol sudan 16 Rasūle içürdi, andan ol ḥarīr tutan firişteye eyitdi kim elüñdegi ḥarīrı aç, didi. Ol 17 melek ḥarīri açdı, ḥarīr içinden bir yüzük çıkardı.
T98b S144a Āmine ḫatun eydür: Sandum kim 1 ol firişteniñ / elinde elinde güneş toġdı. Riżvān ol yüzügi eline aldı, Rasūluñ iki kitifesi ortasında, 2 yaʿnī iki ṭalusı aralığında yüzük birle mühr urdı, nübüvvet ḫātımı kıldı. Çün 3 yüzügi Riżvān girü götürdi, yüzügüñ nūrı, Rasūluñ arḫasında ol ḫatem yirinde ḳaldı. 4 Ḳaçan Rasūluñ mubārek

arḫası açılıcak, ol ḫatem yirinden nūr tecellī kılurdı. Rasūluñ 5 on yārı ʿaşara'-i mübeşşere ol ḫatemi gördiler, lā-cirem ʿazābdan amān buldılar. Daḫı 6 her kim ṣaḥābīden ol ḫatemi gördi, ṭamu odından āzād oldı, ʿazābdan kurtuldı. 7 Andan soñra Rıżvān Rasūli ḳanadı altına aldı, bir ḥamle eglendi, andan ḳanadı 8 altından çıḳardı, eline aldı, ḳulağına bir iki söz söyledi. Āmine ḫatun eydür: İllā bilmedüm kim ne söyledi. Andan 9 Rıżvān dilini Rasūluñ aġzına sundı. Rasūl Rıżvānuñ dilini emdi. Çün 10 Rıżvān dilini Rasūluñ aġzından giderdi. Rasūl
Ü109a yalmanurdı. / Rıżvān eyitdi: Yā 11 ḥabībī, yā seyyidī yā Rasūla'llāh ol kim benüm dilümden sañā emzürdüm, ʿilme'l-evvelīn ve'l-āḫırīn, 12 senüñ ḳurṣaġuña ṭamzurdum; ol ḫatem-i nübüvvetdür kim arḫañda yüzük birle nişān 13 kıldum; tā ḫāteme'n-nebiyyīn, ḥabīb-i Rabbi'l-ālemīn, seyyid-i ehli's-semavātı ve'l-arażīn, sen 14 olduñ, didi; henī'enleke, bu menzilet bu rifʿat sañā mubārek olsun, didi. 15 Andan soñra Rasūli ol aḳ sūfa sardı, kumātladı, Āmine ḫatun öñinde ḳodı. 16 Andan soñra melā'-
S144b ike Rasūli vidāʿ kıldılar, / daḫı insırāf oldılar. Āmine ḫatun eydür: Bu 17 gez nevbet bañā degdi, sundum, ḥabībüm Muḥammedi elüme aldum, bağrıma başdum, yüzümi
T99a yüzine 1 urdum; gördüm kim Muḥammedüñ dili ṭutağı deprenür, illā fehm idemezem kim ne dir, ne söylenür.

2 ŞERḤ-I İNŞĀK-I EYVĀN-I KİSRĀ DER-ŞEB-İ MEVLŪD-İ RASŪL Ṣ.ʿA.M.

3 ʿUlemā'-i sīret, böyle rivāyet ḳılmışdur kim, Rasūl, salla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, vucūda geldügi 4 gice ʿIraḳ mülkinde Medāyin şehrinde اِنْشَقَّتْ اَيْوَانِ كِسْرَىٰ Kisrā Enūşirevānuñ ṭāḳı 5 çaṭladı yarıldı. Şöyle kim ol ṭāḳuñ çatlamağı üninden şehre zelzele düşdi. Sarāy 6 içindegi ḳavmuñ ʿaḳlı serāsime oldı. Kisrā kürsiden yire aḫtarıldı. On dört 7 şerefe yaʿnī sarāy burcınuñ bedenleri, on dört küngüre döküldi. Kisrānuñ 8 kürsisi bir yanı üsdine dikildi. Ol od kim Mecūsīler ṭaparlar-ıdı, söyündi. Ateş-perestlerüñ 9 ateş-gedelerinde od ḳalmadı.

Ü109b Yine ol mevlūd gisesinde / Yemen ilinde bir yir var-ıdı, 10 Maʿrūf ve meşhūr, aña Semāve vilāyeti dirler-idi. Anda bir derbend vardur. İḳlīmlere gitmege 11 yol andan geçerdi. Bir yanından derbendüñ, bir ḳaya üzüldi, derbend içine yıḳıldı, derbendüñ 12 içi toṭolu oldı, yol ṭutuldı. Rasūl vilādetinüñ nişānlarından bir ulu nişān

S145a daḫı 13 / ol oldı. Āva, Sāve, Ḳum ve Keşān dirler, ʿAcam iḳlīminde şehrler vardur. Ol Sāvī şehrinüñ 14 ḳatında bir giçirek deñiz var-ıdı. Şöyle kim daḫı şehristānlarda vardur kim atlu, anı bir günde, 15 ya iki günde ancaḳ çevrinür; anuñ bigi bir buḥayra Sāva vilāyetinde var-ıdı. Rasūluñ 16 mevlūdi gicesinde yire geçdi, soğuldı, yiri ḳuru ḳaldı. Ne kim ṣanamlar var-ısa 17 Kaʿ-

bede ve ġayr-ı Kaʿbede cemīʿi yüzin koyı aḫtarıldılar. Andan Şeybetü'l-ḥamd ʿAbdu'l-muṭṭalib ol gice oglanla-

T99b rı 1 birle Kaʿbe ḥaramı içinde ṭavāf iderler-idi. Kaçan yarım gice olıcaḳ, oğlanları evlü evine gitdiler. 2 ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ ʿādeti ol-ıdı kim evine gitmez-idi, irteye degin ṭavāf ider-idi. Çün oğlanları 3 gitdi, gendü yalunuz ḳaldı, ṭavāfa meşġūl oldı, bir sāʿatdan soñra ʿAbdu'l-muṭṭalib anı 4 gördi kim Āmine ḫatunuñ evine karşu Kaʿbe egildi, yire indi, secde eyledi, yine ḳāyım oldı, 5 ḳalḫıdı, düpdüz oldı ṭurdı, hiç dīvārına, saḳfına ḥalal gelmedi. Şeybe taʿaccübe ḳaldı, 6 dili ṭutuldı, ʿaḳlı serāsīme oldı. Andan Kaʿbe içinden āvāz geldi kim

Ü110a اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ 7 اَكْبَرُ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي اَظْهَرَ مُحَمَّدًا سَيِّدَ الْبَشَرِ

Andan Kaʿbeden ṭaşra ve Kaʿbe içinde kim 8 ṣanamlar varıdı, cemīʿi yüzin ḳoyı aḫtarıldılar. Andan ʿAbdu'l-muṭṭalib gördi kim Kaʿbenüñ 3 dört rükni daḫı biribirine faṣīḥ ʿArab dili birle, selām virdiler, Rasūluñ, Ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellim, mevlūdini 10 biribirine muştuladılar. Çün Şeybe aları daḫı işitdi; ayruḳ ṭāḳatı ḳalmadı, ʿazm itdi, Āmine 11 ḫatun evine varmaġa yürüdi. Çün bāb-ı Şeybden ṭaşra çıḳdı, gördi: Mekke şehri nūr 12 içinde ġarḳ olmış, ammā nūr Āmine ḫatun evinden ṭaşra çıḫar, daḫı şehrüñ üzerine 13 ṭağılur. Andan gördi kim ṭaşdan, dīvārdan ol nūrı gördi; gördüklerince tesbīḥ, tehlīl 14 āvāzı gelür. Ḳuşlar, canavarlar biribirine muştılarlar kim, bu gice Muḥammed Rasūlu'llāh,

salla'llāhu ʿaleyhi ve sellim 15 vucūda geldi, raḥmat birle ʿālemler ṭoldı. Şeybe ḥayrānlıḫ birle Ṣafā ve Mervedin yaña 16 yüridi, gördi kim Ṣafā Merveye, Merve Ṣafāya selām ḳılurlar. Rasūluñ vucūda geldügin biribirine 17 ḫabar virürler. ʿAbdu'l-muṭṭalib daḫı biter
T100a ḥayrān oldı; sevinü Āmine ḫatun evine 1 geldi, kilīd dili Şeybe birle bile-y-idi, yitişdi ḳapuya, ḳapuyı açdı. Āmine ḫatun ḥıssı işitdi, ḳapuya 2 geldi. Şeybe Āmine yüzine baḳdı, alnındaġı nūrı göremedi, Āmine ḫatundan ṣordı kim alnuñdaġı 3 nūr ḳancaru gitdi? Āmine ḫatun eyitdi: Ṣāḥıb-nūr vucūda geldi, didi. Şeybe eydür: Pes niçün sende nüfeselik nişānı yoḫdur, oġlan toġurmış ḫatun gişilere beñzemezsin, 4 didi. Āmine ha-
Ü110b tun eyitdi: Ben daḫı ol / ʿalāmetlerden kim ḫatun gişiler vilādet 5 ḥālında görürler, hiç görmedüm, buñalmadum,
S146a zaḥmat çekmedüm, nite kim bir gişi gelse / çırāġ yandursa, 6 ol çırāġdan nūr nice geñez ayrılur-ısa, āsānlıḫ birle bir çırāġ daḫı naḳl ider; benden daḫı 7 veledüm Muḥammed şöyle āsānlıḫ birle ayrıldı kim hiç aġrımadum, acımadum,daḫı hiç benden 8 ḥavādiṯ ḥāsıl olmadı, didi. Andan Şeybetü'l-ḥamd eyitdi: Yā Āmine ḫatun yüri, baña veledümi 9 görset, didi. Āmine ḫatun eydür: Destūr yoḫdur dir. Şeybeye bu sözi ḳatı geldi eyitdi: 10 Yā Āmine ḫatun kimdür baña destūr virmeyen, beni evüme girmege ḳomayan, didi. Āmine 11 ḫatun eydür: Şimdi senden ilerü baña bir şaḫṣ eydür: Üç güne degin gişiye görinmegil, kimseneyi 12 evüñe ḳomaġıl, didi.

Şeybe kahıdı eyitdi: Hey sen delü misin, benüm sabrum mı kaldı kim Muhammed vucūda 13 gele, dahı ben anı görmeyem, didi. Āmine hatun eyitdi: Fermān senündür didi, dahı yol virdi. 14 Şeybe kasd kıldı kim içerü gire. Bir heybetlü, salābatlu gişi karşu yüridi, haykırdı, eyitdi: 15 Ne gişisin, kayda varursın, didi. ʿAbdu'l-muttalib eyitdi: Veledüm veledini görmege varuram 16 didi. Ol şahs eyitdi: Üç güne degin size destūr yohdur, tā kim yir ve gög firişteleri 17 tamām ziyāret kılsunlar. Andan size destūr ola didi. Şeybe yine döndi, Āmine hatun
T100b katına 1 geldi, eyitdi: V'allāhi yā İbnete Vehb, yā Ami-
Ülla ne hatun ne senün bigi hatun gişi dünyede / ʿayāl 2 toğurdı ve lā ʿayāluñ bigi ʿayāl cihāna geldi, didi. Andan soñra Şeybe yine döndi, Kaʿbeye geldi, 3 tavāf kıl-
S146b mağa meşgūl oldı. Andan / Ebü'l-Hasan eydür, rahımahu'llāh: Ol yılda kim Rasūl vucūda 4 geldi, bir kaç ʿalāmātı semāvī ve arāżī ʿalem içinde zāhır oldı. Evvel āyet-i semāvī zuhūra 5 geldi. Fīl kavmına ʿazāb indi. Aṣhāb-ı fīl helāk oldı. Ol yıllarda yağmur yağmamış-ıdı, 6 nebāt bitmemiş-idi, ʿazīm kaht ve kızlık yıllar-ıdı. Rasūl Ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, vucūda 7 geldügi yıl yağmur yağdı, nebāt bitdi, ucuzlık oldı. Mekke ehli Ebrehe malından 8 ganī oldılar. Bunca hayr kapuları dahı Mekke ehlinüñ üsdine açıldı. Bu dükeli Rasūluñ vucūdı 9 berekātından idi. Andan ol yıl içinde ne kim hayvānat kuzladı-y-ısa, ikiz kuzladı, cemīʿi ir-

kek 10 kuzladı. Hem Mekke şehrinde ol yıl içinde dört yüz oğlan vucūda geldi. Cemī'i müsülmān 11 oldılar, Rasūle yār ve sahābe ve mu'īn oldılar. İllā Ebū Cehl, la'netu'llāh, yalunuz oldı kim Rasūle 12 duşman kopdı. Rāvīler eydürler: Ebū Cehl Rasūlden yigirmi gün sonra toğdı. Ol yıl 13 toğan oğlanlardan kırk er oğlan ol gice vucūda geldi kim Rasūl vucūda geldi. Alardan 14 birisi 'Ammār İbni Yāsir idi, birisi 'Abdu'llāh bin Mes'ūd idi, birisi 'Osmān bin Mat'ūn-ıdı, birisi Habbāb 15 İbni'l-Ers idi. Bu dördi meşhūr sahābelerdendür. Bākısı anılası yirde anıla inşā'allāhu ta'ālā Ammā 16 Rasūl, sal-
Ü111b la'llāhu 'aleyhi ve ālihi ve sellim, ol gice kim / vucūda geldi, şeytān ve seytānun zürriyetleri, dahı div-
S147a ler, 17 perriler yirle gög arasında çığrışdılar, / feryād kıldılar. Ammā her ādamun kim kulağına alarun üni
T101a irişdi, 1 ya öldi ya delü oldı, illā Hak ta'ālā, celle senā'uhu, şeytānlarun āvāzını, kāhinler, cāzūlar kulağına 2 irişdürdi, ol tāyife işitdiler, divlerün ünini ancak. Ammā ol kāhin kim yarım adam-ıdı, cisminün yarusı yog-ıdı, adı Şık idi; Yemen ilinde 3 Rasūlun mevlūdi gicesinde iblīsün çığırduğın işitdi, ol gice öldi. Satīh kāhin kim Mekkeye geldi, 4 Mekkeden Şāma vardı, ol gice divlerün ünin işitdi, delü oldı, bir kaç gün ol 5 delülük hālında kaldı. Ol günlerde Anūşirvān-ı 'Ādil ün ilçisi geldi; Satīhı bir kafas 6 içine urdılar, Anūşirvāna iletdiler. Satīhun āhır-ı 'umrı kal-

mış-ıdı. Anūşirvān gördi kim Satīḥuñ āḫır ʿumrı-y-ıdı, gendüden ḫabarı yoġ-ıdı buyurdı kim kula- 7 ġından içerü çağırdılar eyitdiler: Fulān gicede Kisrānuñ eyvānı yarıldı, on dört küngüresi 8 yıḫıldı, kürsisi egildi, āteş-gedeler söyündi, ne sebebden oldı diyü kulağından içerü çağırdılar. Satīḥ 9 eyitdi: وَقَدْ وُلِدَ سَيِّدُ الْبَشَرِ وَمُخْتَارُ رَبِيعَهَ وَمُضَرَ سَيَمْلِكُ مُحَنَّكَ قَدَمَيْكَ وَسَيَضْرِبُ خَيْلُهُ 10 شَرْقًا وَغَرْبًا وَوَاللهِ نَبِيٌّ حَقًّا فَيَالَيْتَنِي كُنْتُ لَهُ مِنَ النَّاظِرِينَ لَاكُونَ مِنَ التَّابِعِينَ و 11 سَيُقْتَلُ فِي دِينِهِ مِنْ اَرْضِكُمْ

Ü112a S147b Satīḥuñ ölümi ol ḥāl birle oldı. / Ammā Zerkā delü oldı, dāyım ṭonın yırtar-ıdı, 13 yazılara ḳaçar-ıdı, ölince ol ḥāl birle ḳaldı. Ḳāle Ebü'l-Ḥasan el-Bekrī raḥımahu'l-lāh ol yılda 14 kim fīl Kaʿbeye ḳasd eyledi ve aṣḥāb-ı fīl Mekke üsdine geldi. Rasūl ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, ol yıl vucūda geldi. Fīl 15 Muḥarrem ayında, aḥad güninde, ayuñ on yidisinde Mekke üsdünde-y-idi. Muḥarrem ayınuñ hilāli Cumaʿa 16 gicesi görünmiş-idi اِجْتِمَاعُ كَائِنٌ Rabīʿü'l-evvel ayınuñ ictimāʿı, güneş birle Ḥamal burcında, yigirmi iki 17 derecinde ictimāʿ ḳıldı. Ol derece üzere güneş müstevli-y-idi. Ammā mevlūdi vaḳT101b tında bāḳī kevākibleri 1 yirlü yirinde yād idelüm: Züḥal ʿAḳrab burcında ṭoḳuz derecinde, ḳırḳ altı dakīḳasında-y-ıdı. Müşteri hem ʿAḳrab burcında, ṭoḳuz derecinde ḳırḳ ṭoḳuz dakīḳasında-y-ıdı.Merrīḫ 2 Seretān burcında iki derecinde ṭoḳuz dakīḳasında-y-ıdı. 3 Güneş Sevr burcında, dört derecesinde, otuz biş dakīḳasında- 4 y-ıdı. Zühre Sevr burcında,on derecesinde, on üç dakīḳasında-y-ıdı.Rācı-ʿı ʿUṭarıd Ḥamal 5 burcında, ṭoḳuz derecesinde, otuz altı dakīḳasında-y-ıdı. Ḳamar Esed burcında, yigirmi

biş 6 derecesinde, otuz biş dakīkasında-y-ıdı. Keyd Hamal burcında, yigirmi altı derecesinde, on 7 yidi dakīkasında-y-ıdı. Cevzehr, Sevr burcında, ṭoḳuz derecesin-
S148a de, on üç dakīḳasında-y-ıdı. 8 Yıl / ṭālı'ī, mevlūd ṭālı'ı biribirine muvāfıḳ idi. İsneyn gicesi ṭoḳuz sā'atında مِنْ شُهُورِ الْقِبْطِ 9 Ābrīn ayınuñ yigirmisin-
Ü112b de, Neysān / ayınuñ yigirmisinde, sene ثَمَانَ مِائَةٍ وَاثْنَيْنِ وَثَمَانِينَ 10 لِذِي الْقَرْنَيْنِ Birince tevārīḫda Ādem 'aleyhi's-selām hubūṭından ṭūfāna degin iki biñ 11 iki yüz elli yıl idi. Ṭūfāndan İbrāhīm Ḫalīl 'aleyhi's-selām mevlūdine degin biñ yitmiş ṭoḳuz yıl-ıdı. İbrāhīme'l-Ḫalīl mevlūdinden Mūsā peyġambaruñ mevlūdine degin biş yüz elli 12 yıl idi. Benī İsrā'ili Mūsā peyġambar alıp Mıṣrdan çıḳduġı vaḳtdan tā Süleymān peyġambar 13 'aleyhi's-selām Mescid-i Aḳsāyı 'ımārat ḳılınca altı yüz otuz altı yıl oldı. Mescid-i Aksā 14 bināsından tā İskender-i Yunānī taḫta oturınca, yidi yüz on yidi yıl oldı. Melik İskender 15 taḫta oturaldan tā 'Īsā 'aleyhi's-selām mevlūdine degin üç yüz altmış yidi yıl oldı. 16 'Īsā mevlūdinden Rasūl, 'aleyhi's-selām, hicretine degin biş yüz altmış dört yıl oldı. 17 Pes eyle olsa, Ādem hubūṭından Rasūl hicretine degin altı biñ yıl, daḫı yüz yitmiş biş
T102a 1 yıl olmış-ıdı. Rasūl mevlūdinden tā hicretine degin elli iki yıl ṭoḳuz ay yigirmi gün olmış-ıdı, 2 ṣalavātu'llāhı ve selāmuhu 'aleyhi ve 'aleyhim ecma'īn. Felek 'ilminden bu kitāb içinde bu 3 ḳadar söz söylendi ve'l-

ʿilmü ʿında'llāh. Bāḳī ḳamusından Allāhu taʿālā yigrek bilür. 4 Gözsüz yine söz evveline geldi. Çün ʿAbdu'l-muṭṭalib Āmine ḫatunuñ evinden yine 5 döndi, Kaʿbeye
S148b geldi, ṭavāfa meşġūl / oldı, üç güne degin hiç kemseneye bildürmedi. Niçe 6 kim ehl-i Ḥaram sorarlar-ıdı, Āmine ḫatunuñ ḥālını görmedük, aç mıdur, ṭoḫ mıdur hiç baḫmaduk, 7 isdemedük, didiler. Şeybe cemāʿatını sekidürdi, eydürdi: Anuñ üç güne degin işi 8 vardur. Çün
Ü113a kim / üç gün tamām ola, andan soñra siz anı bulasız, ol sizi bula, didi. 9 Çün üç gün oldı, melā'ikenüñ ziyāreti tamām oldı. Andan Āmine ḫatun 10 eydür: Havā yüzinden bir münādī nidā ḳıldı: Yā melā'iketü'r-Raḥmān siz inṣırāf oluñuz kim 11 nevbet insānuñ durur bu gez Mekke ehli gelsünler, ziyāret ḳılsunlar, dāyalar daḫı gelsünler 12 emzürsünler; baḫtulu ol gişi kim Rasūl anuñ ḳucağında bislene, saʿādetlü ol dāya 13 kim Rasūl anuñ emceginden süd eme, didi. ʿAbdu'l-muṭṭalib üç güne degin ṣabr eyledi, 14 dördünci gün seḥer vaḳtında Āmine ḫatunuñ ḳapusına geldi, kilid dili çıḳardı, 15 ḳapuyı açdı, içerü girdi. Āmine ḫatun ḳarşu yüridi. Şeybenüñ elin öpdi, Rasūli 16 Şeybenüñ eline sundı. ʿAbdu'l-muṭṭalib Rasūluñ mubārek cemāline naẓar ḳıldı. Rasūl 17 ceddinüñ yüzine ḳarşu tebessüm eyledi. Evvel naẓar kim Rasūluñ
T102b mubārek cemāline ḳıldı. ʿAbdu'l-muṭṭalib 1 naẓar ḳıldı, andan bağrına baṣdı, döne geldi, Āmine ḫatuna eyitdi: Yā Āmine ḫatun Ādem zamānından 2 bu devre degin cemīʿ-i

S149a dünyāya gelenler, yine dünyādan / gidenler ḳamusı bu cemāle ḥasrat 3 geldiler; yine ḥasrat gitdiler. Ḳısmatları olmadı kim göreler, ammā bu ḳısmat bize rūzı 4 oldı, biz gördük, didi. Andan Şeybe eyitdi: Yā Āmine ḫatun bu ṭıfla ne ad ḳoyalum, adın ne uralum, 5 didi. Āmine ḫatun eydür: Yā seyyid sen yigrek bilürsin, ammā ben gördügüm, işitdigüm 6 Muḥammed diyü, ziyāret iderler-idi. Bu üç gün kim yidi ḳat göğ firişteleri, sekiz 7 uçmaḳ ḥūrıları Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh diyü, biribirine muştıladılar; ziyāret ḳıldılar. Ayruḳ 8 ben bilmezem ne ad kim ururśın, anı sen bilürsin, didi. Şeybe eyitdi: Yā Āmine ḫatun ne kim dünyāya Rasūl 9 geldi, alara kitāb münzel oldı, cemīʿinde Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh ẕikr olundı. Ben daḫı 10 mevlūd gicesinde ṭağdan, ṭaşdan, ḳurudan, yaşdan, ağaçdan, yapraḳdan, dīvār- 11 dan, ṭoprakdan eyle işitdüm kim Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh vucūda geldi diyü, biribirine muştılarlar-ıdı. 12 Çün adı Muḥammeddür, Muḥammed olsun, didi. Ammā Āmine ḫatun ne kim mevlūd gicesinden 13 ol deme degin ʿacāyıb, ġarāyıb görmiş-idi, işitmiş-idi, cemīʿin ʿAbdu'l-muṭṭalibe ḫabar virdi. Şeybe daḫı 14 gördügin, işitdügin Āmineye söyledi, eyitdi: Yā Āmine ḫatun yaḳīn bildük kim āḫıru'z-zamān 15 peyġambarı Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh bu

S149b mevlūddür, hergiz buña gümānumuz / yoḫdur; ammā ol muʿcizāt- 16 ları kim gördük, ol ilāhī sözleri kim işitdük, anı kimseneye ḫabar virme; zīrā Kureyşüñ ʿaḳlına 17 bunuñ bigi sözler sığmaz, yalan çıḳarurlar, didi.

T103a Andan soñra Şeybe taşra çıkdı, 1 yüridi evlādına, aṣḥābına ḫabar virdi, bildürdi. Çün ḫalāyıḳ işitdiler erden, ʿavratdan 2 yügrüşdiler. Her kim Āmine ḫatunuñ evine içerü girdi, Rasūl heybetinden üsdine bir heybet 3 oturdı. Edeb birle içerü girdi, yine edeb birle taşra çıkdı. Daḫı her kim Rasūli eline aldı, ziyāret 4 ḳıldı, uçmaḳ ṭībларınuñ ḳoḫusı ol gişiye siñdi. Çün evine vardı kim ehline 5 ḫabar vire, evinüñ içi ʿıṭr ḳoḫusından ṭoldı. Ehl-i beyti sordı kim, bu görklü ḳohular 6 saña ḳandan diyü. Ol gişi eydür: Āmine ḫatun oğul ṭoğurmış, varduḳ anı ziyāret 7 eyledük, anuñ ṭībı ḳoḫusıdur kim bize siñdi, didi. Andan ḫatun gişiler yügrüşdiler, geldiler, ol 8 cemāli ve kemāli gördiler. Görenler ḥayrān ḳaldılar. Yidi güne degin yaduñ, bilişüñ 9 gelmegi, gitmegi idi. Ol yidi gün içinde ḫalāyıḳuñ sözi, gelecisi cemīʿi Rasūluñ 10 cemāli, kemāli, heybeti, ṣalābatı sözi-y-idi. ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ ḫatunları, oğlanlarınuñ 11 ḫatunları Āmine ḫatuna küsdiler, eyitdiler: Revā mıdur kim veledüñ Muḥammedi

S150a sünnet/ledüñ 12 sürmeledüñ, ḳumāşa sarduñ, ḳumāṭa bağladuñ, bize ḫabar ḳılmaduñ, didiler. Andan Āmine ḫatun, 13 Benī Hāşım ḫatunlarına mevlūd gicesi ne gördügin, ne işitdügin ḫabar virdi; ol 14 muʿcizātları, ol kerāmetleri kim görmiş-idi, ḳavma, ḳarāyıba bildürdi. Andan soñra ʿAbdu' 15 l-muṭṭalib ṭoy ḳıldı, dügün eyledi, Ḥıcāz vilāyetinde ne kim ʿArab ḳabīlesi var-ısa 16 oḫudı, ulu daʿvet eyledi, yidi gün cemīʿ-i arabı ṭoyladı; andan soñra havā ḳuşlarına 17 dāne saçdı, yırtıcı cānavarlara ṭavar boğazla-

T103b dı, ṭaġlarda, yazılarda gemişdi. ʿArabu'l-ʿurabānuñ 1 seyyidleri suvāl eylediler, ṣordılar kim yā seyyid-i Ḥaram katı māl ḫarc eyledüñ, ʿaẓīm velīme 2 kılduñ, bu yetīme iñen ʿızzat eyledüñ, nedendür, didiler. Şeybe eyitdi: Ol yetīmliginden ötürü kim daḫı benüm ḫānedānumda oġlancuḳ

Ü114b yetīm ḳalduġı / yoġ-ıdı, bu ṭıfl yetīm ḳalduġı-çun 4, atasuz olduġı-çun añā ʿızzat eyledüm, anı ʿazīz gördüm, didi. Bir sebebi daḫı oldur kim ol 5 nūr kim atadan ataya, oġuldan oġula mīrāṯ ḳalur-ıdı, alından alına naḳl ider-idi, bu yetīm ḳalan oġlanda 6 intihā ḳıldı, ṣāḥıb-nūr bu yetīmdür, didi.

ŞİʿR

bahr-ı remel feʿilātün fāʿılātün feʿilātün fāʿılātün

7 Budur ol ḫulāṣa'-i ḫāṣ budur ol emīni ḥażrat
Bunuñ-ıçun eylediler bize dünyā ehli ʿızzat

8 Ḳaluram bu işe ḥayrān ki bu cümle cāh birle
Ne sebebden öksüz oldı hele ẕī-ġarīb ḥikmet

S150b /9 Daḫı ilerü zamāndan ne kim enbiyā gelipdür
Diledi ḳamu Çalapdan kim olalar añā ümmet

10 Ne ki viribidi gögden ḫabar-ı ḫulāṣa münzel
Ḳamu kütb içinde añdı ki ḳılalar añā ḥurmat

11 Daḫı mevlūdi gicesi gereg-idi göz göreydi
Añā nice ḳulluġ itdi melekūt u ehl-i Cennet

12 Ne ki yidi gögde vardur melek ü mukarrabīnler
Kamusına destūr oldı kim ide anı ziyāret

13 Bu kamu celālet-ile bu kamu kerāmet-ile
Bu yetīmlig-ile neyçün dirile çeke mezellet

14 Dilegin ne bilelüm kim niçe olısar Çalabuñ
Hele dürlü dürlü gördük niçe muʿciz ü kerāmet

15 Ne ʿacab nişānları var ne ʿacab beyānları var
Kaçan-ısa olısardur bu cihānda ehl-i daʿvet

16 Aları ki mevlidinde göz-ile görip dururam
Dile gelür olur-usam kopa dünyāda kıyāmat

17 Bārı epsem olayım çün ol iş issi işin işler
Görelüm ki bu vucūddan ne görünisen işārat

T104a 1 Negr : Andan Mekke seyyidleri ʿAbdu'l-muttalibden sordılar kim yā seyyid ol mevlūd gicesi gördügüñ 2 muʿcizātlardan bize habar virgil, didiler. Andan ʿAbdu'l-muttalib mevlūd gicesi gendü gözi birle 3 ne gördise, dahı Āmine hatundan kulağı birle ne işitdi, cemīʿini Mekke
Ü115a ulularına söyledi. 4 İşidenler ol meclisde / hāżır olanlar kamusı hayrān kaldılar. Dükeli eyitdiler: Sadak, sözüñe 5 yā Şeybe, didiler. Zīrā bu mevlūdüñ vucūdı mubārek, talʿatı meymūn, kadamı kutludur, 6 didiler. Hele bir kaç gün ola kim dünyāya yüz görsetdi, niçe dürlü rahmat nişānların 7 kulavuz görsetdi. Kaht idi, kızlığ-ıdı,
S151a yağmur / yağmamış-ıdı, nebāt bitmemiş-idi, hayvān ve 8 insān kaht sebebinden kurumışlar-ıdı, kalmışlar-ıdı. He-

nüz ol kutlu yüzin görsetmedin 9 duşmanumuz helāk oldı, duşmanuñ mālı, niʿmeti birle bayıduk, ġanī olduk. Çün 10 mubārek vucūdı vucūda geldi, dünyāya kadam basdı, ol giceden berü gögden 11 rahmat indi, yağmur yağdı, yirden nebāt bitdi, dahı dört yañadan kārubān 12 gelü başladı, halk arasında ferah ve şāzılıh hāsıl oldı; bildük kim bu mevlūdüñ 13 yüzi kutludur, kadamı mubarekdür, didiler. Andan meclis tağıldılar; her biri gendü işine meşġūl oldılar.

ʿALĀMET-İ VİLĀT

Ammā rāvīler eydür kim 14 yir yüzinüñ melikleri biribirine ilçiler viribidiler, bitikler yazdılar; Rasūluñ mevlūdi 15 gicesinde ʿālemde ne nişānlar oldı, ne hareketler belürdi biribirine bildürdiler. Şöyle kim Kisrā 16 Anūşirvānuñ tākı yarıldı. Mecūsilerüñ tapduğı odlar söyündi. Sāva buhayrası soğuldı, 17 ʿacam iklīminden cihān meliklerine bu habarı bildürdiler. Yemen meliki Semāvedegi
T104b derbende 1 tağ yıhılduğını yazdı, pāzişāhlara viribidi, bildürdi. Taberiyye deñizi turuğup ahmaduğını 2 Taberiy-
Ü115b ye melīki yazdı, / cemīʿ-i meliklere bildürdi. Dahı her iklimde kim mevlūd gicesinde 3 ne ʿalāmetler kim göründi, ne nişāneler kim belürdi, anı tārıh yazdılar; dahı
S151b dünyā meliklerine 4 bildürdiler. Ol habarlar kim / bilgülü gişilerden işidürlerdi, gögden inen kitāb- 5 lardan Rasūluñ vasfını diñlerler-idi, ol vaʿde yirine geldi, ol habarlar ʿayan oldı.

HİKĀYET-İ RIŻĀ'-I RASŪL 'ALEYHİ'S-SELĀM

Kāle Ebu'l-Hasan el-Bekrī, raḥmahu'llāh, 7 kaçan kim, Rasūluñ mevlūdi üzere bir kaç gün geçdi. Ḫalāyıklaruñ gelmesi, gitmesi tamām 8 oldı. Ammā 'arab içinde bu kā'ide var-ıdı kim bir gişinüñ 'ayālı vucūda gelse anı dāyaya 9 virürler-idi, emzürdürler-idi. Anası emzürmek oğlanı 'arab içinde 'ayb-ıdı. Daḫı öksüz kalan oğlanı dāyalar 10 kabūl kılmazlar-ıdı, ḫōr görürler-idi. Dünyā ḫaşmatlarından bu dāya ṭutmaḫ daḫı bir ḫaşmatdur. Bir gün 11 Kureyş ululaı Şeybeden su'āl kıldılar kim yā seyyid niçün veledüñ veledi Muḥammed İbni 12 'Abdu'llāh içün marża'a ṭutmassın, didiler. Şeybe eyitdi: Belī dāya ṭutmaḫ revādur, ammā 13 yetīmdür diyü, degme dāya girişmez. Hem ben daḫı ayruluġına döyemezem, didi. Kureyş eyitdiler: Sen 14 ulu seyyidsin, senüñ veledüñ dāyada gerek, didiler. Andan rāvīler eydür: Ol yıl kim 15 Rasūl vucūda geldi, ol yıl Mekkede dört yüz er oğlan vucūda geldi. Kırkı Rasūl 16 vucūda geldügi gice vucūda
Ü116a geldi. Andan bir kaç günden / soñra birez oğlanlar daḫı ṭoğdılar. Ḥıcāz vilāyetine, 'arab ḫaylarına ḫabar oldı
S152a kim Mekke şehrinde / 17 bu yıl vilādet çok oldı, marża'alar, dāyalar isderler diyü, çav düşdi. Kızlık yıl-ıdı,
T105a ḫalāyıklar 1 buñalmışlar-ıdı yir isderlerdi kim gendülerin bisleyeler. Çün 'arab ḫaylarına ḫabar yitişdi, oğlan 2 emzüren ḫalāyıklar Mekke şehrine gelü başladılar. Bir gün Āmine ḫatun gendü ḫalvatında oturmış-ıdı,

3 Rasūli kucağında emzürü tururdı. Hātifden bir ün işitdi kim yā Āmine hatun Muhammedi 4 marżaʿaya virgil, dāya tutġıl diyü. Andan Āmine hatun eyitdi: Eyyühe'l-kāyıl veledüm Muhammed 5 kimsenüñ südüni kabūl eylemez, kimsenüñ emcegin emmez, bunuñ dāyası kim olısardur, ne kabīleden 6 marżaʿa bulınısardur, bāña habar viriñüz, didi. Hātifden yine āvāz geldi kim Benī Saʿd 7 kabīlesinden gerek bir hatun gişi gele, adı Halīme İbnet-ü Züveyp Es-Sa'diyye, Muhammedüñ 8 dāyası ol olısardur; Zinhār Muhammedi aña tapşur kim ala, ilede, emzüre, bisleye diyü hātif ısmarladı. Andan Āmine hatun hātif sözüni ʿAbdu'l-muttalibe söyledi. Şeybe eyitdi: 10 Zinhār yā Āmine hatun hātif saña ne kim işāret ide, anı yirine getürgil, illā kimseneye habar virmegil, 11 didi. Andan soñra çün şehre taşra kavmından marżaʿalar gelürler, oğlan toġan 2 evleri gezerler, isderler, Āmine hatun katına dahı gelürler, Rasūli kucaklarına alurlar, 13 yüzi-

S152b nüñ / nūrına hayrān kalurlar, ammā çün emeciklerin

Ü116b / Rasūluñ ağzına sunarlar. Rasūl 14 kabūl kılmaz, yüzin dönderür. Āmine hatun ol dāyalardan sorar-ıdı kim adıñuz nedür? 15 Her biri gendü adını eydür. Āmine görür kim bularda Halīme adlu yohdur, tatlu dil birle aları göndürür. Tā kim Benī Saʿd kabīlesine dahı habar yitişdi kim Mekke şehrinde bu yıl er 17 oğlanlar vucūda çoh geldi, marżaʿa isderler diyü habar yitişdi. Ammā

T105b aclıkdan kızlıkdan 1 tamarlarında süd bulunmaz-ıdı. Ha-

lāyık kaḥt u kızlık sebebinden buñalmışdılar. Allāhu taʿ-
ālā Rasūli 2 raḥmat viribidi. Çün Muḥammed vucūda geldi,
Ḥaḳ taʿālā raḥmat ḳapusını açdı, 3 yaġmur yaġdı, nebāt
bitdi, yir ṭamarlarına su yüridi, bıñarlar aḥdı, ḳuyular
ṭoldı, ṭavar- 4 lar ṭoydı, ṭamarlarında süd bol oldı, de-
ñiz yüzinde daḥı gemiler gelü başladı, ḥalāyıḳ 5 daḥı
ilerügi bigi azmaz, açmaz oldı. Ol cemīʿ-i ḫayr Rasūl
berekātından idi. Ammā Benī Saʿd ḳabīle- 6 sinde bir gi-
şi var-ıdı. Añа Ḥāriṯ eydürler-idi. Anuñ bir ḫatunı var-
ıdı, adı Ḥalīme ibnet-i Ẕüveyp, 7 uluca oġlancukları
var-ıdı. Ammā bir oġlancuġı ṭıfl-ıdı; süd emer-idi, adı
Ẓamra 8 idi. Ḳatı yoḫsul ḳavm-ıdı, māla, ṭavara güçleri
yitmez-idi, bir dişi eşecükleri var-ıdı, 9 ol daḥı aç-
S153a lıḳdan aruḫluḳdan ölmege ṭururdı, şöyle ṭarlıḳ, / taḳ-
sırlık içinde günleri geçer-idi. Çün yaġmur yaġdı, 10
Yirden ʿuşb ve nebāt bitdi. Ḥayvān cānavarlar dirlige
düşdi. Ammā yoḳsul ḫatun gişiler 11 Ḥalīme ḳatına gel-
diler, eyitdiler: Yā ibnet-ü Ẕüveyp iñen buñalduḳ, ṭaş-
ra yazıya çıḳalum, 12 birez ot otlayalum didiler, aldı-
Ü117a lar Ḥalīmeyi / ṭaşra yazıya çıḳdılar, ḥayvān bigi yir-
den ot 13 otladılar, ʿaṣr vaḳtında yine evlerine geldi-
ler. Ol gice Ḥalīme yaturken düş gördi, 14 düşi içinde
gördi kim gendüzi bir aḳar su kırañında ṭururdı; anı
gördi kim bir ḫūb ṣūratlu yigit 15 gelür, yüzi bedr aya
beñzer, Ḥalīmenüñ elini ṭutar, ol ırmaḫ kırañına getü-
rür, eydür: 16 Yā Ḥalīme ṭonuñı çıḳarġıl, daḥı bu su

içine girgil, yunġıl, didi. Halīme eydür: Düşüm 17 içinde ṭonumı çıḳardum, ol ırmaḫ içine girdüm, yundum, dir.
T106a Andan Halīme eydür: Baña ol 1 yigit buyurdı kim ol aḳar sudan içdüm, gördüm kim ol su bu dünyā sularına beñzemez, şeker 2 bigi ṭatlu, ḳar bigi soyuġ-udı. Andan ol sudan ṭaşra çıḳdum, ṭonumı geydüm, daḫı 3 ol ḫūb sūratlu gişi baña eydür: Yā Halīme irte yirüñden ṭurıcaḳ göresin, gendüzüñi 4 kim semrimişsin, etüñ ṭolupdur. Yā Halīme bu nişānlar sañā saʿādet nişānlarıdur. Yā Halīme gerek kim sen bir ṭıfla dāya olasın, emzüresin kim
S153b yir, 5 göġ ehli ol ṭıfluñ ṭufeylīdür. 91 / ṭıfl seyyidü'l-evvelīn ve'l-āḫırīndur, didi. Andan 6 Halīme uyḫudan uyanı geldi, çün yirinden ṭurdı, gördi, gendüyi ṭonına sıġmaz olmış, eti, teni 7 derisine ṭolmış, emcekleri ṭolu süd olmış, sūratı bir bedr aya beñzer. Andan ol dün 8 gelen ḳonşuları yine geldiler kim dünki bigi ot otlamaġa varalar, gördiler kim Halīme iñen 9 ḫūb olmış, teni, cānı sūratı, ḳatı maḥbūb olmış, sordılar
Ü117b eyitdiler: / Yā bint-ü Züveyp 10 ne sebebdendür kim aruḫ ve aç yatduñ, ṭurıcaḳ, ṭoḳ ve semiz ṭurduñ, didiler. Andan 11 Halīmenüñ ḥalāli Hāriṣ içerü girdi, Halīmenüñ ḥālına ḥayrān ḳaldı kim cismi 12 ṭolmış, cemāli ḫūb olmış. Daḫı ḳabīle ʿavratları cemʿ olmışlar. Alar daḫı ʿacaba 13 ḳalmışlar, Hāriṣ sordı, eyitdi: Yā Ümm-ü Zamra bu ne ḥāldur, ne ʿacab aḥvāldur, bize bir ḫabar 14 virgil, gendü ḥāluñdan şerḥ eylegil, didi. Halīme gice gördügi düşi söyledi, daḫı ol düşinde gördügi şaḫs 15 gendüye ne didügin ḥikāyet eyledi. Hāriṣ eyitdi: İşi-

dip tururuz kim bu yıl Mekke şehrinde er ʿayāllar 16 vucūda çok gelipdür, çevre ʿarab kabāyıllarında dāyalar, marżaʿalar Mekkeye varu tururlar, didi. Ammā 17 yā Halīme ben katı açmışam, tākatum kalmamışdur, taş-

T106b ra çıkup yüriyemezem, sen bu hatun gişiler-ile 1 yine

S154a taşra varġıl, birez yaş ot dirşürgil, getürgil, bişürgil yiyeyim; birez kuvvatlanayım, didi. 2 Halīme yine ol yoksul hatun gişiler birle ʿazm kıldılar, yine taşra çıkdılar. Alar 3 başladılar, ot dirdiler, yidiler; ammā Halīmenüñ karnı toh, emcegi tolu süd, illā halāli 4 Hāriş içün biraz ot cemʿ eyledi. Ol gün yine hātifden ün geldi kim yā İbnet-ü Züveyp, yā Halīme 5 saña düşüñ içinde eyitmediler mi kim Mekke şehrinde bir sāhıb-saʿādet oğlan vucūda 6 gelipdür, sen anuñ marżaʿası olısarsın, anuñ berekātından baylıġa, saʿādete irişiser- 7 sin diyü. Gendü dahı, bilesince gelen hatun gişiler dahı havadan āvāz işitdiler, bildiler 8

Ü118a Halīme düş gördügi girçeg-imiş. Eger / sorsalar kim hātif ne nesnedür, anı kāfirler dahı işidür- 9 ler midi diyü, su'āl kılsalar. Cevāb budur kim henüz Rasūl cihāna gelmedin ʿarab cemīʿi sanama 10 taparlar-ıdı, ol sanamlar içine iblīsler, cinnīler girürler-idi, söylerler-idi. Şöyle kim maʿrūf ve maşhūr- 11 dur, put-perestlere cinnīler, put içinde söyleyip kāfirleri azdurduġı kamu ʿālem 12 halkına maʿlūmdur. Yine ol cinnīlerden şeyātīnlardan kim sanamlar içinde söyler-

ler-idi, havā 13 yüzinden dahı kāfirlere çağırurlar-ıdı, müşkilleri olsa ḥal ider-idi. ʿArab ortasında hātifden, 14 havādan ün işitmek ṭaʾm degüldi. Çün Rasūl ana raḥmına düşdi, ayruḳ cinnī ṭāyifesi 15 göge yaḳın çıḳmadılar

S154b ve eger ḳasd ḳılsalar göge yaḳın varmaġa, firişteler/od birle atarlar-ıdı, 16 göyündürürlerdi. Çün divler firişteler ünin işitmekden maḥrūm ḳaldılar, ayruḳ 17 havādan kāfirlere hātif ün virmedi, muġayyabātdan ḫabar söylemedi. Bu gez çün kim Rasūluñ 1 vucūdı mevcūd oldı, ana

T107a raḥmına düşdi, her hātif āvāz virdi. مِنْ قَبْلِ الرَّحْمٰنِ
2 Ḥaḳ taʿālā ḥażratından destūr olur-ıdı, havadan melāʾike çağırur-ıdı, ya cinnīlerüñ 3 musulmānı āvāz virürdi. Şöyle kim Rasūl zamānında, havādan musulmān cinnīnüñ 4 söyledügi söz, bu kitāb içinde söyleniserdür, yirinde añılısardur. Anuñ-ıçun ʿulemā 5 eydip durur kim hātif bir firişte adıdur kim Ḥaḳ taʿālādan emr olıcaḳ āvāz virür, söyler; yaḫūz 6 her firişte, kim olsa, emr

Ü118b olıcaḳ / havādan āvāz virür, söyler. Dahı eydip durur-
lar kim cinnī- 7 nüñ musulmānı musulmānlara, kāfirleri kāfirlere söylerler, müşkil işleri ḥal eylerler. Bu ḳavluñ 8 iḫtilāfı çoḳdur. Çün Ḥalīme havādan āvāz işitdi kim yürigil, Mekkeye varġıl, ol 9 saʿādetlü sülāleyi emzürgil diyü. Ḥalīme tiz ol ḫatun gişiler birle evine geldi, ol 10 hātifden işitdügi ḫabarı yine ḥalāline söyledi. Ol bile varan ḫatun gişiler dahı söylediler. 11 Andan Benī Saʿd ḳabīlesine çav düşdi kim, Züveyp ḳızı

Halīmeye bunuñ bigi işāret 12 oldı, bunuñ bigi hayra yitişdi diyü, er ü ʿavrat ortasında söylendi. Kabīle kav-
S155a mı 13 bölük bölük gelürler, Halīmenüñ cemālin, / semizligin, sūratın temāşā iderler. Andan soñra 14 kabīle içinde çok hatun gişiler baydan, yohsuldan yarak kıldılar kim Mekkeye varalar, dāya- 15 lıġ ideler, oğlanlara marżaʿa olalar. Halīme Hārişe söyledi, eyitdi: Yā Ebā Żamra sen dahı beni alġıl, 16 Mekkeye varġıl didi; ola kim bu işāretden bir hayra yitişevüz, didi. Hāriş eyitdi: Yā Halīme ne 17 tavārumuz var kim seni bindirüp iledem ve lā zev ādemüz var kim yolda kūt eylene-
T107b vüz, didi. Halīme 1 eyitdi: Ben eyle toymışam kim eger aylar-ıla yimezsem bāña yiter, didi. Ammā senüñ-çün çāre kılalum, birez 2 zev āde bulalum tā buñalmayasın, yolda kalmayasın, didi. Hāriş eyitdi: Sāña binüt ne hāsıl 3 ideyüm ki binesin? Halīme eyitdi: Ol dişice eşecügümüze gāh binem, gāh yüriyem, didi. Halīme 4 halāli Hāriş birle bu sözdey-iken, kabīle hatunları cemʿ olmışlar, Halīmeyi göre geldiler. Halīme 5 bulara ikrām kıl-
Ü119a dı, / oturdılar, dahı söz açmadın, geleci itmedin, hātifden ün geldi kim 6 يَابَنِي سَعْدٍ تَخَلَّتْ عَنْكُمُ التَّرَحَاتُ وَهَطَلَتْ عَلَيْكُمُ الْبَرَكَاتُ بِرِضَاعِ مَوْلُودٍ ذِكْرُهُ 7 فِي السَّمٰوَاتِ عَالٍ وَفِي الْاَرْضِ الْمَدْحِيَّاتِ Çün ol hatun gişiler hātifden ol üni 8 işitdiler, turdılar, evlerine gitdiler, vardılar, erenlerine söylediler, eyitdiler: Bu gün üç gündür kim 9 hātifden işāret oldı, üç gez havādan āvāz geldi, bizi Mekkeye havālet
S155b eyledi, didiler; siz dahı 10/maslahat oldur kim bizi

Mekkeye iledesiz, ola kim ol saʿādet eyesi mevlūdi görevüz, ola kim bize nasīb ll ola, didiler. Andan yarak kıldılar, ne kim oğlan emzürür ʿavrat var-ısa, kamusın alıp yola çıkdılar. 12 Halīme eyitdi: Yā Hariş tur yarah kıl, biz dahı yüriyelüm didi. Hāriş eydür: Yā Halīme هَذِهِ الاَتَانَةُ 13 القَمْرَا لَمْ تَحْمِلْكِ Hāriş eyitdi: Bu behīme arukdur seni götürmez, nice ideyüm. Halīme eyitdi: Yā Hāriş 14 ol Kādir kim bir gice içinde beni aruk yaturdı, semiz tururdı, çirkin yaturdı, gökçek tururdı, 15 aç yaturdı, tok tururdı; ola kim ol ża'īfe gölücege dahı kuvvat vire kim beni götüre ilede. Zīrā bana işāret eyle 16 oldı kim Mekkeye varğıl diyü, ola kim ol saʿādetlü oğul bizüm elümüze gire, didi. Hāriş gördi, 17 kabīle kavm kimi at birle, kimi deve birle, hatun gişileri alıp yola girdiler. Hāriş dahı ol dişi-

T108a ce 1 gölücegi ilerü çekdi. Halīme üstüne bindi, oğlancuğı Zamrayı eline aldı. Alar kim ata deveye binmişler-

Ü119b idi, 2 sürdiler, ilerü geçdiler. Hālime Hāriş birle giride kaldılar. Ol eşecük arukdur, 3 kuvvatı yokdur, yüriyemez. Çün kāruvāndan girü kaldılar, bir dere ağzından bir gişi çıha geldi, 4 bir harba elinde bularuñ ardından yitişdi, ol gölücek karnına bir iki dürtdi, eyitdi: 5 Yā mubārek niçün kāhellik idersin hiç bilür

S156a misin kim sen kime varursın ya senüñ 6 üstüñe kim binserdür, didi. Andan Halīmeye söyledi eyitdi: Yā İbnet-ü Züveyp yüriñüz Mekkeye 7 varuñuz kim saʿādet kapu-

sı üsdüñe açıldı, daḫı yoḫsulluḫ göresi degülsin, sen ve senüñ 8 zürriyetüñ oğul oğula baylar ve munʿımlar māl ve memleket issi olısarsız. Dükeli ol mevlūd 9 berekātındandur kim cemīʿ-i yaradılmışuñ yigregidür, āḫırat sulṭānı ve dünyā begidür, raḥmatan 10 li'l-ʿālemīndür, seyyidü'l-evvelīn ve'l-āḫırīndur; anı sen emzürüsersin, didi. Ḥalīme eydür: Henüz 11 ol yigit söz söyler-idi kim ol ḳuvvatsuz eşecük, yorġalayu başladı, yügürü başladı. Ol yigit 12 ġāyıb oldı. Biz bir dem içinde yoldaşlarumuza irişdük, ḳāfilenüñ öñine geçdük, camaʿatumuz 13 söylendiler kim bu aruḳ aç gölücege neylediler kim tāzīatdan ḳatı gider, didiler. Biz geldük 14 imdi ʿAbdu'l-muṭṭalib ḥikāyetine: Kureyş bir gün Şeybeden su'āl ḳıldılar, eyitdiler: Yā Ebeʿl-Ḥāriṣ, 15 ol yetīm oğlancuġuñ adını ne urduñ, didiler. ʿAbdu'l-muṭṭalib eyitdi: Muḥammed İbni ʿAbdu'llāh 16 ad urdum, didi. Kureyş eyitdiler: Niçün atalaruñ, dedelerüñ adın urmaduñ, didiler. 17 ʿAbdu'l-muṭṭalib eyitdi: Ol adı
Ü120a / añа ben urmadum, Ḥaḳ taʿālā ezelden anuñ adını Muḥam-
T108b med İbni ʿAbdu'llāh 1 urdı, didi. Ḳureyş eyitdiler: Neden maʿlūm oldı sañа kim Ḥaḳ taʿālā anuñ adını Muḥammed 2 İbni ʿAbdu'llāh urdı, didiler. ʿAbdu'l-muṭṭalib
S156b eyitdi: / Ḳaçan Ādem peyġambar; ʿaleyhi's-selām, 3 yir yüzine inicek, bir ʿaẓīm nūr, Ādem Ṣafīnuñ alnında bile indi. Ādem ʿaleyhi's-selām, 4 ḥażrat-ı ʿızzatdan su'āl ḳıldı, eyitdi: Yā Rabbī, bu alnumdaġı nūr, ne

nūrdur, didi. Ḥażrat-ı 5 ʿIzzatdan nidā geldi kim yā Ādem ol nūr, Muḥammed bin ʿAbdu'llāh nūrıdur kim ḫātem-i enbiyā' 6 olısardur diyü, Ḥaḳ, celle celālühu Ādeme ḫabar virdi. Çün nūr Şīṯ peyġambara naḳl 7 eyledi. Şīṯ, ʿaleyhi's-selām, atası Ādemden su'āl eyledi, eyitdi: Yā ebeti bu ne nūrdur kim senüñ 8 alnuñdan benüm alnuma naḳl eyledi? Ādem, ʿaleyhi's-selām, eyitdi: Yā veledī, ol nūr Muḥammed İbni ʿAbdu'llāh 9 nūrıdur, didi. Andan oġuldan oġula, alından alına nūr intiḳāl ḳılurdı. Muḥammed İbni ʿAbdu'llāh 10, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellim, adı dillerinden bile intiḳāl ider-idi; tā bizüm atamuza degin ol 11 ad unıdılmadı. Çün nūr bize yitişdi, atam Hāşım bin ʿAbdimenāf baña vaṣıyyet bitigin 12 yazıcaḳ Muḥammed İbni ʿAbdu'llāh nūrıdur diyü, vaṣıyyet-nāmede bile yazdı.

NAZM

Bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

13 Degül benden ya atamdan işitdüm
Ya gendü gendüzümden bir iş itdüm

14 Ne kim peyġambar-ı mürsel gelipdür
Anı cümle ḫalāyıḳlar bilipdür

15 Ne kim gögden kitāb indi alara
Ya vaḥyı ya ḫıtāb indi alara

16 Alara Cebra'īl bildürdi anı
Ki dünyā cisminüñ kim oldı cānı

17 Bu cümle mevcūduñ mevcūdı kimdür
Bu cümle maḳṣūduñ maḳṣūdı kimdür

T109a Ü120b /1 Bu nūr ne nūr durur kim vāriş olur
Ḳaçan bu nūr issi bā'ıṣ olur

S157a /2 Adı kimdür, kimüñ oġlı olısar
Kimüñ ṣulbından iniser geliser

3 Cemī'-i enbiyāya söylenüpdür
Muḥammed ibni 'Abdu'llāh diyüpdür

4 Daḫı münzel kitāblarda yazılmış
Degül taṣnīf olupdur ya düzülmiş

5 Olupdur ṣuḥf içinde adı meṣṭūr
Daḫı Tevrāt içinde adı meẕkūr

6 Zebūrı Dāvud oḫıdı vü gördi
Muḥammed adını Cibrīle ṣordı

7 Ki bu kimdür ki ta'ẓīmı 'aẓīmdur
Bu 'ızz-ıla añılan gişi kimdür

8 Añа Cibrīl eydür iy ḫalīfe
Sañа eydeyüm işit bir laṭīfe

9 Bu ḳamu 'ızz u iḳbāl u ḫılāfet
Bu āvāz u neġam, lafẓ u faṣāḥat

10 Sañа anuñ-ıçun Ḥaḳ rūzı ḳıldı
Bu ḫōş üni muḥaḳḳıḳ rūzı ḳıldı

11 Kim anuñ menzilin kadrın bilesin
Aña medh eydici meddāh olasın

12 Kaçan Tevrāt kitābı indi gögden
Kelīm sordı cevābı indi gögden

13 Su'āl kıldı anı Mūsı' bni ʿImrān
Ki iy Hallāk u iy Sübhān ü sultān

14 Muhammed İbni ʿAbdu'llāh kimdür
Sorar müşkilini zīrā Kelīmdür

15 Cevāb indi Mūsāya Hak Çalapdan
Ki maksūduñ nedür işbu talebden

16 Ne isdersin, neyi bilmek dilersin
Geh ağlarsın gehī gülmek dilersin

17 Sorar mısın ki Ahmed ne gişidür
Nebīlerde Muhammed ne gişidür

T109b 1 Anı bir mīm ile mahcūb kıldum
Sizi tālıb anı matlūb kıldum

S157b /2 Kelīmümsin ulu peygambarumsın
Kamu ruslüm içinde serverümsin

Ü121a /3 Velīkin server ü sālār oldur
Kamūdan mukbil ü muhtār oldur

4 Şefīʿ oldur, refīʿ oldur, yakīn ol
Dürişgil zinhār aña yakın ol

5 Kim ol maḥlūḳ içinde muḥteremdür
Anuñ ümmeti merḥūm-ı ümemdür

6 Kelīm eydür ilāhī sen bilürsin
Ne kim diler-iseñ anı ḳılursın

7 Anuñ ʿızz u celāli ḥurmatı-çun
Anuñ aṣḥāb u āli ḥurmatı-çun

8 Kelīmüñe bu ʿızz u ḥurmatı ḳıl
Beni ol Muṣṭafānuñ ümmeti ḳıl

9 Ḳaçan ʿĪsā-yı Rūḥu'llāh geldi
Añа İncīl kitābı münzel oldı

10 Kitābında Muḥammed şerḥ-i ḥālın
Oḫıdı bildi ḳurb u ittiṣālin

11 Beşāret ḳıldı gendü ümmetine
Çü bildi Aḥmedi kim himmetine

12 Felek ʿilmin bilenler gög yüzinden
Ḫabar virdiler anuñ yılduzından

13 Adını eyitdiler atası adın
Anuñ şerḥin ü şeklin ü nihādın

14 Niçe biñ yıl ilerüden bilindi
Kitāblarda anuñ şerḥi ḳılındı

Nesr: 15 Kaçan kim ʿAbdu'l-muṭṭalib, Rasūluñ adını bahāne kıldı, illā anuñ maḳāmından, 16 menzilinden şerḥ u beyān eyledi, iñen ʿacāyıb ve ġarāyıb sözler söyledi. Çün Kureyş 17 bu ġarīb gelecileri diñlediler. Cemīʿ-i Kureyş bu sözlere ḥayrān kaldılar. Ḳāle Ebü'l-Ḥasan

T110a 1 el-Bekrī, raḥmahu'llāh, sīre kitābınıñ rāvīleri

S158a / böyle rivāyet kıldılar kim Rasūlden öñdin 2 ʿarabu'l-ʿurabā içinde üç ʿarabuñ adını Muḥammed urmışlar-ıdı. Ol üç gişiye 3 Muḥammed adını adamışlar-ıdı. Birine

Ü121b Muḥammed İbni ʿIdī İbni Sev'āt İbni Çeşm / dirler-idi. Ḥuleyf 4 İbni ʿAbdu'llāh ibni ʿUbeyde eydür: Sordum Muḥammed ibni ʿIdī ibni Sev'āt ibni Çeşmden kim 5 senüñ aduñı Muḥammed niçün virdiler, bu ad ġarīb addur, daḫı ʿarab içinde kimseneye adama- 6 mışlardur diyü sordum, didi. Muḥammed ibni ʿIdī eyitdi kim atam ʿIdī ve ʿarabdan iki 7 gişi daḫı bile yoldaş olmışlar, Şām vilāyetine sefer kılmışlar, meger bir deyr ḳatına konmışlar, 8 daḫı ʿarab dilince söyleşürler-imiş. Bir rāhib savmaʿ-anuñ dericesinden başını ṭaşra 9 çıḳarmış, sormış kim ne yir ʿarabındansız diyü. Bular eyitmişler kim Ḥıcāz ʿarabından- 10 uz dimişler. Rāhib eyitmiş: Yaḳın oldı kim sizüñ içüñüzden bir Nebī ẓāhır ola kim anuñ 11 adı Muḥammed olısardur. Daḫı bir sāʿat Rasūluñ, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellim, şerḥine vaṣfına meşġūl olmış. Andan soñra 12 Rāhib yine başını savmaʿasına çekmiş. Çün ol üç gişi evlerine geldiler üçünüñ daḫı 13 oġlı

toġdı adlarını Muhammed urdılar. Birisi ol-ıdı kim Muhammed ibni ʿIdī idi kim Ḫuleyf ibni ʿAbdu'llāh andan su'āl sordı. Gözsüz 14 eydür: Çün Rasūluñ, salla'llāhu ʿaleyhi ve sellim, mubārek adı añıldı, anuñ adı üzerine bir niçe
S158b 15 söz söylendi, / pes vācib oldı kim ḳalan adları daḫı şerḥ olına. Rāvīler eydürler kim 16 bir gün Rasūlden soñra bir cemāʿat naṣrānīler, ʿAbdu'llāh ibni ʿAbbās ḳatına geldiler, eyitdiler: 17 Yā seyyid-i ḳavmıḥ ʿĪsā ibni Meryemüñ, ʿaleyhime's-selām, seksen adı vardur, sizüñ Rasū-
T110b luñ niçe adı 1 vardur, didiler. ʿAbdu'llāh ibni ʿAbbās eyitdi: Bizüm Rasūlümüzüñ yüz seksen adı vardur, 2 didi. Naṣrānīler eyitdiler: Yā ibni ʿAbbās eyit görelüm işidelüm, didiler. ʿAbdu'llāh ibni ʿAbbās, 3 eyitdi, raẕıya'llāhu ʿanh, Adlarınuñ evveli: Nebī, Rasūl, Muḥammed, Aḥmed, Ḥāmid, Ḥamīd, 4 Maḥmūd, Cāḥid, Ḳāsım, Muḳassım, ʿĀḳıb, Ḫātım, Ḥāşir, Māḥ, Sirāc, Münīr, 5 Beşīr, Neẕīr, Dāʿı, Ḥād, Mühted, ʿUsri Yüsr, Vesīl, Ṣafī, Ṣāf, Ṣābır, 6 Ṣāḥıb, Ṣādıḳ, Nāṭıḳ, Muṣaddıḳ, Müzemmil, Müddeṯir, Ḫalīl, Ḥabīb, Celīl, Cemīl, Muṣṭafā, Müctebā, Murtaẕā, Muḳteda, Rāẕ, Muḫtār, 8 Nāṣır, Mustanṣır, Ḥāfıẓ, ʿĀdil, Nūr, Ḥuccat, Beyān, Burhān, Mü'min, Muṭīʿ, Muṭāʿ, Meẕkūr, Ẕākir, Vāʿıd, Āmin, Emīn, Azīz, Nāṣıḥ, 10 Mekkī, Medenī, Hāşımī, Ḳureyşī, Abṭaḥī, Ḥaramī, ʿArabī, Töhāmī, Zemzemī, 11 Yeṯrebī, İmām, Ümmī, Senaḥnaḥī, Raḥīm, Ra'ūf, Ḥarīṣ, ʿĀ'il, Ġanī, 12 Cevād, Fettāḥ, ʿĀlim, Muʿallim, Seyf, Ẓahr, Ṭāhır, Mutahhir, Fāẕıl, Mufaẕẕıl, 13 Mifẕal,
S159a Ḫatīb, Ṭabīb, Ḥasīb, Nesīb, Rakīb, Mücīb, / Faṣīḥ 14 Na-

sīh, Melīh, Sahīh, Takī, Nakī, Seyyid, Kā'id, Vāsıt, Mutavassıt Hakk, 15 Mübīn, Sābık, Şefī', Şāfi', Müteşeffi', Hāmīm, Tāsīnmīm, Tāsīn, Tāhā, Yāsīn, Eliflāmmīm 16 Eliflāmmīmsād, Eliflāmrā, Tenzīl, Muhallıd, Muharrim, Āmir, Nāh, Evvel, Āhır, Bātın, Zāhır, 17 Meşkūr, Şākir, Hāzı', Tllla Hāşı', 'Ārıc, Žābıt, Şehīd, Sa'īd, Müs'ıd 1 Mustakīm, Mustahlif, Zāyir, Nedīm, Rükn, Mürtecī, Rahmat, Mu'cize, Şerīf, 2 Hanīf, Münīf, 'Afīf, Latīf, 'Atūf, 'Āl, 'Ābid, 'Āžıd, 'Ārif, 3 Zāhid, Mācid, Emleş, Žahūk, Kā'im, Hāfız, Hafīz, Mahfūz, Muhtafız, 4 Bedī', Refī', Vā'ız, Belīğ, Bālığ, Mübelliğ, Muzahhır, Mu'lin, Āhız, Mu't, 5 Sāyık, Mecūd, Vefī, ve fi's-suhufı Būza ve fi't-Tevrātı Mīdmīd ve fi'z-Zebūrı 6 Nūrā ve fi'l-İncīli Hūra ve fi'l-Kur'ānı Ahmed, Muhammed ve fi's-semā'i Mahmūd ve fi'l-aržı 7 Beşīr ve 'Inde'l-cinni Nezīr ve fi'l-cennet-i Ebe'l-Kāsım ve fi'n-nāri Dā' salla'llāhu 'aleyhi 8 ve ālihi ve sellim.

Žarīr eydür: söz yine Halīme sözine geldi. Kaçan Halīme halāli Hāris birle 9 kārvāna yitişdiler, dahı ilerü geçdiler, yine kārvāndan ilerü Mekke şehrine yitişdiler, taşra bir yirde düşdiler. Mekke ehline habar oldı kim Benī Sa'd kabīlesinden 10 oğlan emzürici dāyalar geldiler diyü, şehre çav düşdi. Her gişinüñ kim dāya tutmağa 11 ihtiyācı var-ıdı, taşra geldiler; her bir gişi birisini aldılar, evlerine vardılar. Hiç kimesne 12 Halīmeye yakın gelmedi. Bir kaçlar dahı kim Halīme

birle bile kalmışlar-ıdı, alar dahı girdiler, 13 şehr içinde isdediler, buldılar. Bir iki dāya dahı Āmine hatun katına geldiler, girdiler. Āmine hatun ol 14 dāyalardan adlarını sordı, gördi kim hiç kimesnesinüñ adı Halīme degüldi, hiç 15 kankısına yol virmedi, hem dāyalara dahı eydürdi, kim benüm oğlum yetīmdür, atası yohdur, 16 dir-idi. Dāyalar,çün anı işidürler-idi, tıż tururlar-ıdı, yine giderler-idi. Zīrā cāhil kavm arasında 17 yetīmlik, yohsullık katı hörlıh ve eksüklüg-idi

T111b ve ol gişinüñ kim dīni dünyādur ve māldur, 1 kıblesi cāh ve ikbāldur; alar yetīmi hör görürler, yohsulı hakīr ve zelīl görürler; dahı ol 2 gişiler kim ehl-i dīndür ve yakīnları Hak ta'ālā hażratına yakındur; alar eydürler kim 3 eger yetimlik, yohsullık Allāhuta'ālā hażratında nākıslıh ve hörlık ve eksüklük misse-y-idi; 4 habībi Muhammedi Mustafāya virmeye-y-idi ve eger cāhuñ ve māluñ Hak ta'ālā hażratında 5 kadrı, kıymatı varmıssa-y-ıdı, anı iki cihān halkınuñ yigregi Muhammede vire-y-idi, anı 6 sāhıb-māl ve cāh kıla-y-ıdı. Pes her kim diler kim dīni dürüst ve īmānı sālim ola, 7 Ol gişiden ırah yürisün kim mālı ve cāhı ola, dahı ol gi-

S160a şi cāhil / ola, anuñ bigi gişiden 8 ırah yürümek gerekdür. Zīrā māl ve cāh kılıç bigidür. Kaçan cāhil gişinüñ eli kılıca 9 yitişe, kan döker, yol urur, mazlūmları incidür, miskīnleri üşendürür. Eger 'ādil 10 ve 'ākıl gişilerüñ eline kılıç virseler, cihād ider, ġāzılıh kılur,

musulmanlığa ard 11 ve arḫa olur. ʿĀḳıl ve ʿārif gişilerüñ mālı ve cāhı ilāhī olur, faḳırlaruñ puştu ve penāhı 12 olur. Ammā cāhil gişilerüñ çün aḳlı ve dīni eksükdür, mālı ve cāhı olsa, mütekebbir 13 ve mütecebbir olur, dīni eksüklügi ve īmānı nāḳıslığı yitmez, bu gez şeyḫlıḳ ve velīlik 14 daʿvīsin ider, zihī aḥmaḳ.

ŞIʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

15 Zihī ṭurfa ʿacāyıb ḥāl gördüm
Ki cāhil cāh birle māl birle

16 Velīlik şeyḫlıḫ daʿvīsin ider
Nice utanmaz ol bu ḥāl birle

17 Dīninden şorsa bir mes'ele bilmez
Diler görüne ḥāl ü ḳāl birle

T112a 1 Geçinüñ niçeme vardur saḳalı
Gişi ola mı ol saḳal birle

2 Musulman ol musulman ol musulman
Dirilme mekr ü ḥīlet al birle

Neṯr: 3 Çün ʿarab içinde yetīmlik, ḳatı ḫōrlıḳ ve eksüklüg-idi. Dāyalardan birisi Rasūle 4 yaḳın gelmedi. Ḥalīme ḥalāli birle ol gün ol gice mağbūn ḳaldılar. Kimse buları 5 ḳabūl ḳılmadı. Zīrā ṭonı esgi-y-idi, kir-idi, er ü ʿavrat iñen yalıncaḳ idi, ḥaḳīr-ıdı. 6 Çün

S160b ikinci gün oldı, Hāriṣ / Halīmeye eyitdi: Yā Halīme ol hātifden gelen 7 āvāzuñ, ya ol gice gördügüñ düşüñ burhānı ḳanı; ya ol yigit kim geldi, 8 bizi kāravāna yitişdürdi, şöyle ḫabar virdi kim ol ṣāḥıb-saʿādet mevlūd Mekke şehrinde size naṣīb olısardur didi, hiç belürmedi. Halīme eyitdi: Ben daḫı ol fikirde- 10 (y)em, bilmezem nice eyleyem, didi. Hāriṣ eyitdi: Bu vilāyetde Kureyş içinde ulu aṣl, ṣāḥıb- 11 saʿādet Benī Hāşımdur, Benī
Ü122a Hāşımuñ seyyidi ʿAbdu'l-muṭṭalibdür / didi. Ṭur örü ol seyyid-i Ḥaram 12 ḳatına varġıl, andan sorġıl, suvāl eylegil, ya gendü ḳatında var ola ya bilür ola kim gendü ḳavmında 13 emzüresi oġlan kimüñ ḳatında vardur, didi. Halīme ṭurdı, oġlı Zamrayı götürdi. 14 Hāriṣ ol gölücek ḳatında oturdı. Yüridi Halīme Ḥaram içine girdi, gördi: ʿAbdu'l-muṭṭalib Kaʿbe 15 dīvārı dibinde oturıpdur, birez camāʿat birle geleci ider Halīme ilerü geldi, Şeybenüñ 16 öñinde oturdı, ḥālini söyledi, eyitdi: Yā seyyid-i Ḥaram ben Benī Saʿd ḳabīlesindenem 17, marżaʿalıġa geldüm, benüm-ile gelenler, cemīʿi ḫayra yitiş-
T112b diler, ben şöyle maḥrūm ḳaldum, yā seyyid-i 1 mükerrem eger sizüñ ḳatuñuzda ya ḳavmuñuz ḳatında oġlan var-ısa emzürmeg-içün baña 2 ḳulavuzlayı virgil, didi. Şeybe eyitdi: Benüm ḳatumda bir yetīm vardur, benüm oġlumuñ oġlancuġı- 3 dur, atası ölüpdür ben atası yirinde kefīli(y) em eger aña rāżı olur-ısañ bismi'llahi. Halīme 4 eyitdi: Benüm ḥalālüm biledür, varayum ḥalālüm birle

tanışayum, didi. Şeybe eyitdi: Yaḫşı varġıl, tanışġıl,
5 rāżī olur-ısa yine gelgil, didi. Ḥalīme ṭurdı, Ḥāriṯ
katına geldi, Şeybeden işitdügi söz- 6 leri söyledi.
Ḥāriṯ eyitdi: Yetīm oġlanı hiç kimesne ʿarab içinde em-
zürmege aldugı yoḫ- 7 dur. Zīrā futūḥı eksük olur, ye-
tīm emzüren dāya, dāyalar arasında ḫōr olur, didi. Ha-
līme 8 Haramdan Ḥāriṯe dönicek ʿAbdu'l-muṭṭalib Āmine
ḫatun katına geldi, eyitdi: Yā Āmine ḫatun 9 Benī Saʿd
kabīlesinden katuma bir ʿavrat geldi, marżaʿalıġa, oġ-
lan emzürmege. 10 Ben Muḥammedüñ yetīmligini ḫabar vir-
düm. Eyitdi: Varayım ḥalālüm-ile tanışayum, didi. Ne
dirsin, 11 gelürse alayum, katuña getüreyüm mi? Āmine
ḫatun eyitdi: Baña hātifden ün geldi kim Muḥammedi 12
emzüren dāyanuñ adı Ḥalīmedür diyü, gör eger adı Ḥalī-
me alursa alıp gelgil, 13 didi. Şeybe yine döndi, Hara-
ma geldi. Ḥalīme daḫı Ḥāriṯ katında otururken kanı kay-
nadı, 14 emcegi sızıldadı, eyitdi: Yā Ḥāriṯ, ben bir
varayum, ol yetīm kalan ṭıflı göreyüm. Çün ulu aṣıldan-
dur, 15 ola kim ol saʿādetlü oġul ol ola, didi. Ḥāriṯ
destūr virdi. Ḥalīme ṭurdı yine, 16 şehre geldi, yolda
ʿAbdu'l-muṭṭalibe sataşdı. Ḥalīme eyitdi: Yā Seyyid-i
Ḥaram ol yetīmi baña görset, 17 bir göreyüm, didi. Şey-
be Ḥalīmeden adını sordı. Ḥalīme eyitdi: Adum Ḥalīme-
dür didi. Şeybe aldı, Ḥalīmeyi Āmine ḫatunuñ evine
S161b / getürdi. Çün Ḥalīme içerü girdi. 1 Ol Rasūluñ ṭībı
T113a ḳoḫusından Ḥalīmenüñ dimāġı ṭoldı. Ḥalīme ev içine bak-

dı gördi 2 kim evüñ bir bucağında aydınlıḫ vardur. Şeybe Āmine ḫatuna işāret ḳıldı, eyitdi: Ol Benī Saʿd 3 kabīlesinden gelen dāyayı uş getürdüm kim adı Ḥalīmedür didi. Āmine ḫatun Ḥalīmeye 4 ḳarşu yürüdi, elin aldı yuḫaru geçürdi, oturdılar. Andan Āmine ḫatun hātifden işitdügi 5 sözleri şerḥ eyledi. Andan Ḥalīme daḫı düş gördügin, hātifden āvāz işitdügin kim hātif gendüye ḫabar virmiş-idi kim 6 Mekke şehrinde bir saʿādet issi, humāyūn-sūrat issi; meymūn-ṭalʿat issi, dünyā issi, āḫı-
Ü123a rat issi / 7 dīn eyesi, şerīʿat eyesi vucūda gelipdür anuñ dāyası sen olısarsın, didi. Andan 8 Ḥalīme dizin çökdi, eyitdi: Ol saʿadetlü veledi baña getürgil, bir göreyim, didi. 9 Andan Āmine ḫatun vardı, Rasūli, ṣallaʾllāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, evüñ bucağından alıp 10 geldi, henüz uyḫudan uyanmadın şöyle uyurken Ḥalīmenüñ ḳucağına ṣundı. Ḥalīme 11 çün Ḥaḳ taʿālānuñ Rasūlini eline aldı, şaẕılıḫdan içinde yüregi oynadı, 12 ṭamarında ḳan ḳaynadı, süt döndi, ol demüñ içinde emcekleri ṭoptolu süt oldı. 13 Andan Rasūl uyḫudan uyan-
S162a dı. Ḥalīme yüzinüñ örtüsin giderdi. / Ḥalīme çün 14 Rasūluñ mubārek yüzine baḫdı, eyle ṣandı kim ḳucağında bir bedr ay yatur. 15 Ḥalīmenüñ yüzine ḳarşu Rasūl tebessüm eyledi. Rasūluñ iki ṭuṭağı arasından nūr yalabıdı. 16 ʿAbdu'l-muṭṭalib ḥayrān ḳaldı, eyitdi: إِنَّ هٰذَا الْوَلَدَ الْعَزِيزَ لَشَأْنٌ عَظِيمٌ Ḥalīmenüñ 17 içine Rasūluñ sevgüsi ṭoptolu oldı, sağ emcegini çıḳardı, ṣu birle yudı, Ra-

T113b sūluñ 1 ağzına sundı. Rasūl dahı bī-dırīğ emcegi ağzına aldı, emdi. Āmine ḫatun eyitdi: 2 Muḥammedüñ dāyası budur, didi. Zīrā Rasūl vucūda geldüginden berü ḫatun gişilerden 3 her kim Muḥammedi emzürmege geldiler, Muḥammed alarıñ emcegin almadı, emmedi. İllā bir ḫatun 4 gişinüñ kim, emīre'l-mü'minīn Ḥamza(y)ı emzürmiş-idi, ol ḫatun gişinüñ bir gez südini 5 emdi, illā maʿlūm olmadı kim, Ḥamzanuñ anası Hāle ḫatun / mı emzürdi, yoḫsa 6 ol dāya mı kim, Ḥamza(y)ı emzürmiş-idi, yoḫsa dōstlar ḫatunlarından ola kim, bir ḫatun 7 gişi Ḥamza(y)ı emzürmiş-idi, geldi bir nevbet Rasūli dahı emzürdi. Bu mesʾele kimseneye 8 maʿlūm olmadı. Ayruḳ Rasūl kimsenüñ südin emmedi. Āmine ḫatun eyitdi: 9 Çün senüñ südüñi bī-dırīğ emdi, pes Muḥammedüñ dāyası sensin, didi. Andan 10 Abdu'l-muṭṭalib Ḥalīme içün, ḥalāli Ḥāriṯ içün, oğlı Zamra içün geyesi ṭon ḥāżır eyledi. Benī Hāşım 11 ḫatunlarına ḫabar oldı kim Muḥammed İbni ʿAbdu'llāh Be-

S162b nī Saʿd ḳabīlesinden bir yoḫsul 12 / avratuñ südüni emdi diyü, ḳavmına ḳabīlesine çav düşdi. Ḫatunlar Āmine ḫatun ḳatına geldiler, 13 eyitdiler: Yā ümm-i Muḥammed, Muḥammed-içün marżaʿa bulundı mı? Āmine ḫatun eyitdi: Naʿam bulundı, 14 didi. Eyitdiler: Kimesnenüñ südüni ḳabūl ḳılmazdı, bunuñ nite ḳabūl ḳıldı, didiler. 15 Andan Benī Hāşım ḫatunları Ḥalīmenüñ üsdine dirildiler, oturdılar. Rasūl, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, Ḥalīmenüñ 16 sağ emceginüñ südüni emdi. Andan Hā-

lîme Rasūli sol yanına dönderdi, sol 17 emcegin çıkardı,
Rasūluñ ağzına sundı. Rasūl yüzüni dönderdi, almadı, em-
T114a medi. Hatunlar eyitdiler: 1 işde bunuñ dahı südüni red
eyledi, ayruğ emmez, didiler. Halîme yine Rasūli sağ
yanına 2 dönderdi, yine sağ emcegin ağzına sundı. Ra-
sūl derhāl emcegi ağzına aldı, emdi; çün yine sol 3 em-
cegin sundı, kabūl eylemedi. Halîme derhāl Rasūluñ aya-
Ü124a ğın öpdi, eyitdi: Uş 4 evvel günde ʿadl ve insāf / gör-
setdi, didi. Hatunlar eyitdiler: Ne insāf görsetdi, 5
ne ʿadl eyledi, didiler. Halîme eyitdi sağ emcegümi
gendü emdi, sol emcegümi benüm oğluma 6 nasîb kodı, di-
di. Andan Benî ʿAbdimenāf hatunları Āmine hatundan sor-
dılar kim 7 veledüñ Muhammedi bu marżaʿa birle viribir
misin kim, ala, gide didiler. Āmine hatun 8 eyitdi: Naʿ-
S163a am viribirem didi. Hatunlar eyitdiler: Yā Seyyide / bu
Seyyidüñ duşmanları çokdur, 9 didiler, nite endîşe kıl-
mazsın, korkmaz, kayırmazsın, didiler suvāl eylediler.
Āmine hatun 10 eyitdi: Anuñ-içun kim yakînum eyle dü-
rüst olup durur kim Muhammedüñ duşmanlarından 11 bek-
leyicisi çokdur, gendüyi saklayanları, hāfızları, nā-
zırları öküşdür.

ŞIʿR

bahr-ı hezec mefāʿîlün mefāʿîlün faʿūlün

12 Size maʿlum degül midür bu işler
Kim Ahmed aydan enver göründi

13 Göründi ġayb ʿālemden cihānā
Göründi gey muẓaffer fer göründi

14 Bañā ṣorūñ ki mevlūdi gicesi
Gözüme ol gice neler göründi

15 Alar kim yirden ü gögden uluydı
Anuñ katında bir kemter göründi

16 Yalunuz bir hüsünde bir ṣıfatda
Hezārān biñ hezār ʿasker göründi

17 Cevāhir saçdılar gögden aşaġa
Kaçan kim yirde ol gevher göründi

T114b 1 Yaradılmış kamu ġulġula geldi
Bañā ol gice yir maḥşar göründi

2 Kulaġum işidür taşdan dīvārdan
Sevinürler kim ol server göründi

3 Ġafil olmañ bu gice kim cihāna
ʿAẓīm bir ulu peyġambar göründi

4 Saṭīḥ kaçan Yemenden geldüginde
Kureyş içinde şūr u şer göründi

Ü124b /5 Bañā kaṣd itdiler kim öldüreler
Havadan ün irişdi er göründi

6 Kamu bī-hūş düşdi ussı gitdi
Dahı çevremde hiç gāfer göründi

7 Yā Zerḳā cāzu kim Mekkeye geldi
Ki fiʿl i fitneye mazhar göründi

S163b /8 Düzip Tükneyi baña viribidi
Görüñ ol gün ne kerr ü fer göründi

9 Eline ḥarba zaḫmı yirden irdi
Yiñinden sıçradı ḫancar göründi

10 Henüz dünyāya gelmedin bu mevlūd
Anuñ duşmanları ebter göründi

11 Kaçan dünyāya geldügi gicede
ʿAcāyıbdan ʿacāyıb-tar göründi

12 Baña oğlumdan ayruḫ kayġu yoḫdur
Ki maḫlūḳat añā çāger göründi

13 Negr: Andan Āmine ḫatun Halīmenüñ yarağın kıldı, bir meblağ akça ve ḳumāşlar 14 ve dikilmiş ṭon ve zevāde ḥāżır kıldılar. Andan Āmine şarṭ eyledi kim degme üç 15 ayda bir gez Rasūli görmege gişi viribiyeler; ḳumāşdan, akçadan bile ivireler. Andan 16 soñra Halīme Rasūli aldı, Ḥāriṣ ḳatına geldi. Ḥāriṣ baḫdı, Halīme elinde boḳça 17 birle ḳumāş, kīse birle akça gördi, sevindi.
T115a Andan Ḥāriṣ Halīme ḳucağında bir ṭıfl 1 gördi, ṣanasın kim bir ḳara bulut parası, bir bedr ayı ḳucağına götürüpdür. Ḥāriṣ sordı 2 eyitdi: Yā Halīme bu ne ṭıfıldur, bu kimdür kim, bunuñ şānı ve nişānı iñen ʿaẓīmdur. Halīme eyitdi: 3 Bu ṭıfl ol ʿaṭūf ve ḥalīmdür, ol raʾūf ve

ḥalīmdür, ol ra'ūf ve raḥīmdur. Bu ol yalğuz dāne ol dürr-i 4 yetīmdür. Ḥāriṣ turdı, karşu geldi, Rasūli
Ü125a Ḥalīme elinden aldı, göñline ṣāzılıḫ 5 toldı. / Andan soñra Ḥāriṣüñ himmeti bay oldı, ne iş kim tutdı, işi
S164a kolay 6 oldı. Andan Ḥāriṣ yine Rasūli Ḥalīme eline virdi. Gendü gölücegi ilerü getürdi, 7 Ḥalīmeyi bindürdi, Rasūli kucağına virdi, gendü oğlı Zamra(y)ı boynına götürdi yine 8 yoldaşları birle yola girdiler, yüridiler. Ammā ol gölücek kim Ḥalīme binipdür katı yüriyü, 9 yorğalayu başladı. Ḥāriṣ ol gölük ayağınca yüriyemedi. Cemā'at eyitdiler: Yā Ḥāriṣ 10 bu gölücek tiz yürir oldı, Ḥalīme başını yiñemez, sen daḫı bingil, didiler. Ḥāriṣ 11 gendü oğlı Zamra(y)ı boynına götürdi, ol gölüğüñ seferisi üsdine bindi. Gölücek 12 hiç kayurmadı, yorğalayup dükeli yoldaşlarından ilerü yüridi. Çün ol gün 13 konuk yirine menzile yitişdiler, kondılar. Ol ḫatun gişiler kim her biri bir ṭıfl oğlan 14 kabūl kılmışlar-ıdı, emzürürler-idi, Ḳureyş seyyidlerinüñ oğlanları idi. Ekṣer ulular 15 'ayāllarını Benī Sa'd kabīlesine virdiler. Zīrā kim 'Arab içinde ḥurmatlu kavm, heybetlü 16 cemā'at, şucā'atlu erenler, aṣılları arı aṣıl-ıdı. Bu nevbet daḫı çok er oğul-17 lar ısmarladılar, emzürmege, bislemege virdiler. Lā-
T115b cirem Rasūli daḫı Ḥaḳ ta'ālā 1 Benī Sa'd kabīlesine rūzī kıldı. Alarūñ katında bislendi. Ol marża'a ḫatun gişiler, ol 2 kondukları yirde biri birine ol aldukla-

rı oğlancukları görsetdiler, andan soñra dirildi-3 ler, eyitdiler: Yā Ḥalīme, yā ibnet-i Züveyp sen daḫı emzürmege alduğuñ oğlancuğı görset / görelüm, didiler. 4 Kaçan kim Ḥalīme Rasūluñ mubārek yüzüni / açdı, sanasın kim güneş bulıtdan çıkdı, 5 nūrını saçdı. Rasūluñ bakup yüzüni görenlerüñ göñlinden kayğu ve karañuluḫ 6 kaçdı. Ol ḫatunlar eyitdiler: Yā Ḥalīme biz kamumuz ivirip evümüzden cān atıp Mekkeye 7 geldügümüz ol-ıdı kim bu saʿādetlü oğul bizüm nasībumuz olay-ıdı. Zīrā bu yıl bilgi bilenler ḫabar 8 virmişler-idi kim Mekke şehrinde bir Ṣāḥıb-ı kırān er bir dürr-i yetīm gevher vucūda geliserdür 9 diyü söylemişler-idi. Kamumuz anı uma geldük, ammā senüñ nasībuñ oldı, ol nişān vir-10 dükleri saʿādetlü oğul bu tıfldur, didiler. Rasūli cemīʿisi sevdiler, ziyāret eylediler, 11 yine döndiler, yirlü yirine gitdiler; ol gice yine göçdiler, yola girdiler. Yayak yüriyen ḳavm görür-12 ler-idi kim Ḥalime bindügi behīme, her ne yirde kim ayağın baṣar daḫı götürür, yaşıllık olur, çemen 13 biter. Ḫalāyıḳ ʿacāyıba ḳalurlar biribirine görsedürler. Ḥalīme ḥalāli Ḥāriṣden rivāyet 14 ider kim Ḥāriṣ eyitdi kim her ne menzilde kim konduḫ yine göçdük, ol yir, ol menzil yaşarurdı, 15 çemenler çiçekler biterdi, her su ḳuyusına kim irişür-idük, su çekmege varur-ıduḫ, görür-idük kim su 16 ḳuyunuñ ağzına degin ṭolmış-ıdı. Ol cemīʿi Rasūl berekatından idi. Andan Ḥalīme rivā-

Ü125b
S164b

S165a yet eyler /, 17 eydür, ol gice kim Rasūl birle gendü evümüze, gendü vaṭanumuza geldük, ol gice Benī Saʿd
T116a S126a kabīlesinüñ 1 üsdünden / nūr gitmedi, aydınlıḫ eksilmedi. Çün irte oldı, her ev içinde kim şayru 2 varıdı, ṣıḥḥat buldı, yirinden sağ ṭurdı, her cism kim ża ʿīf-ıdı ḳavı oldı, 3 erden, ʿavratdan her biri göñlinde bir feraḥ buldı. Ṣanasın kim benüm evüme gögden 4 bir bedr ay düşdi, ya irteye degin bir yanar çırāġ ṣubḥa ḳavuşdı. Allāhu taʿālā raḥmat naẓarın 5 ol vilāyete gemişdi. Ḳurumış bıñarlardan ṣu geldi. Ḳurumış kuyulardan ṣu geldi, ṭoldı ve ol gün sağılur ṭavardan ḳatı 6 bol süd ṣağıldı. Sağılan süd daḫı bereketlendi. Çoḳ yiyen az yimek birle ṭoyar oldı. Az yimek bişüren çoḳ cemāʿatı ṭoyurup ṣavar oldı, 7 ol yıl az eken çoḳ maġal götürdi. Her kim ol yıl ticārete vardı, evine çoḳ māl getürdi. 8 Ḳunlacı ṭavarlar ikiz ḳuzladı. Ol yıl Benī Saʿdda her aġaç kim yire dikdiler, her dāne kim ṭoprāġa 9 ekdiler, tiz bitdi, bereketlü bitdi. Bu cemīʿ-i ḫayr ol yaradılmış yiñinüñ, āḫırat sulṭānınuñ ve dünyā beginüñ 10 kerāmetinden idi. Ol dükeli berekāt Muḥammedi Muṣṭafānuñ muʿcizātından idi ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellim.

ŞİʿR

bahr-ı mücteṣ mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün
(faʿlün)

11 Zihī ḳabūl u zihī sevgü vü zihī virmek
Zihī ʿaṭā vü zihī baḫşīş ü zihī iḥsān

12 Anuñ yüzini gören gişinüñ işi oñdı
Anı seven gişinüñ müşkili olur āsān

S165b /13 Ne yire basdı ḳadam ya oturdısa bir dem
Bulundı derde devā daḫı rencūra dermān

14 ʿAcab ne sevgülü ḳuldur ki ḳulluḳ eylemedin
Cemīʿ-i ḳullarına ḳıldı ol ḳulı sulṭān

15 Bu cümle cisme eger cān-ıla ṭurur dirlik
Velī ki cümle-i maḫlūḳ cānlarına oldur cān

Ü126b 16/Neşir:Andan Halīme gendüzi gördüginden rivāyet eyler, ḫabar virür, eydür: Ben Rasūli bisledüm. Ammā 17 arı bisledüm, laṭīf ve naẓīf bisledüm. Hergiz gen-
T116b düde tıfl ve ġayıṭ necāse görmedüm. 1 Belī bevl gördüm, ol daḫı bir vaḳt-ı maʿlūmda kim ḳaçan ol vaḳt olıcaḫ bevl ider-idi 2 tā irtesi ol vaḳta degin ayruḳ bevl itmez-idi. Ḳalan ṭıfıllar bigi hergiz ağladuğın 3 görmedüm. Andan yavuz ḳoḫu ḳoḫulamadum, yaman yiyi almadum. Ḳalan oğlancuklar bir haftada 4 ulalduğın Muḥammed İbni ʿAbdu'llāh bir günde ulalurdı, ḳalan oğlanlar bir ayda ulalduğın 5 Rasūl bir haftada ulalurdı, ḳalanlar bir yılda ulalduğın Rasūl bir ayda ulalurdı 6 Benī Saʿd ḳabīlesi, Rasūluñ mubārek ḳadamını sınadılar, bildiler kim kaʿbı mubārekdür, 7 ḳadamı ḳutludur,

devletlü ṣabāḥı vardur; güleç yüzlü, yiyni yılduzlu sülāledür. Gice yüzinüñ nūrından Ḥalīme evinde 8 çırāġ ḥācat degüldi yüzi münevver-idi, cismi muṭahhar-ıdı, alnı müzehher-idi, ṣaçı 9 muʿaṭṭar-ıdı. Çün bir yaşına degdi, biş yaş oġlan ulalduġınca, ulaldı. / Ḥalīmenüñ
S166a 10 evi ziyāret-gāh oldı. Kimüñ ṣayrusı olsa Rasūl öñine getürürler-idi, Rasūluñ 11 mubārek elini ol ṣayrunuñ üsdünden geçürürler-idi. Ṣayru ṣıḥḥat bulurdı, ḫōş olur-ıdı. 12 Bir gişi sefere gitse gelür-idi, Rasūluñ mubārek yüzüni görürdi andan yolına gider-idi, ol 13 seferden yine dönicek ḫayr ve bereket birle dönerdi evine gelürdi. Her kankı ṣaġılur ṭavaruñ 14 / kim südi eksilse, ṭamarında süd az gelse Rasūluñ mubārek elini anuñ üsdine degürseler, 15 ol ṭavaruñ südi bıñar bigi aḫar-ıdı. Her kankı ṭarlaya kim Rasūli iledürler-idi, ol bite durur, 16 yaşlıḫ içinde ḳorlar-ıdı. Ayruḳ yılda gelen muġallaca on muġalla gelür-idi. Eyle olsa Benī Saʿd 17 kabīlesinüñ cemāʿatı bayımağa başladılar. Hem ekin bereketinde hem ṭavar ṭamarında niʿmet-
T117a lere firāvān 1 oldı, mālları artdı, yürir ṭavarı uġrı iletmedi, yırtıcı cānavar yazıda yürimedi. Rasūl berekātından 2 hiç Benī Saʿd ziyāna ve zevāle ṣataşmadılar. Eger cemīʿ-i ḳabāyıl üzerine bir ṭarlıḫ gelse, ya bir maṣlaḥat-3 dan ötürü ḫalāyıḳ buñalsa, Rasūli ellerine götürürler-idi. Ḥaḳ taʿālā ḥażratına şefīʿ getürürler-idi; 4 cemīʿ-i maḳṣūdları ḥāṣıl olur-udı, ol ḳatı ṭar-

lıḳdan ḳurtulurlar-ıdı. Şöyle kim tiz ulaldı, 5 tiz yü-
S166b ridi, söyleyicek daḫı / ḳalan oğlancuḳlardan tiz söyle-
di. Ḥalīme eydür: Rasūluñ 6 dili ḳaçan söyleyicek dün-
yā sözin söylemedi. Evvel ki söyledi eyitdi kim اَللّٰهُ اَكْبَرُ
اَللّٰهُ اَكْبَرُ 7 اَللّٰهُ اَكْبَرُ Andan soñra eyitdi: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ
حَمْدًا كَثِيْرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا 8 كَمَا اَخْرَجَنِيْ مِنْ اَكْرَمِ بَيْتٍ وَاَظْهَرَ نُطْفَةٍ وَاَفْضَلَ مَقْدِمًا
Ḥalīme eydür: Ben ʿacab 9 gördüm, anuñ faṣāḥatını, ʿıbā-
Ü127b ratını. Çün ayaġa bindi, yüridi. Ḥalāyıḳ / iş güç 10
terkini urdılar, anuñ mubārek yüzini temāşā ḳıldılar.
Ulu yaşlu gişiler dāyımā gelürler-idi 11 anuñ cemāline
ḳarşu otururlar-ıdı, eydürler-idi: اِنَّ مُحَمَّدًا لَشَانٌ عَظِيْمٌ

NAZM

baḥr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

12 Ezelden çün ki maḥbūb oldı maḳbūl
Ḳamu taḥṣīl anuñ oldı maḥṣūl

13 Daḫı laʿl u daḫı incü taş olmaz
Ḳurımış köklü ağaçlar yaş olmaz

14 Daḫı yir göġ ola mı yāḫu göġ yir
Bu eblehler ne dürlü dürlü söz dir

15 Kimi kim Ḥaḳ taʿālā sevdi evvel
Gerekse söyle yüz dürlü müevvel

16 Daḫı red olası degüldür ayruḳ
Çün anuñ saʿdına sürildi buyruḳ

17 Kabūldur ol ḳabūldur ol ḳabūldur
Ezelden baḫtulu devletlü ḳuldur

T117b 1 Anı kim sevmediler, sevmediler
Velīkin ḳahrına hiç ivmediler

2 Añā ṭāʿat ve lā-ʿilm assı itdi
Cihāna reddi geldi reddi gitdi

3 Ḳabūl olan gişi red olmadı hiç
Niçe kim küfr ḳıldı anı derpīç

S167a /4 Ḳızıl altun-ıdı ise boyanmış
Birez yatmış uyımışdı uyanmış

5 Bu ḳamu ʿilm ü taṣnīf u geleci
Bu ḳamu terbiyetler ṭatlu acı

6 Ol uyurı uyarmaḫdur hemīn bes
Dimegil nā-kes ola cehd-ile kes

7 Ezelden kim şaḳī geldi uludur
Şaḳīnuñ cün büşi ḫōz bilgülüdür

8 Şaḳī çün kim ölüdür hiç uyanmaz
Şaḳī ḫōz özüni uyḫuda ṣanmaz

9 Ölüyi ʿilm-ile kimse uyarmaz
Kesilmiş eli kimse ḳola ṣarmaz

10 Ne kim peyġambar indi her zamānda
Uyurı uyaru geldi cihānda

Ü128a /11 Ezelden enbiyā bī-z̲ār geldi
Anuñ-çun her ne menzil geçdi bildi

12 Nite kim Muṣṭafānuñ sīretinde
Uyanukluḫ görürler ṣūratında

13 Görürler anda ṭıfluñ düzgüni yoḫ
Sözi aṣıllu sözdür gönli açuḫ

14 Ṭıfıllar bigi laʿb u lehve meşg̲ūl
Anı görmediler bir işde mechūl

15 Otursa yalunuz oturur-ıdı
Muḫāl sözler ḳatı götürür-idi

16 Giçicükdür velī iñen uludur
Zīrā baḫtı ezelden baḫtuludur

17 Zīrekler her bir işi ṭañlayanlar
Gişiyi cünbüşinden añlayanlar

T118a 1 Görürlerdi Rasūluñ deprenişin
Begenürlerdi her neylese işin

2 Sözi ṭatlu yüzi ḳutlu işi ṣag̲
Ṭıfıldur illā ululardan uyag̲

3 Eger söyletseler kim yā Muḥammed
Ne ḫōş ḫulḳuñ u ḫuyuñ var yā Aḥmed

4 Ne ʿākılsın ne ʿārifsin, nesin sen
Ki görmedük ṭıfılda senden aḥsen

5 Sözüñ derde devādur zaḫma merhem
İçüñ söyler neçündür dilüñ epsem

6 Yaluñuzluk sañā ʿādet olupdur
Senüñ göñlüñ ʿacab nirden tolupdur

7 İşidürdi tebessümler iderdi
Ya tururdı vü arḫuncak giderdi

8 Negr: Andan soñra Rasuluñ ceddi ʿAbdu'l-muṭṭalib her iki ayda bir gez, her üç 9 ayda bir gez Rasūli görmege gişi ivirürdi, nafaḳa içün māl kisve içün ḳumāş 10 viribirdi. Ammā Ḫaḳ taʿālā Rasūluñ anası Āmine ḫatunuñ, ya ceddi ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ 11 göñüllerine bıraḫmadı kim viribiyeler Rasūli getüreler, bir iki gün göÜ128b reler yine viribiyeler; 12 yāḫūẕ gendüler / atlanup varalar, göreler daḫı yine geleler. Allāhu taʿālānuñ dilegi anuñ 13 bigi oldı kim, Rasūluñ cemālini, celālini, anası Āmine ḫatun, ceddi ʿAbdu'l-muṭṭalib, 14 cemīʿ-i cemāʿatı görmeyeler, tā biş yaşına degin görmege arzu kılmayalar. Rasūluñ dāyası 15 Ḥalīme ḫalḳa şöyle ḫabar virdi kim ḳaçan Rasūl dört yaşına degdi, daḫı ṭoḳuz 16 aylıḫ oldı, yaʿni biş yıldan üç ay eksük yaşadı. Ḥalīme eydür: Ol biş yıl içinde rızḳımuz ḳatı bol oldı, atlardan develerden 17 süri-y-ile ḳoyunlardan naḳddan ve T118b cinsden evüm maʿmūr oldı, baylığımuz arab içinde 1 meşhūr oldı. İki oğlancuğum daḫı var-ıdı, ulucalar on yaşında, on iki yaşında. 2 Ol oğlancuklarum her gün ḳo-

yun güdmege varurlar. Koyun ve kuzı otarurlar. Yine Halîme eydür: Bir 3 gün aḫşam vaḳtıdur. Ol uluca oğlancuklarum koyun güdmekden yazıdan eve geldiler. Rasūl Halîmeden sordı, eyitdi: Yā ümmāh 4 bu benüm karındaşlarum gündüzle ḥayy içinde, ḳabîle arasında, ev çevresinde görinmezler; ḳancaru 5 varurlar, ne yire giderler didi. Halîme eydür: Fidāke ebî ve ümmî yā ḥabîbî yā ḳurrat-ü ʿaynî 6 Allāhu taʿālā senüñ berekātuñda, bizi ac-ıduḳ toyurdı, yalıncaḫ-ıduḳ ṭonatdı, 7 māl ve ṭavar bol virdi, bizi ḫalḳ arasında ġanî kıldı, bu uluca oğlanlarum kim, 8 senüñ ḳullaruñdur, gündüz varurlar ḳoyun güderler, ṭavar başarurlar, ol sebebden gündüz-9 le senüñ ḳullığuñda bulunımazlar, didi. Rasūl eyitdi pes insāf degül ki ben evde 10 oturam, gölge yirde, daḫı ṣovuḫ
Ü129a / ṣular içem, karındaşlarum varalar, issi güneşde göyineler, 11 issi ṣular içeler, bu iş mürüvvete sığmaz, didi. Evvel nevbet kim Rasūl dünyā maṣlaḥatında 12 söz söyledi, dünyā işine ḳarışdı; mürüvvet bābında söyledi, iş kim işledi, evvel 13 mürüvvet işledi. Andan Rasūl eyitdi: Yā ümmāh irte ben daḫı ḳarındaşlarum birle yazıya 14 ḳoyun güdmeye bile varuram, didi. Halîme eyitdi: Cānum sañā ḳurbān olsun, sañā hemîşe ḳurbān olan cān olsun yā Seyyidî, 15 yā Muḥammed sen benüm ḳatumda emānetsin, daḫı senüñ düşmānlaruñ ḳatı çoḳdur; 16
S118b ḳorḫaram kim ol yazı / yaban içinde sañā ziyān getüreler, didi. Rasūl eyitdi: Yā ümmāh benüm ḥāfıẓum, 17

nāṣırum muʿīnum Allahu taʿālādur, sen beni bekleyimez-
T119a sin beni, beni yaradan bekler ancaḳ sen daḫı 1 beni
añā ısmarlağıl, didi. Ḥalīme ayruḳ söz söylemedi. Zīrā
Rasūl Ḥalīme ḳatında 2 ulaldı. Rasūlden ol iş ṣādır ol-
madı kim Ḥalīme anı begenmeye, ya ol sözi 3 söylemedi
kim Ḥalīme anı menʿ eyleye ḳomaya, hergiz Rasūlden
anuñ bigi iş anuñ bigi söz vāḳıʿ olmadı. Ḥalīme daḫı
Rasūluñ mubārek ḫāṭırından 4 ḳorḫar-ıdı, Rasūlüñ sözü-
ni ḫılāf eylemez-idi. Ol gice geçdi, çün ṣubḥ oldı; Ḥa-
līme ʿādetince 5 Rasūli yirinden ṭururdı, ḳumāş geyür-
di, bilini ḳuşadı, gözlerini sürmeledi, ʿumrı 6 biş ya-
şına yaḳındur, illā ol uluca oğlanlar birle boyda bara-
bar, gevdede barabardur. Ṣana-7ṣın kim Zamra birle süd
emmedi, alaruñ birle emdi. Andan Rasūl ṣundı, eline
Ü129b bir / el aġacı 8 aldı, ol uluca ḳarındaşları ḳatına
geldi, ḳaṣd eyledi bile giddi. Ḳabīleden cemāʿat gördi-
ler kim 9 Rasūl ḳoyun güdmege oğlanlar-ıla bile gider;
geldiler, Ḥalīmeye eyitdiler: Yā İbnet-ü Züveyp 10 Mu-
ḥammed İbni ʿAbdu'llāhı niçün yazıya göndürürsin, di-
mez misin kim güneş yüzüni, gün 11 göyündüre, gendüye
issi geçe, didiler. Ḥalīme eyitdi benüm rıżalığum yoḳ-
dur, didi. Ammā gendü 12 diledi varmağa, ben daḫı anuñ
S169a sözüni ṣıyamazam, didi. Andan Ḥalīme oğlanlarına 13 ıs-
marladı, eyitdi: Muḥammedi gölge yirde saḳlañ, çevre-
sinden gitmeñ, didi. Andan alaruñ 14 birle gönderdi.
Çün ḳoyun sürüsi birle yüridi, ḳoyun otladuġı yire yi-

tişdiler. Halīme 15 hōz Rasūli gönderdi, illā gendü hiç ārām kılmadı, karār tutmadı, dāyım kalak içinde oldı, gah oturdı gah 16 turdı, gah yola karşu çıkar-ıdı. Gönlünden yüz dürlü endīşe geçerdi tā aḫşam 17 olunca. Çün aḫşam yakın oldı, Halīme Rasūle karşu yüridi, gördi kim
T119b oğlanları 1 koyunı sürmişler gelürler. Ammā Rasūl alardan ilerü yürir. Meger bir koyuncuğuñ ayağı 2 sınmışıdı. Rasūl anı süre gelürdi. Ol koyuncuk ardı, ayruk yüriyemez oldı. Rasūl 3 oturdı, mubārek eli birle ol sınuk ayacığını sığadı Rasūl berekātında ol koyunuñ sınuğ 4 ayağı bütün oldı, sağ oldı. Halīme yitişü geldi. Rasūl daḫı koyunı elinden koyu 5 virdi. Koyun yügürdi süriye karışdı. Halīme yitişdi Rasūluñ ayağına düşdi, 6 ağladı, eyitdi: Yā ḥabībī ben bu kadar senden ayru
Ü230a döyemezem, / didi, andan Rasūli bağrına 7 basdı, aldı Rasūli eve yakın geldi. Hay ehli, kabīle cemā'atı karşu geldiler, her biri bir dürlü 8 Rasūli oḫşadılar, ziyāret kıldılar, yine döndiler. Çün gice oldı, Halīme oğlı Żamradan kim Rasūl birle süd emmiş-idi, 9 sordı, eyitdi: Yā veledī yā Żamra bu gün seyyidüñ Muḥammedden
S169b ne nişānlar / gördüñ, 10 ne mu'cizāt görsetdi, bāña ḫabar vir, didi. Żamra eydür: Yā ana ol 'acāyıblar kim ben gördüm, 11 yüz yaşar gişi gördügi yoḫdur, didi. Halīme eyitdi: Ne 'acāyıb gördüñ, eyit işideyüm, didi. 12 Andan uluca oğlanları yitüşü geldiler. Yā ümmāh gör bize bu gün ne vāķı'a oldı; 13 kaçan kim bu seyyidümüz Muḥammed bizümle yüridi, tağ ve taş, kurd ve kuş ġulġu-

la geldi; ḥacardan, 14 mederden, şecerden āvāz geldi, faṣīḥ adam dili birle ḳarındaşumuz, ve seyyidimüze selām virdiler. 15 Biz şöyle ḥayrān yanınca bile yürirüz. Çün ḳoyun otladuġı yire yitişdük ḳarşudan dereden bir 16 arslan çıḳdı. Bizüm dilümüz bağlandı. Ḳoyunlarumuz ürkdi, yazıya ṭaġıldı. Muḥammed ol 17 arslana ḳarşu yüridi. Ol arslan Muḥammedi göricek dilin çıḳardı, Muḥam-
T120a mede ḳarşu yalındı. Muḥammed 1 ilerü yüridi, arslanuñ ḳulaġını ṭutdı, bir iki söz söyledi. Arslan yüzüni gögsini 2 yire sürdi, yalındı, ḳuyruġın buladı, yine geldügi yire gitdi, ol dere içinde 3 belürsüz oldı gitdi. Andan soñra bizüm ʿaḳlumuz başumuza geldi, koyunlaru-
Ü130b muzı divşürdük, 4 Muḥammedden su'āl ḳılduḫ kim/ol arslana ne söyledüñ, ne didüñ kim yine döndi, geldügi yola 5 girdi gitdi, didük. Andan Muḥammed eyitdi: Arslanuñ ḳulaġın ṭutdum, eyitdüm: 6 Benüm kerāmetüme ayruḳ bu vilāyete gelmegil, bu yörede yörenmegil, didüm; işde gitdi, ayruḳ gelesi degüldür, didi. 7 Andan Ḥalīme oġlanlarına ısmarladı eyitdi: Bu sırrı daḫı kimseneye söylemeñüz didi; 8 olmasun kim duşmanlar işideler, anuñ ḳaṣdın ideler, didi. Andan soñra Rasūl dün gün 9 ḳoyun güdmege meşġūl oldı. Andan Ḥalīmenüñ oġlanları Rasūlden ne kim 10 ʿacāyıb, ġarāyıb görürler-idi ve ṭañ ṭañsuḫ geleciler işidürler-idi; gelürler-idi, analarına ḫabar virürler-idi. Elbette ḫabar şāʿ olmayınca, söylenen söz bilinmeyince olmas. Ḥalīme 11 endīşeye düşdi eyitdi: Vācib oldı kim Muḥammedi ehline ile-

dem, didi. Halk içinde 12 iñen çavladı, olmasun kim bir hasūduñ hasadı irişe, bir duşmanuñ mekrine sataşa benüm 13 yüzüm ʿAbdu'l-muttalibden kara ola, didi. Bunuñ bigi endīşe Halīmenüñ gönlinde 14 bitdi, ol gice ol fikr-ile yatdı. İrtesi Rasūl yine koyun güdmege gitdi. Halīme 15 ol endīşe kılduğını halāli Hāriṣe söyledi. Hāriṣ eyitdi: Maslahatdur, zīrā cemīʿ-i 16 marżaʿalar emzürdükleri oğlanları hasımlu hasmına iledürler dir; sen dahı 17 boynuñı derekeden çıkarğıl, didi.

T120b Bular bu gelecidedür kim Halīmenüñ giçicük oğlı 1 yügürü yügürü gelür, çağırur yā ümmāh, yā ümmāh. Halīme anı işitdi, yügürü karşu yürüdi, eyitdi: Hey ne 2 oldı

Ü131a didi. Żamra eydür: İki gişi karındaşum / Muhammedi tutdılar, aşağa basdılar, bıçak birle 3 karnını yardılar, didi. Miskīn Halīme anı işitdügi sāʿat feryāż eyledi; yüzin 4 yırtdı, yahasın yırtdı, başı açuk, yalın ayak yügürdi, gitdi. Andan Benī Saʿd kabīlesine habar oldı kim iki gişi geldi, Muhammedi öldürdi diyü çav düşdi. Erden 6 ʿavratdan kimsene kalmadı, kimi atlu, kimi yayak Halīme ardınca yügrüşdiler, zīrā dükeli Rasūli 7 severler-idi, bir saʿat görmeseler görmege iverler-idi. Rasūluñ kadamı bulara mubārek olmış-ıdı. Sayrusı sağ, yoksulı bay olmış-ıdı. Cemīʿinüñ elindegi 8 işleri kolay olmış-ıdı. Evvel Rasūle Halīme yitişdi, gördi. Rasūli sağ, esen bir seyl 9 yolında, bir yumşacuk kum üsdünde otururdı. Halīme yügürü geldi, Rasūluñ üsdine düşdi, 10 bağrına basdı, kuçdı, ağladı. Andan Halīme

gendüzin dirşürdi, el urdı Rasūluñ karnını açdı, gördi
11 kim mubārek cismi sağ, esen karnı bütün. Andan ki
Halīmenüñ göñli imīn oldı, oturdı, 12 eyitdi: Yā habī-
bī yā kurrat-u ʿaynī, yā Muhammed karındaşuñ Żamra gel-
di, bir demreni ağūlı oḫ birle yüregümi deldi, ol ne
13 acı ḫabar-ıdı, ne-y-idi, didi. Rasūl eyitdi: Neʿam
Żamra girçek söyledi, didi. Halīme eyitdi: 14 Pes bize
hikāyet eyle, ḫabar vir işidelüm, didi. Rasūl şalla'l-
lāhu ʿaleyhi ve sellim eyitdi: Yā ümmāh 15 iki gişi
geldiler, ʿazīm heybetlü, şalābatlu gişiler, līkin
yüzleri aydan arı güneşden 16 münevver. Birisi beni
Ü131b / aşağa yaturdı, daḫı gögsümden aşağa karnumı göbegü-
me degin yardı, ammā hiç17 kan çıkmadı, ağrımadı, acı-
madı; elini karnum içine şokdı, içümden bir pāra kan
T121a göynügi 1 bigi kara nesne çıkardı, yazıya şaldı, andan
bağrumı, yüregümi içümden taşra çıkardı; 2 andan yüre-
gümi yardı, yüregüm içinden daḫı bir pāra yi-
ne kara nesne çıkardı; anı daḫı 3 yazıya atdı. Andan
ol bir yoldaşı koynından bir ıbrık çıkardı, ak incü-
den, 4 geldi, yüregüm, bağrum üzerine ol ıbrıkdan su
koydı, illā ol dökilen sudan 5 nūr yalaburdı. Çün ci-
ger- mendi ol nūr su birle yudılar. Andan ol yüregümi
elinde tutan 6 gişi, barmağından bir yüzük çıkardı;
daḫı ol yüzük birle yüregüm üsdine bir 7 ḫatm urdı,
eyitdi: Yavuz endīşe göñlüñe girmesün, dünyā muhabba-
tı içünde yir eylemesün, 8 didiler. Andan yüregümi,
bağrumı yine yirine kodılar. Andan ol birisi elini

karnum üsdine 9 sığadı, ol yardukları yir yine bütün oldı. Andan Rasūl eydür: Ol iki gişi beni iki 10 gözümde öpdiler, andan ikisi dahı göge çıkdılar, didi. Andan Benī Sa'd kabīlesinüñ 11 cemā'atı yitişü geldiler, eyitdiler: Ne hikāyetdür, hāl nice olmış diyü, Halīmeden sordılar. Halīme 12 ne kim Rasūlden işitmiş-idi, bir bir bulara habar virdi. Halāyık iki bölük oldılar. Birinçesi 13 eyitdiler: Ol Rasūl-i mükerrem ve nebiyy-i muhterem, ol ulu peygambar kim Benī Hāşım içinde 14 zuhūra geliserdür, budur, didiler. Birinçesi eyitdiler: Bu 'azīm kāhin, sāhir, ulu cāzu
Ü132a / kapısardur, 15 didiler. Alar kim yahşı zan eylediler, Rasūl dīn da'vetin kılıcah geldiler, īmān getürdiler, musulmān 16 oldılar. Alar kim inkār kıldılar, yavuz zu'm eylediler, yine da'vet vaktında dahı inkār
17 kıldılar, kāfir kaldılar. Andan halāyık yine evlü
T121b evine tağıldı. Halīme halāli Harise 1 eyitdi: Yā Hāris vācib oldı kim Muhammedi ehline iledevüz, tapşuravuz, didi. Hāris 2 eydür: Maslahat eydürsin, eyle idelüm, didi. Andan aldılar Rasūli evlerine geldiler, yol 3 yarağın kıldılar. Bir nākaya Hāris, bir nākaya Halīme bindi. Rasūl gah Hāris birle 4 binürdi, gah Halīme birle binürdi, yola girdiler, yüridiler; arab haylarından bir hayya irişdiler kim 5 ol hayya Lüheyb dirler-idi. Meger anda bir kāhin var-ıdı kim çok yaş yaşamış-ıdı, uzun 6 'umur görmiş-idi. 'Arabdan bir cemā'at anuñ üsdine cem' olmışlar. Ol kāhin 'arablara 7

Rasūluñ vaṣfını, söyleyi ṭururdı. Anuñ ġazā kılduġını, māl neheb eyledügini, yiñi şerʿ, yiñi 8 dīn, yiñi kavāʿıd koduġunı şerḥ eyleyi ṭurur ki nāgāh Ḥalīme ve Ḥāriṯ ikisi develere binmişler, 9 Rasūl Ḥāriṯ ileyinde oturmış, yüziniñ nūrı güneş nūrına ġalaba eyler; geldiler, ol ʿarab 10 cemāʿatınuñ öñinden geçdiler, Rasūluñ nūrı ol cemāʿatuñ gözine ʿaẓīm göründi. 11 Ol müneccim Rasūli göricek feryād kıldı, eyitdi: Yā ḳavm tiz ol gişi elindegi oġlanı 12 öldürüñ, didi, ḳanını döküñüz, yoḫsa ol sizi öldürür, ḳanuñuzı döker, didi. 13 ʿArab-
Ü132b lar / eyitdiler: Bu ne oġlandur kim anı bize öldürdürsin, dididiler. Kāhin eyitdi: Ol 14 vaṣf eyledügüm, ṣıfatını şerḥ eyledügüm peyġambar ḳopan oġlan budur kim mülküñüze 15 mālik olısar; ulularuñuz, seyyidlerüñüz bunuñ elinde hālik olusardur. Budur ol seffāk, 16 hettāk, ḳattāl kim oġlanlaruñuzı ḳullanısar, mālıñuza, mülkünüze ḥükm idiser, 17 ṣanamlaruñuzı, ṣındurısar, ḫalāyıḳı gendüniñ dīnine dönderiser, ḳavlına inandurı-
T122a sar; tiz 1 ırak gitmedin irişüñ, öldürüñ, didi. Andan ol ḳavm yügrüşdiler, Ḥāriṯüñ ve Ḥalīmenüñ 2 ardına düşdiler. Ḥāriṯ gördi kim ḫaydan bir bölük cemāʿat atlu ve yayaḳ çıḳdılar, gendü-3 lerüñ ardınca gelürler. Ḥāriṯ Ḥalīmeye söyleyince kim uş ardumuzdan cemāʿat gelür 4 diyince, develer kim binmişlerdür, eyle götürüldüler kim girüden ne yayaḳ irişdi ve ne 5 atlu Mekkeye degin ol mubārek devecükler sürdiler. Çün Mekke şehrine yitişdiler, şehrden ṭaşra 6 bir yirde ḳondı-

lar. Hāriṣ devecükler katında oturdı. Halīme Rasūli çıgnine götürdi 7 aldı, Kaʿbeye getürdi, Haram işiginde Rasūli çigninden aşağa ḳodı. Halīme yalun̄uz Haram 8 içine girdi, yaʿnī kim Kaʿbe(y)i ṭavāf eyleye, sanamlar ileyinde secde eyleye, ol şükrāneye kim 9 Rasūli biş yıl bisledüginden soñra ehline ve anasına selāmat ḳavuşdurdı. Çün 10 ṭavāf eyledi, ziyāret ḳıldı, yine döndi, Haram işigine çıḳdı, Rasūli bulamadı, dört
Ü133a 11 yaña baḫdı göremedi, sordı hiç görmiş gişi / çıḳmadı; yügürü Hāriṣ ḳatına 12 geldi, Rasūli sordı. Hāriṣ eyitdi: Bunda gelmedi görmedüm, didi. Halīme 13 ağlayu yine döndi, Haram çevresinde istedi bulamadı; feryād eyledi, ṭonın paraladı, yüzüni 14 yırtdı, başını açdı, yirden başına ṭoprak saçdı; niçe kim yügürdi sordı bulamadı, ḳancaru 15 gitdügin bilemedi. Mekke şehrine çav düşdi. Halīmenün̄ çığlığın işiden çevresine 16 üşdi. Bir aḳ sakallu ḳoca Halīmeye irişdi, Halīme(y)i ilerü oḫıdı, eyitdi: Ne ḳatı ağlarsın 17 ne yavu ḳılduñ, didi. Halīme Rasūli yavu ḳılduğın ḫabar vir-
T122b di. Ol ḳoca Halīme(y)i aldı, 1 Haram içine girdi, eyitdi: Gel seni alayum ol ṣanam-ı ʿuzzā ḳatına iledeyüm, senün̄ yitügüni sana 2 bulı virsün, didi, zīrā bu cümle ʿarabun̄ müşkili anun̄ ḳatında ḥal olur, dükelinün̄ 3 yitügini ol bulur, didi. Ol ḳoca Halīme(y)i aldı, ʿUzzā ḳatına girdi. Ḳoca ol put ileyinde 4 secde eyledi. Yā ilāhunā, yā ʿUzzā bu ʿavrat ḫalāyıḳ Halīme(y)i Saʿdiyyedür; ḳatında bir yetīm 5 oğlan var-ımış,

Benī Hāşımdan emzürmege almışmış, adı Muḥammed İbni ʿAbdu'llāh dirler-imiş; bu gün 6 getürmiş kim ehline ısmarlaya, Ḥaram işiginde yavu ḳılupdur zārılanur, aña ol yetīmi yir 7 bulı vir, didi. Andan ʿUzza ol turduġı yirde yüzi üstine düşdi. Ḳalan ṣanamlar 8 daḫı cemīʿi yüzin ḳoyı aḫtarıldı. Andan ʿUzzā ādam bigi dile geldi, faṣīḥ söyledi, eyitdi:

ŞİʿR

Bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Ü133b /9 ʿAcab söz söyledüñ iy pīr-i nādān
Meger eblehsin ü bī-ʿaḳl u ḥayrān

10 Bilür misin ki ṣorduġuñı kimdür
Cihānda ne gişi kopar ol oġlan

11 Yine ejdehā ḳuyruġın ḳaşırsın
Bize oda ṭutuşmaḳ bundan āsān

12 Uyır arslanı uyarmaḳ dilersin
Gişiye böyle mi söyler söz insān

13 Bizi maʿzūl iden bu menziletden
Żelīl ü ḫōr iden ṭoprağa yiksān

14 Bu olısardur āḫır iy ḫired-mend
Cihānda ṣāḥıb-ı muʿciz ü Ḳur'ān

15 Kamu erkānları mahv idiserdür
Yiñi düzgin düziser yiñi erkān

16 Deñizler katradur anuñ katında
Tıfıldur mektebinde pīr-i keyvān

17 Anı sultān kılıp tururlar-ıdı
Dahı düzgüne gelmedin bu eyvān

T123a 1 Anı yavı mı vardı sanduñ iy pīr
Çün anuñ hāfızıdur yüce Sübhān

2 Nice yavı varısardur ol er kim
Yaradılmış anuñ zātında penhān

3 Bu dünyānuñ begi ol olısardur
Āhıratda dahı ol ola sultān

4 Nesr: Çün ol pīr ʿUzzādan bu sözleri işitdi, dañ u hayrān ve sergerdān 5 kaldı, nutkı tutuldı. Andan döndi, ol koca Halīmeye bahdı, eyitdi: Yā Halīme var gendü vaktuñda 6 olğıl kim ol oğlan ayruhsı hāllu oğlandur, kulağuñ birle işitdüñ kim 7 ol sanam ne şerh eyledi, ne ʿacāyıb sözler söyledi. Yüz yaş yaşadum, ben bunuñ 8 bigi tañsuk söz işitmedüm; velā putlar yüzin koyu ahtarıldığın görmedüm. Andan 9 ʿAbdu'l-muttalibe habar yitişdi, yügürü Kaʿbeye geldi, gördi Halī-
Ü134a me / zārīlanur. Şeybe 10 Halīmeden sordı, ahvāl nice olduğın. Halīme Rasūluñ yavu kılındığını ʿAbdu'l-muttalibe şerh eyledi, ne vākıʿa olduğını söyledi. Şeybe

Ka'be 11 işiginde yüzin topraka urdı, ağladı inledi, Allāhu ta'ālā ḥażratına nāliş eyledi, Rasūli 12 yine ḥażratdan diledi. Ka'be içinden āvāz geldi kim yā Şeybetü'l-ḥamd yüzüñi topraḳdan 13 götürgil kim isdedügüñ żāyı' olmadı; żāyı' ol oldı kim Allāhına ṭābı' 14 olmadı; anuñ melā'ikeler ḥārısıdur; anı uğrı uğurlamaz, ḥarāmī almaz, yavuz gişi 15 anuñ yöresine uğramaz. Şeybe eyitdi: Eyyühe'l-ḳā'il, iy Ka'be içinden āvāz viren şimdi veledüm Muḥammed İbni 'Abdu'llāh 16 ne yirdedür, baña anı ḫabar virgil, didi. Yine hātifden āvāz geldi kim Töhāme vādisindedür. 17 Şehrden ṭaşra bir dere varıdı, aña vādi-yi Töhāme dirler-idi. Rasūluñ ṣalığını ol

T123b 1 derede virdiler. 'Abdu'l-muṭṭalib sevinü ṭuru geldi, Haramdan ṭaşra çıḳdı, gördi a'yān-ı 2 Kureyş cemī'i cem' olmışlar, gendünüñ evlādı, Benī Hāşım, Benī 'Abdimenāf dirilmişler, 3 Haram işigine gelmişler. Seyyidler ilerü geldiler, ḥāl ne-y-idügin Şeybeye sordılar. 'Abdu'l-muṭṭalib daḫı 4 ḥāl nice olduğın taḳrīr eyledi. Kureyş içinde bir seyyid var-ıdı, adı Varḳa İbni Nūfil 5 idi, 'ālim gişi-y-idi, bilgülü er-idi cemī'-i münzeli kitābları oḫumış-ıdı. Rasūluñ 6 nişānların, ṣıfatları şerḥin bilürdi. Ol daḫı yitişü geldi, eyitdi: Yā

Ü134b 'Abdu'l-muṭṭalib 7 yā seyyid-i Ḥaram ol / veledüñ veledinüñ şānı 'aẓīmdur ve nişānları bī-nişāndur, anuñ 8 şerḥini gel nice söyleyem, didi. Andan ol ḳamu ulular atlandılar, Şeybe birle vādi-yi Töhāmeye 9 geldiler, gördiler Rasūli kim bir muḳal aġacı dibinde otu-

rur ʿumrı biş yaşına 10 yitişmiş-idi; ammā boyı ve kaddı ve ḳāmatı on iki yaşar oğlan ḳadarınca-y-ıdı. Şeybe 11 öñdin yitişdi, yüzi nūrından Rasūli ṭanıdı, zīrā ṭoğaldan berü görmemiş-idi, 12 bildi kim oturan Muḥammeddür; ṣordı kim yā veledī men ente? Rasūl eyitdi: Ene Muḥammed İbni 13 ʿAbdu'llāh İbni ʿAbdu'l-muṭṭalib. Şeybe tiz atından aşağa indi, geldi Rasūli aldı bağrına 14 basdı, ḳuçdı görüşdi, yüzüni yüzine urdı, eyitdi: yā seyyidī sen gözler nūrı 15 göñüller sürūrı olmışsın, benüm ḥabarum yoḥ, didi. Andan ʿammuları geldiler, seyyidler, 16 ulular Rasūl birle görüşdiler; cemīʿi ḥūb cemāline ḥayrān ḳaldılar. Andan Rasūli ata bindürdiler, 17 aldılar şehre geldiler. Şehr ḳavmı daḥı dökülip ṭaşT124a ra çıḳdılar, baḥdılar, at arḥasında Rasūluñ 1 cemālin, kemālin, ṣūrātın, ṣıfatın gördiler, ḥayrān ḳaldılar.

ŞİʿR

Bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

2 Ḳamusı ḳaldı ḥayrān ol cemāle
Ki bu ay yüzlü ādamdan mı indi

3 Beşer diye mi kimse bu ḥūrıya
Melāyikdür ola mı gögden indi

4 Kimesne görmedi kim ay geye ṭon
Ya güneş kim göripdür at bindi

5 Rasūli her gişi kim baḫdı gördi
Ādam sanmadı anı ay sandı

6 Anı adamdur adamdan ṭoġupdur
Diyene soñra görenler inandı

Ü135a 7 Alar kim gendüzin gökçek sanurdı
Rasūluñ görküni gördi utandı

8 Kim anuñ bir dem oturdı ḳatında
Cihānuñ cümle ʿīşından usandı

9 Nesr: Andan Benī Hāşım Rasūli aldılar ʿAbdu'l-muttalib evine geldiler. Andan zümre-'i 10 nisvān Benī ʿAbdimenāf ḫatunları, Benī Hāşım, Benī Muttalib, Benī Esed ḫatunları, 11 ʿAbdu'l-muttalib oġlanlarınuñ ḫatunları Āmine ḫatun birle ; Rāsūluñ ʿammaları 12 ʿAtike, Ṣafiyye, Birre, Beyzā, Esmā, Selmā ; daḫı ulularuñ ḫatunları birle Rasūle ḳarşu 13 çıḳdılar, bağırlarına basdılar, aldılar, içerü eve girdiler, üç güne degin Rasūli ṭaşra 14 çıḳarmadılar. Mekke ehli ol üç gün üç gice Rasūluñ gelecisin söyler-idi ; cemālin, 15 kemālin ögerler-idi. Andan Şeybe buyurdı kim Ḥalīme(y)i ḫılʿatlar ve baḫşışlar birle ġanī 16 ḳıldılar, göndürdiler. Üç günden soñra Āmine ḫatun Rasūli bezedi, ṭonlar geyürdi, 17 saçın ṭaradı, gözlerin sürmeledi, ṭībladı, buḫurladı. Reyḥāne adlu bir cāriye 1 ḳara
T124b ḳaravaşı var-ıdı. Āmine ḫatun buyurdı, eyitdi: Yā Reyḥāne Muḥammedüñ öñince yüri, 2 ceddi ʿAbdu'l-muṭṭalib ḳatına ilet didi.

Şeybe Ka'benüñ dīvārı dibinde bir oturacak hükm 3 eyleyecek yir düzmiş-idi kim Kureyş ululaları birle ol arada otururdı, arḫasın Ka'be 4 dīvārına virür-idi, ol arada hükm ider-idi, buyruk sürer-idi. Şeybe yine ol hükm 5 yirinde oturmış-ıdı. Kureyş ululaları daḫı cemi' birle oturmışlar-ıdı, gördiler kim Reyḫāne 6 Muḥammedi alıp
Ü135b geldi. Şeybe / baḫdı, karşudan Rasūli gördi, yirinden turdı, karşu yüridi. 7 Seyyidler daḫı turdılar. Alar daḫı ilerü yüridiler. Şeybe Rasūluñ iki gözinde öpdi, elin aldı yine 8 yirine geldi, yanında yir eyledi kim Rasūl oturdı. Cemī'-i seyyidler çevresinde bile oturdılar. 9 Andan Mekke ulularından bir ulu söze geldi söyledi, eyitdi: Yā seyyid-i Ḥaram niçün veledüñ 10 Muḥammedi içerü ulu ṣanamlaruñ ḫızmatına iletmedüñ, Hebele'l-a'ẓam, lāt ve 'Uzzā 11 ileyinde secde kıldurmazsın, tā kim ṣanamlar añā sa'ādet bağışlayalar, didi. 'Abdu' 12 l-muṭṭalib eyitdi: Yā kavm size ma'lūmdur kim İbrāhīm Ḫalīlden berü ol nūr kim atadan 13 ataya bize mīrāṯ oldı. Ol nūruñ issi Muḥammed budur, didi; daḫı size ma'lūm olsun 14 kim bu veledüm Muḥammed peyġambar olısardur, gendüye nübüvvet geliserdür, cemī'-i münzeli kitāblarda 15 böyle ḫabar virilipdür. Çün ol virdükleri ḫabar, söyledükleri nişānlar girçek oldı; 16 yaḳīn bildüm kim bu veledüm Muḥammed mürsel peyġambar olısardur. Pes eyle olsa peyġambarlar ṣanama 17 secde kılmazlar; belki ṣanamları uşudurlar; daḫı dün-
T125a ki gün-idi kim Muḥammedi Ḫalīme 1 itüricek ol fulān

koca Halīmeyi ʿUzzā ileyinde secde kıldurup, Muhammedi ʿUzzādan sorduğında; 2 ʿUzzā yüzin koyu düşip neler söyledügini işitmedüñüz mi, didi. Kavm eyitdiler: Neʿam işitdük 3 didiler. Andan Rasūl yirinden turdı, elini Kaʿbenüñ sitāresine urdı, Kaʿbenüñ örtüsini tutdı, dahı eyitdi: 4 اَللّٰهُمَّ يَا مُبْدِعَ الْبَدَايِعِ وَالْأُمَمِ وَمُتَوَحِّدِ فِي قَدِيمِ
U136a /الْقِدَمِ اسْتَوَيْتَ عَلَى عَرْشِكَ 5 وَالْعَرْشُ بِكَ اسْتَوَى وَاحْتَوَيْتَ
عَلَى السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِيهِنَّ وَكُلُّ بِكَ اِسْتَوَى 6 وَبَسَطْتَ الْاَرَضِينَ وَ
اَرْسَيْتَ الْجِبَالَ وَخَلَفْتَ بَيْنَ اَجْنَاسِ خَلْقِكَ فِي الْاَفْعَالِ 7 وَالْاَقْوَالِ
وَاَحْصَيْتَ اَنْفَاسَهُمْ وَتَكَفَّلْتَ بِاَرْزَاقِهِمْ فَجَعَلْتَ مِنْهُمْ غَبِيّاً 8
وَفَقِيراً وَشَقِيّاً وَسَعِيداً وَعَزِيزاً وَذَلِيلاً وَعَلِيماً وَجَاهِلاً وَ
صَغِيراً وَكَبِيراً 9 وَاَعْمٰى وَبَصِيراً فَمَنْ اَحْبَبْتَهُ قَرَّبْتَهُ وَمَنْ
اَبْغَضْتَهُ اَبْعَدْتَهُ فَاَنْتَ يَا رَبِّ يَا رَبِّيُّ 10 اَلْاِسْمُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ
الْقَدِيرُ الْعَلِيمُ الْبَصِيرُ . وَاَنَا عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ الذَّلِيلُ بَيْنَ
يَدَيْكَ 11 اَشْهَدُ اَنَّكَ وَاحِدٌ اَحَدٌ فَرْدٌ صَمَدٌ لَا شَرِيكَ اِلَّا
اِلَيْكَ وَلَا اَتَوَكَّلُ اِلَّا عَلَيْكَ اَنْتَ 12 خَالِقِي وَرَازِقِي وَحَافِظِي
وَنَاصِرِي وَمُطْعِمِي وَمُسْقِينِي وَمُمِيتُنِي وَمُحْيِينِي 13
وَكُلُّ مَا دُونَكَ قَلِيلٌ عِنْدَ كِبْرِيَائِكَ يَا بَارِئُ يَا نَسَمُ يَا مُقَسِّمَ
الْقَسَمِ يَا مَنْ هُوَ 14 عَالِمُ السِّرِّ وَالنَّجْوٰى

Evvel kelimāt kim Rasūl, salla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, ağzından 15 Benī Kureyş işitdiler, bu kelimātlar. Cemīʿ-i sādāt-ı Kureyş Rasūluñ fasāhatına, 16 belāğatına hayrān kaldılar, eyitdiler: Bunuñ bigi oğlandan bu deñlü sözler gelmek 17 iñen ʿacabdur, didiler. Andan Şeybe örü turdı, gözden, dilden üşendi; Ra-

T125b sūli 1 aldı Āmine ḫatun ḳatına geldi; Rasūluñ faṣāḥatı-
Ü136b nı, ʿıbāratını Āmine ḫatuna ḫabar 2 virdi. / Andan Āmi-
ne ḫatun Ḥaḳ taʿālāya şükr ḳıldı. Rasūl, ceddi ʿAbdu'l-
muṭṭalib birle 3 her gün Kaʿbe ḥaramına gelürler, bile
otururlar-ıdı. Andan ʿAbdu'l-muṭṭalib, ʿarabu'l-ʿarbā-
nuñ ḳāżısıdur, buyruḳ eylemek ḥükm sürmek anuñ elinde-
dür; ḳażıyye kesüp ol 4 ḥükm eyledügi yirde Rasūl, ṣal-
la'llāhu ʿaleyhi ve sellim, ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ ḥükmine,
ʿadline temāşā 5 ḳılur-ıdı, buyruḳ eyledügin gözedürdi.
Bir müddet anuñ bigi Rasūl Şeybe yanında otur-ıdı, 6
ammā söz söylemez-idi. Bir müddetden soñra ḳankı ḥükm
içinde kim ʿAbdu'l-muṭṭalib ḫaṭā ider-idi 7, Rasūl ol
ḫaṭāsını eydürdi kim yā ceddī bu ḥükm böyle degül, böy-
ledür dir-idi. Çün 8 Şeybe, Rasūluñ sözi üstine baḫar-
ıdı, görürdi kim gendü bildüginden Rasūl bildügi 9 yig-
dür, gendü sözüni girü ḳor-ıdı, Rasūl sözi birle ḥükm
iderdi. Çün bir 10 ḳaç nevbet anı sınadı gördi kim, Ra-
sūluñ rāyı, tedbīri, maṣlaḥātı ḳolay geldi; 11 sözi ṣa-
vāb düşdi, andan soñra dāyım ḥükm içinde Rasūle meşve-
ret ider-idi; 12 ne kim Rasūl maṣlaḥat görse anı ṭutar-
ıdı. Bir yıl bu ḥāl üzere geçdi. Ammā ʿarab 13 içinde
ḳadīm zamāndan bu ḳāʿide var-ıdı kim ḥac vaḳtında,
Żi'l-ḥicce ayında ʿaẓīm dirnek 14 olur-ıdı, iḳlīmler-
den cemʿolurlar-ıdı, ḥac iderler-idi, ʿArafāt ṭaġına
çıḳarlar-ıdı, 15 telbiye idüp saç yülidip ḳurbān ider-
ler-idi. İbrāhīm Ḫalīlden, İsmāʿīl peyġambardan, 16

Ü137a ʿaleyhüme's-selām, ʿarab içinde bu ʿādet / ḳalıp durur-
dı. Her bir ḳabīlenüñ bir dürlü 17 telbiyesi var-ıdı.
Kureyşüñ telbiyesi işbunuñ bigi idi kim لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ
T126a لَا شَرِيكَ لَكَ 1 وَالْمُلْكَ لَكَ وَحْدَكَ وَحْدَكَ Dahı Benī
ʿĀmir İbni Saʿsaʿanuñ telbiyesi ol-ıdı kim 2
رَبِّ لَوْلَا يَا نَوْنَكَ وَبِالْحَجِّ يَسْئَلُونَكَ حَقًّا مَاذَا لَوْ يَا نَوْنَكَ
Dahı Rabīʿa İbni 3 Nizār ḳabīlesi eydürler-idi kim
لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ حَقًّا حَقًّا يَقِينًا صِدْقًا Huzeyl ʿarabınuñ 4 telbiye-
si ol-ıdı kim لَبَّيْكَ عِبَادُكَ هُذَيْلٍ يَحْجُونَكَ كَالسَّيْلِ سَيْرَ النَّهَارِ وَاللَّيْلِ
Benī 5 Nizār ḳabīlesi eydürler-idi kim لَبَّيْكَ حَقًّا حَقًّا
نَجِيٍّ إِلَيْكَ طَمَعًا وَطَلَبًا مُسْتَبِقِينَ 6 مُحَلِّقُونَ رُؤُسًا خَلْقًا
Andan soñra ʿarabuñ her bir ḳabīlesinüñ bir dürlü tel-
biyesi 7 var-ıdı. Çün ḥac vaḳtı geldi ḳabīle ḳabīle
ʿarab yine cemʿ oldılar; çün Kaʿbe ṭavāfına 8 geldi-
ler, gördiler kim ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ yanında bir alnı
münevver, bir yüzi müzehher, bir cismi muṭahhar 9 oğ-
lan oturur. Gören gişinüñ ḥayātı gider, ḥayrān ḳalur.
Ḥalāyıḳ güruh güruh 10 ṭururlar, Rasūluñ ḥūb cemālin
temāşā ḳılurlar. Hergiz Rasūl oğlan olup oğlanlar 11
birle oynamadı, dünyā ehli birle oturup dünyā sözin
söylemedi; otursa ʿāḳıl gişiler 12 birle otururdı,
söylese ḥikmet gelecisin söyler-idi. Çün ʿarefe güni
oldı cemīʿ-i ḥalāyıḳ 13 ʿArafāt ṭaġına çıḳdılar. Rasūl,
Ü137b ceddi ʿAbdu'l-muṭṭalib / yanında ṭururdı, dahı ʿarab
14 ḳabīlelerini ve dürlü dürlü telbiyelerini diñler-
idi. Çün gendü telbiye başladı ol 15 ʿarablar didügi

telbiye(y)i dimedi, İbrāhīme'l-Ḫalīl telbiyesini eyitdi kim لَبَّيْكَ اَللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ 16 لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ اِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ Andan telbiye soñunda ġarīb luġat ve belāġat ve faṣāḥat birle çok duʿālar ḳılurdı. 17 Çün ol cemīʿ-i ʿarab Rasūluñ faṣāḥatını, ʿıbāratını diñledi-

T126b ler, katı ʿacabladılar. Ḳaçan 1 ʿArafāt tağından aşaġa indiler. Şeybe ol cemīʿ-i cemʿ olan ʿarab kim ziyārete gelmişler-idi, 2 konukluk eyledi, buyurdı kim Baṭḥada cemʿ oldılar, daḫı ḥalḳa ḥalḳa oturdılar. Hāşım 3 oġlanları, ʿAbdimenāf oġlanları, ʿAbdu'l-muṭṭalib oġlanları bil bağladılar. ʿAbīd-4 lar cifneler birle taʿāmlar taşıdılar, sumāṭ döşediler, niʿmet dökdiler, ḫalāyıḳı ṭoyladılar, yidür-5 diler, içürdiler, ʿızzat ḳıldılar göndürdiler. Ammā ol yiñi gelen maḫlūḳāt kim evvel mevsimde 6 ḥāżır oldılar, dillerinde zikirlerinde fikirlerinde Rasūl sözinden artuḳ söz 7 yoġ-ıdı, söyledükleri söz anuñ ḥüsni ḫulḳı, edebi, cemāli, celāli idi; heybeti, ṣalābatı 8 faṣāḥatı, belāġatı, ʿıbāratı idi; tā her biri evlü evine varınca. Andan soñra kim 9 evlerine vardılar, yine cemʿiyyetlerinde Rasūluñ vaṣfı söylenürdi.

NAZM

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

10 Göreydüñ kim ne söylerler bu ḫalḳı
Becid dillerde ḥüsnidür ü ḫulḳı

11 Kimi sözini söyler kim cemālin
Kimi ḳadrın vü ʿızzın u celālin

Ü138a /12 Alar kim sözde söz añlarlar-ıdı
Rasūluñ sözüni ṭañlarlar-ıdı

13 Yaşı güccük sözi ṭatlu nedendür
Faṣāḥatlu ʿıbāratlu nedendür

14 Bu ne ḳutlu şemāyil kim ḳopıpdur
Halāyıḳ gönlüni külli ḳapıpdur

15 ʿArabda ḳopmadı bu teg sülāle
Dahı ḳandasın ivme kim ulala

16 Anı bir gez gören ayrılmasam dir
Ya bir dahı görince ölmesem dir

17 İşidürdük evāyılda ʿacab söz
Ki ṭoġa Mekkede bir saʿd-ı yılduz

T127a 1 Ki nūrı dünyeyi külli ṭutısar
Saʿādet ṭopın oynayup ütiser

2 ʿAcabdur al degül-ise bu server
Kim oldı dünye nūrından münevver

3 Negr: Çün Rasūluñ, salla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, ḥurmatı, ḥışmatı, edebī 4 ḥayāsı ve vaḳārı, iʿtibārı, ṣoḥbatı, muḥabbeti, sözinüñ ḥalāvatı, lafẓınuñ ṭarāvatı, 5 ḥüsninüñ melāḥatı, cemālinüñ celāleti ḥa-

lāyıkuñ gönlinde yir eyledi. Yad 6 ve biliş ġarīb ve ḳarīb Rasūle muḥıb oldılar, candan ve gönülden Rasūli sevdiler; 7 illā iki gişi ḫalāyıḳuñ Rasūle muḥıb olduġına üşendiler, düşmenlik ḳuşaġını bil-8 lerine ḳuşandılar, gönüllerinde ḥasūdlik toḫmı ekildi, içlerinde kin ve buġż aġacı dikildi. 9 Hergiz Rasūl bularuñ gözine ḫūb görünmedi, nebīnüñ ḥareketlerini sevmediler. Ol 10 iki gişinüñ birisi ʿAbdu'l-ʿuzzā idi kim ʿAbdu'l-muṭṭalib oġlı Rasūluñ ʿammusı kim laḳabı Ebū Leheb 11 idi, leʿnetu'llāh. Ol melʿūn hergiz Rasūli sevmedi; çün ḫa-
Ü138b lāyıḳ içinde Rasūluñ ḳabūliyyetini 12 gördi, buġż / eyledi, söylenürdi kim bu ḫalāyıḳ delü midür kim bir yetīm oġlana bu ḳadar 13 ʿızzat iderler, anı ulular, neden ötürü añā ḥurmat iderler, atası yoḳdur yetīmdür, yetīm 14 ḳalan oġlan ḥaḳīr olur; ḫāṣṣa kim atasından māl ḳalmadı, mālsuz olan gişi faḳīr 15 olur; ḥaḳīr ve faḳīr ḳalan oġlanı böyle ululamaḳ niçündür, dir-idi. Daḫı eydürdi kim atam 16 ʿAbdu'l-muṭṭalib ne sebebden benüm oġlumı böyle ʿazīz görmez bu yetim yoḫsulı ʿazīz görür diyü, 17 gönlinde kin gizler, ḥased ḳılurdı. Bir
T127b daḫı Rasuli sevmeyen Ebū Cehl atası Hişām İbn-i 1 El-Muġīra idi El-Maḫzūmī. Ol daḫı seyyidlik ululuḫ daʿvī ider-idi; daḫı eydürdi kim eger 2 bu ḫalāyıḳ bu yetīme aslından ötürü ʿızzat iderlerse, ben daḫı seyyidem, benüm daḫı aslum uludur, 3 gereg-idi kim benüm oġluma daḫı ʿızzat ideler-idi, anı daḫı seveler-idi. Bu taḥsīni bu yetīme ḳılurlar, bunuñ bir şemmesince benüm 4 oġlu-

ma itmezler diyü, gönlinde kin tutdı, düşmenlige bil bağladı. Çün Hac mevsimi geçdi, ol 5 ğalaba tağıldı, halāyık yine işlü işine meşğūl oldı.

FASL

Rasūl, salla'llāhu 6 ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, vucūda geldügi gice söylemiş-idük kim ol gice içinde kırk er oğlan anadan vucūda geldi, 7 dükeli Rasūle hās sahābe oldılar. Ammā yidi oğlan kalanından dahı yakın oldılar; 8 hem evleri dahı yakın idi, hem gendüler dahı Rasūle üns oldılar; birinüñ adı ʿAmmār'9 ibn-i
Ü139a Yāsir idi, biri ʿAbdu'llāh İbni Mesʿūd idi, / biri ʿAbdu'llāh İbni ʿOsmān idi, birinüñ adı Habbāb 10 İbni el-Ereş idi, biri ʿOsmān İbni Matʿūn idi. Bular meşhūr sahābelerden idi. Bākīsı dahı yirlü 11 yirinde añıla inşā'allāhu taʿālā. Her gün gelürler-idi, Rasul birle bile otururlar-ıdı, bile 12 ururlar-ıdı, bile yürürler-idi. Bir gün Rasūl ʿamması ʿĀtike evine geldi, ol yidi oğlan 13 yārānları birle ʿĀtikenüñ hōşına girdiler. Ol hōş içinde bir kurumış hurma ağacıl4 var-ıdı. Rasūluñ ʿamması ʿĀtike evine gelicek ol hurma ağacı dibinde otururlar-ıdı. Yine 15 çün ol yidi ṭıfl birle geldiler, yine ol hurma ağacı dibinde oturur-ıdı. Andan ol 16 yārānları eyitdiler: Yā seyyidinā, yā Muhammed eger bu hurma ağacı yaş ağac-ımısa, hurma virürmisse 17

şimdi biz andan hurma yimez midük, didiler. Rasūl eyit-
T128a di: Gönlüñüz yaş hurma mı diler, didi. 1 Eyitdiler: Na-
ʿam gönlümüz diler, ammā elümüze ne girür, didiler. Ra-
sūl eyitdi: Ben bu ağaçdan 2 size hurma yidüreyim, di-
di. Ol yārānları eyitdiler: Bu ağaç kurumışdur, yā Mu-
hammed bu kurumış 3 ağaçdan hurma nice yidürürsin, di-
diler. Rasūl eyitdi: Allahu taʿālāya geñezdür, didi.
ʿAbdu'l-muttalibüñ ulu kızı 4 ʿĀtike hatun eydür: Ben
kulak tutup tururam diñlerem, dir. Zīrā atam ʿAbdu'l-
muttalib oğla-5 nlarına, kızlarına, evi cemāʿatına ış-
marlamışdur kim zinhār gözüñüz Muhammed üzerinde olsun;
6 ne söyler, ne hareket eyler, gicede gündüzde ne ey-
ler, ni'der gözedüñ, görüñ, gördügüñüzi biribirüñüze
Ü139b / 7 habar virüñ,bitiklere yazuñuz diyü, ışmarlamış-ıdı.
ʿĀtike eydür: Çün Rasūl ol 8 oğlancuklara eyitdi kim
ben size hurma yidüreyim, didi. Andan Rasūl yirinden
turu 9 geldi, yönüni ol hurma ağacına kıldı, dahı yü-
züni gögden yaña tutdı, tutak-10 larını depretdi. ʿĀti-
ke eydür: Ammā işitmedüm, ne didi, ne söyledi; belī
anı gördüm kim ol kurumış 11 ağaç yaşardı, butakları
çıkdı, andan butaklarında yapraklar çıkdı, andan hur-
ma 12 belürdi. ʿĀtike eydür: Ben baha tururam, ol oğ-
lancuklar dahı baha tururlar kim büsür çıkdı, 13 ba-
lah oldı, salkumlar asıldı, andan rutab oldı, dahı Ra-
sūluñ üstüne döküldi. 14 ʿĀtike yügürdi, dahı Rasūluñ
ayağına düşdi, ayağını öpdi, eyitdi: Yā habībī,yā Mu-

ḥammed 15 bu ne ʿaẓamat muʿcizātdur kim görsetdüñ, didi. Rasūl eyitdi: Yā ʿamma Allāhu taʿālā 16 ḥażratında bunuñ bigi duşvār işler āsandur, didi. Andan ol ḫurmadan dirdiler, 17 ol oğlancuklar yidiler. Andan Mekke şehri-

T128b ne çav düşdi, er ve ʿavrat döküldüler, geldiler; 1 ol ağacı gördiler, ol tāze ḫurmayı teferrüc ḳıldılar, Allāhu taʿālānuñ sunʿına ḥayrān 2 ḳaldılar. Rāvīler eydür: Mekke şehrinde ol ağaçdan artuḳ daḫı ḫurma ağacı yoḳ-ıdı, 3 ol daḫı ḳurumış-ıdı. Çün Allāhu taʿālā Rasūlini, ḥabibini ıẓhār ḳıldı, cemīʿ-i ḫalḳından 4 anı

S10a iḫtiyār ḳıldı. Evvel muʿcizāt kim / Rasūlden Mekke şehrinde ẓuhūra geldi, 5 ol ḫurma ağacı-y-ıdı kim yaşardı,

Ü140a / ḫurma virdi. İllere, vilāyetlere ḫabar vardı, 6 Rasūluñ muʿcizātı çavlandı. Ḫalāyıḳ cāndan, göñülden muḥıbbı ve ṣādıḳı oldılar. Ne kim 7 ṭāyife var-ısa Rasūli sevdiler, illā Ebū Leheb, la'netu'llāh, buġż eyledi sevmedi, geldi 8 Kureyş ulularına söyledi eyitdi: Bu benüm ḳarındaşum oğlunı görür misiz ne ḳopdı, ne kim 9 Saṭīḥ kāhin, daḫı Zerḳā Yemāme cāẕūsı bu oğlanuñ ḥaḳḳına söylemişler-idi, bir bir 10 belürmege başladı; zīrā alar dimişler-idi kim bu oğlan ʿāleme fitne bıraḳısardur diyü, ḫalāyıḳı 11 dīnlerinden usandurısardur diyü ḫabar virmişler-idi; işde eyle oldı, didi.

NAẒM

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

12 Zirā maḥcūb-ıdı mağlūb küfre
Gözi gönli karanu gör beẕ-baḫt

13 Göremez ancılayın muʿcizātı
Kalıpdur küfr-ile mağrūr beẕ-baḫt

14 Anuñ bigi ḥabībī sevmedi ol
Olupdur lā-cirem meşhūr beẕ-baḫt

15 Neṣr: Andan Rasūl, ʿaleyhi's-selām, Mekke ehlinüñ arasında maḥbūb ve muḥterem oldı; 16 ne yirde kim görseler barmaḳ birle görsedür oldılar. Anuñ üzere daḫı bir müddet geçdi.

17 HİKĀYET-İ BİSĀṬ

T129a Mevāsimlerde Mekke şehrinde bisāṭ mevsiminüñ 1 vaḳtı yitişdi. Ol bisāṭ kim evvelde anuñ ḥikāyeti söylenipdür, anı ʿAbdu'l-muṭṭalibe 2 kim virib imişdür şerḥ
S10b olupdur. Her / yılda ol bisāṭı bir gün döşerler-idi. Ol bisāṭ döşendügi gün Mekke 3 şehrinde bayram güni
Ü140b olur-ıdı. Eṭrāf-ı diyārdan ḫalāyıḳ / cemʿ olurdı, bāzārlar ḳurı-4 lurdı, yükler şeşilürdi, ṣatmağ almağ olurdı. Ol gice kim irtesi bisāṭ döşen-iserdür, 5 ḫalāyıḳ ʿaẓīm ġavş ve ġalaba ḳıldılar. Rasūl, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, anası Āmine ḫatun yanında yatmış-ıdı 6 uyandı, ḫalāyıḳlar ününi işitdi kim çağ-

rışurlar-ıdı, ġalaba ḳılurlardı; Rasūl gendüñüñ anası Āmineden sordı kim 7 yā ümmāh bu ġalaba ne ġalabadur, didi. Anası Amine ḫatun eyitdi: Yā habībī irte bisāṭ 8 döşenür; illerden, vilāyetlerden ḫalāyıḳ dirilipdür, ol bisāṭı temāşā ḳılmağa cemʿ olup 9 dururlar, alarun ġavşı, ġalabasıdur, didi. Çü irte oldı Āmine ḫatun Rasūluñ 10 saçını ṭaradı, gözüni sürmeledi, nefīs ḳumāşlar geyürdi, ḳırnağı Reyḥāne birle ceddi 11 ʿAbdu'l-muṭṭalib ḳatına gönderdi. Cemīʿ-i vilāyetüñ ḫalāyıḳı cemʿ olmışlar, seḥer vaḳtında 12 Kaʿbe ḥaramına dirilmişler. Andan Mekke şehrinüñ seyyidleri, ʿarab ḳabīlelerinüñ ululaları 13 ḥāżır olmışlar. Andan ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ oġlanları Ḥāriṣ, Ebū Leheb, Żırār, Zübeyr, Ebu Ṭālib, 14 ʿAbbās, Muḳavvam, Ḥacal, Ḥamza ḳamu ḫalāyıḳdan öñdin gelmişler; bisāṭı döşemişler, ḫıẕmata 15 bil bağlamışlar; gelen ululara yir görsedürler, menziletin
S11a bildürürler, her bir / uluya ḳadarınca 16 ʿızzat iderler. Benī Hāşım daḫı anuñ bigi Beni'l-Muṭṭalib daḫı anuñ bigi her bir adama yirini 17 görsedürler, edeb-
Ü141a süzi sekidürler. / Henüz Şeybetü'l-ḥamd ʿAbdu'l-muṭṭalib gelmemiş-idi kim Rasūl ḥażratı Ḥaram ḳapusından
T129b 1 içerü girdi. Ḫalāyıḳ anuñ ol ay yüzüni gördiler, ḳarşu yügrüşdiler eyitdiler: Ḥāẕā Muḥammed, 2 ḥāẕā Aḥmed uş geldi, ol güneş yüzlü, ol şīrīn sözlü, ol saʿādetlü, saʿd yılduz-3 lu, ol melāḥat ṭuzlu, ol şānı ʿaẓīm, ol nişānı delīm, ol nefesi nesīm, ol cismi 4 cesīm, ol ḥasīb ü nesīb irişdi, didiler. Ḫalāyıḳ

iki yaña turdılar, yol açdılar. Ebū 5 Ṭālib karşu yürüdi, eyitdi: Yā Ḥabībī yā kurrat-u ʿaynī yürü bisāṭ üzere geçgil oturġıl, didi. 6 Rasūl geçdi, ceddi ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ yirinde oturdı. Her yıl ġarīb u karīb ırakdan, yakından 7 cemʿ olurlar-ıdı, ol Rūm meliki viribidügi bisāṭı temāşā kılurlar-ıdı. Ol cevāhirler 8 ve incüler, altunlar, mallar kim ol bisāṭ üsdinde ḫarc eylemişler-idi; ol gelen 9 ḫalāyıḳ anı teferrüc iderler-idi; ammā bu yıl içinde dirilenler, gelenler, Rasūluñ mubārek 10 cemālin temāşā kılurlar; anuñ ḥüsninden ḥayāt bulurlar, yüzi nūrından münevver 11 olurlar-ıdı.

ŞIʿR

Bahr-ı müctes mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

12 Daḫı teferrüci ne'yler gişiye el viricek
Rasūl yüzüni görmek viṣāline irmek

13 Viṣāle irmege ḳandan bize velīki bu gün
Saʿādet-i ebedīdür ḫayāline irmek

S11b /14 Yaḳīn ṣıdḳı bütün ululardan işitdük
Rasūle irmek olur anuñ āline irmek

15 Neṣr: Ol maḳʿad üzere kim ʿAbdu'l-muṭṭalib oturur-ıdı, buyruġ sürerdi, Rasūl geçdi 16 ol mesnedde oturdı. Çün Rasūli Ebū Leheb gördi kim geçdi, atası ʿAbdu'l-muṭṭalib yirinde 17 oturdı. Ol kāfir Ebū Le-

Ü141b heb / katı kahıdı. Ebū Cehl atası Hişām İbni Muğīra bir-
T130a le bile 1 otururlar-ıdı, Rasūluñ ġaybatına meşġūl olmış-
lar-ıdı, eydürler-idi kim şimdiden bu 2 oğlan halkuñ
arasına fitne bırahı başladı, hāṣ ve ʿām dilinde söz
geleci yohdur, 3 illā bu yetīm sözi diyü, söyleşürler-
idi. Ol ikisi bu sözde-y-idi kim Rasūl geçdi, ceddi ʿAb-
du'4 l-muttalib yirinde oturdı. Ebū Leheb kohıyu yirin-
den turu geldi, ilerü yüridi, Rasūli 5 elinden tutdı,
örü tururdı, Şeybenüñ döşegi üsdinden çekdi, taşra sü-
ridi eyitdi: 6 Ne bī-edeb oğlan kopduñ didi, halāyık
zuʿm iderler kim, sen peyġambar kopusarsın, 7 peyġam-
barlığa lāyık olan böyle bī-edeb mi olur, didi; dahı
eyitdi kim zihī ahmak olupdur, 8 bu benüm atam kim se-
nüñ bigi oğlanı öger ki ne oturduğı yiri bilür ve ne
turduğı yiri bilür, 9 didi. Rasūl hacıl oldı, yırmur-
dı, gözi yaş toldı, dahı iki gözinden tolu bigi 10
yaş döküldi.

ŞIʿR

bahr-ı müctes mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

S12a /11 Görüñ ki zālim elinden neler çekerdi Habīb
Kimesne ancılayın olmadı Çalaba karīb

12 Anuñ bigi yakın iken Haka Habību'llāh
Cihānda gör ki nice oldı ol yetīm ü ġarīb

13 Dükeli derde devā rence ol şifā eyler
Velīki gendüzi hasta hemīşe gendü tabīb

14 Güneş bigi yüzüni görmez ü zihī gözsüz
Ne çāre çünkim añā Allāh eyle ḳıldı naṣīb

15 Diler ki yaʿnī edeb ögrede añā kāfer
Ḫoẕ oldur ehl-i semāvāt vü ehl-i arżа edīb

16 Anuñ gözi yaşını göricek muḳarrablar
Ḳamusı secde ḳılup eytdi iy Ḳarīb u Mücīb

17 Cemīʿ-i rusl u ülü 'l-ʿazm u enbiyā ulusı
Şefīʿ i eşref-i maḫlūḳ u ḥażraṭuñda ḥabīb

T130b Ü142a /1 Çü aṣl oldur u maḫlūḳ ḳamu anuñ ferʿı
Añа vekīl ü añа kefīl Allāh oldı raḳīb

2 Bu ḳamu ʿızzat-ıla ol Rasūle bir kāfir
El ura zaḥmat ide anı incide zī-ʿacīb

3 Firişteleree cevāb irdi Ḥaḳ taʿālādan
Ki يَا مَلَكَ بِكَتِي اِنَّنِي عَلِيم وَ عَسِيب

4 Ben añа ʿilm ü edeb ṣabr u ḥilmi bol virdüm
Biline soñra ki kimdür ẕevi'l-ʿuḳūl u lebīb

5 Deñizdür ol deñiz it dili-le necis olmaz
Ulala bildüre kim, kim durur ḥasīb ü nesīb

6 Cihān melikleri anuñ ululuġın göricek
Kimisi çāvuş olalar kimi öñinde naḳīb

7 Bilik bilenler anı bileler göricegezin
Ḫıtābın añlayalar her ḳaçan kim ola ḫaṭīb

8 Negr: Çün ol melʿūn Ebū Leheb Rasūli incitdi, elin aldı, yabana atdı. 9 Rasūluñ gönülcügi yirinip gözinden yaş aḫar-ıken Şeybe yitişü geldi, gördi Rasūli kim aşağa 10 ḳuru yirde oturur, gözinden yaş iner.

S12b / ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ ʿaḳlı başından serāsime 11 oldı, dünyā gözine ṭar görindi, oğlanlarından ṣordı eyitdi: Hey niçün 12 ḥabībüm Muḥammed ḳurı yirde, zelīl yirde, ṭoprak üsdünde oturur, didi. Eyitdiler: Yā seyyid-i 13 Ḥaram Muḥammed geçdi, senüñ yirüñde oturdı, oğluñ ʿAbdu'l-ʿuzzā, yaʿnī Ebū Leheb, la'natu'llah, 14 Muḥammed senüñ yirüñde oturduğı içün geldi ḳaḫıdı, sekitdi, elin aldı, yabana 15 ṣaldı. Çün Şeybe anı işitdi, gör ne işitdi, cānına od düşüp ṣundı, bir ʿabduñ elinden bir ağaç 16 aldı, yitişdi Ebū Lehebi başıra çaldı. Başı iki şaḫ ayrıldı. Ḳan revān oldı. 17 Ulular araya düşdiler, atasını oğlından ayırtladılar. Andan Şeybe buyurdı, / eyitdi: Bisāṭı götürüñ, 1 ben bugün ḥükme oturmazam, didi. Ferrāşlar geldiler, bisāṭı götürdiler. ʿAbdu'l-muṭṭalib oğlan-2 larını ilerü oḫıdı, eyitdi: Yā evlādī, iy benüm ʿayallarum dükeliñüz bilmiş oluñuz kim ben 3 Ebu Lehebüñ atalığından çıḳdum, ol daḫı benüm oğullığumdan çıḳdı, didi; siz daḫı 4 anuñ ḳarındaşlığından çıḳıñuz, ben andan bīzār oldum, siz daḫı bīzār oluñuz, didi. 5 Andan ol cemʿ olan ḳavm kim ıraḳdan, yaḳından gelmişler-idi; cemīʿi Ebū Lehebe nefrīn 6 ḳıldılar, laʿnet eylediler, eyitdiler: Anuñ şomluğından, erçelliginden ol mubārek ce-

Ü142b T131a

māli görmedük, anuñ 7 ṣoḥbatında bir sā'at oturmaduḳ,
S13a / didiler. Andan ol ḥükm ü buyruġa gelmiş gişilerüñ daḫı işleri 8 bitmedi. Cemī'-i ulu gişi Ebū Leheb duşman oldılar, sögdiler eyitdiler: Yā aḫassü'l-aḳrıbā, yā encesü'9 l-a'mām kimesne anuñ bigi ḥabībe, lebībe, laṭīfe, ẓarīfe, seyyide, senede şöyle ḳatımı söyler,10 ya şöyle ḫaşin mi deprenürler, didiler; nesīm yili nesrīn ve nesteren çiçegin anuñ üsdine 11 ḳatı ṣaçmaya, ṣabā yili gül yapraġın anuñ basduġı toprağ üzere ḫaşin bırahmaya, 12 didiler. İy ḫasis ü necīs ve iy la'īn u pelīd sen nite kıyduñ kim anuñ gönlüni yıḫduñ, 13 lā-cirem gendüzüñi ḥalāyıḳuñ gönlinden, gözinden bıraḫduñ, dünyāda āḫıratda cānuñı 14 cehennem odına yaḫduñ. Ebū Leheb ol gün şöyle ḫōr ve ḫasīs olup gitdi. Ol ġalaba 15 ṣavıldı. Ol dirnek ṭaġıldı. Rasūl, ṣalla'llāhu 'aleyhi ve ālihi ve sellem, yidi yaşına degdi.

FAṢL

Ü143a 16/ Bir gün 'Abdu'l-muṭṭalib cemā'atı birle eyle ittifāḳ ḳıldılar kim Rasūli mektebe vireler; tā kim
T131b 1 yazmaḳ, oḫımaḳ ögrene, 'ālim ve 'ārif ola. Mekke şehrinde bir mu'allim var-ıdı kim ulularuñ 2 oğlanlarını ögredürdi, münzeli kitāblardan elvān luġat, ġarīb 'ıbārat, yaḫşı 3 ḫaṭ ta'lim ider-idi. Şeybe gendüzi bir iki oğlı birle Rasūli aldı, ol mu'allim

katına geldi. 4 Muʿallim ʿAbdu'l-muttalibi göricek örü turdı, karşu yüridi, hızmat kıldı, yine önlerince yüri-
S13b di, aldı 5 mektebe getürdi, / girdiler mekteb içinde oturdılar. Şeybe Rasūli muʿallime tapşurdı, gendüler 6 yine döndiler, gendü maslahatlarına gitdiler. Muʿallim levh üstinde Rasūl içün bir kaç 7 hurūf yazdı, Rasūluñ öninde kodı eyitdi: Yā Muhammed evvel eyitgil kim بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ 8 andan hurūf okımağa başlağıl didi. Rasūl eyitdi: Yā Muʿallim بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ 9 dimegüñ maʿnāsı nedür, didi. Muʿallim eyitdi: Henüz sen mektebe bugün geldüñ, 10 maʿānī ne bilürsin, ya ne fehm idersin, didi. Rasūl eyitdi: Tā sen maʿānisini dimeyince 11 ben okımazam, didi. Muʿallim, kahıdı katı söyledi. Rasūl rakīku'l-kalb idi ve serīʿu'd-demʿ 12 idi; yırmurdı, gözleri yaş-ıla tola geldi. Rasūluñ ol ʿamması Ātike hatun, 13 kim bile ne maslahat-ıçun ne yirden gelürdi ya ne yire gider-idi; yolı mektebe uğradı, gördi Rasūli kim 14 melūl oturmış, iki gözi yaş-ıla tolmış. ʿĀtikenüñ cānına od düşdi. ʿĀtike 15 ilerü geldi, eyitdi: Yā habībī, yā Muhammed hāşā senüñ mubā-
Ü143b rek hātıruñdan, dahı 16 rūşen / żamīrüñden kim gönlüñ virān ve hātıruñ perīşān oturasın, didi; 17 hāl nice oldı ya serencām, ne encāma irişdi, didi. Muʿallim eyitdi: Çün ceddi ʿAbdu'l-muttalib gendüyi mektebe
T132a 1 getürdi tā kim yazmak, okımak taʿlīm ide, ben gendüye sabak virürem, ol sabakın okımaz, 2 ha benümle bahs ider, virdügüm sabakuñ maʿnāsın sorar, didi.

ʿĀtike ḫatun 3 atası ʿAbdu'l-muṭṭalib ḳatına geldi, eyitdi: Yā ebeti, yā seyyid-i Ḥaram ḥāşā senüñ aḳluñdan, 4 kifāyetüñden kim sen bir iş işleyesin kim anı maṣlaḥat görmeyeler, ol işi begenmeyeler, 5 didi. Şeybetü'l-ḥamd eyitdi: Yā ibnetī, yā ʿĀtike ben ne yaramaz iş işledüm kim anı maṣlaḥat görmediler begenmediler, 6 didi. ʿĀtike eyitdi: Ḥāşā senüñ ululuġundan, senüñ faẓluñdan, faẓīletüñden kim elüñden 7 yaramaz iş gele ya dilüñden yaramaz söz işideler, didi. Ammā hiç bilür misin kim ḳarındaşum 8 oġlı Muḥammed İbni ʿAbdu'llāhı mektebe iletdügüñ ne yavuz eksüklüg-idi, didi. ʿAbdu'9 l-muṭṭalib eyitdi: Yā ʿĀtike neden ötürü eksüklük olur, ben Muḥammedi muʿallime anuñ-ıçun 10 iletdüm kim yazmaḳ oḫımaḳ ögrene, ʿālim ve ʿārif ola, didi. ʿĀtike eyitdi: Yā ebeti bu 11 fikrüñ ḳatı muḥāl fikr-idi, bu ḫayālüñ fāsid ḫayāldür, didi.

NAZM

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün

12 Deñize ḳaṭradan kesb it mi dirsin
Güneşe ẕerreden kesb it mi dirsin

Sımurġı serçeye ḳul mı ḳılursın
Cihān bayını yoḫsul mı ḳılursın

13 Zihī müşkil kim Eflātūn bigi er
Vara bir ṭıfl öñinde ola ebter

14 Bilik bilmeyene taʿlīm iderler
Bilüre bilmezi teslīm iderler

Ü144a /15 Ṭur imdi bir ʿacāyıb gör bu demde
Ki baḫşīş kime virmişler ḳıdamda

16 Ezelde her kime ögretdilerse
İşüñ aslın añа görsetdilerse

17 Muʿallimdür muʿarrifdür tamām ol
Bu cümle ḫalḳı meʾmūmdur imām ol

T132b 1 Anuñ muʿcizlerini görmedüñ mi
Niçe gez düş göriben yormaduñ mı

2 Çün ol server nişānı bī-nişāndur
Pes anuñ şānı iñen ulu şāndur

3 Gel imdi diñle gör ne söyler Aḥmed
Gey añla sözi kim söyler Muḥammed

4 Negr: Andan soñra ʿĀtike ḫatun eyitdi: Yā seyyid-i Benī ʿAbdimenāf sen bilürsin 5 kim mevlūdi gicesi ne temāşā ḳılduñ, bizden yigrek Muḥammedüñ ʿaẓamatını sen bildüñ, 6 ṭur imdi varalum Muḥammedüñ muʿallimi birle baḫşini görelüm, didi. Andan Şeybe oġlı 7 Ebū Ṭālib, ḳızı ʿĀtike ḫatun birle ʿaẓm ḳıldılar, mektebe geldiler, muʿallim yine ṭurı geldi, Rasūl 8 ceddine ʿızzat ḳıldı. Şeybe oturdı, ṣordı kim veledüm Muḥammed birle sözüñ nice oldı, didi. 9 Muʿallim eydür: Ben gendüye ḥurūf yazdum, nite kim resm ve ʿādetdür

kim oğlancuklara 10 yazarlar, ögredürler; anuñ bigi bir kaç hurūf yazdum, önünde koydum, eyitdüm: Yā seyyidüm, 11 yā Muhammed evvel eyit: بسم الله الرحمن الرحيم zīrā cemīʿ-i münzeli kitāblarda بسم الله الرحمن الرحيم 12 bile inipdür, cümle milletüñ dilinde maʿrūf ve meşhūr olupdur. Çün ben dahı veledüñ 13 Muhammede hurūf yazdum, eyitdüm: Yā seyyidī evvel bu esāmīleri ohı, didüm. Ol döndi benümle 14 bahs eyler, benden بسم الله الرحمن الرحيم

Ü144b uñ maʿnisini / sorar. Şeybe eydür: Sen dahı 15 maʿnisi-

S15a ni niçün eyitmezsin, didi. Muʿallim eydür: / Biz anuñ maʿnisini ohımaduk bilmezüz, belī ol 16 kadar bilürüz kim Allāhu taʿālānuñ ulu adıdur, biz anı bilürüz ancak, didi. Andan Şeybe Rasūle bahdı, eyitdi: Yā veledī 17 yā kurrat-u ʿaynī sen bilür misin kim بسم الله الرحمن الرحيم

T133a ne dimekdür? Rasūl eyitdi: Neʿam bilürem 1 didi. Eyitdiler: Eylese eyit, işidelüm, didiler. Rasūl eyitdi:

بسم الله ism-i zātdur; bā birinden-2 dür, sīn sırrındandur, mīm mülkindendür, birinüñ bereketi, sırrını mülki içinde gizlemişdür; 3 الله ism-i zātdur kim hiç mahlūka revā degül kim ol adı adana; الرحمن ismi sıfāt-ı 4 hāsdur; hem ol adı dahı yaradılmış mahlūka adamak olmaz; الرحيم üm-i naʿtdur; ol 5 adı hem mahlūka dahı dimek revādur. Bu kadar söz alaruñ ʿaklı kadarınca-y-ıdı, illā بسم الله 6 الرحمن الرحيم 'i tefsīr, ehl-i ʿilm katında bī-had ve bī-pāyāndur; pes gör kim Rasūl 7 katında ne kadar ola, söylese ne kadar şerh eyleye. Çün ʿAbdu'l-muttalib Rasūl-

den bu kadar söz işitdi, ʿaklı 8 başından gitdi, gendü gendüyi unutdı, oturduġı yirden örü turdı; dahı Rasūluñ 9 elini aldı, dahı eyitdi: Yā ḥabībī tur gidelüm kim senüñ ʿilmüñ maʿlūma yitişmiş, senüñ 10 taḥṣīluñ ḥāṣıl olmış, tek biz bilmezligimüzden seni üşendürürüz, didi. Rasūluñ 11 elin aldı, dahı örü turdı, revāne oldı. Bu

S15b ḥabar yine Mekke şehrinde / çavlandı, ulularuñ 12 katında söylendi kim Muḥammed ibni ʿAbdu'llāhdan işbunuñ bigi ḥareket ṣādır oldı, 13 Mektebde muʿallimi birle baḥs

Ü145a eyledi, / Muʿallimi yiñdi diyü, ḥalāyıḳ arasında ġulġula düşdi. 14 Andan soñra Rasūluñ ḥalāyıḳ arasında ḥurmatı, ʿızzatı artdı. Ḳureyş dahı gendüden 15 ḥaẕer eyler oldı. Ḥażrat-ı risālet dahı, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellim, ayruḳ oġlanlar-ıla irişmedi, ḳarışmadı, 16 oturup turmadı; illā ol gendü yārānları birle yürüridi, oturur-ıdı, turur-ıdı, 17 ne ḥareket kim kılsa edeb birle ḥareket kılurdı, söylese ʿāḳıllar ʿārifler

T133b bigi maʿrifet söyler-idi; 1 ḥamiyyet ve ʿar issi, ḥurmat ve vaḳār issi-y-idi. Mekke, şehrinüñ ḥalāyıḳı dāyım dilerler-idi kim 2 Rasūluñ mubārek yüzüni göreler-di, gice ve gündüz ṣoḥbatından ḥāli olmayalardı, zīrā 3 ṣabāḥı mübārek, yüzi ḳutlu-y-ıdı, söylese sözi ʿıbāratlu-y-ıdı, gelecisi ṭatlu-y-ıdı.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

4 Zihī Buḳʿa mubārek menzil ol yir
Kim ol yirde Rasūl ārām ḳıldı

5 Müşerref Mekkede ḳopdı ulaldı
Muẓaffer ferr-ile iḳdām ḳıldı

6 Zihī ṭoprag̈ u ṣu kim Rasūl anda
Yüridi yundı vü iḥrām ḳıldı

7 Zihī ṭag̈ u zihī ṭaş u zihī yir
Kim anda şer u dīn iʿlām ḳıldı

8 Zihī iḳlīm ol iḳlīm ki anda
Binā-yı mescid-i İslām ḳıldı

S16a /9 Daḥı ṭıfl-ıdı kim baḥṣ eylediler
Muʿallimi yiñip ilzām ḳıldı

10 Ḥalāyıḳ heybet aldılar Rasūlden
Ki çoḳ puḥ teleri ol ḥām ḳıldı

11 Ḳureyşi Mekkede Allāh taʿālā
İki ḳısm itdi ḫāṣ u ʿām ḳıldı

12 Alar kim ḫāṣ u ḫāṣa'l-ḫāṣ oldı
Alardı kim dine ikrām ḳıldı

Ü145b /13 Ṣaḥābī oldılar Allāh aları
Güzīde ḳıldı nīk encām ḳıldı

14 Alar kim ḳopdı vü hem ʿām ulaldı
Aları küfr-ile beẕ-nām ḳıldı

15 Kiçiden Muṣṭafānuñ göñline Ḥaḳ
ʿUlūm-ı min-ledün inʿām ḳıldı

16 Yidi yaşında ʿaḳlından Kureyşe
Siyāset ḥükm idüp ihkām ḳıldı

17 Neṣr: Çün Mekke şehrinde Rasūl muʿcizātı ẓāhır
T134a oldı, daḫı ʿilmi ve ʿaḳlı, ḫūyı 1 ḫıṣālı, ṣabrı, iḥtimāli, ḥālı ve ḳālı, ḥüsni ve cemāli ʿaẓīm söylendi; zīrekligi, fıṭnatı, 2 tevāzuʿı, himmeti, sükūneti, şükri, ḳanāʿatı, gendüden ulu ya ʿızzatı, gendüden giçiye 3 şefḳatı, ʿadli, emāneti, ulunuñ giçinüñ dilinde dāsıtān oldı; sözinüñ 4 faṣāḥatı gelecisinüñ ʿıbāratı, ḥüsninüñ melāḥatı, duşmana ḳarşu saṭvatı 5 ṣalābatı, ḥarb vaḳtında heybeti, şecāʿatı, kerem vaḳtında mürüvveti, ṣaḥāvatı, gicelerde 6 ḫalvatı, ḫalvat içinde ḫuẓūʿı, ḫuşūʿı, rikḳatı, dīni, diyāneti, ʿiffeti, ṣıyāneti, daḫı 7 bunca dürlü aḫlāḳ-ı ḥasana kim ʿaḳluñ
S16b añā irmez, / söylemege fehmüm anı cemʿ 8 idüp dirmez; Rasūlden ẓāhır olmağa başladı. Ne yirde kim görürlerdi, ḫalāyıḳ 9 birbirine barmaḳ birle görsedürler-idi, eydürler-idi:

FASL

10 Andan soñra ol kırk oğlan kim Rasūl ṭogduġı gi-
ce vucūda gelmişler-idi, bir bir dirildiler, 11 Rasūl
birle yār oldılar. Alar dahı giçiden ṣāḥıb-ḥurmat ve
vaḳār oldılar, giçiden 12 edeb ve ḥayā birle ulaldılar,
Ü146a lā-cirem iḫtiyār oldılar. / Ammā ol kırk oğlandan yidi-
si 13 Rasūle yaḫınadılar, hiç ayrılmazlar-ıdı. Daḫı ol
cemīʿiden bir ṭıfl Rasūle iñen yaḳın 14 olmış-ıdı, ey-
le kim Rasūlden hergiz ayrılmaz-ıdı, iki yaş Rasūlden
ulu-y-ıdı, adı 15 ʿAbdu'llāh İbni ʿOsmān et-Temīmī dir-
lerdi. Ol ʿAbdu'llāh atası ʿOsmānuñ öñdün bir oğlı ṭoğ-
mış-ıdı, 16 adını Kuḥāfa urmış-ıdı. Ol gişiye Mekke
içinde Ebī Kuḥāfa dirler-idi. Ol künyet-ile 17 meşhūr
olmış-ıdı, ol Ebī Kuḥāfanuñ oğlı kızı ṭurmaz-ıdı. Ka-
T134b çan yine ḫatunı ḥāmile oldı, 1 düşinde ol ḫatuna eyit-
diler kim er oğluñ ṭoġar, adını ʿAbdu'llāh urġıl, di-
diler. Çün oğlı 2 ṭoġdı, adını ʿAbdu'llāh urdı, kırk
günden soñra anası aldı, ʿAbdu'llāhı Kaʿbeye 3 geldi
ağladı, çok zārılıḫ eyledi; Allāhu taʿālādan ʿAbdu'l-
lāhı diledi. Kaʿbenüñ 4 içinden āvāz geldi kim yüri,
S17a ol oğlancuġuñı / saña bağışladuḳ, āzād eyledük, ayruḳ
5 ḳayurmağıl diyü, ol ḫatun gişi Kaʿbe içinden ün işit-
di. Andan soñra ol ḫatun gişi oğlı ʿAbdu'llāhuñ 6 adı-
nı ʿAtīḳ urdı. ʿAbdu'llāh İbni Ebī Kuḥāfa dirler-idi,
bu gez ʿAtīḳ İbni Ebī Kuḥāfa dir 7 oldılar. Çün Rasūl
birle yār oldı, dün i gün Rasūlle mūnis, rāzdār oldı.

8 Rasūl, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, ol oğlana Ebī Bekr laḳab urdı. Evvel adı ʿAbdu'llāh, ikinci adı ʿAtīḳ, üçünci 9 adı Ebī Bekr oldı. Rasūl birle ḳatı sevişdiler, iç yārānlar oldılar. Bir gün Rasūl,/ U146b ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, 10 ol ḳırḳ oğlan yārānları birle bir yirde otururlar-ıdı. Rasūluñ sözine ḳulaḳ ṭutmışlar-ıdı, 11 zīrā ḥażrat-ı risālet, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, sözi ṭıfl-iken daḫı ṭatlu söyler-idi, maʿānīlü, ḳuvvatlu 12 söyleridi. Ol ḳırḳ ṣaḥābe kim gendü sinninde ṭıfl-ıdılar, illā söz añlarlar-ıdı; ulu 13 geleciler işidicek, Rasūl lafẓından ṭañlarlar-ıdı. Lā-cirem ḥażrat-ı Rısālet buları 14 gendüye muṣāḥıb ve hem-dem ḳılmış-ıdı, zīrā bularuñ cānınuñ niceligini ezelde bilmiş-idi. 15 Bir gün mubārek lafẓından ki söyleyicek şeker ezilürdi, sözüni işiden gişinüñ 16 göñline yazılur-ıdı; ol ḳırḳ ṭıfl oğlan yārānlarına söyledi, eyitdi: Siz benüm 17 yārānlarumsız, muṣāḥıblarumsız, illā ʿAtīḳ İbni Ebī S17b Kuḥāfa / benüm ḫāṣ vezīrüm, müşīrümdür, 1 sizüñ ne T135a kim sözüñüz ṭanışığuñuz olsa ʿAtīḳ birle sözleşüñüz, ṭanışıñuz, didi. Ebū Bekri 2 muḳaddem ḳıldı, illā dün gün gendüye hem-rāz ve hem-dem ḳıldı.

FAṢL

3 Ammā Żarīr eydür: Sözümüz Ebu'l-Ḥasan el-Bekrī raḥımahu'llāh, rivāyetinde, sīre kitābında Ebū Cehl 4

sözine geldi. Rāvīler eydür: Ebū Cehl, laʿnetu'llāh, Hişām İbni Muġīranuñ oğlıdur. 5 Muġīraya künyeti, Ebī Hanẓala dirler-idi, El-Maḫzūmī Ebū Cehl atası Hişām İbni Ebī Hanẓala 6, yaʿnī Hişām İbni Muġīra, Ebū Cehl ol Hişām İbni Muġīranuñ oğlıdur. Rasūl mevlūdinden 7 Ebu Cehl yigirmi gün soñra toğdı. Ebū Cehlüñ adını
Ü147a atası Hişām, ʿAmr urdı. / 8 Ḫalāyıḳ, Ebū Cehle ʿAmru' bn-i Hişām dirler-idi, tā ol vaḳta degin kim yigit oldı, 9 evlendi, bir oğlı toğdı, adını Ḥakem urdılar. ʿAmr bin Hişāmuñ künyeti Ebi'l Ḥakem 10 oldı. Kureyş içinde Ebū Cehle Ebi'l-Ḥakem ʿAmr bin Hişām dirler-idi. Soñra laḳabı Ebū Cehl oldı. Ebū Cehle ol laḳabı Rasūl salla'llāhu ʿaleyhi ve sellem, 11 urdı. Çün Ebū Cehl ata, ana kucağında ʿızz u nāz-ıla bislendi, dāyalar-ıla perverde oldı, 12 ḫaşam ve ḫadam arasında māl ve müknet içinde ulaldı, yāl u bāl ve ḳadd u ḳāmat çekdi, 13 ulu gövdelü, ḳaba ünlü, ḳatı süñüklü er kopdı; ammā sözinüñ ḥalāvatı eksük, 14 gendünüñ ṭaʿmı lezzeti eksük, deprenişinüñ ṭarāvatı eksük, şöyle oğ-
S18a landan / 15 mütecebbir ve mütekebbir ḳopdı; gendüyi ʿazīz bisler, illā hiç usūlı yoḳ; gönüllerde yiri yoḳ, 16 bir gönül erine vusūlı yoḫ; ʿumrı yidi yaşındadur, illā yigirmi yaşında yigit sanasın; şöyle 17 boylu, süñüklü, urmaḫda, ṭutmaḫda bir arslan deprenişi gibi
T135b derenür-idi; dört 1 yaşından yidi yaşına degin yazmaḳ, oḫımaḳ ögrendi; hem faṣīḥu'l-lisān, hem ceriyyü'l-cenān 2 oldı; güçlü ḳopdı żaʿīfleri incitmek içün, ḳatı

zīrek ḳopdı küfr yolında 3 ḥuccat itmeg-içün, inen cāhil idi, āḫırat bilmekde, dīn yolında, dāyım bili bağlu idi 4 küfr ve kibr ve kin yolında; yidi yaşına yiticek erlik erdemin ögrenmege heves ṭutdı; ṭaş 5 dikdi, güleş ṭutmağa başladı, atlandı, düşdi; niçe seyyid

Ü147b oğlanları / daḫı gendüye yār 6 oldı, yaḫşı ḳumāşlar geydi, yaḫşı atlar bindi; ḥaşam, ḥadam, ʿabīdlar, ḳulluḫcılar ḫızmatında 7 firāvān oldı; Benī Maḫzūm seyyidinüñ oğlıdur, atası ʿaẓīm maldār gişidür. Ebū Cehl bu 8 ḥaşmat birle ulalu durur. Ammā Ebū Cehl atası Hişām İbni Muġīra görür kim Muḥammed İbni ʿAbdu'llāh 9 ʿāḳıl ḳopdı, ʿārif ḳopdı, edeblü, ḥayālu, ṣaburlu, şükürlü ulaldı. Ḫalāyıḳ anuñ 10 yaḫşılığını söyleyüp ḳanmazlar. Bu gez Hişām gördi kim Rasūluñ çevresine oğlanlar daḫı 11 dirildi, ḳırḳ oğlan bilesince bile yürür-

S18b ler, / bile otururlar, ṭururlar. Bu ḥareketleri Ebū Cehl 12 atası Hişāma ḫōş gelmedi, zīrā kim evvelden daḫı Rasūli dilemezdi, nübüvvet işāretlerin 13 göreldən berü Rasūli sevmezdi. Hişāmuñ içi ḳorḫar-ıdı, eydür-idi: Olmasun kim 14 nāgāh bu oğlan ḳopa, ol didükleri bigi peyġambar ola, daḫı dünyā ululığı bunuñ ola diyü, 15 ḥased odında yanar-ıdı. Bir gün Ebū Cehl atası Hişāmuñ ḳatına geldi, eydür: Yā ebetī 16 Revā mıdur kim Muḥammed İbni ʿAbdu'llāh yetīm ola, yoḫsul ola, anuñ aṣḥābı, yārānları ola, 17 ḫızmatında oğlanları yüriye; ben ki ulu seyyid oğlı-(y)-am, ata ana

T136a eyesi, māl ve müknet eyesi; benüm çevremde ḥāṣıyyatum

olmaya, on ol kadar hızmatumda oğlanlar yürimeye, pes ben nice ulu 2 seyyid oğlı olmış oluram, didi. Atası Hişām İbni Muğīra eyitdi: Ben sana hāsıyyat cem' ideyüm, 3 didi.

NAZM

bahr-ı remel fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün

4 Sandı ol mel'ūn u merdūd-ı ebed
Kim Ebū Cehle ola 'avn u meded

Ü148a /5 Ya'nī oğlı kamudan ulu ola
Bilmedi kim cümleden alu ola

6 Allah ulu kılmayınca ādamı
Kandan olur ol ulular hem-demi

7 Gişinüñ elini Hak tuta meger
Kim bu devlet topunı üte meger

8 Yohsa tevfīk olmayınca cehd-ile
Kandan olur and-ıla vü 'ahd-ıla

9 Anı kim Hak kaldura düşmeye hiç
Ehl-i şerden üstüne üşmeye hiç

S19a /10 Kimseyi kim ol begendi yirmegil
Ol honı kim Hak döşedi dirmegil

11 Şol niçe iş böyledür bu şöyledür
Ḥaḳ anı eyle yaratdı eyledür

12 Sen fużulluġuñ götür git aradan
Ḫōş yaratmışdur ḳamusın yaradan

13 Her birinüñ Ḥaḳ taʿālā yir ġamın
Sen ḥased odına yanarsın hemīn

14 Neṣr: Andan ol günüñ irtesi Hişām, Ebū Cehl atası, velīme ḳıldı, ṭoy eyledi: 15 Mekke şehrinüñ ulularını oḫıdı, ṭoyladı, ol ulularuñ oġlanlarını gendünüñ oğlı Ebū Cehle 16 yār ḳıldı, nöker eyledi. Ol dört yüz er oğlan kim Rasūl vucūda geldügi yıl içinde 17 vucūda gelmişler-idi. Alaruñ ḳırḫı Rasūle yār oldılar, ṭoğrı yola girdiler. Ḥaḳ söze uydılar. 1 Üç yüz altmış oğlanı adlu adı birle Hişām İbni Muġīra atalarından diledi, Ebū Cehl birle yār ḳıldı, yaʿnī gendünüñ 2 oğlı Ebū Cehl ulu ola, alar giçi. Ebū Cehl aḫı ola, alar terbiye. Ol muḳaddem alar tebʿa. Ebū Cehl daḫı alaruñ 3 eksügin, geregin göresi oldı, her gün sumāṭ döşeyesi oldı, ḫōn dökesi oldı, her 4 birinüñ boyunca ṭon dikesi oldı, ḳavl ve ḳarār ḳıldılar. Cemīʿ-i Kureyş
Ü148b ulları bildiler kim 5 bu üç yüz altmış / oğlan Ebū Cehl ḥızbı dururlar, ḳırḫı Muḥammed İbni ʿAbdu'llāh ḥızbı ve yārānları 6 ṭururlar. İki gürūh oldılar. Ehl-i yemīn bir yaña çıḳdılar ve ehl-i şimāl bir ya-
S19b ña yüridiler. Bu iki yüzlü ʿālemüñ / 7 hemīşe işi böy-

ledür. Bu mülke gelen iki dürlü olmayınca çāre degül. Kimdür ki bu derd 8 elinden anuñ bağrı pāra degül. Evvel dahı şöyle kim Ādem-i Safī, salavātu'llāhı ʿaleyhi ve selāmuh, 9 kaçan hubūt kıldı, iblīs-i şakī dahı gökden sürilüp indi, Ādem żıddı oldı. İblīs 10 gör ne işler işledi. Ādem oğlanlarını Allāhu taʿālā nehy itdügi işe başladı. Tā Nūh peyġambara 11 degin karın karın gelen iki gurūh geldi; birisi toğrı geldi, bir böligi egildi. Çün Nūh 12 peyġambar, ʿaleyhi's-selām, zuhūr itdi, gördi kim dünyā halkı cemīʿi bir gurūh olmış, gendü 13 yalunuz bir gurūh oldı. Andan girü niçe dürlü işler, bu iki gurūh arasında niçe teşvīşler 14 oldı, aña degin kim ṭūfān fasl itdi furūʿı ġark itdi ve aslı yine asl 15 itdi tā Nemrūz ve İbrāhīme degin. Yüridi bu iki şāh tā Musī Kelīme degin, her nirde kim 16 dīn zuhūra geldi, küfr ve kīn ġurūra geldi; nirde kim hak zāhır oldı, bāṭıl dahı karşu-
17 sına māhir oldı. Çün azhar-ı zuhur ve emced-i
T137a umūr Habīb-ü Rabbü'l-ʿālemīn Muhammedi Muṣṭafā, 1 salla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, zuhūra geldi, ol küfr ʿalemin diken, ol kibr ve kīn ve ḥıkd 2 ve hased tohmını eken ol cāhiller echeli Ebū Cehl-i laʿīn dahı şerr u şūra geldi. Çün bu 3 ʿālem-i halk ki ʿālem-i mer'īdür eyle tekāżā eyler ki وَبِضِدِّهَا تَتَبَايَنُ الْاَشْيَاءُ
S170a // Andan Kureyş 4 Hişām İbni Muġīra evinden ṭağıldı-
Ü149a lar. Ol gün, ol gice geçdi, irtesi Ebū Cehl ḥızbını

aṣḥābını 5 cemʿ eyledi, Baṭhaya çıḳdılar, oynadılar, çekişdiler, güleşdiler. Mekke şehrinüñ ehli dahı 6 bularuñ dirnegine teferrüc eylediler. Rasūl ʿAbdu'llāh İbni ʿOsmāna baḥdı, yaʿni Ebū Bekre eyitdi: Yā ʿAtīḳ İbni 7 Ebī Kuḥāfa sen dahı varġıl, bizüm aṣḥābumuzı cemʿ eylegil, biz dahı Baṭhaya çıḳalum, temāşā 8 ḳılalum, didi. Çün yārānları cemʿ oldı, bile ʿazm eylediler, Baṭhaya çıḳdılar, kenārda 9 ḥalḳa urdılar, oturdılar. Ebū Cehl cemʿi çaġrışmaḳda, ġavş ve ġalaba ḳılmaḳda. Muḥammed cemʿi imīn, 10 sākīn, edeblü, ḥayālu oturmışlardur. Mekke şehrinüñ ḥalāyıḳı ḫāṣdan ve ʿāmdan, 11 ʿālimden ve ʿārifden baḳdılar, Rasūluñ oturuşın ve yengin gördiler; Ebū Cehlüñ tutuşmaġın 12 çekişmegin, cengin gördiler; ḥalāyıḳuñ ekşeri Ebū Cehle ṣovuḳ ḥareketlerinden ötürü 13 sögdiler; Rasūluñ ʿaḳlın, edebin ögdiler. ʿĀḳıl gişiler eyitdiler: Zihī ululuḳ ḥışmatı, 14 re'islik ʿızzatı, belki nübüvvet himmeti bu uluda vardur, didiler. Baʿżı ulular eyitdiler: 15 Bu ṭıfl oġlancuḳlar, iki bölük olduġı bir ʿacab nişāndur, bunda bir ḥikmet vardur, didiler.

S170b 16 Andan ḥalāyıḳ yine tefriḳa oldı. Andan Hişām / İbni Muġīra evine varıcaḳ, oġlı Ebū Cehli 17 ilerü oḥıdı, eyitdi: Yā veledī, yā ʿAmr sen seyyid ve seyyide

T137b oġlısın dilerem kim seyyidligi ögrenesin, 1 ululuġı, muḥteşemligi añlayasın, benüm mālum, rızḳum senüñ yoluña fidā olsun diyü, 2 Ebū Cehle naṣīḥat ider-idi, ululuġı ögredür-idi.

Ü149b / FASL

Bir gün Ebū Cehl 3 atası Hişāmuñ develeri hurmadan geldi, çok deve yüki hurma getürdi. Ebū 4 Cehl bir yük hurma aldı yārānlarına üleşdürdi. Geldiler Rasūluñ yārānları, 5 Rasūle habār virdiler kim ʿAmru'bni Hişām gendü aṣḥābına hurma üleşdürdi diyü. Rasūl eyitdi: 6 Yārānlar gelüñ ben dahı size hurma üleşdüreyim, didi. Ol kırk yārānlarını aldı, 7 ʿammāsı ʿĀtike hatun evine geldi, yārānlarını taşra koḍı, gendü Ebū Bekr birle 8 içerü hōşa girdiler. ʿĀtike hatun karşu geldi, Rasūli bağrına basdı, eyitdi: Yā veledī, 9 yā habībī, yā kurrat-u ʿaynī merḥabā bike, ne ḥācata geldüñ, eyit yüzüm üstine ḫızmat 10 ideyim, didi. Rasūl eyitdi: Yā ʿamma ḥācatum, dilegüm beni yaradan katındadur; andan 11 dilerem kim rızk virmekden melūl olmaz, ḥācat revā kılmakdan usanmaz. Hemīşe anuñ 12 işi baḫşiş ve ʿaṭādur. Egerçi bizüm işimüz günāh ve ḫaṭādur. Zīrā ol maʿrūf ve ʿalīm 13 ve ḥalīm ve kerīmdür. Bizüm fiʿlimüz

S171a ḥādiṯ, / anuñ ʿaṭāsı kadīmdür. Andan Rasūl yine ol 14 hurma ağacına yüridi, yüzini Ḥażrata ṭutdı, dilin ṭutağın depretdi. Ebū Bekr 15 elin duʿāya götürmiş-idi. ʿĀtike hatun işigi öñinde oturmış-ıdı. Gördiler kim ol 16 hurma ağacından yiñi buṭāḥ, yiñi yaprak belürdi, püser çıkdı, balaḥ oldı, hurma salḫumları aşıldı, 17 täze ruṭab oldı. بِإِذْنِ اللهِ تَعَالَى رُطَبًا جَنِيًّا Rasūl Ebū

T138a Bekr birle ol hurmadan dirdiler, 1 aldılar, yārānları-

Ü150a na çıkardılar. Nebī gendü eli birle / yārānlarına üleş-
dürdi. Ol oğlanlar 2 aldılar, ol tāze hurmayı evlerine
geldiler. Yine Mekke şehrine çav düşdi kim Muhammed İb-
ni 3 ʿAbdu'llāh dahı yārānlarına kuru ağaçdan yaş hur-
ma yidürdi, didiler. Ebū Cehl eyitdi: 4 Muhammed İbni
ʿAbdu'llāh dahı anadan toğmadın bilgi bilenler dimiş-
lerdi kim Mekke şehrinde 5 bir cāzū oğlan kopa, aylah
anasından sāhir kopa dimişler-idi; ol didükleri cāzū
oğlan 6 bu Muhammed İbni ʿAbdu'llāhdur, didi. Andan
anuñ üzerine bir müddet geçdi; līkin Rasūluñ 7 çavını,
habarını iklīmlere iletdiler, şehristānlarda, vilāyet-
lerde söylediler kim Mekke şehrinde 8 bir bu sıfatlu,
bu sīretlü, oğlan kopupdur; ʿazīm āyetler muʿcizātlar
görsedür diyü, ʿālemde 9 söylendi. Yemen ilinde, Sanʿa
S17ıb vilāyetinde kāhinler, bir yire cemʿ oldılar;/ cemīʿ-i
ol kāhinler, şık kāhinüñ, 10 Satīh kāhinüñ şākirdleri
idi; çün bir yire dirildiler, eyitdiler kim ol oğlan
kim mevlūdi gicesi Şık kāhin öldi, 11 Satīh kāhin de-
lü oldı, Zerkā Yemāme cāzūsı uçuhlu oldı; eydürler
kim ol oğlan 12 ulaldı; az az burhānları belürdi, mu-
ʿcizātları söylendi; eger kor-ısañuz kim dahı ulala,
13 iş ayruhsı ola, didiler. Ol kāhinlerüñ bir ululaı
rı var-ıdı. Adı Harb İbni 14 ʿIyāż idi. Kāhinler anuñ-
ıla tanışdılar, maslahat eyle gördiler kim cemʿ ola-
lar, Mekke şehrine 15 varalar, Muhammed İbni ʿAbdu'llahı
bulduhları yirde öldüreler, amān virmeyeler ve eger Mekke
Ü150b ehli birle urış 16 olursa urışalar, harb ideler. / Bu

söze cemī'i müttefık oldılar. Andan fāris erenlere, adlu 17 pehlevān yigitlere māl virdiler, gendülere çeri
T138b kıldılar. Dört yüz gişi atlu, tonlu erenler 1 kim cem' oldılar, bir kaç kāhin, kalanı urış içün tonlığa girmiş erenler yarah kıldılar, 2 yola girdiler, yol yüridiler. Çün Mekke şehrine yahın geldiler, Harb İbni 'Iyāż eyitdi: 3 Yā kavm biz hōz varuruz ol oğlanı öldürmege, illā bu hısābı hısāb eylemedük kim 4 Kureyş 'arabı erlig-ile ma'rūfdur ve Kureyş içinde Benī Hāşım şucā'at birle meşhūr 5 olupdur, olmasun kim tuyu-
S172a lavuz, Kureyş 'arabı bizi tuyalar;/andan bularuñ-ıla biz başa çıkışamayavuz, işimüz ziyāna vara, helāk 6 olavuz, didi. Andan soñra birinçesi eyitdiler: Yā Harb İbni 'Iyāż ya nice idelüm, ne'ylesevüz 7 olur, didiler. Harb eyitdi: Yigregi oldur ki yine dönevüz, evlü evümüze varavuz, bu sevdāyı 8 başımuzdan çıkaravuz, gendü hālumuzda olavuz, didi. Ol cemā'atuñ bir kaç ululara Harb 9 İbni 'Iyāża kahıdılar, eyitdiler: Sen delü misin, evvel bize tedbīr ögreden sensin, çeri 10 çekelüm, varalum Muhammedi öldürelüm diyen sensin, yine dönüp peşīmān olan sensin, 11 bu ne maslahatsuz işdür, yā Harb kim işlersin, didiler. Harb eyitdi: Yā kavm 12 gişi gendüyi cehl odına yandursa olmaz, hamiyyeti cāhiliyyet rengine boyandursa 13 olmaz, bir fāsid endīşe itdük, gördük 'ākıbatında ziyān var, niçe başlar 14 kesmek, niçe nā-hak kan var, bu sebebden ötürü bu fitne(y)i örterüz gendü, ilümüze 15 yüz dutaruz, didi.

Ol dört yüz gişi iki bölük oldılar. Birinçesi eyitdiler: Ḥarb 16 girçek eydür: Bir iḳlīm çerisi birle biz
Ü151a ḳanda ġarīm oluruz, dідiler. / Birinçesi eyitdiler: 17 Biz gendü ilümüzde, vilāyetümüzde daʿvī ḳılduḳ kim va-
T139a ravuz, Muḥammedi öldürevüz, cemīʿ-i melikler, 1 ulular bildiler kim biz bunuñ bigi işe varuruz, şimdi ne yüzile dönelüm, yine anda varalum, 2 n'eyledük ne işledük diyelüm, bir iş başarmadın varursavuz il içinde rusvāy
S172b / oluruz, dідiler. 3 Allāhu taʿālā alaruñ arasına ḫalaf gemişdi. Ortalarına fitne düşdi. Birbirine ḳatı 4 söylediler, ḳılıç ṭartdılar, birbirini ḳırdılar. Şöyle kim ol dört yüz gişiden bir gişi diri 5 ḳurtulmadı. Meger bir ḳaç gişi kim deveci-y-idi ya ṭapucı-yıdı, alar diri ḳaldılar, ammā alar 6 daḫı bu işe taʿaccüb ḳılup dañ ı sergerdān oldılar, bilmezler kim nice ideler, ḳancaru gideler. 7 Meger bu çeri urışurken Mekke ehlinden çopanlar, deve güdenler, yoldan gelenler 8 bularuñ uruşunı gördiler, ḳılıç yıldıraduġını sünü sinānı ışıladuġını temāşā ḳıldılar, 9 geldiler, Ḳureyşe ḫabar virdiler. Mekke ehlinüñ atlusı, yayağı ṭurmadılar, yügrüşdiler, geldiler,10 gördiler dört yüz gişi ḳırılmışlar, yaturlar; bir ḳaç ṭapucı gişiler gördiler, ilerü 11 oḫudılar, alardan ol ḳırılanlaruñ aḥvālini ṣordılar. Alar daḫı ḥāl ne-y-idügini, 12 nice olduġını bir bir Ḳureyşe ḫabar virdiler. Ḳureyşüñ ululaı işāret ḳıldılar, ol 13 ḳalan gişileri daḫı öldürdiler. Andan ol ḳırılanlaruñ atların, de-

velerin, kumāşların, 14 silāhların cemī'ini cem'eylediler; aldılar, şehre geldiler. Andan 'Abdu'l-muttalib
S173a hızmatına 15 geldiler, habar virdiler kim dört yüz / gi-
Ü151b şi bir kaç / kāhinler-ile Muhammed İbni 'Abdu'llāhı 16 öldürmeg-içün gelmişler, aralarına halaf düşmiş, Allāhu ta'ālā buları biri birine kırdurmış, 17 kalanın dahı biz varduk öldürdük, malların, tavārların, atların,
T139b tonların alduh, 1 geldük. 'Abdu'l-muttalib Rasūli taleb kıldı. Vardılar, vālidesi katından getürdiler. 2 Şeybe Rasūli iki gözinde öpdi. Andan döndi, Mekke ulularına, Kureyş seyyidlerine eyitdi: 3 Yā sādāt-ı Kureyş yā āl-i Ğālib, yā āl-i Fihr, yā Benī Lüveyy, yā Benī Kuşayy yā ehl-i Mekke gördüñüz mi, 4 Muhammed İbni 'Abdu'llāhı bildüñüz mi kim anuñ Hak ta'ālā haźratında kurbunı, 'ızzınī, şerefinī, 5 menziletini, mertebesini añladuñuz mı, didi.

Şİ'R

fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün

6 Bildünüz mi kim bu seyyid kim durur
Ya aña kim bekçi vü hākim durur

7 Añladuñuz mı bu sırdan bir habar
Kim neler gördük bu seyyidde neler

8 Ana karnına düşelden bu habīb
Niçe mu'cizātını gördük ğarīb

9 Gördüñüz aṣḥāb-u fīlüñ ḥālını
Aḥı siz yagmaladuñuz mālını

10 Soñra ol kāhin saṭīhuñ sözleri
Kim bilürdi gögde ol yılduzları

11 Ne ḥabarlar virdi bu sulṭān-ıçun
Çoḳ delīl getürdi bu burhān-ıçun

12 Tā ki şöyle oldı ḥāl kim ḳavmuñuz
Emneye ḳaṣd eyledüñüz ḳamuñuz

13 Tā ki gögden yire yitişdi bir ün
İşidenler oldılar ṣarʿ u cünün

S173b /14 Ya ki Zerḳā düzdügi ol ʿavratı
Nice gözetdi vü buldı furṣatı

15 Ḫancar-ıla Emneye ḳaṣd eyledi
Ḥarba ḳolunı nite ḳaṣd eyledi

16 Yāḫu mevlūdi gicesin kim diye
İşiden olunca hey ḥasrat yiye

17 Yā Ḥalīme gördügi muʿcizleri
Kim ġanī oldı ḳamu ʿācizleri

T140a 1 Geldi bir ḳoca delālet eyledi
Putlar öñinde bu ḥālı söyledi

2 Çünki putlar vaṣfını Muḥammedüñ
İşidürler cümle şerḥin Aḥmedüñ

3 Çün Muḥammed adını işitdiler
Ol ṣanamlar diñle ne iş itdiler

4 Toprağa döküldi ol putlar ḳamu
Diñle bu sözleri göñülden ʿamu

5 Siz bilürsiz baña ün geldi ḳatı
Ki falān yirdedür işde ḥażratı

6 İki gez ḳuru aġaçdan tāze-ter
Hurma yidürdi vü görsetdi hüner

7 Uş yine bir ulu muʿcizāt dahı
Bir ulu burhān u bir āyet dahı

8 Kırdı bunca nefsi ḳahrı ḳılıcı
Ḳanı bu işleri fikret ḳılıcı

9 Dahı ḳanda siz, anuñ muʿcizleri
Dünyeye ḥākim ḳıla ʿācizleri

10 Mağrıb u maşrıḳı ṭuta devleti
Bundan artuḳçıdur anuñ himmeti

11 Çün Şeybetü'l-ḥamd, bir ḳaç geleci Rasūl muʿcizātından dile geldi, söyledi; Rasūluñ 12 himmetini kerāmetini şerḥ eyledi. İşidenler ʿaẓīm muḥıbbī oldılar. Bu gez Rasūluñ ayağına 13 düşen kim, elin öpen kim,
S174a / ziyāret iden kim, şehr içine ʿaẓīm ġulġula düşdi. Rasūl 14 sözinden artuḳ ḥalāyıḳ dilinde ayruḳ söz söylenmez oldı. Ammā Ebū Cehl 15 ḥasūdlige düşmenlige

başladı. Henüz ṭıfl oğlandur, illā ne ḳadar kim Rasūluñ
16 ḥilmi, silmi, ʿilmi ḫulḳı, tavāżuʿı, epsemligi, mes-
keneti vardur; Ebū Cehlüñ buġżı,17 kini, kibri, dimāġı,
fiʿli, fitnesi, şerri, şūrı vardur. Ne ḳadar kim Rasūl-
T140b den 1 raḥmānī işler artar, Ebū Cehlde şeytānī işler ar-
tar. Rasūl göñline ilhām-ı Rabbānī 2 yitişür. Ebū Cehl
göñline vesvās-ı şeytānī ṭolar. Ḳaçan Rasūl gendünüñ
ḳırḳ yārı 3 birle Baṯḥadan yaña çıḳar; Ebū Cehl daḫı
ol üç yüz altmış oğlanı alur, Baṯḥadan 4 yaña yürir.
Rasūl gendü yārānları birle ḥāmūş, ʿāḳıl oturur, yārān-
larına ḥikmet geleci-5 lerinden söyler. Ebū Cehl gendü
cemāʿatı birle ġūş iderler, ġalaba ḳılurlar, ṭaş diker-
ler, 6 güleş ṭutarlar, çekişürler, yügrişürler. Niçe
kim ṭaşra çıḳsalar işleri anuñ bigidür kim 7 Rasūl yā-
rānları birle epsem oturur; Ebū Cehl ġūş, ġavġā ve ġa-
laba getürür. Bir gün 8 Ebū Cehl gendü taʿalluḳı oğ-
lanlar birle çekişü ṭartışı Rasūl üstine ḳoyuldılar.
Rasūl yārān-9 larından bir ḳaç oğlanlar ṭurdılar, Ebū
Cehl cemāʿatını girü giderdiler, alardan ve bular-10
dan söz oldı, ṣavaş ḳopdı. Ebu Cehl gendü ḥızbı oğlan-
lara eyitdi: Muḥammedi daḫı, 11 aṣḥābını daḫı uruñ,
S174b didi. Ol / şerīr oğlancuḳlar, dört yañadan ṭaş üşür-
diler, 12 fużūllıḫ ḳıldılar. Rasūl yirinden ṭuru gel-
di bilin ḳuşadı, gendü yārānlarına buyurdı, 13 eyitdi:
Siz daḫı uruñ, didi. Alar daḫı ellerin ṭaşa urdılar.
Rasūl bir avuç ṭoprağı 14 aldı, alaruñ üsdine ṣaçdı.
Ol-ıdı Ebū Cehlüñ ḥızbı, nökerleri ayruḫ ṭuramadı,
Ü152a 15 ḳaçdılar. Rasūluñ aṣḥābı Ebū Cehli nökerleri / bir-

le kovaladılar. Şehr ehli çün anı eyle gördiler, 16 gülüşdiler, aya kaḫdılar, ihı didiler, eyitdiler: Tuf saña gelsün hey sen er degül misin, didiler; 17 sen bunuñ bigi güç ve kuvvat-ıla bu ġalaba cemāʿat-ıla Muham-
T141a medüñ azacuk cemāʿatından kaçarsın, 1 didiler. Ebū Cehlüñ atası Hişām katı kaḫıdı, ḫacıl oldı, ṭamarında kan kalmadı, 2 kundı. Kureyş eyitdiler: Bu ʿacab işdür, didiler kim Muḥammed yārānlarından bir oğlana bulardan 3 ṭokuz oğlan üşdi, ʿākıbat ol bir oğlana ġarīm olamadılar, kaçdılar; bu ne ʿacab işdür, 4 didiler. Andan soñra ḫalāyık ṭağıldılar, gitdiler. Andan soñra Ebū Cehl gönlinde kīn 5 gizledi, Rasūli gözedürler-idi kim ḫalvat yirde bulalar, dögeler. Bir gün Rasūl Ebū Bekr birle 6 ikisi yalunuz Baṭḥada seyr eylerler-idi. Ebū Cehl ḫabar-dār oldı; cemīʿ-i yārānları birle 7 Rasūluñ üstüne döküldiler. Rasūl anı gördi kuşandı, karşu yüridi.
S175a Ol oğlancuklaruñ 8 üstine ḫaykırdı, cemīʿinüñ / kuvvatı kurıdı, Rasūl heybetinden kuvvatları kalmadı, 9 yine ṭuramadılar kaçdılar. Şeybeye ḫabar oldı, evlādı birle Baṭḥaya çıkdılar, gördiler kim 10 Ebū Cehl daḫı, ol yārānları oğlancuklar daḫı çığrışup kaça ṭurur. Muḥammed ile Ebū Bekr 11 girüden buları kovalayı geldiler. Şehr ehli daḫı işitdiler, yügrişü çıkdılar, gördiler kim 12 Muḥammed İbni ʿAbdu'llāh, İbni ʿOsmān ikisi yalunuz üç yüz altmış oğlanı ileylerine 13 katmışlar, kovalarlar. Ḫalāyıklar yine aya kaḫdılar, yine kığrışdılar. Ebū Cehl yārānları birle kaçdılar, 14 ev-

Ü152b lerine düşdiler. Hişām İbni Muğīra / evine geldi, Ebū Cehle sögdi, urmağ eyledi eyitdi: 15 Çün elüñden hüner gelmez, ḫalāyıḳı üsdümüze niye güldürürsin, didi. Andan soñra Ebū Cehl 16 yine taʿlīm ḳılmağa, ṭaş dikmege, ṣalıḫ ṣalmağa, güleş ṭutmağa başladı, idmān ḳılur kim yaʿnī 17 güçlene, ḳuvvatlana. Ebū Cehl gendü
T141b işine meşġūl oldı. Biz geldük imdi Rasūluñ 1 bir ġarīb ḥikāyetine, bir ʿacīb muʿcizātına, ḳulaġ ur imdi ravīlerüñ rivāyetine. 2 Ḳāle Ebu'l-Ḥasan el-Bekrī raḥmahu'llah meger ol dört yüz gişinüñ kim 3 Yemenden gelmişler-idi biribirini öldürmişler-idi. Ol ölenlerüñ ḳavmı, ḳarāyıbı dirildiler, Ebrehe 4 İbni's-Ṣabbāḥuñ oğlı ḳatına geldiler. Ebrehenüñ bir oğlı var-
S175b ıdı, Adı Keyyāl el-Abṭāl 5 idi. Hem Yeksūm / İbni Ebrehe daḫı dirler-idi. Ebreheden soñra Yemen milkine ol ḥükm 6 eyledi. Ol ḳırılan kāhinlerüñ ḳavmı geldiler, Yeksūm İbni Ebreheye gile ḳıldılar, ol 7 dört yüz gişinüñ ḥikāyetini söylediler kim Mekke ḳavmı buları ḳırdılar, atların, ṭon-8 ların aldılar diyü, şikāyet eylediler. Yeksūm İbni Ebrehenüñ ḫōz, Mekke ehlinden, içinde 9 atası sebebinden bir kīn ve buğż var-ıdı; bir çölmek ḳaynadurdı, bir endīşe ider-idi, 10 illā günine güyerdi, çün ol ḳavmuñ daḫı şikāyetini işitdi, meşveret beglerini cemʿ 11 eyledi ṭanışdı. Gendünüñ ḳatında bir ulu beg var-ıdı. Añа Ṭavīl İbni Ḥaccār dirler-idi, 12 ḳatı erliklü er-idi, müdebbir-i memleket ol-ıdı, ilerü geldi eyitdi: Yā meliki'z-za-

Ü153a mān bugün 13 ol / gündür kim Ḥıcāz ʿarabından, Benī Kureyşden, Benī Hāşımdan bizüm dādumuzı alasın, 14 didi. Zīrā bizüm kilsemüzi alar yıḫdılar, bizüm çerimüzi alarun̄ sebebinden kırdılar, 15 bizüm sulṭānumuz alarun̄ şomlığından helāk oldı, uş raʿıyyetümüzi daḫı az az 16 kırmağa başladılar, didi. Maṣlaḥat ol-

T142a dur kim bil bağlayasın, himmet ṭutasın, 1 Mekke ehlinden bizüm dādumuzı alasın, didi. Andan Yeksūm İbni Ebrehe eyitdi: Yā Ṭavīl 2 ben nice Mekkeye ḳaṣd ideyüm, ya anun̄ ḳavmını kırmağa bil bağlayayum; çün

S176a alara ḳaṣd 3 iden gişiye gökden / ʿaẕāb iner; şöyle kim atam çeri çekdi vardı, bilürsin kim 4 nice helāk oldı; ben daḫı ḳorḳaram kim varam helāk olam, didi. Ṭavīl 5 İbni Ḥaccār yir öpdi, eyitdi: Hemīşe melik mülkinde müstedām olsun ve gendü 6 esenlik birle taḫtında devlet birle devām olsun, ben eksüklü ḳulunı viribisün, 7 varayum, ol ḳavm-ıla ben uğraşayum, didi. Keyyāl el-Abṭāl eyitdi: Ne kim söyledün̄ ḫōş 8 söyledün̄, yaḫşı rāy eyledün̄, maṣlaḥatlu tedbīr ve ḳolay endīşe kılduñ, didi. 9 Andan Ebrehenün̄ oğlı barmağından yüzügüni çıḳardı, Ṭavīl İbni Haccāruñ eline 10 sundı, eyitdi: وَلَّيْنَاكَ بِهٰذَا الْاَمِيرِ Seni bu iş üzere ḥākim ḳıldum, var bildügüñi 11 işlegil, yarağuñı kılğıl, didi. Ṭavīl İbni Haccāryir öpdi taşra çıḳdı, çeriden 12 ürüngdü erenler seçdi, yarak kıldı, on biñ gişi öñdin ḳaravul viribidi. Andan 13 soñra yitmiş biñ yaḫşı erenler birle gendüzi yüridi, se-

Ü153b kiz tümen gendü begendügi erenler 14 birle / ʿazm eyledi. Ol gün kim çeri Yemenden yüridi, ol günüñ gicesi Rasūl, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, ceddi 15 ʿAbdu'l-muṭṭalib ḳatında dünemiş-idi. Ol gice Āmine ḫatun gendü ḫalvatında yalunuz ḳalmış-ıdı. 16 Çün gice geçdi, ṣubḥ vaḳtı oldı, Āmine ḫatuna gögden hātif āvāz virdi, eyitdi: 17 Yā İbnete Veheb Ḥıcāz

S176b mülkine yad çeri gelür, عَدَدُهَا ثَمَانِيَ اَلْفَ نَفَرٍ

T142b ol gelen çeri 1 seksen biñ erdür, ġāfil olmañ diyü, Āmine ḫatuna hātif ḫabar virdi. 2 Çün irte oldı, Āmine ḫatun yirinden turu geldi, ḳapu açdı, gişi isdedi 3 kim Şeybe ḳatına viribiye. Ḥamza İbni ʿAbdu'l-muṭṭalib ḳapudan girip geldi, henüz daḫı 4 oğlandur, Rasūlden iki yaş ḳadarı ya daḫı artuġıraḫ ulu-y-ıdı. Çün Āmine 5 ḫatun Ḥamza(y)ı gördi; tiz atasına viribidi eyitdi, atañı benüm ḳatuma ündegil, didi. Ḥamza 6 geldi, atası Şeybetü'l-ḥamda eyitdi; seni Āmine ḫatun oḫudı, didi. Şeybe tiz Rasūl 7 elin aldı, Āmine ḫatun evine geldi. Āmine ḫatun ḳarşu yüridi, Şeybeye ʿızzat 8 ḳıldı, Muḥammedi iki gözinde öpdi. Geçdiler, oturdılar. Şeybe eyitdi: Yā İbnet-i Veheb 9 niçün beñzüñ aluḫdur, didi. Āmine eydür: Yā Seyyid-i Ḥaram hātifden bir ʿacab ḫabar 10 işitdüm kim yā Āmine bu vilāyete yad çeri gelür dir, ʿadedi seksen biñ erdür, 11 ġāfil olmañ diyü, hātif āvāz virdi, didi. Şeybe eydür: Ḳanḳı ṭarafdan 12 geldügin eyitdi mi, didi.

Ü154a Āmine eyitdi: Yoḫ / dimedi kim ḳandan gelür. Şeybe

eyitdi: 13 Yā seyyide, kim bile yine āvāz gelürse çerinüñ kankı yañadın geldügini sorasın didi. 14 Andan
S177a ʿAbdu'l-muṭṭalib turdı, Kureyş / uluları katına vardı, Āmine ḫatun hātifden 15 işiden ḫabarı söyledi. Ulular eyitdiler: Bu ne çeri ola, ne yirden gele, didiler. Şeybe 16 eyitdi: Hele Şāmdan Rūm çerisi bizüm üsdümüze gelmez, ehl-i Ṣalīb bizüm-ile dōstdur, 17 didi. Ol çeri kim bizüm mülkümüze kaṣd eyleye, üsdümüze yü-
T143a riye, ya ʿAcamdandur ya Yemendendür. 1 Şeybe eyitdi: Hele biz ġāfil olmayalum, gendü yarağumuzda olalum, didi. Andan buyurdı 2 kim bitikler yazdılar, ʿarab kabāyıllarına viribidiler, ḥāl ne-y-idügin bildürdi, çeri cemʿ 3 eyleñ Mekkeye gelüñ, didi. Andan cāsūslar viribidi, hem ʿAcam ṭarafına hem Yemen 4 ṭarafına taşra ṭağılan gişileri añdılar cemʿ eylediler. Andan Şeybe zerde-ḫāne 5 açdı, Kureyşe silāḥ baḫş eyledi. Ol gün, ol gice geçdi. İkinci gün yine seḥer 6 vaḳtında Āmine ḫatun yine hātifden ün işitdi kim yā Āmine Yemenden çeri gelür, 7 Ṭavīl İbni Ḥaccār ol çerinüñ melikidür, ġāfil olmañuz, yarağuñuzda oluñ diyü, yine 8 hātif ḫabar virdi. Çün Āmine ḫatun çerinüñ ḥaḳīḳatın bildi, ʿAbdu'l-muṭṭalibe bildürdi. 9 Şeybe Kureyşe añlatdı, eyitdi: Ṭavīl İbni Ḥaccārı ben bilürem didi, ol fużūl melʿūndur, 10 Ebrehe oğlınuñ baş gişisidür, didi. ʿAbdu'l-muṭṭalib eydür: Yine Eşrem çerisi meftūn ll oldılar, fitne ḳaynatdılar, hele
Ü154b siz / gendü yarağuñuzda oluñuz, didi. Kureyş yürek

S177b 12 ve bürek berkitdiler, çeri düzgünin / kıldılar, uruş yarağın kıldılar. Andan giden 13 cāsūslar geldiler, duşman ḫabarın getürdiler, at eyüsi, er eyüsi seksen biñ er gelür 14 diyü, ḫabar virdiler. ʿAbdu'l-muṭṭalib Ḥıcāz ʿarabından, Mekke serverlerinden, Kureyş 15 şucāʿlarından yidi biñ er cemʿ eyledi, taşra çıkdılar, ḫaymalar urdılar, düzgün-16 lerin tamām kıldılar. Andan ʿAbdu'l-Muṭṭalib Āmine ḫatun evine geldi eyitdi: Yā Āmine 17 ḫatun daḫı hātifden ün işitdüñ mi, didi. Āmine eyitdi: Yā seyyid daḫı hā-

T143b tifden 1 ün işitmedüm, didi, ammā siz niçe kılduñuz, ne yarağ itdüñüz, didi. Şeybe eyitdi: 2 Biz daḫı yarağumuzı kılduk, duşmana karşu yüririz didi; andan girü anı bilmezem kim manṣūr 3 kim olısardur ya makhūr kim olısardur anı Allāhu taʿālā bilür, didi. Ḥabību'llāh, ṣıfvatu'llāh, 4 emīn-ü vaḥyu'llāh Muḥammedi Muṣṭafā, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellim, ikisinüñ katında oturmış-ıdı, 5 bularuñ gelecisin diñleridi. Andan baş götürdi, Rasūl eyitdi: Yā ceddī ben daḫı bu sefere 6 sizüñ-ile bile varuram, didi. Şeybe eydür: Yā ḥabībī bizüm cānumuz senüñ yoluña kurbañ 7 olsun, sen benüm yirümde oturğıl, kāżīlık yirinde ḥükm eylegil, buyruk sürgil, 8 didi. Rasūl eyitdi: Yoḫ yā ceddī ben daḫı bile varuram, siz gidicek ben bunda 9 eglenimezem, didi. Şeybe ayruḫ dınmadı, ikiledin gelme şehrde otur dimedi; zīrā

S178a ʿAbdu'l-muṭṭalib ʿāḳıl, kāmil gişi-y-idi; 10 / ʿumrı
yüz yaşından geçmiş-idi, çoḳ dürlü kerāmetler, muʿci-
Ü155a zātlar Rasūlden görmiş-idi, 11 bilürdi kim / Muḥammed
kimdür ya ne ḳopısardur, ol ḳatra içinde ne deñizler
gizlidür ya ol 12 cism ṣadefinde ne gevherler ṣaḳla-
nıpdur. Şöyle kim şeyḫ-ıRastīn Mevlāna Celāle'd-dīn
13, ḳaddesena'llāhu sırrahu 'l-ʿazīz, ol görklü Rasū-
luñ, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, medḥinüñ
şerḥinde 14 buyurupdur kim

BEYT

بكل اندوده خُر شيدي ميانِ خاك ناهيدي
درونِ دلقِ جمشيديِ[15] كه كنج خاكدا نيتي

Hem bu maʿnīde yine buyurur kim Rasul ḥaḳḳında ṣal-
la'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim.

BEYT

دَانَدْ دِلِ هَرْ پَاكْ دِلْ آوَازِ دِلْ زآوازِ كل
غريدنِ شيرانَستَ اينْ دَرْ صُورَتِ آهُوِي اوْ 16

Negr: Andan soñra dimişlerdür kim اَلْعَاقِلُ 17 بِكِفَيهِ الْإِشَارَة
Şeybetü'l-ḥamd her bir günde, her bir nefesde Rasūl-
T144a den niçe dürlü işāret görürdi 1 ya ʿacab sözler işi-
dürdi ya ṭañsuḫ muʿcizātlar teferrüc iderdi.

ŞİʿR

mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

2 Eger sūratda ṭıfl-ıdı Muḥammed
Velī ʿaḳl-ıla kāmildür mükemmel

3 Cihāna gelicek kesb itmedi ol
Ezelden faẕlı fāẕıllardan efẕal

4 Rasūluñdur ḳamudan pīşvālıḳ
Ḥabar eyle viripdür cümle mürsel

5 Göripdür Şeybe çoḳ dürlü ʿacāyıb
Ki ḳılmışdur çoḳ işleri muʿaṭṭal

6 Niçe ʿaḳl issi oldı gendü ebleh
Anuñ işini gördi oldı muʿṭel

7 Bu ḥarḳ-ı ʿādeti kim muʿciz içre
Bu görsetdi daḥı kim ḳıldı evvel

S178b /8 Yine kim bile kim ne görsediser
Ol arada mufaṣṣal ya muvaṣṣal

9 Neṣr: Andan soñra Şeybe eyitdi: Bismi'llāhi yā ḥabībī sen daḥı bile gel, didi. Andan 10 Āmine ḥatun eyitdi: Ben daḥı bile varayum ṭapu eylemeg-içün, ḫıẕmat eylemeg-içün 11 veledüm Muḥammede didi. Rasūl, ʿaleyhi's-selām eyitdi: Yā ümmāh sen beni Ḥaḳa ısmarlağıl 12 kim benüm ḥāfıẓum, nāṣırum, muʿīnum oldur,

andan artuk kimseye ittikālüm yohdur, didi. 13 Andan ʿAbdu'l-muttalib bir hamle mütefekkir oturdı. Rasūl eyitdi: Yā ceddī niçün 14 melūlsin, nişe endīşe deñizine ġark olmışsın didi. Şeybe eyitdi: Yā veledī, 15 yā Muhammed nice melūl olmayam kim seksen biñ er gelür dir; cemīʿi cebelü, atlu, yaraklu, yaplu, heybetlü, 16 kuvvatlu; bizüm yidi biñ gişimüz var, anuñ dahı kimi atlu kimi yayah, bu az çeri 17 birle ol çok leşkere nice mukābil olalum diyü, fikrdeyem, endīşe-
T144b deyem, didi. Rasūl eyitdi: 1 Bular mı çokdur, yohsa Ebrehe Eşrem çerisi mi çok idi? Şeybe eyitdi: Yā veledī Ebrehe 2 çerisinüñ sānı, sağışı mı var-ıdı, ol çeri bir deñiz-idi, bī-had ve bī-pāyān. Rasūl 3 eydür: Ebrehe çerisi ne sebebden ne kerāmetden helāk oldı, didi. Şeybe eyitdi: 4 Senüñ nūruñ berekātından Hak taʿālā, aları kahr eyledi. Rasūl eyitdi: Şimdi 5
S179a / hōz nūruñ eyesi hażır olupdur, ne kayırursın ya ne ġussa yirsin, didi. Miskīn 6 ʿAbdu'l-muttalib Rasūluñ ayağına düşdi, ol ah sakalını Rasūluñ ayağı toprağına 7 sürdi. Andan Şeybe eyitdi: Yā seyyidī senüñçün niçe
Ü156a at eyerlesünler? Rasūl eyitdi: / Senüñ 8 ol falān ayğıruñı binerem, didi. Şeybe eyitdi: Ol iñen yavuz atdur, korharam ya habībī 9 sana ziyān yitişdüre, didi. Rasūl eyitdi: Yavuz atı yavaş kılmah benüm katumda geñezdür, 10 didi. Şeybe yine epsem oldı, ayruh dınmadı. Andan soñra ʿAbdu'l-muttalib ırak yirdeği 11 ʿarap kabīlelerine gişi viribidi, çeri diledi; andan

Kureyş birle tanışdı, eyitdi: 12 Yā seyyidler niçe maslahat görürsiz, biz yirimüzden deprenmeyelüm alar üsdümüze mi gelsün, 13 yohsa biz dahı karşulaşalum yolda mı uğraşalum, didi. Ulular, seyyidler eyle maslahat 14 gördiler kim ırak yirde uğraşalar, gendüler vilāyetine yad çeri gelmege komayalar. 15 Andan Kureyş fārısları, abtālları, pehlevānları ton geydiler, silāh kuşandılar. Cemī'-i 16 'arab içinde Beni Kureyş erliklü er-idi. Kureyş içinde Benī Hāşım güzīde erenler-idi. Benī 17 Hāşımda 'Abdu'l-muttalib oğlanları fāris erenler kopdılar, şucā'at birle ad çıkardılar.

T145a 1 Şeybetü'l-hamduñ sekiz oğlı atlanur-ıdı, her biri
S179b bir heybet / ve salābat issi. Evveli 2 Hāriş ve Żırār ve Zübeyr ve Ebū Leheb ve 'Abbās ve Ebū Tālib ve Mukavvam ve Ġaydak. Hamza 3 henüz oğlan-ıdı, şucā'atı henüz belürmemiş-idi. Her bir seyyid gendü cemā'atı birle çıkdılar, 4 yol üzerine kondılar. Andan Kureyşüñ cāsūsı geldi, duşman çerisini 'azīm söyledi. 5 Yine ulular Şeybe katına dirildiler, eyitdiler: Yā seyyid-i Haram duşmanı 'azīm söylerler, bizüm 6 çerimüz azdur, nice buyurursın, didiler. Şeybe eyit-
Ü156b di:/ Bizümle biregü vardur kim cemī'-i 7 dünyā çerisi dirilüp gelürse benüm korhum, endīşem yohdur, didi. Seyyidler eyitdiler: 8 Ol ne gişidür, kimdür bize görset görelüm, didiler. Şeybe eyitdi: Rabbü'l-'ızzat ve Rabbu'l-beyte' 9 l-Harām benümle yoldaşdur bana mu'īn ve hāfız ve nāsır oldur, didi. Andan Şey-

be Mekke 10 seyyidlerine Ebrehe(y)i megel getürdi, eyitdi: Yā kavm görmedüñüz mi Ebrehe-'i Eşrem çerisinüñ 11 aḥvālı nice oldı, andan soñra ḫōẕ bu sa'ādetlü, devletlü, bu müstecāb da'vetlü, 12 bu İbrāhīm sīretlü, bu İsmā'īl himmetlü oğlı bile aluram, didi. Anuñ du'āsı berekātında 13 ümīẕ oldur kim duşman tiz helāk ola, tiz ṭağıla, didi. Andan gördiler Rasūli 14 ṣalla'llāhu 'aleyhi ve ālihi ve sellim, 'ammusı Ḥamza birle şehrden çıḳdılar, ceddi 'Abdu'l-muṭṭalib 15 ḫaymasına geldiler. Mekke seyyidleri, Rasūluñ görklü cemālini göricek, ḳamusı 16 'Abdu'l-muṭṭalibüñ sözüni begendiler, fikrine, endīşesine ṣaddaḳ kaldılar, eyitdiler: Yaḫşı 17 itdüñ kim bu gözler
S180a nūrını, / gönüller aydınını, bu bī-çāreler çāresi-
T145b ni, bu devlet göginüñ 1 sitāresini bile alduğuña taḳṣīr ḳılmaduñ, yaḫşı rāy itdüñ, didiler. Zīrā cemī'-i şehr 2 ehli, anuñ mubārek ṣabāḥını, uğurı ḫayrlığını ṣınamışlar-ıdı, bilürler-idi. Andan Şeybe buyurdı kim 3 Rasūl gendü diledügi aygırı eyerlediler, getürdiler. Rasūl suvār oldı, ata atlandı. 4 'Ammusı Ḥamza, raẕıya'llāhu 'anh, yanınca bile atlandı. Kalan 'ammuları, daḫı 'ammuları 5 oğlanları atlandılar bile bir ṭulp oldılar. Rasūli ortaya aldılar, daḫı
Ü157a yüridiler. Ṭavīl 6 / İbni Ḥaccāruñ cāsūsı, Ṭavīle ḫabar irişdürdi, eyitdi: Mekke şehriniñ çerisi daḫı bu gün 7 göçdi, berü yüridi, didi. Ṭavīl İbni Ḥaccār cāsūsa ṣordı kim Mekke(y)ilerüñ çerisi 8 ne ḳadar

vardur? Cāsūs eyitdi: Atlu ve yayaḳ yidi biñ gişi dirilüpdür ancaḥ didi; 9 ammā ol yüzi münevver oğlan kim adı, çavı söylenür; duʿāsı ḳabul, daʿveti müstecāb- 10 dur diyü, anı bile aldılar, gelürler, didi. Ṭavīl sevindi eyitdi: Çün ol oğlan biledür, 11 zaḥmatumuz az olısar, didi. Andan soñra Yemen çerisi ol yañadan yüridi, Mekke çerisi bu yañadın yüridi. Bir yazı içinde 12 iki çeri biribirine ḳarşu ḳondılar. Çün gice oldı, Şeybe buyurdı, biñ gişi fulān İbni 13 fulān, şucāʿlar fārıslar, adlu mübārizler ṭalaya atlandılar, yezek yörendiler. Ḳalan çeri 14 daḥı yat, yaraḥ birle ḥāżır durdılar. Şeybe ol gice uyı-

S180b madı, / ḳatı endīşe içinde 15 ġarḳ oldı, ḳayġulu oturdı, ol fikirde kim irte ḥāl niçe ola, duşman çerisi ġalaba, gendüler az, serencām ne encām ola diyü, fikr-ile oturmış-ıdı 16 kim ḥażrat-ı Rasūl yirinden ṭurdı, ceddi ʿAbdu'l-muṭṭalib ḳatına geldi, oturdı eyitdi: 17 Yā ceddī niçün melūlsin, ne fikirdesin, ne endīşedesin, didi. Şeybe eyitdi: Yā ḳur-

T146a rat-u ʿaynī 1 nice melūl olmayayum ya niçe ḳayġulu oturmayayım kim işbunuñ bigi ġalaba duşman, bizüm 2 çerimüz az, birinçe yayaḥ, irte ḥālumuz nice ola diyü, fikr iderem, didi. Rasūl eyitdi: 3 Yā ceddī ir-

Ü157b te ḳaçan kim / duşman çerisi atlana, siz daḥı atlanıp ḳarşu ṭurısarsız, 4 didi. Şeybe eyitdi: Neʿam eyle idiserüz inşā'allāhu taʿālā. Rasūl eydür: Yā

ceddī 5 irte Kureyşüñ ulularu katuñda ḥāżır olıcaḫ, alaruñ öñinde sen beni ileru oḫı-6 ġıl, daḫı baña eyitgil; yā Muḥammed yüri Ṭavīl İbni Ḥaccār katına ilçilige varġıl, görgil, 7 sulḥa mı rāżī olur, yoḫsa kasdı, niyyeti urış kılmaḫda mıdur digil, didi; illā beni 8 yaluñuz viribigil, daḫı gişi bilemce koşmaġıl, didi. Şeybe çün Rasūl dilinden bu sözleri işitdi, eyitdi: 9 Yā Kurrat-u ʿaynī, yā ḥabībī, yā Muḥammed ne ʿacab söz söyledüñ, ne korḫulu fikr eyledüñ 10, didi; duşmanuñ diledügi, isdedügi sensin, didi kim seni ele getüreler, sen dilersin kim 11 bularuñ arasına giresin, duzaklarına tutulasın, andan
S181a seni alaruñ elinden 12 / kim kurtara, didi. Rasūl tebessüm kıldı, daḫı bu maʿāniyi söyledi.

ŞİʿR

fāʿılātün fāʿılātün faʿılun

13 Eytdi yā ceddī henüz sen bilmedüñ
Kim baña kimdür muʿīn u yār olan

14 Kim-idi oddan Ḫalīli kurtaran
Baña oldur mūnis ü dildār olan

15 Kim-idi firʿavnı baḫra ġark iden
Mūsaya saklayıcı settār olan

16 Kim-idi Mekkenüñ ehlin bekleyüp
Fīl kavmı üsdine kahhār olan

17 Nuṣrat andandur baña sen ṣanmağıl
Kim senüñ ḳavmuñ durur enṣār olan

T146b 1 Benem āḫır iḫtiyārı ḫalḳınuñ
Benem āḫır ḳamudan muḫtār olan

2 ʿĀrif oldur kim beni bilmiş ola
Bini bilmeyen durur küffār olan

3 Beni añlayan gişi añlar işi
Añlamayan durur işi zār olan

4 Baña evvel ḳaṣd iden bunlar durur
Ü158a /Yine bunlardur sınığıp ḫor olan

5 Neṣr: Andan Rasūl eyitdi: Yā seyyid-i Ḥaram beni İbrāhīm ilāhına ısmarlağıl, ḳorḫmağıl. Şöyle kim 6 İbrāhīmi Nemrūẕ odından ḳurtardı, kāfirler şerrinden ḫalāṣ ḳıldı, ḳādirdür kim 7 bini daḫı bu kāfirlerüñ şerrinden ḳurtara, ḫalāṣ ḳıla, didi. Ḳaçan kim Şeybetü' 8 l-ḥamd bu belīğ sözleri Rasūluñ mubārek lafẓından işitdi, ḥayātı gitdi, 9 ʿaḳlı dañ oldı, nuṭḳı tutuldı, ayruḫ çāresi ḳalmadı, Rasūluñ ayağına 10 düşdi, eyitdi: Yā ḥabībī, yā Muḥammed seni sen bilürsin, daḫı seni yaradan bilür ancaḫ, 11 daḫı gişilerüñ ʿaḳlı
S181b senüñ / maḳāmuña irmez, senüñ menziletüñi görmez, senüñ 12 sözlerüñi fikr idemez, didi. İkisi bu gelecide-y-idi kim duşman çerisinden naḳāra 13 çalındı. Kureyş ululaları daḫı yaraḫ ḳıldılar, atlu ve yayaḫ cemʿ oldılar. ʿAbdu' 14 l-muṭṭalib ḳatına geldiler, ṭurdı-

lar. Duşman çerisi dahı saf bağladı, biribirine mukābil 15 turdılar. ʿAbdu'l-muttalib oğlanları, Şeybe ileyinde turmışlardur. Kureyşüñ fārısları, 16 bahādurları, ʿAbdu'l-muttalib oğlanlarıdur. Hāriş ve Ebū Leheb ve Żırār ve Zübeyr öñ 17 kol öñinde turdılar. ʿAbbās ve Ebū Tālib ve Mukavvam ve Ġaydāk soñ kol
T147a öñinde turdılar. 1 Rasūl ʿammusı Hamza birle Şeybenüñ ardında turmışlar-ıdı. Andan Kureyş uluları 2 eyitdiler: Yā seyyid-i Haram nice tedbīr idersin, ne maslahat görürsin, nice idelüm, 3 evvel meydāna
Ü158b kim girür, didiler. / Şeybe çağırdı, eyitdi: Habībüm Muhammed İbni ʿAbdu'llāh kanı, 4 kandadur, didi. Rasūl ʿammusı Hamza birle atların ilerü sürdiler, Şeybenüñ katına 5 geldiler. ʿAbdu'l-muttalib eyitdi: Yā veledī, yā Muhammed Tavīl İbni Haccār katına seni ilçilige 6 viribirem varġıl söyleşgil, görgil kim niçün gelmişlerdür, sulha mı rāżīdurlar yohsa 7 urış mı isderler, görgil söyleşgil, yine bāna habar getürgil, didi. Rasūluñ 8 ʿammuları, Benī Hāşım uluları, Kureyşüñ seyyidleri feryād kıldılar,
S182a çağırdılar eyitdiler: 9 Yā seyyid / bu ne fikr-idi kim kılduñ, didiler, ol kadar dahı bilmez misin kim duşmanuñ 10 dilegi oldur kim Muhammed ibni ʿAbdu'llāh alaruñ eline gire, duşmanuñ bundan artuk dilegi 11 yohdur, sen gendü veledüñi gendü elüñ birle ejdehā ağzına mı gemişürsin, didiler; 12 çünki ilçi birbirsin bārı bir ulu gişi viribigil kim iʿtibārı ola,

söz eydi bile 13 söz işidi bile hem Muḥammed ibni ʿAb-
du'llāh ṭıfıldur, ilçilik muḳābilinde degüldür, 14 di-
diler. Şeybetü'l ḥamd eyitdi: Andan ulu gişimüz yoḫ-
dur, didi; daḫı kimi viribiyeyim, 15 çün söyleyesi sö-
zi ol bilür; daḫı andan özge her kimi kim viribirsem
girü gelmez, 16 belī eger ol varursa yine gele bilür,
didi. Ḫalāyıḳlar bu işe ʿacab ḳaldılar, eyitdiler: 17
Zihī ṭañsuḫ iş kim bir gögercin yavrusını bir şahbāz
T147b ṭoġan ḳaynaġına uġradalar, ya l bir genç ḳuzıcaġı ars-
lan pençesine uġradalar, daḫı andan selāmatlıḫ umalar
bu iñen 2 ʿaḳıldan ıraḫ işdür, didiler. Andan ulular
epsem oldılar. Rasūluñ ʿammusı Ḥamza eyitdi: 3 Yā
ebeti ben daḫı ḳarındaşum oġlı Muḥammed ibni ʿAbdu'l-
Ü159a lāh birle / bile varayum mı, didi. Şeybe 4 eyitdi:
Yoḫ varmaġıl, veledüm Muḥammed yalunuz varsun, didi.
Rasūl, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellim, 5 ceddi ʿAbdu'l-
muṭṭalibden İbrāhīm peyġambaruñ yayını diledi. Ceddi
ʿAbdu'l-muṭṭalib 6 ol yayı kim İbrāhīm peyġambardan
İsmāʿīl peyġambara ḳalmış-ıdı, ʿaleyhime's-selām 7
İsmāʿīlden ata atadan Benī Hāşıma yitişdi, ʿAbdu'l-
S182b muṭṭalibe degdi; ol yayı 8 / Rasūle şundı. Rasūl ya-
yı eline aldı, üç nebl oḳı daḫı bile aldı bir oḫı 9
gezledi, bir oḫı sığraġı arasında ṭutdı, bir oḳı ku-
şaġına berkitdi. Andan Rasūl 10 Ḥaḳ taʿālāya tevek-
kül ḳıldı, at başını duşman ṭarafına dönderdi, daḫı
yüridi. Ṭavīl 11 ibni Ḥaccār gördi kim Mekke çerisin-

den bir atlu ayrıldı gelür, gendü gişilerinden iki 12 gişi karşu viribidi, eyitdi: Görüñ ol gelen gişi ne gişidür, ne işe gelü yorur anı 13 bir görüñ, soruñ yine bana habar getürüñ, didi. Ol iki gişi Rasūli karşuladılar, gördiler 14 kim ol gelen bir ay yüzlü, bir güneş yılduzlu, bir hūb sūratlu, bir melek sīretlü oğlandur. 15 Çün yakın geldiler, Rasūlden sordılar kim sen oğlan gişi niçün çeriñüzden ayrılduñ, 16 yalunuz yola düşdüñ, gidersin, kanda varursın, didiler. Rasūl eyitdi: Ben Muhammed ibni ʿAbdu'llah 17 ibni ʿAbdu'l-muttalibem, size ilçilige geldüm, didi. Andan ol iki
T148a gişi yine döndiler, Ṭavīl ibni l Ḥaccār katına geldiler, eyitdiler: Yā melikü'z-zamān bu ol oğlandur kim duʿāsı kabūldur, 2 ne dir-ise didügi olur, adı Muhammed ibni ʿAbdu'llāh ibni ʿAbdu'l-muttalibdür; sizüñ
Ü159b 3 katınuza ilçilige gelür, didiler. / Ṭavīl ibni Ḥaccār katı sevindi, eyitdi: Saʿādetümüz 4 yārī kıldı, devletümüz ışıladı, didi; eylese ben ilerü varayum, hiç söyletmedin 5 kılıç birle anı pāra pāra kılayım,
S183a didi. Çü / siz göresiz kim ben anı öldürem, zinhār 6 ayruḫ Mekke ehline amān virmeñüz, didi. Daḫı gendü yalunuz atını ilerü sürdi, 7 yüridi Rasūle kaṣd itdi; çün yaḫın geldi, el kılıca urdı kim Rasūl 8 üsdüne at bıraḫa, daḫı kılıç birle çala, Allāhu taʿālā fermānı birle atuñ dört ayağı 9 yire mısmārlandı. Ṭavīl atını depdi, yürimedi, kamçı birle urdı, yirinden deprenmedi. 10 Ṭavīl bildi kim atuñ ḫālı ayruḫsı

oldı. Ol demde gönlinden Rasūli öldürmek 11 niyyetini giderdi. Andan Ṭavīl baş götürdi, Rasūle bahdı gördi Rasūli kim bir 12 bedr ay bigi ṭurıpdur. Rasūl Ṭavīli göricek kim el kılıca urdı, gendü dahı nebl gezlemişidi, 13 kaṣd itdi kim ata, Ṭavīl ibni Ḥaccārı ura. Ṭavīl çağırdı, eyitdi: İy münevver yüzlü 14 ṣabr eylegil, oḳ atmağıl, ne işe gelmişsin görelüm bir iki geleci söyleşelüm, didi. Rasūl 15 dahı ṣabr itdi, oḳ atmadı. Andan Ṭavīl eyitdi: Sen kimsin, ne gişisin, ne işe 16 gelmişsin eyit işideyim, didi. Rasūl eyitdi: Sen ne gişisin kim bu sözleri benden 17 sorarsın, didi. Ṭavīl eyitdi: Ben muḳaddem ʿasker Ṭavīl ibni
T148b Ḥaccāram. Rasūl eyitdi: Ben dahı 1 Muḥammed ibni ʿAbdu'llāham, geldüm kim ṣoram çeri çeküp bu vilāyete niçün geldüñüz, dilegü- 2 ñüz nedür, didi. Ṭavīl ib-
S183b ni Ḥaccār eyitdi: Binī Yeksūm / ibni Ebrehe ibnü's ṣabbāḥ viribidi kim Mekke ehlinden 3 Ebrehenüñ mālı-
Ü160a nı dilegil, didi; dahı ol dört yüz gişi kim / Mekke ehli öldürdiler, 4 alarun dahı ḳanını ve mālını dilerem, didi; eger bizümle ṣulḥ eylemek isderseñüz ol 5 mallārı, ol ḳan bahāları viriñüz, dilerseñüz kim sizüñ-ile ṣulḥ eyleyevüz ve eger bu 6 didüklerümi virmezseñüz bizüm-ile sizüñ arañuzda kılıç ve ḳattāldan artuḳ nesne 7 yohdur, didi. Rasūl cevāb virdi, eyitdi: Yā ibni Ḥaccār bu söyledügüñ sözler ʿaḳl ve ʿadl 8 inṣāfdan ṭaşradur, didi. Hiç ʿāḳıl gişi bunuñ bigi söz söylemeye, didi. Ṭavīl 9 eyitdi: Niçün, ne sebeb-

den sözümi begenmedüñ, didi. Rasūl eyitdi: Anuñ-ıçun kim 10 Ebrehe ibni's-Sabbāḥa gögden ʿazāb indi, Ebrehe(y)i kavmı birle helāk eyledi; cemīʿ-i 11 ʿarabu'l- ʿurabā ol kahr-ıla ölenleri temāşā kılmaġa geldiler, dahı ol ölenlerüñ mālını 12 yaġma kıldılar, her biri alı bildügince aldılar, yine gendü illerine gönüldiler, kimse kimse(y)i 13 irdemedi, isdemedi, Mekke ehline ol hikāyetden harac yohdur; ammā ol dört 14 yüz gişi kim kāhinler cem ʿidüp geldiler, alarun kasdı ben idüm, geldiler kim beni 15 öldüreler idi. Hak ta ʿālā alarun arasına fitne bırahdı, aları helāk kıldı, 16 aları kimse öldürmedi, cemīʿi biribirin öldürdiler. Atları, tonları yazıda döküldi 17 kaldı, kime kim gereg-ise yitişdi, aldı. Ebrehe Eşrem Allāhu
S184a ta'ālānuñ / Ka'besine kasd eyledi, 1 Hak ta'ālā-
T149a añā ʿazāb viribidi, anı helāk eyledi. Kāhinler ben yetime kasd 2 eylediler, lā-cirem kahr oldılar; siz dahı ʿakluñuzı başıñuza dirşiriñüz ol öñdin 3 ölenlerden ʿibret aluñuz, siz dahı ya Kaʿbe kasdına geldüñüz ya benüm kasdıma geldiñüz; 4
Ü160b bu iki dürlü kasd idenüñ dahı hālını gördüñüz, ol size ögüt / yiter, didi; 5 dönüñ yine gendü vilāyetiñüze varuñ, olmasun kim size dahı ʿazāb yitişe kahr-ıla ölesiz, 6 didi. Tavīl İbn-i Haccār eyitdi: Yā Muhammed ne kim söyledüñ asıldan söyledüñ, ʿadl 7 ve insāfdan habar virdüñ didi; ammā bu kalan yoldaşlarum begler bu sözi 8 bilmezler, destūruñ birle ben yine döneyüm, bu sözi begler birle söyleşeyüm, göreyüm 9 ne maslahat

görürler, aña göre yine size ḫabar bildüreyim, didi. Rasūl eyitdi: Bismi'llāhi 10 destūr virdüm, didi; varġıl bu sözleri beglerüñ birle ṭanışġıl, görgil ne 11 eydürler, didi. Ṭavīl eyitdi: Yā Muḥammed bindigüm atuñ ayaġı yire mıḫlanıpdur yüriyemez, yirinden deprenemez, 12 didi. Rasūl eyitdi: Yā ibni Ḥaccār bu ʿalāmet saña bir nişāndur kim seni saña bildirdür, 13 didi. Andan Rasūl barmaġı birle işāret eyledi, at yirinden deprendi, yüridi. Rasūl 14 yine döndi Mekke çerisine gelür. ʿAmmusı Ḥamza ardınca gelmişidi, ırahdan ṭururdı. Çün 15 Rasūli gördi kim gelür,
S184b tiz yine döndi, Ḥamza atasına muştıladı kim / uş yine döndi, 16 ḥabībüm Muḥammed sağ esen gelür diyü. Kureyş ulularu sevinü ḳarşu yüridiler. Şeybe atdan 17 aşaġa indi, Rasūl daḫı indi. Şeybe Rasūli bağrı-
T149b na basdı, ḳuçdı görüşdi. 1 Seyyidler ilerü yüridiler, ziyāret ḳıldılar. Andan Ṭavīl birle Rasūl arasında ne ḥāl oldı, 2 ne söz söylendi, Rasūl Ḳureyş ḳatında şerḥ eyledi. Ṭavīlüñ bindügi atuñ 3 ayaġı yire mıḫlanduġın ḫabar virdi. Mekke ehli ḳamusı Rasūle duʿacı oldılar. 4 Ol yañadan Ṭavīl daḫı çerisine ḳavışdı. Ulu begler Ṭavīli ḳarşuladılar, çün geldiler 5 yirlü yirinde ṭurdılar. Ulu begler Ṭavīl den suʾāl ḳıldılar, eyitdiler: Yā meliki'z-zamān 6 ol oğlanıla işüñ niçe oldı, didiler. Ṭavīl eyitdi: Yā ḳavm
Ü161a ḥāl ayruḫsıdur, 7/ bu ḥareketimüzden ʿacab ʿacab işler belürür. Eyitdiler: Ol ayruḫsı ḥaldan bir ḫabar

vir işidelüm, didiler. Ṭavīl eyitdi: Her ḳaçan kim ol oğlana ḳarşu 8 yüridüm, ḳaṣdum ol-ıdı kim irişdügüm sā'at ḳılıç birle oğlanı çalam öldürem, 9 çün yaḳın yitişdüm, atımuñ dört ayağını daḥı yir ṭutdı, at ayruḳ deprenmedi, 10 benüm cismüme ditremek düşdi, çün gördüm kim iş ayruḥsı yüz görsetdi 11 bu gez ol oğlanı geleciye ṭutdum ne kim aralarında söz olmış-ıdı, Ṭavīl beglere 12 ḥabar virdi. Andan begler eyitdiler: Yā emīr şimdi tedbīrüñ nedür, ne fikr eyledüñ, 13 didiler. Ṭavīl eyitdi: Maṣlaḥat oldur kim yüzümüz suyı

S185a bile yeni dönevüz / gendü yirimüze, 14 vilāyetümüze gidevüz, didi. Ṭavīlüñ bir 'ammusı oğlı var-ıdı Añа Şahāb ibni Bābīl 15 dirler-idi. Ol mel'ūn ilerü geldi, eyitdi: Yā emīr siz, Yeksūm ibni Ebrehe ileyinde 16 da'vī ḳıldıñuz kim gelesiz, Mekke ehlinden kinimüzi alasız, ol fitne ḳopan oğlanı 17 öldüresiz; bu ne ma'nīdür ki henüz iş başarmadın dönevüz, yine vara-

T150a vuz, andan ol 1 melikimüze ne cevāb virevüz, didi; ḥalāyıḳ arasında ḥacıl ve ḥōr olınca bunda 2 ḳılıç birle ḳırılmaḳ yigdür, didi. Ṭavīl eyitdi: Yā Şahāb ḳorḥaram kim gögden 'aẕāb 3 ine, helāk olavuz. Şahāb eyitdi: Bir tedbīr-ile buları helāk ideyim kim her giz 4 bize ziyān ve elem gelmesün, didi. Ṭavīl eyitdi: Çün anuñ bigidür. أَنَا وَلِيُّكَ بِهٰذَا الْأَمْرِ 5 Ben seni benüm yirümde ḳāyım maḳām ḳıldum, bu ḳamu çeri ve begler senüñ 6 emrüñde olsun, ben sañа iẕn virdüm, sen ne diler-iseñ anı işle, didi. 7 Çün Şahāb

Ṭavīlden destūr aldı, atını sürdi, Mekke çerisine ya-
Ü161b ḫın / geldi, 8 çağırdı eyitdi: Yā sādāt-ı Mekke Ṭavīl
ibni Ḥaccār katından gelürem, cemī‘-i begler-ile 9
ṭanışdı, ṣulḥa rāżī oldılar, beni sizüñ katıñuza vi-
ribidiler, eyitdiler: Varġıl Mekke 10 ulularına ḫa-
bar kılġıl gelsünler, ol münevver yüzlü oġlanı bile
getürsünler, ṣulḥ 11 idelüm barışalum; biz gendü ili-
müze dönelüm, siz gendü iliñüze dönüñ, didiler. 12
Andan Şeybe ulula bakdı, eyitdi: Yā seyyidler
S185b / ne dirsiz, ne rāy görürsiz, bizi duşman katına
13 ohır varalum mı yoḫsa varmayalum mı, didi. Ḥarb
ibni Ümeyye eyitdi: Hele bularuñ 14 mekrinden ġafil
olmañuz, didi. Andan Şeybe Rasūl ḥażratına döndi, eyit-
di: Yā Ḥabibī 15, yā Kurrat-u ‘aynī sen ne buyurursın,
niçe maṣlaḥat görürsin, didi. Rasūl eyitdi: 16 Yā sey-
yidler varmağumuzda maṣlaḥat vardur varalum, didi.
Şeybe çün Rasūlden 17 işāret işitdi, derḥāl buyurdı
kim kırk ulu seyyid fulān ibni fulān kim erlig-ile,
T150b 1 şucā‘at birle meşhūr-ıdı, seçdiler Rasūl ḥażratını
bile aldılar, daḫı yüridiler. Şaḥāb 2 ibni Bābīl sey-
yidleri gördi kim yüridiler gelürler, gendü öñdün cān
atdı Ṭavīl 3 katına irişdi, eyitdi: Yā emīr uş Mekke
ulukarı, ol nūrlu oġlanı aldılar, 4 gelürler, didi.
Ṭavīl ibni Ḥaccār yine ṭama‘a düşdi eyitdi: Yā Şaḥāb
çeriyi bölük bölük 5 eylegil, didi; daḫı ısmarlağıl
kim kaçan bizden işāret görseñüz, bunda katumuza ge-
len- 6 lere daḫı, anda ṭuranlara daḫı aman virmesün-
ler, kılıçdan geçürsünler, didi. 7 Şaḥāb çeri mukad-

demlerine bildürdi. Mukaddemler yüridiler, çeriye bildürdiler. Cemī'-i çeri 8 yarah birle turdılar. Çün Mekke ulularu Rasūl hızmatına Şeybetü'l-hamd-ile yakın geldiler. 9 Tavīl atından aşağa indi, bir kaç
Ü162a ulu / gişiler birle ilerü yüridi. 'Abdu'l-muttalib
S186a dahı atdan indi, Rasūl birle ilerü yürüdi. / Tavīl begler-ile 10 karşu geldi, yir üsdine oturdı, Rasūl 'Abdu'l-muttalib 11 birle Tavīl karşu oturdılar. Bākī seyyidler, Rasūl 'ammuları-y-ıla ayağın turdılar, atlarınuñ 12 'ınānları kollarında elleri kılıçlarları kabżasında. Şahāb beglere, mukaddemlere işāret 13 eyledi. Bir kaç biñ gişi Mekke ulularını halkaya aldılar, henüz söz söylenmedin Rasūl 14 gördi kim duşmanuñ haraketi ayruhsıdur, ol dem Rasūl yüzüni yuharu kaldurdı, gözlerini göğe dikdi.

Şi'R

fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün

15 Gönli birle sırrını söyler Hakā
Eydür iy sultān u iy Hayy u Bakā

16 Kullaruñ sırrın bilürsin iy 'alīm
Setr idersin hilmüñ-ile iy Halīm

17 Bir niçe kullar şakāvet işleri
Küfr ü tuğyāndur kamu cünbişleri

T151a 1 Kaṣd iderler ben yetīmüñ ḳanına
Sa'y iderler illa kimüñ ḳatline

2 Bilemezler kim kimüñle düşdiler
Eژdehānuñ yāline yapışdılar

3 Atdılar ṭaş yuḫaru baş altına
Kimse ṭuta mı başın ṭaş altına

4 Yıḳılur dīvāra çıḳıp ṭurdılar
Baltayı ayaḫlarına urdılar

5 Kimse Zehr-i ḳatili nūş ide mi
Oda yanan gişi ḫāmūş ide mi

6 Hiç göremedi bu nūrı gözleri
Zihi dünyā āḫırat gözsüzleri

7 İbni Ḥaccār gördi Rasūl söylenür
Göz göge ṭutup şikāyet eylenür

8 Çün Ṭavīl gördi munācātın anuñ
Çoḳ işitmişdi kerāmetin anuñ

S186b 9 /Bildi kim gökden 'aẕāb ister yine
Da'vetini müstecāb isder yine

Ü162b 10 /Eytdi iy yüzi münevver alnı ay
İy du'āsı müstecāb u gendü ḫay

11 Allaha bizden şikāyet ḳılmaġıl
Ḳahr ḳılmaġa bidāyet ḳılmaġıl

12 Biz bilürüz kim du'añ maḳbūl senüñ
Yirde gögde ḥāṣıl u maḥṣūl senüñ

13 Neṣr: Andan Rasūl eyitdi: Yā Ṭavīl ya senüñ leşkerüñ, çeriñ niçün yavuz niyyet-ile 14 ṭururlar, didi. Andan Ṭavīl ḳılıcını çekdi, daḫı çaġırdı, eyitdi: Yā ḳavm bu cema'at 15 üsdinden girü ṭuruñ, yoḫsa ben gendüzümi ḳılıca bıraḫuram, didi. Andan ḳılıcınuñ 16 ḳabżasın yire dikdi, daḫı ucını yüregine diredi. Çün Şaḥāb anı eyle gördi, beglere çaġırdı, eyitdi: 17 Yā begler, girü ṭuruñ, çün Ṭavīl ibni Ḥaccāruñ
T151b göñli vardur kim bizden yüz 1 döndermege; Mekke çerisi-y-ile bir olasız, ne zaḥmata düşersiz, didi. Ṭavīl çün Şaḥābdan 2 ol sözi işitdi, döndi elindeki yalıñ ḳılıcı Şaḥābuñ boynına urdı, başın 3 kesdi. Çün begler gördiler kim Ṭavīl 'ammusı oġlı Şaḥābuñ boynunı urdı, ḳorḫudan 4 begler ıraḫ gitdiler, girü ṭurdılar. Andan Ṭavīl Mekke ehline döndi, eyitdi: Yā sādāt-ı Kureyş siz yine menzilińüze 5 varuñuz, ben melikimüz Keyyāle'l-Abṭāla gişi viribiyeyüm, bu ah-
S187a vālı bildüreyüm, / bir göreyim kim 6 melikimüz ne buyurur, eger ṣulḥ idüñ dir-ise ṣulḥ idelüm ve eger urış dir-ise 7 urışalum, didi. 'Abdu'l-muṭṭalib eyitdi: Maṣlaḥat söyledüñ, yaḫşı rāy eyledüñ, didi. Andan 8 seyyidler atlandılar, aldılar Rasūli yine döndiler. Soñra çeri ulularu Ṭavīlüñ 9 çevresine dirildiler, eyitdiler: Yā emīr bu ne iş-idi kim işle-

dün̄ didiler; gendü ʿammun̄ oğlını öldürdün̄ 10 ele girmiş duşmanı yine ṣalı virdün̄, selāmat gitdi, didiler;
Ü163a / bu ne sırr-ıdı bize 11 bildürgil didiler. Ṭavīl eyitdi: Ol bir gişiyi öldürdüm, sizün̄ dükelün̄üzi ölümden 12 ḳurtardum, didi. Andan girü ben evvel ana̱ muḳābil vardığumda gördüm kim ṭutaḫları 13 deprendi, bindigüm atun̄ ayaḫları yire mıḫlandı, tā yine gendü işāret ḳılmayınca 14 at yirinden deprenmedi, yürimedi; şimdi daḫı gördüm yine göge baḫdı, ṭutağı 15 deprenmege başladı, ḳorḫdum eyitdüm; olmasun kim yine duʿā ḳıla, gögden üsdümüze 16 ʿaẕāb ine, ḳamumuz helāk olavuz, bu işi işledüm, ol bir gişi ölmeg-ile bularun̄ 17 gönli ḫōş ola, didi. Andan begler eyitdiler: Biz bir maṣlaḥat daḫı gördük, didiler.
T152a 1 Ṭavīl eyitdi: Ne maṣlaḥat gördün̄üz, eyidün̄ işideyim, didi. Begler eyitdiler: Ḳureyş şimdi 2 imīn oldılar ol söz-ile kim sen melikimüze gişi viribiyesi olduñ, tā ḫabar 3 gelince bular imīn, sākin oturası
S187b oldılar. Biz bundan / Mekke şehrine on biñ 4 gişi gönderelüm varsunlar, Mekke(y)i ḫarāb eylesünler, yıḫsunlar, yandursunlar, 5 yine gelsünler. Ṭavīl eyitdi: Yaḫşı rāy ḳılduñuz, didi; buyurdı kim on biñ 6 gişi atlandılar, gice ḳarañusında Mekke ṭarafına yüridiler, irteye yaḳın bir yirde ḳondılar. 7 Allāhu Taʿālādan ʿaẕāb yitişdi, ol on biñ gişi ḳonduğı yirde ḳırıldılar; 8 atludan, yayaḫdan bir gişi ḳurtulmadı, illā cemīʿi helāk oldılar. Meger Ṭavīl ibni 9 Ḥaccār, maṣ-

laḥat-ıçun ol çeri ardından bir iki gişi viribidi kim varalar, çeri 10 mukaddemlerine ol maṣlaḥatı söyleyeler, yine döneler. Çün irtesi ol çeri kondugı 11 yire yitişdiler; gördiler at, deve isüz gezer, sergerdān yürür. Çün çeri arasına 12 girdiler gördiler, cemī'-i ḫalāyıklar kırılmışlar, ādamıları ölmişdür, bir gişi
Ü163b diri yoḫdur. 13 / Çün ol iki gişi anı eyle gördiler, korḫudan cānları başlarına sıçradı, tiz yine döndiler, 14 Ṭavīl ibni Ḥaccāra ḫabar virdiler, ol ölenlerüñ ḥālını bildürdiler. Ol gice kim Mekke şehrine 15 on biñ gişi gönderdilerdi, on biñ gişi daḫı çeride çādır içinde ölmiş-idi. Ṭavīl 16 ibni Ḥaccār beglerini cem' itdi; söyledi eyitdi: Yā ḳavm biz ḫaṭā eyledük, Mekkeye 17 çeri viribimesevüz yig-idi, didi; lā-cirem bizüm üs-
T152b dümüze daḫı 'aẕāb indi; us yigirmi 1 biñ gişimüz helāk
S188a oldı, maṣlaḥat oldur kim / çeri içinde ölenleri, çādır içinde 2 yir ḳazuñ gömüñ kim Kureyş tuymasun, didi. Anuñ bigi kıldılar. Çün gice oldı, 3 Ṭavīl buyurdı kim göçdiler, yine Yemendin yaña döndiler, ḳaçdılar, irteye degin sürdiler. Çün 4 irte oldı, çeri bir yirde ḳondı. Ol ḳonduḫları yirde daḫı yine on biñ gişi 5 kırıldı. Ṭavīl buyurdı kim göçüñ, didi. Göçdiler aḫşama degin gitdiler. Çün aḫşam oldı, çeri yine ḳondı, 6 ol gice daḫı yine on biñ öldi, irtesi gice daḫı on biñ öldi. Her menzilde 7 on biñ tā kim tamām kırıldı. Şöyle kim bulardan hiç bir gişi ḫabarcı ḳurtulmadı. İrtesi 8 'Abdu'l-muṭṭalib baḫdı, duşman yirinde kimse gör-

medi, cāsūs viribidi, bularuñ 9 ḥālından ḫabardār oldı. Mekke ḳavmı bildiler kim Ḥaḳ taʿālā ol ḳavma daḫı ʿaẕāb viribidi, 10 helāk itdi, ḳahr eyledi. Kureyş ulusları Rasūluñ ayaġına düşdiler, eyitdiler: Yā ll Muḥammed bu ḳamusı senüñ muʿcizātuñ, kerāmetüñ berekātındandur kim duşmanlarumuz helāk 12 oldı, ne devletlü oġulsın, ne saʿādetlü sülāle ḳopduñ, didiler.

ŞİʿR

Bahr-ı remel feʿilātün fāʿılātün feʿılatün faʿılātün

13 Ḳamu yüz yire urıban didiler kim iy güleryüz
Bu saʿādet ü bu devlet bize senden oldı ḥāṣıl

Ü164a /14 Atalarumuza evvel şeref i ululuġ iy cān
Aḫı senden ötürüdür bu kerāmet ü feẓāyil

15 Senüñ-ile faḫr iderdi ne kim enbiyā gelipdür
Senüñ-ile ʿızzat issi olur uş ḳamu ḳabāyıl

16 Seni senden ilerüler öñiben ḫabar virürdi
Ki geliser uş cihāna ḳamu ʿilm içinde kāmil

17 Hele ḳahr idersin işde nice ḳahr iden mülūki
Daḫı kim bile n'idesin sen i aḥsenü'ş-şemāyil

T153a 1 Yaluñuz bugün degüldür görürüz biz iy cuvān-baḫt
Geleli cihāna senden niçe muʿciz ü delāyil

S188b /2 Yaḳīn oldı kim sen olsın ne ki vaṣf iderler-idi
Ṣıfatuñ kitāblar içre hem aḫır-ıdı evāyil

3 Nesr: Andan ganīmet ve niʿmet birle Kureyş Rasūli aldılar, Mekkeye döndiler. Şehr kavmı karşu 4 çıkdılar, ferah ve şāzılık birle Rasūluñ mubārek cemālini gördiler, iki dürlü sevince 5 sataşdılar. Bir ol kim duşman helāk olmış-ıdı. İkinci ol kim Rasūluñ cemāli nūrı-y-ıla 6 müşerref ve müzeyyen oldılar. Andan Āmine hatun ve ʿĀtike hatun, dahı ulular hatunları 7 karşu çıkup Rasūli aldılar, bağırlarına basdılar, yine döndiler, menzillerine bir kaç gün ārām 8 kıldılar. Bu habarlar yine ʿālem içinde münteşir oldı. Kaʿbenüñ şerefi artdı. 9 Rasūluñ kadrı, kıymatı bilindi, muʿcizātı ʿālem içinde söylendi.

FASL
DER 10 VEFĀT-I ĀMİNE HATUN

Bir gün Āmine hatun Şeybeden destūr diledi kim 11 kavmına kabā'iline ehline, cemāʿatına varmağa. Eyitdi: Yā seyyid-i Haram dilerem kim sılatu'r-rahm 12 idem, varam ehlümi kabā'ilimi görem, didi; ammā veledüm, seyyidüm Muhammedi bile iletmek isderem, 13 ne buyurursın, didi. Şeybe revā gördi, destūr virdi, yarağın eyledi. Āmine 14 hatun Ümmü'l-eymeni bile al-
Ü164b dı. / Ümmü'l-eymen didükleri Rasūluñ hādimelerinden, 15 kadīmü'l-ʿahd Rasūluñ tıfıllığı zamānından Rasūluñ hādimesi, kulluhcısıdur dahı 16 kim-idügi, kimüñ nesi-

dügi soñra kitāb içinde şerḥ olısardur. Āmine ḫatun Ümmü'l-eymeni 17 aldı ve veledi Muḥammedi, bir ḳaç daḫı ḳulluḫcılar birle gendüniñ enli ḳarāyıbı ḳatına
S189a
T153b vardılar, / bir 1 ḳaç gün ol cemāʿat ḳatında ḳaldılar. Ol cemāʿat daḫı Rasūluñ mubārek ṣoḥbatında 2 müşerref oldılar. Nāgāh ecel yitişdi, Āmine ḫatun ḫasta oldı, vefāt ḳıldı. Ammā Rasūl, 3 anasınuñ ölümini göricek ḳatı acıdı; zīrā daḫı bunuñ bigi acı gördügi yoḳ-ıdı, çün gördi 4 iñen aḡladı, ḳatı zārılandı.

NAZM

Bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

5 Atasından yetīm ḳalmışdı evvel
Felek cevrin añа ḳılmışdı evvel

Anasından daḫı öksüz ḳaldı
Sanasın gitdi ʿaḳl ögsüz ḳaldı

6 Ata ölmiş-idi öldi ana hem
Nebī ḳaldı yetīmlik birle epsem

7 Atadan yad ḳaldı anadan yad
Bu gez döyemedi çoḳ ḳıldı feryād

8 Görüñ bu dünyi cevrin iy ḫalāyıḳ
Niçe ḳul idiser sizi ʿalāyıḳ

9 Canuñ ḳurtulmayısar mı i ġāfil
Ne ḥāṣıl eyledüñ sen iy bi-ḥāṣıl

10 Gözüñ görmez mi bu aç ejdehāyı
İşitmez mi kulağuñ bu sadāyı

11 Yutar ḫalkı bilinmez ağzı kanda
Ağudur illā beñzer ṭatlu kanda

12 Acıyı ol bilür kim dad añlar
İşüñ bünyāzını üstāz añlar

13 Gişi kim acıyı ṭatluyı bilmez
Kime söylersin ol söz fehm kılmaz

14 Zihī göñli katı kim gördi bir şīr
Ṭutupdur uçdan uca dünyeyi yir

Ü165a /15 Anuñ bir zerre ussı başa gelmez
Bu heybetden yüregi ṭaşa gelmez

16 Bu efʿī kim ṭolaşmış boynuña gör
Ne ʿifritdür giren bir koynuña gör

S189b /17 Niçe iblīsi sen ḥūrı sanasın
Bitünsin illā kim bir gün sınasın

T154a 1 Muḥammed eyle ağladı anasın
Kim eydürsem acısından yanasın

2 Nesr: Çün Rasūluñ anası Āmine ḫatunı defn eylediler. Rasūl üç gün daḫı anasınuñ 3 karāyıbı katında eglendi, ol üç gün içinde Rasūl iñen çok ağladı. Üç günden 4 soñra Rasūli aldılar şehre geldiler. Ağlamakdan Rasūli göz ağrısı ṭutdı. Gözleri remed 5 oldı, ni-

çe kim devā kıldılar fāyide itmedi. ʿAbdu'l-muttalibüñ gönli iñen ṭar oldı. 6 Zīrā elli gün Rasūl göz aġrısı çekdi niçe kim ʿılāc eylediler, ot bıraḫdılar 7 fāyide eylemedi. ʿAbdu'l-muttalibüñ bir yahūdi dōstı var-ıdı. Bir gün ol yahūdinüñ Şeybe 8 ḳatında bir maṣlaḥatı var-ıdı. Ol maṣlaḥat içün yahūdi ṭurdı, Şeybe ḳatına geldi, gördi kim Şeybe melūl oturmış-ıdı, 9 Rasūluñ başını dizi üsdine almış-ıdı; yahūdi Şeybeye ṣordı kim yā seyyid-i Haram veledüñ 10 Muḥammed niçün yatur, didi. Şeybe eyitdi gözleri remed olıpdur aġrır, didi. Yahūdi 11 eyitdi: Zinhār yā seyyid yahūdilerden ot almaġıl, bulardan ʿılāc isdemegil. Zīrā bu yahūdiler 12 veledüñi sevmezler, dün ü gün bunuñ ḳaṣdında ṭururlar, illā saña bir gişi ṣalıḥ vireyim kim 13 anuñ eli sebebdür ve otı mücerrebdür. Şeybe eyitdi: Ne gişidür, ol ne yirde olur, didi. 14 Yahūdi eyitdi: Mekke birle Tāyif arasında bir deyr vardur. Anda bir ruhbān vardur. Adı
S190a Semīʿdur, 15 mubārek eli vardur, / ḳutlu nefesi var-
Ü165b dur. Oġlancuġuñı ol / ruhbāna iletgil, 16 didi. Andan yahūdi ṭurdı, gitdi. Şeybe bu sözi Ḳureyşe söyledi. Ḥarb ibni Ümeyye 17 eydür: Neʿam yā seyyidünā girçekdür dir, ben daḫı ol rāhibi görmişem bilürem, didi;
T154b ol yahūdi 1 yaḫşı söyledi, yaḫşı rāy eyledi, didi. Şeybe eyitdi: Pes maṣlaḥat oldı kim Muḥammed 2 ibni ʿAbdu'llāhı alam ol rāhibe iledem, didi; ol gün yaraḫ eyledi, bir deve üsdine bir çift 3 maḥāra bağladı kim birinde Rasūl birinde Ümmü'l-eymen, Rasūluñ ḥādimesi

kulluhcısı, bile oturalar. 4 ʿAbdu'l-muttalib iki oğlunı bile aldı, birisi Zübeyr, birisi Ebū Tālib, oğlanlarına buyurdı kim 5 zirih geydiler, yahşı atlar bindiler. Gendü muhteşemāne, re'isāne tonlar geydi. Bir ʿabdi 6 var-ıdı, adı Savāb deveye hızmat ider-idi. Andan buyurdı: Götürdiler, revāne oldılar. Meger 7 iblīs laʿnetu'llāh fursat buldı, diledi kim bir şerr turura, fitne kopara. Yakīn bilirüz kim 8 iblīs bilürdi kim Muhammed Mustafā, salla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, ziyān ve zevāl getüre- 9 bilmeyiser, anı ve anuñ ümmetini küfre ve żalālete getüresi degüldür; bularuñ aʿmālini ve īmānını 10 defterlerinden yitüresi degüldür. Zīrā iblīs sürülmekden öñdin mukbil ve mukarrabıdı, 11 melā'ike ortasında makbūl ve muhterem idi; tahsīl-ı ʿulūm çok kılmış-ıdı, līkin 12 ʿilmüñ aslından mahrūm kalmış-ıdı. Eydürler kim levh-ı mahfūz üzere muttalıʿ oldı; 13 zīrā bunca yüz biñ yıl hālıkına
S190b mutīʿ ve ʿilmine / müstemiʿ oldı, tā kim daʿveti kabūl 14 ve hācatı revā olur-ıdı; diledi kim levha nazar kıla mükevvenāt içinde ne olacağın 15 bildi, anı dahı anda bildi kim bir melekūt iblīs olısardur, iblīsliginden 16 öñdün melekūt içinde re'īs olısardur, soñra sürilüp hōr ve hasis olısardur, 17 küfr ve laʿnet birle enīs olısardur; seyyid-i kā'ināt ve hulāsa-i mevcūdāt, / şefīʿ-i ümmet, 1 emīn-i hażrat Rasūluñ, salla'llāhu ʿaleyhi ve sellim, hālını ve ahvālini, keyfiyyet-i hālı, 2 ümmetinüñ ʿızzın, şerefin,

Ü166a
T155a

menziletin Allāhu taʿālā ḥażratında ḳurbın ve mertebetin görmiş-idi 3 bilmiş-idi. Pes bu saʿyi bī-ḥāṣıl, ol nāḳıṣ, cāhil niçün ider-idi? Cevāb-ʿUlemā 4 bunda iki dürlü söz söylerler, hem ẓāhır ve hem bāṭın, hem ṣuvari ve hem maʿnevī. 5 Ammā ṣuvarī oi kim iblīs bilürdi kim gendinüñ fitnesinden Rasūle ziyān irişmez-idi. 6 Ol daḥı ziyān irişdirem diyü erişmez-idi, illā maḳṣūdı ol-ıdı kim kāfirler Muḥammedi 7 bilmesünler, küfrlerinüñ terkini ḳılmasunlar, Allāhu taʿālādan īmān ḥılʿatın bulmasunlar 8 diyü kāfirleri ḳılıca ḳırdururıdı, eydür-idi: Olmasun kim ġaflatdan uyanalar, daḥı 9 dīne gireler, raḥmata ṭayanalar, dilegi ol-ıdı kim kāfir olalar, gendüy-ile bile yanalar.

NAZM

Bahr-ı müctes mefāʿılün feʿılātün mefāʿılün faʿılün

10 Ki her gişi ki ḥasūd u ḥasīs u şuḥ oldı
Dilemez ol ki daḥı gişiler saʿīd olalar

11 Baʿīd oldı Çalap ḥażratından ol merdūd
Dilegi ol ki daḥılar daḥı baʿīd olalar

S191a /12 İkinci maʿnevī maʿnīde eyle dimişlerdür kim eger iblīs kāfirler içinde fitne ḳılmasa, 13 kāfirler küfre ġarra olıp şūr ve şer ḳılmasa, ḥareket gelmese Rasūluñ risāleti 14 bilinmez-idi; heybeti, şecāʿatı, ṣalābatı belürmez-idi. Pes bir sebeb gereg-idi kim 15

gendü ʿālem içinde meşhūr ve māhir ola, kerāmeti ve muʿcizātı halk arasında zāhır ola. Allāhu 16 taʿālā iblīsi sebeb kıldı kim kāfirleri harekete getürdi, niçe yüz biñ kāfirüñ başını İslām 17 kılıcında yitürdi ki وَبِضِدِّهِ يَتَبَايَنُ الْأَشْيَاءُ

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün faʿlün(faʿ)

T155b 1 Çü żıddı żıddı-la oldı bu dünyede maʿlūm
Nite ki ʿāḳıl u cāhil ü ʿāṣī vü maʿṣūm

2 Nite ki küfr-ile dīn oldı karañu aydın
Ü166b /Nite ki karañu aḥ oldı saʿd-ıla şom

3 Neṣr: İblīs furṣat buldı. Didigimüz ol-ıdı kim ol yakında Kureyş ʿarabından 4 göçgünci ʿarab ḳabīlesi var-ıdı, bölük bölük ḳonmışlar-ıdı. İblīs bir ḳoca sūratında 5 oldı, ol ḳabīlenüñ uluları ḳatına geldi oturdı, eyitdi: Yā ḳavm ne ḳatı ġāfil 6 oturmuşsız didi, ki ne dōstdan ḥabarüñuz var velā duşmandan, iḥtiyātuñuz var, didi. 7 Ol ḳavm eyitdiler: Yā şeyḫ neden eydürsin, bizi ġāfil oldıñuz diyü, biz ne nesneden 8 ġāfil olduḳ, bize bildürgil, didiler. İblīs eyitdi: Siz bu Mekke şehrinde ḳopan 9 oġlandan ġāfilsiz, didi. Cemīʿ-i bilgi bilenler eydürler kim ol oġlan gerek 10 seffāḳ,
S191b hettāḳ ḳopısardur, çoḳ devlet tācını / melikler başından ḳapısardur; daḫı 11 gerek kim yiñi dīn, yiñi şerīʿat ḳopa; bu rüsūmlar kim ʿarab içinde vardur, götüre yaya, 12 ṣanamlarüñuzı sındura, buthānelerüñüzi

yandura, sizi ābā ve ecdāduñuz dīninden usandura; 13 anuñ çerisi maluñuzı yağmalaya, oğlanlaruñuzı kullanalar, ḥarīmlaruñuzı kızlaruñuzı evleneler; 14 eger siz revā görürseñüz kim bir ża'īf çakur diken, yidi başlu evren ola, daḥı size 15 ne gereg-ise kıla, anı siz bilürsiz, didi. Kureyş 'arabı cevāb virdiler eyitdiler: Yā şeyḫ ol Mekke'de 16 kopan oğlanuñ kavmı çokdur, karāyıbı öküşdür didiler, anuñ-ıçun añā kimse el uzadımaz 17 anı öldüremez, didiler. İblīs eydür uş şimdi
T156a geñez gelipdür, işde yanuñuzdan geçüp 1 gide turur, didi. Eyitdiler: Ol bu vilāyete niçün geldi, didiler. İblīs eyitdi: İki gözi 2 daḥı ağrır, remed olupdur, şehr içinde devā bulamadılar, aldılar Semī' rāhibe iledürler, 3 bilesince üç gişi vardur ancak; turuñ
Ü167a eger elüñüzden iş gelürse, erligüñüz / var-ısa ḥāżır erenlerüñüzi, 4 aluñ ardından irişüñ, zinhār ki korḫmañ, öldürmege girişüñ; daḥı bir kaç 5 herzeler söyledi; ol kāfir 'arabları iş üzere kolayladı. Dört yüz gişi atlandurdı, 6 cemī'ine ḥarb āletin āletlendürdi.
S192a İblīs gendüzi ilerürekde Sekīf 'arabı / 7 konupdur, anda vardı. Rasūl ḥażratı ceddi birle, 'ammuları birle Kureyş 'arabınuñ 8 taşından geçdiler; Sekīf 'arabınuñ tuşına gide tururlar. Bular ol iki kabīle arasında 9 yürirler. İblīs Sekīf kabilesine geldi, bir zāhid sūratına girdi, 'arab ḥayyına yakın 10 gelicek bir gişiden sordı, eyitdi: Sizüñ katuñuzda adlu erenler kimlerdür, didi. 11 Ol gişi eyitdi: Üç gişi var-

dur kim bular eyü ad kazanmışlardur: Biri cuvān-mardlıḫ birle 12 maʿrūfdur, adı ʿAbdu'l-hibel eş-Şekafīdür; birisi şucāʿat birle mevṣūfdur, adı 13 Sükkān ibni ʿAzīz eş-Şekafī dirler; birisi faṣāḥat ve ʿilm ve bilgi birle bilinüpdür, adı ʿUrve ibni Mesʿūd- 14 dur, didi. İblīs eyitdi: Baña şecāʿat ve erlik gerekdür, didi. Aldı iblīsi Sükkān ibni 15 ʿAzīz katına getürdi. Kaçan Sükkān iblīsi gördi kim bir koca gişi katına girip geldi. Sükkān 16 iblīse ʿızzat eyledi, örü turdı. İblīs geçdi, oturdu. Sükkān eyitdi: Yā şeyḫ ne dilersin, 17 ne ḥācata gelip dursın, didi. İblīs

T156b eyitdi: Ben bir koca gişi(y)em kim gendü ölümümi 1 gözedürem, her dem her sāʿat ölümümi umaram, dürüşdügüm maṣlaḥatum sizüñ-çündür; seni 2 işitdüm kim katı erliklü ersin, kılıç urmaḫa pehlevānlıġa yararsın, seni bir işe kulavuz- 3 laram kim aduñ, erligüñ kıyāmata degin söylenile, didi. Sükkān eyitdi: Yā şeyḫ ne 4

S192b işdür ol kim baña işledürsin, / şerḥ eyle göreyim, di-

Ü167b di. Andan / iblīs Rasūluñ şerḥini 5 söyledi, eyitdi: Yaluñuz ben degülem, anı şerḥ eyleyen, cemīʿ-i ruhbānlar, aḫbārlar, kāhinler 6 anuñ vaṣfını şerḥ idip dururlar. Sükkān eyitdi: Neʿam biz daḫı işidip dururuz kim Mekke 7 şehrinde bir oġlan toġıpdur kim seffāk, hettāk olısardur, ʿarab içinde ululuḫ 8 kılısardur, andan soñra, buyruġı maġrıba, maşrıka tolısardur; daḫı dürlü sözler anuñ ḥakkına çoḫ işidip 9 tururuz, didi. İblīs eyitdi: Pes niçün epsem oturursın, didi. Sükkān eyit-

di: Anuñ-ıçun 10 kim ol oğlana elümüz irişmez, kavmı
güçlü kavmdur, didi. Şeytān eyitdi: Uş fursatını 11
bulduñuz, eger erligüñüz varısa, hüner görsedüñüz kim
ol oğlanuñ gözleri remed olupdur, 12 Mekke şehrinde
aña devā bulımadılar, Semīʿ rāhibe iledürler kim gö-
zine tımar eyledeler; ceddi 13 ʿAbdu'l-muṭṭalibdür
ve iki ʿammusı Zübeyr ve Ebū Tālibdür, dahı bir ʿabd
kim mahāra devesini yider 14 ancaḥ; eger elüñüzden hü-
ner gelürse, ṭuruñ kim fursatıdur, didi. Sükkān çün
ol ḥabarı işitdi, 15 ayruk kararı kalmadı, atlandı yo-
la girdi, nökerleri gendüye soñra yitişdiler. Bir yi-
girmi, otuz gişi-y-ile 16 ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ yolına
çıkdılar. Şeybe karşudan baḥdı, ṭoz gördi, iki oğlı-
S193a na görsetdi, / 17 eyitdi: Şol karşudan gelen ṭoz, çe-
ri ṭozına beñzer, didi. Eyitdiler: Neʿam çeri tozıdur,
T157a didiler. İki karındaşı 1 zirih geydiler, silāh kuşan-
dılar, hāżır durdılar. Şeybe eyitdi: Biriñüz karşu yü-
rüsün, sorsun 2 görsün, ne kavmdur, didi. Zübeyr şu-
cāʿ er-idi, atın sürdi, gördi kim Sükkān ibni ʿAzīz-
dur 3 eṣ-Ṣekafī, bir bölük çerinüñ öñine düşmiş gelür,
başı üsdine sancak götürmişler. 4 Ḥaṭṭāb ibni Ribāl
yanınca gelür. Zübeyr eyitdi: Yā kavm ne gişilersiz,
Ü168a / ʿazmuñuz kancarıdur, 5 ne yire gidersiz, didi. Ḥaṭ-
ṭāb ibni Ribāl eyitdi: Sen ne gişisin ki bizden ḥabar
6 sorarsın, didi. Zübeyr eyitdi: Ben Ḥaram seyyidi
ʿAbdu'l-muṭṭalib oğlı Zübeyrem, didi. Ḥaṭṭāb 7 eyit-
di: Bize ḥabar geldi kim Muḥammed ibni ʿAbdu'llahı

ceddi alıpdur, Semīʿ rāhibe iledür diyü; 8 biz dahı atlanduh, yola çıkduh kim irişevüz, anı öldürevüz, didi. Zübeyr eyitdi: 9 Sizi ana irişmege kim kor, didi. Hattāb eyitdi: Kimdür kim bize karşu turur, ya bizüm-ile 10 urışur, ya bizi komayan kimdür? Zübeyr eyitdi: Hā ene, uş ben komazam, didi.

ŞIʿR

Bahr-ı remel fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

11 Niçe tenüm içre cānum diridür
Komayam ki kuş uça andan yana

12 Elümden gelürse komayam yili
Ki toprag u toz saça andan yana

13 Çün benüm elümde kılıcum ola
Gişi mi koyam geçe andan yana

14 Benī Hāşım heybetinden kim durur
Ki yavuz agız aça andan yana

15 Satvatumdan ol gişi kurtıla kim
Korha benden ve kaça andan yana

S193b 16 Nesr: / Hattāb kahıdı sünü çekdi, Zübeyre hamle getürdi. Zübeyr hiç aman virmedi anı 17 öldürdi. Sükkān kahıdı, Münnā ibni Cifāli viribidi. Münnā Zü-
T157b beyre hamle getürdi. Zübeyr anı dahı 1 öldürdi. Sükkān kavmına buyurdı kim silāh geydiler gendü dahı si-

lāḥ geydi. Zübeyr döndi 2 atasına ḫabar getürdi, eyitdi: Sükkānı ibni ʿAzīz eṣ-Ṣekafīdür, cemaʿat-ıla binipdür, bizüm ḳaṣdımuza 3 gelipdür, didi. Şeybe ol deveyi çökerdi. Rasūl maḥāradan ṭaşra çıḳdı. Şeybe 4 ol deveyi yiden ʿabda eyitdi: Yā Ṣavāb biz duşmana meşġūl olalum, sen bu devenüñ 5 ardında bir ḫandaḳ ḳazġıl,

Ü168b Ümm-ü Eymen daḫı /sāña yarı ḳılsun ṭoprāġ bileñece ḳazsun, 6 didi.Andan Rasūl eyitdi: Yā ceddāh, ol ceddüm İbrāhīm peyġambar yayını, bir ḳaç 7 nebl oḫı birle bāña sungıl, didi. ʿAbdu'l-muṭṭalib oḫı ve yayı Rasūluñ eline sundı. 8 Zübeyr eyitdi: Yā ibni aḫī gözlerüñ aġrır nice oḳ atabilesin, didi. Rasūl eyitdi: 9 Yā ʿammī sen Allāhu Taʿālānuñ ḳudratına temāşā ḳılġıl, daḫı ben ne ḳılduġumı yaḫşı gözetgil, 10 didi. Andan Sükkān cemāʿatı birle yitişü geldi, ṣaf çekdi, ṭurdı çaġırdı, 11 heybet eyledi, eyitdi: Yā ibni Hāşım, yā ʿAbdu'l-muṭṭalib ol ḳatuñuzdaġı oġlan kim 12 ṣāḥıb - delāyil ve bürhāndur, anı bāña viribiñ öldüreyüm, benüm erligümi ʿālem içinde bildüreyim, 13 ḫalāyıḳı anuñ şerr-i şūrından ḳurtarayım, didi, zīrā ol oġlan-ıçun eydürler kim 14 ʿarabu'l-ʿurabānuñ düzgünin bozısardur, / dirnegin ṭaġıdısardur, ḫalāyıḳı iki 15 bölük

S194a kılısardur, biribirine ḳırdurısardur, dirler didi. Sükkān henüz söz söylerdi kim Rasūl 16 İbrāhīm yayı birle bir oḳ atdı, oḳ Sükkānuñ göksine batdı, zaḫm urdı. Sükkāna, illā yavuz zaḫm urdı. 17 Sükkān diledi kim atdan aḫtarılaydı, irişdiler, ṭutdılar düşmege ḳoymadılar, at arḫasında

T158a 1 iken aldılar, ırah iletdiler, anda atdan aşağa indürdiler. Bir kaçı ana anda tımar eyleyü kaldılar. Bir 2 kaçı Rasūle barabar turdılar. Sükkānuñ bir ʿammusı oğlı var-ıdı, adı Cāmiʿ ilerü yür-idi. Rasūl 3 karşudan anuñ yüregine dahı bir nebl ohı urdı, derhāl öldürdi. Andan Hālid 4 ibni ʿAtıyya sünü kolayladı atını ilerü sürdi. Rasūl anı dahı bir oh-ıla öldürdi, andan Sārıʿ ibni Keşīr hamle kıldı, anı dahı öldürdi, andan ʿAkīl 5 ibni Nufeyli dahı öldürdi, Hālid ibni ʿUveylimi dahı öldürdi; el-maksūd tokuz

Ü169a / nebl okı 6 birle tokuz kāfiri ahtardı. Evvel kim iblīs Kureyş ʿarabına habar kılmış-ıdı, andan soñra Sükkāna habar kıldı. 7 Ol ʿarabdan dört yüz gişi iriş-diler. Şeybe ve Ebū Tālib ve Zübeyr gördiler kim dört yüz 8 ʿarab dahı girüden geldiler. Şeybenüñ iki oğlı atalarına eyitdiler: Destūruñla 9 biz ikimüz, bu soñra gelen ʿaraba depinelüm mi, didiler. Şeybe eyitdi: Birbirimüzden ayrılmayalum, 10 bir görelüm veledüm Muhammed ne burhān görsedür, hele Sekīf ʿarabından on gişi 11 ahtardı, dahı görelüm soñına degin ne ey-

S194b ler, didi. Çün Rasūl / Tāyif 12 ʿarabından tokuz gi-şi, tokuz nebl ohı birle, ahtardı ve Sükkānı zahımlu kıldı. Ol 13 giriden gelen ʿarablar turmışlar-ıdı, gö-zedürler-idi kim Rasūl Sekīf ʿarabından 14 kaç gişi öldürdi, Sükkānı nice zahımlu kıldı, temāşā kılurlar-ıdı. Andan Sükkān 15 yārānlarınuñ kalanı birbirine ba-hışdılar, eyitdiler: Bu oğlanuñ henüz gözleri 16 ağ-

rırken elinden ölüm yağmur bigi yağar, vay eger bunuñ
gözi sağ ola, 17 bunuñ uruşına, turışına kim karşu tu-
T158b ra, didiler; henüz dahı ʿammuları urışa 1 girmedi, ḥı-
sāb andadur kim alar dahı urışalar, ol oğlanuñ iki ya-
nında ikisi dahı 2 ejdehā bigi turışalar; işimüz andan
duşvār olur, didiler. Andan Sükkāna tımar eyleyenlerüñ
3 birisi ilerü geldi, çağırdı eyitdi: Yā kavm seyyidi-
müz Sükkān ol zahmdan buñalur, tiz gelüñ 4 añа meşġūl
oluñ, didi. Sükkānuñ yārānları döndiler. Sükkānı aldı-
lar, Semīʿ deyrine gitdiler 5 kim Semīʿa Sükkānuñ zah-
mını görsedeler. Ol girüden gelen ʿarab çün gördiler
kim 6 Sekīfdan gelen ʿarabuñ on bir gişileri öldi, mu-
kaddemleri zahımlu oldı, kalan 7 nökerleri dahı turma-
Ü169b dılar kaçdılar. Ol / ʿarablar dahı biribirine bahışdı-
lar eyitdiler: Biz dahı 8 dönerüz giderüz ne işimüze
gelür kim sādāt-ı Ḥārām-ıla duşman olavuz, didiler,
Sekīf ʿarabı 9 bigi birezümüz kırılduğından soñra pe-
S195a şīmān olavuz, didiler; / döndiler yine gendü yolları-
na girdiler, 10 gitdiler; Rasūle kasd itmegi terk it-
diler. Çün ol iki çeri dahı tağıldı, gitdi. 11 ʿAbdu'l-
muttalib döndi, gendüñüñ iki oğlına eyitdi: Yā Ebū Tā-
lib, yā Zübeyr karındaşuñuz 12 oğlunı gördüñüz mi kim
ne kerāmet görsetdi, ne muʿcizāt işledi, yaluñuz iki
çeriyi dahı 13 sıdı, kaçurdı kim ne bañа muḥtāc oldı
ve lā size, didi. Andan üçi dahı atdan aşağa 14 indi-
ler, geldiler, Rasūluñ ayağına düşdiler, eyitdiler:

ŞİʿR

Bahr-ı müctes mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

15 Zihī cemāli cemīl ü zihī şemāyili ḫūb
Ki Ḥaḳ seni yaradıpdur i sevgülü server

16 Güneş yüzi niçeme aydın u muşaʿşaʿdur
Senüñ yüzüñ nūrı ḥaḳḳ ı senüñ yüzüñ enver

17 Bu gün şucāʿatuñ-ıla daḫı ṣalābatuñ-ıla
Sınıḫdı gitdi ḳatuñdan iki bölük leşker

T159a 1 Sañа ilāhi ʿınāyet şecāʿat u devlet
Ezelden olduġı-çun saʿādetüñ artar

2 Senüñle oldı Ḳureyşüñ saʿādeti mesʿūd
Sañа kim olsa ʿadū oldı ḳamudan kemter

3 Neṣr: Andan soñra Rasūli deveye bindürdiler, yola girdiler, Ṭāyif ʿarabı çün Sükkānı aldılar, ḳaçdılar. 4 Birez añarurak varıcaḳ Sükkān eyitdi: Beni Semīʿa iledüñüz kim bu zaḥmuma tımar ḳılsun, didi. 5 Aldılar Sükkānı Semīʿ deyrine iledürken birisi bir tedbīr daḫı ḳıldı, eyitdi: Yā ḳavm ben bir 6 maṣlaḥat daḫı gördüm, didi. Eyitdiler: Ne maṣlaḥat gördüñ, eyit işidelüm, didiler. 7 Ol gişi eyitdi: Ḳaçan kim, biz Semīʿ uñ deyrine varavuz, rāhib Sükkāna tımara meşġūl
S195b Ü170a olsun, / biz deyr içinde gizlenelüm, ḳaçan / ol Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh gelip deyre giricek, biz dört 9 yanından ḳılıç üşürelüm, anı ve ceddini ve iki ʿammu-

sını pāra pāra ḳılalum; yoḫsa 10 eger biz bir iş başarmadın evümüze varursavuz yüzümüz ḳalmaya kimseniñ yüzine baḫmaġa, didi; 11 zīrā bunca yigitler birle bir ṭıfl oġlan elinde zebūn ḳalavuz, on bir gişimüz öle, seyyidimüz 12 zaḫımlu ola, ol ṭıfl oġlan üç gişi birle bizüm elümüzden sağ, esen ḳurtıla gide; zihī ʿār, 13 zihī şenār, ḳavmumuz içinde ayruḳ başumuzı yuḫaru ḳaldurası degülüz, didi. Ol ḳalan 14 ʿarablar Sükkān-ıla, ol gişiniñ rāyını begendiler, tedbīrini ḳabūl ḳıldılar; andan 15 Semīʿ ruhbānuñ deyrine girdiler, öñdin rāhibe ḫabar viribidiler. Rāhib savmaʿasından 16 aşaġa indi, ḳapu açdı, Sükkānı içerü givürdiler. Sükkān çün emīn yire gelicek, zaḫmınuñ 17 acısından ḳatı iñledi, zārī ḳıldı, zaḫmını ruhbāna görsetdi. Rāhib eyitdi: Yā Sükkān 1 sen erliklü gişisin, niçün bir nebl oḫınuñ zaḫmından bu ḳadar iñildersin, didi. 2 Sükkān eyitdi: Ben ḫōẕ bu ḳadar diri ḳaldum, didi, ammā benden artuḳ ṭoḳuz gişiye daḫı 3 degdi birisi diri ḳurtulmadı. Semīʿ şordı, eyitdi: Bu oḫı atan kimdür, bu zaḫmı uran ne 4 gişidür, didi. Sükkān Rasūluñ vaṣfını şerḥ eyledi, ḥikāyet nice olduġunı söyledi. 5 Rāhib çün / Sükkānuñ sözüni diñledi, ḥāl ne-yidügini bildi, döndi, Sükkāna eyitdi: 6 Yā emīr ben maṣlaḥat anı görürem kim siz ṭurasız gendü evüñüze varasız, gendü cemāʿatıñuza ḳavışasız. Sükkān eyitdi: 7 Niçün? Rāhib eyitdi: İki dürlü sebebden ötürü: Bir sebeb ol kim ben bu zaḫma / ṭımar 8 idemezem, bu derdüñ dermānını bilmezem; ikinci sebebi ol kim ol oġlanı ben

T159b

S196a

Ü170b

bilürem kim 9 mağrıbı, maşrıkı ṭutısardur, ʿālemleri musaḫḫar kılısardur; daḫı yir ve gög ehli bir yire dirilürse 10 ol oğlana zevāl ve ziyān irişdüresi degüldür, zīrā anuñ ḥāfıẓı, nāṣırı ʿālemi 11 yaradan Cebbārdur, ḳorḫaram ki gele sizi bu deyr içinde göre, size daḫı artuḫçı ziyān irüre, 12 bārı yigrek oldur kim ṭurasız gendü ehliñüze, evüñüze ḳavışasız, didi. ʿArablar ḳahıdılar, 13 eyitdiler: Yā rāhib bize senüñ tımaruñ gerekmez, ṭur örü gendü ṣavmaʿaña vargıl, epsem 14 oturğıl, biz bu deyr içinde gizlenürüz, didiler. Ḳaçan ğarīmumuz deyr içine giricek 15 üsdine kemīn açavuz, gendü duşmanumuzdan kīnimüzi aluruz, didiler. Rāhib gördi kim 16 bulara söz aṣṣı itmez, bularuñ ḳulağı ögüt gelecisin işitmez, arḫuncaḫ yirinden ṭurdı, 17 gendü ṣavmaʿasına çıḳdı, oturdı, Rasūluñ yolını gözedür-idi. Bir sāʿatdan soñra 1 rāhib gördi kim / Rasūluñ mahārası çıḳdı. Üç atlu öñince gelürler. Rāhib eyitdi: 2 Yā ḳavm قَدْ جَآءَ الْبَشِيرُ النَّذِيرُ السِّرَاجُ الْمُنِيرُ uş Mekkīler irişdiler geldiler, didi. 3 Sükkān eyitdi: Yā rāhib ya sen ya deyr cemāʿatından kimsene ğammazlıḫ idesiz, andan 4 bildüm bilmedüm dimeñüz sizden bir gişi diri ḳomazam, didi. Rāhib epsem oldı, oturdı, 5 işi iş issine ısmarladı, gendü fārıġ oldı, oturdı. Kāfirler atlarını bir iki 6 gişi birle görinmez yirlere gönderdiler, deyr içinde gizlendiler. Çün Rasūluñ ceddi ʿAbdu'7 l-muṭṭalib, iki oğlı birle Rasūli deyre yitürdiler, andan deveyi çökerdiler. Rasūl mahāra için-

T160a
S196b

den 8 taşra çıkdı. Ümmü'l-eymen Rasūluñ elini tutdı,
Ü171a yüridi. Ebū Tālib / ve Zübeyr ilerü 9 vardılar, deyr
kapusını urdılar. Kāfirler kapunuñ iki yanında yalıñ
kılıç tutup turdılar. 10 Birisi ilerü geldi, kapuyı
açdı. Rasūl ilerü yüridi, mubārek ayağını işik 11 üze-
re basdı Allāhu ekber. Dahı deyr bünyāzı-y-ıla zelze-
leye geldi, ditredi, kahşadı, 12 gürledi, bir heybet-
lü nişāne göründi kim deyr içinde ne kim ruhbānlar
var-ıdı, kamusı 13 bī-hūş oldılar, ʿakılları başla-
rından gitdi, cemīʿi toprağa döküldi, yatdı; amma ol
14 ʿarablar kim Sükkān birle deyr içinde gizlenmişler-
idi, kapunuñ iki yanında kemīn kılmışlar-ıdı, 15 ol
deyrüñ gürüldüsinden bularuñ üsdine heybet indi, şalā-
S197a bat oturdı. / Şöyle 16 kim kamusınuñ ol heybetden kuv-
vatı kurıdı, ödi sıddı, cemīʿi öldi kim bir gişi diri
17 kalmadı. Zübeyrüñ ve Ebū Tālibüñ ve ʿAbdu'l-mutta-
T160b libüñ ʿakılları başlarında serāsime oldı, 1 hayrān
kalmışlardur, tururlar. Ümm-ü Eymen Rasūluñ elin tu-
tup kapu dīvārına tayanmışdur, turur. 2 Tā kim, Semīʿ
rāhib savmaʿasından aşağa indi, ol ussı giden rāhible-
rüñ yüzlerine 3 su urdı, tā kim usları başlarına gel-
di, gözlerin açdılar, turdılar, ol ölen ʿarabları 4
gördi kim cemīʿi kırılmışdur, yaturlar. Çün rāhib ol
heybetlü hālı dahı hūb cemāli dahı 5 gördi.

ol

NAZM

bahr-ı hezec mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün

6 Yüzini toprağa urdı önünde
Sakalını yire sürdi önünde

7 Zihī ferrūḫ ruḥ u ferḫunde tālı'
Zihī 'ızz u şeref pāyende tālı'

8 Semī' eydür zihī 'avn u 'ınāyet
Ki bu gün kapuya geldi sa'ādet

9 'Acab düş midür iy ḫatm-ı risālet
Ya devletden mi oldı bu delālet

Ü171b /10 Kim uyır baḫt u tālı'um uyandı
Kararmış gönlüm uş nūra boyandı

11 Ne luṭf olur sana kim Ḥak viripdür
Sana ne ulu menzil gösteripdür

12 Ki cümle yaradılmış tesbiḥi sen
Ki bir kul daḫı yoḫdur senden aḥsen

13 Kim öndin geldi senden ana 'āşık
Sen itdün kullıḫ ancaḫ ana lāyık

14 Ne sevgülü yaratmışdur seni Ḥak
Senün kavluna vü fi'lüne saddak

S197b 15 Nesr: / Andan Ebū Ṭālib geldi, rāhibi Rasūluñ ayağından götürdi. Rāhib, Rasūli aldı, 16 ḳavmı birle içerü deyre girdi, ol ḳahr olan ḳırılan ḳavmı görsetdi. Andan daḥı içerü 17 oturası yire girdiler, oturdılar. Andan yine rāhib Rasūluñ vaṣfına, ṣıfatına meşġūl
T161a oldı. Andan rāhib 1 eyitdi: Yā Şeybe Muḥammedüñ şimdi atası anası yoḳdur, yetīmdür, kefīli sensin senden soñra 2 ʿammūlarından birisi kefīl olısardur, çoḳ zaḥmatların göriserdür, götüriserdür çoḳ 3 ḥızmatlar Muḥammede yitüriserdür; yine bu Rasūluñ bir ʿammūsı oğlı dünyāya geliserdür kim 4 dīn ḳılıcın ol eline alısardur, çün Muḥammedüñ ḳarındaşı, yārı, muʿīnı ol olısardur. Çün 5 Semīʿ sözüni tamam ḳıldı. ʿAbdu'l-muṭṭalib sordı kim bu ḳırılan ʿarablar ne ḳavmdur, didi. Semīʿ 6 eyitdi: Āḫır bu Sükkān ibni ʿAzīz eş-Şeḳafīdür kim sizüñ yoluñuza çıḳmış, veledüñ Muḥammed 7 bulardan bir niçesin öldürmiş, Sükkāna zaḥm urmış, ol-ıdı kim sizden ḳaçup 8 bunda deyre geldiler; baña eyitdiler kim sen ṣavmaʿadan aşağa inmegil kim biz bu deyrde 9 gizlenürüz, Muḥammed ibni ʿAbdu'llāhdan kīnimüzi aluruz, dididiler; ben çoḳ naṣīḥat ḳıldum, 10 ḳabūl itmediler, ol-ıdı kim siz yitişdüñüz bāḳī ḥāl nice olduğın
Ü172a gördüñüz, didi. Çün 11 ʿAbdu'l-muṭṭalib, Ebū Ṭālib, /
S198a Zübeyr rāhibden / ol sözleri işitdiler, Rasūluñ ayağına 12 düşdiler, eyitdiler: Yā seyyidinā ne ʿacab heybetüñ vardur, ne ḳatı ḳuvvatuñ vardur, ne ulu 13 muʿcizātuñ vardur, bizüm ʿaḳlımuz seni idrāk idemez, fikri-

müz senüñ maḳāmuña iremez, 14 didiler. Andan soñra Şeybe rāhibe baḫdı, eyitdi: Yā Semīʿ veledüm Muḥammedüñ gözi aġrısına 15 tımar ḳılġıl, didi. Rāhib taʿaccüb itdüginden tebessüm ḳıldı eyitdi: Yā seyyid-i Ḥaram ne ʿacab söz 16 söyledüñ, didi; andan eyitdi:

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

17 ʿAcab fikr eyledüñüz iy ulular
Gerekdi fikrüñüz bundan ziyāda

T161b 1 Ḳaçan ʿanḳā ḳara ḳuşdan alıpdur
Hüner ya maʿrifet ya istifāda

2 Gögüñ yiryüzine yoḫ iḥtiyācı
Cihānda olmadı hergiz bu ʿāda

3 Ya sulṭān isdeye mi bir gedādan
Ululuḫ ḥışmat u māl u saʿāda

4 Cihānda bundan ulu kimse yoḫdur
Budur raḥmat ḳamu bilişe yada

5 Bunuñ ululuġın göricek iblīs
Kulavuzladı ümmetin fesāda

6 Ṣanurdı ümmetin fısḳ idicegez
Bir uġurdan ola dinden fitāda

7 Şefīʿi'l-müẕnibīn çün adı oldı
Bāḫuñ iy ʿāṣīlar bu görklü ada

8 Eger azdurduġından şādmısaydı
Añа laʿnet ola mıdı ḳılāda

9 Bu sözi āşikāra itse olmaz
Tā bāda herçi bādā herçi bāda

S198b 10 Neṣr: / Andan rāhib eyitdi: Yā seyyid-i Ḥaram yaḳīnuñ şöyle olsun kim bu veledüñ veledi 11 seyyidi'l-evvelīn ve'l-āḫırīn ḫāteme'n-nebiyyīn, ḥabīb-i Rabbı'l-ʿālemīndür; bu Rasūluñ 12 nefesi, derdlülere dermān ve
Ü172b renclere şifādur, ayaġınuñ ṭozı gözlere tūtıyādur, 13 muḳarrablar ḳatında adı Ḥabībdür, ʿāḳıllar ḳatında adı lebībdür, ḥükemā ve üdebā 14 ıṣṭılāḥında adı Ṭabībdür, Muḥammed ol serverdür kim serverler pāy-māçānında ser ḳoyalar, 15 çün kim anuñ sırrından ṭuyalar cemīʿ-i ḫalāyıḳ ḳavlına uyalar.

ŞİʿR

bahr-i muzāri mefʿūlü fāʿılātü mefāʿīlü fāʿilün

16 Derdlülerüñ devāsı ve rencūrlaruñ emi
Hem göze tūtıyādur u hem zaḫm merhemi

17 Ol küfr rencūrına gerek şerbet içüre
Dīn derdinüñ emi yine dīn derdinüñ emi

T162a

1 Hāşā nübüvvet ehli kim ayruğa yüz ura
Ya derdine devā şora ya ola hemdemi

2 Çün yiri gögi ʿışkına yaratdı ol Çalap
Añla bu sözi sözde iken olma ʿacamı

3 Neşr: Çün Şeybe bu sözleri Semīʿden işitdi, eyitdi: Yā Semīʿ şimdi ḥabībüm Muḥammedüñ 4 gözine niçe tımar idersin, ne tedbīr kılursın, didi. Semīʿ eyitdi: Rasūluñ ağzı yarından aluñ, 5 panbuḳ birle gözlerine ṭamzuruñ, didi. Andan aḫ panbuḳ getürdiler, Rasūluñ ağzı 6 yarı birle panbuğı yaş kıldılar. Daḫı başını Rasūl, ceddi ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ dizi üsdine 7 ḳodı. Şeybe Rasū-

S199a luñ ağzı yarını / panbuğ-ıla aldı, daḫı gözlerinüñ içine sıḫdı, iki ḳaṭra yarı 8 iki gözlerine ṭamzurdı. Rasūl bir sāʿat uyıdı, andan uyandı, iki gözin daḫı 9 açdı, gördi kim elemden, ağrıdan imīn olmış-ıdı. Andan Şeybe rāhibüñ ʿaḳlına 10 taḥsīn ve iʿtiḳādına āferīn kıldı. Rāhib eyitdi: Yā sādāt-ı Mekke siz camāʿat ṭanuḳ 11 oluñ ki ben Muḥammedüñ dīni üsdünde ölürem. Andan rāhib Rasūluñ ayağına düşdi, 12 vidāʿ eyledi. Şeybe buyurdı kim ol deyrde ölen ʿarabuñ atların, silāḫların 13 aldılar, Semīʿi vidāʿ kıldılar, daḫı yine Mekkeye döndiler. Şehr ḳavmı ḳarşu çıḳdılar. 14 Rasūli aldı-

Ü173a lar şāẕılıḫ birle/şehre girdiler, bir müddet ārām kıldılar.

FASL

15 Rāvīler eydür: Yemen meliklerinden bir ulu melik var-ıdı. Aña Seyf ibni Zī'16 l-Yezen dirler-idi. ʿĀlim, ʿādil gişi-y-idi, ʿakl ve edeb eyesi, aṣl ve neseb issi, bilgülü 17 gişi-y-idi, dāyımā kāʿidesi varıdı kim Yemen-ile Mekke arasında bir yüce yir var-ıdı,
T162b ol yire l ʿAmdān dirler-idi; yılda bir gez ya iki yılda bir gez Seyf ibni Zi'l-Yezen, ol yüce yire yaylak 2 resmine gelür-idi, bir kaç gün eglenür-idi. İllerden, vilāyetlerden ulular, re'isler 3 ṭapusına gelürler-idi, ḫızmatına yitişürler-idi. Kaçan Seyf ʿAmdāna gelicek Kureyş uluları 4 daḫı varurlar-ıdı, selām virürler-idi, armağanlar, tuḥfalar iledürlerdi. Ammā Eb-
S199b rehe 5 Eşrem / Mekke üzere çeri getüreli yıldan berü Seyf ʿAmdān ṭağına çıkmaduğ-ıdı; ol yıl yine ʿazm 6 eyledi, yaylağına geldi. Kaçan Seyf yaylağına gelicek gice ordınuñ odını ıraḫ 7 yirlerden görürler-idi, Seyf yaylağa geldügin bilürler-idi. Andan ulular ḫızmatına gelürler-idi. 8 Ammā Seyf ʿAmdān ṭağına çıkmağını terk eylemiş-idi, illā ol yıl çıkdığınuñ sebebi ol-ıdı kim 9 ol melik felek ʿilmini yaḫşı bilürdi, tevārīḫlar mutāla'aʿitmiş-idi, münzel kitābları okımış-ıdı; 10 Rasūluñ vaṣfını ṣūratın, ṣıfatını, sīretini, şeklin, şemāyilin yazmış-ıdı, Rasūluñ ʿilminden katı 11 ḫabīr-ıdı. Çün Ebrehe ibni's-Ṣabbāḥ ʿaẕāb birle helāk olduğın işitdi, bildi kim 12 ol āḫıru'z-zamān peyġambarı vucūda ge-

liserdür, dahı ayruk cāsūsunı Mekkeden kesmedi; 13 Rasūluñ mevlūdini fīl yılında işitdi; andan soñra gişiler kodı Mekke şehrinde kim 14 Rasūluñ mu'cizlerini göreler, gözedeler, ne gördüklerini bir bir melike yaza-
Ü173b lar, bildüreler. Ol sekiz 15 yıl içinde / ne kim Rasūlden nişān ve 'alāmet gördiler ya işitdiler, geldiler, ol melike bir bir 16 habar virdiler. Seyf ol cemī'-i işitdüklerini kitāba yazar-ıdı; çün ol yıl Tavīl ibni Haccāruñ 17 vāķı'asını dahı işitdi, ayruh karārı kal-
S100a madı, göçdi / 'Amdāna geldi, ol hevese kim Rasūluñ
T163a 1 mubārek cemālini göre ya bir lahza anuñ hızmatına ire. Çün Kureyş Seyfüñ 'Amdāna 2 geldüginden habardār oldılar. 'Abdu'l-muttalib bir kaç seyyidler-ile, ulular-ıla tuhfeler, armağanlar 3 aldılar, Seyfi görmege vardılar, çün hażratına irişdiler, destūr birle hızmatına girdiler, 4 tapu yitürdiler, hızmatı yirine getürdiler. Seyf Kureyş ulularına 'ızzat kıldı, muhterem 5 gördi, hediyyelerini kabūl kıldı, andan seyyidler birle geleci itdi söyleşdi. Seyf eyitdi: Yā sādāt-ı 6 Haram şimdi sizüñ uluñuz, seyyidiñüz kimdür, Haram ululuğı kimüñ elindedür, didi. 7 Seyyidler eyitdiler: Niçe yıldur, niçe zamāndur kim Haramuñ kāżīsı 'Abdu'l-muttalib ibni 8 Hāşımdur, didiler, andan Şeybetü'l-hamdı Seyfi Zī-yezene görsetdiler. Seyf gördi 'Abdu'l-muttalibi 9 bir ak şeybetlü nūrāni pīrdür, şekli hūb, sūratı hōş, melike hōş geldi. Seyf 10 Şeybe(y)i ilerü ohıdı, eyitdi: Yā seyyid-i Haram melikler birle

söyleşi bilür misin, münādemeñ 11 var mıdur, didi. Niçün Seyf ʿAbdu'l-muṭṭalibden münādemeñ var mıdur, melikler birle söyleşi bilür misin 12 diyü, su'āl eyledi. Anuñ-ıçun kim melikler siyāset heybeti birle ve devlet şalābatı birle 13 otururlar; çeriye depinmek, kılıç arasına girmek, duşman-ıla karşulaşmaḫ ġarīmıla kılıçlaşmak, selāṭīn 14 ṣoḥbatına yitişmekden geñezdür. Zīrā heybet ʿaklı künd ider, şalābat fikri tağıdur; zīrā melikler 15 heybetinden sulṭānlar şalābatından ḫavf müstevlī / olur. Çün ḳorḫu ġalaba ḳılur, bāṭın 16 ḫavāslarınuñ / ḳuvaları eksilür, illā vehm ḳuvvat ṭutar, ayruḳ ḫavāslarını cemʿ idemez kim melikler-i-17 le ḫıṭāb-ı müstetāb ide, selāṭīnuñ su'āline ḥasan cevāb ide, çün āb-revān söyleye.

Ü174a
S200b

NAZM

bahr-ı müctes mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün (faʿlün)

T163b

1 Ḫaṭar anuñ-ıçun oldı mülūk ṣoḥbatı kim
Mülūk maʿden-i ʿilm ü bilü ḫazānasıdur

2 Yaḳīn bilüñ ki selāṭīn güzīnidür ḫalḳuñ
Cihānda yig olanuñ bu mülük yigānesidür

3 Bularda ʿaḳl u firāset bulardadur ḥışmat
Hezār dürlü nişān bunlaruñ nişānesidür

4 Cemīʿ-i bilmek ü görmek, yigi bularda olur
Ne söz ki söyleyeler şanki incü dānesidür

5 Husūsa bu mutaahhır zamāne içinde
Ki cümle ʿārif ü ʿāḳıllaruñ zamānesidür

6 Pes ol gişi ki selāṭīn ḥużūrını ister
Kemāl-i ʿaḳl u edeb ʿilmine inanasıdur

7 Gey ulu himmeti ola ḳolında ḳuvvat ola
Ve gerçi furṣat ola ḫavf anuñ bahānesidür

8 Niçeme ḫavfı daḫı olmasa dilīr olsa
Dilīrligine inanan ṣoya ṭayanasıdur

9 Ve ger dilīrlig-ile ḥaḳ diye gider başı
Ve ger ḫılāf-ısa sözi, oda yanasıdur

10 Nesr: Melikler ḥażratına iren gişilerde üç dürlü ḥāl gerekdür. Ya bilesince çokluḳ 11 māl gerekdür, yaḫūz dilinde ṭatlu maḳāl gerekdür ya göñlü ṭolu mekr ü ḥīlet ve al gerekdür. 12 Andan Seyf, Şeybeden suʾāl ḳıldığından, nedīm gişi misin diyü sorduġından murādı 13 ol-udı kim göre-y-idi faṣīḥu'l-lisān, ceriyyü'l-cenān mıdur, yaʿnī yüregi ḳuvvatlu, gelecisi ṭatlu mıdur, 14 anı bilmek ister-idi. Zīrā nedīm gişinüñ ka-
S201a damı ḳutlu gerekdür, sözi ṭatlu, gelecisi / ḥalāvatlu, 15 yüregi ḳuvvatlu, ʿāli himmetlü gerekdür. Çün
ʿAbdu'l-muṭṭalib feṣāḥat ve belāġat ve ʿıbārat 16 bir-
Ü174b le / meliki medḥ eyledi, ṭañsuḫ geleciler söyledi. Seyf bildi kim ʿAbdu'l-muṭṭalib kimdür, añladı 17 kim ne gişidür. Andan melik buyurdı kim Mekke seyyidlerini da-
T164a ru'z-zıyāfede ḳondurdılar, nüzül 1 ve niʿmetler viri-

bidi. Kureyş uluları bir ay Seyf katında oldılar, illā hiç ayruḫ melik 2 katına girmediler, bir aydan soñra Seyf ʿAbdu'l-muṭṭalibi yaluñuz katına getürdi. Çün 3 Şeybe melik katına geldi, gördi kim melik yaluñuz oturur. Seyf Şeybe(y)i ilerü oḫudı, 4 buyurdı, otur, didi. Şeybe oturdı. Seyf Şeybeden sordı sen kimüñ oğlısın, didi. 5 Şeybe eyitdi: Ben Hāşım oğlı(y)am, Hāşım ʿAbdimenāf oğlıdur, ʿAbdimenāf Kusayy oğlıdur, 6 didi. Seyf eyitdi: Sizüñ atalaruñuzdan size bir nūr vāriṣ olur-ıdı, eydürlerdi kim ol 7 nūrdan bir oğlan zuhūra geliserdür, atadan ve anadan yetīm kalısardur, andan soñra ol oğlanı 8 ceddi bisleye dirler-idi, ol oğlan kaçan vucūda gelicek, toğalı günden gerek 9 muʿcizātlar görsede, daḫı sāḥıb vaḥy ola, hiç ol oğlandan ḫabar belürdi mi, 10 eṣer göründi mi, didi. ʿAbdu'l-muṭṭalib eyitdi: Neʿam yā meliki'z-zamān ol nūr bende-yidi benüm bir oğlum 11 toğdı, adın ʿAbdu'llāh urdum, nūr benüm alnumdan oğlum ʿAbdu'llāh alnına nakl eyledi, henüz 12 oğlan vucūda gelmedin oğlum ʿAbdu'llāh
S201b vefāt itdi, didi. / Andan soñra Rasūluñ mevlūdini Seyfe 13 ḫabar virdi, mevlūdden soñra yidi yaşına degin ne muʿcizātlar, ne kerāmetler 14 kim Rasūlden zāhır oldı. Ṭavīl ibni Ḥaccāruñ ḥikāyeti n'oldı, Semīʿ deyrinüñ 15 aḥvālını cemīʿi Seyfe şerḥ eyledi. Seyf secde-i şükür kıldı, eyitdi: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ 16 kim biz ol saʿādetlü mevlūdüñ zamānına irişdük. Andan
Ü175a döndi, Şeybeye / baḫdı, 17 eyitdi: Yā ʿAbdu'l-muṭṭalib ol mubārek veledüñ şānı ʿaẓīmdur, mertebesi uludur,

T164b menzileti yücedür, 1 ol gerek kim sāḥıb-da'vet olısardur, aña gögden vaḥy iniserdür, yalunuz da'veti 2 kavlıla degül,illā ḳılıç birle da'vet ḳılısardur; ol gerek yini din,yini şerī'at āşıkāra ḳıla,3 cemī'-i dinler,erkānlar mensūḫ ola,gendünüñ dini maġrıbı,maşrıḳı tuta didi.Andan 4 Seyf eyitdi: Yā 'Abdu'l-muttalib sen benüm anadan ḳavmum olursın,benüm yaḳınlarumdansın 5 didi,baña daḫı vācibdi kim ol sa'ādetlü, sa'īd veledüñ mubārek yüzüni göre-y-idüm; 6 līkin sulṭānlıḫ ḥurmatına eksüklük olur ve ger biribisem, ol seyyidi ḳatuma getürsem 7 edebsüzlikdür, illā sen benüm selāmumı Muḥammede yitüresin, eyidesin kim yā Muḥammed ben seni sevenler-8 denem, senüñ nübüvvetüñe inananlardanam, senüñ vaṣfuñı, ṣıfatuñı şerḥ idenlerdenem 9 diyesin, didi. Andan 'Abdu'l-muttalibe çoḳ iḥsān eyledi, baḫşāyışlar ḳıldı. Daḫı 10 ol bisāt kim Ka'bede döşenürdi, kitāb evvelinde ol bisātuñ şerḥi söylenmişdür, 11 ba'żı rāvīler eyitdiler kim ol bisātı Seyf İbni Żi'l-yezen viribidi, didiler. Andan 12 soñra Seyf Ḳureyş ulularına daḫı in'āmlar, baḫşışlar ḳıldı. Andan Şeybe Ḳureyş 13 ulularını aldı, Mekkeye geldi. Ol yıl Seyf ibni Żi'l-yezen vefāt ḳıldı. Kisrā Anūşirvān 14 çeri viribidi, Yemen mülkini ṭutdı. Yemende melik, 'acam meliki Anūşirvān cihetinden oturdı.

15 FASL

RASŪL SALLA'LLĀHU ʿALEYHİ VE SELLİM MUʿCİZĀT GÖRSETDÜGİ AHKĀM İÇİNDE OL HİKĀYET KİM İKİ KABİLE(Y)İ SULH EYLEDİ

Ü175b /16 Kāle Ebu'l-Ḥasan el-Bekrī raḥımahu'llāh eydür: Kaçan ʿAbdu'l-muṭṭalib ḥükm itmege, buyruġ eylemege 17 otursa, Rasūl salla'llāhu ʿaleyhi ve sellim, lā-yezāl

T165a katında bile oturur-ıdı, her każıyye kim olsa, 1 her daʿviye kim ḥükm eylese döner-idi, Rasūle meşveret eyler-idi, eydür-idi: Yā ḥabībī bu emre 2 ne ḥükm idersin, bu daʿviye ne buyurursın, dir-idi; her ne kim Rasūl buyursa anı ṭutar-ıdı. 3 Zīrā Rasūluñ yaşı ve cismi giçi-y-idi, ʿaḳlı ve cānı ulu-y-ıdı, ezelden bilgülü-y-idi. Kureyş 4 daḫı bunca yirlerde gördiler, sınadılar bildiler, emrine mutīʿ oldılar, ḥükmine maḥkūm. Mekke 5 ehlinüñ ulusı giçisi, eri ʿavratı, bilişi yadı Rasūli severler-idi. Cemīʿi Rasūluñ 6 mubārek cemālinüñ ʿāşıkı-y-ıdı. Rasūl ne dise, ne söylese ḳamusı ḳav-

S202b lınuñ ṣādıḳı-y-ıdı. 7 Her gişinüñ kim / bir mühim işi olsa, gelürdi, anı Rasūle ṭanışurdı. Her gişi kim sefer ḳılsa, 8 yola gider olsa, evvel gelürdi, Rasūluñ mubārek yüzüni görürdi, andan 9 yolına giderdi. İki küsülü gişiyi görüşdürürdi, iki ḳanluyı, bühtānluyı ol barışdururdı. 10 Yoḳsul gişi ḫızmatına mülāzemet eylese, bay olurdı, muʿsır gişinüñ işi ḳolay 11 olurdı. Her ḫasta üsdine kim Rasūli iletseler, sağ olurdı. Her hemm ve ġam issi kim 12 Rasūli görse ġussadan ırağ

olurdı. Niçe bularuñ bigi hōş ḥıṣāl birle ferrūḫ 13 rūḫ ve ferḫunde fāl birle ʿarabu'l-ʿuraba içinde meşhūr oldı. Rasūl cihāna 14 gelelden berü Mekke şehri ʿaẓīm maʿmūr oldı.

ŞİʿR

bahr-ı remel fāʿilātün fāʿılatün fāʿılün

15 Bi'llah iy meddāḥ anuñ medḥini
Söyle kim cānum sevünür sözine

16 Ḥasratum oldur ki n'olaydı eger
Düşde görüp baḫa-y-ıdum yüzine

17 ʿArş muḥtācdur yüzinüñ nūrına
Ü176a /Hem güneş ḳuldur anuñ yılduzına

T165b 1 Çoḳ melikler yayaḫ u yalın ayaḫ
Yügrişürler bulaşurlar ṭozına

2 Bulsa-y-ıdı gözsüz anuñ ṭozunı
Tūtıya çekeydi iki gözine

3 Ben ne añlaram kim eydem şerḥini
Gendüzi meddāḥdur gendüzine

4 Günde biñ gez ʿumruma irse elüm
Ḳurbān olaydum hemīşe özine

5 Neṣr: İşit iy müstemiʿ bir beyān-ı ġarīb ve muʿcizāt-ı ʿacīb. Bir gün yine ol ḥabīb-i Ḥaḳ, 6 ol Ra-

sūl-i mutlak, ol huccat-ı muhakkak, ol kavl-i musaddak
S203a Muhammed ibni ʿAbdu'llāh ibni 7 ʿAbdu'l-muttalib, / salla'llāhu ʿaleyhi ve sellim, ceddi Şeybetü'l-hamd ʿAbdu'l-muttalib birle Haram içinde ʿarab ortasında 8 buyruk sürer-iken, ʿadl iderken taşrağı göçgünci ʿarabdan bir bölük ʿarab, çekişü, 9 tartışu, çağrışu taşradan Haram içine koyulu geldiler. Hem Mekke ehlinden dahı çok 10 cemāʿat bile uymışlar, katı güş ve galaba birle Haram içine toldılar. Şeybe buyurdı kim 11 ol galaba iden halkı epsem itdiler, ʿām kavmı ırah sürdiler. Ol taşradan gelen 12 ʿarabları ilerü ohudılar, gördiler kim bir kara uzun gişi, tonları ve elleri kana 13 bulaşmış, bir hatun gişi yahasından tutmış, ammā ol hatun gişi katı cemīledür, 14 iñen hübdur: velī ol hatunuñ dahı elleri, tonları kızıl kana boyanmışdur. Ol 15 kara gişi hiç ol ʿavratuñ yahasını elinden komaz. Şeybe ol eri, ol ʿavratı ilerü 16 ohudı, sordı eyitdi: Hāluñuz ahvāluñuz nedür, ne şikāyetüñüz ve ne hikāyetüñüz var, 17 bir habar virüñüz, didi. Andan Şeybe ol kana bulaşmış kara gişiye buyurdı eyitdi: Elüñi ol 1 hatun gişinüñ yahasından gidergil, didi; zīrā buyrug eyesi katına geldüñüz, / ol cāhilāne 2 çağrışmağı terk idüñüz, didi. Andan ol gişi elini ol hatun gişinüñ yahasından 3 giderdi. Ol taşradan gelen ʿarablardan bir bölük cemāʿat ol hatun gişinüñ 4 tarafında turdılar, bir bölük cemāʿat ol kana bulaşmış kara gişinüñ tarafında turdılar. Andan ʿAbdu'5 l-mut-

T166a
Ü176b

S203b talib / eyitdi: Daʿvī kimündür, daʿvīci kimdür, ilerü gelsün söylesün, didi. 6 Andan ol kara gişi ilerü turdı, eyitdi: Yā seyyid-i Haram daʿvī benümdür, işbu hatun 7 gişi-y-ile daʿvum vardur, bu ʿavrat benüm halālümdür, gendüden iki üç er ʿayāllarum 8 vardur; ammā ara yirimüzde müşkil sebebden çok ādamīlar, benüm kavmumdan dahı, bu ʿavrat 9 kavmından dahı helāk oldı, kılıç altında kırıldı ve henüz kırılı turur hiç 10 gün olmaz kim ya benüm kavmumdan ya anuñ kavmından gişiler ölmez, didi. Çün 11 gördük kim su başdan aşdı, iş hadden geçdi, kimsene müşkilümüzi hal idemedi, 12 bu gez ayruh çāre bulamaduk yüz saña tutduh, senüñ ʿadlüñe ve insāfuña geldük, didi. 13 Kāle Ebu'l Hasan el-Bekrī rahımahu'llāh, Żarīr eydür: Bu söz bu arada tursun, evvel 14 rāvī dilinden ol erüñ, ʿavratuñ hikāyetini eydelüm kim alar ne kavmdur, ne yirden 15 geldiler, bulara ne hāl olıpdur, andan daʿvīleri nice faṣl olur, anı şerh eyleyevüz, inşā'a' 16 llahu taʿālā, tā kim işidenler añlayalar, söz diñleyenler bileler kim her sözüñ aslı 17 ne yirdendür, ya soñı ne arada ta-

T166b mām olur. Sīret-i Nebevī kitābında böyle rivāyet 1 kılmışlardur kim, ol kara gişi kim daʿvici-y-idi, aña ʿAn-

Ü177a bese oğlı Ḫalīfe dirlerdi. Ṭāy 2 / kabīlesinden idi, ʿarab içinde erlig-ile maʿrūf-ıdı, şucāʿat ve fārıslık birle mevsūf-ıdı, 3 gendü kabīlesinden dahı, ayruk kabīlelerden dahı yahşı yigitler, kuvvatlu erenler, urmağa, 4 tutmağa heves idenler bu ḫalīfenüñ ka-

tında cemʿ olmışlar-ıdı. Ḫalīfe ibni ʿAnbese dört 5 bulun̄ ḫafīri yüridi, Mıṣr ve Şām ve ʿIrāḳ ve Yemen bu dört iḳlīmden kārvān gelse 6 ve gitse, ya ʿarabdan bu dört iḳlīme kārvān varsa ya gelse Ḫalīfe ibni ʿAnbesenün̄ 7 derkinde-y-idi; zamānında ḥarāmī, müzī, yol urucı, ādam öldürüci yollardan eksilip 8 turur-ıdı. Anun̄ heybetinden ayruḫ yirlerden daḫı yavuz niyyetlü gişiler kārvān 9 ardınca gelmezler-idi. Bir gün bu Ḫalīfe ibni ʿAnbese çerisi birle ʿIraḳ yolınun̄ üsdünde 10 konmış-ıdı, dört yan̄a cāsūslar viribimişidi kim göreler gözedeler kim kārvān ne yirden 11 gelür, ne yire gider. Bir cāsūs geldi Ḫalīfeye ḫabar getürdi kim uş bir ʿarab 12 kārvānı gelür, ʿIraḳ mülkine gider didi. Ḫalīfe eyitdi: Bu kārıvān ḳankı ʿarabdandur 13 kim bize ḫabar ḳılmadın yola girdiler giderler, didi. Andan buyurdı at getürdiler, bir otuz 14 gişi-le atlandı, kārvāna ḳarşu yüridi, ol gendü gişilerinden iki gişi viribidi, 15 eyitdi: Varun̄ ol kārvāndan ban̄a iki gişi alıp gelün̄, didi. Vardılar kārvān 16 ḳavmına söylediler eyitdiler: Ḫalīfe ibni ʿAnbese et-Ṭāyī yollarun̄ ḫafīridür, işde falān 17 yirde turupdur, sizden bir iki gişi diler kim söyleşe ḫabarlaşa dididiler. Kārvān ḳavmı 1 alara iki gişi ḳoşdılar, aldılar Ḫalīfe ḳatına / geldiler. Ḫalīfe ol gişilere eyitdi: Beni bilür misiz, 2 didi. Eyitdiler: Neʿam bilürüz, Benī Ṭāy abṭāllarından Ḫalīfe ibni ʿAnbesesin, dört buluṉ 3 ḫafīri . Ḫalīfe eyitdi: Siz ne ḳavmdan-

T167a
S204b

sız, didi. Ol gişiler eyetdiler:Biz Benī ʿAcal4 kabilesindenüz, didiler. Halīfe eyitdi: Varuñuz, kārvān ulularına eyidiñüz kim 5 hafīrligümi viribisünler, yol armağanını dahı bile virsünler, didi. Ol iki gişi 6 geldiler. Kārvānuñ başı, ol cemīʿ-i kafluñ ulusı bir bikr kız oğlan-ıdı, adı Havdāne 7 ibnet-ü Yezīd ibn-i Ammara'l-ʿAclī. Ol kız oğlan dāyımā er tonını geyerdi, er gişi 8 sūratında yürirdi, erlik erdemini ögrenmiş-idi, uruş hünerlerini bilürdi, demür 9 ton geyüp silāh kuşanıcak hiç zamāne erenleri ol kız oğlana karşu turmazlar-ıdı. 10 Bu Havdāne her kancaru yürise yaluñuz yürürdi, ğayratlanurdı er almağa, ʿavrat adın 11 adanmağa. Çün ol iki gişi geldiler, Halīfeden habar getürdiler kim sizden hafīrcek 12 diler, armağan umar, didiler. Havdāne kahıdı, buyurdı silāh getürdiler, zirih geydi, 13 silāh bağlandı, süñü eline aldı dahı yüridi, Halīfeye barābar geldi, süñü tayandı, 14 turdı, çağırdı, eyitdi: Eyyühe'l-emīr bu kārvān ehlinden ne dilersin, didi. 15 Halīfe eyitdi: hafīrlik dilerem didi. Havdāne eyit-
S205a di: Bize hafīr hācat degül, biz 16 kimesneye / fidī
yidürmezüz, didi. Halīfe tebessüm kıldı, eyitdi: Yā
fetā yol bekleyene 17 hafīrlik virseñüz ol fidī olmaz,
T167b didi. Havdāne eydür: Biz gendüzümüze hafīrüz 1 kimesnenüñ hafīrligine muhtāc degülüz, didi. Halīfe kahıdı, yārānlarından bir-2 sini biribidi, eyitdi: Varğıl ol söyleyeni tutğıl, alğıl gelgil, didi. Ol ʿarab 3 at sürdi, Havdānenüñ üsdine geldi, süñü birle hamle kıldı. Havdāne red eyledi, 4 döndi Havdāne ʿaraba bir sü-

ñü ṭa'nın urdı, ol 'arabı öldürdi. Ḫalīfe 'acaba 5
Ü178a kaldı, çağırdı, Ḫavdāne/den sordı, eyitdi: Yā fetā
sen kimüñ nesisin, senüñ aduñ nedür, didi. 6 Ḫavdā-
ne eyitdi: Benī 'Acal ḳabīlesinden Yezīd ibni Anmā-
ruñ ḳızı(y)am, adum Ḫavdāne-7 dür, didi. Ḳaçan Ḫalī-
fe işitdi kim bu heybet-ile ṭuran, gendünüñ yārını
uran, öldüren 8 bir ḳız oġlan-ımış. Ḫalīfe ḳatı ḳa-
ḫıdı, bir gişiye daḫı buyurdı yüri alıp gelgil, 9
didi. Ḫalīfe eyitdi: Ya'nī ol ḳadar oldı kim erenle-
re ḳarşu 'avratlar daḫı ṭurur 10 oldı, yaḫşı yigitle-
ri bu gez 'avratlar mı öldürür oldı, didi. Ol ikinc
viribidügi 11 'arabı daḫı Ḫavdāne öldürdi. Ḫalīfenüñ
bir 'ammusı oġlı var-ıdı, adı Ḫażḫāż, erliklü 12 er-
idi. Ḫalīfe aña işāret eyledi. Ḫażḫāż Ḫavdāne(y)e
ḥamle getürdi. Ḫavdāne anı daḫı 13 ol iki gişiden ge-
ñez öldürdi. Ḫażḫāżuñ üç gişi yārı var-ıdı, üçi daḫı
S205b bir 14 uġurdan ḥamle ḳıldılar. / Ḫavdāne ol üç gişiyi
daḫı öldürdi. Ḫalīfenüñ ayruḳ çāresi 15 ḳalmadı, de-
mür ṭon geydi, at bindi, Ḫavdāneye ḥamle getürdi. Ḫav-
dāne red eyledi. 16 Ol gün aṣr vaḳtına degin uruşdı-
lar. Çün aṣr vaḳtı oldı, Ḫalīfenüñ bir dōstı 17 var-
ıdı, adı Eş'aṣ ibni Sā'ide bir ṭulp er-ile çıḫa gel-
T168a di gördi. Ḫalīfe bir gişi-y-ile 1 ġarīmāne ṣavaş ḳı-
lur, urışur. Eş'aṣ Ḫalīfenüñ yārānlarından sordı, vā-
ḳı'a 2 nice olduġın ḫabar virdiler. Eş'aṣ ilerü gel-
di, ol iki ġarīmı birbirinden ayırdı, 3 Ḫavdāneye
eyitdi: Yā seyyide'l-'arabıyyāt yürügil, gendü yolu-

ña gitgil, kimsenüñ senüñ-ile 4 işi güci yohdur, didi. Havdāne kārıvānı aldı yola girdi gitdi. Eş'as gendüzi Halīfe 5 katına geldi görüşdi, eyitdi: Yā emīr hiç bilür misin sen, seni ne tehlükeye bırahmışsın, didi. 6 Halīfe eyitdi: Nite yā Eş'as? Eş'as eyitdi: Zīrā Benī
Ü178b 'Acal kabīlesinde bu kızuñ atasından 7 er gişi/yohdur, didi, ammā bu kız atasından yig er kopdı; yā Halīfe sen bilmedin nāzenīn 8 altı yigidi yile virdüñ, didi. Halife eyitdi: Ya Eş'as bu kızı hiç kimesne dilemiş midür, didi. 9 Eş'as eyitdi: Ne'am çoklar diledi, ammā bu kızuñ atası çokluk māl diler. Ol sebebden 10 kimesne ilerü turmazlar, didi. Halīfe eyitdi: Ben ilerü tururam, ne kadar māl dilerse virürem, 11 dek bu kız
S206a / bañā hāsıl olsun, didi. Eş'as eyitdi: Eylese gel seni alayum, ol kızuñ 12 atası katına iledeyüm didi, varğıl gendü dilegüñ-ile atasından dilegil, didi. 13 Andan Halīfe(y)i Eş'as aldı, Benī 'Acal Kabīlesine geldi, Havdānenüñ atası 14 Yezīd evine düşdiler. Yezīd Eş'ası bilürdi, yahşı hızmat kıldı, ammā Yezīd 15 Eş'asdan Halīfe(y)i sordı kim bu emīr kankı kabilenüñ seyyididür, didi. Andan 16 Eş'as Halīfe(y)i ta'rīf kıldı, kimdügin bildürdi, eyitdi: Benī Tay kabīlesinüñ 17 seyyididür didi, erligini, pehlevānlığını şerh
T168b eyledi, ululuğını söyledi; andan eyitdi: 1 Yā ibni Anmār, yā Yezīd bu seyyid senüñ tapuña geldüginden murādı oldur kim senüñ 2 hızmatuñda mülāzım ola, at ve kan karışdura, size yakınlardan ola, ol sebebden 3

sizüñ seyyideñüzi, kerīmeñüzi gendü nefsi-çün dileyü geldi, didi; andan girü 4 dilerem kim sözümi kabūl idesin, beni dahı anı dahı katuñdan hāyıb göndermeyesin, 5 didi. Havdāne atası Yezīd eyitdi: Halīfe katı bay mıdur, niʿmeti öküş midür, katı yay 6 çeke bilür mi didi. Eşʿaş eyitdi: Kimsene çekemedügi yayı bu çeke bilür, didi. Yezīd 7 eyitdi: Sen bilürsin kim Havdāne(y)i kimesne dileyüp almaduġı andandur kim māla kıyamazlar, didi. 8 Eşʿaş eyitdi: Bu yigit mālını ve cānını koyup gelipdür, didi, senüñ dilegüñ
Ü179a nedür, 9 neye rāżī olursın, / kābin ne dilersin dile
S206b görelüm, didi. Yezīd / biñ deve 10 diledi, yüz ʿarabī at diledi, elli ʿabd ve elli kırnaḥ diledi, yüz tafsıla dībāc incü, 11 müşk, kāfūr, ʿūd, ʿanber, zaʿafrān, ṭīb ol mıkdār kim Halīfeden ṭaleb kıldı, 12 diledi. Halīfe virdi, hergiz musāmaḥa isdemedi, yoḥ, evet dimedi vireyüm, didi. 13 Andan Halīfe Eşʿaşı aldı evine geldi, üç gün içinde diledüklerini hāżır kıldı 14 iletdi, Yezīde ṭapşurdı, nikāḥ kıldılar. Havdāne henüz seferdedür. Çün selāmatlıḥ 15 birle seferden geldi, ḥikāyeti bildürdiler, nikāḥ düzgününi ḥabar virdiler. Havdāne tünd 16 oldı, atasına geldi, ʿıtāb kıldı eyitdi: Niçün beni bir ḳara ʿabda virdüñ, didi. Atası eyitdi: 17 Anuñ-ıçun kim māla kıydı, dahı erliklü erdür, mālı
T169a çok ve adı ulu gişidür, didi. Andan soñra 1 ṭoy kıldılar, dügün eylediler. Halīfe Havdāne(y)'i evlendi. Bir müddet bile oldılar. İki er 2 ʿayālları oldı, ataları

bigi karacalar. Birünüñ adı Nimr, birinüñ adı Numeyr. Çün üçünci nevbet 3 Havdāne oğul toğurdı. Ol üçünci oğlanı ak tenlü toğdı, saruşın, gök gözlü atasına, karındaşlarına 4 hiç nisbeti yohdur. Halīfeye habar oldı kim senüñ bir sañа beñzemez oğluñ toğdı diyü. 5 Geldi Halīfe gendü oğlunı gözi birle gördi, derhāl kı-

S207a lıç çekdi, / Havdāne(y)'i kılıçladı. 6 Halk araya düşdiler, Halīfe(y)'i Havdāne üsdinden savdılar. Havdāne atasına 7 gişi viribidi. Yezīd ibni Anmār hāldan habardār oldı, karāyıbını cemʿ eyledi, 8 kavm ve kabīle birle bir çeri oldılar, Halīfe üsdine geldiler. Añа degin Hāvdāne dahı 9 kırhından çıkdı, çün atası geldügin işitdi, atlandı, karşu gitdi. Havdāne 10 atasına irişdi, hālın, hikāyetin söyledi, eyitdi: Bañа Halīfe yavuz gümān

Ü179b iledür, bu yiñi toğan 11 tıflı aşkar olduğı-çun, / ah tenlü, kızıl beñizlü, saru saçlu, gök gözlü toğduğıçun 12 yavuz hayāl endīşesi göñline tolmışdur, yavuz zann u gümān ve fikir gendüyi ğayratlandur- 13 mışdur, beni yamanlığ eyledi diyü, bañа kasd ider; andan girü yā ebeti sen yigrek bilürsin kim 14 senüñ aşluñ ve neslüñ nedür, nicedür. Ol yañadan Halīfe dahı gendü cemāʿatı 15 birle cemʿ oldı. Ol bir çeri oldı, bu bir çeri oldı, barābar yürüdiler. Yezīd Halīfe 16 birle söyleşdi, eyitdi: Ne hikāyetdür, hāl nedür, didi. Halīfe eyitdi: Kız ʿayāluñ 17 Havdāne yavuzluk, yañlışlıh eyledi; ya öldür ya öldürürem, didi. Yezīd eyitdi: Kim

T169b gördi, 1 kim işitdi, kim tutdı, kim bildi? Halīfe eyit-

di: Kimsene görmedi, tutmadı, işitmedi; 2 illā andan
S207b sizerem kim iki oğlum ṭoğdı baña beñzer, benüm / bigi
karacalar, üçünci oğlum baña 3 beñzemedi; andan göñlü-
me gümān düşdi, didi. Yezīd eyitdi: Bu söz, söz degül-
dür, 4 didi, mücerred oğlan rengi aḫ olduġı-çun ʿavra-
ta yavuz gümān iletmek revā degüldür, 5 didi: Andan
ulular, seyyidler, Ḫalīfenüñ ḥarīmı ehlinden, iç kav-
mından ṣordılar, 6 cemiʿi Ḫavdānenüñ mestūreligine,
ʿiffetine, ṣıyānetine ṭanukluk virdiler. Ḫalīfe 7
eyitdi: Benüm oğlum baña ṭanuk yiter, didi. Söz artdı,
iki yañadan ṣavaş ṭurdı, 8 kılıç ṭartıldı, urışa baş-
ladılar, ara yirde çok adam öldi. Bir ulu yaşlu gişi
araya düşdi, 9 iki ġarīmı birbirinden ayırdı, eyitdi:
Yā ḳavm bu iş ki siz işlersiz yaḫşı iş degüldür, di-
di. 10 Ben size bir ögüt vireyüm, bir naṣīḥat söyle-
yeyüm, benüm ol naṣīḥatum ṭutuñ, didi. Eyidiler: 11
Ne naṣīḥat söylersin, eyit görelüm, didiler. Ol ulu
gişi eyitdi: Maṣlaḥat oldur kim 12 bir buyruġ issinüñ
Ü180a öñinde ṭurasız, ol ḥākim üsdüñüze baḫa ḥükm / eyleye,
daḫı siz anuñ 13 ḥükmine rāżī olasız, anuñ buyruġından
çıḳmayasız, didi. Eyitdiler: Buyruġ eyesi kimdür 14
kim varalum, anuñ ḥükmine mutīʿ olalum, didiler. Ol
ḳoca eyitdi: Ḥaram ḳażısı, 15 ʿarabu'l-ʿurabānuñ ulu-
sı, Hāşım oğlu ʿAbdu'l-muṭṭalibdür, dilerseñüz kim
S208a müşkilüñüz 16 / ḥal ola, daʿvuñuz faṣl ola, anuñ ḳa-
tına varuñuz, didi. Anuñ bigi ḳıldılar. Er ḳavmı, 17
ʿavrat ḳavmı iki bölük cemāʿat dirildiler, ol-ıdı kim

T170a Mekkeye geldiler, anuñ bigi ġūş 1 ve ġalaba birle Haram içinde ḥāżır oldılar, buyruġ-ıçun ʿAbdu'l-muṭṭalib öñinde ṭurdılar. 2 Ḫalīfe ḫatunı Ḫavdāne(y)i yaḫasından ṭutmış-ıdı. Rasūl Şeybe yanında oturmış-ıdı. 3 Şeybe buyurdı kim ḥikāyetüñüzi söyleñüz, didi. Ḫalīfe yiñi ṭoġan oġlanuñ 4 ḥālını, ḥikāyetini söyledi, eyitdi: Yā seyyid-i Ḥaram bu ʿavratdan baña gümān geldi, bu 5 sebebden ki ben ḳara gişiyem, benüm oġlancuklarum daḫı gerek ḳaracalar ola, didi; bu ḫatun gişiden iki 6 er oġlancuġum oldı, ikisi daḫı benüm bigi ḳaracalar ṭoġdı, yiñile bir oġul daḫı ṭoġdı, 7 Türki cinsi bigi aḫ ṭoġdı, rūmı cinsi bigi aşḳar, gözleri gök, saçı saru, mutlaḳ 8 gümānum oldı kim ol oġlan benden degüldür, didi. Şeybe buyurdı kim ol iki uluca 9 oġlancuġunı getürdiler. Ḳureyş seyyidleri gördiler kim ikisi daḫı atalarına beñzer ḳaracalar. 10 Andan ol yiñi ṭoġan ṭıflı getürdiler cemīʿ-i ḫalāyıḳ gördiler kim aḳ beñizlüdür, hiç 11 atasına ḳarındaşlarına beñzemez, dükelinüñ yaḳīnı ol oldı kim ol oġlan Ḫalīfeden 12 degüldür. Şeybe çün oġlanı gördi, göñli endīşeye düşdi

S208b kim ʿacab eger bu oġlan 13 bu / gişiden ise ammā niçe ḥükm eylesün, ne disün. Ol ḫalāyıḳ kim cemʿ olmışlar-

Ü180b ıdı, 14 ḫāsdan ve ʿāmdan, / ġarībdan ve ḳarībdan ṭurmışlar-ıdı, gözedürler-idi kim ʿacab 15 ḥāl nice ola. Şeybe bu daʿviyi nice faṣl eyleye diyü ḫalāyıḳ ḥayrān kalmışlar-ıdı. 16 Andan Şeybetü'l-ḥamd baş götürdi, Rasūlden yaña döndi, eyitdi: Yā ḥabībī yā ḳurrat-u

ʿaynī 17 yine ʿāciz kalduḫ, yine ʿaḳlumuz şaşdı, yine
T170b bilmezligimüz suyı başumuzdan aşdı, l iy müşkilleri
ḥal idici, iy azmışları ṭoġrı yola yidici

ŞİʿR

bahr-ı remel fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

2 Söylegil iy müşkili ḥal eyleyen
Sensin āḫır müşkil-içün söyleyen

3 Ol cihānda söyleyen sensin girü
Sen irişürsin hem anda ilerü

4 Cümlesi ol ḥażrata ḥayrān ola
Gendüden ʿāciz ü sergerdān ola

5 Top senüñ çevgān senüñ meydān senüñ
Söz senüñ devlet senüñ devrān senüñ

6 Kimse güni gündüzin gizleye mi
Sini gören göz güni gözleye mi

7 Söyle bu duşvārı āsān eylegil
Muʿcizātuñ ḫalḳa burhān eylegil

8 Neşr: Çün ʿAbdu'l-muṭṭalib Rasūlden söz diledi, Rasūl eyitdi: Yā ceddāh, sen henüz 9 sözi bir ġarīmdan diñledüñ, bir ġarīmı daḫı henüz söyletmedüñ, ʿavrat ḳavmını 10 daḫı ilerü oḫığıl, geleci açğıl, ağızlarından söz çekgil, ola kim birisi söz yañıla ll ya bir

S209a sır söylene ya bir rāz açıla, sañа ḥükm itmege / āsān ola, didi. ʿAbdu'l-muṭṭalib 12 uyḫudan uyanur bigi uyandı, gendüye geldi. Şeybe viribidi, Ḫavdāne atasını, Yezīd 13 ibni Anmārı ilerü oḫıdı, eyitdi: Yā Yezīd bu müşkil işüñ ḥallına ne tedbīr idersin, 14 bu ʿukde(y)'i nice şeşelüm, didi. Yezīd eyitdi: Yā seyyid-i Ḥaram ʿālemüñ ʿārifi, ʿāḳılı sensin, didi. 15 Ben bir berriyede ulalmış gişiyem, benüm ne ḫabarum vardur ki benden söz sorarsın, didi. 16 Şeybe viribi-

Ü181a di, / er ḳavmını, ʿavrat ḳavmını ḳatına getürdi, Ḫavdānenüñ sīretinden 17 sordı. Cemīʿi anuñ ṣalāḥatına, emānetine, ṭahāratına, ṭanuḳluḳ virdiler. Şeybe aları

T171a 1 giderdi, yine Ḫavdāne atasını ilerü oḫıdı, eyitdi: Yā Yezīd hiç bilür misin, sizer misin 2 kim Ḫavdāne birle kimesnenüñ ġaraż̇ı var-ıdı dōstdan, duşmandan, yaddan, bilişden. 3 Yezīd eyitdi: Yā seyyid hergiz ʿilmüm yoḫdur, bunuñ bigi ḥāl gendü ʿayālumda sizmezem, didi. 4 Şeybe eyitdi: Bu gice varġıl, gendü ʿayāluñ Ḫavdāne(y)i alġıl, bir ḫalvat yire iletgil, 5 ola kim bir söz yañıla, bir geleci ıḳrār eyleye, didi. Andan Şeybe Ḫalīfe(y)i daḫı 6 ilerü oḫıdı, eyitdi: Yā fetā sen daḫı varġıl, bu gice gendü cemāʿatuñ birle 7 diñlengil, irte yine bu arada ḥāżır olasız, didi, ola

S209b kim/ söz ṭoġrıla, iş 8 ne-y-idügi biline, didi. Andan ol cem olan ḳavm ṭağıldılar, Şeybe buyurdı kim ol 9 yad yirden gelen ḳavmı dāru'ż̇-ż̇iyāfede ḳondurdılar, nüzül ve niʿmet iletdiler, yidürdiler. 10 Şeybe Rasū-

luñ elin aldı, gendü menziline geldi. Bir yañadan dahı Yezīd Ḥavdāne(y)i 11 aldı, bir ḥalvat yire geldi. Atası gendü ʿayālına söz açdı, Ḥavdānenüñ ileyini 12 açdı. Ḥavdāne sizdi, bildi kim atası ne söyleyiserdür. Ḥavdāne eyitdi: Yā ebeti ben 13 henüz kız oġlan-ıken erlik, fetelik kuşaġını kuşanmış-ıdum, fārıslık, şucāʿlık 14 daʿvisin kılurdum, benüm er almakda ġaraẓum yoḫ-ıdı; sen ḥükm eyledüñ, ben senüñ 15 sözüñi sıyamadum, kabūl kıldum, şimdiki er katına vardum, er hükminde oldum, ben 16 anuñ bigi yavuz iş mi işlerem, didi. Yezīd eyitdi: Yā ibneti irte senüñ üstüñe 17 eger ḥāl ayruḫsı olursa, zinhār ol ay yüzlü oġlanuñ

T171b ayaġına düşgil, l añа yalvarġıl kim eger bize meded

Ü181b / olursa ol oġlandan olur, didi. Andan ol gice geçdi, 2 irte oldı. Ḥalāyık iverlerdi kim kaçan irte ola kim ʿAbdu'l-muṭṭalib ol daʿviyi 3 faṣl eyledügin görevüz, dirler-idi. Henüz karañu-y-ıdı kim ḥalāyık Ḥaram içine 4 tolmışlar-ıdı. Kamu ʿālemden öñdin Ḫalīfe ibni ʿAnbese gelmiş-idi, muntaẓır turmış-ıdı. 5 Gördiler kim Kureyş uluları, Benī Hāşım seyyidleri, ʿAbdu'l-muṭṭalib gendü evlādı 6 birle Ḥarama geldiler, oturdılar. Andan Rasūl ḥaẓratı ol ay yüz-ile, ol kırk yār 7 yanında, sanasın bedr aydur çevresinde yılduz-ıla, yüridiler, Ḥaram a girdiler. 8 Şeybe cemīʿ-i seyyidler-ile turdılar, karşu yüridiler, ikrām kıldılar. Rasūl

S210a geçdi, / ceddinüñ 9 yanında oturdı. Andan ʿAbdu'l-muṭṭalib Ḥavdāne atası Yezīdi ilerü oḫıdı, eyitdi: 10 Yā

Yezīd saña ısmarladuġum işi n'eyledüñ, didi. Yezīd eyitdi: Yā seyyid-i Haram çok cehd 11 eyledüm, sordum, isdedüm hiç nesne ikrār kılmadı, zīrā ne eyledi kim ikrār eylesün, 12 hāşā andan bizüm aslımuzda ol yohdur kim bir iş işleyeler kim ol işden bizüm başumuz 13 aşaġa ola, didi. Andan Halīfe ilerü geldi, eyitdi: Yā seyyid-i kebīr bu iş ol iş 14 degül kim kimse anı dili birle ikrār eyleye, iş ne-y-idügi bilindi şimdi hükm 15 demidür, ʿadl vaktıdur, sen dahı ol kim saña dañışlu işdür, işlegil, didi. 16 Andan Şeybe Kureyş ulularına bahdı, eyitdi: Yā sādāt-ı Haram ne dirsiz, ne buyurursız, 17 bu müşkili nice hal idersiz, nice maslahat görürsiz? Seyyidler eyitdi: Yā
T172a Şeybe her işi 1 bizden sen yigrek bilürsin, ammā biz bildügümüz oldur kim ol oġlan Halīfeden degül, 2 ol ʿavrat anı ayruhdan kazanmışdur, didiler. Şeybe eydür: Eylese maslahat oldur kim 3 ʿavratı recm ideler, sengisār kılalar. Andan ʿAbdu'l-muttalib buyurdı kim
Ü182a ʿabıdlar ol 4 ʿavratı / tutalar, recm yirine iledeler, dahı sengisār eyleyeler, ʿām halāyık anı taş-ıla 5 öldüreler. Çün Şeybe gendünüñ ʿabıdlarına buyurdı kim Havdāne(y)i tutuñ recm yirine 6 iledüñ, hacar eyleñ diyü emr eyledi. Şeybenüñ kara kara kulları yügrüşdiler, Havdāne(y)i 7 tutdılar. Halāyıklar fiġān kıldı-
S210b lar, zārılıġ eylediler. / Benī ʿAcal cemaʿatı Havdānenüñ 8 kavmı, kabīlesi feryād itdiler, aġlaşdılar. Ol gün Mekke şehrinde bir mahşar güni-y-idi 9 hiç kim-

se ancılayın gün gördügi yoğ-ıdı. Çün Ḫavdāne(y)i ʿabıdlar ṭutdılar çekdiler kim 10 siyāset yirine iledeler. Ḫavdāne gendüyi ʿabıdlar elinden çekdi, Rasūlden yaña 11 yürüdi, eyitdi: Beni koñuz ol güneş yüzlünüñ ḳatına varayum, gendü ḥālumı aña bildüreyim, 12 didi. Andan Ebū Ṭālib ve ʿAbbās ve Ḥamza Ḫavdāne(y)i ʿabıdlar elinden ḫalāṣ eylediler, 13 aldılar Rasūl ḥażratına geldiler. Ḫavdāne geldi. Rasūluñ ayağına düşdi, öpdi Rasūluñ 14 ayağını, daḫı eyitdi: Yā ḳamaru'l-akmār ve yā nūra'l-envār, iy aydan aydın ve iy güneşden bellü, iy ḳalmışları yitürüci ve iy düşmişleri 15 götürüci, iy duʿāsı müstecāb, iy ḥācatı revā, iy dīni dürüst ve iy devleti 16 aʿlā ve iy ḳatra içinde gizlenen ʿummān ve iy yetīmlik sūratında server ü sulṭān

ŞIʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

17 Rasūluñ düşiben öpdi ayağın
Yüzin toprağa sürdi vü yañağın

T172b 1 Ağaç yaprağı bigi ditrer-idi
Teni yağ bigi ḳorḫudan eridi

2 Gözinden yaş yirine bağrı ḳanın
Döker ağlar işidürler fıġānın

3 Yitişdi ṭutdı Rasūluñ etegin
Daḫı ʿaḳlını dirşürdi vü ögin

4 Yüz urdı ol yüzi aydan münīre
Şefī'a vü beşīre vü nezīre

5 Ki iy destigīri dermāndelerüñ
Benem işde biri dermāndelerüñ

S211a
Ü182b /6 Beni ḳurtarıcı ḳalmadı kimse
Çü düşdüm elümi almadı kimse

7 Sañа yüz ṭutmışam sensin ümīzüm
Seni dün göricek ben bañа didüm

8 Ki senden çāre olısar bañа pes
Sañа ṭutdum ümīzümi sañа bes

9 Senüñ alnuñdaġı nūr ḥurmatı-çun
Senüñ asluñ vü āluñ 'ızzatı-çun

10 Bu Ka'be ḥurmatı-çun iy güler yüz
Ki benden gelmedi bu fi'l-i yavuz

11 Beni ẓulm-ıla öldürmek dilerler
Bañа duşmanı güldürmek dilerler

12 Bañа feryāz iriş bī-çāre ḳaldum
Elüm almaz-ısañ ẓulm-ıla öldüm

13 Degül ol kim ölümden ḳayıruram
Ya oġlancuklarumdan ayrıluram

14 Sınuḳ ad-ıla öldügüm yamandur
Benüm derdüm budur bāḳī hemāndur

15 Elüm ṭutġıl düşmişem bugün ben
Ki sensin düşmişi ḳaldurıcı sen

16 Baña bir çāre ḳıl bī-çāre ḳaldum
Seni bī-çārelere çāre buldum

17 Nesr: Andan Ḫavdāne zārılıḫ birle aġladı; atası,
T173a ḳavmı daḫı ün çıḫardılar, aġlaşdılar. Cemīʿ-i yaduñ, 1 bilişüñ özi göyündi. Şeybe baş götürdi, Rasūle baḫdı, eyitdi: Yā ḥabībī, yā Muḥammed hiç senüñ 2 ḳatuñda bu müşkil işe çāre var mıdur; bu ʿacab derde ḳatuñda dermān bulınamı, didi. 3 Rasūl eyitdi: Neʿam çāre bulınur, ammā ḫalāyıḳ içinde söylese olmaz, didi. Şeybe Ḫalīfe-(y)i 4 ilerü oḫudı, eyitdi: Yā Ḫalīfe sen yaluñuz ile-
S211b rü gelgil, didi. / Ḫalīfe Rasūluñ 5 ḳatına geldi, öñinde dizin çökdi, oturdı. Rasūl eyitdi: Yā ibni ʿAnbese ol yiñi 6 ṭoġan ṭıfl oġlancuḳ senündür, hiç bu söze gümān ṭutmaġıl, didi. Ḫalīfe eyitdi: Yā Muḥammed 7 sen
Ü183a neden eydürsin / kim bu oġlan benüm oġlumdur, bir delīl görsetgil kim ben ol 8 söze inanayum, gönlümden gümān götrülsün, didi. Rasūl eyitdi: Yā Ḫalīfe fulān vaḳtın, 9 fulān günde, sen fulān sefere varduñ, fulān maṣlaḥat-ıçun bu ḳadar gün, bu 10 ḳadar ay ol seferde eglendüñ, çün yine döndüñ evüñe geldüñ, aʿzablıḳ 11 saña zaḥmat virmiş-idi, evüñe müştāḳ olmış-ıduñ, sen evüñe geldügüñ gice 12 diledüñ, ḥalālüñ Ḫavdāne birle yaḳınlıḫ idesin; Ḫavdāne ḥayż olmış-ıdı ʿöẕr görmiş-idi, 13 er ḳatına varmaġa yaramaz-ıdı; çün ḳaṣd ḳılduñ Ḫav-

dāne menʿ kıldı, eyitdi: 14 ʿÖzrüm vardur, didi, sen işitmedüñ, yakınlıḫ kılduñ, senüñ cevherüñ birle 15 ḫayż kanı karışdı, daḫı kan-ıla şehvet ikisi bile rahm içine döküldi; Ḥak taʿālā ol ḫayż kanınuñ 16 sebebinden kim nuṭfeye karışmış-ıdı, ol ṭıflı aşkar yaratdı, ol oğlancuḳ saruşın 17 olduġı ol sebebdendür, didi.

T173b Çün Ḫalīfe ol sözleri Rasūlden diñledi, derḥāl 1 Rasū-

S212a luñ ayağına düşdi, aġladı, eyitdi: Yā Muḥammed benüm-ile ḥalālüm arasında olan 2 ḥikāyeti sañā kim bildürdi, didi. Rasūl eyitdi: Benüm Allāhum bañā bu gice düşüm içinde 3 ḫabar virdi, didi. Andan Ḫalīfe örü turdı, geldi ʿavratı Ḫavdānenüñ ayağına düşdi, 4 eyitdi: Yā Ḫavdāne bañā ḥalāl eylegil kim ben seni incitdüm, üşendürdüm, seni 5 ḫalāyıḳ arasında bez-nam kıldum, yoḫsa oğlan benüm oğlum imiş, hiç gümānum ḳalmadı göñlümden 6 şekküm götürüldi, ḳurtuldum, didi. Andan Ḫavdāne eyitdi: Yā Ḫalīfe Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh sañā ne 7 didi, niçe ḫabar virdi, ne söyledi sen daḫı çağırup bu cemīʿ-i ḫalāyıḳ içinde ḫabar virgil, 8 bildürgil, tā dimesünler kim ḫalāyıḳ / gümān iledeler eyide-

Ü183b ler kim bular bile ittifāḳ itdiler, bir nesne tasnīf kıldılar kim ḫalāyıḳ 9 içinde söylediler defʿ-i meclīs kıldılar diyeler, didi; her ne ḥāl-ısa ḫalḳ, il içinde 10 söylegil, cemʿ arasında aşıkāra kılġıl, didi. Andan Ḫalīfe bir yüksek yire çıḳdı, 11 çağırdı; ol gişiler kim ol seferde bilesince-y-idiler, oḫudı daḫı ol seferüñ kim 12 Rasūl andan ḫabar virmiş-idi,

şerhin söyledi; min evvelihi ilā āḫırıhı ne ḥikāyet
kim 13 olmış-ıdı, eyitdi. Daḫı ol ḳarı ḫatun gişiler
kim Ḫavdānenüñ dāyaları idi, 14 bu sırrı bilürler-idi,
yügrüşdiler, tanuḳluḫ virdiler, eyitdiler: Neʿam anuñ
bigidür kim 15 Muḥammed ḫabar virdi, ol ḥikāyet eyle
S212b oldı, didiler. Andan Ḫalīfe / eyitdi: Yā ḳavm eger Mu-
ḥammed ibni ʿAbdu'llāh eyitse kim 16 ḫatun gişi ʿöẕr
göricek er gişi anuñ birle yaḳınlıḫ ḳılsa, oğlan toğı-
cak 17 saruşın toğar dise, biz eydeydük kim bu bir kı-
T174a yāsī sözdür, diye-y-idük, göñlümüz 1 gümāndan ḳurtul-
maya-y-ıdı; çün kim gün be-gün benüm seferümi, benüm-
ile ḥalālüm ortasında 2 ne sır olduġunı Muḥammede Al-
lāhı bildürmiş, Muḥammed daḫı gerçek söyledi, Muḥamme-
düñ 3 Allāhı daḫı gerçek söyledi, didi. Andan Ḫalīfe
ve Ḫavdāne geldiler, Rasūluñ ayaġına 4 düşdiler. İki-
sinüñ daḫı ḳavmı ḳabīlesi cemīʿisi geldiler; Rasūluñ
öñünde yüzlerin 5 toprağa sürdiler, eyitdiler: Yā Mu-
ḥammed eger sen degül misse-y-idüñ iki ḳabīleden daḫı
kimesne 6 ḳalmaz-ıdı, ḳamu ḳılıçdan geçerdi ḳırılurdı,
sen sebeb olduñ kim cemīʿimüz ḳılıçdan 7 ḳurtulduḫ,
didiler. Andan Mekke ehli Kureyş cemīʿi Rasūle geldi-
ler, ziyāret ḳıldılar, taḥsīn 8 eylediler. Andan Şey-
betü'l-ḥamd ol cemīʿ-i ḫalāyıḳ öñinde geldi, daḫı ol
aḫ şeybetini 9 Rasūluñ ayaġına sürdi. ʿAmmuları daḫı
geldiler, Rasūl öñinde tevāżuʿ ḳıldılar. Yine 10 Ra-
Ü184a sūl / ʿarab ortasında bir ulu muʿcize eyledi, daḫı bi-
lindi, yine dillerde ẕikr olundı, söylendi.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

11 Zihī raḥmat, zihī raḥmat ki Aḥmed
Ezelden raḥmatan li'l-ʿālemīndür

12 Cihānuñ müşkilini ḥal iden ol
Anuñ-çun kim mübeyyīndür mübīndür

13 Egerçi yaşı kırḫa irmeyince
Dimedi dīnini kim dīn bu dīndür

S213a /14 Degül kim ṭıfl-ıken ṭoġmaḳdan öñdin
Rasūldür vü imāme'l-mürselīndür

15 Velī destūr-ıla söylerdi sözin
Ve ger ne cümle ḥıfẓında ḥazīndür

16 Anuñ menziletin kim ne bile kim
Ayaḳ basduġı yirler ʿilliyīndür

17 Kimüñ etegini ṭutalum ayruḫ
Kim ol, ol ḥażrata andan yaḳındur

T174b 1 Ḳıdem evvel ḳadam ol oldı ıẓhār
Ki şāh-ı evvelīn ü āḫırīndur

2 Anuñ ḳurbı muḳarrablardan evvel
Yaḳīnı ḳābaḳavsevyn-i ḳarīndur

3 Anuñ sırrına kim sır iriripdür
Çün Eflāṭūn ḳatında bir cenīndür

4 Dahı dil yaradılmadın faṣīḥdur
Dahı baş olmadın rūşen cebīndür

5 Aña ḳoldaş olan Ṣıddıḳ-ı ekber
Aña yoldaş olan Rūḥa'l-emīndür

6 Anuñ kemter ḳulı şāh-ı zamāne
Anuñ müştāḳı sulṭān-ı zemindür

7 Anuñ gibi Rasūli şerḥ idicek
İşitmeyenlere ḥayf u ġabīndur

8 Ṣalavat vir vü sözin diñle anuñ
Ki şād ola eger gönlüñ ḥazīndur

9 Żarīrī tercümede ol Rasūli
Ṣalavāt-ıla añduġı hemīndür

10 Neṣr: Andan soñra Ṭāy ḳabilesinüñ ulularını, Benī ʿAcal ḳabīlesinüñ seyyidlerini 11 göndürdiler. Ḥalāyıḳlar yirlü yirine ṭağıldılar, gitdiler, ammā
Ü184b müddetler-ile cemīʿ-i ʿarabu'- 12 l-ʿurabā içinde / Rasūluñ muʿcizātı söylenürdi, kitāblar yazarlar-ıdı.

FASL 13 VEFĀT-I ʿABDU'L-MUTTALİB

Bir gün vaḳt yitişdi, ʿumr dükendi. Şeybetü'l-
S213b ḥamd 14 ʿAbdu'l-muṭṭalib baş / ölüm yasduġına vurdı, ḥasta düşdi, çün bir ḳaç gün yatdı, 15 ṣayruluġı artdı. Ölüm nişāneleri Şeybenüñ üsdünde belürdi. Şeybe 16 bildi kim vaḳt yitişdi, rıḥlet idesi vaḳt irişdi,

sefer kılur; Benī Hāşımı cemʿ kıldı, 17 Kureyş ulularını ohıdı. Kavm ve kabile cemʿ oldılar, dirildiler. ʿAb-
T175a du'l-muttalib yasduğa söykendi, 1 oturdı eyitdi: Yā Benī Kureyş, yā Benī Kusayy, yā Benī ʿAbdimenāf, yā Benī Hāşım benüm vaktum yitişdi; 2 dünyeden nakl iderem, ammā benüm bir vasıyyetüm vardur, bilmezem kim kime vasıyyet kılam, didi. 3 Eyitdiler: Ne vasıyyetüñ vardur, eyit bilelüm didiler. Şeybe eyitdi: Vasıyyetüm benüm Muhammed 4 ibni ʿAbdu'llāhdur, dilerem kim bu oğlanlarumdan birisine ısmarlayam, illā bilmezem kim 5 kankısına ısmarlayam, didi. ʿAbdu'l-muttalibüñ ulu oğlı Hāriş eyitdi: Yā ebeti Muhammedi 6 bana vasıyyet eyle, anuñ kefīli ben olayum, ana ben hızmat ideyüm, didi. ʿAbdu'-7 l-muttalib eyitdi: Yā Hāriş sen dahı ʿumr āhıra yitişdirdüñ, henüz yabanda yazıda av 8 avlamahdan baş götürmezsin; işde giçi karındaşuñ Hamza(y)ı eyle ögretdüñ, ol dahı av avlamahdan 9 eve dirilmez oldı, irte gice ʿumrı yazıda yabanda geçer. Eyle olsa sen Muhammedüñ 10 hızmatın mı idebilürsin, didi. ʿAbbās eyitdi: Yā ebeti Muhammedi bana vir ben bisleyem, 11 didi. Şeybe eyitdi: ʿAbbās ve Zübeyr ve Mukavvam ve Ġaydak siz dört karındaş tācırlarsız 12 bir ay evüñüzde sākinsiz, bir iki yıl taşra iklimlerde yürir-
S214a siz, / sizüñ elüñüzden 13 gelmez, ana bir gişi gerek kim temkīn ola, teskīn ola, gendünüñ maslahatın terk
14 eyleye, veledüm Muhammed ibni ʿAbdu'llāh maslaha-
Ü185a tında / ola, didi. Ebū Tālib yirinden 15 turu geldi,

eyitdi: Yā seyyidī, yā ebetī karındaşum oğlı Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh içün benüm 16 kefāletümi ḳabūl ḳılğıl, baña vaṣıyyet eyle, ol didüğüñ ḥızmat benüm elümden 17 gelür, zīrā benüm cānumı daḫı yolına ḳurbān ḳılmaḫ elüm-
T175b den gelür ve ol daḫı elümden gelür kim 1 oğlumuñ ḳızımuñ murādını terk eyleyem Muḥammedüñ dilegi, murādı ardınca olam, didi. ʿAbdu'2 l-muṭṭalib neʿam senüñ elüñden gelür, didi; zīrā Muḥammedüñ atası ʿAbdu'llāh birle bir atadan 3 ve bir anadansın, daḫı ʿAbdu'llāhı ḳatı sever-idüñ hem anuñ veledine daḫı görürem kim, 4 dāyımā şefḳat idersin, seversin, benüm göñlüm saña inanur, didi. Andan Ḳureyş ulularına döndi, 5 eyitdi: Yā sādāt-ı Mekke benüm kāẓīlığum mertebesin daḫı kime revā görürsiz, yirümde ḳāyım maḳām 6 kimi ḳılayım, didi. Cemīʿ-i ulular eyitdi: Yā seyyid her kimi kim sen revā görürseñ, ḳabūl iderseñ 7 ol bizüm başımuzuñ tācıdur, seyyidimüzdür, kāẓīmuzdur, biz daḫı anı cān ve dil birle ḳabūl iderüz dididiler. 8 ʿAbdu'l-muṭṭalib eyitdi: Hem yine ʿAbdimenāfı, yaʿnī Ebū Ṭālibi, yirümde dikdüm, anuñ
S214b birle 9 beyʿat iderem, didi. Cemīʿ-i Mekke uluları / revā gördiler, eyitdiler: Dükelimüz bu ḳavla rāżıyuz, 10 dididiler. Andan ʿAbdu'l-muṭṭalib, el sundı, Ebū Ṭālib birle beyʿat ḳıldı, yirini Ebū Ṭālibe 11 tapşurdı. Andan cemīʿ-i seyyidler, el sundılar. ʿAbdu'l-muṭṭalib öñinde Ebū Ṭālib-ile beyʿat 12 ḳıldılar. Mekke şehrinde bellü gişilerden yaddan bilişden, ḳarībdan, ġarībdan 13 kimesne ḳalmadı, illā Ebū Ṭālib-ile beyʿat ḳıl-

dılar, and içdiler. Andan soñra Şeybe 14 Ebū Tālibe eyitdi: Yā veledī, yā ʿAbdimenāf karındaşuñ oğlı Muhammedüñ emāneti sāña 15 olsun, didi; / anuñ kulluğunı iḫtiyār eylegil, niçe kim müşkilüñ, meşveretüñ 16 olsa Muḥammed-ile tanışğıl, anuñ buyruğunı ḫılāf eylemegil, anuñ sözini tutğıl, anuñ ṣoḥbatını ğanīmet 17 görgil; evüñde ehl-i beytüñe ısmarlağıl kim Muḥammede ḳatı ḥurmat ḳılsunlar, andan 1 yuḫaru oturmasunlar, andan öñdün taʿāma el ṣunmasunlar, anuñ yüzine ḳatı söylemesünler 2 kim ben anı sınadum, gördüm sabāḥı mubārekdür, ḳadamı ḳutludur. Her azacuḳ taʿāma kim 3 anuñ eli irişse bereketlenür, her żaʿīf kim anuñ elini tutar ḳuvvatlanur. Şimden 4 girü anuñ muʿcizātları zāhır ola, biline. Baḫtulu ol gişi kim Muḥammedüñ didüginde 5 bulına.

Ü185b

T176a

ŞİʿR

bahr-ı hafif fe'ilātun mefā'ilün fe'ilün
(fâ'ilâtün) (fa'lün; fa')

6 Kim ne bilür anı kim ol kimdür
Ne ḥabībdür ve nice sulṭāndur

7 Baḥrdur illā ḳaṭrada gizlü
Genc̣dür illā yiri vīrāndur

8 Sanmañuz kim bu yetīm ü żelīl
bir
Kalısar şöyle şimdi oğlandur

S215a /9 İvme bir kim ulala dünye ṭuta
Göreler kim bu nicesi cāndur

10 Şerʿ u dīn issi dünyenüñ ulusı
Akl-ıla ʿilme maʿdin ü kāndur

11 Anı şöyle mücerreden sevmek
Gişiye dīn durur u īmāndur

12 Harekātı kamusı ṭāʿatdur
Söyledügi ḥadīṯ ü Kur'āndur

13 Zihi ḳul kim ḳamu yaradılmış
Aña cümle mutīʿ u fermāndur

14 Ḳamu maḫlūḳa ögredicidür ol
Aña taʿlīm idici Raḥmāndur

15 Sev anı kim seve seni Sübḥān
Sev diyü emr idici Sübḥāndur

16 Kaçan-ısa Żarīr anuñ yolına
Daḫı āli yolına ḳurbāndur

Ü186a / 17 Neṣr: Andan Şeybe Rasūluñ elin aldı, Ebū Ṭālib-
T176b büñ eline ṭapşurdı, emānet virdi, eyitdi: 1 Yā ʿAbdi-
menāf ṭur, imdi Seyyidüñ Muḥammedüñ elini alġıl, evü-
ñe iletgil, ḥalālüñ Fāṭıma 2 ibnet-ü Esed eline ısmar-
laġıl, saña didügüm vasıyyetleri aña ısmarlaġıl, didi.
Andan Ebū Ṭālib 3 Rasūluñ elini aldı, evine geldi, ka-
çan kim Rasūl, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim,
ḳankı ẓuḳakdan 4 geçse, ya ḳankı eve kim girmege ḳaṣd
eylese gendüden öñdün, gendüñüñ ḫūb 5 ḳoḫuları ol evüñ
içi ṭolar-ıdı. Bilürler-idi kim Muḥammed ibni ʿAbdu'l-

lāh ol eve girür 6 ya ol zukak içinde yürir. Kaçan Ebū Tālibüñ ḫatunı Fāṭıma Rasūluñ ḳoḫusın aldı, yügirü 7 kapuya geldi, gördi kim Ebū Tālib nebīnüñ elini almış,
S215b kapudan içerü girdi. Esed ḳızı 8 Fāṭımā / Rasūluñ ayağına düşdi, ayağın öpdi, eyitdi: Yā ḥabībi, yā Muḥammed bu gün ne ḳutlu 9 gündür kim, ne saʿādetlü sāʿatdur kim sen benüm işigümden içerü ayaḳ basduñ ben 10 ẕelīle ḫūb cemālüñi görsetdüñ, didi. Andan Ebū Tālib eyitdi: Yā Fāṭıma sañā beşāret 11 olsun kim atam ʿAbdu'l-muṭṭalib Muḥammedüñ elin aldı, bañā vaṣıyyet 12 eyledi, bislemege bañā virdi. Anuñ-ıçun aldum eve getürdüm, didi. Çün Ebū Tālibüñ ḥalāli 13 Fāṭıma bu ḳutlu ḫabarı işitdi, yatdı yir öpdi, yine Rasūluñ ayağına düşdi, sevindüginden ağladı, eyitdi: Yā Ebā Tālib 14

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

15 Bu ne ḳutlu ḫabardur kim getürdüñ
Yire toprağa düşmişi götürdüñ

16 Karañu evümi aydın ḳılduñ
Benüm yirümi ʿilliyyīn ḳılduñ

17 Beni bir menzile irürdüñ iy er
Kim oldum cümle ḫalḳ içinde server

T177a 1 Anı kim gögde isterdüm bañā Ḥaḳ
Ü186b /Evümde virdi āmennā vü ṣaddaḳ

2 Bu şükre cānumı kurbān kılursam
Ya yüzüm toprağa yiksān kılursam

3 Yirine getürem mi şükrin anuñ
Ho ne mıkdārı var katında cānuñ

4 Anuñ dünyā ve āhırat tufeylī
Sa'ādet 'ızzat u devlet tufeylī

5 Cihāna tañı yohdur ol habībüñ
Cihān tek mülki çohdur ol habībüñ

6 İ yazuklu kul arturma sözüñi
Fidā kıl Mustafāya gendüzüñi

7 Tut anuñ etegin kim kurtılasın
Ola kim derdüñe dermān bulasın

S216a /8 Yaradılmış kamu 'ulvī vü süflī
Ata oldur anuñ bu kamu tıflı

9 Halās ol buldı, oldur ancak āzād
Kalanı korhuda 'ubbād u zühhād

10 İlāhī ol Rasūluñ hurmat-ıçun
Anuñ 'ızzı vü kadrı kıymat-ıçun

11 Anuñ cāh u celāli hakkı iy şāh
Bizi anuñ yolında kılma gümrāh

12 Elümüz ol tutısardur hemīn bes
Şefī' oldur eger pīş ü eger pes

13 Nesr: Andan sonra elin aldı, Rasūluñ içerü evine girdi. Evvelden dahı Ebū 14 Tālibüñ hatunı Fātıma Rasūli ʿazīm sever-idi, gördügi yirde elin ayağın öperidi, 15 bağrına basar-ıdı, dilemezdi kim Rasūluñ sohbatından ayrıla. ʿĀkıbat ol muhabbet anı anuñ 16 bigi mahbūba irişdürdi. Ol gün geçdi, irtesi dahı irtesi ʿAbdu'l-muttalib vefāt kıldı, dünyā degşürdi.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿılün faʿūlün

17 Cihāndan gitdi ol pīr-i mubārek
Ki dünyā ne cuvānı kor ne pīri

T177b 1 ʿAcab menzil durur bu dünye mülki
Kim öldürür sağīrı vü kebīri

2 Ne beg kurtılur andan ne raʿiyyet
Döker toprağa munʿımı fakīrı

Ü187a /3 Ecelden kimse amān bulmadı hiç
Kulından tiz öldürür emīri

4 Gözüñ açğıl gözüñ açğıl gözüñ aç
Becid olma becid şehvet esīri

5 Ölürsin ʿākıbat gerek gerekmez
Yirinde korsun altunı harīri

6 İşidürsin Muhammed Mustafāyı
Kim oldur Hak beşīri vü nezīri

S216b /7 Çün ölüm aña hurmat kılmadı pes
Kaçan hurmatlaya şāhı vezīri

8 Ölüm vaktında īmān bula ol kim
Du'ā birle aña miskīn Żarīrī

9 Nesr: Andan Şeybetü'l-hamduñ yarağın kıldılar, toprağa tapşurdılar. Yidi gün 'azāsından 10 soñra Kureyş ululaı dirildiler, Ebū Tālibi Haram içinde, atası yirinde kāżī 11 dikdiler, ne kim 'Abdu'l-muttalibüñ ululuğı vazīfeleri var-ıdı, cemī'ini Ebū Tālibe 12 ısmarladılar. Andan soñra Ebū Tālib daḫı her gün Rasūluñ elini alur, buyruk yirine 13 gelür, geçer, oturur. Rasūl daḫı yanında bile oturur, her hükm ve her każāya kim olur-ıdı, 14 Ebū Tālib Rasūl ḥażratına meşveret kılurdı. Rasūl ne işāret kılsa Ebū Tālib 15 ḫılāf kılmazdı, anuñ buyruğı birle hükm iderdi. Rasūl, salla'llahu 'aleyhi ve sellem, 16 Kureyş ulularınuñ arasında bislendi, ulaldı, ululuğ-ıla, 'ızzat-ıla ulaldı. Dükeli ulular, 17 Rasūle 'ızzat ideridi, gelse gitse, otursa turşa hurmat iderler-idi. Ra-
T178a sūluñ daḫı 1 ulaldukça sıyāneti żāhır oldı, diyāneti añlandı, emāneti bilindi, safāsı sıdkı 2 söylendi. Kureyşüñ içinde Rasūluñ adı ma'rūf oldı kim Muhammedü'l-emīn es-Sādık dirler-idi. 3 Kimesne anuñ sözinde yalan bulmadı. Kimsenenüñ mālına, rızkına tama'
Ü187b kılmadı kim, 4 / her kim bu iki sıfatı ki ya'nī yalan ve tama' gendüden ırağ kılmadı, iki cihānda yü-

zin 5 ağ kılmadı. Ebū Ṭālib daḫı Rasūluñ kulluğına
S217a bil bağladı. Şöyle kim/şarṭıdur, Rasūle 6 cān ve gönülden kulluğ iderdi.

FASL

Ammā ʿarab içinde ol kāʿıde 7 var-ıdı kim er oğlanlar toğsa, ulalsa güleş ṭuta ulalurlar-ıdı, ṭaş dikerler-idi, 8 yay çekerler-idi, dāyımā gürūh gürūh yigitler ṭururlar-ıdı. Ulular otururlar-ıdı, 9 giçi, oğlanlar orta yire girürler-idi, güleşürler-idi. Mekke ehli dāyımā Ebṭaha 10 çıkup giçi oğlanlar güleşine temāşā kılurlar-ıdı. Ol yıl kim Rasūl vucūda geldi, ol yıl 11 Mekke şehrinde dört yüz er oğlan vucūda gelmiş-idi. Alaruñ şerḥi bir gez daḫı 12 söylenipdür. Ol dört yüz oğlanuñ kırkı Rasūl vucūda geldügi haftada vucūda 13 gelmiş-idiler; yaʿnī ol mevlūd gicesinden tā yidi gün olunca kırk er oğlan toğdı. 14 Ol kırk oğlandur kim Rasūle yār oldılar, soñra alardur kim ulu saḥābeler oldılar. 15 Ammā henüz yaşları on yaş sürerler, līkin hergiz oğlan olup oyun oynamadılar, 16 oğlanlar birle çekişmediler, güleşmediler, epsem yürirler-idi, ḫāmūş otururlar-ıdı, Rasūluñ 17 soḥbatını iḫtiyār kılmışlar-ıdı; her geleci kim anuñ lafzından
T178b çıkardı, anı gönül 1 saḥīfesine yazarlar-ıdı.

FASL

Ammā Hişām ibn-i Muġīranuñ oġlı ʿAmr ibn-i 2 Hişām kim künyeti Ebi'l-Ḥakem idi, laḳabı Ebū Cehl idi, leʿanehu'llāhuve aḫzāhu, anuñ-ıla bile üç yüz 3 altmış oġlan yürirdi, cemīʿi gendü-y-ile idmān iderler-idi, bile güleşürler-idi, cemīʿi 4 bir yaşlu oġlanlar-ıdı,
S217b bir yılda / ṭoġmışlar-ıdı; ammā Ebū Cehl güçlü, ḳuvvatlu ḳopıp 5 ṭururdı, boylu, sünüklü ulalup ṭururdı. Ol ḳalanlaruñ daḫı ataları Ebū Cehl 6 atası Hişām ibn-i Muġīra birle yārānlar-ıdı, ḳarındaşlar-ıdı, bile ṭururlar-ıdı, bile otururlar-ıdı. 7 Evveli Ebī Muʿīṭ, ʿUtbe, Rabīʿa, Şeybe ibn-i Rabīʿa, Rabīʿa ibni'l-Esved, Süheyl ibn-i ʿAmr, 8 Ebī Süfyān, Suḫr ibn-i Ḥarb, ʿAbdu'llāh ibn-i Cedʿān, Ṣalb ibn-i Ebī Dāhāb, Esved ibn-i ʿAbdu'9 l-ʿuzzā ve emṣālehum niçe bularuñ bigi daḫı Ebū Cehlüñ nisbetcileri idi; ol oğlanlar 10 sebebinden kim ol oğlanlara yār olmışlar-ıdı. Ammā Rasūl, ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellim, ol ḳırḳ 11 oğlan birle kim gendüye yār olmışlar-ıdı; alaruñ ataları daḫı ve Benī Hāşım ve Benī ʿAbdu' 12 l-muṭṭalib Rasūluñ nisbetcisi dururlar; ammā ḳāżīlıḫ imāret, ḥükm, şucāʿat, mubārızat 13 Hāşımılaruñdur; ḫāṣṣa kim Rasūl bularuñ içinden gelipdür, ne ḳadar kim Ebū Cehl 14 ġalabadur, illā ḥükm ve söz ve ṣadr, ululuḫ Hāşımīlaruñdur. Her gün Ebū Cehlüñ ve yārān- 15 larınuñ işi gücü güleşmekdür, çekişmekdür. Ḳureyş uluların-

dan, seyyidlerinden şehrde kim 16 ḥāżır olsa her bir günde iki nevbet Ebṭaḥa çıḳarlar-ıdı; ol oġlanluñ güleşdüklerine, 17 çekişdüklerine temāşā iderler-idi. Rasūl yine ʿādetince ol yārānları birle Baṭḥaya çıḳarlar-ıdı, ol Hemīşe ki yirlerinde otururlar-ıdı; Rasū-
T179a luñ ḥikmet l gelecilerine ḳulaḫ ururlar-ıdı. Rasūl
S218a hiç ol ḳāʿidesini / terk eylemedi. Bir gün Ḳureyş 2 ululaı cemʿ oturmış-ıken ʿUḳba ibni Ebī Muʿīṭ söz açdı, eyitdi: Yā ḳavm ben bir 3 nesne ʿacab gördüm, siz daḫı anı görürsiz, illā fikr itmezsiz, didi. Eyitdiler: Sen gördü- 4 güñden ḫabar vir didiler. ʿUḳba eyitdi: Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh ne sebebden güleş ṭutmaz, 5 yārānları daḫı hergiz erlik erdemine heves ḳılmazlar, didi. Benī Hāşımdan bir iki seyyid 6 eyitdiler kim Muḥammedüñ ġarīmı kimdür kim anı bu maʿrekede añarsız, didiler; añа kim 7 muḳābil olur, didiler; zīre ṣāḥıb-muʿcizātdur, anuñ kerāmeti, ḳuru ḫurma aġacından 8 yaş ḫurma yidürdi, ḥācatı revā, duʿāsı maḳbūldur, ilāh-ı ʿaẓīm ḳatında mertebesi 9 ʿaẓīmdur, didiler. ʿUḳba eyitdi: Ben anuñ kerāmetinden, menziletinden söylemezem; ben anuñ 10 gücinden, ḳuvvatından söylerem, didi. Hişām ibni Muġīra eyitdi: Ammā benüm oġlum ʿAmr Muḥammed ibni 11 ʿAbdu'llāhdan güçlüdür, didi. Benī Hāşım ululaı eyitdiler: Yā Hişām niçün Muḥammed 12 ibni ʿAbdu'llāh ve ʿAbdu'llāh ibni ʿOṣmān ki Ebū Bekrdür ikisi yalunuz senüñ ehlüñi, 13 daḫı üç yüz altmış oġlan yārānlarını, ol ikisi yalu-

ñuz kovaladılar, kaçurdılar. 14 Ebū Cehlüñ atası Hişām eyitdi: Ol kerāmetdendür, kuvvatından degüldür, nite kim yevmü' 15 l-ʿaşarada seksen biñ çeriyi kerāmet ve muʿcizāt birle helāk kıldı, kuvvat ve güç 16 birle kılmadı, didi. Benī Hāşım ulularu artuḫ söy-
S218b lemediler, / ola kim anuñ bigidür 17 ola, didiler. ʿUkba ibni Ebī Muʿīṭ eyitdi: Siz daḫı bilürsiz kim
T179b ʿAmr ibni Hişām gendü 1 eyyāmında, gendü birle olan oğlanlarda gendüden güçlü, kuvvatlu oğlan yoḫdur, didi. 2 Andan Naẓar ibni'l-Ḥāriṯ eyitdi: Ve lā gendüden ulu yaşlulardan, daḫı gendüden ilerü 3 toğan yigit olanlardan daḫı anı basar gişi yoḫdur, didi. An-
Ü188a dan Ebū Cehlüñ bir 4 karındaşı / var-ıdı, gendüden ulu, maʿrūf adı Ebū'l-Buḫterī idi. Ol geldi, Ebū Cehle ḫabar 5 getürdi, eyitdi: Yā karındaşum ʿAmr bu gün Kureyş ulularu, senüñ ḥakkuñda işbunuñ 6 bigi söz söylediler, Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh ḥakkında işbunuñ bigi söz söylediler, 7 didi. Ebū Cehl oğlanlar arasından çıkdı, ulular katına geldi, turdı. Andan ʿUkba baş götürdi, 8 Ebū Cehli ilerü oḫudı, eyitdi: Yā ʿAmr Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh birle güleş tutar mısın, 9 didi. Ebū Cehl eyitdi: Eger dilerseñüz iş bu sāʿat güleşeyüm, didi. ʿUkba eyitdi: Yoḫ 10 bu gün giç oldı, ammā irte yine Baṯhaya cemʿ olalum güleşgil, temāşā idelüm, didi. 11 Andan ol gün ṭağıldılar, her bir gişi gendü menziline vardılar. Çün Ebū Ṭālib 12 gendü menzilinde ḥażrat-ı risālet birle müc-

temi‘ oldılar, andan Ebū Ṭālib ol gün 13 Kureyş ulula-
S219a rı ortasında ne söz kim olmış-ıdı, Rasūle / ḫabar vir-
di, söyledi, eyitdi: Yā ḥabībī, 14 yā Muḥammed seyyid-
ler dilerler kim ‘Amr ibni Hişām birle siz güleş ṭuta-
sız, tā sizüñ daḫı 15 gücüñüzi, ḳuvvatuñuzı göreler,
sizüñ mubārek ḫātıruñuz nicedür, rāżī mısız, yoḫsa 16
rāżī degül misiz; eger rāżī olursañuz irte ḳavmuñ, ka-
rāyıbuñ birle bil bağlayalum, zīrā bilürem kim senüñ
himmetüñde, ḳuvvatuñda ol vardur kim yüz anuñ bigiyi
T180a ayaġ altına bıraḫasın, 1 pāy-māl idesin ve eger rāżī
degülseñ, bu işi maṣlaḥat görmez-iseñ ben Kureyşi se-
kideyüm, 2 ayruḫ bu sözden ḳapu açmasunlar, gendü iş-
lerine meşġūl olsunlar, didi. Andan Muḥammedi 3 Muṣta-
fā mubārek aġzını açdı, söyledi, eyitdi: Yā ‘ammī
çün alaruñ hāṭırı anuñ 4 bigi diler, eyle olsun, di-
di; tā dimeyeler kim Muḥammed ibni ‘Abdu'llāh ḳorhdı,
‘āciz oldı, 5 tā Benī Hāşımuñ adına eksüklük olmasun
didi. Çün ol gün ol gice geçdi, irte oldı, Ebū Cehl
Ü188b 6 gendü aṣḥābını / cem‘ ḳıldı, atası ḳatına geldi,
eyitdi: Yā ebeti uş ben yārānlarum-ıla Baṭḥaya 7 çı-
ḳaram sen daḫı seyyidleri alġıl, Baṭḥaya gelgil, di-
di. Hişām Ḳureyş ulu(ların aldı, 8 Baṭḥaya çıḳdılar.
Andan Benī Haşīm, Benī ‘Abdu'l-muṭṭalib ḥażratı Rasū-
li ḳırḳ yārı 9 birle aldılar, revāne oldılar; alar
daḫı Baṭḥaya çıḳdılar. Ol yirde kim seyyidler oturur-
lar-ıdı, yine ulular ol arada oturdılar. Andan Ebū
Ṭālib Rasūluñ eli 10 elinde gendü cemā‘atı birle yi-
tişdi. Ulular örü ṭurdılar, ‘ızzat eylediler. Ebū

S219b Tālib / geçdi, 11 kāżīlık yirinde oturdı, Rasūl yanında bile oturdı. Andan Ebu Cehl dahı gendü 12 yārānları birle geldiler, oturdılar. Nazar ibni'l-Hāriṣ, ʿUkba ibni Ebī Muʿīṭ, Hişām ibni Muġīra 13 ve Ebū Leheb ol dördi bir yirde oturdılar. Andan ʿUḳba Ebū Cehle çağırdı, eyitdi: Yā ʿAmr ibni Hişām 14 ṭur örü bu gün bir hüner görset görelüm, didi. Ebū Cehl derḥāl örü ṭurdı, şundı ṭon bān 15 geydi. Ḳarındaşı Ebu'l-Buḥterī ṭon çıḳardı. On biş oğlan dahı gendü yārānlarından 16 kumāş çıḳardılar, ṭon bān geydiler. Ebū Cehl ol cemīʿini güleşde basdı. Andan soñra ḳarındaşı 17 Ebu'l-Buḥterī birle güleşdi, gendüden ulu ḳarındaşını basT180b dı. Ulular Ebū Cehle taḥsīn 1 kıldılar, ʿĀm ḥālayıḳ Ebū Cehli ḳatı ögdiler. Şeybe ibni Rabīʿanuñ bir ʿabdı var-ıdı. 2 Adı Mühliʿidi, yügrüg-idi, güçlü-y-idi. Rāvīler, ol ʿabd içün eydürler kim bir 3 yügrük deve ḳaçsa ol ʿabd ol ḳaçan yügrük devenüñ ardından irişürdi, deveyi yügrürken 4 ḳuyruğından ṭutar-ıdı, ṭurururdı. ʿArab içinde anuñ ol hüneri meşhūr olmış-ıdı. 5 Hem güleş ʿilmini dahı bilürdi. Ebū Cehl ol on altı oğlanı basduğından soñra 6 geldi, ol ʿabdı ḳuşağından ṭutdı, ilerü çekdi, eyitdi: Yā Mühliʿ gel bile güleş Ü189a ṭutalum, didi. 7 Andan / Mühliʿ eyitdi: Yā seyyid S220a sen / seyyid ibni seyyidsin ben bir ḳara ʿabdam, senüñ-ile güleşmege 8 ne ḥaddum vardur, didi. Ebū Cehl eyitdi: Ben senüñ-ile güleşürem, eger ben seni yiñersem saña 9 bir yaḫşı ṭon geyüreyüm ve eger sen beni

yiñerseñ iki yüz akça vireyüm, bir deve vireyüm, 10 bir ton vireyüm, didi. Mühliʿ dahı ton çıkardı, tonbān geydi, orta yire geldi. 11 Çün Ebū Cehl birle güleşdi. Ebū Cehl ol ʿabdı basdı. Ġırī kopdı halāyık çağrışdılar, 12 Ebū Cehli ögdiler, eyitdiler: Çün Mühliʿi basduñ, ayruk saña dünyede ġarīm yohdur, didiler. 13 Ebū Cehl sevindi, kıvandı, yüridi salındı, tekebbürlendi, derisine sığmaz oldı. Andan 14 Kureyş eyitdiler: Dahı kim kaldı kim ʿAmr ibni Hişām birle güleşe, didiler. Birinçesi eyitdiler: 15 Muhammed ibni ʿAbdu'llāh kalıpdur kim ʿAmr birle güleşe görevüz, didiler. Andan Ebū Cehl 16 yürüdi, Rasūl öñine geldi eyitdi: Yā Muhammed örü tur ilerü gel, meydāna girelüm, güleş tutalum, 17 didi. Rasūl eyitdi: Yā ʿAmr ben güleş tutduġum yohdur, didi. Ebū Cehl eyitdi: Yā
T181a Muhammed 1 ne ola benüm-ile tutġıl, biribirimüzi sınaşalum, gücümüzi görelüm, didi. Rasūl eyitdi: Benüm güleş tutmaġa 2 rıżām yohdur, didi. Ebu Cehil yine becid tutdı. Bu gez Ebū Tālib kahıdı çağırdı, eyitdi: 3 Yā Hişām oğluñı sen mi viribidüñ kim geldi, Muhammede zahmat virür, incidür, didi. Hişām 4 eyitdi: Ben oğlumı viribimedüm, illā ikisi dahı oğlandur, biribirini güleşe daʿvet iderler; līkin güleş tutmahda Muhammed ibni ʿAbdu'llāh oğlum ʿAmruñ barābarı degül-
S220b dür, 5 güleş / tutmahda ġarīm degüldür, didi. Ebū Tālib eyitdi: Eger güleş tutıp Muhammed ʿAmru yiñerse 6 Kureyşe ne öç virürsin, ne şükrāne çekesin, didi.
Ü189b Hişām eyitdi: Biş deve/, elli koyun boġazlayam, on

yük 7 hamr getürem dökem, ulu toy kılam, yahşı konukluk eyleyem, didi. Andan Hişām eyitdi: Yā Ebū Tālib 8 eger benüm oğlum senüñ karındaşuñ oğlı Muhammedi yiñerse sen dahı anuñ bigi konukluk ider misin, didi. Ebū Tālib eyitdi: 9 Naʿam olsun konukluk ideyüm, didi. Kureyş ikisinüñ nutkına tanuk oldılar. Andan Rasūluñ ʿammuları Rasūle yüz urdılar, yalvardılar eyitdiler: 10 Yā habībinā ve seyyidinā ʿAmr ibni Hişām birle gulaşmağa rāżī olğıl, hā'a digil, dididiler. 11 Andan Rasūl eyitdi: Bismi'llāhi didi, sizüñ hāṭıruñuz içün tutayım, didi. Andan Rasūl 12 ayağ üzere turdı, eyitdi: Yā kavm siz bilürsiz kim bu gün ʿAmr ibni Hişām on yidi gişi 13 birle güleş tutdı, çekişdi addı; eger ben dahı bu gün anuñ-ıla güleş tutar olursam, kim bile 14 basmah, basılmah ola; siz eydesiz kim ʿAmr ibni Hişām armış-ıdı diyü, huccat idesiz, basılduğın 15 hısāb tutmayasız, didi; varsun bu günden ğayrı üç gün dahı diñlensün, dördünci 16 gün gelsün, seyyidler öñinde güleş tutalum, tā göreler kim, kim yigdür, kim aludur, didi. 17 Cemīʿ-i halāyık Rasūluñ insāfına tahsīn kıldılar, sözini begendiler. Andan halāyık tefrıka oldılar, tağıldılar.

T181b Üç güne degin taşradağı kavm dahı işidüp 1 şehre gel-
S221a diler. / Çün dördünci gün oldı, sabāhdan halāyık Bathaya dirildiler. Ulular, seyyidler 2 hāżır oldılar. Ebū Cehl gendünüñ yārānları birle geldiler, güleş yirinde turdılar. İşiden 3 bilen hāsdan, ʿāmdan şehr

içinde kimesne kalmadı, illā anda ḥāżır oldılar, muntaẓır ṭurdılar, 4 Rasūluñ yolını gözedürler-idi; gördiler kim Benī ʿAbdu'l-muṭṭalib bir ṭulp olmışlar, gelürler kim 5 Rasūl daḫı gendünüñ kırk yārı birle kulavuz gelürler, ṣanasın bir bedr ay ve kırk yılduz 6 gelürler. / Ḥalāyıklar anuñ ḥüsnin ve cemālin gördiler. Ol ḥalāyıklar uyaġ üzerine ṭurdı, ʿızzat itdiler.

Ü190a

7 NAZM

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

8 Ḥalāyık gördiler bir ay bedrin
Geyüpdür ṭon, urunupdur ʿımāma

9 Bu ay u gün anuñ yüzi nūrından
Olupdur göġ yüzinde bir ʿalāma

10 Niçe kim gündüzin gögde ṭoġa gün
Rasūle ol gerek gele selāma

11 Göricek ḫalk ol yüzi münīri
Ayaġ üsdine ṭurdılar kıyāma

12 Ululuḫ çün añā erzāni oldı
Lāyık ol durur ancak iḥtirāma

13 Müşerref oldı el-ḥaḳ ol gelicek
Ḥıcāz u Yeṯreb ü arż-u Töhāma

14 Cemīʿ-i enbiyālar, evliyālar
Cemāʿatdur uyupdur ol imāma

15 Yürimedi bu yir yüzinde andan
Yigirek ādamı inan kelāma

16 Henüz yaşı vü ʿumrı ona irdi
Tolıpdur, muʿcizātı Rūma Şāma

17 İlāhī ol Muḥammed ḥurmatı-çun
İrürgil bu kitābumı tamāma

T182a S221b /1 Nesr: Çün Rasūl gendü ḳavm u ḳabīlesi birle geldiler. Ulular örü ṭurdılar, ḳarşu yüridiler 2 ḥızmat itdiler. Ebū Ṭālib Rasūluñ eli elinde geçdiler, kāẕīlıḫ yirinde oturdı. Her bir ulu daḫı gendünüñ menzilesince yirlü yirinde geçdiler, oturdılar. Ḳalan ḫalāyıḳ ḥalḳa bağladılar, 3 orta yiri açdılar, miydān ṭutdılar, ṭurdılar. Andan Hışām ibni Muġīra gendü oğlı 4 Ebu Cehle eyitdi: Yā veledī, yā ʿAmr niçün ṭurursın gendü işüñe başlağıl, 5 hüner görsetgil, didi. Ebū Cehl derḥāl ṭurdı soyundı, ṭonın çıḳardı, ton bān geydi; andan 6 girdi miydān içinde salındı, yüridi, cevlān ḳıldı, döndi / Rasūlden yaña baḫdı, 7 eyitdi: Yā Muḥammed ṭurġıl, ilerü gelgil, biribirimüzi görelüm, didi. Rasūl hiç cevāb 8 virmedi. Ebū Cehl yine döndi, gendüzini ḫalāyıḳa görsetdi. Yaʿnī görüñ kim hiç ḳayurmadın 9 uş miydān içinde ṭurmışam, ol henüz daḫı yirinden deprenmez, didi. Ḫalḳa baḫar 10 gülümsinür, çevre yürir, gözi ḳaşı birle işāret eyler; Rasūli ḫalḳa görsedür kim yaʿnī 11 ṭon çıḳarup miydāna girmege, baña mukābil olmağa ey-

Ü190b

menür, korhar diyü mu'ciblenür, 12 mütekebbirlenür. Çün Ebū Cehl miydānı bir dahı yörendi, yine Rasūle yahın geldi, eyitdi: Yā Ebā Tālib 13 yā seyyid-i Haram karındaşuñ oğlı Muhammed ibni 'Abdu'llāh niçün ton çıkarmaz, miydāna 14 girmez, didi. Andan Ebū Tālib Rasūle eyitdi: Yā Habībī, yā kurrat-u 'aynī, yā
S222a Muhammed / ne sebebden 15 te'hīr kılursın, eglenürsin, eger gönlüñ güleş dilemez-ise bana eyit, ben anı miydāndan 16 çıkarayım, bu ğalaba(y)ı tağıdayım, bu ğavğāyı süreyim gitsün, didi. Bana senüñ mubārek hātıruñ 17 gerekdür, sen güleş dilemeyincek saña kimdür lāzım iden, didi. 'Ammuları eyitdiler: Cemī'-i
T182b 1 'arab kabāyılları bizi dile alalar, hurmatumuza ziyān ola, didiler. Hamza eyitdi: Ben gireyim mi, 'Amr 2 ibni Hişām birle güleş tutayım mı, didi. Rasūl tebessüm kıldı, Ebū Tālibe eyitdi: Yā 'ammī Ebū Cehle 3 nisbet eyleyenler-ile şart eylegil kim basılan gişinüñ kavmı nisbet idüp savaş 4 eylemeyeler, didi. Andan Ebū Tālib Kureyş ulularına söyledi, eyitdi: Yā kavm olmasun 5 kim nisbet idesiz, savaş koparasız, didi. Lā-büd kim ikisinde birisi basılısardur, basılanuñ kavmı 6 cemā'atı turup nisbet kılmasun, bahāne eylemesün, savaş koparmasun, didi; yahşı şart 7 eyledi. Andan Rasūl yirinden turu geldi, halk-ı
Ü191a 'ālem ğalaba birle du'ā kıldılar, eyitdiler: / Uş 8 Muhammed ibni 'Abdu'llāh turdı, didiler. Ulu, giçi boyun uzatdılar, gözetdiler kim göreler, hāl nice

olur, 9 kankısı alçaḫ, kankısı yüce olur, kankısı kul bigi kalur, kankısı ḫōca olur. Andan Rasūl 10 Ebū Cehle karşu yüridi. Ebū Cehl eyitdi: Yā Muḥammed ṭonuñı çıkarġıl, ṭon bān geygil, didi. 11 Rasūl eyitdi: Yā ʿAmr ben ṭon çıkarmazam, ṭonum üsdümde-y-iken güleşürem, didi. Ebū Cehl eyitdi: Soñra / basılıcaḫ 12 bahāne kılmaġıl, didi; ṭon-ıla-y-ıdum ḥısāb degüldür, dimegil, didi. Rasūl çaġırdı eyitdi: 13 Yā Kureyş cemīʿ-i ḫalāyıḳ ṭanuḳ olsunlar kim ben ṭon çıkarmadın güleş dutaram; eger basam, 14 ya basılam öcümüz öçdür, didi. Andan Rasūl ilerü yüridi, iki etegin kuşaġına sokdı, 15 iki kolını sıġadı, ʿımāmesini yuḫaru götürdi; alnı açıldı; alnından bir nūr pertevi ayrıldı, 16 ḫalḳ üzerine saçıldı.

S222b

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

17 Ḳaçan mūm bigi miydāna dikildi
Münevver ḳıldı şemʿ-i āfıtābı

T183a

1 Yüzi nūrı güneşden ṣorar eydür
Ne nūrsın kim geçersin çoḳ ḥıcābı

2 Kılursın karañu yirleri aydın
İdersin hem ʿımārat her ḫarābı

3 Eger söz añlar-ısañ bir ḳulaġ ur
Cevāb eydür güneş, işit cevābı

4 Ki iy cismi cihāna cān olan cān
Kim ol cismi gören görmez ʿazābı

5 Yüzüñden bir nikāb düşmiş ezelde
Mukarrablar işitmişler ḫıṭābı

6 Ki ʿarşa ol nikābı ḫılʿat iltüñ
Yarım göz gördügüm çün ol nikābı

7 Bağışlandı baña bu nūr-ı ṭalʿat
Cihāna ben gemişdüm inḳılābı

8 Götürür aydınum ḳarañuluġı
Nite kim aḳ sunḳurlar ġurābı

Ü191b /9 Senüñ alnuñ zekātından degipdür
Baña bu nūr u aydın iḥtisābı

S223a 10 Nesr: / Andan Ebū Cehl eyitdi: Yā Muḥammed ne dürlü güleş ṭutalum, didi. Rasūl 11 eyitdi: Yā ʿAmr sen nice dilerseñ anuñ bigi ṭutġıl, didi; daḫı gendü epsem ṭurdı. 12 Ebū Cehl ilerü geldi kim Rasūluñ ayaġını yirinden ḳapa, çün dizin çökdi, Rasūluñ 13 ayaġına yitişdi, ḳuvvat eyledi; hiç Rasūluñ ayaġını yirinden depredimedi, çoḳ dürüşdi 14 çāre eylemedi; yine örü ṭurdı, bir gez daḫı miydānı ṭolandı. Kureyşüñ uluları, atasınuñ 15 yārānları, eyitdiler: Yā ʿAmr niçün hüner itmedüñ, iş başarmaduñ, didiler. Ebū Cehl 16 eydür: Ḥurmat eyledüm kim yetīmdür, tiz basılup ḫāṭırı yıḫılmasun, didüm, şimdi görüñüz 17

kim ne hüner görsedürem, didi. Ebū Cehl yine yüz tut-
T183b dı, Rasūle karşu yürüdi. Andan Rasūluñ 1 ʿammusı Ham-
za eydür: Biz dahı varalum ḥabībimüz seyyidimüze ög-
redelüm, yüreklendürelüm, didi. 2 Ebū Tālib eyitdi:
Hey zinhār olmasun kim biriñizüñ ağzından bir söz çı-
ka kim ol 3 Ḥabīb güleşinecek ʿilm birle güleşmez,
ol gerek kim bu gün muʿcizāt görsede, kerāmet 4 gör-
sede, burhān bildüre, didi. Andan Ebū Cehl yitişdi,
dahı Rasūluñ biline girdi. 5 Rasūl dahı gendüzüni
Ebū Cehle teslīm kıldı. Ebū Cehl Rasūluñ bilini ku-
cakladı, 6 çekdi kim götüre, ya ayağını bağdaya da-
hı ahtara, çok dürüşdi, çok cehd eyledi, hergīz 7
Rasūli yirinden depredimedi, ayaklarını turduğı yir-
den ayıramadı, ve lā iki ayağını 8 biribirinden ayı-
S223b ramadı. Ebū Cehl mağbūn kaldı, el-ḥak ḳorḥdı, / Rasū-
luñ muḥkem 9 turduğından içine endīşe düşdi. Ebū Cehl
eydür: Hey baña n'oldı, ben Mühliʿi yiñdüm, 10 bu ḫōz
ol ʿabddan güçlü degüldür diyü fikre düşdi; andan yi-
Ü192a ne ġayrat kıldı, yārānları 11 birle / ser-pāya geçdi,
yine dört yañadan çağrışdılar, eyitdiler: Yā seyyid-i
Benī Maḫzūm niçün 12 bu kadar eglenürsin, didiler;
cehd eyle, yüz ağart, ġarīmuñdan girü ḳalma, didiler.
13 Andan Ebū Cehl yine ḳaṣd itdi, Rasūle ḳarşu yüri-
di. Rasūl, hiç anuñ fikrinde degül kim 14 Ebū Cehl ge-
le dahı gendüyi ḳolaysuz ṭuta, yavuz yirinden yapışa,
bu endīşede degül-idi; tevekkül Ḥaḳa ḳılmış-ıdı, tu-
rurdı. 15 Ebū Cehl yitişdi ġayratlanmış, ġabīnetlen-

miş, şol niyyet birle geldi kim Rasūli düşire, basa
ahtara, ya gendü gendüzüni 16 helāk eyleye kim gendü-
ye kavmı arasında katı ʿārdur, ol iki nevbetde Rasū-
li basmadığı 17 halk içinde gendüye hōrluk ve şenār-
dur; çün Rasūle yitişdi, bu gez yaʿnī kakıyup geldi,
T184a 1 katı tutdı, evvel Rasūluñ elini tutdı yüzi üsdine
çekdi, yaʿnī Rasūli yüzin koyı 2 düşüre, Hażrat-ı Ri-
sālet hiç yirinden deprenmedi. Yine Ebū Cehl Rasūluñ
elini kodı, 3 ayağını tutdı kim yirinden yuharu kal-
dura, ne kadar kim kuvvat itdi kalduramadı, 4 dahı
çāre bulmadı; yine turdı Rasūluñ biline girdi, çekdi
S224a çevürdi, çok 5 cehd eyledi; / düşüremedi, iş başarma-
dı, dañ kaldı, sergerdān oldı, hiç n'eyleyesin bilmez,
ayruh tākatı 6 kalmadı, hacīl oldı, mağbūn olup girü
turdı. Rasūluñ heybeti, salābatı ol 7 turan halkı dem-
beste kıldı. Cemīʿ-i dōst ve duşman vehm içinde kaldı-
lar, dükelinüñ 8 dili bağlanup, epsem turıp tururlar.
Andan Rasūl ilerü yüridi, eyitdi: Yā ibni Hişām 9 sen
nevbetüñi savduñ, şimdi nevbet benümdür, didi. Dahı
Rasūl sundı, Ebū Cehlüñ 10 kuşağını tutdı, götürdi
havāya atdı. Üç dört ādam boyı Ebū Cehl havā yüzine
Ü192b 11 çıkdı. Çün / havādan yine yire indi, Rasūl elini
sundı, inerken Ebū Cehli 12 havā yüzinde tutdı; yine
yuharu atdı, ilerü atduğından dahı yüce çıkdı. Ol 13
halāyıkdan ğarīv götürüldi. Çün Ebū Cehl havādan yi-
ne döndi. Ebū Tālib 14 çağırdı, eyitdi: Yā habībī yā
Muhammed bir nevbet dahı atğıl, illā sen katından
ırah 15 gitgil, didi. Rasūl anuñ bigi kıldı. Çün üçün-

ci nevbet Ebū Cehli ṭutdı, yine yuḫaru atdı, 16 bu nevbet iñen yuḫaru dügdi. Çün havādan yine döndi, aşağa indi; eger Rasūl 17 yine ṭutmaz olursa kim Ebū Cehl ol yüce yirden yire düşer, yincilür, sünügi uşanur, diri ḳalmaz. 1 Rasūl yine ileri yüridi, Ebū Cehli havādan inerken ṭutdı, daḫı eli birle atdı. Ebū Cehl yire 2 düşdi, / illā Rasūl elinden düşdi; başı yarıldı, ayağı sındı, burnı yincildi, ʿaḳlı başından 3 gitdi, bī-hūş olıban düşdi, yatdı. Muʿcizāt heybetinden ḫalāyıḳuñ nuṭḳı ṭutuldı. 4 Turan, oturan ḳavm dükeli serāsīme oldılar. Andan Ebū Cehlüñ atası, ḳavmınuñ 5 uluları yügrüşdiler geldiler; Ebū Cehli yirinden götürdiler, aldılar evlerine getürdiler. Andan 6 Ebū Ṭālib ḳarındaşları birle Benī Hāşım ulularu-y-ıla yügrüşdiler, Rasūluñ ayağına 7 düşdiler. Andan il, vilāyet ḫalāyıḳ ʿām ve ḫāṣ vażīʿ ve şerīf, ġarīb ve şehrī, er 8 ve ʿavrat Rasūluñ üsdine üşdiler, ḥażrat-ı risāleti aldılar, Ebū Ṭālibüñ menziline 9 geldiler. Ḳureyşüñ ulularu, seyyidleri ol oturdukları yirde heybetden, ṣalābatdan 10 ḳorḫu üstlerine çöküp, ṭāḳatları ṭaḳ olup biribirine baḫışdılar, eyitdiler: Yavuz ʿalāmet- 11 ler belürür, ʿacab eger bu oġlan bir iş başarmaz-ısa ya bir fitne ḳoparmaz-ısa, didiler. Andan 12 Varḳa ibni Nūfil söze geldi; Zīrā bilgülü gişi-y-idi, gögden inen kitābları mutāla'a 13 ḳılmış-ıdı; Rasūluñ ṣıfatlarını, muʿcizātlarını, şeklini, / ṣūratını, heybeti-

T184b

S224b

Ü193a

ni, münzeli 14 kitāblardan yazmış-ıdı, oḫımış-ıdı, bilürdi, söyledi eyitdi: Ḳureyş ulularına bildürdi kim,

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

S225a /15 Daḫı ḳandasız iy ḳavm-ı muġaffal
Ḳalısar işlerüñüz hep muʿaṭṭal

16 Daḫı ne gördüñüz ne añladuñuz
Ki böyle dañ olıban ṭañladuñuz

17 Bu bir kaç dürlü muʿcizler ki gördük
Ṣanasın ḫırmanından dāne dirdük

T185a 1 Henüz bu gülşeninden bir varaḳdur
Deñizlerden bu bir ḳaṭra ʿaraḳdur

2 Bir avuç çāşını anbārlarından
Görürüz bir şerar envārlarından

3 Ulalsun ivme bir görsede işler
Göresiz bu yetīmi kim neler işler

4 Ne sulṭānlar buña ḳarşu yüzini
Yire süre ḳul ide gendüzini

5 Ne müşkiller ki ḥal ola ḳatında
Ulular cemʿ olalar ḥażratında

6 Yiñi dīn āşikāra ḳıla gendü
Ululardan ululuḳ ala gendü

7 Aña münzel ola vaḥy-i ilāhī
Olısar dünyenüñ ol pāẕişāhı

8 Kimesne anuñ-ıla başa çıḳmaz
Anuñ dīni evini kimse yıḳmaz

9 Degül kim gendü devrinde ulala
Daḥı gendü gidicek dīni ḳala

10 Duta maġrıbı vü maşrıḳı dīni
Kılıcı birle milk ide zemīni

11 Olısar kesr Kisrī taḫt ı baḫtı
Yirinde ḳoya ḳaça Kisrā taḫtı

12 Ala ol Ḳaysaruñ taḫtın elinden
Çıḳara anı milkinden ilinden

13 Mısır milkini milk eyleniserdür
Bu sözler dünyede söyleniserdür

14 Neṣr: Andan soñra Benī Ḳureyş ululara ṭurdı-
S225b Ü193b lar, Ebū Cehl atası Hişāmuñ evine geldiler, 15 / gön-
lüni ṣordılar; gördiler kim Ebū Cehlüñ başını bağla-
mışlar, ayaġını ṣarmışlar, 16 burnunı bağlayı ḳomış-
lar, yaturmışlar. ʿUḳba ibni Ebī Muʿīṭ eyitdi: Yā
ʿAmr bu ne ḥāl-ıdı, 17 bu ne ʿacab aḥvāl-ıdı kim sen
bu ḳuvvat ve güç birle, şol ḥamle ve ḫurūc birle hiç
T185b 1 Muḥammed ibni ʿAbdu'llāhı yirinden depredimedüñ;
ne maʿnīdür kim ol seni bir alma bigi yuḫaru 2 atar-

dı, yine yire düşmedin ṭutar-ıdı; biz bu sırra ḥayrān kalmışuz, didi. Ebu Cehl eyitdi: Ben anuñ 3 siḥrine ne çāre ideyüm; çün siz bilürsiz kim daḫı ben anadan ṭoġmadın henüz ol daḫı vucūda gelmedin 4 aḫbārlar ve kāhinler ve ruḥbānlar anuñ ḥakkında ne ḫabarlar virdiler, neler dідiler; 5 ol anadan ṭoġmadı, illā sāḥir, siḥre müstemir ṭoġdı; eger anuñ işi güc-ile ḳuvvatılamıssaydı 6 ben aña görsedürdüm, erlik ve güç ve ḳuvvat ne-y-idügin bildürürdüm, illā ol cāzūluḳ 7 birle işler, ben cāzūluḳ bilmezem, didi. Andan birinçesi eyitdiler: Hele bu sözleri ḳoñ 8 gitsün, dідiler; zīrā şimdi ne dirseñüz Benī Haşım eyidiserlerdür kim kāsıd 9 bu bahāneyi ḳılurlar kim ḳonuḳluḳ ḳılmayalar; siz şimdi ḳonuḳluḳ yarağın ḳıluñ, dідiler. 10 Andan ulular çıḳdılar, her biri gendü menziline vardılar. Ebū Ṭālib Hişām ḳatına 11 gişi viribidi, eyitdi: Ḳonuḳluḳ yarağın ḳılsun, didi. Ebū Cehl atası Hişām yaraḫ ḳıldı, 12 üç günden soñra daʿvet ḳıldı, ḫalḳı oḫıdı, nice kim şarṭ ḳılmış-ıdı, anuñ bigi düzgün 13 ey-

S226a ledi, ḫōn dökdi, / cemīʿ-i Ḳureyşi ḳonuḳladı Andan soñra Rasūluñ ʿammuları daḫı 14 ol şükrāneye kim Rasūl Ebū Cehli yiñdi, gendü yiñilmedi, ḳonuḳluḳ ḳıldı-

Ü194a lar ṭoy eylediler, 15 yidiler, işdiler. Bu söz / üzere bir zāmān geçdi. Dāyımā Rasūl Ebū Ṭālib birle ḥükm yirinde o- 16 tururlardı; her daʿvīde kim bir müşkil olsa, Ebū Ṭālib anı Rasūle ʿarż eyler-idi. Rasūl 17 ol müşkili ḥal ider-idi, ol ʿukde(y)i şeşer-idi.

FASL

HİKĀYET-İ SEFER-İ RASŪL SALLA'LLĀHU ʿALEYHİ VE ĀLİHİ VE SELLİM MAʿA ʿAMMIHİ ZÜBEYR İBNİ ʿABDU'L-MUTTALİB

T186a 1 Kāle Ebü'l Hasan el-Bekrī raḥımahu'llāh, rāvī-
ler eydürler kim bir gün Zübeyr ibni ʿAbdu'l-muttalib
2 karındaşı Ebū Ṭālib katına geldi, Rasūluñ mubārek
elini öpdi, vidāʿ eyledi, eyitdi: 3 Yā ḥabībī, yā Mu-
ḥammed sefer eylerem, ticārete giderem, didi. Eydür-
ler kim Zübeyr tācır gişi-y-idi, 4 hem erliklü er-idi.
ʿAbdu'l-muttalib oğlanlarında Ḥamzadan öñdün Zübeyrüñ
5 erligi, şucāʿatı söylenürdi. Rasūl eyitdi: Yā ʿammī
Zübeyr, kankı yaña sefer eyler gidersin, 6 didi. Zü-
beyr eyitdi: Yā ḥabībī Yemen iklimine giderem, didi.
Rasūl eyitdi: Yā ʿammī ben daḫı 7 senüñle yoldaş olu-
ram, bile gelürem, didi. Zübeyr eyitdi: Yā ḥabībī, yā
seyyidī sefer meşakkatdur, 8 senüñ mubārek vucūduñ ol
zaḥmata, ol meşakkata döymeye, didi. Andan Ebū Ṭālib
9 eyitdi: Yā kurrat-u ʿaynī sen maṣlaḥatsuz söz söyle-
mezsin, didi; līkin bize daḫı bildür kim 10 bu sefere
gitdügüñden ne maksūduñ vardur, ne maṣlaḥatuñ vardur,
S226b biz daḫı bilelüm, 11 / didi. Rasūl eyitdi: Yā ʿammāh
ol vaktīn kim Beni Saʿd kabīlesinde Ḥalīme-'i Saʿdiy-
ye 12 beni bisler-idi; çün dört biş yaşuma degdüm, ol
südi bir karındaşlarum birle kim 13 bile süd emmişdüm,
olaruñ-ıla yazıya bile varurdum, koyun güdmeye; ol ya-
zıları, 14 tağları temāşā iderdüm, göñlüm açılur-ıdı,

Ü194b ol vaktdan berü ayruḫ / anuñ bigi yazılar, 15 ṭağlar görmedüm; yine göñlüm açılmag-ıçun ʿammum birle sefere varayum, anuñ bigi ṭağlar, 16 yazılar göreyüm direm, didi. Andan Ebū Ṭālib döndi, karındaşı Zübeyre eyitdi: Yā aḫı, yā Zübeyr, ḥabībüm, 17 seyyidüm Muḥammedi sefere bile alġıl kim yoluñ kutlu, uġruñ ḫayr,

T186b seferüñ mubārek ola, daḫı 1 ticāretüñde çok assı kılasın, didi. Ammā zinhār olmasun kim ḥabībüm Muḥammed ne dilerse, 2 ne söylerse sen anı ḫılāf idesin, sen bildügüñ işleyesin, didi. Ebū Ṭālib Zübeyre 3 çok vaṣıyyetler kıldı. Andan Ebū Ṭālib Rasūle eyitdi: Yā veledī, yā Muḥammed sen seni 4 becid ıẓhār eylemegil, duşmandan sakınġıl, didi. Rasūl eyitdi: Yā ʿammī beni saklayıcı, 5 bekleyici vardur, benüm ḥāfıẓum, nāẓırum ʿālemi yaradan Cebbārdur; andan soñra duşman 6 birle nice uruşduġumı gördüñüz, Semīʿ deyrine giderken Sakīf ʿarabı birle nice ṭuruşduġumı 7 gördüñüz; ben ayruḫ duşmana karşu ṭuruşmakdan kayurmazam, didi. Ebū Ṭālib eyitdi: Āmennā 8 ve ṣaddaknā ve sellemnā senüñ kāluña, ḥāluña, efkāruña didi. Andan ol gün Zübeyr ya-

S227a raḫ 9 kıldı, / on üç deve yüki kumāş bağladı, üç ʿabd ṭapucı aldı, bir hicin bir at Rasūl 10 içün, bir hicin ve bir at daḫı gendüz-içün bile aldılar; otuz gişi daḫı tācırlar bile yoldaş 11 oldılar. Alaruñ daḫı iki yüz deve yüki kumāşları yüklendi. Ol gice kim yola çıkdılar, 12 gicenüñ evvelinde yüridiler; ammā gice karañu-y-ıdı. Deveciler, ʿabdlar çün yola çıkdılar, 13 yü-

rüdiler, görürler kim yol aydındur, biribirinüñ devesini görürler, deve ayağını götürüp 14 basduğunı gözedürler, dahı develerinüñ ʿabalarınuñ rengi görinür ve nakşı belürür. Andan ol 15 develer sürmedin katı katı
Ü195a yürirler, / yürir-iken boyınlarını girü kanırurlar, bir zamān girülerine 16 baharlar, yine dönerler, yola girürler, giderler. Halāyık tefahhus itdiler, bu aydınlık nireden 17 ola diyü gözetdiler, göge bahdılar, gög-
T187a de ay görmediler, ışıhlu yılduz dahı göğ yüzinde 1 eksükdür, kārvān kavmı katı ʿacabladılar, bu yolda aydınlık nireden düşer diyü 2 söylendiler, çün yahşı bahdılar gördüler kim:

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

3 Bu bir ayuñ nūrıdur kim cihāndan
Tulunmaz bedri vü tulmaz hilāli

4 Ay-ı alnı ayı aydın kılıpdur
Güneşe nūr viren hūb cemāli

5 Göñiller görkini eglence kılmış
Sevindürür halāyıkı hayāli

6 Anuñ ʿilmi vü hilmi vü hayāsı
Anuñ sabrı vü şükri vü ihtimāli

S227b /7 Anuñ vasfını nice şerh idem ben
Nice eydem ki nicedür kemāli

8 Ne fehm itdüm ki fehm itdürem andan
Zīrā ki ʿakla sığmaz şerḥ-i ḥālı

9 Sıfātın vaṣf idemez kimse anuñ
Dile sığmaz anuñ cāh u celāli

10 Yüzi çün karañuyı aydın eyler
Görüñ ne raḥmat ola ittiṣāli

11 Mükerrem kim muʿaẓẓam kim mufaẖẖal
Muḥammeddür daḫı evlādı āli

12 Anuñ zikri mecālis maḥfil ārāy
Anuñ sevgüsi ḥāl ider maḥāli

13 Nesr: Çün kārvān ḳavmı dört yaña baḫışurlar, gözedürler. Zübeyr eyitdi: Yā ḳavm 14 ne isdersiz, ne gözedürsiz, didi. Eyitdiler: Yā Zübeyr işbu aydınlıḳ ne yirdendür diyü, ʿacaba 15 ḳalmışuz, anı teftīş iderüz, dididiler. Zübeyr ilerü geldi eyitdi: Yā ḳavm bu aydan aydın yüzi, 16 bu güneşden münevver yılduzı görmez misiz, didi; ya bu ḥayvān cānavarları gözetmez misiz / kim 17 yürirken dönerler, girülerine baḫarlar, ol cemāli, celāli gözedürler; sizüñ fehmüñüz ol cānavarlarca 1 yoḫ mıdur, didi. Andan kārvān ḳavmı daḫı Rasūluñ cemāline temāşā ḳılurlar, ḥayrān ḳaldılar. 2 Andan eyitdiler: Yā Zübeyr إِنَّ لابنِ أَخِيكَ لَشَأْنٌ عَظِيمٌ Andan irteye degin yürüdiler. Çün ṣubḥ 3 oldı iki günde gelecek menzile geldiler, yine kārıvān ḳavmı anı daḫı ʿacabladılar. Çün ol 4 menzilden daḫı göçdiler,

Ü195b

T187b

yine konası vakt olduğında biş günlük yol yürimişlerdi; 5 yaʿnī iki gez göçmekde bişinci menzile geldiler.
S228a ʿArab / kabīlelerinüñ bir kabīlenüñ 6 hayyına irişdiler. Zübeyr ol yirlerde maʿrūf olmış-ıdı, hem aṣl ve neseb birle hem ticāret-ile 7 ol yollarda çok yürimekden bilinmiş-idi. Ol gice kim üçünci gice idi, göçdiler, yüridiler, seher 8 vaktında bir ʿarab hayyına irişdiler, gördiler kim bir bölük cemāʿat yol üsdine turmışlar, hōn 9 döşemişler yol üzere sumāṭ dökmişler, niʿmetler hāżır kılmışlar. Zübeyr cemāʿat birle bu hālı 10 ʿacabladılar eyitdiler: Meger bu ʿarab içinde toy ve dügün vardur kim bu niʿmetleri toydan 11 arturup getürüp yol üzere komışlardur, dididiler. Çün yaḫın geldiler, gördiler kim ol 12 turan cemāʿat karşu yüridiler, Zübeyr birle görüşdiler; zīrā Zübeyri bilürleridi. Zübeyr eyitdi: Yā kavm 13 irkencekden bu niʿmet ne yirde bişdi, hāżır oldı, didi. Ol cemāʿatuñ ululaı eyitdiler 14 kim gicenüñ yarısı geçmiş-idi kim havādan hātıf bir ün virdi, şöyle katı çagırdı kim 15 uyur gişiler uyandılar. Hātif eyitdi: Yā kavm Mekke şehrinden Zübeyr ibni ʿAbdu'l-muṭṭalib gelür, 16 bi-
Ü196a lesince bir oğlan getürür kim yaradılmış ḫalkuñ / yigidür, dünyā sulṭānı ve āḫırat begidür, 17 tiz turuñ, tavar boğazlañ, taʿām bişirüñ, irte alınca hāżır kı-
T188a luñ, yola getürüñ, didi. 1 Biz daḫı hātifüñ sözin tutduḫ, dün içinde turduḫ, taʿām bişirdük, uş yola karşu 2 getürdük, dididiler. Andan Rasūli sordılar, eyitdiler:

Yā Zübeyr ol saʿādetlü oğlan kanı, 3 bize anı görset
S228b görelüm, / didiler. Zübeyr Rasūl ḥażratını görsetdi.
Ol cemāʿat baḫdılar, gördiler kim 4 bir deve üstinde
bir şemʿ-i münīr ve ḳamar-ı müstedīr gelür.

ŞİʿR

fāʿılātün fāʿılātün fāʿılātün

5 Gördiler kim bir münevver yüz gelür
Aydur illā gün bigi gündüz gelür

6 Her ki diler kim göreydi yüzini
Çünki görür, unıdur gendüzüni

7 Zīrā kimse görmedi andan laṭīf
Görk içinde gelmedi andan ẓarīf

8 İndi deveden ilerü yüridi
Rabbi sellim Rabbi sellim dir-idi

9 İlerü gelip ziyāret ḳıldılar
Budur ol diyü işāret ḳıldılar

10 Ḫalḳ cemʿ olup ḳamu oturdılar
Ol ṭaʿāmı ilerü getürdiler

11 Bir gişi ḳatı ırakdan çagırur
Ol ʿarablara gelüñ dir ḳıgırır

12 Bir niçe gişi yügürdi ol yaña
Kim ne çağırduñ, nedür, n'oldı saña

13 Tiz yügürüñ gelüñüz dir ol ʿarab
Kim size görsedeyüm bir iş ʿacab

14 Kuyılarında su soğulmış-ıdı
Alarıñ çok halkı tağılmış-ıdı

15 Suları tavarlarına yitmedi
Halk birez gitdi birezi gitmedi

16 Ol çağıran ʿarab eydür kuyılar
Kurımış-ıdı soğulmışdı sular

17 Yine sular kuyıdan taşra ahar
Ol sular degdügi yirde ot çıhar

T188b
Ü196b /1 Bu ʿacab kim su degicek ot biter
Cümle hayvān otlasa ol ot yiter

2 Eytdiler dün ni su var-ıdı ni ot
Bu gün oldı bize su hayvāna kūt

S229a /3 Ol gişiler gördiler bu niʿmeti
Yine döndiler yügürdiler katı

4 Muştıladılar cemāʿatlarına
Seviniben bindiler atlarına

5 Vardılar cümle temāşā kıldılar
Kimden idi ol kerāmet bildiler

6 Negr: Andan dükeli birbirine bahışdılar, eyit-
diler: Bize bu hayr, bu ihsān ol hūb sūratlu, 7 ol

mahbūb sīretlüñ berekatındandur, didiler; yine döndiler, Zübeyr katına geldiler; 8 Mekke ehline habar virdiler, eyitdiler kim bizüm kuyılarumuzuñ tamarı kurımış-ıdı, binārlarımuz 9 suyı soğulmış-ıdı, çün su katumuzda kıt oldı, birez kavmumuz turumadılar, göçdiler gitdiler, su 10 azlığından vatanlarını terk itdiler; biz dahı göçmek gitmek dilerdük, bu makāmı 11 terk itmek dilerdük; ammā bu kadamı kutlu, ezelī saʿādetlü, ebedī devletlü, 12 sahābı mubārek Muhammed ibni ʿAbdu'llāh geldi, bize yüzi kutlu oldı; kuyularumuz suyıla 13 toldı, bıñarlarumuzdan sular revān oldı; ʿacab budur kim su bu gün ahdı, yine 14 bu gün nebāt bitdi, perīşān göñlümüz şāz oldı, kayğulu halkumuz ğussadan 15 āzād oldı, didiler; dahı Rasūluñ ayağına düşdiler, ayağını öpdiler, etegine yapışdılar, 16 ol gün kārvānı göçmege komadılar, Mekke ehlini eglediler. Rasūl içün yiñile konukluk 17 yarağın kıldılar. Ol gün ol gice dahı ol arada kaldılar, irtesi göçüp yola girdiler, 1 / her menzilde Rasūlden bir dürlü muʿcizāt / teferrüc iderler-idi. Bir gün yolda giderken 2 gördiler, karşudan bir bölük cemāʿat gelür, ammā ağlaşu gelürler-idi. Çün Mekke(y)iler 3 Rasūl birle ol kavma irişdiler, sordılar kim yā kavm niçün ağlaşursız, size ne hāl 4 uğradı, neye sataşduñuz, didiler. Alar eyitdiler: Bir katı hayfa uğraduk, katı acıduk anuñıçun ağlaşuruz, 5 didiler. Zübeyr eyitdi: Nice hayfa sataşduñuz, eyidüñüz işidelüm, didi. Ol cemāʿat 6

T189a
S229b
Ü197a

eyitdiler: Uş ilerü bir vādi vardur, ol vādinüñ içinde bir esrük deve eglenmiş, 7 delürmiş, ādamcıl olmış. Ol vādinüñ ṭağlarında cānavarlar ḳalmamış, ol 8 devenüñ heybetinden ḳaçmış, ṭağılmış, yol kesilmiş, kimesne ol yola varup gelmez-imiş. 9 Biz ġāfil gelürken yolumuz ol vādiye uġradı. Ol ādamcıl deve bize ḳarşu ṣataşdı, 10 bizüm içimüzde bir serverümüz var-ıdı, kāravānumuzuñ muḳaddemi ol-ıdı. Çün ol deve 11 ḳarşumuza çıḳa geldi, ol serverümüz bir nübl oḫı birle ol deveyi atdı. Deve, ol 12 yigidi gözetdi, ḳalanumuzı ṭerk itdi, ol yigidüñ ardından yitdi, aġzı birle ol yigidi 13 ṭutdı; altına aldı oturdı, uşatdı, üsdine çökdi anı ḫurd ı ḫāmūr eyledi. Bizüm anā ḥiç ʿmededimüz 14 yitişmedi. Ol şöyle ḫayfīn gitdi, anuñ-ıçun aġlaşuruz, didiler: ammā zinhār iy ḳavm 15 siz daḫı toġrı yolca varup derbende girmeñüz, yoldan çıḳup ṭağ / etegi yolunca 16 yüriñüz, didiler. Andan ol cemāʿat geçdiler, gitdiler. Zübeyr Mekke ehli birle çün derbend 17 aġzına yitişdiler, gördiler kim bir gişi bir eşecügi sürmiş gelür; ammā bir eli bileginden kesilmiş, 1 ḳanı aḫar, aġlayu gelür. Zübeyr cemāʿatı birle ṭurdılar, ol gişiden ḫabar ṣordılar, eyitdiler: İy 2 miskīn ḥālüñ nedür, didiler. Ol gişi eydür: İy cemāʿat vardum, ol yañada illerden 3 / birez un ḥāṣıl ḳıldum, aldum yine döndüm kim ehl-i ʿayāluma ḳūt eyleyem. Ben ol ilden 4 yine dönince, bu derbend içinde bir ādamcıl deve eglenmiş, bu yolda çoḳ ādamīları ḫasārat 5 ḳılmış. Ben bilmedüm,

S230a

T189b

Ü197b

çün yine döndüm, yolum bu vādiye uğradı. Ol kirmiş deve beni 6 ırahdan gördi, tağdan yoluma karşu indi, unuñ kohusın aldı, bu yüklenmiş unı 7 gölücek üsdünden aşağa düşürdi. Ben ol deveyi ayruh develer bigi sandum, ağaç birle hamle 8 kıldum kim deveyi un üsdünden ırah sürem, deve çaldı, elümi ağzına aldı ısırdı, elümi 9 bilegümden kesdi, aşağa bırahdı. Ben uş kesük elümi bir elüme aldum, gölücegümi önüme 10 bırahdum, sürdüm, aldum giderem, mağbūn ve mahrūm. Oğlancuklarum aç ve ben mahrūm, didi. 11 İşidenlerüñ özi göyündi. Rasūl deveden aşağa indi, yirden birez toprah getürdi, ol kesük elüñ 12 kesilmiş yirine ek-
S230b di; kanı turdı, ağrısı diñdi. Rasūl / ol gişiden sordı, aduñ 13 nedür, didi. Ol gişi eyitdi: Adum Hinād ibni Ğuveylimdür, didi. Rasūl eyitdi: Bizüm-ile gelgil kim 14 sana ol uncağazuñı hāsıl kılam, didi. Hinād eyitdi: Yā sabīhu'l-vech, ol deve şimdi ol 15 unı yimiş ola, didi. Rasūl eyitdi: Deve kuru unı yimez, meger kim hamīr ola, andan yiye bilür, didi. Andan ol 16 derenüñ ağzına geldiler, ol devenüñ bağırduğını işitdiler. Zübeyr eyitdi: هٰذَا رِغَاءُ الْبَعِيرِ , 17 ol devenüñ āvāzıdur kim gelür, didi. Andan Rasūl eyit-
T190a di: Yā ʿammī siz işbu yirde eglenüñ, 1 ben bir varayum, ol cānavarı göreyim, didi. Zübeyr eyitdi: Yā habībī ol devenüñ sıfatını 2 işitdün kim ol deve ādamcıldur, ādam öldüricidür sen ana nite yakın varı bi-
Ü198a lürsin, 3 didi. / Rasūl eyitdi:

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Henüz iş neydügin añlamaduñ sen
Ki bu işlenen işler fāʿili kim

4 Benüm ne ḳudratum var ben kimem kim
Ḫabar virem ki ḳāluñ ḳā'ili kim

5 Ḳarıbdur ol sańa senden yaḳındur
Gör imdi vāṣıluñ sen fāṣılı kim

6 Ḥaḳı ḥāżır gören hergiz yıñılmaz
Velī bu muḳbil işüñ ḳābili kim

7 Neye ḳorḫayum iy ʿammī bu yolda
Çü bildüm maḳtūli vü ḳātili kim

8 Neṣr: Andan Rasūl eyitdi: Yā ʿammī sańa ḳarındaşuñ Ebū Ṭālib ögüt virmedi mi, ışmarlamadı mı 9 kim Muḥammed ne maṣlaḥat göre sen anı menʿ eyleme dimedi mi,
S231a didi. / Zübeyr eyitdi: Yā seyyidī 10 bu esrük deve, senüñ ḥurmatuñı bilmeye sańa ḳaṣd ide direm, didi. Rasūl eyitdi: Yā ʿammī 11 ne kim yaradılmış cānavar var, uçar ḳuşdan, yirde yügrür cānavardan beni bilürler, degül kim 12 ḥayvān ya insān; illā ḥacardan, mederden, şecerden bir ẕerre yoḫdur kim beni bilmez; illā 13 cemīʿ-i yaradılmış, benden ḫabardār dururlar, beni bilürler, didi. Zübeyr eyitdi: Yā ḥabībī bismi'llāh 14 fermān senüñdür, diledügüñ işlegil, didi. Andan Rasūl bir

hurma ṭālını eline aldı, dahı 15 yüz ol derbende ṭutdı,
yalunuz yayak yola girdi gitdi. Zübeyrüñ yoldaşları 16
Zübeyre dil üşürdiler, eyitdiler: Yā seyyidinā nite ol-
dı kim karındaşuñ oğlı Muḥammed ibni 17 ʿAbdu'llahı
anuñ bigi bir ādamcıl mūẕī cānavaruñ ḳatına viribidüñ,
didiler. Zübeyr eyitdi: Ol bilesince gelen tācırlara
T190b kim iy l Yārānlar benüm karındaşum oğlı Muḥammed maḥ-
fūẓ ve maḥrūzdur, anı bekleyici, saḳlayıcı vardur, 2
Ü198b anuñ muʿcizātları delīmdür, anuñ / mertebesi Ḥaḳ taʿā-
lā ḥażratında ʿaẓīmdur, şimdi göresiz kim 3 ne kerāmet
görsediserdür, ne ʿacab iş işleyiserdür, didi. Dahı Zü-
beyr sözüni düketmemiş-idi 4 kim Rasūli gördiler kim ol
deveyi ṭutmış, binmiş, geli ṭurur. Hināḍ ibni Ġuveylim
eyitdi: Ben anuñ 5 muʿcizātını evvel benüm kesük elüm-
S231b den gördüm, didi / kim elimüñ ḳanını, aġrısını diñdür-
di; bildüm 6 kim anuñ elinden ne dilerse gelür, didi.
Andan gördiler kim Rasūl deveyi musaḫḫar ḳılmışdur, 7
gelür. Ḳarşu yüridiler. Rasūl bindügi deveye işāret ḳıl-
dı. Deve çökdi. Rasūl deveden aşaġa indi. Deve, Rasūl
8 öñinde yüzüni yire sürdi. Ol otuz gişi kim Mekkeden
bile yoldaş çıkmışlar-ıdı, bir ḳaçı eyitdiler kim 9
bu oğlan ne ʿaẓīmu'ş-şān, ne ʿacāyıb sulṭān ḳopısar-
dur kim muʿcizātlar kim bu görsedür, 10 kimüñ elinden
gelür, didiler. Dahı bir ḳaçı eyitdiler kim bu oğlan
bī-gümān sāḥirdür, sihr ll ʿilmini ḳatı bilür, didi-
ler. Rasūl ikisinüñ dahı sözüni işitdi, gör yine ne
ʿacab iş 12 itdi, elindegi ḫurma ṭalı birle deveye işā-
ret itdi.

NAZM

bahr-ı hezec mefā'īlün mefā'īlün fa'ūlün

13 Rasūl eydür ki iy hayvān-ı sāmıt
Dilidür yohsa degül cānı sāmıt

14 Sañā bir söz soraram hōş cevāb it
İlāhī da'vetümi müstecāb it

15 Birinçe halk bini hak bilürler
Emīn ü sādık-u mutlak bilürler

16 Birinçe sāhir ü bātıldur ol dir
Birinçe 'ārif ü 'ādildür ol dir

17 Birinçe sevdi bini cānı birle
Bezedi dīnini īmān birle

T191a 1 Birinçe sevmedi inkār kıldı
Çalap ol kavmı ehl-i nār kıldı

Ü199a /2 Dilerem ben ki bu hayvān dilinden
Tanukluk işideler cān dilinden

3 Ki mu'ciz ü kerāmet mi görürler
Ya sāhirden 'alāmet mi görürler

S232a /4 İ taşa tağa dil viren İlāhum
İ kamu işe kādir pāzişāhum

5 Diledi ol dil-ile kim kabūldur
Zīrā ol kamudan makbūl kuldur

6 Kaçan kılsa gönülden ol münācāt
Kabūldur niçe kim dilese ḥācat

7 Nesr: Andan soñra çün gönül dili birle Rasūl dilegin diledi, maksūdın ḥażrata ʿarż 8 eyledi. Ḥak taʿālā celle celālüh, dilegin virdi, ḥācatın revā kıldı. Ol devecük dile 9 geldi, fasīḥ söyledi, eyitdi:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَٰهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Yā Muḥammed sen ṣādıku'l-kavl, ṣāḥıb-u vaḥy 11 olısarsın, ḥāşā kim sende ya işüñde yañlış ola, ya senüñ katuñda sihr işlerinden iş 12 ola; baḫtulu anı kim sañа iʿtikādı ola, lā-cirem dīninüñ bünyāzı ola, musulmānlıḫ 13 defterinde anuñ adı ola, didi. Daḫı ol devecük yüzüni Rasūluñ ayağına 14 urdı, daḫı epsem oldı, turdı. Ol ḥāżır turan kavm ḥayrān oldılar, vālıh ve sergerdān 15 kaldılar, ayruḫ çāre bulamadılar, geldiler, cemīʿi Rasūluñ ayağına düşdiler, Rasūlden 16 ʿöẕr dilediler. Rasūl alara ʿafv eyledi, suçlarını bağışladı, buyurdı, develeri 17 yükletdiler. Rasūl ol zebūn kıl-
T191b duğı deveye bindi, daḫı revāne oldı, yolda 1 ol eli kesilen gişinüñ ununı buldılar, gölügine yükletdiler, evine gönderdiler. Çün 2 Zübeyr yoldaşları birle ol derbendi geçdiler, ısra yazıya çıḳdılar, gördiler kim
S232b karşudan bir 3 ulu çeri gelür, / atlu, ṭonlu urış yara-
Ü199b ğın kılmışlar, silāḥlar süñüler tertīb 4 / eylemişler, yatlu yaraḫlu kavmdur, gelürler. Zübeyr daḫı gendü yoldaşlarına buyurdı kim silāh 5 kuşandılar, gendü yalunuz ol çeriye barābar yüridi. Ol çeriden daḫı bir

gişi ayrıldı, 6 Zübeyre barābar geldi, Zübeyrden sordı kim ne kavmsız? Zübeyr eyitdi: Harāmu'llāhdan gelürüz, Mekke 7 seyyidleriyüz, ticārete giderüz, didi. Andan Zübeyr ol gişilerden sordı eyitdi: Siz 8 ne kavmsız, didi. Ol gişi eydür: Benüm adum Müşārif ibni ʿUbeyddür, didi. Bu çeri 9 bu vilāyetden cemʿ olupdur. Bu çevre ikliminüñ halāyıkı dirildiler, tanışdılar, beni bu 10 çeriye mukaddem kıldılar kim bu çevrede bir vādi içinde bir esrimiş deve ādamcıl olmış, 11 yol kesmiş, didiler. Ben çeriyi aldum kim varam, ol deveyi helāk kılam, didi. Zübeyr 12 eyitdi: Yoluñuz yakın oldı, devenüñ işi bitdi, didi. Müşārif eyitdi: Hāl nice 13 oldı, didi. Zübeyr Rasūluñ medhine başladı, eyitdi: İşitmiş olasız kim Mekke şehrinde bir ay yüzlü, bir 14 saʿd yılduzlu, bir toğrı sözlü oğlan zāhır olupdur; duʿāsı müstecāb, daʿveti kabūl; 15 toğalı günden berü anuñ kerāmeti, muʿcizātı iklīmlerde meşhūr olupdur; ol mubārek 16 yüzlü oğlan ʿAbdu'l-muttalibüñ oğlı oğlıdur, adı Muhammed ibni ʿAbdu'llahdur, didi. Ben ʿAbdü' 17 l-muttalibüñ oğlıyam, adum Zübeyrdür, didi.

S233a
T192a Ol mubārek veledüñ ben ʿammusı(y)am,/anı bu 1 sefere bilemce aldum geldüm; kaçan derbende yakın gelicek, ol mubārek talʿatlu oğlan vardı, 2 ol deveyi muʿcizāt birle musahhar kıldı, işde üsdine binipdür, gelü yorır, didi. Andan soñra 3 Mekkeyiler Rasūl birle geldiler, Müşārif, dahı çerisi cemāʿatı birle geldiler, Rasūluñ 4 envārını temāşā kıldılar. Andan soñra cemīʿi atdan

indiler, Rasūluñ ziyāretine geldiler. 5 Andan Müşārif
Ü200a / eyitdi: Yā seyyid-i Ḥaram bu gün bizüm ilümüzde mev-
simdür, niçe iklīmüñ ḥalāyıḳı cem‘ olıpdur, etrāf-ı
diyārdan cemā‘at ve ümem dirilipdür; gelüñüz bizüm ka-
tumuzda ḳonuḳ 7 oluñuz, hem yoluñuz yaḳın olsun hem ol
ḥalāyıḳ daḥı ṣabīḥu'l-vech, ay yüzlü, ṭatlu 8 sözlü ḥa-
bībi temāşā ḳılsunlar, ziyāret eylesünler, didi. Zübeyr
cemā‘at birle ṭanışdılar. 9 Ḳamusı maṣlaḥat gördiler,
rāżī oldılar kim Müşārifüñ ḳatında ḳonuḳ olalar. Andan
10 Müşārif aldı, Rasūli Mekke ehli birle gendü menzili-
ne geldi, Mekkeyīleri gendü ḥavālisine 11 ḳondurdı, ḥay-
malar ḳurdılar. İl ḳavmına ḥabar oldı, ḥalāyıḳ ḳoyulu
geldiler, iki dürlü temāşā 12 ḳıldılar, hem Rasūluñ
mubārek cemālini gördiler hem ol deveyi teferrüc eyle-
diler. Andan 13 Zübeyr buyurdı, yükleri aşdılar, ṣatu-
bāzār eylemege başladılar, cemī‘-i metā‘larını ṣatdı-
lar, 14 çoḳ aṣṣılar itdiler. Şöyle kim on nevbet Yemen
seferi ḳılsalar ne ḳadar aṣṣı itseler, 15 bu seferde
yaluñuz ol ḳadar aṣṣı ḳıldılar, ol ḳavm ortasında da-
ḥı ‘aẓīm ḥurmat buldılar. 16 Ol cemī‘i Rasūluñ mubārek
S233b ḳadamınuñ berekātından idi. / Çün işleri bitdi, yine
17 yükler bağladılar, yaraḳları tamām oldı, gerekdür
T192b kim irtesi göçeler; Rasūl ol esrük 1 deveyi kim ṭut-
mış-ıdı, ol deveye Rasūl gendü tīmār ider-idi, ‘alīf
gendü virürdi 2 ve gendü ṣuvarurdı. Ol gün kim irtesi
göçiserlerdür, Rasūl yine ol deveyi mubārek eli birle
ḳaşıdı daḥı devenüñ ḳulağına bir iki söz 3 söyledi.

Deve turdı tağ yolın tutdı dahı gitdi. Müşārif Zübeyre eyitdi: Yā 4 seyyid-i Ḥaram Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh niçün ol deveyi āzād eyledi, olmasun kim siz gidicek
Ü200b 5 ol deve yine yol kese, / ḥalāyıḳa zaḥmat vire. Zübeyr Rasūlden sordı eyitdi: Yā Muḥammed 6 ol deveyi niçün āzād eyledüñ, olmasun yine fużullıḥ ide, ḥalāyıḳa ḳaṣd 7 eyleye, didi. Rasūl eyitdi: Yā ʿammī ben ol deveye żāmin oldum, andan anı āzād 8 eyledüm, didi. Andan bir niçe günde Zübeyrüñ dahı yoldaşlarınuñ muʿāmeleleri tamām 9 oldı, işleri bitdi. Ol gice kim irtesi göçiserler-idi, ḳatı yağmur yağdı. Şöyle kim 10 siller aḥdı, yollar ʿaẓīm balçıḳ oldı, deve yürimege mecāl ḳalmadı. Zübeyr ḳatı melūl oldı. Rasūl eyitdi: Yā ʿammī neyçün melūl olduñ, didi. Zübeyr eyitdi: 11 Yā ḥabībī yol balçıḳ oldı, bir ḳaç gün yine eglenmek gerek tā yollar yürimege 12 yarayınca. Andan Rasūl el duʿāya götürdi, duʿā ḳıldı. Ol dem içinde gün açıldı, güneş toğdı, 13 çāşt vaḳtına degin ʿālem münevver oldı, yir yüzi ḳurıdı. Derḥāl Zübeyr buyurdı, 14 develeri yükletdiler, yola girdiler yüridiler. Çün ẓuhur vaḳtı oldı, Mekkeyīler birez yol 15 gitmişler-idi, iblīs laʿnatu'llāh bir ḳoca
S234a sūratında geldi, Müşārifüñ cemāʿatı üsdine / 16 çağırdı, eyitdi: Yā ḳavm siz delü mi olduñuz, ʿaḳluñuz ḳancaru vardı, hiç bilür misiz kim 17 ol gelen oğlan ne oğlandur, didi. Cemāʿat eyitdiler: Ol oğlan Muḥammed ibni
T193a 1 ʿAbdu'llāhdur, Mekkeden ʿAbdu'l-muṭṭalib oğlanlarındandur, dahı nice bilelüm, dididiler. 2 İblīs eyitdi: Bu

oğlan ol oğlandur kim Yemen kāhini Satīḥ bu oğlanuñ 3 vasfını şerḥ eyledi, eyitdi kim, Mekke şehrinde bir oğlan ẓāhır ola kim ʿarabuñ 4 milletini, dīnini bāṭıl eyleye, ṣanamları sındura, ṣanamlar durduğı evi oda yandura, yiñi 5 dīn, yiñi erkān ḳoya, ḫalāyıḳuñ ekṣeri
Ü201a anuñ dīnine uya, cāẕulıḳ birle 6 mekr eyleye, / dünyā ḫalḳını gendü dīnine ohıya, her kim gendüye uymazısa 7 gendüye uyanları alaruñ üsdine havāle eyleye, cemīʿ-i ʿarabı iki bölük ḳıla, 8 aralarına fitne bıraḫa, biribirine ḳırdura, daḫı buyura kim māluñuzı yaġmalayalar, oğlan- 9 laruñuzı esir iledeler; siz ḳanda uyırsız, niçün ġāfil olursız, didi. Müşārif 10 eyitdi: Yā şeyḫ şimdi nice idelüm, ne eyleyelüm, didi. İblīs eyitdi: Turuñ atlanuñ 11 ardınca varalum, irişdügümüz yirde amān virmeyelüm, öldürelüm, didi. Andan Müşārif 12 buyurdı, çeri dirildi, altı yüz ʿarab atlandı. İblīs eyitdi: Siz yüriyü ṭuruñ, 13 ben daḫı uş irişürem, didi. Kāfir çerisi Rasūluñ ardınca sürdiler. Rasūluñ 14 ʿammusı Zübeyr birle daḫı bir ḳaç gişi yoldaşlarından, deveden öñdin ilerü yürirlerdi, 15 bir derbende yitişdiler, gördiler kim ol gice yaġan yaġmurdan seyl gel-
S234b miş, ṣu irkilmiş, ol 16 dere ṭoptolu ṣu olmış, / geçesi yol ṭutulmış. Rasūl ṣordı eyitdi: Bu yoldan artuḫ 17 yol yoḫ mıdur, didi. Rasūle eyitdiler: Daḫı yol
T193b yoḫdur, didiler. Alar bu sözde-y-idi kim 1 girüden çeri yitişdi, yalın ḳılıç ellerinde birinçesi süñü ḳolaylamışlardur, uş yitişdiler. 2 Çün Mekke ehli ol çeriyi gördiler, ḳorḫdılar, üşendiler. Derḥāl Rasūl-

deveden aşaġa indi, yayaġ oldı, 3 gendü devesini yiddi suya girdi, eyitdi: Siz dahı benüm ardumca yürüñ, didi. Zübeyr dahı 4 yayaġ oldı, ol cemī‘-i yoldaşları dahı yayaġ oldılar. Alar dahı develerini yiddiler suya girdiler, geçdiler. 5 Rasūl berekātında su dizlerinden yuharu çıkmadı. Gendüler dahı yükleri dahı selāmatlıh 6
Ü201b birle geçdiler, Mekke ṭarafına / ḳondılar. Kāferler ol yañā su kırañına irişdiler. İblīs eyitdi: 7 Ne ṭururṣız Muḥammed bu suyı size çoḳ görsetdi kim ḳorḫasız, yine dönesiz, eger bu su deriñ 8 su mıssa-y-ıdı, alar niçe geçe bilürlerdi, didi. Dahı gendü öñdin atını suya depdi, su 9 iki yañā yarılmış-ıdı, Rasūl berekātından orta yiri sunuñ yayvan olmış-ıdı, henüz şöyle ṭururdı. Çün kāferler iblīs ardınca suya girdiler, 10 yüridiler; şöyle kim girüde, bir gişi ḳalmadı, illā cemī‘-i ol kāferler at depdiler suya 11 girdiler. Allāhu ta‘ālā suya emr eyledi, su iki yañā yayılmış-ıdı, yüridi, aḫdı ḳavuşdı; 12 ol kāferleri cemī‘ini ġark
S235a eyledi. Şöyle kim bir gişi / diri ḳurtulmadı. Ḳaçan Zübeyr 13 ol ‘aẓīm mu‘cizātı göricek, ol yoldaşları tācırlar-ıla Rasūluñ ayaġına düşdiler, eyitdiler: 14 Yā Muḥammed

ŞİR

bahr-ı hezec mefā‘īlün mefā‘īlün fa‘ūlün

15 Nice vaṣf eyleyelüm vaṣfuñı kim
Senüñ vaṣfuñ ṣıfātuñ gey uludur

16 Sıfatuñdan diyeler bir niçe söz
Sıfatdan dahı zātuñ gey uludur

17 Dahı çok mu'cizātuñ gördük illā
Senüñ bu mu'cizātuñ gey uludur

T194a 1 Yakīnuñ katı muḥkemdür bu yolda
Tevekkülde sebātuñ gey uludur

2 Nesr: Andan rāvīler eydürler kim, Rasūl ol seferde yidi dürlü mu'cizāt 3 görsetdi. Çün Rasūl yoldaşları birle yine sağ ve selāmat Mekke şehrine geldiler, şehr kavmı 4 karşu çıkdılar, katı müştāk olmışlar-ıdı. Ebū Tālib kamusından öñdin irişdi 5 Rasūli bağrına basdı kuçdı, görüşdi. Ulular cemī'i Rasūli ziyāret kıldılar. 'Ammūları 6 'ammaları, erden, 'avratdan Rasūl birle görüşdiler, aldılar Rasūli Ebū Tālib
Ü202a evine geldiler. / 7 Andan Zübeyr, dahı ol otuz gişi yoldaşları birle Rasūlden gördükleri mu'cizātları 8 habar virdiler. Bir müddet Mekke şehrinde söylenen söz, geleci ol mu'cizātlar-ıdı kim 9 Rasūl seferde görsetmiş-idi.

FASL

Çün Rasūl salla'llāhu 'aleyhi ve ālihi ve sellim
S235b 10 on iki yaşını toldurdı, on üç / yaşına girdi. Ol yıl ḥıcāz vilāyetinde yağmur yağmadı, ll sular kıt ol-

dı, nebāt bitmedi, kızlığ oldı. Halāyık ʿazīm buñaldı. Kureyş 12 eyle rāy gördiler kim turalar Benī Hāşım katına varalar, dahı Rasūle yalvaralar, Rasūlden anı 13 temennā kılalar kim Rasūl duʿā eyleye, Allāhu taʿālādan yağmur dileye, anuñ bigi kıldılar, 14 turdılar, Benī Hāşım, Benī ʿAbdu'l-muttalib katına geldiler. Ebū Tālibe söylediler, eyitdiler: 15 Yā seyyid-i Haram yağmursuzlukdan buñalduk bize meded eyleñüz, didiler. Ebū Tālib 16 eyitdi: Nice rāy itdüñüz, ne maslahat gördüñüz, eyidiñüz göreyim, didi. Seyyidler eyitdiler: Karındaşuñ oğlı Muhammed 17 ibni ʿAbdu'llāha yüz urğıl, söylegil, didiler. Zīrā biz anuñ nefesi mu-
T194b bārekligini 1 sınamışuz, bilürüz, hācatı revādur, daʿveti müstecābdur, ola kim Hak taʿālādan 2 dileye, bizi bu tarlıhdan halās eyleye, kurtara, didiler. Ebū Tālib bir kaç ʿazīz seyyidler-ile 3 Rasūl hażratına geldiler, Rasūli ziyāret kıldılar, oturdılar. Andan Ebū Tālib baş götürdi, 4 Rasūle yüz urdı, söyledi eyitdi: Yā habībī yā Muhammed Kureyş ulularu, senüñ ehlüñdür, 5 kavmuñdur, cemīʿi saña yüz urdılar, yalvaru geldiler, bilürler kim, Allāhu taʿālā hażratında senüñ 6 kurbuñ, mer-
Ü202b tebeñ, menziletüñ / ʿazīmdur. Halāyık kurulıkdan katı buñaldılar, senden 7 duʿā isderler, dilerler kim duʿā kılasın Allāhu taʿālādan yağmur dileyesin, ola kim Hak 7 celle senā'uhukullarına yine rahmat vire, gögden yağmur yağa, bu miskīn halāyık sevüne, 9 didi. Rasūl kabūl kıldı, turdı cemāʿat birle Haram içine girdi, da-

hı buyurdı kim halāyık 10 yüzlerini göge dikdiler, el-
S236a lerini / açdılar. Andan Rasūl yüzüni Ḥażrata ṭutdı,
gözlerini 11 yaş birle ṭoldurdı, duʿāya başladı.

NAZM

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

12 İlāhī sen ilāheʾl-ʿālemīnsin
Ki Rəzzāksın vü ḫayruʾr-Rāzıkīnsın

13 Bilürsin işidürsin vü görürsin
Ne fiʿl işler bu ḳullaruñ bilürsin

14 Senüñ inʿāmuñı sen ʿām ḳılduñ
Seni bilmezlere inʿām ḳılduñ

15 Ġanīsin cümleden ger kāfir ola
Münezzehsin eger müstaġfir ola

16 Anuñçun cümle emrüñe zebūndur
Ki aslı cümlenüñ bir kāf ı nūndur

17 Bu ʿāciz ḳullaruñ miskīn ḳalıpdur
Ḳamu gümrāh olup bī-dīn ḳalıpdur

T195a 1 Bu ḳamu cürm ü eksüklük bularda
Ulu tağlardan ulu yük bularda

2 Velī ʿafv u kerem raḥmat ḳatuñda
Ki munʿımsın ḳamu niʿmet ḳatuñda

3 Kaçan kim ben yetīm yohsul kuluñı
Keremle bay kılduñ yohsuluñı

4 Bular añladılar, tuydılar anı
Ki ben bir gencem ü gencüm nihānī

5 Elüm tutdılar u yalvardılar çoh
Ki bize senden artuk hiç meded yoh

6 Yahınsın ol ulu sulţāna turğıl
Şefī‘ olğıl yüce Sübhāna turğıl

7 Kerīmā iy Rahīmā sen bilürsin
Yazuhlu kullara rahmat kılursın

Ü203a /8 Hacıl kılma beni bu kavm içinde
Bu gün bildür seni bu kavm içinde

9 Du‘āmı müstecāb eyle İlāhī
Egerçi çok durur halkuñ günāhı

S236b 10 Nesr: / Çün Habību'llāh göñül dili birle bunuñ bigi rāz söyledi, du‘ā kıldı, 11 taẓarru‘ eyledi, niyāz söyledi. Hak ta‘ālā Rasūluñ du‘āsını kabūl kıldı. Allāhu ta‘ālānuñ 12 izni birle yağmur yağdı. Şöyle kim ol kavmuñ dilegi yirine geldi, maksūdları hāsıl oldı. 13 Bir yıl dahı anuñ üzerine geçdi, bir yıldan soñra Hak ta‘ālā bir kudrat dahı görsetdi. 14 Rasūluñ dahı adı çavı katı söylendi, mu‘cizātı bilindi, kerāmeti zāhır oldı, 15 cemāli kemāli tutdı, nūrı, ẓıyāsı cilvelendi. Yad ve biliş katında, ğarīb ve karīb dilinde

16 söz geleci Rasūl sözi gelecisidür. Ancaḳ anuñ zühdi, anuñ ṣıdḳı, anuñ tevāżuʿı, ḫulḳı 17 dillerde tesbīḥ olmış-ıdı. Bu söz üsdine bir müddet daḫı geçdi.

FASL

T195b Ammā 1 Kureyş Rasūl vucūda geldüginden soñra ḳatı bay oldılar. Hem Ebrehe mālı sebeb oldı 2 hem Rasūl berekātından ḳancaru vardılar ise aṣṣı ḳıldılar. Çün niʿmet çoḳ oldı. Ḳavm 3 ve ḳabīle artdı. Birinçesi māla ġarra oldılar, ḫalḳa güç ḳılurlar, raʿıyyeti incidürler, alduḫların 4 virmezler, söyleyeni dögerler. Ol ẓulm eyleyenlerüñ birisi ʿĀṣ ibni Vāyıl idi. Yemenden bir 5 tācır gelmiş-idi, ol tācırdan on Yemenī bürd aldı; bahāsın virmedi. Ol tācır ḳatı şikāyet 6 ḳıldı. Ḫabar Rasūl ḳulaġına degdi. Rasul Ebū Tālibe söyledi.

S237a Ü203b Ebū Tālib eyitdi: Yā ḥabībī 7 ʿĀṣ ibni Vāyıl // ḫulḳı tiz gişidür, sözi dilinde, ḳılıç elindedür, anuñ birle söyleşmege 8 yaramaz, didi. Bir daḫı ẓulm idenlerden Ümeyye ibni Ḫalef idi. Misāfir ibni ʿAtīḳ El-Bārıḳīdan 9 edīm-i Tāyifī almış-ıdı, bahāsın virmez-idi. Bir gün ḫalāyıḳ Kaʿbe(y)i ṭavāf iderlerdi, ıraḳdan 10 çıġlıḳ āvāzı geldi. Ol çıġrışmaġuñ ḥikāyeti anuñ bigi idi kim bir tācır var-ıdı, adı Kaʿb 11 ibni Māhir El-Ḫafʿamī dirler-idi. Anuñ bir ḳızı var-ıdı, ʿaẓīm ḫūb idi. Ol tācıruñ 12 ayruḳ oġlı ḳızı yoġıdı, ol bir ḳı-

zı var-ıdı ancak; anı dahı gendüden ayırmaz-ıdı, her
kanda kim ticāret 13 kılsa ol kızı bilesince gezdürür-
di, bāzār kılmağa kumāş açar-ıdı, hayma ururdı, çādır
14 öñinde gendü otururdı, kızını içerü çādır içinde
kor-ıdı, gendü bāzārına meşġūl 15 olurdı. Nebiyye ib-
ni Ḥıccāc Kureyşüñ Sefiyyelerinden idi, māllu, arhalu
gişi idi; meger bāzār içinde geçe dururdı, Kaʿb ibni
Māhirüñ çādırını gördi, çādır içine bahdı, ol 17 hūb
sūratlu kızı gördi, ilerü geldi, Kaʿb ibni Māhirden
T196a sordı, eyitdi: Yā şeyh 1 ol kız ʿayāl senüñ neñ olur,
didi. Kaʿb eyitdi: Benüm kız ʿayālumdur, didi. Eyitdi:
Adı 2 nedür, didi. Kaʿb eyitdi: Adı Ḥısnādur, didi.
Nebiyye eyitdi: Yā Şeyh ol kız ʿayāluñı bāña 3 ḥalāl-
S237b lığa virgil, didi. Kaʿb eyitdi: / Benüm dahı oğlum,
kızum yokdur, ol bir kızdur ancak, anı 4 dahı benden
ayıramazam, didi. Belī bir gişiye virürem kim ol dahı
benden ayrılmaya, 5 didi. Nebiyye gendü kavmı katına
geldi, eyitdi: Yā kavm bir tācır gelipdür, bir hūb
kız ʿayālı 6 vardur, çādır içinde oturıpdur, anı gör-
Ü204a düm sevdüm, didi. / Gelüñüz siz anı söze 7 meşġūl ey-
leñ, ben ol kızı çādır ardından kapayım, didi. Anuñ
bigi kıldılar, geldiler 8 kavmı Kaʿbı söze tutdılar,
kumāş üzere ġavġā kıldılar. Tācır kumāşına meşġūl ol-
dı. Nebiyye 9 çādır ardından arhuncak çādır içine gir-
di, kızuñ ağzını tutdı, aldı çādırdan 10 taşra çıkar-
dı, atına bindürdi, aldı evine iletdi. Çün Kaʿb ibni
Māhir tuydı kim kız ʿayālını 11 kapdılar, feryād ey-

leyü Rasūl katına geldi, eyitdi: İy aydan arı sūratlu ve iy 12 güneşden görklü sīretlü revā mıdur kim senüñ zamānuñda bana işbunuñ bigi güç 13 kılalar, didi. Rasūl eyitdi: Yā Hat'amī kimdür sana güç kılan, didi. Andan Ka'b 14 hikāyetini söyledi, kızınuñ aḥvāli niçe olduğın Rasūle bildürdi. Rasūl çün 15 tācıruñ şikāyetini işitdi, 'ammularını taleb kıldı, cemī'i Rasūl ḥażratına cem' oldılar, 16 tācıruñ aḥvālını Rasūl 'ammularına bildürdi. Ebū Tālib eyitdi: Gişi viribiyelüm Nebiyye ibni Ḥıccācı 17 ohıyalum. Rasūl eyitdi: Ben gendüm
S238a varayum, didi. Andan Rasūl / 'azm itdi, Nebiyye evine
T196b 1 vardı. Nebiyye kızı almış-ıdı, halvata girmiş-idi. Rasūl Nebiyye kapusına geldi, kapuyı urdı, 2 Nebiyyeye eyitdiler: Muḥammed ibni 'Abdu'llāh kapuya geldi, didiler. Nebiyye eyitdi: Siz kapuyı kilidleñüz, 3 didi. İçerüden kapuyı kilidlediler. Rasūl kapuya el urdı, gördi kapu kilidlüdür. Rasūl 4 barmağı birle işāret kıldı, kapu açıldı. Rasūl içerü girdi. Nebiyyenüñ kız karındāşı karşu 5 yüridi, eyitdi: Yā Muḥammed ḥāşā senüñ mürvetüñden kim sen 'avrat halāyıklar 6 üsdine giresin, didi. Rasūl eyitdi: Bana Nebiyyehi gerekdür, didi. Ol 'avrat and içdi kim 7 Nebiyye / eve gel-
Ü204b medi, ol kapduğı kızı evine viribimedi, didi. Rasūl yine döndi, 'ammuları katına[8] geldi. Nebiyye dahı gendü kavmınuñ uluları katına vardı. Velīd ibni Muğīra, 9 Ḥarb ibni Ümeyye, Mu'mar ibni Ḥabīb oturmışlardı. Nebiyye ibni Ḥıccāc kavmına gile 10 kıldı, eyitdi:

Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh geldi, evümi basdı, destūrsız ḥırımum üsdine 11 girdi, benüm Kureyş içinde ḥurmatumı sındurdı, didi. Ol seyyidler kaḥıdılar, eyitdiler: Yaʿnī 12 Ebū Tālib yetīmi ol kadar oldı mı kim Kureyş seyyidlerinüñ evin basar, ḥırımı üstine 13 girür; andan cemāʿatına emr eylediler, gendü kavmlarına silāḥ kuşanuñuz, atlanuñuz, 14 didiler. Benī Maḫzūm cemāʿatına
S238b / ġavġā düşdi, cūşa ve ḫurūşa geldiler, kamusı ton 15 geydiler, bilik biliklendiler. Ḫabar Rasūl ḥażratına yitişdi kim sen Nebiyye evine girdügüñ-içün kavmı 16 işitdiler, gendülere ḫōş gelmedi, kaḥıdılar, uş uruş yarağın kılurlar, didiler. 17 Rasūl ʿammularını ṭaleb kıldı, cemīʿi cemʿ oldılar, geldiler. Rasūl Benī Mah-
T197a zūm aḥvālını eyitdi: 1 Ebū Tālib buyurdı, karındaşlarına siz daḫı silāḥ kuşanuñuz, kavm ve kabīle birle atlanuñuz, 2 didi. Evvel Zübeyr ve Ḥamza atlandılar. Ḥamza ʿazīm erliklü er kopdı, pehlevānlıḫ sīretini 3 urındı, ḫalāyık dilinde anuñ şucāʿatı, güci, kuvvatı söylendi; ulu karındaşı 4 Zübeyrden ticāret ögrendi, iklīmlere tācırlık sūratı birle yürürdi, andan dāyım 5 av avlar-ıdı, ṣayd ve şikār kılmağa meşġūl olurdı. Rasūluñ daḫı ulalduġı vaktı- 6 dur anuñ celāleti, ʿaẓamatı, muʿcizātı söylendügi günlerdür, Ḥamzanuñ ve ġayr-ı Ḥamzanuñ 7 rüstemligi mi göze görinür.

ŞİʿR

bahr-ı müctes mefāʿılün feʿilātün mefāʿılün feʿilün

Ü205a /8 Güneş katında niçe şemʿ nūr görsede kim
Hezār bedr güneş toğıcak hilāle döner

9 Niçeme seyl gürülder dahı kayayı yıhar
Kaçan ki bahrı görür mahv olur hayāle döner

10 Nesr: Çün Hamza vaktını tapdı, arslan bigi añradı, ton geydi, silāh kuşandı. 11 ʿAbdu'l-muttalib
S239a oğlanları, dahı oğlınuñ oğlanları, / dahı kızınuñ oğlanları, Benī 12 Kaʿb, Benī Hāşım, Benī Esed, Benī Muttalib hāy diyince üç dört yüz atlu hāżır oldılar. 13 Bir seyyid var-ıdı. Kureyş içinde maʿrūf idi. ʿAbdu'l-lāt ibni Ceḍʿān dirler-idi; muhteşem, 14 muhterem gişi-y-idi, adlu, şanlu, ʿızzatlu er-idi. Kureyş içinde meşveret ansuz olmaz-ıdı. 15 ʿĀkıl, kāmil, māldār seyyid idi. Ol seyyid evinde oturur-iken habar işitdi kim 16 Benī Mahzūm birle Benī Hāşım biribirinüñ kasdına bindiler, urışurlar diyü ġalaba işitdi. ʿAbdu' 17 l-lāt ibni Ceḍʿān tiz at getürdi, bindi Velīd ibni Mu-
T197b ġıra katına geldi, gördi Harb ibni 1 Ümeyye anda turıpdur, Muʿmer ibni Habīb birle silāh kuşanı dururlar. ʿAbdu'l-lāt eyitdi: 2 Yā seyyidler hikāyet nice oldı, hālıñuz nedür, didi. Alar eyitdiler: Yā İbni Cezʿān bu 3 Benī'Hāşım elinden iñen ʿāciz olduk, katı artukluka geçdiler, bizi şandılar kim gendülerden 4 korharuz, iñen basındılar, ayaġ altına aldılar, Mekke için-

de bizi yürütmez oldılar, her 5 kankı yaña kim yürise-
vüz hiç kankımuzı depretmez oldılar, hassa kim Ebū Tā-
lib yetīmi Muhammed 6 ibni ʿAbdu'llāh fużūl kopdı, Ha-
ram içinde gelür, Kureyşüñ hükmine karışur, buyruk sü-
rer, 7 nice gerekse söyler, ne gerekse eydür; hele biz
Ü205b anuñ sözüni götürürüz, nesne / dınmazuz, 8 bu gez yüri-
di, Kureyş ulularınuñ evine girür oldı, hırımı üsdine
S239b girmege başladı;/ eyle 9 eydürlerdi kim bu oğlan hettāk
seffāk ola, kanlar döke, perdeler açа, uşda didükleri
10 oldı, didi. Çün ol yetīmlik birle bunuñ bigi fużūl
olıcak, biz bu güci götürmezüz. 11 Andan ʿAbdu'l-lāt
ibni Cedʿān söze geldi, eyitdi: Yā kavm Benī Hāşımuñ
ululuğı, bularuñ seyyid- 12 ligi bizüm zamānumuzda ol-
madı, bularuñ ataları bizüm atalarımuzdan uludur. Şöy-
le kim 13 bular bizüm üsdümüze buyruk sürer, ataları
dahı bizüm atalarımuza buyruk sürerdi. Eyitdiler: 14
Yā ibni Cezʿān Benī Hāşım niçün Kureyş arasında buyruk
issi oldılar, bu seyyidlik, 15 bu ululuk bulara neden
degdi, didiler. İbni Cezʿān eyitdi: Benī Hāşımuñ üç
dürlü 16 sebebden Kureyş üstünde artukluğı var durur,
didi. Eyitdiler: Ol üç dürlü sebeb nedür, 17 eyit işi-
delüm, didiler. Abdu'l-lāt eyitdi: Bir sebeb oldur kim
T198a nūr Ādem devrinden 1 tā İbrāhīm devrine degin atadan
ataya vāriş oldı. İbrāhīmden soñra İsmāʿīle geldi, 2
andan ʿarab içine yüridi, atadan ataya her kime kim
ol nūr irişürdi, ol gişi ʿarabuñ 3 hākimi, ulusı olur-
dı. Çün ol nūr atadan ataya geldi, Benī Hāşıma degdi,

pes bir 4 ululukları ol sebebdendür, didi. İkinci sebeb oldur kim bularuñ duʿāsı 5 müstecābdur, kerāmetleri vardur, cemīʿ-i ʿarabuñ müşkilini bular ḥal iderler, nire-
S240a den 6 duşman ḥāṣıl / olsa, bular anı helāk iderler, ol hünerler ḳalan ʿarablar elinden 7 gelmez, didi. Üçünci sebebi oldur kim Benī Hāşım şucāʿatlu pehlevānlar ḳoparlar, erlig-ile 8 kimesne bulara ġarīm olmazlar. Eger sizüñ ḫuccatuñuz ol-ısa kim Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh gel-
Ü206a di, 9 Nebiyye evine / girdi, ḥarīmını gördi, dirseñüz; siz bilürsiz kim Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh 10 emīndür, ʿafīfdür anuñ ne bizüm mālumuza, ve lā ʿayālumuza nazarı yoḳdur; ol 11 ol edeb birle dirilmedi kim kimse anuñ dirligine bahāne bula, didi. Nebiyye ibni 12 Ḥıccāc ẓulm idüpdür, tācır gişilerüñ ḳızın ya ḳırnaḳın ḳapupdur. Ol tācır varıpdur, 13 Muḥammed ibni ʿAbdu'llāha gile ḳılıpdur. Eger Muḥammed geldi-y-ise Nebiyye evine, ol ḳızı isteyü 14 gelipdür, didi. Andan girü yā Benī Ḳureyş siz dirildüñüz, Benī Hāşım birle uruşmaḳ 15 dilersiz, ammā siz Benī Hāşımuñ ḥarīfi degülsüz, didi, alaruñ ḳarşusına ṭurası, 16 alara ḥarīf olası gişiñüz var mıdur, didi. Eyitdiler: Ya ibni Cezʿān senüñ rāyuñ 17 nedür, nice idelüm, didiler. ʿAbdu'l-lāt eyitdi: Ben şöyle mas-
T198b lahat görürem kim irte ben gendü 1 evümde ḳonuḳluḳ ḳılam, sizi daḫı, Benī Hāşımı daḫı evüme oḫıyayım, sizi alaruñ birle barışdura- 2 yım, didi. Andan Benī Maḫzūm bu söze raẓı oldılar, şerri basdılar, yine döndiler, evlü evine 3 ṭaġıldılar, gitdiler. ʿAbdu'l-lāt ibni

Ced'ān turdı, Benī Hāşım katına geldi, gördi fārisler,
S240b 4 abtallar demür ton geymişler, / hāzır turmışlar.
'Abdu'l-lāt atdan aşağa indi, Ebū 5 Tālib katına geldi, eyitdi: Yā seyyid-i Haram ol cemā'atı tağıtdum, vardılar gitdiler, siz dahı 6 kerem kılunuz şerri götürünüz, irte ben eksüklü kulunuz evine gelünüz, ğarīmlarunuz birle söyleşünüz, 7 didi. Anun bigi kıldılar, Benī Hāşım dahı evlü evine tağıldılar, gitdiler. 'Abdu'l-lāt dahı evine 8 geldi, tavar boğazladı, konukluk yarağın kıldı, gendü işine meşğūl oldı. Ammā ol kızun atası tācır geldi, 9 Rasūlun ayağına düşdi, dahı eyitdi:

ŞI'R

bahr-ı remel fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün

10 Eytdi iy dünyāda 'ızzatlu 'azīz
İki cihānda sa'ādetlü 'azīz

U206b /11 Düşmişün tutan kolunı kalduran
Zulm elinden ağlayanı güldüren

12 'Adl-ile 'ālemde insāf gösderen
Küfr derdinden dini sāf gösderen

13 Zālimi kahr eyleyen mazlūm-ıçun
Sözleri hak söyleyen mazlūm-ıçun

14 Olmasun ol zālim ü mel'ūn tura
Kasd ide ol kız 'ayāla el ura

15 Eyle olsa oda yandurur beni
Gendü cānumdan uṣandurur beni

16 Ben dahı gendüzümi öldürürem
İşbudur sırrum saña bildürürem

17 Çün Nebī anuñ sözini diñledi
Kim, nice derd-ile derdi, añladı

T199a 1 Muṣṭafā yüzini ṭutdı ḥażrata
Ne işe çün kim Ḥaḳa ol yüz ṭuta

2 Duʿası maḳbūl vü sözi red degül
Sözi red olan ḫo Muḥammed degül

S241a /3 Gönli dilinden henüz söylenmedin
Ḥażrata dil birle söz söylenmedin

4 Ol diledügi dilek bitmiş durur
Anı Allāh şöyle yaratmış durur

5 Çün gönülden Ḥaḳḳa ʿarż itdi işi
Kāy ʿazīm sen ḫōz bilürsin bu gişi

6 Ne diler maḳṣūdı nedür iy Kerīm
Sen revā kıl ḥācatını iy Raḥīm

7 Ol-ıdı geldi evine ol laʿīn
Kim kıza ḳaṣd ide uzada elin

8 Ditremek düşdi tenine, cānına
Deprenemedi yanından yanına

9 Yatdı ol gün ol gice oda düşüp
Cemāʿatı, ehli üsdine üşüp

10 Ancılayın rence oldı mübtelā
Çün Nebiyye üsdine geldi belā

11 Negr: Andan Rasūl ol tācırı göndürdi, eyitdi: Var gendü menzilüñde diñlengil, 12 Hak taʿālā ol zālimi gendü nefsine meşġūl kıldı, ayruk senüñ kızuña
Ü207a pervāsı 13 kalmadı, didi; / yaʿnī çāresi kalmadı kim ʿayāluña zahmat vire, didi. Ol gün, ol gice geçdi, irte oldı. 14 ʿAbdu'l-lāt ibni Ceḍʿān yüridi Kureyşüñ ulularını cemʿ eyledi, andan Benī Hāşım 15 seyyidlerini cemʿ itdi. Çün Dükeli ulular dirildiler, kamusından soñra Rasūl geldi.[16] Dükeli ulular örü turdılar, ʿızzat itdiler. Rasūl, ol üç mazlūm kim güce sataşmışlar-ıdı, 17 bile getürdi. Çün Rasūl geçdi oturdı. Ebū Ṭālib baş
T199b götürdi, eyitdi: Yā sādāt-ı Kureyş bu cemīʿ-i l ʿarab-
S241b bu'l-ʿurabā kabāyılında / Kureyş niçün hurmatlu, ʿızzatludur, dükeli ʿarabuñ fahrıdur; ne 2 sebebden ötüri Kureyş ʿazīz ve muḥterem oldılar, didi. Andan ol ulular eyitdiler: Sen eyit, ʿarab içinde 3 Kureyş kabīlesi neden ʿızzatlu, hurmatlu oldı, didiler. Ebū Ṭālib eyitdi: Üç dürlü sebebi 4 vardur, didi: Bir sebebi oldur kim Hak taʿālā bizüm katumuzda bir nūr emānet kodı, ol 5 nūr issinüñ hurmatına Hak taʿālā kalan ʿarabdan Kureyşi ʿazīz kıldı. İkinci sebebi 6 oldur kim Allahu taʿālānuñ Kaʿbesinüñ konşuları ve kul-

luḫcılarıyuz, ol nūr berekātından 7 Kaʿbe kulluġınuñ sebebinden duʿāmuz ḳabūl, ḳılıcımuz keskündür, didi. Üçünci sebebi 8 oldur kim ʿadl ve inṣāf issiyüz, atalarumuz, bizden ilerü gelen ulular cemīʿi 9 ʿadl ve inṣāf birle dirildiler, ẓālimleri ḳahr itdiler, mazlūmlara yarı ḳılmaḳ birle ad 10 çıḳardılar, ḥurmat buldılar, ammā bizüm aramuzda bir ḳaç gişiler vardur kim el ẓulma urdılar, 11 yavuz ad ḳazanmaġa başladılar, Ḥaramu'llahdan ẓulm ve cevr çavı çıḳa, ẓālimler mazlūmlar 12 evine baḫa, ayruḳ Kaʿbe ziyāretine kimesne meyl eylemeye, Kureyşüñ ḥurmatı düşe, Kaʿbenüñ ʿızzatına 13 eksüklük ola, ayruḳ bu vilāyetde dirligümüz ḳalmaya, her birimüz göçüp bir iḳlīme gitmek 14 gere-
Ü207b güz, didi; zīrā ẓulm olduġı / yirde Ḥaḳ işler basılur,
S242a rızḳdan berekāt götrilür, 15 / ḫayr ve iḥsān kesilür; ol duşman üzere ẓafer bulduġumuz her yirde, manṣūr ve muẓaffer 16 olduġımuz ʿadl berekātından idi; şimden girü duşman bizüm üsdümüze ẓafer bulısardur, ḥükm 17 ḳılup bizi vaṭanumuzdan ṭaġıdısardur, didi. Çün
T200a Ebū Ṭālib sözin tamām ḳıldı. Kureyş ulularından 1 Kays ibni ʿAbdān ve Vehebibni ʿAbdimenāf ikisi örü turdılar, eyitdiler: Yā ʿAbdu'l-menāf 2 her ne kim söyledüñ, ḫōş söyledüñ bizüm ḥālumuzı bize yaḫşı beyān eyledüñ, didiler. 3 Andan Rasūl eyitdi: Ḳanı Nebiyye varuñ, oḫuñ gelsün, didi. Vardılar, gördiler, 4 henüz ditremek içindedür. Eyitdiler: Yā Nebiyye seni seyyidler oḫur didiler. Nebiyye 5 eyitdi: Görüñ benüm ḥālumı ne ḥāl

içinde(y)em, didi. Yine döndiler, Nebiyye hālından 6 Rasūle habar virdiler kim dünki günden berü kim ġalabadan Nebiyye evine varıpdur, gendüyi 7 ditremek tutıpdur, henüz ditremekdedür, didiler. Rasūl eyitdi varuñ eyidüñ kim 8 seni Muḥammed ibni ʿAbdu'llah ohır diñüz, didi. Yine vardılar, eyitdiler: Yā Nebiyye seni 9 Muḥammed ibni ʿAbdu'llah ohır didiler. Derḥāl ditremegi gitdi. Nebiyye gördi kim Rasūl 10 adını işitdügi sāʿat ditremegi gendüyi terk eyledi, ṭurdı, Rasūl ḥażratına 11 geldi, eyitdi: Yā Muḥammed fużūlluk benden oldı, ben ḫaṭā kıldum senüñ ḥażratuñda 12 tevbe kıluram kim ayruk edebsüzlik kılmayam, didi; Rasūl öñinde tevbe kıldı. Andan 13 karındaşı Müniy-

S242b ye / ibni Ḥuccāç, Kaʿb ibni Māhirüñ elin aldı, Nebiye evine vardı, kızını 14 atasına ṭapşurdı. Andan ʿĀs ibni Vāyıl es-Sehīmī ve Ümeyye ibni Ḫalef el-Cümḥī, ol ikisi daḫı 15 ġarīmlarını rāżī kıldılar cemīʿi Ra-

Ü208a sūluñ öñinde tevbe / eylediler, eyitdiler: Ya Muḥammed 16 seni Ḥaḳ taʿālā bize saʿādet ve devlet rūzı kılmışdur, illā biz senüñ ḳıymatuñı bilmezüz, didiler.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

17 Seni sencileyin kāmil bilür pes
Ne bilür degme bir nāḳıṣ kemālı

T200b 1 Sen ol bedr-ü münīr-i muḥteşemsin
Kim ol bedri gören n'ider hilālı

2 Senüñ yüzüñ güneşi ol güneşdür
Kim anuñ yoḫ durur hergiz zevālı

3 Senüñ ḥüsnüñe ḥayrān oldı ḥūrā
Sözüñ ṭatlu kılıpdur şehdi, bālı

4 Meger göñli gözi kör ola ol kim
Göricek sevmeye sen ḥūb cemālı

5 Ṭuṭaġuñ laʿl-i rummānı kılıpdur
Yañaġuñ virdi güle reng-i alı

6 Bu ne ʿaḳl ola ele gelmiş-iken
Senüñ eteġüñi elden ḳoyalı

7 Bizüm cevrümüzi götürmeg-içün
Sañа Ḥaḳ virdi ṣabr ı iḥtimālı

8 Zihī görklü Rasūl kim adın añsa
Giderür göñli içinden melālı

9 Sen anı cehd idüp sevgil göñülden
N'idersin daḫı artuḳ kīl u kālı

10 Neṣr: Rāvīler eydürler, Ebū Bekr ḥaḳḳında bir ḫōş söz rivāyet iderler kim 11 ḳaçan Rasūl on biş yaşı-
S243a na irişdi, Mekke şehrinde kimesne / ḳalmadı illā kim 12 Rasūle muḥıb ve ʿāşıḳ oldı, göñülden anı sevdiler, muḥıb oldılar; meger 13 ol yıl içinde Ebū Bekr-i Ṣıddīḳ evlendi, Ümm-ü Rummānı ʿĀyişe'-i Ṣıddīḳanuñ 14 anasıdur, ḥalālliġa aldı, elli deve yüki cihāz ve ḳumāş bi-

le getürdi. Ebū Bekrüñ 15 dahı mālı genci çoḫ-ıdı. Gendü dahı muʿāmele ḳılıcı, tedbīr idici, ʿāḳıl, bālığ, 16 müdebbir yigit ḳopmış-ıdı. Bir gün mevsüm günleri geldi, ḳabāyıl ʿarab cemʿ oldılar. 17 Ebū
Ü208b Bekr Benī Temīm ḳabīlesindendür. / Ṭalḥa ibni ʿUbey-
T201a du'llāh Ebū Bekrüñ ʿammusı oğlıdur. 1 Ceşem ḳabīlesinüñ uluları, Ḫuzāʿā ḳabīlesinün seyyidleri, ekābirleri Benī Temīm cemīʿi 2 cemʿ oldılar. Ebū Bekre yüz urdılar, eyitdiler: Yā ʿAtīḳ ne ola eger sen bizi bir gün 3 Muḥammed ibni ʿAbdu'llāhuñ ṣoḥbatına irişdüresin kim anuñ bir sāʿat ṣoḥbatında oturavuz, 4 mubārek cemālini görevüz, anuñ ol şīrīn gelecisin diñleyevüz. Ebū Bekr eyitdi: سَمْعًا وَطَاعَةً 5 وَحُبًّا وَكَرَامَةً ben ol murāduñuzı ḥāṣıl ideyüm, didi. Andan Ebū Bekr velīme 6 yarağın ḳıldı, Ümm-ü Rummāniye eyitdi: Çıḫāzuñı, māluñı ʿarż eylegil, evüñi 7 bezegil, didi. Gendü ṭaşra çıḳdı, ʿAmmār ibni Yāsiri isdedi buldu, eyitdi: Yā ibn-i Yāsir 8 benüm senüñ ḳatuñda bir ḥācatum vardur, dilerem ol ḥācatumı bitüresin, didi. ʿAmmār 9 eyitdi: Yā ʿAtīḳ ne ḥācatuñ vardur, dilegil nedür, eyit işideyüm, didi. Ebū Bekr 10 eyitdi: Ben evlendüm, ev ve barḫ issi oldum, dilerem kim ḥabībüm Muḥammedi
S243b / alasın, benüm 11 evüme gelesin, didi; zīrā bilürem kim bu iş senüñ elüñden gelür, dahı gişi elinden 12 gelmez, didi. ʿAmmār ibni Yāsir elin başı üsdine urdı, eyitdi: Başum üsdine, seyyidüm Muḥammedi 13 ben alayım geleyim, didi; zīrā Muḥammed seni yā ʿAtīḳ cā-

nından ʿazīz sever, didi; daḫı 14 bilürem benüm sözümi sıyası degüldür, didi. Ebū Bekr elinde bir avuç altun dutmış-ıdı, 15 ʿAmmār ibni Yāsirüñ aġzına ṭoldurdı, eyitdi: Yā ʿAmmār cānumı senüñ yoluña ḳurbān ḳılam, 16 eger seyyidümi, sulṭānumı benüm evüme getürürseñ, didi. Andan Ebū Bekr gendü evine geldi, 17 yarak ḳıldı, Benī Temīm seyyidlerini oḫıdı. ʿAmr ibni El-
T201b Māḥāḳ, Muġīra ibni ʿAmr ve Ṭalḥa ibni ʿAbdu'llah 1 ve en Nuʿmān ibni El-Büşr ve Saʿīd ibni ʿÖmer bir ḳaç daḫı alaruñ emṯāli cemʿ ḳıldı oḫıdı, 2 eyitdi: Yarak
Ü209a / ḳıluñuz, fāḫır ṭonlaruñuzı geyüñüz; andan Ceşim ulularına gişi gönderdi, 3 Ḫuzāʿa ekābirini oḫıdı. Sıddıḳ yüz baş ṭavar boġazladı, ʿaẓīm ḳonuḳladı. Bir yañadan 4 daḫı ʿAmmār ibni Yāsir Rasūluñ ḳatına geldi, illā yüzinde ʿAmmāruñ sevinmek eṯeri var-ıdı. 5 Rasūl tebessüm ḳıldı, eyitdi: Yā ibn-i Yāsir feraḥ içindesin, göñlüñde bir sürūr-ı sır vardur, 6 sañā bir ḥāl ḥāṣıl olıpdur, didi. ʿAmmār eyitdi: Neʿam yā ḥabibī beni senüñ ḥażratuña 7 bir maṣlaḥata viribidiler, eger ḳabūl
S244a iderseñüz bañā sevinmek ol vaḳt ḥāṣıl olur, didi. / 8 Rasūl eyitdi: Ne işe gelip dursın, didi. ʿAmmār eyitdi: Yā ḥabībī senüñ girçek 9 muḥıbbuñ, ṭoġrı yāruñ, ʿāşıḳuñ, sādıḳuñ, ʿĀtıḳ ibni Ebī Kuḥāfa ṭoy ḳıldı, ḳonuḳlıḳ 10 eyledi, diler kim senüñ mubārek ḳadamuñ anuñ işigine basa, hem ḳavmınuñ, 11 ḳabīlesinüñ uluları gelipdür, ḥasrat ṭururlar kim senüñ mubārek cemālüñe temāşa 12 ḳılalar; ʿAtīḳ geldi, bañā yüz urdı, be-

ni senüñ ḥażratuña viribidi, dilerem senüñ 13 mürvetüñden beni Ṣıddīḳ ḳatında utandurmayasın, Ṣıddıḳı ḳavmı ḳatında ḥacıl ḳılmayasın, didi.

BEYT

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün(faʿlün)

14 Sañа yüz urdum u yalvardum iy yüzi ḳutlu
Beni ḥasīs u ḥacıl ḳılmaġıl sen iy maḥbūb

15 ʿAtīḳ mālını ḥarc eyledi velīme ḳılur
Senüñ-çün eyledi sensin añа hemin maḥlūb

16 Neṣr: Andan ʿAmmār Rasūluñ ayaġına düşdi, Ra-
sūl tebessüm ḳıldı. Rasūl ʿAmmāruñ şefāʿatını ḳabūl
17 ḳıldı, aldı ʿAmmārı Ebū Ṭālib evine geldi; çün ka-
T202a pudan içerü girdi, Ebū Ṭālib ḥātunı 1 Esed ḳızı Fāṭı-
ma ḥatun ḳarşu yügürdi, Rasūli bağrına basdı, eyitdi:
Yā ḥabībī, yā ḳurrat-u ʿaynī 2 ḳandasın, bu gün eve
giç geldüñ, irte olaldan berü gelüp ṭaʿām yimedüñ,
issi etmek 3 bişürmişem, yağ ve bal getüreyim yigil,
Ü209b didi. Rasūl eyitdi: / Yā ümmāh ʿammım Ebū Ṭālib 4 ḳan-
da varıpdur, didi. Fāṭıma ḥatun eyitdi: Yā Seyyidī Be-
S244b nī Hārise / şehr ulularını 5 cemʿ idip durur, ṭoy ḳı-
lıp durur, ʿammuñ Ebū Ṭālibi daḥı oḥıyıp dururlar, ol
ḳonuḳluḳa 6 varıp durur, ancaḳ aḥşam olıcaḳ gelür, di-
di. Rasūl eyitdi: Yā Ümmāh beni daḥı 7 benüm muḥıbbum
sādıḳum, yoldaşum, rāzdaşum ʿAbdu'llāh ibni ʿOsmān

ohımışdur, toy kılmışdur, 8 anda varuram, didi. Fāṭıma hatun eyitdi: Yā Seyyidī sen bilürsin kim ʿammuñ 9 seni Kureyş sefīhlerinden saklayu turur; zīrā birinçe hasūd melʿūnlar vardur 10 kim seni sevmezler, dilemezler, didi. Rasūl eyitdi: Yā Ümmāh ʿAtīk beni sevenlerdendür, 11 bāña muhıb olan, saddak diyenlerdendür, didi; dahı ol beni yavuz yire kulavuzlamaz, 12 bāña yaman sanmaz; hem ben dahı ulaldum, gendü ġarīmlarumdan kayırmazam, didi; 13 andan seyyidler tonın diledi, peygambarlar teberrüküni taleb kıldı. Fāṭıma hatun 14 diledügi kumāşı hāżır eyledi. Rasūl gendünüñ ataları kumāşından kumāş geydi. 15 Haźratı Rasūluñ bir ulu muʿcizātı dahı ol-ıdı kim ne kadar uzun tonlar geyse 16 kısalurdı, boyunca olur-ıdı ve eger kısa ton geyse, uzanurdı, boyına barābar 17 olurdı; hergiz geydügi ton kir olmaz-ıdı, yıpranmaz-ıdı, her kumāş kim geyse gendüye yaraşurdı,

T202b 1 tonına bit düşmez-idi, üsdine siñek konmaz-ıdı. An-

S245a dan ʿAmmār birle / yüridiler, Kaʿbe Haramına geldiler. 2 Ol yañadan Sıddīk düzgününi düzdi, cemāʿatını ohıdı, cemīʿi hāżır oldılar. Andan gendüzi 3 Kaʿbe Haramından yaña yüridi, gördi Haźratı Rasūl ʿAmmār birle otururlar. Talha ibni ʿAbdu'llah 4 bilesince geldi. Rasūl Sıddīka merhaba kıldı. Andan Sıddık Rasūl ʿaleyhi's-

Ü210a selām haźratında oturdı, 5 / eyitdi: Yā seyyidī, yā habībī, yā Muhammed senüñ haźratuña yüz urdum, geldüm, evvel Hak taʿālā 6 haźratından diledüm, andan senüñ hızmatuña kasd kıldum, dilerem beni kavmum katında 7

hacıl kılmayasın, kadam rence kılasın, benüm menzilüme gelesin, didi.

NAZM

bahr-ı remel fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

8 Kim müşerref ola menzilgāhumuz
Zīra biz kullarunuz sen şāhumuz

9 Biz ne bilürüz senüñ kadruñ nedür
Yā ne yaratdı seni Allāhumuz

10 Dünyede dīn bildüricisin bize
Āhıratda dahı sensin cāhumuz

11 Sana ne eksüklük ola iy habīb
Seni bilmez bir nice gümrāhumuz

12 Şimdi bilelük senüñ kadruñı biz
Soñra assı kılmayısar āhumuz

13 Nesr: Andan Rasūl, Sıddīkuñ sözine tebessüm kıldı, dahı örü turdı, yüridi. Talha 14 sevinip yine döndi, cemā'at ulularına habar kıldı, uş Muhammed ibni 'Abdu'llāh gelür, didi. 15 Ebū Bekrüñ kavmı Rasūli karşuladılar, 'azīm ta'zīm kıldılar. Cemi'-i er, 'avrat anuñ hūb 16 cemāline hayrān kaldılar, aldılar,
S245b Rasūli içerü girdiler. / Ol menzil anuñ mubārek yüzi nüñ 17 nūrından münevver oldı, saçınuñ kohusından

T203a mu'attar oldı. Rasūluñ üstine l çok saçular saçdılar.

ŞİʿR

bahr-ı remel fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

2 Çok saçular saçdılar üstine çok
Sıddık öñince yürür göñli açuk

3 ʿAnber i ʿūd-ı Kumarī müşk-nāb
Tütsi virürler saçarlar hem gülāb

4 Kīseler ağzın açarlar üstine
Altunı saçu saçarlar üstine

5 Ulular ikrām u ʿızzat kıldılar
Gördiler ol yüzi hayrān kaldılar

6 Ayağı altına döşenmiş harīr
Kim yürirdi üstine bedr-i münīr

7 Çün içerü girdi ol sulṭān-ı dīn
Sanki ol ev oldı firdevs-i berīn

8 Geçdi sadrında oturdı menzilüñ
Revnakın görkin getürdi menzilüñ

Ü210b /9 Hem yüzi ḫōş hem sözi ḫōş hem özi
Derde dermān rence dārūdur sözi

10 Ḥalkı ḥulkı birle düpdüz ṭoyladı
Çün şekerden ṭatlu sözler söyledi

11 Halka ayruk hōn ı niʿmet kayġusı
Kalmadı kimseye ʿızzat kayġusı

12 İlla anuñ yüzine karşu kamu
Söyleyicek sözine karşu kamu

13 Vālih ü hayrān olurlar cümlesi
Dilese kurbān olurlar cümlesi

14 Nesr: Andan Ebu Bekr Rasūluñ ayaġını öpdi eyitdi: Yā habībī, yā seyyidī bir dilegüm dahı 15 vardur, dilerem kim ol dahı hażratuñda kabūl ola. Rasūl eyitdi: Yā ʿAtīk ne dilersin 16 eyit, işideyüm,
S246a didi. Sıddık eydür: Yā Muhammed / bu üç kabīleden elli yidi seyyid 17 gelipdür, alaruñ hırımları, hatun
T203b gişileri dilerler kim senüñ mubārek yüzüñi 1 bir dem göreler, seni bir zamān temāşā ideler, didi. Andan Rasūl tebessüm kıldı, destūr virdi. Ol hatun gişiler 2 dökildiler, geldiler, Rasūli ziyāret kıldılar, andan taʿām getürdiler, hōn döşediler, şöyle 3 kim şart-ı muhabbetdür, görsetdiler, gönülden, cāndan Rasūluñ taʿzīmın kıldılar. Çün 4 aḫşam yakın oldı, Ebū Bekr-i Sıddīk Rasūli göndermek yarağın kıldı; bir kīse 5 altun, on tafsīla harīr, Rasūl-içün ʿAmmār ibni Yāsire virdiler. Andan Talha ibni 6 ʿAbdu'llāh Sıddīk birle Rasūluñ öñince yüridiler, aldılar Rasūli Ebū Tālib evine getürdi- 7 ler. Meger Ebū Tālib dahı Beni Hārise konukluġından evine geldi; evdeşi Fātıma hatu-8ndan Rasūl hażratını sordı. Fātıma hatun eyitdi: ʿAtīk

ibni Ebī Kuḥāfa 9 zıyāfete iletdi, didi. Ebū Ṭālib feryāẕ eyledi, el kılıca urdı, eyitdi: Hey 10 sañā kim eyitdi kim Muḥammedi koyasın alalar ayruḳ yire

Ü211a gideler, didi. / Fāṭıma ḫatun 11 eyitdi: Yā Ebū Ṭālib şimdi yigit oldı, ulaldı, ʿaḳl issi, firāset issi oldı, ayruḳ 12 anuñ kimden ḳorḫusı vardur, ya añā kim ḥükm ide bilür, ya ol kimsenüñ ögüdine 13 mi girür, ya ol naṣīḥata mı muḥtācı vardur. Andan Ebū Ṭālib oğlı Ṭālibi, ḳarındaşı 14 Muḳavvamı, ulu ḳarındaşı oğlı ʿAbdu'llāh ibni Ḥārişi cemʿ eyledi, kılıç

S246b kuşandılar, at 15 bindiler, yüridiler. Ebū Bekr / evine gelürler, ḳarşudan gördiler kim, Ebū Bekr-ile Ṭalḥa, ʿAmmār 16 ibni Yāsir Rasūl birle gelürler Ebū Ṭālib atından indi, ḳarşu yüridi, daḫı Rasūli ḳuçdı, 17 bağrına basdı, eyitdi: Ya ḥabībī bu gün senüñ ḫūb

T204a cemālüñi görmedüm, dünyām karañu 1 oldı, didi. Andan Ebū Bekr Ebū Ṭālibüñ elin öpdi, eyitdi: Yā seyyid-i Benī Ḥāşım atam anam 2 mālum mülküm Muḥammed yolına fidā olsun, ben añā ḳurbān olayım, maʿẕūr 3 dutğıl, sen ḥāẓır olmaduñ, senden destūr dilemedüm, Muḥammedi alıp gitdügüme 4 bañā ʿafv ḳılğıl, didi. Ebū Ṭālib eyitdi: Yā ʿAtīḳ sen dōst-ı ṣādıḳ ve yār-ı 5 muvāfıḳsın, senden şer iş gelmeye, ammā bizüm iḥtiyatumuz ayruḳ cemāʿatdandur 6 didi. Andan Rasūli aldı evine geldi, anuñ üsdine bir müddet daḫı geçdi. Rasūluñ 7 ʿumrı yigirmi yaşından aşdı, mubārek maḥasini ʿıẕār bağladı.

FASL

ZİKR-İ ZEVĀC-I ḤADĪCETÜ'L-KÜBRĀ RAŻIYA'LLĀHU ʿANHĀ

9 قَالَ عَمَّارَةُ اِبْنُ زَيْدٍ وَمُحَمَّدُ اِبْنُ اِسْمَاقَ وَاَبُو الْحَسَنِ الْبَكْرِيُّ رَحْمَةُ اللّٰهِ
عَلَيْهِمْ 10 اَجْمَعِيْنَ قَالَ حَدَّثَنَا اَبُوْ بَكْرٍ اِبْنُ مُحَمَّدِ اِبْنِ سُلَيْمَانَ الْحَبَّازُ بِبَغْدَادَ
سَنَةَ 11 سَبْعٍ وَاَرْبَعِيْنَ وَثَلٰثَمِائَةٍ . قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ اِبْنُ سُلَيْمَانَ
عَنْ مُحَمَّدِ 12 اِبْنِ الْقَاسِمِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ
Ü211b / رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عليه وسلم 13 يُحَدِّثُ بِحَدِيْثٍ بَدَوِيٍّ اَصَابَهُ وَرَوَى
S247a النَّظْرُ اِبْنِ الْحَارِثِ قَالَ قَدِمَ عَلَيْنَا 14 خَبَرٌ مِنْ اَخْبَارِ الْاِنْجِيْلِ

Nuẓar ibni Ḥāriṯ eydür: Bir gün bir ḳaç gişi Ḳureyş ulularından 15 Ḥaram işiginde ṭurmış-ıduḳ, geleci iderdük. Meger Mekke şehrine Şām naṣrānīlerinden 16 kāfile gelipdür. Bir ḳıssıs, yaʿnī naṣrānīlerden bir keşīş gelipdür, añā Mühelhel ibni Telmīd 17 dirleridi; cemīʿ-i ʿulūmda ʿālim gişi-yidi İncīl ʿilmini,
T204b Tevrāt ʿilmini yaḥşı bilürdü, Rasūluñ 1 ḥilyesinden, sıfatından, sīretinden ḥabīr er-idi, ḥalḳa daḥı ḥabar virürdi. Ol gün 2 ol Mühelhel ol cemāʿata uġradı kim Nuẓar ibni Ḥāriṯ birle Ḥaram işiginde bile ṭurmışlardı. 3 Mühelhel bularuñ ḳatına geldi. Ḳureyş ulusı Mühelhele merḥaba ḳıldılar, daḥı eyitdiler: Yā 4 ḥabīr-ı kebīr, yā ḳıssīs ḥabīr bildügüñden, oḥıduġuñdan ʿacāyıb ġarāyıb ne bildüñ ne oḥıduñ bize bir 5 ḥabar virgil, işidelüm, dididiler. Mühelhel eyitdi: Ne kim oḥıdum, bildüm daḥı bilenlerden ṣordum 6 hiç sizden ʿacab, sizüñ şehrüñüzden ʿacab, daḥı sizüñ içiñüzden ḳopısardur, 7 ʿacāyıbdan ʿacāyıb ne oḥıdum, ne işitdüm, didi. Andan Ḳureyş ulusı 8 eyit-

ne bildüm,

diler: Yā ibn-i Telmīd biz ne ʿacabuz, şehrimüz nice ʿacabdur, ya ol ʿacab kim bizüm içimüzden kopısardur, nice ʿacabdur, bize ḫabar vir, dididiler. Ruhbān 9 eyitdi: Yā Kureyş sizüñ ʿacab olduğuñuz oldur kim dün gün sanama meşġūl olmış- 10 sız, buta taparsız, andan ġā-
S247b filsiz kim yakın / yıllarda bu düzgünüñüz bozıl-ısardur, bu 11 cemʿiyyetüñüz tağıl-ısardur, yiñi dīn yiñi millet āşıkāra ol-ısardur, bu sanamlaruñuz 12 uşanısardur, sizüñ bu ḥāllardan ḫabaruñuz yoḫdur, didi; da-
Ü212a ḫı Mekke / şehri ʿacab 13 olduğı oldur kim Mekkeden bir Rasūl zuhūra gelür kim mağrıbı maşrıkı kılıç birle 14 musaḫḫar kılısardur, Kaysardan, Kisrādan tāc ve taḫt alısardur, aña gögden vaḥy 15 iniserdür, Furḳān adlu bir kitāb münzel olısardur, aña göğ firişteleri çeri 16 olalar, anuñ havāda uçan kuşlar, yirde yügüren cānavarlar emrine mutīʿ olalar, 17 cemīʿ-i vilāyetden Mekke şehri müşerref ve mükerrem vilāyet ola,
T205a didi; daḫı ʿacabuñ ʿacabı ol ẓāhır 1 olan serverdür kim yetīmlik birle ulala, fakīrlıḳ birle dirile, mālı, milki, esbābı 2 olmaya; gendünüñ ḳavmı, ḳabīlesi gendüye düşman olalar; şöyle kim gendüye ḳasd 3 ideler, sözüni red ideler; şol ḥāl birle mağrıbuñ, maşrıḳuñ seyyidi ola, anuñ buyruğına 4 dünyā sulṭānları mutīʿ ve maḥkūm olalar; anuñ bir yakını ʿammusı oğlı 5 ḳopa fārısu'l-fevāris, kılıcı kesegen, ḳolı ḳuvvatlu ola, saʿādetlü, devletlü ola, söylese 6 şalābatlu ola, çün duşmana ḳarşu ṭura ʿaẓīm heybetlü ola, bur-

hān issi, kerāmet 7 eyesi, gözüme görüni turur kim sanamlarunuzı eli birle uşadısardur, didi. Andan Kureyş sefīh- 8 leri / gülişdiler. Birinçesi Mühelheldan sordılar eyitdiler: Yā ibn-i Telmīd Yemen kāhinleri 9 dahı bunuñ bigi sözler söylerler-idi, alar cemī'i helāk oldılar, gitdiler, hele Kureyş 10 yine yirinde sağ, esen oturmışlardur, hiç bu nişānlardan bir nişān görinmedi, sen 11 dahı alardan işidilen sözleri mi yiñilersin, yohsa münzel kitāblardan mı 12 haber virürsin, didiler.

S248a

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

13 Mühelhel eydür iy kavm-ı muğaffal
Ki görmedüm cihānda sizden echel

14 Sizi aḥmak kılıpdur cehl-ile māl
Ne ḥāl içinde siz nedür bu aḥvāl

Ü212b /15 Ne evvel añladuñuz siz ne āḫır
Ne bāṭını bilürsiz siz ne ẓāhır

16 Gişinüñ añlayamazsız sözüni
Kaçan añlayasız pes gendüzüni

17 Anı kim Ḥaḳ taʿālā ulu kıldı
Eger ḥayvān-ise çün gördi bildi

T205b

1 Niçün gönlüñüzüñ gözi yumulmış
Sizi nādān ı cāhil gölü kılmış

2 Habarlar kim virürler dinlemezsiz
Nişānlar söylediler anlamazsız

3 İçiñüzden sizüñ bir er göründi
Sadaf siz, sizden ol gevher göründi

4 Diken sizsiz, gülüñüz ol kamardur
Yaradılmış kamudan mu'teberdür

5 İçüñüzde dahı anuñ bigi bir
Sülāle kopmadı tayyib ü ṭāhır

6 Emīn ü sadık u kānı' mü'eddeb
Kamu faẓl u hüner birle müretteb

7 Şecā'at pīşesi vü mu'ciz issi
Huyı hulkı latīf ü kānı issi

S248b /8 Yüzi nūrı ho gönüller güneşi
Henüz ivme ki hırha ire yaşı

9 Göresiz dünye ṭutmak iller açmak
Melikler mülki terk itmek ü kaçmak

10 Kılıcı maġrıbı maşrıkı ṭuta
Gönüller milkini hōz 'ışkı üte

11 Kopa bir dahı gendüye ola yār
Dilīr ü Fārıs ü seyf issi sālār

12 Aña inkār idenüñ boynın ura
Çü Rüstem pehlevān öñinde ṭura

13 ʿAcab sözler didüm añlar-ısañuz
Bilürsiz ger bilip ṭañlar-ısañuz

14 Eger maḥlūḳına ḳalbuñuz iy ḳavm
Biline naḳdıñuz ḳalbuñuz iy ḳavm

15 Neṣr: Andan Mühelhel ḫayrı yād ḳıldı, daḫı menziline gitdi. Kureyşüñ bir ḳaçı 16 gülüşdiler. Birinçesi gülüşenlere ḳahıdılar, eyitdiler: Siz ḫōẓ bu
Ü213a sözleri / maḥāl 17 görürsiz, illā bir gün başımuza bir ḥāl geliserdür kim cemīʿimüz sergerdān ḳalısaruz,
T206a 1 didiler, gitdiler. Līkin Mekke şehrine çav düşdi, evlerde, maḥallelerde söylendi kim 2 Şāmdan bir rāhib geldi, işbunuñ bigi sözler söyledi, işbunuñ bigi ḫabarlar virdi. 3 Ulu giçi, er ʿavrat bu sözleri söylediler. Rāvīler eydür: Mekke şehrinde bir ḫatun 4 var-ıdı, Kureyş ḫatunlarından, adı Ḫadīce ibnet-i Ḫuveyled, iki gez ere varmış-ıdı; 5 līkin ol günlerde eri yoḳ-ıdı, mālı mülki ʿazīm çoḫ-ıdı, atası Ḫuveyled diri-y-idi 6 Bir ʿammusı var-ıdı, adı Varḳa
S249a ibn-i Nūfil dirler-idi, Ḫadīce ḫatunuñ atası / birle ol ʿammusı ana bir 7 ḳarındaşlar-ıdı. Birinçe gez daḫı Varḳa ibn-i Nūfili yād eylemişüz kim ḳatı bilgülü 8 gişi idi, çoḫ ʿilm ʿohumış-ıdı, Rasūluñ ʿilminden añlar-ıdı, ḥilyesin, ṣıfatın, 9 sīretin bilürdi, Rasūli sevenlerden idi. Ammā Ḫadīce ḫatun ḳaçan kim er-

süz 10 kaldı, bir gice yaturken düş gördi, düşinde gördi kim gögden ay bedr olıp indi, koynına 11 girdi, çün uyandı, düşüni ʿammusı Varkaya söyledi. Varka eyitdi: Yā Ḫadīce 12 ya senden bir peygambar vucūda geliserdür, ya sen bir peygambar evlenisersin, didi. Ammā 13 bu düşüñi hiç kimseneye ḫabar virmegil, didi. Ḫadīce ḫatunuñ göñline bu söz eser 14 kıldı. Rasūl salla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellem kaçan yigirmi yaşına irişdi. Rasūluñ mahabbeti 15 Ḫadīce ḫatunuñ göñlinde yir eyledi; ammā ʿārife, ʿāḳıle, sāliha, seyyide idi; hiç 16 kimesneyi, gendüye rāzdaş kılmadı, göñlindegiyi kimesneye söylemedi, Rasū-
Ü213b luñ 17 sevgüsüni cānında saḫlar-ıdı /. İllā Ebū Ṭālib
T206b Fāṭıma ʿazīm dōst olmış-ıdı, 1 dāyım biribirinüñ evine gelürlerdi, otururlardı, geleci iderlerdi. Rasūluñ sözüni, 2 muʿcizini dāyım Ḫadīce ḫatun katında Fāṭıma ḫatun söyler-idi. Līkin Ḫadīce 3 ḫatun hergiz Fāṭıma ḫatuna rāz açmaz-ıdı, göñlindegi sözden söylemez-idi. Ol 4 gün kim Mühelhel Mekke şehrinde Rasū-
S249b luñ / vaṣfını ṣıfatını söyledi, ḫalḳa yine 5 ġulġula düşdi, içerüde taşrada ḫalḳuñ dilinde yine Rasūl sözi söylenür 6 oldı. Üç günden soñra Mühelhel Ḫadīce ḫatunuñ dīvārı dibinde otururdı. 7 Allāhu taʿālā ḳudratından Rasūl ḥażratı geçe dururdı, yolı ol araya uġradı kim Mühelhel oturmış-ıdı. 8 Ḫadīce ḫatun Ebū Ṭālib ḫatunı Fāṭıma birle yuḫaru ṭabaḳada otururlar-ıdı. Ṭabaḳanuñ tākası yola 9 baḫar-ıdı. Gördiler

kim seyyid'-i sādāt, hulāsa'-ı mevcūdāt, mukarrab-ı hażrat, şefī'-i 10 ümmet Muḥammed ibni 'Abdu'llāh karşudan geli turur. Mühelhel dīvār dibinde oturur. 11 Kaçan Rasūl yakın geldi, Mühelhel yirinden örü turdı, eyitdi: Merḥaban bike yā menba'ı'l 12 ḥakāyık, yā efżala'l-ḥalāyık, iy yaradılmışuñ yigi, iy āḫırat sulṭānı, dünyā begi

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

13 Gel iy sulṭān ve iy sālar u server
Cihāna gelmedi senden yig ādam

14 Ne ḫūb sūratlusın ẕī-ḫōş siretlü
Muʿazzezsin, mükerremsin, muʿaẓẓam

15 Gel iy Ādem atanuñ sen atası
Senüñ cānuñ kamu cāndan mukaddem

16 Senüñ sırruñı kim bilür ki kimsin
Seni sen bilesin va'llāhu aʿlem

17 Gel iy gönüllere nūr-u hidāyet
Yüzüñ ṣubḥı mubārek saçuñ aḫşam

T207a 1 Zihī gözsüz gişi kim sini görmez
Güneş niceydügin ne bilsün ebkem

Ü214a 2 /Zihī baḫtlu gişi ki ol hemīşe
Gice gündüz senüñle ola hem-dem

S250a /3 Tutısarsın cihānı bī-muhābā
Sañā hōz mülk olupdur āhırat hem

4 Zihī ʿızzat saʿādet ol gişiye
Kim emrüñe mutīʿ ola vü mülzem

5 Senüñ dīnüñ olısar cāvidān dīn
Senüñ hükmüñ olısar hükm-i muhkem

6 Nesr: Andan Mühelhel Rasūli karşuladı, medh itdi, duʿā kıldı. Rasūl tebessüm 7 eyledi, gülümsünü geçdi. Andan Fātıma Hadīce birle çartak penceresinden Mühelhelüñ Rasūle duʿāsın, 8 temellu kın diñlerler-idi. Hadīce hatun yuharudan gözedür-idi, Mühelhel ne söyledügi, Rasūli nice ögdügin işidür-idi. Çün Rasūl yolına gitti, Mühelhel yalunuz kaldı. Andan Hadīce 9 hatun yuharudan çağırdı, eyitdi: Yā nasrānī ol gelüp katuñdan geçen yüzi 10 münevver ne gişidür, kimdür, didi. Mühelhel yine Rasūluñ medhine başladı, eyitdi: 11 Āhır zamān peyġambarı, hātimü'r-Rusul budur, didi. Hadīce hatun eyitdi: Yā kıssīs 12 neden bilürsin kim bu ulu peyġambar olısardur, didi. Mühelhel eyitdi: Ne kim bizden ilerü 13 peyġambarlar gelipdür, kitāblarında nişānlar yazılıpdur, cemīʿi bu habībüñ zātında mevcūddur, 14 didi. Zihī saʿādet anuñ kim bu nebīnüñ kavlına inana, zihī şakāvet issi ol gişi 15 kim bunuñ kavlına muhālif ola, didi. Andan Mühelhel dahı gitdi. Hadīce hatunuñ 16 gönlinde Rasūluñ muhabbeti dahı ziyāde oldı; velīkin sabr kılurdı, tā kim göre, serencām 17 neye

encām olur.

FASL

S250b T207b /Bir gün Mekke şehrinde katı kızlık oldı. 1 Halā yık açlıkdan katı buñaldılar. Kureyş dirildiler, Haram içinde cemʿ olıp oturdılar, geçmiş kavmdan söz 2 açdılar, söyleşürler. Mużar ibni'l-Hāriṣ eydür: Geçmiş gişilerüñ gelecisin terk idüñ, şimdigi 3 kavmuñ sözüni şöyleşüñüz, didi. Eyitdiler: Şimdigi kavmuñ ne sözi var kim söyleyelüm, 4 didiler. Mużar eyitdi: Ben bu gice bir ʿacab düş gördüm, size anı ḫabar vireyim, didi. 5 Eyitdiler: Söyle işidelüm, didiler. Mużar eydür: Düşüm içinde gördüm kim Kaʿbeniñ sakfı yarılur, 6 Kaʿbe içinden bir nūr çıkar, gög yüzinde turur. Andan soñra ol nūr iki pāra olur. 7 Yarısı gög yüzinde turur. Yarısı varur, Mekke ḫatunlarından bir ḫatuniñ etegine konar. 8 Ol ḫatun etegini silker. Ol nūr silkinür bir yigit olur. Görürem ol yigit Muḥammed ibni 9 ʿAbdu'llahdur. Hiç buniñ bigi ʿacab düş, kimesne görmiş degüldür, didiler. Kureyş ulusları, eyitdiler: 10 Ol ḫatūnı bilür misin ki kimdür, didiler. Mużar eyitdi: Bilürem Ḫadīce ibnet-ü Ḫuveyleddür, didi. 11 Ebū Cehl eyitdi: Yalan söylersin bu yalan düşdür didi. Mużar and içdi, Ebū Leheb eyitdi: 12 Eger bu düş girçek olursa Muḥammediñ mertebesi yükselür, menzileti ulu olur, didi. Andan 13 sefer yarağın söyleşdiler,

eyitdiler: Kızlık yavlak cānumuza kār eyledi, ayruk çāremüz kalmadı, 14 cemī'imüz yarak kılalum, Şām vilāyetine 'azm idelüm, didiler. Şehr içinde münādī
S251a kıldılar kim Şām / 15 seferine yarah kılalar, şehre çav düşdi. Her bir gişi gendü yarağına meşgūl oldı. Ebū Tālib 16 dahı gendü evine geldi, yarağın eyledi, yüklerin bağladı. Rasūl hażratı taşradan 17 eve geldi, gördi 'ammusı Ebū Tālib sefer yarağın kılur, yük-
T208a lerin düzer. Rasūl eyitdi: 1 Yā 'ammū ne yarah kılursın, kancaru gidersin, didi. Ebū Tālib eyitdi: Kureyş birle Şām seferin 2 kıluram, didi. Rasūl eyitdi: Yā 'ammū senüñ 'adetüñ yoğ-ıdı kim sen sefere vara-y-ıduñ, 3 şimdi nite oldı kim sefer arzularsın, didi. Ebū Tālib eyitdi: Yā habībī ve yā kurrat-u 4 'aynī ilerü zamānda mālum, tavarum var-ıdı, ata sağlığında çok ni'met cem' 5 kılmış-ıdum; ammā atam ölelden berü külfet 'ayāl, kızlık ve ululık zahmatı beni yohsūl, 6 eyledi; ayruk çārem kalmadı, maslahat anı gördüm kim ben dahı el ve ayağ uram 7 kim hareketde berekāt vardur dimişlerdür, didi. Rasūl eyitdi: Yā 'ammī ben dahı senüñ-ile bile 8 varayım; zīrā sen pīr olduñ gücüñ kuvvatuñ kalmamışdur, didi; benüm yigitlügüm, 9 gücüm, kuvvatum vaktıdur, sañā yarı kılmağa seferde senüñ birle bile olayım, didi. Ebū 10 Tālib eyitdi: Yā seyyidī senüñ şefkatuñdan yüz biñ anca gelür ki dirsin;[11] illā benüm re's-i mālum azdur, sen bile olıcak sañā dahı ol māldan menfa'at olsa 12 gerek-

dür, bunda iki gişi fāyide göresi sermāye yohdur, di-
S251b di. Andan Fāṭıma ḫatun 13 Esed kızı / Ebū Ṭālib ḫatu-
nı eyitdi: Yā Ebā Ṭālib size bir nesne añdurayım gö-
rüñüz, 14 maṣlaḥat mıdur, yohsa degil midür, didi.
Andan Ebū Ṭālib eyitdi: Yā Ümm-i Ṭālib söyle, ne 15
söylersin görelüm, didi. Andan Fāṭıma ḫatun eyitdi:
Ḫuveylid kızı Ḫadīce 16 ḫatunı ögdi, eyitdi: Bilür-
siz kim anuñ mālı ve genci bī-ḥadd ve bī-ḳıyāsdur,
17 kimesne anuñ mālınuñ ḥaddini, ḥaṣrını bilmez, hem
T208b gendü dahı kerīme, saḥıyya ḫatundur; 1 niçe gişiler
anuñ mālı sebebinden ġanī olmışdur, kimincesi Mekke
ehlinüñ ol ḫatundan 2 re's-i māl alurlar, anuñ birle
ortaḳ olurlar, kimince añа ücrete yaraşurlar; ucı
ḳutlu 3 ḫatundur, nefsi ṭohdur, ḫalāyıḳa ḫayr eyle-
megi sever, hem gendü hem ḳulı Meysere 4 kim mālınuñ
muʿtemedidür, ikisi dahı veledüm Muḥammedi severler;
niçe kim ben Ḫadīce 5 ḫatunuñ evine varuram, dāyım
seyyidüm Muḥammedi ṣorarlar kim, Muḥammed ibni ʿAb-
du'llāh 6 nitedür, sıḥḥatı ve selāmatlıġı nicedür,
ol bizüm vilāyetimüzüñ saʿādeti, devleti 7 bereketi-
dür; andan Meysere ḥāżır olsa, ilerü gelür, ṣorar
kim seyyidimüz Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh 8 ḥālı, aḥ-
vālı nicedür, şimdi ol yigit oldı, güçlü, kuvvatlu,
yolı uġurlu, ḳadamı ḳutlu, ṣabāḥı 9 mubārek, niçün
bir işe meşġūl olmaz, bir ḳazanç eylemez, yol yüri-
S252a mek, ticāret itmek 10 ābā / vü ecdād-ı pīşeleridür,
didi. Fāṭıma ḫatun eydür: Meysere baña dāyım bunuñ

11 bigi geleciler söyler, didi. Andan Ebū Ṭālibe bu sözler hōş geldi, eyitdi: Yā ibnet-i 12 Esed, yā ümm-ü Ṭālib taḳsır ḳılmaduñ, yaḫşı söz söyledüñ, ḳutlu ḳapu añdurduñ, didi.

ŞİʿR

bahr-ı remel fāʿılātün fāʿılātün fāʿılün

13 Yaḫşı gişi añdurı virdüñ baña
Hōş ḫabardur āferīn gelsün saña

14 Çoḳ gişinüñ mālı rızḳı var durur
İlla gendü yaramaz ebter durur

15 Gendüzine ḫayrı yoḳdur mālınuñ
Żabṭı yoḳdur ḥālınuñ aḥvālınuñ

16 Ayruġa ne ḫayr ide ol şōm gişi
İki cihānda daḫı maḥrūm gişi

17 Māl aña hōş yaraşur kim ḫayr ide
Gendü aḥvālını gendü seyr ide

T209a 1 Fikr ide mülki vü mālı olduġın
Oġlı ḳızı mālı kime ḳalduġın

2 Gördi gendü ayruġuñ n'oldı ḥalın
Körligine nice yidiler malın

3 ʿİbret al iy ʿāḳıl u dānā gişi
Kim cihānuñ ol durur āḫır işi

4 İlla ʿāḳıllar ʿacab söz söyledi
Mālı cāhı ʿilmi ḫōş şerḥ eyledi

5 Erligi ol üçe yoldaş ḳıldılar
İlla ʿilmi ḳamuya baş ḳıldılar

6 Eytdiler bunlar ṣuya beñzer ṣuya
Her kim erdür maʿni sözlerden ṭuya

7 Bir gişi ṣu-y-ıla ṣuvarsa yiri
Bir niçe günden sen ol yirde yüri

8 Gör niçe dürlü nebāt bitmiş durur
Ṣanmaṣun yir toḫmı unıtmış durur

9 Yirlerüñ cevherlüsinde cān biter
Yaʿni süsen sünbül ü reyḥān biter

S252b /10 Ḳut olur ḥayvāna vü insāna hem
Ḳuvvat olur ol nebātlar cāna hem

11 Yine ol ṭoprak ki gevhersüz ṭurur
Nice ṣu içer-ise ṣusuz durur

12 İçdügi ṣudan daḫı diken biter
Aṣṣısı yoḳ ele ayaġa batar

13 Ṣu hemen bir ṣu yürir bōstānlara
Arġ olıban aḫdı gülistānlara

14 Yir yüzinde niçe dürlü ṭoḫm eker
Nār ekşi ṭatlu bir ṣudan biter

15 Serv ağacı vü benefşe nesteren
Bir sudan ol pāzişāhdur gösteren

16 ʿİlmi dahı çok gişi tahsīl ider
Gendüzin halk üstine tafżīl ider

17 Cisminüñ ger cevheri kāmil durur
ʿİlm-ile ol hōş gişi ʿāmil durur

T209b 1 Cismi eger şūr-ise cevheri yok
Hōş sadafdur illa kim gevheri yok

2 ʿİlmi cehl olur niçe kim cehd ider
ʿUmrı żāyıʿ gidicek cāhil gider

3 Çün ki cāh u saltanat kāmil olur
Bir ere kim ululuk hāsıl olur

4 Gevheri arı olursa ol erüñ
Dāyım aydınlıkdur işi gevherüñ

5 ʿAdl ider zālimlerüñ boynın urur
Dīn içün kāfirlere karşu turur

6 Yoğ eger aslı habīs ü şōm-ısa
Zālim olur ne kadar mazlūm-ısa

7 Māl dahı su bigidür iy ahı
Gevheri arı gişi olur sahı

8 Tatlu ağac-ısa māl suyın içer
Halk anuñ bahşışlarından hōş geçer

9 İlla aṣlı necse ḳaçan māl dege
Nirde olsa yüriye özin öge

S253a /10 Gevheri yoḳ gişi ḳaçan bay olur
Mümsik ü muʿcib soñ işi vay olur

11 Erligi daḫı iki şerḥ itdiler
Ol erenler kim söz idip gitdiler

12 Biri ol kim yaḫşı dirliklü ola
Dīn yolında ḳatı erliklü ola

13 Aṣlı arı dīne ṣarf ide gücin
Ẓālim ü kāfirden alur ol öcin

14 Aṣlı yoḳ güçlü hemīşe yol keser
Boġa bigi güçlüdür ḫalḳı süser

15 Miskini mazlūmı döger er midür?
Degme taşuñ adı ya gevher midür?

16 Kör bu dördinden senüñle var mıdur?
Daḫı saña aṣlı cevher yār mıdur?

17 Yoḫsa ol bir ayru ṣınfuñ yārısın
Yüri kim sen ādamīlar ḫōrısın

T210a 1 Neṣr: Andan Ebū Ṭālib Fāṭıma ḫatuna taḥsīn ḳıldı, eyitdi: Beni yaḫşı işe 2 ḳulavuzladuñ, didi. Andan Ebū Ṭālib Rasūl ḥażratına eyitdi: Yā ḥabībī, yā Muḥammed Fāṭıma 3 ḫatunuñ sözüni işitdüñ mi kim ne ḫabar virür; ne cevāb virürsin, ne maṣlaḥat görürsin, 4 di-

di. Rasūl baş götürdi, ʿammusı Ebū Ṭālibe bakdı, eyitdi: Neʿam, yā ʿammī beni aña kulavuzlañuz, ol ḫatun birle beni barışduruñuz, ben 5 aña rāżī(y)am, didi kim kulı Meysere birle bile yüriyem, ticāret ögrenem, didi. Andan Ebū 6 Ṭālib sevindi, irteye degin ṣabr eyledi; çün irte oldı, Fāṭıma ḫatunı Ḫadīce 7 ḫatun evine viribidi, eyitdi: Evvel sen varġıl, ḫabar iletgil,

S253b didi. Fāṭıma 8 Ḫadīce(y)i göre / evine geldi, Rasūluñ geldügin muştıladı. Ḫadīce ʿazīm sevindi, 9 ḫaşama, ḫadama buyurdı, menzili arāyiş kıldılar. Andan Ebū Ṭālib Rasūli aldı Ḫadīce 10 evine geldi. Ḫādimeler karşu geldiler, işik açdılar. Destūr oldı, Ebū Ṭālib 11 Rasūl birle içerü girdiler, ṣuffanuñ ṣadrında geçdiler, oturdılar. Ḫadīce ḫatun 12 evīdür, ne şerḥ ideler kim anda olmaya. Andan ol seyyide, setīre ardından Ebū 13 Ṭālibe selām virdi, merḥabā kıldı, eyitdi: Ehlen ve sehlen ve merḥaban yā seyyid-i Ḥaram, yā kāżīyı ümem 14 ḫōş geldüñüz, menzili müşerref kılduñuz, ḫassa bileñce geldi, ol bedr-i münīr 15 ol şems-i müstenīr, ḥumāyūn ṭalʿatlu, ezeli saʿādetlü, firişte ṣūratlu, enbiyā sīretlü 16 gönli yaḫtulu, ebedi baḫtulu, ibn-i aḫīke Muḥammedü'l-emīn eṣ-ṣādıḳ.

ŞİʿR

mefʿūlü fāʿılātün mefāʿīlü fāʿılün

Cān yolına fidā kılur-ısam ḥaḳīr ola
Ben görmedüm beşer kim güneşden münīr ola

T210b 1 Hüsn ü melāḥat-ıla cihān bayıdur bu gün
Kim Mıṣr Yūsufı bu ġanīden faḳīr ola

2 Bāña Mühelhel eyitdiidi bu ḥabīb içün
Kim dünyede gerek bu Beşīr ü Nezīr ola

3 Şöyle ulu ola kim cihānı ṭuta ḳamu
Kim bir kemīne ḳulı ḳamudan kebīr ola

4 Ḫulḳı ʿaẓīm ḳalbi selīm gendüzi kelīm
İllā ki ḥükm ü heybet-ile mülki-gīr ola

5 Bir ʿammusınuñ oġlı gerek bir fetā ḳopa
Kim baş u cān oynamaḳa gey dilīr ola

6 Hem gendüye vaṣī ve vefī vü velī ṭurur
Hem ʿaḳl u ʿilm-ile gerek aña vezīr ola

7 Maġrıbı maşrıḳı ṭuta dīni (vü) mezhebi
Kimde ki devlet olsa bu işden ḫabīr ola

S254a /8 Muştılañ ol gişiye ki ancılayın ḥabīb
Mālına maḥrem işine daḫı müşīr ola

9 Nesr: Andan ṭaʿām getürdiler, yidiler, ṭaʿāmdan soñra şekerī şerbet getürdiler, 10 içürdiler. Andan yine Ḫadīce ḫatun ʿöẕr diledi, eyitdi: Maʿẕūr ṭutuñ ḫabarsuz idüm; 11 ammā ḥācat, ḫıẕmat nedür eyidiñüz anı yirine getüreyim, didi. Andan Ebū Ṭālib baş götürdi, eyitdi: Yā ibnet-i 12 aḫı, yā seyyide, yā Ḫadīce sen bilürsin, ḳarındaşum oġlınuñ diyānetin, emānetin, sı-

yānetin, ṣabrın, ḳanā'atın, şecā'atın, 13 gücin, ḳuvvatın, ṣabāḥı mubārekligin, uġrı ḫayrlığın siz daḫı bilürsiz, cemī'-i ehl-i Mekke daḫı 14 bilürler; ammā işitdüm kim yaḫın günlerde Şām vilāyetine Meysere birle ḳumāş göndürürsiz; 15 zīrā çoḫ gişileri Yemene 'Iraḳa, Şāma, Mıṣra, māl virürsin, ticarete gönderürsin, varurlar 16 senüñ ucuñdan ni'met issi olurlar; diler kim Muḥammed daḫı senüñ icāretüñde ola, bu 17 seferde senüñ ḳuluñ Meysere birle bile ola, didi. Ha-

T211a dīce ḫatun eyitdi: Yā 'ammī, 1 yā Ebū Ṭālib ḳatı maṣlaḥat söz söyledüñ, vācibinde ḥareket eyledüñ, benüm daḫı niçe 2 nevbet ögümden geçdi kim seyyid-i Benī Kureyş Muḥammed ibni 'Abdu'llah yigit oldı ulaldı, niçün 3 bir işe meşġūl olmaz, ma'īşet sebebi içün yola yürimez, ticāret ḳılmaz, dir-idüm; yine 4 yaḳın günlerde göñlüme düşdi kim bu nevbet Şāma māl çoḳluḳ viribirem,

S254b baña bir emīn 5 gişi daḫı gerekdür; līkin / Kureyş içinde Muḥammedden emīn kimesne yoḫdur, dilerdüm senüñ 6 ḳatuña gişi viribiyedüm, Muḥammedi senden dileye-y-idüm, yine senüñ ululuġuñdan utandum, Muḥammedüñ 7 heybetinden ḳorḫdum, yine epsem oldum; çün siz bu işi eyle maṣlaḥat gördüñüz kim Muḥammed sefer eyleye, ticāret ide, bismi'llahi; Meysere(y)i 8 Yemene viribidüm daḫı ḳumāş getürmege, hem Yemen tācirlarına daḫı ḫabar vire kim ben Şām 9 vilāyetine kārvān gönderürem tā kim olar daḫı gendü yaraḫların ḳılalar, geleler, sen daḫı 10 yaraḫ ḳıla turġıl, daḫı ḳavlumuz bu olsun kim her gişi

kim icārete dutaram, iki yük 11 kumāşuñ assısın ol gişiye ücret virürem, re's-i māl benüm ola assısı ol gişinüñ 12 ola; ammā Muhammede üç deve yüki kumaşun assısını virürem, iki başdan dahı ya'nī 13 varış geliş ne kim assı iderse anuñ olsun, sermāyesi benüm olsun; eger şöyle kim bizüm 14 biribirimüze uğraşduğumuz mubārek olursa, ikinci nevbetde biş yük kumāşuñ assısın virem, didi. 15 Andan Ebū Tālib du'ā kıldı, Rasūluñ elin aldı, örü turdılar hurmat-ıla 'ızzat-ıla yine taşra 16 çıkdılar. Rasūl Ebū Tālibden ayrıldı, Ka'beye vardı, tavāf kılmağ-ıçun, gördi Kureyş 17 uluları Haram içinde oturmışlar geleci iderler. Ol oğlancuklar kim Rasūl vu-
T211b cūda geldügi 1 yıl olar dahı vucūda gelmiş-idi, Rasūl birle ülalmışlar-ıdı, her biri yigitler olmışlar-ıdı. 2 Alardan bir kaçı Haram içinde seyyidler-ile bile
S255a oturmışlar-ıdı. Ammā alardan birinçesi / 3 sefīh kopdılar, Rasūli sevmezler-idi. Birisi Ebū Cehl-idi, Übeye ibni Halaf ve Ümeyye ibni Halaf, 4 Nebiyye ibni Hıccāc, karındaşı Münebbih, Nuzar ibni Hāriş dahı bunlaruñ emsāli. Olar-ıdı kim 5 Rasūlden ne dürlü kerāmet kim zāhır olsa bular teshīr iderler-idi, cāzūlukdur, 6 dirler-idi, gördiler kim hażratı Rasūl geldi, Ka'beyi tavāf ider, üstinde bir 7 sehel ton vardur, başında dahı 'ımāmesi sehel 'ımāmedür. Çün Ebū Cehl 8 Rasūluñ başına, egnine, ayağına bahdı, gördi kim yohsullık tonın geymişdür, 9 'ucb eyledi, tekebbürlik göñline toldı; zīrā ton görürdi, dīn görmezdi, 10 zāhır-bīn

idi, bāṭın-bīn degüldi. Allāhu taʿālānuñ dilegi eyle oldı kim Ebū Cehl 11 ve Ebū Leheb daḫı bir ḳaç alaruñ emsāli Rasūli görmezler-idi, ne ẓāhırını, ne bāṭınını, ne 12 evvelini ne āḫırını. Evvel ḳulaġları maḥcūb-ıdı, ne ḳadar kim Rasūli aḫbārlar, ruhbānlar 13 ʿıbārāt birle ögerler-idi, vaṣfını ṣıfatını eydürler-idi, olaruñ ḳulaġından içerü 14 girmez-idi. Nice kim Rasūl ḥikmet sözlerini söyler-idi, alar işitmezler-idi, añlayamazlar-ıdı. 15 Gözleri maḥcūb-ıdı, Rasūluñ mubārek cemālini, kemālini ḫūb ṣūratını, maḥbūb sīretini 16 görmezler-idi, gönüllerine, gözlerine, ḳulaklarına ḫatem urulmış-ıdı. Çün Rasūl ṭavāfı tamām 17 ḳıldı, yine döndi, ol yoldan geldi, geçer kim Ḫadīce ḫatunuñ işigine
T212a S255b uġrar. 1 / Cuhūdlar ʿālimlerinden bir bilgülü gişi Ḫadīce işiginde oturmış-ıdı. Ḫadīce 2 ḫatun yuḫaru ṭabaḳa üstünde oturupdur, gördi kim yine Rasūluñ ḳoḫusı geldi, 3 aşaġa baḫdı, gördi Rasūli Ḥaram ṭarafından geli ṭurur. Ol ḫabīr yirinden ṭurı 4 geldi, ilerü yüridi, Rasūlden su'āl ḳıldı, eyitdi: İy aydan arı ve iy güneşden bellü kimdensin, ne ḳabiledensin, didi. Rasūl eyitdi: Ben Benī Hāşımdan, Benī ʿAbdu'l-muṭṭalibden Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh ibni ʿAbdu'l-muṭṭalibem, didi. Ḫabīr eyitdi: 7 Atañ ʿAbdu'llāh ne oldı, didi. Rasūl eyitdi: Daḫı ben vucūda gelmedin atam dünyādan 8 naḳl eyledi. Yahūdi eyitdi: Seni ṭoġuranuñ ne oldı, didi. Rasūl eyitdi: Ben yidi yaş-ıla 9 sekiz yaş arasında idüm kim anam vefāt ḳıldı. Daḫı

rivāyet idüp ṭururlar kim, Rasūl 10 anasından vucūda gelicek dört aydan soñra anası vefāt ḳıldı. Pes Rasūl 11 atadan ve anadan yetīm ḳaldı. Andan ḫabīr yahūdi eyitdi: Yā Muḥammed sen yetīm ḳalıcaḳ 12 seni kim bisledi, didi. Rasūl eyitdi: Ceddüm ʿAbdu'l-muṭṭalib bisledi. Yahūdi eyitdi: 13 Ceddüñ ʿAbdu'l-muṭṭalibden soñra sañā kim kāfil oldı, saḫladı, didi. Rasūl eyitdi: 14 ʿAmmum Ebū Ṭālib ḳatında ulaldum, didi. Yahūdi eyitdi: Benüm bir nişānum daḫı ḳaldı, 15 anı daḫı dilerem kim görem didi; tā kim yaḳīnum dürüst ola, didi. Rasūl
S256a eyitdi: İstedügüñ 16 nişān ne nişāndur, didi. / Ḫabīr eyitdi: Tevrat içinde, senüñ ṣıfatuñı nişānlaruñı oḫımışam 17 bilmişem, gerek kim senüñ iki kitfüñ aralığında bir nübüvvet ḫatemi ola, yaʿnī iki ṭalısınuñ arasında nübüvvet mühri vardur, eger ol nişān yirinde
T212b ise 1 ḥaḳīḳat ḫātım-ı rusul sensin, didi. Andan Rasūl arḫasını açdı. Yahūdi gördi kim 2 kitfüñ arasında bir mühür kim nūrı gözleri ḳamaşdurur. Ḳaçan kim Ḫabīr ol nübüvvet ḫatmını 3 gördi, daḫı Rasūluñ ayağına düşdi, eyitdi: Yā Muḥammed yaḳīnum dürüst oldı kim sen Ḥaḳ taʿālānuñ 4 ulu peyġambarısın, ol nişānlar kim münzeli kitāblarda gelipdür, cemīʿi 5 senüñ zātuñda ṣıfatuñda mevcūddur; yā Muḥammed sen ḳırḳ yaşuñdan soñra daʿvet 6 idisersin, ḫalḳı dīnüñe ḳılavuzlayısarsın; imdi ben ne bileyüm, ol zamāna degin 7 diri olam mı, ya ecelüm yitişe ölem mi, ben şimdiden īmān götürürem musulmān oluram, 8 didi. Daḫı barmaḫ götürdi, īmān getürdi, eyitdi: Yā Muḥammed ne kim senden ileri en-

biyā 9 geldi, dahı anlara ümmet olan halayık cemī'i saña īmān getürmeyince dīnleri dürüst 10 olmadı, dahı senden soñra her kim saña ıkrār kılmaya dīni dürüst olası 11 degüldür. أَقْرَرْتُ وَآمَنْتُ بِوَحْدَانِيَّةِ اللهِ تَعَالَى وَبِرِسَالَتِكَ وَنُبُوَّتِكَ يَا مُحَمَّدُ

12 Andan Rasūluñ elin ayağın öpdi, vidā' eyledi. Hadīce hatun yuharu pencereden 13 Rasūl birle habīrı görürdi, munāzaralarını işidürdi. Andan Rasūl geçdi,

S256b / Ebū Tālib 14 evine gitdi. Hadīce hatun ol habrı yuharu ohıdı. Habr Hadīce hatun katına 15 girdi, oturdı. Seyyide yahūdiden sordı eyitdi: Yā habr-ı kebīr kimüñ birle söyleşürdüñ? 16 Habr eyitdi: Anuñ birle kim cemī'-i yaradılmışuñ yigidür, āhırat sultānı, dünyā begidür, ol 17 Rasūl kim Mekkīdür, Medenīdür, ümmīdür, 'arabīdür, adı Muhammed ibni 'Abdu'llāhdur, didi;

T213a 1 hātem-i rusul kamu peygambarlaruñ seyyidi, imāmı bu olısardur, didi; ne bahtulu ol 2 gişi kim anuñ dīnine gire, kavlını tuta; zihī şakī ol gişi kim, aña muhālefet ide, ahıratını 3 dünyaya sata. Andan ol habr secde'-i şükür kıldı, dahı aşağa indi, gitdi. Hadīce 4 hatunuñ 'ışkı bir iken biñ oldı, Rasūluñ muhabbeti içi taşı toldı. Ol hāl 5 üzere bir müddet dahı geçdi. Meysere Yemen'den geldi. Hadīce hatun bir gün Meysere(y)i 6 ilerü ohudı; eyitdi: Yā Meysere saña bir vasıyyetüm vardur, dilerem kim ol vasıyyetümi 7 yirine getüresin, didi. Meysere eyitdi: Yā mevletī ben senüñ kuluñam sen benüm seyyidemsin, 8 sen ne kim emr idesin

emrüñe mutīʿam, hükmüñe mahkūm, ne buyurursın eyit, işideyim, 9 didi. Ḥadīce ḫatun eyitdi: Yā Meysere Muhammed ibni ʿAbdu'llāh nice ḫāllu yigit 10 ḳopdı, ne sīret birle ulaldı, hiç bilür misin, didi. Meysere eydür: Yā Seyyide Muḥammed ll ibni ʿAbdu'llāh bir gişidür kim Ḥıcāz toprağında anuñ bigi beşer yaradılma-
S257a dı, / belkim 12 cemīʿ-i dünyāda ancılayın vucūd vucūda gelmedi; evvel ol kim ṣāḥıb-edeb, ṣāḥıb-ḥayādur, 13 ṣāḥıb-ḥaseb, ṣāḥıb-nesebdür, aslı ulu, ḳavmı ḥurmatlu, gendü ḳavmı ortasında 14 ḥurmatlu, giçicükden ʿibādet ve tāʿat issi, ṣabr ve ḳanāʿat issi, dōst ve duşman 15 içinde arı dirliklü dirildi, ḫalḳ içinde emānet ve diyānet birle bilindi, yüzü 16 ḳutlu, sözi tatlu, ḳolu ḳuvvatlu, tāliʿi saʿādetlü, ulu himmetlü, ḳatı heybetlü, ʿazīm 17 ṣalābatlu, Ḳureyş içinde adı emīn ve ṣādıḳdur, duʿāsı ḳabūl, daʿveti müstecābdur,
T213b 1 Ḥaḳ taʿālā ḥażratında ḥācatı revā olmış ḳuldur, didi. Andan Meysere eyiddi: Yā mevlātī 2 daḫı Mekke şehrinde anuñ alnı bigi münevver, yüzi bigi müzehher, cismi ṣaḥīḥ, vechi melīḥ, dili faṣīḥ 3 bir anuñ bigi daḫı kimse ḳopmış mıdur, didi.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

4 Henüz iy Seyyide ben bildügümdür
Bu şerḥ u bu beyāndan daḫı artuḳ

5 Dilersin kim bilesin kimdür Aḥmed
Anı kim bilür andan daḫı artuḳ

6 Sen ol cānsın ki cānı sen bilürsin
Canı kim bile cāndan daḫı artuḳ

7 Ṣadaf dürrüñ ne bilsün ḳıymatını
Nite kim laʿl ü kāndan daḫı artuḳ

8 Didiler anuñ-ıçun kim cihānı
Kılısardur cihāndan daḫı artuḳ

9 Neṣr: Çün Ḫadīce ḫatun gördi kim Meysere Rasūluñ muḥıbbı ʿāçıḳıdur, ṣādıḳı- 10 dur; andan göñlündegi rā-
S257b zı aşdı, eyitdi: Yā Meysere, / Ebū Ṭālib Muḥammedi aldı, benüm ḳatuma 11 geldi, sefere senüñ birle bile göndürürem, didi; sāña vaṣıyyetüm oldur kim Muḥammed ibni 12 ʿAbdu'llāhı senüñ üstüñe ḥākim bilesiñ, sen seni āña muṭīʿ ve maḥkūm ḳılasın, 13 anuñ emrinden tecāvüz itmeyesin, eger cemīʿ-i mālumı, gendümi telef ḳılursa tağayyur olmayasın, 14 niçün şöyle ḳılduñ dimeyesin, yüzine ḳatı söylemeyesin, cemīʿ-i işlerüñi āña 15 meşveret ḳılup işleyesin, didi. Çün Meysere bu sözleri Ḫadīce ḫatundan 16 diñledi, ol yolında ṭoğrı er, ol aṣlı ṣāfī gevher düşdi, yir öpdi secde'-i şükür ḳıldı, 17 eyitdi: Ya mevlātī sen sevindürdüñ beni, Ḥaḳ taʿālā göñlüñ
T214a içindegi murāduñ birle 1 sevindürsin seni, didi; ne saʿādet ḫabar idi kim bāña virdüñ, daḫı beni sevindürdüñ, 2 didi; inşā'allāh kim anuñ bigi deprenem kim sen

dahı hoşnūd olasın, didi; ol iki 3 cihān seyyidi dahı hoşnūd ola, didi. Andan Hadīce hatun eyitdi: Yā Meysere yüri, imdi 4 yarağuñ eyle, yoldaşlaruñı görgil, sefer ʿazmın eylegil, didi. Andan Meysere eyitdi: 5 Yā mevlātī Muhammed ibni ʿAbdu'llāha ücret ne kavl eyledüñ, didi. Hadīce üç deve yükinüñ 6 aşsısını kavl eyledüm, didi. Meysere eyitdi: Azdur dört yük olsun, didi, dahı 7 gendüye binmege bir yahşı nāka gerekdür, didi. Hadīce hatun eyitdi: Ol gerek 8 yarağın sen bilgil,
S258a didi. Andan Meysere gendü işine yüki / maslahatına meşgūl oldı.

9 FASL

Ebu'l-Hasan eydür, rahımahu'llāh, Muhammed ibni İshākdan rivāyet eydür: 10 Bir gün Ebū Cehl, laʿnatu'llāh, Kureyş sefīhleri birle turmışlar-ıdı, gördiler kim Rasūl Hażratı ll Kaʿbe(y)i tavāf eylemege geldi, bir gönlek geyipdür, gönlek içinde bir Yemenī futā ızār 12 dutıpdur, başında dahı bir sehel ʿımāme vardur. Pes Ebū Cehl anı gördi, dahı ol bilesindegi 13 kavma görsetdi, eyitdi: Yā kavm Muhammed ibni ʿAbdu'llāhuñ hālına bahuñuz kim geyesi tonı yoh,

14 yatası yiri yohdur, bir evi yohdur kim içinde setr ola, ʿavrat hōz kandan, oğul kız hōz 15 kandan, ev barh nirde bulsun, çün bir akçaya kuvvatı yitmez, bir etmek kazanmak elinden gelmez, 16 ʿumru şöyle yoh-

sulluk birle geçiserdür; zīrā çün ulaldı yetīm, uş dirülür miskīnlik 17 birle, ne ʿīş ne maʿāş, ne māl ve ne niʿmet, ʿacab bunuñ hālı ve aḥvālı nice olısardur, di-

T214b di. 1 Andan Rasūl ṭavāfı tamām eyledi, ṭavāfdan soñra Ebū Cehl Rasūle çağırdı, eyitdi: Ya Muḥammed 2 berü baña yaḫın gelgil, didi. Rasūl Ebū Cehlüñ ḳatına geldi. Ebū Cehl eyitdi: Yā Muḥammed 3 niçün bir iş ucın dutmazsın, bir pīşe ögrenip gendüzüñe sanāʿat itmezsin kim anuñ 4 birle maʿīşetüñ ḥāsıl idesin, dirli-

S258b güñ / sebebi-çün, gendü rızkuñ ṭalebi-çün bir işe 5 meşġūl olġıl, didi; ḳazanç itmeg-içün bir sanʿat ögrengil, didi. Rasūl eyitdi: Neʿam yā Ebe' 6 l-Ḥakem ben daḫı ol tedbīrde(y)em, ol fikirde dururam, didi; daḫı Ebū Cehl ḳatında 7 çoḳ ṭurmadı, sözüni az itdi de yine Rasūl döndi, gendü işine gitdi. Ḳaçan kim Benī Ḳureyş Meysere 8 Yemenden geldügini bildiler, Mekke uluları Şām seferinüñ yarağın ḳıldılar. Meger Ḫadīce 9 ḫatunuñ ḳullukcıları dilinden söz ṭaşra düşdi. Ḳureyş içinde ḫabar söylendi kim 10 Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh Ḥuveyled ḳızı Ḫadīce ḫatuna yaraşmış, ücrete girmiş, Meysere 11 birle gider, didiler. Mekke ehliniñ kimincesi bu söze inandılar, kimincesi bu söze inanmazuz, 12 didiler; Meysere ḳatına gişi viribidiler, Meysereden bu sözi sordılar, çün gerçegidügini 13 bildiler, ḥaḳīḳat Rasūl bile gitdügüni añladılar. Ḳureyş uluları bu işüñ fikrine 14 düşdiler, ḳatı tañladılar, eyitdiler kim zihī ʿacab kim Muḥammed ibni

ʿAbdu'llāh böyle ʿazīz, 15 Muḥterem iken nite ḳavmı
añа rāżī olalar kim ol bir ṭul ʿavratuñ ecīri ola,
ol 16 gişinüñ kim Kureyş ulularından yuḫaru yiri ola,
daḫı ol vara kārvān ehlinüñ ḳullukcısı, 17 ḥakīrı
S259a ola,/zihī ʿacab işdür, dідiler. Andan Ebū Cehel eyit-
T215a di: Yaḳīn bilüñüz kim Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh 1 Ḫa-
dīce ḫatunı evleniserdür, biribirini ḥalāllıġa alı-
sardur, didi. Ulular eyitdiler: Hey 2 Ebe'l-Ḫakem
sen delü misin, ʿaḳluñ ḳancaru vardı, dідiler; Ḫadī-
ce(y)i seyyidler re'is- 3 ler dilediler, bizüm içi-
müzde kimesne ḳalmadı kim Ḫadīce ḫatunı dilemedi,
hiç kimesnemüzi 4 ḳabūl ḳılmadı bir yetīmlik birle
dirilmiş oġlanı ḳabūl ḳıla bu iñen ʿacab işdür, 5 di-
diler; zīrā mālı, ṭavarı yoḳdur, ʿumrı yoḫsulluḳ bir-
le geçer, anı ne sebebden ḳabūl 6 ider, dідiler. Ebū
Cehl eyitdi: Siz Muḥammedüñ siḥrini bilmez-imişsiz,
didi; 7 işbu sāʿat cāzūluḳ ider, ol ʿavratı gendüye
dönderür, daḫı mālına milkine 8 melik olur, didi. An-
dan cemīʿ-i ekābir Kureyş yarağın ḳıldılar, yol düz-
günin düzdiler. 9 Allāhu taʿālānuñ dilegi ol-ıdı, kim
Ḥıcāz mülkinde, Mekke şehrinde ne kim göze 10 görinür
ulular var-ıdı, aʿyān ve ekābir cemīʿi cemʿ oldılar,
bu seferde bile bulundılar, 11 yaraḫ ḳıldılar. Evvel
Benī ʿAbdümenāf, Benī ʿAbdu'd-dār, Benī ʿAbdu'ş-Şems,
Benī Ümeyye, Benī Hāşım, 12 Benī ʿAbdu'l-muṭṭalib,
Rasūli sevenler sevmeyenler ulular cemʿ oldılar, ol
Rasūluñ 13 ʿammūlarından ʿAbbās, Ḥamza, Zübeyr ve Żı-

rār yarah kıldılar. Rasūli dilemeyenlerden yigirmi
dört 14 gişi cemʿ oldılar. Evvel Ebū Cehl ibni Hīşam,
ʿİkrime ibni Hişām ibni ʿAbdu'd-dār, Muġīra 15 ibni
S259b ʿAbdu'llāh / ibni Mahzūm ve ʿĀs ibni Vāyıl es-Sehmī,
Ümeyye ibni Halaf, Übeyye ibni Halaf, 16 Musāfir ib-
ni Muhsin el-Berkī, Nebiyye ibni 'l-Hıccāc, Münebbih
ibni el-Haccāc, Velīd ibni Muġīra, 17 Harb ibni Ümeyye,
Muʿmer ibni Habīb el-Cumhı ve Halaf ibni Ümeyye ve
T215b ʿAbdu'llāt ibni Cedʿān 1 ve ʿUkba ibni Ebī Muʿīt ve
ʿUtbe ibni Rabīʿa ve Şeybe ibni Rabīʿa ve Vehebibni
ʿAbdimenāf 2 İbni Zehre ve Kays ibni ʿAbdān ve Nuzar
ibni'l-Haris ve Mutʿam ibni ʿIdī ve Salat ibni 3 Ebī
İhāb ve ʿOsmān ibni Mālik ibni ʿAdī el-Fahrī dahı bu-
laruñ emsāli ʿarabu'l-ʿurabā 4 içinde kim cemʿ oldı-
lar, dirildiler. Ammā bu yigirmi dört gişi Rasūle cā-
zūdur dirler-idi, 5 Rasūli sevmezler-idi. Andan soñ-
ra bir kaç gün geçdi, halkuñ yarağı tamām oldı, 6 iş-
leri bitdi. Ebū Tālib Rasūl hażratına eyitdi: Yā ha-
bībī, yā kurrat-u ʿaynī sen dahı yarağuñ 7 kılğıl,
eksügüñ nedür, yirine getürgil, didi. Rasūluñ nesi
var-ıdı kim yarağ ide-y-idi. 8 Belī gendüye becid ge-
reklüsi, ayağı yalın idi, ayakkabı gerek idi; zīrā
yolda naʿlın birle yürise olmaz, nesnesi 9 yokdur
kim ayakkabı alına. Rasūl Harama geldi, Kaʿbe(y)i
tavāf kıldı, Haramdan çıhdı, 10 Hırī tağına vardı,
İbrāhīm makāmına yitişdi. Zīrā Rasūluñ halvatgāhı
munācātı 11 yiri Cebel-i Hırı idi. Ol kırk yıl kim
daʿvetden öñdün Rasūl ʿumr geçürdi, nübüvvet 12 ız-

hār itmedin Rasūl neye meşġūl-ıdı, ne ṭavur içinde
S260a seyr ider-idi, / ne devri teferrüc 13 ḳılurdı mu'āmelesi kimüñ ile idi, ne müşāhede ider-idi, ne ile eglenürdi, ol 14 sırruñ ḫabarı dillerde söylenmedi, ol makāmuñ menāzillerin kimesne şerḥ eylemedi.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

15 Anı ol bildi ancaḳ andan ayru
Kimesne bilmedi bu sırr-u ḥālı

16 Cemāle şöyle mustaġraḳ olurdı
Ki fikr itmez-idi herġiz celāli

17 Ḳıyās ol yirde ḳaṣr ider bilürsin
Ḫayāle gelmege yoḳ iḥtimāli

T216a 1 Cevāba kimse muḥtāc olmayıncaḳ
N'iderler anda pes bunca suʿāli

2 Viṣāl isteme vaṣl iken i Gözsüz
Ve ger nī furḳata döner viṣāli

3 Çün Rasūl aḫşam vaḳtında yine döndi, Ebū Ṭālib evine geldi, ol gice Rasūluñ göñlinde 4 ol bitdi kim irte iş işleyenler, fāʿıllıḳ idenler bāzārına vara, anda göre kim eger kimesne anda 5 ṭaş ṭaşımaġa ṭoprak ḳazmaġa, eger su ṭaşımaġa, balçıḳ yoġurmaġa, ile-

deler; vara Rasūl 6 anda iş işleye, ücret ala, dahı bir ayakkabına vire, ayağına geye, yolda yüriye. Rasūl ol gice 7 bu niyyet üzere ārām itdi, gendü ʿammularından utandı, gendü eksügin, geregin anmaga ʿayb 8 ola sandı, rençberlik itmege bil bağladı. Çün irte oldı. Rasūl yirinden örü 9 turdı, ol muşārıklar bāzārına vardı; yaʿnī
S260b iş işleyenler ol arada / yığılırlar-ıdı, 10 tā kim geleler, ücrete dutalar, her bir gişi maslahatını göreler. Rasūl hażratı dahı ol bāzāra geldi.

ŞIʿR

bahr-ı remel fāʿılātün fāʿılātün fāʿılün

11 İşid iy ehl-i tenaʿum dinlegil
Kim ne işe varur ol sultān-ı dīn

12 Taş u toprak tarta ya balçık çeke
Yaʿni kāyım olmağa erkān-ı dīn

13 Kesb idip lokma halāldendir yimek
İster-iseñ dünyede burhān-ı dīn

14 Nesr: Çün Rasūl ol bāzāra geldi kim iş işleyenler ol yirde cemʿ 15 olurlar-ıdı. Ol kavm gördiler kim Benī Hāşımuñ seyyidi, sultānı, cemīʿ-i Kureyşüñ serveri, sālārı, 16 ay alın, aydın yüzi birle rençberler arasına geldi, turdı. Ol halāyık kim anda cemʿ 17 olmışlar-ıdı, cemīʿi ol cemāle hayrān kaldılar, bildi-
T216b ler kim Rasūl dahı alaruñ bigi iş 1 işlemege, fāʿıllık

eylemege gelmişdür; ammā kimüñ ṭāḳatı vardur kim ol seyyidi ücrete 2 ṭuta, ya gel iş işle diye, kimüñ göñli vardur kim anuñ bigi sulṭāna gel ṭaş ṭaşı 3 diye, ya balçıḳ getür ya su getür diye, söyleye. Çāşt vaḳtına degin Rasūl ol bāzār içinde ṭurdı. 4 Hiç kimse gendüyi ücrete ṭutmadı, işe alıp gitmedi. Çün ḫalāyıḳ işlü işine ṭaġıldı, 5 Rasūl yine döndi, Ḥırī ṭaġına geldi, İbrāhīm maḳāmına vardı; ol bāzāra vardı 6 kim anda muʿāmele Allāhu taʿālā birle olur. Çün Rasūl Ḥı-

S261a rī ṭaġında gendü ḥālına / meşġūl 7 oldı. Bir yañadın daḫı Ḫadīce ḫatun Ebū Ṭālibe gişi viribidi, eyitdi: Karındaşuñ 8 oġlı Muḥammed ibni ʿAbdu'llāhı viribigil, gelsün, yükler üzire ṭursun kim ol emīn-i 9 Kureyşdür, benüm daḫı mālımuñ üstinde emīn olsun; ʿabīdlarum yükleri birbirinden 10 ayırsunlar, gendü gözedsün, baḫsun görsün kim ḳankı yük ḳankı devenüñdür, 11 her bir ʿabd ḳaç yük üzere ṭurısardur, aları bilsün diyü, bildürdi. Ebū Ṭālib Rasūli 12 ṭaleb ḳıldı, bulımadı, ḳancaru gitdügin bilemedi, ʿammūları evinde istedi bulunmadı. Rasūluñ 13 ʿammūları işitdiler kim Muḥammedi isterler, bulımazlar; cemīʿi Ebū Ṭālib evine cemʿ oldılar, Ebū Leheb, Żırār, Ḥaccāl, Muḳavvım, Ḥamza, ʿAbbās, Zübeyr geldiler. Ḳavm 14 ve ḳabīle erden ʿavratdan cemʿ oldılar, eyitdiler: Gözümüzüñ nūrı, göñlümüzüñ sürūrı 15 ḳancaru ġāyıb oldı, ne yire vardı, didiler. Ebū Ṭālib eyitdi: Ben daḫı añа ʿacab ḳaldum kim daḫı 16 böyle ġayb olduġı yoḫ-ıdı, hele Ṭālibi, ʿAḳīlı, Caʿferi viribidüm, isteyi ṭururlar, 17 didi. Gör-

diler kim Tālib geldi, Mekkeyīlerden bir gişi bile ge-
T217a türdi, eyitdi: İşbu gişi habībüm[1] Muhammedi görüpdür,
soruñ kim kanda göripdür, didi. Andan Ebū Tālib ol 2
gişiden sordı kim yā falān karındaşum oğlı Muhammedi
kanda gördüñ, didi. Ol gişi 3 eyitdi: İrtecek fā'ıllar
bāzārına geldi, iş işleyenler arasında turdı, eski ton
S261b geymiş-idi, 4 yalın ayağ, ayağında / hurma lifinde bir
hadī ayağında var-ıdı; ke-ennehü gönlinde var-ıdı kim
5 ücrete yaraşa, iş işleye; halāyık anuñ yüzi nūrından
utandılar, hem sizüñ heybetüñüzden 6 eymendiler, kimse-
ne anı ücrete tutmadı; çün halāyık işlü işine tağıldı-
lar, Muhammed şöyle 7 turdı, ben anı ırahdan gözedür-
düm; andan ben dahı işüme gitdüm, ayruk bilmedüm kim
gendüzi kancara 8 gitdi, didi. Çün Rasūluñ 'ammūları
ol gişiden bu sözleri işitdiler, el-hak 'Abbās 9 bin
'Abdu'l-muttalibüñ yüregi döymedi, ağladı, eyitdi: İy
dirīgā bizüm gözümüz örtülüpdür, 10 başāratumuz bağla-
nupdur; yohsa bizüm aramuzda Muhammed ibni 'Abdu'llāh
habībīmüz seyyidimüz 11 ola, bizüm şerefümüz, ululuğı-
muz, 'ızzatımuz anuñ berekātından ola, dahı biz anuñ
hālından 12 habardār olmayavuz, bu ne maslahat işdür
kim bizüm serverümüz, sālārumuz, seyyidimüz, sultānu-
muz 13 Muhammed ola; dahı vara ayruh gişilere ücrete
yaraşa, ya vara fakr ve fāka sebebinden 14 fā'ıllar bā-
zārında toprah işin işlemek isteye; biz Kureyşüñ ulu-
sı, dahı bizüm ulumuz 15 vara ednā gişilere kulluh kı-
la, iş işleye, didi. Andan 'Abbās yirinden turdı, ağ-

layu 16 ol bāzāra yügürdi kim Rasūl varmış-ıdı, geldi, gördi, halāyık tağılmış gitmiş, Rasūl anda 17 degüldür.
S262a Ol arada turan kavmdan ʿAbbās, su'āl eyledi, / eyitdi:
T217b Yā kavm karundaşum oğlı 1 Muhammedi kim gördi, kancaru gitdügin kim bilür, didi. Eyitdiler kim bu arada turmış-ıdı, 2 vardı, Hırī tağından yaña gitdi, didiler. ʿAbbās döndi, Hırī tağına İbrāhīm makāmına 3 geldi. Ol yañadan ʿAbbās karındaşları katından turıp gidicek, Hamza ibni ʿAbdu' 4 l-muttalib baş götürdi, eyitdi: Yā kavm bizüm sergerdānluğumuz budur kim Muhammed bizden māl kabūl kılmaz, 5 ton virürüz geymez, bizden altun, akça almaz, bizüm ile karışmaz, bile oturup turmaz, gün 6 uzun tağlarda halvat yirlerde, mağaralar içinde gün geçürür; kaçan bir yire irişevüz, 7 güler yüz-ile, tatlu söz-ile bizi müşerref ider kim gendünüñ endīşesi bizüm ögümüzden gider; 8 anuñ bigi ferah göñül birle turur, oturur kim biz eyle sanuruz kim, dünyānuñ mālı milki 9 anuñdur; hiç eksükligin bize añmaz, bildürmez, yohsa biz anuñ eksügin görmez midük, 10 yarağın kılmaz mıduk, didi. Andan ʿAbbās İbrāhīm makāmına geldi, ırakdan gördi kim 11 Rasūl hażratı yatmışdur, uyır, dahı bir yılan kuyruğı üsdine turmış, bir yaprakı ağzında tutmış, 12 Rasūluñ yüzine yil urur. Kaçan ʿAbbās yakın geldi, yılan ʿAbbāsa hamle kıldı. ʿAbbās 13 korhudan çağırdı, kaştı. Rasūl uyanu geldi, ol yılan belürsüz oldı. ʿAbbās 14 gördi kim Muhammed uyandı. ʿAbbās yine döndi, Rasūl

katına geldi. Rasūl eyitdi: Yā ʿammī 15 niçün çağırduñ kaçduñ, didi. ʿAbbās eyitdi: Ya ḥabībī gördüm, başuñ
S262b katında bir yılan 16 turmış, / beni göricek bāña ḥamle kıldı. Çağırduğum, kaçduğum ol sebebden idi, didi. Andan 17 ʿAbbās eyitdi: Yā ḥabībī bu isüz yirlerde yatursın kim sāña yılan kaṣd ider. Rasūl eyitdi: Yā ʿam-
T218a mī 1 ol yılan degüldür, ol firiştedür, Allāhu taʿālā emri birle gelipdür, bāña kulluk ider, didi. 2 ʿAbbās eyitdi: Neʿam yā seyyidī Allāhu taʿālā katında senüñ ʿızzatuñ ʿaẓīmdur, ḥurmatuñ 3 delīmdür, biz anı bilürüz, didi. Ammā yā ḥabībī niçün ecirler bāzārına varduñ, 4 muştāklar birle bile turduñ, ne ḥācatuñ var-ıdı, ne işe varmış-ıduñ, didi. Rasūl 5 eyitdi: Yā ʿammī yola giderem, ayağum yalın idi, vardum kim bir gişi beni ücrete tuta, işleyem, ücretüm 6 alam, bir ayaḫ kabına virem; çün kısmat olmadı, yine İbrāhīm maḳāmına geldüm, vidāʿ kıldum, 7 uş giderem, didi. Andan ʿAbbās eyitdi: Yā seyyidī niçün eksügüñ, geregüñ 8 bize bildürmezsin kim bizüm mālumuz vardur, gücümüz yiter, senüñ ḫıẕmātuñ bizüm üstümüze vācibdür, 9 didi. Rasūl eyitdi: Yā ʿammī ḥalāl kesb itmek ḫūb olur, ḥalāl kesb iden Ḥaḳ 10 taʿālā dergāhında maḥbūb olur; şöyle kim siz kesb itdüñüz, ticāret eyledüñüz, 11 ḥalāl māl kazanduñuz, ben daḫı dürişirem, ḥalāl māl kazanuram, beni ʿayb itmeñ, 12 didi. Andan ʿAbbās Ḫadīce ḫabarın virdi, kārvānuñ gitdügin bildürdi. Andan 13 Ḥırī tağından döndiler, Ebū Ṭālib evine geldiler. Ra-

S263a sūl gördi kim ʿammūları,/dahı 14 ʿammaları oğlı kızı birle cemʿ olmışlar, otururlar. Kaçan kim Rasūli gördiler cemīʿi örü turdılar, Rasūli ögdiler, ohşadılar. Hażratı Rasūl dahı güle güle her birine bir dürlü 16 lutf, bir dürlü hulk eyledi, her birini bir dürlü sordı. Geldiler her biri yine 17 yirlü yirine oturdılar. Andan Ebū Tālib eyitdi: İy benüm karındaşlarum, ehlüm,

T218b cemāʿatum, 1 kavmum, karāyıbum kamūñuza maʿlūm olsun kim benüm dünyā tecemmülinden reʾs-i mālum biñ miskāl 2 kızıl altunum vardur kim anı reʾs-i māl kıluram, ehlüm ve ʿayālumuñ külfetini andan çıharuram, 3 siz dükelüñüz tanuk oluñuz kim ben ol biñ kızıl altunı habībüm Muhammede virdüm, 4 alsun, gendüzine reʾs-i māl kılsun, didi. Andan ʿAbbās eyitdi: Yā ihvetī ben dahı 5 biñ kızıl altun karındaşum oğlı Muhammed ibni ʿAbduʾllaha sermāye vireyüm, didi. Andan 6 Hamza ibni ʿAbduʾl-muttalib eyitdi: İy benüm ulularum, ulu karındaşlarum siz yahşı bilürsiz 7 kim ben seyyidüm habībüm Muhammedi nice severem, dahı söyle nezr kılıp dururam kim mālum, mülküm 8 cismüm, cānum, hānumānum anuñ yolına fidā ola; dahı dilegüm, arzum, murādum, maksūdum 9 oldur kim ben anuñ yolına kurbān olam, anuñ üstine yavuz gün toğduğın görmeyem, 10 didi; dahı ilerü geldi, Rasūli kuçdı, bağrına basdı, alnı nūrın öpdi. Andan 11 Hamza Rasūle eyitdi: Yā habībī

S263b niçün bizi sevmezsin, / bizüm-ile ihtilāt kılmazsın, 12 bizüm-ile sefer itmezsin, dāyımā hamūş yürirsin,

vakt olur bī-hvīş ve bī-hūş yürürsin; 13 hergiz dünyā fikrinde degülsin, tecemmül ve māl zikrinde degülsin; dāyımā ṭaġlarda, 14 isüz yirlerde, maġaralarda olursın; gah beyābānlar içinde ḳafārā olursın, gāh 15 maġaralar içinde mütevārī olursın, gāhī sāmıʿ, gāhī ḳārī olursın.

NAZM

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlun

16 Ne sırruñ vardur iy sulṭān senüñ kim
Ḳamu sırruñda sergerdān ḳalıpdur

17 Alar kim ḥikmet-i Lokmān bilürdi
Senüñ ḥikmetüñe ḥayrān ḳalıpdur

T219a 1 Sen ol ḥikmet sözinden söyleyeli
Cihānda ḥikmet-i Lokmān ḳalıpdur

2 Eger Eflāṭūn ise ol bilgilü
Senüñ ḳarşuñda bir nādān ḳalıpdur

3 Senüñ faẓluñdan iḥsānuñdan iy nūr
ʿArabda faẓlu bu iḥsān ḳalıpdur

4 Velīkin bu bir avuç ḥalḳ içinde
Nite kim dünyede erkān ḳalıpdur

5 Yürigil şöyle kim bir iki maḥdūm
Yürirler ʿādet-i insān ḳalıpdur

6 Dimesünler ki niçün seyyidüñüz
Fakīr u müflis ü ʿuryān kalıpdur

7 Bizüm ʿızzatumuz halk ortasında
Senüñ-çün şöyle cāvīdān kalıpdur

8 Seni sen hōrlayıcak halk içinde
Kavumuñ bağrı kandan kan kalıpdur

9 Sen eyle sanma kim il nüktesinden
Önümde māl u hanumān kalıpdur

10 Nesr: Andan Hamza dahı ulu karındaşlarına dön-
S264a di, eyitdi: Benüm dahı biñ 11 / kızıl altun habībüm
Muhammede bahşāyişüm vardur, kabūl kılsun, didi. An-
dan 12 Ebū Tālib Rasūle bahdı eyitdi: Yā kurrat-u ʿay-
nī işde üç biñ miskāl kızıl altun gendü 13 ʿammūlaruñ-
dan,alğıl sāña vehb kabūl kılğıl dahı ticārete meşğūl
olğıl. Zīrā 14 cemīʿ-i ʿarabu'l-ʿurabānuñ sādātı, muh-
teremi Kureyşdür, Kureyşüñ seyyidleri kāżīları 15 Be-
nī Hāşımdur, Benī Hāşımuñ pīşvāları, şucāʿatlu erenle-
ri Benī ʿAbdu'l-muttalibdür. Benī ʿAbdu'l-muttalib için-
de 16 seyyid ü server, kerāmet issi, hurmat issi, ʿākıl
ve ʿārif emīn ve sādık, Allāhu taʿālā 17 hażratına lā-
yık sensin. Bu cemīʿ-i ʿızz u ikbāl ile, bu latīf ce-
T219b māl ve kemāl ile turasın, 1 fāʿıllar bāzārına varasın,
gendüziñi hōr ve hakīr idesin, ücret ile taş taşıyasın,
2 toprak götüresin, ya halk arasında yalın ayah yüriye-

sin; eyle olsa il içinde, ulular 3 arasında bizüm ne ʿızzatumuz ola, halāyık bize ne diyeler, ya yad biliş bize ne kadar hurmat 4 kılalar, didi. Andan Rasūl hażratı güler yüz-ile, hōş hulk-ıla, şīrīn söz-ile cevāba 5 meşġūl oldı.

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Feṣāḥat ḥokkasından ʿanber-āmīz
Şeker dilden ne söyler gör şeker-rīz

6 Leṭāfet birle şöyle söz açdı
Ki kahr u kayġu yıllık yol kaçdı

7 Bularuñ gönline yarar söz eydür
Sanasın ay söyler yılduz eydür

8 Kaçan kim Muṣṭafā söz söyleyicek
Ya söz söylemege meyl eyleyicek

9 Yüzinden nūr aydınlıḫ virürdi
ʿAcab şekl ü şemāyıl gösterürdi

S264b /10 Yañağından inerdi dür bigi der
Dilinden söyleyicek şekker iner

11 İşidenler anuñ ṭatlu sözini
Sanurdı ḥal olıpdur gendüzini

12 Götürdi baş eydür iy ulular
Ezelden devlet issi baḫtulular

13 Niçün ben oġlan iken her bir işi
Eger bāṭın eger bir ẓāhır işi

14 Bañа ḳor-ıduñuz ol işümi siz
Bañа ḳor-ıduñuz teşvīşümi siz

15 Kim añа söylemesün kimsene hiç
Ki ne bilsün beni bir fikreti giç

16 Ulular giçiye ögüt virürdi
Beni giçilerine gösterürdi

17 Bu gün niçün işümden ʿārlanursız
Benüm bu cünbişümden ʿārlanursız

T220a 1 Yaramaz iş elümden gelmedi hiç
Yavuz sözler dilümden gelmedi hiç

2 Benüm fiʿlüm size sünnet olısar
Beni seven bañа ümmet olısar

3 Sınaduñuz benüm fiʿlüm ḥasandur
Saʿādetlü gişi beni sevendür

4 Beni koñ ḥālüme kim ben bilürem
Bañа emr olınan fiʿli ḳıluram

5 Neṣr: Andan Rasūl ḥażratı eyitdi: Yā aʿmāmī her biriñüz bir altun içün 6 yüz yaḫadan baş çıḫarduñuz, iḳlīmlere gitdünüz, niçe metāʿlar iletdüñüz, 7 taġlar aşduñuz, deñizler geçdüñüz tā ol mıḳdār māl cemʿ itdüñüz; benüm daḫı elüm 8 ayaġum var, ben daḫı

dürişeyüm, el ayağ urayum, dört yaña yügüreyüm, rızk ve māl 9 ala götüreyim, maṣlaḥatumı gendü kazancum birle bitüreyim, sizüñ māluñuz gendüzüñüze erzānī 10 ol-
S265a sun; belī sizden dilegüm oldur kim / beni Ḫadīce ḫatunuñ mālı birle Şāma 11 gönderesiz kim ben daḫı sefer ḥaẓar ögrenem, didi. Andan Ebū Ṭālib eyitdi: Yā karındaşlarum 12 ayruk Muḥammedi üşendürmeñ, didi; anı gendü rāyına, tedbīrine koñuz, didi. Andan 13 Ebū Ṭālib ʿAbbās birle Rasūli aldılar. Ḫadīce ḫatun evine geldiler. Ḥadice ḫatuna 14 ḫabar oldı. Meysereye buyırdı kim Rasūle karşu çıkdı, ʿızzat kıldı, ikrām eyledi, 15 öñlerince yüridi içerü girdiler. Ḫadīce ḫatun perde ardından Ebū Ṭālibe ʿAbbāsa selām 16 kıldı, merḥaba kıldı, şerbet viribidi, içidiler. Andan ḥażratı Rasūl içün ṭonlar 17 biçdürmiş, dikdürmiş idi. Boḫça birle Meysere ilerü getürdi, Rasūle geydürdi,
T220b 1 görklü ʿımāme başına sardı; andan bir nāḳa Rasūle binmeg-içün müzeyyen, müretteb ḥāżır 2 eylediler. Andan Ḫadīce ḫatun Meysereye buyurdı, eyitdi: ʿAbīdlara buyur ki 3 yükleri ṭaşra çıḫarsunlar, daḫı bir gişi viribi kim varsun develeri alıp gelsün, 4 daḫı seyyidüñ Muḥammed ibni ʿAbdu'llaha ʿarż eylegil kankı yük kankı devenüñdür, 5 bildürgil, ʿabīdları gendüye görsetgil tā kim ḥabībüm Muḥammed mālumdan ṭavarumdan ḫabar- 6 dār olsun; daḫı emīr ol olsun, sen me'mūr olġıl, ḥākim ol olsun sen 7 maḥkūm olgıl, söz Muḥammedüñdür, aḫıd ve ʿaṭā, satmak, almak cemīʿ-i buyruk

anuñdur, didi. 8 Andan Meysere eyitdi: سَمْعاً وطَاعَةً يَا
سَيِّدَ تِي لَكَ وَ لِمُحَمَّدٍ ابْنِ عَبْدِ اللهِ هُوَ سَيِّدِي 9 وَسَنَدِي وَمَوْلَايَ
S265b / Andan turdılar, yükler katına çıhdılar. Meysere develere vardı. ʿAbīdlar 10 yükleri taşra taşıdılar. Meysere develeri getürdi. Hadīce hatun yuharu ġurfede oturdı, pencereden aşaġa 11 temāşā kılur. Ebū Tālib ve ʿAbbās Rasūl birle turıp tururlar. Meysere seyyidesine habar virdi, 12 eyitdi: Bir devemüz delü olupdur, yola varamaz, didi. Rasūl Meysere(y)i ilerü ohıdı, 13 eyitdi: Var, ol delü olan deveyi alıp gelgil, didi. Meysere vardı, biş altı 14 deveyi ol delü olan deveye katār eyledi, aldı geldi. Rasūl ilerü yüridi, ol delü olan devecügi 15 şeşdi, aldı yükler katına getürdi çökerdi, yüridi bir deve yüki kumāşı ilerü çekdi, 16 dahı yaluñuz götürdi, aldı ol devenüñ katına getürdi, dahı gişi el urmaġa 17 komadı, gendü yaluñuz yükletdi. ʿAbīdlar Meysere birle
T221a turmışlar-ıdı, teferrüc iderler-idi. 1 Ebū Tālib ve ʿAbbās biribirine bahışdılar, eyitdiler kim Muhammed her bir hüner birle ārestedür, 2 didiler. Hadīce hatun çün Rasūluñ ol muʿcizātını gördi, gücüni kuvvatını temāşā kıldı, 3 sevindi derisine sığmaz oldı. Hażır duranlar cemīʿi Rasūle duʿā kıldılar. Andan 4 yükleri tamām yükletdiler. Mekkeden ne kim Şāma gider cemāʿat var-ısa cemīʿi cem oldılar, 5 yola çıkdılar. Benī Kureyşden ol yigirmi dört reʾīs Ebū Cehl birle bile yüridiler. 6 Rasūl ʿammūları birle dahı

ʿamması oğlanları, / ʿammūları oğlanları, Benī ʿAbdu'l-
menāfdan, Benī Hāşımdan 7 çoḫ cemāʿat yaraḫ kıldılar,
Rasūl birle bile yüridiler. Ḥamza ve ʿAbbās ve Zübeyr
ve Żırār 8 Rasūluñ iki yanında bile yüridiler; Ebū Tā-
lib birle vidāʿ kıldılar daḫı yüridiler, ʿaṣrdan 9
soñra giceye ḳarşu yola çıḳdılar. Meysere geldi, Ḫa-
dīce ḫatun birle vidāʿ kıldı. Ḫadīce 10 eyitdi: Yā
Meysere Muḥammedüñ ḫaṭırını riʿāyet eylegil, edeb
saḳlağıl, anuñ sözinden 11 çıḳmağıl, gicede, gündüz-
de ḳatında ḥāżır olğıl kim anı dilemeyenler, sevmeyen-
ler kārvān 12 içinde çoḳ vardur, didi; andan ne kim
ʿacāyıb, ġarāyıb işler göresin, daḫı ne kerāmetler,
13 ne muʿcizātlar kim yolda göresin, cemīʿ-i aḥvāli-
ni kağıda yazğıl kim gelicek baña ḫabar viresin, didi.
14 Andan Meysere Ḫadīce ḫatunuñ elin öpdi, revāne ol-
dı. Aḫşam vaḳtında kārvāna 15 yitişdi, gördi kim ka-
rañu gice aydın olmış, al kārvānuñ ulu yolı ve ulu
yazı 16 Rasuluñ yüzi nūrından münevver olmış. Meyse-
re çün Rasūle yitişdi, tiz devesinden 17 indi, geldi
Rasūluñ ayağın öpdi, eyitdi: Yā seyyid-i Ḥaram, ya
T221b mıṣbāḥı'z-Zulam seni seveni Ḥaḳ taʿālā 1 sevsün, se-
ni sevmeyenüñ cānı ṭamu odına yansun, ne mubārek ge-
cedür, ne ḳutlu yoldur, 2 ne seʿādetlü seferdür, ne
muḳbil ḥareketlü, ne maḳbūl daʿvetlü gişi oldum kim
senüñ-ile hem-dem 3 ve hem-sefer oldum; zihī saʿādet
S266b baña kim iki cihānda / daḫı muʿteber oldum; bu ne dev-
letdür kim 4 ben bir ḳara bulut pārası dulınmaz güne-

şe nöker oldum; yine Rasūluñ ayağın öpdi. Rasūl 5 Meysereye duʿā kıldı. Ol gice subḥ vaktına degin yüridiler, gün toğduğından soñra menzile 6 yitişdiler, ol menzilde düşdiler, yüklerin şeşdiler, her bir ulu gendü ḥāşatı birle meşğūl 7 oldı. Rasūl daḫı yükleri şeşmekde düzetmekde bile dutdı, bile dürüşdi. Güneş yuḫaru 8 kalkdı, yir kızdı, havā issi oldı. Her bir ulu gendü üstine bir gölgelik dutundı- 9 lar, güneşüñ issisi heybetinden birez emīn oldılar; ammā Rasūl ḥażraratı gölgelik 10 dutunmadı, zīrā gölgeligi yoğ-ıdı. ʿAbbās karındaşı Ḥamza birle biribirine yakın konmışlar-ıdı, 11 her birinüñ üstine bir gölgelik dutulmışıdı. ʿAbbās bakdı, gördi kim Muḥammed güneşe 12 karşu oturmış. ʿAbbās Ḥamza(y)ı katına oḫıdı, eyitdi: Yā aḫı seyyidimüz Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh 13 gölgesüz oturur, Meysere añа gölgelik getürmemiş, ben bir gölgelik isdeyeyüm, bulayum, 14 añа viribiyeyüm ve eger bulamaz-ısam bu üsdümdeği gölgeligi Muḥammede viribeyeyüm, didi. 15 Kāle Ebu'l-Ḥasan el-Bekrī raḥımahu'llāh rivāyet eyler, Muḥammed ibni İshāk dilinden kim ʿAbbās henüz 16 Ḥamza birle geleci ider-idi kim ol sāʿat içinde bir ak bulıt, bir kalḫan kadarınca, göğ 17 yüzinden aşağa indi, toğrı Rasūluñ üstine indi,

S267a T222a şol kadar kim bir süñi uzunluğı / kadarınca, 1 daḫı göğ yüzinde turdı, ne aşağa indi ne yuḫaru çıkdı; andan Rasūluñ 2 üstüne gölge bırakdı daḫı turdı. ʿAbbās henüz Ḥamza birle söyleşi tururlar, gölgelik gelecisin

ide tururlar; 3 bahdılar ol buludı gögden indügini gördiler, Rasūluñ başı üstine gölge 4 bırahdı, turdı, ayruh hiç deprenmedi, aşağa yuharu gitmedi; çok bakdılar, 5 gözetdiler, gördiler kim kararda turıpdur. ʿAbbās eyitdi: Yā Hamza ʿacab eyer ilāhe' 6 l-ʿālemin Muhammede ol bulıt pārasın gölgelik viribimedise. Hamza derhāl 7 ağladı, yir öpdi, secde eyledi, eyitdi: Uş evvel günde yine bir ulu kerāmet 8 görsetdi, didi. Andan karındaşları Zübeyre, Żırāra habar virdiler. Dahı ulular Benī 9 Hāşımdan kim ol yakında idiler işitdiler, yirlü yirinden turu geldiler, gözetdiler, gördiler; 10 ol bulıt hiç yirinden deprenmedi, yuharu çıkmadı, aşağa inmedi, şöyle kim Rasūluñ 11 üstünde turmış-ıdı, şöyle tururdı. Andan kāruvān ulularına habar virdiler. Cemīʿ-i 12 ulular cemʿ oldılar, gendü gözleri birle gördiler. Kimincesi yügrişdiler yahın geldiler, 13 gördiler kim bir kalhān kadarınca ah bulıtdur, kalıñlığı iñen kalıñdur, içinde iki 14 satr yazu vardur. Gördiler kim yazılmış yazudur, illā okıyımazlar, tā vahy-i münzel 15 olınca,kimsene ol yazuyı ohıyamadı. Çün İslām dīni āşıkāra oldı, gördiler kim 16 ol yazu

S267b لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ yazılmış idi. / Kaʿbu'l-ahbārdan 17 rivāyetdür, razıya'llahu ʿanh, Rasūl şalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellem Cebra'īl dilinden ha-

T222b bar virdi, eyitdi: 1 Cebra'īl bañā şöyle habar virdi kim Hak taʿālā hażrātından bañā nidā yitişdi 2 kim yā Cebra'īl ne tursın? Cebra'īl eydür: İlāhī ve seyyidī

ve mevlāyī ne buyurursın? 3 Yine ḥażratı ʿızzatdan nidā geldi kim tiz ingil ḥabībüm ḫatim-i Rusul Muḥammed ibni ʿAbdu'llaha 4 bir bulut pārası gölge iletgil kim ʿAbbās şefḳatından benüm raḥmatum ʿaẓīmdur. 5 Ol idi kim Ḥaḳ taʿālā emri birle Cebra'īl ol bulut pārasını Rasūluñ başı üstine 6 sāyabān ḳıldı.

ŞİʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

7 Ebū Cehle ḫabar yitişdi ol dem
Ki ṭur gör kārıvānı oldı der-hem

8 Muḥammed bir kerāmet ḳıldı ẓāhır
Nübüvvetden bir āyet ḳıldı ẓāhır

9 Ebū Cehl örü ṭurdı tiz yirinden
Görür ḫalḳı ki ṣorar birbirinden

10 Bu ḫalḳa ġulġula düşmiş tamāmet
Kim oldı āşıkāra bir kerāmet

11 Yüridi tünd olıban ḫalḳa söger
Rasūli sındurur gendüzin öger

12 Yaḫın geldi çaġırdı ḫalḳa kim hey
Ki aḥmaḳ şey ṣanur gördükçe lā-şey

13 İ aḥmaḳlar bu cāzū işine siz
Yine ḥayrānsız bī-ʿaḳl u temiz

14 Niçe gez gördüñüz Aḥmedden işler
Kim anı siḥr-ile cāzūlar işler

15 Zamānında ulu kāhin ḳopıpdur
Cihānda siḥr-ile meşhūr olupdur

16 Delüdür bu meger hiç ussı yoḳdur
Ki siḥrüñ ańa hiç assısı yoḳdur

S268a /17 Ne üstinde geyesi ṭonı vardur
Ne evinde yiyesi unı vardur

T223a 1 Ḥayālātgörsedür siḥr-ile her dem
Kim ańa uyalar bu ḥalḳ-ı ʿālem

2 Ne yirde kim gele naʿāmdan ola ʿām
Sana kim ańa Ḥāḳdandur bu inʿām

3 Ańa kimdür inanan degme bir ḥām
Velī ḳanda bile inʿāmı ʿām

4 Neṣr: Andan Ebū Cehl ḥalāyıḳı sekitdi. Ḥalḳ yine yirlü yirine döndiler. 5 Rasūluñ ʿammūsı Ḥamzaya ḫabar virdiler kim ʿAmr ibni Hişām Muḥammed ḥaḳḳına 6 uş bunuñ bigi herze sözler söyledi, ḥalāyıḳ üzere çaġırdı, eyitdi: Ol cāzū- 7 dur, kāhindür, didi; siz anu ḫayırlu gişi mi ṣanursız, didi. Ḥamza ḳatı ḳahıdı, 8 kılıç eline aldı, ṭurdı kim vara Ebū Cehli kılıçlaya. ʿAbbās ḳomadı, eyitdi: Yā 9 aḫı Ebū Cehl giçiden ḥabībimüz Muḥammed birle duşmandur; ol anuñ ar-

dınca bir gün 10 eyü söylemedi, şimdi dahı yine ʿādeti bigi bir kaç herze söz söyledi ola; eger şimdi turasın, 11 varasın şerr kopa, araya fitne düşe, seferimüzüñ evvel günidür şerri 12 başğıl, didi. ʿAbbās Hamza(y)ı savaş eylemege komadı. Ol gün ʿasr vaktına 13 degin eglendiler, ne kim girüde kalmış gişiler var-ıdı, geldiler, yitişdiler. Rasūluñ 14 ʿamması oğlı Zübeyr ibni'l-ʿAvvām el-Esedī anası ʿAbdu'l-muttalib kızı Safiyye-
S268b idi. 15 Ammā Zübeyr ibni ʿAvvām / azīm erliklü er kopmış-ıdı, ol dahı yitişdi. Çün cemʿ 16 oldılar, dirildiler, kārvān yine göçdi yiridi. Rasūl dahı develeri yükletdi, 17 gendü dahı devesine bindi, revān oldı.
T223b Ol ak bulut pārası hemān yine 1 Rasūluñ üstünde turmışdur. Çün Rasūl yüridi, ol bulıt dahı üstinde bile 2 yüridi, tā güneş uyağınca. Çün güneş tulundı, ol bulut yine belürsüz oldı. 3 Andan karañuluk içinde ulu muʿcizātı, Rasūluñ yüzi nūrıdur kim ol yol, 4 ol yazı, ol kārvān nūr içinde ğark olup giderler. Çün irte oldı, 5 güneş toğdı, ol kalhan bigi bulıt geldi yine Rasūluñ üstinde turdı. Çün 6 çaşt vaktı oldı, menzile irişdiler kondılar, hemān ol bulut bir iki suñu boyı 7 Rasūluñ üstinde turmış-ıdı. Çün ol ikinci gün ikinci menzilde kondılar. Kureyş 8 ululaı bir yire cemʿ oldılar. Evvel Ebū Cehl ʿAmr ibni Hişām, ʿIkrime ibni Hişām ibni ʿAbdu'- 9 d-Dār, Muğīra ibni `Abdu'llāh ibni'l-Mahzūm, ʿĀṣ ibni Vāyıl ibni Ümeyye, Übeyye ibni Halaf, ʿUtbe ibni Rabīʿa ve Şeybe ibni Rabīʿa, Nebiy-

ye ibni'l-Haccāc ve Müniyye ibni'l-Haccāc ve ʿUtba 11 ibni Ebī Muʿīt ve Musāfir ibni ʿAtīkı'l-Bārıkī, Velid ibni Muġīra ve Ḥarb ibni Ümeyye 12 ve Muʿmer ibni Ḥabībü'l-Cumhī ve ʿAbdu'l-lāt ibni Ceḍʿān ve Veheb ibni ʿAbdimenāf 13 ibni Zühre ve Kays ibni ʿAbdān ve Naẓr ibni'l-Ḥāriṣ ve Mutʿam ibni ʿAdī ve Oṣmān ibni Mālik 14 ibni ʿIdı'l-Fahrī ve Ṣalat ibni Ebī İhāb ve Ṣafvān ibni Ümeyye ve ʿAbdu'llāh ibni'r-ruʿbarī 15 ve Sinān
S269a ibni Ġuveyleb ve Ḥasan ibni Mālik en Naẓīrī / ve Cerrāḥ ibni ʿUmar ve Ebū Süfyān 16 Ṣaḥrab ibni Ḥarb ve Ṭalḥa ibni ʿAbdu'llāh ve Zübeyr ibni'l-ʿAvvām; ol cemīʿ-i reʾisler, ulular bir 17 ṣaf kondılar. Benī Hāşım, Benī ʿAbdu'l-muṭṭalib bir bölük kondılar. Ol iki bö-
T224a lük cemāʿat 1 uluları bir yire cemʿ oldılar. ʿĀṣ ibni Vāyıl eyitdi: Yā kavm biz katı çokluk 2 kavmuz, bize bir baş gerekdür kim bu kārvāna ulu ola, dükelimüz anuñ sözine kulaġ 3 uravuz, emrine muṭīʿ olavuz, didi. Ulular bu sözi maṣlaḥat gördiler, eyitdiler: Girçek 4 eydürsin bize bir baş gerekdür, didiler. Benī'l-Maḫzūm eyitdiler: ʿAmr ibni Hişām, yaʿnī 15 Ebū Cehl kārvān başı olsun, didiler. Benī Ümeyye eyitdiler: Yoḳ Ebū Süfyān olsun, didiler. Benī Hāşım eyitdiler: Kārvāna baş 6 ʿAbbās ibni ʿAbdu'l-muṭṭalib olsun, didiler. Meysere eyitdi: Bizüm cemīʿimüze ulu olmaġa 7 Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh lāyıḳdur, didi kim ʿarabu'l-ʿurabānuñ yüzi suyıdur, 8 cemīʿ-i ʿarab anuñ berekātında ḫōş geçer, didi. Andan Ebū Cehl çaġırdı

eyitdi: 9 Kaçan Muhammed ibni ʿAbdu'llāhı kārvāna baş kılduñuz, ben gendüzümi kılıca bırahuram, ölürem 10 didi. Hamza ibni ʿAbdu'l-muttalib kahıdı, el kılıca urdı, eyitdi: Yā ahass-ı Kureyş ve 11 encesihim gerekse kılıca düş, gerekse pāra pāra olğıl kim Muhammed ibni ʿAbdu'llāh 12 server ü sālardur, cemīʿ-i ululardan uludur, ihtiyārdur, dükeli ululardan aṣl-ıla 13 bözörgü vardur, didi; dahı örü turdı kim Ebū Cehle karşu yüridi. Rasūl yirinden turdı, 14 ʿammūsı Hamza(y)ı komadı, dutdı, eyitdi: Yā ʿammī dilerem mürüvvet idesin, beni severseñ benüm sözümi 15 işidesin,

S269b eger dilerseñüz fitne sākin ola, / dahı gönlümüz fitneden emīn ola; ben rāżī 16 oldum kim Ebe'l-Hakem yaʿnī Ebū Cehl kārvāna baş ola andan ki ben baş olam yüz dürlü fitne 17 ve savaş ola, siz dahı sözümi kabūl kılınuz kim bu yolumuz mubārek yol ola, seferü-

T224b müz kutlu ola, didi. 1 Çün Rasūl ayağı üstine turdı, dükeli cemāʿatına yüz urdı; gendünüñ kavmı, kabilesi 2 kamusı epsem oldılar. Ebū Cehl kārvāna baş oldı, kārvān ululuğın aldı. 3 Halāyık ekseri eyle sanurlar kim gişi gendüden ulu olmağ-ıla ulu olur, ya alılar 4 ululaı alu görmek birle alu olurlar.

ŞIʿR

bahr-ı hezec mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Ulu oldur ki yaradandan ola
5 Ki gendüden ulalan ulu olmaz

Ulu kim Tañrıdandur ululuġı

6 Anı Halḳ ālu görse alu olmaz

Andan ol gün daḥı göçdiler, 7 irtesi, daḥı irtesi bir ḳaç gün yol gitdiler, illā su maslaḥatından ötürü iki bölük oldılar, 8 yüridiler. Evvel rüküb Ebū Cehl yüridi Kureyş ve ġayr-ı Kureyş Ebū Cehle tābıʿ olmışlarıdı 9 Benī Hāşım ve Benī ʿAbdu'l-muṭṭalib Rasūl ḥızmatında yürirler-idi. Bir gün Ebū Cehl 10 cemāʿatı birle bir ḳuyıya irişdiler, ḳondılar. El-ḥaḳ ḥalāyıḳ susuz buñalmışlar-ıdı, sulandılar, 11 gendüler daḥı, ṭavarları daḥı su içdiler, ḳırbaların daḥı ṭoldurdılar, göçdiler. Ebū Cehl 12 ʿabīdlarını cemʿ eyledi, daḥı buyırdı, eyitdi: Bu ḳuyı içini ṭaş ṭoprak birle ṭoldurdılar.

S270a 13 / Andan Ebu Cehl ırakdan bir gözedici ḳodı, eyitdi: Gözetgil, görgil kim Benī Hāşım gelicek 14 suya ne çāre ḳılurlar görgil, daḥı bañā ḥabar getürgil, didi. Andan Ebū Cehl cemāʿatı birle 15 yüridiler, gitdiler. Soñra Benī Hāşım yitişdi. Ḥażratı Rasūl ʿammūları birle ḳıyı üstine 16 geldiler, gördiler, ḳuyıyı ṭaş ṭoprak birle ṭoldurmışlardur, bildiler kim Ebū Cehlüñ 17 fitnesidür. Rasūl ḳuyı üstinde ṭurdı, ṭutaġın depretdi, barmaġı birle işāret ḳıldı. 1 Su ḳuyı içinden fevvāre bigi yuḥaru atıldı, daḥı ol yazınuñ içinde aḥdı. 2 Ol ʿaduv kim Ebū Cehl gözedici ḳomış-ıdı, ol muʿcizātı gördi, Ebū Cehlüñ ardından 3 irişdi, gördügini Ebū Cehle ḥabar virdi. Ebū Cehl eyitdi: Neʿam ḳaçanısa Ebū Ṭālib 4 yetīmi siḥr-ile dünyāyı dutısardur,

didi. Andan Rasūl ḥażratı cemā'atı birle ḳondılar, 5 ol şu kenārında dīnlendiler, seyrāb oldılar. Çün rıḥlet vaḳtı oldı, 6 şular götürdiler, yine göçdiler, ol gice irteye degin yüridiler. Çün irte oldı, 7 güneş ṭoġdı, bir derenüñ aġzına yitişdiler. Kureyşüñ ol bölüginden iki gişi ilerü 8 yürürler-idi, ḳulavuzluḳ iderler-idi. Ol iki ḳulavuz gişi evvel ol dere içine girdiler, 9 yüridiler. Ebū Cehl ḳalan seyyidler birle derbend aġzına yitişdiler, gördiler kim ol iki 10 gişi kim ḳulavuz gitmiş-idi, yine döndiler yügüri yügüri geldiler, feryād ḳıldılar, eyitdiler: 11 Sādāt-ı Ḥaram zinhār yine dönüñüz, bu yol içinde bir ecdehā ḳopıpdur, 'aẓīm 12 hevl nesnedür, kimesne yaḫın varsa olmaz, biz daḫı anı ıraḫdan gördük kim yine döne

S270b 13 / bildük, yoḳsa yaḳın varsavuz ḳurtılamazduḳ. Ebū Cehl seyyidler birle bir yüce yire çıḳdılar 14 gözetdiler, ol dere içinde ejdehā gördiler, yine döndiler, kārvān ileyinde ṭurdılar, 15 kārıvānı ḳomadılar yürimege. Ebū Cehl eyitdi: Ya Sādāt-ı Ḳureyş Muḥammed ibni 'Abdu'llāh 16 eydür kim benüm kerāmetüm semāvīdür dir, eger girçek eydürse 17 gelsün, bu ejdehāya ḳarşu yürisün, bu şu'bānı musaḫḫar eylesün, bilelüm kim

T225b mu'cizātı ilāhīdür, 1 sözi girçekdür, hergiz bundan yig imtiḥān bulamayavuz, didi; Zīrā siḥr ve nārincāt 2 birle hiç gişi ecdehāya ḳarşu ṭurmaz, didi. Rasūl Benī Hāşım birle girüden geli dururlar. 3 Meger Meysere geldi, Rasūle eyitdi: Yā Ḥabībī iki deve yükle-

ri altında çökdiler, 4 turıp yürimezler, didi. Rasūl Hamza ve ʿAbbās birle yine döndiler, çün ol iki devenüñ 5 katına geldiler gördiler kim yük-ile çökip dururlar. Rasūl deveden aşağa indi ilerü 6 geldi, mubārek elin ol iki devenüñ başları üstinden geçürdi, barmağı birle işāret, 7 eyledi. Ol develer, Rasūluñ muʿcizātı berekātından kuvvat tutdılar, turdılar,kalan 8 develerden yig yüridiler. ʿAbbās birle Hamza Rasūle tahsīn kıldılar, yine döndiler kārvāna 9 irişdiler gördiler kim, kārvān ol derbend ağzında eglenip tururlar, yürimezler. Rasūl 10 sordı kim niçün yürimedüñüz, eglendüñüz, didi. ʿĀṣ ibni Vāyıl eyitdi: Yā emīn-i ll Kureyş, yā sādıku'l-kavl bu ileyümüzdegi
S271a vādī içinde bir suʿbān belürüp durur, / yolı 12 kesipdür, hiç gişinüñ elinden gelmez kim ilerü yüriye, biz dahı eglendük, tā siz dahı gelince, 13 uş geldüñüz, irişdüñüz bākī siz bilürsiz, tanışınuz, görüñüz, ne maslahat görürsiz, 14 nice rāy idersiz, didi. Andan Ebū Cehl eyitdi: Yā Muhammed sen eydürsin kim 15 benüm kerāmetüm, burhānum ilāhīdür, benüm-ile ʿınāyet-i Rabbānīdür, dirsin, ben sihr bilmezem, cāzū 16 degülem dirsin, eger sözüñe girçek iseñ, toğrı söylerseñ, işde bu ecdehā 17 kim bu dere içinde kopupdur, yol kesipdür, ilerü yürigil, anuñ şerrini yolımuzdan
T226a 1 götürgil, didi. Yine Hamza ibni ʿAbdu'l-muttalib kahıdı ilerü yüridi, Ebū 2 Cehle eyitdi: Hey şerīr, laʿīn sen niçün bizüm seyyidimüz birle erişürsin, 3 anuñ bi-

gi duşmana bunuñ bigi ḥabībi, seyyidi ḳarşu viribirsin, didi. 4 Andan ʿĀṣ ibni Vāyıl eyitdi: Yā ibni ʿAbdu'l-muṭṭalib biz cemīʿimüz muḳırruz kim 5 Muḥammed ibni Abdu'llāh ṣāḥıb-delil ve burhāndur, Allāh taʿālā ḥaẓratına 6 yaḳın ḳuldur, duʿāsı maḳbūldur.

وَٱلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ ٱلْعَالَمِينَ 7 وَٱلْبَاقِي يَتْلُوهُ فِي جُزْءِ الثَّانِي إِنْ شَاءَ اللّٰهُ تَعَالَىٰ وَ صَلَّى اللّٰهُ 8 عَلَىٰ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ 9 تَمَّتْ بعون الله وحسن توفيقه 10 حررنا ٨٩٩

T226b 1 Lala Ṣāliḥ Aġa ḳulları yedīle 2 Sulṭan ʿUsmān Han efendimiz ḥaẓratları 3 bu kitāb-ı şerīfi Ṣaffa Ocaġına ḥasbeten li'llāh vaḳf-ı şerifidür. 4 Sene IIV.

Gruplardaki Çocuk ve Personel Sayısı:

Madde 12- a) 0-2 yaş grubunda (0-24 aylık) en çok 10 çocuk bir grup oluşturur. Her grup için en az 2 çocuk bakıcısı görevlendirilir.

b) 3-6 yaş grubunda (24-72 aylık) ise en çok 20 çocuk bir grup oluşturur. Her grup için en az 2 çocuk bakıcısı ve 1 grup lideri görevlendirilir.

Kurumun İskân Durumu:

Madde 13- Kurumun iskân yönünden taşıması gereken özellikleri:

a) Kurum, çocuklar açısından tehlike yaratmayacak, sakin ve ulaşıma elverişli bir mahalde kurulmalı, çocukların rahatça oynamalarına müsait, çeşitli oyun araçlarının konulabileceği bir bahçeye sahip olmalıdır.

b) Kurum, bir bahçe içinde müstakil tek veya çok katlı binada kurulabileceği gibi bir apartmanda da işletmeye açılabilir.

Kurumun apartmanda faaliyete geçirilmesi halinde, apartman zemin katının veya zemin kat ile birlikte bağlantılı olarak üst katlarının kullanıma hazır hale getirilmiş olması şartı aranır. Bir apartmanda işletmeye açılacak kurumun, çocukların oynayabileceği büyüklükte uygun bir bahçeye sahip olması gereklidir.

0-2 yaş grubuna hizmet verecek bir kurum, bahçesi olma şartı aranmaksızın bir apartman dairesinde de uygunluğu saptandığı takdirde işletmeye açılabilir.

Bir apartmanda açılacak Kurum için o apartman sakinlerinin her birinin noter huzurunda verilmiş yazılı izinlerinin alınması zorunludur.

Emniyet ve Trafik Güvenliği:

Madde 14- a) Kurumun bulunduğu yer gene taşıyacak, çocuğun ahlâkın bulunmayacaktır.

b) Binanın bulunduğu yer çocu yönünden uygun ve emniyetl

Yangından Korunma ve Isıtma:

Madde 15- a) Kurumda yeterli sayıda yan bulunacak ve yangın için g

b) Kurumun ısıtması kaloriferi bilir. Özellikle sobalı kur yönünden tehlike yaratmaya gerçekleştirilecektir. Çocu sağlayacak tedbirlerin alın

Kurumda Aranacak Diğer Özellikler:

Madde 16- a) Oyun ve yatak odaları bol i binanın çocuklar için kulla yüksekliği en az 2 metre 80

b) Çocukların bulunduğu oda ve zarar vermeyecek, kolaylıkla döşenmeli, duvarlar ve bölme yüksekliğe kadar kolayca sil veya kaplanmalıdır. Odaların şekilde düz ve basit olmalıd

c) Merdivenlerde çocukların gü emniyet korkulukları bulun

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
FEN - FİZİK BİLİMİ BAKÜLTESİ

YARIYILLIK DERS KAYIT FORMU

Adı Soyadı : .....

Numarası .....

Bölümü .....

Sınıfı/Dön : .....

Ders Yılı : .....

Yarıyılı : .....

Ders Kodu	Dersin Adı	Kredisi	Haftalık Ders Sa.	Normal Ders	Seçmeli Ders	Normal Öğr. Yük.	Telafi

Yukarıda belirtilen öğrenci 198.../198... ders yılı ..... yarıyılında ..... Kredilik ders alabilir.

Danışman
Adı ve Soyadı
İmzası

Öğrenci İşleri Şef.
Adı ve Soyadı
İmzası

Öğrenci
Adı ve Soyadı
İmzası

Öğrencinin lisansüstü mezuniyetinde olduğu dersler önceliklе yazılacaktır.
Her ders yılı başında, öğrencinin ders yılı süresince takip edeceği mecburi ve seçmeli dersler, danışman ile öğrenci birlikte tespit edecektir.

Her öğrenci için tüm kopya hallerinde doldurulacak olan bu cetvellerden beşer renkli olanı öğrenci işleri bürosuna, mavi danışmana, pembe öğrenciye verilecektir.

Cetvellerin fikrimce ve da eksik kalem ile doldurulması durumunda İmzalanmamış cetveller geçersizdir.

N Ü S H A F A R K L A R I B Ö L Ü M Ü

T2b
S2b
Ü2b //3 ibtidā... hutba: S4 ibtidā'-i..., Ü7 ibtidā'-i tercümet-i hutbatu'l-kitāb / hutba: T3 (düzeltme ile) / bismi'llāh... nesteʿīn: T'de yok. // 4 şükr: S6 şüküր / bir: S'de yok / görücü: Ü9 görici // 5 görinen: Ü10 görünen / görinmez: S7 görenmez / görsetdi: S8 gösderdi // 6 bilgi: S8 bilgü / ġayb: S8 ġayıb / fikret: S9 fikir // 7 eyeleri: T7 eyleyeler / görsetdi: S10 gösderdi // 8 milketini: S11, Ü14 mülketini / ġayb: S11 ġaybı // 10 şerh:
Ü3a S14 şerhi // 11 karnında: S14, Ü17 rahmında / Hayy u: Ü1 Hayy ı // 11-12 ol... cisminde:S'de yok / ve: S'de yok / hāletler: S16 şūratlar / cemʿo.: S16 cemiʿ o./o. Cemīʿ: Ü3 cemīʿ-i // 13 nireden: S17 nereden/cemʿ: S17
S3a Cemiʿ/ diri olur: S17, Ü3 dirilür // 14 ʿazm: S1 ʿazım / nireden: S1 nereden / dirilür: S1 dirilürler /fikr: S2, Ü6 fikir / irüremedi: S2 irüremediler // 15 kimsenüñ: S2 kimsenenüñ / bu ... ʿaklı: S2, Ü6 ʿaklı bu ʿilme / iremedi S2 irmedi / 16 Ki baña... unıdup: S'de yok. / bendeki: Ü7 bindeki / benden unıdup: Ü8 binde unıdıp / olup ben: S4, Ü8 olıp sen // 17 senden: Ü9 sinden / yok: Ü9 yoh.

T3a 1 kalıcah: S7 kalıcak // 2 Nesr: S'de yok // 3 ʿukūl: S9 ʿukūllar / ʿāciz ü: S9, Ü13 ʿā. ve / seyrinden: S10, Ü14 seyrinde //4kim: S'de yok / vucūda: S11 mevcūda / kerim: T'de yok // 5 ʿakl-ıla: S12 akıl ile // 6 fikr-ile S12 fikir-le / şiʿr: S'de yok / isder: Ü18 ister // 7

Ü3b isder: Ü19 ister / isder: Ü1 ister // 8 isder ... isder:
S3b Ü2-3 ister ... ister // 9 Nesr: S'de yok / ḥakīrlıḥ: S1, Ü4 ḥakırlık / bir-le ... bir-le: S1 bir-ile ... bir-ile// 10 daḥı: T'de yok / eyidelüm: Ü5 eydelüm / ilāhunā: S2, Ü5 ilāhanā // 11 urınurlar-ısa: S3 urunur-sa, Ü6 urunurlar-ısa / ucına: S3, Ü7 evcine / ve: S'de yok / mecmū'-ı: S4 cemī' // 12 'ulūm: Ü7 'ulūmı / olur-ısa: S4 olursa / müşkilātı mümkinātı: S4 müşkilāt mümkināt / olıp: S5 olup / olur-ısa: S5 olursa // 13 ḥarf: S5 ḥarıf / meliki: S6, Ü9 bilgi / 'āciz ü: Ü ve S'de yok // 14 sergerdāndur: Ü10 sergerdān dururlar / ḳullıḥ ḳ. ḳullıḥda: S6, Ü10 ḳullık ḳ. ḳullıḳda / ḥayrāndur: Ü10 ḥayrān dururlar / senüñ: T'de yok // 15 Ḥakīm: Ü11 Raḥīm // 16 ber: T16 bu / Rasūlü's-sekaleyn: S8, Ü12 Rasūl-i s. / üsdünde: S9, Ü13 üsdinde // 17 yazuḥlu: S9 yazuḳlu / biz: T17 bizi, S'de yok.

T3b // 1 ḳavmuz: S11 ḳavumuz / birle: S11 birile // 2 görsetdügi y. dürişe bilürüz: S15 gösderdügi y. dürüşebilürüz // 3 ne: S'de yok // 4 yürürsin: S15 yürirsin / // 5 Rasūle... yaḳın bil: S'de "Sañā ol... rabbīn bil"
Ü4a beytinden sonra gelmiş / Allaha: Ü2 Tañrıya / sini: T5
S4a sinin / añlatdı: S16 ögretdi / Nesr: T ve S'de yok / Zihī efżal-ı... maḥlūḳāt: S1, Ü4 Zihī eşref-i maḥlūkat, zihī efżal-i mevcūdāt / zihī 'ādil: S'de yok // 7 getürüci: S5 getürici // 8 götürici: S2 götürüci / göremez: S2, Ü6 görmez/ yidici: Ü6 yoıa y. (sonradan satır üstüne yazılmış) / 8-9 ḳarañulıḥda: S3 ḳarañulukda, Ü7 ḳara-

ñuluḫda // 10 yoluñda: T10 yolda // 11 zire: S6, Ü10 zīrā / yāsūr: S6 yāşūr, Ü10 nāhur // 12 baḫmaz: S9 bakmas, Ü13 baḫmas / cürm: S9 cürüm / 13 dutar: S9 Ü13 ṭutar / Neşr: T ve S'de yok / aṣḥābihi: Ü14 ṣaḥbihi ve sellem ve ʿalā // 14 isteyen: S11 isdeyen // 15 birle: S12 birile // 16 İbni: S'de yok.

T4a Ü4b // 1 Kim: Ü2 ki / toḫumı: T1 Ü2 toḫm, S14 toḫum / ṭoprağına: T1, S15 ṭoprağın // 2 ṣıdkı: T2, Ü3 ṣıdk //

S4b 3 anuñ-ıla: T3 anuñ-la / ḳul-ıdı: Ü5 ḳul idi // 4 ki: S2 kim // 5 karındaşın: T5 ḳarındaşını / ḳoyuban: Ü6 ḳoyıban / anuñ-ıla: T5, S2 anuñ-la / Neşr: T ve S'de yok // 6 ṣıdk ve ʿadl: S3 ṣıdkı ve ʿadli / ekincisi: S3 ikincisi // 7 ve: S'de yok / ḫayrı şerden bāṭılı ḥaḳdan farḳ: S5 ḫayırdan şerden ḥaḳdan baṭıldan farıḳ / bigi: S5 gibi // 9 Ḫaṭṭāb: S7, Ü11 el-Ḫaṭṭāb / naẓm: Ü12 Şiʿr // 10 kaçan: T10 k. kim / ṭoğrı: Ü13 ṭoğru / elden: S8 الدن // 11 ḳoyuban: S9, Ü14 ḳoyıban 14 Neşr: T ve S'de yok //

Ü5a 15 birle: S13 birile // 16 rafīḳ şefīḳ: S14, Ü19 şefīḳ rakīb u rafīḳ / **bin Affān : S'de yok**

T4b S5a // 1 ḥaşmat: S1, Ü4 hışmat // 2 resme: T2 resm-i // 3 ola: T3 ol / maʿmūr u: T3 maʿmūr // 4 üçünci: Ü7 üçinci // 5 şerʿ: S8 şerʿi // 6 Neşr: S'de yok / dördünci: S6, Ü9 dördinci / birle: S6 birile // 7 Ol kāşif: T7 kāşif / künūz-ı: S7 künūz-u / rumūz-ı: S8 rumuz-u // 8 kimdügin: Ü12 kimidügin / istedi: S8 isdedi // 9 muẓ-

hıru'l-ʿa.: S10, Ü13 muẕhırı'l-ʿa / müfrıḳu'l-k.: Ü13 müferrıḳı'l-k. // 10 Ebī: S10 Ebū / vechehu: S11, Ü15 v. raẕıya'llāhu ʿanh. // 11 ʿAlīnüñ ... bilmiş ola: S'-de 12-13.satırlardan sonra gelmiştir // 12 terk: S14 te-

Ü5b rik // 13 niçün: Ü19 neyçün // 14 neṣr: S'de yok / ve:
S5b S7 ol / ālinüñ: S17 (mükerrer) // 15-16 ol nübüvvet ... piyāleleri: S'de yok / naẓm: S2, Ü5 şiʿr // 17 eydime-zem: T17 eydimez / terk: S4 terik.

T5a 1 bilmedüm kim: S4 kim bilmedüm / bunlar: Ü8 anlar Neṣr: S'de yok // 4 birisi: S8 biri / pehlevān: S8 peh-lüvān / esedü'r-Rasūle: Ü12 esed-i Rasūlihi / birisi ced-dü'l-ḫ... ʿAbdu'l-muṭṭalib: T'de yok / ebü'l-Faẕl: Ü13 ebi'l-Faẕl // 5 Naẓm: Ü13 Şiʿr / n. vü: S'de yok // 6 Neṣr: S'de yok / sırrını: S13 sırrı / ḥācatın: S13, Ü17 ḥācatını // 7 yoḫlıḫdan: S14 yoklukdan, Ü17 yoḫdan // 8

Ü6a musulmanlık: Ü18 musulmanlıḫ / ḳılup: Ü19 ḳılıp // 10 küfre-ʿi: Ü2 kefere-ʿi // 14 احسانه : Ü9 احسانه وثبت ارکانه // 15 raḥmatı: Ü10 raḥmat u // 17 Mıṣr içre: S9 Mısır içire / ḳılıpdur: S9 ḳalıpdur // 17-1 Ṭurdı... ābāẕan ḳılıp: S'de bir alttaki "Güninde... vīran ḳ." beytiyle yer değiştirmiştir.

T5b // 1 milki: S11, Ü13 mülki // 3 kāmil: S13 k. ve // 4 sulṭānumuz: S14 sulṭānımuzuñ, Ü18 sulṭanumuzuñ // 5

Ü6b saḫlaġıl: S9 saḳlaġıl / milkini: S16, Ü1 mülkini // 7

S6b hāẕe'l-kitāb: Ü3 h.sīretü'n- nebī ʿaleyhi's-selām // 10

kitāb : T10kitabı// 11 ne... olduğını: S4 tercüme olduğı ne sebebden ötüridür / bildirür: S4, Ü8 bildürür / eydür: T'de yok // 12 olmış-ıdı: Ü9 o. VV9, S6 olmışdı / Mı.sr s.: S6 Mı.sır / Mı.sr ş.: S'de yok // 13 Mı.sr melikine: S7 Mı.sır mülkine / ihtişām ve: S8 ihtişām ya // 14 sulṭānlar: S8 sulṭān / ḥarīf: Ü13 lāyık // 15 kim durur: Ü14 k.d. kim / Mı.sr melikine: S9-10 Mı.sır mülkine / n.durur: S'de yok // 16 Hüseyn: S11 Hüseyin / 16-17 Sulṭān Ṣa'bān... eydürleridi: Ü15-16 merḥūm, mağfūr sulṭān melik Eşref Ṣa'bān İbni Hüseyni / eydürler-idi: S11 eydürlerdi / anı: Ü'de yok / 17-1 şehīd... yirine: S'de yok.

T6a Ü7a // 2 tohmın: Ü18 tohmını / işi: S14, Ü1, iş // 3 tutmadılar: S15, Ü1 tutmadı / saçdukları: Ü1 saçduhları / çürüdi: S15 Ü1 çüridi // 4 bigi: S16, Ü2 gibi/kılur: T4 kıla // 5 milket: S17 mülket / ulalmaz: T5 alalmaz / 6 ulalmah: T6 alalmak / Mı.sr: S3 Mı.sır // 7 görsetdi: S3 gösderdi / zillet: T7 zellet // 9 gey: T9 ki / ḥaşmat: S6, Ü10 hışmat / vü: S'de yok // 10 'adl: S9 'adil // 12 'ilim: T12, Ü16 'ilm // 13 uyanuk: Ü16 uyanuğ / işde: S13 işi / 'akl: S13 'akıl / fikret: Ü17 ḥikmet // 14 milk: S14, Ü18 mülk // ma'delet: T14 ma'dilet // 15 urıcı: S16 urucı / Negr: S'de yok // 16 bereketinden: S1, Ü3 berekātından / aña: S ve Ü'de yok.

S7a S2 ulalmak

Ü7b S7b

T6b // 1 yohdur: S2 yokdur / uludur: S3, Ü5 olur // 2 söyleyicek tatlu: S'de yok / söyler-idi: S4 söylerdi /

m. söyler-idi: S4 söylerdi / nazm ve nesr: S4 nazım, nesir // 3 söyler-idi: S5 söylerdi / halāyık: S5 halk / anuñ: S'de yok // 4 sözüni: S5 sözini / iderler-idi: S6 iderlerdi / az u ʿilmi: S6 az idi tahsılı / ʿörfī: S7 harfī // 6 aṣḥāb: T6 ṣaḥāb /Mısr: S9 Mısır / ʿālī: Ü'de yok / ḥażratda: S9 ḥażratdan // 7 şerḥ: S9 şerıḥ / kıldı: S'de yok / gelür-idi: S10 gelürdi // 8 bütün: S11 b. ve //9 żarīre: T9 żarīri / nazm: S13, Ü15 şiʿr // 10 iy: S'de yok / ʿilm... ʿadl: S15 ʿilim... ʿadil //

S8a Ü10a 11 yüregümize: S16, Ü18 yüregümüze // 13 almaḥlığa: S2 almaklığa 14 ʿakl: S3 ʿakıl / ṣabr u şükr: S4 ṣabur şükür // 15 Nesr: S'de yok // 16 Sikender: S5 İskender / ṣāḥıbu'l-ʿakl: S6 ṣāḥıb-ʿakıl, Ü6 ṣāḥıb-ı ʿakl / ulu'l-emrden, Ü6 ulu'l-emr melikden (satır üstüne sonradan ilâve) / bigi: S7 gibi // 17 illā... irişdi: Ü'de yok / ol dem: Ü7 ol demde / beşāşet: S'de yok.

T7a // 1 ʿallāme'-i: T1 ʿulāme'-i / Ekmele'd-dīn: Ü8-9 E. eʿāda'llāhu ʿaleynā min berekātih // 2 ne-y-idügin: Ü9 ne-yidügini / ḥażratına: S11 ḥ. bildürdi // 3 gülşen: Ü10 g. ol ʿālim-i Rabbāni, ol ʿilmüñ ve maʿrifetüñ kānı (sayfa kenarına sonradan ilâve) / şiʿr: S'de yok // 4 zemīn: T4 zemīni / ḥarc: Siz ḥarcı / baḥr-ıdı: Siz bahrı idi / kim: S'de yok / mevc urıcağazın: S13 mevci urucağazın // 5 dürr-i ṣemīn: S12 dürr-ü semīn / ṣemīn: T5 ṣemīni / Nesr: S'de yok / bildi: S'de yok / maksūdın:

S14, Ü13 maksūdını // 6 naẓm: S'de yok / baḥmadı: T7 baḥ-
dı // 8 seyresini: S17 sīretini, Ü17 sīresini / itgil:
S8b S17, Ü16 eyle / şerḥ:S1 şerḥı // 9 ḥayrān: S'de yok /
gendüzüñe: Ü17 yılduzuña (sonradan düzeltme ile) / neṣr:
S'de yok // 10 ḥal: S2 ḥalli // 11 kitābını: S3 kitābın
Ü10b / iki gişi: S'de yok / şerḥ: S4 şerḥı / söylemişdür:
S4 söylemişlerdür // 12 rivāyetüñ ḳankısını: S5 işāretüñ
ḳankısına // 13 lafẓından: S6 L. ve // 14 şeyḫ: S7 şeyḫı
/ rivāyeti: S8, Ü5 rivāyete // 15 anuñ-ıçun:S8 anuñ-uçun
/ Şeyḫ eydür: S'de yok / eyidipdür: Ü6 eydipdür // 16
seyre: S9, Ü6 siyer / ṭarīḳasında: S9 ṭarīḳasınca / ḥa-
dīṣ-ü: S10 ḥadīs-i // 17 vürūdını şerḥ: S10-11 vürūdunı
şerḥı / derc: S12 derci.

T7b // 1 ḳılmaḫ: S13 ḳılmaḳ / ḳavuma: S17, Ü9 ḳavma /
müşkil: T1 müşkildür // 2 cemʿ: S16 cemiʿ // 3 ḳavm: S15
S9a ḳavum / fehm: S15 fehmi // 4 rivāyeti: T4 irādeti // 5
Türkī diline: S17-1(mükerrer)/ müsülmānlıḫ: S1 müsülmān-
lıḳ // 7 şerḥ S3: şerḥı / eyledi: S'de yok // 8 saʿīd ü
şehīd: S4 şehīd ü saʿīd, Ü4 saʿīd i şehīd // 9 eyle: T'-
de yok / ẓürriyeti: S6 zürrüyeti, T9 zürriyyetini // 10
Ü11a dirşirüp: S6 dirşürip / Mıṣr: S6 Mısır // 11 itdiler: S8
itdi / kim: S'de yok / 12 Mıṣr: S10 Mısır / taḫtına: S10,
Ü2 taḫtında // 13 kim: S'de yok / şehenşeh: S11 şehinşeh
/ imām-u: Ü3 imām-ı // 14 taḫt: S12 taḫtı / Mısırda: T14
Mısr / selātīn: T14 selātını // 15 emr: S13, Ü5 e. illā
// 16 bir: T16 bir / yaḳīnı: T16, S14 yaḳīn / doġru: S14

ṭoğru // 17 olıcak: S7 olucak / birle: S7 birile.

T8a // 1 Nesr: S'de yok // 2 fikri: S'de yok, Ü9 keffi
S9b / Luṭfı: S17 luṭfu / t. ve: S'de yok // 3 ḥāl-i icmaʿı: S1 derḥāl, Ü10 derḥāl icmaʿı // 5 ramażān: S3 ramażānuñ / erbaʿa güninde: T'de yok / ʿaṣr: S5 ʿaṣır // 6 oldı: S5 oldılar / سنه : T6 سنح / وَ اَبَّدَ : Ü14 وَاَبَّدَ وَ سَيَّدَ // 7 sulṭān: T7 sulṭānahu, S'de yok // 8 ḫātırın: Ü15 ḫātırını / cemʿ: S7 cemiʿ / kıldı: S'de yok // 8-9 ṣalla'llāhu... ve sellem: S8 ṣalla'llahu ʿaleyhi ve ālihi ve s., Ü15 ʿaleyhi's-selām / sīreti: S8 sīret / muṭālaʿa: S8, Ü16 muṭālıʿa / eyledi: S8 kıldı / kim: S'de yok // 10 müzeyyen ve münevver: S9 münevver ve müzeyyen / sözler: T10 sözleri / daḫı: S'de yok // 11 fāʾideler: S10, Ü17 fāyideler / muṭālaʿasından: S10, Ü18 muṭālıʿasında // 12 daḫı: S11 d. aṣlı / nesebi: T12, Ü18 neseb / ābā: T'de yok / niçe: Ü19 bunca / muʿcizātları: Ü19 m. kim (satır üstüne sonradan ilâve) // 13 şerḥ: S13 şerḥi // 14 kırḳ S14 kırık / ḫalkı: T'de
Ü11b yok / āşikāre: Ü4 aşkāre // 17 evlādınuñ: S2 e. ḥikāyet-
S20a leri / geçürdi: Ü6 geçer-idi.

T8b // 1 a. kim: T'de yok / nüzūlini: S4 nüzūlüni // 2 vürūdını: S4 vürūdunı / kıssası: S5 kıssasını / şerḥın: S5 şerḥı, Ü8-9 şerḥı rivāyet olur / birin S5: birini // 4 bostān: S7 bōsıtān // 5 añlayı bildigi: S8 añlayu bildügi, Ü12 añlayı bildügi / fehm: S9 fehüm / dilince: S9

diline // 6 kim: S'de yok / ʿilm ve: S10 ʿilm ü // 7 muʿcizātı: S11 muʿcizi // şerḥ: S13 şerḥi / dilince: S13, Ü15 dilinde / kitāba: S'de yok // 9 diyü: S'de yok // 10 gelen: T'de yok // 11 bıraḫmayalar: S16 bı-

S20b rakmayalar / şiʿr: Ü16 nazm // 12 Z. ki: S'de yok /

Ü8a sīresin: S1,Ü1 sīresini // 13 yüriye: S2 yürüye / ḥikāyetidür: S'de yok // 14 vü: S'de yok / gördügüñi: S4 gördügüñ / şerḥ: S4 şerḥı / sözini: S5 sözüni // 15 adını: T15 adın / añmaḫ: S5 añmak / ḥiç : Ü6 sen (düzeltme ile) // 16 Lutf-u : Ü8 Lutf-ı // 17 ḥakı-çun : T17 ḥakkı-çun

T9a // 1 Risālet i ḳurbı: risālet ü ḳ, S11 risālet / ḫatm: S11 ḫatmı // 3 cemīʿi: S14 cemīʿ // 4 bildirip durur: S14 bildürüpdür, Ü14 bildüripdür // 5 Cebra'īl: Ü15 C. ʿaleyhi's-selām / birle: S16 birile // 6 ʿaley-

S21a hi: Ü17 ʿa. ve ālihi / dört: S1 dörüt // 8 ḳavl: S3 ḳavul / idüp dururlar: S3 idüp ṭururlar, Ü18-19 eydip

Ü8b ṭururlar / idip dururlar: S3 Ü19 eyleyip ṭururlar // 9 şeyḫ: S3 şeyḫı // 10 rūḥını: S4 rūḥunı / ammā: S'de yok / evvel: S5, Ü1 ol / kim: S5 ki // 11 yoḫdur: S6 yoḳdur / yitişmezler: Ü3 yitişemez // 12 nūrını: S7 nūrunı / yaradılıcaḫ: S7 yaradılıcaḳ / Rasūluñ: S8 Rasūl // 13 envār: T13 nūr // 14 kim: S'de yok / Allāhu t. evvel: S10 evvel Allāhu taʿālā // Rasūluñ: S11 Rasūl // 16 çün: T'de yok // 17 Rasūl nūrın: S13, Ü10 Rasūluñ nūrını / rūḫı: S14 rūḥ / ḳıldı: S'de yok.

T9b // 1-3 ḥıcāb-ı ʿazamat... maʿdilet: Ü'de bu bölümde-
ki her ḥıcāb başında sırasıyla 2'den 12'ye kadar sayılar
S21b yer almaktadır. // 3-4 Rasūl rūḥı... geldi: S'de "Pes...
zuhūra geldi" parçasından sonra gelmektedir. / Pes ...
zuhūra geldi: Ü'de yok // 5 buyurdı: S2, Ü15 buyurur /
yaradıcaḥ: S2 yaradıcak / evvel: S ve Ü'de yok / rūḥum:
Ü15 rūḥumı // 6 nūrumı: S3 nūrum, Ü16 nūrımı / ʿaḳl: S3
ʿaḳıl // 8 ʿaḳl: S6 ʿaḳıl / maʿlūm olur: S6 mâlūmdur //
9 emr: S7 emir / eyitdi nūra: T'de yok / yürigil: S7 yü-
Ü9a rügil // 10 ʿanh: S8, Ü2 ʿa. kim / ḥıcābınuñ içinde: S9
ḥıcābında / ḳullıġa: S9, Ü2 ḳulluġa // 11 iderdi: Ü3
ider-idi // 12 kim: S'de yok // 13 ḥıcābında: S13 ḥ.
ḳulluḳ itdi / ḳıldı: S2 eyledi / oḫıdı: S13 oḳudı, Ü3
oḫudı // 14 Rasūl ... geldi: S14 nidā geldi Rasul nūrı-
na / kim: S'de yok // 15 eydürdi: Ü8 eydür-idi // 17
Raḥmāni'l: S17, Ü10 raḥīmu'l / andan: S'de yok.

T10a // 1 ḳıldı: S2, Ü11 eyledi / eydürdi: Ü11 eydür-
S22a idi / kim: S'de yok // 2 nūrını: S2 nūrunı / viribidi:
Ü12 virübidi / daḫı: S'de yok // 3 naḳl: S4 naḳıl //
4 eydürdi: Ü14 eydür-idi / naḳl: S6 naḳıl // 5 eydürdi:
Ü16 eydür-idi // 7 Andan: T7 anda / daḫı ... nūrı: S9
Rasūl nūrı daḫı // 9 naḳl: S11 naḳıl // 10 bu-y-ıdı:
Ü2 bu idi / naḳl: S13 naḳıl // 11 bu-y-ıdı: Ü4 bu idi
/ zi'l-aʿlā: Ü4 rabbiye'l-aʿlā // 12 naḳl: S15 naḳıl //
15 oḫıdı: S2 oḳudı // 16 yol-ıdı: S3 yol-udı / Daḫı ...
yol-ıdı: T ve S'de yok / yıllar: S3 yıl / ḳılurdı: Ü10
ḳılur-ıdı // 17 ider-di: Ü11 ider-idi.

T10b (1-5).satırlar arasındaki "ḫıl'at" kelimeleri Ü'de hep "ḫal'at" şeklindedir. // 1 dördünci: S7, Ü13 dördinci //3 onuncı: Ü15 onıncı //4şi'r: S'de yok, Ü16 ş.kıt'a / ḫıl'at-ı: Ü17 bu kamu // 6-11b-1 Ḥācatın 'arza ... oldı cümle cihān: Ü'de yok (sayfa kopukluğu sebebiyle eksik) // 6 negr: S'de yok // 7 arż: S13 'arzı / eydürler-idi: S15 eydürlerdi // 8 'ı. deñizi: S'de yok // 9 'akl:S16 'akıl / ma'rifet: S16 ṭarīkat / rıfk: S17 r. andan //

S23a 10 .ḫ. deñizi: S'de yok / luṭf: S1 luṭfu // 11 minnet: S1 muḥabbet / n. deñizi: S'de yok // 13 'alem-i envār: T13 envār / 'akl: S4 'akıl // 14 fikr: S4 fikret / eyeleri: S5 e. erenler // 15 'alemler: S6 'alem / niçe:S6 bunca / 'acayıblar: S7 'a. ġarāyıblar //16yok: S7 yokdur / bu 'ālem-i: S'de yok // 17 birle: S10 birile.

T11a // 1 sıfata: S'de yok // 2 diyü: T'de yok / emr oldı: S10 emr eyledi // 3 andan: T'de yok / cemī'-i e. :S13 cemi'e./ nūrını: S13 nūrunı // 4 cemī'-i e: S14 cemi'e. / nūrları: S15 nūrı // 5 ḥażratından: T5 kegretinden / kim: S'de yok // 6 ben: T'de yok / kimdügümi: S17 kim

S23b idügümi / tażarru'-ıla: S17 tażarru'la // 10 derden: S5 nūrdan / kısm: S6 kısım / kısmın: S6 kısmını // 11 gevherüñ: S7 güherüñ / yarısını: S8 yarusını // 12 kısm: S8 kısım // 13 aḫdı: S9 akdı // 14 kim: S'de yok / cemī'-i m.: S12 cemi' m. // 16 şi'r: S'de yok // 17 mevcūd: S17 mevcūdı / ve: S'de yok / cümle-i: T17 cümle.

T11b Ü12a // 1 muhabbatı: Ü1 mahabbatı //2 aslı: S4 asıl / halk: S5 halkı // 3 kāf nūna: T3 kāf-ı nūn / ol: T'de yok / nefh: S7 nefih // 4 eyler-ise: S8 eylerse / beyt-i maʿmūrı: S9 beyte'l-maʿmūrı // 5 ki: S'de yok // 6 muhabbeti: Ü10 mahabbeti // 7 Yusūfı: T7 Yusūf / kohusı: S15 kokusı // 8 muhabbatı: S16, Ü14 mahabbatı

S24b / mest: S16 mesti // 9 dilinde: T9 dilinden / ohur-ıdı: S1, Ü16 ohır-ıdı / dirilür-idi: S2 dirilürdi // 10 Mu-

Ü12b hammed-ile ... Sıddīk: (vezin bozuk) //11 muhabbatı:S5 Ü1 muhabbatı / ohırken: S6 okırken // 12 muhabbatı: S8, Ü4 mahabbatı // 13 öldüriben oğlunı: Ü5 öldiriben oğlını / bular: T13 bulara // 14 muhabbatınuñ: S11, Ü7 mahabbatınuñ // 15 ki nice: S13, Ü9 kimince// 16 Tāy: Ü11 Tā'ī // 17 hısāb u: Ü13 hısāb ı.

T12a S25a // 2 Zikr-i ... sellim: S4 zikr-i neseb-i Rasūl salla'llāhu ʿaleyhi ve sellem, Ü17 Esāmi -i ceddi ve ābā'i Rasūlu'llāh salla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sahbihi ve sellem teslīmen keşīrā. // 4 Hāşım: T4 Hişām / Naẓr: S4 nazr // 4 - 12 b - 10 İbni Mālik ... bismi'llāh:Ü'de yok // 7 İbni Erfahşad: T'de yok / İbni Nūh: S'de yok // 8 Uhnūh: S13 Ahnūh // 10 ve sellim:

S25b S16 v.s. ve ʿızzatını / Mahmūd Hamīd : S1 Hamīd Mahmūd // 17 Tāhir: T'de yok.

T12b S26a // 3 eliflām mīm rā: S1 elif lām rā // 4 Rükn: S4 rükün // 6 Muhtaẓ: S9 Muhtefız // 7 Midmid: T7 Mid

S26b // 8 Muhammed: S'de yok // 10 الرّحيم : S1 الرّحيم وبه نستعين

Ü13a // 16 ve ālihi: Ü'de yok // 17 baḫtulu: S8 baḫtılu / yaratdı: S9 y. ve / cemiʿi: S9 cemīʿ / ḳıldı: S9 yaraḳladı.

T13a // 2 ḳullıḳ: S11 ḳulluḳ // 4 lafẓ-ı:S'deyok/birle: S13 birile / nūna kāf: T4 nūn kāfa // 5 صل الله : S'de yok / وآله وسلم : T'de yok // 6 adını: S15 adın / ʿarş: S15 ʿarşı / birle: S15 birile / gördi: Ü16 kerrūbī // 7 ḳılurlar-ıdı: S16 ḳılurlardı / görürler-idi: S16, Ü17 görürlerdi / ʿarş: S17 ʿarşı / üzerinden: Ü17 üzerine / yürir: S17 yürür // 8 birle: S17 birile /

S27b dürlü dürlü: T8 dürlü / birle: S1 birile / ʿı birle: S1,

ʿı birile / ḳılurdı: Ü19 ḳılurlardı // 9 ol-ıdı: Ü19 ol-

Ü13b dı / Rasūlinuñ: Ü19 Rasūluñ / maʿdileti ve muḥabbatı: S2, Ü19-1 maʿrifeti ve muḥabbatı // 10 ol-ıdı: S3, Ü2 oldı // 11 su'āl: S4, Ü2 suvāl / yaḳın: S'de yok // ḥażratuñ: Ü3 ḥażratuña / ḫızmatuñ: Ü4 ḫızmatuña // ṭā-ʿatuñ: Ü4 ṭāʿatuña // 13 kim: S'de yok / 14 rūsuli: Ü6 r. dür didi // 15 olduġından: S9 oldıġında, Ü7 olduġında / m. olduġından: S9, Ü7 olduġında // 16 severse:T16 sevdise // 17 görmeyiser: Ü10 g. neẓr.

//2ʿazamatın: Ü12ʿazamatını

T13b // 1 ṭamudan: T1, Ü10 ṭamu odından // 4 birle:S17 birile / göründi: Ü14 görindi / ıṣṭıfa ḫılʿatın: Ü14

S28a ıṣṭıfa ḫılʿatını // 5 gendinüñ: S1, Ü14 gendünüñ /işidürdi: S2, Ü15 işidür-idi // 6 su'āl: S3, Ü16 suvāl // 7 aṣlını: S4 aṣlın // 8 nūrını: S4 nūrunı / şiʿr: S'de

yok / peyambar: S5 peyġambar // 9 mekānuñ: S5 mekān //
Ü14a 10 ki añla: S'de yok / 11 negr: T ve S'de yok // 12 geldi: S'de yok / nūrıdur: S9 nūrı durur / nūrı: S'de yok / birle: S9 birile // 13 olısardur: S10 olısar durur / enbiyā ... evliyā: S10 evliyā enbiyā anuñ / menzileti ve rıf'atı: S10, Ü4 menzilet ve rıf'at / bulısardur: T13 biliserdür / 'a. ve: S'de yok, Ü5 'a. ü // 14 olısardur: Ü5 olısar / ḫ. olısardur: Ü5 olısar / nūr: S'de yok / katuñda: T'de yok // 16 birle 'ahd: S13 birile 'ahdı / aṣlından: S14, Ü8 aṣıldan / ṣulbından: S14 ṣulubdan, Ü8 ṣulbdan /tapṣuralar: S14, Ü8 dapṣuralar.

T14a // 1 ahd: S16 ahdı / ṣulbından: S16 ṣulubdan, Ü10 ṣulbdan / bu: S'de yok // 2 tapṣuralar: S17, Ü11 dapṣuralar / ṣāẕumān: S17 ṣāẕımān / artdı: S17 arıtdı // 3
S28b cemālinden: S'de yok / celve: Ü12 cilve // 4 ḳılurdı: S1 ḳılur, Ü13 ḳılur-ıdı / kim: S'de yok / dört: S2 dörüt / münīr: S2, Ü13 m. māhir / müstetīr: T4 müstaṭīr, S2 müstedīr / m. ve: T ve S'de yok // 5 Şi'r: T ve S'de yok // 6 yılduzlara: Ü16 ılduzlara // 7 vü nāzı: T'de yok / dōst-ıla: S6 dōsd-ıla // 8 çü: T8 çün / bilmedüñ: S6 bildüñ / ṣerḥ: S7 ṣerḥı / ni bardaġ: S7 ne birdaġ // 9 sıġa: T9 s. bir / andan: Ü19 a. soñra / Ḥavvāya ... buyurdı: T9 buyurdı ... Ḥavvāya, Ü19 Ḥav-
Ü14b vāya buyurdı // 10 kim: S'de yok / ġusl: S9, Ü2 ġusul

// 11 kumāş: S9 kumāşlaruñ, Ü2 kumāşlar / geygil: S'de yok / ḥaml: S10 ḥamil, Ü2 ḥamel / vaḳtında: S'de yok // 12 ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok // 13 kim: S12 ki / emānet: T ve S'de yok / Ādem: S12 Ā. ʿaleyhi's-selām / Rasūluñ nūrı: T13 nūr // 14 naḳl: S13 naḳıl / celvelendi: S13, Ü5 cilvelendi / cemīʿi: S'de yok // 15 görindi: S15 göründi / uçmağ: S14, Ü7 uçmaḳ / vildān u: T15 vildān / gelürler-idi: S15 gelürlerdi // 16 tuḥfe: T'de yok / dürr-i: S'de yok // 17 göründi: S16, Ü9 görindi / ṣadafından: S17, Ü9 ṣadafında / ceddi: S17, Ü9 ceddin / yaluñuz: T'de yok.

T14b
S29a // 1 olurdı: S1, Ü10 olur-ıdı / ṭoğursa: Ü10 doğursa / bile: T'de yok / ṭoğururdı: S2 ṭoğurur idi, Ü10 doğurur-ıdı / e. ʿayāl: T'de yok // 2 yalğuz: S2, Ü11 yalñuz // 3 artar-ıdı: T3 artdı // 4 olurdı: Ü14 olur-ıdı / vaʿde: S'de yok / şiʿr: S'de yok // 5 ṭoğdı: S7, Ü15 doğdı // 6 ṭoğdı: Ü16 doğdı // 7 aldı: T7 oldı / şāẕumān: S11 şāẕımān // 8 yüzinde: T8 yüzinden / neṣr: S ve Ü'de yok / birle: S12 birile / Şīṯüñ yüzinde: T8 Şīdüñ yüzinden / nūrını: S12 nūrın // 9 sevindiler: S12 sevündiler / şāẕumān oldılar: S'de yok // 10 nūrını: S13 nūrın / 12 olıp: S17, Ü3 olup / dikilürdi: S17, Ü3 dikilür-idi // 14 andan: S'de yok / yüzin: Üç yüzini / müfāraḳat: S3 müfārıḳat // 15 içündür: S4 üçündür / birle ʿahd: S5 birile ʿahdı / benüm-ile: S5 benüm-le / se-

nüñ-ile ʿahd: S6 senüñ-le ʿahdu // 16 ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok / didi: T'de yok // 17 mericine: S8, Ü8 mercine/ birle: S8 birile / dirler-idi: S9 dirler.

T15a // 1 birle: S10 birile / ṭutdılar: S10, Ü9 dutdılar / celle: S11 c. ve // 2 emr: S11 emir, Ü10 emür // 3 işikleri: T3 إشكر / açılmağ: S13, Ü11 açılmağı // 4 emr: S14 emir / kim: T'de yok / birle: S15 birile // 6-17b-11 شديد البطش ... doğuncaya degin: S'de

Ü15a yok // 10 Çü: Ü18 çün // 11 kim: Ü'de yok // 14 bağlaram ve: T14 bağladum / ḥażratını: T14 ḥ. ve//15 ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok // 17 meşiyyeb: Ü6 meşiyyet / ḳalem: Ü6 ḳ.-i / ırılmış ḫabarsuz: Ü6 ibrelenmiş ḫıbırsuz / ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok / kim: Ü'de yok.

T15b // 3 elin: Ü9 el / yazardı: Ü9 yazar-ıdı / firişteleri: Ü10 firiştelerüñ //4 ṭanuḳlukların: Ü10 danuḳluklarını / ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok / yaʿni: T'de yok // 6 taʿālā: Ü'de yok // 7 ṭoğmamış-ıdı: T7 ṭ. ayru, Ü14 doğmamış-ıdı / ṭoğmış-ıdı: Ü14 doğmış-ıdı // 8 kim: Ü'de yok / firişṭehler: Ü15 firişteler / ṭanuḳ: Ü15 danuḳ // 9 üstünde: Ü16 üstinde // 11 işidürdi: Ü18 işidür-idi

Ü16a // 12 işidürdi: Ü19 işidür-idi // 15 ṭoḳuz: Ü3 doḳuz // 16 yaşına: Ü4 yaşa / alnında: Ü4 alnından / ḳılurdı: Ü4 ḳılur-ıdı.

T16a // 1 dericeden: Ü6 derciden / bigi: T'de yok / gice: Ü6 gicede // 2 bigi: Ü7 gibi / gökler göginden: Ü7

gönüller göginde // 4 ṭokuz: Ü10 dokuz // 5 ṭoksan: Ü10 doksan / ṭoġdı: Ü11 doġdı // 6 ṭoksan Ü12 doksan // 9 dirlerdi: Ü14 dirler // 10 ṭoġıcak: Ü14 doġıcak // 10 altmış: T'de yok / yaşında idi: Ü15 yaşında-y-ıdı// 11 iki: T'de yok / peyġambarda: T11 peyġambar // 12 Marūḥa adlu: Ü17 adı M. / ṭoġdı: Ü17 doġdı / adın: Ü17 adını // 13 Ādemi: Ü'de yok / İdrīsi: T13 İdrīs// 14 yaşında: Ü19 y. ya elli biş yaşında / ṭoksan: Ü19 doksan
Ü16b // 15 nūrını: T15 nūrı // 16 ṭokuz: Ü2 dokuz / ʿumr sürdi: Ü3 ʿumrı oldı // 17 Rasūl: Ü3 Rasūluñ / kıldı: Ü3 k. andan / ṭoġdı: Ü3 doġdı / Lemegüñ: T17 Lemek.

T16b // 1 ṭoġıcak: Ü4 doġıcak / ṭoksan: Ü5 doksan // 2 çün: Ü6 çok // 3 aldı: Ü7 evlendi // 6 Ādemüñ: Ü10 Ādeme / ṭoksan: Ü10 doksan // 7 bitigin: Ü11 bitigini / akd ve: Ü11 ʿakd ü // 8 aṣl: Ü12 aṣıl / ṭapşurġıl: Ü12 dapşurġıl // 9 atalarımuzdan: Ü12 atalarumuzdan / ʿahd ve: Ü12 ʿahd ü / emānet: Ü13 emāneti // 11 kilidlü idi: Ü15 kilidlü-y-idi // 14 Cebra'īl: Ü18 Cibrīl / viribidi: Ü18 ivirdi // 15 ʿaleyhi's-selām: T15 es-selām, Ü'-
Ü17a de yok // 17 heybetin: Ü3 hey'etin / ṭābūt: T17 ṭābūtı / nūmā: T'de yok.

T17a // 1 bigi: Ü3 gibi / cemīʿisinüñ: Ü4 cümlesinüñ / 2 zürriyetüñ: Ü5 zürriyetüñüñ // 4 Cebra'īl: Ü7 Cibrīl / ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok // 5 el: T'de yok / ʿAdem: Ü8 ʿA. ʿaleyh // 6 mürseller kimdür: Ü9 mürsel kimler-

dür // 8 ṭapşurdı: Ü11 dapşurdı // 9 yıl: T'de yok / tārīḫına: T9 tarīḫīn // 11 Rasūl: T'de yok / ol: T'de yok / adın: Ü14 adını / toġıcaḳ: Ü15 doġıcaḳ // 13 aṣlından olan: Ü16 aṣıldan evlene / ṭapşura: T13 ṭapşurdı / alnında: T13 alnından // 14 ve: Ü'de yok / ṭoġdı adın: Ü17 doġdı adını // 16 adın: Ü19 adını / nūr:Ü19
Ü17b Rasūl nūrı / biñ: T16 b. yıl / oldı çün: T'de yok // 17 aldı: T'de yok.

T17b // 3 ṭokuz: Ü5 dokuz / olmış-ıdı: Ü6 olmışdı / görindi: Ü6 g. ḳatı görindi / Hud: Ü7 H. peyġabar // 5 ḳılurdı: Ü8-9 ḳılur-ıdı / 6 sındırısardur: Ü11 sındurısardur // 7 yandırısardur: Ü12 yandurısardur //
S30a 11 doġuncaya: Ü17 ṭoġıncaya / yazılmamış-ıdı: S1 yaz-
Ü18a mamışlar ıdı // 12 bulmadı: T12 buldı / daḫı a.: S'de yok / ʿaleyhi's-selām: S'de yok // 13 adını: S3 adın / urdı: S3 ḳodı / o. Kālıʿ: S'de yok // 14 birle ... ve: S4 birile ʿahdı iddi // 15 Rasūl nūrı: T15 nūr / Arġu birle: S'de yok / ʿahd: S1 ʿahdı / ulaldı: T'de yok // 16 birle ʿahd: S8 birile ʿahdı // 17 oġlı: S9, Ü7 oġlına / ṭapşurdı: S9 dapşurdı.

T18a // 1 Tāḫūr: Ü8 Nāḫūr / nūrını Tāḫūruñ a. gördi: T1 nūrı Tāḫur a. görindi / Tāhūr u.: Ü9 Nāḫūr // 2 oldı: S12, Ü10 ṭoġdı / erenler: T2 erenleri / Tāḫūr:Ü11 Nāḫūr // 3 ṭapşurdı: S13 dapşurdı / el-Ḫalīl: S'de yok // 4 alnında: S15, Ü13 alnından / birle: S15 birile /

birisi ... maġrıbda: S15-16 biri maġrıbda biri maşrıkda
S30b // 5 durdı: Ü14 ṭurdı // 6 birle ʿahd: S17-1 birile ʿahdı / ṭapşurdı: S1 dapşurdı / İbrāhīme: S'de yok // 7 ulu'l-ʿazmlik: T7 ulu'l-ʿazm melik // 8 emr: S3 emir / açasın: S4, Ü18 a. ve // 9 kılasın: Ü19 k. ve göresin / taʿālā ve sübḥānehu: S5, Ü19 sübḥānehu v. t. / görse-
Ü18b diserdür: S6 gösderiserdür // 10 birle: S7 birile / açdı: Ü1 açtı; S7, Ü2 a. çün tābūtuñ / peyġambaruñ: S8, Ü2 p. ʿaleyhi's-selām // 11 şöyle ... kim: T11 muṣavvar şöyle, Ü3 muṣavvar ş. kim / bigi: S9 gibi / cemālini: S'de yok, Ü3 cemālin / ṣūratını: S9, Ü3 ṣuratın // 12 kadar enbiyā: T'de yok, Ü4 enbiyā ne / ervāḥı: T12 ervāḥını / muṣavvar: S'de yok / görindi: S10 göründi / peyġambarlar: T11, Ü5 peyġambarlaruñ // 13 ṣūratını şeklini: S12, Ü6 ṣūratın şeklin // 14 gösterdi: S12 Ü7 gösderdi / mertebesini: S12 mertebesin / bildürdi: S12 bildür daḫı / gendü: S'de yok / alınlarına: Ü8 alınlarında / yazılu-y-ıdı: S13-14 yazılu durur // 15 soñra: S'de yok / bir: S'de yok / rūḥını: S15 rūḥunı // 16 daḫı: Ü9 d. hem / gördi: Ü10 görür-idi / kim: T'de yok / olur:
S31a T16 oldı / soñraġı: T16 soñra / ve: T'de yok // 17 su'āl: S1, Ü12 suvāl.

T18b // 1 Şiʿr: S'de yok / yuḫaru: T1 yüce / Ḫalīlüm: T1 Ḫalīl ü / ḥabībi: S3 ḥabīb / muḥıbb-ısañ: S3 muḥıbbusañ // 2 anuñ-çun: T2 anuñ-ıçun, S4 anuñ uçun / bu

şevket ü taʿẓīm: T2 bu şevket i ʿaẓīm, S4 şevket i bu taʿẓīm // 3 anuñ-çun: T3 anuñ-ıçun / içündür: Ü16 üçündür / heybet-i: Ü16 hey'et-i / 4 yidi: T4 yir / dürr-i yetim: S7 dürr-ü yetīm // 5 işāreti birle: S8 işāret birile // 6 ʿakl: S10 ʿaḳıl / ş. ne: T'de yok / 7 vü: T'de yok / neşr: S ve Ü'de yok // 8 Cebra'īl d.: Ü1 Cibrīl d. / birle: S13 birile / Cebra'īl ʿa.: Ü2 Cibrīl ʿa. // 9 rūḥını: S13 rūḥunı / ṣulbuñdan: S14 ṣulbıñdan / Ol peyġambarlar ... ʿaleyhi's-selām: T'de yok / sinden: S15 senden / soñra: S'de yok // 10 yalġuz: S17, Ü5 yaluñuz / Muṣṭafādur: S17 Muṣṭafā olısardur /

S31b bildüginden: S17 bildügünden // 11 Cebra'īl: Ü6 Cibrīl / aġzından: S2 aġzında / işitdügi: S2 işiddügi // 12 şerḥ: S2 şeriḥ / işitdi: S2 işiddi // 13 oġıldan: S4 oġuldan // 14 hiç: T'de yok / sinüñ: S6, Ü10 senüñ // 15 pes: T'de yok / ʿayāl: S'de yok / kırnaḳı: S8, Ü11 karavaşı // 16 ḳaravaşı: S8, Ü11 kırnaḳı // 17 naḳl: S10 naḳıl / nūrı: S10, Ü13 Rasūl nūrunı / reşk: S11 reşgi, T17 restek / günüledi: S11, Ü14 günüledi /

T19a // 1 oġlandan: S12, Ü14 oġuldan / ḳıldı: S13 ḳodı // 2 sevindürdi: S13, Ü15 sevündürdi / Cebra'īl: Ü15 Cibrīl / ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok // 3 ʿaleyhi's-se-

S32a Ü19b lām: S'de yok // 4 dahı e.: Ü'de yok //6 açdı: Ü1 açtı / gösterdi: S'de yok, Ü2 gösderdi // 7 geliserdür: S3 g. her birinüñ / Andan ... mertebesini: T'de yok /

dört: S4 dörüt / ümmetinüñ: T7 ümmetini / gösterdi: Ü3 gösderdi / 8 v. yā: T'de yok / hātemü'n-nebi: S6, Ü4 hātemü'r-rusul / Andan: S'de yok // 10 bahhun leke: T10 bahleke / seni: Ü6 sini / kıldı: Ü7 k. ve // 10-11 vasıyyet ... vefāt kıldı: S'de yok // 12 bir: T'de yok / İsmā'īl ... nakl eyledi: T'de yok / n. oğlınuñ: S12 oğlı / nakl: S12 nakıl // 13 Nūr ... nakl eyledi: S ve Ü'de yok // 14 evlengil: S14, Ü12 evlen // 15 nūrı:Ü12 nūrınuñ / maslahatını: S15 maslahatın / İsmā'īl: S15,
S32b Ü12 İ. peygambar / nakl: S16 nakıl // 16 sāhıb: S17-1 (mükerrer)// 17 dirler-idi: S1 dirlerdi / hōşlıh: S1 hōşlık / geçürürdi: S1 geçürür idi, Ü15 geçürür-idi.

T19b // 1 öñdin: S'de yok / kimseye: S2 kimeseneye / şi'r: S'de yok / birle: S4 birile // 2 sayd iderdi: S5 saydı ider-idi / avlardı: T3 avlar-ıdı // 4 itse: S8
Ü20a idse / şīr-iner: S8 şir-üner // 5 halk: S9 halkı / bilgülü: S10 bilgili, Ü2 biliklü // 6 Nesr: S ve Ü'de yok // 7 māl: S12 m. içinde / birle: S12 birile / yok-ıdı: S13 yok-udı / 8 oğlı kızı: S14, Ü3 oğul kız / a. dahı: T'de yok // 9 kimse: S15 kimesene / nakl: S15 nakıl / 'umrından: S'de yok / emānet: S16 emāneti / maksūd:S16, Ü6 maksūdı // 10 av: T'de yok / avlar-ıdı: S17 avlardı
S33a / kılurdı: S17 kılur idi / içindeki: T10 içinde iki // 11 birle: S2 birile / āhırı: S2, Ü8 āhıra // 12 yügrürsin: S3, Ü9 yügürürsin / tapşurdılar: S3 dapşurdılar /

tapşursañ: S4 dapşursañ // 13 kasam: S5, Ü11 k.yāz / and: S5 andı // 14 ʿīşını: S6, Ü12 ʿayşını / hōşluk birle: S6-7 hōşlık birile / kim: S7 ki // 15 geldi: S7, Ü12 döndi / fikr: S8 fikir / birle yüridi: S8 birile yürüdi / bilmezdi: S8, Ü13 bilmez-idi / kim: S'de yok // 16 girü: S9, Ü14 kim/ otururken: S9 otururdı, Ü14 oturur-ıdı / birle: S10 birile // 17 niçün: Ü15 neyçün / hālin: S11, Ü16 hālini / şerh: S11 şerıh / eyitdi: S11 eydür.

T20a // 1 çok: S12 Hakka / kıla: S13, Ü17 k. ve // 2 çözile: S14 çizile // 3 Ol: S15 evvel / getürmiş-idi:
Ü20b S16 getürmişdi // 4 bağlayup: Ü1 bağlap / yire: S16, Ü1 yirde / yaturmış-ıdı: S16 yaturmışdı // 5 kılurdı:
S33b Ü2 kılur-ıdı / od: S'de yok / gelürdi: Ü2 gelür-idi / birle iner-idi: S1 birile inerdi / tolaşurdı: Ü3 talaşur-ıdı //6birle: S2 birile / olurdı: Ü4 olur-ıdı / giderdi: Ü4 gider-idi / görinmez: S3, Ü4 görünmes / olurdı: Ü4 olur-ıdı // 8 uyuğıl: S5 uyugil, Ü6 u. didiler / ne itmek: S5 n'itmek / ağaç: S6 ağaca // 9 dibine ... ańa: S'de yok, Ü7 d. g. kim ańa /eydürler: S6 dirlerdi / birle: S7 birile / ol ... dibinde: S'de yok // 10 Geldi Kaydār: S7, Ü8 Kaydār geldi / yatdı: Ü8 yattı / düşi ... gelür: S8 Gördi düşi bir şahs gelür, Ü9 gördi düşi içinde kim b. ş. g. // 11 alnuńdadur: Ü10 alnıńdadur // 11-12 salla'llāhu ... sellim: Ü'de yok /

oldur: S11 ol-ıdı, Ü11 oldı / ol i.: S11 ola, Ü'de yok // 13 pes: T'de yok // 14 olupdur: Ü13 olıpdur / vardur: S14 v. kim / adı: S'de yok / nakl: S15 nakıl // 15 sevindiginden: S15, Ü14 sevündügünden / düşünüñ: S15, Ü14 düşinüñ / hikāyetini: S16 hikāyetin / dört: S16 dörüt // 16 ol: S17-1 (mükerrer) / istedi: S1 isdedi, Ü16 izdedi / milkine: S1, Ü16 mülkine.

S34a

T20b
Ü21a // 1 cemāl: Ü19 c. ve / yoh-ıdı: S3 yohudı // 2 nakl: S5 nakıl / çün: S'de yok / tābūtunı: T2 tāputunı, S6, Ü2 tābutını // 3 bilürdi: S6, Ü2 bildi / kim: S'de yok / ʿumr: S6 ʿumur / āhırı: S6, Ü2 ahıra / geldi: S6 degdi / çok: T3 çün / cehd: S7 cehdi // 4 degüldi: S8 degül idi // 5 tur: S9, Ü4 dur / yaya: S10, Ü5 yayak // 6 Kaydār birle: S11 Kaydārla / üzere: Ü6 üzre / çok: Ü6 çoh / urış: S11 uruş / becid: S11 cehat / eyitdiler: S'de yok // 7 gelesi: S12 geliser / degin: S13 d. didiler / olmaz-ıdı: S13 olmazdı, Ü7 olmas-ıdı // 8 virmezidi: S14, Ü8 virmes-idi / işitdi: S14 işiddi / turdı: S14, Ü8 durdı // 9 Kaydār: T9 Kaydara // 11 peygambar: S'de yok / oğlanları birle: S'de yok / Kaydāra: T'de yok // 12 duşmana mı: T12 duşmana / yaramaz: S3, Ü13 yaramas / kim: S4 bu / senden: Ü14 sinden // 13 evdeşüm: S5 anuñ / nakl: S5 nakıl // 14 eydür: S6 eyitdi / cinsi mi: S6 cinsiden mi // 15 şerh: S7 şerhı / Andan ... konuk: S8 anda Yaʿkūb katında Kaydār bir kaç gün k.

S34b

// 16 yā Kaydār: T'de yok / bu gice: S'de yok / ṭoġdı: S10 ṭ. didi / eydür: Ü19 iydür // 17 Bu gice gördüm:
Ü21b S11 gördüm bu gice / ḳapısı: S11, Ü1 ḳapusı / birle: S12 birile.

T21a // 1 ata begi: S14 yiñi ata, Ü3 a. yiñi / nūrı: T'de yok // 2 şiʿr: S'de yok / iner: S15 inen // 3 negr: S ve Ü'de yok / eyitdi: S17 eydür // 4 ṭoġdı: S17 doğ-
S35a dı / ayruḫ: S1 ayruḳ // 4-5 oġlanları ... ḳıldı: S1 oğlanları-la vidāʿlaşdı / vidāʿ: T'de yok / alnında: S2, Ü8 alnından / Ḳaydār sevindi: S3 sevindi K., Ü8 sevündi K. // 6 adını: S3 adın / urdı: S3 ḳodı / bisledi:T6 başladı / Ḥamal: S3, Ü9 Ḥamalı / ʿahd: S4 ʿahdı // 7 seni: S'de yok / ilteyim: S5, Ü10 iledeyim / ve: T'de yok // 8 gösterdi: S6, Ü11 gösderdi / ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok / birle: S7 birile // 9 Ḳaydāra: S8, Ü12 K. eydür / ḳulaġuña bir: S8 bir ḳulaġuña / eydeyüm: S8 diyeyim / ṭutdı: S9 dutdı / ʿAzrāyıl: T9 ʿAzāzīl //10kabż:S9 ḳabıż / eyledi: S9 itdi, Ü13 iyledi / ölüp: S'de yok, Ü14 ölip / niçün: Ü14 neyçün // 11 gör: T'de yok / Kaydār: T'de yok / ḳaçan-ısa: S12 ḳaçansa // 13 bulundı:
Ü22a Ü17 bulındı / geldiler: Ü18 g. Ḳaydarı // 14 birle: S16
S35b birile / ḫalḳ: S16 ḫalıḳ // 15 e. bir oğlı ṭoġdı: S'de yok / Rasūl: S1-2(mükerrer)// 16 nūrını: S2 nūrunı / ulaldı: T16 ulalandı / evlendi ... Yesaʿ: S2-3 e. adını Udad urdı, Udad evlendi adını Udda urdı, Yesaʿ urdı Ra-

sūl nūrı Y. / nakl: S3 nakıl / eyledi: Ü3 iyledi // 17 niçün: Ü4 Udda neyçün / didiler: S5 urdı / anuñ-ıçun: S5 anuñçun.

T21b // 1 çağırurdı: S6 çağırur ıdı / oğlanlarından: Ü5 oğlanlarında / evvel: S'de yok / tutdı: S6 dutdı / habīr er-idi: S'de yok / bilgülü: S7 bilgilü // 1-2 gişi idi: Ü6 gişidi / urdı: Ü7 kodı / alnından: S9 alnında // 3 göründi: Ü8 görindi / niçün: Ü8 neyçün ʿAdnana / onuñ-ıçun: S9 anuñçun //4 ve ālihi: Ü'de yok / zürriyetinden: S11 zürriyyetinden // 5 kasd itdiler: S12 kasdı kıldılar / kim ʿA. : Ü'de yok / kılmağa: S12 ideler / melāyikeler: S13 firişteler / beklerlerdi: Ü11 beklerler-idi // 6 yitişdüremedi: T6 yitişdürmedi, S4 yitişdürmediler / Rasūl: T'de yok // 7 nakl: S14 nakıl / eyledi: Ü13 iyledi / niçün: Ü13 neyçün Muʿadda /anuñ-ıçun: S16 anuñçun / harb: S16 harıb / issi-y-idi: S16, Ü4 issi idi // 8 mansūr: S'de yok / gelürdi: Ü15 gelür-
S36a idi / urdı: S1 kodı // 9 nakl: S2 nakıl / eyledi: Ü16 iyledi / neyiçün ... didiler: T9 Nizār anuñ-ıçun didiler, S3 Nizāra neyiçün Nizār urdılar? Anuñçun, Ü16 Nizāra neyçün Nizār ad urdılar // 11 ulaldı: S'de yok
Ü22b / aldı: Ü1 evlendi // 12 neyiçün ... didi: T'de yok / neyiçün: Ü1 neyçün / anuñ-ıçun: S7 anuñçun / göründi: Ü2 görindi / birle: S8 birile // 13 sever-idi: S9 severdi // 14 birle ʿahd: S10-11 birile ʿahdı / ne kim

ʿahd: S12 ne kadar ʿahdı bitigin // 15 yazarlar-ıdı: S12 yazarlar / getürürler-idi: S'de yok / aṣarlar-ıdı: S12 aṣarlardı // 16 ʿaleyhi's-selām ... vaṣıyyet kılmak: S13-14 vucūda geldi ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellem ayruk ʿahdı kılmak vaṣıyyet itmek ve bitik yazmak // 17 Ümmi: S15 ümmü / dirler-idi: S16 dirlerdi.

T22a // 1 Ne-y-içün İlyās urdılar: T'de yok,Ü9neyçün İl-
S36b yās ad u. / nūrını: S17 nūrunı // 2 Muḥammed: M.Muṣtafā / ṣalla'llāhu ... ve sellim: Ü'de yok // 3 ve: S'de yok / ʿurabā: Ü12 ʿarbā / bir m.: T'de yok / ġalaba:S5 daʿvī // 4 olmaz-ıdı: S5, Ü13 olmas-ıdı / kesilmez-idi: T14 eksilmez-idi, S5 kesilmesdi / Nücebe: S6, Ü14 Nücbe // 5 Müdrik: Ü16 Müdrike / neyiçün ... urdı: T'de yok, Ü15 neyçün Müdrike didiler / Anuñ-ıçun: S7 anuñçun / didiler: S'de yok // 6 kıldı: T6 kıldıdı / Müdrik: Ü16 Müdrike / oldı: S9, Ü17 toġdı / Ḫuziyeme: S9, Ü17 Huzeyme / ne-y-içün ... didiler: T'de yok, Ü17 neyçün Ḫ. d. / anuñ-ıçun: S10 anuñçun // 7 Ḫuziyeme: S10, Ü18 Huzeyme / tā: T'de yok // 8 gördi: S11 görer, Ü19 görür / birle: S12 birile / evlenür-idi: S12 evlenür-
Ü23a di // 9 nakl: S13 nakıl / eyledi: Ü1 iyledi / ne-y-içün ... urdı: T'de yok, Ü2 neyçün ... / anuñ-ıçun: S14 anuñçun / kim: S'de yok // 10 bir: T'de yok / toġdı S15 doġdı / urdılar: S15, Ü3 urdı / Ne-y-içün ... didiler: T'de yok, Ü3 neyçün ... / 11 adı-y-ıdı: S16 adı-dı / Kureyşī: T11 قُرَشِيًا / dirler-idi: S17, Ü5 dirler // 12

S37a degül: Ü5 d. beyt // 13 budakları: S3, Ü7 butakları / tutar: S3 dutar // 14 düşin: Ü8 düşini // 15 bu sözi: S'de yok / Cebra'īl: Ü10 Cibrīl // 15-16 ṣalla'llāhu ... ve sellim: S7 ʿaleyhi's-selām.

T22b // 3 adın: Ü16 adını / urdı ... kim: S13-14 u. anuñçun adın Mālik urdı k., Ü16 u. neyçün adını Mālik urdı anuñ-ıçun k. / bir: S ve Ü'de yok // 4 niçün: Ü18 neyçün // 6 الحق T6 الخلق / ʿAbdimenāf: S'de hep
Ü23b S37b ʿAbdümenaf / niçün: Ü2 neyçün / ad: S'de yok / urdılar: S2, Ü2 urdı // 7 ṣūratlu-y-ıdı: S3 ṣuratlu ıdı // 9 tuḥfeler armaġanlar: S5, Ü5 armaġanlar tuḥfeler / viribirler-idi: S5 viribirlerdi / getürürler-idi: S6 getürürlerdi / yayın: S6, Ü6 yayını / 10 ʿayālı: Ü7 ʿıyālı // 11 nakl: S8 nakıl / eyledi: Ü8 iyledi / alnında-y-ıdı: S9 alnında ıdı // 12 dereleri: S10 d. ve / birle: S10 birile // 13 oġlanuñ: Ü10 oġlanıñ / ol ... adını: T'de yok / ʿAmr: T13, S12 ʿUmar / ḫalk: S12 ḫalık / söylenürdi: S11, Ü12 söylenürler-idi // 14 degülse: Ü12 degül-ise // 15 e. kim: S'de yok / ʿAmrı: T15, S16 ʿUmarı // 16 saḫlar-ıdı: S16 saklar-ıdı / birle: S16
S38a birile / yüridür-idi: T16 yürir-idi // 17 sındurmaġa: S'de yok / öldiriserdür: S2 öldürüserdür, Ü17 öldüriserdür.

T23a // 1 ʿAmr: T1, S3 ʿUmar / yüridügi: S3 yürüdügi / işidür-idi: Ü18 işidürdi // 2 gelür-idi: Ü19 gelürdi

/ kılurlar-ıdı: S5 kılurlardı / eceli: S5, Ü19 ecel /
Ü24a vakt: S6 vaktı // 3 nakl: S6 nakıl / ʿAmrı: S6, Ü1 ʿUmarı / ahd: S6 ahdı / bağladı: T3 kıldı / ve: S ve Ü'de yok / itdi: S7, Ü2 kıldı // 4 ʿAmr: T4, S7 ʿUmar / çavı: T4 çıkar-ıdı / 5 armağanlar: S9 armağanlık / gönderürler-idi: S10 viribirlerdi, Ü4 ivirürler-idi / dilerler-idi: S10 dilerlerdi // 6 ʿAmr: T6, S11 ʿUmar / yalvarurdı: Ü6 yalvarur-ıdı / eydür-idi: S12, Ü6 eydürdi / kim: S ve Ü'de yok / İlāhī: S'de yok // 7 kim: T'de yok / dir-idi: S13 didi // 8 evvel: T'de yok / o. kim: T'de yok // 9 döşenmiş-idi: S16, Ü9 döşenmişdi / saçarıdı: S16 saçardı, Ü10 saçar-ıdı / döker-idi: S17 dökerdi // 10 ḫūb-ıdı: S17 ḫūb / maḥbūb-ıdı: S17 maḥbūbdı /
S38b ʿa. ve: S'de yok // 11 eyle: Ü12 iyle / każılığını: S2 każılığın // 12 ʿurabā: S2, Ü12 ʿarbā / yayın: T12 y. götürdi / İbrahīm: T'de yok // 13 ışmarlarlar: Ü14 ışmarladılar // 14 ʿAmru'l-ʿulaya: T14, Ü16 ʿAmr bin el-ʿulāya // 16 zi'l-ḥicce: S8, Ü18 zü'l-ḥicce / kılur-ıdı: S9 kılur / yirde: S9 yir / ṭurur-ıdı: S9 dururdı / okır-ıdı: S10 okurdı, Ü19 oḫırdı // 17 kılur-ıdı: S10 kılurdı / yaʿnī ... ulularu: T'de yok / bir-le: S11 bir-ile
Ü24b / kılur-ıdı: S11 kılur / eydürdi: Ü1 eydür-idi.

T23b // 1 konşularısız: Ü2 koñşılarısız // 2 konukları-dur ... konuklardur: T'de yok / konuklarıdur: Ü3-4 konaklarıdur / konuklardur: Ü4 konaklardur / k. didi: S'-de yok / size: T2 siz / olmış-ıdı: S16 olmışdı // 3 olı-

cah: S16 olıcak / nezr: S17 nezir / ider-idi: S17 iderdi, Ü5 iderler-idi / çıharurlar-ıdı: S17 çıharurlardı /

S39a bişirürler-idi: S17 bişirürlerdi / yidürürler-idi: S1 yidürürlerdi / illā: Ü6 i. kim // 4 çıharur-ıdı: T4 çıhardı, S2 çıharurdı / harc: S2 harıc / ider-idi: S2 iderdi / kimseneden: S2 kimsene, Ü7 kimesneden / nezr: S2 nezir //5 yidürür-idi: S3, Ü8 yidürürlerdi / Ṭāyifīden: S3 Ṭāyifden / ḥuccāc : S4, Ü9 ḥuccāca / ṭavarlarına: S4 develerine / içürürdi: S4, Ü9 içirür-idi // 6 sofra: S'de yok / döşenmiş-idi ... gündüz: S4-5 gice gündüz döşenmişdi / götrülmez-idi: S5 götrülmezdi / olurdı: Ü10 olur-ıdı // 7 varurlar-ıdı: S6 varurlardı / sofrası: Ü11, s. ve / döşenmiş-idi: S6 döşenmişdi / çıharlar-ıdı: S7 çıkarlardı // 8 ḳılurlardı: Ü12 ḳılurlar-ıdı / cefne: S8 cifneler, Ü12 cüfneler / s. ḳılurlar-ıdı: S8 ḳılurlardı / üstüne ... üstine: S8-9, Ü12-13 üsdine / dökerler-idi: S9 dökerlerdi // 9 çıharurlar-ıdı: S10 çıharurlardı / dahı ḳavurur-ıdı: S10 andan anı ḳavururlardı dahı, Ü13 dahı ḳavururlar-ıdı / bir-le ... yoğururlar-ıdı: S10-11 bir-ile y. bir-ile yoğururlardı // 9-10 ṭaʿāmınuñ ... üzerine-y-idi: S11 ṭaʿāmı bu nevʿi üzerine-y-idi kim yāz olundı, Ü15 ṭaʿāmı bu nevʿi üzere-y-idi / kim: T'de yok / dönüp: Ü15 dönip / gidince: S12 gidincek / bigi: S12, Ü15 gibi / yıllar: T'de yok / cuvānmardlık: S13 cuvānmarıdlık, Ü16 cuvānmerdlik // 11 adın: Ü16 adını / şehrinde ... ḳızlık: S13-14 Mekke,

şerrefahā Allāhu taʿālā şehrinde k., Ü16 M. şehrinde kızlığ / kimse ... oldı: T11 k. k. konık almadı, S14-15 kimsene kimseneyi konukluġa a. o. / biribirine: Ü17 birbirine // 12 kılmaz: S15, Ü17 kılmas / iklimine: S16 iline / ısmarladı: S'de yok / eyitdi: Ü18 iytdi // 13 cemīʿ-i:

Ü25a S16 cemīʿ / Şamdan: S'de yok / ol: T'de yok / kuru: T13

S39b karaf // 14 halk: S1 halkı / ummaz-ıdı: S1 ummazlar / yılda: S2, Ü2 yılında // 15 yine: S2 yana / kaʿki: S4 k. ve / yıldahı: S3, Ü3 yıldağı / üstine: S4, Ü3 üsdine // 16 serīdün: Ü4 s. yine / adını: S5 adın // 17 niçün: Ü5 neyçün.

T24a // 1 bir-le: S8 bir-ile / çıhdı: S8 çıkdı // 2

S40a بِرْحَلِهِ : T2 بِرِجَالِهِ // 8 çavı, habarı: S2 habarları //10

Ü25b nakl: S4 nakıl // 11 olısar: S6, Ü3 olısardur / selāṭīna: T11 selāṭīnlara // 12 mülkinden: Ü4 melikinden / yahınlığ: S8 yahınlık, Ü4 yakınlığ // 13 istediler: S8, Ü4-5 isdediler / virelüm: Ü5 virelim / atadan: S9 a. nice / ne: S'de yok / oldı: T'de yok // 14 yazdı: S10 yazdılar / bildirdi: S10 bildürdiler, Ü6 bildürdi / alar: T ve S'de yok / gendi: S11, Ü7 gendü / toġdı: S11 doğdı // 15 nakl: S11 nakıl / dört kızı: S12 dörüt kız // 16 Rasul: S13, Ü9 Rasulu'llāh / nūrını: S13 nūrunı / kılur-ıken: S14 iderken / yā Hāşım: S'de yok.

T24b // 2 işitdi: S2 işiddi // 3 evine: T13 ün / ol:T3 o // 3 sabr: S2 sabur / eyledi: Ü14 iyledi / ohıdı:S2

okudı // 3-4 ve Muttalib bin ʿAbdimenāf: S'de yok / işitdügi: S4 işiddügi // 6 bilürem: S6 bilürin // 7
Ü26a bilelüm: S8 işidelüm / eydür: Ü1 iydür /(x)bin Zeyd bin: S'de yok / Hıdāş bin: S'de yok // 8 en-Neccār: Ü2 en-Neccārdur didi (satır üstü) / aşīldur: T8 aşlīdur // 9 Iāyıksın: T'de yok / eyitdi: Ü4 iytdi / ʿA. eyitdi: Ü4 iytdi / dahı: S'de yok / atañ S12 a. ve // 10 viri-bigil: Ü5 virübigil // 10-11 varsun ... dilesün: Ü5-6 varsunlar k. görsünler, dilesünler (sonradan düzelme ile) / gördüm: Ü6 g. ve / tedbīr dahı: Ü6 dahı tedbīr / tedbīrüñi: S15 tedbīrüñ // 12 eyitdi: S15 eydür, Ü7 iydür / bağlayayum: S16 bağlayayım / üstündedür: S16 üsdündedür, Ü8 üsdindedür // 13 ola: T'de yok, S17 ol-dı / dileyip: S17 dileyem, Ü9 dileyim alayım / evlene-yüm: S17 alayın, Ü9 evleneyim / geçeyüm: S1, Ü9 geçe-
S41a yim / gendü: T'de yok // 14 ticāretüme: S1 ticāretime kavmı: S1 kavumı ve / sözin: S2 sözüni, Ü10 sözini / tedbīrin: S2, Ü10 tedbīrini // 15 yalğuz: S4, Ü11 yalu-ñuz / komazuz: Ü11 komazus / varıruz: S4 varuruz didi-ler, Ü12 varurus // 16 zīre ... sen: S4-5, Ü12 zīrā sen şimdi / degülsin: S5 degülsün / vardur: S5, Ü13 var / varursın: S6 varursun // 17 cemīʿ-i kabīleñ: S6-7 ce-mīʿ kavumuñ kabīlelerüñ / varalar didi: S7 olalar didi-ler / (x) //7 Selmā: T7,S8,Ü1 Esmā (Sü. Fatih 4274 3a-2'den)

T25a // 1 söyledüñüz: T1, S8 söyledüñ / yine: T'de yok // 2 uyıdı: S10 uyudı / āvāz: S10 a. geldi // 3 yüri

... seferde: T3 y. bu seferde, S11 yürü sefere kim bu sefer / Hāşım ün işitdi: S12 ün işitdi Hāşım // 4 kavmına ... oldı: T'de yok / kırk: S13 kırık / ulu seyyid: T'de yok / cemʿ: S14 cemiʿ / ve k.: S'de yok // 5 sancakın: S16 sancağın // 6 sayvānlar ḫazīna: T 6 sayvān
Ü26b
S41b ḫazīnalar / resmi ... revāne: S17 resim bir-ile revān// 7 nūrını: S1 nūrunı / celvelendürdi: Ü9 cilvelendürdi // 8 bigi: S2 gibi / ṭākalardan evler: T8 ṭağlardan evler / Ḫalk yügrişüp: S3 ḫalık yügrüşdi, Ü5 yügrişip // 9 ṭaşra: S3 daşra / çıkdılar: Ü6 çıḫdılar / tecellī: S4, Ü6 tecellā // 16 eyitdi: S5 eydür / bular: S6 bunlar // 12 birle: S8 bir-ile / ʿazm kılıpdur: S8 ʿazım kıldı // 14 konuġumsız: T14 فَنْقُمْزُسِزْ , S11 konaġumsız, Ü12 konaġımsız / Mekke: T'de yok / seyyidlerini: S12 seyyidlerin / şehrden ṭaşra: S12 şeherden daşra / teferrüc: Ü13 teferrücgāh (düzeltme ile) / yir var-ıdı: S12 yire vardı // 15 aları: S13 anları // 16 konuka: S15 konuk / min: S17(mükerrer)/ didi: S ve Ü'de yok.

T25b // birle: S17 bir-ile / görişdiler: S17 görüşdi-
S42a ler / geldi: T1, S1 geldiler / irte sumaṭı: T1, tā Sumāṭ / yarağ kıldı: S1 yarakladılar, Ü18 yarakın k. /
Ü27a dōst: S2 dōstu // 3 kimse: S5 kimsene / şehrden ṭaşra: S5 şeherden daşra // 4 alnında ... nūrını: S5-6 alnından Rasūl nūrın / ilerü: S6 girü / birle muʿānaka: S6 bir-ile muʿānıka / seyyidler ile: S7 seyyidler-le / görüşdiler: Ü3 görişdiler / ululuk: Ü4 u. ve // 6 alar:

S9 anlar / başına ... cemāʿat-ıdı: S9 bir camāʿat idi başına / alara: S9 anlara / cemʿ: S10 cemiʿ // 7 ṭaşra: S10 daşra / nūrına ... ḳıldılar: S10 nūrın gördiler // 8 re'isi-y-idi: S12 re'isi idi / ḳamu yahūdiler: S'de yok / maḥkūm-ıdılar: S12 maḥkūmdılar // 9 niçün: Ü8 neyçün / bu ... nedür: T'de yok, S14 didiler bu ... // 10 dünyede: T10 ne d. / vaḳt: S16 vaḳta // 11 didi: S'-de yok / peyġambarlar: S17 peyġambar / kim: S'de yok /
S42b iderler-idi: S1 iderlerdi // 12 hettāk seffāk: S2 hef-fāk hettāk / dökici: S2 döküci / urıcı: S2 urucı // 13 mülk açalar: T'de yok, S3 mülükler a. / kitābımuzuñ: S4 kitābumuzuñ // 14 götrüle: S4, Ü14 götrile // 15 Muḥam-med: S6 Muḥammedi / ol n.: S6-7(mükerrer)/ yahūdiler: T'de yok / eylese: Ü17 iylese // 16 ol s.: S8-9(müker-rer)/ sözde-y-idi: T16, S9 sözi didiler / kim: S'de yok // 17 oldı: T17 oldılar / ilerü: S' de yok / oḫudılar: Ü19 oḫıdılar / Selmānuñ: T17 Selemānuñ.

T26a
Ü27b // 1 benüm: S'de yok / üsdüne: S11, Ü1 üsdine / lākin: S11 līkin / Medineye: Ü1 Medine şehrine / yazı: S12 yazu // 1-2 ol bāzāra: S'de yok / dirler: T2 dir-ler-idi / ġalabasıdur eṭrāf-ı: S13 ġalabası durur eṭ-rāf / ḫalḳ: S13 ḫalḳı // 3 cemʿ: S14 cemiʿ / Selma: T3 Selemā / gendü ... vardı: S14 ol bāzāra vardı gendü ya-ḳınları-la / maṣlaḥatı içün: S15, Ü4 maṣlaḥatı-çun / gerekse: Ü4 gerey-ise // 4 maṣlaḥatuñuz: S16 maṣlaḥatı-ñuz // 5 cemīʿ-i: S16 cemīʿ/ ṭanışıḳ: Ü5 ṭanışığ / ḳa-

bīlemüz: Ü6 k. kavmı / cem‘: S17 cemi‘/ olupdur sözümüz: Ü6 olıpdur sözümis / bularuñ: S17-1 b. bunlaruñ // 6 dilerseñüz: Ü7 diler-iseñiz / Selmāyı: T6 Selemāyı / alıp: S2 alup / varavuz: S2 varavus // 7 bāzāra: Ü8 bāzārı / kılavuz: S3 kılavus / buyurdı: S3 buyurdılar / revān: S4 revāne // 8 yüzi: S5, Ü10 yüz // 9 dutdılar: Ü10 tutdılar // 10 bir: S'de yok / gelipdür: S7 geldi / didiler: S8 d. halka dahı habar oldı kim bir ay sūratlu gişi gelüpdür // 10-11 dökildiler ... geldiler: T10-11 geldiler Hāşımı görmege, S9 döküldi ... / Selma: T11 Selemā // 12 bahtulu: S11 bahtılu / kim: S'de yok / bigi: S11, Ü14 gibi / yüzlü gişi: S11, Ü14 yüzlüñüñ / 13 Selmā: T13 Selemā, S13, Ü14 Selmāyı / Hāşıma: Ü15 Hāşımı / Selmā: T13 Selemā / atasını ... didi: T'de yok / kavdur: S14 kavumdur / ta‘ālā: T13 t. ‘a. // 15 āhır zamānda: T15 ā. zāmān, S17, Ü18 ahıru'z-zamānda // 16
S43b geldüklerinüñ: S2 geldügünüñ oldur kim: S2 budur ki //
Ü28a 17 tanışalum: S4 danışalum, Ü2 söyleşelüm.

T26b // 1 sözümüz: Ü2 sözümis / ittifākumuz ... olsun: S'de yok, Ü3 ittifākumus ... / Selmā: T1 Selemā // 2 söylegil: S6 eyitgil / utanmagıl: S5, Ü4 uyalmagıl / Selmā: T2 Selemā / gişinüñ: S7 ādamuñ / taşı: S7, Ü4 daşı / bigi olmaz: S7, Ü4 gibi olmas / i. bigi: S8 i. gibi // 3 halāyıkuñ: S halāyıguñ / olur: S'de yok / bilmezüz: S9 bilmesiz, Ü5 bilmezüs / kavmdur: S9 kavumdur // 4 bilmege yaramaz: S9-10 b. yaramas (mükerrer), Ü6 b. yaramas / ola: S10 o. ya // 5 Selmā: T5 Selemā /

kavm: S11 kavum / kim bulardan: S11-12 ki bunlardan / hāsıl ola: S12 gele / y. bular: S12 y. bunlarun̄ // 6 asılsuzlık: S12 asılsuzluk, Ü8 asılsızlıh̲ / kim: T'de yok / birle: S13 bir-ile / ve: S13-14, Ü9 içi'den sonra gelmiş / birle: S13 birile // 7 taḫt ve tāc u. t./ viribidiler: T'de yok / k. ve: S15, Ü10 k. virelüm // 8 kimsenün̄: S16 kimsenenün̄ / mālın ... kılmadı: S16 kızın aldı ve ne ʿālin aldı, Ü11 mālın kabūl kıldı ve lā-ʿāyālin aldı / düşi: S16 düş / gendüye: S'de yok / hātifden: S16, Ü11 hātif / virilüp durur: S17, Ü11 viripdür // 9 mülkinde: S17 milkinde / Selmā: T9 Seleme
S44a / olıpdur: S1 olupdur // 10 Selmā: T10, S1 Selemā / birle: S1 bir-ile / odaklarına: Ü13 otaklarına / k. birle: S2 k. bir-ile /işidenler: S2 işiddiler / sevindiler:S2, Ü14 sevündiler // 11 cemīʿi: S2 cemiʿ / kurılınca: Ü14 k. Hāşım (sonradan satır üstü) / taşra turdı: S3 daşra durdı, Ü14 t. durdı / ve: S'de yok // 12 h̲alık: S4 h̲alık / olduġından: S5 olduġında / uġurlandı: S5 u. ve // 13 h̲alāyık: Ü17 h̲. dah̲ı / taġıldılar: S6, Ü17 taġıldı / gitdiler: S6 gitdi / söylendi: S7 söylenildi // 14 āşikāre: S7 aşkāre / Selmāyı: T14 Selemāyı, S8 Selmāyu / gelmişlerdür: T14 gelmişdür, S8 gelmişler / h̲alk: S8 h̲alık // 15 h̲alkun̄: S9 kavmun̄ / Selmānun̄: T15 Selemā-
Ü28b nun̄ // 16 kavmı: S10 kavumı / ʿakıl: Ü1 ʿakl / birle: S10 bir-ile / hüsn-idi: S11, Ü1 hüsn // 17 yidürici:S12 yidürüci ve / h̲alk: T'de yok, S12 h̲alkı / Selmāyı: T17

Selemāyı, S'de yok.

T27a // 1 gendülerüñ: S13 gendü / aralarından: S13, Ü3 ara yirlerinden / Selmānuñ: T1 Selemānuñ // 2 ḫalḳ: S14 ḫalıḳ / söylendi: Ü4 söylenildi / Selmāyı: T2 Selemāyı, S15 Selmāyu // 3 geldi: S17 girdi / risālete: S17 risā-

S44b let // 4 ḳılsunlar: T4, S1 ḳılsun / söyleyem: Ü7 söyleyim // 5 Selmā eyitdi: T5 Seleme e., S'de yok / maṣlaḥat-çun: Ü8 maṣlaḥat-ıçun / geldüñ: S2 g. didi // 6 güccükden: S4, Ü9 giçicükden / ben: S'de yok / ḳılup: Ü9 ḳılıp // 7 kerimeligüñi: T7 kerimligüñi, S5 kerimelügüñi // 7-8 sañа ... geldüm: S5-6 geldüm s. ögüt virmege naṣīḥat ḳılmaġa, Ü10 geldüm s. ... ḳılmaġa / Selmā: T8 Selemā / rencüñ: Ü11 ecrüñ / şeyḫ: S6 ş. didi/ didi: Ü'de yok // 9 ādamdur: S8 ā. ve // 10 muʿazzamdur: S13 muʿazzam aṣldur / ṭavarı öküşdür: Ü13 davarı ö. didi / dürlü: S'de yok / yavuz: T'de yok / aları: T'de yok / didi: T'de yok //11soñra: S10 ṣ. bilicek / soñ: S ve Ü'de yok / peşīmānlıḳ: S11 peşīmenlik / Selmā: T11 Selemā // 12 eyit: S11 eyitgil, Ü15 eyt / ya: vuz: T'de yok // 13 didi: T'de yok, S14 d. daḫı // 14 bu gez: S15 buġur // 15 ḫalḳ içinde: S15 ḫalḳı arasında / ḳorḫaḫdur: S16 ḳorḳaḳdur / ṭurmaz: S16, Ü19 dur-

S45a mas // 16 Selmā: T16 Seleme // 16-17 ʿarab ... ayb-ıdı: S1 ḳatı ʿayıbdı arab içinde // 17 Selmā: T17 Seleme /

Ü29a şeyḫ: S2 şeyḫı / ben: S'de yok / uyurdum beni: Ü3 uyır-

ıdum bini.

T27b // 1 Hāşımılık: S2, Ü3 Hāşımlık / ṭurdı: Ü4 durdı / geçmedi: S3 geçmedin / illā: S'de yok // 2 Selmānuñ: T2 Selemānuñ / dāyasını: S4 dāyasın / ṭaşra: T'de yok, S4 daşra / oḫıdı: S4 oḳudı // 3 Selmā: T3 Selemā /kim Hāşım: S'de yok / ʿavratlar: Ü6 ʿavratları / ḳılıpdur evlenipdür: S6 ḳalupdur evlenüpdür // 4 boşayıpdur:S7 boşayupdur / dāya: S7 ṭāya / ṭaşradan: S'de yok / Selmāya: T4 Selemāya // 5 Selmā: T5 Seleme / Selmānuñ atası: S'de yok / ulularını: S9 ululaın // 6 cemʿ: S10 cemiʿ / cemiʿ-i: S11 cemiʿ // 7 eyesi: S12 iyesi, Ü10 issi / ḥ. eyesi: S12, Ü11 issi // 8 Selmā: T8 Selemā, Ü11 Selmāyı / oturupdur: S12 oturıpdur / Selmādan: T'de yok / niçün: Ü12 neyçün // 9 kim dimişlerdür: S15 ki añā didiler / didi: T'de yok // 10 bu sözi: S'de yok / gelip: S16 gelüp / sañā: S'de yok / didi: S ve

S45b Ü'de yok // 11 ḳancaru: S17 ḳancarı / kerimligi: S1 k. ve / olupdur: Ü16 olıpdur / kimse: S1 kimsene / 12 didi: T'de yok / erliginden: S2, Ü17 erlikden / ṣorarsañ: Ü17 ṣorar-ısañ / şucāʿat: S'de yok // 13 didi: S'de yok / yalandur: Ü18 ya // 14 ḫaḳımızuñ: S5 ḫalḳımuz, Ü19 ḫalḳımusuñ / sözidür: Ü19 s. kim / çıḫasın: S5 çıkasın // 15 bu sözleri: S'de yok / çıḫarġıl: S6 çıḳarġıl /

Ü29b şükr: S6 şükür / bigi: S6, Ü1 gibi // 16 Selmānuñ: T16 Selemānuñ / yine ... menziline: T16 yine menzile, S8

gendü menziline / ṭura: S9, Ü3 dura / Hāşımdan: Ü3 Hāşımdın // 17 uġurlayın: S9 uġurlayun / cemāline: S9, Ü4 cemālin / durdı: S10 ṭurdı / ʿazm: S10 ʿazım / oṭakından: S10 odağından, Ü5 oṭakından.

T28a // 1 yüridi: S11 yürüdi, Ü5 y. Allāh taʿālā ḳudratından / bigi: S11, Ü5 gibi / fikr: S11 fikir / ol ḫayāl: T'de yok / Selmā: T1 Selemā / gönlinde: S12 gönline / düşmiş-idi: S12 düşmişdi / H. gönline: S12, Ü6 H. gönlinde // 2 ṭurdı: Ü7 durdı / Selmā: T2 Selemā / otururken: Ü8 oturur-ıken // 3 Hāşım: S14 H. anı / Selmānuñ yüzini: T3 Selemānuñ y., S'de yok / ṭurdı: S15, Ü9 durdı / yüridi: S15 yürüdi / gönil: S15, Ü9 gönül // 4 cezb: S16 ceẕib / tanıdı: S17 bildi // 5 Selmā:

S46a T5 Selemā / durur diyü: T5 diyü, S1 diyü didi / ṣ. kim: S2, Ü11 ṣ. ki / nūruñ-ıla: T5, S2 nūruñla // 6 aṣlıla: T6 aṣılda / sende: Ü13 sinde // 7 eyle: Ü14 iyle /neṣr: T ve S'de yok / ki: S5, Ü14 kim / Selmā: T7 Selemā / budur: S5, Ü15 budurur // 8 Selmādan: T8 Selemādan / kim: S'de yok / durduñ: S6, Ü15 durduñuz / yüridüñ: S6 yürüdüñüz, Ü10 yüridüñüz / Selmā: T8 Selemā // 9 ṭaraftan: S7, Ü16 ṭarafuñuzdan / ḥaḳḳıñuzda: S8 ḥaḳḳuñuzda / işbunuñ bigi: S8 i. gibi işbunuñ, Ü17 i. gibi (mükerrer) / sözler: S8, Ü17 söz / naḳl: S8 naḳıl / işitdüm: S9 işiddüm // 10 ṭurayım: S9, S18 durayım / bir: T10 ben / cemālini: S10, Ü18 cemālin // 11 ṭurdum: S10,

Ü19 durdum / yaña: S'de yok / yüridüm: S11 yürüdüm / didi: S'de yok / ḥāşa ... kim: S11 yā seyyide hāşāli'llāh ki / olam: S12 o. yā seyyide didi // 12 ḫaslatdan: S12
Ü30a ḫaslıyatdan / bende: T'de yok, S12 bizde, Ü2 binde / Selmā: T12 Selemā // 12-13 ḫaṣūd ... imiş: S13 ḫaṣūdlaruñ fitnesimiş / emīn: Ü3 imin / yā: T'de yok / viribi: T13 varıp / atamdan: S15 a. ve // 14 māl: S'de yok / diler-ise: S15 dilerse / -ıçun ʿızzat: S'de yok / el: T'de yok / girü: T ve Ü'de yok / ivireyim d.: S16 alıvirem d. illā // 15 senden: Ü5 sinden / vardurur: S17 vardur didi / d. kim: S ve Ü'de yok / o. kim: Ü5 o. ki
S46b / ehlimden: S1, Ü6 ehlümden // 16 benden: Ü7 binden / ayırıp alıp: S2 ayırup alup // 17 oldur kim: S3 budur ki ne kim / birle: S3 birile / cemʿ: S3 cemiʿ / benüm: S4 b. elümde / ṭuram: Ü8 duram.

T28b // 1 şartuñı: T ve S'de yok / didi: S5 muṣaddak dutdum / 2 yaşamışdı: Ü11 yaşamış-ıdı // 3 gişi-y-idi: S7 idi / çavı: S'de yok / maʿrūf-ıdı: S8 maʿrūfdı /gelürler-idi: S8-9 gelürlerdi // 4 ṣūratın urundı: T4 ṣūratında oldı / kim: S'de yok / Selmā: T4 Selemā /ol gicede: T'de yok // 5 odakına geldi: S'de yok, Ü14 oṭakına g. / ḳumāşlar: S11 ḳumāş // 6 görişdi: S12 görüşdi / Ḳaynukāʿ: T6, S13, Ü15 Ḳıynukāʿ / cemʿ: S13 cemiʿ / ḫalḳ: S13 ḫalḳı // 7 yahūdi: Ü16 yahūdiler (düzeltme ile) / cemʿ: S16 cemiʿ / olurdı: Ü16 olur-ıdı / zīra:

S14 z. ki // 8 cemʿ: S15 olurdı / viribidi: Ü17 virübidi / ululaṛın: Ü18 ululaṛını / ḳamusı: S16 ḳamusın // 9 iy: S17 yā / ḥaẕar: T9, S17 ḥaẕer / yoġ-ıdı: S17 yoġ-
Ü30b udı, Ü19 yoḫ-ıdı // 10 ulu: S'de yok / zaḥmatını: S2,Ü1 zaḥmatın / geldügüñüzden: S2 geldügüñüz nedendür didiler // 11 eydür: S3, Ü2 eyitdi / ḳavm: S3 ḳavum / ve: S'de yok // 12 cemīʿ-i ... olısardur: T'de yok / geliserdür: S5, Ü4 geliser // 13 āşikāre: S6 āşkāre / dīnümüze ... ulularumuza: S7 ulularumuza ḥurmat ve dīnümüze // 14 oturmuş-ıdum: S8, Ü6 oturmışdum // 15 H. bin: S'de yok / bāzārına gele: S10 bāzārında gele / ki: Ü8 kim // 16 emr: S11 emir / birle: S11 birile / olavuz: S11 olavus / menʿ ḳılavuz: S12 meniʿ idevüs / andan: T16 eyitdi / cehd: S12 cehdi // 17 idüp: S12, Ü9 idip / oldur kim: S13 budur ki / cemīʿiñüz: T ve S'de yok / bağlayavuz: S13 bağlayavus, Ü10 bağlayasız / ḳılavuz: S13, Ü10 ḳılasız / t. ki: S ve Ü'de yok.

T29a // 1 cihāna: S14 dünyāya / dīnüñüz milletüñüz: S14 Ü11 milletüñüz d. // 2 yalunuz gelmedüm: T'de yok / c.
S47b birle: S16 cemāʿat-la // 4 eydür: Ü15 iydür // 5 gişilerdür: S3, Ü15 gişidür / ḳırḳ: S3 ḳırıḳ / ġayrı: S4, Ü16 ayru / didiler: S ve Ü'de yok / siz dört: S4 sizden dörüt // 6 didi: T'de yok / cemʿ: S5 cemiʿ / olup: S5, Ü17 olalar / bizden: S5 biz / varavuz: S5 varısardur; Ü varısaruz didi / dört: S6 dörüt // 7 geyiben:

S18 geyüben, Ü18 giyüben / halk: S6 halık / tursunlar: T7 tursun, S6-7, Ü18 dursunlar / katılaşalum: S'de yok // 8 āvāzumuz: T8 a. işidüp (sonradan sayfa kenarına) S7, Ü19 āvāzımus / taşra: S7 daşra / dört: S8 dörüt //

Ü31a 9 birle: S9 birile / men'ine: S10 ma'nına / kin ü.: T'-de yok, S12 ü // 11 yahūdiler birle: S12 yahūdular birile / düşmenlik: S12-13 duşmanlık // 12 musulmānlık birle: S14 muslumānlık birile / dōst: S14 dōstı // 13 işitdiler: S15 işiddiler / sevindiler: S15, Ü7 sevündiler / dört: S15 dörüt / altında: S16 altından / geyürdiler: S16 geydiler // 14 seyyid birle: S17 seyyidle /

S48a bir yire: T'de yok / eyitdi: S1 eydür / yā: S'de yok // 15 duşmandan: S2 düşümde / bize: T15 birez / olısardur: T15 olısar / altında: S2 altından // 16 geyiñ: S2 geyüñ / 'azm: S3 'azım // 17 Selmānuñ: T17 Selemānuñ / Zeyd: S4 Zeydi / cem': S5 cemi'/ tutdı: S5 tutdılar.

T29b // 1 bisātlar döşetdi: S5-6, Ü12-13 büsātlar döşedi / ulular-ıla: S6 ulularla / yüridi: S6 yürüdi / Selmā: T1 Selemā / okudı: Ü14 okıdı / eyitdi: S'de yok // 2 himmetüñi: S7 himmetüñ / dutasın: Ü14 tutasın // 3 dilemekdür: S9 dilemek durur / katı: T'de yok // 4 komağıl: S10, Ü16 koymağıl / seyyidi: S10 seyyid / senden: S10, Ü17 sinden / kılasın: S'de yok, Ü17 k. ol (düzeltme ile) / dilerken: Ü17 diler-iken // 5 birle yüridi: S11-12 birile yürüdi / yahūdilerüñ: S12 yahū-

dülerüñ / ulusı: T5 ulusı / birle turmışlar-ıdı: S12 birile turmış-ıdı / karışup: Ü19 karışıp // 6 yüridiler: Ü31b S13 yürüdiler / dört: S13 dörüt / kavm: S14 kavum/karışup: Ü1 karışıp//7Neccār: S15 N. kavumı / karşu: T7 karışup / yüriyüp: S15 yürüyüp, Ü1 yüriyip / kılup: Ü2 kılıp / birle: S15 birile / düşürdiler: S'de yok // 8 andan: T'de yok / yüridi: S17 yürüdi, Ü3 yiridi // 9 yügrüşdi- S48b ler: Ü4 yügrişdiler / aldılar: S'de yok / itdiler: S2 iddiler // 10 sadr: S2 sadır / birle: S3 birile / yahūdilerüñ: S3 yahūdiler / zamānda: Ü6 zamānede // 10-11 hurmatları ... ehl-i kitāb idiler: S3-4 hurmatlu ve ʿızzatlu delīm ʿazīm idi ehl-i kitābdur dirler, Ü6-7 ḥ. ʿazīm-ıdı ʿı. delīm-idi ehl-i kitāb-ıdılar / bilmek: S4-5 bunlaruñ idi ve daḫı / bularuñ idi: Ü7 bunlaruñdı / bularuñ: S5 bunlaruñ / katında-y-ıdı: S5 k. idi // 13 oturdılar: T13 oturdı / kurılmadı: S8 kurulmadı / ḫalk: S8 ḫalkı // 14 söze: S10, Ü10 söz söylemege / evvel: S11, Ü11 e. ki söz söyledi ol söyledi / ki: S'de yok / üsdinde: S11 üsdünde / ehli: S11(mükerrer)/ Yeşreb: S12, Ü12 Yeşrib // 15 gelürüz: Ü13 gelürüs / kavmı gişileriyüz: Ü13 koñşılarıyus / karındaşumuz: S13 karındaşımus // 16 ve: S'de yok // 16-17 Ādem ... oğula: S15-16 atadan ataya oğuldan oğula, Ādem peyġambardan berü / kavm: S16 bir kavum / bu: S16 bir.

T30a // 1 issi: S'de yok / kavmı: S17 k. ol / zīrā: S'- S49a de yok / kim: S1 ki // 2 eyle: S2 böyle, Ü18 iyle // 3

olupdur: Ü18 olıpdur / kim ... ṣulbdan: S3 aru ṣulupdan / ṭapşuralar: S3 dapşuralar / bu nūr: T ve S'de yok /

Ü32a ulu ceddümüz: S'de yok / naḳl itdi: S4 naḳıl iddi, Ü1, n. i. andan // 4 alnında: S5, Ü1 alnından / göründi: S'-de yok // 5 birle ... bitigin: S6 birile ʿahdı ḳıldı vaṣıyyet itdi kim bitik / aṣl: S7 aṣıl // 6 oğlı ḳızı oldı: S7, Ü3 oğul ḳız ḳazandı / ḳarındaşumuz: S8 ḳarındaşımuz / ḳalan: S8 ayruḳ // 7 tecellā: S9 tecellī / ḫalḳ: S10 ḫalıḳ / yaḳın oldı: T'de yok, Ü kim y. o. / ol: S'-de yok // 8 maḳṣūdı: S11 maḳṣūd / Ḥaram içinde: T'de yok // 9 naḳl: S13 naḳıl / didi: S'de yok // 10 Selmānuñ: T10 Selemānuñ / Zeyd: S15 Zeydi / gişiler ... üsdinde: S15 gişileri birile ayağı üsdine / ayaḳ: Ü10 ayağ // 11 ṭurdılar: Ü10 durdılar // 12 ḫācatuñuz revā: T'de yok / ḳ. didiler: S'de yok / virürsiz: T12 virürsüz // 13 ṭurdı: Ü13 durdı / Beni: S3 en-nebiyyü // 14 veber: T14 vüber / sınçısında: Ü15 sınçusın // 15 şerḥ: S5 şerih / birisinde b. nişānı: S5 birisinden b. nişān / olursa yüzin: Ü16 olur-ısa yüzini / didi: S'de yok // 16 daḫı: T'de yok / ḳırḳ: S6 ḳırıḳ / didi: S'de yok / aṣīl: T16 aṣlī // 17 kāfūr: T17 kānūn / kim: Ü'de yok / andan: S9 (mükerrer.)

T30b
Ü32b // 1 didi: S10 d. andan / yā İbni: S'de yok / ıraḳsız: S11, Ü1 ıraḳsın // 2 ḳul: S12 ḳ. vireyim, Ü1 virelüm / vireyim: Ü1 virelüm / eyitdi: S'de yok // 3 ʿAmr ... olmadı: S' de yok / vireyim: Ü3 virelüm // 4 Selmā-

nuñ ... eyitdi: T4 Selemānuñ ..., S'de yok / dahı: S14 yine // 4-5 virelüm ... didi: S15, Ü15 v. didi Yemenī ve Mısrī / ʿAmra: S'de yok / kahıdı: S16 kakıdı // 6 şeyh: S16 şeyhı / dileyem: S17 dileyeyim, Ü6 dileyim
S50a / didi: S ve Ü'de yok / ṭur: S17, Ü6 dur / dile didi: S'de yok // 7 ṭuru: Ü7 duru / ʿAbdimenāf: T7, Ü7 Menāf / kim: S2 k. didüñ ve / sehel: Ü8 sehl // 8 bu: S3 b. kadar / andan ... eyitdi: S'de yok / didi: S'de yok // 9 eydür: Ü10 iydür / ilk: T'de yok, S5 ilik / birle: S5 birile / ṭuta: S5 duta // 10 kılınuz: S6, Ü12 kılunuz / bigi: S7, Ü13 gibi // 11 ṭamına: S7 damına / çıhıp: S7 çıhup / bahıcah: S8 bahıcak / dört yanından: S8 dörüt yañadın // 12 andan: S9 dahı / ileyinden: S10 ileyinde / ahıdasız: S10 akıdasız / kim: T'de yok // 13 döküle: S11 dökile ve, Ü16 dökile / bölügi: S11 ayağı / dökile Ü'de yok // 14 dökile: S13, Ü18 döküle // 15 ağaçları: S13 ağacın / hurma: T ve S'de yok / ya: S
Ü33a ve Ü'de yok / bitsün: Ü19 b. didi // 15-16 dahı ... yitişsün: S'de yok // 17 her: S15(mükerrer)/ çıhıp: S16 çıkup / baharısa: S16 bakarsa / sözi ağzında-y-ıken: S17 söz ağzında iken.

T31a
S50b // 1 eyitdi: S'de yok / hiç: S'de yok / bigi: S1, Ü4 gibi // 2 iblīsi: S'de yok / seni: Ü6 sini / bilgülü: Ü6 biliklü / ʿālim: T'de yok // 3 ṣanurdum: S3 ṣ. didi / hōz: S4, h. bir cāhil / koca imişsin: S4 kocamışsın / var: T'de yok / ne ʿıbāratuñda lezzet: S5 lā-

ʿıbāratunuñ lezzeti // 4 rusvālık: S6 rısvālık / bilicisi: S'de yok // 5 bir: S6 (mükerrer) / aḥmaḳ imiş: S6 a. gişimiş, Ü9 a. ḳoca imiş / Selmā: T5 Selemā / ṭurmışıdı: S7, Ü10 durmış-ıdı / atasını: T'de yok / ṭaşra oḫudı / S8 daşra oḳudı // 6 eyitdi: S'de yok / eydür: S8 eyitdi, Ü11 iydür / söyledesin: S9 s. didi / seyyidlerini ḳaḫıdasın: S9 seyyidlerin ḳaḳıdasın didi / faṣl: S9 faṣıl // 7 eyle: Ü12 iyle / kim ... ulusı idi: T'de yok / kim: S'de yok / ṭuru: Ü13 duru / ḳavm: S11 ḳavum / niçün: S11, Ü14 neyçün // 8 kāźımuzı: S11 kāźımuz / bigi: S12 gibi / bilgülü: Ü14 bilikli / yoḫdur: S13 yokdur / sögersiz: T ve S'de yok, Ü15 (sonradan satır üstüne) // 9 duşvār-ısa: S13 duşvārsa, Ü15 duşḫār-ısa / eyle: Ü15 iyle / daḫı: T ve S'de yok / sekitdiler: S14 sekiddiler // 10 ṭartdı: S14 ṭarıtdı / dört: S15 dörüt / gişi: S15 gişiler / üzere: Ü17 üzre // 11 va'llāhı: S'de yok / Mekke: S17 Mekkenüñ / ṭuru: Ü19 duru // 12 ḳılıçlar:S17
S51a ḳılıçları / paraladı: S1 paraladılar / ṭutdı: S1 dutdı
Ü33b // 13 baña: T'de yok / irişmez: S2 irişmes / öldüremezsin: Ü2 öldirimessin / geldüm: S3 g. bu // 14 erligüñ: S4 erlügüñ // 15 terk: S5 terik / iblīs: T'de yok / belürsüz: Ü4 belüsüz / Hāşım: S5 hem / çekdi: T15 çekdiler / birle: S6 birile // 16 gişi: T'de yok / ḫalḳ:S7 ḫalık / ḳavmı birle: S7 ḳavumı birile // 17 ṭonları: T17 ṭonlar / ṭulp: S8 ṭulbu / ṭurdılar: S8, Ü8 durdılar.

T31b // 1 silāḥlar: S9 silihlar / silāḥ: S10 silıḥ / at: S10 ata / urış: S10 uruş // 2 ve: S ve Ü'de yok / dirildiler: S11 dirneşdiler / ṭurdılar: Ü10 durdılar / cemʿ: S12 cemiʿ // 3 oḫıdılar: S13 okıdılar // 4 eyitdi: S'de yok / yahūd ... ittifāḳum: S14 yahūdiler birile i. ve / ṭanışıḳum: S14 danışığum, Ü12 ṭanışığum / yoḫ-ıdı: S14 yoğ-udı / yoḫdur: S15 yokdur // 5 oḫudılar: S15 okudılar / kim: T'de yok // 5-6 Kureyş birle: S16 Kureyşi birile / daḫı: S'de yok / bunlaruñ:
S51b Ü16 bularuñ // 7 ṭurur: S1, Ü16 durur / and: S1 andı / yoḫ-ıdı: S2 yoğ-ıdı / gicenüñ: Ü17 gice dün // 8 yarısında: S2 yarusında / birle: S3 birile / ṭurdı: S3 ṭururdı, Ü17 durdı / ol dururdı: S3-4 oldur ḳurdı // 9 dimiş-idi ögretmiş-idi: S4 dimişdi ögretmişdi / şerḥ: S4 şeriḥ / geldi: T'de yok / bıraḫdı: S5 bırakdı / di-
Ü34a di: S'de yok / 10 bir: T'de yok / birle: S7 birile // 11 ʿöẕr: S7 ʿöẕür / bıraḫdılar: S8 bırakdılar / eyitdiler: S'de yok // 12 ḳocadan imiş: S9 ḳocamış / eydür: Ü3 iydür / bildüñüz mi: S9 b. midi / ḳocay-ıdı: Ü4 k. eyitdiler / eydür: S10 e. ol, Ü4 iydür kim // 13 ulusıdur: Ü5 u. dir / eydür: Ü5 iydür / deprenmez: S11 deprenmedi // 14 göñlini: S13 göñlin ele // 15 ve: S'de yok / sehel: Ü7 sehl // 16 Selmāyı: T16 Selemāyı / kim: S15 ki / ve: S'de yok / şarṭ: S16 şarṭı / itdükleri: S16 iddükleri // 17 birle: S17 birile / ivirdi: T17 ivirdiler, S17 viribidi / Selmā: T17 Seleme /

kabūl: S17 (mükerrer) / olıcaḫ: S14 olıcaḳ

T32a S52a // 1 şehrine: T'de yok / nice ... ḳadīmdür: T'de yok Selmāyı: T1 Selemāyı / ṭapşurdılar: S3 dapşurdılar / kim: S3 ki // 2 Selmāya: S3 Selmā üzere, Ü13 Selmā üzre / Selmā: T2 Selemā / naḳl: S5 naḳıl // 3 nūrını: S5 nūrunı / Selmānuñ: T3 Selemānuñ / sevindi: S6, Ü14 sevündi / yā: S'de yok / Selmā: T3 Selemā // 4 mubārek: S7 ḳutlu / ṭaşra: S7 daşra / girip: S7, Ü16 girimegil / çıḫmağıl: S7 çıḳmağıl / kim: S'de yok / gözlü: S8 göz // 5 mevsimi olurımış: S9 mevsümi olurmış / durırmış: S9 durурmış, Ü17 durur-ımış // 6 ʿazm: S9 ʿazım / cemʿ: S10 cemiʿ / gendü: Ü'de yok // 7 kıldı: S11, Ü19 dikdi / ṣarṭ: S11 şartı / sāḥıb-nūr: S12 sāḥıbı'n-nūr / gendinüñ: S12, Ü19 gendünüñ / mertebesin menziletin: S12-13 menziletin mertebesin // 8 ötrü:S13 Ü34b ötürü / oğlunı: T8 oğlanı, Ü1 oğlını / nite: S14, Ü2 ne / kim: S'de yok // 9 gendüden daḫı: S ve Ü'de yok / ṭapşuralar: S14 dapşuralar / Selmāya: T9 Selemāya / vaṣıyyet: Ü3 vaṣıyat / Selmā: T9 Selemā // 10 irişip:S17 irişüp / gelmez olur-ısam: S17 gelmezsem / vaṣıyyetümi ṭutasın: S17 vaṣayyetüm dutasın // 11-12 sāḥıb-nura:S3 sāḥıbi'n-nūra, Ü6 sāḥıb-ı nūra / eydesin: S3 eydesiz / evlenicek: S3 avlanıcaḳ / aṣıldan: Ü6 aṣldan / ṭapşura S4 dapşura // 13 göndürdi: S4, Ü7 gönderdi / birle: S5 birile, Ü8 bile / Gazze: T13 ʿızze / ʿazm: S5 `azım // 13-14 beyʿ ve: S6, Ü9 beyʿ u // 15 ḥāl: Ü11 ḥāli / ayruḫsıdur: S8 ayruḳsıdur / başında-y-ıken: S9 başındaken, Ü11 başında iken / divīt: S9 devāt, Ü11 divāt //

16 oğlunı: Ü12 oğlını // 16-17 ṣāḥıb-nūrdur: S11 ṣāḥıbı'n-nūrdur, Ü13 ṣāḥıb-ı nūrdur / olıcaḫ: S11 olıcaḳ / zinhār: S'de yok, Ü13 z. kim / yirümde ... dikesiz: S11-12 ḳāżī dikesiz yirümde / Selmāya: T17 Selemāya / yā Selmā: T'de yok.

T32b // 1 şiʿr: S'de yok, Ü15 naẓm / iy ... her dem: Ü15 her dem iy Selmā / men: S13, Ü15 ben / ki a.: S14, Ü16 kim / aṣṣı eyleyem: Ü16 aṣṣı iyleyem / çoḫ: S14 çoḳ // 2 çoḫ: S14 çoḳ / ġarıblıḫ: S15 ġarıblıḳ / ṭolu: S15 ṭolı // 3 Yeṣrebe: S16, Ü17 Yeṣribe / bendeki: S16
S53a bendaġı / seni: Ü18 sini // 4 ırak: Ü18 ıraḫ // 5 neṣr:
Ü35a S ve Ü'de yok // 6 içinde: S'de yok / yazdı: S4 y.eyitdi / Selmā: T6 Selemā / senden: Ü1 sinden / benden: S1 binden // 7 Selmā: T7 Seleme // 8 üzere: Ü4 üzre / olmaḳ: Ü4 olmaḫ / didi: S ve Ü'de yok // seḥer ... oldı: S9 teslīm oldı s. v. / Kaʿb: S10 Kaʿıb // 10 bilesince-y-idi: S10, Ü6 bilesince idi / defn: S10 defin / ʿazm: S11 ʿazım / Medīneye: S11, Ü7 Medīne // 11 zārılıḫ: S12 zārılıḳ // 12 ʿazm itdiler: S13 ʿazım ḳıldılar / didi: S'de yok / Selmā: T12 Selemā // 13 āgāh ... didi: S'de yok / ṭuruñuz: Ü10 duruñuz / birle: S15 birile / göndürdi: S15, Ü10 gönderdi // 14 ehline: S'de yok / vefātı ... virdiler: S16, Ü11 vefātından ḫabar oldı / ve: S'de yok / ḳılu: S16 ḳıla / ṭaşra çıḫdılar:
S53b S17 daşra çıḳdılar // 15 Hāşım-çun: Ü12 Hāşım-ıçun / gişi-y-idi: S1 gişidi / eridi: S1 idi / cemāl - idi: S1 cemāl // 16 yitürmiş-idi: S2 yitürmişdi / andan: S'de

yok // 17 cemʿ: S3 cemiʿ/ birle kavl: S4 birile kavul.

T33a // 1 kavllarını ... tutdı: S5-6 sözlerini mesmuʿ tutdı kavullarını kabūl kıldı / dutdı: Ü17 tutdı // 2 andan: Ü17 faṣl / şerḥ: S7 şeriḥ / olunur: S7 o. ilā āḫırıhı / ʿAbdu'l-muttalib ... olunur: Ü18-19

حِكَايَتِ بُوجُودْ آمَدَنِ عَبْدُ الْمُطَّلِبْ وَنَشْو وَنَمَايِ اوُ وَ
حِكَايَتْهَايِ غَرِيبْ كِهْ دَرْ اَيَّامِ اوُ ظَاهِرْ مِيشَوَدْ

Ü35b / raḥımahu'llāh: S8 raḥmatu'llāh // 3 Selmānuñ: T3 Selemānuñ / ammā: S'de yok / bigi: S9, Ü2 gibi / iñildi: Ü2 iñildü / āsānlıḫ birle: S9-10 āsānlık birile // 4 hātifden: S'de yok / kim: S'de yok / Selmā: T4 Selemā / ne: S'de yok / velādeti: S11, Ü4 vilādeti // 5 kimseneye: Ü4 kimesneye / Selmā: T5 Selemā // 6 ṣardı: S13 ṣarup, Ü5 ṣarıp / oġlanınuñ: S13 oġlanuñ / alnında:Ü6 alnından // 7 Selmā: T7 Selemā / ṭıflınuñ: S16, Ü7 ṭıfluñ / baḫdı: S16 bakdı // 8 aġ: Ü8 aḫ / adın: S1 adını / ve şükr: S'de yok // 9 kılmış-ıdı: S1 kıldı idi / adın ... birle: S2 adını ḥamdı birile / eyledi: Ü9 iyledi / ḫalāyıḳa: S'de yok / göstermedi: S2 gösderitmedi, Ü10 görsetmedi // 10 ṭuydılar: S3 ṭ. ṣora ve / nūrını: S3 nūrın / yahūdilerüñ: S4 (mükerrer) // 11 gelür: S5-6, Ü12 geliserdür didiler // 12 gelür: S6, Ü13 geliserdür / Selmā: T12 Selemā / cemʿ: S6 cemiʿ / ḳavm: S7 ḳavum / ayruḳ ben: S7, Ü13 ben ayruḳ / maḥallinde: S7 maḥallesinde // 13 didi: T'de yok / oldur kim: S8 budur ki / ben daḫı: S'de yok // 14 bunuñ: S9, Ü15 bu

S54a

nūruñ / duşmanları: S9, Ü15 duşmanı / çokdur: Ü16 çoḫdur / ırak: Ü16 ıraḫ // 16 cemīʿ-i: S13 cemiʿ / Evs ü: S13 E. ve // 17 cemʿ: S14 cemiʿ.

T33b Ü36a // 1 ṭurmaz-ıdı: S15 ṭurmazdı, Ü1 durmaz-ıdı / ṭutduġın: S15 dutduġunı, Ü2 ṭutduġını / uşadurdı: S15-16 uşadur idi / urduġını düşürür-idi: T'de yok, S vurduġunı d. / şehrden: S16 şeherden / ṭaşra: S16 daşra / yahūdi oġlanları birle: T1 y. oġlanlarından, S'de yok

S54b // 2 güleşürdi: Ü3 güleşür-idi / urışurdı: S1 uruşurdı, Ü3 urışur-ıdı // 3 binmiş-idi: S2, Ü4 binmiş / gelmiş-idi: S2, Ü4 gelmiş / gider-idi: S3, Ü4 gider / baḫdı: S3 bakdı // 4 yüzinüñ: S4 yüzünüñ / kimsene: Ü6 kimesne / bakamaz: S4 bakamas, Ü6 baḫamas / ṭurdı: S5, Ü6 durdı / nūrı: S5, Ü6 nūra // 5 v. iy: T'de yok / şiʿr: T ve S'de yok / vey: S7, Ü8 viy // 6 kamar: T'de yok, S8 şeker / utanur: T6 tanur / ṭuṭaġuñdan: S8 ṭuṭaġından / negr: T ve S'de yok // 7 kāşge: S9, Ü10 kāşgi / ola-y-ıduñ: Ü10 olayduñ / cemīʿ-i: S10 cemiʿ / ʿurabā: Ü10 ʿarbā / milkine: S10, Ü10 mülkine / ola-y-ıduñ: Ü10 olayduñ / kim: S'de yok // 8 geçelden: S11 gidelden / senüñ: S11 sen / bigi: S11 gibi, Ü'de yok // 9 ehl-i Ḥaram: S'de yok / eydür: Ü13 iydür / ya: S'de yok / niçün: Ü13 neyçün // 10 bilmezsin: S14, Ü13 bilmessin / nişānlarumdan: S14 nişānumdan / tanımazsın:

S55a S14, Ü13 tanımassın // 11 ḳuçdı: T'de yok // 12 niçün:

Ü16 neyçün / añmazlar: S1 añmaslar / k. niçün: Ü16 neyçün // 12-13 isdemezler: S3, Ü17 isdemesler / birle kavl: S4 birile kavul / kim: S'de yok / toġan: T'de yok / oġlı: Ü18 oġulı // 14 gelüp: Ü18 gelip / karāyıbuñ: S5 karā'ıbuñ ve / kim: S6 ki // 15 geleler: T15 gelürler,
Ü36b S7 gelip / seni: Ü1 sini / alıp: S7 alup / menziletine: S7 menziline // 16 ululuġın: S8 ululuġun / tapşuralar: S8 dapşuralar / cemī'i: S9 cemī' // 17 vireyim: S9 vereyim / söyleyeyim: S10 söyleyem, Ü3 söyleyim / 'azm: S10 'azım.

T34a // 1 haram ... gördi: S11 gördi haram içinde cemi' olmışlar / birle: S12 birile / görişdi: S12 görüşdi (mükerrer) // 2 andan ... eyitdi: S'de yok / nazm: T ve S'de yok / ki: T2 kim / haramdan: S3 haramda / ayruḫ: S13 ırak // 3 toġa: T3 toġan / Yeṣrebde: S14, Ü6 Yeṣribde // 4 ol: T4, Ü7 ola / saklanur: T4, Ü7 s. ol / neṣr:
S55b T ve S'de yok // 6 Selmādan: T6 Selemādan / Yeṣreb: S2, Ü10 Yeṣrib / milkinde: S2 milkinden, Ü10 mülkinde // 7 olmışdur: T7 olmış / didi: S'de yok / ne: S'de yok / tatlu: S4 datlu // 8 bilgülü: S4 bilgü, Ü11 biliklü / ne k.: S'de yok / atıcı urucı: S5 urucı atıcı / yügürüci: Ü12 yügrici // 9 olupdur: Ü12 olıpdur / eyle: Ü14 iyle / eydür: Ü14 iydür // 11 ayruḫ: S8 ayruk / benüm: S'de yok / karārum: S8 karārı (mükerrer) / Hāşımuñ: S'de yok // 12 daḫı: S10 d. çün / karārı: S ve Ü'de yok / ol...çün: S11 çün ol yetīm // 13 söz ... kavm u.: S11

söze geldi kavum / karındaş: S'de yok, Ü16 karındaş / aṣıl: Ü17 aṣl / kim: S'de yok // 14 menziline: S13 m.
Ü37a ve // 15 eydür: Ü19 iydür // 16 ol oğlanuñ: T'de yok, Ü1 oğlanuñ / bize oğlanı: S16 oğlanı, Ü1 oğlanı bize /
S56a alıp: S16 alup // 17 degşürem: S1 degşürüp, Ü2 degşürip / ol: T'de yok / uğurlayup: Ü2 uğurlayıp / alam: S'de yok, Ü2 alıp.

T34b // 1 bile: S3 eline / üstine: S3, Ü3 üsdine / ʿazm: S3 ʿazım / yalğuz: S3 yaluğuz, Ü3 yalñuz // 2 yaḫın: S4, Ü4 yakın / şehr: S4 şeher / oğlancuklar: Ü4 oğlancuḫlar / bir yirde: S'de yok / dirilmişler: Ü4 dirilmiş / isterler: S6 isderler, Ü5 izderler / götüremezler: S6 götürümesler // 3 yalğuz: S7 yaluğuz, Ü6 yalñuz // 4 gendü: S'de yok / yazıya: S8 yazuya // 4 Ḥaram: Ü8 Ḥ. didi // 5 sözleri: T5 sözi // 6 birle: S12 birile / aḫşam: S12 ağşam // 7 evlü: T'de yok / evlerine: Ü10 evine / ʿazm: S13 ʿazım // 8 katı: S14 vaktı / ḫursand: S14 ḫursandı / aṣıl: S15, Ü11 aṣl // 9 ʿammalaruñ: S'de yok / didi: T'de yok / seni: Ü12 sini / yalğuz: S16 yaluğuz, Ü13 yalñuz / şöyle: S'de yok / ğarībliğ: S17 ğarīblık // 10 didi: S'de yok / eyitdi:
S56b T10 e. kankısı / kim: S17 ki // 11 ʿammūmsın: T11 ʿammusın / didi: S'de yok / görüşdiler: S2, Ü15 g. andan // 12 ki: S'de yok / cemīʿ-i: S4 cemīʿ // 13 mertebeñe: S5 ve mertebetüñe / derḫāl: S'de yok // 14 sıçradı: S6

segridi / üstüne: S6, Ü18 üsdine / ʿammūsu: S'de yok / sevindi: S18 sevündi / 15 revān: S8, Ü19 revāne / kim

Ü37b añna ... yitişdiler: T'de yok / añna Zü'l-ḫuleyfe: T, S ve Ü'de yok, (Süleymaniye Fatih 4274, 28a-4'den alındı) // 16 ʿalık: S10 ʿalaf / yidiler: S10 yirler / ʿammī: S10 ʿammū / dur: S11 dur / yüriyelüm: S11 yürüyelüm, Ü2 y. didi / olmasun kim: S11(mükerrer)/ 17 ardımuzca: S11 ardumuzca / eydür: S12 eyitdi / anam: S'de yok / Evs: Ü3 E. ve.

T35a // 1 gendiye: S13, Ü3 gendüye / ḳılıpdur: S13 ḳılup durur / benden: Ü4 binden / ötürü: Ü4 ötrü / ötürü: S13, Ü4 ö. didi / öksüz: S14 añsuzda / ḫışımsuz: S14 ḫaşımsuz, Ü4 ḫaşmsuz / ḳaṣd: S14 ḳaṣdı / birle: S15 birile // 2 atlanur ... düşer: S15 düşer ḳonar atlanur / ayruḳ: S'de yok / ardımuzı: S16, Ü6 ardumuzı // 3 devesini: Ü6 deveyi / deve üstine: S17 deveye, Ü7 d. üsdine / revān: S17, Ü7 revāne / oldılar: S'de yok // 4 yü-

S57a rimediler: S1 yürümediler / kişnemeginüñ: S1 kişnemegüñ / Şeybe: S2, Ü8 Şeybetü'l-ḥamd // 5 birle: S2 birile / yüridi: S3 yürüdi / çeri: S4 bu ç. // 6 degülmiş: Ü10 degül-imiş / Y. kim: S4(mükerrer)/ çıḳıp: S5 çıḳup / gelüp: T'de yok, Ü11 gelip / yahūdiler ... geldiler: T'de yok / geldiler: S'de yok / oldur: S6 ol-udı, Ü12 ol oldı // 7 var-ıdı: T7 var / oğlanları birle: S8, Ü13 oğlanları-la // 8 oynar-ıdı: S8 oynar-ıken / başın: Ü14

başını / eyitdi: S'de yok / tā'ifeti'n-Naḥs: S9, Ü14 tāyifetü'n-N. // 10 öldüre: S11 ö. ve / ṭavarıñuzı: S'de yok / ġ. ḳıla: S12 ġ. ide / sözleri atası: S12, Ü17 sözi atasına // 11 baña: S13 maña / Şeybe: S13, Ü17 Şeybetü'l-ḥamd / işbunuñ: S13, Ü17 uşbunuñ / sözler: S13 söz / yahūdilerüñ: T11 yahūdiler // 12 Şeybetü'l-ḥamdı öldürmege: T'de yok / isderler-idi: S15 isderlerdi, Ü19 izderler-idi / kim: S'de yok / alıp: S16
Ü38a alup // 13 ile: S17 birile, Ü1 birle / oynar-ıdı: S17
S57b oynardı / kim: S'de yok // 14 ve T'de yok / yahūdi: S1, Ü2 yahūdiler / çün ... sözi: S2, Ü3 bu sözi çün // 15 yahūdileri: Ü3 yahūdı / cemʿ: S2 cemiʿ / isderdüñüz: Ü4 isderdiñüz / tiz: S'de yok / atlanuñuz: Ü4 atlanuñ / şehrden ṭaşra: S4 şeherden daşra / çıḳup: Ü4 çıḳıp // 16 yire: S4 arada, Ü5 yirde / cemʿ olıñuz: S4 ṭuruñ / cemʿ: S5 cemiʿ / oldılar: Ü5 oldı / yüridi: S5 yürüdi / eyitdi: S5 e. ben / rāyum: S5, Ü6 rāyım // 17 oldur ... yirde kim: S'de yok / irişelüm: T17 irişilür / didi: S'de yok / dahı yüridiler: S'de yok.

T35b //1 kim: S'de yok / birle: S7 birile / yazıdın: T1 yazıdan, S8 y. ve / yabandın: S8 yaban // 2 yüridiler: S8 yürüdiler / ḳancaru: S9 ḳancarı / ḳ. yüridiler: S9 yürüdiler // 3 āşikāre olurlardı: S10 āşkāre olurdı / bular: S'de yok // 4 yazıya: S11 arıdlarınca, Ü11 bularuñ ardınca / yüridiler: S11 yürüdiler / çün: S12 ç.ki / yaḥın: S12, Ü11 yaḳın / ünlerinden: S12 üninden /

sözlerinden: S'de yok // 4-5 maʿşer-i yahūdidür: T4-5 maʿşer y., S13 m. yahūdi durur / ʿammī bular: S13 ʿammū bunlar / kaṣdıma: Ü12 kaṣduma / ʿammusı: S'de yok / eyitdi: S14 eydür, Ü13 iydür // 6 yā Şeybetü'l-ḥamd: S'de yok / anañ-ımıssa: S15, Ü14 anañmıssa / ne s.:T'-de yok / ne saña ... degmezdi: S15 ne saña ziyānı degerdi ne baña yine, Ü14 ... ziyānı degmez-idi / seni: Ü14 sini / benüm elümden: S'de yok / 7 olurdı: Ü14 olurlar-ıdı / yine: S16 girü / dönerler-idi: S16 dönerlerdi / seni: Ü15 sini / beni ... iderler: S16, Ü15 helāk iderler beni daḥı // 8 ilk: S17 ilik / öleyim: S17
S58a öleyin didi / senüñ: S17-1(mükerrer)// 19 her ... oldıy-ısa: S2 ki bu nūr her kimde ki oldısa / hiç: S'de yok / didi: S'de yok / ʿammī: S3 ʿammū pes, Ü7 ʿa. pes /sen: S'de yok // 10 birle: S3 birile / döneyüm: S3, Ü18 döneyim / ideyim: S4 vireyim / yaña: S'de yok // 11 ṭurdı:
Ü38b T'de yok / yoḥdur: S6 yoḳdur // 12 Şeybe: S'de yok / biraz ʿammūsından: S6 ʿammūsından biraz / yüridi yüzini: S7 yürüdi yüzüni / ṭutdı: S7 dutdı / Şiʿr: S'de yok // 13 üzre: S8 üzere // 14 görürsin: S9, Ü4 görersin / yetīmem yalġuz u.: T14 y. yalġuzam vü, S10, Ü4 yetīm u yalġuz u // 16 oḥ: S12 oḳ / neyle: S13 ne-y-ile / atıp: S13 atup // 17 Velī ... m. oldı: T'de yok / bu dünyede: Ü7 d. bu.

T36a // 1 ʿanādan: T1 ʿınādan // 2 eyle: Ü9 iyle /
S58b ʿı. eyle: Ü9 iyle // 3 neṣr: S'de yok / yalvarmaḳda-y-

ıdı: S2 ve yalvarmakda-idi // 4 ṭutuldı: S3 dutuldı / yüridügi: S3, Ü11 irdügi / bitdi: S3, Ü11 batdı / ṭurdı: S3, Ü11 durdı / urdılar: S4 vurdılar / atlarını: T'de yok // 4-5 yirlerinden: S4 yirinden / deprenebilmediler: S4, Ü12 deprenmediler / Lāṭıya eydür: S'de yok, Ü11 l. iydür / sihr: T'de yok, S5 sihir / cāzūlık: cāzılık // 6 cāzuladılar: S5 cāzıladılar / atlarımuzuñ: Ü13 atlarumuzuñ // 7 niçün: Ü15 neyçün / çıkup: S8,Ü15 çıkduñ / Şeybe: S8, Ü16 Şeybetü'l-ḥamd // 8 eydür: S9 eyitdi kim, Ü16 eyitdi / yā lāṭıya ... giderem: T'de yok / ṭut kim: S9 dutdı / giderem: S10 giderin / niçün: 17 neyçün / didi: T'de yok / Hāşım: S10, Ü17 H. İbni ʿAbdimenāf / birle: S11 birile // 9 olmış-ıdı: S11, Ü18 olmışdı / senüñ: T9 sen / ḫabarsuz: S12 ḫ. ve / gitdügüñi: Ü18 gitdügiñi / ḳorḫduḳ: S12 ḳorukduḳ, Ü18 ḳorḫduḫ / ḫalḳ: S13 ḫalık // 10 gitdügüñi: S13 gitdü-
Ü39b güñ / Selmā: T10 Selemā / eyle: Ü1 iyle / kim: T'de yok / kılduḳ: Ü1 kılduḫ / ḳavmı: S14 ḳavmına // 11 atlanduḫ: S15 atlanduḳ // 12 seni: Ü3 sini / iletelüm: S16, Ü3 iltelüm / kim: T'de yok / ḳavmuñ: S17 ḳavumuñ
S59a // 13 ʿammūsı: S1 ʿammīsı / Muṭṭalib ... ḥamda: T'de yok / eydür: Ü4 iydür / ıraḫ: S2 ırak / didi: T'de yok / hem: S'de yok // 14 eydürler: Ü5 iydürler / ḳorḫup: S3 ḳorkup, Ü6 ḳorḫıp / ardımuzca: Ü6 ardumuzca / gelip: S3 gelüp / ṣabr kılmaḫ: S3 ṣabur kılmaḳ // 15 seni: Ü7 sini / dileyüp: Ü7 dileyip / alıp: S'de yok / didi: S'-

de yok // 16 bularuñ birle: T16 bizümle bile, S5 b. birile / birle: S6 birile // 17 yirüñi: S7 yiriñü / Şeybe: S7, Ü9 Şeybetü'l-ḥamd / eydür: Ü9 iydür / ʿammū: S7, Ü9 ʿammī / sañа bañа: Ü10 bañа sañа / degüldür illā: S8 degüller bunlar bu, Ü10 degüller bular bu.

T36b // 1 duşmanlık: Ü10 düşmenlik / eylerler: Ü10 iylerler / neslimüzden: Ü11 neslümüzden / soyumuzdan: T'de yok, S9 soyımuzdan / nūrını: S10 nūrunı / söyündüreler: Ü11 söyndüreler // 2 söyünmez: S10 söyünmes / ölmegüm birle: S11 ölmegümle / beni: T'de yok, Ü12 bini // 3 kaṣd: S12 kaṣdı / kıldılar: T3 kıldılardı / öldürmek isdediler: T'de yok / ʿammū: S12, Ü14 ʿammī / kim: T'de yok // 4 kaddese ... ʿazīz: Ü15 kaddesena'llāhu bi-sırrıhı'l-ʿazīz. / Şiʿr: T ve S'de yok / حام . . كويدت: T'de yok / neşr: T ve S'de yok // 5 i. gelmez: Ü17 gelmes / şiʿr: T ve S'de yok // 6 eyde: T6 ide, Ü18 iyde
S59b / eyle: Ü18 iyle / dil-gülikde: S1 dil-gilikde // 7
Ü39b neşr: T ve S'de yok // 8 yürimezse: S3 yürümezse, Ü1 yürimez-ise / yüriyelüm: S3 yürüyelüm / ḳamusı: T8 ḳamu / yayaġ: S4 yayaḳ / yüridiler: S4 yürüdiler / Şeybetü'l- : S4 seyyidü'l // 9 ʿammūsı Muṭṭalibden: S4 ʿammūsından / ceddüm: S5 ceddim // 10 nebl: T10 nīl, S6 nebil / oḫlarından: S6 oḳlarından / didi: S'de yok / görsedeyim: S6-7 gösderdeyim / didi: T'de yok / eyitdi: S7 eydür // 11 korḫaram: S8 ḳorḳarın // 13 oḫ bile: S11 oḳ birile / yüridiler ... geldiler: S12 yaḳın geldiler yüridiler, Ü8 y. yaḳın g. / Şeybe: S12, Ü8 Şeybe-

tü'l-Ḥamd / oḫ: S12 ok // 14 yüregine urdı: S12-13 yüreginde vurdı / yahūdi: Ü10 yahūdiyi / Şeybe: S14, Ü10 Şeybetü'l-ḥamd // 15 ṭut: S14 dut // 16 didi: S ve Ü'de yok / eydür: Ü11 iydür / Siz ḳandan siz: S16(mükerrer)/ beni: Ü12 bini // 16-17 dilermisse-y-idiñüz: S1 dilermissedüñüz / ḳılup: Ü13 ḳılıp / geleydüñüz: S1 gele-y-idüñüz / uğurlayın: S1 uğurlayun / ḫayr: S2 ḫayır.

S60a

T37a // 1 ḳavm mekrüñ: S2-3 ḳavum mekir / iş: S'de yok / dönersevüz: S3 dönersevüs, Ü15 döner-isevüz / ḫalḳ: S4 ḫalık // 2 arsuzluḫdur: S4 arsuzlıḳdur / gelevüz: S5 gelevüs / öle: S5 öldürdevüs / daḫı ... duravuz: S'de yok / daḫı biz: Ü'de yok // 2-3 boş ... varavuz: S5 bu iş-ile şehre varavus / bigi: S6, Ü17 gibi / ṭuralum: S6 duralum // 4 berkitdiler: S7 berkirdiler / yüridiler: S7 yürüdiler / daḫı: S'de yok / gine: S8 yine / yahūdiler: S8 y. yine / ṭurdılar: S9, Ü18 durdılar // 5 yā: S'de yok / niçün: Ü19 neyçün / ḳardaşuñ: S10 ḳarındaşuñ // 6 ögütlemezsin: S10, Ü1 ögütlemessin / Selmā: T6 Selemā // 7 dört: S12 dörüt / birle yitişdi:S12 birile irişdi / çün yahūdiler: S12-13, Ü2 yahūdiler ç. / baḫışdılar: S13 bakışdılar // 8 daḫı: T'de yok / çün: S'de yok // 9 ayruḫ: S15 ayruḳ / yüridi ḳaṣd: S15-16 yürüdi ḳaṣdı / kim: S'de yok / ṭuta: S16 duta // 10 oḫ: S16 ok / çün yahūdiler: S17-1, Ü6 yahūdiler çün (çün S'de mükerrer) / ol ḫalde: T'de yok // 11 Selmā: T11

Ü40a

S60b

Selemā // 12 oḫ: S3 ok / ṭutup durur: S3 ṭ. durur (mükerrer), Ü8 ṭutıpdur ṭurur / Selmā: T12 Selemā / eydür: Ü8 iydür / yā: S'de yok / seni: Ü8 sini / alıp: S4 alup / Şeybe: S4, Ü9 Şeybetü'l-ḥamd / eydür: Ü9 iydür / ʿammumdur: Ü9 ʿammımdur / didi: S5, Ü9 dir // 13 döndi:S5 çün / baḫdı: S5 bakdı / eydür: S6 eyitdi, Ü10 iydür // 14 eydür niçün: S11 iydür neyçün / alıp: S7 alup // 15 eydür: Ü11 iydür / alıp: S8 alup / gider-isem: S8 gidersem / mertebesine: S8 mertebetine / cemīʿ-i: S8 cemiʿ // 16 Selmā: T16 Selemā / niçün: Ü13 neyçün / birle: S10 birile / gelüp: Ü13 gelip // 17 birle: S11 birile / alıp: S11 alup / eyitdi: uġurlayın: S12 eydür uġurlayun / birle: S12 birile.

T37b // 1 ḳavl: S12 ḳavıl / ḳılmış-ıdıñuz: S13, Ü15 ḳılmışdıñuz / senden: Ü15 sinden / eyitdüm: S14 e. kim / ḫalḳ: S14 ḫalḳı // 2 yirimüze: Ü17 yirümüze / āşikāre: S16, Ü17 āşkāre // 3 Selmā: T3 Selemā / eydür: Ü18
S61a iydür ammā / ötürü: S17 ötüri / alıp: S17 alup // 4
Ü40b ṭıfl: S1 ṭıfıldur / ayruluġına: T4 ayrılığa / ḳatlanımaz: S1, Ü19 ḳatlanımas / eydür eylese: Ü1 iydür iylese / alıp: S2 alup // 6 yoḫsa: S5 yāḫud / ṭurmaġa: S5 durmaġa / ḳankıya māyildür: S5, Ü3 meyli ḳankı yañadur // 7 Selmā: T7 Selemā / ḳurrat-u: S6, Ü4 ḳurrat-ı / ʿammuñ: S7 ʿammum // 8 birle ... ḳavmuñ: S7 birile ḳavmuñ ḳarındaşlaruñ // 9 eydür: S9 eyitdi: Ü6 iydür / iki ḥāli: T9 ikiyi / yig: S'de yok / emrüñe: S10 emri-

ñe // 10 buyursañ: S10 buyurur / Medīneye: S10 M. var, Ü8 M. dön / diseñ: S10 dirseñ / ḳılmazam: S11 ḳılmazın // 11 Selmā: T11 Selemā / ʿazm: S12 ʿazım / aṣl: S12 aṣıl / ṭutduñ: S12 dutduñ // 12 yoluñdan seni: S13 ben seni yoluñdan, Ü10 sini y. / döndermeyem: S13 döndürmezin / gişiyi yolından: S'de yok / ḫayr olmaya: S14 ḫayır olmaz // 13 menziletine ... baḫtına: T13 menziletine, Ü11 taḫtına menziline baḫtına / didi: T ve S'de yok / andan ... ʿAbdimenāf: T'de yok / ṭutdı: S15 dutdı / ʿAbdimenāf: Ü12, ʿA. zinhār kim / ḳaçan: S16 ḳ. ki / evlendüresin: Ü13 evlendüresiz / aṣıl: S'de yok, Ü13 aṣl // 14 evlendüresin: Ü13 evlendüresiz / zīrā: S17 z. ki / mīrāṣ: T'de yok / ḳalıpdur: T14 ḳılıpdur, S17 ḳılupdur / didi: T' de yok // 15 anası: S1 atası / görüşdi: S'de yok / şiʿr: S'de yok / birle: S3 birile // 16 açuḳ: S3 açuk / çoḳ: S4 çok // 17 beni: Ü17 bini / ayruluḳ: S5 ayruluk / artuḳ: S5 artuk / olayım: S6 olayın / derd: S6 derid.

S61b

T38a // 1 yoḳ: S6 yok / buyruḳ: S7, Ü18 buyruk // 2 neṣr: S'de yok / Selmā: T2 Selemā / birle: S8 birile

Ü41a / ol: T'de yok / girürler-idi: S9, Ü1 girürlerdi // 4 eyit: Ü3 iyt / eydür: Ü3 iydür / girürüz: Ü3 girürüs // 5 şehr: S13 şeher / uḳrar-ısavuz: S13 uḳrarsavuz / eydiserem: S14 eydürem / 6 kim: S14 ki / eyle: Ü6 iyle / kim: S'de yok / seni: Ü6 sini / görsedem: S16 gösde-

rem, Ü6 görsedeyim // 7 halayık: S16 h. görsünler, Ü6 görseler / seni: S16 sizi, Ü6 sini / göreler: S17 görsünler / rāyıñdur: S17, Ü7 rāyuñdur / didi: T'de yok // 8 işi: Ü8 i. iyle / gördi: S2, Ü9 gördiler / Muṭṭalib: S2 M. bin Hāşım, Ü9 M. bin ʿAbdimenāf // 9 b. oğlan: T'de yok / ki: S4 kim / didiler: T'de yok // 10 getürdüm: T'de yok / diyü ... virür: S5 d. cevāb eydür, Ü11 d. şorana cevāb iydür // 11 eyle: Ü12 iyle / halk: S6 halık / ol: S7 evvel / habar virdi: T'de yok // 12 ve: S ve Ü'de yok / getürdi: S8, Ü14 getürmişdür / g. kim: Ü'de yok / bigi: S9 gibi / hūb: T'de yok / yüzlü: S9 yüz // 13 kimsene: Ü15 kimesne / şehr içinde: S'de yok / ʿabdı: S10 adı // 14 cemʿ: S11 cemiʿ / ṭaşradan: S11 daşradan / kimseneye: Ü17 kimseye / kim: T'de yok // 15 ol-udı: S13 oldı, Ü18 ol-ıdı / geydüre: S13 geydürde // 16 birle: S14 birile / ṭaşra: T'de yok, S14 daşra / çıhara: S14 çıkara / halka: S14, Ü19 halāyıka / görsede: S14 gösdere / Ḥamdi: S15 Ḥamde // 17 ʿuraba: S15, Ü1 ʿarbā / içinde: S15 ortasında, Ü'de yok / di - linde: S'de yok / birle: S16 birile.

S62a

S62b // 1 ʿālem: S16 ʿālim // 2 hūb: S1 hōş / birle: S1 birile / Kureyş: S1 Kureyşi / varıcağaz ohıya: S2 varıcak okuya // 3 geydürdi: Ü5 geyürdi / Lüveyy: T3 Luvvā / ridāsın: S3, Ü5 ridāsını // 4 bir : T'de yok // 5 hicin: Ü7 hecin / ben: S7 bir / varayım: S7 varayın / ululalarını: S7 ululaların / Baṭhada: Üç Bıṭhada // 6 cemʿ: S7 cemiʿ / eyleyeyim: S7 eyleyin, Ü8 iyleyeyim / gördi: T

Ü41b

ve S'de yok / Kureyş: S9 Kureyşi / cemʿ o.: S9 cemiʿo. // 7 turdılar: Ü10 durdılar / yüridiler: S10 yürüdiler / Muttalib ... görişdiler: S'de yok // 9 cemʿ: S12 cemıʿ / Ebṭaha dirilüñüz: T'de yok / habar: Ü13 habarum / eydeyüm: S13 eyideyim, Ü13 iydeyim / birle: S13 birile // 10 enbüh: S'de yok / cemʿ: S14 cemiʿ / baharlar: S14 bakarlar / vire: S14 v. ve // 11 ṭonını: S16 ṭonunı / binmiş: T'de yok // 12 çıka: Ü16 çıha / bu: S17
S63a b. oğlan / bilmeyenlere: T12, S1 bilmeyenler // 13 didiler: T13 didi / Kureyş: S1 Kureyşi // 14 birle: S2 bi-
Ü42a rile / fahr: S3 fahar // 15 başladı: Ü1 b. evvel / hutba: T ve S'de yok.

T39a // 6 f. ve: S16 f. bu / belāğat: Ü'de yok / birle: S17 birile // 7 gendüzüni: Ü12 gendüzini / ʿayān: S'de yok / kimdügini: S17 kimdügüni, Ü12 kim-idügüni / bil-
S63b dirdi: S17, Ü12 bildürdi // 8 ṭutup:Ü13 ṭatıp / mı kılursız: S2, Ü14 kılur mısız / yohsa: S2 yoksa // 9 eylersiz: S3, Ü14 e. kabūl kılmas mısız / didi: S'de yok / ne: S4 kimüñ / aṣıldandur: S4 aṣlındandur, Ü15 aṣldandur / durdılar: S4 ṭurdılar // 10 andan: T'de yok / aldılar: S6 öpdiler (düzeltme ile) // 11 gendüye: S7 gendü / andan: T'de yok // 13 degmiş-idi: S9 degmişdi
Ü42b / cemīʿin: Ü1 cemīʿini / nūrı: S11 nūru // 14 halāyıka: S12 halāyığa // 15 yüzi: S12 yüzü / 16 bir d.: T'de yok / işler: Ü5 işleri / düşse: T16 düşe // 17 işler: Ü6 işleri / sözler: Ü6 sözleri / olur-ıdı: S16 olurdı.

T39b // 1 ʿadli birle: S17 ʿadil birile / halk: S17 hal-
S64a kı // 2 issidi: S1 issi, Ü9 issi idi / yürir-idi: T2 yü-
ridi, S2 yürürdi // 3 olmışlar-ıdı: S3 olmışlardı / gi-
ce: S'de yok / yatur-ıken: S3 yaturken / korkulu: Ü10
korhulu // 4 muʿabbırlar: Ü11 muʿabbırları / cemʿ: S4
cemiʿ / vüzerāyı: S5 vizerāyı / dirşürdi: T4 dirişdür-
di / kavm: S5 kavum // 5 eyleñüz: Ü12 iyleñüz // 6 dü-
şüñe: S7, Ü13 ol düşe / saña: S'de yok / söyleyelüm: S7
eyleyelüm / eyitdi: S7 eydür / gördüm: S8, Ü14 görürem
/ ben: Ü14 b. bir // 7 bigi: S8, Ü14 gibi / karañuluh-
dur: S8-9 karañulıkdur / karañuluk: S9 karañuluk / kor-
haram: S9 korkaram / birle: S10 birile // 8 bakġıl:Ü16
bakgil // 9 aydınında: S12 aydınından / görürem boyı:
S12, Ü17-18 görürem boynı / turur: S13 durur / sıfatını:
S13, Ü18 sıfatın // 10 yoġ-ıdı: S14 yoġ-udı / yazarlar-
ıdı: S14-15 yazarlardı // 11 görsetdi: S15 gösderitdi
Ü43a / üzere: Ü1 üzre / ʿımāmelü: S16 ʿamāmelü / binmişler-
idi: T11 binmişler, S16 binmişlerdi // 12 cānavarlaruñ
... götüren: T'de yok / dikilmiş-idi: S17 dikilmişdi /
S64b kubbayı: S17 kubba / aġ: Ü3 ah / dört: S1 dörüt / a. aġ:
Ü3 ah / tıynaġı: S2 duynaġı, Ü3 tuynaġı // 13 yakutdan:
Ü4 altundan / turmışdı: S3 durmışdı, Ü5 durmış-ıdı //
14 tutmışdur: S3 tutardı, Ü5 tutmış-ıdı / halāyıka s.
söyler-idi: S4 halāyık sözlerdi / su'āl: S4, Ü6 suvāl /
sorana: S4 idene / eydür-idi: S4 eydürdi, Ü6 iydür-idi
// 15 şahs: S5 şahsı / otururdı: Ü6 oturur-ıdı / cemīʿi:

S5, Ü7 cemīʿ / olur-ıdı: S6 olurdı // 16 üsdünde: S6, Ü7 üsdinde / dikilmiş: S6 dikilmişdi, Ü8 dikilmiş-idi / başında: S7 üsdinde / h. üsdinde: S7 üsdünde // 17 ṣaṭr: S8 ṣaṭır / yazu: T'de yok / yazılmışdur: S8 yazılmışdı, Ü9 yazılmış-ıdı / ve: S8 ol, Ü'de yok / heybetden: T17 heybetinden.

T40a // 1 taʿbīrini: S9 taʿbīrin / eyidüñ: Ü10 iydüñ / müşkilümi: S10 müşkilüm / idüñ: S10 idivirüñ / cemīʿi: S10 cemīʿ / bilgi: Ü10 bilik // 2 ayruḫ: S11 ayruk / melike: T2 melik // 3 deyr: S12-13 deyir (mükerrer) / ʿilm oḫımışdur: S13 ʿilim okumışdur // 4 ider-ise: S14 iderse / o. ḥal: S ve Ü'de yok / düşi: S14 düş, Ü14 düşe / taʿbīr: S14 taʿbīrin / iderse: S14 eydürse, Ü14 iydür-ise / eydür: Ü14 iydür / eyitdi: S'de yok // 5 birle ʿahd: S16 birile ʿahdı / ayruḫ: S'de yok / deyrden: S16 deyirden / ṭaşra: T'de yok, S17 daşra // 6 çıḫmaya: S17 çıkmaya / eyitdi: S17 eydür / eylese: Ü17 iylese

S65a / birle: S1 birile // 7 düşüne: S2, Ü19 düşine // 8

Ü43b deyr: S3 deyir / ṣavmaʿa: S4, Ü1 ṣavmıʿa / ṭāḳasından: T8 ṭāḳısından // 9 baḫdı: S4 bakdı / birle: S4 birile / söyledi: S ve Ü'de yok / şerḥ: S5 şerih / eyledi: Ü2 iyledi / rāhib: S'de yok // 10 ıraḫ: S6 ırak / gideresin: T10 gidersen, Ü3 gidergil (sonradan düzeltme ile) / anuñ: T'de yok // 11 ṣaṭr: S8 ṣaṭır, Ü4 ṣaṭrı // 12 hiç: S'de yok / götürüp: Ü5 götürip / didi: S'de yok // 13 yazılıpdur: S10 yazulupdur / üzerine: S11 üzere, Ü7

üzre // 14 divīt: S11 devat, Ü7 dividār izdedi devet / ʿalem: S'de yok / hilālinde gördügi: S12 hilāl üsdinde / yazıya: S13, Ü8 yazuya // 15 yazılmış: S13 yazulmışdur, Ü8 yazılmışdur / ṣalla'llāhu ... vesellim: Ü'de yok / ʿaleyhi: S14 ʿa. ve ālihi / bu: S'de yok // 16 oḫudı: S15 oḳudı, Ü10 oḫıdı / düşleri: S16, Ü11 düşlere / iderem: S16 eydürem didi, Ü11 iydürem / cemʿ: S16 cemiʿ / eylegil: Ü11 iylegil // 17 yaḫşı: S16 gey / karañuluḫ: S17 karañulıḳ / gördügüñ: S17, Ü11 gördüñ / ol:
S65b T'de yok, Ü12 o. karañuluḫ / küfr: S17 küfür / birle:S1 birile / büridügüñ: S1 bürüdügüñ.

T40b // 1 göñlüñden: S1, Ü13 göñlüñde / didi: S'de yok // 2 nūr-ı İslāmdur: S3, Ü14 nūr İslām nūrıdur / kim gördüñ: Ü14 gördüñ kim // 2-3 yaratmışdur ... Buraḳdur: S4, Ü15 yaratmış-ıdı ol ṣıfat Burāḳ ṣıfatıdur / Rasulu'llah: Ü15 Rasūl / ʿaleyhi: S5 ʿa. ve ālihi / mıʿrācı:S5 Ü16, mıʿrāc / Buraḳa: S5 Burak üzere, Ü16 Burak üzre // 4 bildirdi: S6, Ü17 bildürdi / üzere: Ü17 üzre / aġ: S7 aḳ, Ü17 aḫ // 5 oturmış-ıdı: S8 oturmışdı / eyle: Ü18 iyle / eydür: Ü18 iydür / gördügüñ: S9 gördügü // 6 ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok / içinde: S10, Ü19 içinden /
Ü44a olısardur: S10 o. didi // 7 dilinde: S11, Ü1 dilinden // 8 satr: S13 satır / ʿalem-i: S13, Ü3 ʿalem / naḳş: S13 naḳşı / bu S'de yok // 9 ṣalla'llāhu ... ve sellim: Ü'de yok / ʿaleyhi ve ālihi: S'de yok / rāhib yirinden: S'de yok / ṭuru: Ü5 duru // 10 vardı: S15 var /

sahīfe: Ü5 safīha / rukka: S15, Ü5 rakkı / görklü: S16 görüklü / üsdünde: S16 altında, Ü6 üsdinde / yazılu: S16 yazulu durur / dört: S16 dörüt // 11 hūb sūratuñ: T'de yok / yazılmış: S17 yazuludur / dört: S17 dörüt / S66a üsdlerinde: S17 üsdilerinde // 12 Bekr: S1 Bekir / ʿanhum: S2 ʿaleyhim / üsdinde: S2 üsdünde // 13 salla'llahu ... ve sellim : Ü'de yok // 14 aġ: S4 ak, Ü11 ah / binmişler-idi: S4 binmişlerdi / gişiler-idi: S5 gişiler / didi: S'de yok / dahı: S5 andan // 15 ʿalem-i: S5, Ü12 ʿalem / ohıdum girçeksin: S6 okıdum gerçeksin / soñra: S'de yok // 16 senden ... dünyāma: Ü14 benüm dīnüme ve dünyāma sinden / dinüme ve dünyāma: T16 dīnüm ve dünyām / ve d. bir: S'de yok // 17 eydür: Ü15 iydür / göründi: S9 g. didi / berekātından: S16 b. kim.

T41a // 1 terk: S10 terik / eyle: Ü16 iyle / kaldı: S11 k. didi // 2 kırk: S11 kırık / sükūt ... söylemeye: S12 söylemeye sükūt ide / daʿvete: T2 daʿvet, S12 daʿveti / ne kim: S'de yok / edyānlar: S12 edyān kamu // 3 ki-
Ü44b tābından: S13 kitāblarından / Melik eyitdi: T ve S'de yok (Ü'de düzeltme ile) / rāhib eydür: T2, S14 kim // 4 cemīʿi: S15 cemīʿ // 5 habar virdi: T'de yok / ol ki-
S66b tāb ... viribidi ol: T'de yok / lā-cirem: Ü4 lā-cerem / taʿālā: S'de yok / toġrı: S17, Ü4 toġru / h. toġrı: Ü4 toġru // 6 yolını görsetdi: Ü1 yolunı gösderitdi / geçdi: S'de yok // 7 yavu: S3 yāz / itürdiler: T'de yok / şerʿ yolını: S3 şeriʿ yolunı, Ü'de yok / toġrı: Ü6

ṭoġru / pes: S3 p. daḫı / peyġambar: S4 p. göründi bir rasūl / daḫı: Ü7 d. göründi yine bir rasūl / daḫı: Ü7 d. göründi yine bir rasūl daḫı // 8 şerʿ yolını: S4 şeriʿ yolunı / ṭoġrı: Ü8 ṭoġru / eyledi: Ü8 iyledi / bu sebebden: S'de yok // 9 dīndügin: Ü9 dinidügin / ẓāhır: T9 ẓ. oldı / oladurur: S6 oladur / dīnden: T9, S7 dünyādan / ümmete: T9 ümmeti, S7 ümmetlere // 10 ṭutan ḳavma: S7 dutanlar / ṭoġrı y. ṭoġrı: Ü10 ṭoġru y. ṭoğru / görsetmege: S8 gösderetmeye / ṭurur: S8, Ü10 durur / şöylemisse-y-idi: S8 şöylemisse / dīn-imisse: S8, Ü11 dīnmisse // 11 yaḳīnumuz: S9 yaḳīnımuz / geleydi: S10, Ü12 gele-y-idi / benden: Ü12 binden // 12 bilgi: S11 bilig, Ü13 bilik // 13 ṭoġrı: S13, Ü14 ṭoġru / terk: S14 terik / idüp: S14, Ü14 idip / ṭutısardur: S13 dutısardur / anuñ-ıçun: S13 anuñçun / ṣāḥıb: S13 ṣāḥıb-ı // 14 ṭutdı: S14 dutdı / ṭoġrı: Ü16 ṭoġru // 15 şerḥ: S15 şeriḥ / birle: S15 birile / sözüni: Ü17 sözini //
S67a 16 kim: S'de yok / andan: T'de yok / gelesi: S2 geli-
Ü45a ser / ṭoġrı: Ü1 ṭoġru.

T41b // 1 ya: S ve Ü'de yok / geledi: S'de yok, Ü2 geleydi // 1-2 ḥaḳ dīndür: S4 ḥaḳdur / peyġambara: Ü3 p. biz (sonradan ilâve) / meliki'z-zamān: S5 melik // 3 getür: S5, Ü4 getürgil / ḳamu: T'de yok / ṣaddaḳ: S7, Ü5 ṣadaḳ // 4 kim: S7 ki / buyurdı: S'de yok / ḳapusını: Ü6 ḳapsını / eyitdi: T4 eyitdiler, S'de yok // 5 baña: S'de yok / getürüñ: S9 getürüñüz / didi: S'de yok /

kim: S ve Ü'de yok / birle: S9 birile / bahs: S9 bahsi / ideyüm: Ü7 ideyim //6 sözüni: Ü8 sözini / yüzini ... vurdı: S'de yok / vurdı: Ü8 urdı / ve: S'de yok // 7 kim: S12 ki / rūḥumı: T7 rūhum / üzere: Ü10 üzre / eylegil: Ü10 iylegil / beni: Ü10 bini / görmegil: S12, Ü10 görme // 8 çekem: T'de yok / dinler-idi: S14 dinlerdi // 9 işidüp: S'de yok, Ü12 işidip / anlar-ıdı: T9 ağladı, S14 anlardı / kabż: S15 kabżı / eyledi: Ü12 iyledi / 10 taʿālā: S16, Ü13 taʿālānuñ / korḥdı: S16 korukdı / döndi: S17 d. gendü // 11 çerisi: T11 çeri /
S67b birle: S17 birile / hediyelerden: Ü15 hediyelerinden // 12 bir: S'de yok / bisāṭ: S2, Ü16 büsāṭ / ivirdi: S2 viribidi / ḳalı: Ü16 ḥalı / ibrişimden ṭokunmış: Ü16 ibrişümden ṭoḥınmış / 12-14 ibrişimden ... ol ḥalḳalara: S'de yok // 13 uzununca: Ü17 uzunınca / incüler: T13 incüden / ṭaşlar: T13 ṭaşları // 14 ébrişimden: S6, Ü19 ib-
Ü45b rişümden // 15 geçürmişler-idi: S7 geçürmişlerdi / direrler-idi: S7-8 direrlerdi // 16 bisāṭuñ içinde: S9 bisāṭda / doḥumışlardı: S9 dokumuşlar, Ü2 doḥımışlar-ıdı / zamānda: S9, Ü3-4 zamān içinde // 17 bisāṭı: Ü3 b. ve / birle: S11 birile / viribidi: S11 v. daḥı.

T42a // 1 eyitdiler: S11-12 eydürler (mükerrer) / kim: S'de yok / viribidi: S'de yok // 2 ṭañsuḥ: S13 ṭañsıḥ / cemʿ: S14 cemiʿ / eyle: Ü7 iyle // 3 bisāṭı: T'de yok / gün: S15 gez // 4 bigi: S16, Ü9 gibi / ḳılurlar-ıdı: S16

kılurlardı / döşerler-idi: S'de yok / cemʿ olurlar-ıdı: S17 cemiʿ olurlardı / ṣadr: S17 ṣadır / otururdı: Ü10
S68a oturur-ıdı // 5 ḳażāyāl ar: S1 ḳażāyā // 6 ʿızzı: S2 ʿı. ve / artdı: S2 arıtdı / ḥikāyet-i ... açdı: S'de yok, Ü12 ḥikāyet-i ḥafr-ı Bi'r-i Zemzem ve şerḥ-i küşāden-i ū // 7 ʿadl: S4 ʿadil / birle: S4 biri / ad: S4 adı / çıḫardı: S4 çıḳardı / Ḥāriṣ: S6 Ḥārişi // 9 yitişdi: S6 degdi / yatur-ıken: S7-8 yaturken / düşi içinde: S8 yaturken // 10 yā ʿAbdu'l-muṭṭalib: S'de yok / fikre: S9 fikire // 11 eyitdi: S'de yok / ol gün: S10 (mükerrer) / fikr birle: S10, Ü19 fikr-ile / dimek nedür: S10, Ü19 ne
Ü46a dimekdür / Şeybe: T11 Şeybete / düşi: S12, Ü1 düş // 13 duru: S13 ṭuru / kimseneye: S13, Ü3 kimeseneye / sözi: Ü3 sırrı / gezer-idi: S14 oldı, Ü3 gezdi // 14 çün: S'de yok / üçünci: Ü3 üçinci / eyitdi: S'de yok / eyyühe'l-ḳāyıl: S15 ibtidā'üha'l-ḳā'il, Ü5 e. ḳā'il // 15 maṣūne: S15-16 (mükerrer) / nesnedür: S16 nesenedür / didi: Ü'de yok / cevāb ... kim: S'de yok / ṣ. kim: S'de yok / nesne-
S68b ye dirler: S17 nesenedür, Ü6 neseneye d. // 17 uyḫudan: S1 uyḳudan / fikr: S2 fikir / ol: S'de yok.

T42b // 1 belürsüz: Ü10 belüsüz / kimsene: S3 kimesene, Ü10 kimesne / ayruḳ: T'de yok / şimdi: S4 (mükerrer) / gendiye: S4, Ü10 gendüye / kim ... ḳuyusını: S'de yok / ḳaza: T'de yok // 2 oḫıdı: S5 oḳudı / bir m.: S5-6 (mükerrer) // 3 ʿabid: S7, Ü13 ʿabd / bile: S'de yok / ala-

yum: S7 alayın, Ü13 alayım / ʿAbdu'l- ... eyitdi: S'de yok / ulu ... didi: T'de yok // 4 gendü: S ve Ü'de yok / elümüz birle: S8 elümüzle / didi: S'de yok / yalğuz: S8, Ü14 yalunuz / emr: S8 emir / olupdur: Ü15 olıpdur / ʿazm: S9 ʿazım // 5 kim ʿA.: S'de yok // 6 gendü ḳaza: S'de yok /
Ü46b eyle: Ü18 iyle // 7 cemʿ: S13 cemıʿ // 7-8 ʿAbdu'l-muṭṭalib: S14, Ü1 Şeybe / eydür: S14 eyitdi, Ü1 iydür / kim evvel: S14 evvelden kim, Ü1 k. evvelde / var-ıdı: T'de yok / belürsüz: Ü2 belüsüz // 9 oldı: S17 o. kim / getürürem:
S69a T9, S17 getürem // 10 ʿAdī bin Nevfel: T9 ʿıdī bin Nūfil / dirler-idi: S1 dirlerdi / māl-dār-ıdı: S2 māl-dār (mükerrer) / müknet: S2 milket / er-idi: S2 idi // 11 arasında ... er-idi: Ü5 içinde mertebesi var-ıdı / ʿAbdu'l-muṭṭalib ... adanınca: T'de yok, S3 ʿA. ş. dutucı, ululuḳ adın idici / ḫalḳ: S4 ḫalıḳ / m. ve: Ü'de yok / görürleridi: S4 görürlerdi / ululuḫ: S4 ululuḳ // 12 düşmenlik: S5 duşmanlıḳ / ṭutdı: S6 dutdı // 13 sözüni: Ü9 sözini // 14 ortaḳ: Ü10 ortağ / oluruz: S9 o. didiler / ḳazaruz: Ü10 ḳazarus / arıduruz: S9 aruduruz, Ü10 arıdurus // 15 eyitdi: S10 eydür / emr: S10 emir / yalğuz: S10, Ü11 yalunuz // 16 ḳomazuz: S12 ḳomasuz, Ü12 ḳamazus / kim: S'de yok / yalunuz: S12 y. sen / bu işi: S12 bunı / artdı: S13 arıtdı // 17 bilgülü: S13 bilgilü, Ü13 biliklü / bize: T17 biz / ḳılavuz: S14 ḳılavus / buyurursa: S14 dirse, Ü14 buyursa / ṭutalum: S14 dutalum.

T43a // 1 ne kılavuz: S ve Ü'de yok / hükm: S15 hüküm / ider: T1 iderler // 2 kabīlesinden: S16, Ü15 kabīlesinde
S69b / cemī‘-i: S17 cemi‘ // 3 didiler: S'de yok / turalum:S1, Ü17 duralum / hükm: S1 hüküm / iderse: Ü17 ider-ise // 4 yarak: Ü18 yarah / birle: S3 birile // 5 ile: S3 birile, Ü19 birle / susızlık: S3-4 susuzluk, Ü19 susuzlık / ta-
Ü47a var: Ü19 tavarları / yürimez: S4 yürümes // 6 bakdılar: S5, Ü1 bahdılar / yā seyyid: S'de yok // 7 bulına: S7, Ü3 buluna // 8 eglenmek: Ü4 eglenmeklik (düzeltme ile) / göçevüz: Ü4 göçevüs / hayra: S8 hayıra / yitişevüz: Ü4 yitişevüs / eyle: Ü5 iyle / giceye degin: S9(mükerrer)// 9 kimsenüñ: S9-10 kimsenenüñ / kuyusında: T9 kuyusından / sudan nişān: S10 nışān sudan / bulınmadı: T9 bilinmedi, S10 bulumadı / ‘asr: S10 ‘asır / yüriyelüm: S11 yürüyelüm // 10 ilerü getürdiler: S'de yok / andan: T'de yok // 11 kim: T'de yok / yüriyeler: S14 yürüyeler / ayağını:S14 ayağın // 11-12 diledi ... kaldura: S'de yok / kudratından: S15 emri birile / ol yirdegi: S'de yok / bigi: S16, Ü10 gibi // 13 şāzumān: S16 şāzımañ / tavarların suvardı-
S70a lar: S17 davarların sıvardılar / andan: T'de yok // 14 dönerüz: Ü13 dönerüs / kāhine: S'de yok / varmazuz: Ü13 varmazus // 15 varmazsız: Ü14 varmassız / didi: S'de yok / kim: S'de yok / senüñ: T ve S'de yok / katında: Ü15 hażratında, T15 (satır altında) h. // 16 yalunuz: T ve S'de yok / sañа: S'de yok // 17 boyımuzca: S5 boyumuzca / kuyu: Ü17 kuyular (düzeltme ile)/tamar: S5, Ü17 tamlam /

basduğun: S6, Ü17 basduğı / yirden: S6 yirde.

T43b // 1 çıkdı: S6, Ü18 çıhdı / akdı: Ü18 ahdı / dükelimüz: S6, Ü18 dükelimüs / sen ... açasın: S7 açasın yalunuz / didiler: S ve Ü'de yok // 2 döndiler çün: S'de yok
Ü47b / kuyusın: Ü1 kuyusını / kazmağa: S9 açmağa // 3 zemzem: T'de yok / birle: S10 birile / çıkdı: Ü3 çıhdı // 4 çıkardılar: Ü3 çıhardılar / Mekkeyi: T4 Mekkeye // 5 örtdiler: S13 örütdiler / kuyu içinde: S'de yok / alar: S13 anlar / gizlemişler-idi: S13 gizlemişler // 6 bu: T'de yok / bu ... nasībumuz: Ü6-7 bizüm dahı bu ganīmatda pāyımuz (yaʿni nasībumuz; (sayfa kenarında)) // 7 nasībı ... Kaʿbenün: S15-16, Ü7-8 nāsıb b. bir nasīb s. bir nasīb K. / cemīʿ-i: S16 cemīʿ // 8 kaddāh: S'de yok / ohudılar:
S70b S17 okudılar, Ü9 ohıdılar // 9 olur-ıdı: S1 olurdı / gemişmede: S1, Ü10 gemişmege / üzere: Ü1 üzre / milk: S2, Ü10 mülk / üleşik: S2 üleşük // 10 ohır-ıdı: S2 okurdı / gelür-idi: T'de yok / gemişür-idi: S3 gemişir idi / dirler-idi: S3 dirlerdi / rūzıgārında: S4 zamānında // 11 ol-ıdı: S5 oldı / iki iki: S5 iki / kurʿayı: S5 kurʿanı / gemişgil: S6 salğıl // 12 benüm-içün: S6 benümçün didi / ah: S6 ak / Kureyş içün: S7 Kureyş-çün, Ü14 Kureyş-içün // 13 üzere: Ü15 üzre // 14 üzere: Ü16 üzre / didi: S'de yok // 15 birle: S11 birile // 16 eyledi: Ü14 iyle-
Ü48a di / Kaʿbeye: S13, Ü1 Kaʿbeyi / bezedi: S'de yok, Ü19 bizedi // 17 ʿAbdu'l-muttalibde: Ü1 ʿAbdu'l-muttalibden.

T44a // 1 ʿakl ... işlemek: S16 ʿakıl birile işlemegi /
S71a birle: S16 birile // 2 itdiler: S17 kıldılar / ḫassā ... kuyusın: S17-1(mükerrer)/ ʿızzatı: Ü4 ʿızzı // 3 zīrā: S3 z. ki // 4 alardan: T4 alarda, S4 anlardan // 5 birle: S5 birile / duşmanlık: S5, Ü8 düşmenlik / biribirine: Ü8 birbirine // 6 biribirine: Ü9 birbirine / söylerler-idi: S7 söylerlerdi / daḫı: S'de yok / ṭalaşurdı:Ü10 ṭalaşur-ıdı // 7 duşmanlık: Ü10 düşmenlik / duşmanlığı: S9, Ü10 düşmenligi / ḳ. duşmanlık: S9, Ü11 düşmenlik / beyt: S'de yok, Ü11 Şiʿr // 8 ḳavm: S10 ḳavum / ḳayırma: Ü12 ḳayurma // 9 neẓr: T ve S'de yok // 10 birle: S13 birile / biribirine: Ü14 birbirine / sözler: S'de yok /söylediler: S13 söyleşdi // 11 üzere: Ü15 üzre / arayirimüze: Ü15 arayirümüze // 12 birle: S16 birile / büyüdüñ:
S71b S16 büyidüñ // 13 andan: S2 a. eyitdi // 14 yitişmedi: S'de yok / ard: S3 arıd / arḫa: S3 arḳa / olalar: T14 ola / evlādı: S3, Ü19 evlād // 15 öküşliginden: S3 öküşlüginden / ẓürriyeti: S4, Ü19 ẓürriyet / çoḳluğındandur:
Ü48b Ü19 çoḫluğındandur / sözüñi: S'de yok / ḳadarunca: S4 ḥālince // 16 geldi: S'de yok / ḳapusınuñ: S6(mükerrer) // 17 ṭanuğ: S7 ṭanuḳ.

T44b // 1 eyleyem: Ü4 iyleyem / ʿahd: S9 ʿahdı / neẓr: S9 neẓir / olıcaḳ: Ü5 olıcaḫ // 2 eyleye: Ü5 iyleye / dört: S10 dörüt / gişilerden ... aldı: S11 gişiler ḳızın diledi, Ü6 gişiler ḳızların diledi // 3 ʿĀmirī: Ü7 ʿA.

idi (düzeltme ile) / oldı: S12 ṭoğdı / ʿuzza: S13 ʿAzız // 4 andan: S13 a. soñra / oğıl: S14, Ü8 oğul / eydür:Ü9 iydür / oğlı: Ü9 o. ve // 5 onı: S15 on / adı: T'de yok / Ḥabbābu'l-kelbiyye: T5 Cebbābü'l-kebībe // 6 Üheyb: Ü11,
S72a ü. idi (düzeltme ile) / bint-i: S'de yok / Maḥzūmiyye: Ü12 M.idi (düzeltme ile) / Ḥuzāʿiyye: Ü12 H.idi (düzeltme ile) // 7 Żırār biri ... oğlı ṭoğdı: T'de yok / eydürler: Ü14 iydürler // 8 Niçün ... didiler: T'de yok, Ü15 neyçün ... / kim kerīm idi: T'de yok / açuğ-ıdı: S6 açuk idi / üç: S'de yok / kız: T'de yok / ḳarındaşları: T8 ḳarındaşı // 9 ṭoğdı: T'de yok // 10 oldı: S'de yok / üçünci: Ü18 üçinci // 11 kim: S'de yok / ṭoğmış-ıdı: S11 ṭoğ-
Ü49a mışdı // 12 ümmü: Ü2 ümmi / birisinüñ adı: S14, Ü2 birisi // 13 bular: S'de yok / ve: S ve Ü'de yok / anadandur:
S72b S15 anadan idi // 14 ümm-ü: Ü4 ümm-i // 15 ḳızlarınuñ ... Birre: T'de yok / eydelüm: Ü7 iydelüm / eydürler: T15 eydür // 16 yatur-ıken: S3 yaturken / gördi: T'de yok / bilinden: T'de yok / gögden: S4, Ü9 gökdin // 17 bigi: S5 gibi / ayrılur dört: S5 ayrulur dörüt.

T45a // 1 çıḳar: Ü11 çıḫar / biter: S6, Ü11 batar / bir a.: S6(mükerrer)// 2 budaḳları: Ü12 buṭaḳları / çoḳ yapraḳları: S7, Ü13 yapraḳları çoḳ / biter: Ü13 batar // 3 eydür: S ve Ü'de yok / gördüm düş: S9, Ü14 görür düşi / gölgelenürlerdi: S10 gölgelenürler Şeybe, Ü14-15 gölgelenürler-idi Şeybe // 4 ṣordum: S10, Ü15 ṣordı / eyitdiler:

T4, S11 eyitdi / peyġambar: S11 peyġambardur / birimüz: S11 birisi, Ü15 birümüz / didiler: S'de yok // 6 muʿabbır: S14 muʿabbar / seyyidī: S15, Ü18 seyyid / bilüñden: S15 biliñden // 7 birle: S16 birile / beglerinden: S16, Ü49b Ü19 meliklerinden // 7-8 nicelere ... nicelere: S17, Ü1 nice ḫalāyıḳa r. b. nice ḫalāyıḳa / didi: S ve Ü'de yok S73a / sözler: S1 söz // 9 sevini: S1, Ü2 sevünü / cemīʿ-i ḳarındaşları: S2, Ü2-3 cemīʿ ḳarındaşlar / sevindiler: Ü3 sevündiler // 10 birle: S3 birile / çıḳdı: Ü4 çıḫdı // 11 isteyü: S4, Ü4 isdeyü / dört: S4 dörüt / yüridi: S4 yürüdi, Ü5 y. gördi / üsdünde: S4, Ü5 üsdinde / beñzerdi: S5, Ü5 beñzer // 12 şekerden: S6 şekkerden / yine ... içdi: T'de yok / yine: S'de yok // 13 ẕevḳ ... birle: S8 ẕevḳı ve şevḳı birile // 14 birle yaḫınlıḫ: S9 birile yaḳınlıḳ / alnına: Ü9 alnında // 15 naḳl: S10 naḳıl / nūrını: S11 nūrunı // 16 sevindi: S12 sevündi / ṣabr: S12 ṣabır // 17 kim: S'de yok.

T45b // 1 baḳsa: Ü13 baḫsa / yüzüni: S16 yüzini / göremez-idi: S16 göremezdi, Ü14 göremes-idi // 2 bigi: S17 S73b gibi / göründügin: S17 göründügün / görmedi: S1, Ü15 görmedükdür / andan: S'de yok / kāhinler: S1 k. daḫı // 3 cemʿ: S1 cemiʿ / atası: S2(mükerrer)/ daḫı: S2 ki // 4 gökde ve yirde: S3 yirde ve g. / görinmege: S3, Ü18 görünmege / aḫbarlar: T4 aḫtārlar / yahūdiler: Ü18 yahūdilerüñ // 5 üsdünde-y-idi: S5 üsdinde idi, Ü19 üsdinde-y-idi / bulaşmış-ıdı: S5 bulaşmışdı // 5-6 yazılmış idi:

Ü50a S6 yazılmışdı, Ü1 yazılmış-ıdı / kurumış: Ü2 kurımış // gerek: S7 g. kim girü // 7 cübbeden: T'de yok / aḳa: Ü3 aḫa / yazılu idi: S8 yazılmışdı, Ü3 yazulu idi // 8 kurumış: Ü4 kurımış // 9 yāhūdi: Ü5 yahūdlaruñ / ṭanışdılar: S11 danışdılar / eyle: Ü6 iyle // 10 cemʿ: S12 cemiʿ / fidāyı: Ü6 fidāvī // 11 gicede ya gündüzde: S14 gündüz ya gicede / bulalar: S14 bula / b. kim: T'de yok // 12 bigi: S15 gibi / gönderdiler: S15 viribidiler / ʿAbdu'llāh: S'de yok // 13 söyleyimez: S16 söylemez, Ü10 seyleyemez / çün ... irişdi: S'de yok // 13-14 ne kim ... ʿAbdu'llāhuñ: S17 ne millet ki vardur ʿAbdu'llāh / cemāline: S'de yok / ḥüsnine: S17 görkine / ḳalur-ıdı:

S74a S17 kalurdı // 15 yaḫsuluñ: S1 yoḳsuluñ / eylemiş-idi: S1 eylemişdi / Ḥamza-y-ıdı: S2 Ḥamza idi // 16 Çün ... toġdı: S'de yok / ʿAbdu'l-muṭṭalib: T16 ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ / yatur-ıken: S13 yatırken // 17 görset: S4 gösderit.

T46a // 1 uyḫudan: S4 uyḳudan / ṣābit: S5 ṣādıḳ / cemʿ: S6 cemiʿ // 2 oturdılar: S6, Ü17 oturdı / ʿayāllarum: S6 oġlanlarum, Ü17 ʿıyāllarum // 3 taʿālā: S'de yok / tutdum ʿahd: S8 dutdum ʿahdı / neẕr-i.: S8 neẕir i. kim/olsa: T4 o. dı

Ü50b //4 ḳılayım: Ü1 ḳılaM / ʿahd: S10 bu ʿahdı / itmişidüm: S10 itmişdüm, Ü1 itmişüdüm // 5 uş: S'de yok / oldıñuz: S10, Ü2 olduñuz // 6 nice: S12 ne maṣlaḥat ve / Şeybenüñ: T'de yok / Şeybe: T'de yok / Şeybe çün: S'de yok / üçünci: Ü5 üçinci // 8 ve: T'de yok / sözüñe: S15, Ü7 sözüñi

degülüz: Ü7 degülüs // 9 degülüz: S'de yok, Ü7 degülüs
S74b / diyiciyüz: S1 diyüciyüz // 10 andan: S'de yok / bakdı: S2, Ü9 bahdı / dahı: S'de yok // 11 ve ʿAbbās: S'de yok / ulucalar-ıdı: S3 ulucalardı / meşveret ... ḥācat: S3 ne meşveret ḥācatdur // 11-12 altındayuz: S4, Ü11 aşağısındayus / boynı: Ü11 boyın / celle celāluhu: Ü'de yok / nezrüñi: S'de yok // 13 eylese: Ü13 iylese / yarah: S6 yarak / didi: S'de yok / varuñ: S6 varuñuz / ġusl: S7 ġusul / eyleñ: S7 eyleñüz, Ü13 iyleñüz // 14 taraduñuz: S7 daraduñ / geyüñüz: Ü14 geyñüz / dürtünüp buhurlanup: Ü14 dürtünip buhurlanıp / gözlerüñüzi: S8 gözlerüñüz / kavmuñuzdan: T'de yok / ḥalāllık: Ü15 ḥalālluh / 15 dileñ: S9, Ü5 dileñüz / oġulsız ... üzeriñüze: S9 oġul üzere, Ü15-16 o. siz on oġul üzere / gemişürem: S10 gemişirem, Ü16 gemişiserem / üzerine: S10 üsdine / kurʿa: T'de yok / düşerse: Ü16 düşer-ise // 16 kılısaram: S11 kıluram / kim: T'de yok / kankıñuzı: S12 kankıñuz // 17-1 bir saʿat ... içine: S13-14 bu ḥalık içine bir saʿatde.

T46b
Ü51a // 1 kim: S'de yok / irte: S14 ir / ʿAbdu'l-muṭṭalib: S14 ʿAbdu'llāh / on oġlından: T1 o. oğlandan, S14 oğlanlarından / birsini: S15 birini, Ü1 birisini // 2 Şeybenüñ:
S75a T2 Şeybüñ / katına: S16, Ü3 katında // 3 birle: S1 birile / gelmedi: S1, Ü3 gelmediler / giçücüg-idi: Ü4 gicicükdi / götürüp: Ü4 götürip // 4 ʿAbdu'llāhı anası: S3 kim anası ʿAbdu'llāhı // 5 niçün: Ü6 neyçün / komazsın: Ü6 komassın / birle: Ü6 birile // 6 yā Şeybetü'l-ḥamd: T'de

yok / işledügi: T6 işledük / var: S6 vardur / var mı: S6 var mıdur // 7 gendünüñ: S7, Ü8 gendü / ʿayālın: S7 ʿa. ve, Ü8 ʿıyālın / pārasın: S7, Ü9 pārasın / nūrını: S7 nūrunı / birle: S8 birile // 8 senden: Ü10 sinden / ḳalısardur: S9 ḳ. didi / didi: S9, d. andan / Şeybe: S9, Ü10-11 Şeybetü'l-ḥamd / yā ibnet-i ... elümile: T'de yok, S10 ibnet-ü ... elümle // 9 ṭutdum nezr: S11 dutdum nezir / virürseñ: S11 virseñ, Ü12 virür-iseñ / birisini ... yoluña: S11-12 birini saña // 10 baña: S'de yok / on oğul: S12 ol on oğulı / daḫı ... getürem: S13 aña nezürümi niçün yirine getürmeyem didi // 11 görsedürem: S14 gösderürem / oğluñ: S14, Ü14 oğuluñ / didi: S'de yok / ben bilmezem: S'de yok // 12 olısardur: S15 o. didi / illā: S'de yok onunuñ: Ü15 onınuñ / üsdüne: Ü15 üsdine / gemişdürürem: T12 gemişürem, S16 bıraḳdururam / her ... düşerse: S16 ḳurban ḳurʿası ḳankısına çıḳarsa / ḳurbān: T'de yok / düşerse: Ü16 düşer-ise // 13 ʿAbdu'llāh ... olısardur: S17 ʿAbdu'llāha çıḳarsa nice idersin didi / düşerse: Ü17 düşer-ise / eydür: S1 eyitdi // 14 üzerine düşerse: Ü18 üsdine düşer-ise / ḳıluram: S1 iderem / feryād: S2, Ü18 feryāz // 15 nūrını: S2 nūrunı / cemīʿ-i: S'de yok / üsdümüze: Ü1 üsdümize / sevindürür: S4, Ü1 sevündürür // 16 birle ... oyhamaḫ: S5 birile ve ḳahrı birile oynamaḳ / olmaz: S5, Ü2 olmas / nezr: S5 nezir // 17 kim: S'de yok / birisini: S6 birini / ider-ise: T17 ider, S7 iderse/ anuñ: S7 anuñdur.

S75b

Ü51b

T47a // 1 feryād: S8, Ü5 feryāz / itdi: S'de yok // 2 idüñüz: S9 idiñüz / kılınuz: Ü6 kıluñuz / didi: S'de yok / cemīʿ-i: S9 cemiʿ / dirildiler: S10 d. cemīʿi // 3 kaṣd: S10 kaṣdı / Rasūlu'llāh: S'de yok, Ü7 Rasūl // 4 kavm: S11 kavum / düşiserdür: S12 düşerse anuñdur / feryād: S12, Ü9 feryāz / idüp: Ü'de yok // 5 var: S13, Ü9 vardur / anaları dahı: S13 dahı anaları / feryād: S13, Ü10 feryāz / kabīleleri: Ü10 k. bile // 6 geldiler: Ü10 g. fıġān kıldılar / feryād: S14, Ü11 feryāz / aġlaşdılar: S14 çaġrışdılar / ʿayālı: Ü11 ʿıyālı / üsdüne: S15, Ü11 üsdine // 7

S76a Her biri ... zārī eyledi: T'de yok / toprağa: S1 topraka // nesr: T ve S'de yok / bint-i: S2, Ü14 ibnet-i / çün: S2, Ü14 üçün / göyündi: Ü15 göyndi // 9 Şiʿr: T ve S'de yok / eytdi: T9, S4 eyitdi // 11 vardurur: T11 vardur / yiksān: Ü18 yeksān // 12 nesr: T ve S'de yok / ʿAbdu'llāh:

Ü52a S8, Ü19 ʿAbdullāhuñ / ve: Ü'de yok / ḥüsn-idi: S'de yok, Ü1 ḥüsn içinde // 14 bir: S'de yok / ḥūr-ıdı: S9-10 ḥūrdı / vīrān: Ü2 veyrān / birle ... kim: S10 birile maʿmūrdı korkarlardı // 15 üsdüne: S11, Ü3 üsdine / anuñ: S'de yok / odında: S11 evinde / göyine: S12, Ü4 göyne // 16 şiʿr: T ve S'de yok (bazı beyitlerin vezni bozuktur) // 17 ola mı: T17, S14 hiç o. m. / ana oġlından: Ü6 analara ʿayālından / gevdesinden: S16, Ü8 gövdesinden / çıkıpdur: S15 çıḫıpdur.

T47b // 1 gözi: T1 gözleri / kurur: S16, Ü8 kurır / gevdesinde: S16 gövsinde, Ü8 gevdede / feryād: S17, Ü9 feryāz

S76b // 2 kavm: S1 kavum // 3 fikret: S2, Ü11 fikr // 4 oğlın: Ü2 oğlını / negr: T ve S'de yok / dört yañadan: S4 dörüt yañadın // 5 niçün: Ü14 neyçün // 6 bu ... degin: S'de yok / bizüm: Ü'de yok / alnumdağı: S'de yok / kim: S'de yok // 7 cemī'-i: S7 cemī' / emīn: S'de yok // 8 olmakdan: Ü18 olmahdan / emīnligi: S'de yok, Ü18 imīnligi / 'Abdu'llāh: S10 bunuñ // 9 emīn: Ü19 imīn / oğlını: T9 oğlanı, S11 oğlunı / cem': S11 cemi' / aldı: S'de yok / haramına: S'de yok // 10 birle: S12 birile bile / yüridi: S12 geldi / yüzini: S13 yüzüni // 12 الخلق : S'de yok // 17 ايامم : Ü13 ايامم

T48a // 2 olıcak: S8 toğıcak, Ü15 olıcah / bağışladuñ: T2 bağışladuk / nezrime: S9, Ü16 nezrüme // 3 hażratuña: S10 katuña / kur'a gemişürem: S'de yok / kim: S'de yok / iderseñ: T3, Ü18 kılursın // 4 kur'a ... düşe: S10-11 kur'a bırağuram kurbān kur'asın ana düşüresin, Ü18 k. anuñ üzre

Ü53a d. / Şeybe: S11 Muttalib // 5 dürlü: Ü1 türlü // 6 kim: S'de yok / arasında: T6 içinde (satır altında "arasında" yazılı), S14 (mükerrer) // 6-7 alur-ıdı ... bırahur-ıdı: S15 alurdı kur'a bırağurdı / ok: Ü2 oh / ider-idi: S15 iderdi / buyurdı: Ü3 b. kim / okıdılar: Ü3 ohıdılar // 8 oğlunı: Ü4 oğlını / tapşurdı: S16 dapşurdı / al: Ü4 algıl

S77b // 9 kankısını: S1 kankısın // 10 Şeybenüñ: T10 Şeybüñ / Ka'beye: S3, Ü6 Ka'be içine / cemi'-i: S3 cemī' / birle: S3 birile / taşra: S3 daşra // 11 dayımā yüzini: S4 nūrını dāyım / Hak: Ü8 H. ta'ālā / dutar: Ü8 tutar // 12 ider-

señ: Ü9 ider-iseñ / rāżıyam: S6, Ü9 rāżī(y)am // 13 ḫalāyıḳlar: T'de yok / oġluna: S8, Ü11 oġlına / g. kim: S'de yok // 14 bilesince: T14 bile /yügirdi: S9, Ü12 yügürdi // 15 ʿAbdu'l-muṭṭalib: S11 ʿAbdu'llāh // 16 içinden götrüldi: S12 içinde götürdiler / zārılıḳ: Ü15 zārılıḫ / feryād: S13 feryāẕ // 17 eylemiş-idi: S13 eylemişdi / berekātında: S14, Ü16 berekātından.

T48b S78b Ü53b // 1 öri: S16, Ü17 örü // 2 ṣarf: S17 ṣarıf // 3 kanda yol: S17-1 (mükerrer) / didi: S'de yok // 4 kim: T4 ki / kim o.: T4 ki / terk: S3 terik // 6 neẕr: S5 neẕir / ḳadruñı: S5 ḳadru ḳ. // 7 sözüñi: Ü5 s. tiz (düzeltme ile) / kāfer: S6 kāfir // 8 çıḫar: T8 çıḫa / senden: Ü6 sinden / uş ... Ḥaḳḳı: S7, Ü6 vü işüñden Ḥaḳ // 5 neṣr: S'de yok // 10 gendü: S'de yok / birle: S9 birile / elini: S'de yok // 11 yüridi: Ü9 yiridi / feryād: S11, Ü10 feryāẕ // 12 birle: S11 birile // 13 görmese: S12 görmez-ise / yā vālidī: T'de yok / beni: Ü12 bini // 14 ben: S14 men // 15 görem: T15 g. didi // 15-16 o ... bu gün: S16 bu gün yig ki / ḳurtılam: S'de yok, Ü15 ḳurtulam / ḳorḫaram: S18 ḳorḳaram.

T49a S78b // 1 üstine: S1 üzerine, Ü17 üsdine / düşüpdür: Ü17 düşipdür / birle: S2 birile // neẕr: S2 neẕir / ve: S'de yok / birken: S2, Ü18 bir-iken // 3 ilerü: T'de yok // 4 Ü54a gör: S4, Ü1 göre / düşer: S'de yok // 5 oḫıdılar: S5 oḳudılar / içerü: S'de yok / didiler: S'de yok // 6 kim: T'de yok // 7 Kaʿbe ... yine: S8 yine Kaʿbe ... // 7-8

kur'a ... eyitdi: S'de yok // 9 eydür: S10, Ü7 eyitdi / ayruk: S10 ayruḫ / didi: S'de yok / emrine: S10 emri / olmaḫ: S10 olmaḳ // 10 'Abdu'llāhı aldı: S11, Ü8 aldı 'A. // 11 karāyıbı: T11 karābatı / birle S13 birile // 12 sovutġıl: Ü11 sovıtġıl // 13 söyüne: S16 söyine, Ü12 söyne // 14 elüm ... kim: S16-17 olmasun kim elüm ayaġum // 15 Ḥaḳ ta'ālā: S17-1(mükerrer)// 16 gözüñi S2 gözümi / gözüñ: S2, Ü15 gözlerüñ // 17 beni: T'de yok, Ü16 bini / öldürümeyesin: T17 öldürümeye / saḳın: S4, Ü16 saḳlan.

S79a

T49b // 1 ḳılmaġıl: S5 eylemegil // 2 ḳazanmaġa ... ḳılmaġıl: S6 kazanmaḳ ardınca olmaġıl, Ü18 ḳazanmaġ a. ü. / görüp: Ü19 görip // 3 ṭuran: Ü1 duran / 'āmdan: Ü1 'ā. ve // 4 cemī'i: S8 cemi' / ġırīv: T4 ġırī / sözleri ... derd: T4 sözler dilinden geldi yandılar / derd ve: S9 d. i / odına: S10 odı // 5 Şi'r: S'de yok // 7 ulular: T7 ulularuñ / göñlini: S13 göñlüni // 9 açuk: Ü7 açuḫ // 10 gelür hem: S16, Ü9 ḳatılur // 11 ḳaldılar: S17 ḳıldılar / kimesne: S17 kimsene / bulmaz: S17, Ü10 bulmas / negr: T ve S'de yok // 12 birle: S1 birile / ṣovudı: Ü11 ṣovıdı // 13 ḳaṣd: S2 ḳaṣdı // 17 secdeye: S7 secideye.

Ü54b

S79b

T50a // 1 firişteler: Ü17 ferişteler / su'āl: S8, Ü18 suvāl / ḳıldılar: S8, Ü18 ḳ. kim // 2 yigrek: S'de yok / 'ilmümüz: S9 'ilmimüz // 3 ol nūr: T3, S10 'Abdu'llāh nūrı / alnında: S9, Ü1 alnından / Muḥammedi Muṣṭafā:Ü1-2

Mustafā Muḥammed // 3-4 ṣalla'llāhu ve sellem: Ü'de yok
Ü55a / ne: S12 nicesi // 5 kim: S ve Ü'de yok // 10 çökdi:
S80a Ü10 çökti / ḳaṣd: S2 ḳaṣdı // 11ferec: S3 f. geldi /
yalın ... açuḳ: S4 baş açuḳ yalın ayaḳ // 12 erenlerinden: S5, Ü12 erenleri // 12-15 ʿAbdu'llāhuñ üsdine ... yitişü geldiler: T15-17 (mükerrer) / yitişü: S5 yitişi / ivirmiş: Ü14 i. kim // 14 işbunuñ: S7 uşbunuñ (mükerrer) / bigi: S7 gibi / vāḳıʿaya: T14 vāḳıʿa / meded: Ü14 mededе // 15 olur: T'de yok.

T50b // 1 çizdiler: S9 çözdiler, Ü16 çezdiler // 2 muʿāmele ḥaḳḳ-ıladur: S11, Ü18 muʿāmile ḥaḳ-ıladur / ṣatu: S10 ṣatı / birledür: S11 biriledür // nezr: S12 nezir / gerek: S12 gerekdür // 4 gişidi: S13 gişi // 5 bu: S'de yok / ṭıfl birle: S14 ṭıfıl birile / nūrı: S15 nūrıdur / birle: S15 birile // 6 kimüñ: S16 k. ki, Ü3 k. kim / oldısa: Ü4 oldıysa // 7 nūr S17 nūrı / ısmarla-
S80b mayınca: S17 naḳıl olmayınca / naḳl ider-idi: S17-1 naḳıl iderdi // 8 gelür-idi: S1 gelür, Ü5 gelürdi / ölür-idi: S1 ölürdi / ḥāmili: S1, Ü6 issi / ġarḳ: S2 ġarıḳ / geçmedi: S'de yok // 9 bu nūr ... ḥāmiline: T'de yok / hergiz: T9 ve h., S3 her // 10 birle: S4 birile / bilürüz: Ü8 bilürüs / yoḫdur: S4 yoḳdur // 11 ʿahd b. nezr: S5 ʿahdı b. nezri / birle: S6 birile // 12 ḳılayum: S6, Ü10 ḳılayım / nice ʿöẕr: S6 ne ʿözür / dileyem: S6 dileyeyim, Ü10 dileyim / üsdine: S7 üzerine / düşüpdür: S7 düşdi, Ü11 düşipdür / didi: S7 dir / sey-

yidler cemīʿi: S7 seyyid cemiʿ // 13 dahı bilgi: T'de yok, Ü11 d. bilik / söyleyelüm ... işe: T'de yok, Ü8 söyleşelüm ... / didiler: S9 didi / Şeybe ... didi: T'-de yok // 14 bildügüm: T14 bildüm / ümmü: Ü14 ümmi // 15 bilgülü: Ü14 biliklü / kim: S'de yok / bunuñ: S11 (mükerrer)/ bigi: S12 gibi / duşvār: Ü16 duşhʿār // 16 birle: S13 birile / olupdur: Ü16 olıp durur // 17 ol: T'de yok / ol h. gişi: T'de yok / ve: S ve Ü'de yok / didi: T17, S15 didiler / cemīʿi: S15 cemiʿ.

T51a // 1 üzere: Ü19 üzre / günden: S16 gün gendüden //
Ü56a 2 ʿazm: S17 ʿazım / kıldılar: Ü1 k. aldılar / birle: S17 birile / bilgülü: S17 bilgilü, Ü1 biliklü // 3 ümm-ü: S'de yok, Ü3 ümm-i / eyitdi: S2 eydür / irte: S2 yarın // 4 irtesi ... geldiler: T'de yok / ümm-i S'de yok / şiʿr: S'de yok / ümm-ü: Ü4 ümm-i // 6 rusl: T6, S6 rusul // 7 cihāna ... görsede: S7 Rasūl bu cihāna yüz gösdere // 9 Yeşrib: T9 Yeşreb // 10 mevlidi: Ü10 mevlüdi // 11 neşr: S'de yok / ümm-ü: Ü11 ümm-i // 12 dönüp: Ü12 dönip / lā-yık ... kılğıl: S12 develer yaraklağıl lāyık / deve: S12 deveyi // 13 develer: S12 deve / elin ayağın: S'de yok / bağlayup: Ü13 bağlayıp / buyur: S13 buyurğıl, Ü14 b. kim / eger: T'de yok // 14 düşer-ise: S14 düşerse / kı-luñuz: S14 kılğıl, Ü15 k. ve / ger: S14, Ü15 eger / ʿA. düşer-ise: S15 düşerse // 14-15 on deve ʿAbdu'llāh: S'-de yok / deveyi: T15, S15 deve / ve eger: S15 ve dahı / kurʿa: Ü17 k. yine // 16 düşer-ise: S16 düşerse / on:

Ü17 o. deve / tā: S17, Ü18 t. kim // 17 deveyi: T17 deve
S81b / tururasız: T17 turasız / ümīzdür: S1 ola ki, Ü17 ü.kim
/ kurban kabūl: S'de yok.

T51b // 1 düşer-ise: S2 düşerse / andan soñra: T'de yok
// 2 b. deve: S4, Ü3 devede // 3 didi: S'de yok / ḫatm:
S4 ḫatım / seyyidleri-le: S5, Ü4 seyyidleri birle // 4
birle: S6 birile / görüşdiler: Ü5 görişdiler / şāẕumān-
lıḫ: S6 şāẕımānlık, Ü5 şāẕımanluḫ / ş. birle: S6 ş. bi-
rile // 5 üçünci: Ü5 üçinci / çıḫdılar: S8 çıḳdılar //
7 kurʿa gemişici: T'de yok // 8 eylediler: S12, Ü9 kıl-
dılar / kırḫ: S12 kırık // 9 tā: S12 t. yüz kıldılar /
t. kıldılar: S13 t. oldı / çün ... ḳaddāḥ: T'de yok /
kavm kim: S14 kavum // 10 sevinüp: Ü11 sevnip / yügrüş-
diler: S14, Ü11 yügrişdiler / yüridi: S15 yürüdi // 12
kavmı: S15 ḫalḳı / daḫı ne ... ʿAbdu'llāh üzre düşdi:
T'de yok / üzre: S17 üzerine / kurʿa develere: S17, Ü14
S82a develere kurʿa / gez: S17 gezin // 12 ṣabr: S1 ṣabır /
ki görelüm: S1, Ü15 görelüm kim / yügrüşmek: S2, Ü15
yügrişmek // 13 Şeybe: S2 Şeybeti'l-ḫamd / oḫıdı: S2
oḳudı / kurʿa ... göresin: S3, Ü16 yüz göresin kurʿa
ṣalmaḫda / ṣalmaḫda: S3 salmakda / ya: S ve Ü'de yok /
meyl: S3 meyil // 14 ḳahr: S4 ḳahır // 15 hāşā ... Ha-
ram: S5, Ü17-18 hāşā yā seyyid-i Ḥaram hāşā li'llāhi /
andan: S5 a. soñra / üzere: S5 üsdine, Ü18 üzre / üçün-
ci: Ü18 üçinci / gemişdi: S6 ṣaldı // 16 havādan ... ün
virdi: T16 hātifden, S7 havādan hātif virdi / kim: S'de

yok // 17 Allāhu taʿālā: S'de yok / ayruḫ: S9 ayruḳ

Ü57a
T52a // 1 yügrüşdiler: S9, Ü2 yügrişdiler / üsdine: S10 (mükerrer)// 3 oldı: S12 ḳıldılar / kim: S'de yok / fidāyı: S13, Ü5 fidāvī / viribimişler-idi: S13 viribimişlerdi // 4 kehāneleri ... olmışlar-ıdı: S13 kehāneler birile ünsi olmışlardı / ʿAbdu'llāh: Ü6 ʿAbdu'llahuñ / ḳatı: S14 ʿaẓīm / sevinürler-idi: S14 sevinürlerdi, Ü6 sevünürler-idi / ḳurtulduġın: S14 ḳurtılduġın // 5 gördiler: S14 bildiler / melūllik: Ü7 melūllük / birle: S15 birile / dirildiler: S15 dirneşdiler / diledügümüz: S16 didigümüz // 6 dirlerdi: Ü8 dirler-idi / kahānlar: Ü9 kahāneler / fidīvü: S17 fidāvī, Ü9 fidāvī // 7 birle: S17
S82b birile // 8 demi: S'de yok / ögret: Ü11 ö. ve eyit / didiler: S2 d. ve eyit didiler // 9 kāhin: T9 kāhen / bularuñ: S'de yok / yimek: S'de yok / yoḫdur: S4 yokdur / ḳayġuludur: S4 ḳayu, Ü12 ḳayġūdur // 10-11 vara didi: S5 vara-y-ıdı / oldur kim: S5 budur ki / bişüresiz: T11 bişüresin, S6 bişiresiz // 12 eyide: S7 e. kim, Ü15 eyde kim / zīrā: S7 z. ki / bişüreni: Ü16 büşüreni // 13 ola kim t.: T'de yok / tedbīrimüz: Ü16 tedbīrümüz // 14 ḫalayıḳ: T'de yok / birle: S11 birile // 15 ol daḫı: T'de yok / ol: S'de yok / getürdiler: S12 ḳodılar //16 oturmışlar-ıdı: S12 oturmışlardı // 17 ol t. m.: T'de yok // 17-1 ḳaṣd ḳıldılar: S15 ḳaṣd iddiler.

T52b // 1 ʿAbdu'llāh: T'de yok / ḳavm: Ü4 ḳavum // 2 ṣunmañuz: S16 ṣunmañ / kim: S'de yok / ʿAbdu'llāh: S'-

S83a de yok / eydür: S17, Ü5 eyitdi / şimdi: S'de yok / 3 ṭa-
ʿāmdan: T'de yok / itcügeze: S1 itcügese // 4 helāk oldı:
S1 öldi / bulamadılar: T4 bulamadı, S2 bulmadılar / an-
dan ... saḳındılar: T ve S'de yok / emīn: Ü8 İmin // 5
ḫalāyıḳa: S3 ḫ. daḫı // 6 şerefi: S4 ş. artuḳ oldı /
ʿaẓīm ... menzileti: S4-5 menzileti mertebesi ʿaẓīm ol-
dı / ḳatı ulaldı: S'de yok, Ü11 ḳ. oldı // 7 irişdi: S5
irdi / ḫūblığı: S6, Ü11 ḫūbluğı // 8 ḳızımuz: Ü13 ḳızu-
muz / birle: S7 birile / ve ṭ.: T'de yok // 9 eydür-idi:
S8 eydürdi / vaṣıyyetdür: Ü14 v. kim / bu: T'de yok //
10 ḳız: T'de yok / çoḳ: S10 çün // 11 isleri: S'de yok
/ ve: S'de yok // 11-12 ʿarż itdiler: S11-12 ʿarżı iddi-
ler / düşmedi: T12 düşemedi / üzere: Ü17 üzre / ʿavratı:
S13 ʿavrat // 13 birle: S13 birile / alsun: S14, Ü19 ev-
Ü58a lensün // 14 üzere: Ü19 üzre / geçdi: S'de yok / ʿavrat:
S15 ʿavratı / oturdı: S15 eglendi / ṣabr eyledi: S'de
yok, Ü1 ṣ. iyledi // 15 naḳl: S16 naḳıl // 15-16 gendü-
S83b zi bir gün: S17 bir gün gendüzi / seni: Ü1 sini / ʿav-
rat: S1 ʿavratı // 17 kim: S1 k. senüñ / alnuñda: Ü4 al-
nuñdan / ider-idi: S2 iderdi / ḳanḳı d.: S ve Ü'de yok
/ alına: S3 alnına.

T53a // 1 naḳl: S3 naḳıl / eyledi: S3, Ü5 itdi / a.naḳl:
S4 naḳıl // 2 sende: Ü7 sinde / diyü: S'de yok, Ü7 didi
// 3 biz: T'de yok / cehd: S6 cehdi / bularuñ: S7 bunla-
ruñ / ʿayāllarından bir: T'de yok / ʿayālın: S7, Ü9
ʿayāl // 5 Yemen: S, Ü Yemāme // 6 bilür-idi: S11 bilür-

di // 7 yine: T'de yok / anda: S12, Ü13 ol yirde / şerḥ olına: S12 şeriḥ olınısardur / birle: S13 birile / ol gün kim: S'de yok // 8 Yemāmeye: T8 Yimāme / girdiler: S13 girürlerdi, Ü14 girürler-idi / geldiler: T8 gelürler / düşdiler: T8 düşdi // 9 yügürdi: S15-16 y. yörendi, Ü16 yüridi // 10 kim: S'de yok / aldılar: S16 a.

S84a bir / yire: S16 yirde / oturdı: S17 oturur idi // 11 kim: S'de yok / kumāş ... birle: S1 yalunuz kaldı kumāş katında sihr birile // 12 ḫ. kıldı: S3 ḫ. itdi // 13 oturdı: S'de yok / Ḥaramdan gelürem: S ve Ü'de yok // 14 şehrinden: S5, Ü2 ş. geldüm / Muṭṭalib: S5, Ü2 Muṭṭalibün // 15 birle: S6 birile / çün: S'de yok / yaña: S6 yana / e. yine: S7 yana tiz // 16 benden: Ü4 binden / eyle: Ü5 e. didi / senden: Ü5 sinden // 17 saʿādete:T17 sāʿat / irişeyim: Ü6 i. didi / yirüne: S9 yirine.

T53b // 1 alnumda ola: S10, Ü7 alnumdadur / 1-2 ʿavrata ... bilmedügümüz: S11 ʿavratun katuna varmayam bilmedügümüs / üstümde: S12, Ü8 üsdümde // 3 gelmedi: S13, Ü9 gitmedi / belki: S'de yok / andan: S14(mükerrer) // 4 āsānlık: S15, Ü11 esenlik // 5 birle: S15 birile / gendü makāmlarına: S16, Ü11 gendülerün makāmına / Rasūl ... āsārı: S'de yok, Ü11 ẕikr-i tezvīc-i ʿAbdu'llāh // 6 raḥımahu'llāh: S17 raḥmatu'llāh / ʿaleyhi: S17 ʿa. ve ālihi / nişānları: S1 nişānı / belürdi: S1 belürür oldı //

S84b 10 arażīda: S5, Ü17 arżīda / bilürler: S5, Ü17 bulara // 11 ilinde bir: S'de yok / ḫabır: S6 ḫabır, Ü17 ḫabr

/ geçmiş-idi: S7, Ü18 geçmişdi // 12 yaʿnī ... bilenleri: T'de yok / bilik bilenleri: S7 bilicisi / şehrlerden ve
Ü59a illerden: S8 şeherden ve ilden / cemʿ: S8 cemiʿ / yaşamış: T12 yaşamış-ıdı // 13 ḫabruñ: S8 aḫbaruñ / ulu: S'de yok / ḫabra: S9, Ü1 ḫabra / dirler-idi: S9 dirlerdi / cemʿ: T'de yok, S10 cemiʿ // 14 muʿaẓẓam: Ü2 muʿẓım / gelip: S11 gelüp / ḫabarlaşup: S11 habarlaşıp / cemʿ: S11 cemiʿ / olup: Ü3 olıp // 15 meclis germ: S12 meclis-i gerem / ḳılup: S4 ḳılıp / yol: S'de yok / zaḥmatın: S13 zaḥmat // 16 çekip: S13 çeküp / eyitdiler: S13 e. kim / milletüñ: S14, Ü5 millet // 17 cemʿ: S14 cemiʿ / olduġından: Ü5 olduġında / oldur: S15 budur / müşkilleri: S15 müşkiller / zaḥımları: S15 zaḥımlar / yaḳın: S'de yok.

T54a // 1 kim: S'de yok / bir m.: S16 b. ulu m. / olısardur: S16 olısar / bir ulu peyġambar: S'de yok // 2 vucūda: T'de yok / gelmegine vaḳt: S17 gelmege vaḳtı / gör-
S85a setmege: S17 göstermege / gögüñ: S1, Ü8 gög // 3 ḳavm: S2 ḳavum / ḳılmaḳ: Ü10 ḳılmaḫ // 4 degül o. Rasūluñ: S2-3 degüldür o. Rasūl / mevlūdin: S3, Ü10 mevlūdini / sizden: S3 siz / tedbirüñüz: S3 tedbīriñüz // 5 olup: Ü11 olıp baña / eyidiñüz: S4, Ü11 eyidüñüz // 6 ʿarabī: S'de yok / düzgünümüz: Ü13 düzgünümüs / bozılur: S6 bozulur / cemʿiyyetümüz: S6 cemʿiyyetimüz, Ü13 cemʿiyyetümüs / işimüz: S6, Ü13 işümüz // 7 duşvār: Ü13 duşḫʿār / gişilerümüz: S7 gişilerimüz, Ü13 gişilerümüs / zelīl:

S'de yok / kim: S7 k. ol // 8 öldürevüz: S8, Ü15 öldürevüs / hörlık: Ü15 hörlıh / bu eksüklük: T'de yok / ʿızzatumuza: S9 ʿızzatımuza // 9 hurmatumuza: S10 hurmatımuza / dīnümüze: S10 dīnimüze / olmasun: S10 olmaya / Sufūriyye: Ü17, Ş. tebessüm kıldı // 10 eyitdi: S'de yok / kavm: S11 kavum / İsrā'ilüñ düzgüni: S11 İsrā'il düzgünüñ / cemʿiyyeti: S11 cemāʿatuñ / evvel: S'de yok // 11 kim: S12 ki / aklı: S'de yok // 11-12 firāsetümüz ... eksükdür: S13 aklımuz eksük firāsetimüz kemdür, Ü19 firāsetümüs kemdür ve ʿaklumus eksük / kavm: S14 kavum // 13 bildürdi: Ü2 b. kim // 14 ʿaleyhi: S16 ʿa ve ālihi / dünyāya: S17 dünyā / isderseñ: Ü4 isderiseñ // 15 nūrdur: S17, Ü4 nūr anuñ nūrıdur / senden: Ü4 sinden / oğula ... ide tā: S1 oğlına nakıl olısardur / tā: T'de
S85b yok / bigi: S1, Ü5 gibi // 16 nakl: S2 nakıl / tā: S'de yok / Halīle degin: S3 peygambara // 17 nakl: S3 nakıl

T54b // 1 yüriye: S5 yürüye // 2 ol kim: S6 oldur // 2-3 oldı ol: S'de yok / Hak taʿālā ol: S'de yok / vasfını sıfatını: S8, Ü11 vasfın sıfatın // 4 ne kim: S ve Ü'de yok / cemiʿi: T'de yok, S10 cemiʿ // 5 kitāblarında:S10 kitāblarınuñ / ʿumrın: Ü13 ʿu. ʿilmin // 6 şerh: S11 şerih / kitābında: S12 kitābı içinde/ohuduñuz: S12 okuduñuz, Ü14 ohıduñuz / kim: S'de yok / içinde: Ü14 içinden // 7 urucı: Ü15 u. ola / tapanları: S13 tapan / kaysar: S13 kaysarı / tāc u: T7 tāc // 8 irişe: S'de yok / olısardur: S15 olısar / Siż: T'de yok // 9 yoh: S15 yok /

bişirürsiz: Ü17 bişürürsiz / Allāhuta'ālānuñ: S16 (mükerrer) / bigidür: Ü18 gibidür // 10 ta'ālānuñ: S17 ta'ālā
S86a / kılasız: S17 idesiz / şi'r: S'de yok // 11 ol-ıdı: S1
Ü60a oldı / tabl: S2 tabıl // 13 aşıl: Ü3 aşl // 14 tutup:Ü5 tutıp // 15 Raḥīm ... Ḥakīm: S7, Ü6 Ḥakīm ... Raḥīm // 16 ki: T, S ve Ü'de yok (Sü. Fatih: 4274'den alındı.)

T55a // 1 kavm Fir'avn: S11 kavum Fir'avnı / cehd: S11 cehdi / ṭıfl: S12 bunca ṭıfıl // 2 endīşe(y)i: S14, Ü12 endīşeyi // birle: S15 birile / çıkdılar: Ü13 çıḫdılar // 4 Heylūşa: S16, Ü14 Helyūşā // 5 kavm: S17 kavum /
S86b kocalupdur: S17 kocalıpdur / fertūt olupdur: Ü15 fertūş olıpdur // 6 bünyāzı ... yoḫdur: S1 aşlı bünyāzı yokdur / didi: S'de yok / meşel: T6 meşeli // 7 küfr ... cehd: S3 küfür ve cehil birile cehdi / eder-idi: S3, Ü18 iderdi / yolını: S18 yolunı / cihāna: S4 cihānda // 8 men': S4 men'ı / ider-idi: S4, Ü18 iderdi / bilürüz: Ü19 bilürüs / bigi: S5 gibi / degülüz: Ü19 degülüs // 9 men':S5
Ü60b men' / ider-isevüz: S5 idersevüz / ideris: S6 iderüz,Ü1 iderüs / kızıl kan kılıcı: T'de yok // 10 bigi: S7 gibi / dirüz: Ü2 dirüs / ne dirsiz: S8 ne tedbīr // 11 kavm: S9 kavum / mūtı'uz: S10, Ü4 mūtı' / cemī'imuz: T11 cemī'umuz // 12 görürsin: S10 kılursın / kılursın: S10 idersin / didiler: S11 didi // 13 gördüm: S11 görürün, Ü5 görürem / bıżā'atlarından: Ü5 bıżā'alarından / Mışr: S12 Mışır / tācırlık: S12, Ü6 tācirlik / birle: S12 birile / çün: S'de yok // 14-15 bu sözi: S'de yok // 16

harc: S15 harıc / cemʿ: S16 cemiʿ / bir bir: S16, Ü10
S87a b. yire / birle: S1 birile.

T55b // 1 ol-ıdı: S1 budur / kavm: S2 kavum / ve: S'de yok / cemāʿat: S2 kavum // 2 söyündürür: Ü13 söyndürür / eyledüñüz: S3 eyledü / gidersiz: S4, Ü14 gidiser cānuñuz ve māluñuz // 3 yürimediler: S4 yürümediler ol yirde / buları: S5 bular, Ü15 bulara / eyitdi: S5 e. kim / turduñuz: S6 tururs ız / bilmez misiz: Ü16 bilmez misiz kim // 4 ʿazım: S'de yok / kahānlar: S16, Ü16 kahāneler / kim: S'de yok / sihr: S6 sihir / bu Kureyş ... vardur kim: T'de yok / kılıp: S8 kılup / cinniler: Ü17 cinnīleri // 5 ol gişilere: S8 anlara / gelürler: S9 gelür / yollarda ... üsdine: S9 halāyık üsdinde yollarda ve iz-
Ü61a lerde // 6 yohsa: Ü1 yohısa // 7 ve: S'de yok / ʿilim: S11 īmān, Ü2 ʿilm / yürüñ: Ü2 yüriñ // 8 kim: S'de yok / ohıduh: S13 ohıduk / virdüñ: S13 virdügüñ gibi // 9 cemāʿat: Ü4 cemāʿatuñ / berkitdiler: S14, Ü4 berkindi / yüridiler: S14 yürüdiler / olmışlar-ıdı: S15 olmışlardı // 10 birle ... gelmişler-idi: S15-16 birile çok gelmişlerdi // 11 yahūdiler: S17 cuhūd, Ü6 cuhūdlar / şehrine: S17, Ü7 şehrinde / yaturken: Ü7 yatur-ıken / gördi düşinde: S1 görür düşünde böyle / görür kim: T'de yok // 12 yaʿnī ... şūratlu: T'de yok / kırd: S2 kırıd / bulardan: S3 bunlardan // 13 korharah turur: S3 korharak durur / yaluñı: Ü10 yalıñı / 14 Şeybe: S7, Ü12 Ş. el-hamd // 15 duşmanuñ: S7 duşmanlarıñ / velī: S8 v. ol / Hak: S8

Allāh / seni: Ü13 sini // 16 aḫbārlar: S9 aḫbār / gelmiş: S9, Ü14 gelmişdür // 17 seni: Ü15 sini / alara: S10 onlara / düşüñe: S10 düşüñi / ʿAbdu'llāh alnından: T17 ʿAbdu'llāhdan.

T56a // 1 ayrıldı: Ü16 ayrılıp / çıḫdı: S12 çıḳdı / maşrıḳa ... maġrıba: S13 maġrıba ... maşrıḳa // 2 oldılar: S14 o. andan / Şeybe: S14 Şeybeye / yitişüp: Ü18 yitişip / geldi: S14 geldiler // 3 yanında bile: S15 bile yanında / oturdı: Ü19 o. andan / Şeybe: S16, Ü19 ʿAbdu'l-muṭ-
Ü61b ṭalib / eyitdi: S16 eydür // 4 aḫlāmdur ḥāşā: S17 aḫlām
S88a durur ḥā / ideler: T4 iderler // 6 birle: S2 birile / duşmañuzı: S3 duşmañuz / didi: T'de yok // 7 cemiʿ-i: S3 cemiʿ / naḳl: S4 naḳıl // 8 birle: S4 birile / ṭolıpdur: S5 ṭolupdur / kim: S'de yok / ḫalāṣ ... ḳurtuldı: S5-6 ḳurtuldı ḫalāṣ oldı // 9 ḳāʿidesidür: S7 ḳāʿidesi budur / dāyım: Ü7 dā'im / avlarlar-ıdı: S7, Ü7 avlarlar // 10 vuḫūş u: S7, Ü8 v. ve / ḳılurlar ... ḫuṣūṣā: S7-8 iderler ammā avlamaḳ, ḳuşlamaḳ bunlaruñ ṣanaʿatıdur ḫuṣūṣā ki / Hāşım ṣayd: S8 Hāşımı ṣaydı // 11 iderler: iddiler / Benī Hāşım: S9 (mükerrer) // 12 avlarlar-ıdı: S10 avlardı / ʿAbdu'llāh: Ü10 ʿA. ḫōẓ / g. ve: S'de yok / eyle: S1 böyle, Ü10 iyle // 12-13 bir gün ʿAbdu'llāh: S11 ʿA. bir gün / ki: S12, Ü11 kim // 14 yürür-idi:S13 yürürdi, Ü12 yürir-idi / yazıya: S14 yazuya / çıḫdı:
S88b S14 çıḳdı // 16 ṭuruñ: S16 duruñ // 17 ḳorḫaruz: S1 ḳorḳaruz / bularuñ: S1 bunlaruñ / üzere: S'de yok, Ü17 üzre.

T56b // 1 yoḫmıdur ġayratuñuz: S2 yokmıdur ġayratıñuz
Ü62a // 2 bir: S'de yok // 3 ölürsevüz: Ü19 ölür-isevüz / didi: T'de yok // 5 yañadan: S8 yañadın / ḳavm: S8 ḳavum / yüriyeyüm: S8 yürüyeyim, Ü3 yüriyeyim / didi: T'de yok / ḳumāşı: S9 ḳumāşları, Ü3 ḳumāş / dirşürsünler: S9 dirsünler // 6 didi: S9 didiler / ʿabdı: T6 ʿabıdı / viribidiler: S10 v. idi // 7 ʿazm: S11 ʿazım / daḫı: S ve Ü'de yok / yüridiler: S11 yürüdiler // 8 atdan: S12, Ü6 atından / ṭurur: S13, Ü7 durur // 9 develeri: S13, Ü8 develerin / yügrüşdiler: S14, Ü8 yügrişdiler / kebs:S14 kebsi // 10 bularuñ: S15 bunlaruñ / ḥareketine: T10 hareketini / baḫdı: T'de yok / bildi: S15 gördi / gendünüñ: S16 g. geldiler / yügürdürler: S16, Ü10 yügürdiler / yay: Ü10 y. ve // 11 tiz: S'de yok / bir biri: S17, Ü10 biribiri / nebl: S17 nebil / birle: S17 birile /
S89a ṭuruḫdılar: S17 turuḳdılar / ayruḫ: S17 ayruḳ // 12 varamadılar: T12 varmadılar, S1 varımadılar / eyitdi: S'de yok / mıṣbāḥu'l-Ḥaram: S1 mıṣbāḥ-ı Ḥaram / niçün:S1 neyiçün, Ü12 neyçün / ḳatl: S1 ḳatıl // 13 niçün: Ü13 neyçün / depindüñüz: T'de yok, S3 depindiñüz // 14 mālumuz: S4 mālımuz / seni: Ü15 sini // 15 anuñ-ıçun ḳaṣd: S5 anuñçun ḳaṣdı / yüridük: S5 yürüdük / didi: S'de yok // 16 didi: T'de yok / eyitdi: S17 eydür / ʿabduñuz: S7 ʿabdıñuz / mıdur: Ü17 mıdı / yoḫsa: T'de yok, S7 yoḳsa / yoḫ: T'de yok, S7 yoḳ / yayaġ-ıdı: S7 yayaḳdı, Ü18 yayaġdı // 17 yoḫsa: S8 yāḫūd / eyitdiler: Ü18 e. yoḫ.

T57a Ü62b // 1 nūrını ... ṭurur: S10 nūrı bigi durur / beni: Ü1 bini // 2 beñzedürsiz: T2 beñzedürsüz // 3 yañadın: Ü3 yañadan / dahı: T'de yok / birle: S12 birile / birle: T'de yok, S13 birile // 4 yañadın i.: S'de yok, Ü4 yañadan çıḫa geldi / i. yañadın: S13, Ü4 yañadan / ʿAbdu'l-lāhı: S'de yok / yüriyesi: S13 yürüyesi, Ü4 yüreyesi / ṭaş u: Ü5 ṭaşdur // 5 ḳayadur: S14 ḳaya / yüriyesi: S14 yürüyesi / yüzüni: Ü5 yüzini // 5-6 eyitdi naẓm: S'de yok, Ü6 e. Şiʿr / eytdi: S16 eyitdi / yā: S16, Ü6 iy / senden: Ü7 sinden // 7 eydem: S17 eyidem / bende: Ü8 S89b binde / murādı bularuñ: S1 bunlaruñ murādı // 9 bu: T'-de yok // 10 beni: Ü12 bini // nebl ... atmaḫda: S6 nebil oḳın atmaḳda / idi kim: T'de yok, S6 kim // 13 yitişdi: S9 irişdi // 14 birle: S10 birile / pehlevānları: S10 pehlüvānları / yitişdi: S10, Ü7 yitişdiler / gördiler: S'de yok / ümīẕi: S10, Ü17 ümīẕ // 15 birle: S11 birile / ḳaya: T15 ḳayaya / yolı bağlandı: S12 yolına kim bağladı, Ü18-19 yolına kim yolı bağladı // 16 arḫalarından: S12 arḳalarından / ḳ. oldı: S ve Ü'de yok / ḳalanını ṭutdılar: S13 birezini dutdılar // 17 ḳuçdı: T'de yok / ben: S15 bin.

T57b // 1 ḳoncasana: S16 ḳancarusanaya, Ü2 ḳancasanaya / diyü: T'de yok, Ü2 d. dimedüm mi didi / didi: T'de yok // 1-2 Şeybe ... ḥikāyet-i Veheb: S'de yok / Veheb: Ü4 Vehb / ʿAbdimenāf: T2 ʿA. Maḫzūm ḳabīlesinden ḫabar / Ḥ. Veheb: Ü5 Ḥ. V. bin ʿAbdimenāf / 3 Veheb: Ü5 Vehb

S90a / idi: S'de yok, Ü6 i. ve / avlamahda: S1 avlamakda // 4 ʿAbdu'llahuñ S2 ʿAbdu'llāh / birle: S2 birile / uruşduğın: S2 vuruşduğın / ʿāḳıllığ: S2 ʿāḳılluk, Ü7 ʿāḳılluğ // 4-5 ʿAbdu'llaha varıp: S3 varup ʿA. / yaluñuz: S'de yok / ḳılursam: Ü8 ḳılur-ısam / bāri: T5 bir / Mekkeye: Ü8 Mekke(y)e / varayum: S4, Ü8 varayım / ḫabar... bulara: T'de yok, S4 ḫabar ḳıldı yine bulara / oldı: T5 olayım didi // 6 Veheb: Ü10 Vehb / yüridi: S5 geldi / Mıṣbāḥu'l-Ḥaram: S5 Mıṣbāḥ-ı Ḥaram / ʿAbdu'llahuñ ... Ḥaram idi: T'de yok, S6, Ü11 ʿA. Vehb eyitdi / senüñle: Ü12 senüñ-ile / urışduğunı: S7 uruşduğunı // 7 ben: T'de yok / didi: S'de yok / İbni: T'de yok // 8 silāḥlarını: Ü14 s. ve / cemʿ: S10 cemiʿ // 9 Veheb: Ü14 Vehb / ḳarındaşı: S'de yok / Süveydi: T9 Süveydā // 10 yahūdiyi: T'de yok, S11 yahūdi / Vehebe: T10, Ü16 Vehbe / vehb: T10 Veheb, S12 hibe // 11 esīr: T11, S12-13 esīrler / dahı: S'de yok / ḳullan ... ṣat: S13 ṣat ... ḳullan / bahāsın: S'de yok // 12 ṭavarları: S14 davarları / elin: S15, Ü19 ellerin // 13 boyunlarına: Ü19 boyınlarına / daḫdı-

Ü63b lar: S15 dakdılar / aldılar: Ü1 a. yine / şehr: S16 şeher / dilediler: S16 gürler // 14 eyitdi ... olıcaḳ: S'-

S90b de yok / ölicaḳ: Ü2 ölicek / telef: T'de yok // 15 sevindiler şāẕılıḳ: Ü3 sevündiler şāẕıluḳ / ḳıldılar: S'de yok / Veheb: Ü4 Vehb / gelüp: Ü4 gelip // 16 ehli: S2 ḳavmı / Veheb: Ü5 Vehb / ve: S ve Ü'de yok // 17 ṭutsaḳları: S3 dutsaḳları / birle: S'de yok / Vehebüñ: Ü6 Veh-

büñ / Birre: S4 B. idi / İbnet-i ʿAbdu'l-ʿuzzā: T17 İbnetü'l-ʿuzzā /

T58a // 1 dirler: S5 dirlerdi, Ü7 dirler-idi / mü'eddeb: S6 mü'eddet // 2 ḥüsn ve: S'de yok / ʿayālı: T2 ʿayāl / adı: T'de yok / bint-ü: S'de yok, Ü9 bint-i / Veheb: Ü9 Vehb // 3 ve: S'de yok / Vehebüñ ḫatunı: S8 ḫatunı v. / Birre: S'de yok / ol: T3 o / Vehebden: Ü10 Vehbden // 4 ve ne: Ü11 ve bu, S9 bu ne / ṭutsaḫlar: S9, Ü11 ṭutsaḳlar / Veheb: S10 v. bin ʿAbdimenāf, Ü12 Vehb // 4-5 ʿAbdu'llāh sergüzeşinden: Ü12 ʿA. sergüzeştinden, S10-11 sergüzeştin ʿAbdu'llāhuñ / ol e.: T'de yok / erlik: Ü12 erligi // 6 ben: T'de yok / birle: S12 birile / k. birle: S12 k. birile / yār yār: T6 yad yad, S13 (üç kere) // 7 birle: S13 birile / berekātındandur: T7 berekātındadur // 8 Veheb: Ü16 Vehb / virmezsem: S15 virmessem, Ü16 virmez-isem / eydürler: Ü17 eydür // 9 Vehbüñ: S16
S91a Vehebüñ // 10 anadan: T10 andan / ʿayālları: S1 ʿayāllarıdur, Ü18 ʿayāllar-ıdı // 11 ve ālihi: Ü'de yok / dāya:
Ü64a S2 ṭāya / süd: Ü1 süt // 12 emzürmiş-idi: S3 emzürdi / Veheb: Ü2 Vehb // 13 kim: S'de yok / virmek: S4, Ü3 evermek / isder: S'de yok / Veheb: Ü3 Vehb // 14 didi: S'de yok / ya: S6, Ü4 ne Veheb: Ü5 Vehb / eyitdi: S6 eydür // 15 niçün: Ü5 neyçün / anuñçun: Ü5 anıñçun / kim: S'de yok / ʿayal: S7, Ü6 ʿayallar / ʿarż: S7 ʿarżı // 16 i. ve: S'de yok / ḳ. ve: S'de yok / anları: S8, Ü7 aları // 17 alalar: Ü8 evlenür / Veheb: Ü8 Vehb / eyitdi: S9

eydür / gişilerüñ: S10 gişinüñ // 17-1 ṭapısın erligin: S10 e. ṭapusın, Ü9 ṭapusın e.

T58b // 1 yoḫ: S11 yoḳ / 2 kim: S12-13 k. ben didügüm oldur kim / ıraḫdan: S13 ıraḳdan // 3 memleket ve māl: S13, Ü11 māl ve memleket / birle: S13 birile // 4 artuġısa: S15 artuġsa / bilmezem: S15 bilmezin / Veheb: Ü13 Vehb / eyitdi: S'de yok / yaḳındur: S15 yaḳın oldı / didi: S'de
S91b yok // 5 durur: S16 ṭurur / seni: Ü16 sini // 7 ʿAbdu'l-muṭṭalibe d.: S'de yok / degüresin: S1 degürgil // 8 saña: S'de yok // 9 şavur eylediler: T'de yok / eyitdiler:
Ü64b S'de yok / Veheb: Ü19 Vehb // 10 Birre: S'de yok / didiler: S'de yok / meger ... eyitdi: T'de yok, S5-6 ("eydür"den önce gelmiş) / eyitdi: S'de yok // 11 kim: S'de yok / ṭuṭḫundur: S7 dutsaḳdur / bulara: S7 bunlara / adamışlardur: T11 adamışdur, Ü3 aṭamışlardur / alara: S8 anlara // 12 kılmaġa: S8 idmege / gelmişdür: S8, Ü4 gelmişlerdür / yoḫdur: S9 yoḳdur // 13 ʿAbdu'l-muṭṭalib: S11 ʿAbdu'llāh // 14 ümm-i: S11 ümm-ü / Birre(y)i: S12, Ü7 Birreyi // 15 oturdı: S'de yok / Vehbüñ: S13 Vehebüñ / Benī: T'de yok // 16 anuñ: S'de yok, Ü8 a. bugün (sonradan satır üstüne ilâve) / erligin: S14,Ü8 erligi / lābüddür: S14, Ü9 lā-büd / Veheb: Ü9 Vehb // 17 dir: S15, Ü9 didi / eydür: S15, Ü10 eyitdi / ḫayr: S16 ḫayır, Ü10 ḫayra / niyyet: Ü10 niyet.

T59a // 2 ṭutsaḫları: S1, Ü12 ṭutsakları / didiler: S'-
S92a de yok, Ü12 diler / 3 kim: S'de yok / sözüñ: T ve S'de

yok // 4 didi: S'de yok / bildük ... işitdük: S3-4 bildüg gördüg, h. işitdüg / kim: S'de yok //5kimesne: S4, Ü15 kimesene / kalmadı kim: S'de yok / kız ... birle: S4 mal birile genci birile kız ʿayalını / ʿarż eylemedi: S5 ʿarżı eyledi // 6 yohsulluġuma: S6-7 yoksulluġuma // 7 bahma-

Ü65a ya: S7 bakmaya // 8 kim: S'de yok // 9 iderseñ: Ü1 iderisen̄ // 10 h. dahı: T ve S'de yok // 11 olmış-ıdı: S12 oldılar idi / kamusınuñ gönline: S12 kamusına // 12 eyitdi ... Birre: S'de yok / vallāh: Ü4 vallāhi / ırak: Ü4 ı. söz / işidürsin: S14 işidür misin, Ü5 i. kim / söyler: S14, Ü5 söyledi / ider misin didi: S'de yok // 14 Şeybe eydür: S'de yok / turmak: S15 durmak // 15 sen: S'de yok örü: T ve Ü'de yok / dahı: S17 d. alayım // 16 hatunı:

S92b S17 h. dahı / turı: S1, Ü8 turu / sevinü: S1 sevini / gitdi: S1 geldi / Vehebe: Ü9 Vehbe / habar virdi: T ve S'de yok // 17 birle: S3 birile / bile: S'de yok / gelürler: S3 g.didi / Āmine(y)i: S3 Āmineyi.

T59b // 1 Veheb: Ü10 Vehb / söyledüñ: S4 s. didi // 2 Vehbe: S5 Vehebe / Veheb: Ü12 Vehb // 4 katına: S7 k geldi / seni: S'de yok / dileyü gelürler: T'de yok // 5 seni: Ü15 sini / görmeklige: S9 görmege, Ü15 görmeklüge / görsetgil: S9-10 gösdergil // 6 geydürdi: S11 geyürdi // 7 ʿAbdu'llāh: Ü17 ʿA. ve dahı / birle: S12 birile / Veheb: Ü18 Vehb // 8 kıldı: S13 didi / aldı: S'de yok /

Ü65b hōşa: S14, Ü19 havşa / tutsak: Ü19 tutsaġ // 9 hōşuñ bıcağında: S15, Ü19-1 havşuñ bucağında / oturmışlar-

ıdı: S15 oturmışlar / üstlerinde: S15 üsdilerinde // 10 kim: S'de yok / birle: S16 birile / hōş: S16, Ü2 havşa
S93a // 11 aydın: S'de yok / birbirine: S1 biribirine / eyitdiler: S'de yok // 12 sebebinden: S1 ucından / Şeybe Vehbūñ: S2 ʿAbdu'llāh Vehebūñ // 12-13 ʿAbdu'llāh anasını: T12-13 ʿAbdu'llāhı anası / eyitdi: S'de yok / var: S3 varġıl / turı geldi: S3, Ü6 turu geldi // 15 olmışıdı: S5 olmışdı // 16 görsetdi: S7 gösderdi / turdı: S7 t. geldi / geldi: S7 yürüdi / Fāṭıma ḫatunuñ: S8 Fāṭımanuñ // 17 taşra: S9 daşra.

T60a // 1 taşra: S10 daşra / viribidi: S10 virübiyü turur, Ü10 viribiye turur / ḫatun: S'de yok // 2 irişe: T'de yok // 2-3 bulardan bizi: S12, Ü3 bizi bulardan / sovıda: Ü3 sovıdalar / didi: S ve Ü'de yok // 4 nicedür: S14, Ü14 n. didi / ne: S14 nice / yā seyyid ... kim: S'de yok // 5 maḥbūbluġı: T'de yok / beni: Ü16 bini // 6
S93b Veheb: Ü17 Vehb // 7 ḫatun: S ve Ü'de yok / cemʿ: S1 cemiʿ / Veheb: T7 Birre Vehebe, Ü17 Vehb / eyitdi: S1 eydür // 8 sizüñ: S'de yok / Şeybe: S'de yok / Veheb: Ü14
Ü66a Vehb // 9 didi: S'de yok / Veheb: Ü1 Vehb / eyitdi: S4 eyitdüm / seyyid: S4 Veheb / nezr: S4 nezir // 10 birle: S4 birile / tavarumuz: S'de yok / civārumuz: S5 cevāhirümüz // 10-11 nakdımuz, cinsimüz: Ü2-3 nakdumuz, cinsümüz / mülkümüz: S5 milkimüz / ne kim: S'de yok / viripdür: S6 virüp durur // 12 müveccel: Ü4 mü'eccel / bağışladuk: T12 bağışladum / didi: S'de yok // 13 içer-

de: S8 içerü, Ü5 içerüde // 14 ṭuṯḫun: S9 ṭutġun / oturmışlar-ıdı: S9 oturmışlardı / bular: T'de yok / kim: S'-de yok / söyleşdiler: S10 söyleşür ol / ṭaşradan: S10 ṭasradın // 15 anı: S10 işidürlerdi / dāñlerler-idi ... eyitdi: S10-11 dāñlerlerdi Helyūṣa eydür / bizüm ... oġlanı: S11-12 ol nūr oġlanı bizüm körlügümüze // 16 mensūḫ: S13 m. ve // 17 ol: T17 o / Heylūṣā: S14, Ü10 Helyūṣā / bir çāre ... eyitdi: T'de yok / ayruḫ: S16 ayruḳ / eyitdi: S16 eydür /

T60b S94a // 1 dört: S16 dörüt / divārdan: S16-17 d. her birimüz bir / ṭaşlar: S17 ṭaş // 2 birisini: ṭ. birle:S1 buları ṭ. birile / bizi irte: S1 irte bizi / öldür üserler: S2 öldür üserlerdür, Ü14 öldür iserlerdür // 3 işleyüp: S2 işleyelüm andan, Ü14 işleyip / didi: S'de yok / Veheb: Ü14 Vehb / ṭaşra: S3 daşra / bir m.: T'de yok / maṣlaḥata: S3 işe // 3-4 yahūdilerüñ: S3, Ü15 cuhūdlaruñ // 5 ṭaş: S4, Ü17 ṭaşlar / gördi: S'de yok // 6 ṭaş: S5 ṭaşlar / gelürken: Ü18 gelür-iken / taʿālā: S6 taʿālānuñ / ṭaşları: T'de yok / yahūdilerüñ: S7 yahūdinüñ, Ü19 yahūduñ // 7 ṭoḫundı: Ü19 ṭoḫındı / başlarını

Ü66b sūratlarını: T'de yok / kāferler: S8, Ü1 kāfirler / aḫtarıldı: S8, Ü1 aḫtarıldılar / oldı: S8 oldılar / cānların: T7 cān, S8 cānlarını / ısmarladılar: T7 ısmarlar // 8 Veheb: Ü2 Vehb / ṭaşra: S9 daşra / yügrüşdiler: S9, Ü2 yügrişdiler / ṭutdı: S9 dutdı / kim: T'de yok / başların: S10, Ü3 başlarını / ol: T ve S'de yok // 9 virü: S11 viri /

taşları atıcaḫ: S11 evvel taş atılıcaḳ, Ü4 taşlar evvel atılıcaḫ // 10 birle: S11 birile / z. birle: S12 z. birile / döndi ... birle: T'de yok, S12 ... birile // 11 Veheb: S6 Vehb / birle: S'de yok / urdılar: S13 sürdiler / Secde-'i şükr ḳıldılar: S14 secde ḳıldılar şükür itdiler // 2 Vehbüñ: S14 Veheb bin ʿAbdimenāfuñ, Ü7 V. bin ʿAbdimenāfuñ/ṭutdı: S15 dutdı / Veheb: Ü7 Vehb //13 üsdümüzde: S16 ü. bulunmadı / kerīme: T'de yok // 14 ḥa-
S94b lāllıġa: Ü9 ḥalālluġa / virdüñ-mi didi: Ü9 v. didi (sonradan satır üstüne ilâve) / Veheb: Ü10 Vehb / eyitdi:S1 eydür / didi: S'de yok / Şeybe: T'de yok / eylese: Ü10 iylese // 15 cemiʿ: S2 cemiʿ / yatur: T15 yaturu // 16 ʿAbdu'llāhuñ: S3 ʿAbdu'llāh / ʿazm: S3 ʿazım / birle: S3 birile // 17 dañladılar: Ü13 döküldüler / Veheb: S5 V. bin ʿAbdimenāf, Ü13 Vehb b. ʿA.

T61a // 1 ʿAbdu'llāhuñ: S6 ʿAbdu'llāhu / daḫı: S'de yok / çavıḫdı: S6, Ü13 çavuḫdı // 2 işitdiler: S'de yok // 3 eyitdiler kim: S'de yok / ʿacab: S8 ʿacabdur, Ü16 ʿacab-ıdı/ kim: S'de yok / niçe: S8, Ü16 bunca / ulularuñ seyyidlerüñ: S9 seyyidlerüñ u. // 4 sözini: S9 sözüni / Vehbüñ: S9 Vehebüñ // 5 oldı: S11 o. didiler
Ü67a / didiler: S'de yok // 6 birle: S12 birile / oġlanların: Ü1 o. aldı / birle: S13 birile // 7 Veheb: Ü1 Vehb // 8 düşdiler: S14 girdiler / rıżālıḫ: T8 rıżā // 9 baḫdı: S16 baḳdı / ṭur: T'de yok, S16 ṭurġıl / nikāḥ ḫutbasını: S16 kābin ḫutbasın / oḫuġıl: S16 oḳuġıl, Ü4 oḫıġıl

// 10 ayağı: S17 ayak, Ü5 ayağ / üzre: S17 üzere / eyitdi: S'de yok, Ü5 e. خُطْبَةُ النِّكَاحِ / الحمد لله : Ü'de (bir tane) / يَتَزَوَّجُونَ : T'de yok // andan: S'de yok / andan: S6, Ü13 yidi günden / ʿAbdu'llāha ... ḫatunı: S7 Āmine ḫātūnı ʿAbdu'llāha // 16 ṭapşurdılar: S7 dapşurdılar / ḫ. ve: S'de yok, Ü14 ḫ. var-ıdı / ṣāḥıb: Ü14 ṣāḥıb-ı / cemāl: Ü14 c. var-ıdı // 17 niçün: Ü15 neyçün / bir zamān: S9-10 (mükerrer)

T61b // 1 birle: S10 birile / oldılar: S10 oldı / yitişdi ḥaml: S11 yitüşdi ḥamıl // 2 taʿālā: S'de yok / celle celālühu: Ü'de yok / Cebra'īle: Ü17 Cibra'īle / ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok / emr: S11 emir / Cebra'īl: Ü17 Cib-

Ü67b rīl // 3 uçmakları: S13 uçmaklar // 4 sevinmek: S14, Ü1 sevünmek / şāẕılık: Ü1 şāẕılığ / kim ... peyġambardan: S14, Ü1-2 ol nūr kim Ādemden // 5 ʿarş ... görinürdi: S14-15 ʿarış üzerinde görünürdi, Ü2 üzre görünür-idi / ʿaleyhi's-selām: S15 peyġambar ʿaleyh, Ü2 peyġambar / görindi: S15, Ü2 göründi // 6 olur-ıdı: S16 olurdı / ider-idi: S16 iderdi / kim: S'de yok // 7 Muḥammeddür: S17 Muḥammed / ʿaleyhi's-selām: S17 ʿaleyhi's-selāmdur,

S95b Ü'de yok // 8 ehli: S1 e. ve / şāẕumānlık: S1 şāzımānlık // 9 ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok / birle: S3 birile // 10 üsdinden: S3 üsdünden / cemīʿ-i: S4 cemīʿ // 11 Cebra'īl: Ü7 Cibrīl / ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok / berr ü baḥr: T11 berre ve baḥra, S5 b. ü baḥır // 12 ālihi: Ü'de yok // 13 cemīʿi ... ṭuyūra: S7 cemiʿvuḫūş ṭuyūr

/ ol gün ʿAbdu'llāh: T13 ʿAbdu'llāh, S7-8 ʿAbdu'llāh ol gün / taşra: S8 daşra / tağından: Ü11 tağından / seyr: S8, Ü11 seyrān // 14 kılu: S8 kılur / yürimiş-idi: S9 yürümişdi / aşağa: T'de yok / dibinde: S10, Ü12 dibinden // 16 kim: S'de yok / çıharkıl: S13, Ü14 çıhargıl / ğusl: S13 ğusul.

T62a // 1 degül: Ü16 degül-idi / şirin: S15 tatlu / idi: T'de yok // 2 ğusl: S15 ğusul / yundı: T'de yok / tonın: Ü17 tonını / belürsüz: Ü18 belüsüz // 3 dahı: S'de yok
S96a / tiz: S17 tur // 4 birle: S1 birile / haml: S2 hamıluñ
Ü68a / diyü ... çün: T'de yok // neydügin: S3, Ü1 neyidügin / tıplanğıl: Ü2 yā Āmine hatun t. (sonradan sayfa kenarına ilâve) // 6 ğusl: S4 ğusul / arınğıl: T'de yok / haml: S5 hamıluñ // 7 didi: S'de yok / gice: T'de yok // 9 nakl: S8 nakıl / eylemiş: S8 eylemişdi, Ü6 eylemişidi / sevindi: S9, Ü6 sevündi / birle: S9 birile / eşiddi: S10, Ü7 işitdi // 10 şāzumān: S10 şāzımān / turı: S11, Ü8 turu // 12 işidürdi: Ü9 işidür-idi / ibnet-ü Veheb: Ü10 ibnet-i Vehb / āhıru'z-zamān: S13 āhır zamā // 13 işitmez-idi: S15 işitmezdi // 14 görmege: Ü12 göre / alnında: S16, Ü12 alnından // 15 celve: S17, Ü13 cilve
S96b / āşikāre: S17 āşkāre // 17 niçün: S3, Ü15 neyçün // 17-1 eyitdi: T17-1 (mükerrer).

T62b // 1 cemīʿ-i: S4 cemʿ / birle: S4 birile / mecmūʿı: S5 mecmūʿ // 2 gelipdür: S5 gelipdür / biribirine: S5 birine, Ü17 birbirine / kim: S'de yok / āhırı'z-zamān:

S5 āḫır zamān // 3 ġulġuladur: S7 ġulġula ṭurdı / didi: S'de yok / cemāddan: S7 cemā'atdan, Ü19 cemādātdan (düzeltme ile) / işitdigüm: S7, Ü19 işitdügüm / yoḫ-ıdı:
Ü68b S7 yoḫdı // 4 işitdüm: S7 işiddüm / ḳalıp: S8 ḳalup / didi: S'de yok // 5 kimseye: S9 kimeseneye,Ükimesneye / viresin: S9 virmeyesin / gendüñde: S10, Ü2 gendüzüñde // 6 geçerdi: S11, Ü3 geçer-idi / ve: S ve Ü'de yok / ṭoġar-ıdı: S11 ṭoġardı / işidür: S11 işidürdi, Ü4 işidür-idi // 7 uş ... geçdi: S12 ... geçdi uş / gün: S12 (mükerrer) / gelür-idi: S13 gelürdi // 8 yürürler-idi: S13-14 yürürlerdi, Ü5 yürürler-idi / ḫabarlar: S14 ḫabar / virürler-idi: S14 virürlerdi // 10 kehhānlar:S16
S97a kehānlar / virürlerdi: S1 virürler, Ü9 virürler-idi // 12 söylerler-idi: S2 söylerlerdi // 13 'alimleri: S3 'ālimi / sīretün: S3, Ü11 sīreti'n- / Nebevīde diyü: Ü11 Nebevīde // 14 memleketinde: S5 memleketi içinde / cemī'i: S5 cemī' // 16 yaratmış-ıdı: S7 yaratmışdı / bulara: T16 bular / fehm ü: S'de yok / fikr: S7 fikir / ve: T'de yok / ḳılmış-ıdı: S8 ḳılmışdı // 17 şi'r-ile söylerler-idi: S8 şi'r-le söylerlerdi / ki: S'de yok / żamīrin söylerler-idi: S9 żamīri söylerlerdi /

T63a // 1 viribirler-idi: S10 viribirlerdi / ṣorarlardı: Ü17 ṣorarlar-ıdı // 2 anı: S'de yok / söyler-idi: S11, Ü17 söylerdi / adı: T'de yok / Rabī'a bin: S'de yok / M. bin: S'de yok // 3 Ḳudeyr: S13 Ḳudeyir // 4 dirler-idi: S13 dirlerdi / yaratmış-ıdı: S14 yaratmış-
Ü69a dı / yoḳ-ıdı: S14 yoḳdı, Ü1 yoġ-ıdı // 5 boynından:S15

boynında / yoḳ-ıdı: S15 yoġudı // 6 cisminde: S16 cismi / yoḳ-ıdı: S16 yoġ-ıdı, Ü3 yoḫ-ıdı / ne arḫasında ... yoḳ-ıdı: T'de yok / arḫasında: S17 arḳasında / yoḳ-ıdı: S17 yoġ-ıdı / cerāb: Ü4 corāb / bigi: S17, Ü4 gibi / bir:

S97b S'de yok / aʿżā-yı ... aʿżālar: T6 re'Iseden aʿżālar, S1 aʿżā'-i r. aʿ. // 7 yaratmış-ıdı: S1 yaratmışdı / gözi: S'de yok / görürdi: Ü5 görür-idi / söyler-idi: S2 söylerdi // 8 yir-idi: S2 yirdi / kim: S'de yok / eylenür-idi: S3 eylenürdi / gevdeye: T8 gendüye, S3 gövdeye / yir-idi gündüzin: S3 yirdi gündüzün // 9 yasduġ: S4 yasduḳ / yatururlar-ıdı: S4 yatururlardı / bigi: S4, Ü8 gibi / dürerler-idi: S5 dürerlerdi // 10 ḳorlar-ıdı: S5 ḳorlardı / illā: Ü8 i. ol / dört: S6 dörüt / açuġ olur-ıdı: S6 açuḳ olurdı / tā: S'de yok // 11 yüzine: S6 yüzüne / ḳılur-ıdı: S6 ḳılurdı / yılduzları: T11 yılduzlar / gözedürdi: Ü9 gözedür-idi // 12 ol ... gendüden: S8, Ü10 gendüden ol zamān içinde / zamān: Ü10 zamāne / bilgülü: S8 bilgilü, Ü11 biliklü / yoḳ-ıdı: S8, Ü11 yoġ-ıdı / ve: S'de yok / uyḫu: S8 uyḳu / uyur-ıdı: S9 uyurdı, Ü11 uyırdı // 13 gözedür-idi: S9 gözedürdi / dünyāda: S10 dünyā // 14 virür-idi: S11 virürdi / yaşamış-ıdı: S11 yaşamışdı / öñdün: S11, Ü13 öñdin // 15 yıllar: T15 yıl / virüridi: S12 virürdi / daḫı: S'de yok // 16 virür-idi: S13 virürdi // 17 aṣılu-y-ıdı: S14, Ü15 aṣlu-y-ıdı / ol gice: S'de yok / bigi: S15 gibi / yıldıradı: S15 yıldudı /

T63b // 1 aydınlıġ: S16 aydınlıḳ / dünyāya: S16 dünyā

S98a / yüzine: S16 y. ṭaġıldı // 3 bigi: S1 gibi // 4 vucūda
Ü69b gele: S ve Ü'de yok / āşikāre: S3, Ü1 āşkāre / ḳıla: S3
ola // 5 üzere: Ü2 üzre / dört: S4 dörüt / açuḫ-ıdı: S4,
Ü3 açuġ-ıdı // 6 üsdünde: S5, Ü3 üsdinde / her: S'de yok
// 7 bigi: S7, Ü5 gibi / bir: S'de yok // 8 buyurdı kim:
S8 buyurdılar / cemʿ: S9 cemiʿ // 9 suʾāl: S9, Ü6 suvāl
eyitdiler: S9 e. kim / bunuñ ... ṭaşra: S10 daşra bunuñ
gibi / yoḫ-ıdı: S10 yoḳ-ıdı didiler // 11 bize: Ü8 b. da-
ḥı / virgil: T11 vir / Töhāme: S13, Ü10 Tıhāme // 12 ci-
hānda: S'de yok / Töhāmeden Ü10 Tıhāmeden / Yemāme(y)e:
T12 Yemāme(y)i, S4 Yemāme / belürmez-ise: Ü11 b. didi
(sonradan satır üstüne ilâve) // 13 ve: S'de yok / Töhā-
me: Ü11 Tıhāme / nesnedür: S15 nesenedür / Y. ve: S'de
yok / Töhāme: Ü12 Tıhāme / ḳopduġı ... bitdügi: S15 bit-
dügi ve ḳopduġı / yirlerdür: T13 yire dirlerdür // 14
S98b ḥükm: S16 ḥüküm // 15 Fars: S17 Fāris / Buḳʿalar: T15
Luḳʿalar // 16 nāḥıyetinden: Ü15 nāḥıyetinde / Töhāme:
Ü15 Tıhāme / Yeṣreb: S2, Ü15 Yeġrib / meẕkūr: S2 meẕ-
kūrdur // 17 Töhāmī: Ü17 Tıhāmī / nişānları: S3 nişān
/ ʿalāmetleri: S3 ʿalāmet /

T64a // 1 yaḳīn: S'de yok / bilüñ: S4 bil / cihāna: S4
cihān / ḳılmaḳ: Ü18 ḳılmaḫ / didi: S'de yok // 2 Yemā-
meden: S4 Yemāme daḫı, Ü18 Yemāmede / vilāyetlerde: S5
vilāyetler / maṣlaḥat: S5 vācib // 3 kim: S'de yok /
Ü70a Şama: S5 Şamāme / idevüz: S16 idevüs / söyledi: S6 söy-
lendi // 5 Vecdān: Ü3 Vicdān / didigimüz: Ü3 didügümüz

/ kāhini: T'de yok / Allāhu: S9, Ü4 Hak / yaratmış-ıdı: T5 yaratmışdur, S9 yaratmışdı // 6 yarusı yok-ıdı: S'de yok, Ü4 y. yoğ-ıdı / b. yarısı: Ü4 yarusı // 7 yarısı: S10, Ü6 yarusı / karnınuñ: S'de yok / yarısı: S11, Ü6 yarusı / yoḫ-ıdı: S11 yoğudı / Allāhu: S11 Tañrı // 8 yaratmış-ıdı: S12 yaratmış / ʾğayb: S12 ğaybı / eydici: T8 idici // 8-9 maʿrūf ve: S'de yok / Şıkka: S13, Ü8 Şıka // 10 añlatdı: S14 bildürdi / Şıkka: S15, Ü9 Şıka / oḫıdı: S15 oḳudı / bildi: S16 bildürdi // 11 ben daḫı: S'de yok / fikrindeyem: S17, Ü11 fikrinde(y)em // 12 ʿalāmetlerüñ: S17 ʿalāmetüñ / daḫı: S'de yok // 13 Zerḳāya: S1, Ü13 sāḥıratü'-Zerḳāya / ol: T'de yok / didigimüz: S2, Ü14 didigümüz // 14 birle: S3 birile / Zerḳā: T14 Zer / kızıl: S'de yok / altunı: S3, Ü15 altun / geldi: T'de yok // 15 ʿavrat-ıdı: Ü16 ʿavratdı / dürlü: T'de yok / var-ıdı: Ü17 v. kim // 16 kimsenede: S6 kimsene / yoḳ-ıdı: S6, Ü18 yoğ-ıdı / ol-udı: S6 oldı, Ü18 ol-ıdı / günlük: S7 günlik // 17 görürdi: Ü18 görür-idi / bilürdi: S'de yok, Ü18 bilür-idi / uzun mıdur: Ü19 u. boyı/

S99a

T64b
Ü70b // 1 karayağız mıdur: Ü1 ḳara ağız mıdur / ṣaruşın: S8, Ü1 ṣaru ışın / geyer: S11, Ü1 geyür / günlük: S9, Ü2 günlik / baḫardı: S'de yok, Ü2 baḫar-ıdı // 1-2 görürdi bilürdi: Ü2 görür-idi tanır-ıdı, bilür-idi / virürdi: S10, Ü2 virür-idi / görürlerdi: Ü3 görürler-idi // 3 kim: S'de yok / bildürmiş-idi: S12 bildürmişdi / Ḥikāye: T ve S'de yok // 4 Ġassān: S12 Ġassāḳ / ḳabīle-

bilgi: Ü7 bilik/

sinde: S13, Ü5 kabīlesinden / Ġassān: S13 Ġassāk // 5 cem‘ oldı: T'de yok / dört: S13 dörüt / dirildiler: Ü6 dirildi / kaṣd: S14 kaṣdı / gişi: S15, Ü7 gişiler / eyitdi: S15 eyitdiler // 6 kim: S15 k. siz / günlük: S16 günlik // 7 andan: S17 a. soñra // sizüñ işiñüz: S17 işiñüz
S99b sizüñ // 8 eyitdiler: Ü10 e. pes / eyitdi: T'de yok // 9 gördüm: S2, Ü11 görürem / eger: T'de yok / birle: S2 birile / işlerseñüz: Ü11 işler-iseñüz / kavm: S3 kavum // 10 dört: S9 dörüt / yürüñ: Ü13 yüriñ // 11 biriñüz: Ü13 birüñüz / buṭaġı: S4 budaġı / birle: S5 birile / kesüñüz: T11 geyesüñüz / binmeñüz yidiñüz: S5 yidiñüz binmeñüz // 12-13 yidiñüz: T13 y. yidi gün tamām, Ü15 yideñ yidüñüz / Zerkā: S7 Zer // 14 ṭutalar: S8 dutalar / kavm: S9 kavum / budaḫlu: S9 budaklu, Ü18 buṭaḫlu // 15 yapraḫlu: S9 yapraklu / yüridiler: S10 yürüdiler / ṭalusını: S10
Ü71a ṭalusın // 16 kılur-ıdı: T17, S11 kıldı /gendüzine: S11 gendüne // 17 kıldı: S12, Ü1 eylendi / çıḫarur-ıdı: S12 çıḫarurdı / vilāyetinde: S12 v. bir / üzere: Ü2 üzre / deyr: S13 deyir / olur-ıdı: S13 olurdı /

T65a // 1 deyr: S13 deyir / savma‘a: S13, Ü3 savmı‘a / yapmış-ıdı: S13 yapmışdı / savma‘ada: S14, Ü3 savmı‘ada / oturur-ıdı: S14 otururdı / günlük: S14 günlik // 2 yürir: T2 yürür-idi / birer: S15 bir // 3 Zerkā: S16 Zer / kavm: S17 kavum / budakları: Ü6 buṭaḫları / birle: T'de yok // 4 yapraḳları: S'de yok / birle: S17 birile ya-
S100a zı: S17 yazu / yüriyü yüriye: S1 yürür, Ü6 yürir // 5

yider: S1 y. yürir / yürir: S2 yürür, Ü7 yirir // 6 cemī'i: S3 cemi' / kamusı: S'de yok / gülüşdiler: S3, Ü9 gülişdiler / kim: S'de yok / ağaçları: S4 ağacı // 7 budağı: T'de yok, Ü10 butağı / butağı yaprağı: Ü10 yaprağı b. / birle yüriye: S4 birile yürüye ya // 8 na'l: S5 na'il / tokıya: Ü11 tohıya / ne söyledügin: S'de yok / bilmez: S6, Ü12 bilmes / diyü: S7 didiler / Zerkāyı: S'de yok // 9 çıkardılar: S7, Ü12 çıhardılar / çeri: S'de yok // 10 ayruk: Ü14 ayruh / kavmı: T10 kavm // 11 birle: S10 birile / ayruk: S'de yok / oturup turmadı: S10, Ü15 oturmadı durmadı / 'akl birle: S10-11 'akıl birile / başardı: T11 başarurdı / nākış-ıdı: S11 nākışdı // 12 görindi: S12 göründi / nazm: S'de yok, Ü17 şi'r // 13 irişmez: S13, Ü17 irişmes / sözin: T13 söz adın // 14
Ü71b secde: S15 secide // 15 görinürler: S16 görinür / negr:
S100b T ve S'de yok // 16 birle ivirdi: S17 birile viribidi / mutāla'a: S1 mutālı'a / ma'nisini: Ü3 ma'nāsını / bildi cevāb: S2 yazdı c. virdi // 17 bigidür: Ü5 gibidür / Töhāmī: Ü5 ol Tıhāmī.

T65b // 1 peygambar: S'de yok, Ü6 p. Muhammedi Mustafā (sonradan sayfa kenarına ilâve) // 2 vururam: S5 varu yürürem, Ü7 varı dururam / başaravuz: S6, Ü8 başaravus // 3 karnında-y-iken anası-y-ıla: S6 karnında iken anasıla / öldürevüz: S6, Ü8 öldürevüs / olursa: S7 ola, Ü9 olur-ısa // 4 başumuza: S7 başımıza / kılavuz: S8 idevüs // 5 Mekkeye: S9, Ü10 Mekke // 6 olursa: Ü11 olur-

ısa / ol: T6 ben // 7 olur-ısa: S11 olursa / milkine: Ü13 mülkine / ʿazm: S12 ʿazım / Zīrā: S12 Z. ki // 8 sāḥırlaruñ: S'de yok // 9 beñzemez: S14, Ü15 beñzemes // 10 ṭutısardur: S15 dutısardur / eger: S'de yok / olursa: Ü16 olur-ısa / bu: S16 ol // 11 dürlüdür: S16 dürlü / gelise-

S102a rem: S17 gelüserem // 12 çün: S17-1 (mükerrer) / Mekke: S1 M. şehri / degül-üdi: S2, Ü19 degül-idi // 13 ḳarındaşları: S'de yok / ḥāżır-ıdılar: S3 ḥāżır-ıdı // 14 Sa-

Ü72a ṭīḥ: Ü1 Saṭīḥ-ı / cemīʿ-i: S4 cemīʿ / Saṭīḥ ḳ.: S4 S.kāhin ḳ. / cemʿ: S4 cemiʿ / eyitdiler: T14 kim // 15 kim: S'de yok / didiler: T'de yok // 16 söylegil: Ü3 s. kim senüñle ṭuralum (sonradan sayfa kenarına ilâve) / muḥtāclıḳdan: Ü5 muḥtācluḫdan // 17 ḳatuñuzda: S8 ḳatuñuz / ḥācatum: S8 muḥtācım / didi: S'de yok / ʿilm: S8 ʿilim/

T66a // 1 görindi: S9, Ü6 göründi // 2 Hāşım oğlanlarından: S'de yok // 3 ḳalısardur: S11 ḳalısar durur / şiʿr: S'de yok / geliserdür ... dīn: S12 geliser dünyāya ..., Ü9 geliser dünyāya bir ṣāḥıb-ı dīn / ḫılʿatını: Ü9 ḫalʿatını // 5 bigi: S14, Ü11 gibi // 6 ḳavmı ... ḳaṣd: S16 ḳayusı ḳaṣdı / ḥurmatını: Ü13 şevketini / niçe ... ḥurmatını: beyti T ve S'de yok / milk-i : S17, Ü15 mülkü

S102b // 7 himmetini: S17 heybetini / pāẕīşāhlar: S1 pāẕişālar // 8 görsede: S2 gösderde // 9 görsediser: S3 gös-

Ü72b deriser / terk: T'de yok, S4 terik // 10 boynunı: S5, Ü1 boynunı / icmāʿı: S5 ictimāʿ / düzgünini: S5 düzginini ve / ḥaşmatını: S5, Ü1 ḥışmatını // 11 ṣūratını:

Ü2 sīretini / içre: S7 içire / seveler: S7 severler // 12 ʿilminde: T12, S9 ʿilminden // 13 tek: S10 dek // 14 negr: S'de yok // 15 g. kim: S'de yok // 16 kalupdur: Ü9 kalıpdur // 17 döküci k. urucıdur: S16, Ü12 dökici k. urıcıdur

T66b S103a // 1 niçe: S17 n. ulular / mestūrlar: Ü13 mestūreler / içinde: S1, Ü13 içinden / taşra: S1 daşra // 2 düşüp: Ü14 döşip / yiñi dīn: S'de yok / resm ide: T'de yok, S2 resmi i./ yiñi mezheb: S'de yok / ism: T2 resm // 3 melā'ike: Ü15 melāyike / görsede: S3 gösdere // 4 ʿAbdüşemsden: S4 ʿAbd i şemsiden, Ü17 ʿAbdişemsden / cemʿ: S4 cemiʿ / olup: Ü17 olıp // 5 turmışlar-ıdı: S5 turmışlardı / ʿU. İbni: T'de yok / cemʿ: S6, Ü19 hāżır / EBİ: T,S,Ü'de yok.
Ü73a // 6 olmışlar-ıdı: S6 olmışlardı / sözini: S6 sözin // 7 karındaşları ... geldiler: S8 karındaşıları birile y. geldi / tarīkı birle: S9 tarīkası birile // 8 kavmsız: S10 kavumsız // 9 eyidüñ: Ü4 eydüñ / göreyüm: S11, Ü4 göreyim // 10 Satīh: S'de yok / ataları: S12 atası / Muttalibi: S12 M. İbni Hāşımı / Şām seferi: S13, Ü6 Şāma sefer // 11 Satīh: S'de yok // 12 Ebū Tālib: T'de yok / gelipdür: S16 gelüpdür // 13 bahdı: S17 bakdı /
S103b ikiñüz dahı: S'de yok / üstine uruñ: S1, Ü10 üsdine uruñuz // 15 Şiʿr: S'de yok // 16 şerʿ: S5 şerʿi / vü: S'de yok // 17 dīnden: T17 dīninden / öldürici: S5 öldürüci / sālār u: Ü15 s. vü / sultān-u: Ü15 sultān-ı / kān-u erkān-u: Ü16 kān-ı erkān-ı

T67a // 2 başa: S8 b. vü // yahtuludur: S11 yahtıludur

// 4 bahtuludur: S11 bahtıludur // 5 negr: S'de yok / cihāna iki: S13-14 (mükerrer) / birisi: S13 biri // 6 birisi: S14 biri / emr: S14 emir / emr y.: S15, Ü4 emri / hükm: S15 hüküm // 7 buyurucı: Ü5 buyurıcı / tutmayanuñ: S16 dutmayanuñ / urıcı: S16 urucı // 8 başıñu-

S104a za: Ü7 başuñuza // 9 kimseye: S1, Ü8 kimeseneye / miyesser: S1, Ü8 müyesser / didi: S'de yok / ṣāḥıb: S2 ṣāḥıbı // 10 vasfından: Ü10 v. sıfatından / şerḥ: S3 şerih //

Ü74a 11 yā: S'de yok // 17 وسلم : S12-13 واجمعين الطيبين

و.و صحبه اجمعين الطيبين الطاهرين Ü4-5 , رضي الله عن اصحابه اجمعين

T67b // 2 virgil: S14, Ü8 vir / birle: S14 birile / bi-

S104b le: T'de yok / الدين . . . . التابعين : Ü'de yok / الدين : S2

ا. وشرف وكرم وزاد وانعم / cemʿ: S2 cemiʿ / sözler: S3 söz / götürüp: S3, Ü15 götürdiler // 7 aldılar: S'de yok, Ü15 aldı / gendü: T'de yok / getürdiler: Ü15 getürdi / çok sözler: S'de yok / ḥakkında: S4 ḥakkına // 9 endīşe: S6 fitne / irte: S7 ir / olıcak: Ü18 olıcaḥ / yüridi: S7 yürüdi // 10 uluların: Ü18 uluların / cemʿ: S7 cemiʿ

Ü74b / ṭurı: S7, Ü19 ṭuru / ḳavm: S8 ḳavum // 11 ṭurmazam: S8 ṭurumazam, Ü1 ṭurımasam / ḳızum: Ü2 ḳızım // 12 birle: S9 birile / ṭurup ... bāña: S9-10 bāña ṭurup oturmaḳ, Ü2 ṭurıp ... / didi: T'de yok / niçün: S10 neyiçün, Ü3 neyçün / üşendüñ gidersin: T'de yok, Ü4 ü. didiler // 13 arasından: S11 arasında / ṭaşra: T'de yok / çıḳmaḳ: Ü4 çıḳmaḳ // eyitdi: S12 eyitdiler // 14 ʿazl: S13 ʿazıl // 15 olacaḥdur: S14 olacaḳdur / ḥörlıġı: S14 ḥörluġı / ṭolayup: S15, Ü8 ṭolayıp // 17 ulu: S'de yok

Ebī: T,S,Ü'de yok

/ seni: Ü9 sini /

T68a
S105a // 1 terk idevüz: S17 terik idevüs / dilersen: T1, S1 dilerse // 2 eydür: S1, Ü11 eydürler / Rasūl: S2, Ü11 Rasūluñ / fitne(y)i: S2, Ü12 fitneyi // 3 Cehl: T3 Cehl-idi, S3 Cehil / gendüzi: T'de yok, Ü12 gendüzi-y-idi / henüz: T'de yok / sözlerden: S4 sözler / yoḫ-ıdı: S4 yoğ-udı, Ü13 yoğ-ıdı // 4 Ebū ṭoğmamış-ıdı: S 4 henüz Ebu Cehil ṭoğmamışdı / şehrine: S'de yok / gemişdi: S5 gemiş-mişdi // 5 ve: S'de yok / oğlanlarına: S6 o. ki // 6 cemī‘-i S6 cemī‘ / kim: S'de yok / k. cemī‘i: S7 cemī‘ / birle: S7 birile / çıḫdılar: S7 çıkdılar // 7 oldı: S7 oldılar / yarısı: S8, Ü17 yarusı / birle ṭurdı: S8 birile ṭurdılar / t. yarısı: S8, Ü17 yarusı / Ḳureyş-le: S8 Ḳureyşi birile / ṭurdı: S8 ṭurdılar // 8 Cehl: S9 Cehil / Ḳureyş: S9 Ḳureyşi / ya‘nī: S'de yok / söz: T8 sözi / peyġambar: S10, Ü19 peyġambaruñ / kim: S'de yok // 9 söylendi: S11, Ü19 söylenildi / didi: T'de yok // 10 naḳl: S12 naḳıl / cemī‘-i: S12 cemī‘ // 11 ḳamu: S13 dükeli / münzeli: S13, Ü3 münzel // 12 cemī‘i ... Rasūluñ: S14 ol Rasūluñ cemī‘i / sıfatın: S'de yok / sūratın: S15 S. ve // 12-13 yazmışlardur: T12-13 yazmışlarıdı, S15 yazmışdur // 13-14 ve dürlü ... söylemişlerdür: S'de yok, Ü5-6 devren ... ḫabar virmişlerdür (kısmından sonra gelmektedir.) / şerḥin: Ü6 şerḥini / ḳarnan: S'de
S105b yok // 16 atalarumuzdan: S3 atalarımuz // 17 zamānında: S4 z. berü / sözler: S4 söz / söylenürdi: S4, Ü10 söylenür idi / ḥilyesin: T17 ḥīlesin.

T68b // 1 oḫıyanlar şerḥ: S5 okıyanlar şerih / işidüp: S6 işidürlerdi, Ü11 işidip / buñalmadılar: S6 buñalmaslardı // 2 dimediler: S6 dimezlerdi / sen: S'de yok / ḫalḳ: S7 ḫalıḳ / sözler: S7 söz // 3 ḳavmu: S7 ḳavum ve / arasına: T3 arasında / didi: S8 dir / eyitdi: S8 eydür / niçün: Ü14 neyçün // 4 gelüp: S'de yok, Ü15 gelip / ʿām ... ortasında: S9 ḫāṣ u ʿām o. niçün / ḫabar: S'de yok / virmezlerdi: Ü15 virmezler-idi / eyitdi: S9, Ü15 eydür // 5 anuñ-ıçun: S10 anuñçundur / nūr i.: T'-de yok / ṣāḥıb: Ü16 ṣaḥıbı'n-/ ẓāhır ... oldı: S10-11 oldı kim ẓāhır ola // 6 vaḳt: S11 vaḳtı / Muḥammede: Ü18 Muḥammed alnına / ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok // 7

Ü75b naḳl: S12 naḳıl / ol: T ve S'de yok // 9 Saṭīḥı: S15, Ü2 S. getürüñ // 10 getürdiler: T'de yok / eyitdi: S'-

S106a de yok / nebiy-yi: S1 nebiy-yü // 11 içinde: S'de yok / mi: T'de yok / didi: S'de yok / eyitdi: S2 eydür // 12 söze: S3 sözlere // 13 ḫatunlarını: S4 ḫatunların / getürüñ: S'de yok / görsedeyim: S4 gösdereyim / didi: T'de yok // 14 cemʿ: S5 cemiʿ / idüp: S6, Ü8 idip / alıp: S5 alup / ʿarż: T14 ʿarża, S6 ʿarıż // 15 degüldür: Ü9 d. didi / ol Rasūluñ ... didi: T'de yok, S6-7 ... bularda degüldür d. / bigi-yidi: S7, Ü9 b. idi / gelmiş-idi: S7 gelmişdi // 16 alıp: S8 alup / eyitdiler: S9 (mükerrer) // 17 elini: S10 elin / üsdüne: S10 Ü12 üsdine / ḳosun: Ü12 ḳoysun / ḫ. elini: S11 elin.

T69a // 1 ḳodı: Ü13 ḳoydı // 2 ol: S'de yok / didi: S'-

de yok // 3 hatuna: S14 hatun, Ü15 h. kim / halāyıkuñ: S15 halāyığuñ / gözüni: Ü16 gözini // 4 kavm: S15 kavum / böyledür: S16 böyle olur // 5 peygambarınuñdur: Ü18
S106b p. nūrıdur / Cehl: S17 Cehil / turı: S17, Ü19 turu //
6 yırtdı: S1 yırıtdı / feryād: S1, Ü19 feryāz / Veheb:
Ü76a Ü19 Vehb // 7 cemī'-i: S2 cemi' / kurtıluñ: S2, Ü1 kurtuluñ / Benī M.: T'de yok // 8 karnın: S3, Ü2 karnını // 10 üzere: Ü5 üzre / Kureyş: S6 Kureyşi // 11 kimse: S7 kimsene // 13 didi: S'de yok / kim: S9 k. ben / zahmatı gendünüñ: S10 zahmatını gendü // 14 uş: T ve S'de yok / -dur kim ... gendü: T'de yok / didi: S'de yok / birle: S12 birile / Kureyş ... henüz: S12 henüz Kureyş cemā'atı / yaturlar-ıdı: S12 yaturlardı // 15 ussı ... turdı: Ü12 (mükerrer) / turdı ... bahışdılar: S13 durdı birine bakışdılar / kim: S'de yok / eyitdiler: T15 eyitdi, S14 e. kim // 16 cāzūluk: S14 cāzılık / sihr: S14 sihir / ba'żılar: Ü14 ba'żıları / ki: T'de yok / ide: S15 iderse, Ü15 ider-ise // 17 ol bir: S15 soñra / ya: S ve T'de yok / każāya: S16 każa / kasd: S16 kasdı / kılduk: Ü15 kılduh / anuñ-ıçun: S16 anuñçun.

T69b
S107a // 2 yügrüşdiler: S1, Ü17 yügrişdiler / cem': S2 cemi' / atası: T'de yok // 3 görüşdürdiler: Ü18 görişdürdiler / yirine: S'de yok // 4 dönmezem: S4 gitmezin
Ü76b / gönderdiler: S5, Ü1 g. gönderü varan / girü: S5 dahı // 4-5 dömemişler-idi: S5 dönmemişdi, Ü2 dönmemiş-idi / kim: S'de yok / el-kāhin: S'de yok / o. kim: Ü'de yok

// 7 geldüñ: Ü4 g. didi / anuñ-ıçün: S8 anuñçün kim / düşüp: S9, Ü5 düşdüñ // 8 yā sādāt-ı ... hiç: T'de yok / mālum: S'de yok / mülküm: S10 milküm / kimsenüñ: S10, Ü7 kimesnenüñ / yohdur: S11 yokdur // 9 maslahatuñuz: S11 maslahatıñuz / uyursañuz: Ü8 uyır-ısañuz / hālüñüzden: S12 hāliñüzden // 10 size: S13 s. bir / eyitdi: S13, Ü9 eyitdiler / görset: S14 gösder // 12 sanamlaruñuz: S15 sanamıñuz / kalısardur: S16 olısardur / ululuhdan: S16 ululukdan // 13 ulular: S ve Ü'de yok // 14 ce-

S107b mī'-i: S2 cemi' / münzeli: S2, Ü15 münzel // 15 ilerü: S3, Ü15 ilerüki / bilgi: Ü16 bilig / katında: S'de yok / kehhāne: S 4, Ü16 kehāne // 16 bigi: S4, Ü17 gibi / sāhıb: S5, Ü17 sāhıb-ı // 17 yakīn: T'de yok / kim: S'-de yok /

T70a Ü77a // 1 kim: S'de yok / yir: Ü1 y. ve / olduğından: S7, Ü1 olduğında / yaradılduğında: S8 yaradulduğında / ol-ıdı: S8 oldı / anuñ ... bir: S8 bir anuñ gibi / mevcūd: S8, Ü2 vucūd // 3 ve: S9 andan, Ü'de yok / gelipdür: S10 gelüpdür // 4 velā: S11 velī // 5 sanasın: S12 s. kim / bedr: S12 bedri // 6 hak: S'de yok / çok: Ü7 çoh / kılıcı vü: S'de yok / vü: Ü8 anuñ // 7 ve: S'de yok / hiç ... irişe: S'de yok, Ü8-9 ... her kim anuñıla irişe / aña: S'de yok // 8 vahy: S'de yok / kimseneye: Ü10 kimesneye // 9 zürriyyetinden: S17, Ü11 zürriyyetinüñ / 'ıtratınuñ: S'de yok // 10 şucā'atlu: Ü12 şe-

S108a cā'atlu / birle: S1 birile // 11 söyleyi: S2, Ü13 söyleye / tururdı: S2, Ü13 turur-ıdı // 12 göndürdiler:

S3, Ü14 gönderdiler / dem: S4, Ü15 sāʿat / oḫıdı: S4 oḳudı // 13 beni: Ü15 bini / naʿam: T'de yok / beni: T'-de yok, Ü16 bini // 14 beni: Ü17 bini / nūr: S'de yok //

Ü77b 16 eyitdi: S8 eydür / naḳl: S9 naḳıl / eyledi: S9 e. didi // 17 ḳancaru: S10 ḳancarı / Şām ticāretine: S10, Ü2 Şāma ticārete.

T70b // 1 didi: S'de yok / ʿAbdu'llāh ... dikdi didi: T'de yok / görsetdi: S12 gösderdi / ḳarındaşumı: S12 ḳarındaşımı / beni: Ü5 bini // 2 evüñe: S13 añа / varayum: S13, Ü5 varayım // 3 oḫıdı: S15 oḳıdı / girdi: Ü7-8 g. Rasūl nūrı duşman yüzine ʿaẓım görindi çün Zerḳā / Rasūl ... gördi: S'de yok // 4 ḳuluncı: Ü9 ḳulıncı / ṭutdı: S16 dutdı / ayruḫ söyleyimedi: S16 ayruḳ söylemedi / ṭaʿam: S'de yok / Zerḳā: T'de yok / getürdiler: S17 getürdi

S108b // 5 eyitdi: S'de yok // 6 didi: S'de yok / kim: T'de yok / bilürler-idi: S2 bilürlerdi // 7 bilmezler-idi ... ḳavm: S3 bilmezler kim ḳankı ḳavum / i. ḳavm: T'de yok, S3 ḳavum / uş: T'de yok / ol: T7 o / ḳażā b.: T'de yok // 8 başumuza: S4 başımuza / didi: S'de yok / sındurısardur: S5 sıdırısardur // 9 aḡ: S5 aḳ / boyandurusardur: Ü15 boyandurısardur / odlara: S6 oda // 10 yandurısardur: S6 yandurusardur / çok: Ü16 çoḫ // 11 şifā: S8 ş. ve / bize ... eyit: S8 anı eyit bize / didiler: T11 didi / eyitdi: S8 eydür / gice: S9 g. bir //12 varayum: S9, Ü18 varayım / bir ... anuñ: S9 göreyim bir nedür anuñ daḫı / niçün: Ü19 neyçün / g. bir: T'de yok / birle: S10

Ü78a birile / söyleşeyim: S10 söyleşeyin // 13 ardınca: S11

ardından / gitdi: S11 yitdi, Ü'de yok / irişdi: S'de yok / birle: S11 birile / görüşdi: Ü1 görişdi / oturdılar: S12 o. andan // 14 niçün: Ü2 neyçün / didi Zerkāya: S ve Ü'de yok / yā Zerkā: T'de yok // 15 yigrek: S14 yigregi / eglenevüz: S14 eglenevüs // 16 güyevüz görevüz: S15 güyevüs görevüs // 17 cemʿ-i: S16 cemiʿ / ve: S'de yok / mülk: S17 milk / üzere: Ü6 üzre /

T71a
S109a // 1 didi: S1 Zerkā eyitdi / tedbīr-ile: S1 tedbīrle / Āmine(y)i: S1 Āmineyi / didi: S'de yok // 2 eyitdi: S2 eydür / gelmez: S2-3, Ü8 gelür iş degüldür / andan: S3 a. Satıh / Kureyş: S3 Kureyşi / kaṣd: S3 kaṣdı / kılduḳların: Ü9 kılduḫların // 3 işidüp: S4, Ü9 işidip / cemīʿ-i: S4 cemiʿ / gidüp: S4, Ü10 gidip // 4 yuḫarudan: S5 yuḫarıdan / aña ... fitnemüz: S6 bizüm f. f. aña / fitnemüz: T'de yok // 5 ġarıblıḫ: S6 ġarıblıḳ / didi:S'-de yok / Satīḥa: Ü12 Satīḥı // 6 dün ve: Ü13 d. ü., S8 dün / fikirde o. endīşededür: S8 endīşede o. fikirdedür // 8 yumuşlarına: Ü16 yumışlarına / çıḳan: S11, Ü16 çıḫan // 9 şehrden ṭaşra: S12 şeherden daşra // 10 vardur kim: T10 var / ṭavar: S13 davar / var: T'de yok / ibnet-ü: Ü19 ibnet-i / Zeyd: S14 Zeydi // 11 oġlanları: Ü19 oġlan-
Ü78b larınuñ // 12 ḳonuḳ: Ü2 ḳonaḳ // 13 eyledi: S17, Ü3 eyle-
S109b diler / uyuḫladı: S1 uyuḳladı / biregü: S3 birgün // 14 uyḫudan uyardı:S2 uyḳudan uyarur / uyandı: S'de yok / b. uyḫudan: S3 uyḳudan / didi: S'de yok // 15 kim ... daḫı: S'de yok / ġayb ḥ. saña: S4 saña ġayb ḥ. // 16 kim: S'de

yok / senüñ katuña: S5 sańa katıña / ġayb:S6 ġayıb // 16-17 habarlardan: Ü8 habarlarından, S6 habarlar / getürmezsin: S7 getürmez misin, Ü9 g. didi.

T71b // 1 ne kim biz: S7 biz ne kadar, Ü10 biz ne kim / var-ısavuz: S8 varsavuz / uçar-ıduk: S8 uçarduk , Ü10 uçar-ıduh / çıkar-ıduk: Ü11 çıhar-ıduh, S8-9 çıharduk // 2 diñler-idük: S9 diñlerdük / işidürdük: Ü12 işidür idük / size ... sözleri: S10 gelürdük sizlere / gelüp: Ü12 gelip / söylerdük: S10 dirdük, Ü12 söyler-idük // 3 muġayyabātdan: S10 muġayyıbatdan / virürdük: S10, Ü12 virüridük / bu mevlūd: T'de yok / emr: S11 emir // 4 cinniyi: S12 cinnīleri / birle: S12 birile / atarlar: S12 atar, Ü14 atalar / göyündürürler: T4 göyündürler, S12 göyündürür, Ü14 göyündüreler / eyitdi: S13 eydür // 5 varmazuz: S13 varumazuz, Ü15 varamazus / ayruh: T'de yok, S13 ayruk / işidmezüz: S14 işidümezüz, Ü16 işidemezüs / size: S14 s. habar virevüz / ögredevüz: S15 ögredevüs // 6 didi: S'de yok / dünyāya: S15 dünyā // 7 olısardur: S16 olısar, Ü18 olısarlardur / dirler-idi: S16 dirlerdi / uş: S17 u. ol / söz ... geldi: S'de yok
S110a / mevcūd: S17 mevlūdı, Ü19 mevlūd // 8 ġayb: S1 gaybı,
Ü79a Ü19 g. bilen // 9 Tüknaya: T'de yok / birle altun: S3 birile altunlar // 10 niçün: Ü4 neyçün / geldügin: S4 geldügün, Ü4 geldügini / şerh eyledi: S4 bildürdi / andan: S'de yok // 11 yā: S'de yok / kim: S'de yok / işbu: S5, Ü5 uşbu / zahm irişdüresin: S6 zahım idesin //

12 ʿālemīleri: S6 ʿālemleri // 13 urdı ... altunı: S7-8 vurdı çünki mālı / eyitdi: S'de yok / gelür: S8 g. didi // 14 varayum: S9, Ü9 varayım / ideyüm: S9 kılayım didi, Ü9 ideyim // 15 ideyim: S10 i. didi / cemʿ: S10 cemiʿ / ideyüm: S11, Ü10 ideyim / kılayum: S11, Ü10 kılayım // 16 ağulu: S12 ağılı // 17 şundı gendüzi: S13-14 virdi gendü /

T72a // 1 konuklık: S15, Ü13 konukluk / bilürlerdi kim: T1 kim b., Ü14 bilürler-idi k. /2 iderler-idi: S16 iderlerdi / kılurlardı: S17 kılurdı, Ü15 kılurlar-ıdı // 3
S110b tamām: S17, Ü16 tamāmet // 4 kaldı: S2 oldı / berkitdi: S2 berkirdi // 5 sittü'l-: Ü18 sitti'l- / kirām: T5 kerem / halvatdur: S3 h. başuñı yuyayım // 6 tarayayım:
Ü79b Ü19 tarayım // 7 Tüknā: T'de yok // 8 arhuncah: S7 arhıncak / çıkardı: Ü3 çıhardı // 9 diledi: T'de yok / Tüknā ... birle: T'de yok / birle: S8 birile / yuharı: S8, Ü4 yuharu // 10 birle şançdılar: S9 birile şanıçdılar / feryād: S9, Ü5 feryāz / eyledi: S10, Ü5 kıldı / hancar ... yire: S10 elinden h. aşağa // 11 içerden: S12, Ü6 içerüden, S12 i. yügrüşdiler / taşradan: S12 daşradan // 12 yügrüşdiler: S12 geldiler, Ü7 yügrişü geldiler / ahtarılmış ... elinüñ: T'de yok / elinden: S14 elinde // 13 düşmiş: S14 dutmış / bulaşmamış: S14 bulanmamış / kim: S'de yok // 14 bu: S'de yok / hatun: T'de yok / taramağa: S15 yumağa / başum: S16, Ü11 başumı // 15 başumı: S16 dahı saçumı / çığırdı: S17 çağırdı / başından: T'de yok / düşürüp: S'de yok, Ü12, dir-

S111a şürip / örtünce: S1, Ü12 örtince // 16 yitişü: T'de yok, S1 yitişi // 17 gişi: S2 adam / viribidiler: Ü14 virübidiler / ḫabar ḳıldılar: S'de yok / ḳomışdı: Ü15 ḳomışıdı /

T72b // 1 ḥāl: S'de yok / olduġın: S3, Ü15 olduġını / yügirdi: S3 yügürdi, Ü16 yügürü / geldi: S'de yok / bildürdi: S3 ḫabar degürdi / gendüzüni: Ü16 gendüzini // 2 ve: S'de yok / ḳ. ʿAbdu'llāh: T'de yok / olduġın: S5 olduġunı // 3 birle: S6 birile / çıḳarup: Ü18 çıḳarıp / aġulu: S6 aġılı / virüp: Ü18 virip / ḫatunı: T'de yok

Ü80a // 4 viribidügin: S7 viribidügüni, Ü19 viribidügini / Kureyş: S8 Ḳureyşi // 5 ḳaçurdılar: S8 ḳaçurdı / seyyidleri: S9 seyyid / kim: S'de yok / viribimiş-idi: S9 viribimişdi / kim: S'de yok // 6 kim: S9 ki / olur-ısa: S9 ola / kimse: S10 kimsene, Ü3 kimesene / ḳaṣd ideme-ye: S10 ḳaṣdı idmeye / öldürümeye: S10 öldürmeye, Ü3 öldüremeye / dimiş-idi: S'de yok / didügi: S10, Ü4 eyitdügi / gerçek: S10, Ü4 girçek // 7 ḳaṣd: S11 ḳaṣdı / başarımadılar: S11, Ü5 başarmadılar // 8 ḳaṣd: S12 ḳaṣdı / ḳıldılar: S12 itdiler, Ü5 eylediler / başarımadılar: Ü6 başarılmadı / ṣabr: S13 ṣabur // 9 kim: T'de yok / ʿāḳıbatı: T9 ʿāḳıbatını / ne: S14, Ü7 nice / ol: S'de yok // 10 seferinden: S15 s. eve / cemīʿ-i: S15 cemīʿ / ʿAbdu'l-muṭṭalibe: S15 ʿAbdu'llāha // 11 g. ne: Ü'de yok / eyledügin: S16-17 ḳurduġun ḳamusını, Ü10 e. ḳamusın // 11-12 ʿAbdu'l-muṭṭalibe eylediler: S17 şerih

eylediler ʿAbdu'l-muttalib, Ü10 şerḥ eylediler ʿAbdu'l-
S111b muttalib / eyitdi: T'de yok / Şiʿr: S ve Ü'de yok // 13
gönül: T13 gönli / fehmi e. ʿaḳlı: S3 ʿaḳlı e. fehmi //
14 cemīʿ-i: S5 cemīʿ // 16 cemīʿ-i: S7 cemīʿ / ḫātimi-
dür: S16 ḫātemidür /

T73a
Ü80b // 2 nūra: T2, S11 nūr // 3 feṯḥ: S14 fetiḥ // 4
ʿadl ü: S15 ʿadl i // 5 ḳadam: Ü6 ḳıdam / düriş: S17 dü-
rüş / sünnetini: T5 sünnetin // 6 neşr: T ve S'de yok /
S112a soñra: T'de yok / cemāʿatına: T6 cemāʿata // 7 ḳavm: T'-
de yok, S2 ḳavum / eksilmeyeler: Ü10 e. va'llāhu e'lem
// 8 ḥikāyet-i ... el-Eşrem: S'de yok, Ü11-12 ... E. el-
Ḥabeşī ve şerḥ-i kıssa-ı aṣḥāb-ı fīl // 9 ol: T9 evvel
// 10 cemʿ: S4 cemiʿ / ʿulemā: S4, Ü15 ʿālimler / dilin-
de: S4, Ü15 dilinden // 11 ʿarab içinde: S'de yok / ulu-
Ü81a luğ: S5 ululuḳ // 12 birisinüñ: S7 birinüñ // 13 üskün-
lük: S8 ü. çerisi var-ıdı çoḳ / birle: S9 birile / mül-
küni: S9, Ü2 mülkini // 14 viribimiş-idi ikinci: S9 viri-
bimişdi ikincisi // 15 Ebrehe: S10, Ü4 E. ibni's-Ṣabbāḥ / Ebre-
heden: S12 E. artuḳ idi // 16 gelmiş-idi: Ü5 gelmişler-
idi / birle: S13 birile / olmışlar-ıdı: S13 olmışdı //
17 bir: S'de yok / müddet: S15, Ü7 m. -medīd.

T73b // 1 birle: S15 birile / arasına: T1 arasında /
duşmanlıḳ: S16, Ü8 düşmenlik / bünyāz: T1 bünyāzı / çe-
S112b ri: S16, Ü7 çerileri // 2 oldı: S1, Ü8 oldılar / yarı-
sı: S1, Ü9 yarusı / birle oldı: S1 birile oldılar / gel-
diler: S1, Ü10 geldi // 3 biribirine: Ü10 birbirine /

viribidi: Ü11 ivirdi // 4 kasd: S4 kaṣdı / biribirine: Ü12 birbirine / ve: T'de yok / ikimüz: Ü13 ikimiz / bile: T'de yok // 5 beni: Ü13 bini / öldüresin: S5 öldürürseñ / ger: Ü14 eger / seni: Ü14 sini / öldürem: S6 öldürürsem // 6 didi: S'de yok / erliklü: S7 erlüklü / pehlevān: S7 pehlüvān / gişi-y-idi: S7 idi // 7 fitnelü ḥīletlü: S8 f. ve ḥ. ve / gişi-y-idi: S8 gişidi // 8 yüridiler: S9 yürüdiler / u. boylu: T'de yok / gişi-y-idi: S10 gişidi / ḳ. b. gişi-y-idi: S10 ḳ. b. gişi idi // 9 silāḥdārı-y-ıdı: S11 silāḥdārı idi / ol: T9 o // 10 olı-

Ü81b caḫ: S12 olıcaḳ / olma: S13 olmaġıl didi / zaḫm: S13 zaḫım / birle: S13 birile // 11 birbirine: Ü2 biribirine / yüridiler: S14 yürüdüler / yitişdi: S14 irişdi / ḥarba birle: S15-16 ḫarba birile (mükerrer) / ṣançdı: S15 sanıçdı, Ü3 Ebreheyi ṣ. / ḥarbanuñ: S'de yok // 12 ucını: S16 ucunı // 13 yirdi: S16 yürüdi, Ü4 yüridi / y. yirdi: S17 yırıtdı / yuḫarı: S17, Ü5 yuḫaruġı / ḥükm:

S113a S17 ḥüküm // 14 anuñçun: Ü6 anıñçun / dirler-idi: S1 dirlerdi / birle: S1 birile // 15 mülküni: S3, Ü7 mülkini // 16 Ḥabeş: S3, Ü8 Ḥabeşe / vaḳı'adan: S3 vaḳa'adan, Ü8 vaḳ'adan / birle: S4 birile // 17 dirler-idi: S5 dirlerdi /

T74a // 1 bir yaña: S'de yok / tācına: T'de yok / mülkini: S7 milkini / oturdı: T'de yok // 2 ḳaḫıdı: S8 ḳaḳıdı / içdi: S8 i. kim / eyitdi: S'de yok / ayaḳ: Ü13 ayaḫ / ṭutup: Ü13 ṭutıp // 3 sürümeyince: Ü13 sürimeyin-

ce / korḫdı: S10 korukdı // 4 ṭaġarcuḳ: T4 ṭaġarcuḳa / ṭoprak: T'de yok / yülüdi: S11 yoldı, Ü15 yülidi // 5 viribidi: S12 v. bitik yazdı / kim: S'de yok // 6 kulıyuz: S13 kuluyuz / biribirimüze: Ü18 birbirimüze / ḳaṣd: S14 ḳaṣdı / dükenmiş-idi: S14 dükenmişdi // 7 ben ... daḫı: S'de yok / ḳulıyam: Ü19 ḳulı(y)am / and: S15 andı

Ü82a / kim: S'de yok / yirüme: S15 yirime /ayaḳ: Ü1 ayaḫ // 8 benüm: S'de yok / gelmeg-içün: S16 gelmek içün // 9

S113b ayaḳ: Ü2 ayaḫ / sürigil: S1 sürügil / ʿafv: S1 ʿafvı // 10 ḳosun: S'de yok, Ü4 ḳoysun // 11 didi: S'de yok / bitigi: S3 bitiyi / oḳıdı: S3 oḳudı, Ü5 oḫıdı / ṭoprakı: S3, Ü5 ṭoprağı // 12 sevindi: S4, Ü6 sevündi / ḥılʿat: Ü6 ḫalʿat / melikligini: S5 milkini // 13 mülkinde: S5 milkinde / kilīse: S6, Ü8 kilīsiye, T13 kelīse // 14 eydür: S7, Ü8 eydürler / vilāyetinde idi: S7-8, Ü9 vilāyetindeydi / buyurdı: Ü9 b. kim // 15 yıḫdılar: S8 yıḳdılar / ol: T'de yok / kilīseye: S9 kilīse, Ü10 kilīseyeye / ḫarc: S9 ḫarıc / eylediler: S9 e. ol / inini: Ü'de yok / ḳodılar: Ü11 ḳoydılar // 16 uzunluġını: S10 uzunluġın, Ü11 uzunlığını / ḳodılar: Ü11 ḳoydılar / inini: S10 enini / kırḳ: S10 kırık, Ü11 kırḫ / ḳodılar y.: Ü11 kıldılar / birle: S11 birile // 17 ve: S12 birile, Ü13 birle / lāciverd: S12 lājiverid, Ü13 lājverd / birle: S13 birile / çoḳ: Ü13 çoḫ.

T74b // 1 dürlü: Ü13 türlü / ḳandiller: S13 (mükerrer) // 2 degin kimsene: Ü15 digin kimesne / bigi: S15, Ü15 gibi / kılmamış-ıdı: S15 kılmamışdı // 3 senüñ-çün: Ü17

senin̄-çün / kilīse: T3 kelīse, Ü17 kelīsiye // 4 ʿacamda:
S114a S17 ʿa. var / yıḫılmağınuñ sebebi: S1 yıḳılmağına sebeb
// 5 ikinci ... kim: S2-3 (mükerrer) / sebebi: S2 sebeb
Ü82b // 6 mülkinde: S3 milkine / vilayetindendür: S4 milkindendür / Yemen: Ü2 Y. mülkine (satır üstüne sonradan ilâve) / kim: S'de yok // 7 ḥükm ider-idi: S5 ḥüküm ider / ʿurabānuñ: Ü3 ʿarbānuñ / çoḫluğın: Ü3 çoḫlığın // 8 ḳılduḳların: Ü4 ḳılduḫların / işidür-idi: S6 işidürdi / geçerdi: Ü5 geçer-idi / kim: S'de yok // 9 içinde: S'de yok / yoḫdur: S8 yoḳdur / bular: S8 bularuñ / secde: S8 secide / ḳulurlar-ıdı: S9, Ü6 ḳılurlar // 10 ve: S'de yok / ziyāret: T10 ziyāretler / ṭoldurmışlar: Ü7 ṭoldurmış // 11 evi: S11 evin // 12 ṣalibe: S12, Ü9 ṣalib / ümmeti-çün: S12 ümmetleri-çün // 13 ḫalḳı: S'de yok / yapduğum: S14 duğum // 14 eve: S14 e. ḫalḳı / cemīʿ-i: S14 cemīʿ / ḳavm: S15 ḳavum / ʿāṣılığ: S15 ʿāṣılıḳ / çekeler: S15 çekerler baş // 15 başlarına: T'de yok / didi: S16, Ü13 dir-idi / geçürdi: S16 geçerdi, Ü13 geçeridi / bilmez-idi: S17 bilmezdi / Kaʿbenüñ: S17 anuñ // 16 Ḫalīl: Ü14 Ḫalīlüñ / iḫlāsındandur: S17 iḫlāsından
S114b idi / peyġambar yapdı: S'de yok / birle ṭaşıdı: S1 birile ṭarıtdı // 17 balçığın: S2 ṭoprağını, Ü15 balçığını / e. birle: S2 e. birile / ṣalalavātu'llāhı ... zürriyyātih: T'de yok, Ü16 ṣalavātu'llāhı ʿaleyhi ve selām

T75a // 2 itdi: S5 eyledi, Ü18 urdı / S. peyġambar ʿaleyhi's-selām: T'de yok / S. peyġambar: S'de yok / ḳıldı:

S6 eyledi / mescid-i: S'de yok // 3 Rasūluñ: S6 peyġam-
Ü83a baruñ / melʿūn: T3 melʿūnuñ // 4 beñzerdi: S8, Ü1 beñ-
zer-idi / gendü ... yıḫıldı: S8 gendüzi diriken yıḳıl-
dı / sebeb: S9 sebebdür // 5 kilīse: Ü3 kilīsiye / ṭu-
tışdı: S10 ṭutuşdı // 6 sebebi: S11, Ü4 sebeb / ol-ıdı:
S11 oldur / Ebrehe: S11 E. ol / kilīseyi: Ü4 kilīsiyeyi
/ yaparken: Ü4 yapar-ıken / ḥükm: S11 ḥüküm / eyesi:S12
issi / kim: S'de yok // 7 ṭoġıcaġaz: S12 ṭoġıcaġas /
üzere: Ü5 üzre / bulunmaz-ise: S12 bulunmasa / keseler:
S13 keserdi // 8 düzgün: S'de yok / eyesi: S14 issi //
9 elini: S15 elin / zārılıġ: S16 zārılıḳ // 10 buyurdı:
S115a S'de yok // 11 aġladı: S17, Ü10 oġlı / derdinde: S1,
Ü10 derdinden / kilīse: Ü11 kilīsiye // 12 yıḫılsun:S2
yıḳılsun / kim ... virmiş-idi: T'de yok / kilīsenüñ:
Ü12 kilīsiyenüñ / emr: S3 kim emir // 13 bayram: Ü13
bayramı / günlerinde: S4 güninde / kilīseye: Ü13 kilī-
siyeye / cemʿ: S4 cemiʿ / aylıġ: S4 aylıḳ, Ü13 aylıḫ //
14 mevsim: S5 mevsüm / olur-ıdı: S5 olurlardı, Ü14 olur-
lar-ıdı / cemīʿ-i: S5 cemʿ / birle: S6 birile / gelür:
Ü15 gelür-idi // 15 ḳurılurdı: S6 kurulurdı, Ü15 ḳuru-
lur-ıdı / kilīseden: Ü15 kilīsiyeden / ırak: Ü15 ıraḫ
/ ḳonarlar-ıdı ʿaṣr: S6-7 ḳonarlardı ʿaṣır // 16 gendü
dilince: S'de yok / ḳılur-ıdı: S7 eydürdi, Ü16 ḳılu /
gendü-y-ile: S ve Ü'de yok / bilesince: T'de yok / ge-
lürler-idi: S8 gelürlerdi / kilīseyi: Ü17 kilisiyeyi
// 17 ḳılurlar-ıdı: S8 ḳılurlardı / giderler-idi: S9
giderlerdi / girüp: Ü18 girip / girürdi: S10, Ü18 gi-
rür-idi / meger: S10 megir.

T75b // 1 olayıdı nezr: S10 olalardı nezir / ḳuvvatı birle: S11 güç-ile / kilīsenüñ: S11 kilīsiyenüñ / girüp:Ü19
Ü83b girip // 2 kilīse: Ü1 kilīsiye / buyurmış-ıdı: S12 buyurmışdı / kilīseyi: Ü2 kilīsiyeyi // 2-3 kimsene ... gelseler: S12-13 kimse bu mevsüm günlerde gelse kilīseyi görmege / virüñ: S13 vir / kilīse içine: T'de yok, Ü3 kilīsiye i. / kilīsenüñ: Ü3 kilīsiyenüñ / varalar: S14 varup, Ü3 varıp // 4 heveslendüreler: S15 heveslendüre / Ebrehe: S'de yok / virmiş-idi: S15 virmişdi // 5 ol: S'de yok / kilīsenüñ: Ü5 kilīsiyenüñ / çıḳdı: Ü5 çıḫdı / yıḫılmaġınuñ: S16 yıḫılmaġuñ // 6 üçünci: S6 üçinci / mevsim:S17
S115b kim mevsüm // 7 yaḫın: S1, Ü7 yaḳın / geldi: S1 oldı / şehrinden: S1 ehlinden / bulundı: Ü8 bulundılar // 8 kilīseye: Ü8 kilīsiyeye / ol: T8 o // 9 gelmiş-iken: S3-4 gelmişken / biz daḫı: S4 varalum / ol: T'de yok / kilīseyi: Ü10 kilīsiyeyi / zīrā: T'de yok, S4 z. ki // 10 ḫalḳ ... söylendi: T'de yok / ḫalḳ: S5 ḫalḳı / kim: S'de yok // 11 gendü daḫı: S6 gendüye / kilīse: S7 kilīseye, Ü12 kilīsiye / deġr olısar-ıdı: S7 deġir olısardı / bir: T'de yok // 12 kilīsenüñ: Ü13 kilīsiyenüñ / adını ḳılīṣ: S8 adın ḳalīṣ / d. ḳılīs: S9 d. ḳalīṣ / dimek: Ü14 dimekdür / dimekdür: S9 dimek olur // 13 vaḳt: S10 vaḳtı / kim: S'de yok / birle: S10 birile // 14 ḳılam: T14 ḳılma / yidi: T14 didi / iḳlīm: T14 iḳlīmin / ḳılīsa: S11 ḳalīsa // 15 birle mevsime: S12 birile mevsüme / oldılar: S12, Ü17 oldı / ḫalāyıḳ ... oldılar: T'de yok

başladılar: S13 başladı / mevsimde: S13 mevsümde / çokluġını: Ü18 çohluġını / kilīseye: Ü19 kilīsiyeye // 16
Ü84a çün: T'de yok / kilīsenüñ: Ü19 kilīsiyenüñ / gelip: S15 gelüp // 17 kilīse: Ü1 kilīsiye / Kureyşüñ: S16 Kureyşi / kilīsenüñ: Ü2 kilisiyenüñ / gördiler ... işlerini: T'de yok / renk: S19 rengi /

T76a
S116a // 1 ol altundan: S19-1 (mükerrer) / salıblar: Ü3 salıbları / ol: S'de yok / cevāhirler: Ü4 cevāhir / kandiller: Ü4 kındilleri // 2 sihr: S2 sihrler / dururlarıdı: S2 tururlardı, Ü5 tururlar-ıdı / Mekke: S3, Ü5 Mekkī / yigitleri: S3, Ü5 yigitler // 3 anuñ bigi: S'de yok / kimsene: S4, Ü6 kimesene // 4 Mekkeyīlerden: S4-5 Mekkīlerden habar, Ü7 Mekkīlerden / eyitdiler: T'de yok / kim: S'de yok // 5 yoksa: S5, Ü8 yohsa / kılīsımuz mı: S6 kalīsumuz mı, Ü8 kılīsumuz mı / yigdür: T'de yok / Mekkeyīler: S6, Ü8 Mekkīler / eyitdiler: Ü9 eydür / siz: T'de yok // 6 delü misiz: S7 delü misüz, Ü9 d. didiler / kilīsede: Ü9 kilīsiyede / içi: S'de yok / tola: S8-9 tolu ola ol taşlar-ıla / Mekkeyīler: S9, Ü10 Mekkīler // 7 hey: T7 (tek bir kere) / sūrata: S9 sūrat / bakıcılarmışsız: S9, Ü11 bahıcılarmışsız / zāhır: S10, Ü11 zāhırı // 8 bigidür: S10 gibidür / Şi'r: S'de yok / bātınından: S11 bātından // 10 nesr: S'de yok / Mekkeyīler: S14 Ü16 Mekkīler // 11 kilīsenüñ: T11, S14 kelīsenüñ, Ü16 kilīsiyenüñ / Ka'bemüze: T11 Ka'bemüzi // 12 kılupdur: S16, Ü18 kılıpdur / kilīse: Ü18 kilīsiye / eşrem: T11

eşerm // 13 Kaʿbemüzi: S17 evümüzi / ʿaleyhi's-selām: Ü'-
S116b Ü84b de yok / yapup durur: S1, Ü19 yapıpdur / Mūsā peyġabarūñ: S'de yok // 15 kılıpdur: S3 kılupdur / kilīseyi: T15 kelīseyi, Ü3 kilīseyeyi / eşrem: T15 eşerm / yapupdur: S3-4, Ü3 yapıpdur / 16 eşrem: Ü4 eşerem-i / oldur: S5, Ü4 vardur // 17 eyesi: S5, Ü5 issi / el ura: S6 duta / Kaʿbe örtüsini: S6 Kaʿbenüñ örtüsüni / birle: S7 birile.

T76b // 1 ḥażratından ... celālühu: S7 celle celāluhu ḥażratından / celle celāluhu: Ü'de yok / ḥācatın: S8, Ü6 ḥācatını / sāʿat: S8, Ü7 dem // 2 kilīseñüzde: T2 kilīseñüz, Ü7 kilīsiyeñüzde // 3 revā: S9-10 (mükerrer) / didi: Ü8 didiler / kilīsenüñ: Ü8 kilīsiyenüñ / farrāşları: Ü8 farāşları / melikimüz: Ü9 melikümüz // 5 ḥac:Ü11 ḥacc / kilīse: T5 kelīse, Ü11 kilīsiye // 6 döyemediler: T6 döymediler / cemʿ: S15 cemiʿ // 7 kilīsenüñ: Ü13 kilīsiyenüñ / içerden: S16, Ü13 içerüden / yürüdiler: S16, Ü13 yüridiler // 7-8 kilīse içinde: S'de yok, Ü14 kilīsiye i. / ṣavmaʿalarda: Ü14 ṣavmıʿalarda / öldürdüler: S17, Ü14 öldürdiler / billūr: Ü15 bilur // 9 daḫı: S'de
S117a yok // 10 ḫarāblık: Ü16 ḫarablıḫ / birle: S2 birile // 11 kıymatı taşları: S'de yok / götürübildükçe: Ü17 götüribildükçe / daḫı: T'de yok / yolın: S3 yolunı / tutdılar: S4 dutdılar // 12 oldı: S4 (mükerrer) / öñ: T12 ol / kilīsenüñ: Ü10 kilīsiyenüñ // 13 ayruḫsı: S5 ayruksı
Ü85a / tiz: S5 t. girü / çıkdılar: S6, Ü19 çıḫdılar // 14 kurtılası: Ü1 kurtulası / yitişdi: S7 irişdi / birle: S8 birile // 15 rusvāylıklar: S8 rusvāylık, Ü3 rusvāy-

lıḫlar / ḳılmışlar: S8, Ü3 ḳılmışlardur / ḫarāblıḳlar: Ü3 ḫarāblıḫlar // 16 kim: S9 daḫı / yirde: S'de yok / ya: T'de yok / daḫı: Ü4 d. kim / zaḫm yimişler-idi:S10 zaḫım yimişlerdi / illā:S'de yok / ölmişler-idi alar: S10 ölmişlerdi anlar // 17 ferrāşlara: T17 ferrāşlar birle / bir nice ... ḳılmaġa: T'de yok /

T77a // 1 and i. ahd: S13 andı i. ahdı / oturup: S'de yok, Ü8 oturmayam // 2 çeküp: S14, Ü8 çekip / geçürüp: S15 geçürmeyince, Ü9 geçürip / Kaʿbeyi: S15 Kaʿbe // 3 eyleyüp: Ü9 eyleyip / mülkine: S16 milkine / dek: T'de yok / ṭurmayam: S16 durmayam / and: S16 andı // 4 andan: S'de yok / emr: S16 emir / cemʿ eyledi: S17 cemiʿ eyle-
S117b diler / cemīʿ-i: S17 cemīʿ / kim: S'de yok / olmışlarıdı yaraḫ: S17-1 olmışlardı yaraḳ // 5 birle: S2 birile // 5-6 anı öñdin: S2 evvel anı / yüri ilerü: S3 ilerü yüri // 7 eylegil: S4 ḳılun̄ didi // 8 yandurġıl: S5 yanduruñ / ol mülk içinde: S'de yok / görsetgil: S6 gösdergil // 9 gönderdi: T9 göndürdi / Maḳṣūd: S6 Maḳṣūdı / uruş: S7, Ü17 meglāy urış // 10 daḫı: S'de yok / ürkdiler: S8 ürükdiler / çeri: S'de yok / yolından: S8 yol-
Ü85b dan // 12 gövdelü çoḳ: S'de yok / hünerler: T12 hünerlü / taʿlīm: T12 taʿzīm / ḳılmışlar-ıdı: S11 ḳılmışlardı / ḫarb: S11 ḫarıb // 13 girmege: T13 girmek / ögretmişler-idi: S11 ögretmişlerdi / ḫortumu birle: S12 ḫortum-ıla, Ü2 ḫartumı b. / ḳoparurdı: S12, Ü2 ḳoparur-ıdı / ḫortumunı: Ü2 ḫartumunı // 14 aḫtarurdı: Ü3 aḫtarur-

ıdı / öñüne: S13, Ü3 öñine / gelicek: S14 gelse / eyleridi: S14 eylerdi // 15 adını: S15 adı // 15-16 yazarlardı: Ü5 yazarlar-ıdı / bu: Ü5 b. Türkī / ḳaṣd: S17 ḳaṣdı // 17 dögdiler: T'de yok / birle: S17 birile / ilerü:T'-

S118a de yok / Kaʿbeye: Ü7 Kaʿbeyi yıḫmadı / ḳaṣd: S1 ḳaṣdı.

T77b // 1 eyitdi: T'de yok / ol: T'de yok // 2 yıḫdurayım: S3 yıḳdurayım / andan: T'de yok / ağırlıḫ: S3 ağırlıḳ / birle: S4 birile / basa: S4 basdı / yüridi: Ü10 yiridi / Maḳṣūd ö.: T'de yok // 3 öñdün: S5, Ü11 öñdin / yüriyip: T'de yok / Ḫaşʿam: S5, Ü11 Ḫaṣʿam / buyruġı: T3 buyrı / yürürler-idi: S6 yürürlerdi, Ü yürirler-idi // 4 Ḫaşʿam: S6, Ü12 Ḫaṣʿam / ḫalḳını: T'de yok / üsdünden: S7, Ü12 üsdinden // 5 Esvedi ... birle: T'de yok / Çeşmi: Ü14 Çeşm // 6 birle: S'de yok / yıḫmaġa: S10 yaḫmaġa // 7 andan ... gendüler: T'de yok / gendüler: S'de yok / çıḳdılar: Ü17 çıḫdılar / aldılar getürdiler: T'de yok / aldılar: Ü'de yok // 8-9 görmişler-idi: S14 çek-

Ü86a mişdi / atlarumuz: S15 atlarımuz // 10 döyevüz: T'de yok, S16 döyevüs / daḫı: S'de yok // 11 eglenürüz: S17 eglenevüs, Ü2 eglenevüz / olalar: Ü2 o. andan / didi:

S118b S ve Ü'de yok //12 ḳaçuralar: Ü3 ḳ. didi / Çeşmi: Ü3 Çeşm / ʿarabınuñ: S1 arabuñ / seyyidleri: T'de yok // 13 sizüñ: T13 sizi / yüridügüñüzi: T'de yok, S2 yürüdügüñüz / kimse: Ü5 kimesene / bigi: T ve S'de yok / birle yürirsiz: S3 birile yürürsiz / ḫabaruñuz: S3 ḫabarıñuz // 14 ol: T ve S'de yok / varduġuñuz: S4 varacağu-

ñuz / sizden: T14 siz / ilerü: S4 öñdin / yitişür: S4 varur / biz: T14 bir / işitdük: T14 yitişür / sizüñ geldügüñüzi: T'de yok, S5 s. geldüñüz / söz birle: S5 sözle / Esvedi: S5 E. biraz // 15 başlarınuñ: S'de yok / yarağın: S6 yarağınuñ // 15-16 göçmege ḳomadı: S6-7 ḳomadılar yürümege, Ü8 ḳomadılar göçmege / bī-pāyān: S8 bi-ḳıyās / birle: S8 birile // 17 öñdün: Ü10 öñdin, S'de yok / birle: S9 birile / diyü: S9, Ü11 didiler /

T78a // 1 yaraḫ: S10 yaraḳ / mülk: S'de yok // 2 yoḳ: S11 yoḳdur, Ü12 yoḫdur / ṭavārdur: S11 ṭavār / cemīʿ-i: S11 cemiʿ / ʿayālların: Ü13 ʿıyālların / götüreler: T2 getüreler // 3 göçeler: S12 ḳaçalar / yaʿni ... Muṭṭalib: T'de yok / ḳılmadı: S13 eylemedi / ḳılmadı: Ü14 ḳ. hiç / ṭaşradan: S14 daşradan // 4 teşvīşe: T4 teşvīş / cemʿ: S15 cemiʿ / yā: S' de yok // 5 niçün: Ü16 neyçün / ḳılmaduñuz: S15 itmedüñüz / yaraḫ: S16 yaraḳ // 6 ötürü: S17 ötüri / ḳaçmazam: T'de yok / sebebi: S'de yok, Ü17 sebeb / ol: S17 oldur / ʿazza ismühu: Ü'de yok //

S119a 7 saḳlar: Ü18 saḫlar / yoḳdur: Ü19 yoḫdur / yıḳa: S2,

Ü86b Ü19 yıḫa // 8 ḳaṣd: S3 ḳaṣdı / iderse: Ü1 ider-ise // 9 gelür-imiş: S3-4 gelür gelürmiş / andan: S4, Ü2 gelenden / neye: S4 nite, Ü2 niye / gideyüm: S4, Ü2 gideyim // 10 taʿālā: T'de yok / Kaʿbesinüñ: S5 evinüñ / ḫādımı(y)am: S5 ḫādımıyam / ayrılmaḳ: Ü4 ayrılmağ / yoḳdur: Ü4 yoḫdur // 11 yıḳa: S6, Ü4 yıḫa / ki: S6 kim / bile: S'de yok // 11-12 yıḳılduğından: Ü5 yıḫılduğından / dünyede: S'de yok // 13 birledür: S8 biriledür /

Kaʿbe: S8 bu yıḫılıcaḳ / olıcaḳ: Ü7 olıcaḫ / ve: S'de yok / her: S'de yok // 14 gez: S9 gezin // 15 ṭaşra gitmeyem: S10 daşra çıkmayam / didi: T'de yok / Şiʿr: S'de yok, Ü9 naẓm // 17 ḫalḳ: S13 ḫalḳı.

T78b // 1 ġarıblıḫda: S15 ġarıblıġda / yine: Ü13 yana / neṣr: S'de yok / benī: S'de yok // 2 virürsin: S16 v.
S119b didiler / yoḫsa: Ü15 yoḫ-ısa // 3 kim: S1, Ü15 siz / ʿayāluñuzı: Ü15 ʿıyāluñuzı / imīn: S1 emīn, Ü16 emn // 4 döküldüler: S2, Ü17 döküldiler // 5 birle: S3 birile / ḳarındaşı: S4, Ü18 ḳarındaş // 6 ve: S'de yok / gendü: S4, Ü18 gendünüñ / bağraḫ ḳavm: S4 bağraḳ ḳavum / Ḥaḳḳa: S4, Ü19 Ḥaḳa / Ḳureyş birle: S5 Ḳureyiş birile // 7 üze-
Ü87a re: Ü2 üzre // 9 birle: S8 birile / bulsalar: S9 bulursa // 10 yitişmez-idi: S9 yitişmezdi // 11 Esved: S10 Esvedi/vilāyetinden: S10 vilāyetinde / viribidi: S11, Ü6 ivirdi /eyitdi: S'de yok / emr: S12 emir / eyledi: S12 e. kim, Ü7 e. eyitdi // 13 diyü: S13 didi / yüridiler: S13 yürüdiler / kimse: S13, Ü8 kimesene // 15 gitmiş-idi: S15 gitmişlerdi, Ü10 gitmişler-idi / anuñçun: Ü10 anuñ-ıçun // 16 deveñi: T16 deveyi // 17 ṭonın: S17
S120a ṭonuñı / gez: S'de yok / getürüñ: S1, Ü13 getürüñüz / didi: S'de yok /

T79a // 1 ve: Ü'de yok / aẓm: S2 ʿaẓım / diyü: Ü14 söylediler (satır üstüne sonradan ilâve) / eyitdiler: Ü14 eyitdi // 2 ve: S'de yok / eyitdi: S3, Ü14 eyitdiler // 3 mülkden: S5 milikden / bir iḳlime: T'de yok, S6 daḫı

b. i. // 4 geldi: T'de yok / niçün geldi: T'de yok, Ü17 neyçün g. / birle: S7 birile / habarlaşmak: Ü18 habarlaşmah / söyleşmek gerekdür: S'de yok // 5 ol: S7 bu / lāzımdur: S8 lāzım oldı // 5-6 benden ... melike: S8-9 anuñ
Ü87b gibi melike benden artuk gişi, Ü19 binden artuk ... / söyleyi bilmez: S9 söyleyimez / didi: S'de yok / korharuz: S9 korkaruz / kim: S10 k. varasın / evvel: T6 ol // 7 eydür: S10, Ü2 eyitdi / korhu: S10 korukmak // 8 hażratına: S11 dergāhına / kıldı: S12 eyledi / yürüdi: Ü3 yüridi / ol: S13 o. hōş // 9 hūb: S13 hūblu / pīr: S13 gişi / gelmişsin: S14 geldüñ // 10 ehlinden iseñ: S15 ehlindenseñ / zinhār: S'de yok / döngil: Ü6 d. yine // 11 atlu: Ü17 atlular / yitişü: S16 yitişi / aralarında: S16
S120b aralarından // 12 bakdı: S17, Ü7 bahdı / anı: S1, Ü8 ol begi // 13 yüridiler: S1 yürüdiler // 14 dōstı: S2-3 dōstı dōsdı / dururdı: S3 ṭururdı / konup: Ü10 konıp / dururdı: S4 durur idi, Ü10 ṭurur-ıdı // 15 dōstlar idi: S4 dōstlardı, Ü11 dōstlar-ıdı / Zī-nefer: T15 Nefer / idersin: S5 i. didi // 15-16 ehlüñ ve ʿayaluñ: S5 ehl i ʿayāl, Ü12 ehl ü ʿayāl / birle: S5 birile / geregidüñ ... vilāyetinde: S6 gerekdüñ ya ʿırakda gerekdüñ // 16-17 aġzına ... maṣlaḥatı: S6-7 aġzında arıslan kaynağında ne idersin ne maṣlaḥatuñ / andan: S'de yok // 17-1 ne sebebden ... yahın: S8 bu melikle ne sebebden yakın

T79b // 1 Ebrehenüñ: S9 Ebrehüñ / 3 viribimiş: S11, Ü16 viribidi / baña: S'de yok // 5 çeküp: Ü18 çekip / nīçün:

Ü88a Ü18 neyçün / kasd: S14 kasdı / ben: T'de yok // 6 kilīse: Ü1 kilīsiye / içinde: S'de yok / fużulluḫ eyledüklerini: S15-16 fużullık itdüklerin söyledi // 7 ʿımāratınuñ: S16 ʿımāratuñ / bu: S17, Ü2 ol / göricek and: S17 gördi andı

S121a // 8 geçüre: S'de yok / Mekke: S'de yok / şehrini: S1 şehrine / oda: S1, Ü3 od / taşını: S1, Ü3 taşın / toprağını: S1 divārın, Ü3 toprağın / mülkine taşıda: S1-2 milkine ilede // 9 nīçün: Ü4 kim neyçün / gelipdür: S2 gelüpdür / didi: Ü'de yok / bildüm ... kim: S3 añladum bildüm / niçün: Ü5 neyçün // 10 gelüpdür: S3, Ü5 gelipdür / alınıp durur: T10 alıp durur, S3 alınupdur // 11 kurtarı vir: Ü6 kurtarı virgil / yokdur: S5, Ü7 yoḫdur // 12 eyitdi: S6 eydür / yüri: S6 yürü, Ü8 yiri / Ebrehenüñ: S6 Ebrehüñ / beni: Ü8 bini // 13 yalunuz ... geldügümi: S7 yalunız işine geldügümüz // 14 nīçün: Ü10 neyçün / başuña: S'de yok / kasd: S9 kasdı // 15 birle: S9 birile / kimesne: S10 kimsene, Ü11 kimesene / seni: Ü11 sini / görmesün: S ve Ü'de yok // 16 dōstlaruz ol dōstluḫ: S11 dōstularmız o. dōstılık / keremine: Ü12 kerāmetine // 17 ḥācatumı: S12 ḥācatum / beni: Ü13 bini.

T80a // 1 gelipdür: S14 gelüpdür / ʿarabu': S14 (mükerrer) / ʿurabānuñ: S14 ʿarbānuñ // 2 katunuza: S15 katıñuzda // 3 üzere: S17 üzerine, Ü17 üzre / binüpdür: S17 binüp, Ü17 binipdür // 4 gelipdür: S17 gelüpdür / kaḫı-

S121b dı: S17 kakıdı / bu ... işdür: S17-1 (mükerrer) / g. kim: S1 g. ki // cemīʿ-i: S1 cemiʿ / każısı ve: S ve Ü'de yok / ulusı seyyidi: S2 seyyidi ulusı / benüm ... tu-

Ü88b ra: S2 ṭura benüm ḳatuma // 6 beni: Ü19 bini / didi: S'-de yok / Zī-Nefere: T6 Zī / eyitdi: Ü1 e. tiz / ṭaşra: S3 daşra / çıḳġıl: Ü1 çıḫġıl // 7 benden: Ü2 binden / gelince: S4 varınca / saḫlaġıl: S5 saḳlaġıl / ṭaşra: S5 daşra / çıḳdı: S5, Ü2 çıḫdı // 8 ḳaḳımış: Ü3 ḳaḫımış / benüm: S'de yok / işidüp: S6,Ü4 işitmedüñ // 9 dönüp: Ü4 dönip / gendü işüñe: T'de yok, S7 g. işiñe / beni: Ü4 bini / senüñ üsdüñe: S7 saña / biribidi: S7-8 ḳıldı, Ü5 virübidi / şimdi: T'de yok / ideyim: S8 ideyip / ayruḳ: Ü5 ayruḫ // 10 eyle: T'de yok, S9 öyle / didi: S'-de yok / eydür: S10 eyitdi // 11 yüri: S10 yürü / deveye: Ü7 deveñe, S'de yok / girgil ... gitgil: S10 gitgil eviñe varġıl / seni: Ü7 sini / binden: T'de yok // 2 senüñ ... öldüre: S12 beni senüñ yoluña öldüreler, Ü8-9 ... bini öldüreler // 13 eydür: S12 eyitdi / kimesne: S13, Ü9 kimesene / kimsenüñ: S13 kimesenenüñ // 14 olmaduḳ: Ü10 olmaduḫ / başum: Ü11 başumı // 15 ʿAbdu'l-muṭṭalibi: S16 ʿAbdu'llāh / aldı: S'de yok / gendü: S16 g. çadırına // 16 ḳatına: S'de yok / oḫudı: S17 oḳudı, Ü13 oḫıdı / eyitdi: S'de yok / sulṭānı: S17 seyyidi / birle: S17 birile // 17 öldüreyüm-mi: S17, Ü14 öldüre-

S122a yim-mi / yoḳsa:S,Ü14 yoḫsa / varıcaḳ: S1 varıncaḳ, Ü14 varıcaḫ /

T80b // 1 aña: T ve Ü'de yok / görsetgil: S2 gösdergil / anı: T ve S'de yok/söylesün: T'de yok / ne ... görgil: Ü16 gör ne maṣlaḥata gelmişdür / görgil: S'de yok // 2 soñra: S'de yok / öldüreceg-ise: S3 öldürecekse /

koyacağ-ısañ: S3 koyacaksa, Ü17 koyacağ-ısa / buyurdı kim: S4 eyitdi emir kıldı // 3 ve: S'de yok / sulṭān-lıḫ: S5 sulṭān // 4 andan: T'de yok / eyelerin: Ü19
Ü89a eyelerine / ḫarb: S6 ḫarıb // 5 üzere: Ü1 üzre / yügrüşdiler: S7, Ü2 yügrişdiler / üzere: Ü2 üzre / ʿazım: S'de yok / fili aldılar: T'de yok / Żī-neferi ... gelsün didi: T ve S'de yok / Żi-nefer: T6 Nefer // 7 getürdi: T6-7 (mükerrer), S9 getürdiler / gözini: T7 gözi, S9 gözüni / göñül dili: T7 göñli ve dili / birle: S10 birile // 8 İ. ve: S'de yok / beni: Ü6 bini / sakladuġuñ: Ü7 saḫladuġuñ // 9 ve: S ve Ü'de yok / berekātında-y-ıdı: S12 berekātından idi / ḫurmatı ḥakkı-yıçun: S12 ḫurmatı-çun, Ü8 ḫ. ḥakı-çun / beni: Ü8 bini // 10 kāferüñ: S13, Ü8 kāfirüñ / ileyinde: S13 elinde / görsetmegil: S13 gösdermegil / kāferler: S14, Ü9 kāfirler / ḫacıl: S14 ḫōr / ḫōr görsetmedi: S14 ḫacıl gösdermedi //12 kim: S'de yok / geçürüp: S16 getüreler, Ü11 geçürip / getüreler: S16 geçüreler // 13 heybeti salābatı: T13 heybetini salābatını, S16 h. ve / göñlünde: S16, Ü12 göñlinde // 14 kohusın: S17 kokusın / git-
S122b di: S1 döndi / dutuldı: Ü14 ṭutuldı / ḫaykırımadılar: S1 ḫayḳıralar, Ü14 ḫaykıramadılar // 15 görsedimediler: S2 gösdermediler, Ü14 görsedemediler / daḫı: S'de yok / yakın: S2 yaḫın / ol: T'de yok // 16 eyitdi: S'de yok / ʿAbdu'llāhuñ: Ü16 ʿAbdı'llāhuñ / çün: S'de yok / fīl: T'de yok // 17 kodı: Ü18 koydı / sürdi: S5 süriyü /

T81a // 1 çökmiş-iken: S5 çökmişken / şiʿr: S'de yok,
Ü89b Ü18 naẓm // 3 ululuḥ: S8 ululuk / enbiyāya evliyāya:
S9 evliyāya enbiyāya // 4 neṣr: S'de yok / üsdine: S10
gönline // 5 yüridi: S11 yürüdi / cemiʿ-i: S11, Ü5 ce-
mīʿ // 6 alup: Ü6 alıp / ṭururlar: S12 dururlar / olup:
Ü7 ḳalıp // 7 yüridi: S14 yürüdi // 8 Şeybe ... oturdı:
T'de yok / taʿacuba: S16 taʿaccub / ḳalupdur: Ü9 ḳalıp-
dur // 9 kim: S'de yok / birle: S17 birile // 9-10 taḥt
S123a üzre: S17 taḥtı üzere / birle: S1 birile / endīşede ṭu-
rurken: S1, Ü1 2 endīşededür kim // 11 gelip: S3 gelüp
// 12 ḥācatı: S3 maḳṣūdı / ol maḳṣūduñı ... didi: T'de
yok // 13 ḳullukcılarıyuz: Ü16 ḳulluḥcılarıyuz // 14
cemīʿ-i: S5 cemīʿ / ʿurabānuñ: S5, Ü16 ʿarbānuñ / ce-
mīʿ-i: S5 cemiʿ // 15 dökülür: S7, Ü18 dökilür / kim:
S'de yok // 16 ḳulluk ... görsedevüz: S8 ḥıẓmat gösde-
Ü90a revüs ḳulluk idevüs / siz: S'de yok / birle: T'de yok,
S9 birile // 17 yüridüñüz: S9 yürüdüñüz / çeriye: T'de
yok, S9 yaġma.

T81b // 1 sürmişler: S10, Ü3 sürmişlerdür / deveyi ...
geldüm: S11 deveden ötürü geldüm dileyü / kim: S11 k.
ol // 2 birle: S12 birile / baña ... ḳaytaralar: S12
yine baña vireler / didi: S'de yok / ḳavmih: S12 Ḥaram
// 3 taʿaccub: S13 taʿab / ḫarc: S13 ḫarıc // 4 vīrān:
Ü7 veyran / bünyāẓını: S15 bünyāẓın / yiksān: Ü8 yek-
sān // 5 benden: Ü8 binden / Kaʿbeyi: S16 Kaʿbeyi //
S123b 6 ehl ve: S16 ehl i / ʿayāluñuzı: Ü9 ʿıyāluñuzı // 7

cemīʿ-i: S1 cemiʿ / didüklerümi: T7, S6 dileklerüñi / benden: Ü10 binden / sañа: S'de yok / bağışlayam: Ü11 bağışlayayım // 8 eylügi: S2 eylükleri / nesnedür ... dilersin: S2-3 nesenedür kim sen anı benüm bigi melikden dilersin andan / bigi: Ü12 gibi // 9 ki: S'de yok / senden Kaʿbeyi: S4 anı senden, Ü13 sinden K. // 10 vardur: S5 v. Kaʿbe / milkümdür: Ü15 mülkümdür // 11 rızḳımı: Ü15 rızḳumı, S'de yok / iderseñ: Ü15 ider-iseñ // 12 cemʿ: S7 cemiʿ / Ebrehe: S8, Ü17 E. Ṣabbāḥ / kim: S8, Ü17 eyitdi / 13 develerini cemʿ: S9 develerin cemiʿ / ṭapşur: S9, Ü18 ṭapşurġıl / ṭaşra: S10 daşra / çıḳdı: Ü18 çıḫdı // 14 içinde: S10, Ü19 içinden / cemʿ: S10 cemiʿ / su'āl: S11, Ü19 suvāl // 15 benüm: T ve S'de
Ü90b yok / filümi: S12 filimi / yoḳ-ıdı: S12 yoḫ-udı, Ü1 yoğıdı / seni: Ü1 sini / tevāżuʿ ḳıldı: S12-13 tavāżıʿ eyledi // 16 didüñ: Ü2 didiñ / tevāżuʿ ... diyü: S14 sücūd eyledi tevāzuʿ ḳıldı, Ü3 sücūd eyledi diyü / Şeybeden: T'de yok // 17 peyġambardan: Ü4 p. ʿaleyhi's-selām / ve: S'de yok / ʿaleyhi's-selam ṣ.: Ü'de yok /

T82a // 1 ʿarab içinde: S'de yok // 2 ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok / tā ... oldı: S17 bir nūr vāriṣ oldı İbrāhīme degin / bir: T2 bu // 2-3 ʿarab içinde: S'de yok /
S124a itdi: S1 oldı / cemīʿ-i: S2 cemīʿ // 4 Hāşımı: T'de yok // 5 ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok / es-selām: S'de yok / dilinde: S4, Ü9 dilinden // 6 eyle ḫabar: T6 ḫabar eyle / bu fīl: S5-6 (mükerrer) // 7 tevāżuʿ : S6 tevāżıʿ // 8 ḳaçan: S7 ḳ. ol / secde: S8 secide // 9

kim: S'de yok / ol-ıdı: S9 oldı // 10 bigi: Ü15 gibi / tutmış-ıduñuz: S9-10 tutup turur idiñüz / birle: S10 birile // 11 Şi'r: S'de yok / bize: T'de yok // 12 ki:S13 kim / olup: S13 olupdur, Ü18 olıp // 13 isder-ise: S14
Ü91a isderse / ura: S14 üzere // 14 toğrı: Ü1 toğru // 16 bi-
S124b gi: Ü3 gibi // 17 anuñ: Ü4 anıñ / bigi: S1 gibi.

T82b // 1 anuñ m. ... ide: S2 Anuñ gibi kıla kim bir kuta kanā'at ide // 3 sende: Ü7 sinde / nışānın: T3 nişānını // 4 nesr: T ve S'de yok / taḫtdan: S5 taḫtıdan, Ü8 taḫtından / ḥācıblar: T4 ḥācıb / yüridiler: S6 yürüdiler / göndürdiler: S6, Ü9 gönderdiler // 5 taşra: S6 daşra / cem' kılmış-ıdı: S7 cemi' kılmışdı // 6 eyitdi: S'de yok / taşra: S8 daşra / buyur: S8 di / birle: S8 birile // 7 taşra: S9 daşra / birle: S9 birile / göndürdi: S10, Ü12 gönderdi // 8 girdi: S10 g. gördi / gönlüni: Ü13 gönlini // 9 yā: Ü14 iy / Mekkeyī: S12, Ü14 Mekkī / seyyidüñ: S12 seyyidinüñ // 10 sözinüñ ... faṣāḥatını: S13 dilinüñ faṣāḥatını ve sözinüñ ḥalāvatını // 11 eyitdi: S14 e. yā / sihr: S15 sihir / zirā: S15 z. ki // 12 degüller: S16 degüllerdür / nesnedür: S16, Ü18 nesenedür // 13 'Abdu'l-muṭṭalib: S17 'Abdu'llāh / sihr: S17 sihir / 'acab: S17 acayıb / görsedüpdür: S17 gösder-
S125a dipdür, Ü19 görsedipdür / kavmından: S'de yok // 14 sihr birle: S1 sihir birile / alıpdur: S1 alupdur / andan: S'-
Ü91b de yok / bulardan: S2, Ü2 bulardın // 15 yumşaya: S2 yumşana, Ü2 yımşana / iş: S'de yok // 16 ḫalak: T16 ḫalk /

olavuz: S3 olavus // 17 Mekke(y)i: Ü4 Mekkeyi.

T83a // 1 dönerseñiz: S6 dönerseñüz, Ü6 yine döner-iseñüz / zuʿm: S7 zuʿum // 2 iderler: Ü6 ideler / elüñden: S7 elinden / gelmez: Ü7 gelmes / gendü: T'de yok / alamaz: S8 alımaz / söylenür: S8, Ü8 söyleneler // 3 ḳaṣd: S9 ḳaṣdı / daḫı ... didi: S'de yok // 4 bigi: Ü9 gibi / yumşamış-iken: S9 yumşamışken, Ü9 yımşamış-ıken / yine: T'de yok / النصحة فى المثل : S'de yok, Ü10 فى النصايح // 5 kim: S'de yok / eyesi: S11 issi / v. kim: S'de yok // 6 birle: S11 birile / ʿālim ʿāḳıl: S12 ʿāḳıl ʿālim // 7 ola: S12-13 māl seven gişi / gişilerüñ c.: T ve S'de yok // 8 gişilerüñ: S14, Ü13 gişiler // 9 ṭutmaya dünyāya: S15 dutmaya dünyā / ṭanışıḳ: S15 ṭanışuḳ, Ü15
S125b ṭanışuḫ // 11 mülki: S'de yok / birle: S1 birile / sözin: S1 sözinden // 12 sözinden: S1 sözin / bile: S2 añ-
Ü92a laya / lā-cirem: Ü19 lā-cerem // 15 irişipdür: S5 irişüpdür / meliküñ: S5 melik // 16 lā-cirem: Ü4 lā-cerem / maṣlaḥatı-y-ıçun: Ü4 maṣlaḥatıçun // 17 uyar: T17 uya / düşdüginden: S7 düşdügünden.

T83b // 1 çün: S'de yok / anuñ: S8 bunuñ / cemīʿ-i: S9 cemīʿ / ululuġın: T1 ululuġı, Ü6 ululuġını // 2 didi: S'de yok / alġıl daḫı: S10 daḫı alġıl / eylegil: Ü7 e. didi // 3 yıḳġıl: S11, Ü8 yıḫġıl / illā: S'de yok / mālını ... almaġıl: S11, Ü8 mālına ṭavarına el urmaġıl / kimesne: Ü8 kimesene // 4 çıḳdı: S12, Ü9 çıḫdı / emr:

S13 emir // 5 yañadan: S13 yañadın ol yañа / birle: S14 birile / kavuşdı: S14, Ü11 kavışdı // 6 ve ʿayālı: S14 ʿayālı ve, Ü11 v. ʿıyālı / sevindiler şāzumān: S15 sevündiler şāzımān / eyitdiler: T'de yok // 8 Kaʿbe(y)i:
S126a S17, Ü13 Kaʿbeyi / saklaya: Ü14 sahlaya / andan: S17-1 (mükerrer) / geldüginden: S1 geldüginde // 9 yitişdi: S1 geldi / getürdi: S1 yitişdi / kim: S'de yok / Esved: S2 Esvedi / mukaddemin: Ü15 mukaddimin // 10 buyruğ: S2 buyruk / bu gice: S'de yok / cemīʿ-i: S3 cemīʿ / yüriye: S3 yürüye/ subh: S'de yok // 11 şehr: S4 şeher / üsdünde: S4, Ü17 üsdinde / cemīʿ-i: S4 cemīʿ // 12 Ebū: T12, Ü18 Ebī / subh: S6 subuh // 13 bulut: Ü19 bulıt /
Ü92b yüzini: S6 yüzüni // 15 birle: S9 birile / yügrüşdiler: S9, Ü2 yügrişdiler // 16 cemʿ birle: S10 cemīʿ birile / Ebū: S10, Ü3 Ebī / çıkdılar: S11, Ü3 çıhdılar // 17 varurlar-ıdı: S11-12 varurlardı / gelürler-idi: S12 gelürlerdi.

T84a // 1 gördiler: S13 g. kim / ʿazamatlu: S13, Ü5 ʿazamat / yürimişler: S13 yürümişler / yüzüni: S14 yüzün, Ü6 yüzini / geli yorurlar: S14 gelü y., Ü6 gelü yirirler // 2 tonadıp: S14 tonadup / harp: S14 harıp / önünce: S15, Ü7 önince / sürüp ... yorurlar: Ü7 sürip getüre yorırlar // 3 gördi: S16 gördiler / ağ: S16 ak, Ü8 ah / ahdı: S17 akdı // 4 tıfl: S17 tıfıl / saf-
S126b fa: S17 safa / geçürdi: S17 geçürdiler // 5 ardında:

S2 ardınca / ulu yigitler ... kocalar ardında: T'de yok / y. turdılar: S2 y. tururdı / y. ardında: S2 y. ardınca / ah: S3 ak / k. ardında: S3 k. ardınca / ʿayāl: S3 oğlancuklar / gişileri tururdılar: S4, Ü11 gişiler turdılar / birle: S4 birile // 6 kavm her birüñüz: S15 kavum her biriñüz // 7 zārılığ: S6 zārılık / helāklik: Ü14 helāklık // 8 yüzüni: Ü15 yüzini / sürdi: Ü15 süridi // 9 yā: T ve Ü'de yok / Hozāvendā: S8 Hozāyā // 10 hurmat: S9 hurmatuñ / hakkıçun: S9, Ü16 hakıçun / f. hakkıçun: S10, Ü17 hakıçun / kahr: S10 kahır // 12 bakdı: S12, Ü19 bahdı / gelipdür: S12 gelüpdür / Esved:
Ü93a S12 Esvedi // 13 birez cemāʿat: S'de yok / Ebū: Ü2 Ebī // 14 çıkmışlar: Ü2 çıkmışlar / kimsene: Ü3 kimesne // 15 ġarażımuz: Ü4 ġarażumuz / ol: T'de yok / yıkmakdur: S16, Ü4 yıhmahdur / Mekke: S'de yok / şehrini: S16 şehri / yakmakdur: S16 yahmahdur, Ü4 yahmahdur ancah // 16 döküp: Ü5 dökip / tağlar aşup: Ü5 t. taşlar aşıp / oldur: Ü6 ol-ıdı / ʿurabānuñ: Ü6 ʿarbānuñ // 17 hac:
S127a S'de yok / kilīsemüze: T17 kelīsemüze, S2 k. gele, Ü7 kilīsiyemüze.

T84b // 1 kim: T'de yok / yüritdiler: S3 yürütdiler / kāferüñ: S3, Ü8 kāfirüñ // 7 zārılıhda-y-ıdı: S9-10 zārılıkdan / bir oh ... R. nūrı: S10, Ü17 Rasūluñ nūrı bir oh bigi / oh: S10 ok // 8 üsdine: S11 üsdi / gündüz-ile: S'de yok, Ü18 gündüzle / nūrunı: S11 nūrı, Ü18 nūrını / üsdine: S12, Ü18 üsdinde // 9 nūr: Ü19

nūrı / artdı: S13, Ü19 artar-ıdı / cilvelendi: S13 cilve kılurdı, Ü19 cilvelenür-idi / muştuladı: S13, Ü19 muştı-

Ü93b ladı // 10 ḳavm: S14 ḳavum / ḳahr: S14 ḳahır // 11 ayruḳ ḳorḳumuz: Ü2 ayruḫ ḳorḫumuz / andan: T'de yok / kim: S'-de yok / ṭ. daḫı: S17 ol ḳaṣdı kim itdiler, Ü4 evvel ḳaṣd kim itdiler / ḳaṣd: S17 ḳaṣdı / ḳarşu: S1 ḳ. yaḳın / yü-ritdiler: S1 yürütdiler // 13 fīl: T'de yok / yürimedi: S1 yürümedi / haykırdılar: haykırdı / ḥ. fīl: T'de yok / yürimedi u. h. yürimedi: S2 yürümedi u. h. yürümedi // 14 yürimez: S3 yürümez / deprenmez: S4 depredimezüz, Ü8 depredimezüs // 15 yıldıradalar ḳalḫan: S5 yılduradalar ḳalḳan // 16 yüriye: S6 yürüye / nice: S ve Ü'de yok // 17 deprendiler: T17 deprenmedi.

T85a // 1 döndürün̄: S9, Ü12 dönderün̄ // 3 Mekke ṭarafına: S10 yine Ka'beye / dönderdiler: Ü15 dönderürler-idi / deprenmedi: S12 yürümedi, Ü15 deprenmez-idi / admadı: Ü15 admaz-ıdı // 4 bilgülü: S12 bilgilü, Ü16 biliglü / er-idi: S12, Ü16 erliklü / viribidi: Ü17 virübidi // 5 yürimez: S15 yürümez / öldürürsevüz: S15 öldürüz, Ü18

Ü94a öldürür-isevüz // 7 yıḳalum: S16, Ü1 yıḫalum / yaḳalum: S17, Ü1 yaḫalum / at: T'de yok / çapdı: Ü2 ç. tiz /

S128a şerḥ: S1 şerih // 8 Ebrehe: S2, Ü3 E. ibnü's-Ṣabbāḥ / bir: S'de yok // 9 düşden: S2, Ü4 düşümden / ḳorḫaram: S3 ḳarukdum / didi: S'de yok / Esved: S3 Esvedi // 10 birle ṣulḥ: S4 birile ṣulḥu / kilīsemüzden: Ü6 kilīsi-yemüzden / alduḳları: Ü6 alduḫları / mālı: S'de yok /

cevāhirleri: S4, Ü6 cevāhiri // 11 bizüm-ile ṣulḥ: S5 bizümle ṣulḥu // 12 diyü: S6, Ü8 didi // 13 söyledi: S7 didi / yüri ṣulḥa: S8 yürü ṣuluḥ / sen: T'de yok / var: S8 v. id / ʿazm: S8 ʿazım / geldi: S8 yitişdi // 14 yüridi: S10 yürüdi // 15 yüridi: S10 yürüdi, Ü11 yiridi / beni: Ü12 bini // 16 kilīsemden: S'de yok, Ü13 kilīsiyemde / öldürdiler: S12 ö. kilīsem içinde / virsün: Ü13 viribisün / ol: T'de yok // 17 kilīseden: T17 kilseden, S13 kilisān, Ü14 ol kilisiyeden / birle ḳatuma: S14 birile ḳatıma / viribisün: S14, Ü15 ivirsün /

T85b // 1 beni: Ü16 bini / yoḫsa: S17 yāḫūẕ, Ü18 yoḫısa // 3 bilüsi: S17 bilisi / sığmaz: S17, Ü18 sığmas
S128b / viribiyip: S17 viribiyüp / bize: S'de yok // 4 vardur:
Ü94b S1 var / alandan ... öldürenden: S1-2 ölenden ḫabarumuz vardur ne dirilenden ve lā-öldürenden, Ü19-1 ölenden ḫabarumuz var ve ne dirilenden ve lā-öldürenden / öldürenden: T4 ö. ne // 5 ki: S2 kim uşbu, Ü1 kim / dilersiz: S3 idersiz / kim aldı ... siz anı: T'de yok, Ü2 kim aldı, kim bulur kim anı / dilersiz: S4, Ü2 ṭaleb idersiz / didi: S'de yok /eyit: S4 di, Ü3 eyitgil // 6 eyitdi: S'de yok / bigi melik: S'de yok // 7 birle ... isdeye: S5 birile ṣuluḥ ider / olmaz mısın: S6 olmazsın / itdür: Ü5 itdürdir // 8 birle: S8 birile // 10 yoḫdur: S10 yokdur / Ḫubbāṭ: S10 Ḫ. örü / döndi: S'de yok // 11 gitdi: S11 geldi / yā: S'de yok / Esved: S11, Ü9 E. İbni Maḳṣūd / başı: S'de yok / sihir: Ü10 sihr / birle Ebrehe-

(y)i: S12 birile Ebreheyi // 12 döndürdiler: S12, Ü10 dönderdiler / ayruḫ: S13 ayruk / ḳorḫuları: S13 ḳorkuları / sözleri: S13 başları / gelecileri: S13 sözleri // 13 ne: S'de yok / emīr: S14 e. didi / cemīʿ-i ḫalḳını: T13 ḫalḳını c., S15 cemīʿ ḫ. // 14 birle: S16 birile / biz: T'de yok // 15 ki: S17 kim // 15-16 eyitdi çeriyi: S'de yok / yüridüñ: S1 yürüñ / yüridüñ: S2 yürüdüñ // 17 işitdiler geldiler: S2-3 işitdi geldi / getürdiler: S3, Ü17 virdiler / kim: S'de yok / işbunuñ: S3 uşbunuñ / rāy: S3 r. tedbīr.

S129a

T86a // 1 birle: S4 bir / emr: S4 emir / yüriyeler: S4 yürüyeler / evvel bizüm: S'de yok / Kaʿbe(y)i: S5 Kaʿbeyi / yıḳalar: S5, Ü19 yıḫalar // 2 şehri: S5 şehrini / yaḳalar: Ü1 yaḫalar / kim: S'de yok // 3 baḥr: S6 baḥır / deñiz yüzinden: S'de yok / bulut: S6, Ü2 bulıt / bigi: S6 gibi / bir: S'de yok / yüridi: S7 yürüdi // 4 inince: T'de yok / indi: S8 indiler / ol bulut ... ḳaraltu: T'de yok, S8-9 o. bulud k. // 5 uçar ḳuşdur: S9 ḳuşdur u. / birle: S10 birile // 6 bir: S'de yok / ḫummış: T6 ḫumuş / ḳadarınca: T'de yok // 7 yaʿnī: Ü7 y. taşlaruñ ululuġı / ḳadarınca-y-ıdı: S11 ḳadarınca / ṭanukluk: S12 ṭanuklık // 8 buludına: S13 bulıtına, Ü9 bulıdına / beñzemez: Ü9 beñzemez-idi / zīrā ... vardur: T'de yok / bulıdınuñ: S13 bulıdı / Şeybe: T'de yok / görince: Ü10 görünce // 9 Esved: S15, Ü11 E. İbni Maḳsūd / ḳavm: S16 ḳavum didi / çoḳlık: S16, Ü12 çoḳluḳ //

10 yokdur: Ü12 yohdur / didi: T'de yok / cemī'-i: S'de yok / kuşlar: T'de yok / nireden: S17 ne yirden, Ü13
S129b nirden / cem': S17 cemi' / didi: S17 didiler / nebl: T10 nīl, S1 nebel / okı: S1, Ü14 ohı // 11 birle: S1 birile / anı: S1, Ü14 atuñ / ürkidüñ üsdüñüzden: S1 üsdüñüzden ürküdüñ / uçsun: T'de yok / yay ok: S2 ok yay, Ü15 y. ve oh / çıkaralar: Ü15 çıharalar // 12 celle celālühu: Ü'de yok / emr: S4 emir / kim: S4 ol / taşını: S4 taşlarını // 13 üzere: S4 üzeler, Ü17 üzre // 14 dahı: S'de yok / başındağı: S6 başındahı // 15 bağarsağın-
Ü95b dan: S7 bağarsığından / arhasına: S8 arkasına // 16 arhasından: S8 arkasından / atuñ dahı: S'de yok / deldi: Ü3 d. taş / çevresinde ... yire düşdi: T'de yok / atı dahı: T'de yok // 17 bir beg: T16 birinüñ / üsdüne düşdi: S12 aşağa düşdi üsdine ve, Ü5 üsdine d.

T86b // 1 görmişler: S13 görmişlerdi, Ü5-6 görmişleridi / düşmez: S14, Ü6 düşmes // 2 düşicek: S14 düşücek / adam: S'de yok / beynisinden: T'de yok / içegüsinden: T2 içgüsinden // 3 at ... er dahı: S16, Ü8 er dahı at
S130a dahı / gördiler: S16 g. kim // 4 halk: S1 halkı / artuğırak: S1 artuğurak, Ü10 artuğıraḥ // 5 Esved: S1, Ü11 E. İbni Maksūd / kavm: S1 kavum / irişdi: T'de yok / kaçan: S2 kaçanlar, Ü11 kaça bilen / at: T'de yok // 6 kim: S'de yok // 7 başına: S4 üsdine // 8 halāyık: hālayıkı / yapraḥ: S5 yaprak gibi / toprak: Ü15 topraḥ / düşdiler: S6 döşendiler, Ü15 döşendi // 9 bir zerre:

S6 birez añ̄a, Ü16 añ̄a birez / buldı: S7, Ü16 oldı / üsdünde: S7, Ü16 üsdinde / bile: S'de yok / çün: T'de yok / añ̄arurak varıcak: Ü17 añ̄arurah varıcah // 10 bigi: S9 gibi / düşdi: T'de yok / yirden: T10 yirinden / yügrük a. çapup: Ü18 yügürük a. çapıp // 11 Ka'be(y)i: S19 Ka'-

Ü96a beyi / anı: S'de yok // 12 şandı: T'de yok / düşdi: S ve Ü'de yok / hikāyetdür: S11 hikāyete geldüñ̄ // 13 ne: S'de yok / ol: T'de yok / şerh: S12 şerih // 14 leşkerüñ̄ beglerüñ̄: S13 beglerüñ̄ leşkerüñ̄ / diyü: S'de yok / yuharu: S13 yukar / bakdı: Ü4 bahdı / gördi: S14 g. kim // 14-15 havā yüzinde: T14-15 h. yüzinden, S'de yok / şalıh: S14 şalık / eydür: S14 eyitdi // 16 kuş: S15 kuşlar / didi: S15 d. andan / yukaru bakdı: Ü6 yuharu bahdı / yā melik ... didi: T'de yok // 17 kuş: T'de yok / ol: S'de

S130b yok / g. taş: T17 g. taşı / ol gişinüñ̄: T ve Ü'de yok / ışığı: Ü9 ışığ.

T87a // 1 içine indi: T'de yok / andan: S ve Ü'de yok / taşra: S2 aşağa / ol: T'de yok / ahtarıldı: S3 ahtarıldı // 2 ululukda: Ü11 ululuhda / fındukdan: S 4, Ü12 bundukdan // 3 toprakdan: Ü12 toprahdan / fınduk: S5, Ü12 bunduk / üsdünde: S5, Ü13 üsdinde // 4 yazludur: S5, Ü13 yazuludur / yir yüzinde: S'de yok / eglendüginden murād: S6 eglendügünüñ̄ murādı / oldı: S6 oldur, Ü14 olıdı / göre-y-idi: Ü14 göreydi // 5 ala-y-ıdı: Ü15 alaydı / ayruk: Ü15 ayruh / kimse ... bilmedi: S7-8 kimsene görmedi ol taşuñ̄ niceligin // 6 tā kim: S'de yok / vahy Rasūle: T6 vahy-i Rasūl / Rasūl dahı: T'de yok / dahı:

Ü'de yok / ṣalla'llāhu ... ve sellim: S'de yok / ve ālihi: Ü'de yok / aṣḥābına: S8 aṣḥāblarına // 7 gözi-y-ile: S9 göziyle / H. Allāhu: S'de yok // 6 gendü: S'de yok /
Ü96b rikābdārına buyurdı: S11 buyurdı r. / kim: S'de yok / eyerlediler: S11 e. ve // 8-9 hicinlerden: S'de yok , Ü1 hecinlerden / hicin: S11 hicinler, Ü1 hecin / delīl dahı: T9 dahı delīl, S12 d. ve d. / at: T9 atlar, S12 atlu / a. dahı: S'de yok // 10 iki: S'de yok / yolını: S13 yolunu / gün: S14 g. ve // 11 gitdi: S14 gitdiler / irte: S14 ir / günlük: S14 günlik / birle: S15 birile // 12 ol yirde: T'de yok / ḳondılar: S15 oturdılar / dinlendiler: S'de yok / gördiler: T12 gördi // 13 birsi: S16,Ü6 birisi / bir: Ü'de yok / bırakdı: Ü7 bırahdı / ḳulı düş-
S131a di: S17 ḳulunı düşürdi, Ü7 ḳulını düşürdi / akmadı: S1 Ü8 ahmadı // 14 cirāḥat: S1 ceriḥat / sıçradı: T14 sıçradı / b. yine: T'de yok // 15 yine: S'de yok / ol ḳadar kim: T'de yok / ya ol ... uyıdı: T'de yok / uyıdı: S3 indi / ol ḳuşlardan: T'de yok / bir ṭaş: Ü11 ṭaş // 16 bırakdı: Ü11 bırahdı / ḳulunı: S4 ḳulun, Ü11 ḳulını / ḳorkusından: Ü12 ḳorḥusından / bindi: S'de yok // 17 o. bir: S'de yok / dört gün: S6 dörüt günde.

T87b // 1 dört g. dört: S7 dörüt g. dörüt // 2 cemʿ: S9 cemiʿ / oldı Ebrehe(y)i: S9, Ü16 oldılar Ebreheyi // 3 eli: S9 e. iki / ve'ler: S'de yok / sızlar: S10, Ü17 sızıldar // 4 olduġın: Ü18 olduġından / gördügin işitdügin: S11 işitdügin g. / şerḥ: S11 şeriḥ // 5 düşdi:

Ü97a S'de yok / ol: T5 o / cemīʿ-i: S12 cemīʿ / cānludan hayavāndan: S12-13 hayvāndan cānlu cānavardan, Ü1 cānlu cānavardan hayvāndan // 6 kimse: S13 kimsene, Ü2 kimesne / kim: S'de yok / gelmişler-idi: S14 gelmişlerdi // 7 filvānlığ iderler-idi: S14-15 filvānlık iderlerdi / olıcaḫ: Ü3 olıcaḫ / iki: S'de yok // 8 gözsüzler: S16, Ü4 gözsüz / dilenürler-idi: S16 dilenürlerdi / ikiden: T8 iki / ġayrı: S17 artuk, Ü5 artuḫ / cānlu ... kalmadı: T'de yok, Ü5 c. c. kurtulmadı / cemīʿi: S17 cemīʿ // 9 Şiʿr: S'de

S131b yok, Ü6 nazm / kahr: S1 kahır // 10 kabā'īl: S2 kabāyīl / mülke kasd: S3 milke kasdı // 11 bigi: S4, Ü9 gibi / barābarlıḫ: S4 barābarlık / kıla: T11 kılalar // 12 sınığa: S5 sığına / terk: S5 terik // 13 yıḫıldı: S7 yıkıldı / güçicük: S7, Ü12 giçicük // 14 kasd: S8 kasdı / neşr: T ve S'de yok / andan: Ü14 a. soñra // 15 ve: S ve Ü'de yok / birle: S9 birile / çün: S'de yok / gögden: T'de yok / kāferler: S10, Ü15 kāfirler / üsdine: S10 üzerine // 16 cemīʿi: S11 cemīʿ / götürmez: S11, Ü16 götürmes / sehel: Ü16 sehl / vaktda: S11 vaktı içinde, Ü16 vakt içinde / kahr: S12 kahır // 17 nakkāreler: S12 nakkāre / ḫalāyık: S13 ḫalāyıklar / kişnemegi: S13 kişnemesi.

T88a // 1 ulu: S'de yok / kıjgırduğı: S14 kıjğurduğı /

Ü97b ol karaltu: T'de yok, S14 ol karatlu / kahr: S15 kahır // 2 belürür: S15 anlanur / ve: S ve Ü'de yok / c. ölüsi: T ve S'de yok // 3 gördi: S17, Ü3 gördiler / korkS132a dılar: S17 koruḫdılar, Ü3 korḫdılar / ʿazābı heybeti:

S17-1 heybeti ʿazābı // 4 üsdlerine: S1 üsdülerine, Ü4 üstlerine / ayruk: Ü4 ayruḫ // 5 ayaġ: S2 ayaḳ / üsdinde: T5 üsdüne / ṭururken: S2 dururken, Ü5 ṭurur-ıken / secdeye: S3 secideye / ol gün ... çün: T'de yok / dañ: S4 dañı // 6 cemʿ: S5 cemiʿ / ḳavm: S5 ḳavum // 6 başıñuza: Ü8 başuñuza / dirüñ: S6 dirşürüñüz, Ü8 dirşürüñ / gözleriñüz: S6, Ü8 gözlerüñüzi // 7 açıñuz: Ü8 açuñuz / şükür: Ü8 şükr / Ḥaḳ: S7 Allāh / ḳahr: S7 ḳahır // 8 ḳıldı: S8 eyledi / yā: S'de yok // 9 da: S ve Ü'de yok / cemāʿatuñuzı cemʿ: S10 cemāʿatuñuz cemiʿ // 10 ululaı-yıla: S11 ulularla, Ü12 ulular-ıla / yüridi: Ü12 yiridi / ḳahr: S11 ḳahır // 11 unudılmış: S12 unudulmış, Ü13 unıdılmış // 12 göyündürmiş: Ü14 göyndürmiş / bigi: S13 Ü14 gibi // 12-13 hergiz ... bigi olmış: S'de yok / göyünmiş: Ü15 göynmiş / bigi: Ü15 gibi / bozulmamış: Ü15 bozılmamış // 14 tırnaḳdan: S14, Ü15 tırnaḫdan / görinen ... göyünmemiş: Ü16 görünen gevdeleri göynmemiş / çün: S15, Ü17 ḳaçan kim / ol: S'de yok // 15 gördi: S16 gördiler / birle: S16 birile / taʿālā: Ü'de yok / yüzüni: Ü18 yüzini // 16 ḳıldı: S17 ḳ. andan / naẓm: S'de
S132b yok / eytdi: T1 eyitdi / miṣliñ: Ü19 miṣlüñ.

T88b
Ü98a // 1 ḳahr: S2 ḳahır // 2 ḳorḳmadılar: S3 ḳorukmadılar, Ü2 ḳorḫmadılar // 3 ḳahr: S4 ḳahır / her: S'de yok / bir: S'de yok / şehr: S4 şehir // 4 ne: S5 neñ / yāḫu: S5 yāḫūz / ḳala: T4 ḳaldı // 5 ʿukbī: Ü5 ʿukbā // 9 milkinden: S10, Ü9 mülkinden / şükr: S10 şükür // 11 şükr:

S12 şükür // 16 nesr: T ve S'de yok / birle: S17 birile
S133a / şükr: S17 şükür / şāzumān: S17 şāzımān // 17 sevinüp:
Ü17 sevünip / yürüdiler: Ü17 yüridiler / kavm: S1 kavum.

T89a // 1 bulamadılar: S2 bulımadılar / kaçan kim: S2
kim kaçan / ʿaleyhi: S3 ʿa. ve ālihi // 2 su'āl kıldı-
Ü98b lar: S3, Ü19 suvāl eylediler / Cebra'īl: Ü1 Cibrīl // 2-
3 ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok / dilinden: S4 dilinde / bir-
le: S4 birile // 4 kavm: S5 kavum / oldı ... Si cīl: S6,
Ü4 oldılar Si cīl taşı ayruh / ayruk: Ü4 ayruh // 5 di-
yü: S'de yok // 6 ve ālihi: Ü'de yok / hazīnalarına: S8
hazīnasına / buyurdı: S8 buyurdılar // 7 kim: S'de yok
/ getürdiler: S9, Ü6 götürdiler / cemʿ: S9 cemiʿ // 8
nakd: S9 nakdı / cins cemīʿin: S9, Ü7 cinsi cemīʿini /
kıldılar: S10 eylediler / cemʿ: S10 cemiʿ // 9 dirildi
ol cemʿ: S11 dirildiler ol cemiʿ / olduğunı: S12 oldu-
ğın, Ü9 olduğını // 10 kim eyitdiler: S12 kim (yok), Ü9-
10 eyitdiler k. / ş. kim: T'de yok / kāfirler: T10, S12
kāfir / bilmedük: T10 bildük // 11 ve genc: S13, Ü11 u
genc / alıbildüklerince: Ü11 alıbildükce / getürdiler:
S13 götürdiler bildük, Ü11 götürdiler götüribildükçe //
12 dört: S15 kim dörüt, Ü13 döret // 13 gelürler-idi:
S16 gelürlerdi / kılurlar-ıdı: T13 kılurdı, S16 kılur-
lardı // 14 Eşrem: T14 Eşerm / kasd: S17 kasdı / işbu-
S133b nuñ: S17 uşbunuñ // 15 birle: S1 birile // 16 rusvāylık:
S18 rısvāylık // 17 birle kahr: S3 birile kahır /

T89b // 1 ilçiler: S4 ilçi / duşman: T1 duşmanı / kahr:
Ü99a

S5 kahır / şükr itdiler: S5 şükür kıldılar // 2 şirük: S7 şirket, Ü3 şirk // 3 ortasında: S7 katında / küfr: S8 küfür // 4 kılmakdan: Ü5 kılmaḫdan / ḫaẕer eylediler: S'de yok / ʿızzatı ve ḫurmatı: S9 ḫurmatı v. ʿı., Ü5 ʿızzı v. ḫ. // 5 ʿurabā: S9, Ü9 ʿarbā / şerefi ululuġı: S10 ululuġı şerefi / iñen: S'de yok // 6 artdı: S10 arıtdı / dükeli: S'de yok / gitdiler: S11 g. illā / Kaʿbeyi: S'-de yok // 7 terk ... gitmedi: S12 terkini vurup gitmedi bıraġup kaçmadı / bıraḫıp: S12 bıraġup / kaçıp: S12, Ü8 kaçmadı / altında: S13 altından gitmedi // 8 develerini: S14 develerin / dört: S15 dörüt // 9 yügrümedi: S15, Ü10 yügürmedi / kıldı: S15 eyledi / oturdı: S'de yok / lā-cirem: Ü11 lā-cerem // 10 duşmanınuñ: S16 duşmanuñ / üs-
S134a dünden: Ü12 üsdinden / anı: T10, Ü12 anuñ // 13 ve ālihi: S ve Ü'de yok / kerāmeti: S3 k. ve / berekātında: S3, Ü15 berekātından // 14 taʿālā: S'de yok / tārīḫı:
Ü99b Ü18 tārīḫ / yazarlar-ıdı: S6 yazarlardı // 17 cemīʿ-i: S7 cemīʿ / ʿazm: S7 ʿazım / şirük: S7 şirik, Ü1 şirk /

T90a // 1 olur-ıdı: S8 olurdı / ḫayātı içinde-y-iken: S8 ḫayātında iken, Ü2 ḫayāt i. // 2 kılur-ıdı: S9 kılurdı / ṣalla'llāhu ... ve sellim: S'de yok / ve ālihi: Ü'-de yok // 3 hem: S'de yok / ʿazm: S10 ʿazım // 4 görsetmiş: S11 göretmiş / kim: T'de yok // 5 ḥāẓırken: Ü6 ḥaẓır-ıken / ḳavmlarına: S12 ḳavumlarına / iner-idi: S12 inerdi // 6 boyına biçilmiş-idi: S13-14 boynına biçilmişdür / kılmış-ıdı: S14 kılmışdur // 7 عَنْ إِسْمِهِ :

Ü'de yok // 8 ḳadīm: Ü11 ḳadīmi / yād: S17, Ü11 yāz / eyledi: S17 ḳıldı // 9 veyā: S17 ve // 10 yüzindeki:
S134b T10 yüzinde / virmeye: Ü13 viribimeye / mesḥ: S1 mesiḥ / ḥasf: S1 ḥasaf // 11 gelür-idi: S2 gelürdi / g. ne: T'de yok / soñra: S3 (mükerrer) / naẓm: T ve S'de yok // 12 yaḥınlıḥdur: S4 yaḳınlıḳdur // 13 ālın: Ü17 nefsin // 14 cihāna ... ʿaleyhi: S'de yok / yaḳdı: S7,
Ü100a Ü19 yaḥdı // 15 himmet: S7 heybet / ḳaṣd: S8 ḳaṣdı // 16 ḳaṣd: S9 ḳaṣdı / kemāl : T16 kemāl-i, S9, Ü2 kimā / neẕr: T ve S'de yok // 17 konukluk: S10, Ü3 konuklık / ḳabā'īl: Ü3 ḳabāyīl / ḫıẕmatına: S11 ḳatına / ḳıldılar: Ü4 ḳ. ve /

T90b // 1 sevindiler: Ü4 sevündiler // 2 ve ālihi: S15
S135a v. ʿalā ā. ve aṣḥābihi, Ü8 v. ʿalā ā. ve ṣaḥbihi // 3 raḥımehu'llāh: S15 raḥmatu'llāh // 4 ve: S'de yok / ḥikāyeti: T4 ḥikāyetini / kırk: S2 kırık / ekẕer: Ü11 ekẕer-i // 6 üsdünde: S4, Ü13 üsdinde / ayında-y-ıdı: S5 ayında idi // 7 ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok / ekẕer: Ü14 ekẕer-i // 7-8 tārīḫ kitāblarında: S6 tevārīḫlarda kitāb içinde / diyüp: Ü15 diyip / dururlar: S7, Ü15 ṭurur-
Ü100b lar / Rasūluñ anası: T'de yok // 9 oğlanı: S8, Ü1 oğlan / aylığ: S8 aylık / olıcaḳ: Ü1 olıcaḥ / vaḳt: S9 vaḥt // 10 işidür-idi: S9 işidürdi / diyü: S10 dir idi // 11 virürdi: Ü3 virdi / ilerü: T'de yok / oḫudı: S12 oḳudı, Ü4 oḫıdı // 13 şāẕılığı: S'de yok / gördüm: S14, Ü7 görürem // 14 ʿabd ... daḫı: S15 ʿabdı birile b. iki yigitler d. bile // 15 naḳl: S16 nuḳul / kaʿk-i: S16
S135b kaʿk-ü / daḫı: S16 d. bile // 17 kim: S'de yok / düzgü-

nin: S2 düzginin.

T91a // 2 oldı: S3 ḳaldı / ʿAbdu'llāh ölümine: T'de yok // 4 Şiʿr: S'de yok, Ü16 naẓm // 6 zihī: T6, S8, Ü18 zī (S.Fatih: 4274 97b-8'den alındı) // 7 sevünür-idük: S9 Ü101a sevinür-idük / devletümüz: S9 devletimü // 8 ḫalḳ öküş illā: S9, Ü1 öküş ḫalḳ ilā // 9 yirinmek: T9 nemek / şāzılıḫ: S11 şaẓılıḳ // 10 neṣr: T ve S'de yok / ḳatı: S'de yok / zārılıḫ: S12 zārılıḳ // 11 gönlüni: S13, Ü4 gönlini / and: S13 andı / eyitdi: S13 (mükerrer) / ḳulluḫ: S14 ḳulluḳ, Ü5 ḳullıḫ / ḫızmat: S'de yok / eyleyem: S14 ideyim, Ü5 eyleyim // 12 ṭapuña: S14 ṭapuñda / ṭurayım: S14 ṭ. senüñ / o. ben: T'de yok / bisleyem: S15, Ü5 bisleyim / inanmayam: S15, Ü6 inanmayım / didi: S'de yok / Şeybe: Ü6 Ş.hem / ki: S15 kim // 13 yumuşına: Ü7 yumışı- S136a na / kim: Ü7 k. ay // 14 firişteler: Ü8 ferişteler / ḳanatlar-ıla: S1 ḳanatlarla // 15 uçarlar-ıdı: S1 uçarlardı / işidür-idi: S1 işidürdi / kim: S'de yok / baḫtulu: S2 baḫtılu / seni: S2, Ü9 sini // 16 işidür-idi: T16 irişdürdi // 17 ayınuñ: T17 (mükerrer).

T91b // 1 beyż: S5, Ü12 bīż/ol-ıdı: S5 oldı / k.e. beyż: S5, Ü13 k.e.bīż // 2 beşine: S6, Ü13 bişine / ve: T'de yok / aydınlıḫ: S7 aydınlık // 3 günüñ: S7 gün içinde / Kaʿbeden: S'de yok / varmaz-ıdı: T3 varımaz-ıdı // 4 eyler-idi: S8 iderdi/ol:T4 evvel // 5 geregin: S'de yok/ kilid:T'de yok//6 ḳorḫar-ıdı eydür-idi:S11 ḳorḳardı eydürdi//7 ḫatuna:S'de yok/ḳaṣd:S12 ḳaṣdı/dirdi: T7,Ü19 didi/ Ü101b ider-idi:S12 iderdi / Şeybe: S'de yok // 7-8 oğlanları ...

b. yine: S13 yine oğlanları b. / oldılar: S13 oldı / oturupdur: Ü2 oturıptur // 9 gicesi-yidi ʿacāyıblardan: S14-15 gicesi idi ʿacāyıblar / göründi: T9 gördi //10 firişţelerden: Ü4 ferişţelerden / söylendi: S16, Ü4 söylediler / nice: S16 ne / iş: S'de yok / cemīʿi nakl:
S136b S17 cemiʿ nakıl / nakl eylediler: S1 nakıl iderlerdi / nazm: S'de yok, Ü6 şiʿr // 13 nicesi: T13 nice // 17 dut: Ü11 ţut / birle: S6 birile /

T92a // 1 bilīs: T1, S7 iblīs / iderdi: T1 ider-idi / sürükdi: T1 sergüdi // 2 ʿayālıdur: Ü3 ʿıyālıdur // 3 eyledi mi: T3 eylemedi / kıla bildi mi: T3 kıla bilmedi // 4 irmiş: Ü15 irdi / anuñçun: Ü15 anıñçun // 6 olmaz-ıdı: S12, Ü17 olmas-ıdı // 7 kulakları: Ü18 kulaḫları // 8 seni: Ü19 sini / durur: S14, Ü19 ţurur //
Ü102a 9 neşr: S'de yok // 10 muʿazzam: S15, Ü2 muʿzım / sirāyetlerinden: Ü2 s. semāvī āyetlerinden / evvelinde:T10 evvelinden // 11 o. kim: T'de yok // 11-12 veyā ...
S137a arażın: S1 ve'l-arażına / gelür: S2 geliserdür / eyleridi: S2 eylerdi / Āmine ... eydür: S'de yok // 13 bakdum: S3, Ü6 baḫdum / gark: S3 ġarık / bakdum: Ü'de yok // 14 bir: S4 b. yeşil / andan: S'de yok // 15 firişte: Ü8 ferişte / ol melekūñ: T'de yok /firişteler: Ü9 ferişteler // 16 degül: S7, Ü10 degül // 17 uçarlar: T17 uçar / birini: S9 birisini /

T92b // 1 Kaʿbenūñ: S10 Kaʿbene / üsdinde: S10 üsdünde / birle: S10 birile // 2 firişteler: Ü14 ferişteler //

3 Muttalib: S12, Ü15 Muttalibüñ / sevinişdiler: S13 sevinişürler, Ü15 sevnişürler / biribirine: Ü16 birbirine // 3-4 kıldılar eyitdiler: S13, Ü16 kılurlar eydürler / muştuluk: S13 muştılıḫ, Ü16 muştulıḫ / kim: S'de yok / ḥāmidlerüñ: S14, Ü17 maḥāmidlerüñ // 5 mübeyyen: Ü17
Ü102b mübeyyin // 7 naẓm: S'de yok // 9 olısar: T9 olısardun
S137b / 10 ṣubḥ: S3 ṣubḥı / ide: S3 eyde // 12 Baṭḥa: Ü7 Bıṭḥa / Bi'r-ü: Ü7 Bi'r-i // 13 nūrīla: T13 nūrı-y-ıla // 16 n'olaydı: S9 n'ola-y-ıdı / ṭoprağ: S9 ṭoprak // 13 neṣr: T ve S'de yok /

T93a // 1 cemī'i: S11 cemi' // 2 dürri: S12, Ü14 dürr / ṣarf olmağ: S13 ṣarıf olmak / çıkup: S13 çıḫup, Ü15 çıḫıp // 3 ṭolmağ: S13 ṭolmak / isdeyüp: S15, Ü16 isdeyip // 4 bulmağ: S15 bulmak / eydür: S15 e. kim / yaluñuzam: S16 yaluñuz // 5 kimsene: Ü18 kimesene / yokdur: S16, Ü18 yoḫdur // 6 Bekrī: S17 B. raḥmatu'l-
S138a lāh / böyle: S17-1 (mükerrer) / yaluñuzlıḫ: S1 yaluñuz-
Ü103a lık, Ü1 yaluñuzluḫ // 7 iñledüm: S2, Ü1 iñildedüm / gişi: S3 gişiler // 9 ḫōz: S'de yok / ḥūrılarından ımış: S4-5 ḥūrılarındanmış, Ü4 ḥūrılarından-ımışlar / ol ḫatunlar: S5 anlaruñ // 10 görinmişler: S5, Ü5 görünmişler / vehm: T10 hem / ḳatuma: S6 ḳatıma // 11 bedr: S6 bedri / ṭatlu: S7 datlu // 12 geldi ... oturdı: S8 geldiler oturdılar öñümde // 13 birle: S9 birile // 15 ḥāli: S'de yok / ḥaḳīḳat: Ü11 ḥ. ol // 16 dürüsti: S12 dürüstü / olursa: S12, Ü12 olur-ısa / yaḳīn: S13, Ü13

yakīnı / mevlūd: S13 mevlūdi // 17 andan ... kim: S'de yok /

T93b // 1 didi: S ve Ü'de yok / Şi'r: S'de yok / 4 sen-
S138b den: Ü19 sinden / olur: T4 oldı // 7 sığmaz: S4, Ü3
Ü103b sığmas // 8 nesr: T ve S'de yok / benden: S5 ben, Ü4 binden / doğan: S'de yok // 9 şāzumān: S6 şāzımān / sevindüm: S6, Ü6 sevündüm / ol: T'de yok // 11 üsdüne:S8, Ü7 üsdine // 12 ol: S'de yok / dört: S9 dörüt / yanında: S9, Ü9 yanından / geyüp: S10, Ü9 geyip / zīnetler birle: S10 zīnet birile // 13 zīnetlenip: S10 bezenüp, Ü9 bezenip / andan: S10-11 (mükerrer) / eydür: T'de yok // 14 çıkmağa: Ü12 çıhmağa // 15 eyitdiler: T15 eyitdi / Cebra'īl: Ü13 Cebra'īle / 'aleyhi's-selām: Ü'de yok / emr: S14 emir // 16 kıldı: S'de yok / cemī'i: S14 cemī' / firişte lere: Ü13 ferişte lere / melā'ikelere: S14 firişte lere / Cebra'īl: S ve Ü'de yok/

T94a // 1 eşref-i: S'de yok // 2 eyidün: Ü18 eydün //
S139a 3 birle: S1 birile // 4 'aleyhi's-selām: Ü'de yok / göglere: S2, Ü19 göglerde // 5 emr: S4 emir // 6 bir-
Ü104a le: S4 birile / uçmakı: S4, Ü2 uçmağı / hūrı: S5, Ü3 hūrılar / birle: S5 birile // 7 kılup: Ü3 kılıp / yürisünler: S5 yürüsünler // 8 seyyidimüz: Ü5 seyyidümüz // 9 andan: S'de yok / 'aleyhi's-selām: Ü'de yok / firişte lere: Ü6-7 ferişte lere / yüzinde: T9 yüzinden // 10 üzerine: S9 üzere saçu // 11 hayvān habardār: S10, Ü8 hayvāna habar / kurd: S10 kurud / ve: S'-

de yok / çerrende perrende: Ü9 çerende perende // 12 nesne: S12 nesene // 13 bigi: S12 gibi / yüridi: S12 yürüdi / çalḫanmadı: S13, Ü11 çalḫanmadı // 14 mevc: S13 mevci / yayḫanmadı: T14 yayaḫanmadı // 14-15 cānavarlar ... geldi: S'de yok // 16 geldi: S15 geldiler / ol gice ... geldügin: T'de yok // 17 kılup: S16, Ü15 kıldılar / cemīʿı ... süflī: T'de yok / cemīʿ-i: S17
S139b cemīʿ / şiʿr: S'de yok, Ü16 naẓm / sevinmesün: S1, Ü17 sevünmesün / ancılayın: S1 ancılayun /

T94b
Ü104b // 1 oldı: S2 o. bu // 3 arı: T3 ayı / cism: S5 cismi / nider: T3 nedür / ʿīş: S6, Ü3 ʿayş // 4 ʿīşına: S6, Ü3 ʿayşına / dünyede: S7, Ü4 dünyā vü // 5 neẓr: T ve S'de yok // 6 birle: S9 birile / i. dir: T'de yok // 7 birle: S11 birile / arḫamı: S11 arkamı / dir: S'de yok // 8 didi: S12 d. dir // 9 götrüldi: Ü10 götürildi / şehri: S14 şehrini // 10 ġark: S14 ġarık / firişteler: Ü11 ferişteler / kim: S'de yok // 11 yoksa: S16, Ü13 yoḫsa / yatur m.: T'de yok, Ü13 mı yatur / çün: T'de yok / bakdum: Ü13 baḫdum // 12 istedüm: S17 isdedüm / bulamadum: T12 bulmadum, S17 bulımadum / bilimedüm: T12 bilmedüm, Ü14 bilemedüm / ol: S17-1 (mü-
S140a kerrer) // 13 kimse: Ü15 kimese / bulmamış-ıdı: S1 bulmamış-ıdı: S1 bulmamışdı // 14 dirşirdüm: S2, Ü6 dirşürdüm / ise: T'de yok / secdeye: S3 secideye // 15 yukarı: S4, Ü18 yuḫaru / söylenür: S4 söylenürdi, Ü19 söylenür idi / şiʿr: S'de yok, Ü19 naẓm /

Ü105a T95a // 3 çıkdı: S9, Ü5 çıhdı // 4 bisāṭ: S10, Ü6 büsāṭ // 7 yalunuzluḫ: S13 yalunuzluk // 8 vü: T ve S'de yok / beni: Ü10 bini // 9 çün: S'de yok // 12 beni: Ü14 bini / cānum ... geldi ḥūriler: T'de yok // 13 ol: T13 o / gelene: S3, Ü16 gelenden // 14 ʿıṭrunuz: S4 ʿıṭrınuz / m. hem: T'de yok // 16 kim: S'de yok / kim: Ü105b S6 ki // 17 ḫayr: S7 ḫayır / maḥbur: S7, Ü1 mecbur.

T95b // 2 emr: S9 emir // 3 ṭolısar: S10 ṭolusar // 5 Cibrile: S12 Cebra'īl / ṭamu kapuların: S12 ṭamuların // 6 cemīʿ-i: S13 cemiʿ / ṭayra: T6 ṭ. var / ḳalmasunlar: S13 ḳalmasun // 7 eydür: S14 oldur // 9 ṣovuḳ: Ü11 ṣovuḫ / aḡ: S14 aḳ // 10 ġark: S17 ġarḳa // 11 S141a aḳ: Ü13 aḡ / arḫamı: S1 arḳamı / birle: S1 birile // 16 biribirine: T16 birbirine // 17 yaturlar: S7 yatur er /

T96a Ü106a // 1 gidipdür: Ü1 gidip ṭur / ḥūrılar: S8 ḥūrı // 3 dört: S10 dörüt // 6 bilimezem: Ü7 bilimesem // S141b 9 kim: S16 ki // 12 cemīʿ-i: S2 cemīʿ / ḫūy u: T12 ḫuyı vü, S2 ḫūyın ve // 14 ḳavm: S4 ḳavum / alıp: S4 alup // 15 ol: T15 o /

T96b Ü106b // 2 gördüm ... varam: T'de yok / g. kim: S'de yok / secdeye: S9 secideye // 7 وَعِلْمَ الْخَضِيرِ : Ü'de S142a yok // 9 andan: Ü11 faṣl a. // 10 ʿaḳlum: S2 ʿa. ve // 11 ġāyıb: Ü15 ġayb // 12 yumup: Ü15 yumıp / firişte: Ü15 ferişte / ṣūratlu: S4 ṣ. ol // 13 sürmelenmiş

kumatlanmış: S5 kumatlanmış s. // 13 firişteler: S6 firişte, Ü17 ferişteler // 14 turupdur: Ü17 turıpdur // 15 bir ... firişteden: S8 bir bir firişteden dahı, Ü19 ... ferişte ... ferişteden // 16 Muhammedüñ: T'de yok / ol: S'de yok.

T97a Ü107a // 1 viribidiler: Ü3 virübidiler / dünyāya: S11 dünyā / bilürlerdi: Ü4 bilürler-idi // 2 bularuñ: T'de yok, S12 bunlaruñ / söyledüklerinden: Ü4-5 söyledüginde // 3 naẓm: S'de yok // 9 nāṣır ... olısar: S'de yok

S142b // 10 kim: S3 bu // 11 miftāḥın virübidi: T11 miftāḥını viribdi // 13 durur: S6, Ü16 turur // 14 neṣr: T ve S'de yok / anı gördüm: S7-8 (mükerrer) // 15 bir: T'de yok / aya: S9, Ü18 ay / beñzer: S9, Ü18 bigidür / ġalaba: S'de yok // 16 ġayb: S9 ġayıb / ḥūrı: S10 ḥūrılar

Ü107b // 17 firişterer-imiş: S10 firiştelermiş, Ü1 ferişteler-imiş / melā'ikelerden-imiş: S10-11 melā'ikelerdenmiş, Ü2 m. imiş lerdek / görinürler-imiş: T17 görinürimiş, S11 görinürlermiş /

T97b // 1 baḥdum: S12 bakdum / birinüñ: Ü3 birnüñ / ıbrık aġ: S12 ak ıbrık / aġ: Ü3 aḥ / legençe: S13 taştı, Ü4 taşt // 2 ya'nī ... leyençe: T'de yok // 3 ol: T'de yok / legençe: S14 taş elinde, Ü6 taştı elinde / firişte: Ü6 ferişte // 4 taşt: S16 taştı / meṣelidür: S16 m. bu / 'arż: S16 'arżı // 5 tutısarsın: T5 tutasın / n. kim: Ü'de yok // 6 bu: S'de yok / eydem: T6

S143a

bildüreyim, Ü10 e. kim / ol: T'de yok // 6-7 maşrık mıdur: S2 maġrıb mıdur m. / saña bildürem: T'de yok / Āmine: S3 A. ḫatun / elini: S'de yok // 8 Āmine ... eydür: T'de yok, Ü12 Āmine eydür (satır üstüne sonradan ilâve) / oğlan: S'de yok // 9 fehm: S4 fehim / cemīʿ-i: S5 cemiʿ // 10 ṭufeyldür: S6 ṭufeylīdür // 11 في النصحة : T'de yok // 12 Rasūluñ: S8, Ü18 Rasūl // 13 inkār: S9 inkārı

Ü108a / ża'f: S10 żuʿfu, Ü1 żuʿf // 14 ulu: T14 uludur / maḳamdur anuñ: T'de yok / ʿaẓīm: T14 ʿaẓīmdur, S11 ʿa. ulu / ʿāli menziletdür: T'de yok // 15 cemiʿ-i: S11 cemīʿ // 16 Rasūlden: T'de yok / ve ālihi: Ü'de yok // 17 kimsene: Ü5 kimesene / anuñ: S'de yok / beyt: T ve S'de yok /

T98a // 1 ne-y-idügin: S15 neydügin / neṣr: T ve S'-de yok // 2 şerḥ: S16 şeriḥ // 3 añlayacaḳ: Ü10 añ-

S143b layacaḫ / söz dile: S17-1 (mükerrer) // 4 ḫātırlar: T4 ḫātırları // 6 bildüginçe: S3 bildükce // 7 dururlar: S5, Ü14 ṭururlar / ṣ. dururlar: S5, Ü15 ṭururlar / dilden: T7 delīlden / bilmezlere: S5, Ü15 bilmezler / ʿarab: S6 ʿA. dilini // 8 ʿıbāratını: S'de yok / fehm: S6 fehüm / ḳılmazlar: T9 ḳılmazlara // 9 ide: S'de yok // 10 firişteniñ: Ü18 ferişteniñ / ol: T'de yok // 11 firişte: Ü19 ferişte // 12 didi: S'de yok

Ü108b // 13 ol: T'de yok / ṭaşt: S12 ṭaştı / firişteye: Ü3 ferişteye / taʿālā: T'de yok // 14 ol: T'de yok /

soydı: S14 s. yalıncak / d. ol: T'de yok // 15 taşt: S14 taştı / birle ... yudı: S15 birile yudı R. ve // 16 tutan: S16 dutan / firişteye: Ü6 ferişteye / aç: Ü7 açğıl // 16-17 ol ... harırı: S'de yok / ol: T16 o / kim: S'de yok /

T98b S144a // 1 firiştenüñ: Ü8 ferişteniñ / elinde: S1 e. bir / kitifesi: S2, Ü9 kitfi / ortasında: T'de yok // 2 aralığında: S2 arasında / birle mühr: S2 birile mühür / hātımı: S2, Ü10 hatmını // 3 girü: T'de yok / arhasında ol hatam: S3-4 arkasında ol hatım // 4 arhası: S4, Ü12 arkası / açılıcak: S4 açılsa, Ü12 açılıcah / hatam: S4 hatım, Ü12 hatm / kılurdı: Ü12 kılur-ıdı // 5 ʿaşara-i mübeşşere: T5 ʿaşara mübeşşere / hatamı: S5, Ü13 hatmı / lā-cirem: Ü13 lā-cerem // 6 kim: S'de yok, Ü14 ki / sahābīden: S6 sahābeden / hatamı: S6, Ü14 hatmı / gördi: Ü14 gördiler (düzeltme ile) / oldı: Ü15 oldılar (düzeltmeli) / kurtuldı: Ü15 kurtuldılar (düzeltmeli) // 7 eglendi: S8 egledi // 8 çıkardı: Ü16 çıhardı / illā ... söyledi: T'de yok // 10 yalmanurdı: Ü19 yalmanur-ıdı // 12 hatam-ı: Ü2 hatm-ı / birle: S14 bir-ile // 13 sen: S'de yok // 15 ol: S'de yok / hatun: S17, Ü6 hatunuñ // 17 degdi: Ü8 d. dir / bağrıma: S2, Ü9 bağruma / yüzine: S2 yüzüne /

Ü109a

S144b

T99a // 1 gördüm: S2, Ü9 görürem / fehm: S3 fehüm / ne dir: T'de yok, S3 (mükerrer) // 2 S. ʿA. M.: S'de

yok / şerḥ-i ... ṣ.ʿa. m: Ü11 ḥikāyet-i ʿalāmet-i mevlūdi'n-nebī ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellim // 3 ʿulema'-i sīret: Ü12 ʿu.-yı sīre / ḳılmışdur: S5, Ü12 ḳılmışlardur / ve ālihi: Ü'de yok // 4 K. Kisrā: T'de yok / Enūşirevānuñ: S7, Ü14 Enūşirvānuñ // 5 ol: T'de yok // 6 dört: S4 dörüt // 7 dört: S10 dörüt // 8 ṭaparlar-ıdı: S11 ṭaparlardı / söyündi: Ü18 söyndi //

Ü109b 9 var-ıdı: Ü1 vardı // 10 dirler-idi: S13 dirlerdi, Ü1 dirler / bir: S'de yok / vardur: T'de yok // 11 ol ... içinden: T11 andan / geçerdi: S14, Ü2 geçer / derbend: S15 derbendi / yıḳıldı: S15, Ü3 yıḫıldı /

S145a derbendüñ: S15, Ü4 ol derenüñ // 13 Sāva: Ü5 S. ve / şehrler: S1 şehriler // 14 var-ıdı: S2 vardur / kim: S'de yok // 15 var-ıdı: Ü'de yok / Rasūluñ: S4, Ü8 Rasūl // 16 kim: S5 ki // 17 yüzin: S5 yüzün / ḳoyı: S6, ḳoyu, Ü10 ḳoyın / ʿAbdu'l-muṭṭalib: T'de yok /

T99b // 1 Kaʿbe ḥaramı: S7, Ü11 Kaʿbede ḥaram / iderler-idi: S7 iderlerdi / olıcaḳ: Ü12 olıcaḫ // 2 olıdı: S8 oldı / gitmez-idi: S8 gitmezdi / ider-idi: S9 iderdi // 2-3 oğlanları gitdi: S9, Ü13 oğlanlarını gönderdi / ṭavāfa: T3 ṭavāf // 4 Kaʿbe egildi: S11 egildi Kaʿbe / secde: S11 secide / ṭurdı: S'de yok //

Ü110a 6 kim: S'de yok // 7 ṭaşra: S15 daşra / kim: S15 ne ḳadar // 8 ḳoyı aḫtarıldılar: S16 ḳoyu aḫtarıldı / kim: S'de yok // 9 dört: S17 dörüt / biribirine: S17 birine / birle: S17 birile / virdiler: S17 virdi /

S145b salla'llāhu ... ve sellim: T'de yok / mevlūdini: S1 mevlūdüni // 10 biribirine muştuladılar: Ü4-5 birbirine muştıladılar / ayruk: Ü5 ayruḫ / ʿazm: S2 ʿazım // 11 yürüdi: Ü6 yüridi / Şeybden: S2, Ü6 Şeybeden / gördi: S3 g. kim // 12 ġark: S3 ġarık / çıḫar: S4 çıkar // 13 gördi: Ü'de yok // 14 biribirine: S4 birine, Ü10 birbirine // 14 salla'llāhu ... ve sellim: Ü'de yok / ve ālihi: S'de yok // 15 birle: S7 birile / ʿalemler: S7 ʿālem, Ü11 ʿālemīler / ḫayrānlıḫ: S7 ḫayrānlık // 16-17 biribirine: T16-17 (mükerrer), Ü13 birbirne / Muṭṭalib: S9, Ü13 Muṭṭalibüñ / ḫayrān ... sevinü: S9-10, Ü13-14 ḫayratı artdı sevünü.

T100a // 1 birle bile-y-idi: S10 birile bile idi / kapuyı: T'de yok / ḥıssı: S11 ḥıssu // 2 Āmine: Ü16 Āminenüñ / bakdı: S12, Ü16 baḫdı / göremedi: T2 gördi, Ü16 görmedi // 3 kancaru: S13 kancarı / ḫatun: T'de yok / sāḥıb: Ü17 sāḥıb-ı / Şeybe ... ṭoġurmış: T'de yok / niçün sende: Ü18 neyçün sinde / nüfesālik: S14 nefesālik / yoḫdur: S15 yokdur / beñzemez-

Ü110b sin: Ü19 beñzemessin // 4 ḫatun: S'de yok / kim: T'-de yok / gişiler: T4 gişilere // 5 ḥālinde: S16 ḥā-

S146a letinden, Ü1 ḥāletinde // 6 geñez: S'de yok / ayrılur-ısa: S1 ayrılursa, Ü3 ayrılur / āsānlıḫ birle: S1 āsānlık birile // nakl: S2 nakıl / benden: Ü4 binden // 7 āsānlıḫ birle: S2 āsānlık birile /kim: S'de yok // 7-8 acımadum ... Şeybetü'l-: S'de yok / benden:

Ü5 binden // 8 yüri: S3 yürü // 9 görset: S3 gösder / yohdur: S4 yokdur / Şeybeye: S4, Ü7 Şeybetü'l-ḥamda / sözi: S4, Ü7 söz // 10 beni: Ü8 bini / ḳomayan: S6, Ü9 ḳ. kimdür // 11 senden: Ü9 sinden / ilerü: S6, Ü9 ilerürek / baña ... şaḥs: S6, Ü10 bir şaḥs b. / şaḥs: S6 şaḥıs / görinmegil: S7 görünmegil / kimseneyi: S7 kimseyi, Ü10 kimeseneyi // 12 ḳaḥıdı: S8 ḳaḳıdı / eyitdi: S'de yok / ḳaldı: S8, Ü12 ḳ. dir / vucūda: S9, Ü12 dünyāya // 13 gele: S9, Ü12 gelmiş ola / d. daḥı: S'de yok // 14 ḳasd: S10 ḳasdı / ḳıldı: S10, Ü13 itdi / yüridi: S11 yürüdi // 15 ḳayda varursın: S11-12 ḳancaru girürsin // 16 şaḥs: S13 şaḥıs / yohdur: S13 yokdur, Ü16 y. didi / ve: S'de yok / firişteleri: Ü17 ferişteleri /

T100b // 1 yā Āmine ḥatun: S'de yok / bigi: S15 gibi /
Ü111a ʿayāl: S16 oğul / ʿayāl cihāna: S16, Ü1 cihāna ʿayāl // 2 soñra: T'de yok / yine: S'de yok / Kaʿbeye: S'de
S146b yok // 3 raḥımahu'llah: S1 raḥmatu'llāhı ʿaleyh // 4 arāẓī: S2, Ü4 arẓī // 5 yaġmamış-ıdı: S3-4 yaġmadı yir yüzinde // 6 bitmemiş-idi: S4 bitmedi idi / ḳaḥt: S4 ḳaḥtı / ve ālihi: Ü'de yok // 7 ucuzlıḳ: S5 ucuzluḳ, Ü8 ucuzlığ / ehli: S6 ḳavmı // 8 ḥayr: S6 ḥayır / Mekke ... açıldı: T8 açıldı Mekke ... / dükeli: Ü10 d. ol // 9 andan: S'de yok / cemīʿi: S8 cemīʿ // 10 Mekke ... içinde: S9, Ü11-12 ol yıl içinde Mekke ş. / dört: S9 dörüt / cemīʿi: S10 cemīʿ // 11 oldılar: Ü13

oldı / yār ve: Ü13 yār ü / Cehl: S10 Cehil / oldı: S11 oldılar // 12 eydürler: S11, Ü14 eydür / Cehl: S'de yok // 13 kırk: S12 kırık / vucūda geldi: S13, Ü16 toğdı / vucūda: S13, Ü16 dünyāya // 15 Ers: S15 Ersi / yirde: T15 yir degül // 16 salla'llāhu ... ve sellim: S'de yok / ve ālihi: Ü'de yok / kim: S'-
Ü111b de yok // 17 perriler: S17 periler / yirle: Ü1 yir-ile /
S147a çığrışdılar: S17 çağrışdılar / alarun̄ ... irişdi: S1 irişdi alarun̄ üni.

T101a // 1 ta'ālā: S'de yok / şeytānlarun̄: S2 şeytānun̄ / cāzūlar: S2 cāzılar // 2 irişdürdi: S3 irişdürdiler / divlerün̄ ünini: T'de yok, S3 d. ününi / ancak: Ü4 ancah / yarım: S3 yarum / cisminün̄ ... yoğ-ıdı: T'de yok, S4 c. y. yoğ-udı / Yemen ilinde: S4-5 (mükerrer) // 3 ol gice: T'de yok // 5 delülük: S7 delük // 6 urdılar: S8, Ü9 urdı aldı / Enūşirvāna: T6 Enūşirevāna / iletdiler: S9 iletdi / Satīhun̄ ... gördi kim: T'de yok / 'umrı-y-ıdı: S10, Ü11 'umrıdur / yoğ-ıdı: S10 yokdur, Ü11 yohdur // 7 gicede: S11 gice // 12 Kisrānun̄: S11, Ü12 Kisrīnün̄ / dört: S12 dörüt // 8 söyündi:
Ü112a Ü13 söyndi / içerü: T ve S'de yok // 12 birle: S17 bi-
S147b rile / dāyım tonın: S1 tonın dayım // 13 kaçar-ıdı: S1 kaçardı / ölince: S1-2 (mükerrer) / ol h. birle: S2 bu h. birile / rahımahu'llāh: S2 r. ta'ālā // 14 kasd: S3 kasdı / salla'llāhu ... ve sellim: T'de yok // 15 anun̄: S'de yok / üsdünde-y-idi: S5, Ü7 üsdinde-y-idi

/ Muḥarrem: T'de yok / ayınuñ: T15 ayuñ // 16 birle: S6 birile / iki: S'de yok // 17 üzere: Ü9 üzre / müstevli-y-idi: S8, Ü9 müstevlī idi / kevākibleri: S8 kevākib, Ü9-10 kevkebleri.

T101b // 1 yād: S8, Ü10 yāz / kırk altı ... ṭoḳuz derecinde: T'de yok // 2 derecesinde: S11 d. idi / daḳīḳasında-y-ıdı: S11 daḳīḳasında idi // 2-3 ṭ. daḳīḳasında-y-ıdı: T2-3 ṭ. d. Zühre Sevr burcında, on derecinde, ṭoḳuz daḳīḳasında-y-ıdı // 3 Ṣevr: S12 Ṣevür / dört: S12 dörüt // 4 derecesinde: Ü14 derecinde / daḳīḳasında-y-ıdı: S13 daḳīḳasında // 5 derecesinde: Ü13 // 6 derecesinde: Ü16 derecinde / yigirmi: S16 (mükerrer) // 6-7 Keyd ... on üç daḳīḳasında-y-ıdı: Ü16-17-18 Cevzehir Ṣevr burcında ṭoḳuz derecinde on üç daḳıḳasında-y-ıdı. Keyd Ḥamal burcında yigirmi altı derecinde on yidi daḳīḳasında-y-ıdı // 7 daḳīḳasında-y-ıdı: S16 daḳīḳasında / Cevzehr: T7 Cevzzehr / Ṣevr:
S148a S17 Ṣevür / derecesinde: S17 d. idi // 8 mevlūd: S1 mevlūdi / biribirine: Ü18 birbirine / saʿatında: T8
Ü112b saʿatda / ḳıbṭ: S2 ḳıbṭı // 10 ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok / hubūṭından: T10, S3 habūṭından // 11 Ḫalīl: S'de yok / ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok // 12 alıp: S5 alup / İsrā'ili: T12 İsrā'īl / peyġambar: T12 peyġambarı / Mıṣrdan: S6 Mısırdan // 13 ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok // 14 tā: T'de yok / Melik: T'de yok // 15 tā: T'de yok / ʿİsā: S9 ʿİ. peyġambar / ʿaleyhi's-selām: Ü'de

yok // 16 ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok / dört: S11 dörüt // 17 hubūṭından: T17, S12 habūṭından / hicretine:S12 mevlūdine (düzeltme ile).

T102a // 1 olmış-ıdı: S13 olmışdı // 3 söylendi: S15,
S148b Ü14 söylenildi // 5 oldı: S'de yok / hiç: S'de yok // 6 ṣorarlar-ıdı: Ü17 ṣ. kim / ṭoḫ mıdur: S2 ṭok mıdur / baḫmaduḳ: S2 bakmaduk, Ü18 bakmaduḳ // 7 sekidür-di: S3 sekitdi, Ü19 sekidür-idi / eydürdi: Ü19 eydür-idi
Ü113a // 8 kim: S4 ki / tamām: S ve Ü'de yok / andan ṣoñra: S'de yok / bulasız: S4 bilesiz // 10 ḳıldı: Ü3 ḳ.kim // 11 insanuñ-durur: S7, Ü4 insanuñ-ṭurur // 12 baḫtulu: Ü5 baḫtılu / anuñ: S9 ol gişinüñ // 13 didi:S'de yok / ṣabr: S11 ṣabur / eyledi: S11 ḳıldı // 14 dördünci: S14, Ü8 dördinci / saḥar vaḳtında: S'de yok / ḫatunuñ: S11 ḫ. evi / kilīd: Ü8 kilīẓ // 17 eyledi: S14 ḳıldı /

T102b // 2 cemīʿ-i: S17 cemīʿ / yine: S17 ve daḫı // 4 ḳoyalum: S3 uralum / adın ... uralum: T'de yok, S3 ... ḳoyalum // 5 didi: S'de yok / eydür: S4, Ü17 eyitdi / ben: S'de yok / işitdigüm: S4, Ü18 işitdügüm // 6 iderler-idi: S5 iderlerdi / firişteleri: Ü19 ferişteleri / 7 muştıladılar: T7 muştaladılar // 8 bilmezem: S7 b. ki / kim: S'de yok / ḫatun: T'de yok / dünyaya: T'de yok // 9 ẓikr: T9 ذكر, S9 ẓikir / olundı: S9 olunuldı // 10 mevlūd: Ü5 mevlūdi // 11

eyle: S11 böyle / işitdüm: S11 işiddüm idi, Ü6 işidüridüm / diyü: S12, Ü7 dirler-idi / muştılarlar-ıdı:S12 muştılarlardı // 12 mevlūd: S13, Ü8 mevlūdi / gicesinden: S13 gicesinde // 13 ol deme ... işitmiş-idi: S13-14 ne kim gördi, işitdi ʿacāyıbdan, ġarāyıbdan ol deme degin / cemīʿin: S14, Ü9 cemīʿini // 14 gördügin işitdügin: S15 gördügüni işitdügüni gördügüni / söyledi eyitdi: S15 s. Şeybe eydür // 15 ʿAbdu'llāh: S17
S149b ʿA. bu durur / yohdur: S1 yokdur // 16 kim: T'de yok / işitdük: Ü13 işitdüg / kimseye: Ü13 kimeseneye // 17 yalan: S3, Ü14 yalana.

T103a // 1 yüridi: S3 yürüdi / bilürdi: S'de yok / işitdiler: S4 işitdi // 2 yügrüşdiler: S4, Ü16 yügrişdiler / evine: S5 evinden // 3 birle: S6 birile / içerü: T'de yok / yine edeb: S6 edeb yine / birle: S'de yok / taşra: T ve Ü'de yok // 4 tīblarınuñ kohusı: S7-8 tīblarından kokular / kim: S'de yok //
Ü114a 5 ʿıtr kohusından: S9 ʿıtır kokusından / görklü kohular: S10 görüklü kokular // 6 varduk: Ü3 varduh / anı: S'de yok // 7 kohusıdur: S11, Ü3 kokusıdur / kim: S'de yok / yügrüşdiler: S12, Ü4 yügrişdiler / geldiler: T'de yok, S12 geldi // 8 ve: S'de yok / kaldılar: S13 kaldı // 9 içinde: S14 i. cemīʿ-i / sözi: S15 sözleri / gelecisi cemīʿi: S'de yok // 11
S150a sünnetledüñ: S1 s. habar kılmaduñ // 12 andan: T'de yok // 13 mevlūd gicesi: T13 mevlūdi gicesinden //

16 oḫudı: S6 okudılar, Ü14 oḫıdı / cemīʿ-i: S6 cemiʿ / ṭoyladı: S6 ṭoyladılar // 17 saçdı: S7 saçdılar / boġazladı: S8 boğazladılar / ʿurabānuñ: S8, Ü16 ʿarbanuñ/

T103a // 1 ḫ arc: S9 ḫarıc // 2 yetīmliginden: S11 ye-
Ü114b tīmlikden // 3 ötürü: S11 ötüri / yoġıdı: S12 yoğudı / ṭıfl: S12 ṭıfıl // 4 anı: T'de yok / didi: S'de yok / sebebi: S13 sebebi // 5 ataya: S14 a. naḳıl iderdi / alından ... ider-idi: S'de yok / yetīm ḳalan: T'de yok / ḳalan: S'de yok // 6 ṣāḥıb: Ü4 ṣāḥıb-ı / Şiʿr: S'de yok, Ü4 naẓm // 7 bunuñ-içun: T7 bunuñçun // 8 birle:
S150b S17 birile // 9 zamāndan: T9 zamānede / kim: S'de yok // 10 ki: S2 kim / viribidi: Ü8 virübidi / ḫabar-ı: T10 ḫabar / ḫulāsa: S2 ḫulāsa'-i / münzel: T10 menzile / kütb: S2 kütüb // 11 gereg-idi göz: T11 ger gendüñüz, S3 gerekdi g. / ḳulluġ: S3 ḳulluḳ / melekūt u: T11 melekūt ı // 13 yetīmlig-ile: S5 yetīmlikle / neyçün: T13 neyçü, S5 niçün // 14 muʿciz: S6 muʿcizat // 16 ki: S8 kim / mevlidinde: S8, Ü14 mevlūdinde / görip: S8 görüp / dururam: S8, Ü14 dururam / olur-usam: S8 olursam, Ü14 olur-ısam // 17 ol: S'de yok / işi: S9, Ü15 işin.

T104a // 1 seyyidleri: S9 ehli / ṣordılar: S9 ṣ. eyitdi-
ler / kim: S'de yok // 2 mevlūd: S12 mevlūdi / gicesi: S12 g. ne / birle: S12 bir-ile // 3 ne gördise: S'de
Ü115a yok, Ü18 n. gördi // 4 ṣadaḳ: T4 ṣadaḳa // 5 Şeybe:

S15, Ü2 Ş. el-Ḥamd / ḳutludur: S16 ḳutlu // 6 gün: S'-de yok / görsetdi: S16 gösderdi, Ü3 (mükerrer) / nişānların: S17 nişānlarına // 7 görsetdi: S17 gösderdi / ḳaḥt: S17 ḳaḥtı / ḳızlığ-ıdı: S17 ḳızlığdı / bitmemiş-

S151a idi: S1 bitmemişdi // 8 ḳaḥt: S1 ḳaḥtı / ḳutlu: S2 mubārek / görsetmedin: S2 gösdermedin // 9 duşmanumuz: S2 duşmanımuz / birle: S3 birile / bay-ıduḳ: Ü7 bay-ıduḫ / olduḳ: Ü7 olduḫ // 11 yirden: S'de yok / dört: S5 dörüt / yañadan: S5 yañadın / kārubān: S5, Ü9 kārvān // 12 ḫalḳ: S6 ḫalıḳ / şāẕılıḫ: S6 şāẕılıḳ // 13 yüzi ḳ. ḳadamı: S7 ḳadamı ḳ. y. / didiler: T13 didi / ṭoğıldılar: S7-8, Ü11 parākende oldı / her biri ... m. oldılar: T'de yok / ʿalāmet-i vilāt: T'de yok, Ü12 faṣl / eydür: S9, Ü13 eydürler // 14 viribidiler: Ü14 virübidiler // 15 gicesinde: S10 gicesinden / biribirine: Ü15 birbirine / kim: T'de yok / kisrā: S11, Ü15 kisrī // 16 odlar: S12 odı / söyündi: Ü16 söyndi / buḫayrası: T16 buḫrası // 17 Semāvedeki: T17 Semāvedekin / derbende: T17 derbend, S14 derbendi.

T104b // 1 tağ: T1 tağı / yıḫılduğını: S14 yıḳılduğını / viribidi: S14 ivirdi, Ü18 iyvirdi / ṭuruğup: Ü18 ṭu-

Ü115b ruğıp / aḫmaduğını: S15 aḳmaduğunı // 2 cemīʿ-i: S'de yok / her ... gicesinde: S16 mevlūd gicesi her iḳlimde // 3 daḫı: T'de yok // 4 ḫabarlar: S17 ḫabar /

S151b bilgülü: Ü3 biliglü / işidürlerdi: Ü4 işidürler-idi // 4-5 kitāblardan: S1 kitāblar / dińlerler-idi: S2

diñlerlerdi / ol: T5 o / habarlar: S2, Ü5 habar / oldı: S2 o. dirler-idi // 6 ʿaleyhi's-selām: S3, Ü5 şalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem / raḥımahu'llāh: S4 raḥmatu'llāhı ʿaleyh // 7 üzere ... geçdi: S5 gicesi / üzere: Ü8 üzre // 8 bu: S6 bir // 9 virürler-idi emzürdürler-idi: S6-7 virürlerdi emzürdürlerdi / oğlanı ... içinde: T'de yok / ʿayb-ıdı: S7 ʿayıbdı // 10 görürler-idi: S8 görürlerdi / haşmatlarından: S9, Ü12 hışmatlarından / bu: T'de yok / ṭutmaḥ: S9 ṭutmaḳ / haşmatdur: S9, Ü12 hışmatdur // 11 Kureyş: S9 Kureyşi / su'āl kıldılar: S10, Ü13 suvāl itdiler / niçün: Ü13 neyçün // 12 ṭutmassın: T12 ṭutmaz mısın, S11 dutmassın / dāya: S11 ṭāya / ṭutmaḥ: S11 ṭutmaḳ // 13 ayruluğına: S12 ayruluğuna, Ü16 ayrulığına / didi: S'de yok / Kureyş: S13 Kureyşi ulusları // 14 veledüñ dāyada: S13 veledüñe dāya / gerek: S13, Ü17 gerekdür / eydür: S14 eydürler // 15 dört: S16 dörüt / vucūda geldi: Ü18 ṭoğdı / kırkı: S15 kırıkı, Ü19 kırḥı // 16 vucūda geldi: S16 ṭoğdı / andan ... daḥı ṭoğdılar: T'de yok // 17 dāyalar: S1 dāya /

Ü116a
S152a

T105a // 1 isderlerdi: S2, Ü3-4 isderler-idi / bisleyeler: S2-3 bisleyeler-idi, Ü4 besleyeler-idi / ʿarab: T'de yok // 2 emzüren: S3 e. ʿavrat / ḥatun: T'de yok // 3 Rasūli: S5, Ü6 Rasūl / ṭururdı: S5, Ü6 ṭurur-ıdı // 4 marżaʿaya: S6 marżıʿaya / ṭutġıl: S7 dutġıl / diyü: S7, Ü8 d. ün işitdi / eyyühe'l-kāyil: S7 ya e. kā'-

il // 5 kimsenüñ: S8 kimesenenüñ / südüni: S8 südün, Ü9 südini / e. kimsenüñ: T'de yok, S9 kimsenenüñ / emcegin: S8 emceginden süd, Ü9 emceginden süt // 6 marża'a: S9 marżı'a /virüñüz: S10 viriñüz / Sa'd: S10 Sa'di // 7 kabīlesinden: S10 k. marżı'a / gele: S'de yok / ibnet-ü: S11, Ü12 ibnet-i // 8 olısardur: S12 o. didi / ala: T'de yok / hātif: T8 hātifden // 9 sözüni: S13, Ü sözini // 10 zinhār ... hatun: S14 yā Amine hatun zinhar / hatun: T'de yok / hātif ... kim: S14 ne kim hātifden, Ü15-16 ne kim sańa hātifden / kimseneye: Ü16 kimeseneye / virmegil: S15 dimegil // 11 oğlan: T11 oğlanlar / isderler: S17 i. andan / katına dahı: S17 dahı katına // 14 yüzin: S2 yüzün, Ü1 (mükerrer) / dāyalardan: S2 dāyalara / sorar-ıdı: S2 sorarlar, Ü2 sorar / kim: S'de yok / adıñuz: S3, Ü2 aduñuz // 15 eydür: S3 eydürler / Āmine: S3 Ā. hatun / yohdur ... birle: S4 yokdur datlu d. birile // 16 göndürür: S4, Ü3 gönderür // 17 çoh: S5 çok / marża'a:S6 marżı'a / işitdiler: T17 yitişdi / aclıkdan: S6 lıkdan /

Ü116b S152b

T105b // 1 süd: Ü6 süt / kaht u: S7 k. ı / buñalmışdılar: S7, Ü7 buñalmışlar-ıdı / Rasūli: S8, Ü7 R. salla'llāhu 'aleyhi ve sellem // 2 viribidi: Ü7 virübidi // 3 yüridi: S10 yürüdi // 3-4 tavarlar: S10 tavar / tamarlarında: Ü9 tamarında / süd: S11, Ü10 süt / gelü: S11 geli // 5 azmaz: T'de yok / azmaz acmaz: S12 a.

Ü11

acmas, Ü11 acmaz a. / oldı: S12, oldılar / hayr: S12 hayır / Rasūl: Ü11 R. ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem / berekātından idi: S13 ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellem // 6 eydürler-idi: S14 eydürlerdi // 7 oğlancuğı: S15, Ü14 oğulcuğı / ṭıfl-ıdı: S15 ṭıfıl / süd: S15, Ü14 süt // 7-8 adı ... idi: S'de yok / Żamra: S16 Żamra // 9 aclıkdan aruḫlukdan: T'de yok, S17 a. aruklukdan /

S153a ṭururdı: Ü16 ṭurur-ıdı / geçer-idi: S1 geçerdi / çün: T'de yok // 10 ʿuşb ve: T10 ʿaşb v., S1 ʿu. u / bitdi: S2 düşdi / ḫayvān: T10 ḫayavān / yoksul: Ü18 yoḫsul // 11 eyitdiler: S'de yok / ibnet-ü: Ü18 ibnete / buñal-

Ü117a duk: Ü19 buñalduḫ // 12-13 yirden ... ʿaṣr: S5 ot otladılar yirden ʿaṣır / ot: T'de (mükerrer) / evlerine: T'de yok / yaturken: Ü2 yatur-iken // 14 aḫar: S7 akar / ṭururdı: Ü3 ṭurur-ıdı / anı gördi kim: T'de yok // 15 bedr: S8 bedr-i / ırmaḫ: S8 üç ırmak // 16 çıkarğıl: S9, Ü5 çıḫarğıl // 16-17 düşüm içinde: S10 düşümde / çıkardum: S10 çıḫardum / ırmaḫ: S10 ırmak, Ü6 ırmağ /

T106a // 1 buyurdı: S11 b. dir / akar: S12, Ü8 aḫar / beñzemez: S13, Ü8 beñzemes // 2 ṭatlu: Ü9 ṭatlu-y-ıdı / ṣovuğ-udı: S13 ṣovuk idi, Ü9 ṣovuğ-ıdı / ol: S'de yok / ṭaşra: S13 daşra / ṭonumı ... daḫı: S14 daḫı ṭonumı geydüm // 3 baña eydür: S14 eydür baña / yiründen: S'de yok // 4 ṭolupdur: Ü11-12 ṭolıpdur sūratuñ ḫūb olıpdur, emceklerüñ süt ṭolıpdur / nişānlar: S16 nişān / yā Ḫalīme ... emzüresin kim: T'de yok / kim:

S153b S'de yok / yir: Ü14 y. ve // 5 ol: T5 o. / ṭıfl: S1

ṭıfıl // 6 uyanı: S1, Ü15 uyanu / çün: T'de yok / sığmaz: S2 sığmas // 7 süd: Ü17 süt / bedr: S3 bedr-i / beñzer: S3, Ü17 beñzemiş // 8 ḳonşuları: S4 ḳonşıları,

Ü117b Ü17 ḳoñşıları // 9 bint-ü: S6 ibnet-i, Ü1 ibnet-ü // 10 kim ... aç: S6 sańa kim aç / yatduñ: T10 yatduḳ / ṭurıcaḳ: S7 ṭurucaḳ, Ü1 ṭurıcaḥ / ṭoḳ: Ü1 toḥ / semiz ṭurduñ: S7 semüz durduñ // 11 kim: S'de yok // 12 cem': S9 cemī' / dahı: S'de yok // 13 ümm-ü: Ü5 ümm-i // 14 şerḥ: S11 şeriḥ / ol ... gördügi: T14 daḥı ol / şaḥṣ: S12 şaḥṣı // 15 eyitdi: T15 iyidüp / işidip: T ve S'-de yok / ṭururuz: T15 ṭururdı / 'ayāllar: S14 'ayāl // 16 gelipdür: S14 gelüpdür / çevre: S'de yok / ḳabāyıllarında: S14, Ü9 ḳabayıllarından / ṭururlar didi: T16 ṭururlardı // 17 çıḳup: Ü10 çıḳıp / yüriyemezem: S16 yürüyemezem / gişiler-ile: S16 gişilerle.

T106b S154a // 2 yoḳsul: Ü12 yoḥsul / birle 'azm: S1 birile 'azım / ḳıldılar: Ü12 ḳıldı // 3 ṭoḥ: S2 ṭoḳ / süd: Ü14 süt // 4 cem': S3 cemi' / ya ibnet-i Züveyp: T'-de yok, Ü15 y. ibnete Z. // 5 Mekke şehrinde: S'de yok // 6 gelipdür: S5 gelüpdür / marżā'ası: S5 mar-

Ü118a żı'ası // 8 ṣorsalar: S8 ṣorsar / hātif: S8 hātifden // 9 su'āl: S9, Ü2 suvāl // 10 ṭaparlar-ıdı: S10 ṭaparlardı / ol ṣanamlar: S'de yok / C.-ler: S10-11 (mükerrer) / girürler-idi söylerler-idi: S11 girürlerdi söylerlerdi / ma'rūf ve: S11 m. u // 11 dur: T11 -d. şöyle / put-perestlere: T11 put-perestler,

S11-12 put-perestleri / içinde: S12, Ü5 içinden / söyleyip: S11 söyleyüp // 12 yine: S13 (mükerrer) / içinde: Ü6 içinden / söylerler-idi: S14 söylerlerdi // 13 çağırurlar-ıdı: S14 çağırurlardı / iderler-idi: T13 ider-idi, S15 iderlerdi / ʿarab: T'de yok // 14 ṭaṅ: S16 ʿacab / degüldi: S16, Ü9 degül-idi / ayruḫ: S16 ayruk // 15 çıḳmadılar: S17 çıḫmadılar / ve: S'de yok / ḳaṣd: S17 ḳaṣdı / firişteler: Ü10 ferişteler / bir-

S154b le atarlar-ıdı: S1 birile atarlardı varurlar // 16 göyündürürlerdi: Ü11 göyndürürler-idi / firişteler: Ü11 ferişteler // 17 söylemedi: S3 virmedi /

T107a // 1 hātif: S4 h. kim // 2 olur-ıdı: S5 olurdı // 3 virürdi: S6, Ü16 virür-idi // 4 söyleniserdür: S7 söyleniser // 5 eydip: S8 eyidip / durur: S8 ṭurur, Ü18 ṭururlar / bir: T'de yok / firişte: Ü18 ferişte / kim: S'de yok / taʿālādan: T5 taʿālā // 6 her: S9 h. ne / firişte: Ü19 ferişte / emr: S9 emir / olıcaḳ: Ü19

Ü118b olıcaḫ / eydip: S6 eyidüp / dururlar: Ü1 ṭururlar // 7 kāfirleri: S'de yok, Ü2 kāfir cinnīleri / söylerler: S11 söyler / eylerler: S11 eyler // 8 çoḳdur: Ü3 çoḫdur / yürigil: S12 yürügil // 9 diyü: S13, Ü4 d. āvāz işitdi / birle: S14 birile / ol: T9 o // 10 ḥalāline: S14, Ü5 Hārişe / ol: T10 o // 11 bigi: S16 gibi // 12 er ü: T'de yok / ʿavrat: T12 ʿa.lar (sayfa kenarında)

S155a // 13 semizligin: S1 semüzlügin, Ü9 semüzligin // 14 çoḳ: Ü10 çoḫ / yoḫsuldan: S2 yoḳsuldan / yaraḳ: Ü10

yarah // 14-15 dayalığ: S3 dayalık / oğlanlara: T'de yok, S3 oğlan // 16 didi: S'de yok / yitişevüz: S5 yitişevüs // 17 tavarumuz: S5 tavarumus / seni: S5, Ü13 sini / bindirüp: S5 bindürüp, Ü14 bindürip /

T107b // 1 kim: S7 ki / yimezsem: S7, Ü15 yimez-isem / birez: Ü16 bir // 3 ideyüm: S9, Ü17 ideyim / eşecügümüze: S10 eşecügümüse / binem: S10, Ü18 bineyim / yüriyem: S10 yürüyeyim, Ü18 yüriyeyim / didi: S'de
Ü119a yok // 4 birle: S11 birile / cemʿ: S11 cemiʿ // 5 kim: S'de yok // 7 hatun gişiler: S15, Ü4 hatunlar // 8 evlerine: S15, Ü5 evlü evine / eyitdiler: S'de yok // 9
S155b üç gez: T'de yok / didiler: S'de yok // 10 maslahat oldur kim: S'de yok / eyesi: S1, Ü8 issi / görevüz: S1 görevüs // 11 andan: S2 erenleri, Ü9 erenler / kıldılar: T11 kıldı / avrat: S3, Ü9 hatun gişi / alıp:S3 alup // 12 yarah: S4 yarak / kıl: Ü10 kılğıl / yüriyelüm: S4 yürüyelüm / didi: T'de yok // 13 arukdur: T13 ırakdur / seni: Ü12 sini / götürmez: S5 götürmes / ideyüm: S5, Ü12 ideyim / didi: T'de yok // 14 Kādir: S6 kādirdür / beni: Ü13 bini / semiz: S7, Ü13 semüz // 15 tok: Ü14 toh / ol: T15, S8 o / kim: T'de yok / beni: Ü15 bini / ilede: S'de yok / eyle: T'de yok // 17 kavm: S10, Ü17 kavmını / birle: S10-11 birile / alıp: S11, Ü18 aldılar / ol: T17 o /

T108a // 1 gülücegi: S11 eşecügi / üstüne: S12, Ü18 üstine / Zamrayı: S12 Zamra / binmisler-idi: S13 bin-

Ü119b mişlerdi // 2 Ḥārīṯ birle: T2 (mükerrer), S13 Ḥ. birile / giride: S13 girü / yoḳdur: Ü1 yoḫdur / yüriyemez: S14 yürüyümez, Ü2 yiriyemez / çün: S'de yok / kāravāndan: S14 kārvāndan // 4 ardından: S15 ardınca / ol:T4 o / dürtdi: S16 dürütdi // 5 niçün: Ü4 neyçün / kāhellik idersin: S17 kāhel yürürsin, Ü4 kāhel yürirsin /

S156a misin: S17 misün // 6 üstüñe: S1 üsdüñe / kim: S'de yok / söyledi: S'de yok / ibnet-ü: S1 ibnet-i / yürüñüz: S1 yürü // 7 varuñuz: S2 v. yürüyüñüz / yoḫsulluḫ: S2 yoḳsulluḳ // 8 b. ve: S ve Ü'de yok / māl ve: Ü8 m. u / memleket: S4 mülket, Ü8 müknet // 9 cemīʿ-i: S4 cemīʿ / ve: S'de yok / emzürüsersin: S6, Ü11 emzürisersin, S6 e. bisle-y-isersin // 11 söyler-idi: S7 söylerdi / yorġalayu: Ü12 yorġalayı // 12 ġayıb: Ü13 ġayb / biz: T'de yok / yoldaşlarumuza: S9 yoldaşlarımuza / camaʿatumuz: S9 camaʿatımuz // 13 söylendiler: S9 söylendi / kim: S'de yok // 14 su'āl: S11, Ü16 suvāl // 16 Ḳureyş eyitdiler: S13 Ḳureyşi eyitdi / niçün: Ü18 neyçün // 17 eyitdi: S14-15 (mükerrer) / ol adı ... urmadum: T17 ben urmadum ol adı, S15 ben

Ü120a urmadum ol adı aña /

T108b // 1 Ḳureyş: S16 Ḳureyşi / eyitdiler: S16, Ü2 eyitdi / kim: S'de yok // 1-2 anuñ ... ʿAbdu'llāh:

S156b S17, Ü2-3 aña Muḥammed İbni ʿAbdu'llāh ad // 3 bir: S'de yok / Ādem: Ü4 Ā.-i // 4 su'āl: S2, Ü5 suvāl // 6 naḳl: S6 naḳıl // 7 atası: S'de yok / su'āl: S6, Ü9

suvāl / eyledi: S6 kıldı // 8 nakl: S7 nakıl / ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok // 9 didi: S'de yok / nūr: S'de yok / intikāl: S9 nakıl / kılurdı: S9 iderdi, Ü11 kılur-ıdı // 10 salla'llāhu ... ve sellim: Ü'de yok / dillerinden: S9, Ü12 dillerinde / ider-idi: S9 iderdi / atamuza: S9 atalarımuza // 11 unıdılmadı: S9 unudulmadı // 12 yazıcak: S10 viricek / vasıyyet-nāmede:T12 v.-nāme / bile: T'de yok / nazm: T ve S'de yok // 13 benden: Ü15 binden // 15 vahyı: S14, Ü17 vahyu // 16 Cebra'īl: Ü18 Cebrayıl / dünyā: T'de yok /

T109a Ü120b S157a // 1 nūr durur: T1, S17 nūrdur // 3 söylenüpdür: S2, Ü3 söyleyipdür // 4 olupdur: S3, Ü4 olıpdur // 5 olupdur: S4, Ü5 olıpdur / Tevrāt: S4 Tevrīt // 6 ohıdı: S5 okıdı // 7 taʿzīmı: T7 taʿzīmu // 8 Cibrīl:S7 Cebra'īl / eydeyüm: S7, Ü8 eydeyim // 9 nuġam: T9,S8 naġam // 10 anuñ-ıçun: T10 anuñ-çun / muhakkık: S9, Ü10 muhakkak // 11 medh: S10 medhı / eydici: T11 idici, S10 eyidici // 13 su'āl: S12, Ü13 suvāl // 14 müşkilini: T14 müşkilin // 15 işbu: S14, Ü15 uşbu // 17 ki: S16, Ü17 kim /

T109b S157b Ü121a // 1 mīm-ile: S17 mīmle // 2 peyġambarumsın: T2 peyġambarsın // 3 kamudan: S2 kamulardan // 4 düriş-gil: S3 dürüşgil // 5 ol: T'de yok / merhūm-ı: S4, Ü3 merhūma // 7 ashāb u: Ü5 ashāb ı // 8 beni: Ü6 bini // 10 ohıdı: S9 okıdı // 12 yüzinden: S11 yüzünden //

14 nesr : T ve S'de yok // 16 menzilinden : S15 menzilden / iñeñ : S15 eger / sözler: S15 söz // 17 cemī'-i : S16 cemī'.

T110a
S158a // 2 'urabā: S1, Ü18 'arbā / urmılar-ıdı : S2 urmışlardı / üç: T ve S'de yok // 3 Çeşm dirler-

Ü121b idi: S3 Çeşem dirlerdi // 4 Çeşmden: T4 Çeşimden, S4 Çeşemden / kim: S'de yok // 5 niçün: Ü2 neyçün / virdiler: S5, Ü2 urdılar / ad: T'de yok / kimseneye: Ü3 kimeseneye // 6 kim: S6 dir, Ü4 dir kim // 7 bile: S'de yok / deyr: S8 deyir / katına: S8, Ü6 katında // 8 söyleşürler-imiş: S8 söyleşürlermiş / savma'anuñ: S8, Ü6 savmı 'anuñ / dericesinden: S9, Ü7 derecesinden / taşra: S9 daşra // 9 kim: S'de yok // 10 kim a.: S ve Ü'de yok / anuñ: S11, Ü9 ol nebīnüñ // 11 'aleyhi: S12 'a. ve ālihi / şerḥına vasfına : T ve S'de yok, Ü10 (sayfa kenarına sonradan ilâve) // 12 savma'asına: S13, Ü11 şavmı'asına / üçünüñ: S14, Ü12 üçinüñ // 13 birisi... idi kim: T'de yok / ol-ıdı: Ü13 oldı / su'āl: S16, Ü14 suvāl // 14 'aleyhi ve sellim: S16-17 'a. ve ālihi ve sellim. ol / bir niçe: S17 birince // 15 söylendi: S17 söylenildi / dahı: S'de yok /

S158b şerḥ : S1 şerḥi // 17 yā seyyıd-i S'de yok

T110b // 1-T112a-11 bizüm Rasūlümüzüñ... 'Abdu'l-muttalibdür: Ü'de (yaprak kopukluğu sebebiyle yok) // 2 görelüm: S6 g. didiler say // 3 eyitdi...'anh: S6-7 razıyā'llahu... eyitdi // 3 Muḥammed:S'de yok //

12 Mu'allim: T12 Mu'allem // 14 Kā'id: S1 Kāyıd

T111a // 2 'Ābid: S7 (mükerrer) // 3 Kā'im: S7 Kāyım // 5 Midmid: T5 Mīd // 8 ve sellim: S12-13 v. s. ve şerrefe ve kerreme ve zāde ve en 'ama raẕıya'llāhu 'an aṣḥābıhım ecma'īn // 9 daḫı ilerü ... yitişdiler: T'de yok / Mekke: S15-16 (mükerrer) // 10 emzürici: S17 emzürü-

S159b ci / dāyalar geldiler: ↓T10 geldi, S17-1 (mükerrer) // 11 ṭaşra geldiler: S'de yok / kimesne: S2 kimesene // 12 ḳaçlar: S3 ḳaç / kim: S'de yok / birle: S3 birile / bile: S'de yok / ḳalmışlar-ıdı // 13 şehr: S3 şeher / bir: S'de yok / daḫı: T'de yok / geldiler: T'de yok // 14 hiç: S'de yok // 15 kim: S'de yok / atası: S7 dāyası / yoḫdur: S7 yokdur // 16 ḳavm: S8 ḳavum // 17 ḫōrlıḫ: S9 ḫōrlık / gişinüñ: S9 gişilerüñ / kim: T'de yok.

T111b // 1 cāh: S10 cāhdur // 3 yetīmlik: S12 y. ve / nāḳıslıḫ: S13 nāḳıslık / ve eksüklük: S'de yok // 5 Muḥammede: S15 Muḥammed Rasūlu'llāha // 6 ḳıla-y-ıdı: S16 ḳılaydı / ola: S'de yok // 7 yürisün: S17 yürüsün / ma-

S160a lı ve cāhı: S17 cāhı ve mālı / ol gişi: T'de yok // 8 ırаḫ: S1 ırak / bigidür: S1 gibidür // 10 ġāzılıḫ: S4 ġāzılık // 10-11 ard ve: S4 arıd olur / 'āḳıl ve 'ārif: S5 'ārif v. 'ā/ puştu: S5 puştı // 12 'a. ve: S'de yok // 13 eksüklügi: S7 eksük / yitmez: S7 yitmes / bu gez: S7-8 (mükerrer) / ş. ve: S'de yok // 14 Şi'r: S'de yok // 15 birle m. birle: S9 birile v. birile // 16 şeyḫ-

lıḫ: S10 şeyḫlık / birle: S10 birile // 17 ṣorsa: T17 ṣorarsa / birle: S11 birile /

T112a // 1 birle: S12 birile // 2 birle: S13 birile / neṣr: S'de yok // 3 eksüklüg-idi: S14 eksüklükdi // 4 birle: S15 birile / kimse: S16 kimesene // 5 ḳılmadı: S16 ḳılmadılar / ṭonı esgi-y-idi: S16 ṭonları esgidi / er ü: T5 er // 6 yā Ḥalīme: S'de yok // 7 k.y.
S160b ol: T7 k. y. o // 8 kāruvāna: S2 kārvāna / ol: T8 o // 10 didi: S'de yok / Ḳureyş: S5 Ḳureyşi / aṣl: S5 aṣıl // 11 Benī Hāşımdur: T'de yok / seyyidi: S6 s. Şeybe-
Ü122a tü'l-ḥamd // 12 suvāl eylegil: T'de yok / ya bilür ola: S'de yok // 14 ol: T'de yok / yüridi: T'de yok, S10 yürüdi / Muṭṭalib: Ü5 Muṭṭalibi kim // 15 oturıpdur: S5 oturupdur / birez: S11, Ü5 bir / birle: S12 birile / Şeybenüñ: S12 Şeybe // 17 benüm-ile: S13, Ü8 benümle /

T112b // 2 ḳulavuzlayı: S15 ḳulavuzlayu / benüm: T'de
S161a yok // 3 ölüpdür: Ü11 ölipdür / olur-ısañ: S1 olursañ // 4 varayum: S4, Ü13 varayım / birle: S1 birile / ṭanışayum: S2, Ü13 ṭanışayım // 5 olur-ısa: S2 olursa / yine: S2 y. girü / işitdügi: S3 işiddügi // 6 eyitdi: S4 eydür / yetīm ... yoḫdur: S4-5 ʿarab içinde yetīm oğlanı hiç kimsene aldug̃ı yoḳdur emzürmege / kimesne:
Ü122b Ü15 kimesene // 7 arasında: S5 içinde // 10 eyitdi: S9, Ü1 eyitdüm / ḥalālüm-ile: S9, Ü2 ḥalālüme / ṭanışayum: S9, Ü1 ṭanışayım // 11 gelürse: Ü2 gelür-ise / alayum: S9, Ü2 alayım / getüreyüm: S10, Ü2 getüreyim / mi: Ü2

m. didi (satır üstüne sonradan ilâve) // 12 alursa: Ü4 alur-ısa / alıp: S12 alup // 14 yā Ḥāriṣ: T ve S'de yok / varayum: S13, Ü6 varayım / ol: T14 o / göreyüm: S14, Ü6 göreyim // 15 o. ol: S'de yok // 16 görset: S16 göster // 17 göreyüm: S17, Ü9 göreyim / Şeybe ... Ḥalīmedür didi: T ve S'de yok / ḫatunuñ: S17 ḫatun /

T113a S161b //ol: Ü11 evvel / kohusından: S1 kokusından / bakdı: S2, Ü12 baḫdı // 2 bir: T'de yok / bucağında: S2 bucağı / aydınlıḫ vardur: S3-4 aydınlık olmışdur // 3 dāyayı: Ü14 dāyanı // 4 yürüdi: Ü15 yüridi // 5 şerḥ: S6 şerḥi / gördügin: S7 gördügün / işitdügin: S7 işitdügi sözleri / kim ḥātif ... virmiş-idi: T'de yok, S8 ḥātif gendüye ḫ. virmişdi // 6 dünyā issi: T'de yok //

Ü123a 7 eyesi ş. eyesi: S9-10, Ü1 issi ş. issi / gelipdür: S10 gelüpdür / sen: T'de yok // 8 getürgil: T8 görsetgil (kelimenin tam altında "getürgil" yazılı), S11 getürüñ // 9 ve ālihi: Ü'de yok / evüñ bucağından: S13 ol bucağdan getürdi, Ü4 ol bucakdan getürdi // 10 şöyle: T'de yok / uyurken: Ü5 uyur-iken // 11 Rasūlini: S15 Rasūlüni / şāẕılıḫdan: S15 şāẕılıkdan // 12 süt o. : T'de yok, S17 oldı süd // 13 Rasūl: S'de yok /

S162a örtüsin: Ü8 örtüsini / giderdi: S17 götürdi // 14 bir: S'de yok / bedr: S1 bedri // 15 Rasūl: T'de yok // 17 çıkardı: Ü13 çıḫardı, S'de yok / birle: S5 birile /

T113b // 1 ḫatun: S6 mükerrer // 2 Muhammedüñ: S6 Rasūluñ / geldüginden: S7, Ü16 gelelden / gişilerden: S7

gişiler // 4 kim: S'de yok / Hamza(y)ı: S9 Hamzayı /
emzürmiş-idi: S9 emzürmişdi / bir ... südini: S9 südü-
Ü123b ni bir gez, Ü19 ... sütini // 5 kim: S'de yok // 6 mı:
T'de yok / Hamza(y)ı: S11, Ü1 Hamzayı // 7 Hamza(y)ı:
S12, Ü2 Hamzayı / geldi: S'de yok // 8 kimsenüñ: S13
kimesenenüñ, Ü4 kimesenüñ / südin: Ü4 sütin // 9 südü-
ñi: Ü5 sütüñi / andan: S ve Ü'de yok // 10 halāli ...
içün: T'de yok / oğlı: S16, Ü6 oğlancuğı / geyesi ton:
S16 ton geyesi // 11 kabīlesinden: S17 kabūlesinden
S162b // 12 südüni: S1 südin, Ü8 sütini / kavmına kabīlesi-
ne: S1, Ü8 kavma kabīleye / Āmine hatun: T'de yok //
13 ümm-i: S2 ümm-ü / Muhammed-içün: S2 Muhammed-çün /
hatun: S'de yok // 14 didi eyitdiler: S'de yok / kimes-
nenüñ: S3 kimsenenüñ, Ü11 kimesenenüñ / südüni: Ü11 sü-
tini / kılmazdı: S4, Ü11 kılmaz-ıdı // 15 salla'llāhu
... ve sellim: T'de yok / ve ālihi: Ü'de yok // 16 sü-
düni: Ü13 sütini // 17 emcegin: S7, Ü14 emcegini / çı-
kardı: T'de yok / Rasūluñ: T17 Rasule / ağzına: T'de
yok / eyitdiler: S8 eyitdi.

T114a // 1 südüni: Ü15 sütini / ayruğ: S9 ayruk // 2
emcegin: S10 e. virdi, Ü17 emcegini / emcegi ağzına:
T'de yok / emcegi: S'de yok / eyitdi: S'de yok // 4
Ü124a ʿadl: S12 ʿadli / ve: S'de yok / görsetdi: S12 gösder-
di // 5 ʿadl: S13 ʿadli / Halīme eyitdi: S'de yok //
6 kodı: Ü2 koydı / didi: T'de yok / ʿAbdimenāf: S15
S163a ʿAbdümenāf // 7 birle: S16 birile // 8 çokdur: Ü5 çoh-

dur // 9 didiler: S'de yok / kılmazsın: Sl k. didiler, Ü6 kılmassın / korkmaz: Sl korukmazsın, Ü6 korḫmassın / kayırmazsın: Ü6 kayurmassın / suvāl eylediler: T'de yok, Ü7 sıvāl e. // 10 anuñ-ıçun: S2 anuñ-çun / olup durur: S3 olupdur, Ü8 olıpdur // 11 çokdur: Ü8 çoḫdur / gendüyi saklayanları: T'de yok / nāzırları: S4, Ü9 nāsırları / öküşdür: Ü9 ö. didi (sonradan satır üstüne ilâve) / şi`r: S'de yok, Ü9 nazm // 13 ġayb: S6 ġaybı // 14 mevlūdi: T14 mevlūd // 15 yirden ü: T15, S8 yirden / uluydı: T15, S8 ulu-y-ıdı /

T114b // 1 gice yir: T1, S11 gicede, Ü16 (düzeltme ile) // 3 Ġāfīl ... cihāna: Ü18 Bu gice ġāfil olma kim cihāna (sonradan değişik yazılı bir düzeltme ile / kim: T'-
Ü124b de yok // 5 kasd: S15 kasdı // 7 fi`l i: S17, Ü3 fi`l
S163b ü // 8 düzip: Sl düzüp / viribidi: Ü4 virübidi // 9 yiñinden: S2 yiñinde // 12 yoḫdur: S5 yokdur / maḫlūkat: T12 maḫlūka // 13 neṣr: S'de yok / kumāşlar: Ü10 kumāş // 14 ton: S7 tonlar // 16 baḫdı: S9 bakdı // 16-17 bokça birle: S'de yok / kumāş ... akça: S10 kis birile akça ve kumāş / kise: Ü13 kīs / sevindi: S10 ve s., Ü14 sevündi / tıfl: S11 tıfıl.

T115a // 1 bedr: S12 bedri / kucağına: S12 kucağında / götürüp: Ü15 götüripdür // 2 tıfıldur: Ü17 tıfldur / bu kimdür: T'de yok / kim: S'de yok, Ü16 ki // 3 ol: S'de yok / halīmdür: Ü17 h. ve / r. ve: S'de yok / yalġuz: S15 yaluñuz / d. ol: T ve S'de yok // 4 şāẓı-

Ü125a lıḫ: S16 şāẕılıḳlar, Ü19 şāẕılıḫlar // 5 himmeti: S17
S164a işi / işi: T'de yok // 6 oldı: S17 geldi // 7 Żamra(y)ı: S2 Ż. alup / yine: T'de yok // 8 birle: S3 birile / Ḥalīme: T'de yok / binipdür: S3 binüpdür // 9 ayaġınca yüriyemedi: S4 ayaġına yürüyimedi // 10 yiñemez: S5 yeñemez / bingil: T10 yitgil // 11 seferisi: S7, Ü8 saġrısı // 12 yorġalayup: Ü9 yorġalayıp / yoldaşlarından: Ü9 yoldaşlardan / yüridi: S8 giderdi // 13 ḳonuḳ: Ü10 ḳonaḳ / kim: S'de yok / biri: S9 birisi / ṭıfl: S9 ṭıfıl // 14 emzürürler-idi: S10 emzürürlerdi // 15 Sa`d: S11 Sa`ıd // 16 aşılları a. asıl-ıdı: Ü14 aşlları a. aşldı // 17 bislemege: S'de yok, Ü15 beslemege / lā-cirem: Ü15 lā-cerem / Ḥaḳ ta`ālā: S'de yok.

T115b // 1 Sa`d: S14 Sa`di / bislendi: Ü16 beslendi // 2 ḳonduḳları: Ü17 ḳonduḫları / alduḳları: Ü18 alduḫları / görsetdiler: S16 gösderdiler // 2-3 dirildiler: S'de yok / yā ibnet-i Züveyp: T'de yok / Ḥ. yā: S'de
Ü125b yok / görset: S17 gösder // 4 yüzüni: Ü1 yüzini / gü-
S164b neş: S1 (mükerrer) // 5 nūrını: S1 nūrunı / baḳup: Ü2 baḫıp / yüzüni: Ü2 yüzini / ḳarañuluḫ: S2 ḳarañuluḳ // 6 ḳamumuz: S3 ḳamumus / ivirip: S3, Ü4 ivip // 7 geldügümüz ol-ıdı: S4 geldügümüs ol idi / bilgi: Ü5 bilik // 8 gevher: S6 güher // 9 söylemişler-idi: S6-7 söylemişlerdi // 10 ṭıfldur: S8 ṭıfıldur // 11-12 yüriyen ... görürler-idi: S10 yürüyen kavum gördilerdi / yirde: S11 yirden / kim: S'de yok // 13 görsedür-

ler: T13 g. kim, S12 gösderürler, Ü13 görsedürlerdi / kim: S ve Ü'de yok // 14 kim: S'de yok / konduḫ: S13 konduk / yaşarurdı: S14 yaşarur idi, Ü15 yaşarur-ıdı // 15 biterdi: S14 biter idi, Ü15 biter-idi / kuyusına: Ü15 kuyısına / irişür-idük: T15 irişürler-idi, S15 irişürdük kuyıdan / varur-ıduḫ: T'de yok, S15 varurduk / görür-idük: T15 görürler-idi, S15-16 görürdük / kim: S'de yok // 16 kuyunuñ: Ü16 kuyınuñ / degin: S16 gelmiş / ṭolmış-ıdı: S16 ṭoplolu olmış idi / Rasūl: S16, Ü17 Rasūluñ / b. idi: S17, Ü17-18 ṣalla'llāhu ʿaleyhi
S165a ve ālihi ve ṣaḥbihi ve sellem // 17 birle: S1 birile / Saʿd: S2 Saʿıd /

T116a
Ü126a // 1 üsdünden: Ü19 üsdinden / aydınlıḫ: S2 aydınlık / kim: S'de yok / ṣayru: S3 ṣayrular // 2 yirinden: S3 yirden / ṭurdı: S4 durdılar / cism kim: S4 cisim ki // 3 gönlinde: S'de yok // 4 bedr: S5 bedri / ḳavuşdı: Ü5 ḳavışdı // 5 ḳurumış: S7, Ü6 ḳurımış / ḳurumış ḳuyulardan ... ṭoldı ve: T'de yok, Ü6 ḳurımış ḳuyular içine ṣu ṭoldı / ṭavardan: S8 davardan // 6 süd: Ü7 süt / çoḳ yiyen ... bişüren: T'de yok / birle: S10 birile // 7 ol: T7 o / az: T'de yok / eken: T7 iken / maġal: Ü9 daḫal (maġal'ın üzeri çizilerek düzeltilmiş) / vardı: S12 varan / evine: S'de yok // 8 ḳunlacı: Ü10 ḳuzladı / ol: T8 o / Saʿd da: S13 Saʿdi // 9 bereketlü bitdi: S'de yok / ḫayr: S14 ḫayır / sulṭānınuñ: S14, Ü13 sulṭānı / ve dünyā beginüñ: T'de yok / ve: S'de yok // 10

idi: S'de yok / ol: T10 o / Muḥammedi: Ü14 ol Muḥammed / ʿaleyhi: S15 ʿa. ve ālihi / Şiʿr: S'de yok, Ü14 nazm // 11 vü T ve Ü'de yok / ʿa. vü: T'de yok // 12 yüzini:
S165b S17 yüzüni // 14 cemīʿ-i: S2 cemī // 15 cān-ıla ṭurur:
T15 cān-ıladur, Ü19 c. durur / ki: S'de yok / cümle-i:
Ü126b T15 cümle // 16 neṣr: T ve S'de yok / bisledüm: Ü2 besledüm / ammā: S'de yok // 17 bisledüm: Ü2 besledüm / tılf: S5 telef.

T116b // 1 bevl: S6 bevül / kim ... ider-idi: S7 ḳaçan kim vaḳtı olıcaḳ bevül iderdi // 2 ayruḳ: S'de yok / bevl itmez-idi: S8 bevül idmezdi / ṭıfıllar: Ü5 ṭıflar / ağladuğın: S8 ağladuğun // 4 ulalurdı: S10, Ü7 ulalur-ıdı / ulalduğın: S11 ulalduğunı // 5 ulalurdı: S11 ulaldı, Ü8 ulalur-ıdı / ḳalanlar: S11, Ü8 daḥı oğlanlar / ulalduğın: S12 ulalduğunı, Ü9 ulalduğını / a. ulalurdı: Ü8 ulalur-ıdı // 6 Saʿd: S12 Saʿdı / kim: S'de yok // 7 güleç ... sülāledür: T'de yok / yüzinüñ:
S166a S15 yüzünüñ // 8 degüldi: S15, Ü12 degül-idi // 10 getürürler-idi: S2 getürürlerdi // 11 üsdünden: S2, Ü16 üsdinden / geçürürler-idi: S3 geçürürlerdi / bulurdı: Ü17 bulur-ıdı / ḫōş olur-ıdı: T'de yok, S3 ḫ. olurdı // 12 gelür-idi: S4 gelürdi / yüzüni: S4 cemālini, Ü17 yüzini / görürdi: Ü18 görür-idi / andan: Ü17 a. soñra / yolına: S'de yok / gider-idi: S4 giderdi // 13 seferden: Ü18 seferinden / ḫayr: S5 ḫayır / ve: S5 birile: Ü19 birle / birle: S5 birile / dönerdi: Ü19 döner-idi / gelürdi: Ü19 gelür-idi / sağılur: S'de yok / ṭavarıñ:

Ü127a S6 davarun̄ // 14 kim: S'de yok / südi: Ü1 süti / ṭamarında: S6, Ü1 ṭamarından / süd: Ü1 süt / anun̄ ... degürseler: S7 ol ṭavarun̄ üsdine ḳorlar degürürler // 15 südi: Ü2 süti / aḫar-ıdı: S8 akardı / kim: S'de yok / iledürler-idi: S8 iledürlerdi / durur: S9, Ü3 ṭurur // 16 yaşlıḫ: S9 yaşlık / muġallaca: S9 mağlıca, Ü4 mağal / muġalla: S9 mağıl, Ü4 mağal / gelür-idi: S10 gelürdi / Sa'd: S10 Sa'di // 17 ḳabīlesinün̄: S10 ḳabīlesi / cemā'atı: S'de yok / bereketinde: S11, Ü5 bereketinden / ṭamarında: S11, Ü6 ṭamarından

T117a // 1 artdı: S12 arıtdı / yürir: S12 yürür / ṭavarı: S12, Ü7 ṭavarlarını / cānavar: S12, Ü7 cānavarlar / yazıda: S'de yok / yürimedi: S12 yırıtmadı, Ü7 yırtmadı / berekātından: Ü8 berekātında // 2 hiç: S'de yok / ziyāna ve zevāle: S13 ziyān ve zevāl / cemī'-i ḳabāyıl: S13-14 cemī' ḫalāyıḳ / ṭarlıḫ: S14 ṭarlık // 2-3 ya bir ... götürürler-idi: S14-15 Rasūli ellerine götürürler-idi ya daḫı bir maṣlaḥat olsa kim ḫalāyıḳ buñalsa iledürler-idi // 4 cemī'i: S16 cemi' / olur-udı: S16 olurdı, Ü11 olur-ıdı / ṭarlıḳdan: S16-17, Ü11 ṭarlıḳ-

S166b lardan / ḳurtulurlar-ıdı: S17 ḳurtılurlar-ıdı // 6 ḳaçan söyleyicek: S1 söyleyicek ḳaçan / eyitdi: T'de yok / kim: S'de yok // 8 أظهر Ü18 / أظهرني / ظهره : Ü'de yok // 9 yüridi: S5 yürüdi // 10 ur-

Ü127b dılar: S6 urdı / yüzüni: S6 yüzine, Ü1 yüzini / ḳıldılar: S6 ḳılurlardı, Ü1 ḳılurlar / ulu: T10 ol / gelürler-idi: S7 gelürlerdi // 11 anun̄: S7 a. görüklü /

nazm: S'de yok // 12 tahsīl: S9,Ü4 tahsīlı // 13 olmaz: S10, Ü5 olmas // 15 müevvel: T15 meevvel // 16 sürildi: S13, Ü8 sürüldi

T117b // 2 ʿilm: S16 ʿilim // 3 küfr: S17 küfür // 4 al-
S167a tun-ıdı: S1 altundı / uyımışdı: S1 uyumışdı // 5 terbiyetler: T5 zīnetler // 6 ol: S3 evvel / uyurı: T6 uyardı / hemīn: S'de yok // 7 cünbüşi: S4, Ü16 cünbişi / bilgülüdür: Ü16 belgülüdür // 8 uyanmaz: S5, Ü17 uyanmas / şakī: Ü17 ölüm ne / özüni: S5, Ü17 özin / sanmaz: S5, Ü17 sanmas // 10 indi: S7, Ü19 irdi / zamānda: S7, Ü19 zamāna / uyurı: T10 uyurdı / cihānda:
Ü128a S7, Ü19 cihāna // 11 anuñ-çun: Ü1 anıñ-çun / menzil: T11 menzile // 12 uyanukluḫ: S9 uyanukluk / sūratında: S9 sūratından // 13 yoḫ: S10 yok / açuḫ: S10 açuk // 14 bigi: S11, Ü4 gibi / laʿbu: T14 laʿbe // 16 giçicükdür ... iñen: S13 Güçücükden velīken / baḫtuludur: S13 baḫtıludur // 17 cünbüşinden: S14, Ü7 cünbişinden.

T118a // 2 ṭıfıldur: Ü9 ṭıfldur // 4 ʿāḳılsın: T4 ʿāḳıl
S167b / senden: Ü11 sinden // 5 neçündür: S2 niçündür, Ü12 neyçündür // 6 olupdur: Ü13 olıpdur / nirden: S3 yirden / ṭolupdur: Ü13 ṭolıpdur // 8 negr: T ve S'de yok / soñra: T'de yok // 9 Rasūli ... ivirürdi: S6 adam viribir-idi Rasūli görmege, Ü16 ... ivirür-idi // 10 viribirdi: S6-7, Ü17 virübir-idi // 11 gönüllerine: Ü18 gönline / bıraḫmadı: S8 bıraḳdı / viribiyeler: Ü19
Ü128b virübiyeler / y. viribiyeler: Ü19 virübiyeler // 12 at-

lanup varalar: Ü1 atlanıp anda varıp / dahı yine: S9 girü // 13 Rasūluñ: S10 R. mübārek // 14 cemī'i: S11 cemī' // 15 Halīme: S12 H. hatun / kim: S'de yok / dört: S13 dörüt // 16 aylıh: S13 aylık / ya'nī ... eydür: T'de yok / rızkumuz: S14, Ü6 rızkımuz // 17 süriy-ile: S15 sürü-y-ile / koyunlardan: S5 koyunlar / nakddan ve cinsden: S15 nakdıdan ve cinsiden / baylığımuz: S16 bayluğumuz.

T118b // 1 o. yaşında: S17 o. y. ola / on iki yaşında:
S118a S'de yok // 2 hergün: S17-1 (mükerrer) / güdmege varurlar: S1 gütmege varur / ve: S'de yok / yine ... eydür: T'de yok // 3 ol uluca: T'de yok / koyun: T3 koyundan, Ü11 koyın / güdmekden yazıdan: T'de yok, S2-3 gütmekden y. / Halīmeden: T'de yok // 4 görinmezler: S4 görünmez oldı // 6 ac-ıduk: S6 aç idük, Ü15 ac-ıduh / yalıncah-ıduk: S6-7 yalıncağduk idük, Ü15 yalıncağıduh // 7 halk: S7 halkı // 9 kullığuñda: S9, Ü18 kulluğuñda / bulunımazlar: S9, Ü18 bulunmazlar / Rasūl eyitdi: S'de yok / degül ki: S10, Ü19 degüldür kim //
Ü129a 9-10 evde oturam: S'de yok / sovuh: S10 sovuk / göyineler: S11 göyüneler, Ü1 göyneler // 11 sığmaz: Ü2 sığmas / kim: S'de yok / maslahatında: S12 maslahatından // 12 işi: S13, Ü3 iş // 13 karındaşlarum birle: S14 karındaşlarumla // 14 koyun: Ü5 koyın / eyitdi: S15 eydür / sañа ... cān olsun: T'de yok // 15 katı: S'de yok / çokdur: Ü7 çohdur // 16 korharam: S17 kor-

S118b karam / kim: S17 ki / Rasūl eyitdi: T'de yok // 17 beni: Ü9-10 bini

T119a // 1 beni: Ü10 bini // 2 kim: S'de yok / begenmeye: S5 saklamaya // 3 hergiz ... omadı: T'de yok / bigi s.: S6 gibi s. // 4 korhar-ıdı: S7 korkardı / sözüni: S7 sözüne, Ü15 sözini / eylemez-idi: S7 eylemezdi / ol gice geçdi: T'de yok / subh: S8 subuh // 5 bilini: S'de yok

Ü129b // 6 birle: S10 birile // 7 birle: S11 birile / el: T'de yok // 8 karındaşları: S12 karındaşlar / kasd eyledi: T'de yok / giddi: S13, Ü2 gider // 9 koyun: Ü2 koyın / oğlancuklar-ıla: S13-14 oğlancuklarla / yā: S'de yok / ibnet-ü: S14, Ü3 ibnet-i // 10 niçün: Ü3 neyçün / yazıya: S15 koyuna / göndür-: S15, Ü4 gönderürsin / dimez misin kim: S15 korukmaz mısın / yüzüni: S15, Ü4 yüzini / gün: S'de yok // 11 göyündüre: Ü4 göyndüre / Halīme: Ü5 H. and içti / benüm: T ve S'de yok / yokdur: Ü5 yohdur // 12 dahı: S'de yok / sözüni: S17, Ü6 sözini / didi: S'de yok // 13 ısmarladı: Ü 7 ı. eyit-

S169a di / saklañ: S1, Ü7 sahlañ // 14 birle: S2 birile / koyun: Ü8 koyın / s. birle: T'de yok / yüridi: S2 yürüdi / y. koyun: Ü9 koyın / yitişdiler: S3, Ü9 irişdiler // 15 gendü: T'de yok / hiç: S3 hōz / dāyım ... oldı: T'de yok / oturdı: S4 otururdı // 16 turdı: S5 tururdı / çıkar-ıdı: S5 çıkardı / gönlünden: S5, Ü11 gönlinden / geçerdi: Ü11 geçer-idi // 17 olunca: S6, Ü12 olınca / çün: S6 tā / yakın: S'de yok / yüridi: S6 yürüdi.

T119b // 1 koyunı: T1 koynı, Ü13 koyını / yürir: Ü7 yürür / koyuncuğuñ: Ü14 koyıncuğuñ // 2 sınmış-ıdı: S8 sınamışdı / süre gelürdi: S8 süreklerdi, Ü14 s. gelüridi / koyuncuk: Ü14-15 koyıncuğ / yüriyemez: S9 yürüyümes // 3 eli birle: S9 elīle / ol: T'de yok / sınuk: Ü16 sınuh / ayacığını: S9 ayacuğını / berekātında: S10 berekātından / koyunuñ: Ü16 koyınuñ // 4 bütün: S10 bitün / sağ oldı: S10 yok / yitişü: S10 yitişi / koyunı: Ü17 koyını // 4-5 koyu virdi: S11 kovdı, Ü18 koyı virdi / koyun: koyın / süriye: S12 koyuna, Ü18 sürüye / karışdı: S12 yitişdi, Ü18 kavuşdı // 6 senden: Ü19 sin-
Ü130a den / Rasūli: S13, Ü1 R. aldı // 7 Rasūli: T'de yok / biri: S15 birisi // 7-8 bir ... Rasūli: Rasūli bir dürlü / yine: S16 girü / Żamradan: S16, Ü3 Żamradan / kim ... emmiş-idi: T'de yok / birle: S16 birile / süd: Ü4 süt / emmiş-idi: S16 emmişdi // 9 yā Żamra: T'de yok
S169b / gördüñ: Ü5 gördüñüz // 10 görsetdi: S1 gösderdi / baña: Ü5 b. bir / vir: S1, Ü5 virgil / ʿacāyıblar: Ü6 acāyıbları // 11 gişi: S2 gişiler / yohdur: S2 yokdur / eyitdi: T'de yok / işideyüm: S3, Ü7 işideyim // 12 geldiler: Ü8 g. eyitdiler // 13 kaçan: Ü9 k. kim / seyyidümüz: S5 seyyidimüs / bizümle: Ü9 bizüm-ile / yüridi: S5 yürüdi // 14 birle karındaşumuz: S7 birile karındaşumuza ve / seyyidümüze: Ü11 seyyidümüz Muhammede // 15 bile: S'de yok / yürirüz: S7 yürürüz / koyun: Ü12 koyın / dereden: T'de yok // 16 arslan: S8 arıslan / koyunlarumuz: S9 koyunlarımuz, Ü13 koyınlarumuz /

ürkdi: S9 ürükdi // 17 arslana: S10 arıslana / yüridi: S10 yürüdi / arslan: S10 arıslan.

T120a // 1 yüridi: S11 yürüdi, Ü15 y. ol / arslanuñ kulağını: S11 arıslanuñ kulağına başın / arslan: S12 arıslan / yüzüni: Ü16 yüzini / gögsini: S12 arkasını // 2 yire: S12-13 (mükerrer) / sürdi: Ü17 süridi / kuyruğın: S13 kuyruğun / yire gitdi: S13, Ü17-18 yola girdi // 3 belürsüz: Ü18 belüsüz / gitdi: T'de yok / bizüm: S'de yok / ʿaklumuz başumuza: S14 ʿaklımuz başımuza / koyunlarumuzı: S15 koyunlarımuz, Ü19 koyınlarumuzı // 4 su'āl: S15, Ü19 suvāl / kılduḫ: S15 kılduk / arslana:
Ü130b S15 arıslana / ne didüñ: T'de yok / döndi: Ü1 d. gendü // 5 andan: T'de yok / arslanuñ: S17 arıslanuñ // 6 ayruk: Ü3 ayruḫ / bu yörede yörenmegil: T'de yok // 6-128b-4 bu yörede ... ol muʿcizāt kim: S'de (yaprak kopukluğu sebebiyle yok) / g. ayruk: 4 ayruḫ // 7 kimseneye: Ü5 kimesneye // 8 duşmanlar: Ü5 duşmanları / kasdın: Ü6 kasdını / dün gün: Ü6 her gün // 9 koyun: Ü6 koyın // 10 ve: Ü'de yok / tañ ... geleciler: T'de yok / elbette ... bilinmeyince olmas: T'de yok // 12 çavladı: Ü11 çavlandı / duşmanuñ: Ü12 duşmanıñ // 14 ol: T14 o / koyun: Ü14 koyın // 15 maslahatdur: Ü15 m. didi // 16 ḫasımlu: Ü16 ḫasmlu / dir: Ü'de yok // 17 derekeden: Ü17 derekden / çıkarğıl: Ü17 çıḫarğıl.

T120b // 1 yügürü yügürü: T1 yügürü / yürüdi: Ü19 yüri-
Ü131a di // 2 bıçak: Ü1 bıçaḫ // 3 Halīme: T3 Ha-

līmenüñ // 4 açuk: Ü4 açuh // 5 geldi: Ü4 gelmişler / öldürdi: Ü4 öldürmişler // 6 kimsene: Ü5 kemesene / yayak: Ü5 yayah // 7 bir sa'at ... iverler-idi: T'de yok / yoksulı: Ü8 yohsulı / olmış-ıdı ... elindeki: T'de yok // 8 işleri: Ü8 işi // 9 üsdünde: Ü10 üsdinde / otururdı: Ü10 otur-ıdı // 10 kuçdı: T'de yok / andan: T10 anda / Halīme: T'de yok / gendüzin: Ü11 gendüzini /Aḥyā habībī ... ʿaynī: T'de yok / oğulı: Ü14 oğulu //
Ü131b 15 gişiler: Ü18 gişiler-idi // 17 sokdı: Ü2 sohdı.

T121a // 2 yine: T'de yok // 5 yalaburdı: Ü7 yalabır-ıdı / ciger-mendi: Ü8 ciger-bendümi // 6 üsdine: Ü10 üstinde // 9 yardukları: Ü12 yarduhları / yine: T'de yok // 11 Halīmeden: Ü'de yok / Halīme: T'de yok //
Ü132a 15 dīn: T'de yok // 16 kim: T'de yok / dahı: Ü3 d. yine // 17 tağıldı: Ü4 tağıldılar /

T121b // 4 binürdi ... binürdi: Ü8-9 binür-idi ... binür-idi / yüridiler: T'de yok // 5 dirler-idi: Ü10 dirler // 6 ʿumur: Ü11 ʿumr // 7 tururdı: Ü13 turur / ğazā: Ü13 ğazve / neheb: Ü13 nehb // 8 koduğunı: Ü14 koduğını / ve: T'de yok / develere: Ü15 develer // 9 geldiler: T'de yok // 11 feryād: Ü17 feryāz // 12 yohsa:
Ü132b Ü19 yoh-ısa // 15 olısardur: Ü4 olısar // 16 mālıñuza: Ü5 māluñuza

T122a // 1 yügrüşdiler: Ü7 yügrişdiler // 4 götürüldüler: Ü10 götürüldiler // 5 sürdiler: T'de yok // 8

ya‘nī: Ü'de yok / eyleye: Ü16 kıla // 9 kavuşdurdı: Ü17
Ü133a kavışdurdı // 13 feryād: Ü3 feryāz / yüzüni: Ü3 yüzin
// 14 başını: Ü3 başın / yirden başına: T'de yok / bu-
lamadı: Ü4 bulmadı // 15 bilemedi: Ü5 bilmedi // 16 Ha-
līmeyi: T'de yok / katı: T'de yok // 17 kılduñ: T17 kul-
duñ / kılduğın: T17 kulduğın, Ü8 kılduğunı / Halīme(y)i:
Ü8 Halīmeyi.

T122b // 1 seni alayum: Ü9 sini alayım / ol sanam-ı: Ü9
ulu sanam iledeyüm: Ü9 iledeyim // 3 Halīme(y)i: Ü12
Halīmeyi // 4 halāyık: T4 halāyıkı / Halīme(y)i: Ü13
Halīmeyi // 5 adı: T'de yok // 6 kılupdur: Ü16 kılıp-
dur / zārılanur: T6 zārı // 8 ahtarıldı: Ü18 ahtarıl-
dılar / bigi: Ü19 gibi / eyitdi: T'de yok // 9 pīr-i:
T9 pīr ü // 10 sorduğuñı: T10 sorduğuñ // 11 tutuşmak:
Ü3 tutışmak // 12 uyarmak dilersin: Ü4 uyarmakdur iy
pīr // 13 menziletden: T13 menziletdür / toprağa: T13
toprağu // 14 hıred-mend: Ü6 hırez-mend / sāhıb-ı:T14
sāhıb-u // 16 pür-i: T16 pir-ü /

T123a // 1 yavı: Ü10 yavu / hāfızıdur: Ü10 bekçisidür
// 2 yavı: Ü11 yavu / penhān: Ü11 pinhān // 4 nesr: T'-
de yok // 5 ol koca: T'de yok // 7 yaşadum: Ü17 yaşa-
Ü134a dım // 9 Halīme: Ü19 Halīmeyi kim // 10 sordı: Ü1 s.
kim / olduğın: Ü1 oldı / Resūlüñ ... kılınduğını: T'-
de yok // 10 ne vākı‘a ... söyledi: T'de yok / Ka‘be:
T'de yok // 11 topraka: Ü3 toprağa / iñledi: T'de yok
// 13 tābı‘: T13 tālı‘ // 14 uğurlamaz: Ü7 uğurlamas

/ almaz: Ü8 almas // 15 uğramaz: Ü8 gelmes / iy ... viren: T'de yok // 16 anı: T'de yok / yine: T'de yok /

T123b // 1 sevinü: Ü12 sevünü // 3 ne-y-idügin: Ü15 neydügini / Şeybeye: Ü15 Şeybeden / dahı: T'de yok // 4 olduğın: Ü16 olduğını // 5 münzeli: Ü18 münzel // 6 nişānların: Ü18 nişānlarını / şerḥin: Ü18 şerḥini / bilür-

Ü134b di: Ü19 bilür-idi // 7 ol: T'de yok // 8 gel nice: Ü2 geñince / vādi-yi: T8 vādi // 9 muḳal: Ü3 muḳl // 14 görüşdi yüzüni: Ü9 görişdi yüzini // 15 yoḫ: Ü10 yoḫdur // 16 görüşdiler: Ü11 görişdiler // 17 çıḳdılar: Ü13 çıḳmışlar-ıdı.

T124a // 2 indi: Ü15 اوُندی // 3 Melāyikdür: Ü16 feriştedür (melāyikdür kelimesi çizilerek sayfa kenarına

Ü135a yazılmış) // 6 toğupdur: Ü19 toğıpdur // 8 ʿīşından:Ü2 ʿayşından // 14 ol: T'de yok // 15 kim: T'de yok / Halīme(y)i: Ü10 Halīmeyi / ḫılʿatlar: Ü10 ḫalʿatlar // 16 göndürdiler: Ü11 gönderdiler.

T124b // 1 ḳara: T'de yok / yüri: T1 yüridi // 2 Şeybe Kaʿbenüñ: T2 Şeybenüñ // 3 otururdı: Ü16 oturur-ıdı // 4 Şeybe yine: Ü18 yine Şeybetü'l-Ḥamd // 5 cemiʿ: Ü18

Ü135b cemʿ / birle: Ü19 bile // 7 alar dahı: T'de yok // 9 ulu: T'de yok / söze: T9 söz / niçün: Ü5 neyçün // 10 iletmedüñ: Ü5-6 iletmezsin / Hebele'l-: Ü6 Hibel-i // 11 bağışlayalar: Ü7 bağışlaya // 14 münzeli: Ü10 münzel // 15 ḫabar: Ü11 ḫ. girçek oldı // 16 peyġambar-

lar: T16 peyġambar // 17 belki: Ü13 belkim.

T125a // 1 ol: T'de yok / ḳıldurup: Ü15 ḳıldurıp // 3 ṭurdı: Ü17 ṭuru geldi / Kaʿbenüñ ... urdı: T3 aldı

Ü136a // 5 احتوي : T5 إحْتَرَي // 10 العظيم : Ü8 العظيم الا ظيم // 14 Rasūl: Ü15 Rasūluñ / ve ālihi: Ü'de yok.

T125b Ü136b // 3 otururlar-ıdı: Ü2 otururlar / andan: Ü'de yok / ʿarabu'l ... elindedür: T'de yok / ḳażıyya kesüp: Ü'de yok / ol: T'de yok // 5 ḳılur-ıdı: Ü5 ḳılur / eyledügin gözedürdi: Ü5 eyledügini gözedür / bigi: Ü6 gibi / otururdı: Ü6 oturur-ıdı // 7 eydürdi: Ü8 eydür-idi / degül: T7 degüldür / böyledür: T'de yok // 8 görürdi: Ü10 görür-idi // 9 sözüni: Ü11 sözini / ider-

Ü137a di: Ü11 ider-idi // 15 idüp: Ü idip // 16 dururdı:Ü1 ṭurur-ıdı.

T126a //3 صِدْقا : T3 صَادِقًا // 4 telbiyesi: Ü6 telbiyeleri / kim: Ü6 k. eydürler-idi // 5 kim: Ü'de yok // 7 ḳabile ḳabile: T7 ḳabīle // 8 bir y.: T'de yok / bir c.: T'de yok // 9 g. gürūh: Ü14 g. g. ṭurıp // 10 alup: Ü15 alıp // 11 oturup: Ü16 oturıp // 12 otururdı: Ü17 oturur-ıdı / söyler-idi: Ü18 s. ṣalla'llāhu ʿaleyhi

Ü137b ve ālihi ve sellim // 13 ṭururdı: Ü1 ṭurur-ıdı // 15 telbiye(y)i: Ü2 telbiyeyi // 16 andan ... duʿālar: T'de yok / ḳılurdı: Ü5 ḳılur-ıdı.

T126b // 4 cifneler: Ü10 cüfneler // 5 göndürdiler: Ü12

gönderdiler // 9 söylenürdi: Ü17 söylenür-idi / nazm:
Ü138a Ü17 şiʿr // 12 sözüni: Ü1 sözini // 13 güccük: Ü2 gic-
cük // 14 gönlüni: Ü3 gönlini.

T127a // 1 oynayup: Ü7 oynayıp // 3 ve ālihi: Ü'de yok
// 4 ve: Ü'de yok / muḥabbatı: T'de yok // 7 ḫalāyı-
kuñ: Ü13 ḫalāyık // 10 kim: Ü'de yok // 11 laʿnetu'l-
Ü138b lāh: Ü18 laʿanahu'llāh // 12 söylenürdi: Ü1 söylenür-
idi / midür: Ü1 mı dururlar // 13 neden: T13 andan //
15 niçündür: Ü5 neyçündür / dir-idi: T'de yok / eydür-
di: Ü5 eydür-idi // 15-16 atam ... ne sebebden: Ü5-6
ne sebebden atam ʿAbdu'l-muṭṭalib / görmez: Ü6 görmes
/ yetīm: Ü6 yetīmi // 17 gizler: Ü7 gizler-idi / ḳılur-
dı: Ü7 ḳılur-ıdı.

T127b // 1 el-Muġīra: Ü8 Muġīra / eydürdi: Ü9 eydür-idi
// 2 iderlerse: Ü10 iderler-ise // 3 anı ... severler-
idi: Ü'de yok / taḥsīni: Ü11 taḥsīn kim // 4 ol: Ü'de
yok // 5 oldı: Ü14 oldılar // 6 ve ālihi: Ü'de yok /
ol ... içinde: T'de yok / gelmişdi: Ü16 gelmiş-idi //
Ü139a 7 ḳalanın daḫı: Ü17 ol oğlanlardan Rāsūle // 9 adı:
T'de yok // 10 biri: T'de yok / Matʿūn: T10 Matʿū //
12 yürürler-idi: Ü5 yürirler-idi // 13 ḫōşına: Ü6 ḫav-
şına / ḫōş: Ü6 ḫavş / ḳurumuş: Ü7 ḳurımış // 14 Rasū-
luñ: Ü7 Rasūl // 14 otururlar-ıdı: Ü8 otur-ıdı //
15 ol: T'de yok / geldiler: Ü9 geldi / otur-ıdı:
Ü9 oturdı // 16 seyyidinā: Ü10 seyyidünā / ağacımıs-
sa: Ü10 ağaçmısa / virürmisse: Ü10 virürmise.

T128a // 2 kurumışdur: Ü14 kurımışdur / kurumış: Ü14 kurımış // 3 ʿAbdu'l-m .... kızı: T'de yok // 4 tutup: Ü16 tutıp / diñlerem: T'de yok // 6 nider: T'de yok / görüñ: T'de yok // 8 kim: T'de yok // 9 yüzüni gökden: Ü3-4 yüzini gökdin // 10 ʿAtike eydür: T'de yok / işitmedüm: Ü4 işidemedüm / kurumış: Ü5 kurımuş // 12 büsür: Ü8 büsr // 13 salkumlar asıldı: Ü8 salkımlar aslındı / üstüne: Ü9 üstine // 14 dahı: T'de yok // 17 oğlancuklar yidiler: Ü13 oğlancuklara yidürdiler / ve: T'de yok / döküldüler: Ü14 döküldiler.

T128b // 1 hurmayı: Ü14-15 hurmaları // 2 dahı: T'de yok // 3 kurumış-ıdı: Ü17 kurımış-ıdı / habībini: T'-

S10a de yok // 4 evvel: T4 ol // 6 muhıbbı: T6 muhabbatı / ve: T ve Ü'de yok // 7 laʿnetu'llāh: Ü3 laʿanehu'llāh / buğż: S4 buğżu // 8 oğlunı: S5 oğlın , Ü4 oğlını / görürmisiz: T8 görüsiz / ne ... kim: S6 kim ne kopdı ne // 9 oğlanuñ: S7 oğlan // 10 bırakısardur: S8 bırağusardur, Ü7 bırahısardur / diyü: S'de yok, Ü8 d. ve // 11 dīnlerinden: Ü8 dīninden / eyle: S9, Ü9 anuñ gibi / didi: S9, Ü9 diyü söyledi / naẓm: T ve S'de yok // 12 karañu: S10 kara / beẓ-baht: S10 bez-bahtı // 14 bigi: S12 gibi / olupdur: S12, Ü12 olıpdur / lācirem: Ü12 lā-cerem // 15 neṣr: T ve S'de yok / ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok / ve: S'de yok // 16 birle görsedür: S14 birile gösderür // 17 hikāyet-i bisāṭ: Ü15 faṣl.

T129a // 1 kim: S'de yok / Muṭṭalibe: T1 Muṭṭalib // 2 viribimişdür şerḥ: S17 v. kim şerḥi / olupdur: Ü18
S10b olıpdur / bisāṭ döşendügi: T'de yok, S1 büsāṭ d. // 2-3 Mekke şehrinde: S'de yok / olur-ıdı: S2 olurdı / cemʿ:
Ü140b S2 cemiʿ / olurdı: Ü1 olur-ıdı // 3-4 kurılurdı: S2 kurulur-udı, Ü1 kurulur-ıdı // 4 şeşilürdi: Ü1 şeşilüridi / ṣatmaġ olmaġ: S3 satmak almak / olurdı: Ü1 olurıdı / bisāṭ: S3 büsāṭ // 5 ʿaẓīm: S'de yok / ġavş: S4 ġavşı / ṣalla'llāhu ... ve sellim: T'de yok, Ü3 ve ālihi: Ü'de yok // 6 ününi: S5 sözin, Ü4 ünini / çaġrışurlar-ıdı: T'de yok, S6 çaġrışurlardı / ḳılurlardı: Ü5 ḳılurlar-ıdı / gendünüñ: T'de yok, S6 gendü / Āmineden: S6, Ü5 Āmine ḫatundan / ṣ. kim: S7 k. bu ne ġalabadur // 7 ümmāh: S7 ü. didi // 8 bisāṭı: S9 büsāṭı / cemʿ: S9 cemiʿ // 9 dururlar: Ü8 ṭururlar / didi: S'de yok / çü: S10, Ü9 çün // 10 birle: S12 birile // 11 gönderdi cemīʿ-i: S12 viribidi cemiʿ / ḫ. cemʿ: S12 cemiʿ // 14 bisāṭı: S16 büsāṭı / döşemişler: S16, Ü16 döşet-
S11a mişler // 15 görsedürler: S17 gösderürler / ḳadarınca: S1 ḳ. ḳulluḳ iderler // 16 iderler: S1 gösderürler / bigi: S1 gibi / a. bigi: S2 gibi // 17 görsedürler:
Ü141a S2 gösderürler / ʿAbdu'l-muṭṭalib: T'de yok / gelmemiş-idi: S3 gelmemişdi / kim: S'de yok.

T129b // 1 ḫalāyıḳ: S4, Ü2 ḫalayıḳlar / ol: T'de yok / yüzüni: S4, Ü2 yüzini / yügrüşdiler: Ü2 yügrişdiler // 2 saʿādetlü: S ve Ü'de yok // 4 ḥasīb ü: T4 ḥasīb

// 5 yüridi: S9 yürüdi / kurrat-u: S9, Ü7 kurrat-ı / yüri bisāṭ: S9 yürü büsāṭ / üzere: S9 üzre // 6 ceddi: T'de yok / yıl: T'de yok / ırakdan: Ü8 ırahdan // 7 cemʿ: S11 cemiʿ / viribidügi bisāṭı: S12 virdügi büsāṭı / kılurlar-ıdı: S12 kılurlardı // 8 ve: S12, Ü10 ol / harc: S13 harıc // 11 şiʿr: S'de yok // 12 teferrüci: T13 teferrüc / yüzüni: Ü14 yüzini // 13 irmege: T13,
S11b S17, Ü15 irmek // 14 bütün: Ü16 bitün // 15 negr: S'de yok / üzere: Ü17 üzre / oturur-ıdı: T15 oturdı / buyruġ sürerdi: S2, Ü17-18 buyruk sürer-idi / geçdi: Ü18 geçti // 16 geçdi: Ü19 geçti // 17 kahıdı: S4 kakıdı
Ü14 1b / Cehl: S5 Cehil / birle: S5 birile / bile: T'de yok.

T130a // 1 kim: S'de yok // 2 bırahı: S7 bırakdı, Ü3 bırahu / yohdur: S8 yokdur // 3 geçdi: Ü4 geçti / ceddi: T'de yok // 4 Muṭṭalib: S9, Ü5 Muṭṭalibün̄ / yüridi:S10 yürüdi // 5 süridi: S11 sürüdi, Ü7 sürdi // 6 zuʿm:S12 zuʿum / kopusarsın: S13, Ü8 kopısarsın // 7 olupdur: Ü10 olıpdur // 8 ki: S'de yok // 9 didi: S ve Ü'de yok
S12a / yaş: S16, Ü12 yaş-ıla / bigi: S17, Ü12 gibi // 12 Haka: T12 Ḥakka / yetīm ü: T12 yetīm // 14 bigi: S4, Ü16 gibi / yüzüni: Ü16 yüzini / görmez ü: S4, Ü16 görmes / zihī: T14 her // 15 ki: S5 kim / edeb ... añа: S5 añа edeb ögrede / kāfer: S5, Ü17 kāfir / semāvāt: T15 semāvātı / vü: T15, S5 ve // 16 secde: S6 secide / kılup: S6, Ü18 kılıp / eytdi: T16, S6 eyitdi // 17 cemīʿ-i:S7 cemīʿ / rusl u: T12 rusul, S7 rusul ve / şefīʿi: S7,

Ü19 şefīʿ ü.

T130b Ü142a // 1 aṣl: T1, S8 aṣıl / oldur u: S8 oldur // 2 Rasūle: T2 Rasūli // firişṭelere: Ü3 feriştelere / innenī: Ü3 ene // 4 ʿuḳūl ü: T4 ʿuḳūl // 5 olmaz: S12, Ü5 olmas / ulala: T5 ulalı / kim durur: T5 kim dür / 7 bilik: T7, S14 bilgi / kim: T'de yok // 8 neṣr: S'-de yok // 9 yiririp: S16 yirinüp / Şeybe: S16, Ü9-10 Şeybetü'l-ḥamd ʿAbdu'l-muṭṭalib / kim aşağa: T'de yok

S12b // 10 ʿAbdu'l- ... ʿaḳlı: S1 ʿaḳlı ʿA. ... / başından: S1, Ü11 başında // 11 niçün: Ü12 neyçün // 12 ḳurı ... ẓ. yirde: S2 ḫōr zelīl, Ü12-13 ḫōr yirde ẓelil / ṭoprak: Ü13 ṭopraġ / üsdünde: Ü13 üsdinde // 13 geçdi: Ü13 geçti / yirüñde: S4, Ü14 yiriñde / laʿnatu'llāh: Ü14 laʿanahu'llāh // 14 ḳaḫıdı: S5 ḳaḳıdı // 15 ṣaldı: Ü16 bıraḳdı / gör ... itdi: T'de yok / düşüp: S7 düşdi, Ü17 düşip // 16 ebū: Ü18 ebī // 17 ayırtladılar: S9 ayırıtladılar / Şeybe: S9, Ü19 Şeybetü'l-ḥamd.

T131a Ü142b // 2 oḫıdı: S11 oḳıdı // 3 ebū: Ü3 ebi / benün: S13 baña / oġullıġumdan: S13 oġulluḳdan, Ü4 oġulluġumdan // 4 çıḳınuz: Ü15 çıḳuñuz / daḫı: Ü5 d. andan // 5 cemʿ: S15 cemiʿ / ḳavm: S15 ḳavum / ırakdan: Ü6 ırahdan // 6 eyitdiler: T ve S'de yok / şomluġından: S16, Ü8 şomlıġından / erçelliginden: T'de yok, S16-17 erçellikden / görmedük: Ü8 göremedük // 7 oturmaduḳ:

S13a Ü9 oturamaduḫ /gişilerüñ: T7, S1 gişiler // 8 cemīʿi: S1 cemīʿ / ebū: Ü10 ebī // 9 kimesne: S4, Ü11 kimese-

ne / anuñ bigi: S'de yok, Ü11 a. gibi // deprenürler: S4, Ü12 deprenür // 11 toprağ: S6 toprak / üzere: Ü14 üzre / bırahmaya: S6 bırakmaya // 12 ve: T'de yok / pelid: S6, Ü15 pelīz // 13 lā-cirem: Ü16 lā-cerem // 14 ve: T'de yok / olup: Ü17 olıp / ol: T14 o // 15 savıldı: S10, Ü18 savuldı / ol dirnek tağıldı: T'de yok

Ü143a / ve ālihi: Ü'de yok // 16 birle: S11 birile / tā kim: S12 şöyle kim.

T131b // 1 ohımak: S12 okumak / ve: S13, Ü2 ola / kim: T'de yok // 2 ögredürdi: Ü5 ögredür-idi / münzeli:S14, Ü3 münzel // 3 ider-idi: S15 iderdi / birle: S15 birile / Rasūli: S'de yok / ol: T'de yok // 4 örü: T'de yok / yüridi: S17 yürüdi / yine: T ve Ü'de yok / ö.

S13b yüridi: S17 yürüdi // 5 tapşurdı: T5, S1 tapşurdılar // 6 gendü: S'de yok / gitdiler: S2 vardılar / levh: S2 levhı / üstinde: S2, Ü9 üsdine // 7 önünde: S3 önünde / kim: T'de yok // 8 hurūf: S4 hurūfı / okımağa: S4 okumağa, Ü11 ohımağa // 10 maʿānī: S6, Ü13 maʿnāyı / fehm: S6 fehim / sen: T ve S'de yok / meʿānīsini: S6, Ü13 maʿnāsını // 11 ohımazam: S7 okumasam, Ü14 ohımasam / kahıdı: S7 kakıdı / ed-demʿ: T'de yok // 12 idi: Ü'de yok / ol: S'de yok // 13 gelürdi: Ü16 gelüridi / ya ... gider-idi: T'de yok, S10 ya ne yirden gi-

Ü143b derdi // 14 gözi: S11 gözleri // vīrān: Ü1 veyrān / didi: S'de yok // 17 ya serancām ... irişdi didi: T'de yok / muʿallim: T17 مَعْلُوم / çün: Ü'de yok /

T132a // 1 oḫımak: S16 okumak / oḫımaz: S17 okımas // 2
S14a benümle: Ü4 benüm-ile / baḫs: S17 baḫsi // 5 Şeybetü'l-ḥamd: S4 Şeybe / ya ibnetī: T'de yok / yaramaz: S4 yaramas / maṣlaḥat ... begenmediler: S5 begenmeyeler ve m. g. / begenmediler: T'de yok // 6 ʿĀtike: S5 ʿĀ. çün / ḥ. senüñ: S'de yok / u. senüñ: T'de yok / Muḥammed İbni ʿAbdu'llahı: S8 Muḥammedi // 8 iletdügüñ: T8, S8 iletdüñ / eksüklüg-idi: S8 eksüklükdi / ötürü: S9 ötüri // 10 oḫımak: S10 ve okımak, Ü14 oḫımağ // 11 fikridi: S11 fikirdi / bu ḫayālüñ ... ḫayāldür: T'de yok / nazm: S'de yok, Ü15 şiʿr // 12 kesb: S12 kesib / sımurġı ... yoḫsul mı kulursın: T ve Ü'de yok // 13 ṭıfl:
Ü144a S13 ṭıfıl // 14 bilik: T14 bilgi, S14 bilgil // 15 ṭur: S15 dur // 16 görsetdilerse: S16 gösderdilerse // 17 ḫalkı: T17 ḫalk.

T132b // 3 gör: S'de yok // 4 seyyid-i ... ʿAbdimenāf:
S14b T4 seyyid bu ʿAbdimenāfı // 5 mevlūdi: S5, Ü8 mevlūd // 6 muʿallimi: S6, Ü9 muʿallim / birle: S6 birile / Şeybe: S7, Ü10 Şeybetü'l-ḥamd / 7 kızı: S'de yok / ḫatun: T'de yok / birle: S7 birile / ʿazm: S7 ʿazım / ṭurı: S8, Ü11 ṭuru // 8 birle: S9 birile // 9 ʿādetdür: S10 ʿadet durur // 10 bigi: S11 gibi / öñünde: S12, Ü15 öñinde / seyyidüm: S12 seyyid, Ü15 seyyidī // 11 münzeli: S13, Ü16 münzel // 12 bile: T'de yok / ve: S'de yok / olupdur: S14, Ü17 olıpdur // 13 benümle: Ü19 benüm-ile // 14 baḫs: S16 baḫsi / benden:

Ü144b Ü19 binden // 15 niçün: Ü1 neyçün / eyitmezsin: Ü1 eyit-
S15a messin / oḫımaduḳ: S1 oḳımaduḳ, Ü2 oḫımaduḫ / bilmezüz: S1, Ü2 bilmezüs // 16 bilürüz: Ü2 bilürüs / adıdur: S2, Ü3 adlarıdur / biz anı ... didi: T'de yok // 17 ḳurrat-u: Ü4 ḳurrat-ı.

T133a // 1 birindendür: S5, Ü6 birrindendür // 2 birinüñ: S6, Ü7 birrinüñ // 3 degül: S7, Ü8 degüldür // 4 olmaz: S8, Ü9 olmas / ism-i naʿtdur: S9 ism-ü naʿtıdur // 5 illā: T'de yok // 6 tefsīr: S10, Ü11 tefsīri / ḥad:S11 ḥaddi bī-ḳıyās / ve: S'de yok // 7 söylese ... eyleye: T'de yok // 9 elini: S14, Ü15 elin / daḫı: T'de yok / yitişmiş: S15, Ü16 irişmiş // 10 bilmezligimüzden: S16, Ü16 bilmesligümüzden / seni: Ü16 sini // 11 örü ṭurdı:
S15b S ve Ü'de yok / yine: S17 daḫı / ulularuñ: S1, Ü18 ulu-
lar // 12 bigi: S2 gibi // 13 muʿallimi: S2, Ü19 muʿal-
Ü145a lim / birle baḥs: S2 birile baḥsi / arasında: S4, Ü2 ortasında / artdı: S5 arıtdı / Ḳureyş: S4 Ḳureyşi // 15 oldı: Ü3 oldılar / daḫı: T'de yok / ʿaleyhi: S5 ʿa. ve ālihi / ayruḳ: Ü3 ayruḫ // 16 oturup: Ü4 oturıp / yārānları: Ü4 y. oġlanlar / birle: S6 birile / yürüridi: S6 yürürdi, Ü5 yürir-idi / oturur-ıdı ṭurur-ıdı: S7 otururdı ṭururdı // 17 birle: S7 birile / ḥareket: T'de yok / ḳılurdı: Ü6 ḳılur-ıdı / bigi: S8, Ü6 gibi / söyler-idi: S8 söylerdi.

T133b // 1 issi-y-idi: S9 i. idi, Ü7 eyesi idi / dilerler-idi: S9 dirlerdi / kim: S'de yok // 2 yüzüni: Ü8

yüzini / görelerdi: Ü8 göreler-idi / ve: S'de yok / sohbatından hāli olmayalardı: S10 sohbatında oturalardı, Ü9 sohbatında oturalar-ıdı // 3 kutlu-y-ıdı g. ṭatlu-y-ıdı: S11-12 ṭatlu idi g. ʿıbāratlu idi / Şiʿr:S12 Ü10 naẓm // 4 Bukʿa: S13 Bukʿa-i // 5 Mekkede: S14 mülki içinde, Ü12 mülk içinde // 6 toprağ: S15 ṭoprak / ihrām: S15 ihtirām // 7 tağ: T7 toprağ // 8 ki anda:
S16a Ü15 kānda // 9 bahs: S1 bahsi / yiñip: T9 y. ol // 12
Ü145b alardı: T12 alar-ıdı // 13 kıldı: Ü1 itdi (düzeltme ile) // 14 kim: Ü2 k. ʿām (satır üstüne sonradan ilâve) / vü hem: Ü'de yok // 16 ḥükm: S8 ḥüküm / idüp: S8 Ü4 idip // 17 neṣr: S'de yok / Rasūl: S9 Rasūluñ.

T134a // 1 ṣabrı: S10, Ü6 ṣ. ve / söylendi: Ü7 söylenildi / zīrekligi: S11 z. ve // 2 tevāzuʿı: S11 t. ve / sükūneti: S11 s. ve // 3 dilinde: S13 dilinden / dāsı-
S16b tān: Ü9 dāstān // 5 ḥarb: S15 ḥarıb // 7 söylemege: S'-de yok / cemʿ: S1 cemiʿ // 8 idüp: S1, Ü13 idip / kim: S'de yok / görürlerdi: S2, Ü14 görürler-idi // birbirine: S2 biribirine / birle: S'de yok / görsedürler-idi: S2 gösderürlerdi // 10 kırk: S3 kırık / ṭoğduğı ... gelmişler-idi: S4 vucūda geldügi gice ṭoğmış imiş / gice: Ü17 gicelerde (sonradan düzeltme ile) / gelmişler-idi: T10 gelmişler // 11 birle: S5 birile // 12 edeb ve: S6 e. birile v., Ü19 e. birle / birle: S6 birile / ulaldılar: T12 ulaldı / lā-cirem: Ü19 lā- ce-
Ü146a rem / kırk: S7 kırık / yidisi: S7 birisi // 13 yaḥın-

ıdılar: S7 yakın idi, Ü yakın idi ḫızmatından / ayrılmazlar-ıdı: S7-8 ayrılmazlardı ve / cemīʿiden: S8 cemīʿden, Ü cemīʿinden / ṭıfl: S8 ṭıfıl // 14 Rasūlden hergiz: S9, Ü3 hergiz R. / iki ... ulu-y-ıdı: Ü3 (bu kısım sayfa kenarınasonradan değişik yazı ile tashih edilmiş) ṣahhā eydürler kim iki yaş giçi idi / ulu-y-ıdı: S9 ulu idi // 15 et-Temīmī: Ü4 et-Tenīmī / öñdün: S11, Ü4 öñdin // 16 adını: S11 adın / urmış-ıdı: S11 urmışdı / dirler-idi: S12 dirlerdi / künyet-ile: S12 künyetle // 17 ṭurmaz-ıdı: T17 ṭoğmaz-ıdı.

T134b // 1 kim: T'de yok // 2 ḳırḳ: S15 ḳırıḳ // 3 geldi: S16, Ü10 getürdi / zārılıḫ: S16-17 zārılıḳ / Allāhu taʿālādan: S'de yok // 4 kim: S'de yok / oğlancuğuñı: S17 oğlancuğı / bağışladuḳ: Ü12 bağışladuḫ, S1 b.
S17a didi / ayruḳ: Ü12 ayruḫ // 5 ol ḫatun gişi oğlı: T'de yok // 6 dirler-idi: S3 dirlerdi // 7 birle: S4 birile / dün i: Ü16 dün ü / Rasūlle: S5 Rasūl birle, Ü16 Rasūl-ile / ve: T'de yok // 8 ṣalla'llāhu ... ve sellim: T'de yok / ve ālihi: Ü'de yok / Ebi Bekr: S6 Ebū Bekir / ʿAbdu'llāh: S6 ʿA. idi / ʿAtīḳ: S7 ʿA. idi // 9 Ebī Bekr: S7 Ebū Bekir / birle: S7 bir-ile / ḳatı: S'de yok / sevişdiler: S7 sevüşdiler / yārānlar: S8 yārān / ṣalla'lāhu ... ve sellim: T'de yok / ve ālihi: Ü'de yok // 10 birle: S9 birile / otururlar-ıdı:
Ü146b S9 otururlardı // 11 ve ālihi: Ü'de yok / ṭıfl-iken: S10 ṭıfılken / söyler-idi: T'de yok, S11 söylerdi /

maʿānīlü: S11, Ü3 maʿnīlü // 12 söyler-idi: S11 söylerdi / kırk ṣaḥābe: S11 kırık yārānlar / kim: S'de yok / ṭıfl-ıdılar: S11 ṭıfıldılar / añlarlar-ıdı: S12 añlarlardı // 13 ṭañlarlar-ıdı: S12-13 ṭañlarlardı / lā-cirem: Ü5 lā-cerem // 14 muṣāḥıb: S13 m. kıldı / cānınuñ: S14 cānını / niceligini e. bilmiş-idi: S14 e. bilmiş idi niceligini // 15 ezilürdi: S15 ezilür idi, Ü8 ezilür-idi / sözüni: S15 sözi, Ü8 sözini // 16 yazulurıdı: S16 yazulurdı / kırk ṭıfl: S16 kırık ṭıfıl // 17 yārānlarumsız: Ü10 yārānlarum / ʿAtīḳ: T17 ʿAtīḳı /

S17b Ebī: S'de yok / vezīrüm: S1, Ü11 vezīrümdür / müşīrümdür: T17 mübeşşirimdür.

T135a // 1 sizüñ: S1 sıẕ / kim: S'de yok / ṭanışuġuñuz: Ü11 ṭanışuġuñuz / birle: S1 birile / ṭanışıñuz: S2, Ü13 ṭanışuñuz // 2 dün: Ü12 dün ü / ve: S'de yok // 3 raḥımahu'llāh: S4 raḥmatu'llāh / rivāyetinde: Ü14 rivāyetinden / kitābında: S4 kitābından / Cehl: S4 Cehil // 4 Ebū: S5, Ü15 Ebī / Cehl: S5 Cehil / laʿnetu'llāh: Ü15 laʿanahu'llāh // 5 Muġīraya: S6, Ü16 Muġīra / Ebī: S'de yok / diler-idi: S6 dilerdi / Ebu: Ü17 Ebī / Cehl: S6 Cehil // 6 Ebū: Ü18 Ebī / Cehl: S7 Cehil // 7 Ebū: Ü18 Ebī / Cehl: S8 Cehil / ṭ. Ebū: S8, Ü19

Ü147a Ebī / Cehlüñ: S8 Cihlüñ / ʿAmr: S9 ʿAmur // 8 Cehl e: S9 Cihl e / kim: S'de yok // 9 ebi'l-: S11 ebü'l- // 10 Kureyş ... dirler-idi: T'de yok / ebū: S11, Ü3 ebī / Cehl e: S11 Cehil e / ebi'l-: S12 ebü'l- // 10-11

salla'llāhu ... urdı: Ü5 urdı ṣ. ... / ʿaleyhi: S13 ʿa. ve ālihi // 11 çün ... Cehl: S'de yok / dāyalar-ıla: S14 dāyalarla // 12 b. ve: S'de yok // 13 gevdelü: Ü8 gevdelü / eksük: Ü9 e. idi (sonradan satır üstüne ilâve) // 14 eksük: Ü9 e. idi (sonradan satır üstüne ilâ-
S18a ve) // 15 ve: S ve Ü'de yok / bisler: Ü10 bislerler-idi (sonradan satır kenarına ilâve) / yoḳ: Ü11 yoḫ idi (sonradan satır üstüne ilâve) / gönüllerde: T15 gönül / yoḳ: S2 yokdur, Ü11 yoḫ idi (sonradan satır üstüne ilâve) // 16 yoḫ: S2 yoḳdur, Ü11 y. idi (sonradan satır üstüne ilâve) / yaşında: S3 y. irmiş, Ü12 yaşına irmiş // 17 urmaḫda ... arslan: S4 urmaḳda, ṭutmaḳda b. arıslan / bigi: S4, Ü13 gibi / deprenür-idi dört: S4 deprenürdi dörüt.

T135b // 1 yazmaḳ: Ü14 yazmaḫ / oḫımaḳ: S5 oḳumaḳ, Ü14 oḫımaḫ / lisān: Ü15 l. ve / ceriyyü'l-cenān: T1 ceri'ye'l-cinān // 2 oldı: S'de yok / incitmek içün: S6 incidmek-çün / küfr: S7 küfür // 3 incitmeg-içün: S7 incitmek-çün / āḫırat: T3 ā. yolında / yolında: Ü17 y. veli (sonradan satır üstüne ilâve) / baġlu idi: S8, Ü17 baġlu-y-ıdı // 4 küfr ve kibr: S8 küfür ve kibir
Ü147b // 6 oldı: S11, Ü1 oldılar // 7 oldı: S12 oldılar / Mahzūm: T7 Maḫdūm / Cehl: S13 Cehil // 8 ḥaşmat: S13, Ü3 ḥışmat / birle ulalu: S13 birile ulalı / ebū: Ü4 ebī / Cehl: S14 Cehil / ʿAbdu'llāh: Ü4 ʿAbdi'llāh // 9 şükürlü: S15 ş. ḳopdı // 10 söyleyüp: Ü6 söyleyip /

kanmazlar: S16 kanmaz oldı / bu gez: S'de yok / oğlanlar: T10 oğlanları // 11 kırk: S17 kırık / yürürler:
S18b T11 yüridiler, Ü8 yürirler / otururlar: T11 oturur / hareketleri: S1, Ü8 hareketler / ebū: Ü8 ebī / Cehl: S1 Cehil // 12 dilemezdi: S2, Ü9 dilemez-idi / işāretlerin: T12 işāretini // 13 sevmezdi: Ü10 sevmez-idi / korhar-ıdı eydür-idi: S3 korkardı eydürdi // 14 bigi: S4 gibi kopa, Ü11 g. kopa // 15 yanar-ıdı: S5 yanardı / Cehl: Ü13 Cehil // 16 ʿAbdu'llāh: Ü14 ʿAbdi'llāh // 17 oğlanları: S7, Ü15 oğlanlar / eyesi: S8, Ü15 issi / m. eyesi: S8 issi.

T136a // 1 ben: S9 men // 2 olmış: S'de yok / didi: S'-
de yok / cemʿ: S11 cemiʿ / ideyüm: S11, Ü18 ideyim //
Ü148a 3 nazm: S11 şiʿr // 8 and-ıla: T8 andala // 9 kim: T'-
de yok / üstüne: S17, Ü5 üstine // 10 ol: Ü6 Hak //
S19a 14 nesr: T ve S'de yok / günün̄: S5 gün / Cehl: S5 Cehil // 15 ohıdı: T'de yok, S6 okıdı / ol: T'de yok / ulularun̄: T15 ulularınun̄, S7 ulularunun̄ / gendünün̄ oğlı: S'de yok // 16 dört: S7 dörüt / er: T'de yok // 17 gelmişler-idi: T17 gelmiş-idi / kırhı: S8 kırkı / oldılar: T17 oldı / toğrı: Ü14 toğru.

T136b // 1 oğlanı: T'de yok / adı birle: S10 adı-y-ıla / Cehl birle: S10 Cehil birile // 2 Cehl: S11 Cehil / alar ... ebū Cehl: T'de yok / alar: S'de yok / o. alar: T2 o. alara / ol: T2 ola / tebʿa: Ü17 t. olalar (sonradan sayfa kenarına ilâve) // 3 göresi oldı: S13 göre-

cek oldılar / gün: S13, Ü18 gün / sumāṭ: T3 şumāṭ, Ü18 sımāṭ / d. oldı: S13 ve, Ü'de yok // 4 boyunca: S14,
Ü148b Ü18 boyınca / cemīʿ-i: S14 cemiʿ // 5 Cehl: T5 Cehle, S15 Cehil / dururlar: Ü2 ṭururlar / kırḫı: S15 kırḳ / ʿAbdu'llāh: Ü1 ʿAbdi'llāh // 6 ṭururlar: T6 ṭurur, S16
S19b dururlar / yüridiler: S17 çıḳdılar yürüdiler // 7 işi böyledür: S1 böyledür i. / kimdür ki: S1 kim / derd: T7 derdi, S2 derid / evvel: S2, Ü5 evvelde // 9 sürilüp: Ü6 sürügip // 10 Allāhu taʿālānuñ: T10 A. taʿālā, S'de yok / nehy: S5 nehyi // 11 birisi: S6 bir bölügi / ṭoġrı: T11 ṭoġrıdı, Ü8 ṭoġru / egildi: S6 egri geldi // 12 ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok // 13 oldı: Ü'de yok / niçe: S8 n. dürlü // 14 kim: S'de yok / faṣl: S9 faṣlı / ġarḳ: S9 ġarḳı / aṣl: S10 aṣıl // 15 Nemrūẕ: Ü12 Nemrūẕ a / yüridi: S10, Ü12 yiridi / nirde: T15, S11 yirde // 16 nirde: S12 her yirde / daḫı: S'de yok // 17 ḥabib-ü: Ü15 ḥabīb-i.

T137a // 1 ṣalla'l ... ve sellim: Ü'de yok / küfr: S15 küfür / ʿalemin: T1 ʿilmine / kibr ve: Ü'de yok / ḥıḳd: S15 ḥıḳdı / toḫmını: S15 toḫmunı // 3 ʿālem-i ... ʿālem-i: S17 ʿālem ḫalḳı kim ʿālemüñ / e. ki: Ü17 e.
S170a Ü149a kim // 4 ol gün S1, Ü1 o. g. geçdi / Ebu Cehl: S'de yok // 5 cemʿ: S2 cemiʿ // teferrüc eylediler: S4, Ü4 teferrüce çıḳdılar / yaʿnī Ebū Bekre: T'de yok / ʿAtīḳ: T6 ʿAtīḳ-ı / cemʿ: S6 cemiʿ // 8 cemʿ oldı: S7 cemīʿ oldılar / bile: S'de yok / ʿazm: S7 ʿazım / çıḳdılar: S8 ç. bir // 9 imīn: S8 emīn // 10 ḫalāyıḳı: S10 halā-

yıkları // 11 bakdılar: S11, Ü10 bahdılar / oturuşın: Ü10 oturışın / tutuşmağın: Ü11 tutışmağın // 12 Cehle: S12 Cehlüñ // 15 tıfl: S15 tıfıl // 16 halāyık: S'de yok / oldı: S17, Ü15 oldılar, S17 o. evlü evine gitdiler / varıcak: Ü16 varıcah / ebū: Ü16 ebī // 17 ohıdı: S1 okudı / ve seyyide: T'de yok /

S170b

T137b // 2 ider-idi: S4 iderdi / ululuğı: S4 ululuk, Ü19 ululuğ / ögredür-idi: S4 ögredürdi, Ü19 ö. bir /

Ü149b Cehl: S5 Cehlüñ //3deve yüki: S'de yok / getürdi: S5, Ü2 getürdiler // 4 Cehl: S6 Cehil // 5 kim: S'de yok / gendü: T'de yok / ashābına: S7 ashāblarına yine / üleşdürdi: Ü4 üleşdürür / diyü: S8, Ü4 didiler // 6 yārānlar: S8 yārān / kırk: S9 kırık / yarānlarını: S9 yārānı, Ü5 yārını // 7 Bekr birle: S10 Bekir bir-ile // 8 hōşa: S11, Ü7 havşa / hatun: T'de yok // 9 kurrat-u: S12, Ü8 kurrat-ı / ne ... eyit: S12-13 eyit ne ... / üstine: S13 üsdüne // 10 eyitdi: S13, Ü9 eydür / beni: Ü9 bini // 11 kim: S14 ki / rızk: S15 rızkı / olmaz: S15, Ü10 olmas / hācat: S15 hācatı / usanmaz: S15, Ü11 usanmas // 12 egerçi: S16 eger / işimüz: Ü12

S171a işümüz // 13 fi'limüz: Ü13 fi'lümüz // 14 yüridi yüzini: S1 yürüdi yüzüni / tutağın: S2 tutağını / Bekr: S2 Bekir // 15 götürmiş-idi: S3 götürmişdi / gördiler: S3 gördi // 16 butah: S4 butak / yaprak: Ü17 yaprah / püser: S4 büseri, Ü17 büsr / çıkdı: S'de yok / balah: S5 b.belürdi / salhumları: S5, Ü17 salhımları / Bekr

birle: S6 Bekir birile /

T138a Ü150a // 1 birle: S7 birile / üleşdürdi: T1 üleşdürdiler // 2 kim: S'de yok // 3 dahı: S ve Ü'de yok / yārānlarına: S'de yok / yidürdi: S10 y. yārānlarına / Cehl: S10 Cehil // 4 bilgi: Ü4 bilik / dimişlerdi: S11, Ü4 dimişler-idi // 5 aylah: S12 aylak / d. cāzū: T'de yok // 6 ʿAbdu'llāhdur: Ü6 ʿAbdi'llāhdur // 7 çavını: S14 çavunı / habarını: S'de yok // 8 kopupdur: Ü9 kopıpdur / S171b görsedür: S16 gösderür / diyü: S16, Ü9 didiler // 9 cemʿ: S17 cemiʿ / ol kāhinler: T'de yok // 10 kāhinüñ: T'de yok / şākirdleri idi: S1 şākiritleri idi, Ü11 şakirdleri-y-idi / çün: T'de yok / Ş. kāhin: T'de yok // 11 kāhin: T'de yok / Zerkā: T11 Rezkā / uçuhlu: S3 uçuklu // 12 muʿcizātları: S5 muʿcizātı / kor-ısañuz: S5 korsañuz, Ü15 kor-ısañız // 13 ayruhsı: S5 ayruksı / Harb: S6 Harbı // 14 idi: S'de yok / anuñ-ıla: S7 anuñla / cemʿ: S7 cemiʿ // 15 ʿAbdu'llāhı: Ü18 ʿAbdi'llāhı / bulduhları: S8 bulduları / öldüreler: T'de yok / ve: S'de yok / birle urış: S9 bir-ile uruş // 16 urı-Ü150b şalar harb: S9 uruşalar harıb // 17 pehlevān: S10 pehlüvān / dört: S11 dörüt.

T138b // 1 cemʿ: S12 cemiʿ / kāhin: S12 kāhinler / urış: S12 uruş / tonlığa: S12, Ü3 tonluğa / yarah: S13 yarak // 2 yola girdiler: S13 (mükerrer) / yol: S ve Ü'de yok / yahın: S14, Ü4 yakın / Harb: S14 Harbı // 3 kavm:

S14 kavum // 4 Kureyş: S16 Kureyşi / erlig-ile: S16 erlige / ve: S'de yok / birle: S17 bir-ile // 5 olupdur: Ü7 olıpdur / Kureyş: S17 Kureyşi / ʿarabı: T5 ʿarabı-

S172a y-ıla / bizi ... başa: T'de yok / bunlaruñ-ıla: S1 bunlaruñla / biz: S'de yok / çıkışamayavuz: S1, Ü8 çıkamayavuz // 6 olavuz: S1 olavus / soñra: S'de yok / Harb: S2 Harbı // 7 Harb: S3 Harbı / ki: S'de yok, Ü11 kim // 8 başımuzdan: Ü11 başumuzdan / çıkaravuz: S4 giderevüz / hālümüzde: S4 halimüzde / bir kaç: S'de yok / Harb: S5 Harbı // 9 kahıdılar: S5 kakıdılar / delü misin: Ü13 d. didiler // 10 dönüp: Ü14 dönip / yā ... kim: S8 kim yā Harıb / kavm: S8 kavum didi // 12 gendüyi: Ü16 gendüzini / cehl: S9 cehli // 13 itdük: Ü17 iddük / ʿākıbatında ... var: S10-11 ʿākıbat ziyāna varur // 14 kesmek: Ü18 kesilmek / ötürü: S11 ötüri / örterüz: S12, Ü18 örterüs yine / ilümüze: S12 yolumuza // 15 yüz dutaruz: S12, Ü19 yortaruz / dört: S12 dörüt

Ü151a / Harb: S13 Harıb // 16 girçek: S13 gerçek / çerisi birle: S14 çerisiyle // 17 gendü: T'de yok / vilāyetümüzde: S'de yok / kılduk: Ü2 kılduh / cemīʿ-i: S15 cemiʿ.

T139a // 1 yüz-ile: S16 yüzle / yine: T'de yok / anda: T1 andan // 2 n'eyledük: S17 ne eyledük / ne işledük: T'de yok / bir iş başarmadın: S'de yok / varursavuz:

S172b Ü5 varur-ısavuz / rusvāy: Ü5 rısvāy // 3 taʿālā: S1 t. celle celāluhu, Ü6 t. celle senāvuhu / halaf: S1 hulıf, Ü6 hulf / gemişdi: S1 bırakdı / birbirine:S2,

Ü7 biribirine // 4 ṭartdılar: S2 ṭarıtdılar / dört: S3 dörüt / gişiden: S3 gişinüñ / bir: S3 biri / gişi: T'-de yok // 5 kim: S'de yok / deveci-y-idi: S4 devecidi / ṭapucı-y-ıdı: S4 tapucıdı / ḳaldılar: Ü9 ḳ. pes // 6 ḳılup: S5 ḳalıp, Ü9 ḳılıp / dañ ı s.: Ü9 dañ u s. / oldılar: S5 ḳaldılar // 7 urışurken: Ü10 urışur-iken / ehlinden: S7 şehrinden / çopanlar ... güdenler: S7 deve güdenler çopanlar // 8 uruşunı: Ü11 urışını / yıldıraduğını: S8 yıldıraduğunı // 9 yayağı: S9 yayası / yügrüşdiler: Ü13 yügrişdiler // 10 dört: S10 dörüt // 11 oḫudılar: S11 oḳudılar / aḥvālini ṣordılar: S12 ḫabarlarun ṣordılar aḥvāllerini bildiler / neyidügüni: S13 neyidügin, Ü16 neydügin // 12 olduğını: S13, Ü16 olduğın // 14 cemīʿ ini: T'de yok / cemʿ: S16 cemiʿ /

S173a Abdu'l- : S17 ʿAbdi'l- // 15 dört: S17 dörüt / kāhin-

Ü151b ler-ile: S1 kāhinlerle // 16 öldürmeg-içün: S1 öldürmege / ḫalaf: S2 ḫulıf, Ü1 ḫulf // 17 varduḳ: Ü2 varduḫ / alduḫ: S4 alduḳ.

T139b // 3 Fihr: T3 فهر , S7 Fihir // 4 ʿAbdu'llāhı: Ü7 ʿAbdi'llāhı / ḥażratında: S8 ḳatında // 5 Şiʿr: S9, Ü8 naẓm // 6 vü: S'de yok // 7 Seyyidde: S11, Ü10 seyyidden // 9 aṣḥāb-u: S13, Ü12 a.-ı // 11 ḫabarlar:T11 ḫabar / burhān-ıçun: S15 burhān-çun // 12 Emneye: Āmineye / ḳaṣd: S16 ḳaṣdı // 13 ṣarʿ u: S17 ṣarʿ ı // 15

S173b Emneye: S2 Āmineye / ḳaṣd: S2 ḳaṣdı / ḳolunı: Ü18 ḳolını / ḳaṣd: S2 ḳaṣdı // 16 yāḫu: T16, S3 yāḫuz / olunca: S3, Ü19 olınca / hey: Ü19 hiy // 17-140b-15

ya Halīme ... Ebū Cehl nökerleri: Ü'de (yaprak kopukluğu sebebiyle yok)

T140a // 1 putlar: T1 put / 2 çünki: S6 çün // 4 gönülde: S8 gönülden // 5 falān: T5 falā // 6 vü: S'de yok / görsetdi: S10 gösderdi // 11 Ḥamd: S15 Ḥ. ʿAbdu'l-muṭṭalib // 12 şerḥ: S16 şerḥi / muḥıbbı: S17 muḥubbı / gez: S17 g. imdi // 12-13 ayağına ... elin öpen: S17
S174a elin öpen kim ayağına düşen / şehr: S1 şeher // 14 dilinde: S'de yok / söylenmez: S2 sözlemez / Cehl: S2 Cehil ʿAmr İbni Hişām // 15 ḥasūdlige düşmenlige: S2-3 ḥasūdlüge düşmenlüge / ṭıfl: S3 ṭıfıl // 16 ḥilmi: S3 ḥ. ve // 17 kini kibri: S4 kibri kini / Rasūlden: S5 Rasūlde.

T140b // 1 Cehlde: S6 Cehilde // 2 Cehl: S7 Cehil / vesvās: S7 vesāvis / kırk: S7 kırık // 3 birle: S8 bile / Cehl: S8 Cehil / Baṭḥadan: S9 Baṭḥadın // 4 yürir: S9 yürür / birle: S9 birile // 5 Cehl: S10 Cehil / birle: S11 birile / güş: S11 ġavşı // 6 bigidür: S12 gibidür // 7 birle: S13 birile / oturur: S13 o. ve / Cehl: S'de yok / ġüş: S13 ġavş ve / bir gün: S'de yok // 8 Cehl: S14 Cehil / oğlanlar: T8 oğlanları / birle ... ṭartışı: S14 birile çekişür ṭartışur / üstine: S14 üsdine // 9 Cehl: S15 Cehil / alardan: S16 a. söz oldı
S174b / ve: S'de yok // 10 Cehl: S17 Cehil // 11 dört: S1 dörüt / ṭaş: S1 daş // 12 fużullıḫ: S1 fużullık // 13 eyitdi: S'de yok // 14 ol-ıdı: S4 oldı / Cehlüñ: S4

S4 Cehil / ayruḫ: S5 ayruḳ / ṭuramadı: S5 ṭurumadı // 15 Cehli: S5 Cehil / birle ... şehr: S6 birile ḳovalaşdılar şeher /

Ü152a 16 gülüşdiler: Ül gülişdiler ḳıġrışdılar / ḳaḫdılar: S7 ḳaḳdılar / degül misin: S7 degül mişsin // 17 ḳuvvat-ıla: S8 ḳuvvatla.

T141a // 1 Cehlüñ: S9 Cihlüñ / ḳaḫıdı: S9 ḳaḳıdı // 2 ḳurıdı: S10 ḳurudı / oġlana: T2 oġlan / bulardan: S'de yok / üşdi: S11 üşdiler // 3 olamadılar: Ü7 olmadılar // 4 Cehl: S13 Cehil // 5-6 Ebū Bekr ... yalñuz: S15 yalñuz Ebū Bekir birile // 6 seyr eylerler-idi: S15 seyir iderlerdi / Cehl: S15 Cehil / birle: S16 birile // 7 üstüne: S16 üsdine, Ül1 üstine / yüridi: S17

S175a yürüdi // 8 ḳurıdı: S1 ḳurudı // 9 ṭuramadılar: S1, Ü13 döndiler / oldı: S2 o. kim / birle: S2 birile // 10 Cehl: S2 Cehil / daḫı: S'de yok / çaġrışup: S3, Ü15 çaġrışıp / ṭurur: S3, Ü15 ṭururlar / Muḥammed-ile: S3 Muḥammedle / Bekr: S4 Bekir // 11 ḳovalayı: S4 ḳovalayu / geldiler: S4, Ü16 gelürler / şehr: S4 şeher / yügrişü: Ü16 y. ḳarşu // 12 ʿAbdu'llāh: Ü17 ʿAbdi'llāh // 13 ḳovalarlar: S6 ḳovarlar / aya ḳaḫdılar: T13 ḳaḫıdılar, S7 a. ḳaḳdılar / ḳıġrışdılar: S7 gülüşdiler / Cehl: S7 Cehil / birle: S7 birile // 14 Cehle:

Ü152b S8 Cihli, Ül Cehli / urmaġ: S8 urmaḳ // 15 niye: S9 neye / Cehl: S10 Cehil // 17 Cehl: S11 Cehil / imdi: S'de yok.

T141b // 1 ḳulaġ: S13 ḳulaḳ / rivāyetine: S13-14 r. hi-

kāyet-i Ṭavīl bin Ḥammāl, Ü6 r. faṣl // 2 raḥımahu'l-
lāh: S14 raḥmatu'llāh / dört: S15 dörüt // 3 biribiri-
ni: S15 biribirin / ḳarayıbı: T'de yok // 5 Yeksüm:
S175b S17 Yeksümi / milkine: S1 m. daḫı, Ü11 mülkine // 6
kıldılar: S3 eylediler // 7 dört: S3 dörüt / kim: S'-
de yok // 8 ḫōz: S'de yok // 9 ḳaynadurdı: Ü15 ḳayna-
dur-ıdı / ider-idi: S6 iderdi // 10 günine: S6 gününe
/ güyerdi: Ü16 güyer-idi / cemʿ: S7 cemiʿ // 11 Hac-
cār: T11 Ḥıcāz, S8 Ḥıccār // 13 yā: S10 iy / dādumı-
Ü153a zı: S11 dādımuzı, Ü1 dāẕumuzı // 14 kilsemüzi: S11 ki-
līsemüzi, Ü2 kilīsiyemüzi / y. bizüm: S'de yok / çeri-
müzi: S12, Ü2 çerimüz / ḳırdılar: S12, Ü3 ḳırıldılar
// 15 şomluġından: S13, Ü3 şomlıġından // 16 didi: Ü4
d. pes.

T142a // 1 büzüm: S'de yok // 2 ḳaṣd: S16 ḳaṣdı / ide-
yüm: S16, Ü6 ideyim / bağlayayum: S17, Ü7 bağlayayım
S176a / alara: S17 ala / ḳaṣd: S17 ḳaṣdı // 3 ʿaẕāb: S1
ʿaẕām / bilürsin: Ü8 bilürsiz // 4 oldı: S'de yok /
ḳorḳaram: Ü9 ḳorḫaram // 5 Haccār: T5 Ḥıcāz // 6 bir-
le: S3 birile / ḳulunı: Ü11 ḳulını / viribisün: S4
ivirsün, Ü11-12 ivirsün ben // 7 varayum: Ü12 vara-
yım / varayum ... ḳavm-ıla: S4 ol ḳavm-ula ben vara-
yım / uġraşayum: S4-5, Ü12 uġraşayım // 9 yüzügüni:
Ü14 yüzügini / Haccāruñ: T9 Ḥıcāzuñ // 10 seni: Ü15
sini / üzere: Ü16 üzre / ḥākim: T10 ḥakem / Haccār:
T11 Ḥıcāz, S9 Ḥıçār // 12 üründü: S10 üründi / viri-
bidi: Ü18 birbidi // 13 erenler birle: S12, Ü19 eren-

Ü153b ler-ile / yüridi: S12 yürüdi // 14 birle ʿazm: S13 birile ʿazım / yüridi: S13 yürüdi / ṣalla'llāhu ... ve sellim: T'de yok / ve ālihi: Ü'de yok // 16 ṣubḥ: S16 ṣubḥı // 17 ibnete: S17 ibnet-i / Veheb: Ü5 Vehb /

T142b S176b // 1 hātif: T1 hātifden / ḫabar: S2 āvāz // 3 viribiye: Ü9 virübiye // 4 artuġırah: S5 artuġırak, Ü10 artuġrah // 5 Ḥamza(y)ı: S6, Ü11 Ḥamzayı / viribidi: S6, Ü11 ivirdi // 6 seni: Ü12 sini // 7 yüridi: S9 yürüdi // 8 Veheb: Ü15 Vehb // 9 aluḫdur: S11 alunuḫdur, Ü16 alnuḫdur / Āmine: S11 Ā. ḫatun // 10 erdür: T10-11 e.

Ü154a dir // 12 yoḫ: S15 yoḳ / gelür: S15-16, Ü1 geldügin ḫabar virmedi didi // 13 yā seyyide: S16 "gelürse" (kelimesinden sonra gelmektedir) / gelürse: Ü2 gelür-ise / yañadın: Ü2 yañadan / geldügini: S17 geldügin / didi: S'de yok // 14 ṭurdı: S17 durdı / Ḳureyş: S17 Ḳureyşi

S177a // 15 işiden: S1 işitdügi // 16 üsdümüze: S3 üsdümüse / gelmez: S3, Ü6 gelmes / bizüm-ile: S3 bizümle / dostdur: S3 dostudur // 17 mülkümüze ḳaṣd: S4 milkümüze ḳaṣdı / üsdümüze yüriye: S'de yok / Yemendendür: S4, Ü7-8 Yemenden gelür.

T143a // 1 hele: S5 hāliye / buyurdı: S6 buyurdılar // 2 kim: S'de yok / viribidiler: Ü9 virübidiler / ne-yidügin: Ü9 neydügin / bildürdi: S6-7 bildürdiler / cemʿ: S7 cemīʿ // 3 didi: T3 didiler / viribidi: S7 viribidiler, Ü10 virübidi / hem: S'de yok / ṭ. hem: S'de yok // 4 cemʿ: S8 cemiʿ // 5 baḫs: S9 baḫşı //

6 Āmine ... yine: S'de yok / işitdi: S10-11 i. Āmine hatun eydür / kim: S'de yok // 7 Haccār: T7 Hıcāz // 9 Haccārı: T9 Hıcāzı // 10 Eşrem: T10 Eşerm // 11 ol-

Ü154b dılar: Ü19 o. yine // 11-12 yürek ve bürek: S17, Ü1 يَرَك ويَرَك / düzgünin: S17 düzginin // 13 cāsūslar:

S177b S1 cāsūs // 14 Muttalib: S2 M. dahı / Kureyş: Ü4 Kureyşün // 15 cem': S4 cemi' / haymalar: S4 hayma // 16 tamām: T16 temāşā / geldi: S5 geldiler // 17 hatun: S6 h. sen.

T143b // 1 yarağ: S7 yarak // 2 kılduk: S8 k. didi, Ü9 kılduh / yüririz: S9 yürürüz, Ü9 yürirüz / bilmezem: S9, Ü10 bilmezüs // 3 olısardur: T'de yok / olısardur a.:

T3 olısar a./ didi: S'de yok / sıfvatu'llāh: S10 safvatu'llāh // 4 emīn-ü vahyu'llāh: Ü11 emīn-i vahyı'llāh / salla'llāhu ... sellim: Ü'de yok / 'aleyhi: S11 'a. ve ālihi / oturmış-ıdı: S11 oturmışdı // 5 gelecisin: Ü12 gelecisini / dinler-idi: S12 dinlerdi / baş götürdi: T'de yok / ben ... sefere: S13 bu sefere ben dahı // 6 sizün-ile: S'de yok / eyitdi: S13, Ü14 eydür / cānumuz: S13-14 cānımuz sana // 7 hükm: S15 hüküm // 8 yoh: S15 yok / ben ... varuram: S'de yok // 9 eglenimezem: S16 eglenümezem / ayruh: S16 ayruk / ikiledin ... dimedi: T'de yok / şehrde: S17 şeherde / gi-

S178a şi-y-idi: S17 gişidi // 12 cism: S3 cismi / gevherler:
Ü155a S3 güherler / kim: S'de yok / şeyh: S4 şeyhı // 13 sırrıhı'l-'a.: Ü3 bi-sırrıhı'l-'a. / 'aleyhi: S5 'a.

ve ālihi, Ü4 ʿa. ve ʿalā ālihi ve ṣaḥbihi // 14 buyurupdur: Ü4-5 buyurıpdur / kim: S5 k. ḳaddesa'llāhu sırrahu / beyt: T ve S'de yok // 15 yine: T'de yok / kim: S7, Ü7 hem / Rasūl ... sellim: T'de yok / ve ālihi: Ü'de yok / beyt: T ve S'de yok // 16 neṣr: T ve S'de yok // 17 Şeybe: S9, Ü10 Şeybetü'l-ḥamd / görürdi: Ü11 görüridi.

T144a // 1 işidürdi: Ü11 işidür-idi / iderdi: Ü12 ideridi / Şiʿr: S'de yok // 3 kesb: S13 kesbi // 4 viripdür: S14 virüpdür // 5 göripdür: S15 görüpdür // 6 ʿaḳl: S16 ʿaḳıl / ebleh: T6 eyle // 7 içre: S17 içire / görsetdi: S17 gösderdi // 8 b. kim: S ve Ü'de yok /
S178b görsediser: S1, Ü19 görsediserdür / ol: T8 o // 9 neṣr:
Ü155b T ve S'de yok / Şeybe: S2, Ü1 Şeybetü'l-ḥamd / didi: S'de yok // 10 varayum: S3, Ü2 varayım // 11 ʿaleyhi's-selām: Ü'de yok / beni: Ü3 bini // 12 kim: S5 didi / oldur: S5, Ü4 o. didi / kimseye: S5 kimseneye / yoḥdur: S6 yoḳdur // 13 andan: S6 a. soñra / niçün: Ü6 neyçün // 14 ġarḳ: S8 ġarḳı // 15 yā Muḥammed: S'de yok / olmayam: Ü8 olmayım / kim: S'de yok / yaplu heybetlü: T'de yok // 16 biñ: S10 b. er gelür / yayaḥ: S11, Ü10 yayaḳ // 17 birle: S11 birile / eşkere: S11 çeriye / fikrdeyem: S12 fikirdeyem / endīşedeyem: T'de yok, Ü11 endīşedeyim / eyitdi: S12, Ü11 eydür.

T144b // 1 eşrem: T1 eşerm // 2 çeri: T'de yok / ve: S'de yok // 3 didi: S'de yok // 4 ḳahr: S17 ḳahır // 5

S179a eyesi: S1, Ü16 issi / olupdur: S1, Ü17 olıpdur / kayı-
rursın: S1 kayurursın // 6 oḫ: S2 oḳ // 7 seyyidī: S3
Ü156a seyyid / senüñçün: Ü19 seniñçün / Rasūl: T ve S'de yok
// 8 aẏguruñı: S4 aẏgura / binerem: S4, Ü1 binürem /
ol ... yā ḥabībī: S5 yā ḥabībī ol iñen yavuz atdur ḳor-
ḳaram // 9 ḳılmaḫ: S6 ḳılmaḳ / benüm: T'de yok // 10
ayruḫ: S7 ayruḳ // 11 gişi: adam / viribidi: S8, Ü5
ivirdi / Ḳureyş birle: S8-9 Ḳureyşi birile // 12 gel-
sün: S10, Ü7 gelsünler // 13 seyyidler: S11 seyyid //
14 yirde: S12 yir / gelmege: S12 girmege // 15 Ḳureyş:
S13, Ü9 Ḳureyşüñ / cemīʿ-i: S14 cemīʿ / Ḳureyş: S14
Ḳureyşi // 16 er-idi: S15, Ü10 erenler-idi // 17 bir-
le: S16 birile.

T145a // 1 evveli: S1 evvel // 2 Żırār: T2 Żırā // 3
belürmemiş-idi: S3 belürmemişdi / birle: S3 birile //
Ü156b 4 üzerine: S3 üsdünde// 6 bizümle: Ü1 bizüm-ile / kim
cemīʿ-i: S'de yok // 7 dirilüp gelürse: Ü1 dirilip ge-
lür-ise / benüm: S'de yok / endīşem: S'de yok // 8 kim-
dür: S'de yok / görset: S8 gösder / beyte'l-: Ü3 bey-
ti'l- // 9 muʿīn: S9 muʿīndur / Şeybe: S10 Şeybeti'l-
ḥamd, Ü4 Şeybetü'l-ḥamd // 10 ḳavm: S11 ḳavum / Eşrem:
T10 Eşerm / çerisinüñ: S11 çerisi // 12 bu: S'de yok
// 13 ümiz: S13 dilerem, Ü8 ümīzüm // 14 ṣalla'llāhu
... sellim: S'de yok / ve ālihi: Ü'de yok / birle şehr-
den: S15 birile şeherden / Muṭṭalib: S15, Ü10 Muṭṭali-
büñ // 15 seyyidleri: T15 s. çıḳdılar / görklü cemāli-
ni: S16 görüklü cemālin // 16 fikrine: T16 fikir /

saddak: S17 muṣaddaḳ // 17 nūrını: S17, Ü12 yaḫdusını

S180a / a. bu: T'de yok /

T145b // 1 cemīʿ-i şehr: S2 cemīʿ şeher // 2 uġurı ḫayr-

lığını: S3 uġuru ḫayırlığını / bilürler-idi: T'de yok

// 3 diledügi: S4, Ü16 dileyen // 5 ṭulp: S6 ṭulup /

Ü157a yüridiler: S7 yürüdiler // 7 berü: S8 b. ḳondı / yüri-

di: S8 yürüdi / didi: S'de yok / cāsūsa: S9, Ü2 cāsūs-

dan / Mekke(y)ilerüñ: S9, Ü3 Mekkīlerüñ // 7-8 çerisi

ne ḳadar: S9, Ü3 ne ḳadar çerisi / ve: S'de yok / di-

rilüpdür ancaḫ: S10 dirilüpdür, S10 dirilip durur, Ü4

dirilipdür // 10 diyü: S'de yok / sevindi: S12, Ü6 se-

vündi // 11 olısar: S13, Ü7 olısardur / soñra: S'de

yok / ol yañadan ... M. çerisi: T'de yok / ol: S14 o

/ yüridi: S14 yürüdi // 12 biñ gişi: S'de yok // 14

yat ... birle: S17 yad yaraḳ birile şöyle / durdılar:

S180b S17, Ü11 ṭurdılar // 15 ġarḳ: S1 ġarıḳ / fikirde: Ü13

f. ḳalmış-ıdı / duşman ... encām ola: T'de yok / fikr-

ile: S2 fikirle // 17 niçün: Ü16 neyçün / ne: S'de yok

/ endīşedesin: S4 endīşede / didi: S'de yok.

T146a // 1 olmayayum: S5, Ü17 olmayayım / oturmayayım:

Ü17 oturmayım // 1-2 ġalaba ... çerimüz az: S6 duşman

ġalaba az bizüm çerimüz / birince: Ü18 bir niçe daḫı

/ yayaḫ ... ḫālümüz: S6 yayaḳ ḫālümüz irte / fikr: S7

Ü157b fikir // 3 kim: S'de yok / atlanıp: S8 atlanup / ṭurı-

sarsız: S8 ṭurusarsız // 4 idiserüz: S9 i. didi // 5

Kureyşüñ: S10 Kureyşi / ḳatuñda: S'de yok / olıcaḫ:

S10 olıcak / öñinde: S10 öñünde / beni: S10 bini // 5-6 oḫıġıl: S10 oḳuġıl / yüri: S11 yürü / görgil: Ü4 g. kim // 7 yoḫsa: Ü5 yoḫ-ısa / niyyeti: T'de yok / urış ḳılmaḫda: S12 uruş ḳılmaḳda // 8 viribigil ... bilemce: T'de yok, S13 v. d. adam bile / dilinden bu sözleri: S14 sözinden bu gelecileri // 9 ne: S'de yok / fikr: S15 fikir // 10 duşmanuñ: T'de yok / seni: Ü9 sini // 11 duzaḳlarına: S17 ṭuzaḳlarına / seni: Ü10

S181a sini / alaruñ: S17 bularuñ // 12 ḳurtara: S1, Ü10 ḳurtarur / daḫı: S'de yok / daḫı ... söyledi: Ü'de yok / Şiʿr: S1 en-Naẓm // 13 eytdi: T13, S2 eyitdi // 15 ġark: S4 ġarıḳ // 16 bekleyüp: S5, Ü14 bekleyip.

T146b // 2 beni: Ü17 bini // 3 beni: Ü18 bini / añlamayan durur: S9, Ü19 añlamayanlardur // 4 evvel ḳaṣd:

Ü158a S10 ol ḳaṣdı // 5 neṣr: T ve S'de yok / ilāhına: T5 ilāhuna / koḫmaġıl: S12 koruḫmaġ / kim: T'de yok // 6 Nemrūẕ: S12 Nemrūd / ḫalāṣ: S13 ḫılāṣ // 7 bini: S13 beni / ḫalāṣ: S14 ḫılāṣ // 9 dañ: S15 dañı / ṭutuldı ayruḫ: S15 dutuldı ayruḳ // 10 düşdi: Ü7 yıḫıldı / seni: Ü7 sini / ancaḫ: S17 ancaḳ // 11 maḳāmuña:

S181b S1 مقامكه // 12 fikr idmez: S1 fikir itmez / didi: Ü10 d. ol / gelecide-y-idi: S2 gelecide idi // 13 Kureyş: S2 Kureyşi / yaraḫ: S3 yaraḳ / ve: S'de yok / cemʿ :S3 cemiʿ // 14 geldiler: S'de yok / bağladı: S4 bağladılar // 15 ṭurdılar: T15 ṭururdılar // 17 ṭurdılar: S7 durdılar ʿAbbās ve Ebū Leheb öñ ḳolında öñinde durdılar / Ġaydāḳ: S8 Ġıydāḳ / öñinde ṭur-

dılar: S8 önünde durdılar.

Abdu'llāh:Ü1

T147a Ü158b // 1 birle: S9 birile // 3 eyitdi: S'de yok / ʿAbdi'llāh // 4 birle: T'de yok / S12 birile // 5 seni:Ü3 sini // 6 viribirem: Ü3 virübirem / niçün: Ü4 neyçün / rāżīdurlar: S15 rāżī olurlar, Ü4 rāżī dururlar // 7 urış: S15 uruş / isderler: Ü5 isterler // 8 feryād: S17, Ü6 feryāz / kıldılar: S'de yok, Ü6 idip (sonradan sayfa kenarına, değişik yazılı bir ilâvedir) // 10

S182a bundan ... dilegi: T10 dilegi bundan artuk // 11 yohdur: S2 yokdur / birle: S3 birile // 12 çünki: Ü10 çün kim / bir birsin: S4 viribirsin / ola: T'de yok, S4 o. kim / işidibile: S5 işidebile / ṭıfıldur: Ü12 ṭıfldur // 14 didiler: T14, S6 didi / Ḥamd: S6 Ḥamdı / yohdur: S6 yokdur / dahı: S'de yok / viribiyeyim: Ü13 virübiyeyim // 15 dahı: S'de yok / kimi: S'de yok / viribirsem: Ü14 virübirisem / gelmez: S8, Ü14 gelmes // 16 varursa: Ü15 varur-ısa / gelebilür: S8 gelübilür / didi: S'de yok // 17 ṭañsuḥ: S'de yok / yavrusını: S9 yavrusunı, Ü16 yavrısını.

T147b // 1 kuzıcağı arslan: S10 kuzucağı arıslan / selāmatlıḥ: S11 selāmatlık // 2 ʿaḳldan ... işdür: S11 ʿaḳıldan ırak nesnedür / oldılar: S12 yok // 3 karındaşum: Ü19 karındaşım / ʿAbdu'llāh: Ü19 ʿAbdi'llāh /

Ü159a birle: S13 birile / varayum: S13, Ü1 varayım // 4 yoh:S13 yok / veledüm: T'de yok / ʿaleyhi: S14 ʿa. ve ālihi //

S182b 6 yayı: S16 yay // 8 nebl: T8 نَبْل , S1 nebil / okı:

Ü6 ohı // 9 sığrağı: Ü6 sığrağı / arasında: S2 arasına / tutdı: S2 aldı (mükerrer) / okı: S2, Ü7 ohı // 10 yüridi: S4 yürüdi // 12 viribidi: Ü10 virübidi / eyitdi: S'de yok / görüñ ... gişidür: S5-6 şol gişi ne gişidür görüñ / gelü yorur: S6 gele yorur, Ü11 gele yorır // 12-13 anı bir: S'de yok / getürüñ: S6 virüñ gelüñ // 14 ol gelen: S'de yok / y. bir: S'de yok / bir h.: S'de yok / melek: S8 melik // 15 niçün: Ü14 neyçün / çeriñüzden ayrılduñ: S9-10 ayrılduñ çerinüzden / ʿAbdu'llāh: Ü16 ʿAbdi'llāh // 17 Muttalibem: S11 m. didi / yine: S'de yok

T148a Ü159b // 1 melikü'z- : S13 meliki'z- // 3 katıñuza: Ü19 katuñuza / sevindi: S16 sevündi / devletümüz: S16 devletimüz // 4 ışıladı: S16, Ü1 işledi / varayum: S17, Ü2 varayım // 5 kılıç ... anı: S17 anı kılıç birile / S183a çü: S17, Ü2 çün / öldürem: S1, Ü3 öldürdüm // 7 yüridi: S2 yürüdi / kasdı: S2 kasdı / yahın: S3 yakın / kılıca: S3 kılıcına // 8 üsdüne: S3 üstine, Ü5 üsdine / biraha: S4 bırağa / birle: S4 birile / dört: S4 dörüt // 9 atını: S5 a. ilerü / yürimedi: S5 yürümedi / birle: S5 birile // 10 atuñ: S6 a. ayağı dutuldı / hāli ayruhsı: T10 ayruhsı hāli / ayruhsı: S6 ayruksı / gönlinden: S'de yok // 12 bedr: S8 bedr-i / turıpdur: S8 turupdur / Tavīli göricek: S8 göricek kim Tavīl / nebl: T12 nübl, S9 nebil, Ü10 n. ohı / gezlemiş-idi: S9 gezlemişdi // 13 kasd: S9 kasdı / iy: S10 yā / yüzlü: S10

y. oğlan // 14 ṣabr: S10 ṣabır / oḳ: Ü12 oḫ // 15 ṣabr: S12 ṣabur / ne gişisin: S13 n. g. kimüñ nesisin, Ü13-14 kimüñ nesisin // 16 eyit: S13 eyid / kim: S'de yok / benden: Ü15 binden // 17 muḳaddem: S15 muḳaddemü'l-, Ü15 m.-i.

T148b S183b Ü160a // 1 İbni: T'de yok / çeküp: Ü17 çekip / niçün: Ü17 neyçün // 2 bini: S17 beni / ibnü'ṣ-Ṣabbāḥ: T'de yok / viribidi: Ü18 virübidi / ehlinde: S1 ilinlüden // 3 dört: S'de yok / Mekke ehli: Ü19-1 (mükerrer) // 4 daḫı: T'de yok / ḳanını ve mālını: S2 mālını v. ḳ. / bizümle: Ü1 bizüm-ile / ṣulḥ: S3 ṣulḥu / isdersenüz: Ü2 isder-isenüz // 5 virinüz dilersenüz: Ü2 virünüz diler-isenüz / sizün-ile ... ve: S4 sizünle ṣulḥu idevüz // 6 didüklerümi: S4 didüklerimi / virmezsenüz: Ü3 virmez-isenüz / bizüm-ile: S5 bizümle / ḳattāldan: S5, Ü4 ḳıtāldan / nesne: S5 nesene // 7 yoḫdur: S6 ayırtlamas / didi: S'de yok / cevāb virdi: T'de yok / ʿaḳl ve ʿadl: S7 ʿaḳıl ve ʿadil // 8 didi: S'de yok // 9 niçün: Ü6 neyçün / sebebden: S8 s. benüm / didi: S'de yok / anuñ-ıçun: S9 anuñ-çun // 10 Ebrehe(y)i: Ü8 Ebreheyi / birle: S10 birile // 11 ʿurabā: Ü8 ʿarbā / ḳahr-ıla: S10 ḳahırla / ḳılmaġa: S11 ḳıldılar // 12 bildügince: S12 bildükce / kimse(y)i: S12, Ü10 kimseyi // 13 yoḫdur: S13 yokdur / dört: S13 dörüt // 14 cem: S14 cemiʿ / idüp: S14, Ü12 idip / beni: Ü12 bini // 15 idi: S'de yok / bıraḫdı: S15 bırakdı / aları: S'de yok // 16

kimse: S16 kimsene, Ü13 kimesne / cemī'i: S16 alar / biribirin: Ü14 biribirini // 17 kim: S'de yok / Eşrem:

S184a T17 Eşerm / kaṣd: S1 kaṣdı

T149a // 1 aña: S'de yok / viribidi: Ü16 virübidi / kaṣd: S2 kaṣdı // 2 lā-cirem: S2, Ü17 lā-cerem / ḳahr: S2 ḳahır / başıñuza: S3 başuñuza / dirşiriñüz: Ü17 dirşürüñüz // 3 ölenlerden: S3 ölenler / siz: S'de yok / geldiñüz: S4, Ü18 geldüñüz / ya: S4 yāhūz / kaṣdıma: Ü19 kaṣduma / geldiñüz: S4, Ü19 geldüñüz // 4 kaṣd:

Ü160b S4 kaṣdı / dahı: S'de yok / ḥālini: ḥ. hōz // 5 gendü: T'de yok / vilayetiñüze: S5-6, Ü1 vilāyetüñüze / varuñ: S6 v. didi / ḳahr-ıla ölesiz: Ü2 ḳahr olasız // 6-7 'adl ve: S8 'adl i // 7-8 sözi bilmezler: S8-9, Ü3-4 sözden ḥabarları yoḥdur didi / yoḥdur: S9 yokdur / destūruñ birle: S9 destūruñla / döneyüm: S9, Ü4 döneyim / birle: S9 birile / söyleşeyüm göreyüm: S9-10 Ü5 söyleşeyim göreyim // 9 ne: T8-9 (mükerrer) / yine: S'de yok // 10 didi: S ve Ü'de yok / birle: S11 birile // 11 mıḥlanıpdur: S13 mıḥlanupdur / yüriyemez: S13 yürimez / yirinden deprenemez: T'de yok / deprenemez: S13 deprenmez // 12 bir: T'de yok / seni: Ü9 sini / bildirdür: S14, Ü9 bildürür // 13 birle: S15 birile / yüridi: S15 yürüdi // 14 yine döndi: S16 döndi yine / ırahdan: S16 ırakdan /ṭurурdı: Ü11 ṭurur-ıdı // 15 gördi kim: S17 kim gördi / Ḥamza: T'de yok / kim: S'de yok

S184b / döndi: S'de yok // 16 Ḳureyş: S1 Ḳureyişe / sevinü:

S1, Ü13 sevünü // 17 aşağa: S'de yok / görüşdi: S'de yok, Ü14 görişdi.

T149b // 1 yüridiler: S3 yürüdiler / birle: S3 birile // 2 söz söylendi: S4, Ü15 sözler söylenildi / şerḥ: S4 şerḥi // 3 ayaġı: S5 ayaġın / mıḥlanduġın: S5 mıḥlanduġını // 4 Ṭavīl daḥı: T4 daḥı Ṭavīl / ḳavışdı ulu: S6 ḳavuşdı ol / ḳarşuladılar: Ü18 ḳarşulaşdı / çün geldiler: S'de yok // 5 su'āl: S7, Ü18 suvāl / meliki'z-: S8 Ṭavīlü'z- // 6 ḳavm: S9 ḳavum / ayruḥ-

Ü161a sıdur: ayruḥsı // 7 bu ḥareketimüzden ... ayruḥsı: T'de yok / ḥareketümüzden: S9 ḥareketimüz / ayruḥsı: S10 ayruḳsı / her: T'de yok // 8 yüridüm ... ol-udı: S11 yürüdüm ḳasdım oldı / ḳılıç ... oġlanı: S12 oġlanı ḳılıç birile // 9 deprenmedi: Ü5 deprenemedi // 10 ayruḥsı y. görsetdi: S14 ayruḳsı y. gösderdi // 11 ṭutdum: S15 dutdum / olmış-ıdı: S15 olmışdı / beglere: Ü6 beglerine //12 emīr: T12 mīr / tedbīrüñ: S16 tedbīr / fikr: S16 fikir // 13 yüzümüz: S17 yüzümüs

S185a / birle: S17 birile / gendü: S17-1 (mükerrer) // 14 vilāyetümüze: S1 vilāyetimüze // 15 dirler-idi: S2 dirlerdi // 16 ḳıldıñuz: S3 idüp gitdüñüz, Ü11 ḳılduñuz / kinimüzi: Ü11 kinümüzi // 17 ki: S4 kim.

T150a // 1 melikimüze: S5, Ü13 melikümüze // 2 ḳırılmaḳ: Ü14 ḳırılmaḥ / ḳorharam: S7 ḳorḳaram // 3 eyitdi: Ü15 e. ben / tedbīr-ile: S8 tedbīrle // 4 ziyān

ve elem: S8-9 elem ve ziyān / bigidür: S9 gibidür //
5 seni: Ü17 sini / ve: S'de yok // 6 izn: S11 izin /
diler-iseñ: S11 dilerseñ // 7 yaḫın: Ü19 yakın / ce-
Ü161b mīʿ-i: S14 cemiʿ // 9 beni: Ü2 bini / viribidiler: Ü2
ivirdiler / eyitdiler: S'de yok // 10 ṣulḥ: S16 ṣulḥu
// 11 ilimüze: Ü4 ilümüze / iliñüze: S17, Ü4 ilüñüze
S185b // 12 andan: S17 (mükerrer) / baḫdı: T'de yok / görür-
siz: S'de yok // 13 oḫır: S1 okur / bularuñ: S2 bula-
rıñ // 15 ḳurrata: Ü8 ḳurrat-ı / Rasūl: S4 Rasūlden
// 16 çün: Ü9 ç. ol // 17 ḳırḳ: S6 ḳırıḳ // 17-1 er-
lig-ile şucāʿat birle: S7 şucāʿat erlik birle, Ü11 er-
lik birle.

T150b // 1 meşhur-ıdı: S7 meşhūr olmışlardı, Ü11 meş-
hūr-ıdılar / seçdiler: Ü11 seçildiler / yüridiler:
S8 yürüdiler // 2 seyyidleri ... gelürler: S8 gördi
seyyidleri gelür yürüdiler / öñdün: S9 öñdince, Ü12
öñdin // 3 ol: Ü13 o. yüzi // 5 didi: S'de yok / gör-
señüz: Ü16 görseler / ḳatumuza: S12 ḳatımuza // 7 yü-
ridiler: S14 yürüdiler / cemīʿ-i: S15 cemīʿ // 8 ya-
raḫ birle: S15 yaraḳ birile / ḥızmatına: Ü19 ḥızma-
Ü162a tında / Ḥamd-ile: S16 Ḥamda // 9 yüridi: S17 yürüdi
/ ʿAbdu'l-muṭṭalib ... ilerü yüridi: T'de yok / yü-
S186a ridi: S17 yürüdi / Ṭavīl b.: T9 Ṭ. atdan b. / begler-
ile: Ü2 begleri-y-ile // 10 yir üsdinde: T10 ʿAbdu'l-
muṭṭalib daḫı atdan indi // 11 birle: S1 birile //
12 muḳaddem: Ü4 muḳaddim // 13 söylemmedin: T13 söy-

lemedin // 14 ayruḫsıdur: S5 ayruksıdur / yüzüni: Ü6 yüzini / yuḫaru ḳaldurdı: T14 ḳaldurdı yuḫaru / gözlerini ... dikdi: T'de yok / Şiʿr: Ü7 naẓm // 15 birle: S7 birile // 16 setr: S8 sitir // 17 küfr ü: T17 küfir.

T151a // 1 ḳaṣd: S10 ḳaṣdı / ḳanına: S10, Ü11 ḳatline / saʿy: S10 saʿyı // 2 bilemezler: T2 bilmezler / kimüñle: T2 kimüñ-ile // 3 başın: T3 baş // 4 ayaḫlarına: S13 ayaḳlarına // 7 Rasūl: T7 Rasūli / ṭutup: Ü17
S186b ṭutıp // 8 çoḳ: T8 Ḥaḳ // 9 ister: S1, Ü19 isder //
Ü162b 10 eytdi: T10, S2 eyitdi / yüzi: S2 yüzi // 11 ḳahr: S3 ḳahır // 12 kim: T'de yok / ḥāṣıl u: S4 ḥāṣıl ı // 13 neẓr: T ve S'de yok / niçün: Ü4 neyçün // 14 ḳavm: S7 ḳavum // 15 girü: T5 gerük / ṭuruñ: S7, Ü6 ṭuruñuz // 16 daḫı: T'de yok / ucını: S9 ucunı / beglere: T'de yok // 17 begler: T17 beglerüñ.

T151b // 1 döndermege: S11, Ü9 döndere // 3 ḳorḫudan: S15 ḳor ḳorḳudan // 4 ırāḫ: S15 ırāḳ / girü ṭurdılar: T'de yok, S15 g. durdılar / ehline: T'de yok // 5 melikimüz: T5 melikimüze, Ü14 melikümüz / viribiyeyüm: S17, Ü14 ivireyim / bu: T'de yok / bildüreyüm: S17, Ü14 bildüreyim / bir: T'de yok / kim: S'de yok // 6
S187a melikimüz: Ü15 melikümüz / sulḥ: S1 ṣuluḥ / ve: S'de yok / urış: S1 uruşuñ, Ü15 urışuñ // 7 urışalum: S2 uruşalum / yaḫşı ... eyledüñ: T'de yok / didi: S'de yok // 9 yā emīr: T'de yok / didiler gendü: T'de yok

/ oğlını: S5 oğlunı // 10 yine: S6 girü / salı virdüñ:
Ü163a S6 koyu virdüñ kim // 11 Tavīl eyitdi: S'de yok / gişi-
yi: S7 gişi kim / sizüñ: Ü1 sizi // 12 evvel: T'de yok
/ aña: S'de yok / tutaḫları: S9 tutakları // 13 bindi-
güm: Ü3 bindügüm / ayaḫları: S9 ayakları / yine: T'de
yok / gendü: T13 gendüden // 14 yürimedi: S10 yürümedi
/ yine: S'de yok // 15 korḫdum: S11 koruḫdum / kıla:
S12 k. daḫı / üsdümüze: T'de yok // 17 ola didi: Ü7
oldı.

T152a // 1 Kureyş: S16 Kureyşi // 2 imīn: S16 emīn /
melikimüze: S16, Ü9 melikümüze / viribiyesi: S16, Ü9
S187b iviresi // 3 imīn: S17 emīn // 4 gönderelüm: S1 viri-
biyelüm / varsunlar: T4 varsun / Mekke(y)i: S1, Ü11
Mekkeyi / eylesünler: S1 itsünler // 5 kim: S'de yok
// 7-8 kırıldılar ... yayaḫdan: S5 bir ādam kalmadı
atludan yayakdan mecmūʿı kırıldı // illā cemīʿ-i: S'-
de yok // 9 viribidi: S7 viribidiler, Ü16 ivirdi //
11 isüz: S9, Ü18 issiz / gezer: Ü18 gezerler (düzelt-
me ile) / yürürler: Ü18 yürürler (düzeltme ile) // 12
cemīʿ-i: S10 cemīʿ / kırılmışlar: S10 kırılmışlardur,
Ü19 kırılmışdur // 13 ol: T'de yok / korḫudan: S11
Ü163b korkıdan // 15 gönderdilerdi: Ü3 gönderdiler-idi /
çeride: T'de yok / ölmiş-idi: S15 ölmişdi // 16 itdi:
S15 eyledi / eyitdi: S'de yok / kavm: S15 kavum / ey-
ledük: Ü5 e. didi // 17 viribimesevüz: Ü5 birbimese-
vüz / didi: T17 didiler, S'de yok / lā-cirem: Ü5 lā-

cerem / dahı: S'de yok /

T152b S188a // 1 helāk: Ü6 halāk / ölenleri: S1 ö. çeri içinde // 2 Kureyş: S1 Kureyşi görmesün // 3 kim: T'de yok / çün: T'de yok // 5 kim ... didi: T'de yok / kim: Ü'de yok / çün: T'de yok / çün ... oldı: S'de yok / kondı: T5 kondılar // 7 kim: S5 ki / kırıldı: S6, Ü13 kırıldılar / hiç: S ve Ü'de yok / gişi: S'de yok // 8 bahdı: S6 bakdı / kimse: S7 kimsene / viribidi: Ü14 virübidi // 9 kavmı: S8 k. dahı / dahı: T'de yok / viribidi: Ü15 virübidi // 10 kahr: S9 kahır / Kureyş: S9 Kureyşi / kamusı: S10 kamu // 12 oldı: S10 olur // 13 kamu: S12 kamular / senden: Ü19 sinden // 14 atalarumuza: T14 atalarumuz / şerefi: S13, Ü1 şeref ü / ululuğ: T14 ululuğı, S13 ululuk / senden: Ü1 sinden // 15 fahr: S14 fahır / issi: S'de yok // 16 senden: Ü3 sinden / ʿilm: S15 ʿilmi // 17 kahr: S16 kahır.

T153a S188b // 1 baht: S17 bahtı / cihāna: S17 cihānda // 2 olsın: T2 olasın / vasf: S1 vasfı // 3 nesr: T ve S'de yok / birle: S2 birile / şehr: S2 şeher / kavmı: S2 k. daşra // 4 şāzılıh: Ü8 şāzılık / birle: S3 birile / cemālini: S3 cemālin / sevince: S3 sevünce // 5 olmış-ıdı: S4 olmışdı // 6 ʿĀtike h.: Ü11 ʿā. h. ve // 7 çıkup: S6, Ü11 çıkıp // 8 yine: S'de yok / artdı: S7 arıtdı // 10 fasl-ı ... hatun: S8-9 fasl: der-vefāt-ı māder-i Āmine hatun, Ü14-15 hikāyet-i vefāt-ı ümmü'r-

Rasūl Amine ḫatun, ḫaffefe'llāhu ʿanhā // 11 ḳabā'iline: S10, Ü16 ḳabāyılına // 12 ehlümi: S11 ehlimi / ḳabā'ilimi: S11 ḳabāyılımı, Ü17 ḳabāyılumı / didi: S ve Ü'de yok // 13 Şeybe: S12, Ü18 Şeybetü'l-ḥamd // 15 zamānından: S15 zamānesinden / ḳulluḫcısı: T'de yok, S15 ḳul-
Ü164b lukcısı // 16 kim-idügi: S'de yok / nesidügi: S15 nesi idi, Ü2 nesi-y-idügi / şerḥ: S16 şerḥi // 17 Muḥammedi: S17 M. aldı / ḳulluḫcılar birle: S17 ḳullukcılar birile

T153b
S189a // 2 ecel: S'de yok, Ü6 vaʿde / Rasūl: T2 Rasūluñ // 3 ölümini: S3, Ü7 ölümin / ḳatı: Ü7 ḥısābsuz / zīrā: S3 z. ki / yoğ-ıdı: S4 yoğudı / çün gördi: T'de yok // 4 naẓm: S4 şiʿr // 5 ḳalmışdı: T5 ḳalmış-ıdı / a. kılmışdı: T5 kılmış-ıdı / anasından ... ögsüz ḳaldı: T'de yok / ʿaḳl: S6 ʿaḳlı // 6 birle: S7 birile // 9 ḳurtulmayısar: T9 ḳurtulısar // 12 acıyı: T12 acı'ı / dad: S13, Ü17 ṭad // 13 fehm: T13 fehem, S14 fehmi // 14 ṭutupdur: S15, Ü19 ṭutıpdur.

T154a
Ü165a
S189b // 1 acısından: T1 aḫı senden // 2 neşr: T ve S'de yok / defn: S3 defin // 3 çoḳ: Ü6 çoḫ // 4 ṭutdı: S6 dutdı // 6 aġrısı: Ü9 aġrısın / bıraḫdılar: S8 bırakdılar // 8 oturmış-ıdı: S10, Ü12 oturmışdur // 9 üsdine: S11 üsdinde / almış-ıdı: S11 ḳomışdur, Ü almışdur / Şeybe'ye: Ü13 Şeybe / kim: Ü13 eytdi // 10 niçün: Ü13 neyçün / olıpdur: S12 oldı // 12 dün ü: T12 S14 dün / kim: S'de yok // 13 ve: T13 didi v., S ve

Ü'de yok / ol: T'de yok // 14 Mekke birle: S16 Mekke-y-
S190a ile / deyr: T14 yir / bir r.: T'de yok // 15 oğlancuğu-
ñı: S1 oğlancuğı // 16 Ḥarb: S2 Ḥarbı // 17 seyyidüñ̈a:
Ü165b S2 seyyid / girçekdür dir: S'de yok / rāhibi: S3, Ü2
ruhbānı / didi: T'de yok.

T154b // 1 pes: S'de yok / oldı: S4 oldur / Muḥammed İb-
ni ʿAbdu'llāhı: S4 ʿAbdu'llāh bin Muḥammedi // 2 yaraḫ:
S5 yarak / çift: S5 çifti, Ü5 çüft // 3 Rasūl: T13 Ra-
sūli / birinde: S6, Ü5 birisinde / ḳulluḫcısı: T'de
yok, S6 ḳullukcısı // 4 oğlunı: S7, Ü6 oğlını / Zübeyr:
S7 Zübeyri / ebū: Ü7 ebī / oğlanlarına: T4 oğlanları //
5 geydiler: S8 giyeler, Ü7 geyeler / bindiler: S8, Ü7
bineler // 6 deveye ... ider-idi: S9-10, Ü8 devenüñ
ḫızmatın ide deveyi yide / buyurdı: S10 b. kim // 7
laʿnetu'llāh: Ü9 laʿanahu'llāh / şerr ṭurura: T7 şerre
ṭura, S11 şerri ṭurura / bilirüz: S11, Ü10 bilürüz //
8 bilürdi: Ü10 bilür-idi / ve ālihi ve sellim: Ü11 ve
ʿalā ālihi ve ṣaḥbihi ve s. // 10 sürülmekden: S14, Ü13
sürükmekden / muḳarrab-ıdı: S15 muḳarrabdı // 11 melā'-
ike: S13 melāyike / ḳalmış-ıdı: S16 ḳalmışdı // 12 kim:
S'de yok / üzere: Ü15 üzre // 13 ʿilmine: T13 ʿullimnā
S190b // 14 olur-ıdı: S1 olurdı / mükevvenāt: T14, S2 mükev-
vināt / melek: T15 melekūt / olısardur: S3 olısarlar-
dur / iblīsliginden: S3, Ü18 iblīslikden // 16 öñdün:
S3, Ü18 öñdin / sürilüp: S4 sürülüp, Ü18 sürügip // 17
birle: S5 birile / kāyināt: S5 kā'ināt.

T155a Ü166a // 1 ʿaleyhi: S6 ʿa. ve ālihi / ḥ. ve: T'de yok // 2 ümmetinüñ: Ü2 ümmetüñ / mertebetin: S7 menziletin // 3 niçün: Ü3 neyçün // 4 "ve"ler: S'de yok / b. hem: T'-de yok // 5 ol: S10 oldur / bilürdi: Ü5 bilür-idi / gen-dinüñ: S10, Ü5 gendünüñ / irişmez-idi: S11 irişmezdi // 6 irişdirem: S11 idem, Ü6 irişdürem / erişmez-idi: S6 erişmezdi / ol-ıdı: S11 ol-udı // 7 küfrlerinüñ: S7 kü-fürlerinüñ / ḥılʿatın: Ü8 ḫalʿatın // 8 eydür-idi: S10 eydürdi / kim: S'de yok // 9 dilegi ... kim: T'de yok / naẓm: T'de yok // 10 ki: T'de yok / şuḥ: T10 şaḥ //

S191a 11 ol ki: S'de yok // 12 içinde: S'de yok // 14 heybe-ti: T14 h. ve / sebeb: T14 sebebi // 15 ḫalḳ: S4 ḫalḳı // 16 kāfirüñ: S5 kāfirlerüñ // 17 ki: S'de yok / naẓm: T ve S'de yok /

T155b Ü166b // 1 çü: T1 çün / 2 aḫ: S8 aḳ, Ü1 a. żıdd // 3 neṣr: T ve S'de yok / didigimüz: S9, Ü1 didügümüz // 4 göçgünci: Ü2 göçginci // 5 oturdı: S'de yok / ḳavm: S11 ḳavum // 8 ḥ.var: T'de yok / iḥtiyāṭuñuz: S13 iḥ-tiyātıñuz / var: S13 olur, Ü5 vardur // 7 ḳavm: S13 ḳavum / eyitdiler: S13 eydür, Ü5 eyitdi / şeyḫ: S14 şeyḫı / eydürsin: S14 e. sen / oldıñuz: S14 otursın, Ü6 olduñuz / nesneden: Ü6 neseneden // 8 olduḳ: Ü6 ol-duḥ // 9 cemīʿ-i: S16 cemīʿ / bilgi: Ü7 bilik / kim:

S191b S'de yok // 11 ḳopa: S2 ḳ. daḫı / vardur: S'de yok / maluñuzı: S4 (mükerrer) // 14 görürseñüz: Ü12 görür-iseñüz / kim: S'de yok // 15 şeyḫ: S7 şeyḫı // 16 di-

diler: S'de yok / anuñ-ıçun: S8 anuñ-çun / kimse: S8 kimsene, Ü15 kimesene / uzadımaz: S9 uzadumas // 17 geçüp: Ü17 geçip.

T156a // 1 turur: S10 yorur / niçün: Ü17 neyçün / geldi: S11 gelür // 2 olupdur: S11 oldı, Ü18 olıpdur / şehr: S12 şeher / rāhibe: S12 r. giderler // 3 gelürse: Ü19
Ü167a gelür-ise / erligüñüz var-ısa: T'de yok, S14 erligiñüz v. // 4 aluñ: S'de yok // 5 iş üzere: S'de yok / dört:
S192a S16 dörüt // 6 ḥarb: S17 ḥarıb // 7 ḳonupdur: T7 ḳopupdur, Ü4 ḳonıpdur / birle: S1 birile // 9 yürirler: S3 yürürler // 10 sordı: T10 ṣordılar, S'de yok / adlu: S5 dadlu // 11 cuvān-mardlıḫ birle: S6-7 cuvan-mardlık birile / Ṣeḳafīdür: S7 Ṣeḳafī dirler // 12-13 birisi şucāʿat ... dirler: S'de yok // 13 ʿilm: S8 ʿilim / bilgi: Ü11 bilik / bilinüpdür: S8, Ü11 bilinipdür / adı: T'de yok / ʿUrve: T13, S8 ʿIrve // 15 ḳaçan: T'de yok / g. ḳatına: S'de yok // 16 dilersin: S12 isdersin // 17 durursın: S15, Ü15 tursursın.

T156b // 1 umaram: S14 uma ṭururam, Ü16 uma dururam / dürüşdügüm: Ü16 dürişdügüm / maṣlaḥatum: S14 maṣlaḥat sizüñ-çün: Ü16 sizüñ-içün / seni: Ü16 sini // 2 kim: T'de yok / erliklü: S15 erlikli / urmaḫa: Ü17 urmaḫda, S15 urmaḳlıḳda / pehlevānlıġa: S15 pehlüvān / seni: Ü17 sini // 2-3 ḳulavuzlaram: S16 ḳulavuzladum / erligüñ: S16 erlügüñ / söylenile: S17 söylene / Sükkān:

S17, Ü18 S. İbni ʿAzīz / şeyḫ: S17 şeyḫı // 4 ol: S'de
S192b yok / baña: S'de yok / şerḥ: Sl şeriḥ // 5 şerḥ: S2 şe-
riḥ / cemīʿ-i: S2 cemīʿ // 6 idip: S3 idüp / dururlar:
Ü167b S3, Ü2 ṭururlar / Sükkān: S3, Ü2 S. İbni ʿAzīz / duru-
ruz: S4, Ü3 ṭururuz k. // 7 ululuḫ: S5 ululuḳ // 8 kı-
lısardur: S5-6 idiserdür / andan soñra: T'de yok / ṭo-
lısardur: S6 ṭolusar / çoḫ: S7 çoḳ // 9 niçün: Ü6 ney-
çün / oturursın: Ü6 otursız / eyitdi: S'de yok // 10
irişmez: S9 irmez / ḳavmdur: S9 ḳavumdur // 11 erligü-
ñüz: S10 erlügüñüz / hüner görsedüñüz: S10 didi hüneri-
ñüz var-ısa gösderdüñ / olupdur: S10, Ü9 olıpdur // 12
bulımadılar: T12 bulmadılar, S11 bulumadılar / iledür-
ler: S12 giderler / eyledeler: T12 eyleyelerdir // 13
ve: S12 ya / Zübeyr ve: S13 Zübeyre / ʿabd: S13 ʿabid
// 14 ancaḫ: S14 ancaḳ / hüner: S'de yok / gelürse:
S14 gelür, Ü11 gelür-ise / ṭuruñ: S14 duruñuz / işit-
di: S15 yitişdi // 15 ayruḳ: Ü12 ayruḫ / gendüye: S'de
yok / soñra: T'de yok / bir: T'de yok // 16 çıḳdılar:
S193a S17 girdiler / görsetdi: S17-1 gösderdi (mükerrer) //
17 çeri ... didiler: T'de yok.

T157a // 1 silāḥ: S3 kılıç / durdılar: Ü16 ṭurdılar /
yürüsün: S16 yürisin // 2 ḳavmdur: S3 ḳavumdur / didi:
S'de yok / didi: S'de yok / atın: S4 a. barabar // 3
başı üsdine: S5 başına // 4 Ḫaṭṭāb: S5 Ḫaṭṭābı / Zü-
beyr eyitdi: S6 (mükerrer) / yā ḳavm: S'de yok / ḳan-
Ü168a carıdur: S6 ḳancarudur // 5 ne yire: S6, Ü1 nire / di-

di: S'de yok / Ḫaṭṭāb: S7 Ḫaṭṭābı / ki: S'de yok // 6 Zübeyr: S7 Zübeyri / seyyidi ʿAbdu'l-muṭṭalib: S8 seyyidinüñ, Ü2 s. ʿAbdu'l-muṭṭalibüñ / 7 bize ... kim: S'de yok / ʿAbdu'llāh ı: Ü3 ʿAbdi'llāh ı / alıpdur: S9 alıp geliyorur / Semīʿ: Ü4 Semīʿi // 8 atlanduḫ: S9 atlanduḳ / çıḳduḫ: S10 çıḫduḳ, Ü4 çıḫduḫ // 9 didi: T'de yok / k. kim: S'de yok / ṭurur: S11 duran / bizüm-ile: S11 bizümle // 10 kimdür: Ü6 k. didi / şiʿr: S12, Ü7 naẓm // 11 içre: S13 içire / niçe: T11, S13, Ü8 n.kim / aydan: S13, Ü8 aydın // 12 andan: S14, Ü9 andın // 13 andan: S15, Ü10 andın // 14 andan: S16, Ü11 andın // 15 kim: S'de yok / benden: Ü12 binden / ve: S'de yok / an-

S193b dan: S17 andın // 16 neṣr: T ve S'de yok / ḳaḫıdı: S1 ḳaḳıdı / Zübeyr: S2 Zübeyri / virmedi: S1, Ü13 virmedin // 17 ḳaḫıdı: S2 ḳaḳıdı / Münnā: S2, Ü14 Münā / viribidi: Ü14 virübidi / Zübeyr: S3 Zübeyri.

T157b // 1 buyurdı: S3 b. kim / Zübeyr: S4 Zübeyri // 2 ʿAzīz eṣ-Ṣeḳafīdür: Ü16 ʿAzīzdur eṣ-Ṣeḳafī / ḳasdımuza: Ü17 ḳasdumuza // 3 ol: T3 o, S5 fi'l-ḥāl, Ü17 buyurdı / çökerdi: Ü17 çökerdiler // 4 Ṣavāb: Ü18 Ṣavvāb // 5

Ü168b ḫandaḳ: S7 ḫandek / Ümmü: Ü19 Ümm-i / ṭoprag̃: S8 ṭoprakı / bileñece: S8, Ü1 bileñce // 6 andan: S'de yok / ol: Ü2 ulu // 7 nebl ... birle: S9 nebil oḳı birile / M. oḫı: S10 oḳı // 8 oḳ: Ü3 oḫ // 10 birle: S13 birile // 11 ḳatuñuzdag̃ı: S15 ḳatuñdaḫı / oğlan: Ü7 oğlanı // 12 ṣāḥıb: Ü7 ṣāḥıb-ı / viribiñ: Ü7 virübigil

/ öldüreyüm: S16, Ü8 öldüreyim / erligümi: S16 erlügümi // 13 şerr i: Ü8 şerr ü / kurtarayım: T13 kurtarıyım / didi: S'de yok // 14 ʿurabānuñ: S17, Ü9 ʿarbānuñ // 15

S194a kalısardur: S1 idiser / biribirine: Ü10 birbirine / kırdurısardur: S1 düşüriserdür / didi: T'de yok / söylerdi: Ü11 söyler-idi / Rasūl: S'de yok // 16 birle: S2 birile / zaḥm ... Sükkāna: T'de yok // 17 arḥasında: S5 arkasında.

T158a // 1 ırah S5 ırak / anda: T'de yok / a. anda: T'de yok // 2 yüridi: S7 yürüdi // 3 anuñ: S'de yok / bir: T'de yok / nebl: S7 nebil / oḥı: S7 okı // 4 bir oḥ-

ıla: T'de yok, S9 b. ok-ıla / andan Sārı...anı daḥı öl-

Ü169a dürdi: T'de yok // 5 nebl: S11 nebil / okı: Ü1 oḥı // 6 birle: S11 birile / andan ... ḥabar kıldı: T'de yok // 7 dört: S13 dörüt / Ş. ve: S'de yok / dört: S13 dörüt // 8 ʿarab: S14 gişi / geldiler: S14 gelürler / destūruñla: Ü4 destūruñ birle // 9 ikimüz: Ü4 ikimiz / birbirimüzden: Ü5 birbirümüzden // 10 görsedür: S16 gösde-

S194b rür // 12 nebl o. birle: S1 nebil o. birile / zaḥımlu: Ü8 zaḥmlu // 13 giriden: S2, Ü8 girüden / gelen: S'de yok / turmışlar-ıdı gözedürler-idi: S2 turmışlardı gözedürlerdi // 14 zaḥımlu: Ü9 zaḥmlu // 15 birbirine: S4 biribirine // 16 aġrırken: Ü11 aġrır-ıken / bigi: S5, Ü11 gibi // 17 uruşına: Ü12 urışına / turışına: S6 turuşına / urışa: S7 uruşa.

T158b // 1 girmedi: S7 girmediler / urışalar: T1 urışa / yanında: S8, Ü13 yanından // 2 bigi: S8, Ü14 gibi / anda: T2 andan / duşvār: Ü14 duşhā˘r / didiler: T2, S9 didi / Sükkāna: Ü15 Sükkān İbni ʿAzīza // 3 kavm: S10 kavum / seyyidimüz: Ü15 seyyidümüz / zahmdan: S10 zahımdan, Ü16 zahmından // 5 kim: S'de yok / görsedeler: S12 gösderdiler / görsedeler: T5 g. ve // 6 zahımlu:
Ü169b Ü19 zahmlu // 7 biribirine: Ü1 birbirine // 8 Haramıla: S16 Haramla / ʿarabı: S17 ʿarab // 9 bigi: S17, Ü2 gibi / kırıldığından: S17 kırıldukdan / yine: S'de
S195a yok / girdiler: T'de yok // 10 kasd: S1 kasdı / terk: S1 terik // 11 ebū: S3, Ü5 ebā // 12 görsetdi: S3 gösderdi / dahı: S'de yok // 13 kaçurdı: S4 kaçırdı / oldı: T'de yok // 14 geldiler: S'de yok / şiʿr: Ü8 nazm // cemīl ü: T15 cemīl i / seni: Ü9 sini // 16 aydın: T16 aydan // 17 sınıhdı: S9 sınıkdı.

T159a // 1 şecāʿat u: T1 şecāʿat // 3 nesr: T ve S'de yok / Sükkānı: Ü15 Sükkān İbni ʿAzīzı / aldılar: S13, Ü15 alıp // 4 varıcak: S'de yok / beni: Ü15 bini // 5 deyrine: S14 deyri / iledürken: S14, Ü16 iledür-iken / kavm: S15 kavum // 6 gördüñ: S16 gördüm / eyit: Ü18 eyd / didiler: T7 d. ve // 7 varavuz: S17 varavus //
S195b Ü170a 8 deyr: S1 deyir / ol: S'de yok / ʿAbdu'llāh: Ü1 ʿAbdi'llāh / dört: S1 dörüt // 9 kılalum: S2, Ü2 k. didi // 10 biz: T'de yok / bir iş: S3 bu işi / evümüze varursavuz: S3 varursavuz evümüze, Ü3 e. varur-ısavuz /

kimsenüñ: S3 kimsenenüñ / didi: S'de yok // 11 birle: T'de yok / ṭıfl: S4 ṭıfıl / oğlan: S'de yok / seyyidimüz: Ü4 seyyidümüz // 12 zaḫımlu: Ü4 zaḫmlu / ṭıfl: S5 ṭıfıl / birle: S5 birile / bizüm: S'de yok / ḳurtıla: Ü5 ḳurtula / gide: T'de yok / ār: Ü6 ā. ve // 13 şenār: T13 şināve / ayruḳ: Ü6 ayruḫ / başumuzı: S'de yok / ḳaldurası: S'de yok // 15 Semīʿ: Ü8 Semīʿi / viribidiler: Ü8 birbidiler // 16 givürdiler: S10 givirdiler, Ü9 giyürdiler / emīn: Ü10 emn // 16-17 zaḫmınuñ ... iñledi: S11 iñiledi ḳatı zaḫmınuñ acısından // 17 iñledi: Ü10 iñildedi.

T159b // 1 niçün: Ü11 neyçün / nebl ... zaḫmından: S13 nebil oḳından / bu ḳadar: S'de yok / didi: S'de yok // 2 Sükkān: S13, Ü12 S. İbni ʿAzīz / benden: Ü13 binden / daḫı: T'de yok // 3 şordı: T'de yok // 4 şerḥ: S17
S196a şerḥi // 5 ne-y-idügini: S1 ne-y-idügüni, Ü17 neydügini // 6 ṭurasız: S2 ṭurarız / gendü e. varasız: T'de yok, S2-3 (mükerrer) / cemāʿatıñuza: S3, Ü18 cemāʿatuñuza / ḳavışasız: S3 ḳavuşasız / eyitdi: S'de yok // 7 niçün: S3 n. didi, Ü18 neyçün / eyitdi: S4 e. anuñçun / ol: S4 oldur // 8 bilmezem: S5, Ü1 b. didi / sebebi:
Ü170b S6, Ü1 sebeb /ol: S6 oldur // 9 ʿalemleri: Ü2 ʿalemileri / ve: S'de yok / dirilürse: S7-8 dirşürelesi olısarsa, Ü3 dirilürler-ise // 10 ziyān: S8 z. olası ve elem / ḥāfızı nāsırı: S9 nāsırı ḥāfızı / ʿālemi: Ü4 ʿālemīleri // 11 ḳorḫaram: S9 ḳorḳaram / deyr: S9 deyir //

12 yigrek: S10 yigregi / ehliñüze: S11 ehlüñüze / kavışasız: S11 irişesiz / kaḫıdılar: S11 kakıdılar // 13 savma'aña: S12, Ü7 savmı'aña // 14 oturġıl: S13 oturġul / deyr: S13 deyir / didiler: Ü'de yok / açavuz: S14, Ü8 açaruz / duşmanumuzdan: S14 duşmanımuzdan / kinimüzi: S14, Ü9 kinümüzi / arḫuncaḫ: S10 arkıncak // 17 savma'asına: S16, Ü10 savmı'asına / gözedür-idi: S17, Ü11 gözedür.

T160a S196b // 1 gelürler: S1 gelür // 2 kavm: S1 kavum // 3 Sükkān: S3, Ü14 S. İbni 'Azīz / deyr: S3 deyir / kimsene: S'de yok / ġammazlıḫ: S4 ġammazlık // 4 dimeñüz: S4 dimeññüz / oturdı: S ve Ü'de yok // 5 issine: S'de yok // 6 gişi: Ü17 gişileri / birle: S6 birile / görinmez: S6 görünmez / gönderdiler: Ü17 g. gendüler / deyr: S7 deyir // 7 birle: S8 birile / yitürdiler: S8 yitişdürdi / deveyi: T7 deve // 8 taşra çıkdı: S9 çıkdı taşra / yüridi: S9 yürüdi / Zübeyr: S9 Zübeyri // 9 deyr:

Ü171a S10 deyir / urdılar: Ü1 kaḫdılar (sayfa kenarında "urdılar") / kāfirler: S10 kāfir / tutup: Ü2 tartıp // 10 kapuyı: S11 kapu / yüridi: S11 yürüdi // 11 üzere: Ü3 üzre /deyr: S12 deyir / kaḫşadı: S13 kaġşadı // 12 gürledi: S13, Ü4 gürüldedi / deyr: S13 deyir / kim ruhbānlar: S14 kadar ruhbān // 13 'akılları: S14 'akıl, Ü5 'akl / cemī'i: S15 bir gezden / döküldi yatdı: S15 döküldiler yatdılar // 14 birle deyr: S15-16 birile de-

S197a yir / gizlenmişler-idi: S16 gizlenmişlerdi // 16 kim:

S'de yok / ol heybetden : S'de yok / sıddı: S1 sıtdı / bir: S'de yok // 17 ʿakılları : Ü10 ʿakllar.

T160b // 1 tutup: S4, Ü11 tutıp / turur: S4 durur // 2 Semīʿ: Ü12 Semīi // 4 gördi: S7, Ü14 gördiler / cemīʿi: S7 cemīʿ / c. dahı: S ve Ü'de yok //5 nazm: S8 şiʿr // 6 yüzini: S9 yüzüni / önünde: S9 önünde // 10 tālıʿum:
Ü171b Ü1 tālıʿım // 11 sana kim: S14 kim sana / gösteripdür: S14 gösderipdür // 12 ki....yohdur: S15 kim dahı bir kul yokdur / senden: Ü3 sinden // 13 senden: Ü4 sinden // 14 seni: Ü5 sini / vü: S'de yok // 15 nesr: T ve S'-
S197b de yok / geldi: S'de yok // 16 kavmı... deyre: S2 kavum birile deyir içine / kahr: S2 kahır / görsetdi : S2 gösderdi // 17 andan rāhib: T' de yok.

T161a // 1 yohdur: S5 yokdur / kefīli: S5, Ü9 Kāfili // 2 kefīl: S6, Ü10 kāfil / çok: Ü10 çoh / götüriserdür: S7 götürüserdür // 3 yitüriserdür: S7 yitürüserdür / Bir: S'de yok / kim: S'de yok // 4 çün: S'de yok / muʿīnı ol: T'de yok // 5 Sözüni: S9 sözi / bu: S10 b. kırı / kavmdur: S10 Kavumdur / didi: T'de yok // 6 āhır: T6 ahī //7 zahm: S12 zahım / ol-ıdı : S13 oldı / kaçup: Ü16 kaçıp // 8 savmaʿadan:S14 savmıʿadan / aşağa: T8 aşġa / deyrde: S14 deyirde // 9 kīnimüzi: S15 kīnimüz / kıldum: S15 itdüm // 10 olduġın: S16 ol-
S198a duġunı, Ü19 olduġını // 11 ol... işitdiler: S17-1 (Mü-
Ü172a kerrer) // 12 eyitdiler: S'de yok / seyyidinā: Ü2 sey-

yidünā / heybetüñ: Ü2 himmetüñ / vardur: T12 var // 13 aklımuz: Ü3 ʿaklumuz / fikrimüz: S3 fikrümüz // 14 didiler: S'de yok / baḫdı: T'de yok / yā: T'de yok // 15 söz: T'de yok // 16 andan eyitdi: T'de yok / şiʿr: T'de yok, Ü6 naẓm // 17 fikr: S7 fikir / fikrüñüz: S7 fikriñüz.

T161b // 2 yoḫ: S9 yoḳ // 3 ululuḫ: S10 ululuḳ // 4 yoḫdur: S11 yoḳdur // 5 ḳulavuzladı: S12 ḳulavuz // 6 fitāde: T6 فِنَادَه // 7 şefīʿi'l-müẕnibīn: S14 şefīʿü'l müẕnübīn, Ü14 şefīʿal-m. / ʿāṣīlar: S14 ulular / görklü: S14 görüklü // 8 şādmısaydı: T8 şādmıssa-y-ıdı // 9 āşikāra: S16 āşkāra / bāda: Ü16 bāẕā // 10 neṣr: T ve S'de yok // 11 āḫırīn: Ü18 āḫırīndur // 12 derd-

S198b lülere: S3 deridlere, Ü19 dertlere / dermān: S3 devā-

Ü172b dur / ve: S ve Ü'de yok // 14 pāy-ı mānende: S6 pāy-mācānında, Ü3 pay-māçānında // şiʿr: S7, Ü4 naẓm // 16 derdlülerüñ: S8 deridlülerüñ / ve: S'de yok / tūtıyādur u: S8 tutyādur / Zaḫm: T16 zaḫmı, S8 zaḫma // 17 küfr: S9 küfrü / içüre: S9 içire.

T162a // 2 yiri: S11, Ü7 yir ü / ʿacamı: S11, Ü8 aʿcamı // 3 neṣr: T ve S'de yok / Şeybe...sözleri: S12, Ü8 bu sözleri Ş. / Muḫammedüñ: S'de yok // 4 niçe: T'de yok, S13 ne / didi: S'de yok / aluñ: T'de yok // 5 panbuḳ: S'de yok, Ü10 pambuḳ / birle: S'de yok / gözlerine: S14, Ü10 gözine / aḫ: S14 aḳ / panbuḳ: Ü11 pambuḳ // 6 birle: S15 birile / panbuġı: S15 panbuḳı, Ü11 pambu-

ġı / ḳıldılar: T6, Ü11 ḳıldı / üsdine: S16 üsdüne // 7
S199a ḳodı: Ü12 urdı (sayfa kenarında "ḳodı") / panbuġ-ıla: S1 panbuġ-ula, Ü13 pambuġ-ıla / aldı dahı: T'de yok / yarı: S1, Ü13 yar // 8 gözlerine: S1, Ü13 gözine / uyıdı: S2 uyudı // 9 olmış-ıdı: S3 olmışdı // 10 iʿtiḳādına: S4 iʿtiḳād / ṭanuḳ: Ü16 ṭanuḫ // 11 ki: S'de yok / ben: T'-de yok / üsdünde: Ü17 üsdinde // 12 deyrde: S6 deyirde / ʿarabuñ: Ü18 ʿarablaruñ / atların silāḥların: S7, Ü18
Ü173a atlarını silāḥlarını // 13 şehr: S8 şeher // 14 şāẕılıḫ ... şehre: S8-9 şāẕılıḳ birile şehre // 15 rāvīler: S9, Ü1 rāvī // 16 ʿaḳl: S11 ʿaḳıl / ve: S'de yok / eye-si aṣl: S11 issi aṣıl / bilgülü: Ü3 biliklü // 17 gişi-y-idi: S11 gişi / kim: S'de yok / Yemen-ile: S12 Yemen-le.

T162b // 1 dirler-idi: S13 dirlerdi / ya: S ve Ü'de yok / i. yılda bir: T'de yok // 2 gelür-idi: S14 gelürdi / eglenür-idi: S14 eglenürdi // 3 gelürler-idi: S15 ge-lürlerdi / yitişürler-idi: S15-16 yitişürlerdi dahı // 4 varurlar-ıdı: S16 varurlardı / virürler-idi armaġan-lar: S17 virürlerdi armaġan / iledürlerdi: Ü8 iledür-
S199b ler-idi // 5 ʿeşrem: T5 Eşerm / Mekke: S17-1 (mükerrer) / üzere: Ü9 üzre / çıḳmaduġ-ıdı: S1 çıḳmamışdı / ʿazm: S2 ʿazım // 6 ḳaçan S. ... gelicek: S2, Ü10 Seyf y. ge-licek ḳaçan / gice: S3 g. olurdı, Ü10 g. olur-ıdı / or-dunuñ: Ü10 ordusunuñ ("ordunuñ" üzeri çizilerek yanına yazılmış, değişik bir yazı) // 7 Seyf: S3, Ü11 Seyfi / yaylaġa: S4, Ü11 yaylaġına / bilürler-idi: S4 bilürler-

di / gelürler-idi: S4 gelürlerdi // 8 Seyf: S5, Ü12 Seyfi zi'l-yezen / terk eylemiş-idi: S5 terik eylemişdi / yıl: T'de yok / çıkdığınuñ: S6, Ü13 çıkduğınuñ // 9 bilürdi: S13 bilür-idi / mutāla'a: S7, Ü14 mutālı'a / itmiş-idi: S7 idmişdi / okımış-ıdı: S8 okumışdı, Ü14 ohımış-ıdı // 10 vaṣfını: S8, Ü14 vaṣfın / sūratın: T'de yok / ṣıfatını sīretini: S8, Ü14-15 ṣıfatın sīretin // 11 birle: S'de yok / kim: S10 k. Rasūl // 12 ayruk cāsūsunı: Ü17 ayruh cāsūsını // 13 soñra: S'de yok / gişiler ... şehrinde: S12-13 Mekke şehrinde gişiler kodı // 14 melike yazalar: S14 yazılar melike // 15 ve: S'-de yok / geldiler ol melike: S15 ol melike g. / ol: T'-
Ü173b de yok // 16 Seyf: S15-16, Ü2 Seyfi zi'l-yezen / cemī'-i S16 cemī' / yazar-ıdı: S16 yazardı / yıl: T'de yok // 17 ayruh: S17 ayruk.

T163a S200a // 1 ya: S'de yok / Kureyş: S2 Kureyşi // 2 Seyyidler-ile: S3 seyyidlerle / ulular-ıla: T'de yok, S3 ulularla / tuhfeler: S3 tuhfe // 3 birle: S4 birile // 4 hızmatı ... getürdiler: S'de yok, Ü7 hızmat ... / Kureyş: S4 Kureyşi / kıldı: S5, Ü8 eyledi// 5 hediyyelerini: S5 hedlerini, Ü8 hediyelerini / birle: S5 birile / söyleşdi: T'de yok / Seyf: S6 Seyfi // 6 ululuğı: S7 u. kimüñdür // 7 każīsı: S8, Ü14 k. Şeybetü'l-ḥamd // 8 andan: T'de yok / Seyfi Zī-yezene: S9 Zi'l-yezene / görsetdiler: S9 gösderdiler / Seyf: S9 Seyfi // 9 hūb: S10, Ü13 hōş / Seyf: S10 Seyfi // 10 ohıdı: S11 okudı / birle: S11 birile // 11 didi: S'de yok / niçün: Ü14

neyçün / ʿAbdu'l-muṭṭalibden: T'de yok / m. var mıdur: S12, Ü15 m. v. m. diyü ṣordı / melikler birle: S12 meliklerle, Ü15 melikler-ile // 12 diyü: S13 d. niçün, Ü16 d. neyçün / suʿāl: S13, Ü16 suvāl / anuñ-ıçun: S13 anuñçun / birle: S14 birile / ve: S ve Ü'de yok / birle: S14 birile // 13 duşman-ıla: S14 duşmanla / ḳarşulaşmaḫ: S15 ḳarşulaşmaḳ gişi, Ü17 ḳ. gişi gendü / ḳılıçlaşmaḳ: Ü18 ḳılıçlaşmaḫ // 14 künd: T14, S16 kendü

Ü174a / zīrā: T'de yok // 15 ḫavf: S17 ḫavfı / bāṭın: T15 bāṭını // 16 ḫavāslarınuñ: S17 ḫavāslaruñ / ḳuvaları: T16,

S200b S1 ḳuvıları / vehm: S1 vehmü / ayruḳ: Ü2 ayruḫ / cemʿ: S1 cemiʿ / kim melikler-ile: S1 ki melikler // 17 suʾāline: S2, Ü3 suvāline / ḥasan: S2 ḥüsn-ü, Ü3 ḥüsn-i / çün: T'de yok /

T163b // 2 yig: T2 بِنْك // 3 bunlaruñ: S5 bularuñ // 4 ne: T'de yok / söyleyeler: S6, Ü7 söyleseler // 5 ḫuṣūṣa: S7, Ü8 ḫuṣūṣ // 6 selāṭīn: S'de yok / ḥużūrını ister: S8 ḥużūrunı işidür // 7 himmeti: T7, S9 himmet / ḳuvvat: Ü10 ḳuvvatı / furṣat: Ü10 furṣatı / ḫavf: S9 ḫavfu // 9 dilīrlig-ile: S11 dilīrligle // 10 neṣr: S'de yok // 11 göñlü: S13, Ü14 göñli // 12 Seyf: S14, Seyfi İbni Ẕi'l-yezen, Ü15 S. İbni Ẕī yezen / suʾāl: S14, Ü15 suvāl / ḳıldıġından: S14, Ü15 ḳılduġı kim / ṣorduġından murādı: S15, Ü16 ṣorduġında murād // 13 oludı: S15 oldur, Ü16 ol-ıdı / lisān: S16, Ü16 l. mıdur / cenān: T13 cinān / c. mıdur: S'de yok / ḳuvvatlu:

S16, Ü17 k. mıdur // 14 bilmek: T14 melik / ister-idi:
S201a S17 isderdi // 15 feṣāḥat: T15 f. birle // 16 birle:
Ü174b S2 birile / medḥ: S2 medḥı / Seyf: S2 Seyfi // 17 kim: T'de yok / Seyyidlerini: S4 seyyidlerin / nüzül: T17 n. ve.

T164a // 1 viribidi: Ü3 virübidi / Seyf: S5 Seyfi Ẕi'l-yezen, Ü3 S. Ẕī-yezen / ayruḥ: S5 ayruḳ // 2 Seyf: S6 Seyfi // 3 geldi: S7, Ü5 girdi / Seyf: S7 Seyfi / oḫudı: S8 oḳudı, Ü6 oḫıdı // 4 buyurdı: S'de yok / Seyf: S8 Seyfi // 5 oğlı(y)am: S9, Ü7 oğlıyam / ʿAbdimenāf oğlıdur: S9-10 ʿAbdümenāf oğlı // 6 Seyf: S10 Seyfi / olur-ıdı: S11 olurdı / eydürlerdi: Ü9 eydürler-idi // 7 ve: S'de yok / andan soñra: T'de yok // 8 dirler-idi: S13 dirlerdi / günden: T8 gendüden // 9 görsede: S14 gösderde / ṣāḥıb: Ü12 ṣāḥıb-ı / vaḥy: S14 vaḥıy / belürdi: S15 belürdü // 10 göründi: S15 belürdü / bende-y-idi: S16 bende idi, Ü13 binde-y-idi, benüm alnumda-y-ıdı / bir: T'de yok // 11 adın: S16, Ü14 adını / oğlum: S'de yok / naḳl: S'de yok // 12 oğlan: S'de yok // mev-
S201b lūdini: S1 mevlūdüni / Seyfe: T'de yok // 15 cemīʿi: S3 cemīʿin / şerḥ: S3 şerḥi / Seyf s. şükr: S4 Seyfi s. şükür // 16 döndi: S'de yok.

T164b // 1 ṣāḥıb: Ü2 ṣāḥıb-ı / olısardur: S7 olısar //
Ü175a 2 degül: S8 degüldür / birle: S8 birile / kılısardur: S8 idiserdür / şerīʿat: S9 şerʿi, Ü4 şerʿ // 3 cemīʿi: S9 cemīʿ / dīnler erkānlar: T3 dīnleri erkānları // 4

Seyf: S10 Seyfi // 5 vācibdi: Ü6 vācib-idi / yüzüni göre-y-idüm: Ü7 yüzini göreydüm // 6 sulṭānlıḫ: S13 sulṭānlık / biribisem: S13 viribisem, Ü8 birbisem // 7 edebsüzlikdür: S8 edebsüzlük olur, Ü8-9 edebsüzlüdür / selāmumı: S14 selāmı / eyidesin: T'de yok / seni: Ü9 sini // 8 şerḥ: S16 şerih // 9 eyledi b. kıldı: S17 kıldı b. eyledi // 10 döşenürdi: Ü12 döşenür-idi // 11

S202a rāvīler: S1 rāvī / viribidi: Ü14 virübidi // 12 inʿamlar: S'de yok // 13 Seyf ibni: S4 Seyfi // 14 viribidi: Ü16 virübidi / Yemende: T14 Yemen den / melik: T'de yok // 15 ʿaleyhi: S6 ʿa. ve ālihi / görsetdügi: S6-

Ü175b 7 gösderdügi / ol ḥikāyet ... eyledi: T'de yok // 16 raḥımahu'llāh: S7 raḥmatu'llāh / ḥükm: S8 ḥüküm / buyruġ: S9 buyruk // 17 ʿaleyhi: S9 ʿa. ve ālihi.

T165a // 1 daʿviye: S10, Ü3 daʿvī üzere / ḥükm: S10 hüküm / döner-idi: S10 dönerdi / eyler-idi eydür-idi: S11 eylerdi eydürdi / 2 ḥükm idersin: S11 ḥüküm i. dirdi / dir-idi: S12 dirdi / ṭutar-ıdı: S12 dutardı // 3 yaşı ve: S'de yok / ulu-y-ıdı: S13 ulu idi // 4 gördiler: S13 gör / oldılar ḥ. maḥkūm: Ü7 ḥükmine m. oldılar // 5 eri: T5 e. ve / severler-idi: S15 severlerdi // 6 ʿāşıḳı-y-ıdı: S16 ʿāşıḳı idi / ḳavlinüñ sādıḳı-y-ıdı: S16 ḳavlünüñ sādıḳı idi // 7 gelürdi: Ü10 gelüridi / anı: S'de yok / ṭanışurdı: Ü10 ṭanışur-ıdı / kıl-

S202b sa: S1 itse // 8 evvel: S'de yok / gelürdi: Ü11 gelüridi / görürdi: Ü11 görür-idi // 9 giderdi: Ü11

gider-idi / gişiyi: S3 gişi / görüşdürürdi: Ü12 görüşdürür-idi / iki: T'de yok / ol: T'de yok / barışdururdı: S3, Ü12 barışdurur-ıdı // 10 yoksūl: S3, Ü12 yohsūl / mülāzemet: S4 mülāzimet / olurdı: Ü13 olur-ıdı // 11 olurdı: Ü13 olur-ıdı / her: S'de yok / hasta: S5 h. gişi / olurdı: Ü14 olur-ıdı / hemm: T11 hem // hem // 12 ırağ: S6 ırak / olurdı: Ü15 olur-ıdı / birle: S'de yok // 13 birle: S7 birile / ʿurabā: S7, Ü16 ʿarbā // 14 berü: T'de yok // 16 n'olaydı: S10 n'ola-yıdı / görüp: S10, Ü19 görip // 17 ʿarş: S11 ʿarşı.

T165b Ü176a // 1 yayah: S12 yayak, Ü1 yayağ // 2 tozunı: Ü2 tozını // 5 negr: T ve S'de yok / Hak: Ü6 H. ve // 6 ʿAbdu'llāh: Ü7 ʿAbdi'llāh // 6-7 İbni ʿAbdu'l-muttalib: S203a S'de yok / ʿaleyhi: S1 ʿa. ve ālihi ve sahbihi, Ü7-8 ʿa. ve ʿalā ālihi ve sahbihi / ʿAbdu'l-muttalib: T'de yok / birle ... ortasında: S1-2 birile ʿarab ortasında Haram içinde // 8 sürer-iken: S2 sürerken / bir b. ʿarab: S'de yok // 9 tartışu: S3 t. geldi / çağrışu: S'de yok / taşradan: S3 taşradın / koyulu: S3 koyluşı / çok: Ü11 çoh // 10 ğūş: S4, Ü11 ğavş / birle: S4 birile // 11 ırah: S6 ırak // 12 ohudılar: S6 okıdılar, Ü13 ohıdılar / tonları ve: S'de yok // 13 tutmış ammā: S7-8 dutmış illā // 14 elleri: S9 e. ve // 15 hiç: S'de yok / yahasını elinden: S9 yakasını elden // 16 ohudı: S10 okudı / ahvālünüz: S11 (mükerrer) / ve: S11, Ü17 var // 17 bir: S'de yok / eyitdi: S'de yok / ol: T'-

de yok.

T166a Ü176b // 1 buyruġ: S13 buyruk / eyesi: S13 issi // 2 terk: S14 terik / didi: S'de yok // 3 taşradan: S15 taşradın / gişinüñ: S16 gişi // 4 tarafında: S16 tarafına / kana bulaşmış: T'de yok / gişinüñ tarafında: S203b S17 gişi tarafına // 6 kara: T6 iki // 7 halālümdür: S3, Ü6 halāl ʿavratumdur / ʿayāllarum: S4 ʿayālum // 8 yirimüzde: S4 yirimüze, Ü7 yirümüze bir / müşkil: Ü8 m. vāḳıʿ olıpdur, şöyle kim birbirümüze ḳaṣd eyledük şöyle kim ol müşkil / sebebden: S4 s. ara yirimüzde, Ü8 sebebinden / çok ādamīlar: S'de yok // 9 oldı: S5 oldılar / kırıldı: S5 kırıldılar // 11 gördük: S7 gördüm / kimsene: Ü12 kimesene // 12 ayruḫ: S8 ayruk / bulamaduk: S8 bulumaduḫ, Ü12 bulamaduḫ / tutduḫ: S9 tutduk // 13 tursun: S10 dursun // 14 ḳavmdur: S12 kavumdur // 15 andan: T'de yok / faṣl: S12 faṣıl / şerḥ: S12 şerıḥ // 15-16 inşā'a'llāhu taʿālā: S'de yok / sözi: T16 söz.

T166b Ü177a S204a // 1 daʿvīci-y-idi: S16 daʿvīci idi / dirlerdi: S17 d. et-Tāyī, Ü19 dirler-idi et-Ṭāyī / Ṭāy: Ü19 Benī Ṭāy (düzeltme ile) // 2 içinde: S'de yok / erligile maʿrūf-ıdı: S17 erligde meşhūr ve maʿrūfdur / fārıslık: Ü1 fārislik / birle: T2 bir, S1 birile // 3 ayruk: Ü2 ayruḫ / ḳabīlelerden: S2 ḳabīleden // 4 cemʿ: S3 cemiʿ / dört: S3 dörüt // 5 buluñ: S3, Ü4 yoluñ / ḫafīri yüridi: S4 ḫafīri idi, Ü4 ḫafīri-y-idi / Mıṣr:

S4 Mısır / dört: S4 dörüt (mükerrer) // 5-6 gelse ... kārvan: S'de yok, T6 ... iklīm kārvanı / varsa: S5 varısa // 7 urucı ā. öldürüci: Ü7 urıcı ā. öldürici // 7-8 eksilip turur-ıdı: S6 eksülüp durur idi // 8 ayruḫ: S7 ayruk // 9 gelmezler-idi: S7 gelmezlerdi / çerisi birle: S'de yok / üsdünde: S8, Ü9 üsdinde // 10 dört: S8 dörüt / viribimiş-idi: Ü10 virübimiş-idi / kim: S'-de yok // 11 gelür: T11 geldi / gider: T11 g. göre / kim: S'de yok // 12 bu kārvān: S'de yok // 13 getürdiler: S12 g. atlandı / bir: S'de yok // 14 gişi-le: Ü14 gişi-y-ile / ol: S13, Ü14 evvel / viribidi: S14, Ü15 ivirdi // 15 eyitdi: S'de yok / baña: S'de yok / alıp: S14 alup // 16 falān: S16, Ü17 fulān // 17 turıpdur: S16 durur / bir: S'de yok / gişi: S16 ādam / diler: S16 isder.

T167a S204b Ü177b // 1 beni: Ü19 bini // 2 bilürüz: T'de yok, S2 b. didiler / dört: S2 dörüt / buluñ: Ü1 yoluñ // 3 ḫafīrisin: Ü1 ḫ. sin didi (satır üstüne sonradan ilâve) / kavmdansız: S3 kavumdansız / ʿAcl: S4 ʿAcal // 4 varuñuz kārvān: S4 varuñ kārıvān / eyidüñüz: Ü3 eydüñüz // 5 ḫafīrligümi viribisünler: S5 ḫafīrlügümi virsünler // 6 cemīʿi: S7 cemīʿ / kafluñ: Ü5 kaflanuñ / bikr: S7 bikir // 7 ibnet-ü: S7, Ü5 ibnet-i / ʿAnmāra'l-ʿAclī: S7 ʿAnbāra'l-ʿAclī, Ü5 ʿA. idi (satır üstüne sonradan ilâve) / tonını geyerdi: S8 tonın geyürdi, Ü6 t. geyüridi // 8 yürirdi: S8 yürürdi, Ü6 yürir-idi / uruş: Ü7

urış / bilürdi: Ü7 bilür-idi // 9 geyüp: Ü7 geyip / turmazlar-ıdı: S11 turumazladı, Ü8 t. mukābil olamazlar-ıdı // 10 yürise: S11 yürüse / yürirdi: S11 yürürdi, Ü9 yürir-idi / ġayretlenürdi: Ü9 ġayretlenürdi // 11 adanmaġa: S12 adınmaġa // 12 kahıdı: S13 kakıdı / silāh: S14 zirih / getürdiler: T12 getüreler // 13 silāh bağlandı: S14 silih kuşandı / yüridi: S15 yürüdi // 14 eyitdi: S15 e. yā // 15 degül: S17 degüldür //
S205a 16 kimseneye: T16 bir k. / **fidī: T16, Ü14 firī/ yidürmezüz : Ü14 yidürmezüs // 17 fidī: T17, Ü15 firī / olmaz:S2olmas**

T167b // 1 kimesnenüñ: Ü16 kimesenenüñ / hafīrligine: S3 hafīrlığına / kahıdı: S3 kakıdı // 1-2 birsini: S4 Ü17 birisini / biribidi: S4 viribidi, Ü17 virübidi / eyitdi: S'de yok // 3 birle: S5 birile // 4 ol: S6-7
Ü178a (mükerrer) / ʿacaba: S7, Ü19 ʿacab // 5 Havdāneden sordı: T'de yok // 6 eyitdi: S'de yok / ʿAcal: Ü2 ʿAcl / ʿAnmāruñ: S9 ʿAnbāruñ / kızı(y)am: S9, Ü2 kızıyam, T6 k. didi // 7 kaçan: S10 k. kim / heybet-ile: S10 heybetle / uran: T'de yok // 8 bir: S ve Ü'de yok / oğlan-ımış: S11 oğlanmış / katı kahıdı: S11 kahıdı katı / gişiye: S11 gişi / buyurdı ... alıp: S11-12 viribidi yürü alup // 10 ikinci: S14, Ü6 ikinci // 11 Havdāne: T'de yok / Haẕhaẕ: Ü7 H. idi // 12 Havdāne(y)e: S16 Havdāne(y)i / Havdāne: S'de yok // 13 geñez: S16
S205b geñezen / yārı: S17 yāranları // 14 ayruk: Ü10 ayruh // 16 ʿasr: S2 ʿaşır / uruşdılar: Ü12 urışdılar // 17

Eş'aş: T17 Esğaş / ṭulp / gördi: S4 gör

T168a // 1 urışur: S4 uruşur // 2 Eş'aş: T1 Esğaş / birbirinden: S7 biribirinden // 3 yürügil: Ü16 yürigil / senüñ-ile: S8 senüñle // 4 güci: T'de yok / yoḫdur: S8 yokdur / kārıvanı: S8 kārvānı / Eş'aş: T4 Esğaş // 5 görüşdi: S9 görüşdiler, Ü17 görişdi / bırahmışsın: S10 bırakmışmış // 6 ya: S'de yok / Eş'aş: T6 Eşğaş / 'Acal: S11 'Acıl, Ü19 'Acl / kızuñ: Ü19 kızıñ // 7 yoḫ-

Ü178b dur: S12 yokdur didi, Ü1 y. didi / kız: S12, Ü1 k. gişi / nāzenīn: S13 nāzini // 8 Eş'aş: T'de yok / hiç: T'de yok / kimesne: S14, Ü2 kimesene // 9 Eş'aş: T9 Eşğaş / diler: S16 isder // 10 kimesne: S16, Ü4 kimesene / ṭurmazlar: S16 ṭurumazlar alımaz, Ü4 ṭurmaz al-

S206a maz / ilerü: T'de yok / dilerse: Ü5 diler-ise // 11 Eş'aş: T11 Eşğaş / seni: Ü5 sini / alayum: S1, Ü6 alayım // 12 iledeyüm: S2, Ü6 iledeyim / didi: S'de yok / diliñle: T12 dilegüñ-ile, S2 dilegüñle // 13 Eş'aş: T13 Eşğaş / 'Acal: S3 'Acıl // 14 Eş'aşı: T14 Eşğaşı / bilürdi: Ü8 bilür-idi // 15 Eş'aşdan: T15 Eşğaşdan / Ḫalīfe(y)i: Ü8 Ḫalīfeyi // 16 Eş'āş: T16 Eşğaş / Ḫalīfe(y)'i: Ü9 Ḫalīfeyi / kimdügin: S7, Ü10 kim-idügin 17 didi: S'de yok, Ü10 d. andan / şerḥ: S8 şerıḥ / ululuğını: S8 ululuğunı.

T168b // 1 geldüginden: Ü12 geldüginde // 2 y. ola: S' - de yok // 4 katuñdan ḫayıb: S13 katuñuzdan ḫāyıb // 5 didi: S'de yok / yay: Ü16 yayı // 6-7 Eş'aş ... eyit-

di: S'de yok / Eş'aş: T6 Eşğaş / eyitdi: Ü16 e. ne'am / kimsene: Ü17 kimesene / çekemedügi: T6 çekmedügi // 7 kim: S'de yok / kimesne: Ü18 kimesene / dileyüp: T'-de yok, Ü18 dileyip / andandur kim: S'de yok / māla: T7 māl / kıyamazlar: S15 kıyamaslar // 8 Eş'aş: T8 Eş-ğaş / koyup: S16, Ü19 koyıp // 9 olursın: T9 o. didi
Ü179a
S206b // 10 ve: S'de yok / kırnaḫ: S1 kırnak / incü: S2 i. diledi // 11 müşk: S2 müşg ü, Ü2 müşg i / za'afrān: Ü3 z. ve // 12 yoḫ: S4 yok / evet: S4 evid, Ü4 ivit / vireyüm: S4, Ü4 vireyim // 13 Eş'aşı: T13 Eşğaş / gel-di: S'de yok // 14 selāmatlıḫ: S6 selāmallık // 15 birle: S7 birile / düzgününi: Ü7 düzgünini / tünd: S8 tündi // 16 niçün beni: Ü8 neyçün bini // 17 anuñ-ıçun: S9 anuñçun / māla: S9 māl /

T169a // 1 Ḫavdāne(y)'i: Ü10 Ḫavdāneyi // 2 bigi: S12, Ü11 gibi / Nimr: S13 Nimir / Numeyr: S13 Numeyri / üçünci: Ü11 üçinci // 3 ol üçünci oğlanı: T'de yok, Ü12 üçinci oğlan / saruşın: S14-15, Ü12 saru ışın // 4 nisbeti: S15 nisbet / yoḫdur: T4 yoḫ, S15 yokdur / beñzemez: S16 beñzemes // 5 geldi Ḫalīfe: S17, Ü14 Ḫa-līfe geldi / oğlunı: Ü14 oğlını / birle: S3 birile //
S207a 6 ḫalk: S1 ḫalkı / düşdiler: S1 düşdi / Ḫalīfe(y)'i ... üsdinden: S1 Ḫavdāne(y)'i Ḫalīfe elinden aldılar // 7 viribidi: Ü15 virübidi / cem': S3 cemi' / kavm ve: S3, Ü16 kavm u / birle: S3 birile // 9 kırḫından: S4 kırkından // 10 irişdi: Ü18 i. görişdi / ḫālin ...

eyitdi: S6 ḥālini, ḥikāyetini, s. eydür / Ḫalīfe: S6
Ü179b Ḫ. baña // 11 ṭıflı: S7 oğlan, Ü19 ṭıfl / aḫ: S7 aḳ / saru ... ṭoğduğı-çun: S7-8 gök gözlü saru saçlu olduğı-çun // 12 ḫayāl: S8 ḫıyāl / göñline: S8 göñlinde / fikir: Ü2 fikr // 13 beni: Ü2 bini / yamanlığ: S10 yamanlıḳ / ḳaṣd: Ü3 ḳaṣdı / kim: S'de yok // 14 ve: S'de yok / yañadan: S10 yañadın // 15 birle cemʿ: S12 birile cemiʿ / o. b. ç. oldı: T'de yok / yüridiler: S13 yürüdiler // 16 birle: S13 birile / söyleşdi: S13 söyleşdiler // 17 yavuzluḳ: S14 yavuzlıḳ.

T169b // 1 işitdi: S15 ṭutdı / kim: S'de yok / ṭutdı: S16 gördi / bildi: S16 işitdi / Ḫalīfe: S16, Ü8 Ḫ. İbni ʿAnbese / kimsene: Ü8 kimesne / ṭutmadı: S17 görme-
S207b di / işitmedi: Ü8 i. ki // 2 ṭoğdı: T'de yok / bigi:S1, Ü9 gibi // 3 beñzemedi: Ü10 ḳarındaşlarına beñzemedi / düşdi: S2, Ü10 düşipdür / Yezīd eyitdi: S2 (mükerrer) // 4 didi: S'de yok / aḫ: S3 aḳ // 5 ḥarīmi: S4 ḥarīm // 6 mestūreligine: T6 mestūrligine, S5 mestūralığına / ʿiffetine: T6 عِنّتِنا // 7 artdı: S7 arıtdı / yañadan: Ü14 yañadın // 8 ṭartıldı: S7 ṭarıtdılar // 9 bir birinden: Ü16 biri birinden / ḳavm: S9 ḳavum / siz: T'de yok // 10 vireyüm: S11, Ü17 vireyim / söyleyeyüm: S11, Ü17 söyleyeyim / naṣīḥatum: S11, Ü17 naṣīḥatumı // 12 buyruğ: S13 buyruḳ / issinüñ: Ü19 eyesinüñ / ba-
Ü180a ḫa: T12 بِخَا / ḥükm: S14 ḥüküm // 13 didi eyitdiler: S'de yok / buyruğ eyesi: S15 buyruḳ issi // 14 kim: S'-

de yok / didiler: S15, Ü2 didi // 15 ʿurabanuñ: Ü3 ʿarbānuñ / dilerseñüz: S17 dilersiz, Ü3 diler-iseñüz / müş-

S208a kilüñüz: S17 müşkiliñüz // 16 daʿvuñuz: S1 daʿvāñuz, Ü4 daʿvīñüz / faṣl: S1 faṣıl / bigi: S1, Ü4 gibi // 17 olıdı: S2 oldı / bigi: Ü6 gibi / ġūş: S3, Ü6 ġavş.

T170a // 1 birle: S3 birile / içinde: S3 içine / buyruġıçun: S3 buyruġçun / öñinde: S4 öñünde // 2 ṭutmış-ıdı: S4 ṭutmışdı / oturmış-ıdı: S5 oturmışdı // 3 kim: T'de yok / ḥikāyetüñüzi: S5 ḥikāyetüñüz / söyleñüz: S5 söyleñ // 5 ki: S'de yok / benüm oġlancuklarum: T'de yok/ benüm: S'de yok / gerek ḳaracalar: S8, Ü10 ḳaracalar gerek // 6 er: S'de yok / oġlancuġum: S9 oġlancuklarum / bigi: S9, Ü11 gibi // 7 Türki: S10 Türük / bigi: S10, Ü12 gibi / aḫ: S10 aḳ / bigi: S11, Ü12 gibi / rumı:S11, Ü12 rum // 8 benden: Ü13 binden / kim: S'de yok, Ü14 k. evvel // 9 Ḳureyş: S13 Ḳureyşi / atalarına beñzer: S13-14 atasına beñzerler // 10 andan: S14 (mükerrer) / ce-

mīʿi: S15 cemīʿ / beñizlüdür: S15 beñizlü // 11 beñze-

S208b mez: S15, Ü16 beñzemes // 13 gişiden ise: S1 gişidense

Ü180b / ḥükm: S1 ḥüküm / cemʿ: S1 cemiʿ // 14 ġarībdan ... gözedürler-idi: S2-3 ḳarībdan ve ġarībdan ṭurmuşlar gözedürlerdi // 15 faṣl: S3 faṣıl // 16 Rasūlden: S4, Ü3 Rasūldin / ḳurrat-u: S5 ḳurrat-ı // 17 ḳalduḫ: S5 ḳalduk / bilmezligimüz: S6 bilmezlügümüz, Ü4 bilmezligümüz / başumuzdan: S6 başımuzdan.

T170b // 1 m. iy: T'de yok / ṭoğrı: Ü5 ṭoğru // 6 gören: S12 seven // 7 duşvārı: S11, Ü11 duşhā˘rı // 8 neṣr: T ve S'de yok / ġarīmı: S15 ġarīmdan / henüz: S15 h. söz // 10 oḫıġıl: S16 okıġıl / birisi: S17 b. bir //
S209a 11 ḥükm: S17 ḥüküm / itmege: S'de yok / āsān: S1, Ü15 geñez // 12 bigi: S1, Ü16 gibi / viribidi: Ü16 / atasını: S2 a. getürdi, Ü16 atası // 13 oḫıdı: S3 okıdı / ḥalline: T13, S3 ḥāline // 14 yā seyyid-i: T'-de yok / ʿalemüñ: T14 ʿāliminüñ / ʿarifi ʿā. sensin: S4-5 ʿāḳılı ʿārifisin, Ü18 ʿāḳılı ʿārifi s. // 15 ber-riyede: T15 beriyyede / ki: S'de yok / benden: Ü19 bin-
Ü181a den // 16 viribidi: Ü19 virübidi / ḳavmını: S7 ḳ. ile-rü oḫudı // 17 cemīʿi: S8 cemīʿ / ṭanuḳluḳ: Ü2 ṭanuḳ-luḫ.

T171a // 2 kim: S'de yok / birle: S10 birile / kimesne: S10 kimsenenüñ, Ü4 kimesenenüñ / dōstdan: T2 dōstundan, S11 dōstudan // 3 yā seyyid: T'de yok / yoḫdur: S12 yoḳdur / sizmezem: T3 sizemezem // 6 oḫıdı: S15 oḳudı / birle: S16 birile / ola kim: S17-1 (mükerrer) / ṭoğ-
S209b rıla: S1, Ü10 ṭoğrula // 8 ne-y-idügi: Ü10 neydügi / didi: S'de yok / cemʿ o. ḳavm: S1 cemīʿ o. ḳavum // 9 gelen ḳavmı: S2 gelenleri / dāru'ż-żıyāfede: S2 dāru'ż-żıyāfeye / nüzül: T9 nezl, Ü11 nüzl // 11 aldı: S3-4 (mükerrer) / bir: T'de yok // 12 açdı: S4, Ü13 eşdi / bildi: S'de yok // 13 oğlan-iken: S5 oğlanken // 14 ḳılurdum: S6 iderdüm, Ü16 ḳılur-ıdum / yoḫ-ıdı: S7

yoğ-udı beni / ḥükm: S7 ḥüküm // 16 ibnetī: T16 ebneti / irte: S'de yok / üstüñe: S9, Ü18 üsdüñe // 16-17 senüñ ... ayruḫsı: S9 eger ḥāl senüñ üsdüñe ayruḳsı / olursa: Ü18 olur-ısa / oğlanuñ: S10, Ü19 oğlan.

T171b Ü181b // 1 olursa: Ü1 olur-ısa / ol oğlandan: S10 andan / andan: T'de yok // 2 iverlerdi: S11 iverler, Ü1 iverler-idi // 3 faṣl: S12 faṣlı / eyledügin: S11 iddügüni, Ü2 eyledügini / dirler-idi: S12 dirlerdi / ḳarañu-yıdı: S12 ḳarañu idi // 4 gelmiş-idi: S13 gelmişdi / ṭurmış-ıdı: S14 ṭurmışdı // 5 gördiler: S14 gördiler // 6 birle: S15 birile / geldiler: T6 geldi / kırk: S16 kırık / yār: Ü6 yārı // 7 bedr: S16 bir bedr-i / yılduz-ıla: Ü6 yulduz-ıla / yüridiler: S16 yürüdiler // 8 Şeybe: S17, Ü7 Şeybetü'l-ḥamd / seyyidler-ile: S17
S210a seyyidlerle / yüridiler: S17 yürüdiler // 9 oḫıdı: S1 oḳudı // 10 cehd: S3 cehdi // 11 nesne: Ü10 nesene // 12 andan: T'de yok / aṣlımuzda: Ü11 aṣlumuzda / yoḫdur: S4 yoḳdur / kim: T'de yok / bizüm başumuz: S5 benüm başum // 14 degül: S6 degüldür / kimse: S6 kimsene Ü13 kimesene / dili birle: S6 dil birle / ne-yidügi: S7 n. belürdi, Ü13 neydügi / şimdi: S'de yok / ḥükm: S7 ḥüküm // 15 ʿadl: S7 ʿadil / didi: S'de yok // 17 Şeybe: S10, Ü16 Şeybetü'l-ḥamd / her: S10 bu.

T172a // sen: S10 siz / bilürsin: S11 bilürsiz / degül: S11 degüldür // 2 ayruḫdan: S12 ayruḳdan // 3 recm:

Ü182a **S13 recim // 4 recm :**
S14 recim / yirine: T4, Ü1 birile // 5 Şeybe: S15, Ü2 Şeybetü'l-ḥamd ʿAbdu'l-muṭṭalib / recm: S16 recim // 6 emr: S16 emir / ḳara ḳara: S17, Ü3 ḳara / yügrüşdiler: S17, Ü3 yügrişdiler // 7 ḳıldılar zārılığ: S17 eylediler zārılıḳ / eylediler: S'de yok / ʿAcal: Ü4
S210b ʿAcl // 8 feryād: S1 feryāz / güni-yidi: S2 güni gibi idi, Ü5 güni gibi-yidi // 9 kimse: S2 kimsene, Ü5 kimesene / gün: T'de yok / yoğ-ıdı: S3 yoğ-udı // 10 Rasūlden: S4, Ü7 Rasūdin // 11 yürüdi: Ü7 yüridi / varayum: S5, Ü8 varayım // 12 elinden: S'de yok / ḫalāṣ: S6 ḫılāṣ // 13 aldılar: S'de yok // 14 daḫı: S'de yok / ve: S'de yok / nūra'l-: S8, Ü11 nūru'l- / iy aydan ... bellü: T'de yok / a. ve: S'de yok / yitürüci: Ü12 yitürici // 15 götürüci: Ü12 götürici / müstecāb: S'de yok, Ü12 m. ve / dürüst: S10 dürüstü // 16 ve: S ve Ü'de yok / içinde: T'de yok / gizlenen: S10 gizleyen / şiʿr: S'de yok, Ü13 naẓm // 17 yüzin: S12 yüzün.

T172b // 1 bigi: S13, Ü15 gibi / ditrer-idi: T1 ditreyidi / bigi: S13, Ü15 gibi / ḳorḫudan: S13 ḳorḳıdan //
Ü182b 5 işde: T5 uş // 6 beni: Ü1 bini // 7 seni: Ü2 sini /
S211a dün: S'de yok // 8 senden: Ü3 sinden // 10 benden: Ü5 binden // 11 beni: Ü6 bini // 14 sınuḳ: S9 sınıḳ // 16 seni: Ü11 sini // 17 neṣr: S'de yok / zārılıḥ birle: S12 zārılıḳ birile / ün çıḫardılar: T'de yok / ağlaşdılar cemīʿ-i: S13 ağladılar cemīʿ.

T173a // 1 göyündi: Ü13 göyndi // 2 katuñda: T'de yok, Ü15 k. bir // 3 çāre bulınur: S16 bulınur çāre vardur, Ü15 bulınur çāre vardur didi / olmaz: S16 olmas // 4 S211b oḫudı: S17 okudı, Ü16 oḫıdı // 5 öñinde: S'de yok / yā: S'de yok // 6 ṭıfl: T'de yok, S2 ṭıfıl / senüñdür: S2-3, Ü18-19 senüñ biliñden senüñ oğluñdur / didi: S'-de yok / eyitdi: S3 eydür // 7 eydürsin: S4 dirsin / Ü183a kim: T'de yok / oğlan: S4 o. ṭoğan / oğlumdur: S4 o. bize / görsetgil: S4 gösdergil / ben: S5 biz // 7-8 ol söze: S5 añа / inanayum: S5 inanalum, Ü1 inanayım / göñlümden: S5 bu ḫāṭırımuzdan / götrülsün: Ü2 götürülsün // 9 sen: S'de yok / maṣlaḥat-ıçun: S7 maṣlaḥat-çun / gün: Ü3 ay // 10 ay: Ü3 gün / aʿzablık: S8, Ü4 aʿzeblik // 11 evüñe: S9 añа / olmış-ıduñ: S9 olmışduñ / sen: S'de yok // 12 birle yaḳınlıḫ: S10 birile yaḳınlık / ḥayż: S10 ḥayżı / olmış-ıdı ʿöẕr: T'de yok, S10 olmışdı ʿöẕür // 13 varmaġa: S'de yok / yaramaz-ıdı: S11 yaramazdı / çün: Ü7 ç. sen / ḳasd: S11 ḳasdı // 14 didi: S ve Ü'de yok / yaḳınlıḫ: S12 yaḳınlık / birle: S13 birile // 15 ḥayż: S13 ḥayżı / ḳanıla şehvet: T'de yok / raḥm: S13 raḥım / ḥayż: S14 ḥayżı / ḳarışmış-ıdı: S15 ḳarışmışdı // 16 yaratdı: T'de yok / ṣaruşın: S15-16, Ü10 ṣaru ışın // 17 Ḫalīfe: S16, Ü11 Ḫ. İbni ʿAnbese / ol ... Rasūlden: S16-17 Rasūlden ol sözleri.

T173b // 1 aġladı: S17-1 (mükerrer) / benüm-ile: S1, S212a Ü12 benümle // 2 didi: T'de yok / içinde: S3 i. bil-

dür // 3 geldi: S'de yok // 4 seni: Ü15-16 sini // 6 götürüldi: S6 götrüldi / Halīfe: T'de yok / çağırup: S8, Ü19 çağırıp / cemīʿ-i: Ü19 cemīʿ // 8 dimesünler: S9 olmasun / halāyıḳ ... eyideler kim: T'de yok / eyi-

Ü183b deler: Ü1 eydeler / bular: T8 bula / bile: T'de yok / nesne: S10, Ü1 nesene // 9 diyeler: S'de yok / halḳ: S'de yok // 10 cemʿ: S11 cemiʿ / āşikāre: S11 āşkāre / Halīfe: T'de yok // 11 bilesince-y-idiler: S13, Ü4 bilesince idiler / oḫudı: Ü4 oḫıdı / daḫı: T'de yok // 12 virmiş-idi: S13 virmişdi / şerḥin: S14, Ü5 şerḥini // 13 olmış-ıdı: S14 itmişdi / dāyaları idi: Ü6 dāyaları-y-ıdı // 14 bilürler-idi: S16 bilürlerdi / yügrüşdiler: Ü7 yügrişdiler / ṭanuḳluḫ: S16 ṭanuḳluḳ / bigidür: S16, Ü7 gibidür // 15 ol ḥikāyet ... oldı:

S212b T'de yok / andan: T'de yok / ḳavm: S1 ḳavum / Muḥammed İbni ʿAbdu'llāh: S1 ʿAbdu'llāh İbni M. // 16 gişi: S'de yok / ʿöẕr göricek: S1 ʿöẕür görücek / birle: S1 birile / yaḳınlıḫ: S1 yaḳın, Ü9 yaḳınlıḳ / toğıcaḳ: Ü9 ṭoğıcaḫ // 17 saruşın: S2, Ü10 saru ışın / eydeydük: S2 eyideydük / bu: S'de yok / ḳıyāsī: S2 ḳıyās / diye-y-idük: S3 d. gümān ilede idük / gönlümüz: S3 gönlü.

T174a // 1 benüm: T'de yok / benüm-ile: S4, Ü11 benümle // 2 sırr: S4 sırrı / Allahı: S4 Allah / gerçek: S5, Ü12 girçek // 2-3 Muḥammedün ... söyledi: S'de yok / gerçek: Ü13 girçek / didi: S5 didiler / Rasū-

luñ: S5 Muḥammedüñ // 4 ḳavmı: S6 k. ve / Rasūluñ öñünde: Ü14 Rasūl öñinde / yüzlerin: S7, Ü14 yüzlerini // 5 sen: S7(mükerrer)/ degül misse-y-idüñ: S7, Ü15 degül miseydüñ / kimesne: S8 kimsene, Ü15 kimesene // 6 geçerdi: Ü16 geçer-idi / ḳırılurdı: S8 ḳırılur-udı, Ü16 ḳırılur-ıdı // 7 ḳurtulduḫ: S9 ḳurtulduḳ // 8 Ḥamd: S11, Ü18 Ḥ. ʿAbdu'l-muṭṭalib / cemīʿ-i: S11 cemīʿ /

Ü184a aḫ: S11 aḳ // 10 muʿcize: S13 muʿcizāt, Ü1 muʿcizātıla / eyledi: S13 -ledi / yine: S'de yok / dillerde: S13 diller / söylendi: T'de yok / şiʿr: T'de yok, Ü2 naẓm // 11 ʿālemīndür: S15 ʿālemīn / müşkilini: S16 müşkülini / ḥal: S16 ḥalli / anuñ-çun: Ü3 anıñ-çun /

S213a // 13 yaşı ḳırḫa: S17 yaş ḳırḳa // 14 ṭıfl-iken: S1 ṭıfilken / ṭoġmakdan: S1, Ü5 ṭoġmaḫdan // 16 ayaḳ: T16 ayaġı // 17 eteğini: S4 eteğüni / ayruḫ: S4 ayruḳ.

T174b // 2 ḳavseyn-i: Ü10 ḳavseyne // 3 kim: T'de yok / iriripdür: S7 irüripdür // 5 añа ḳoldaş ... rūḥa'l-emīndür: S'de yok // 8 vü: T'de yok / şād: Ü16 şāẕ // 10 neṣr: T ve S'de yok / ulularını: T10, S13 uluları / ʿAcal: S13 ʿAcıl, Ü18 ʿAcl // 11 göndürdiler: S14, Ü19 gönderdiler / gitdiler: S'de yok // 12 söyle-

Ü184b nürdi kitāblar: Ü1 söylenür-idi kitāblarda / yazarlarıdı: S15 yazarlardı // 13 ʿAbdu'l-muṭṭalib: S16 ʿA. ceddü'n-nebī ʿaleyhi ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellem, Ü2 ʿA. ceddü'n-nebī ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem / vaḳt: S17 vaḳtı / ʿumr: S17 ʿumru // 14

S213b vurdı: S1 urdı // 15 artdı: S1 arıtdı / nişaneleri: S2, Ü4 nişānları / üsdünde: S2, Ü5 üsdinde // 16 vaḳt: S2 vaḳtı / vaḳt irişdi: S3 vaḳtı yitişdi / ḳılur: S3 irişdi / Hāşımı cemʿ: S3 Hāşım cemiʿ // 17 oḫıdı ḳavm: S4 oḳudı ḳavmı / cemʿ: S4 cemiʿ / dirildiler: T'de yok.

T175a // 1 eyitdi ... Kureyş: S'de yok // 2 naḳl: s6 naḳıl / ḳılam didi: S6 idem di // 3 Şeybe: S7 ʿAbdu'l-muṭṭalib // 4 ʿAbdu'llāhdur: S8 ʿAbdu'llāh durur, Ü10 ʿAbdi'llāhdur // 6 olayum: S10 olayım didi, Ü12 olayım / ideyüm: Ü12 ideyim // 7 ʿumr: S11 ʿumrı / yitişdirdüñ: S12, Ü13 yitişdürdüñ // 8 avlamaḫdan: S12 avlamaḫ / Ḥamza(y)ı: S13, Ü14 Ḥamzayı / ol daḫı: T'de yok // 10 bisleyem: Ü16 bisleyim // 11 Zübeyr: S16 Zübeyri / dört: S16 dörüt / tācirlersiz: T11 ʿācizlersiz //

S214a 12 yürirsiz: S17 yürürsiz // 13 maṣlaḥatın: Ü19 maṣlaḥatını / terk: S2 terik // 14 ʿAbdu'llāh: Ü19 ʿAbdi'l-

Ü185a lāh // 15 eyitdi: T'de yok / ʿAbdu'llāh: Ü2 ʿAbdi'llāh // 16 ḳılġıl: S4, Ü2 ḳ. didi / eyle: S4 eylegil // 17 gelür: S5 g. didi / benüm: S5 ki / daḫı: S5, Ü3 bunuñ / ḳılmaḫ: S6 ḳılmaḳ benüm / gelür: S6 g. didi / ve: S6, Ü4 daḫı.

T175b // 1 murādını terk: S7 murādın terik / eyleyem: S7, Ü4 idem / Muḥammedüñ: S7, Ü5 Muḥammed İbni ʿAbdu'llāhuñ // 2 Muṭṭalib: S8, Ü5 M. eyitdi / zīrā: S8 z. ki / birle: S9 birile // 3 ve: S ve Ü'de yok / se-

ver-idüñ: S9-10 severdüñ andan soñra, Ü7 s. andan soñra / kim: T'de yok // 4 dāyımā: S10, Ü8 dāyım / şefkāt: S10, Ü8 şefekat / seversin: T'de yok // 5 Mekke: S12, Ü9 Kureyş kaldı / kāżīlıġum: S12 kāżīluġum / mertebesin: S12, Ü9 mertebesi anı // 6 cemīʿ-i: S13 cemīʿ / eyitdi: S13, Ü10 eyitdiler / yā: T'de yok / görürseñ: S14 görirsin ve, Ü11 görür-iseñ / iderseñ: S14, Ü11 ider-iseñ // 7 ol: S'de yok / başımuzuñ: S14 başımuz, Ü11 başumuzuñ / kāżīmuzdur: T'de yok, S15 kāżīmızdur / dahı: S'de yok / birle: S15 birile / iderüz: S16, Ü12 kıluruz / dididiler: S16, Ü12 didi // 8 ʿAbdimenāfı: T8 ʿAbdümenāf / dikdüm: S17, Ü13 dikerem / birS214b le: S17 birile // 9 cemīʿ-i: S17 cemiʿ / dükelimüz: Ü14 dükelümüz / rāżīyuz: S1 raż1(y)uz // 10 el ... birle: T10 Ebū Tālib birle el sundı / yirini: S'de yok / yirini: S'de yok // 11 cemīʿ-i: S2 cemiʿ ulular / ʿAbdu'l-m. ... Tālib-ile: S3 Ebū Tālib birile ʿAbdı'l-muttalib öñinde // 12 ve: T'de yok / karībdan: Ü17 k. ve // 13 kimesne: Ü17 kimesene / kıldılar: T13 k. andan // 14 Muḥammedüñ: Ü19 Muḥammed ibni ʿAbdı'llāhuñ // 15 didi: S'de yok / anuñ: T15 anÜ185b dan / kulluġuñı: Ü1 kulluġını / müşkilüñ: S7 müşkil // 16 Muḥammed-ile: S'de yok / buyruġunı: Ü2 buyruġını / anuñ sözini ṭutġıl: T'de yok, S8 a. sözüni ṭ., Ü2 a. s. ṭutgil / ve: S ve Ü'de yok.

T176a // 1 öñdün: S10, Ü4 öñdin // 2 ben: S'de yok / mubārekdür: S11, Ü5 m. ve // 3 irişse: S12, Ü6 iri-

şür / şimden: S12 şimdiden / muʿcizātları: Ü7 m. gerek / biline: T'de yok / didüginde: S14 didügünde / bulına: S14, Ü8 buluna / Şiʿr: Ü8 nazm // 6 kimdür: S15, Ü9 kim durur // 7 bahrdur: S16 bahırdur / katrada gizlü: Ü10 gizlü katrada / gencdür: S16 gencidür / vīrāndur: Ü10
S215a veyrāndur // 9 bir: S'de yok // 10 maʿdin ü: T10 maʿdi-
Ü186a ni ve // 15 seni: Ü18 sini / emr: S7 emir // 17 nesr: T ve S'de yok / emānet: T17 emāneti.

T176b // 1 elini: S11 elin // 2 sāña ... ısmarlağıl di-di: S11-12 çün / andan: T'de yok // 3 elini: S'de yok / ve ālihi: Ü'de yok / zukakdan: S13 sokakdan // 4 kasd: S13 kasdı / öñdün: S14, Ü6 öñdin // 5 kohuları: S14 kohıları / tolar-ıdı: Ü6 tolardı / bilür-idi: S15 bilürdi / ʿAbdu'llāh: Ü7 ʿAbdı'llāh / ol: S15 o. ev-vel // 6 yürir: S15 yürür / Fātıma: S16, Ü8 F. ib-net-i Esed / kohusın: S16 kokusın / yügirü: S16, Ü8 yügürü // 7 Tālib: S17 T. ol / elini: S17 elin / gir-
S215b di: S17, Ü9 girürler // 9 kim: S'de yok // 10 görset-düñ: S3 gösderdüñ // 11 vasıyyet: Ü13 vasıyet // 12 anuñ-ıçun: S5 anuñçun // 13 yatdı: S'de yok / yine: T'de yok / sevindüginden: Ü15 sevündüginden / ağladı ... Tālib: T'de yok // 14 Şiʿr: S'de yok, Ü16 Nazm // 15 toprağa: S8 toprak // 16 yirümi: S9 yirimi // 17 bir: T'de yok /

T177a // 2 yiksān: Ü2 yeksān // 4 saʿādet: S14 s. ve
Ü186b // 5 cihāna: S15 cihānı // 6 yazuklu: S16, Ü5 yazuh-
S216a lu // 7 kurtılasın: S17, Ü6 kurtulasın // 9 halās: S2

ḫılāṣ // 11 cāh u: S4, Ü10 cāh-ı // 13 neṣr: S'de yok // 14 sever-idi: S7 severdi // 15 basar-ıdı: S8 basardı / dilemezdi: Ü14 dilemez-idi // 16 bigi: S9, Ü15 gibi / vefāt ... degşürdi: T'de yok / şi'r: Ü17 naẓm.

T177b Ü187a S216b // 2 döker: T2 deger // 5 korsun: S16,Ü3 korsın / oldur: T6 ol durur // 8 birle: S2 birile // 9 neṣr: T ve S'de yok / Ḥamduñ: S3, Ü7 Ḥamd 'Abdu'l-muṭṭalibüñ // 12 andan: S'de yok // 13 bile ... ḥükm: S7 oturur idi bile ḥ. ḥüküm / olur-ıdı: Ü12 olurdı // 14 kılurdı: S8 iderdi, Ü12 kılur-ıdı // 15 kılmazdı: S9 itmezdi, Ü13 kılmaz-ıdı / birle ḥükm: S9 birile ḥüküm / iderdi: Ü14 ider-idi / 'aleyhi: S10 'a. ve ālihi // 16 Kureyş: S10 Kureyşi / ululuġ-ıla 'ızzat-ıla: S11 ululuġ-ula 'ızzatla // 17 ider-idi: S11 iderdi, Ü15 iderler-idi / iderler-idi: S12 iderlerdi.

T178a Ü187b S217a // 2 oldı kim: T ve Ü'de yok // 3 kimesne: S15 kimse, Ü18 kimesene / kimesnenüñ: Ü19 kimsenenüñ // 4 ırağ: S16 ırak / yüzin: S17 yüzün // 5 Rasūluñ: S'de yok / kulluġına: S17 kulluġa / şartıdur: Ü2 şartıdı // 6 cān ve: S1 cān ı / kulluġ: S1 kulluk / iderdi: Ü3 ider-idi // 7 ṭuta ulalurlar-ıdı: T 7 ṭ. ulalur-ıdı, S2-3 ṭutarlardı güleşle ulalurlardı / dikerler-idi: S3 dikerlerdi // 8 çekerler-idi: S3 çekerlerdi / ṭururlar-ıdı: S4 ṭururlardı / otururlar-ıdı: S4 otururlardı // 9 giçi: T9 giçiler / girürler-idi güleşürler-idi: S4-5 girürlerdi güleşürlerdi / dāyımā:

S5, Ü7 dāyım // 10 çıḳup: S5, Ü7 çıḳıp / oġlanlar güleşine: T10 oġlanlara // 11 dört: S'de yok / er: T'de yok / gelmiş-idi: S7 gelmişdi // 12 söylenipdür: S7 söylenüpdür / dört: S7 dörüt / haftada: S8 gicede // 13 gelmiş-idiler: S8 geldi / tā: S9 yā / ḳırḳ: S9 ḳırıḳ // 14 ḳırḳ: S9 ḳırıḳ / oldılar: Ü12 oldı / ulu: S10 Rasūle // 15 sürerler: S11 sürerlerdi / olup: S11, Ü13 olıp / oyun: Ü14 oyın // 16 birle: S12 birile // 17 ḳılmışlar-ıdı: Ü15 ḳ. oturmışlar-ıdı / çıḳardı: Ü16 çıḳar-ıdı / anı: S13-14 (mükerrer).

T178b // 2 künyeti: T2 künniyeti / anuñ-ıla: S16, Ü18 anuñla // 3 yürirdi: S16 yürür-idi, Ü19 yürir-idi / cemīʿi: S16 cemīʿ / gendü-y-ile: Ü19 g. bile / idmān ... bile: S17 bile i. iderler / güleşürler-idi: S17 güleşürlerdi // 4 -179b- 4 yaşlu ... ḳarındaşı: (Ü'-

S217b de yaprak kopukluğu sebebiyle yok) // 4 Cehl: S1 Cehil // 5 ulalup: S2 ulalıp // 6 birle: S3 birile // 7 evveli: S4 evveli ʿUḳba bini / Muʿīṭ: S4 M. ve / Rabīʿa Şeybe: T'de yok // 8 Ṣalb: T8 Ṣalt // 9 bigi: S6 gibi / Cehlüñ nisbetcileri idi: S6 Cehil nisbetin idicilerdi / oġlanlar: T9 oġlan // 10 kim: S'de yok / ʿaleyhi: S8 ʿa. ve ālihi / ḳırḳ: S8 ḳırıḳ // 11 birle: S8 birile / gendüye: S'de yok / ve: S'de yok // 12 Rasūluñ: S9 Rasūl / ḳāżīlıḫ: S9-10 ḳāżīlıḳ / ḥükm ş.: S10 ḥüküm ş. ve // 13 Cehl: S11 Cehil // 14 ḥükm: S11 ḥüküm / ṣadr ululuḫ: S12 ṣadır ululuḳ / Cehlüñ: S12 Cehilüñ // 15 güleşmekdür: S13 g. ve / şehrde:

S13 şeher // 17 çekişdüklerine: S'de yok / iderler-idi: S15 kılurlardı / Rasūl ... çıkarlar-ıdı ol: T'-de yok /

T179a // 1 gelecilerine kulaḫ: S17 sözlerine kulak

S218a // 2 kavm: S2 kavum // 3 gördüm: S2 görürem / görür-siz: S2-3 görer misiz / itmezsiz: S3 itmessiz // 4 ʿUḳba: S'de yok / ne sebebden güleş: S4 niçün güreş // 5 kılmazlar: S5 kılmaslar // 7 muʿcizātdur: S7 muʿcizāt // 8 yidürdi: S8 yidürür // 10 ʿAmr: S11 ʿA. yaʿnī Ebū Cehil // 11 Benī ... eyitdiler: S'de yok // 12 Bekrdür: S13 Bekirdür / ehlüñi: S13 oğluñ // 13 ol: S'de yok / kovaladılar: S14 kovdılar // 14 Cehlüñ: S15 Cehil / kerāmetdendür kuvvatından: S15 kerāmetden kuvvatdan // 15 birle: S16 birile / kıldı: S16 oldı // 16 birle: S17 birile helāk / ar-

S218b tuḫ: S17 artuk / bigidür: S1 gibidür // 17 didiler: S1 didi.

T179b // 1 birle olan: S2 birile olanlar // 2 yaşlu-lardan: S4 yaşlularda // 3 olanlardan: S5 olanlarda

Ü188a / daḫı: S5 d. kimse / yoḫdur: S5 yokdur // 4 maʿrūf: T'de yok // 5 getürdi: S7, Ü1 virdi // 6 bigi: S8 gi-bi / ʿAbdu'llāh: Ü3 ʿAbdi'llāh / ḥakkında: S9, Ü3 ḥakkına // 7 didi: S'de yok / Cehl: S9 Cehil / baş götürdi: T'de yok // 8 Cehli: S11 Cehili / oḫudı: S11 okudı, Ü4 oḫıdı / ʿAbdu'llāh: Ü5 ʿAbdi'llāh / birle güleş: S12 birile güreş // 9 Cehl: S12 Cehil

/ dilerseñüz: Ü5 dileseñüz / güleşeyüm: S13, Ü6 güleşeyim / yoḫ: S13 yoḳ // 10 Baṯhaya: S14, Ü7 Baṯhada / cemʿ: S14 cemiʿ / güleşgil: S14 güreşgil // 12 birle:
S219a S16 birile // 13 Ḳureyş: S17 Ḳureyşi / ḫabar: S17-1 (mükerrer) / söyledi: T'de yok // 14 yā Muḥammed: S'-de yok / dilerler: S1 diler / birle ... ṭutasız: S1-2 birile s. güreş dutasız // 15 gücüñüzi ḳuvvatuñuzı: S2 güçlüñüz ḳuvvatluñuz / ḫatıruñuz: S3 ḫatırıñuz // 16 degül misiz: S3 degül misüz / olursañuz: Ü12 olurısañuz / birle: S4 birile / zīrā: S4 z. kim // 17 himmetüñde: T17 himmetüñ, S'de yok / ol vardur: T17 oldur / bigiyi: S5, Ü14 gibiyi / bıraḫasın: S5 bıraġasın.

T180a // 1 degülseñ: Ü14 degül-iseñ / sekideyüm: S6, Ü15 sekideyim // 2 ayruḫ: S6 ayruḳ / gendü: S7, Ü16 gendüler / didi: S ve Ü'de yok // 3 aġzını: S8 aġzın // 4 bigi: S9, Ü17 gibi / ʿAbdu'llāh: Ü18 ʿAbdi'llāh / ḳorḫdı: S10 ḳoruḫdı // 5 ol gün ... geçdi: T'de yok
Ü188b / Cehl: S11 Cehil // 6 cemʿ: S12 cemiʿ / yārānlarumıla: S13 yārānlarumla // 7 Hişām: S14, Ü2 H. ibni Muġīra / uluların: S14, Ü2 ulularını // 8 çıḳdılar: Ü3 çıḳdı / ḳırḳ: S15 ḳırıḳ // 9 birle: S16 birile / alar daḫı ... ulular: T ve S'de yok // 10 birle: S17 biri-
S219b le // 11 ḳāżīlıḳ: Ü6 ḳāżīlıḫ / Cehl: S1 Cehil // 12 birle: S2 birile / Ebī: T ve Ü'de yok / Muʿīṭ: Ü8 Muʿayṭ // 13 ol dördü: T'de yok // 14 örü: T'de yok / bugün ... görset: S4-5 bir hüner gösder bugün /

Cehl: S5 Cehil / şundı: S5, Ü10 şoyındı // 15 Cehl: S8 Cehil / güleşde: S8 ol güreşde // 17 birle güleşdi: S9 birile güreşdi / karındaşını: S9 k. dahı.

T180b // 1 katı ögdiler: S10 ögdiler katı / ʿabdı: S11 kulı // 2 Mühliʿ idi: S11, Ü15 Mühliʿ / yügrüg-idi ... rāvīler: S11 yügrüg güçlü idi rāvī / rāvīler: T2 r. eydürler // 3 ʿabd: S12 ʿabdı / kaçan yügrük: T'-de yok, Ü16 k. yügürük / irişürdi: Ü16 irişür-idi / yügrürken: S13 yügürürken, Ü16 yügürür-iken // 4 tutar-ıdı: S14 tutardı / turururdı: S14 turğururdı, Ü17 tururur-ıdı / olmış-ıdı: S14-15 idi ve // 5 güleş ʿilmini: S15 güreş ʿilmin / bilürdi: Ü18 bilür-idi / Cehl: S15 Cehil // 6 güleş: S17 güreş // 7 an-

Ü189a S220a dan: Ü'de yok / y. seyyid: Ü1 seyyidī //7-8 senüñ-ile güleşmege ... güleşürem: S'de yok // 8 seni yiñersem: Ü2 sini yiñer-isem // 9 geyüreyüm: S2, Ü3 geyüreyim / beni yiñerseñ: Ü3 bini yiñer-iseñ / yüz: S'de yok / vireyüm: S2, Ü3 vireyim // 10 vireyüm: S2, Ü4 vire-yim / geldi: S3 geydi // 11 Cehl ... güleşdi: S4 Ce-hil birile güreşdi / Cehl: S4 Cehil / ġarī: S4, Ü5 ġarīv // 12 ayruk: S5, Ü6 ayruh / dünyede ... yoh-dur: S5-6 ġarīm yokdur dünyāda // 13 Cehl: S6 Cehil / sevindi kıvandı: S6 kıvandı s., Ü7 sevündi k. // 14 Kureyş: S7 Kureyşi / birle güleşe: S8 birile gü-reşe // 15 kim: S'de yok / ʿAmr birle: S9 ʿAmr-ula, Ü10 ʿAmr-ıla / güleşe: S9 güreşe / Cehl: S9 Cehil // 16 yürüdi: Ü10 yüridi / güleş: S10 güreş // 17 güleş:

S11 güreş / yohdur: S11 yokdur / Cehl: S12 Cehil.

T181a // 1 görelüm: S13 görüşelüm, Ü13 görişelüm / güleş: S13 güreş // 2 yohdur: S13 yokdur / Cehil: Ü14 Cehl / becid: S14 bahdı / kahıdı: S14 kakıdı // 3 viribidüñ: Ü15 virübidüñ / geldi: S15, Ü15 gele / virür incidür: S15, Ü15 vire incide // 4 viribimedüm: Ü16 virübemedüm / illā: S16, Ü16 ammā / biribirini: Ü16 birbirini / güleşe: S16 güreşe / güleş tutmahda ...

S220b barābarı degüldür: T'de yok // 5 güleş: S17 güreş / ʿAmru: S1, Ü18 ʿAmrı / yiñerse: Ü18 yiñer-ise // 6 virürsin: S2, Ü19 viresin / ne ş. çekesin: T'de yok /

Ü189b Hişām: S2, Ü19 H. ibni Muġīra / koyun: Ü1 koyın // 7 hamr: S3 hamır / eyleyem: S4 idem // 8 senüñ ... oğlı: T'de yok, S5 s. k. oğlın / yiñerse: Ü3 yiñer-ise / bigi: S5, Ü3 gibi / ider: S6, Ü3 ide // 9 olsun konukluk: S'de yok / ideyüm: S6 idem, Ü4 ideyim / Kureyş: Ü4 K. ol / andan ... yalvardılar: T'de yok / eyitdiler: T9 eyitdi // 10 habībinā ve seyyidinā: Ü5 habībünā v. seyyidünā / birle: S8 birile / gulaşmağa: S8, Ü6 güleşmege // 11 andan: S'de yok / hātıruñuz: S9 gönlüñüz // 12 üzere: S10 üzerine, Ü7 üzre / kavm: S10 kavum // 13 birle güleş: S11 birile güreş / çekişdi: Ü8 ç. güleşdi / onuñ-ıla güleş: S12 anuñla güreş / olursam: Ü19 olur-ısam / kim bile: T'de yok // 14 basmah:S12 basmak / basılmah: S12 basılmak, Ü9 basılmağ / eydesiz: S13 eyidesiz / kim: S'de yok / armış-ıdı: S13 armışdı / diyü: S ve Ü'de yok /

basılduğın: Ü10 basılduğını // 15 varsun: S14 (mükerrer) / ġayrı: Ü11 ayrı / ġayrı ... dahı: S14 dahı üç güne degin / dördünci: Ü11 dördinci // 16 gelsün: S15, Ü11 gelelüm / güleş: S15 güreş / kim: S'de yok // 17 cemī'-i: S16 cemi' / halāyık ... andan: T'de yok / oldılar: S17 oldı / taşradağı: S17 daşradağı / kavm: S17 kavum / işidüp: S17, Ü14 işidip.

T181b S221a // 1 dördünci: Ü14 dördinci / oldı: S1, Ü15 o. evvel-i / ulular: S1 ulu // 2 Cehl: S2 Cehil / birle ... güleş: S2 birile geldi güreş // 3 şehr: S3 şeher / kimesne: S3, Ü17 kimsene // 4 gözedürler-idi: S4 gözedürlerdi / tulp: S5 tulıp // 5 kırk: S5 kırık / Ü190a birle: S6 birile / kırk: S6 kırık // 6 ol: T'de yok / ayağ: S7 ayak / üzerine: S7 üsdin, Ü1 üsdine / turdı: S7 durdılar, Ü1 turdılar / itdiler: Ü2 i. ilerü yüridiler // 7 nazm: S'de yok, Ü2 şi'r // 8 geyüpdür: S8, Ü3 geyipdür / urunupdur: S8, Ü3 urınıpdur // 9 ay u: T9 ay / olupdur: S9, Ü4 olıpdur // 11 halk: S11 halkı / ayağ: S11 ayak // 12 ululuh: S12 ululuk / ol durur: S12 oldur / ancak: Ü7 ancah // 13 arż-u: S13, Ü8 arż-ı // 14 cemī'-i: S14 cemī' / uyupdur: S14, Ü9 uyıpdur.

T182a S221b // 1 negr: T ve S'de yok / kavm u: S1, Ü13 kavm ı / birle: S1 birile // 2 geçdiler: S2, Ü14 geçdi / kāżīlıh ... oturdılar: T'de yok / kāżīlıh: S2 kāżīlık // 3 miydān: S4, Ü16 meydān / gendü: S5, Ü17 gen-

dünüñ / Cehle: S5 Cehil // 4 niçün: Ü17 neyçün // 5 görsetgil: S6 gösdergil / Cehl: S6 Cehil / soyundı: S7 soyındı / tonın: S7, Ü18 ton // 6 miydān: S8, Ü19
Ü190b meydān / yüridi: S8 yürüdi / Rasūlden: S8 Rasūl, Ü1 Rasūldin / yaña: S8 bir // 7 biribirimüzi: Ü1 birbirimizi // 8 Ebū Cehl: T'de yok, S10 Hāşım, Ü2 / döndi gendüzini: S10 turdı gendüzüni / halāyıka görsetdi: S10 halka gösderdür / kayurmadın: S11 kayırmadın // 9 miydān: S11, Ü3 meydān / turmışam: S11 turmışa / deprenmez: S12 deprenmedi // 10 gülümsinür: Ü4 gülimsinür / yürir: S12 yürür / birle: S13 birile / görsedür: S13 gösderdür // 11 çıkarup miydān: S13-14, Ü5 çıkarıp meydāna / baña: S'de yok // 12 Cehl: S15 Cehil / miydānı: S15, Ü6 meydānı / yahın: S15, Ü7 yakın / ebā: S15 ebū // 13 karındaşuñ: Ü7 karındaşıñ / ʿAbdu'llāh niçün: Ü7-8 ʿAbdi'llāh neyçün / çıkarmaz: Ü8 ç. neyçün / miydāna: S16, Ü8 meydāna // 14 Rasūle: Ü8 R. bahdı / yā k.: S'de yok / kur-
S222a rat-u: S17, Ü9 kurrat-ı // 15 güleş dilemez-ise: S1 güreş dilemezse / miydāndan: S2, Ü10 meydāndan // 16 baña: S3 maña // 17 güleş dilemeyincek: S3 güreş dilemeyicek / cemīʿi: S4 cemīʿ.

T182b // 1 dile: S5 ele / hurmatumuza: S5 hurmatımuza / ben: T'de yok // 2 ibni: S'de yok / birle güleş: S5 birile güreş // 3 eyleyenler-ile şart: S7 idenlerle şartı / idüp: S8, Ü15 idip // 4 eylemeyeler: Ü15 eylemeye / didi: S'de yok / yā kavm olmasun: S9 y. ka-

vum o. (mükerrer) // 5 lā-büd: S10 lā-büddür / ikisinde: Ü17 ikisinden / başılanuñ: T'de yok // 6 ṭurup: Ü17 ṭurıp / ṭurup ... ḳılmasun: S'de yok / şarṭ: S11
Ü191a şarṭı // 7 birle: S12 birile // 8 ʿAbdu'llāh: Ü1 ʿAbdi'llāh / boyun: Ü1 boyın / kim göreler: S14 göreler kim // 9 alçaḫ: S14 alçaḳ / bigi: S14, Ü2 gibi // 10 yüridi: S15 yürüdi / Cehl: S15 Cehil / ṭonuñı: S16, Ü4 ṭonuñ / çıḳarġıl: S16 çıḫarġıl // 11 ṭon çıḳarmazam: T'de yok, S17 ṭonum ç. / üsdümde-y-iken güleşürem: S17 üsdümde iken güreşürem / Cehl: S17 Cehil
S222b / basılıcaḫ: S1 basılıcaḳ // 12 bahāne ... dimegil didi: S1-2 bahā eylemegil ṭon-ıladum dimegil ḥısāb degüldür diyüp söz itmegil / eyitdi: S2 e. çıḳarmazam // 13 cemīʿ-i: S2 cemīʿ / ṭanuḳ: Ü7 tanuġ / ṭon: S3 ṭonum / güleş: S3 güreş / dutaram: S3, Ü7 ṭutaram // 14 ilerü: T'de yok / yüridi: S4 yürüdi / etegin: S4 siyin / soḳdı: S4, Ü8 urdı // 15 ḳolını: S4 ḳolunı / ʿımāmesini: Ü9 ʿamāmesini / bir: S5 b. pāra / pertevi: S6 pertev // 16 ḫalḳ üzerine: S6 ḫalḳı arasına / saçıldı: S6-7 s. ḳaçan mūm gibi meydānda dikildi münevver ḳıldı // 17 bigi: S8, Ü11 gibi / miydāna: S8, Ü11 meydānda / āfıtābı: Ü11 āftābı

T183a // 2 yirleri: S10 yirde / hem: S'de yok // 3 ḳulaġ: S11 ḳulaḳ / güneş: S11 güneşe // 4 cismi ... görmez: S12, Ü15 cisme degen görmes // 6 ki: S'de yok / gördügüm: T6 gördüm / nūr-ı: S15, Ü18 nūr u // 7 cihāna:
Ü191b T7 c. ben // 8 götürür: S16, Ü19 ḳovalar // 9 nūr u:

S223a T9 nūr // 10 negr: S'de yok / Cehl: Sl Cehil / güleş: Sl güreş / didi: S'de yok // 11 dilerseñ: Ü3 dilerisen̄ / bigi: S2, Ü3 gibi / dahı: S2 andan // 12 Cehl: S2 Cehil / kim: S'de yok // 13 dürüşdi: Ü5 dürişdi // 14 örü: T'de yok / miydān: S5, Ü6 meydānı / Kureyşüñ: S5 Kureyşi, Ü6 kavmınuñ // 15 yā ʿAmr: S'de yok / niçün: Ü7 neyçün / Cehl: S6 Cehil // 16 eyledüm: S7 itdüm / kim: T'de yok / basılup: Ü8 basılıp / yıhılmasun: S7 yıkılmasun // 17 görsedürem: S8 gösderem / Cehl ... ṭutdı: S8 Cehil yüz ṭutdı yine / yürüdi: Ü9 yüridi.

T183b // 1 habībimüz: S9 habībimüze, Ü10 habībümüze / seyyidimüze: Ü10 seyyidümüze / ögredelüm: Ü10 ö. gendüyi // 2 biriñizüñ: Sll, Üll biriñüzüñ / bir: Ü'de yok /söz / kim: S'de yok // 3 güleşinecek: Sll güreşcilik, Ü12 güleşcilik / ʿilm: Sll, Ü12 ʿilmi / birle: Sll birile / güleşmez: Sll güreşmez / kim: S ve Ü'de yok / görsede: S12 gösderde // 4 görsede: S12 gösderde / Cehl: S13 Cehil / dahı: S'de yok // 5 gendüzüni: Ü14 gendüzini / Cehle: S14 Cihle / Cehl: S14 Cehil // 6 ya: T'de yok / dürüş: Ü15 dürişdi / Cehd: S15 Cehdi // 7 depredimedi: S16 depretmedi, Ü16 depredemedi / ayıramadı: S16 ıramadı, Ü16 yıramadı // 8 ayıramadı: S17 ıramadı / Cehl: S17 Cehil / korhdı: S17 korukdı

S223b // 9 Cehl: Sl Cehil / n'oldı: S2, Ü18 ne geldi // 10 ʿabddan: S2 ʿabdıdan / diyü: T10 bu / yine: T'de yok

Ü192a // 11 birle: S3 birile / ser-pāya: S3, Ül ser u pā /

dört yañadan: S3 dörüt yañadın / çağrışdılar: Ül çağırışdılar / niçün: Ül neyçün // 12 didiler: S'de yok / Cehd e.: S5 Cehdi e. bu kadar / ağart: S5 ağarıt // 13 Cehl ... itdi: S5-6 Cehil kaṣdı itdi yine / yüridi: S6 yürüdi / Rasūl: S7 R. ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellem, Ü4 R. ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem / degül: S7 degüldür // 14 Ebū Cehl gele: S7 E. Cehil g. (mükerrer) / dahı: S'de yok / ṭuta: S8 duta / yapışa: S8 yapuşa / bu ... degül-idi: T'de yok / kılmışıdı: S8 kılmışdı / ṭururdı: Ü5 ṭurur-ıdı // 15 Cehl: S9 Cehil / ġabīnetlenmiş: T'de yok / birle: S9 birile / geldi: T'de yok / basa: T15 başa / gendü: T'de yok, S10 (mükerrer) // 16 gendüye kavmı: S11 gendü kavum / nevbetde: S11 nevbet // 17 halk: S11 halkı / hōrluk: S12 hörlık, Ü8 hörlığ / şenārdur: T17 şenādur / bu gez: S'de yok / kakıyup: S13 kakıyıp, Ü9 kahıyıp.

T184a // 1 çekdi yaʿnī: S14 ç. y. kim, Ü10 ç. kim y. / yüzin koyı: S14 yüzün koyu / Cehl: S15 Cehil // 3 yuharu: S16 yukaru / kalduramadı: S16 kaldurumadı //
S224a 4 dahı: S16 hiç // 5 cehd eyledi: S17 dürüşdi, Ü14 dürişdi / iş başarmadı: T'de yok / bilmez: S2, Ü15 bilmes / ayruh: S2 ayruk // 6 oldı: S2 olıp / olup: S2 oldı, Ü15 olıp // 7 halkı: S3 kavmı / cemīʿ-i dōst: S3 ve hem dōstı / vehm: S4 vehem / kaldılar: S4 kaldı // 8 bağlanup: S4, Ü17 bağlanıp / ṭurıp: S4 ṭurup / yüridi: S5 yürüdi // 9 dahı: S'de yok // 10

dört: S7 dörüt / Cehl ... yüzine: S7 Cehil yukaru //
Ü192b 11 havādan: S7, Ü1 havā yüzinden / inerken: Ü1 iner-
iken // 12 yüzinde: T12 yüzinden / yuḫaru: S8 yukaru
// 13 götürüldi: S9 götürdiler / Cehl: S10 Cehil //
15 bigi: S12, Ü4 gibi / çün: T'de yok / ṭutdı yine:
T'de yok // 16 yuḫaru: S13 yukaru / çün: S'de yok //
16-17 Rasūl yine: S14, Ü6 yine Rasūl / ṭutmaz: S14
dutmaz / olursa: Ü6 olur-ısa / Cehl: S14 Cehil / yü-
ce yirden: S14, Ü7 yüceden / düşer: S14, Ü7 düşe /
sünügi: S15, Ü7 sünükleri / uşanur: S15 uşaşur / ḳal-
maz: S15 ḳalmas.

T184b // 1 yüridi: Ü7 yiridi / inerken: Ü8 iner-iken
/ birle: S16 birile / atdı: S16, Ü8 atıvirdi / Cehl:
S224b S16 Cehil // 4 ḳavm: S3 ḳavmuñ // 5 yügrüşdiler: S4,
Ü11 yügrişdiler (S'de mükerrer) // 6 birle: S6 biri-
le / uluları-y-ıla: S6 ululara birile / yügrüşdiler:
S6, Ü13 yügrişdiler // 7 ḫalāyıḳ: S7, Ü13 ḫalāyıḳ-ı
/ ʿā. ve: T'de yok / v. ve: T'de yok // 8 üsdine: S8
üsdin // 9 ol: T'de yok // 10 ḳorḫu üstlerine: S10
ḳorku üstülerine / çöküp: S10 düşdi, Ü16 çökip /
olup biribirine: Ü16-17 olıp birbirine // 12 söze:
S13 size / bilgülü: Ü18 biliglü / gişi-y-idi: S13
gişi idi / kitāblar: S14 kitāb / mutālaʿā: S14 mutā-
Ü193a lıʿā // 13 heybetini: S'de yok / münzeli: S15, Ü1 mün-
zel // 14 yazmış-ıdı oḫımış-ıdı: S15-16 yazmışdı oḳu-
mışdı / bilürdi: Ü1 bilür-idi / Şiʿr: T'de yok, S16
S225a naẓm // 16 dān: S2 dānı // muʿcizler: S3 muʿcizātlar.

T185a // 2 çāşını: T2, S5 çāşnı // 3 ivme ... görsede: S6 bir ivme gösderde / yetīm: T3 yetīmi // 4 süre: T4 süre vü // 5 cem': S8 cemi' // 6 āşikāra: S9 āşkāra // 7 münzel: T7 münzil / pāzişāhı: T7 paşāhī // 8 kimesne: S11 kimse // 10 duta: Ü15 ṭuta / birle: S13 birile / milk: S13, Ü15 mülk // 11 kesr: S14 kesri / taḫt ı: S14 taḫtı vü, Ü16 taḫt u / Kisrā: S14, Ü16 Kisri // 12 çıkara a milkinden: S15, Ü17 ḳaçura a. mülkinden // 13 milkini: S16, Ü18 mülkini / milk: S16 mülkü, Ü18 mülk // 14 neşr: T ve S'de yok / benī: S ve Ü'de yok / Kureyş: S17 Kureyşi / Cehl: S17 Cehil

S225b Ü193b / geldiler: Ü1 g. Ebū Cehli görmege atasınuñ ḫātırını sormåga çün seyyidler içerü girdiler Hişāmuñ // 16 burnunı: S2 burnını, Ü2 burnını ḳarşudan / ḳomışlar: S2, Ü3 ḳoymışlar / İbni Ebī Můğīṭ: T'de yok / eyitdiler: S2 eyitdiler // 17 bu n.: S ve Ü'de yok / ḳ. ve: T'de yok / birle: S3 birile.

T185b // 1 'Abdu'llāhı: Ü5 'Abdı'llāhı / depredimedüñ: S4 depremedüñ / seni: Ü5 sini / bigi: S5, Ü5 gibi // 2 atardı: S5, Ü6 atar-ıdı / Cehl: S6 Cehil // 3 ne: T'de yok / ideyüm: S6, Ü7 ideyim / bilürsiz: S'de yok / daḫı: T'de yok / o. daḫı: T'de yok // 4 kāhinler ve ruhbālar: S7-8, Ü8 ruhbānlar ve kāhinler / ḫabarlar: T4 ḫabar // 5 sāḥir: Ü9 s. ve / ḳuvvat-ıla mıssaydı: S9 ḳuvvatla mıssa-y-ıdı, Ü10 ḳ. mısaydı // 6 görsedürdüm: S16 gösderde-y-idüm, Ü10 görsedür-idüm / ne-y-idügin: Ü11 neydügin / bildürürdüm: S10 bildüre-y-idüm,

Ü11 bildürür-idüm / ol cāzuluk: S10 evvel cāzılık // 7 birle: S11 birile / cāzūlık bilmezem: S11 cāzılık bilmezin / koñ: S12, Ü12 koñuz // 8 şimdi: T8 işidmedi ne / eyidiserlerdür kim: S12-13 eydiserlerdür ki // 9 bahāneyi: Ü13 bahāne(y)i / kıluñ: S14, Ü14 kıluñuz // 11 viribidi: Ü15 virübidi / eyitdi: S'de yok / Cehl: S16 Cehil / yarah: S16 yarak // 12 ohıdı: S'de yok / şart: S17 şartı / bigi: S17, Ü17 gibi // 13
S226a cemī'-i: S1 cemī' // 14 konukluk: S2 konuklık // 15
Ü194a işdiler: S3, Ü19 içdiler / üzere: Ü1 üzre / dāyımā: S3, Ü1 dāyım / birle hükm: S3 birile hüküm // 16 otururlardı: Ü1 otururlar-ıdı / kim: S'de yok / 'arż eyler-idi: S4-5 'arżı eylerdi // 17 ol 'u. şeşer-idi: T'de yok / Rasūl: S'de yok / şalla'llāhu ... 'Abdu'l-muttalib: T'de yok / ve ālihi: Ü'de yok.

T186a // 3 eylerem: S9 iderem / Zübeyr: S10 Zübeyri // 4 öñdün: S11, Ü9 öñdin // 5 söylenürdi: Ü9 söylenür-idi / Zübeyr: S12 Zübeyri / eyler: S12, Ü10 eylersin // 6 Zübeyr: S12 Zübeyri / giderem: S13 sefer iderem // 7 didi: S'de yok / Zübeyr: S14 Zübeyri / meşakkat: T7 مُشْتَقَدُرْ // 9 kurrat-u: S16 kurrat-ı / söz: T'de yok / söylemezsin: Ü14 söylemessin // 10 gitdügüñden: S17, Ü15 gitdügüñde / g. ne: T'de yok / maksūduñ: S17 maksūd / biz d. bilelüm: S17 ben d. bi-
S226b leyim // 11 ol: T'de yok / vaktın: S1 vakt / kim: T11 k. bize, S1 ki / Sa'd: S1 Sa'di // 12 beni: Ü17 bini / bisler-idi: S2 bislerdi / dört: S2 dörüt / südi:

S2 süt / ol südi: Ü17 (silinmiş) / birle: S2 birile // 13 süd: S3, Ü18 süt/emmişdüm, S3 e. kim, Ü18 emmiş-idüm / olarun̄-ıla: S3 alarun̄la: Ü18 alarun̄-ıla / bile ... güdmege: S3, Ü18 koyun güdmege bile varurıdum // 14 iderdüm: Ü19 ider-idüm / açılur-ıdı: S4

Ü194b açılurdı / ayruḫ: S5 ayruk / bigi: S5, Ü1 gibi // 14-15 yazılar ṭaġlar: S5 ṭaġlar yazılar / ʿammum: Ü1 ʿammım / birle: S6 birile / varayum: S6, Ü1 varayım / bigi: Ü2 gibi // 16 göreyüm: S6, Ü2 göreyim / yā Zübeyr: T'de yok / ḥabībüm: S7 ḥ. dōsdum // 17 uġrun̄: S8, Ü4 uġurun̄ / ḫayr seferün̄: S8 ḫayır seferi / ola: S'de yok.

T186b // 1 dilerse: S9 dirse, Ü5 dir-ise // 2 söylerse: Ü5 söyler-ise / sen: Ü'de yok / anı: S10 an̄a / idesin: S10 i. didi // 3 seni: Ü7 sini // 4 saḳınġıl: S12, Ü8 saḳlanġıl / beni: Ü8 bini / nāẓırum ʿālemi: Ü9 nāsırum ʿālemīleri // 6 birle: S14 birile / giderken: S15, Ü10 gider-iken / birle: S15 birile / ṭuruşduġumı: Ü10 ṭurışduġumı // 7 ayruḫ: S15 ayruk / ṭuruşmaḳdan: S16, Ü11 ṭurmaḳdan, Ü11 ṭurmaḫdan / ḳayurmazam: S16 ḳayırmazam // 8 ve sellemnā: S'de yok / efkāruna: S17, Ü12 efʿālüne / Zübeyr: S17 Zübeyri

S227a ol gün / yaraḫ: S17 yarak // 9 ʿabd: S1 ʿabdi / hicin: S1 h. ve, Ü14 hecin ve // 10 hicin bir at: S2 at ve b. hicin, Ü14 at ve b. hecin / daḫı tācirler: S2-3, Ü15 tācirler daḫı // 11 ḳumāşları: S15 ḳ. bile

// 12 karañu-y-ıdı: S5 karañu idi / ʿabdler: S5, Ü16 ʿabidler // 13 biribirinüñ: Ü17 birbirinüñ / götürüp: Ü18 götürip // 14 dahı: S7, Ü18 andan / abalarınuñ: S7-8 (mükerrer) / görinür: T'de yok, S8 görünür /

Ü195a ve: S ve Ü'de yok // 15 yürirler: S9 yürürler / yürür-iken: S9 giderken // 16 yine: S'de yok.

T187a // 1 nireden: S13 nereden, Ü4 nirden // 2 bahdılar: S14 bakdılar // 5 göniller: S17, Ü8 gönüller / görkini: S17 gönlüni / eglence: Ü8 eglenci // 5-6 sevindürür ... hayāsı: S'de yok / vü: S17 ve / şük-

S227b ri: S17, Ü9 ş. vü // 7 vasfını: T7 vasfın / şerh: S1 şerhi / eydem: S1 iydem / ki: S'de yok // 8 fehm: S2 fehüm / ki: S'de yok / z. ki: S ve Ü'de yok / sığmaz: S2 sığmas // 9 vasf: S3 vasfa // 12 mahfil: T12 mahfili / mahāli: Ü15 muhāli // 13 nesr: S'de yok / dört: S6 dörüt / Zübeyr: S7 Zübeyri / kavm: S7 kavum // 14 Zübeyr işbu: S8 Zübeyri uşbu / ʿacaba: S9 ʿaca // 15 Zübeyr: S9 Zübeyri / kavm: S9 kavum // 16 görmez misiz: Ü19 göremez misiz / didi: S'de yok // 17

Ü195b yürirken: S11 giderken; Ü1 yürir-iken.

T187b // 1 yoh mıdur: S12 yok mıdur // 2 ya Zübeyr: S'de yok / yürüdiler: Ü4 yüridiler / subh: S15 subhı // 3 kārıvan: S15, Ü5 kārvān // 4 günlük: S17 günlik / yürimişlerdi: T4 yürimişler, Ü6 yürimiş-

S228a ler-idi // 6 Zübeyr: S1, Ü8 Z. ibni ʿAbdu'l-muttalib / yirlerde: S2 y. meşhūr / birle: S2 birile /

ticāret-ile: S2 ticāret birle // 7 yürimekden: Ü9 yirimekden / bilinmiş-idi: S3 bilinmişdi / üçünci: Ü9 üçinci // 8 üsdine: S4 üsdünde // 9 yol üzere: S'de yok / üzere sumāṭ: Ü11 üzre sımāṭ / cemāʿat: S5, Ü12 cemāʿatı / birle: S5 birile // 11 arturup: T11 artanın, Ü13 arturıp / getürüp y. üzere: Ü14 getürip y. üzre / yaḫın: Ü14 yakın // 12 Zübeyr birle: S8 Zübeyri birile / görüşdiler: Ü15 görişdiler / zīrā: T'de yok / ḳavm: S9 ḳavum // 13 irkencekden: S9 irtecekde, Ü16 irtecekden / yirde: S9, Ü16 yirden / bişdi: S'de yok // 14 yarısı: S10, Ü17 yarusı / geçmiş-idi: S10 geçmişdi / kim:S'de yok / kim: T'de yok // 15 uyır: S11 uyur / uyandılar: Ü18 uyandı / ḳavm: S12
Ü196a ḳavum / Zübeyr: S12 Zübeyri // 17 bişirüñ: Ü1 bişürüñ.

T188a // 1 sözin ṭutduḫ: S15 s. işitdük ṭutduḳ / ṭurduḫ: S16 ṭurduḳ / bişirdük: Ü3 bişürdük // 3 görset:
S228b S17 gösder / Zübeyr görsetdi: S1 Zübeyri Rasūli gösderdi // 4 üstinde: Ü6 üsdinde / ve: S2, Ü6 bir / ḳamar-ı: Ü6 ḳamar / müstedīr: S2 müstedilir / şiʿr: T'de yok, Ü6 naẓm // 5 bigi: S3, Ü7 gibi // 6 gendüzüni: Ü8 gendüzini // 7 görk: S5 görük // 8 yüridi: S6 yürüdi // 9 gelip: S7 gelüp // 10 cemʿ: S8 cemiʿ / olup: S8, Ü12 olıp // 11 ırakdan: Ü13 ırahdan / ḳıġırır: S9, Ü13 ḳıġırur // 13 görsedeyüm: S11 gösderdeyim, Ü15 görsedeyim // 14 ḳuyılarında: S12 ḳuyularında // 15 ḫalḳ: S13, Ü17 ḫalḳı / birezi: S13, Ü17

birez // 16 kurımış-ıdı: S14 kurumışdı, Ü18 kurımışdı vü // 17 kuyıdan: S15 kuyudan.

T188b Ü196b S229a // 2 hayvāna: Ü2 hayvān // 4 seviniben: Ü4 sevüniben // 6 negr: T ve S'de yok / birbirine: S4 biribirine / bize: S'de yok / hayr: S4 hayır ve, Ü6 h. ve / hūb sūratlu: S5 h. sūb s. ve // 7 Zübeyr: S6 Zübeyri // 8 kuyılarımuzuñ: T8 kuyılamuzuñ, Ü9 kuyularumuzuñ / ṭamarı kurımış-ıdı: S7 ṭamarları kurumışdı // 9 soġulmış-ıdı: S7 soġulmışdı / katumuzda: T'de yok, S8 katımuzda / ṭurumadılar: T9 ṭurmadılar, Ü10 ṭuramadılar // 10 terk: S9 terik / dilerdük: Ü11 diler-idük // 11 terk: S9 terik / dilerdük: Ü12 diler-idük / ezeli: S10, Ü12 ezel / ebedī: S11, Ü12 ebed // 12 ʿAbdu'llāh: Ü13 ʿAbdı'llāh / yüzi: S11 kadamı / kuyularumuz: S12 kuyılarumuzdan, Ü13 kuyılarumuz / bıñarlarumuzdan: S12 bıñarlarumuz / aḥdı: S13 akdı // 14 bu gün nebāt: S13 nebāt bu gün / oldı: S14 o. ve / ḥalkumuz: S14 ḥalkımuz // 15 oldı: S14 oldılar / didiler daḥı: S'de yok / yapışdılar: S15 bitişdiler // 16 yiñile konukluk: S16 yeñile konuk // 17 göçüp: S17, Ü19 göçip / girdiler: S17 girip giderlerdi.

T189a S229b Ü197a // 1 Rasūlden: S'de yok / dürlü: S1 d. bir, Ü19 d. ʿacab / muʿcizāt: Ü19 muʿcize / iderler-idi: S1 iderler / giderken: Ü1 gider-iken // 2 gelür: Ü2 gelürler / gelürler-idi / Mekke(y)iler: S3, Ü2 Mekkī-

ler // 3 birle: S3 birile / kavma: S3 cema'ata / kavm: S3 kavum / niçün: Ü3 neyçün / uğraduk: Ü4 uğraduḫ / katı acıduk: T'de yok, Ü4 k. acıduḫ // 5 Zübeyr: S5 Zübeyri / eyidüñüz: S6 eyidüñ, Ü5 eydüñ // 6 vādinüñ içinde: S7 vādide / eglenmiş: S7 eglenmişdür // 7 delürmiş: S7 delürmişdür / cānavarlar: S8 cānavar // 8 kimesne: S9 kimsene / varup: S9, Ü8 varıp / gelmez-imiş: Ü8 gelmes imiş // 9 gelürken: Ü8 gelür-iken / ādamcıl: S10, Ü9 ā. girmiş // 10 serverümüz: 10 kārvānımuz / kāruvānumuzuñ: S11 kārvānımuz / ol-ıdı: S12 oldı // 11 serverümüz: S12 serverimüz / bir: T'de yok / nübl: S13 nübil, Ü11 nebl / oḫı birle: S13 okı birile // 12 terk: S14 terik / ağzı ... yigidi: S'de yok // 13 oturdı: S14, Ü12 uvatdı / üsdine çökdi anı: T'de yok / üsdine: S'de yok / ḫurd ı ḫāmūr: S15 ḫ. ı ḫām, Ü13 ḫurd u ḫām // 14 anuñ-ıçun: S16 anuñ-çun / kavm: S17 kavum // 15 varup: Ü15 varıp / çıkup: Ü15 çıkıp / etegi: S17-1 (mükerrer) // 16 yüriñüz: S1 yürüñüz / birle ç. derbend: S1-2 birile ç. derbendi // 17 bileginden kesilmiş: S3 kesilmiş bileginden.

S230a

T189b
Ü197b

// 1 cemā'atı birle: S3, Ü18 cemā'at-ıla // 3 ehl-i: S6 ehli ve, Ü1 ehl-ü / eyleyem: S6, Ü1 idem // 5 uğradı: S'de yok / beni: Ü4 bini // 6 ırahdan: S9 ırakdan / karşu: T'de yok / bu: T'de yok // 7 üsdünden: S10, Ü5 üsdinden / aşağa: T'de yok / ayruḫ: S11 ayruk / bigi: Ü6 gibi / birle: S11 birile // 8

üsdünden: S12, Ü6 üsdinden / ırah: S12 ırak // 10 bırahdum: S14 bırakdum / mağbūn ve mahrūm: S15, Ü8-9 mahrūm mağbūn / b. mahrūm: Ü9 mecrūh // 11 aşağa: T'de yok / toprah: S16 toprak / kesük elüñ: T'de yok //

S230b 12 yirine: T12 yire // 13 bizüm-ile: S2 bizümle / kim: T'de yok // 14 uncuğazuñı: S2 uncuğasuñ / ṣabīhu'l-: S3 ṣabīh'l-, Ü13 ṣabīha'l // 15 ola: S4, Ü15 kılalar / andan yiyebilür: T'de yok // 16 işitdiler: S5 işütdiler // 17 devenüñ: S6 d. ulu / gelür didi: S6 gelürdi / işbu: S7 uşbu / eglenüñ: S7 e. duruñ.

T190a // 1 varayum: S7, Ü17 varayım / Zübeyr: S8 Zübeyri / sıfatını: S8 sıfatın // 2 öldüricidür: S9 öldürücidür / yakın: S'de yok / varı bilürsin: S10 va-

Ü198a ru bilürsin // 3 eyitdi: Ü1 eydür yā ʿammı / Henüz iş ... fāʿıli kim: beyti T'de yok // 4 kā'ili: S12, Ü3 kāyılı // 5 karıbdur: S13, Ü4 karībdur / senden: Ü4 sinden // 7 neye: S15, Ü6 niye / korhayum: S15 korkayım, Ü6 korhayım // 8 nesr: T ve S'de yok / Ebū Tālib: S'de yok // 9 kim M. ne: Ü8 eyitmedi mi kim

S231a ne kim Muhammed / seyyidī: S1 seyyid // 10 esrük: S1 esrik / deve: Ü9 devedür / kasd: S2 kasdı // 11 yügrür: S3 yügürürden, Ü10 yügrür / beni: Ü11 bini // 12 beni: Ü12 bini // 13 cemīʿ-i: S5 cemīʿ / benden: Ü12 binden / dururlar beni: Ü12 ṭururlar bini / Zübeyr: S6 Zübeyri // 14 diledügüñ: T14 dilegüñ / Rasūl: S7 salla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellim, Ü14 salla'llāhu ʿaleyhi ve sellim / ṭalını: S7, Ü14 ṭa-

lın // 16 seyyidinā: S9, Ü16 seyyidünā / karındaşuñ oğlı: S'de yok // 17 ʿAbdu'llāhı: Ü16 ʿAbdı'llāhı / bigi: S10, Ü17 gibi / viribidüñ: Ü17 virübidüñ / Zübeyr: S11 Zübeyri / ol ... kim iy: T'de yok.

T190b Ü198b // 1 Muḥammed: S12, Ü18 M. ibni ʿAbdu'llāh // 2 ḥażratında: S13 katında / kim: S'de yok // 3 görsediserdür ne: S14 gösderdiserdür nice / ʿacab: S14, Ü2 ʿacāyıb / iş: S15 işler / Zübeyr: S15 Zübeyri / sözüni: Ü2 sözini / düketmemiş-idi: S15 düketmemişdi // 4 kim: S'de yok / geli: S16, Ü3 gele / anuñ: S17 a. S231b kerāmetini // 6 kim: S'de yok / g. kim: S'de yok // 7 yüridiler: S3 yürüdiler / deveden aşağa: T'de yok, S3 aşağa // 8 yüzüni: Ü8 yüzini / sürdi: Ü8 sürer-idi / kim: S'de yok / yoldaş: T'de yok / çıkmışlarıdı: S5 çıkmışlardı / kim: S'de yok // 9 k. kim: S6 bu / görsedür: S6 gösderür // 11 didiler: S'de yok sözüni: Ü12 sözini // 12 birle: S9 birile / naẓm: S9 şiʿr // 13 ki: Ü14 kim / degil: S10, Ü14 degül // 14 it: S11, Ü15 id / m. it: S11, Ü15 m. id // 15 ḫalk: S12 ḫalkı / ṣādıḳ-u: Ü16 ṣādıḳ-ı // 17 sevdi bini cānı: T16, S14 cānı sevdi bini / birle: S14 birile / imān: S14, Ü18 imānı / birle: S14 birile .

T191a Ü199a S232a // 6 gönülden: S3 (mükerrer) // 7 neṣr: T ve S'-de yok / soñra çün: S'de yok / gönül: Ü6 gönli / dili: T7, S4 dil / birle: S4 birile / maḳṣūdın: S4 maḳṣūdunı, Ü6 maḳṣūdını / ʿarż: S4 ʿarżı // 10 عبده S7, Ü9 عبد الله / ṣādıḳu'l-: Ü9 ṣādıḳa'l- / ṣā-

ḥıb-u: Ü9 ṣāḥıb-ı // 11 sende: Ü10 sinde / ya: S8, Ü10 yalan / sihr: S9 sihir / iş: T ve S'de yok // 12 baḫtulu: S9 baḫtılu / lā-cirem: Ü11 lā-cerem / musulmanlıḫ: S10 musulmanlık // 13 yüzüni: Ü12 yüzini // 14 ṭurdı: S11 ṭurdılar / ol: T'de yok / ḳavm: S12 ḳavum / oldılar: S12 oldı / ve: S'de yok // 15 ayruḫ: S12 ayruḳ / geldiler cemīʿi: S12, Ü14 cemīʿi geldiler // 16 ʿözr: S13 ʿözür / alara ʿafv: S13 aları ʿafvı / bağışladı: S14 baḫışladı // 17 oldı: S15, Ü16 oldılar.

T191b // 1 gişinüñ: S15 ādamuñ / çün: S'de yok // 2 Zübeyr: S16 Zübeyri / birle: S16 birile / ısra: T'de
S232b yok // 3 urış: S1 uruş // 4 eylemişler: S1 eylemiş
Ü199b / yatlu: T'de yok / yaraḫlu: S1 yaraḳlu / ḳavmdur: S2, Ü1 ḳavumdur // 5 gendü: S'de yok / yüridi: S3 yürüdi // 6 Zübeyrden: S4 Zübeyriden / ḳavmsız: S4, Ü3 ḳavumsız / Zübeyr: S4 Zübeyri / Ḥaramu'llāh: S4, Ü4 Ḥaramı'llah // 7 Zübeyr ol gişilerden: S5-6 Zübeyri ol gişiden / eyitdi: S6 e. kim // 8 ḳavmsız: S6 ḳavumsız // 9 vilāyetden cemʿ: S7 vilāyetde cemiʿ / olupdur: S7, Ü6 olıpdur / bu çevre: T9 بُو حُوْز / ḥalāyıḳı: S8, Ü7 ḥalāyıḳıdur // 11 yol: Ü8 yolı / kesmiş: S10, Ü8 kesmişdür / kim varam: S10, Ü9 varuram kim / Zübeyr: S11 Zübeyri // 13 Zübeyr: S12 Zübeyri / kim ... şehrinde: T'de yok // 14 saʿd: S13 saʿdi / ṭoğrı: Ü12 ṭoğru / olupdur: S14, Ü12 olıpdur / müstecāb d. ḳabūl: Ü12-13 ḳabūl d. müstecāb // 15 kerā-

meti: S'de yok / olupdur: S15 oldı, Ü13 olıpdur // 16 ʿAbdu'llāhdur: S16, Ü14 ʿAbdu'llāh ibni ʿAbdu'l-muṭṭalib // 17 Muṭṭalibüñ: Ü15 Muṭṭalib / Zübeyrdür: S17 Zübeyridür / didi: S'de yok / ʿammusı(y)am: S17 ʿammusıyam.

T192a
S233a // 1 geldüm: T'de yok // 2 birle: S2 birile / musahhar: Ü17 rām (düzeltme ile) / gelü: T'de yok, Ü17 geli / yorır: S2 yorur / soñra: S'de yok // 3 Mekkeyiler: S3, Ü18 Mekkīler / birle: S3 birile / geldiler: S3, Ü18 irişdiler / Müşārif: S3, Ü18 Müşārifüñ / birle: S ve Ü'de yok // 4 cemīʿi ... indiler: S4 atdan
Ü200a indiler cemīʿi // 5 ilümüzde: S5 ilümüz, Ü1 ilümüzden / mevsimdür: S5 mevsümdür // 6 cemʿ: S6 cemiʿ / gelüñüz: S7 geliñüz / katumuzda: S7 katımuzda / konuk: S7, Ü2 konak // 7 sabīhu'l-: Ü3 bu sābīha'l- // 8 Zübeyr: S9 Zübeyri / cemāʿat: S9, Ü4 cemāʿatı / birle: S9 birile / tanışdı: T9 tanışdılar // 9 gördiler: T9 gördi / Müşārifüñ: S10, Ü5 Müşārif / konuk: Ü5 konak // 10 birle: S11 birile / geldi: S'de yok / Mekkeyileri: S11, Ü6 Mekkīleri / havālisine: T10 havālesine // 11 kondurdılar: T11 kondurdı / haymalar: Ü7 h. urdılar çadırlar / koyulu: T'de yok // 13 Zübeyr: S13 Zübeyri / aşdılar: S14, Ü9 açdılar / satu: S14 satı / eylemege: S14 eyleyü / cemīʿ-i: S14 cemiʿ // 14 aṣṣılar: S15 aṣṣı / Yemen seferi: S15, Ü11 Yemene sefer / kılsalar: S15 kılsa / itseler: Ü11 itseler-idi // 15 bu ... yalñuz: S16 yaluñuz bu seferde / kavm: S16

S233b kavum // 16 berekātından: S17, Ü13 berekātında / çün işleri: S17-1 (mükerrer).

T192b // 1 kim: S'de yok / tutmış-ıdı: S2 tutmışdı / gendü: S3, Ü15 gendüzi / ider-idi: S3 iderdi / ʿalıf: Ü15 ʿalık / gendü: S3, Ü15 gendüzi / virürdi: Ü15 virür-idi // 2 ve: S ve Ü'de yok / suvarurdı: S3, Ü16 suvarur-ıdı / ol gün ... ol deveyi: T'de yok / kim: S'de yok / birle: S4 birile // 3 gitdi: S'de yok / birle: S4 birile // 3 gitdi: S'de yok // 4 ibni ʿAbdu'llāh: S'de yok, Ü18 i. ʿAbdi'llāh / niçün o. deve-

Ü200b yi: S6 ol deveyi niçün, Ü18 neyçün ... // 5 Zübeyr: S7 Zübeyri // 6 niçün: Ü1 neyçün / yine: S8 kim / fużullıh: S8 fużullık, Ü2 fużulluh / kaṣd: S9 kaṣdı // 7 didi: S'de yok / ben o. deveye: S9 ol d. ben // 8 bir nice: S'de yok / dahı: S'de yok // 9 göçiserler-idi: S11 göçiserlerdi // 10 siller: Ü5 seyller / ahdı: S12 akdı / yürimege: Ü6 yirimege / Zübeyr ... didi: T'de yok // 10-11 deve yürimege ... balçık oldı: S'de yok // 11 yürimege: S13 yürümege, Ü8 yirimege // 12 el d. götürdi: T'de yok // 13 çāşt: S14 çāştı / kurıdı: S15 kurudı / Zübeyr: S15 Zübeyri // 14 yüridiler: T'de yok, S16 yürüdiler / Mekkeyīler: S16, Ü11 Mekkīler / birez: S16 biraz // 15 gitmişler-idi: S16 gitmişlerdi / laʿnatu'llāh: Ü11 laʿanahu'llāh / sūratında: S17 sūratına girdi, Ü12 sūratın urundı /

S234a üsdine: T'de yok // 16 kavm: S1 kavum / kim: S'de yok // 17 didi: S ve Ü'de yok / ibni: S'de yok /

T193a // 1 ʿAbdu'llāh: Ü14 ʿAbdı'llāh / Mekkeden: Ü14-15 Mekkedendür // 3 şerḥ: S5 şerḥi / kim: S5, Ü17 gerek / şehrinde: S5, Ü17 şehrinden // 4 durduġı: S6, Ü18 turduġı / evi: S6, Ü18 evleri / oda: T'de yok // 5 cāẕulık: S7, Ü19 cāẕuluk / birle: S8 birile // 6
Ü201a mekr eyleye: S8 mekir e. (mükerrer) / oḫıya her: S'-de yok // 7 alarun̄ üsdine: S9 üsdine alarun̄ / cemīʿi: S9 cemīʿ / ḳıla: S9 eyleye // 8 biribirine: Ü3 birbirine / buyura kim: S10 buyuralar // 9 niçün: Ü4 neyçün // 10-11 ne eyleyelüm ... varalum: S'de yok / varalum: Ü6 v. irişelüm (mükerrer) / irişdügümüz: S12 uruşalum irdügümüz // 12 çeri ... atlandı: S13-14 altı yüz ʿarab atlandı çeri dirildi / eyitdi: S14 e. ya / yüriyü: S14 yürüyi, Ü8 yiriyi // 13 ben ... uş: S14 uşda ben daḫı / irişürem: T10 irişdüm, Ü8 irişürüm / s. Rasūluṉ: S15 s. Rasūl // 14 Zübeyr birle: S15 Zübeyri birile / daḫı bir ... yoldaşlarından: S'-de yok / yürirlerdi: S16 yürürlerdi, Ü10 yürirleridi // 15 gice: T'de yok / seyl: S17 sil / su irkilmiş: S17 su irkelmiş // 16 toptolu: S17 düpdüz / ar-
S234b tuḫ: S1 artuk geçesi, Ü12 artuk // 17 yoḫ mıdur: S2 yok mıdur / Rasūle: S2 daḫı, Ü'de yok / daḫı y. yoḫ dur: S2 ayruk y. yokdur / sözde-y-idi: S2 sözleri didiler, Ü13 sözde-y-idiler.

T193b // 1 yalın: S3 yalıṉ / süṉü: S3, Ü14 süngü / kolaylamışlardur: S3 kolaylamışlar / uş: T'de yok // 2

gördiler: T2 gördi / korḫdılar: S4 korukdılar / üşendiler: T'de yok / aşağa: T'de yok, Ü15 aşaḫa // 3 yiddi: S5 yitdi / yürüñ: S6 yürüñüz, Ü16 yüriñüz / Zübeyr: S6 Zübeyri // 4 yayağ: S6 yayaḳ / ol: T'de yok / cemīʿi: S7 cemiʿ / yoldaşları: T4 yoldaşlar / daḫı: S'de yok / yayağ: S7 yayaḳ / alar daḫı: T'de yok / yiddiler: S7 yitdiler / geçdiler: S'de yok // 5 berekātında: S8 berekātından / daḫı: S9 (mükerrer) / selāmatlıḫ: S9 selāmatlıḳ // 6 birle: S9 birile, Ü19 b. ṣudan / ṭarafı-
Ü201b na: Ü19 ṭarafında / kāferler: S9, Ü1 kāfirler / yañа: Ü1 yañada // 7 görsetdi: S11 gösderdi // 8 ṣu mıssa-yıdı: T8 ṣu mıssa / geçebilürlerdi: S12 geçerlerdi, Ü3 geçebilürler-idi // 9 yarılmış-ıdı: S13 yığılmışdı, Ü4 yığılmış-ıdı / Rasūl ... olmış-ıdı: T'de yok / ṣunuñ: S'de yok / olmış-ıdı: S13 olmışdı / ṭurur: Ü5 ṭurur-ıdı / kāferler: T9 kāfer, S14, Ü5 kāfirler // 10 yüridiler: S15 yürüdiler / ḳalmadı: S15 ḳalmadılar / cemīʿ-i: S15 cemīʿ / depdiler: Ü6 d. ol // 11 emr: S16 emir / yañа: Ü7 yañada / yayılmış-ıdı: S16, Ü7 yığılmış ṭurur-ıken (s. ṭururken) / yüridi aḫdı: S17 yürüdi aḳdı / ḳavuşdı: Ü7 ḳavışdı // 12 kāferleri: S17, Ü8 kāfirleri / ġark: S17 ġarık / bir gişi: S'de
S235a yok // 13 g. ol: T'de yok // 14 Şiʿr: T'de yok // 15 vaṣf: S4 vaṣfı.

T194a // 1 yolda: S7, Ü14 yoluñda // 2 neṣr: S'de yok / kim: S'de yok // 3 görsetdi: S9 gösderdi / yoldaşları ... yine: S9 yine yoldaşları birile / şehr ḳav-

mı: S10 şeher k. taşra // 4 olmışlar-ıdı: S10-11 olmışlardı // 5 cemī'i: S12 cemī' // 6 birle: S13 birile / görüşdiler: T6 görüşdi, Ü19 görişdiler // 7 Zü-
Ü202a beyr: S13 Zübeyri / yoldaşları: Ü1 yoldaşlar / birle: S14 birile // 8 geleci: S'de yok / mu'cizātlar-ıdı: S15 mu'cizātlardı / kim: Ü'de yok // 9 Rasūl: S16 R. salla'llāhu 'aleyhi ve ālihi ve sellem, Ü3 R. 'aleyhi's-selām / görsetmiş-idi: S16 gösdermişdi / faṣl:
S235b S16 Şi'r // 10 yaşına: S'de yok // 11 kızlığ: S2 kuraklık, Ü6 kuruluğ / ḥalāyık: S'de yok / buñaldı: S2 buñaldılar // 12 eyle: S2 şöyle / daḥı: S3 d. ol // 13 bigi: S4, Ü8 gibi // 14 turdılar: S'de yok // 16 rāy ... gördüñüz: S6 rāy gördüñüz ne maṣlaḥat itdüñüz / eyidiñüz: S7 eyidüñüz, Ü11 eydüñüz / karındaşuñ oğlı: S'de yok // 17 biz: T'de yok / mübārekligini: Ü13 mubāraklığını.

T194b // 1 bilürüz: S8 b. kim / müstecābdur: S9 kabūldur // 2 tarlıḥdan: S9 tarlıkdan / seyyidler-ile: S10 seyyidlerle // 3 geldiler Rasūli: S10-11 vardılar Rasūle // 2 eyitdi: S12 e. kim // 5 cemī'i: S13 cemī' / yalvaru: S13, Ü19 yalvarı / bilürler: S'de yok /
Ü202b senüñ: S'de yok // 6 kurulıkdan: S14, Ü1 kurulukdan / buñaldılar: S14 buñaldı // 7 dilerler: S15 diler / du'ā ... ta'ālādan: S'de yok / Ḥak: S15 Ḥ. ta'ālā // 8 yine: S'de yok / sevüne: Ü3 sevüneler (düzeltme ile) // 9 cemā'at birle: S'de yok // 10 yüzlerini:
S236a T10 yüzüni / Ḥażrata: S1, Ü5 Ḥak ḥażratına / tutdı:

S1 ṭ. duʿā kıldı // 10-11 gözlerini ... başladı: S1-2, Ü6 duʿāya başladı gözlerini yaş birle ṭoldurdı eyitdi / naẓm: S2 şiʿr // 12 ki: S ve Ü'de yok // 13 fiʿl: S4 fiʿil // 14 inʿāmuñı sen: S5, Ü9 inʿām-ı ʿāmuñ // 16 kāf ı: Ü11 kāf u // 17-1 bu ʿāciz ... m. ḳalıpdur: S8-9 (bu mısra alttaki beytin birinci mısra'ıyla yer değiştirmiş).

T195a // 1 eksüklük: S8 eksüklik // 3 yoḫsul: S11, Ü15 yoḫsıl / yoḫsuluñı: S11 yoḳsuluñı // 5 çoḫ: S13 çoḳ / senden artuḳ: Ü17 sinden artuḫ / yoḫ: S13 yoḳ // 7 ya-
Ü203a zuḫlu: S15 yazuḳlu // 8 ḳavm: S16 ḳavum / seni: Ü1 si-
S236b ni / ḳavm: S16 ḳavum // 10 neşr: S'de yok / birle: S1 birile // 11 Rasūluñ: S2 Rasūliñ / duʿāsını: S2, Ü4 duʿasın // 12 birle: S3 birile / dilegi: S3, Ü5 dilekleri // 13 görsetdi: S5 gösderdi / adı: S5 a. ve // 16 ḫulḳı: T'de yok // 17 olmış-ıdı: S9 olmışdı / üsdine: Ü11 üstine.

T195b // 1 geldüginden: S10 geldükden / soñra: S10, Ü12 berü / sebeb: S10 sebebi // 2 vardılar ise: S11 vardılarsa, Ü13 yiridiler ise / çoḳ: Ü14 çoḫ / ḳavm: S12 ḳavum // 3 ve: S'de yok / artdı: S12 arıtdı / alduḫların: S13 aldukların // 4 ẓulm: S14 ẓulum // 5 gelmiş-idi: S15 gelmişdi / bürd: S15 bürdi / şikāyet: S16 şınāʿat, Ü18 şenāʿat //6 Ebū Ṭālib S17 Rasūl //
S237a
Ü203b 7 dilinde: S1, Ü1 dilindedür / birle: S1 birile // 8 ẓulm: S2 ẓulum / Ümeyye: T8, S2 Ebī / Ḫalef: S2

S1 ṭ. duʿā ḳıldı // 10-11 gözlerini ... başladı: S1-2, Ü6 duʿāya başladı gözlerini yaş birle ṭoldurdı eyitdi / naẓm: S2 şiʿr // 12 ki: S ve Ü'de yok // 13 fiʿl: S4 fiʿil // 14 inʿāmuñı sen: S5, Ü9 inʿām-ı ʿāmuñ // 16 kāf ı: Ü11 kāf u // 17-1 bu ʿāciz ... m. ḳalıpdur: S8-9 (bu mısra alttaki beytin birinci mısra'ıyla yer değiştirmiş).

T195a // 1 eksüklük: S8 eksüklik // 3 yoḫsul: S11, Ü15 yoḫsıl / yoḫsuluñı: S11 yoḳsuluñı // 5 çoḫ: S13 çoḳ / senden artuḳ: Ü17 sinden artuḫ / yoḫ: S13 yoḳ // 7 ya-
Ü203a zuḫlu: S15 yazuḳlu // 8 ḳavm: S16 ḳavum / seni: Ü1 si-
S236b ni / ḳavm: S16 ḳavum // 10 neşr: S'de yok / birle: S1 birile // 11 Rasūluñ: S2 Rasūliñ / duʿāsını: S2, Ü4 duʿasın // 12 birle: S3 birile / dilegi: S3, Ü5 dilekleri // 13 görsetdi: S5 gösderdi / adı: S5 a. ve // 16 ḫulḳı: T'de yok // 17 olmış-ıdı: S9 olmışdı / üsdine: Ü11 üstine.

T195b // 1 geldüginden: S10 geldükden / soñra: S10, Ü12 berü / sebeb: S10 sebebi // 2 vardılar ise: S11 vardılarsa, Ü13 yiridiler ise / çoḳ: Ü14 çoḫ / ḳavm: S12 ḳavum // 3 ve: S'de yok / artdı: S12 arıtdı / alduḫların: S13 alduḳların // 4 ẓulm: S14 ẓulum // 5 gelmiş-idi: S15 gelmişdi / bürd: S15 bürdi / şikāyet: S16 şınāʿat, Ü18 şenāʿat //6 Ebū Ṭālib S17 Rasūl //
S237a
Ü203b 7 dilinde: S1, Ü1 dilindedür / birle: S1 birile // 8 ẓulm: S2 ẓulum / Ümeyye: T8, S2 Ebī / Ḫalef: S2

Halif / M. ibni: Ü2-3 (mükerrer) / el-Bārıḳī: T8 el-Bāḳī // 9 almış-ıdı: S3 almışdı / virmez-idi: S3 virmezdi // 10 çığlıḳ āvāzı: S4 çokluḳ āvāz / anuñ: T'de yok / kim: S'de yok // 11 el-Ḥafʿamī: S5 el-Ḥıfʿamī / tācirüñ: S'de yok // 12 yoğ-ıdı: Ü7 yoḫ-ıdı / ol bir ... ancaḳ: T'de yok / gezdürürdi: S8, Ü9 gezdürüridi / aşar-ıdı: S9 açardı / çādır: Ü9 çādar // 13-14 çādır ... otururdı: S9-10 gendü çādır öñinde oturur idi // 15 sefiyyelerinden: S11 sefeyhlerinden, Ü11 sefīhlerinden // 16 Kaʿb: S12 Kaʿbi / baḫdı: S13 baḳdı // 17 Kaʿb: S14 Kaʿbi.

T196a // 1 ʿayālümdür: S15 ʿayalüm olur // 2 Kaʿb: S16 Kaʿbi // 3 Kaʿb: S17 Kaʿbi / yoḳdur: Ü16 yoḳ dur-
S237b rur / ol b. ḳızdur: S1 oldur // 4 ayıramazam: S1 ayırmazam // 5 ḳavm: S3 ḳavum / gelipdür: Ü19 gelüpdür //
Ü204a 6 oturıpdur: S4 oturupdur // 7 eyleñ: S5, Ü1 ḳıluñuz / ben: T'de yok / ol ḳızı: S5 anı // 7-8 geldiler ḳavmı: S6, Ü2 ḳavmı geldiler / ḳumāş: S6, Ü2 ḳumāşı / üzere: Ü2 üzüre / ḳıldılar: S6 eylediler // 9 çādır içine: S7 çādıra / çādırdan: S ve Ü'de yok // 10 çıḳardı: S8, Ü4 çıḫardı / aldı: T'de yok / Kaʿb: S9 Kaʿbi // 11 feryād: S9 feryāz, Ü5 firyād // 12 görklü: S11 görüklü // 13 ḳılalar: S12 ideler // 14 nice ... Rasūle: S13 Rasūle nice olduğunı, Ü9 n. olduğını R. // 15 cemīʿi: S15 cemīʿini / cemʿ: S15 cemiʿ // 16 Rasūl: T'de yok / viribiyelüm: Ü11 ivirelüm // 17 oḫıyalum: S17 okuyalum / gendüm: S17 gendü nef-

süm birile, Ü12 gendü nefsüm / varayum: S17, Ü12 vara-
S238a yım / ʿazm: S1 ʿazım / Nebiyye: S1, Ü13 N. ibni Ḥıccāc
/ evine: S'de yok.

T196b // 1 almış-ıdı ḥalvata: S1 almışdı ḥalvat / gir-
miş-idi: S1, Ü13 girmişdi / ḳapuyı: S2, Ü14 ḳapu // 3
el: S'de yok // 4 birle: S5 birile / ḳarşu: S6 ḳar //
5 yüridi: S6, Ü17 yürüdi / mürvetüñden: Ü18 mürüvve-
tüñden // 6 üsdine: S7 üsdin, Ü18 üstine / Nebiyyehi:
Ü204b S8, Ü19 Nebīhi / and: S9 andı // 9 Ḥarb: S11 Ḥarbı /
Muʿmer: S12 Muʿbir / oturmışlardı: S12 oturmışlar-ıdı
/ gile: T9 gilay // 10 destūrsız: S13, Ü4-5 destūrsuz
/ ḥırımum: S14 ḥarīmum / üsdine: Ü5 üstine // 11 Ku-
reyş: S14 Ḳureyşi / ol ... ḳaḥıdılar: S15 andan sey-
yid ḳakıdılar // 12 oldı mı: T12 oldı / Ḳureyş: S16
Ḳureyşi / basar: S16 başa, Ü7 başar / ḥırımı: S16 ha-
rīmı / üstine: S16 üsdine // 13 gürür: S16 gire / an-
dan: S'de yok / emr: S16 emir / eylediler: S17 e. sey-
yidlerine, Ü7-8 ol seyyidler / gendü ḳavmlarına: S'de
S238b yok // 15 bilik: T'de yok / girdügüñ-içün: Ü10 girdü-
güñ-çün // 16 ḳaḥıdılar: S3 ḳakıdılar / uş: S3, Ü11
işte // 17 cemʿ: S4 cemiʿ.

T197a // 1 ḳavm: S6 ḳavum / birle: S6 birile // 2 Zü-
beyr: S7 Zübeyri / pehlevānlıḥ: S7 pehlüvānlıḳ, Ü14
pehlevānlıḳ / sīretini: S8, Ü15 sīretin // 3 şucāʿatı
... söylendi: S8 güci ve ḳuvvatı ve şucāʿatı söylenil-
di // 4 Zübeyrden: S9 Zübeyriden / tācırlıḳ: T4 ticā-
ret, Ü16 tācirlik / birle: S10 birile // 5 av: S'de

yok / sayd: S10 saydı // 6 anuñ: T'de yok // 6 günlerdür: S12 günler / ve: S'de yok // 7 rüstemligi mi: T7,
Ü205a S13 rüstemligi // 8 şemʿ: S14 şemʿi / bedr: Ü1 bedr u // 9 seyl: S15 siyl / kayayı: Ü2 ḳıyayı / görür: T9 görer / mahv: S15 mahvı / ḫayāle: Ü2 ḫıyāle // 10 neṣr: T ve S'de yok / Hamza: Ü3 H. raẓıya'llāhu / vaḳtını ṭapdı: Ü3 atına suvār ola (sonradan düzeltme ile) /
S239a arslan: S16 arıslan / bigi: S16, Ü3 gibi // 12 Kaʿb: S1 Kaʿbı / dört: S2 dörüt // 13 Cezʿān: S3 Ciẓʿān / Muḥteşem: S3, Ü7 Muḥteşim // 14 gişi-y-idi: S3-4 gişi idi, Ü7 gişīdi // 15 ʿāḳıl: T15 ʿāḳlı / oturur-iken: S5 otururken / birle: S6 birile // 16 işitdi: T16 işitdiler // 17 Cezʿān: S7 Ciẓʿān / getürdi: S7 getürdiler / Velīd: T'de yok / Ḥarb: S8 Ḥarbı.

T197b // 1 ṭurıpdur: S8 ṭurupdur / birle: S9 birile / dururlar: S9, Ü13 ṭururlar // 2 ḥālüñüz: S10 ḥāliñüz / Cezʿān: S10 Ciẓʿān // 3 olduḳ: Ü14 olduğ / artuklu-ḳa: S11 artukluğa, Ü15 artuklığa // 4 ḳorḫaruz: S12 ḫorkaruz, Ü15 ḳorkaruz / basındılar: S12 başındılar, Ü15 basdılar / ayağ: S12 ayak // 5 yürisevüz: S13 yürütsevüz / ḳankımuzı: S'de yok // 6 ʿAbdu'llāh: S14, Ü18 ʿA. kim // 7 sözüni: S16, Ü19 sözin / nesne: S16
Ü205b nesene, Ü19 nesine / dınmazuz: Ü1 dınmasuz // 8 yüridi: S17 yürüdi / Ḳureyş: S17 Ḳureyşi, Ü'de yok / ḥırımı: S17, Ü1 ḥarīmı / üsdine: Ü1 üstine / eyle: T'de
S239b yok // 8 eydürlerdi: S1, Ü2 eydürler-idi / kim: S'de yok / bu oğlan: T'de yok / uşda: S1, Ü3 uş // 10 di-

di: S'de yok / yetīmlik: S2, Ü3 yetīmligi / birle: S2 birile / bigi: S2, Ü3 gibi / bu: S3 bunuñ gibi / götürmezüz: S3 götürümezüz, Ü4 götüremezüz // 11 Cez̲ʿān: S3 Ciz̲ʿān / kavm: S4 kavum / bularuñ: T'de yok // 13 üsdümüze: Ü6 üstümüze / sürer: S6 süreler / atalarımuza: S6, Ü7 atalarumuza / sürerdi: S6, Ü7 sürerlerdi // 14 Cez̲ʿān: S7 Ciz̲ʿān / niçün: Ü8 neyçün / niçün ... arasında: S7 Kureyşi arasında niçün // 15 ululuk: Ü8 ululık / Cez̲ʿān: S8 Ciz̲ʿān / üstünde: S9 üsdünde / artukluğı: Ü10 artuklığı / var durur: S9 vardur / didi: S'de yok / ol: T'de yok // sebeb: S10 sebebi // 17 sebeb: S11, Ü11 sebebi / kim: S11, Ü11 sebebi / kim: S11 k. didi bir, Ü11 k. bir.

T198a // 1 tā: S'de yok / İbrāhīm devrine: S11, Ü11 İbrāhīme // 2 yüridi: S13 yürüdi / irişürdi: S13 irişür idi // 3 olurdı: Ü13 olur ıdı / geldi: S14 degdi // 4 ululukları: Ü14 ululıkları // 5 nireden: Ü16 ne yirden

S240a // 6 hünerler: S1, Ü17 hüner / kalan: S1 ayruk // 7 üçünci: Ü17 üçinci / sebebi: S2, Ü18 sebeb / pehlevānlar: S2 pehlüvānlar / erlig-ile: S2 erlikle // 8 kimesne: S2 kimsene, Ü18 kimese / eger: T'de yok / huc-

Ü206a catuñuz: S3 huccatıñuz / ol-ısa: S3, Ü19 olsa // 9 gördi: S4 (mükerrer) / siz: S'de yok // 10 anuñ: S'de yok / ʿayālumuza: S5 ʿayālımuza // 11 birle: S6 birile / kimse: S6 kimsene, Ü3 kimesene // 12 Hıccāc ... idüpdür: S6-7 Haccāc zulum idipdür / kopupdur: S7 kopıpdur // 13 kılıpdur: S8 idipdür / eger: S'de yok / Muhammed:

S8, Ü5 M. ibni ʿAbdu'llāh / isteyü: S9 isdeyü // 14 didi: S'de yok / dirildüñüz: S9 dirildügüñüz / birle: S10 birile // 15 ammā siz: S'de yok / degülsüz: Ü7 degülsiz / didi: S'de yok / Cezʿān: S12 Cizʿān // 16-17 rāyuñ nedür: S'de yok / görürem: S13, Ü9 gördüm.

T198b // 1 konukluk: Ü9 konuhluh / kılam: S13 kılayım / ohıyayım: S14 okuyayım / birle: S14 birile // 3 Cezʿan: S16 Cizʿān / gördi: S17 g. kim // 4 turmış-
S240b lar: S1, Ü13 durmışlar / atdan: S1 atından // 6 eksüklü: Ü15 eksük / ġarīmlarunuz birle: S4 ġarīmunuz birile // 7 bigi: S4 gibi / dahı: S5, Ü16 d. gendü / gitdiler: T'de yok / dahı: S5, Ü16 gendü // 8 tavar: S6 davar / konukluk: S6 konuklık, Ü17 konukluh / gendü ... oldı: T'de yok // 9 Şiʿr: S'de yok // 10 eytdi:
Ü206b T10, S8 eyitdi // 11 kolunı: S9, Ü1 kolını / zulm: S9 zulum // 12 gösderen: Ü2 görseden / küfr: S16 küfir / gösderen: Ü2 görseden // 13 kahr: S11 kahır // 14 kasd: S12 kasdı // 16 öldürürem: S14 öldürürüm / işbudur: S14, Ü6 uşbudur / saña: S'de yok // 17 derdi: Ü7 durdı / añladı: S15, Ü7 iñledi.

T199a // 1 yüzini: T1 yüzin, S16 yüzüni / işe çün: S16 Ü8 iş içün // 2 maḳbūl vü: T2 maḳbūldur / ho: T2 hōz
S241a // 3 söylenmedin: T3 söylenmedi / birle: S1 birile / söylenmedin: T3 söylenmedi // 4 diledügi: S2 dilediği // 5 hakka ʿarż: S3 haka ʿarżı / kāy: T5 kim iy // 7 kasd: S5 kasdı // 8 deprenemedi: S6, Ü15 deprenimedi

// 9 düşüp: S7, Ü16 düşip / üsdine üşüp: S7, Ü16 üstine üşip // 10 üsdine: S8, Ü17 üstine / geldi: T10, S8, Ü17 g. ol (vezni bozuyor) // 11 nesr: S'de yok / gön-
Ü207a dürdi: S9 gönderdi / menzilüñde: S9 menziliñde // 13 yaʿnī çāresi ḳalmadı: T'de yok / vire: T13 viremez // 14 Cezʿān: S13 Cizʿān / yüridi: S13 yürüdi / cemʿ: S13 cemiʿ // 15 seyyidlerini: S14, Ü3 seyyidlerin / cemʿ: S13 cemiʿ // 16 ṭurdılar: Ü4 durdılar / ʿızzat itdiler: S ve Ü'de yok / maẓlūm: S16, Ü4 maẓlūmı / kim: T'de yok / ṣataşmışlar-ıdı: S16 ṣataşmışlardı // 17 baş götürdi: T'de yok / cemīʿi: S17 cemīʿ.

T199b // 1 ʿurabā: S17, Ü6 ʿarba / ḳabāyılında: T1 yı-
S241b lında, S17 ḳāyılında / niçün: Ü6 neyçün // 2 ötüri Kureyş: T'de yok, Ü7 ötri K. / ol: T'de yok / eyitdiler: S2, Ü8 e. kim / eyit: S3, Ü8 e. kim // 4 ḳatumuzda: S5 ḳatımuz // 5 ḥurmatına: S5, Ü11 kerāmetine // 6 ḳonşuları: S7 ḳonşısıyız, Ü12 ḳoñşılarıyuz / ve: S ve Ü'de yok / ḳulluḫcılarıyuz: S7 ḳullıḳcılarıyuz, Ü12 ḳullıḫcılarıyuz // 7 ḳulluġınuñ: S7 ḳullıġınuñ, Ü12 ḳullıḫunuñ / ḳılıcımuz: Ü13 ḳılıcumuz / keskündür: S8, Ü13 kesegendür / üçünci: Ü13 üçinci / sebebi: S9, Ü13 sebeb // 8 atalarumuz: S9 atalarımuz / gelen u.: S10 gelenler u. bir gezden // 9 ʿadl ve: S10 ʿadl i / birle: S10 birile / ḳahr itdiler: S11 ḳahır eylediler / birle: S11 birile // 10 çıḳardılar: Ü15 çıḫardılar // 11 ẓulm ve cevr: S13 ẓulum v. cevür / çıḳa: Ü17 çıḫa // 12 evine: S14 evini, Ü17 evin / baḫa: S14, Ü17 yıḫa

/ kimesne meyl: S14 kimsene meyli // 13 eksüklük: Ü18 eksüklik / dirligümüz: S16 dirligimüz olmaya ve / birimüz göçüp: Ü19 birümüz göçip // 14 zulm: S17 zulum
Ü207b / basılur: S17, Ü1 basılur / berekāt: S17, Ü1 bereket
S242a / götrilür: Ü1 götürilür // 15 hayr: S1 hayır / üzere: Ü2 üzre / m. ve: T'de yok // 16 olduġımuz: S2, Ü2 olduġumuz / ʿadl: S2 ʿadil / şimden: S2, Ü3 şimdiden / üsdümüze: S3 üzerümüze, Ü3 üstümüze / hükm: S3 hüküm // 17 kılup: S3 kılıp / vatanumuzdan: S3 vatanımuzdan / çün: S4 andan / sözin: S4 sözüni, Ü4 sözini.

T200a // 1 ʿAbdimenāf: S5, Ü5 ʿA. İbni Zühre / turdılar: Ü6 durdılar / yā: S'de yok / ʿAbdu'l-menāf: S5, Ü6 ʿAbdimenāf // 2 hālümüz: S6 hālimüz / yahşı: S6 hōş // 3 Nebiyye: S7 Nebye ibnü'l-Haccāc, Ü7 N. ibni Haccāc // 4 Nebiyye: S8 Nebye / seni: Ü9 sini / ohur: Ü9 ohırlar // 4-5 Nebiyye ... içinde (y)em didi: S'de yok // 5 hālümi: Ü9 h. kim // 6 kim: S10, Ü10 eyitdiler / ġalabadan: T'de yok // 7 ditremekdedür: S11 ditredi turur, Ü12 ditredür turur // 8 seni: Ü12 sini / ohır: S12 okur / diñüz: Ü13 diyeñüz / vardılar: S12 nebyeye, Ü13 Nebiyye / seni: Ü13 sini // 9 ohır: S13, Ü13 okır // 10 terk: S15 terik / turdı: Ü15 durdı // 11 fużūlluk: Ü15 fużullıġ // 12 kim: S'de yok / edebsüzlik: S17 edebsuzlık / didi: Ü'de yok / Rasūl: Ü16 Rasūluñ / öñinde: S17, Ü17 elinde
S242b // 13 Müniyye: Ü17 Münebbih / elin: Ü17 elini / var-

dı: S'de yok // 14 ṭapşurdı: S2 ṭapşur / es-Sehīmī: T14 Sehīm / Ümeyye: S2, Ü18 Ümiyye / el-Cümḥī: T14 el-Cemḥī // 15 eyitdiler: S'de yok // 16 seni ... taʿālā: S4 Ḥaḳ t. seni / bize: T16 bir / ve devlet: T'de yok / rūzı ḳılmışdur: S4 viribimişdür / ḳıymatuñı: S5 ḳ. ve ḳadruñı / bilmezüz: S5 bilmezüs / şiʿr: T'de yok // 17 pes: T17 sin.

T200b // 2 yoḫ: S8 yoḳ // 6 ʿaḳl: S12 ʿaḳıl / ola: Ü9 o. kim / gelmiş-iken: S12 gelmişken // 7 cevrümüzi: S13 cevrimüzi // 8 görklü: S14 görüklü / gönli: T8 gönül / içinden: S14 içinde // 9 cehd: S15 cehdi / idüp: S15, Ü12 idip / artuḳ: Ü12 artuḫ // 10 neṣr: S'de yok / Bekr: S16 Bekir / iderler: Ü13 eydürler / kim: T'de yok // 11 Rasūl: Ü13 R. ʿaleyhi's-selām / S243a kimesne: S17 kimsene // 12 oldı: S1 oldılar / muḥıb: S1, Ü15 muḥıbbı / Bekr: S2 Bekir / Rummānı: S2 R. kim // 15 çoḫ-ıdı: S4 çoḳ-ıdı // 16 ḳopmış-ıdı: S5 ḳopmışdı / cemʿ: S6 cemiʿ // 17 Bekr: S6 Bekir / Te-
Ü208b mīm: S6, Ü19 Tīm / ʿUbeydu'llāh: T17 ʿAbdu'llāh

T201a // 1 Ḫuzāʿa: T1 Ḫuzā / Temīm: S8, Ü2 Tīm // 2 cemʿ: S8 cemiʿ / eger: S9 ger // 3 ʿAbdu'llāhuñ: S9, Ü3 ʿAbdu'llāh / irişdüresin: Ü3 irüşdüresin / anuñ: T'de yok // 4 Ol: T'de yok / gelecisin: S11, Ü5 gelecisini / Bekr: S11 Bekir / eyitdi: S'de yok // 5 ideyüm: S12, Ü6 ideyim / didi: S'de yok / Bekr: S12 Bekir // 6 ʿarż: S13 ʿarżı // 7 didi: S'de yok / çıḳdı:

Ü7 çıḫdı / isdedi: Ü8 istedi // 9 yā ʿAṭīḳ: S'de yok / işideyüm: S16 işideyim / Bekr: S17 Bekir // 10 eyitdi: S'de yok / ve: S'de yok / barḫ: S17 barḫı // 11 elüñ-

S243b den: Ü12 eliñden // 12 gelmez: S2, Ü12 gelmes / elin: S2, Ü12 elini // 14 Bekr: S5 Bekir / dutmış-ıdı: S5 ṭutmış, Ü15 ṭutmış-ıdı // 15 ṭoldurdı: S6 ṭoldur / yā ʿAmmār: T15 y. ʿAmr, S'de yok / ḳılam: S7, Ü16 ḳılayım // 16 didi: S'de yok // 17 yaraḳ: S8, Ü17 yaraḫ / Temīm: S8, Ü17 Tīm / oḫıdı: S8 oḳıdı.

T201b // 1 el-Büşr: T1, S9 el-Büşer / cemʿ: S10 cemiʿ

Ü209a / oḫıdı: S10 oḳudı // 2 yaraḳ: Ü19 yaraḫ / Ceşim: Ü1 Cüşem / gişi: S'de yok / gönderdi: S11, Ü1 ivirdi // 3 oḫıdı: S12 oḳıdı / yañadan: S13, Ü2 yañadın / Rasūluñ: S13, Ü3 Rasūl / yüzinde: T4 yüzinden / sevinmek: S14 sevünmek // 5 eyitdi: S14, Ü4 eydür / içindesin: S15 içinde / surūr-ı sır: S15, Ü4 surūr sırrı // 6

S244a habībī: S16 seyyidī // 8 durursın: S1 ṭurursın, Ü7 dursın / yā: S ve Ü'de yok / girçek: Ü8 gerçek // 9 ṭoġrı: Ü8 ṭoġru / ḳonuḳlıḳ: S3 ḳonuḳluḳ, Ü8 ḳonuḫluḳ // 10 eyledi diler: S3 ḳıldı dilerem // 11 mubārek: T'de yok // 13 mürvetüñden: S6, Ü11 mürüvvetüñden / Ṣıddīḳı ... ḳatında: T'de yok / didi: Ü'de yok / beyt: S7, Ü12 şiʿr // 14 sen: T'de yok // 15 ḫarc: S9 ḫarıc / sensin: Ü14 sensen // 16 neṣr: T ve S'de yok / Rasūl tebessüm: S10 (mükerrer)

T202a // 1 ḫatun: T'de yok // 3 yaġ ... götüreyim: S15-

Ü209b 16 bal getüreyim yağ g. / bal: Ü'de yok // 4 varıpdur:
S244b S17 varıptur / şehr: S1 şeher // 5 cemʿ: S1 cemiʿ /
idip: S'de yok / durur: S1, Ü2 turur / kılıp durur: S1
kılıpdur / ʿammuñ: Ü2 ʿammıñ / oḫıyıp: S1 okuyıp / du-
rurlar: S2, Ü3 tururlar / konukluka: S2 konukluğa, Ü3
konuḫluka // 6 varıp durur: S2 varıpdur, Ü3 v. turur
// 7 rāzdaşum: S'de yok / oḫımışdur: S4 okımışdur //
8 sen: Ü'de yok // 11 olan: S8, Ü8 olanlardandur baña
/ kulavuzlamaz: S9 kulavuzlamas // 12 hem: S'de yok /
ğarımlarumdan: S10 ğ. kalmazam // 13 tonın: S10 tonu-
nı, Ü14 tonını / peyğambarlar: S11 peyğambar // 14 ku-
māş: T'de yok // 15 Rasūluñ: S13, Ü12 R. salla'llāhu
ʿaleyhi ve ālihi ve sellem // 16 ve: S'de yok // 17
olurdı: S15 olur-ıdı / ton kir: T'de yok / her: S16
andan / kim: S16 ki / yaraşurdı: S17 yaraşur idi, Ü15
yaraşur-ıdı.

T202b // 1 düşmez-idi: S17 düşmezdi / üsdine: S'de yok,
S245a Ü15 üstine / ʿAmmār birle: S'de yok / yüridiler: S1
yürüdi // 2 yañadan: S1 yaña / düzgününi: S1, Ü15 düz-
günin / oḫıdı: S2 okıdılar // 3 birle: S3 birile / ʿAb-
du'llāh: S3 ʿUbiydu'llāh, Ü18 ʿUbeydu'llāh // 4 ʿaley-
Ü210a hi's selām: T'de yok // 6 ḫızmatuña: S7 ḫızmatıña /
kasd: S7 kasdı // 7 nazm: S8, Ü3 şiʿr // 8 sen: S9
siz // 10 bildüricisin: Ü5 bildüricisen // 11 eksük-
lük: S12 eksüklik / bir nice: T11, S12 birince // 12
bilelük: S13, Ü6 bilelüm // 13 Rasūl: T'de yok / kıl-

dı: S'de yok / ṭurdı: Ü8 durdı // 14 sevinip: Ü8 sevinüp / ḳıldı: S15, Ü8 ḳ. kim / uş: S'de yok // 15 Bekrüñ: S16 Bekir / ḳıldılar cemīʿ-i: S16-17 ḳıldı cemīʿ

S245b / er: Ü10 e. ve // 17 oldı: S1 oldılar / ḳohusından: S1, Ü12 ḳokusından / oldı R.: S2 oldılar R. / üstine: S2 üsdine.

T203a // 2 çoḳ: Ü13 çoh / yürür: Ü13 yürir // 3 ʿanber i: S4, Ü14 ʿanber ü / müşk: S4 müşki // 5 ikrām u: T5 ikrām // 6 yürirdi: S7, Ü17 yürürdi // 7 ol: T7

Ü210b o / sanki: S8, Ü18 sankim // 9 sözi ... özi: T9 özi ... sözi // 10 birle: S11 birile // 11 hōn ı: S12, Ü3 hᵛān u // ʿızzat: S12 niʿmet // 14 neṣr: T ve S'de yok / Bekr: S15 Bekir // 15 dilerem: S16 d. didi // 16 işideyüm: S17, Ü8 işideyim // 17 gelipdür: Ü9 geldiler /

S246a ḥırımları: S1, Ü9 ḥarīmları.

T203b // 1 bir dem: T1 yüzüñi b. d., Ü'de yok / seni ... t. ideler: T'de yok, S2 seni bir zamān göreler temāşa ḳılalar, Ü10 sini ... / didi: S'de yok / tebessüm ... virdi: S3 destūr virdi tebessüm ḳıldı / virdi: Ü10 v. andan // 2 dökildiler: S3, Ü11 döküldiler / hōn: Ü12 hᵛān // 3 kim: S'de yok / görsetdiler: S5 gösderdiler // 4 yaḳın: Ü13 yahın / Bekr-i: S6 Bekir, Ü13 Bekr // 6 ʿAbdu'llāh: S8 ʿUbiydu'llāh ve, Ü15 ʿUbeydu'llāh / birle: S'de yok / Ṭālib: S8-9 (mükerrer) // 9 didi: S'de yok / feryāz eyledi: S'de yok / el ḳılıca: T9 eli ḳılıçda // 10 eyitdi ... ḳoyasın:

S12 didi Muḥammedi ḳoyasın kim / yire: S12 yirde / di-
Ü211a di: S'de yok // 11 ebū: Ü1 ebā / ʿaḳl: S13 ʿaḳıl / is-
si: T'de yok // 12 ḳorḫusı: S14 ḳorḳusı / ḥükm: S15
ḥüküm / kimsenüñ: S15, Ü3 kimesenenüñ / ögüdine: S15
ögidine // 14 ʿAbdu'llāh: S17 ʿUbīdu'llāh, Ü4 ʿUbey-
du'llāh / cemʿ: S17 cemiʿ // 15 yüridiler: S17 yürü-
S246b diler / Bekr: S17 Bekir / Bekr-ile: S1 Bekir birle /
ʿAmmār: T15 ʿĀmiri // 16 birle: S2 birile / atından:
S2 aşaġa, Ü6 aşaḳa / yüridi: S2 yürüdi / daḫı: S'de
yok / ḳaçdı: T'de yok // 17 görmedüm: S4 göremedüm.

T204a // 1 oldı: S4 olıpdur, Ü8 olupdur / Bekr: S4 Be-
kir / Benī Hāşım: T'de yok // 3 dutġıl: Ü10 ṭutġıl /
gitdügüme: Ü11 getdügüme // 4 ʿafv: S7 ʿafvu / sen:
T'de yok / ṣādıḳ: S8, Ü12 ṣādıḳsın / yār-ı: S8 yār-u
// 5 gelmeye: Ü12 g. didi // 6 didi: S'de yok / üsdi-
S247a ne: Ü13 üstine // 15 ṭurmış-ıduḳ: S2 ṭurmışduḳ,
Ü211b Ü2 durmış-ıduḫ / iderdük: Ü3 eydüridük // 16 ḳıssıs:
S3 ḳasıs / naṣrānīlerden: S3 naṣrānī, Ü4 naṣrānīler
keşīşlerinden / keşīş: T16 gişi / gelipdür: S3 gel-
mişdi / aña: T16 ammā // 17 cemīʿ-i: S4 cemīʿ / gişi-
di: S4 gişi idi / Tevrāt: S5 Tevrīt.

T204b // 1 ḥilyesinden: T1 ḥīlesinden, S5 ḥülyesinden
/ ḫabīr er-idi: T1 ḫabar aradı, Ü6 ḫ. er idi / virür-
di: T1 virdi // 2 Mühelhel: S7, Ü7 M. ibni Telmīd Nu-
ẓar ibni Ḥāriṣ: S7 Nuẓarı i. Ḥarīsi / birle: S7 biri-
le / ṭurmışlardı: S8, Ü8 ṭurmışlar-ıdı // 4 ḫabīr-ı:

Ü9 habr-ı / yā kıssīs habīr: T'de yok / ohıduğuñdan: S9 okuduğuñdan / bildüñ ne ohıduñ: S10 okuduñ ne b. / bize: S'de yok // 5 didiler: T5 didi / eyitdi: S11 eydür / ohıdum: S11 okudum / dahı: T'de yok / bilenlerden: S11 okuyanlardan // 6 içiñüzden kopısardur: S12-13 i. ʿacab k. bir / Kureyş: S13 Kureyşi // 7 ʿacāyıb: Ü13 ʿacab / ohıdum: S13 okıdum // 8 ne: S14, Ü14 nice / ya ol ʿacab ... nice ʿacabdur: T'de yok / k. nice ʿacabdur: S'de yok // 9 Kureyş: S16 Kureyşi / dün: Ü16 dün ü // 9-10 olmışsız: S17 olursız // 12
S247b uşan-ısardur: S2 uşan-usardur / habaruñuz yohdur: S3 habarıñuz yokdur / dahı: T'de yok // 13 gelür: S4 ge-
Ü212a liserdür / kim: S'de yok / kılıç: S4, Ü2 kılıcı / birle: S4 birile olısardur // 14 Kaysardan: S5 Kaysar / vahy: S6 vahyı // 15 gög firişteleri: S6-7 gökden firişteler // 16 olalar: S7 ola / kuşlar: T16 kuşları / yirde: S7 yir / yügüren: T16 yükrüne // 17 cemīʿ-i: S8 cemīʿ / vilāyetden: S17 vilāyetde / vilāyet: T'de yok / ʿacabı: S9 ʿacabıdur.

T205a // 1 yetīmlik birle: S9-10 y. birile (mükerrer) / fakırlık: Ü7 fakırlik / birle: S10 birile / milki: Ü7 mülki // 3 kasd: S11 kasdı / birle: S11 birile / buyruğına: S13 buyruğuna // 5 k. ola: T'de yok / devletlü: S15 (mükerrer) / d. ola: T'de yok // 7 eyesi: S16, Ü12 issi / görüni: S16 görünü / turur: S16, Ü12 gelür / birle uşadısardur: S17 birile uşadusardur / didi: T'de yok // 8 gülişdiler: S17, Ü13 gülüşdiler

S248a / birincesi: S17-1 (mükerrer) // 9 dahı: Ü'de yok / bigi: S2, Ü14 gibi / sözler ... alar: S2 söz söylerlerdi illā / hele: T'de yok / Kureyş: S2 Kureyşi // 11 sözlerimi: S4 sözleri // 11-12 kitāblardan mı habar: S4-5 kitāblardan h. mı // 13 kavm-ı:S6 kavm-u

Ü212b / sizden: T13 senden // 16 gendüzüni: S9, Ü2 gendüzini.

T205b // 1 gönlüñüzüñ: S11 gönliñüzüñ / yumulmış: S11, Ü4 yumılmış / nādān ı cāhil: S11 cāhil nādān, Ü4 nādān u c. / gölü: T1 kul // 3 gevher: S13, Ü6 güher // 5 kopmadı: S15 kopdı // 6 birle: S16 birile // 7

S248b şecā'at: S17 şucā'at / vü: S'de yok // 8 ki: S1 kim / hırha: S1 kırka, Ü11 kırha // 9 terk: S2 terik // 10 milkini: S3 mülküni, Ü13 mülkini / üte: S3 uta // 12 Çü ... pehlüvān: (Sü. Fatih 4274, 130b-4'den alındı), T12, S5 Rüstem bigi çün, Ü15 batul Rüstem bigi // 13 ger: S6 gey // 14 kalbuñuz: S7 kalduñuz / kavm: S7 kavum / nakdıñuz: Ü17 nakduñuz / kavm: S7 kavum // 15 nesr: T ve S'de yok / yād: S8 yāz / dahı: S8 girü // 16 gülüşenlere: S9 gülişenlere, Ü19 ol gülişenlere / kahıdılar: S9 kakıdılar // 16-17 mahāl görürsiz:

Ü213a S9-10, Ü1 mahāle urmazsız / illā ... gün: S10 bir gün illā / kim: T'de yok.

T206a // 1 lākin: S'de yok / söylendi: S12 söylenildi // 2 işbunuñ: S12 uşbunuñ / bigi: S'de yok / sözler: S12 söz / işbunuñ: S13 uşbunuñ / habarlar: S13 habar

S13 habar // 3 er: S13 er ü, Ü4 er ve / sözleri: S13 sözi / eydür: S14 eydürler // 4 Huveylid: T4 Huveyled // 5 mülki: S16 milki / çoh-ıdı: S16 çoğ-ıdı / Huveylid: T5 Huveyled / diri-y-idi: S16, Ü7 diri idi // 6 Nūfil: Ü8 Nūfel / hatunuñ: S17 hatun / ol ʿammu-

S249a sı: T'de yok // 7 gez: S1 bir / Nūfili: Ü9, N. aṅmış-uz / eylemişüz: S1 aṅmışuz / bilgülü: S2 bilgilü // 8 çoh ... ohumış-ıdı: S2 çok ʿilim okumışdı / hilyesin: T4 ḥīlesin // 9 bilürdi: S3, Ü11 bilür-idi // 10 yaturken: T'de yok / düşinde ... kim: S'de yok // 11 düşüni: Ü13 düşini // 12 sen: S7 seni / evlenisersin: T12 olısarsın, S7 evleniserdür // 13 hiç: S'de yok // 14 ve ālihi: T'de yok // 15 hatunuñ: S'-de yok / ʿārife ... sāliha: S16, Ü18 ʿāḳıla hatun idi sāliha, ʿārife / hiç: S'de yok // 16 kimesneyi: Ü18 kimeseneyi / kimesneye: S11, Ü19 kimeseneye // 17 sevgüsüni: S12 sevgüsin, Ü19 sevgüsini / sahlar-

Ü213b ıdı: S12 sakladı, Ü19 sahladı / Fāṭıma: Ü1 F. hatun / birle ʿa. dōst: S13 birile ʿa. dōstu / ʿaẓīm: T'de yok / olmış-ıdı: S13 olmışdı, Ü1 olmışlar-ıdı.

T206b // 1 gelürlerdi: S14, Ü2 gelürler-idi / otururlardı: S14 otur, Ü2 otururlar-ıdı / iderlerdi: Ü2 eydürler-idi, S14, Ü2 i. dāyım / Rasūluñ: S14 (mükerrer) // 2 muʿcizini: S14 muʿcüzüni / dāyım: S ve Ü'de yok / söyler-idi: S15, Ü3 şerh eyler-idi // 3 hergiz ... hatuna: S16 Fāṭıma hatuna hergiz / açmaz-ıdı: S16 açmazdı / söylemez-idi: S17 söylemezdi // 4 Mühelhel:

S249b S17, Ü5 M. ibni Telmīd // 5 ṭaşrada:S1 ṭaşra / Rasūl: S2, Ü6 Rasūluñ // 6 günden: Ü7 günde / otururdı: S3, Ü7 oturur-ıdı // 7 dururdı: S4, Ü8 ṭurur / yolı ol araya: T'de yok / oturmış-ıdı: S4 oturmışdı // 8 Ebū Ṭālib ḫatunı: T'de yok / Fāṭıma: S5, Ü9 F. ḫatun / birle: S5 bile / otururlar-ıdı: S5 otururdı / ṭāḳa-sı: T8 ṭāḳısı // 9 baḫar-ıdı: S6 baḫardı / ḫulāṣa'-ı: S6 sulṭān-ı, Ü11 خلاصه / ḥażrat: S7, Ü11 ḥ. hulā-ṣa'-i ḳıyāmet / şefī'-i: S7 şefī'-u // 10 ḳarşudan ge-li: S7-8, Ü12 ḳarşuġı yoldan çıḫdı (S. çıḳdı) gelü / Mühelhel: S8 M. aşaġa // 10-11 Mühelhel ... geldi: Ü'de yok / ṭurdı: Ü12 durdı / menba'ı'l-: S9 menba'u'l- // 12 sulṭān-ı: S'de yok // 13 g. iy: S'de yok // 14 ne: Ü15 zī // 16 ki: S'de yok // 17 göñüllere: T17 كوكلره (imlâsıyla).

T207a // 1 seni: S16 sini / niceydügin: T1 neyidügüni
Ü214a / ebkem: Ü19 ol kem // 2 ki: S17, Ü1 kim // 3 mülk:
S250a S1 mülkü / olupdur: S1, Ü2 olıpdur // 4 'ızzat: S2, Ü3 'ızz u // 5 cāvidān: S3 cavdān / ḥükm-i: S3 ḥükm-ü // 6 neṣr: S'de yok / andan: S ve Ü'de yok / medḥ: S4 medḥi // 7 gülümsünü: T'de yok, Ü6 gülimsünü / Fāṭıma Ḫadīce: S5, Ü6 F. ḫatun Ḫ. ḫatun / birle: S5 birile / penceresinden: S6 (mükerrer), Ü7 penceresinde // 8 diñlerler-idi: S6 diñlerlerdi / Ḫadīce ... işidür-idi: T'de yok / gözedür-idi: S7 gözedürdi / işidür-idi: S7 işidürdi // 9 gelüp ḳatuñdan: S9 gelip yanuñdan // 10 kimdür: S'de yok // 11 āḫır: S11 āḫıru'z- // 13 gelip-

dür: Ü14 g. alarun̄ / nişānlar: T'de yok // 14 ol gişi: S'de yok // 15 muḫālif ola: S15, Ü16 muḫālifet ide // 16 muḥabbatı: S16, Ü17 maḥabbatı / daḫı: Ü'de yok / oldı: Ü17-18-19 o. iʿtikādı, sıdkı artuḫ oldı

والحمد لله وحده فرغ المجلد الاولى من كتاب سيرت النبى عليه السلام بالتركى يتلوه تمامه في مجلد الثانى انشا الله تعالى والصلاة والسلام علي من اتبع الهدىٰ .

(Ü nüshası burada sona erdi)·/ tā kim göre: S17 tā göre kim // 17 bir gün: S1 bir yıl.

S250b

T207b // 1 açlıkdan: S1 açlık elinden / dirildiler: S2 dirildi / cemʿ: S2 cemiʿ / olıp: S2 olup / ḳavmdan: S2 ḳavumlarından / söz: S2-3 (mükerrer) // 2 geçmiş ... t. idün̄: S3 ölmişlerün̄ sözüni terik idiñüz // 2-3 şimdiki ... eyitdiler: S'de yok / var: S4 vardur // 4 Muẓar eyitdi: S4 M. ibni el-Ḥāriṣ eydür / bir ʿacab: S'de yok // 5 eyitdiler: S5 andan / Kaʿbenün̄: S6 Kaʿbe // 6 soñra: S'de yok // 7 yarısı: S7 yarusı / ṭ. yarısı: S8 yarusı // 8 nūr: S'de yok / bir ... görürem: S9-10 görürem bir yigit olur // 9 kimesne ... degüldür: S10 kimsene görmiş midür / Ḳureyş: S11 Ḳureyşi // 10 kimdür: S11 kim durur / Muẓar: S12 M. bin el-Ḥāriṣ / Ḫuveyliddür: T10 Ḫuveyleddür // 11 Cehl: S13 Cehil / didi: S'de yok / and: S13 andı // 13 sefer: S'de yok / eyitdiler: S'de yok / cānumuza: S16 cānımuza // 14 ʿazm: S17 ʿazım / şehr: S17 şeher // 15 yaraḫ: S1 yaraḳ / düşdi: S1 bıraḳdılar / bir: S'de yok // 17 gördi: S3 g. kim / Ebū Ṭālib: S'de yok / yükle-

S251a

rin düzer: S3 yüklerini düzedür.

T208a // 1 ʿammu n. yaraḫ: S4 ʿammī n. yaraḳ / birle: S5 birile // 2 ʿammū: S5 ʿammī / yoġ-ıdı: S6 yoġudı / vara-y-ıduñ: S6 gide-y-idüñ // 3 didi: S'de yok / ve: S'de yok / ḳurrat-u: S7 ḳurrat-ı // 4 ilerü zamānda: S7 (mükerrer) / ata sağlığında: S8 atam esenliginde / niʿmet cemʿ: S8 n. yıġmış-ıdum cemiʿ // 6 ayaġ: S10 ayaḳ / uram: S'de yok // 7 ḥareketde: S10 ḥarekete / senüñ-ile: S11 senüñle // 8 pīr olduñ: S12 pīrsin ḳocalduñ // 9 sañа: S13 s. seferde / birle: S14 birile // 10 ki: S15 kim // re's-i: T11 re'süm // 12
S251b yoḫdur: S17 yoḳdur // 13 Ebū Ṭālib ... eyitdi: S17-1 (mükerrer) / y. Ebā: S1 Ebū / nesne: S1 nesene / añdurayım: S1-2 ögredeyim // 14 yoḫsa: S2 y. maṣlaḥat // 15 ḫatun eyitdi: S'de yok / Ḫuveylid: T15 Ḫuveyled // 16 añdı: S4 ögdi / eyitdi: S4 e. siz / anuñ: S5 anı / m. ve: S'de yok / ḥadd: S5 ḥaddi / bī-ḳıyāsdur: S5 bī-pāyāndur // 17 kimesne: S5 kimsene / mālınuñ: S5 mālını.

T208b // 1 olmışdur kimincesi: S7 olmışdur kimincisi // 2 birle: S8 birile // 3 ḫayr: S9 ḫayır / gendü hem: S10 gendü daḫı h. gendünüñ // 4 kim: S10 k. Ḫadīce ḫatunuñ // 6 vilāyetimüzüñ: S13 vilāyetimüz // 6-7 devleti bereketidür: S13-14 berekātı devletidür // 8 ḳutlu ṣabāḥı: T'de yok / yolı ... ḳutlu: S16 ḳa-
S252a damı ḳutlu yolu uġurlu // 10 vü: S1 ve // 11 didi: S2 dir // 12 yā ümm-ü ... ḳılmaduñ: S'de yok / şiʿr: T'-

de yok // 13 añdurı virdüñ: S5 añdurdı virdüñ // 16 hayr: S8 hayır // 17 hayr: S9 hayır / seyr: S9 seyri.

T209a // 1 fikr: S10 fikir / vü: S'de yok / mālı: S10 mālın // 4 mālı ... şerḥ: S13 māl u cāh u ʿi. ḥ. şerḥi // 6 eytdiler: T6, S15 eyitdiler / kim: S15 ki // 8 gör nice ... unıtmış durur: S'de yok // 11 gev-
S252b hersüz turur: S2 gühersüz durur / içer-ise: S2 içerse // 13 yürir bōstānlara: S4 yürür bosıtānlara / arġ: S4 arıġ // 14 toḥm:S5 toḥum//17 ʿilm-ile: S8 ʿilmi ile.

T209b // 1 cismi: T1 cesmi / gevheri: S9 güheri // 4 gevheri: S12 güheri / gevherüñ: S12 güherüñ // 5 ʿadl i. zālimlerüñ: S13 ʿadli i. zālimler // 6 yoġ: S14 yok // 7 gevheri: S15 güheri // 8 ḥalk: S16 ḥal-
S253a kı // 9 nirde: S17 niride // 10 gevheri: S1 güheri // 11 şerḥ: S2 şerḥi // 12 dirliklü: S3 dirlikli // 13 ide: S4 ider // 15 gevher midür: S6 güher midür // 16 aslı: S7 aslu.

T210a // 1 neṣr: S'de yok / kıldı: S9 eyledi // 2 ḥażratına: S10 ḥ. yüz tutdı // 3 ne ḥabar: S11 n. didi nice / ne: S12 nice // 4 Rasūl ... eyitdi: T'de yok / birle: S14 birile // 5 kulı: S14 anı / birle: S15 birile / Ebū: T' de yok // 6 ṣabr: S16 ṣabır // 7 di-
S253b di: S'de yok / Fāṭıma: S17 F. ḥatun // 8 geldügin:S1 geldügini / muştıladı: S'de yok / Ḥadīce: S1 Ḥ. ḥatun / sevindi: S'de yok // 9 ḥaşama: S1 ḥ. ve / bu-

yurdı: S1 b. kim / Ḥadīce: S2 Ḥ. ḥatun // 10 işik: S3 işük // 11 birle: S3 birile // 12 şerḥ: S4 şerḥi // 13 merḥaba kıldı: T'de yok // 14 geldüñüz: S7 geldüñ / kılduñuz: S7 kılduñ // 15 ezeli: S8 ezel // 16 yaḥtulu ... baḥtulu: S9 yaḥtılu ebed baḥtılu // 17 kulurısam: T17 kılursam.

T210b // 1 bayıdur: S11 baydur // 2 eyitdiidi: T2 ایتدی آدی // 4 ḥükm ü: S14 ḥüküm vü // 5 oynamaḳa: S15 oynamaġa // 6 vü: T'de yok // 7 dīni: T7 dīn / vü: T ve S'de
S254a yok // 8 ki: S1 kim // 9 neṣr: S'de yok / yidiler: S'de yok / şekerī şerbet: S2 şekker şerbetin // 10 ʿözr: S3 ʿözrin / ṭutuñ: S3 dutuñ / idüm: S3 itdüm // 11 anı: T'de yok / baş götürdi: T'de yok // 12 yā Ḥadīce: T'de yok / sıyānatın: S'de yok / şecāʿatın: S6 şucāʿatın // 13 ḥayrlıġın: S7 ḥayırlıġın / cemīʿi: S7 cemīʿ // 14 yaḥın: S8 yaḳın / birle:S8 birile / göndürürsiz: S8-9 gönderürsin dilerem kim ḳarındaşum oġlı Muḥammed ibni ʿAbdu'llāhı daḥı bile gönderesin // 15 çoḥ: S9 çoḳ // 16 icāretüñde: S11 ticāretüñde / ola: S'de yok // 17 birle: S12 birile.

T211a // 1 vācibinde: S12 vācibinden // 2 niçün: T'de yok // 3 sebebi içün: S15 sebebi-çün / yürimez: S16
S254b yürümez // 4 kim: S'de yok // 5 Ḳureyş: S1 Ḳureyşi / kimesne ... dilerdüm: S1 kimsene yoḳdur dilerem kim // 6 viribiyedüm: S2 ivirem / senüñ: T'de yok / ululuġuñdan: T6 ulu oġluñdan // 7 ḳorḥdum: S3 ḳorukdum / bu işi: T'de yok / eyle: S3 böyle / kim ... ticā-

ret ide: S'de yok // 9 olar: S6 alar // 10 yarah: S7 yarak / dahı: S'de yok / kim: S'de yok / icārete dutaram: S7 ücrete ṭutaram // 11 kumāşuñ assısın: S7-8 kumāşum assısını // 12 Muḥammede: S9 Muḥammed ibni ʿAbdu'llāha / virürem: T12 virdüm // 12-13 yaʿni ... geliş: S'de yok / kim: S11 olur-ısa // 14 uğraşduğumuz: S11 uğraşduğumus / olur-ısa: S11 olursa / kumāşuñ: S'de yok // 15 yine: S'de yok // 16 kılmağ-ıçun gördi: S14 kılmak içün g. kim // 17 oturmışlar: S15 oturmışlardur.

T211b // 1 birle ulalmışlar-ıdı: S16 birile ulalmışlardı / her ... olmışlar-ıdı: S'de yok // 2 seyyidler-ile b. oturmışlar-ıdı: S17 seyyidlerle b. oturur-
S255a lardı // 3 cehl-idi: S1 cehil idi / Übeyye: T3 Ebī // 4 bunlaruñ: S2 bularuñ / olar-ıdı kim: S'de yok // 5 iderler-idi: S3 eydürlerdi / cāzūlukdur: S4 cāzılıkdur // 6 dirler-idi: S4 dirlerdi / üstinde: S5 üsdinde // 7 cehl: S6 cehil // 8 bahdı: S6 bakdı / yohsullık ṭonın: S6 yoksul ṭonı // 9 ʿucb: S7 ʿucub / tekebbürlik: S7 tekebbürluk / görürdi: S7 görür idi // 10 taʿālānuñ: S9 t. dahı / eyle: S9 şöyle / kim: S'de yok // 12 evvel: T12 ol / kulağları: S11 kulakları / Rasūli ... ruhbānlar: T12 Rasūl aḥbarları ruhbānları // 13 birle ... olaruñ: S11-12 birile ögerlerdi vaṣfın ṣıfatın dirlerler-idi alaruñ // 14 sözlerini söyler-idi: S13 sözlerin söylerdi / işitmezler-idi añlayamazlar-ıdı: S13-14 işidürlerdi añ-

lamazlar-ıdı // 16 görmezler-idi: S15 göremezler-idi (mükerrer) / kulaklarına: T'de yok / hatam urulmışıdı: S16 hatım urulmışdı.

T212a S255b // 1 Cuhūdlar ʿālimlerinden: S17-1 aḥbarlardan (mükerrer) bir ḥabır yaʿnī / işiginde: S1 işiginüñ // 2 yuḥaru: S2 yukaru / üstünde: S2 üsdinden / koḥusı: S3 kokusı // 3 baḥdı gördi: S3 bakdı g. kim / geli: S3 gelü / turı: S4 turu // 4 yüridi: S4 yürüdi / su'āl: S4 suvāl / eyitdi: S'de yok // 6 ben: T'de yok // 8 nakl: S8 nakıl / toğuranuñ: S8 toğuran anañ / didi: S'de yok // 9 idüm: S9 iken / idüp: S10 idip / Rasūl: S10 R. ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellem // 10 Rasūl: S11 R. ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve ālihi ve sellem // 11 ve yok / andan: S12 (mükerrer) // 12 ceddüm: S13 ceddim / bisledi: S14 b. didi andan // 13 kāfil oldı: S14-15 kefīl o. seni // 15 dürüst: S17 dürüstü / didi: S'de yok / eyitdi: S17 eydür ol // 16 S256a sıfatuñı: S'de yok / oḥımışam: S1 okımışam // 17 aralığında: S1 arasında / ḥatamı: S2 ḥatmı / ola ... vardur: T'de yok / yirinde ise: S3 yiride-y-ise

T212b // 2 kitfüñ: S5 kitfünüñ / nūrı ... kamaşdurur: S5 gözi kamaşdurur nūrı / ḥabır: S'de yok // 3 dürüst: S7 dürüstü // 4 münzeli: S7 münzel // 5 kırk: S9 kırık // 6 kulavuzlayısarsın: S9-10 kulağuzlarsın / bileyüm: S10 bileyim // 7 yā ecelüm: S10 yaḥūz ecel // 8 daḥı: S'de yok / barmaḥ: S11 barmak / senden: S12

sinden // 10 dürüst: S14 dürüstü // 11 degüldür: S'de yok // 12 yuḫaru: S16 yuḫarudan // 13 Rasūl b. ḫabīrı: S17 Rasūli ḫabrı / munāẓararalarını: S17 munāẓıraları-
S256b nı // 14 yuḫaru ... ḫabr: S1 yuḳaru oḳudı ḫabır // 15 seyyide: S2 s. ol / kimüñ birle: S3 kimüñle // 16 ḫabr: S3 ḫabır / birle ... cemīʿ-i: S3-4 birile kim ḳamu cemīʿ / sulṭānı: S4 sulṭānıdur // 17 Mekkīdür: S5 Mekkī / ʿAbdu'llāhdur: S5 ʿAbdu'llāh budur / didi: S'de yok.

T213a // 1 olısardur: S6 olısarsın / didi: S'de yok / baḫtulu: S6 baḫtılu // 2 gire: S7 g. anuñ / ol: T2 o / muḫālefet: S7 muḫālifet / ide: S'de yok // 3 dünyāya: S8 dünyā / ḫabr: S8 ḫabır // 4 Rasūluñ: S9 Rasūl / içi: S9 i. ve // 6 oḫudı: S11 oḳudı / vaṣıyyetümi: T6 v. yirine // 7 ben ... seyyidemsin: S13 sen benüm seyyidemsin ben senüñ ḳuluñam // 8 ne: S'de yok / idesin: S13 idersin ben / muṭīʿam: S14 muṭīʿ senüñ / maḥkūm: S14 m. sen / işideyim: S14 işidelüm // 9 ḫatun: S'de yok / nice: S15 ne // 10 birle: S16 biri-
S257a le // 11 bigi: S17 gibi // 12 cemīʿ-i: S1 cemīʿ yaradılmış / vucūd: S'de yok / evvel: T'de yok / ḥayādur: S2 ṣabādur daḫı // 13 ḥasab: S2 ḥ. ve / nesebdür: S2 neseb / ḳavmı: S3 (mükerrer) / ortasında: S3 arasında // 14 ṣabr: S3 ṣabur // 15 dirliklü: T15 dirlik, S4 dirlüklük / ḫalḳ: S4 ḫalḳı / birle: S5 birile dirildi / yüzü: S5 yüzi // 17 ṣādıḳdur ... müstecābdur: S7 ṣādıḳ daʿveti, duʿāsı müstecāb.

T213b // 1 eyiddi: S8 eyitdi // 3 kimse: S'de yok //7 laʿl ü: S14 laʿl i // 8 anuñ-ıçun: T8 anuñçun // 9 nesr: S'de yok / muḥıbbı ʿāşıḳıdur: S16 ʿāşıḳı ve mu-
S257b ḥıbbıdur ve // 10 yā Meysere: T'de yok // 11 birle:S1 birile / bile: S'de yok / didi: S'de yok / oldur: S2 o. didi // 11-12 ibni ʿAbdu'llāh: S'de yok / üstüñe: S2 üsdüñe // 13 itmeyesin: S3 ḳılmayasın / cemīʿ-i ... gencümi: S4 cemīʿ mālum gencüm // 14 cemīʿ-i: S5 cemīʿ // 15 ḳılup: S5 ḳılıp / didi: S'de yok // 16 er ol: T'de yok / gevher: S7 güher / yir: S7 yire // 17 sevindürdüñ: S8 sevündürdüñ / birle: S9 birile.

T214a // 1 sevindürsin: S9 sevündürsin / ḫabar: S9 ḫabarı / daḫı: S'de yok / sevindürdüñ: S10 sevündür-düñ // 2 inşā'allāh: S10 i. taʿālā / ḫoşnūd: S10 ḫoş-nūz / o. didi: S11 o. d. andan // 3 ḫoşnūd: S11 ḫoş-nūz // 4 eyle: S11 ḳılġıl // 5 ḳavl: S14 ḳavul / Ḫa-dīce: S14-15 Ḫ. ḫatun eyitdi // 6 ḳavl: S15 ḳavul / eyitdi: S15 eydür / dört: S16 dörüt / daḫı: S'de yok // 7 ḫatun: S'de yok // 8 yaraġın: S17 yaraġı // 9
S258a raḥımahu'llāh: S'de yok / cehl: S2 cehil / laʿnetu'l-lāh: S'de yok / birle: S2 birile / Rasūl ḥażratı: S3 ḥażratı R. // 11 Kaʿbe(y)i: S3 Kaʿbeye / geldi: S3 gelürdi // 12 dutıpdur: S4 ṭutılıpdur / cehl: S5 ce-hil / bilesindeki: S5 bilesinceki // 13 görsetdi: S6 gösderdi / ḳavm: S6 ḳavum / baḫuñuz: S6 bakıñuz didi / yoḫ: S7 yoḳdur // 14 yoḫdur: S7 yoḳdur / e. yoḫdur: S7 e. yoḳdur / setr: S7 setir / ḳ. ḫōz ḳandan: T'de

yok // 15 barḫ ... bulsun: S8 barıḫ nereden olsun / bir: S'de yok / ḳuvvatı: S9 güci / gelmez: S9 gelmes // 16 yoḫsulluḳ birle: S10 yoḳsulluḳ birile / yetīm: S10 y. ulaldı // 17 birle: S11 birile dirilür / ʿīş: S11 ʿī. u / ḥ. ve: S'de yok.

T214b // 1 cehl: S13 cehil // 2 yaḫın: S14 yaḳın / cehl: S14 cehil // 4 birle: S16 birile / maʿīşetüñ:
S258b S16 maʿīşetüñi // 5 ḳazanç itmeg-içün: S1 ḳazancı itmek içün / naʿam: S'de yok // 6 fikirde dururam: S3 fikirde(y)em ṭururam / cehl: S3 cehil // 7 de: S'de yok / Rasūl döndi: S4 döndi Rasūl / kim benī: S'de yok // 8 geldügini: S5 geldügin / Mekke: S'de yok / ululaŗı: S5 ulular / ḳıldılar: S5 ḳıldı // 9 kim: S'-de yok // 10 Ḫuveylid: T10 Ḫuylid // 11 birle: S8 birile // 12 ṣordılar: S10-11 ṣ. eyitdiler Muḥammed ibni ʿAbdu'llāh senüñle bile gitdügi girçek midür, yalan mıdur, didiler / gerçeg-idügini: S11 girçek idigün // 13 gitdügüni: S12 gitdügin // 14 ʿacab: S13 ʿacayıb / kim: S'de yok / ʿazız: S14 ʿazīzken // 15 muḥterem iken: S14 muḥterem ve muḥteşemken // 17
S259a ʿacab: T'de yok / cehel: S1 cehil baş götürdi.

T215a // 1 eyitdiler: S3 eyitdi // 2 ḳancaru: S3 nereye // 3 kimesne: S4 kimsene / ḫatunı: S'de yok / dilemedi: S5 dilemedük / kimsenemüzi: S5 kimseneyi // 4 birle: S5 birile // 5 mālı: S6-7 m. yoḳdur rūzı / yoḫsulluḳ birle: S7 yoḫsullıḳ birile // 6 cehl: S8

cehil / bilmez-imişsiz: S8 bilmez misiz // 7 işbu: S9 uşbu // 8 cemīʿ-i: S10 cemīʿ / Kureyş yarağın: S10 Kureyşi yarak / düzgünin: S11 düzgününi // 10 var-ıdı: S'de yok / cemʿ: S12 cemīʿ / seferde: T10 sefer / bile: S13 böyle // 11 yarah: S13 yarak / evvel: T11 ol / Benī ʿAbdu'd-dār: S'de yok // 12 sevenler sevmeyenler: S14-15 sevenlerden sevmeyenlerden / cemʿ: S15 cemiʿ // 13 ʿAbbas ... Zübeyr: S15-16 Hamza ve ʿAbbās ve Zübeyri / yarah: S16 yarak / dilemeyenlerden: S16 dilemeyenler / dört: S16 dörüt // 14

S259b cemʿ: S17 cemiʿ / cehl: S17 cehil // 15 ve: S'de yok / Übeyye: T15 Ebī // 16 Haccāc: T16 Hıcāc / Velīd: T16 وَالِيدَ (imlâsıyla) // 17 Cezʿān: T17 Cedʿān.

T215b // 1 Ebī: T'de yok // 2 Zehre: S4 Zühre // 3 ʿAdī: T عبدي (imlâsıyla), S6 ʿIdi / emsāli: S6 mesāli / ʿurabā: S6 ʿarbā // 4 cemʿ: S7 cemiʿ / dört: S7 dörüt / Rasūle: S4 Rasūli / dirler-idi: S7 dirlerdi // 6 bitdi: S9 b. imām ʿAlinüñ babası // 7 yarağ: S11 yarak // 8 ayakkabı g. idi: T'de yok / birle: S13 birile // 10 munācātı: S15 munācat // 11 Hırī: T11 Harī / kırk: S16 kırık / öñdün: S16 öñdin / ʿumr: S16 ʿumur // 12 ṭavur: T12 ṭavar / ider-idi:

S260a S17 iderdi / devri: T12 deveri // 13 kimüñ ile: S1 kimüñle / idi: S'de yok / ider-idi ne ile: S1-2 iderdi neyle // 14 kimesne şerḥ: S3 kimsene şerih // 15 ancak: S'de yok /

T216a // 1 olmayıncak: S7 olmayıcak / su'āli: S7 suvāli // 3 Rasūl: S9 R. ḥażratı / gönlinde: S10 gönlinden // 4 fā'ıllık: S10 fā'ıllik / idenler: T'de yok / kimesne: S11 kimsene / anda: S'de yok // 5 ṭaş: S11 ṭaşı / eger: S12 elemege / yoġurmaġa: S12 yoġırmaġa // 6 anda: S'de yok / dahı: S'de yok / Rasūl: T'de yok // 7 itdi: S14 ide / u. gendü: T'de yok / geregin: S15 g. görmege / 'ayb: S15 'ayıb // 8 örü: T'de yok // 9 ya'nī: S17 y. ṭaş ṭartan ṭoprak çekenler /

S260b iş: S17 'ımārat / yıġılırlar-ıdı: S1 yıġılurlardı // 10 kim: S1 k. ol gişiler kim işleyiciler ücredür / dutalar: S1 ṭutalar / bir gişi: S1-2 biri gendü / şi'r: T'de yok // 11 işid: S3 işit // 13 idip: S5 idüp / ḥalāldendir: S5 ḥalāldendür / ister-iseñ: S5 isder-iseñ // 14 negr: S'de yok / cem': S6 cemi' // 15 olurlar-ıdı: S6 olurlardı / ḳavm gördiler: S6-7 ḳavum gördi / kim: S'de yok / cemī'i: S7 cemi' / sālārı: T'de yok // 16 yüzi ... rençberler: S8 yüz birile ol renciberler / cem': S9 cemī' // 17 olmışlarıdı: S9 olmışlardı // 17-1 iş: T (mükerrer).

T216b // 3 ya: S'de yok / getür: S'de yok / çāşt: S13 çāştı // 4 kimse: S14 kimsene / işe: S14 iş işlemege / alıp: S14 alup / ṭaġıldı: S15 ṭaġıldılar gitdiler / yine: S15 y. ol aradan / Hırī: S16 Harā / geldi: S16 gitdi / ol ... vardı: S'de yok / birle: S17 bi-

S261a rile / ṭaġında: S17 ṭaġına // 8 üzire: S2 üzere / ol: S'de yok // 9 Kureyşdür: S3 Kureyşidür / üstin-

de: S3 üsdinde // 10 ayırsunlar gendü: S4 ırsunlar gendüzi // 11 bir: T'de yok / ʿabd: S5 ʿabdı / diyü: S6 d. gişi viribidi // 12 bulımadı: S6 bulumadı / istedi bulunmadı: S7 isteddi bulınmadı // 13 Muḥammedi isterler: S8 Rasūli isderler / cemʿ: S8 cemīʿ / Ebū Leheb ... Zübeyr: T'de yok / ḳavm: S9 ḳavım // 14 cemʿ: S10 cemiʿ / eyitdiler: S10 (mükerrer) // 15 vardı: S11 gitdi / didiler: T'de yok / kim daḫı: S'de yok // 16 böyle ġayb: S12 ortadan ġayıb / yoḫ-ıdı: S12 yoġudı / isteyi: S12 isdeyi / ṭururlar: T16 ṭurur // 17 didi gördiler: S'de yok / Mekkeyīlerden: S13 Mekkīlerden.

T217a // 1 soruñ: S14 soruñuz / göripdür: S14 görüpdür // 2 Muḥammedi: S15 M. ibni ʿAbdu'llāhı // 4
S261b ayaġ: S17 ayaḳ / lifinde: S1 lifinden // 5 işleye: S2 i. fāʿıllıḳ eyleye / heybetüñüzden: S3 heybetüñüz // 6 kimsene a. ücrete: S3 kimse a. ücret / işine: S4 i. gitdiler / Muḥammed: S4 M. ibni ʿAbdu'llāh // 7 ṭurdı: S4 ṭururdı / ıraḫdan: S4 ırakdan / daḫı: S'de yok / bilmedüm: S5 bilimedüm / gendüzi: T'de yok // 8 el-ḥaḳ: T'de yok // 8-9 ʿAbbās bin: T8-9 ʿAbbāsuñ ve // 10 baṣāratumuz: S8 baṣāratımuz // 10-11 ola: T10-11 (mükerrer) // 11 şerefümüz ululuġımuz: S9 şerefimüz ululuġumuz // 12 serverümüz ... seyyidimüz: S11 seyyidümüz sālarımuz serverimüz // 13 Muḥammed: S12 M. ibni ʿAbdu'llāh / ayruḫ: S12 ayruḳ / faḳr ve: S12 faḳr u // 14 ṭoprah: S13 ṭoprak

/ işin: S13 iş / isteye: S13 isdeye // 15 kulluḫ kıla: S14 kulluk ide // 16 kim: S15-16 (mükerrer) / varmış-ıdı: S16 varmışdı // 17 kavmdan: S17 kavumdan / su'āl

S262a eyledi: S17 suvāl e. sordı / kavm: S1 kavum.

T217b // 1 Muhammed: S1 M. ibni ʿAbdu'llāh / turmış-ıdı: S2 turmışdı // 2 Hırī: S2 Harī / döndi Hırī: S3 ʿazım eyledi Harī // 3 turıp: S4 turup // 4 baş götürdi: T'de yok / yā kavm: S5 iy kavum // 5 geymez: S6 geymes / almaz: S6 almas / bizüm ile: S6 bize / bile: S7 bizümle // 6 tağlarda: S7 t. mağaralarda / mağaralar içinde: S8 mağaralarda / geçürür: T6 geçürürüz / irişevüz: S8 irişürüz // 7 söz-ile: S8 sözle // 8 birle: S10 birile / oturur: S'de yok // 8-9 milki ... añmaz: S10-11 mülki gendünüñdür h. eksüklügin b. añlatmaz / anuñ: S'de yok / eksügin: S11 e. geregin / görmez midük: S11 görebilimez midük // 11 yatmışdur uyır: S13 yatmış uyur / üsdine: T'de yok / yaprakı: S14 yaprak // 12-13 yılan ... uyanı geldi: S'de yok / belürsüz: S15 belürsiz // 16 turmış: S17

S262b turmışdı / beni: T'de yok / çağırduğum kaçdığum: S1 çağırdum kaçduğum / didi: S'de yok // 17 eyitdi: S2 eydür / isüz: S2 issisüz / kasd: T'de yok / eyitdi: S3 eydür.

T218a // 1 emri birle: S3 emri-le / kulluk: S4 kullık // 3 habībī: S5 habīb / ecirler: S6 ecir // 4 birle: S6 birile / varmış-ıduñ: S7 varmışduñ // 6 ayaḫ: S8 ayak / virem: S8-9 (mükerrer) / çün: S9 didi yine /

yine: S9 uş // bildürmezsin: S11 b. bilürsin / mālumuz: S11 mālımuz / senüñ: T'de yok / üstümüze: S12 üsdümüze // 9 olur: S13 o. didi / kesb: S13 kesbi / Ḥaḳ: S13 Allāh // 10 kesb: S14 kesbi // 11 dürişirem: S15 dürüşürem / ʿayb: S15 ʿayıb // 13 Ḥırī: S17 Ḥarī // 14 oğlı: S1 o. oğul / birle cemʿ: S1 birile cemīʿ // 16 luṭf ... ḫulḳ: S3 ḫulḳu ... luṭfu / dürlü ş.: S3-4 irdedi, istedi söyledi, ş. // 17 yirine: S4 yirinde / Ṭālib: S5 T. baş götürdi / eyitdi: S5 e. yā iḫ vetī yaʿnī / ehlüm: S5 ehlim.

T218b // 1 kim: S'de yok / tecemmülinden: S6 tecemmülümden // 2 anı: S'de yok / ehlüm ve ʿayālumuñ: S7 ehl ü ʿayālum / çıḫaruram: S8 çıḳaruram // 3 dükelüñüz: S8 dükeliñüz / kim: S'de yok // 4 olsun: S9 o. didi varsun / ʿAbbās: S10 ʿA. daḫı // 5 ḳarındaşum: S10 ḳarındaşımuz / vireyüm: S11 vireyim // 7 kim: S'de yok / neẕr: S13 neẕir / mülküm: S13 milküm // 8 cismüm cānum: S'de yok / ḫānumānum: S13 ḫānımānum / arzum: S14 a. oldur kim ve daḫı // 9 oldur: S15 şöyledür / yolına: S15 öñinde / üstine: S15 üsdine / alnı nūrını: S17 alını yüzini // 11 Rasule eyitdi: S17 eyitdi R. / bi-
S263b züm-ile: S1 bizümle // 12 bizüm-ile: S1 bizümle / vaḳt: S2 vaḳtı / yürürsin: T'de yok // 13 dāyımā: S3 dāyım // 14 isüz: S3 issisüz / ḳafārā: S4 ḳıfārī // 15 gāh sāmıʿ: T'de yok / naẓm: S5 şiʿr.

T219a // 5 yürirler: (S.Fatih 4274'den alındı). T5 yüriddiler, S12 yüridiler / ʿādet-i: S12 ʿadet-ü // 6

ki: S'de yok // 7 halk: S14 halkı // 8 hörlayıcak halk: S15 hör kılıcak halkı / kavumuñ bağrı: T8 kavmuñ bağırı / kan: T ve S'de yok (S.Fatih 4274'den alındı) // 10 negr: S'de yok / dahı: S17 gendünüñ / biñ: S17 b. mis-

S264a kā // 12 Tālib: S2 T. baş götürdi / bahdı: T'de yok // 13 vehb: S3 vehbe// 14 ʿurabānuñ: S4 ʿarbānuñ / Kureyşüñ: S4 K. ululaı // 15 ʿAbdu'l-muttalib dür: T'de yok // 16 server: T16 surūr / hurmat issi: S'de yok / ʿārif: S6 ʿa. ve // 17 cemīʿ-i: S7 cemīʿ / ile: S7 eyleye / lātīf: S7 l. u / ile: S8 eyle.

T219b // 1 ücret ile: S9 ücretle // 2 halk: S9 halkı / ayah: S9 ayak / yüriyesin: S9 yürüyesin // 3 ne: S'de yok / halāyık: S10 ya halāyıklar / d. ya: S'de yok / yad: S10 yad u // 4 hażratı: S11-12 h. baş götürdi güle güle / yüz-ile: S12 yüzle // 5 oldı: S12 o. eyitdi / şeker-rīz: S13 şekker-rīz // 6 birle: T6 bir, S14 birile // 9 aydınlıh: S17 aydınlık / gösterürdi: S17 gös-

S264b derürdi // 10 inerdi: S1 iner // 12 bahtulular: S3 bahtılular // 14 bana ... teşvīşümi siz: (beyti) S'de yok // 15 ki: S5 kim // 16 virürdi: S6 virürlerdi / gösterürdi: S6 gösderürdi.

T220a // 1 sözler: S8 söz // 4 hālüme: S11 halīme / emr: S11 emir // 5 negr: S'de yok / yā: T'de yok // 6 yahadan: S13 yakadan / niçe: S13 bunca // 7 mıkdār: S14 kadar / cemʿ: S14 cemiʿ / elüm: S15 e. var // 8 dürişeyüm: S15 dürüşeyim / ayağ ... dört: S15-16 ayak urayım dörüt / yügüreyüm: S16 yügüreyim // 9 birle bitüreyim:

S265a S16-17 birile bitüreyüm // 10 birle: S1 birile // 11 kim: S'de yok // 12 üşendürmeñ: S2-3 üşendürmeñüz / didi: S'de yok / gendü: S'de yok / andan: S'de yok // 13 birle: S3 birile // 14 eyledi: S5 iyledi // 15 yüridi: S5-6 yürüdi (mükerrer) // 16 kıldı: S7 eyitdi:// 17 biçdürmiş: S8 biçdürmişdi / birle: S8 birile / geyürdi: S9 geyirdi.

T220b // 1 binmeg-içün ... müretteb: S10 binmek içün m. ve m. eyledi // 2 eylediler: S10 kıldı / ḫatun: S'de yok / ki: S11 kumāşları // 3 çıḫarsunlar: S11 çıkarsunlar / kim: S'de yok // 4 ʿarż: S13 bildürgil ʿarżı // 5 gendüye: T'de yok / görsetgil: S14 gösdergil / sen: S'de yok // 7 söz: S'de yok / aḫd: T'de yok, S16 aḫıd

S265a // 8-9 مولاي ... سيدي S'de yok // 9 yükler: S1 yük / çıḫdılar: S1 çıkdılar / develere: T9 develeri / vardı: T'de yok // 10 Meysere d. getürdi: T'de yok / ġurfada: S2 ġurafada // 11 Rasūl: S'de yok / birle ṭurıp: S3 birile ṭurup / Meysere: S4 M. develeri getür / virdi: S4 virür // 12 eyitdi: S'de yok / olupdur: S5 olıpdur / varamaz: S5 yaramas / oḫıdı: S5 oḳudı // 13 eyitdi: S'de yok // 14 delü-deveye: T'de yok / yüridi: S7 yürüdi // 15 aldı: T'de yok / çökerdi: S'de yok / yüridi: S8 yürüdi // 16 daḫı: S9 bir deve yüki kumāşı / aldı ol: S'de yok / gişi: S10 g. bile // 17 birle ṭurmışlar-ıdı: S11 birile ṭurmışlardı / iderler-idi: S11 iderlerdi.

T221a // 1 baḫışdılar: S12 bakışdılar / birle: S12 birile / çün: S13 ç. ki // 3 duranlar: S14 ṭuranlar // 4 cemʿ: S16 cemiʿ // 5 çıkdılar: S16 çıḫdılar / beni:

S'de yok / Kureyşden: S16 Kureyşiden / dört: S16 dörüt / Cehl birle: S17 Cehil birile // 6 birle: S17 birile / ʿamması: T6 ʿammūsı / ʿammūları oğlanları: T'de yok

S266a // 7 çoḫ: S1 çok / yaraḫ: S2 yarak / birle: S2 birile / yüridiler: S2 yürüdiler / ʿA. ve: S'de yok // 8 Rasūluñ i. yanında: S2 Rasūl birile / yüridiler: S3 yürirler / birle: S3 birile / yüridiler ʿaṣrdan: S3 yürüdiler ʿaṣırdan // 9 çıḳdılar: S4 çıḫdılar / birle: S4 birile / Ḫadīce: S5 Ḫ. ḫatun // 10 Muḥammedüñ ḫaṭırını: S5 M. ibni ʿAbdu'llāhuñ göñlini // 11 dilemeyenler: S7 dilemeyen // 12 ne kim: S8 ne ḳadar kim / işler göresin: S'de yok / ne: S'de yok // 15 kerāmetler: S8 kerāmet // 13 göresin: S9 gösderde / aḥvālini: S'de yok / kim: S'de yok // 15 kārvānuñ ... ulu yazı: S11-12 kārvān ol yol ol y. // 16 devesinden: S13 d. aşaġa // 17 indi: S13 düşdi / mıṣbāḥı'z-z.: S14 mıṣbāḥ-ı z.

T221b // 2 kim: S'de yok / senüñ-ile: S17 senüñ birile

S266b // 5 Meysereye ... ḳıldı: S2 duʿā ḳıldı M. / Meysereye: T5 Meysere / ol: T5 o / ṣubḥ: S3 ṣubḥı / yüridiler: S3 yürüdiler // 6 ḥāşatı birle: S4 ḫaşıyatı birile // 7 oldı: S5 oldılar / dutdı: S5 ṭutdı // 8 ḳalḳdı: S6 ḳalıḳdı / üstine ... dutundılar: S7 üsdine gölge ṭutdı // 10 yoġ-ıdı: S8 yoġ-udı / ḳonmışlar-ıdı: S9 ḳonmışlardı // 11 üstine: S9 üsdine / dutulmış-ıdı: S10 ṭutulmışdı / bakdı: S10 baḫdı / kim Muḥammed: S10 k. ḳarındaşı oğlı M. ibni ʿAbdu'llāh // 12 oturmış: S11 oturmışdur /

ʿAbbās Ḥamza(y)-ı: S11 Ḥamza ʿAbbāsı / oḫıdı eyitdi: S11 okudılar eyitdiler // 13 isdeyeyüm bulayum: S13 isdeyeyim bulayım // 14 viribiyeyüm: S13 viribiyey m / ve: S'de yok / bulamaz-ısam: S13 bulamazsam / gölgeligi: T14 gölgeyi / viribiyeyüm: S14 viribiyeyim // 15 raḥımahu'llāh: S14 r. اوْل اولوْر // 16 birle: S15 birile / ider-idi kim: S15-16 iderler-idi k. ol dem / bulıt b. ḳalḫan: S16 bulut b. ḳalkan // 17 ṭoġrı: S17 ṭoġru / üstine: S17 üsdine / süñi uzunluġı: S17 süñü uzunluġu.

T222a
S267a // 1 daḫı: S'de yok / ṭurdı: S1 ṭur ayruḳ / yuḫaru: S1 yuḳaru // 2 üstine: S2 üsdine / daḫı: S'de yok / söyleşi: S2 söyleşü / gölgelik ... ṭururlar: T'de yok // 3 baḫdılar: S3 baḳdılar / üstine: S4 üsdüne // 4 bıraḫdı: S4 bırakdı / ṭurdı: S'de yok / ayruḫ: S4 ayruḳ / hiç: S'de yok // 5 gördiler: S'de yok / ṭurıpdur: S5 ṭurupdur // 6 Ḥamza derḥāl: S'de yok // 7 secde eyledi: S7 secide ḳıldı // 8 görsetdi: S8 gösderdi / didi: S'de yok // 9 kim ol: T'de yok / gözetdiler gördiler: S9 gördiler gözetdiler // 10 yuḫaru: S10 yuḳaru // üstünde ṭurmış-ıdı: S11 üsdünde ṭurmışdı / ṭururdı: S4 ṭurur / kāravān:S12 kārvān / virdiler: S12 oldı kim // 12 cemʿ: S12 cemiʿ / birle: S13 birile / yaḫın: S13 yaḳın // 13 ḳalḫan: S14 ḳalkan / aḫ: S14 aḳ // 14 satr yazu: S15 saṭır yazılu / gördiler: S15 görürler / yazudur: S15 yazıdur / oḳıyımazlar: S15 oḳıyımazlar // 15 olınca: S16 olmayınca / ol ...

ohıyamadı: S16 ohıyamadı ol yazuyı / āşikāre: S16 āşkā-
S267b re // 16 ol: S17 o. yazulan // 17 ʿanh: S1 ʿa. kim /
dilinden: S2 d. ʿaleyhi's-selām // 17-1 eyitdi ... ḫa-
bar virdi: S'de yok.

T222b // 1 taʿālā: S2 celle celāluhu // 3 kim: S'de yok
/ Rasūl: S4 Rasulüm // 4 pārāsı: S5 parasını // 5 bir-
le: S6 birile / Cebra'īl: S6 C. ʿaleyhi's-selām / bu-
lut: S'de yok // 9 Cehl: S10 Cehil // 10 āşikāre: S11
āşkāre // 11 tünd: S12 tündi // 12 yaḫın: S13 yakın //
13 ʿaḳl: S14 ʿaḳıl // 15 olupdur: S16 olıpdur // 17 üs-
S268a tinde: S1 üsdinde / unı: S1 ḫönı.

T223a // 1 görsedür: S2 gösderdür // 3 bile: S4 bula
/ ʿām: S4 inʿām / veli ... ʿām: (vezin eksik) // 4
neşr: S'de yok / Cehl: S5 Cehil / ḫalḳ: S5 ḫalḳı /
yirlü: S5 yir / döndiler: S5 gitdiler // 5 Rasūluñ:
S5 Rasūl / kim: S'de yok / Muḥammed: S6 M. ibni ʿAb-
du'llāh // 6 bigi: S7 gibi / sözler: S7 söz // 7 di-
di: S'de yok / ḳaḫıdı: S9 ḳaḳıdı // 8 ḳılıçlaya: S10
ḳılıçla ura // 9 aḫı: S10 a. ʿAmr ibni Hişām / Cehl
... ḥabībimüz: S10-11 Cehil güçücükden ḥabībüm / bir-
le: S11 birile / ol: T'de yok // 10 söylemedi: S11-12
söyledügi yoḳdur Muḥammedi eyülük birile birgün añdu-
ġı yoḳdur / bigi: S12 gibi / söz: T'de yok // 11 şerr:
S13 şerri // 12 didi: S'de yok / ʿaṣr: S15 ʿaṣır //
14 ʿamması: T15 ʿammūsı / Ṣafiyye: S17 Ṣ. ḫatun //
S268b 15 ḳopmış-ıdı: S1 ḳopmışdı / cemʿ: S1 cemiʿ // 16 yü-

ridi: S2 yürüdi / dahı: S2 çün / yükletdi: S2 yükletdiler // 17 bulut: S3 bulıt

T223b // 1 üstünde: S3 üsdinde / yüridi: S4 yürüdi / bulut: S4 bulıt / üstinde: S4 üsdinde // 2 yüridi: S4 yürüdi / yine: S5 dahı // 3 karañuluk: S5 karañulık / kim: S'de yok // 4 ġark olup: S7 ġarık olıp // 5 kalhan: S7 kalkan / bulıt: S7 b. yine / üstinde: S8 üsdinde // 6 çaşt: S8 çaştı / bulut: S9 bulıt // 7 üstinde turmışıdı: S9 üsdinde turmışdı / ikinci gün: S9 gün kim ikinci gün idi // 8 cemʿ: S10 cemiʿ / Cehl: S11 Cehil // 9 Übeyye: T9 Übiyye // 13 N. ibni: T'de yok / Mutʿam ibni ʿAdī: T13 Muʿzam ibni ʿıdī // 14 ʿAdī'l-Fihrī: T14 ʿIdı'l-Fahrī // 16 ol: T16 evvel // 17 saf kondılar: S2 bölük kondı ve / bölük: S2 sınıf / cemāʿat: S3 cemāʿatuñ.

T224a // 1 cemʿ: S3 cemiʿ / kavm: S4 kavum // 2 kavmuz: S4 kavumuz / kulaġ: S5 kulak // 3 olavuz: S5 olavus / bu sözi: S'de yok // 4 eydürsin: S6 söylersin / bir: S'de yok // 5 Cehl: S7 Cehil / Benī Ümeyye ... S. o. didiler: T'de yok / H. eyitdiler: S8 eyitdi / kārvāna baş: S'de yok // 6 bizüm cemīʿimüze: S9 biz cemāʿatımuza // 7 didi: S10 didiler / ʿurabānuñ: S10 ʿarbānuñ // 8 cemīʿ-i: S11 cemīʿ / Cehl: S11 Cehil // 9 ben: T'de yok / bırahuram: S12 bırakuram // 10 ʿAbdu'l-muttalib ... urdı: S13 Ebū Ṭālib el kılıca urdı kakıdı / ahass-ı: S13 ahass-u // 12 server ü: S14 server i / cemīʿ-i: S14

cemiʿ / iḫtiyārdur: S'de yok // 13 yüridi: S16 yürüye // 14 dutdı: S'de yok / yā ʿammī: S'de yok // 15 dilersenüz: S17 d. kim // 16 Ḥakem: T16 Ḥākim / Cehl: S1 Cehil / fitne: T'de yok // 17 yol: T'de yok / seferümüz: S3 seferimüz.

S269b

T224b // 1 üstine: S4 üsdine // 2 ḳamusı: S5 ḳamu / Cehl: S5 Cehil / ululuġın: S5 ululuġını // 4 birle: S7 birile / şiʿr: T'de yok // 5 ki: S8 gişi // 6 ḫalḳ: S9 ḫalḳı // 7 ötürü: S11 ötüri / oldılar: T'de yok / oldılar: T'de yok // 8 yüridiler: S11 yürürlerdi / evvel: T8 ol / rükb ... yüridi: S12 rüküb Ebū Cehil yürürdi // 9 Rasūl ... yürirler-idi: S13 Rasūle ṭābıʿ olmışlar-ıdı / Cehl: S13 Cehil // 10 birle: S14 birile / ḳuyıya: S14 ḳuyuya / ḳondılar: S'de yok / susuz: S14 susuzluġından // 11 ṭavarları: S15 davarları / ṭoldurdılar: S15 ṭ. daḫı / Cehl: S16 Cehil // 12 ḳuyı: S16 ḳuyu / içini: S17 i. ṭaş ṭoprak birile ṭolduruñ, didi, anuñ gibi kıldılar ol ḳuyuyı / birle: S17 birile // 13 Cehl: S1 Cehil / gözetgil ... görgil: S1 daḫı // 14 Cehl: S2 Cehil / birle: S2 birile // 15 yüridiler: S2 yürüdiler / gitdiler: S'de yok / birle ... üstine: S3 birile ḳuyu üsdine // 16 gördiler: S3 g. kim / ḳuyıyı ... ṭoldurmışlardur: S3-4 ṭaş ṭoprak birile ḳuyuyı ṭoldurmışlar / Cehlüñ: S4 Cehil // 17 ḳuyı üstinde: S4 ḳuyu üsdinde / birle: S5 birile.

S270a

T225a // 1 ḳuyı: S5 ḳuyu / aḫdı: S6 aḳdı // 2 ʿaduv: S6 ʿıdī / Cehl: S6 Cehil / ḳomış-ıdı: S7 ḳomışdı //

3 Cehl: S8 Cehil // 4 birle: S9 birile // 6 yüridiler: S11 yürüdiler // 8 yürürler-idi: S13 yüridilerdi / evvel: T'de yok / içine: T8 içinde // 9 yüridiler: S14 yürüdiler / Cehl: S14 Cehil / birle: S14 birile / derbend: S14 derbendi / iki: T'de yok // 10 gişi kim: S'de yok / gitmiş-idi: S15 gitmişler / yügüri ... feryād: S15 yügürü yügüri geldi feryāz // 11 -ı Haram: S'de yok / yine: S16 girü / ecdehā: S16 ejdehā // 12 hevl: S16 hevel / kimesne yaḫın: S17 kimsene yakın /

S270b olmaz: S17 olmas / ırahdan: S17 ırakdan // 13 yoksa:S1 yohsa / kurtılamazduk: S1 kurtulmazduk / Cehl ... birle: S1 Cehil seyyidler birile / çıkdılar: S2 ç. ol ejdehayı // 14 ol ... ejdehā: S'de yok / turdılar: S2 durdılar // 15 kārıvānı ... Cehl: S3 kārvānı k. kim yürümeye E. Cehil / ibni: S3-4 (mükerrer) // 16 kim: S'de yok / kehānī: S4 kehāne degüldür / girçek: S5 gerçek olursa ve // 17 yürisün: S5 yürüsün.

T225b // 1 bulamayavuz: S7 bulmayavus / didi: S'de yok / sihr: S7 sihir / ve: T'de yok // 2 birle: S7 birile / ecdehāya: S7 ejdehāya / karşu: S'de yok / turmaz: S7 turumaz / birle: S8 birile / girüden: S'de yok / dururlar: S8 tururlar // 4 turıp ... didi: S9 turup yürümezler-idi / birle: S10 birile // 5 kim: S'de yok / çökip dururlar: S11 çöküp tururlar // 6 üstinde: S12 üsdinde / birle: S12 birile // 7 eyledi: S13 kıldı // 8 yüridiler: S14 yürüdiler / birle: S14 birile // 9 derbend: S15 derbendi / eglenip ... yürimezler: S15-16 turur eg-

lenip yürümezler // 10 yürimediñüz: S16 yürümedüñüz / didi: S'de yok // 11 Kureyş: S17 Kureyşi / belürüp du-
S271a rur: S17 belüripdür // 12 tā: S'de yok // 14 rāy: S3 çāre / andan: S'de yok / Cehl: S3 Cehil baş götürdi / sen ... kim: S'de yok // 15 benüm: S3 (mükerrer) / ilāhīdür: S4 i. dirsün ve / benüm-ile: S4 benümle // 15-16 dirsin ... dirsin: S4-5 diyü eydürsin ben saḥır degülem cāzuluk bilmezem / ṭoġrı söylersen: S'de yok / işde: S5 işte / ecdehā: S5 ejdehā // 17 ḳopupdur: S6 ḳopıpdur / yolı: S6 yol / yürigil: S6 yürügil / yolımuzdan: S6 yolumuzdan.

T226a // 1 ḳaḥıdı: S7 ḳakıdı / yüridi: S7 yürüdi // 2 şerīr: T2 şirīr / birle: S8 birile // 3 bigi: S8 gibi / b. bigi: S8 gibi / seyyidi: S'de yok // 4 ʿĀṣ: S9 ʿArız / cemīʿimuz: S9 cemīʿümüz / kim: S'de yok / delīl: S10 delāyıl // 8 وسلم S15 اجمعين (S nüshası burada bitti)

S Ö Z L Ü K VE İ N D E K S

B Ö L Ü M Ü

- A -

ʿabā : (a. ʿabā') Aba, yünden yapılmış kaba kumaş ve bu kumaştan giyecek.
60a-10
a.-larınuñ 186b-14

ābā : (a. ābā') Atalar, babalar.
a. ve(vü) ecdād "Analar, babalar, dedeler"
8a-12, 23a-17, 67b-14, 55b-12, 208b-10

ābāẕān : (f.) Mamur, bayındır.
ā.kıl- 5b-1
ā...ol- 5a-9

ʿAbbās : (k.a) Abbas, Abdulmuttalib'in oğlu, Hz. Muhammed'in amcası (bk. ʿAbbās bin (ibn-i) ʿAbdu'l-muṭṭalib).
44b-7, 44b-14, 46a-11, 57a-12, 129a-14, 145a-2, 146b-17, 172a-12, 175a-10, 175a-11, 215a-13, 216b-13, 217a-15, 217a-17, 217b-2, 217b-3, 217b-10, 217b-12, 217b-12, 217b-13, 217b-14, 217b-15, 217b-17, 218a-2, 218a-7, 218a-12, 218b-4, 220a-13, 220b-11, 221a-1, 221a-7, 221b-10, 221b-11, 221b-12, 221b-15, 222a-2, 222a-5, 222b-4, 223a-8, 223a-12, 225b-4, 225b-8,
ʿA.-a 217b-12, 220a-15

ʿAbbās bin ʿAbdu'l-muttalib : (k.a.) Abbās bin Abdul-muttalib (bk. ʿAbbās).
ʿA- uñ 217a-8-9

ʿAbbās ibn-i ʿAbdu'l- muttalib : (k.a.) Abbās ibni Abdulmuttalib (bk. ʿAbbās) 224a-6

ʿabd : (a.) Kul, köle, hizmetçi, (bk. ʿabıd).
59b-9, 168b-10, 156b-13, 180b-3, 186b-9, 216b-11
ʿa. birle 90b-14,
ʿa. içün 180b-2
ʿa.- am 180b-7
ʿa- uñ 130b-15,
ʿa- ı 56b-6, 73b-9, 180b-6, 180b-11, 56b-15
ʿa- a 57a-2, 73b-9, 157b-4, 168b-16,
ʿa- dan 183b-10
ʿa- umdur 38a-6, 38a-10, 38a-16-17,
ʿa.- uñ 38b-14
ʿa.- uñı 38b-13
ʿa.- ı 38a-13, 73b-14, 154b-5, 180b-1
ʿa.- ıdur 38b-13
ʿa.- umuz 56b-14
ʿa.- uñuz 56b-16, 56b-17
ʿa.- ların 60a-1
ʿa.- lar 186b-12

ʿAbdihibel : (k.a.) Hz. Muhammed doğmadan önce, Mekke'de kurʿa çekmekle meşhur bir arabın adı. 43b-11

ʿAbdimenāf : (k.a.) Abdimenaf, Hz. Muhammed'in dedelerindendir.
22b-6, 22b-6, 22b-7, 22b-12, 22b-15, 22b-13, 23a-3, 27a-9, 30a-4, 30a-5, 32a-8, 33b-2, 33b-17, 52a-12; (ʿAbdümenāf) 93a-8; 126b-3, 164a-5, 39a-12, **164a-5**
ʿA.- a 23a-2
ibn-i ʿA. 12a-3

ʿAbdimenāf : (k.a.) Abdimenaf, Abdulmuttalib'in oğlu, Hz. Muhammed'in amcası Ebū Tālib'in esas adıdır, (bk. Ebū Ṭalib).
44b-15, 44b-10, 46a-10-11, 48b-17, 61a-9, 175b-8, 175b-14, 176b-1; (ʿAbdu'l-menāf) 200a-1
ʿAbdümenāf - dur 66b-11

ʿAbdu'l-hibel eş-Şaḳafī : (k.a) Abdulhibel Essakafī Hz. Muhammed'in çocukluğu sırasında, Sakıf kabilesinden civanmertlikle meşhur bir arabın adı.
ʿA.- dür 156a-12

ʿAbdu'llāh : (k.a.) Abdullah, Hz. Muhammed'in babasının adı. **12a-3, 47b-5, 52a-4,**
44b-11, 44b-15, 44b-15, 45a-16, 45a-16, 45a-17, 45b-1, 45b-1, 45b-7, 45b-10, 45b-12, 46a-7, 46b-3, 46b-4, 46b-13, 46b-14, 47a-12, 47a-13, 47b-8, 47a-15, 47a-15, 48a-16, 48b-10, 48b-13, 49a-1, 49a-7, 49a-8, 49a-12, 49b-4, 50a-3, 50a-13, 50a-13, 51a-15, 51a-17, 51b-1, 51b-1,

51b-7, 51b-7, 51b-8, 51b-11, 52a-13, 52a-16, 52a-17, 52b-1, 52b-1, 52b-2, 52b-13, 52b-14, 52b-15, 52b-15, 52b-16, 53a-1, 53a-3, 53a-7, 53a-10, 53a-12, 53a-13, 53a-17, 55b-11, 55b-12, 55b-13, 55b-13, 55b-17, 56a-12, 56a-12, 56a-13, 56a-14, 56a-14, 56b-10, 56b-13, 56b-15, 56b-16, 56b-17, 56b-17, 57a-2, 57a-5, 57b-1, 57b-7, 58a-4, 58a-16, 58b-13, 59a-13, 59a-17, 59b-4, 59b-7, 59b-10, 59b-12, 59b-17, 60b-8, 61a-4, 61a-17, 61b-13, 61b-15, 61b-15, 61b-16, 61b-17, 62a-1, 62a-3, 62a-3, 62a-4, 62a-7, 62a-8, 64a-13, 66b-12, 66b-13, 66b-14, 68b-6, 68b-15, 70a-13, 70a-14, 70a-15, 70a-17, 70b-1, 72a-17, 72b-2, 72b-2, 90b-12, 90b-16, 91a-1, 91a-2, 164a-11, 164a-11, 164a-12, 212a-7,

ˆA. birle 44b-13, 48b-12, 50b-5, 56a-6, 58a-5, 61b-1, 84a-5, 175b-2

ˆA. içün 59a-5, 59a-7, 59b-4, 60a-9, 47a-8

ˆA.- dur 53a-14

ˆA. idi 44b-10

ˆA.- un̄ 45b-14, 47a-1, 49b-12, 50a-12, 50a-15, 51b-6, 57a-11, 57b-4, 57b-6, 60b-16, 61a-1, 66b-13

ˆA.- ı 45b-11, 46a-9, 46b-3, 46b-4, 46b-5, 46b-14, 47a-16, 48a-12, 48a-12, 48b-12, 49a-10, 49b-13, 50a-4, 50a-10, 50a-17, 51a-13, 51b-3, 51b-10, 51b-17, 52a-1, 52b-4, 52b-6, 53a-5, 53a-8, 53a-11, 55a-14

56b-7-8, 56b-9, 57a-4, 59a-15, 59b-8, 61a-6, 64a-14, 70a-12, 90b-11, 175b-3

ʿA.- a 47a-3, 48a-15, 50b-10, 51a-14, 51a-16, 52b-8, 52b-11, 55b-12, 55b-16, 57a-17, 57b-4, 57b-6, 58a-8, 58a-13, 58a-15, 59a-13, 60a-1, 60a-11, 60a-12, 60b-13, 61a-2, 61a-15, 62a-4, 72b-7

ʿA.- dan 50a-13, 53a-13.

ʿAbdu'llāh : (k.a.) Abdullah, Hz. Ebu Bekir'in esas adı, (bk. Ebū Bekr). 134a-15, 134b-1, 134b-2 134b-8, 134a-15

ʿA.- un̄ (gen.) 134b-5

ʿA.- ı (akk.) 134b-2, 134b-3

ʿAbdu'llāh bin Mesʿūd : (k.a.) Abdullah bin Mesud, Hz. Muhammed'in çocukluk arkadaşlarından ve meşhur sahabelerdendir. 100b-14, 127b-9

ʿAbdu'llāh ibn-i ʿAbbās : (k.a.) Abdu'llah ibn-i Abbas, Hz. Muhammed'in amcası Abbas'ın oğlu, sahabenin fakih ve müçtehitlerinden âlim bir zat. 110a-16, 110b-1, 110b-2

ʿAbdu'llāh ibn-i Cedʿān : (k.a.) Abdullah ibn-i Ced'an, Ebu Cehl'in babası Hişām ibn-i Muğıre'nin arkadaşı. 178b-8

ʿAbdu'llāh ibn-i Ebī Ḳuḥāfa : (k.a.) Abdullah ibni Ebi Kuhafa, Hz. Ebu Bekir, (bk. Ebū Bekr). 134b-6

ʿAbdu'llah ibn-i Ḥāriṣ : (k.a.) Abdullah ibni Haris, Abdulmuttalib'in oğlu Harıs'in oğludur.
ʿA- ı (akk.) 203b-14

ʿAbdu'llāh ibn-i ʿOṣmān : (k.a.) Abdullah ibni Osman, Hz. Ebu Bekir'in esas adı, (bk. Ebū Bekr).
127b-9, 179a-12, 202a-7,
ʿA- a 137a-6

ʿAbdu'llāh ibn-i ʿOsman ʿAtiḳ Ebī Ḳuḥāfa : (k.a.) Abdullah ibni Osman Atik ibni Ebi Kuhafa, Hz. Ebu Bekir, (bk. Ebū Bekr). 3b-16-17

ʿAbdu'llāh ibn-i ʿOṣmān et-Temīmī : (k.a.) Abdullah ibni Osman et-Temimî, Hz. Ebu Bekir, (bk. Ebū Bekr).
134a-15

ʿAbdu'llāh ibni-r-Ruʿberī : (k.a.) Abdullah ibni Ruberî, Ebu Cehil'in arkadaşlarından biri. 223b-14

ʿAbdu'l-muttalib : (k.a.) Abdulmuttalib, Hz. Muhammed'in dedesi, esas adı Şeybetülhamd, (bk. Şeybe, Şeybetü'l-hamd, ʿAbdu'l-muttalib ibn-i Haşım).
33a-2, 38a-17, 38b-14, 39a-6, 42a-1, 42a-4, 42a-6, 42a-7, 42a-9, 42a-9, 42a-10, 42a-17, 42b-1-2, 42b-3, 42b-5, 42b-7, 42b-7-8, 42b-11,

42b-16, 42b-16, 43a-4, 43a-14, 43b-2, 43b-6,
43b-6, 43b-10, 43b-11, 43b-13, 43b-14, 43b-16,
44a-4, 44a-11, 44a-14, 44b-4, 44b-16, 45a-3,
45a-5, 45a-8-9, 45a-10, 45a-14, 45a-15, 45b-15,
45b-16, 46a-1, 46b-1, 47a-2-3, 47b-10, 48a-1,
48a-10-11, 48a-15, 48b-10, 49a-3, 49a-9, 49b-9,
49b-12, 50a-10, 50b-11, 51a-11, 51b-3, 51b-5-6,
51b-10, 51b-11, 52a-15, 53a-4, 3a-9, 53a-14,
55b-16, 56a-11, 56a-11, 57a-13, 57a-17, 57b-5,
57b-8, 57b-10, 58a-9, 58b-6, 58b-8-9, 58b-13,
59a-10, 59b-1, 59b-7, 61a-2, 61a-8, 62a-13-14,
65b-12, 68b-12, 70a-11, 72a-16, 72b-10, 72b-12,
73a-10, 78a-3, 78a-5, 78b-7, 79b-12, 73a-6,
80a-10,
79b-14, 79b-16, 80a-11, 80a-12, 80b-7, 80b-15,
80b-17, 81a-5, 81a-12, 81b-8, 82b-4, 82b-5,
82b-13, 83b-5, 83b-11, 84a-8, 84a-12, 84b-6,
84b-9, 85b-2, 87b-14, 88a-6, 88b-16, 89a-6,
89b-6, 91a-3, 91a-10, 91b-3, 92b-3, 93a-5, 99a-17,
99b-3, 99b-8, 99b-17, 100a-15, 102a-13, 102a-4,
102a-16, 102a-17, 103a-14-15, 104a-2, 108a-14,
108a-15, 108a-17, 108b-2, 109b-15, 112a-14, 112b-8,
113a-16, 113b-10, 118a-8, 118a-13, 123b-1, 123b-3,
123b-6, 124a-9, 124a-11, 124b-2, 124b-11-12,
125b-3, 125b-6, 126a-13, 126b-3, 127a-10, 127a-16,
128a-4, 129a-11, 129b-15, 129b-16, 130a-3-4,
131a-1, 131a-16, 131b-17, 132a-3, 132a-8-9,
133a-7, 139a-14, 139b-1, 142a-15, 142b-14,

143a-10, 143a-14, 143a-16, 143b-9, 144a-13,
144b-6, 144b-10, 144b-17, 145a-14, 145b-16,
146b-14, 146b-15, 146b-16, 147a-5, 147b-5,
150b-9, 151b-7, 152b-8, 154b-4, 157a-6, 157b-7,
157b-11, 158a-11, 160a-6-7, 161a-5, 161a-11,
163a-2, 163b-15, 163b-16, 164a-10, 164a-17,
164b-4, 164b-10, 166a-4-5, 170a-1, 170b-8,
170b-11, 171b-8, 171b-5, 171b-9, 172a-3, 174b-14,
174b-17, 175a-6-7, 175b-2, 175b-8, 175b-10,
175b-11, 176b-11, 177a-16, 186a-4, 193a-1,
197a-11, 212a-12, 223a-14

ʿA. birle 44a-5, 44a-10, 64a-14, 78b-4, 125b-2
150b-10

ibn-i ʿA. 12a-13

vefāt-ı ʿA. 174b-13

ʿA.- dür 112a-11, 156b-13, 169b-15

ʿA.- ün̄ 38b-1, 39a-13, 39a-15, 39a-17, 42a-5,
44b-13, 45a-12, 45b-16, 48b-1, 49a-10, 52b-5-6,
71a-8, 78b-5, 78b-13, 79a-13, 80b-13, 81a-7,
89b-5, 91b-1, 99b-2, 103a-10, 118a-10,125b-4,
126a-8, 128a-3, 129a-13, 129b-6, 130b-10,
145a-16, 154a-5, 154a-7, 156b-16, 160a-17,
162a-6, 175a-5, 177b-11, 191b-16, 191b-16-17.

ʿA.-i 39a-9, 39a-10, 50a-12-13- 66b-10, 79a-12,
80a-15, 80b-6, 82b-7, 131b-4, 163a-8, 164a-2.

ʿA.- e 39a-13, 41b-11, 41b-17, 42a-14, 42b-11-12,
43a-5, 44a-1, 44a-16, 55b-14, 58b-7, 58b-7,
72b-10, 72b-11, 78b-16, 89b-1, 90b-11,
91a-12, 102b-13, 105a-9, 112b-16, 123a-9,

123a-10, 129a-1, 143a-8, 147b-7, 164b-9.
ʿA.- de 43b-17.
ʿA.- den 42b-13, 61a-3, 81a-4, 104a-1,
120a-13, 147b-5, 163a-11, 212a-13.

ʿAbdu'l-muttalib ibn-i Hāşım : (k.a) Abdulmuttalib ibni Haşım, Hz. Muhammed'in dedesi (bk. ʿAbdu'l-muttalib).
ʿA.- dur 66b-9, 163a-7-8

ʿAbdu'l-lāt : (k.a.) Abdullât ibni Ceḍan, Kureyş eşrafından biri (bk. ʿAbdu'l-lāt ibn-i Cedʿān).
197b-1, 197b-17, 198a-17, 198b-4, 198b-7.

ʿAbdu'l-lāt ibn-i Cedʿān : (k.a) Abdullât ibni Ceḍan (bk. ʿAbdu'l-lāt).
197a-13, 197a-16-17, 197b-11, 198b-3, 199a-14, 215a-17, 223b-12

ʿAbdü'ş-şems : (k.a.) Abdüşşems Haşım'ın kardeşi, (bk. ʿAbdü'ş-şems ibn-i ʿAbdimenāf). 24b-9

ʿAbdü'ş-şems ibni ʿAbdimenāf : (k.a.) Abdüşşems ibni Abdimenāf (bk. ʿAbdü'ş-şems). 24b-3

ʿAbdu'l-uzzā : (k.a.) Abduluzza, Abdulmuttalib'in oğlu Ebu Leheb'in esas adı (bk. Ebu Leheb).
44b-3, 44b-14, 46a-10, 57a-12, 127a-10, 130b-13

ʿabıd : (a.) Kul, köle, hizmetçi, (bk. ʿabd) 42b-3
ʿa.- umuz 60a-10
ʿa.- lar 56b-5, 126b-3-4, 135b-6, 172a-3, 172a-9, 172a-10, 172a-12, 220b-9, 220b-17
ʿa.- ları (akk.) 220b-5
ʿa.- lara 25a-5, 53a-9, 220b-2
ʿa.- lardan 29a-5, 42b-3
ʿa.- larum 216b-9
ʿa.- ları (iye.) 31a-17
ʿa.- larını 60b-3, 224b-12
ʿa.- larına 172a-5

ʿĀbid : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı; ibadet eden, kulluk eden, (bk. Muhammed) 12b-5, 111a-2

ʿābid : (a.) İbadet eden, kulluk eden.
ʿā.-i vesen 74b-9

Ābrīn : (yun. abrilios) Nisan ayı. 101b-9

āb-revān : (f.) Düzgün ve akıcı, beliğ, selis. 163a-17

abṭal : (a.) Yiğitler, döğüşken erler.
a.- lar 198b-4
a.- ları (iye.) 144b-15
a.- larından 167a-2

ʿacab : (a.) Acaba ?, hayret, şaşılacak şey, garib; şüphe ve şaşma sözü.

4a-1, 4a-2, 5a-1, 5a-16, 5a-16, 5a-17, 6a-12,
22b-14, 34a-4, 34a-4, 42a-11, 47a-7, 47b-3,
47b-3, 47b-2, 61a-3, 63b-11, 72a-1, 77a-12,
80a-4, 81a-9, 82b-13, 103b-15, 103b-15, 106a-13,
116a-14, 118a-6, 122b-9, 126b-17, 137a-15,
141a-2, 141a-3, 142b-9, 144a-1, 149b-7, 149b-7,
160b-9, 161a-12, 161a-17, 170a-12, 170a-14,
173a-2, 177b-1, 184b-11, 185a-17, 188a-13,
188b-1, 188b-13, 190b-3, 190b-11, 204b-6,
204b-6, 204b-8, 205b-13, 207b-4, 207b-9, 209a-4,
214a-17, 214b-14, 214b-17, 215a-4, 219b-9,
222a-5.

ʿa.- dur 82a-9, 125a-17, 127a-2, 204b-8, 204b-8

ʿa. degüldür 69a-12, 82a-8

ʿa. ol- 204b-9, 204b-12

ʿa. gör- 117a-8, 179a-3

ʿa. ḳal- 26b-4, 147a-16, 216b-15

ʿa. yarat- 62b-16, 63a-4, 64a-5,

ne ʿa. 146a-9, 161a-15

ne ʿa.- dur? 43a-17,

ne ʿa.- uz? 204b-8

ʿa.- mı? 91b-16

ʿa.- un̄ 204b-17

ʿa-a ḳal-"Şaşkınlığa düşmek" 106a-12, 167b-4, 187a-14

ʿa.- ı (iye.) 204b-17

ʿacabla- : (t.; ʿacab a.) Şaşırmak.
ʿa.- dılar 126a-17, 187a-1, 187b-3, 187b-10

ʿacam : (a.) İranlı, Fars; Arap olmayanlar; İran.
ʿa. 67b-11, 89a-13, 99a-13, 104a-17, 143a-3, 164b-14
ʿa.- un̄ 76b-5
ʿa.- da 74b-4
ʿa.- dandur 142b-17

ʿacamı : (a.) Bir işin yabancısı olup o işi beceremeyen. 162a-2

ʿacāyıb : (a. ʿacā'ib) Acayip, şaşılacak şey, (krş. ʿacīb). 4b-9, 7a-11, 8a-13, 70b-16, 72b-9, 96b-9, 102b-13, 109b-16, 111b-15, 119b-11, 120a-10, 123a-7, 132a-15, 144a-5, 190b-9, 204b-4, 204b-7, 221a-12
ʿa.- dur 82b-13
ʿa.- a kal- 115b-13
ʿa.- dan 114b-11, 204b-7
ʿa- lar 10b-15, 119b-10
ʿa- ları (akk.) 85a-8
ʿa- lardan 91b-9

ʿacāyıbter : (f.; ʿacā'ib a.) Daha acayib 114b-11

acı : Acı (tad); ıstırap, elem; incitici, kırıcı, dokunaklı; üzüntü, üzücü şey.

44a-5, 44a-10, 49a-2, 85b-12, 120b-13,
117b-5, 153b-3.
a- yı (akk.) 153b-12, 153b-13
a- sından 154a-1, 159a-17

acı- : Acımak, ağrımak; hayıflanmak, üzülmek.
a- dı 153b-3
a- duḳ 189a-4
a- dılar 91a-2
a- madum 100a-7
a- madı 120b-17

ʿacīb : (a.) Acayib, şaşılacak, hayret duyulacak şey; benzeri görülmeyen, (krş. acāyıb).
53b-8, 69b-11, 141b-1.
muʿcizāt- ı ʿa. 165b-5
sırr- ı ʿa. 33a-4

ʿāciz : (a.) Güçsüz, elinden bir şey gelmeyen; çaresiz.
ʿā. 3a-3, 3a-13, 170b-4, 194b-17.
ʿā. ol- 180a-4, 197b-3
ʿa. ḳal- 3a-1, 40a-2, 170a-17
ʿā- leri (akk.) 140a-9
ʿā- leri (iye) 139b-17

aç : Aç, karnı tok olmayan.
88b-7, 106a-10, 107b-15, 108a-13, 153b-10, 189b-10.

a.- mıdur 102a-6

a.- ıduk 118b-6

aç- : Acıkmak.

a.- mışam 106a-17

a.- a (ist.) 66a-11

a.- maz 105b-5

aç- : Açmak; kazmak, temizlemek; fethetmek; sermek.

a.- arlar 203a-4

a.- dum 39b-8, 72a-14, 94b-11

a.- dı 4a-4, 4a-4, 14b-7, 17a-5, 18a-10, 19a-6, 29b-14, 34a-2, 34b-4, 40b-10, 42a-6, 48b-1, 69a-1, 69a-3, 72a-7, 81a-10, 98a-17, 100a-1, 102a-15, 105b-2, 115b-4, 120b-10, 122a-14, 142b-2, 143a-5, 159a-16, 160a-10, 162a-9, 171a-11, 171a-12, 179a-2, 180a-3, 212b-1, 213b-10, 219b-6

a.- dılar 76b-11, 84a-4, 129b-4, 160b-3, 182a-3, 194b-10, 207b-2, 210a-10

a. 8b-13, 17a-3, 91b-13, 98a-16, 177b-4

a.- ġıl 39b-8, 42b-9, 170b-10, 177b-4, 177b-4

a.- sın 17a-14, 18a-8, 43b-1

a.- ıñuz 88a-7

a.- a 20b-2, 42b-1, 42b-6, 97a-7,157a-14,197b-9

a.- avuz 159b-15

a.- alar 25b-17, 29a-7,

a.- ınca 96b-12

a.- madın 107b-5

a.- dugından 44a-2

a.- ar-ıdı 195b-13

a.- madı 42b-1, 71a-12

a.- masunlar 180a-2

a.- amadı 20b-4

a.- maz-ıdı 206b-3

açıl- : Açılmak.

a.- dı 7a-7, 20b-17, 27b-15, 37a-5, 43b-3, 59b-2, 100b-8, 108a-7, 182b-15, 192b-12, 196b-4,

a.- a (ist.) 17a-5, 28a-10, 170b-11

a.- ıcaḳ 98b-4

a.- ur-ıdı 186a-14

a.- madı 20b-4

a.- maz-ıdı 16b-12

a.- maḳ, (a.-maġ) 15a-3, 205b-9,

a.- maġ-ıçun 186a-15,

a.- maġa 43a-17, 73a-13

açlıḳ : açlık.

a.- dan 135a-17, 105b-9, 207b-1

açuḫ : Açık, (bk. açuḳ) 117b-13

a.- ıdı 63b-5

açuk : Açık, (bk. açuh).
49b-9, 50a-11, 120b-4, 203a-2
a.- dur 60b-1,
a.- ıdı 44b-8, 72a-8
a.(ğ) ol- 37b-16, 63a-10

ad : Ad, isim, nam, ün.
9a-10, 10b-7, 108b-11, 110a-5
a.- dur 110a-5
a.- ıla 172b-14
a. kim 102b-8
a. çıhar- "Şöhret kazanmak" 21a-14, 42a-7
a. çıkar- "Şöhret kazanmak" 145b-17, 199b-9
a. kazan- "Ün almak" 156a-11, 199b-11
a. ko- 8b-9, 102b-4
a. ur- "Ad vermek" 22a-9, 22b-6, 33a-9, 108a-16
a.- ı (akk.) 108a-17, 133a-3, 133a-4, 133a-5
a.- a 161b-7
a.- um 33b-12, 53a-14, 66b-11, 112b-17,
189b-13, 167b-6, 191b-8,
a.- uñ 28a-6, 84a-9, 156b-3, 167b-5, 189b-12
a.- uñı 110a-5
a.- ı (iye.) 15b-17, 16a-5, 16a-7, 16a-15,
16b-4, 17a-17, 17b-1, 17b-8, 18b-16, 19b-5
20a-14, 21a-16, 21b-6, 21b-11, 21b-17,

22a-4, 22a-6, 22b-7, 22b-8, 23a-4, 24a-1,
28b-3, 34a-7, 35a-7, 35a-7, 38a-17, 40b-10,
40b-11, 41a-12, 43b-11, 44b-3, 44b-5,
44b-6, 44b-9, 44b-10, 44b-10, 44b-10,
44b-12, 44b-12, 44b-12, 44b-14, 44b-14,
44b-15, 53a-11, 54b-14, 55a-4, 55a-4,
57b-6, 57b-17, 58a-2, 58a-9, 63a-2, 63a-2,
63a-3, 63b-15, 68a-11, 68b-16, 71a-10,
73a-12, 73a-14, 75b-5, 75b-10, 77a-5, 77a-15,
79a-13, 85a-4, 87a-3, 101a-2, 102b-12,
105a-7, 105b-6, 105b-7, 108b-10, 109a-2,
109a-5, 109b-5, 110a-11, 110a-14, 110a-14,
110a-17, 110a-17, 110b-1, 111a-14, 112b-12,
112b-12, 113a-13, 123b-4, 127b-8, 127b-9,
134a-14, 134b-8, 134b-8, 134b-9, 138a-13,
141b-4, 145b-9, 148a-2, 154a-14, 154b-6,
156a-12, 156a-12, 156a-13, 158a-2, 161b-7,
161b-13, 161b-13, 161b-14, 167a-6, 167b-11,
167b-17, 168b-17, 169a-2, 169a-2, 178a-2,
179b-4, 180b-2, 191a-13, 191b-16, 191b-17,
195a-14, 195b-10, 196a-1, 196a-2, 206a-4,
206a-6, 209b-15, 212b-17, 213a-17,

a.- ıdur 63b-15, 107a-5, 132b-16

a.- ı-y-ıdı 22a-11

a.- ı birle 13a-6; (adlu a.- ı birle)
15b-4, 17a-6, 136b-1

a.- ını 8b-15, 8b-15, 11b-9, 13a-6, 16a-9,
17b-13, 17b-14, 17b-16, 17b-17, 18a-2,
19a-13, 19b-3, 21a-6, 21a-15 , 21a-15,
21a-17, 21a-17, 21b-2, 21b-8, 21b-17,
22a-5, 22a-9, 22a-10, 22b-3, 22b-4, 22b-6,
22b-13, 23a-7, 23b-16, 24a-14, 33a-9,
42a-8, 44b-3, 44b-9, 66b-11, 75b-12,
77a-15, 80b-16, 82a-8, 105a-15, 108a-15,
108a-17, 109a-6, 109b-13, 109b-15, 108b-1
110a-2, 110a-3, 112b-17, 134a-16, 134b-1,
134b-2, 134b-6, 135a-7, 135a-9, 140a-3,
200a-10,

a.- ın (akk.) 16a-12, 16b-5, 17a-11, 17a-14,
17a-16, 22b-3, 23b-11, 33a-8, 42b-11,
102b-4, 108a-16, 109b-13, 164a-11, 167a-10,
200b-8

a.- ına 180a-5

a.- umuz 56b-3

a.- ları (iye.) 17a-1, 18a-14

a.- larını 110a-13, 111a-14

a.- ın̄uz 105a-14

a.- lardur 63b-16

a.- ları dahı 110a-15

a.- larınuñ 110b-3

a.- lu 15b-4, 16a-12, 17a-5, 21a-14, 22a-6,
25b-7, 33b-2, 32b-9, 32b-10, 65a-15,
66b-12, 105a-15, 124a-17, 136b-1, 204b-15;
"namlı, ünlü" 138a-16, 145b-13, 156a-10,

197a-14

ad- : Atmak, (bk. at-).
a.- dı 181a-13
a.- maz 85a-6
a.- madı 85a-3

ʿāda : (a. ʿādet) Âdet görenek, (bk. ʿādet). 161b-2

ada- : Ad komak, isim olarak vermek.
a.- mışlar-ıdı 110a-3
a.- mamışlardur 110a-5-6
a.- mak 133a-4

ada- : Adamak, vadetmek.
a.- mışlardur 58b-11

adam : (a. ādem) Adam, insan, kişi.
3a-5, 19b-1, 19b-16, 21a-8, 33b-8, 39a-13, 64b-4, 70a-4, 70a-5, 86b-2, 88a-2, 119b-14, 124a-5, 166b-7, 169b-8, 184a-10, 190a-2, 206b-13
a. bigi 122b-8
a.- dur 27a-9, 124a-6
a.- ıdı 64a-6, 101a-2
a.- un̄ 100b-17
a.- ı (akk.) 136a-6
a.- a 129a-16

a.- dan 124a-6

a.- dan mı? 124a-2

adamcıl : İnsana saldıran (hayvan).
189a-9, 189b-4, 190a-17

a.- dur 190a-2

a. ol- 189a-7, 191b-10

adamı : (a. ādemī) Adam, insan. 181b-15

a.- lar 166a-8, 209b-17

a.- ları (akk.) 152a-12, 189b-4

a.- larına 23b-5

adan- : Ad almak, ad takınmak.

a.- a 133a-3

a.- ınca 42b-11

a.- mağa 167a-11

adāvet : (a.) Düşmanlık. 29a-11, 73b-1

ʿadd : (a. ʿaded) Sayı.

ʿa- i (iye.) (ʿa. ve ḥaṣrı) 10b-16

ʿaded : (a.) Adet, sayı.

ʿa- i (iye.) 142b-10

Ādem : (k.a.) Hz. Adem, (bk. Ādem Safī, Ādem-i Ṣafi).
3b-3, 13b-6, 13b-12, 13b-14, 13b-15, 14a-2,

14a-3, 14a-9, 14a-12, 14a-13, 14b-7, 14b-8,
14b-13, 14b-13, 14b-14, 14b-16, 14b-17, 15a-5,
15a-10, 15a-11, 15a-15, 15b-3, 15b-14, 16a-3,
16a-6, 16a-10, 16a-13, 16a-16, 16b-14, 16b-14,
16b-15, 17a-3, 17a-4, 17a-5, 17a-11, 17a-15,
17b-2, 17b-9, 17b-10, 17b-14, 17b-17, 18a-6,
18a-8, 18a-10, 19a-14, 20b-2, 29b-16, 30a-2,
47b-5, 50b-6, 54a-13, 61b-4, 61b-5, 61b-5,
68a-9, 69b-17, 101b-10, 101b-17, 102b-1, 108b-2,
108b-3, 108b-3, 108b-5, 108b-8, 136b-9, 136b-10,
197b-17, 206b-15 , 15a-1 , 17a-16
ibn-i Ā. 12a-9
Ā.- dür 13b-10
Ā.- ün̄ 16b-1, 16b-6, 17a-9
Ā.- ı (akk.) 16a-13
Ā.- e 17a-6, 54a-13, 108b-6
Ā.- den 16b-10, 18a-11, 82a-1, 108b-7

Ādem es-Safī : Hz. Adem, (bk. Ādem). 54a-12

Adem-i Safī : Hz. Adem, (bk. Ādem). 136b-8

Ādem Safī : (k.a.) Hz. Adem, (bk. Ādem).
Ā.-nün̄ 108b-3

ʿadem : (a.) Yokluk, hiçlik. 51a-9
ʿa.- den 3a-4, 91a-14, 92b-6

ʿādet : (a.) Adet, görenek, alışkanlık. 6a-12
ʿā. kim 66a-15
ʿā.- i insān 219a-5
hark-ı ʿā. 144a-7
ʿā.- dür (resm ve (ü) ʿā.) 31b-16, 132b-9

ʿā. kal- 46b-8, 125b-16

ʿā. ol- 23b-2, 118a-6

ʿā.-ün̄ 208a-2

ʿā.- i (iye.) 91b-1, 99b-2

ʿā.- i bigi 66a-12

ʿā.-ini 80b-3

ʿā.- ince 23b-15, 119a-4, 178b-17

adım : Adım.

a.- ın (akk.) 85a-3, 85a-6

ʿAdī : (k.a.) Adi, Hz. Muhammed'in dedelerinden Şeybe'nin amcası oğlu, (bk. ʿAdī bin Nevfel, ʿAdī bin Nevfel bin ʿAbdimenāf). 42b-13, 44a-6, 44a-10

ʿA.- nün̄ 44a-5, 44a-10

ʿAdī bin Nevfel : (k.a.) Adi bin Nevfel, (bk. ʿAdī). 44a-4

ʿA.- e 42b-12

ʿAdī bin Nevfel bin ʿAbdimenāf : (k.a.) Adi bin Nevfel bin Abdimenaf (bk. ʿAdī). 42b-10, 44a-9

ʿĀdil : (k.a) Adil, Hz. Muhammed'in bir adı, (bk. Muhammed). 12a-14, 110b-8

ʿādil : (a.) Adaletli, doğru. 3b-6, 111b-9, 162a-16,

ʿā.- dür 190b-16

ʿadl : (a.) Adalet.
4a-6, 5b-1, 6b-10, 42a-7, 73a-4, 114a-4, 148b-7, 149a-6, 171b-15, 199b-8, 199b-9, 199b-16
ʿa. ile 198b-12,
ʿa. eyle- 114a-5
ʿa. it- 165b-8, 209b-5
ʿa. kıl- 6a-10
ʿa.- e 85b-3
ʿa.- üñe 166a-12
ʿa.- i (iye.) 5b-3, 23a-10, 32b-16, 134a-3
ʿa.- i birle 7b-17, 39b-1
ʿa.- ine 125b-4

ʿAdnān : (k.a.) Adnan, Hz. Muhammed'in büyük dedelerinden. 21b-2, 21b-2, 21b-2, 21b-3, 21b-4
ibn-ʿA. 12a-5
ʿA.- un̄ 21b-6
ʿA.- a 21b-6
ʿA.- ı (akk.) 21b-5, 21b-5

ʿadū : (a.) Düşman. 159a-2
ʿa. kim 225a-2
ʿa. ol- 36b-15

āferīn : (f.) Beğenme, takdir, alkış, yaşa, varol.

208b-13

ā. kıl- 162a-10

āfitāb : (f. āf-tāb) Güneş, gün ışığı.

ā.- ı (akk.) (şemʿ-i ā.) 182b-17

ʿafīf : (a.) iffetli, namuslu, temiz. 70a-6

ʿa.- dür 198a-10

ʿAfīf : (k.a.) Afif, Hz. Muhammed'in bir adı, (bk. Muhammed). 12b-5, 111a-2

ʿafv : (a.) Af, bağışlama. 3a-14, 95b-3, 195a-2

ʿa. eyle- 74a-10, 191a-16

ʿa. kıl - 204a-4

ağ : Ak, beyaz, (bk. ah, ak).

39b-12, 39b-12, 33a-8, 40b-4, 40b-14,

70b-9, 84a-3, 95b-9, 97b-1, 122a-16,

a. kıl- (yüzin a. kılmadı) 178a-9

ağ- : Ağmak, yükselmek, yukarı çıkmak.

a.- a dur- 16a-3

ağaç : Ağaç; değnek, sopa.

19b-16, 20a-7, 20a-8, 20a-9, 20a-10,

64b-11, 64b-15, 94a-15, 116a-8, 128a-2,

128a-11, 130b-15, 172b-1

a. birle 189b-7

a.- ısa 209b-8

a.- ımıssa 127b-16

a. ol- 45a-1

a.- uñ 45a-3, 64b-12, 65a-2, 65a-4,

a.- ı 64b-12, 128b-1

a.- dan 23a-1, 62a-11, 102b-10, 128a-1, 128a-3
128b-2, 138a-3, 140a-6

a.- ı 119a-7, 123b-9, 127a-8, 127b-13, 127b-14,
127b-15, 127b-16, 128b-2, 209a-15

a.- ı-y-ıdı 128b-5

a.- ına 128a-9, 137b-14,

a.- ından 137b-16, 179a-7

a.- lar 15a-3, 30b-17, 65a-3, 117a-13

a.- laruñ (gen.) 65a.-5

a.- ları (akk.) 77a-13

a.- ları (iye.) 30b-15, 30b-15, 65a-2, 65a-7

a.- larınuñ 30b-16

āgāh : (f.) Haberdar, vakıf, bilgili, uyanık.

ā.- ıdı 19b-1

ā. ṭur- 32b-13

ā.- um 31b-4

aġar- : Ağarmak.

a.- dı 37a-5

ağart- : Ağartmak; güldürmek.
a. (yüz a.) 183b-12

āğāz : (f.) Başlama; okuma; anlama.
ā. eyle- 61a-10
ā. it- 3a-13

ağdur- : Ağdırmak, yükseltmek.
a.- dı 16a-14

ağırlıḥ : Çok kalabalık; teçhizatlı. 77b-2

ağız : Ağız, bir boşluğun dışa açılan kısmı; boş şeylerin açık yanı.
a. aç- "Konuşmak" 157a-14
a.- uñdan 48b-8
a.- ı (iye.) 153b-11, 162a-4, 162a-5, 162a-7
a.- ı birle 189a-12
a.- ınuñ 64a-6
a.- ını 180a-3, 196a-9
a.- ın (akk.) 203a-4
a.- ına 79a-16, 98b-9, 105a-13, 113b-1, 113b-1, 113b-17, 115b-16, 189a-17, 189b-8, 189b-16, 201a-15, 225a-7, 225a-9,
a.- ına mı 147a-11
a.- ında 217b-11, 225b-9
a.- ında-y-iken 30b-17

a.- ından 18b-11, 34b-5, 98b-10, 108a-3,
125a-14, 183b-2
a.- larından 170b-10

ağla- : Ağlamak.
a.- r 46b-4, 172b-2
a.- rsın 25b-9, 46b-5, 109a-16, 122a-16
a.- dı 18b-13, 18b-17, 20b-11, 21a-12, 25b-9,
34b-6, 40a-16, 49b-12, 54a-9, 75a-11,
91a-4, 91a-10, 119b-6, 120b-10, 123a-11,
134b-3, 153b-4, 154a-1, 154a-3, 172b-17,
173b-1, 176b-13, 217a-9, 222a-7
a.- duñ 25b-14
a.- ğıl 49a-13
a.- yu 49a-8, 122a-13, 189b-1, 217a-15
a.- yanı 198b-11
a.- duğın (akk.) 116b-2
a.- rlar-ıdı 49b-7
a.- mak birle 49b-12
a.- mağuñ 25b-9
a.- makdan 154a-4

ağlaş- : Ağlaşmak.
a.- uruz 189a-4, 189a-14
a.- ursız 189a-3
a.- urlar 84a-14
a.- dılar 47a-6, 47a-9, 47a-12, 48a-15,

48b-11, 48b-17, 49b-4, 78b-2, 83b-15,
84a-8, 172a-8, 172b-17,
a.- u 189a-2

ağrı : Ağrı, acı. 33a-3, 95b-13
a.- dan 162a-9
a.- sı 154a-4, 154a-6, 189b-12
a.- sını 190b-5
a.- sına 161a-14

ağrı- : Ağrımak, acımak.
a.- r 87b-3, 154a-10, 156a-2, 157b-8,
a.- rken 158a-16
a.- madum 100a-7
a.- madı 120b-17

ağu : Zehir, ağı. 52a-11, 52a-14
a.- dur 36b-7, 153b-11
a.- lı 120b-12
a.- lu 71b-16, 72b-3

āh : (f.) Ah, feryat 57a-8, 57a-8, 75a-5
a.- ıla 49b-6
a. eyle- 69a-1, 75a-11, 86a-16,
a. it- 48a-15
a.- ından 75a-5
a.- umuz 202b-12

ah : Ak, beyaz, (bk. ağ, ak).
43b-16, 84a-5, 144b-6, 162a-5, 169a-11,
170a-7, 174a-8, 222a-13
a. ol- 155b-2, 169b-4

ah- : Akmak (bk. ak-).
a.- ar 72a-12, 188a-17, 189b-1,
a.- dı 11a-13, 43a-12, 61b-12, 84a-3, 105b-3,
188b-13, 192b-10, 193b-11, 209a-13, 225a-1.
a.- ar-ıdı 116b-15
a.- ar- iken 130b-9
a.- madığını 104b-1

Ahad : (a.) Allah.97a-11

ahad : (a.) Birinci
a. güni (Haftanın birinci günü, yani pazar).
101a-15

ahass : (a.) En hasis, çok pinti; pek bayağı, en alçak.
a.- ı Kureyş 68a-8, 224a-10
a.- u'l-akrıba 131a-8

ahbār : (a.) Habr'ın çokluk şekli, Yahudi alimleri,
hahamlar.
a.- uñ 55a-14
a.- lar 24a-10, 45b-4, 53b-12, 55b-16, 68a-12,

68b-7, 156b-5, 185b-4, 211b-12

a.- larun̄ 31b-13

ʿahd : (a.) Söz, sözleşme, akd, bağlama; bir şeyi yapmak için kendi kendine söz verme, yemin etme; zaman, devir, asır (bk. ʿahıd)

16b-7, 17a-15, 21a-6, 21b-14, 50b-3, 53b-2

ʿa. birle 16b-9

ʿa.- ıla 136a-8

kadīmü'l-ʿa. " Eskiden beri " 153a-15

ʿa. bağla- "Sözleşme yapmak" 23a-3, 24a-13

ʿa. it- 13b-16, 14a-1, 14b-15, 14b-15, 15a-14, 15a-15, 17b-14, 18a-6, 21b-14, 30a-5, 44b-1, 46a-4, 77a-1

ʿa. kıl- 17b-15, 17b-16, 40a-5, 46a-3,(ʿa...kıl-) 50b-11

ʿa. ve miṣāk kıl- 14b-15, 15a-13, 17a-12, 19a-10

ʿa. ve vasıyyet kıl- 21b-16

ʿa.- dum 13b-15

ʿa.- duma 46b-11

ʿa.- unı̄ 13b-17, 46a-12

ʿa.- una 45b-17

ʿa.- ı (iye.) 37b-14

ʿa- ına 46a-1

ahı, ahī : (a.) Kardeşim, dostum; ağabey (krş. ahīke).

139b-9, 152b-14, 157b-8, 186a-16, 209b-7,
210b-12, 221b-12, 223a-9
a. ol- 136b-2

ahıd : (a. ʿahd) Söz, sözleşme (bk. ʿahd). 220b-7

ahīke : (a.) Senin kardeşin (krş. ahī). 210a-16

Āhır : (k.a.) Ahir, Hz. Muhammed'in bir adı; en son peygamber anlamında,(bk. Muhammed). 12b-3, 110b-16

āhır : (a.) Son; sonunda, nihayet; son olarak.
ā. 33b-10, 56b-12, 122b-14, 146b-1, 146b-1, 161a-6, 170b-2, 205a-15, 209a-3
ā. zamān "Dünyānın son zamanı, son devresi) 20a-12, 22b-15, 26a-15, 32a-3, 33a-11, 45b-6, 52b-5, 53b-9, 68a-11, 82a-4, 82a-7, 207a-11
ā.- ı ʿumr 101a-6, 101a-6
ā.- ı'z-zamān 62b-2, 91a-16
ā.- u'l-emr "En nihayet, işin sonunda) 73b-2
ā.- u'z-zamān 20b-7, 46b-14, 50b-5, 54a-3, 54a-15, 62a-12, 65b-6 69a-5, 94a-1, 102b-14, 162b-12
ā.- ıdı 153a-2
ā.- a 175a-7
ā.- ı (iye.) 18a-15, 19b-11, 20b-3
ā.- ını 2b-9, 211b-2

ā.- ın (akk.) 54b-5

a.- ında 18a-15

āhırat :(a.) Ahiret, öteki âlem.

a. 41b-3, 88b-5, 93b-1, 108a-9, 113a-6, 116a-9, 135b-3, 151a-6, 177a-4, 187b-16, 206b-12, 207a-3, 212b-16

ā.- da 123a-3, 131a-13, 202b-10,

ā.- ını 213a-2

āhırın :(a.) Sonrakiler, son.

evvelin ve'l-ā. 20a-11, 92a-12, 98b-11

ā.- dur 106a-5, 108a-10, 174b-1

ahıt- : Akıtmak, (bk. akıt-).

a.- asız 30b-12

Āhız : (k.a.) Âhız, Hz. Muhammed'in bir adı; alan, alıcı. 12b-6, 111a-4

ahkām :(a.) Emirler, hükümler, 164b-15

a.- ı şerī'at 29b-11

ahkarahum :(a.) Onların en hakiri olan. 5b-8

ahlāk :(a.) Ahlak.

a.- ı hasana "güzel huy" 134a-7

ahmak :(a.) Ahmak, pek akılsız.

a. 31a-3, 31a-6, 111b-14, 222b-12

a. imiş 31a-5

a. kıl- 205a-14

a. ol- 130a-7

a.- lar 222b-13

Ahmed : (k.a.) Ahmet, Hz. Muhammed'in bir adı, çok hamd eden, (bk. Muhammed).

12a-10, 12b-8, 41a-12, 91b-16, 95b-7, 95b-16, 109a-17, 110b-3, 111a-6, 114a-12, 118a-3, 129b-2, 132b-3, 174a-11, 213b-5

A.- ün̄ 140a-2

A.- i (akk.) 109b-11

A.- den 222b-14

ahsen : (a.) Daha güzel 118a-4, 160b-12

a.- ü'ş-şemāyıl 152b-17

ahşam : (a.) En haşmetli, en hürmetli, en heybetli.

Rasūl-i a. 92b-7

ahşam : Akşam, akşam vakti; siyah.

38a-6, 59b-10, 92b-7, 118b-3, 119a-17, 203b-4, 216a-3, 221a-14

saçun̄ a. 206b-17

a. ol- 34b-6, 119a-16, 152b-5, 202a-6

a.- a degin 152b-5

ahtar- : Aktarmak; yere yıkmak, devirmek, öldürmek; yerle bir etmek.

a.- dı 56b-11, 158a-6, 158a-11, 158a-12

a.- am 81b-4

a.- a 78a-8, 183b-6, 183b-15

a.- urdı 77a-14

ahtarıl- : Aktarılmak, devrilmek; yere yıkılıp ölmek; attan inmek.

a.- dı 21a-10, 60b-7, 72a-10, 87a-1, 99a-6, 122b-8

a.- dılar 99a-17, 99b-8,

a.- mış 72a-12

a.- duğın 123a-8

a.- aydı 157b-17

ahvāl : a. Haller, durum, genel durum.

a. 69b-11, 123a-10, 205a-14

a.- dur 106a-13

a.- ıdı 185a-17

a.- un̄ 72b-9, 91b-10

a.- ı 18b-10, 25b-17, 42b-13, 50b-16, 64a-9, 85a-5, 90b-11, 151b-5

a.- ı (iye.) 8a-17, 50a-4, 60b-17, 145a-11, 196a-14, 208b-8, 214a-17.

a.- ınun̄ 208b-15

a.- ını 56a-3, 139a-11, 155a-1, 164a-15, 196a-16, 196b-17, 208b-17, 221a-13

a.- ın 40a-9

a.- ından 63a-16

a.- uñuz 165b-16

a.- ları (akk.) 64a-13

ahvālehu :(a.) Onun ahvali. 5b-9

ahzāhu : a. Onu zelil ve hor etsin, onu alçaltsın. 178b-2

ʿĀ'il : (k.a.) Ail, Hz. Muhammed'in bir adı; ailesini besleyen; kalabalık bir ailesi olan; fakir, (bk. Muhammed). 110b-11

ak : Ak, beyaz, (bk. ağ, ah).
15a-16, 16b-11, 20a-5, 22a-13, 30b-10, 39b-11, 41b-13, 44b-16, 45b-4, 93a-8, 94b-6, 94b-7, 95b-11, 96a-8, 96b-13, 96b-15, 98b-15, 121a-3, 163a-9, 169a-3, 170a-10, 183a-8, 221b-16, 223a-17,
a. mıdı 56b-17

ak- : Akmak, (bk. ah-).
a.- ar 87b-3
a.- dı 43b-1
a.- a 45b-7
a.- arsu 105b-14, 106a-1
a.- madı 87a-13

akar : (a.) Para getiren mülk (ev, dükkân, tarla, bağ, bostan vs.). 52b-8
a.- umuz 60a-11

akça : Akçe, para.
48a-6, 48a-7, 76b-17, 114b-13, 114b-17, 180b-9, 217b-5
a. kadarınca 33a-8
a.- ya 214a-15
a.- dan 114b-15

ʿakd : (a.) Akit, sözleşme, kararlaştırma.
ʿa. bağla- 15a-14, 15a-15
ʿa. ve mīsāk kıl- 16b-7

ʿĀkıb : (k.a) Âkib, Hz. Muhammed'in bir adı, diğer resullerin arkasından gelen, son resul, (bk.) Muhammed). 12a-11, 110b-4

ʿākıbat : a. Son, nihayet.
73b-1, 91b-16, 141a-3, 177a-15, 177b-5
ʿā.- ı (iye.) 72b-9
ʿā.- ında 138b-13

ʿakıl : (a. ʿakl) Akıl, (bk. ʿakl). 26b-16
ʿa.- dan 9b-7, 147b-2
ʿa.- ları 160a-13, 160a-17

ʿAkīl : (k.a.) Akıl, Ebu Tālib'in oğlu.
ʿA.-ı (akk.) 216b-16

ʿAkīl ibn-i Nufeyl : (k.a.) Akıl ibni Nufeyl, Sakıf kabilesinden bir Arap.
ʿA.- ı (akk.) 158a-4

ʿākıl : (a.) Akıllı.
3b-5, 3b-7, 22a-3, 31a-1, 34a-8, 64b-5, 64b-8, 64b-15, 65a-11, 65a-12, 65a-14, 83a-6, 111b-10, 111b-11, 126a-11, 135b-9, 137a-13, 140b-4, 143b-9, 148b-8, 155b-1, 197a-15, 200b-15, 209a-3, 219a-16
ʿā.- sın 118a-4
ʿā- ı (akk.) 65a-12
ʿā.- ı (iye) 170b-14
ʿā.- lar 8a-1, 133a-17, 161b-13, 209a-4,
ʿā- laruñ 163b-5

ʿākıllık : (t.; ʿākıl a.) Akıllılık.
ʿā. (ğ). it- 57b-4

ʿākıle : a. Akıllı kadın. 206a-15

ʿakl : (a.) Akıl, us.
6a-13, 6b-14, 6b-16, 9b-6, 9b-8, 10b-13, 18b-6, 23a-10, 44a-1, 65a-11, 144a-6, 148b-7, 153b-7, 162a-16, 163b-3, 163b-6, 200b-6, 203b-11, 210b-6
ʿa.- ıla 3a-5, 43a-1, 144a-2, 176a-10

`a- ı mükemmel 5a-15
`a.- ı (akk.) 63a-11, 163a-14
`a.- a 65a-7, 85b-3, 187a-8
`a.- um 94b-14, 96b-10
`a.- umı 9b-6, 94b-10
`a.- uma 65b-1
`a- uñ 27b-10, 65a-13, 134a-7, 215a-2
`a.- uñı 27a-7, 40a-16
`a.- uñdan 132a-3
`a.- ı 2b-10, 2b-15, 3a-10, 5b-3, 9a-13, 9a-16, 13b-10, 32a-15, 32a-15, 47b-1, 47b-1, 47b-4, 54a-11, 55a-5, 65a-11, 69a-1, 69a-11, 72b-13, 85b-2, 85b-9, 97a-13, 99a-5, 99b-6, 111b-12, 130b-10, 133a-5, 133a-7, 133b-17, 146b-9, 146b-11, 165a-3, 184b-2
`a.- ını 9a-5, 172b-3
`a.- ın 137a-13
`a- ına 26b-4, 47b-8, 102b-16, 162a-9
`a- ından 9a-14, 9b-7, 55a-6, 133b-16
`a.- umuz 54a-12, 120a-3, (`a.- ımuz) 161a-13, 170a-17,
`a.- uñuz 192b-16
`a.- uñuzı 88a-6, 149a-2

akmār : (a.) Ay gibi beyaz (yüz); en beyaz.

kamaru'l- a. 172a-14

ʿakrab : (a.) Akrep burcu, 101b-1, 101b-1

akrıbā : (a.) Aralarında soy yakınlığı olanlar.
ahassu'l- a. 131a-8

akvām : (a.) Kavimler, milletler.
a- ı mütemerride 5b-17

al : Hile, düzen. 163b-11
a. birle 112a-2

al : Al, kırmızı, pembe.
a.- ı (akk.) (reng-i a.) 200b-5

ʿĀl : (k.a.) âl, Hz. Muhammed'in bir adı; âli,
yüksek, yüce (bk. Muhammed) 12b-5, 111a-2

āl : a. Aile, evlat, sülâle 4b-14
ā.- i beyt "Hz. Muhammed'in âilesi, sülâlesi
ve bu sülâleden gelenler". 41b-7
ā.- i Fihr 139b-3
ā.- i Gālib 139b-3
ā.- ün 172b-9
ā.- i (iye.) 11b-12, 109b-7, 176a-16, 187a-11,
ā.- inün 4b-14
ā.- in (akk.) 90a-13
ā.- ine 129b-14

al- : Almak; evlenmek; beraberinde götürmek, yanına

almak; isteğine kavuşmak; tutmak; bir makama geçmek; döndürmek; kabul etmek; satın almak; koklamak; memnun etmek; şaşmak; kaplamak; çevirmek, ortaya almak, kucaklamak, hissetmek, çalmak; fethetmek.

a.- uram 67b-11, 145a-12

a.- ursın 34a-15

a.- ur 140b-3, 177b-12, 209b-13

a.- uruz 159b-15, 161a-9

a.- urlar 105a-12, 208b-2

a.- dum 38a-6, 38a-10, 60a-13, 71a-5, 79b-2, 80a-14, 94b-6, 98b-17, 176b-12, 189b-3, 189b-9, 189b-10, 191b-11, 192a-1

a.- dun̄ 25a-16

a.- dı 8b-4, 11b-10, 14b-7, 14b-13, 115a-4, 16a-7, 16a-12, 16b-2, 16b-3, 17a-9, 17a-17, 19a-5, 21a-7, 21a-15, 21b-11, 21b-17, 22a-4, 22a-6, 25a-14, 28b-6, 33a-6, 34b-1, 38a-2, 42a-8, 44b-2, 44b-3, 44b-4, 47b-9, 48a-9, 48b-11, 49a-6, 49a-8, 49a-10, 49b-13, 51b-3, 53a-5, 53a-12, 56a-11, 56a-14, 57b-17, 58b-14, 59b-8, 60b-16, 61a-2, 61a-6, 64a-14, 64b-16, 70b-2, 72a-9, 73a-11, 77a-10, 80a-15, 80b-6, 80b-14, 81a-7, 85b-5, 89b-8, 90b-17, 91b-5, 96a-3, 98a-14, 98b-1, 98b-7, 98b-8, 103a-3, 105b-12, 108a-1, 112b-17, 113a-4, 113a-11,

113b-1, 114a-2, 114b-16, 119a-8, 119b-6,
119b-7, 122a-7, 122a-17, 122b-3, 123b-13,
124b-7, 125b-1, 130b-8, 130b-14, 130b-16,
131b-3, 131b-4, 133a-9, 133a-11, 134b-2,
137b-4, 137b-6, 140b-14, 142b-7, 147b-8,
147b-8, 148b-17, 150a-7, 153a-14, 153a-17,
154b-4, 156a-14, 160b-15, 162a-17, 164b-13,
167a-13, 168a-4, 168a-13, 168b-13, 171a-10,
171a-11, 176a-17, 176b-3, 176b-6, 176b-11,
177a-13, 180a-7, 186b-9, 189a-13, 189b-6,
189b-8, 190a-14, 192a-10, 195b-5, 196a-9,
196a-10, 200a-13, 200b-14, 201b-17, 204a-6,
210a-9, 211a-15, 213b-10, 220b-14, 220b-15,
220b-16, 223a-8, 224b-2,

a.- duh 139a-17

a.- dılar 29b-9, 31b-10, 31b-15, 32a-14,
39a-10, 53a-10, 57a-4, 57b-13, 60b-4,
67b-7, 69a-14, 69b-2, 77b-5, 77b-7,
78b-14, 80b-5, 84b-11, 89a-11, 94b-13,
111a-11, 121b-2, 123b-17, 124a-9, 124a-13,
133b-10, 138a-1, 138a-2, 139a-14, 141b-8,
145b-5, 145b-10, 148b-12, 150b-1, 150b-3
150b-13, 151b-8, 153a-3, 153a-7, 154a-4,
156a-2, 158a-1, 158b-4, 159a-3, 159a-5,
162a-13, 162a-14, 163a-3, 167a-1, 172a-13,
180a-9, 184b-5, 184b-8, 186b-10, 194a-6,
197b-4, 202b-16, 203b-6, 220a-13

a.- mış 65a-5, 176b-7

a.- ısar 66a-7

a.- ıpdur 81a-8, 82b-14, 157a-7, 161b-1

a.- ısardur 161a-4, 204b-14, 215a-1

a.- ayım 21a-7, 53a-17, 56b-5, 59a-15, 201a-13

a.- ayum 112b-11, 122b-1, 168a-11

a.- ayum mı 42b-3

a. 48a-8, 49a-5, 57b-11, 58b-14, 209a-3

a.- ğıl 42b-2, 56b-5, 83b-2, 90b-14, 107a-15, 167b-2, 171a-4, 176b-1, 180a-7, 186a-17, 219a-13

a.- sun 52b-13, 218b-4

a.- alum 55a-13

a.- uñ 58b-13, 68b-9, 85b-16, 156a-4, 162a-4

a.- uñuz 77b-1, 149a-3

a.- am 34a-17, 85b-1, 96a-9, 96b-2, 97a-14 154b-2, 218a-6

a.- asın 90b-14, 141b-13, 142a-1, 201a-10

a.- a 54b-7, 83b-10, 91a-11, 105a-8, 114a-7, 185a-6, 185a-12, 216a-6

a.- asız 78b-3, 149b-16

a.- alar 25b-13, 58a-17, 182b-1, 203b-10

a.- a getür- 220a-9

a.- ı bil- 89a-11, 148b-12

a.- ıp 26a-6, 28a-16, 34a-16, 33b-15, 35a-12, 36a-15, 37a-12, 37a-14, 37a-15, 37a-17, 37b-3, 37b-4, 48a-9, 68b-14, 68b-16, 69b-6, 75b-17, 80b-6, 90b-16, 96a-14, 101b-12, 107b-11, 107b-17, 112b-12, 113a-9, 124b-6, 166b-15, 167b-8, 204a-3, 216b-4, 220b-3,

220b-13

a.- ıp durur 79b-10

a.- andan 85b-4

a.- duġum 35b-15

a.- duġuñ 115b-3

a.- duġuña 145b-1

a.- duġı 112b-6

a.- duġın 94b-12

a.- dukları 85a-10, 115b-2

a.- duhların 195b-3

a. -ası 33a-12

a.- urdı 20a-6, 35b-7,

a.- ur-ıdı 48a-6,

a.- mış-ıdı 154a-9, 195b-9, 196b-1

a.- mışmış 122b-5

a.- a-y-ıdı 87a-5

a.- maz 123a-14, 217b-5,

a.- madum 116b-3

a.- madı 113b-3, 113b-17, 172b-6,

a.- maġıl 83b-3, 154a-11,

a.- maya 52b-10

a.- maz (part.) 23b-11

a.- maduġı 168b-7

a.- maz-ıdı 23b-4

a.- maz-ısañ 172b-12

a.- amaz 83a-2

a.- mak 220b-7

a.- mağ ol- 129a-4

a.- mağa 32b-3, 167a-10

a.- makda 171a-14

aʿlā : (a.) En yüksek, yüce.

a. 15a-11, 50a-1, 92b-14, 172a-16

a.- yı ümem 72b-16

ʿalaf: (a.) Yem, hayvan yiyeceği. 23b-5, 87a-15

ʿalāma : (a.) Alâmet, iz, nişan (bk. ʿalāmet). 181b-9

ʿalāmāt : (a.) İşâretler, alâmetler.

ʿa.- ı semāvī 100b-4

ʿalāmet : (a.) Alâmet, nişan, iz, belge (bk. ʿalāma)

45b-7, 63b-10, 149a-12, 162b-15,

ʿa.- i semāvī 53b-10

ʿa.- i vilāt 104a-13

ʿa.- dür 63b-3

ʿa.- mi 191a-3

ʿa- i (iye.) 64a-4, 86a-8

ʿa.- ler 8a-13, 63b-2, 65b-6, 104b-3, 184b-10

ʿa.- lerüñ 64a-12, 65b-10

ʿa.- lerden 100a-4

ʿa- leri (iye.) 54a-3, 63b-17,

alar : Onlar (bk. ol).

ʿalāyıḳ : (a. ʿala'iḳ) Alakalar, kişinin ilişip bağlandığı şeyler, ilgiler, bağlar. 153b-8

alçaḥ : Alçaḳ, aşağı, rezil. 182b-9

alda- : Aldatmak.
a.- madı 4a-12

aldan- : Aldanmak.
a.- mışsız 76a-11
a.- a 27b-3
a.- mañ 55b-7

ʿalem : (a.) Bayrak, sancak.
18a-4, 39b-16, 40a-11, 40a-14, 40b-8, 92a-15, 95a-5
ʿa.- i hilālinde 40b-8, 40b-15
ʿa.- dür 73a-4
ʿa.- üñ 92a-17
ʿa.- i (akk.) 92b-1
ʿa.- i dür 40b-8
ʿa.- ini 22b-9
ʿa-in 137a-1

aʿlem : (a.) Daha âlim, daha iyi bilen. 92b-14
va'llāhu a.ʿ206b-16
a .- sin 15a-11, 50a-1

ʿālem : (a.) âlem, dünya, dünya halkı, insanlar.

`ā. 14b-4, 106b-11, 192b-13
`ā. içinde 23b-10, 38b-1, 39b-1, 52b-7, 56a-7, 56b-3, 62a-15, 64a-15, 74b-13, 100b-4, 153a-8, 153a-9, 155a-15, 157b-12
`ā.- i ceberūt 2b-9
`ā.- i envār 9a-15, 10b-13, 10b-16,
`ā.- i esrār 10b-13, 10b-17,
`ā.- i etvār 10b-13, 10b-14, 10b-16
`ā.- i ḥalḳ 137a-3,
`ā.- i ġayb 2b-8
`ā.- i mer'ī 137a-3
`ā.- i ṣuġrā 2b-7
`ā.-i `uḳūl 9a-16
Cebbār-ı `ā. 95a-17
ḥalḳ-ı `ā. 26a-10, 42a-2, 75a-16, 182b-7, 223a-1
şeyḫ-ı `ā. 7b-4
`ā.- dür 10b-14
`ā. ol- 10b-16, 70a-1
`ā.- üñ 39b-16, 136b-6, 170b-14
`ā.- i (akk.) 16a-8, 17b-4, 21b-12, 66a-2, 159b-10, 186b-5
`ā.- e 7b-15, 17b-15, 21a-2, 67a-6, 92b-6, 94a-13, 128b-10
`ā.- de 13b-4, 19b-7, 28a-6, 28b-13, 30a-2, 42a-7, 46b-6, 62b-12, 68b-6, 104a-15, 138a-8, 198b-12
`ā.- den 2b-5, 75b-15, 114a-13, 171b-4
`ā.- i 10b-14

`a.- ine 7a-10, 10b-12, 10b-13, 10b-13

`ā.- ler 10b-15, 99b-15

`ā.- leri (akk.) 159b-9

`ālemī : (a.) Ālem, dünya, cihana mensup; insan.

`ā.- leri 2b-5, 3a-4, 71b-12

`ā.- lerün 92b-4

`ālemīn : (a.) Ālemler, dünyalar.

ilāhe'l-`ā.222a-6

Rabb (e,i,ü)'l- `ā. 5b-6, 20a-11, 94b-8, 98b-13, 136b-17

`ā- sin (ilāhe'l-`ā.) 194b-12

`ā.- dür (Rabbi'l-`ā:) 161b-11

`ālemiyān : (a.) İnsanlar, âleme mensup olanlar.

`allāme'-i `ā. 7a-2

ālet : (a.) Alet, teçhizat, malzeme, vasıta, sebeb. 6b-14

ā.- ini 74a-15

ā.- in 80b-5, 84a-2, 156a-6

ā.- ler 2b-12, 2b-13

āletlendür- : (t.; ālet a.) Teçhiz etmek, donatmak, silahlandırmak.

ā.- di 156a-6

`aleyhime's-selām : (a.) O ikisine selâm olsun.

19a-6, 81b-17, 110a-17, 125b-16, 147b-6

ʿaleyhimü's-selām : (a.) Onlara selām olsun. 23a-13

ʿaleyhi's-selām : (a.) Ona selām olsun.
13b-6, 14a-2, 14a-9, 14a-9, 14a-12, 14a-12-13, 14a-13, 14b-4, 14b-16, 15a-16, 15a-17, 15b-4, 15b-15, 16a-8, 16a-11, 16b-1, 16b-2, 16b-10, 16b-14, 16b-15, 17a-4, 17a-8, 17a-10, 17b-2, 17b-10, 17b-12, 18a-3, 18a-7, 18a-10, 18a-17, 18b-8, 18b-9, 19a-2, 19a-3, 19a-4, 19a-11, 19a-12, 19a-15, 19b-7, 20a-9, 20b-11, 20b-16, 21a-8, 21b-16, 21a-8, 21b-16, 22a-15, 40b-6, 41a-11, 45b-4, 54a-12, 61b-2, 61b-5, 61b-7, 61b-9, 61b-11, 68b-6, 75a-2, 75a-2, 76a-13, 78a-8, 82a-2, 82a-5, 89a-2, 89a-2-3, 90b-7, 94a-4, 94a-9, 101b-10, 101b-11, 101b-13, 101b-15, 101b-16, 104b-6, 108b-2, 108b-3, 108b-7, 108b-8, 128b-15, 136b-12, 144a-11, 202b-4
ʿa- a 93b-15

ʿa.l.m : (a.) "Aleyhi's-selām"ın kısaltması. 99a-2

alıcı : Alıcı
Cān a. "Azra'il" 21a-8
a.- y-ı (akk.) (cān a.) 21a-12

ʿalıf : (a.) Yem, hayvan yiyeceği (kelime anlamı besi

hayvanı) (bk. ʿalaf). 192b-1

ʿalīḳ : (a.) Yem torbası; hayvana bir defada verilen yem. 34b-16

alın : Alın 216a-16

a.- a 24a-10, 52b-17, 82a-3, 103b-5, 108b-9

a.- dan 24a-10, 82a-3, 103b-5, 108b-9

a.- um 49a-16, 57a-1

a.- uma 108b-8

a.- umda 53b-1

a.- umdaġı 36a-17, 36b-12, 47b-6, 108b-4

a.- umdan 20b-13, 53a-1, 70a-16, 164a-11

a.- uñ 183a-9

a.- uñda 52b-17

a.- uñdadur 20a-11

a.- uñdaġı 54a-14, 55b-15, 70a-15, 100a-2, 172b-9

a.- uñdan 108b-8

a.- ı (iye.) 14b-3, 59b-10, 116b-8, 126a-8, 151a-10, 182b-15, 187a-4, 213b-2, 218b-10

a.- ını 34b-4

a.- ına 14a-13, 15b-10, 15b-17, 16a-8, 16a-17, 16b-5, 17a-11, 17a-16, 17b-9, 18b-17, 19a-12, 19a-12, 19a-13, 19b-9, 20b-2, 20b-13, 21a-16, 21b-7, 21b-9, 22a-9, 22b-11, 30a-3, 32a-2, 45a-14, 52b-15, 53a-1, 62a-9, 70a-16, 164a-11

a.- ında 14b-6, 14b-9, 15b-13, 15b-16, 16a-5, 16a-6, 16a-14, 16a-15, 16a-17, 16b-3, 16b-4, 16b-5, 17a-13, 17b-5, 18a-1, 18a-4, 18b-17, 19a-3, 21a-5, 22a-1, 25a-7, 25b-4, 25b-8, 30a-4, 32a-3, 33a-6, 33a-10, 45a-15, 45a-16, 45a-17, 47b-6, 50a-3, 50b-6, 61b-5, 62a-14, 108b-3

a.- ında-y-ıdı 22b-11,

a.- ındağı 25b-14, 29b-16, 48a-17, 56a-7, 58a-7, 61a-4, 100a-2,

a.- ından 13b-5, 14a-13, 14b-12, 15b-10, 17a-11, 17b-1, 17b-3, 17b-4, 17b-7, 17b-9, 19a-12, 19b-8, 20b-2, 21a-2, 21b-2, 21b-9, 21b-12, 26a-8, 30a-6, 30a-7, 32a-2, 42a-9, 45a-14, 52b-15, 55a-17, 62a-8, 68b-6, 84b-7, 182b-15

a.- larına 18a-14

a.- larında 17a-1

alın- : Alınmak; çalınmak.

a.- dı 26b-13

a.- a 215b-9

a.- an 85a-17, 89b-8

ʿālī : (a.) Yüksek, yüce, ulu.

5b-4, 6b-6, 81b-6, 97b-14, 163b-15

ʿAli : (k.a.) Hz. Ali (bk. ʿAli ibni Ebī Ṭālib)

4b-12, 11b-12, 40b-12
`A.- nün 4b-11, 4b-13,
`A.- yi (akk.) 11b-13
`A.- den 4b-12

ālihi : (a.) Onun ailesi, onun sülâlesi 5b-9

`Ali ibn-i Ebī Ṭālib : (k.a.) Hz. Ali, (bk. `Ali). 4b-10,

`alīl :(a.)Hastalıklı,sakat. 3a-7
`a.- ün 3b-11

`alīm : (a.) Çok bilen, bilgisi her şeyi kuşatan, (Allāh).
137b-12, 150b-16
`a.- sin 35b-13

`Ālim : (k.a.) `Ālim, Hz. Muhammed'in bir adı., ālim,
(bk. Muḥammed). 12a-17, 110b-12

`ālim : (a.) âlim, bilgin, (krş. `allāme).
`ā. 28b-2, 31a-2, 55b-16, 66b-16, 83a-6,
123b-5, 162a-16, 204a-17,
`ā. ve `ārif ol- 131b-1, 132a-10
`ā.- den 137a-11
`ā.- i (iye.) 53b-11
`ā.- ler 8a-1, 68a-2
`ā.- lerün (gen.) 83a-10
`ā.- leri (iye.) 62b-13
`ā.- lerinden 212a-1

ʿāliter : (f.; ʿāli a.) Daha yüksek, daha yüce, daha ulu. 6a-10

ʿAliyyü'l- aʿlā : (a.) Yüceler yücesi, her şeyden üstün olan (Allāh).

ʿA.- dan 15a-5

Allah : (a.) Allah, Tanrı, (bk. Baḳā, Baṣīr, Deyyān, Ġaffār, Ġanī, Ḥabīr, Ḥaḳ, Ḥakīm, Ḥālıḳ, Ḥallāḳ, Ḥalīm, Ḥayy, Ḳahḥār, Ḳarīb, Ḳayyūm, Kerīm, Maʿbūd, Mücīb, Rabb, Rāzıḳ, Settār, Sübḥān, Vedūd). 8b-17, 43a-12, 59b-4, 87b-12, 130a-14, 130b-1, 133b-13 136a-6, 199a-4

A. taʿālā 78a-10, 133b-11

Allāhu taʿālā 9a-4, 9a-14, 9b-8, 10a-17, 11a-1, 11a-3, 11a-5, 11a-13, 13a-8, 15a-14, 15b-3, 15b-8, 16a-14, 16a-15, 18a-8, 18a-10, 20a-12, 21a-12, 21b-5, 22a-16, 22b-2, 23a-6, 23a-16, 23b-1 23b-1, 25a-1, 26a-13, 27b-13, 29b-15, 39a-13, 42b-9, 43a-15, 46a-4, 46a-12, 46b-16, 47b-6, 48a-1, 48b-2, 50a-11, 50b-2, 51b-17, 54b-9, 55b-8, 57a-15, 60b-6, 60b-11, 61b-2, 64a-5, 64a-7, 70a-7, 76a-11, 76a-12, 78a-6, 78a-7, 79a-7, 81b-10, 84a-6, 84b-10, 86a-12, 87a-7, 87a-7, 88a-3, 88a-7, 88a-15, 88b-16, 89a-3, 89b-9, 89b-9, 89b-14, 90a-1, 90a-5, 90a-9, 93a-17, 93b-15, 93b-17, 96b-17, 96b-17, 98a-13, 102a-3, 105b-1, 111b-3, 116a-4, 118a-12, 118b-6, 118b-17, 123a-11, 128a-3, 128a-15, 128b-1, 128b-3, 132b-16, 134b-3, 136b-10, 139a-3, 139a-16, 143b-3, 148a-8, 148b-17, 152a-7, 155a-2, 155a-7, 155a-15,

157b-9, 160a-11, 193b-11, 194a-13, 194b-5,
194b-7, 195a-11, 199b-6, 206b-7, 211b-10,
215a-9, 216b-6, 218a-1, 218a-2, 219a-16,
226a-5
aṣlaha'llāhu 5b-8
Ḫalīlü'llāh 18b-14
efkar-ı `ıbāda'llāh 5b-8
kitābu'llāh 40b-7, 82a-5
Rasulu'llāh 21b-4
vaḥyu'llāh 143b-4
va'llāhu a'lem 206b-16
A.- ūndur 46b-17
A.- a 3b-5, 151a-11
A.- um 173b-2,
A.- ı (iye.) 174a-2, 174a-3
A.- ına 7b-16, 54b-14, 123a-13
A.- umuz 202b-9

`allāme : (a.) Büyük âlim, çok bilen, allâme.
`a- i `ālemiyān 7a-1

alma : Elma.
a. bigi 185b-1

alt : Alt, aşağı.
a.- ına 98b-7, 151a-3, 151a-3, 179b-17,
189a-13, 197b-4, 203a-6
a.- ında 29a-13, 29a-15, 29b-7, 31a-14, 80a-13,
89b-7, 166a-9, 225b-3

a.- ındayuz 46a-11-12

a.- ından 28a-14, 43a-12, 43a-16, 81b-6, 98b-8

altı : altı (sayı)

32b-9, 44b-4, 44b-10, 44b-13, 74a-15, 168a-8, 220b-13

a.- sı 44b-5

a.- ncı 10b-2

altı biñ : Altı bin.

10a-3, 101b-17

altı yüz : Altı yüz. 193a-12

altı yüz on : Altı yüz on. 16a-7

altı yüz otuz altı : Altı yüz otuz altı. 101b-13

altun : Altın.

43b-4, 43b-13, 53a-12, 58a-16, 71b-9, 71b-16 74a-17, 76b-10, 201a-14, 203b-5, 217b-5, 218b-5, 219a-11, 219a-12

a. birle 43b-15

a. dahı 30b-3

a.- ıla 76b-9

a. içün 220a-5

a.- ıdı 117b-4

a.- ı (akk.) 53a-16, 64a-14, 71b-13, 177b-5, 203a-4, 218b-3.

a.- dan 16b-11, 39b-16, 41b-14, 43b-16, 76a-1

a.- um 218b-2

a.- ın (akk.) 53b-2

a.- lar 129b-8

alu : Âciz; aşağı, geri, değersiz; ahmak, aptal, sersem.

a. gör- 224b-6

a. ol- 136a-5, 224b-4, 224b-4, 224b-6

a.- dur 181a-16

a.- lar 224b-3

ālū : (f.) Meyve, nesil.

ā.- sı 4b-14

aluḫ : Şaşkın, dalgın.

a.- dur 142b-9

ʿām : (a.) Yıl, sene.

ʿā.- e'l-fīl "fīl yılı" 89b-15, 89b-16

ʿām : (a. ʿāmm) Bütün, kamu, umum; halk tabakası; bilgisi noksan.

7b-1, 7b-3, 7b-3, 29b-6; (ʿā. ve ḫāṣ) 68b-4; (ḫāṣ ve ʿā.) 130a-2, 133b-11; 133b-14, 165b-11, 172a-4, 180b-4; (ʿā. ḫāṣ) 184b-7; 223a-3

ʿā. kıl- 194b-14

ola ʿā. 223a-2

ʿā.- ı 8b-11

ʿā.- dan ḫāṣdan 49b-3; (ḫāṣdan ve ʿā.)

137a-10, 170a-14, 181b-3

aʿmāl : (a.) Ameller, işler.
aʿ.- ini 154b-9

āmālehu : (a.) Onun emelleri, dilekleri, ümitleri.
5b-9

aʿmām : (a.) Amcalar; büyük kalabalıklar (bk. ʿammū).
encesü'l-aʿ 131a-9

aʿmāmī : (a.) Amcalarım (bk. ʿammū). 220a-5

amān : (a.) Korkusuzluk, emniyet; af, müsâde; merhamet, meded.
emn ü a. 5a-9, 5b-1
a. bul- 98b-5, 177b-3
a. vir- 35a-17, 77a-8, 138a-15, 148a-6, 150b-6, 157a-16, 193a-11,
a.- ı (iye.) 93a-15
a.- suz 79a-2

ʿAmdān : (y.a.) Yemen ile Mekke arasındaki bir yüce yerin adı, Amdan dağı. 162b-1
ʿA. tağı 162b-5, 162b-8
ʿA.- a 162b-3, 162b-17, 163a-1

ʿamel : (a.) Amel, iş, yapılan şey, hareket.
ʿa. kıl- 44a-1

`a.- in (akk.) 54b-5
`a.- leri 71b-8

āmennā : (a.) İmān ettik.
ā. vü (ve) saddaknā 177a-1, 186b-7

`āmī : (a.) Avama ait, sıradan şeyler. 8b-11

`Āmil : (k.a.) amil, Hz. Muhammed'in bir adı; amel eden; kaideleri icra eden, idareci (bk. Muhammed).
12a-16

`āmil : (a.) İşleyen; dinin emirlerine göre hareket eden. 3b-7
`ā. durur 209a-17

Āmin : (k.a.) âmin, Hz. Muhammed'in bir adı; gönlü emin, kalbinde korku olmayan (bk. Muhammed).
12a-15, 110b-9

āmīn : (a.) amin! duamızı kabul et! 5b-6

Āmine : (k.a.) Hz. Amine, Hz. Muhammed'in annesi (bk. Āmine bint-ü Veheb bin `Abdimenāf, Āmine ibnet-i Vehbin el-Maḫzūmiyye).
58a-8, 58a-13, 59a-7, 59a-16, 59b-2, 59b-3, 59b-3, 59b-6, 59b-6, 59b-13, 59b-14, 59b-14, 59b-15, 59b-16, 60a-7, 60a-9, 60b-13, 61a-15,

61b-1, 62a-4, 62a-5, 62a-7, 62a-8, 62a-10, 62a-12, 62a-14, 62a-16, 62a-16, 62a-17, 62b-6, 62b-7, 68b-15, 68b-15, 68b-17, 69a-3, 69a-7, 69a-8, 70b-3, 70b-3, 71a-2, 71a-6, 71b-13, 71b-15, 72a-4, 72a-6, 72a-7, 72a-7, 72a-9, 72a-10, 72a-13, 72a-14, 72b-3, 72b-7, 73a-7, 84a-5, 84b-7, 90b-8, 90b-11, 90b-12, 91a-3, 91a-4, 91a-10, 91a-11, 91a-13, 91a-13, 91a-15, 91b-4, 91b-7, 91b-8, 91b-11, 92a-9, 92a-12, 92b-17, 93a-4, 93a-6, 93a-12, 93a-13, 93a-17, 93b-8, 93b-10, 93b-10, 93b-13, 94b-5, 94b-8, 95a-1, 95b-7, 96b-2, 96b-9, 97a-1, 97a-12, 97a-14, 97b-7, 97b-8, 97b-9, 98a-17, 98b-8, 98b-15, 98b-16, 99b-4, 99b-10, 99b-12, 99b-17, 100a-1, 100a-2, 100a-2, 100a-3, 100a-4, 100a-8, 100a-9, 100a-10, 100a-10, 100a-13, 100a-17, 100b-1, 102a-4, 102a-6, 102a-9, 102a-14, 102a-15, 102b-1, 102b-1, 102b-4, 102b-5, 102b-8, 102b-12, 102b-14, 103a-2, 103a-6, 103a-11, 103a-12, 104a-3, 105a-2, 105a-3, 105a-4, 105a-9, 105a-10, 105a-12, 105a-14, 105a-15, 111a-13, 111a-13, 112b-8, 112b-8, 112b-11, 112b-17, 113a-2, 113a-3, 113a-4, 113a-9, 113b-1, 113b-8, 113b-12, 113b-13, 114a-6, 114a-7, 114a-9, 114b-13, 114b-14, 118a-10, 118a-13, 124a-11, 124a-16,

124b-1, 125b-1, 125b-1, 125b-2,129a-5, 129a-7,
129a-9, 142a-15, 142a-16, 142b-1, 142b-2,
142b-4, 142b-6, 142b-7, 142b-7, 142b-9,142b-10,
142b-12, 142b-14, 143a-6, 143a-6, 143a-8,
143a-16, 143a-16, 143a-17, 144a-10, 153a-6,
153a-10, 153a-13, 153a-16, 153b-2, 154a-2
vefāt-ı Ā. 153a-10
Ā.- (y) i (akk.) 59a-17, 62a-14, 69a-6, 71a-1
Ā.- ye 69a-17, 71b-11, 102b-14
Ā.- den 62a-17, 129a-6,

Āmine bint-ü Veheb bin ʿAbdimenāf : (k.a.) Hz. Āmine, (bk. Āmine). 58a-2

Āmine ibnet-i Vehbin el- Mahzūmiyye : (k.a.) Hz. Amine (bk. Āmine). 68b-16

Āmir : (k.a.) Âmir, Hz. Muhammed'in bir adı; emreden, idareci (bk. Muhammed). 12b-3, 110b-16

ʿāmlıġ : Amlık, bilgisi noksanlık.
ʿā.- ına 8b-9-9

ammā : (a.) Amma, lâkin.
6b-1, 7a-16, 9a-8, 9a-10, 15b-7, 16b-2, 18a-16,
19b-8, 22b-11, 24a-15, 24a-15, 24b-15, 26b-8,
26b-11, 27a-10, 28a-13, 29b-16, 30a-6, 30a-8,
30a-12, 31b-13, 32a-4, 32b-17, 33a-3, 33a-8,
33a-17, 33b-16, 34a-8, 34a-12, 35b-2, 35b-7,

35b-7, 38a-14, 38a-16, 42a-9, 44b-7, 44b-8, 44b-9, 44b-15, 46a-16, 50b-5, 52a-3, 52b-3, 52b-5, 53a-7, 60b-6, 61b-1, 63a-4, 63a-5, 63a-12, 65b-13, 65b-17, 66b-6, 67b-8, 67b-8, 69a-11, 69b-8, 69b-17, 70b-10, 71b-3, 73a-16, 73b-14, 74b-7, 75a-4, 75b-2, 75b-5, 75b-10, 77a-16, 77b-2, 77b-8, 78b-9, 79b-10, 80b-4, 82a-1, 83a-15, 89b-2, 90a-2, 93a-9, 98a-1, 99b-12, 100b-15, 100b-17, 101a-2, 101a-12, 101a-17, 102b-3, 102b-5, 102b-12, 102b-15, 104a-13, 104b-8, 104b-12, 105a-13, 105a-17, 105b-5, 105b-7, 105b-10, 106a-16, 106b-3, 107b-1, 111b-12, 115a-8, 115b-9, 116a-16, 118a-10, 119a-11, 119b-1, 120b-16, 123b-10, 125b-6, 125b-12, 126b-5, 127b-7, 128a-1, 128a-10, 129b-9, 132a-7, 134a-12, 135a-3, 135a-13, 135b-8, 139a-5, 140a-14, 143b-1, 145b-9, 148b-13, 149a-7, 153a-12, 153b-2, 155a-5, 159b-2, 160a-13, 162b-4, 162b-8, 165b-13, 166a-8, 168a-7, 168a-9, 168a-14, 170a-13, 172a-1, 173a-3, 174b-11, 175a-2, 178a-6, 178a-15, 178b-1, 178b-4, 178b-10, 178b-12, 179a-10, 179b-10, 186b-1, 186b-12, 188b-11, 189a-2, 189a-14, 189a-17, 195a-17, 198a-15, 198b-8, 199b-10, 204a-5, 206a-9, 206a-12, 206a-15, 208a-5, 210b-11, 210b-14, 211a-12, 211b-2, 215b-4, 216b-1, 218a-3, 221b-9, 223a-15

ʿamma : (a.) Hala.128a-15, 137b-10
ʿa.- sı 127b-12, 127b-14, 131b-12, 137b-7, 221a-6, 223a-14
ʿa.- laruñ 34b-9,
ʿa.- ları 124a-11, 194a-6, 218a-14

ʿammāh : (a.) Ey amca.186a-11

ʿAmmār : (k.a.) Ammar, Hz. Muhammed'in çocukluk arkadaşı ve ilk müslümanlardandır, (bk. ʿAmmār ibni Yāsir). 201a-8, 201a-15, 201b-6, 201b-8, 201b-16,
ʿA. birle 202b-1, 202b-3,
ʿA.- uñ 201b-4, 201b-16
ʿA- ı (akk.) 201b-17

ʿAmmār ibn-i Yāsir : (k.a.) Ammar ibni Yâsir (bk. ʿAmmār). 100b-14, 127b-8-9, 201a-12, 201b-4, 203b-15
ʿA.- üñ 201a-15
ʿA.- i (akk.) 201a-7
ʿA.- e 203b-5

ʿammī : a. Benim amcam (bk. ʿammū ʿammıhı). 34b-14, 34b-16, 35b-5, 35b-9, 36b-5, 36b-9, 36b-12, 157b-9, 180a-3, 182b-2, 186a-5, 186a-6, 186b-4, 189b-17, 190a-7, 190a-8, 190a-10, 192b-7, 192b-10, 208a-7, 210a-4, 210b-17, 217b-14, 217b-17, 218a-5, 218a-9, 224a-14

ʿammıhı : (a.) Onun amcası, (bk. `ammū, `ammī). 185b-17

ʿammū, ʿammı : (a. ʿam .m) Amca (bk. aʿmām, aʿmāmī, ʿammī, ʿammıhı).
36a-17, 36b-3, 78b-5, 208a-1, 208a-2
`ammı'r-Rasūl 4b-9
`a.- dur 58a-10
`a.- m 186a-15; (`ammım) 202a-3, 212a-4
`a.- msın 34b-11
`a.- mdur 37a-12
`a.- n̄ 20b-5, 33b-11, 37b-7, 151b-9, 202a-5, 202a-8,
`a.- n̄am 34b-11
`a.- sı 19b-7, 34b-4, 35a-12, 35b-5, 35b-11, 36a-13, 36b-9, 42b-10, 42b-12, 57a-12, 68a-5, 127a-10, 145a-14, 145b-4, 147a-1, 147a-4, 147b-2, 149a-14, 149b-14, 151b-3, 156b-13, 158a-2, 161a-3, 167b-11, 183b-1, 193a-14, 200b-17, 205a-4, 206a-6, 206a-6, 206a-11, 207b-17, 210a-4, 223a-5, 224a-14,
`a.- sıyam 191b-17
`a.- sınun̄ 210b-5
`a.- sını 159a-9
`a.- sına 35b-5
`a.- sından 35b-12
`a.- n̄uz 20b-10
`a.- larum 33b-12
`a.- larumdan 34a-10

`a.- larumdansın 34b-10
`a.- laruñ 33b-14, 34b-8
`a.- laruñdan 219a-13
`a.- ları 78b-5, 123b-15, 145b-4, 147a-8, 158a-17, 181a-9, 182a-17, 194a-5, 196b-7, 216b-12, 216b-13, 217a-8, 221a-6
`a.- ları birle 156a-7, 221a-6, 224b-15
`a.- ları dahı 145b-4, 174a-9, 185b-13, 218a-13
`a.- ları-y-ıla 150b-11
`a.- larını 196a-15, 196b-17
`a.- larına 196a-16
`a.- larından 32a-10, 32b-7, 161a-2, 215a-13 216a-7

ʿAmr : (k.a.) Amr, Hz. Muhammed'in büyük dedesi, (bk. Hāşım). 23a-4
`A. ur- "`Amr adını vermek" 22b-13
`A.- uñ (gen.) 23a-7
`A.- ı (akk.) 22b-15, 23a-3

ʿAmr : (k.a.) Amr bin Zeyd, Selmâ'nın babası, Haşım'ın kayın pederi (bk. `Amr bin Zeyd). 25a-16, 25b-1, 27b-7
`A.- a 30b-5

ʿAmr : (k.a.) Amr ibni Hişam yani Ebu Cehl, (bk. Ebū Cehl). 137a-17, 179a-10, 179b-5, 179b-8, 180b-17, 182a-4, 182b-11, 183a-11, 183a-15,

185a-16
`A. birle 180b-15,
`A. ur- 135a-7
`A.- uñ 181a-4
`A.- u (akk.) 181a-5

ʿAmr bin ʿAbdimenāf : (k.a.) Amr bin Abdimenāf, Hz. Muhammed'in büyük dedesi, (bk. Hāşım). 23a-1, 23a-6, 23b-3
`A.- a 23a-13, 24a-1

ʿAmr bin ʿĀyıd : (k.a.) Amr bin Ayid, Hz. Muhammed'in dedesi Abdulmuttalib'in kayın pederi ve eşi Fatıma'nın babası. 44b-9

ʿAmr ibn-i el-Māḥāḳ : (k.a.) Amr ibni el-Mahak, Hz. Ebu Bekr'in kabilesi olan Beni Temim seyyidlerinden bir Arap. 201a-17

ʿAmr ibn-i Hişām : (k.a.) Amr ibni Hişam, yani Ebu Cehl (bk. Ebū Cehl).
178b-1-2, 179a-17, 180a-13, 181a-12, 181a-14, 223a-5, 223b-8, 224a-4
`A. birle 179b-14, 180b-14, 181a-10, 182b-1-2
`A.- uñ 135a-9

ʿAmru'bn-i Hişām : (k.a.) Amr ibni Hişam yani Ebu Cehl, (bk. Ebū Cehl). 135a-8, 137b-5

ʿAmru'l-ʿulā : (k.a.) Amrulula amr bin Abdimenaf Hz. Muhammed'in büyük dedesi,(bk. Hāşım).
23a-7-8, 23a-14-15, 23b-5, 23b-12, 23b-14, 26b-6, 30a-6
`A.- yı (akk.) 23a-11
`A.- a 23a-8, 23a-14
`A.- da 23b-16

ʿAmr bin Zeyd : (k.a.) Amr bin Zeyd, Selmā'nın babası Haşım'ın kayın pederi (bk. ʿAmr).
25a-13, 25a-13, 25a-17, 26a-12-13, 26b-4, 27b-5, 29a-17, 29b-12, 30a-10, 30b-1, 30b-3, 30b-5, 30b-6, 31a-2, 31a-7, 31b-3, 31b-10, 34a-6
`A.- em 25a-17
`A.- ün̄ 26b-14
`A.- i (akk.) 25b-17, 31b-3,
`A.- e 29b-8
`A.- den 25a-15

ʿamū :(f. ʿa. ʿammū) Amca. (vezin icabı böyle kullanılmış bk. ʿammū). 140a-4

añ- : Anmak, sözünü etmek, bahsetmek; hatırlamak, aramak; yazmak, zikretmek; çağırmak, haberdar etmek.
a.- arsız 179a-6
a.- dum 11b-17
a.- duñ 67b-2

a.- dı 11b-5, 103b-10

a.- dılar 143a-4

a.- ğıl 8b-15

a.- sa 200b-8

a.- a 177b-8

a.- duğı 174b-9

a.- mazsın 34b-8

a.- maz 217b-9

a.- mazlar 33b-12

a.- madı 17b-12, 42b-1

a.- madılar 34a-9

a.- mah 8b-15

a.- mağa 216a-7

ana : Ana, anne.

2b-11, 37b-9, 47a-17, 61b-6, 61b-12, 62b-3, 63a-16, 63b-7, 65b-1, 69a-14, 71b-3, 106b-14, 107a-1, 119b-10, 135a-11, 135b-17, 139b-8, 153b-6, 206a-6

a. ol- 93b-1, 95a-11

a.- dan 48b-12, 58a-10, 127b-6, 138a-4, 153b-7, 164a-7, 164b-4, 185b-3, 185b-5, 212a-11

a.- dansın 175b-3

a.- dandur 44b-13

a.- m 34b-17, 35a-1, 35a-4, 49b-2, 204a-1

a.- muñ 35a-2

a.- ma 36b-17

a.- mdan 36b-17

a.- n̄ 24b-10, 36a-10

a.- n̄-ımıssa 35b-6

a.- n̄a 36a-12

a.- n̄dan 36a-15

a.- sı 34a-16, 35a-5, 37a-6, 37b-15, 44b-11, 44b-11, 46b-3, 46b-4, 46b-4, 46b-14, 47a-16, 49b-8, 50a-13, 58b-13, 59a-15, 59b-4, 59b-6, 59b-10, 62a-13, 65b-3, 68b-15, 75a-9, 75a-10, 90b-8, 91a-16, 95a-1, 104b-9, 113b-5, 118a-10, 118a-13, 129a-5, 129a-6, 129a-7, 134b-2, 154a-2, 161a-1, 212a-10, 223a-14

a.- sı-y-ıla 65b-3

a.- sıdur 200b-14

a.- sınun̄ 37a-10, 47a-16, 47b-9, 59b-17, 91a-10, 153b-3, 154a-2

a.- sını 35b-1, 59b-13,

a.- sın 54a-8, 154a-1

a.- sına 47b-5, 122a-9,

a.- sından 33b-14, 138a-5, 153b-5, 212a-10,

a.- n̄uz 46a-13

a.- ları 47a-5

a.- larına 46a-17, 120a-10

a.- lar 47a-7

añna : Ona, oraya, (bk. ol).

ʿanā :(a.) Zahmet, meşakkat, güçlük.

`a.- dan 36a-1

analık : Analık, annelik.
a. (ğ)- a 59b-15

añaru : Öte, öteye.
a.- rak (birez a.) 86b-9, 159a-4

anbār : (f.) Anbar.
a.- larından (ğayb a.) 2b-6; 185a-2

ʿanber : (a.) Anber balığından çıkarılan güzel koku.
30a-16, 168b-11, 203a-3,
a.- inden 94a-10

ʿanber-āmīz : (f.) Anberle karışık, anber kokulu. 219b-5

ʿAnbese : (k.a.) Anbese, Arapların Tay kabilesinden yigitlikle ün yapmış Halīfe ibni Anbese'nin babası,(bk. Halīfe.). 166b-1

anca : O kadar, onca,(bk. ol).

ancaḥ : Ancak,(bk. ancak)
145b-8, 146b-10, 156b-14, 160b-13

ancak : Ancak,(bk. ancaḥ).
3b-2, 90b-6, 99a-15, 101a-2, 118b-17, 132b-16, 156a-3, 177a-9, 181b-12, 195a-16, 195b-12, 196a-3, 202a-6, 215b-15

ancılayın : Onun gibi, o kadar, öyle, (bk. ol).

and : Ant, yemin.
a.- ı ve'ż-żuḥādur 94b-2
a.- ıla 136a-8
a. iç- 19b-13, 31b-3, 31b-7, 74a-2, 74a-7, 77a-1, 77a-3, 79b-7, 91a-11, 175b-13, 196b-6, 207b-11
a.- uñ (iye.) 74a-9
a.- ı (iye.) 73a-2, 74a-8

anda : Orada, onda, o konuda; o zaman; oraya, (bk. ol).

andan : Sonra, daha sonra; ondan sonra; ondan; o sebepten, ondan ötürü; onda, o konuda; onunla; o zaman, (bk. ol).

añdur- : Andırmak, yad ettirmek; hatırlatmak, kılavuzlamak.
a.- duñ 208b-12
a.- ayım 208a-13
a.- ı vir- 208b-13

anı : Onu, (bk. ol).

añıl- : Anılmak.
a.- dı 11a-14, 82a-4,
a.- ısardur 53a-7, 107a-4
a.- sun 6b-10, 6b-10, 6b-13, 6b-14

a.- a 100b-15, 127b-11

a.- an 109a-7

a.- ası yirde 100b-15

anın̄ : Onuñ ,(bk. ol).

a. bigi 6a-4 (tek örnek)

ʿanḳā : Kaf Dağı'nda yaşadığı rivayet edilen masal kuşu. 3a-11, 161b-1

añla- : Anlamak.

a.- ram 165b-3

a.- r 146b-3, 153b-12, 153b-12

a.- dum 79b-9

a.- dı 7a-5, 34a-13, 64a-10, 97b-9, 163b-11, 198b-17

a.- duñuz 184b-16, 205a-15

a.- duñuz mı 139b-5, 139b-7

a.- dılar 39a-9, 195a-4, 214b-13

a. 2b-15, 13b-10, 65a-13, 132b-3, 134b-12, 162a-2

a.- sun 3a-6

a.- yasın 76a-10, 137b-1

a.- ya 83a-12, 96a-15

a.- yasız 205a-16

a.- yalar 130b-7, 166a-16

a.- yu bildüginçe 98a-6

a.- yı bildigi kadarınca 8b-5

a.- yan 4b-11, 146b-3

a.- yanlar 40a-1, 66a-12, 117b-17

a.- yacaḳ 98a-3

a.- r-ıdı 41b-8, 206a-8

a.- rlar-ıdı 126b-12

a.- r-ısañ 183a-3

a.- r-ısañuz 205b-13

a.- maz 8b-6

a.- mazsız 205b-2

a.- maduñ 190a-3

a.- madı 41a-15

a.- yamazsız 205a-16

a.- yamazlar-ıdı 211b-14

a.- mayan durur 146b-3

a.- maḫ 29b-11

a.- maġı (iye.) 19b-5

añlan- : Anlanmak, bilinmek.

a.- dı 178a-1

anlar : Onlar, (bk. ol).

añlat- : Anlatmak.

a.- dı 3b-5, 64a-10, 143a-9

a.- ġıl 79b-13

a.- a 8b-6

añlayıcı : Anlayıcı. 6a-12

añra- : Kükremek, haykırmak.

a.- dı 197a-10

ansuz : Onsuz,(bk. ol).

anuñ : Onun,(bk. ol).

Anūş : (k.a.) Anuş, Şit peygamberin oğlu.
15b-11, 15b-13, 15b-13, 15b-14, 15b-15, 15b-16, 16a-4,
A.- a 15b-16
ibn-i A. 12a-8

Anūşirevān : (k.a.) Sasanîlerden I. Hüsrev'in ünvanı 531'den 579'a kadar 28 yıl saltanat sürmüş ve adāleti ile şöhret bulmuştur, (bk. Anūşirvān, Anūşrevān, Anūşirvān-ı ʿĀdil).
A.- uñ 99a-4
A.- a 101a-6

Anūşirvān : (k.a.) Anuşirvan,(bk. Anūşirevān).
101a-6, 164b-13, 164b-14,
A.- uñ 104a-16

Anūşirvān-ı ʿĀdil : (k.a.) Anuşirevanı Âdil,(bk. Anūşirevān). 101a-5

Anūşrevān : (k.a.) Anuşirevan,(bk. Anūşirevān).
A.- a 89a-14

ʿar : (a.) Utanma; ayıp, utanılacak şey. 133b-1, 159a-12
ʿa.- dur 183b-16

`a.- suzluḫdur 37a-2

ar- : Yorulmak, dermansız kalmak.
a.- dı 119b-2
a.- mış-ıdı 181a-14

ara : Ara, iç, orta; konu, mesele; zaman, vakit; yer, mekân; şahıslar arasındaki münasebet.
37b-2, 44a-11, 86b-10, 166a-8, 169b-8
a.- ya 31b-14, 39a-16, 42b-15, 61a-8, 130b-17, 169a-6, 169b-8, 206b-7, 223a-11
a.- da 9a-8, 35b-11, 70b-13, 77a-1, 89b-16 124b-3, 124b-4, 144a-8, 171a-7, 166a-13; (ne a.) 166a-17; 180a-9, 188b-17, 216a-9, 217a-17, 217b-1
a.- dan 69b-14; (ne a. "nereden") 70a-13; 84a-17
a.- sına 31a-16, 44a-5, 56a-5, 68b-3, 73b-1, 88a-10, 130a-2, 139a-3, 146a-11, 148b-15, 152a-11, 163a-13, 216a-16
a.- sında 8a-5, 9a-17, 20b-17, 21a-14, 25a-15, 26a-5, 26a-11, 26a-12, 26b-13, 26b-14, 28b-3, 29a-7, 29a-11, 29b-6, 35a-8, 37a-1, 37b-1, 38a-17, 39b-1, 42b-11, 43a-5, 48a-6, 53b-7, 68b-2, 68b-15, 75b-4, 75b-10, 78b-12, 80b-11, 82b-16, 83a-1, 88b-17, 92a-14, 100b-17, 104a-12, 111a-16, 112b-7, 118b-4, 118b-7, 128b-15, 133a-13, 133a-14, 135a-12, 136b-13, 147b-9,

149b-1, 150a-1, 154a-14, 155a-15, 156a-8,
162a-17, 173a-1, 173b-5, 173b-10, 177b-16,
183b-16, 197b-14, 212a-9, 212a-17, 212b-2,
217a-3, 219b-2, 219b-3

a.- sından 67b-13, 73b-12, 113a-15, 179b-7

a.- muza 36a-11

a.- muzda 36a-8, 199b-10, 217a-10

a.- muzdan 36a-7, 68b-17

a.- ñuzda 91a-5, 148b-6

a.- larına 64b-4, 139a-16, 193a-8

a.- larında 79a-11, 149b-11

a.- larından 27a-1, 27b-14, 41a-5

ara- : Aramak.

a- yan 3b-14

ʿarab : (a.) Arap milleti.

5b-10, 7b-6, 19a-16, 20a-13, 20a-14, 20a-16,
23a-11, 23a-16, 24a-9, 24a-11, 27a-16, 27b-6,
29b-8, 29b-12, 30a-2, 30a-14, 30a-16, 31a-4,
31b-9, 32b-8, 33b-15, 40b-6, 43b-8, 43b-10,
43b-17, 44a-2, 45b-8, 50a-11, 51a-5, 52b-6,
54a-1, 54a-17, 54b-1, 55a-6, 55a-17, 55b-6,
62b-9, 63b-13, 63b-16, 66a-15, 66b-7, 73a-11,
74b-7, 74b-8, 75b-13, 77b-1, 82a-1, 82a-2,
82a-4, 82b-17, 87a-9, 98a-7, 99b-9, 103a-15,
104b-8, 104b-9, 104b-16, 105a-1, 106a-16,
106b-9, 106b-13, 110a-5, 110a-8, 112a-3,
112b-6, 115a-15, 118a-17, 121b-4, 121b-9,

125b-12, 125b-16, 126a-7, 126a-13, 129a-12,
143a-2, 144b-11, 155b-4, 155b-11, 156a-9,
156b-7, 165b-7, 165b-8, 166b-2, 166b-11,
167b-2, 174a-10, 178a-6, 180b-4, 187b-5,
187b-8, 187b-10, 188a-13, 188a-16, 193a-12,
198a-2, 199b-2, 200b-16
`a. birle 35a-14
`a. çün 23b-16, 158b-5
`a. dahı 158a-8
`a. kim 126b-1
cemī`-i à. 81a-14, 126a-17, 144b-16, 182b-1,
224a-8
cemī`-i `a.- ı `urabā 22a-3
`a.- u'l-`urabā "Araplar, Arap halkı" 28b-11,
29b-16, 38a-17, 74b-7, 75b-4, 80a-1,
84a-16, 89b-5, 103a-17, 110a-2, 125b-3,
157b-14, 165a-13, 169b-15, 215b-3, 224a-7
cemī`-i `a.- u'l-`urabā 23a-11, 33b-7, 81a-14,
148b-11, 174b-11, 199b-1, 219a-14
`a.- uñ 25a-11, 34b-12, 37a-15, 43a-2, 44a-14,
76b-5, 80a-2, 80a-5, 83b-2, 110a-2, 122b-2,
126a-6, 158b-6, 162a-12, 193a-3, 198a-5,
199b-1
`a.- ı (akk.) 75b-4, 77a-7, 103a-16, 167b-4,
167b-11, 193a-7
`a.- a 158a-9, 167b-4
`a.- da 74b-3, 126b-15, 219a-3
`a.- dan 90a-17, 110a-6, 121b-6, 136a-12,

158a-7, 165b-8, 166b-6, 199b-5

`a.- dandur 166b-12

`a.- ı 77b-5, 77b-5, 77b-15, 138b-4, 138b-5, 155b-15, 156a-6, 158b-8, 159a-3, 186b-6

`a.- ınuñ 77b-12, 126a-3, 156a-7, 156a-8

`a.- ına 77a-8, 77b-3, 158a-6

`a.- ından 75b-2, 141b-13, 143a-14, 150b-9, 155b-3, 158a-11, 158a-12, 158a-13

`a.- ındanuz 110a-9

`a.- ındansız 110a-9

`a.- lar 75b-7, 75b-8, 76b-14, 76b-17, 121b-13, 126a-15, 158a-13, 158b-7, 159a-14, 159b-12, 160a-14, 161a-5, 198a-6,

`a.- lar dahı 75b-15

`a.- laruñ 79b-6

`a.- ları 75b-16, 156a-5, 160b-3, 165b-12

`a.- lara 121b-6, 188a-11

`a.- lardan 166a-3

ʿArabça : (t.; ʿarab a.) Arapça, Arap dili. 97a-10

ʿArabî : (k.a.) Arabî, Hz. Muhammed'in bir adı, Arap kavmine mensup olan, (bk. Muhammed). 12a-15, 65b-1, 110b-10

ʿarabî : (a.) Arap kavmine mensup; Arapça, Arap dili. 25a-5, 30a-7, 30a-16, 54a-6, 54a-8, 77a-15, 90b-2, 98a-5, 168b-10

`a.- dür 212b-17

`a.- de 17b-12

ʿArabistān : (a.) Arap ülkesi.

`A.- uñ 63b-14

ʿarabiyyāt : (a.) Araplar.

seyyide'l-ʿa. 168a-3

ʿArafāt : (y.a.) Arafat, Arafat Dağı.

23b-7, 61b-13, 61b-14, 125b-14, 126a-13, 126b-1

aralık : Aralık, ara yer.

a.- ında 98b-2, 212a-17

ʿarak : (a.) Ter.

`a.- dur 185a-1

ārām : (f.) Durma, oturma; rahat, huzur.

ā. eyle- 77a-3

ā. it- 216a-7

ā. kıl- 119a-15, 133b-4, 153a-7, 162a-14

ā.- ı (iye.) 8b-15

ārāy : (f. āresten) Süslü, müzeyyen.8a-9, 187a-12

ārāyiş : (f.) Zînet, bezek, süs; süslemek.

ā. kıl- 59b-2, 210a-9

arāżī : (a.) Arza ait, yer yüzüne ait. 100b-4

a.- da 53b-10

arażīn : (a.) Arzlar, yeryüzü tabakaları·
ehle'l-a. 92a-12
ve'l- a. 98b-13

ʿarafe : (a.) Arife, dinî bayramlardan bir önceki gün.
126a-12

ard : Art, arka; koruyucu, kayırıcı, destek, yardımcı.
a. (ve) arḥa ol- 44a-14, 111b-10
a.- umca 36a-8, 38b-6, 79b-2, 193b-3
a.- uñdan 36a-11
a.- uñca 59a-15
a.- ında 14b-11, 31a-5, 84a-5, 84a-5, 84a-5, 147a-1, 157b-5
a.- ından 108a-4, 180b-3, 189a-12, 152a-9, 156a-4, 210a-12, 220a-15, 225a-2, 196a-7, 196a-9
a- ınca 19b-12, 33a-16, 35a-6, 35a-6, 36b-14, 37a-2, 56a-14, 56a-16, 56b-11, 56b-14, 57a-13, 70b-11, 70b-13, 120b-6, 122a-2, 122a-3, 149a-14, 166b-9, 175b-1, 193a-11, 193a-13, 193b-9, 223a-9
a.- ımuzu 35a-2
a.- umuzdan 122a-3
a.- umuzca 34b-17, 36a-14

āreste : F. Süslenmiş, bezenmiş.

ā.- dür 221a-1

Arfaḫşad : (k.a.) Arfaḫşad, Nuh peygamberin oğlu Sam'ın oğlunun adı·

17a-11, 17a-11, 17a-12, 17a-12, 17a-13

ibn-i A. 12a-7

Arğū : (k.a.) Arğu, Hud peygamberin oğlu Kâli'nin oğlunun adı.

17b-15, 17b-16, 17b-17

A. birle 17b-15

ibn-i A. 12a-7

A. ur- "Arğu adını vermek" 17b-14

A.- dan 17b-15

arḫa : Art, arka; destek, dayanak, yardımcı.

ard (ve) a. ol- 44a-14, 111b-11

a.- mı 94b-7, 95b-11

a.- ñda 98b-12

a.- sı 98b-4

a.- sı birle 74b-16

a.- sını 212b-1

a.- sın (akk.) 124b-3

a.- sına 86a-15

a.- sında 63a-6, 98b-3, 123b-17

a.- sında iken 157b-17

a.- sından 86a-16

a.- larından 57a-16

a.- lu 195b-15

arḫuncaḫ : Yaveşça, hafifçe, gizlice, (bk. arḫuncak).

72a-8, 159b-16

arḫuncak : Yavaşça, hafifçe, gizlice, (bk. arḫuncaḫ).
118a-7, 196a-9

arı : Arı, temiz, parlak.
13b-16, 13b-16, 13b-16, 14a-1, 14a-2, 14a-10, 15b-5, 16b-8, 17a-13, 17a-13, 19a-14, 28a-5, 30a-3, 30a-3, 32a-12, 32a-12, 46a-14, 53a-4, 94b-3, 96a-9, 115a-16, 116a-17, 120b-15, 196a-11, 209b-7, 209b-13, 212a-4, 213a-15
a. ol- 53a-4, 209b-4

ʿĀrıc : (k.a.) Ârıc, Hz. Muhammed'in bir adı; miʿraca çıkıp inen, (bk. Muḫammed). 12b-3, 110b-17

arın- : Arınmak, temizlenmek.
a.- dı 43b-3
a.- ğıl 62a-6

arıt- : Arıtmak, temizlemek, temizletmek.
a. -uram 42b-15
a.- uruz 42b-14
a.- ğıl 42b-9
a.- asın 43b-1
a.- a 42b-1, 42b-6
a.- ı tur- 56b-8
a.- mağa 42b-14, 43a-16, 43b-3

ʿĀrif : (k.a.) Âlim, Hz. Muhammed'in bir adı, (bk. Muhammed). 12b-5, 111a-2

ʿarīf : (a.) Ârif, bilen, bilgili.
5a-16, 31a-2, 111b-11, 135b-9, 146b-2, 163b-5, 190b-16, 219a-16
ʿā.- i rükūz-ı maʿrifet 4b-8
ʿā.- sin 118a-4
ʿā. ol- 131b-1, 132a-10
ʿā.- den 137a-11
ʿā.- i (iye.) 170b-14
ʿā.- ler gibi 133a-17

ʿārife : (a.) Ârife, bilen, bilgili kadın. 106a-15

ark : Ark, su kanalı.
a.(ğ) ol- 209a-13

ʿarlan- : (t.; ʿar a.) Utanmak, çekinmek.
ʿa.- ursız 219b-17, 219b-17

armağan : Armağan, hediye. 167a-12
a.- ını 167a-5
a.- lar 22b-9, 23a-5, 24a-12, 41b-11, 162b-4, 163a-2
a.- ların 51a-2-3

arslan : Arslan.
79a-16, 119b-16, 119b-17, 120a-1, 135a-17, 147b-1

a. bigi 197a-10

a.- un̄ 120a-1, 120a-5

a.- ı 122b-12

a.- a 119b-17, 120a-4

ʿarsuzluḫ : (t.; ʿar a.) Arsızlık, şerefsizlik, (bk. ʿar).

ʿarş : (a.) Arş, gök, göğün en yüksek tabakası.

13a-6, 13a-7, 18b-7, 61b-5, 165a-17

ʿa.- un̄ 13a-5

ʿa.- ı 11a-13, 11b-4, 13a-5, 13a-6

ʿa.- a 11a-13, 14b-7, 14b-12, 183a-6

ḥamalatu'l-ʿa.-a 93b-16

arşun : Arşın.

30b-12, 74a-15, 74a-16, 74a-16

art- : Artmak, fazlalaşmak.

a.- ar 140b-1, 140b-1, 159a-1

a.- dı 14a-2, 42a-6, 42b-16, 44a-8, 84b-9, 89b-6, 117a-1, 133a-14, 153a-8, 169b-7, 174b-15, 195b-3

a.- a 66a-6, 88b-4

a.- ar-ıdı 14b-3, 49b-8

a.- a dur- 75a-1

a.- mağa 22b-14

artuḫ : Artık, daha; başka, (bk. artuk). 179a-16, 193a-11

a.- çı "fazlaca, daha çokça" 159b-11

artuk : Başka, gayrı; fazla, ziyāde, daha, daha çok, (bk. artuh).
41a-3, 51a-11, 54b-12, 57a-6, 86b-1, 98a-7, 126b-6, 128b-2, 140a-14, 144a-12, 148b-6, 147a-10, 159b-2, 195a-5
dahı a. 10b-15, 19b-8, 200b-9, 213b-4, 213b-5, 213b-6, 213b-7, 213b-8
a.- ısa 58b-4
a. (ğ) ol- 37b-17
a.- çıdur 140a-10
a.- ırah 142b-4
a.- ırak 86b-4

artukluk : Fazilet, meziyet; üstünlük; aşırılık.
a.- a geç- "haddi aşmak, aşırı davranmak; saldırmak" 197b-3
a.- ı (iye.) 197b-16
a.- ın (akk.) 15a-13

artur- : Artırmak; çoğaltmak; geri bırakmak; üstün kılmak; uzatmak.
a.- dun̄ 37b-17
a. 5a-7, 5a-8, 5a-8
a.- un̄ 51a-15, 51a-16, 51a-16, 94a-2
a.- un̄uz 51b-2
a.- sunlar 61b-3
a.- a 48b-6

a.- up 187b-11

a.- madı 80a-13

a.- ma 177a-6

aruḫ : Zayıf, (bk. aruḳ). 106a-10

a.- luḳdan 105b-9

aruḳ : Zayıf, (bk. aruḫ). 107b-14, 108a-13

a.- dur 107b-13, 108a-2

ʿarūs : (a.) Gelin. 60a-2

arż : (a.) Dünya, yer yüzü. 82a-11, 181b-13

a.- ı edīm " yer yüzü" 18b-4,

ehl-i a. 92a-2

fi'l- a. "Arzda" 12b-8, 111a-6

a.- a (ehl-i a.) 130a-15

ʿarż : (a.) Sunmak, göstermek.

`a. eyle- 7a-2, 10b-7, 48a-1, 58a-15, 59a-5, 97b-4, 185b-16, 191a-7, 201a-6, 220b-4

`a. it- 52b-11, 199a-5

`a. kıl- 68b-14

`a.- a getür- "Arz etmek" 10b-6

arzu : (f. ārzū) Arzu, istek.

a. kıl- 24a-15, 118a-14

a.- m 218b-8

arzula- : (t.; ārzū f.) Arzulamak, istemek.
a.- rsın 208a-3

as- : Asmak; asarak ilân etmek.
a.- dılar 74b-1
a.- arlar-ıdı 21b-15
a.- a ko- 63a-10

ʿasā : (a.) Değnek, baston.
ʿa.- sın (akk.) 23a-12

ʿasākir : (a.) Askerler, erler.
ʿa.- i mansūre 6b-9

asam : (a. aṣamm) sağır, işitmez.
a.- dur 72b-13

āsān : (f.) Kolay.
4b-4, 7b-4, 39a-17, 116a-12, 122b-11
ā. eyle- 170b-7
ā. ol- 50b-16, 170b-11
ā.- dur 31a-9, 128a-16

āsānlıḫ : Kolaylık,(bk. āsānlık). 33a-3, 100a-6, 100a-7

āsānlık : Kolaylık,(bk. āsānlıḫ) 53b-4

āsār : (a.) İzler, nişanlar, alâmetler.
ā.- ı (iye.) 53b-5

āsāy : (f. āsāyīden) Rahat, huzur. 8a-9

āsāyiş : (f.) Rahat, huzur. 25b-10

aṣdak : (a.) En doğru, en samimi.
a.- u'l-muṣaddıkīn 3b-15

aṣhab : (a.) Arkadaşlar, dostlar, yardımcılar; Hz. Muhammed'in arkadışları; sahipler. 6b-6
a.- ı fīl "Bir fille Kâbey'i yıkmaya gelen Ebrehe ve askerleri". 90b-4, 90b-5, 100b-5, 101a-14,
a.- u fīl 139b-9
a.- uñ 8b-2
a.- ı (iye.) 87b-9, 109b-7, 135b-16, 140b-15
a.- ınuñ 8a-16
a.- ını 137a-4, 140b-11, 180a-6
a.- ın 17a-2
a.- ına 87a-6, 103a-1, 137b-5
a.- umuzı 137a-7

ʿāṣī : (a.) Asi, isyankâr, emir dışına çıkan.
48b-2, 48b-3, 155b-1,
ʿā.- lar 161b-7

aṣıl : (a.) Soy, nesil; soylu; kök, temel, esas; doğru,(bk. aṣl), (krş. asīl).
34a-13, 34b-8, 37b-13, 54b-13
a.- ıdı 115a-16

a.- da 136b-10

a.- dan 17a-17, 19a-14, 32a-12, 149a-6

a.- dandur 24b-7, 39a-9, 112b-14

a.- ları (iye) 115a-16

a.- lu 117b-13

aṣīl : (a) Soylu, asil,(krş. aṣıl, aṣl) 27b-7, 30a-16

a.- dur 24b-8

aṣıl- : Asılmak.

a.- dı 128a-13, 137b-16

āṣılık : (t.; āṣī f.) Asilik, isyankarlık.

a.(ğ) it- 74b-14

aṣılsuzlık : (t.; aṣıl a.) Soyluluğa yakışmayan iş, utanılacak şey. 26b-6

aṣılu : Asılı.

a.- y-ıdı 63a-17

ʿĀṣ ibn-i Vāyıl : (k.a.) As ibni Vayıl, Kureyş'in ileri gelenlerinden ve Hz. Muhammed'in rakiplerindendir, (bk. ʿĀṣ ibn-i Vāyıl es-sehimī, ʿĀṣ ibn-i Vāyıl ibn-i Ümeyye). 66b-5, 195b-4,195b-7 224a-1, 225b-10, 226a-4

ʿĀṣ ibn-i Vāyıl es- Sehimī : (k.a) Sehim kabilesinden Aṣ ibni Vāyıl,(bk. Aṣ ibn-i Vāyıl). 200a-14, 215a-15

ʿĀṣ ibn-i Vāyıl ibn-i Ümeyye : (k.a) (bk. ʿĀṣ ibni Vāyıl). 223b-9

ʿasker : (a.) Asker, er. 114a-16, 148a-17
ʿa.- i cesīm 70b-17
ʿa.- e 73a-16

aṣl : (a.) Soy, nesil, soylu; kök, temel; esas; doğru, (bk. aṣıl). 16b-8, 30a-5, 37b-11, 112a-10, 130b-1, 162a-16, 187b-6
a.- ıla 28a-6, 224a-12
a.- it- "Asil kılmak" 136b-14,
a.- am 35b-14
a.- ı (akk.) 136b-14
a.- um 127b-2
a.- uñ 169a-14, 172b-9
a.- ı (iye.) 3a-1, 8a-12, 11a-16, 11b-2, 27a-9, 55a-6, 70a-5, 73a-1, 166a-16, 194b-16, 209b-6, 209b-9, 209b-13, 209b-14, 209b-16, 213a-13, 213b-16
a.- ını 13b-7, 30a-11
a.- ın 24b-6, 132a-16
a.- ına 82a-13
a.- ından 13b-16, 17a-13, 22a-11, 127b-2, 154b-12
a.- ımuzda 171b-12
a.- ımuzdan 28a-12

aṣlaha'llāhu aḥvālehu : (a.) Allah onun hallerini düzeltsin. 5b-8

aṣnām : (a.) Putlar.
a.- ı (akk.) 17b-6

aṣṣı : Fayda, menfaat; kâr, kazanç.88b-7
a. eyle- 32b-1
a. it- 79a-7, 117b-2, 159b-16, 192a-14, 211a-13
a. kıl- 27a-11, 186b-1, 192a-15, 195b-2, 202b-12
a.- sı 37a-1, 209a-12, 211a-11; (a.- sı) 222b-16
a.- sını 211a-12, 214a-6
a.- sın (akk.) 211a-11; 211a-14
a.- lar it- 192a-14

ʿaṣr : (a.) ikindi vakti; zaman; yüzyıl.
8a-5, 43a-9, 75a-15, 105b-13, 167b-16, 167b-16, 223a-12
ʿa.- dan 221a-8
ʿa.- ı (iye) 19b-6
ʿa.- ında 64a-16

aş : Yemek, aş.52a-9

aş- : Açmak.
a.- dılar 192a-13

aş- : Aşmak, geçmek, üstün gelmek.
a.- dı (su başdan a. "Çaresiz kalmak").
166a-11, 170a-17; 204a-7.
a.- duñuz 220a-7
a.- up 84a-16

aşağa : Aşağı; alt, alt taraf; yer.
30b-6, 33b-11, 34b-6, 36b-7, 36b-8, 39a-10, 40a-9, 45b-7, 45b-8, 56b-8, 56b-9, 61b-14, 61b-15, 63a-5, 63a-5, 63a-10, 63a-10, 65a-10, 73b-11, 73b-13, 79a-12, 79a-12, 82b-4, 85a-15, 86a-15, 86a-16, 86a-16, 114a-17, 120b-16, 120b-16, 122a-7, 123b-13, 126b-1, 130b-9, 149a-17, 150b-9, 158a-1, 158b-13, 159a-16, 160b-2, 161a-8, 184a-16, 189b-7, 189b-9, 189b-11, 190b-7, 193b-2, 198b-4, 212a-3, 213a-3, 220b-10 221b-17, 222a-1, 222a-4, 222a-10, 225b-5
a. baş- "yatırmak" 120b-2
a. ol- (başumuz a. o "utanmak, rezil olmak") 171b-13
a.- sında (buyruğı a. "emrinde"). 77b-3

ʿaşara : (a.) On, sayı.
ʿa. mübeşşere "Hz. Muhammed'in ashabından cennetle müjdelenen on kişi". 98b-5
ʿa.- da (yevmü'l- ʿa.) 179a-15

ʿāşıḳ : (a.) Âşık. 67a-2, 160b-13
ʿā.- ı rastīn 3b-15
ʿā. ol- 200b-12
ʿā.- uñ 201b-9
ʿā.- ı (iye) 98a-6
ʿā.- ıdur 213b-9
ʿā.- ı-y-ıdı 165a-6

āşikāra : (f.) Âşikâre, apacık, belli.
37b-2, 222b-10
ā. it- 161b-9
ā. kıl- 63b-4, 164b-2, 173b-10, 185a-6
ā. ol- 8a-12, 8a-15, 26b-14, 28b-13, 35b-3, 70b-16, 204b-11, 222a-15

āşiyāne : (f.) Yuva, mesken. 2b-7

aşkar : (a.) Kızıl benizli, sarı saçlı, gök gözlü adam.
170a-7, 173a-16,
a. ol- 169a-11

aşūb : (f. āşūb) Kargaşa, karışıklık.
a. düş- 78a-1

at : Ad, isim, (bk. ad). 168b-2

at : At .
30a-16, 35a-4, 57a-4, 57a-5, 65a-2, 65a-4, 86a-15, 86a-16, 86b-5, 123b-17, 143a-13, 144b-7, 147b-10, 149a-13, 149b-9, 151b-14, 152a-11, 157b-17, 166b-13, 167b-3, 168b-10, 186b-9, 197a-17
a. birle 57b-5, 107b-17
a. dahı 86b-3, 87a-9, 186b-10
a. bin- "Ata binmek" 31b-1, 33a-13, 124a-4, 148a-8, 167b-15, 203b-14
a. çap- "At koşturmak" 85a-7

a. dep- "Atı şiddetle ileri sürmek" 193b-10
a.- dur 144b-8
a.- uñ 86a-16, 86a-16, 148a-8, 148a-10, 149a-11, 149b-2, 151b-13
a.- ı 144b-9
a.- a 108a-1, 123b-16, 145b-3
a.- dan 29b-7, 36b-7, 36b-8, 56b-8, 61b-15, 108a-13, 149a-16, 150b-9, 157b-17, 158a-1, 158b-13, 192a-4, 198b-4
a.- um 57a-1
a.- ımuñ 149b-9
a.- ı dahı 86a-16
a.- ını 148a-6, 148a-9, 150a-7, 158a-4, 193b-8
a.- ın (akk.) 157a-2
a.- ına 57a-2, 86b-3, 196a-10
a.- ından 79a-12, 85a-15, 86a-16, 86b-3, 123b-13, 203b-16
a.- uñuzı 64b-11
a.- ları 92a-16, 148b-16
a.- larınuñ 36a-4, 150b-11
a.- larını 36a-4, 160a-5
a.- ların 139a-13, 139a-17, 141b-7, 147a-4 162a-12
a.- larına 188b-4
a.- lar 31a-17, 36b-8, 87a-8, 87b-17
a.- lar bin- 135b-6, 154b-5
a.- ları (akk.) 53a-10
a.- lardan 30a-16, 87a-8, 118a-16

a.- ların 78a-3

a.- larumuz 77b-9, 77b-10

a.- larımuzuñ 36a-6

a.- laruñuzı 64b-12

a.- lu 37a-7, 64b-11, 65a-5, 79a-11, 86b-10, 92a-16, 92b-2, 99a-14, 120b-6, 122a-5, 138a-17, 144a-15, 144a-16, 145b-8, 146b-13, 160a-1, 191b-3, 197a-12

a.- lu mıdur?56b-14

a.- lusı 139a-9

a.- ludan 152a-8

at- : Atmak.

a.- arlar 71b-4

a.- dum 29a-3

a.- dı 36b-13, 85a-12, 121a-3, 130b-8, 150b-2, 157b-16, 184a-10, 184a-12, 184a-15, 184b-1, 189a-11

a.- dılar 60b-5, 151a-3

a.- ğıl 184a-14

a.- a 148a-13

a.- alar 86a-12

a.- ıp 35b-16, 115b-6,

a.- ıcaḫ 60b-9

a.- an 60b-6, 159b-3

a.- duğından 184a-12

a.- ardı 185b-2

a.- arlar-ıdı 106b-15

a.- madı 148a-15

a.- mağıl 148a-14

a.- a bilesin 157b-8

a.- mağa 35b-16, 77a-10

a.- mahda idi 57a-11

ata : Baba, ata.

13b-10, 13b-10, 26b-2, 29b-2, 46a-11, 47b-2, 47b-3, 49b-1, 58a-6, 61b-12, 135a-11, 135b-17, 153b-6, 177a-8, 208a-4

a. ataya "Atadan ataya". 16b-10, 17a-8, 24a-13, 147b-7

a.- nuñ 206b-15

a.- ya 24a-9, 26a-15, 29b-17, 30a-3, 54a-16, 61b-6, 68a-10, 81a-13, 82a-3, 103b-5, 124b-13, 198a-1, 198a-2, 198a-3

a.- dan 16b-10, 17a-8, 24a-9, 24a-13, 26a-4, 29b-17, 30a-3, 44b-13, 48b-12, 54a-16, 58a-10, 61b-6, 68a-10, 81a-13, 82a-3, 103b-5, 124b-12, 147b-7, 153b-7, 164a-7, 175b-2, 198a-1, 198a-2, 198a-3, 212a-11

a.- m 39a-8, 108b-11, 110a-6, 127a-15, 128a-4, 130a-8, 142a-3, 176b-11, 204a-1, 208a-5, 212a-7,

a.- m birle 53a-14

a.- mı 21a-10

a.- ma 36b-3

a.- mdan 28a-13, 108b-13

a.- ñ 24b-10, 33b-15, 36a-8, 37b-13, 53a-17,

70a-17, 212a-7,
a.- ñı 21a-11, 142b-5
a.- sı 6a-1, 16a-10, 17a-15, 18a-2, 18a-6,
18b-10, 21b-14, 23a-4, 25a-13, 26a-1, 26a-12,
26a-13, 26b-1, 27b-5, 27b-8, 27b-9, 27b-16,
29a-17, 30a-10,, 30b-4, 32a-8, 35a-10, 37b-3,
39a-7, 39a-10, 44b-13, 45b-3, 45b-6, 45b-9,
50a-4, 53b-4, 55b-14, 55b-14, 59b-10, 64a-13,
66b-5, 67b-9, 68a-4, 68a-8, 69a-5, 69b-2,
91a-5, 108b-7, 109b-13, 111a-15, 112b-3,
112b-3, 127a-13, 127a-17, 129b-16, 129b-17,
132a-3, 134a-15, 135a-5, 135a-7, 135b-7,
135b-8, 135b-12, 135b-15, 136a-2, 136a-14,
137b-3, 141a-1, 141b-9, 142a-6, 161a-1,
168a-9, 168a-12, 168a-13, 168b-5, 168b-16,
169a-9, 171a-11, 171a-12, 171b-9, 172b-17,
175b-2, 177b-10, 178b-6, 179a-14, 180a-6,
184b-4, 185a-14, 185b-11, 198b-8, 206a-5,
206a-6, 206b-15
a.- sı birle 26b-10, 53a-7
a.- sı-(y)-am 25a-17
a.- sıdur 76a-14
a.- sınuñ 34a-14, 37a-15, 37b-5, 39a-11, 183a-14
a.- sını 21a-11, 26a-13, 29b-1, 31a-5, 130b-17,
170b-12, 171a-1,
a.- sın 54a-7
a.- sına 4a-7, 30b-1, 31a-5, 49a-12, 62a-9,
142b-5, 149a-15, 157b-2, 168b-16, 169a-3,
169a-6, 169a 10, 170a-11, 200a-14

a.- sından 127a-14, 153b-5, 168a-6, 168a-7, 168a-12

a.- muz 30a-5, 66b-9

a.- muza degin 108b-10

a.- ları 66b-10, 169a-2, 178b-5, 178b-11, 197b-12, 197b-13

a.- larına 35a-14, 158a-8, 170a-9

a.- larından 136b-1

a.- lar 47a-11

a.- larumdan 53b-1

a.- laruñ 108a-16

a.- ları (iye.) 202a-14

a.- larına, 22a-2, 45a-17

a.- larından 21a-1, 37b-14

a.- larumuz 199b-8

a.- larumuza 152b-14, 197b-13

a.- larımuzdan 16b-9, 197b-12,

a.- larumuzdan 52b-9, 68a-16

a.- laruñuzdan 66a-15, 164a-6

a.- suz 103b-4

ʿaṭā : (a.) Verme, bağış, ihsan.

8b-16, 10b-4, 10b-5, 27a-13, 70a-8, 116a-11, 220b-7

ʿa. kıl- 48a-2

ʿa.- dur 94b-2, 137b-12

ʿa.- ñ (ʿafv ü ʿa. 3a-15

ʿa.- sı 137b-13

atabeg : Atabey, Lala; emir, hükümdar; bey baba.
6a-10,
a.- i `asākir-i mansūre 6b-9
a.- i (iye.) 24a-1

atalık : Atalık, babalık.
a. (ğ)- ından 131a-3

āteş-gede : (f.) Zerdüştilerin tapınağı.
ā.- ler 101a-8
ā.- lerinde 99a-9

āteş-perest : (f.) Ateşe tapan.
ā.- lerün 99a-8

atıcı : Atıcı, nişancı. 34a-8

ʿAtik : (k.a) Hz. Ebu Bekr'in bir adı, (bk. Ebū Bekr).
134b-6, 134b-8, 135a-1, 201a-2, 201a-9, 201a-13,
201b-12, 201b-15, 202a-10, 203a-15, 204a-4.

ʿAtik ibn-i Ebī Kuhāfa : (k.a.) Hz. Ebu Bekr 'in bir adı,
(bk. Ebū Bekr).
134b-6, 134b-17, 137a-6-7, 201b-9, 203b-8

ʿāṭıl : (a.) İşlemez, işe yaramaz.
`ā. kal 69b-12

atıl- : Atılmak, fırlatmak; fışkırmak.
a.- ur 43a-16

a.- dı 60b-10, 84b-7, 225a-1

ʿĀtike : (k.a) Atike, Abdu'lmuttalib'in kızı, Hz. Muhammed'in halası.
44b-12, 44b-15, 124a-12, 127b-12, 127b-14, 128a-4, 128a-7, 128a-10, 128a-12, 128a-14, 131b-12, 131b-14, 132a-2, 132a-5, 132a-6, 132a-9, 132a-10, 132b-4, 132b-7, 137b-7, 137b-8, 137b-15, 153a-6

ʿĀ.- nüñ (gen.) 127b-13, 131b-14

ʿĀtike bint-ü Hilāl : (k.a.) Atike bintü Hilâl, Hz. Muhammed'in dedelerinden Haşım bin ʿAbdimenaf'ın dadısı. 22b-12

atlan- : Ata binmek.
a.- ur 35a-2
a.- dı 20a-16, 70b-13, 71a-12, 76b-14, 135b-5, 145b-3, 145b-4, 156b-15, 166b-14, 169a-9, 193a-12;
a.- dılar 26a-7, 35a-6, 43a-4, 123b-8, 145b-5; (ṭalāya a. "Öncü suvari birliği meydana getirmek"). 145b-13,; 151b-8, 152a-6, 197a-2
a.- duḫ 36a-11, 157a-8
a.- uñ 56a-16, 193a-10
a.- uñuz 35a-15, 196b-13, 197a-1
a.- sa 22b-9
a.- am 33a-13
a.- a 33a-13, 146a-3

a.- ıp 146a-3

a.- up 118a-12

a.- ur-ıdı 145a-1

atlandur- : Atlandırmak, ata bindirmek.

a.- ursın 34a-15

a.- dı 40a-6, 156a-5

ʿAṭuf : (k.a.) Atuf, Hz. Muhammed'in bir adı; çok acıyan, pek merhametli, (bk. Muhammed).

12b-5, 111a-2, 115a-3

ay : Ay, kamer; mecazi olarak Hz. Muhammed.

14a-4, 14a-6, 14b-6, 14b-6, 16a-1, 25a-8, 26a-10, 26a-12, 33a-9, 33b-4, 34a-2, 34a-6, 34b-3, 38a-9, 39b-11, 113a-14, 116a-4, 124a-2, 124a-5, 129b-1, 147b-14, 151a-10, 171a-17, 171b-6, 181b-5, 181b-8, 181b-9, 186b-17, 191b-13, 192a-7, 206a-10, 216a-16, 219b-7, 124a-4

a. bigi 14a-6, 44b-17, 93a-11, 148a-12

a. kim 62b-6

a.- ı alnı 187a-4

a.- dur 70a-5, 171b-7, 188a-5

a.- uñ 62b-10, 187a-3

a.- ı (akk.) 18b-5, 115a-1, 187a-4

a.- a 97a-15, 105b-15, 106a-7

a.- dan 28a-5, 96a-9, 114a-12, 120b-15, 172a-14, 172b-4, 187a-15, 196a-11, 212a-4

ay : Ay, yılın on ikide biri.
62b-7, 90b-9, 91a-13, 91a-17, 91a-17, 94b-17, 95a-15, 102a-1, 118a-16, 164a-1, 173a-10, 175a-12
a.- uñ 91b-2; (k'ay-uñ) 94b-2; 101a-15
a.- da 114b-15, 116b-4, 116b-5, 118a-8, 118a-9
a.- dan 164a-2, 212a-10
a.- ı 19a-3, 23a-16, 33a-3, 94b-16, 95b-1, 96a-4, 96b-1
a.- ınuñ 8a-5, 91a-17, 101a-15, 101a-16, 101b-9, 101b-9
a.- ında 90b-7, 101a-15, 125b-13
a.- ında-y-ıdı 90b-6
a.- lar-ıla 107b-1

aya : Aya, avuç içi.
a. ḳaḥ- "El çırpmak" 140b-16, 141a-13

ayacıḳ : Ayakcık, ayak.
a. (ğ) -ını 119b-3

ayağ : Ayak, (bk. ayaḥ, ayaḳ).
88a-5, 181a-12, 181b-6, 181b-11, 197b-4, 217a-4
a. altına bıraḥ- "Mağlup etmek, ezmek" 179b-17
elve a. ur- "Bir işe yapışmak" 208a-6, 220a-8

ayaḥ : Ayak, (bk. ayağ, ayaḳ). 165b-1, 219b-2
a.- ları 151b-13, 60b-4

ayaḫ ḳabı : Ayakkabı, (bk. ayaḳ ḳabı).

a.- a 218a-6

ayaḳ : Ayaḳ; toplanmış suyun akıp gittiği yer, (bk. ayaġ, ayaḫ).

30a-10, 49b-9, 50a-11, 74a-9, 75a-15, 75a-16, 92b-11, 120b-4, 174a-16

a. baṣ- "Girmek, gitmek, bulunmak" 74a-2, 74a-7, 176b-9

a.- uñ 43a-16, 43a-17

a.- uñ birle 79b-14

a.- a 209a-12

a.- a bin- "Ayak üzeri durmak, ayağa kalkmak" 117a-9

a.- ın (inst.) 150b-11

a.- um 49a-14, 218a-5, 220a-8

a.- umı 49a-13

a.- ı 29b-14; (ırmaġuñ a.) 30b-13; 39b-12, 43a-12, 61a-10, 63a-4, 64a-7, 78b-3, 87b-1, 87b-3, 96a-16, 119b-1, 119b-4, 144b-6, 148a-8, 149a-11, 149b-3, 184b-2, 203a-6, 215b-8, 224b-1

a.- ı birle 80a-16

a.- ı daḫı 87a-17, 87a-17

a.- ınuñ 161b-12

a.- ını 43a-11, 52a-1, 128a-14, 149b-9, 160a-10, 172a-14, 183a-12, 183a-13, 183b-6, 183b-7, 184a-3, 185a-15, 186b-13, 188b-15, 203a-14

a.- ın (akk.) 20a-3, 43a-11, 49b-11, 50b-1, 51a-13, 51b-6, 57b-12, 114a-3, 115b-12, 172a-17, 176b-8, 177a-14, 221a-17, 221b-4, 212b-12

a.- ına 174a-9, 183a-13, 211b-8, 216a-6

a.- ına bıraḫ- "Özür diletmek" 31b-11

a.- ına düş- "Ayağına kapanmak" 7a-9, 28b-6, 28b-8, 29a-13, 51b-14, 86b-12, 119b-5, 128a-14, 140a-12, 144b-6, 146b-9, 152b-10, 158b-14, 161a-11, 162a-11, 171a-17, 172a-13, 173b-1, 173b-3, 174a-3, 176b-8, 176b-13, 184b-6, 188b-15, 191a-15, 193b-13, 198b-9, 201b-16, 212b-3

a.- ına ṣalar özin "Ayağına kapanmak" 49b-9

a.- ına ur- "Ayağına yüz sürmek" 191a-13

a.- ında 217a-4, 217a-4

a.- ından 160b-15

a.- ınca 115a-9

a.- ları 36a-4

a.- larını 36a-6, 183b-7

ayak ḳabı : Ayakkabı,(bk. ayaḫ ḳabı). 215b-8, 215b-9

a.- a 216a-6

ʿayāl : (a. ʿıyāl) Çocuk.
14b-1, 16a-8, 16b-4, 18b-14, 18b-15, 32b-7, 44b-5, 44b-5, 49b-1, 52b-11, 58a-15, 84a-5, 90b-12, 100b-1, 100b-2, 196a-1, 208a-5

`a.- ı (akk.) 94b-11

`a.- a 198b-14

`a.- um 59a-7, 59a-7, 59a-8, 91a-6

`a.- umdur 196a-1

`a.- umuñ 218b-2

`a- uma 189b-3

`a- umda 171a-3

`a.- uñ 37b-16, 59a-16, 60a-9, 79a-16, 169a-16, 171a-4

`a.- uñ bigi 100b-2

`a.- uñı 60b-13, 196a-2

`a.- uña 199a-13

`a.- ı 22b-10, 47a-6, 47a-7, 58a-2, 59a-9, 69b-1, 83b-6, 104b-8, 196a-5

`a.- ıdur 92a-2

`a.- ını 47b-2, 59a-15, 61a-5, 196a-10

`a.- ın 4b-12, 26b-8, 46b-7, 53a-3

`a.- ına 171a-11

`a.- umuza 198a-10

`a.- uñuzı 78b-3, 81b-6

`a.- ları 58a-10, 169a-2

`a.- larını 115a-15

`a.- ların (akk.) 58b-3, 78a-2

`a.- larından 53a-3

`a.- lar 106a-15

`a.- larum 46a-2, 131a-2, 166a-7

ʿayān : (a.) Apaçık, belli.

`a. kıl- "Açıklamak, belli etmek" 30a-12, 39a-7

`a. ol- "Apaçık görünmek" 104b-5

a`yān : (a.) ileri gelenler, eşraf. 215a-10

a`.- ı Kureyş 123b-1

`ayb : (a.) Ayıp, kusur, noksan, eksiklik.

`a.- ıdı 27a-17, 104b-9

`a. it- "Ayıplamak" 218a-11

`a. ol- 83a-1, 216a-7,

`a.- ı (iye.) 27a-15

aydın : Işık, nur; ışıklı, aydınlık; parlak, nurlu · 63a-17, 155b-2, 158b-16, 172a-14, 183a-2, 183a-9, 187a-15, 216a-16,

a. düş- "Aydınlanmak" 25a-8

a. eyle- "Aydınlatmak, ışıklandırmak" 187a-10

a. kıl- "Işıklandırmak" 176b-16, 187a-4

a. ol- "Aydınlanmak, parlamak" 28a-5, 39b-15, 59b-11, 92b-2, 221a-15

a.- dur 186b-13

a.- um 183a-8

a.- ı (iye.) 25a-8, 84b-8

a.- ını 145a-17

a.- ın (akk.) 95a-15

a.- ında 39b-9

a.- ından 35b-2

aydınlığ : Aydınlık, ışıklı, (bk. aydınlıh, aydınlık).
a. dünyāda 63b-1

aydınlıh : Aydınlık, ışık, (bk. aydınlığ, aydınlık).
113a-2, 116a-1, 219b-9
a. ol- 91b-2

aydınlık : Aydınlık, ışık, (bk. aydınlığ, aydınlıh).
44b-17, 63b-2, 186b-16, 187a-1, 187a-14
cemī'-i a. 39b-15
a.- dur 209b-4
a.- ı bigi 63a-17

āyet : Ayet, Kur'an'ın cümleleri; delil, belirti.
6b-13, 8b-1, 8b-1, 86a-8
ā. dahı 140a-7
ā.- i semāvī 100b-4
ā.- ler 138a-8

aygır : Damızlık erkek at.
a.- ı (akk.) 145b-3
a.- unı 144b-8

ayır- : Ayırmak, uzaklaştırmak.
a.- dı 32b-6, 168a-2, 169b-9,
a.- dılar 50a-13
a.- sunlar 216b-10
a.- ıp 28a-16
a.- maz-ıdı 195b-12

a.- mayasın 28a-16, 32a-10, 32b-8

a.- mayalar 33b-14, 37b-1,

a.- amazam 196a-4

a.- amadı 183b-7, 183b-8

a.- mağ-ıçundur 14b-15

ayırtla- : Ayırmak.

a.- dılar 130b-17

āyin : (f.) Merāsim, tören.

ā.- i devlet 4b-2

ā.- i saltanat 80b-2

āyīne, (ayına) : (f.) Ayna. 65a-14

ayına 65a-14

ʿAyişe-i Sıddīka : (k.a.) Hz. Ayşe.

ʿĀ.- nun 200b-13

aylah : İşsiz, boş gezen. 138a-5

aylığ : Aylık, (bk. aylıh, aylık). 75a-13,

a. ol- 90b-9

aylıh : Aylık, (bk. aylığ, aylık). 118a-16

aylık : Aylık, (bk. aylığ, aylıh). 30b-11

ʿayne'l-yakın : (a.) Keşf ve ilâhî feyz yoluyla elde edilen kesin bilgi. 17a-3

ʿaynī : (a.) Benim gözüm.

kurrat-u (ı) ʿa. "Gözümün nuru, sevgili"

37b-7, 118b-5, 120b-12, 129b-5, 132b-17,

137b-9, 145b-17, 146a-9, 150a-15, 170a-16,

182a-14, 186a-9, 202a-1, 208a-4, 215b-6,

219a-12

ayrıl- : Ayrılmak, uzaklaşmak; yarılmak.

a.- uram 172b-13,

a.- ur 44b-17

a.- duñ 147b-15

a.- dı 11a-5, 20b-3, 35b-12, 56a-1, 100a-7,

130b-16, 147b-11, 182b-15, 191b-5, 211a-16

a.- am 32b-5

a.- a 32b-5, 177a-15

a.- ur-ısa 100a-6

a.- madı 19b-8, 19b-9,

a.- mamışdur 50b-10

a.- mayalum 158a-9

a.- masam 126b-16

a.- maya 196a-4

a.- mayınca 50b-9

a.- maz-ıdı 134a-14

a.- mazlar-ıdı 134a-13

a.- mak 78a-10

ayru : Ayrı, başka.

88b-8, 119b-6, 209b-17, 215b-15

ayruç : Ayrıç, iki veya daha çok şeyin dallanıp ayrıldığı kısım.
dört a. ol- 44b-17

ayruğ : Artık, bundan böyle, (bk. ayruh, ayruk). 114a-1

ayruh : Artık, bundan böyle; öteki, diğer; başka, başkası, (bk. ayruğ, ayruk).
21a-4, 34a-2, 40a-2, 40a-5, 51b-17, 56b-11, 64a-2, 70b-4, 71b-5, 82a-1, 85b-12, 114b-12, 137a-9, 140b-14, 143b-9, 144b-10, 146b-9, 148a-6, 162b-17, 164a-1, 166a-12, 166b-8, 174a-17, 180a-2, 184a-5, 186a-14, 186b-7, 189b-7, 191a-15, 217a-13, 222a-4
a.- dan 172a-2

Ayruhsı : Başka, başka türlü, değişik, (bk. ayruhsı).
71a-13, 76b-13, 123a-6, 149b-7, 149b-10
a. ol- 138a-13, 148a-10, 171a-17
a.- dur 32a-15, 149b-6, 150b-14

ayruk : Artık, bundan böyle; öteki, diğer; başka; başkası, (bk. ayruğ, ayruh).
4a-10, 15b-7, 16b-12, 18b-15, 20b-14, 21b-16, 27b-1, 28b-13, 29a-12, 33a-12, 34a-11, 35a-2, 42b-1, 43a-5, 46a-5, 49a-9, 52b-4, 65a-10, 65a-11, 65b-7, 65b-9, 67b-10, 71b-5, 71a-16, 72a-16, 78a-1, 78a-12, 79a-5, 80a-9, 84b-11, 84b-13, 87a-5, 88a-4, 89a-4, 89b-2, 94b-3,

99b-10, 102b-7, 106b-14, 106b-16, 113b-8, 116b-2, 116b-16, 117a-16, 119a-1, 119b-2, 120a-6, 120a-6, 133a-15, 134b-4, 140a-14, 149b-9, 156b-15, 159a-14, 162b-12, 163a-16, 166b-3, 167b-14, 180b-12, 195b-12, 199a-12, 199b-12, 199b-13, 200a-12, 203a-11, 203b-10, 203b-11, 204a-5, 207b-13, 208a-6, 217a-7, 220a-12,

a.- uñ 209a-2

a.- a 162a-1, 208b-16

a.- ı (iye.) 54a-16

ayruksı : Başka, başka türla, değişik, (bk. ayruhsı). 86a-8

ayruluk : Ayrılık.

a. (g) ol- 37b-17

a.- ına 37b-4, 104b-13

av : Av.

a. avla- 19b-10, 45a-10, 56a-9, 56a-13, 57b-3, 175a-7, 175a-8, 197a-5

a.- a 56a-12

Āve : (y.a) Ave, İranda Save civarında bir köy. 99a-13

āvāz : (f.) Avaz, ses.

15a-5, 15b-11, 15b-12, 17b-5, 20b-8, 23a-2, 25a-2, 39b-8, 45b-17, 51b-16, 55a-17, 61b-17,

62a-11, 62b-1, 62b-6, 71a-14, 90b-10, 99b-6, 105a-6, 106b-7, 107a-1, 107a-3, 107a-5, 107a-6, 107a-8, 107b-9, 109a-9, 113a-5, 119b-4, 123a-12, 123a-15, 123a-16, 134b-4, 142a-16, 142b-11, 142b-13

ā.- uñ 112a-7

ā.- ı (akk.) 24b-2, 92a-13

ā.- ı 87b-17, 99b-14, 195b-10

ā.- ıdur 189b-17

ā.- ını 101a-1

ā.- ın (akk.) 13b-5, 15a-3

a.- umuz 29a-8

avla- : Avlamak.

a.- r-ıdı 19b-2, 19b-10, 56a-9, 56a-12, 197a-5

a.- maḫ 56a-10

a.- maġa 45a-10, 56a-13, 61b-13,

a.- maḫda 57b-3

a.- maḫdan 175a-8, 175a-8

ʿavn : (a.) Yardım ·

`a. u ʿınāyet 160b-8

`a. u meded 136a-4

ʿavrat : (a.) Avrat, kadın; eş, zevce.

17b-8, 19b-8, 19b-14, 21a-14, 21b-11, 22a-6, 26b-3, 27a-14, 27b-12, 43a-2, 43a-14, 44b-4, 47a-12, 48b-11, 50b-14, 52a-1, 52a-14, 52b-14, 52b-16, 53a-1, 53a-6, 53a-8, 71a-10, 71a-11,

75a-12, 95a-7, 107a-12, 107b-11, 112a-5, 112b-9, 122b-4, 128a-17, 166a-7, 166a-8, 167a-10, 169b-17, 170b-9, 170b-16, 172a-2, 184b-8, 196b-5, 196b-6, 202b-15, 206a-3, 214a-14

`a.- ıla 95b-12

`a. kim 27a-14

`a. al- "Evlenmek" 16a-7, 16a-12, 16b-2, 16b-3, 17a-17

`a- dur 64a-13

`a.- ıdı 64a-15

`a.- uñ 45b-14, 53a-6, 53a-10, 113b-12, 165b-15, 166a-14, 214b-15

`a.- ı 139b-14, 165b-15, 172a-3, 172a-4, 215a-7

`a.- a 52a-11, 52b-16, 53b-1, 53b-2, 62b-5, 169b-4

`a.- dan 18b-15, 21b-13, 25b-3, 27a-13, 83b-12, 84a-13, 103a-1, 116a-3, 120b-6, 170a-4, 194a-6, 216b-14

`a.- ı 52b-12, 71a-9, 165a-5, 173b-3

`a.- ları 106a-12

`a.- lar 27b-3, 33a-12, 167b-9

`a.- lar mı? 167b-10

`a.- lardan 71a-9

`a.- larından 71a-7

avuç : Avuç; az, azıcık.

3a-17, 140b-13, 185a-2, 201a-14, 219a-4

az : Az; aşağı, önemsiz.

6b-4, 24b-16, 63a-12, 116a-6, 116a-6, 116a-7, 116b-14, 145b-15, 146a-2

a. az 74b-13, 138a-12, 141b-15

a. it- 214b-7

a. ol- 145b-11

a.- dur 145a-6, 208a-11, 214a-6

az- : Azmak, doğru yoldan ayrılmak, sapmak; gitmek, şaşmak.

a.- ar 47b-4

a.- dılar 41a-5, 41a-7

a.- an 93a-3

a.- maz 105b-5

a.- mış 41a-9, 55b-1

a.- mışları 3b-7, 170b-1

a.- armıssa 41a-17

ʿazā : (a. ʿazā') Sabır; ölüm olayı karşısında sabır ve tahammül gösterme; yas.

`a. kıl- "Sabretmek, yas tutmak" 91a-2

`a.- sın (akk.) 32b-16

`a.- sından 177b-9

aʿża : (a.) Aza, organ.

a`.- yı re'îse "Temel organlar" 63a-6

a`.- lar 63a-6

ʿazāb : (a.) Azap, belâ, felâket; ceza, işkence.

86b-5, 87a-7, 90a-1, 90a-3, 90a-5, 90a-10, 100b-5, 142a-3, 148b-10, 149a-1, 149a-5, 150a-2, 151a-9, 151b-16, 152a-7, 152a-17, 152b-9

`a. birle 89a-15, 90a-2, 162b-11

`a.- ı taş 87b-14

`a. çek- "Sıkantı, işkence görmek" 41b-8

`a.- ı 87b-15, 183a-4

`a.- a 89a-17

`a.- dan 98b-5, 98b-6

`a.- ı 88a-3

`a.- ını 87a-7

`a.- ından 41b-3

a`zablık : (t.; a`zab a. "Eşi olmayan erkek) Kadınsızlık, hanımsızlık. 173a-10

azacuk : Azıcık, çok az. 140b-17, 176a-2

āzād : (f.) Hür, serbest; kurtulma, azat. 177a-9

ā. eyle- 57a-10, 134b-4, 192b-4, 192b-6,192b-7

ā. ol- 52a-5, 98b-6, 188b-15.

a`zam : (a.) En büyük .

imām-u a`. 7b-13

Hibele'l- a`. 124b-10

`azamat : (a. `azamet) Büyüklük, ululuk.

9b-12, 9b-13, 9b-13, 10b-8, 21b-3, 77a-11,

81a-16, 82b-17, 128a-15.

ḥıcāb-ı ʿa. 9b-1

ʿa.- uñ 3a-11

ʿa.- ı 84a-3

ʿa.- dan 39b-17

ʿa.- uñ (iye.) 84a-9

ʿa.- unī 80b-1

ʿa.- ı (iye.) 197a-6

ʿa.- ını 132b-5

ʿa.- ın (akk.) 13b-2, 18a-9

ʿaẓamatlu : (t.; ʿaẓamet a.) Azametli, ulu. 84a-1

azdur- : Azdırmak, doğru yoldan çıkarmak, saptırmak.

a.- dum 31a-13

a.- duġı 106b-11

a.- duġından 161b-8

Āzer : (k.a.) Azer, Hz. İbrahim"in babası, öteki adı Tarah,(bk. Ṭārah).

18a-2, 18a-2, 18a-3, 18a-4, 18a-6

Ā.- e 18a-3

ʿĀżıd : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı; yardım edici, (bk. Muḥammed). 12b-5, 111a-2

aẓġāṣu aḥlām : (a.) Karışık düşler, doğru yorumlanamayan karışık rüyalar.

a.- dur 56a-4

azhar : (a.) Pek açık, pek aşikâr.
a.- ı zuhūr "Görünenlerin en aşikârı, en açığı" 136b-17

ʿazım : (a.) Büyük, yüce, muazzam; pek; Allāh.
3a-4; (iy. `A. "Allah") 3a-15; 5a-4, 6a-8, 6a-14
6b-4, 14a-2, 14a-13, 14a-14, 14b-9, 17b-3,
17b-4, 19a-16, 21b-12, 22b-7, 23a-4, 27b-5,
29b-10, 30a-7, 32a-3, 32a-5, 32b-11, 32b-15,
42a-2, 44a-1, 45a-15, 45a-17, 52b-6, 53a-6,
53b-7, 55b-4, 58a-1, 58a-2, 59b-15, 62a-10,
62a-14, 69b-8, 74a-2, 75b-10, 77a-11, 80b-5,
82b-8, 83b-6, 87b-9, 88a-3, 90b-1, 92a-15,
97b-14, 100b-6, 103b-1, 108b-3, 114b-3,
120b-15, 121a-14, 121b-10, 125b-13, 129a-5,
129b-3, 134a-1, 135b-7, 138a-8, 140a-12,
140a-13, 145a-4, 165a-14, 177a-14, 192a-15,
192b-10, 193b-13, 194a-11, 195b-11, 197a-2,
199a-5, 201b-3, 202b-15, 205a-6, 206a-5,
206a-17, 210a-8, 210b-4, 213a-16, 223a-15,
225a-11
cemī`-i `a. "Muazzam topluluk" 38b-9, 49a-11,
70b-17
ilāh-ı `a. 179a-8
Kur'ān-ı `a. 8b-1
`a. ol- 89b-4,; 90b-13, 91a-6
`a.- dur 93b-4, 109a-7, 115a-2, 123b-7,
164a-17, 179a-9, 190b-2, 194b-6, 218a-2,

222b-4.

ʿaẕīmu'ş-şān : (a.) Şanı yüce, mertebesi büyük. 190b-9

ʿĀẕıra : (k.a.) Hz. İsmāil'in oğlu, Kaydar'ın Arap soyundan olan karısı. 20b-2
`Ā.- dur 20a-14

ʿAzīz : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı; aziz, muhterem, şerefli, (bk. Muhammed). 12a-15, 110b-9

ʿazīz : (a.) Aziz, kıymetli, şerefli; ileri gelenler, eşraf; daha iyi, daha çok.
13b-13, 23b-2, 23b-2, 25a-9, 25a-11, 25a-12, 30a-4, 37b-16, 39a-11, 42b-3, 54a-7, 80b-8, 89b-1, 103b-4, 127a-16, 127a-16, 135a-15, 194b-2, 198b-10, 198b-10, 199b-2, 201a-13, 214b-14
`a. kıl- 44a-13, 199b-5
`a. ol- 75a-1
`a.- dur 95b-12
`a.- lar 66a-8, 66b-1
`a.- laruñuz 69b-12

ʿazl : (a.) Görevden almak.
`a. it- 67b-14

azlık : Azlık.
a.- ından 188b-10

ʿazm : (a.) Kasıt, niyet, karar, hareket; yola girmek.
ʿa. eyle- 137a-8, 142a-14, 162b-5
ʿa. it- 2b-14, 32b-12, 65b-1, 65b-7, 79a-1, 85a-13, 99b-10, 196a-17, 207b-14
ʿa. kıl- 25a-12, 27b-17, 29a-16, 32a-6, 32a-13, 32b-10, 34b-1, 34b-7, 37b-11, 42b-4, 51a-2, 56b-7, 60b-16, 71a-5, 106b-2, 132b-7
ʿa.- ı (akk.) 65b-5, 65b-11
ʿa.- ın (akk.) 214a-4
ʿa.- uñuz 157a-4

ʿAzrā : (k.a.) Azra, Abdulmuttalib'in çocukluk arkadaşı, Medîne Yahudilerinden, Latıya ibni Dekā'ın oğlu. 35a-7
ʿA.- nuñ 35a-8

ʿAzrāyıl : (a. ʿAzrā'il) Azrâil. 21a-9, 21a-9, 21a-10

ʿazze ismuhu : (a.) "İsmi aziz olsun" manasına dua ve hürmet sözü. 78a-6

bā : (a.) Be'nin Arapçada okunuşu. 133a-1

bāb : (a.) Kapı; husus, mesele, mevzû.
b.- ı Şeyb 99b-11
b.- ında (müruvvet b.) 118b-12

bāda, bādā : (f.) Olsun, ola.
b. herçi b. herçi b. "Ne olursa olsun." 161b-9

bāğ : (f.) Bağ, bahçe.
b.- ları (iye.) 78a-1

bağ : (f) Bağ, düğüm, ip.
b.- lar 41b-15
b.- lu 57a-1, 135b-3

bağarsuk : Bağırsak.
b.- ından 86a-15

bağda- : Güreşte sarma takmak.
b.- ya 183b-6

bağ(ı)r : Bağır, göğüs, ciger.
b.- um 46a-2, 121a-4,
b.- umı 121a-1, 121a-8,
b.- uma 98b-17,
b.- ı 136b-8, 172b-2, 219a-8,
b.- ınuñ 46b-7,
b.- ına 33b-11, 46b-4, 47a-17, 57a-17, 102b-1,

119b-6, 120b-10, 123b-13, 137b-8, 149a-17,
177a-15, 194a-5, 202a-1, 203b-17, 218b-10,
b.- ından 86a-15,
b.- larına 52a-2, 124a-13, 153a-7

bağır- : Bağırmak.
b.- duğın 189b-15

bağışla- : Bağışlamak, armağan etmek; affetmek:, bırakmak.
b.- duñ 48a-2, 88b-12, 88b-15
b.- dı 18b-16, 51b-17, 57b-10, 191a-16
b.- duk 60a-12, 134b-4
b.- ğıl 48a-12, 74a-10
b. 5a-3,
b.- yam 81b-7, 85a-1,
b.- yalar 124b-11

bağışlan- : Bağışlanmak, armağan edilmek.
b.- ur 57a-9
b.- dı 183a-7

bağla- : Bağlamak.
b.- ram 15a-14
b.- duñ 103a-12
b.- dı 18a-6, 23a-3, 23a-15, 42a-8, 42b-2,
44a-9, 49b-13, 51b-6, 53a-5, 74a-4,
127b-4, 146b-14, 154b-3, 178a-5, 186b-9,
204a-7, 207b-16, 216a-8,

b.- dılar 25a-5, 25b-2, 32a-14, 36a-6, 57b-13, 80b-5, 126b-3, 182a-2, 192a-17

b.- mışlar 129a-15, 185a-15

b.- yayum 24b-12, 142a-2

b.- ğıl 15a-15, 49a-13

b. 45b-17

b.- yalum 65b-16, 179b-16,

b.- sunlar 56b-6

b.- yasın 141b-16,

b.- ya 56b-1

b.- yavuz 28b-17

b.- yı ko- 185a-16

b.- yup 15a-4, 20a-4, 51a-13

b.- yan 96a-8

bağlan- : Bağlanmak; kapanmak; kuşanmak.

b.- dı 24a-13, 57a-15, 70b-4, 88a-4, 96b-10, 119b-16, 167a-13

b.- a (istek) 29a-11

b.- up 184a-8

b.- updur 217a-10

bağrah : Oba halkı; az, bir obalık topluluk. 78b-6

bah- : Bakmak, (bk. bak-).

b.- arsın 85b-13

b.- ar 96b-10, 182a-9

b.- arlar 38b-10, 48a-13, 186b-16, 187a-17

b.- dum 96a-1, 97b-1

b.- dı 33a-7, 33b-3, 37a-13, 40a-9, 40a-16, 56b-10, 59a-13, 60b-5, 61a-9, 66b-13, 80a-6, 113a-14, 114b-16, 122a-11, 123a-5, 124a-5, 124b-6, 132b-16, 137a-6, 148a-11, 150a-12, 151b-14, 152b-8, 156b-16, 161a-14, 164a-16, 171b-16, 173a-1, 182a-6, 195b-16, 211b-8, 212a-3, 219a-12

b.- dılar 123b-17, 186b-17, 187a-2, 188a-3, 222a-3

b.- sun 216b-10

b.- uñ 161b-7

b.- uñuz 214a-13

b.- a 169b-12, 199b-12

b.- a ṭur- 128a-12, 128a-12

b.- ıcaḫ 30b-11

b.- ar-ıdı 125b-8, 206b-8

b.- ardı 64b-1

b.- ar-ısa 30b-17

b.- a-y-ıdum 165a-16

b.- a-y-ıdı 75b-1

b.- maz 3b-12

b.- madı 7a-7

b.- maḍuḳ 102a-6

b.- ma 36a-2, 65a-13

b.- maya 59a-7

b.- mayalar 8b-10

b.- maġa 159a-10

bahā : (f.) Paha, değer, kıymet, fiyat.
b. (kan b.) 85b-5
b.- sını (kan b.) 85a-17
b.- sın 57b-11, 195b-5, 195b-9
b.- ları (kan b.) (akk.) 148b-5

bahādur : (f.< Moğ) Bahadır, cesur.
b.- ları (iye.) 146b-16

bahāne : (f.) Bahane, sebep, vesîle. 198a-11
b. eyle- 182b-6
b. kıl- 109b-15, 182b-12
b.- yi 185b-9
b.- sidür 163b-7

bahhunleke : (a.) Aferin sana, saadet sana olsun.
19a-10, 62a-12

bahīl : (a.) Hasis, cimri.
b.- dur 27a-13

bahıllık : (t.; bahīl a.) Cimrilik, hasislik.
b.- ı (iye.) 27a-13

bahış- : Bakışmak.
b.- urlar 187a-13
b.- dılar 37a-7, 59b-11, 69a-15, 75b-9, 158a-15, 158b-7, 184b-10, 188b-6, 221a-1

bāhit : (a.) Şaşıran, hayran olan.

b. ol- "Şaşırmak, hayran kalmak." 76a-3

bahr : (a.) Deniz. 61b-11, 86a-3

b.- ı havf 10b-9

b.- ı hikmet 10b-10

b.- ı ʿıbādet 10b-8

b.- ı iʿtikād 3b-16

b.- ı minnet 10b-11

b.- ı rahmat 10b-8

b.- ı recā 10b-10

b.- ı rıfk 10b-9

b.- ı rıżā 10b-11

b.- ı sıdk 10b-9

b.- ı şeref 10b-11

b- dur 176a-7

b.- ıdı 7a-4

b.- uñ 8b-3

b.- ı (akk.) 197a-9

b.- a 146a-15

bahs : (a.) Bahis, münakaşa.

b. eyle- 132b-14, 133a-13, 133b-9

b. it- 41b-5, 132a-2

b.- ini 132b-6

bahş : (f.) Bağışlama, ihsan.

b. eyle- 143a-5

b. it- 7a-5

bahşāyış : (f.) Bağış, ihsan, hediye.
b.- um 219a-11
b.- lar 164b-9

bahşış : (f.) Bağışlama, ihsan, hediye, lutuf.
27b-13, 116a-11, 132a-15, 137b-12
hıl'at-ı b. 10b-4
b.- lar 124a-15, 164b-12
b.- larından 209b-8

baht : (f.) Baht, talih, ikbal; kısmet. 83a-15, 160b-10
b.- a 8a-2
b.- ı (iye.) 7b-9, 117b-16, 185a-11
b.- ına 37b-13

bahtlu : (t.; baht f.) Bahtlı, talihli, (bk. bahtulu; vezin icabı ünlü türemesi yok). 207a-2

bahtulu : (t.; baht f.) Bahtlı, talihli, (bk. bahtlu). 12b-17, 19a-10, 91a-15, 26a-12, 102a-12, 117a-17, 176a-14, 191a-12, 210a-16, 213a-1, 219b-12
b.- dur 67a-4, 176b-16

ba'īd : (a.) Uzak, ırak.
b. ol- 155a-11, 155a-11

bā'iṣ : (a.) Gönderen, sebep olan.
b. ol- 109a-1

bak- : Bakmak, (bk. bah-).
b.- dum 92a-13, 92a-13, 94b-11
b.- dı 46a-10 79a-12, 84a-12, 86b-14, 86b-16, 100a-2, 113a-1, 210a-4, 221b-11
b.- dılar 43a-6, 137a-11, 222a-4
b.- ğıl 39b-8
b.- sa 45b-1
b.- up 115b-5
b.- amaz 33b-4
b.- mağa 14b-6

Bakā : (a. Bekā) Varlığının asla sonu olmayan Allah.
Hayy u B. 150b-15

bakā : (a. bekā) Devamlılık, ölümsüzlük, ölümsüz.
b.- yı (akk.) 3a-6

bākī : (a.) Arta kalan, kalan, diğer.
9b-8, 19a-8, 31b-2, 46b-17, 51a-9, 60a-10, 101a-17, 102a-3, 150b-11, 161a-10, 172b-14, 225b-13
b.- sı 100b-15, 127b-10

bakıcı : Bakıcı, bakan.
b.- lar-ımışsız 76a-7

baksımāt : (Yun. paksımadi) Peksimet. 23b-13
b.- ı (akk.) 23b-15

bal : Bal 202a-3
b.- ı (akk.) 200b-3

bāl : (f.) Kanat; kol, pazu.
yāl u b. "Gerdan, kol." 135a-12

balaḥ : (a.) Olmamış hurma, hurma koruğu.
b. ol- 128a-13, 137b-16

balçık : Balçık, sıvık çamur.
192b-10, 192b-11, 216a-5, 216a-12, 216b-3
b.- ın (akk.) 74b-17

Bālığ : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı; olgun aklı kemal bulmuş, (bk. Muhammed). 12b-6, 111a-4

bālığ : (a.) Ergen, bülüğa ermiş, olgun, aklı kemal bulmuş. 200b-15
b. ol- 14b-13, 17a-12, 17a-15, 17b-13, 17b-16, 18b-5, 19a-4, 19a-5, 19a-13, 21a-6, 30a-4, 32a-17, 36a-16, 37b-5, 52b-7
b.- lar 8a-1

balta : Balta.
b.- yı (akk.) 151a-4

bar : Var, mevcut. 2b-4

bār : (f.) Kere, defa. 2b-4

barābar : (f. berāber) Beraber; birlikte; eşit, musāvi, denk.
28a-3, 30b-15, 30b-16, 119a-6, 158a-2, 167a-13, 169a-15, 191b-5, 191b-6, 202a-16
b.- dŭr 119a-6
b.- ı (iye.) 181a-4
b.- ına 51a-17

barābarlıḫ : (t.; berāber f.) Beraberlik, eşitlik, müsavat.
b. ḳıl- 87b-11

bardaḳ : Bardak, testi.
b. (ğ) içine 14a-8

barḫ : Bark, mülk.
ev b. 201a-10, 214a-15
b.- um 67b-11

Bārı : (a. Bārī') Yaratıcı, Tanrı. 3a-14, 84a-9

barış- : Barışmak, anlaşmak.
b.- alum 150a-11

barışdur- : Barıştırmak, anlaştırmak.
b.- dı 165a-9
b.- ayım 198b-1-2
b.- uñuz 210b-4

bāri : (f.) Bari, hiç olmazsa.
53a-16, 57b-5, 60b-2, 103b-17, 147a-12, 159b-12

barmaḥ : Parmak, (bk. barmaḳ).
b. götür- "Parmak kaldırmak" 212b-8

barmaḳ : Parmak, (bk barmaḥ).
b. birle 128b-16, 134a-9
b.- ı birle 149a-13, 196b-4, 224b-17, 225b-6
b.- ın 94b-15, 96a-6
b.- ından 121a-6, 142a-9

baṣ-, bas- : Basmak, kucaklamak; yenmek, bastırmak, alt etmek; baskın yapmak.
b.- ar 92b-11, 115b-12, 196b-12
b.- dum 98b-17
b.- dı 33b-11, 57a-17, 102b-1, 104a-10, 116a-13, 119b-7, 120b-10, 123b-14, 137b-8, 149a-17, 160a-11, 180a-16, 180a-17, 180b-11, 194a-5, 196b-11, 202a-1, 218b-10
b.- duñ 176b-9, 180b-12
b.- dılar 52a-2, 56b-10, 120b-2, 124a-13, 153a-7, 198b-2
b.- mış 46b-4
b.- ġıl 74a-9, 223a-12
b.- am 182b-13
b.- a 46b-7, 74a-7, 183b-15, 201b-10
b.- a (ger.) 77b-2

b.- ıpdur 47a-17

b.- ar gişi 179b-3

b.- duğuñ 43a-17

b.- duğı 92b-16, 131a-11, 174a-16

b.- duğunı 186b-14

b.- duğından 180b-5

b.- ar-ıdı 177a-15

b.- mayınca 74a-2

b.- maduğı 183b-16

b.- mah 181a-14

basāʿrat : (a. basīret) Basıret, ön sezi, görme gücü.

b.- umuz 217a-10

basıl- : Basılmak, yenilmek, alt olmak.

b.- ur 199b-14

b.- ısardur 182b-5

b.- am 182b-14

b.- up 183a-16

b.- ıcah 182b-11

b.- an 182b-3

b.- anuñ 182b-5

b.- duğın (akk.) 181a-14

b.- mah 181a-14

basın- : Hor görmek, zayıf görmek.

b.- dılar 197b-4

baṣīr : (a.) Gören, görücü, anlayan; Allah. 57a-7
b.- sın 35b-14

baş : Baş, kafa; reis; tane; uç; ilk; kendi.
49b-9, 50a-11, 72b-13, 143a-10, 151a-3, 174b-4, 174b-14, 201b-3, 224a-2, 224a-4, 224a-5
b. çek- "İsyan etmek." 74b-14
b. çıḫar- "Görünmek, zuhur etmek." 220a-6
b. götür- "Başını yukarı kaldırmak." 46a-7, 68a-7, 81b-2, 82b-9, 143b-5, 148a-11, 170a-16, 173a-1, 175a-8, 179b-7, 194b-3, 199a-17, 210a-4, 210b-11, 217b-4, 219b-12
b. kıl- "Baş yapmak, reis yapmak." 209a-5, 224a-9
b. ko- "Saygıyla baş eğmek." 80b-17, 81b-16, 82a-8
b. ol- "Reis olmak." 224a-16, 224a-16, 224b-2
b. terkini ur- "Canını feda etmek." 56b-2
b. u cān oyna- "Hayatını feda etmeğe hazır olmak 210b-5
b.- a 67a-2, 153b-15
b.- a çıḳ "Hakından gelmek." 185a-8
b.- a çıkış- 138b-5
b.- dan 211a-12
b.- dan (su b. aş- "Hadden geçmek.") 166a-11
b.- um 26a-1, 72a-14, 72a-15, 80a-14, 202a-12
b.- umı 39b-7, 72a-14, 72a-15
b.- uma 94b-14

b.- umdan 74a-8

b.- uñ 217b-15

b.- uñı 72a-6

b.- uña 79b-14

b.- ı (iye.) 39b-12, 52a-9, 63a-4, 70a-9, 85b-11, 87b-5, 120b-4, 130b-16, 157a-3, 163b-9, 167a-6, 184b-2, 201a-12, 222a-3, 222b-5, 224a-5

b.- ınuñ 64a-6

b.- ını 35a-5, 72a-7, 84b-17, 86b-5, 110a-8, 110a-12, 115a-10, 122a-14, 147b-10, 151b-2, 154a-9, 162a-6, 155a-16, 185a-15

b.- ın (akk.) 35a-8, 72a-11, 151a-3

b.- ına 25b-6, 32a-15, 33a-7, 45a-5, 48b-1, 49b-10, 60b-7, 69a-1, 80b-4, 86b-7, 86b-8, 87a-14, 122a-14, 211b-8, 220b-1

b.- ında 16b-13, 32a-15, 39b-16, 211b-7, 214a-12

b.- ındağı 86a-14

b.- ından 69a-11, 72a-15, 130b-10, 133a-8, 155b-10, 184b-2

b.- ıra çal- "Başına vurmak." 130b-16

b.- umuz 171b-12

b.- ımuzuñ 175b-7

b.- umuzı 159a-13

b.- ımuza 205b-17

b.- umuza 65b-4, 70b-8, 120a-3

b.- ımuzdan 138b-8

b.- umuzdan 170a-17

b.- ıñuza 67a-8, 88a-6, 149a-2

b.- ları 52a-10, 225b-6

b.- larınuñ 77b-15

b.- larını 60b-7, 74b-14

b.- ların 60b-8

b.- larına 74b-15, 152a-13, 160b-3

b.- larında 55b-12, 160a-17

b.- larından 160a-13

b.- lar 70a-6, 138b-13

b.- lu 155b-14

başar- : Başarmak, becermek; gütmek, çekip çevirmek.

b.- urlar 118b-8

b.- dı 65a-11

b.- duñuz 31b-5

b.- avuz 65b-2

b.- madın 37a-1, 82b-15, 139a-2, 149b-17, 159a-10

b.- maduñ 183a-15

b.- madı 184a-5

b.- mayam 57b-5

b.- mayasın 36b-11

b.- maz-ısa 184b-11

b.- ımadılar 72b-7, 72b-8

başla- : Başlamak.

b.- dı 22b-14, 38b-15, 43b-3, 45b-4, 81b-14,

86b-5, 104a-12, 105a-2, 105b-4, 108a-11, 108a-11, 115a-9, 126a-14, 128b-10, 130a-2, 134a-8, 135b-5, 136b-10, 140a-15, 141a-16, 151b-15, 191b-13, 194b-11, 197b-8, 207a-10

b.- dılar 44a-6, 69a-14, 75b-15, 106b-3, 116b-17, 141b-16, 169b-8, 192a-13, 199b-11

b.- ğıl 131b-8, 182a-4

bat- : Batmak, saplanmak.

b.- ar 45a-1, 209a-12

b.- dı 157b-16

b.- duğı 63b-13

Baṯha : (y.a.) Çakıl taşlı büyük dere, Mekke'de dağlar arasında bulunan bir dere. 92b-12

B.- ya 89a-8, 137a-5, 137a-7, 137a-8, 141a-9, 178b-17, 179b-10, 180a-6, 180a-7, 180a-8, 180a-9, 181b-1

B.- da 38b-5, 126b-2, 141a-6

B.- dan 140b-3, 140b-3

bāṭıl : (a.) Batıl, hak olmayan, yanlış; boş,işe yaramaz, faydasız. 4a-11, 40b-1, 41a-1, 41a-9, 41a-9, 41a-13, 41a-14, 41b-1, 69b-12

b. dahı 136b-16

b.- dur 41b-4, 190b-16,

b. eyle- 193b-4

b. it- 55a-10

b. kıl- 76b-4

b. ol- 66a-10, 67b-15, 71b-8, 76b-5

b.- ı (akk.) 4a-7, 4a-10

Bāṭın : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı; esrâr-ı ilahîyeye vakıf olan, (bk. Muhammed). 12b-3, 110b-16

bāṭın : (a.) İç; gözli, zahir olmayan; sır; bir şeyin iç yüzü. 3a-12, 155a-4, 163a-15, 219b-13

b.- ı (akk.) 205a-15

b.- ı (iye.) 4b-3

b.- ını 2b-10, 211b-11

b.- ından 76a-8

bāṭın-bîn : (a.) Batını gören, bir şeyin iç yüzünü bilen. 211b-10

batman : Batman, iki ile sekiz okka arasında değişen bir ağırlık ölçüsü. 30a-17

battāl : (a.) Batıl, işlemez, boş. 75b-14

batul, batula : (a.) Bahadır, cesur, kahraman. 205b-12 (Ü212b-15)

bay : Zengin. 151a-10, 195a-3

b. ol- 115a-5, 120b-7, 165a-10, 195b-1, 209b-10

b. mıdur 168b-5

b.- un 45b-14

b.- dan 107a-14

b.- ıdur 210b-1

b.- ını 132a-12

b.- lar 108a-8

bayı- : Zenginlemek.

b.- duk 104a-9

b.- mağa 116b-17

baylık : Zenginlik.

b.- a 106b-6

b.- ımuz 118a-17

bayram : Bayram. 42a-3, 75a-13, 129a-3

b. ol- 52a-3

b.- ı (iye.) 75b-6

bāz : (f.) Doğan, şahin.

b.- ıla 19b-2

bāzār : (f.) Pazar.

29b-13, 31a-17, 32a-5, 53a-8, 195b-16, 219b-3

b. dur- "Pazar kurulmak." 26a-1

b. kıl- "Alış veriş yapmak." 195b-13

şat u b. eyle- "Alış veriş yapmak." 192a-13

şat u b. kıl- "Alış veriş yapmak." 32a-14

b.- uñ (gen.) 26a-2

b.- a 26a-2, 26a-3, 26a-4, 26a-7, 26a-8, 53a-9, 216a-10, 216a-14, 216b-5, 217a-16

b.- da 32a-1

b.- dın 53a-9

b.- ına 23b-6, 28b-15, 195b-14, 216a-4,
216a-9, 217a-3, 218a-3, 219b-1

b.- ında 28b-6, 217a-14

b.- lar 75a-15, 129a-3

Baʿżı : (a.) Bazı, bir kısım.
26b-15, 41b-11, 41b-17, 77a-15, 137a-14, 164b-11

b.- sı 90b-3

b.- lar 61a-4, 68a-2, 68a-3, 69a-16

b.- ları (iye.) 69a-15

be : (f.) -e, -ye, ile, için anlamında edattır.
gün b. gün "Günden güne." 174a-1

becid : (f.; be-cidd a.) Çabuk, acele, derhal;
bir işin üstüne çok düşen; sık sık, sürekli
olarak; çok fazla; gerek.
20b-6, 56a-12, 59a-2, 126b-10, 177b-4, 177b-4,
186b-4, 215b-8
b. dut- "Israrla tutmak." 181a-2

beden : (a.) Beden, ana unsur, binanın gövdesi, gövde.
b.- leri 99a-7

Bedīʿ : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı; eşsiz,
(bk. Muhammed). 12b-6, 111a-4

bedr : (a.) Bedir, dolun ay.

70a-5, 93a-11, 97a-15, 105b-15, 106a-7, 113a-14, 115a-1, 116a-4, 148a-12, 171b-7, 181b-5, 197a-8

b.- i münīr 14a-4, 203a-6, 210a-14

b.- ü münīr-i muḥteşem 200b-1

b. ol- 206a-10

b.- i (akk.) 200b-1

b.- in (akk.) 181b-8

b.- i (iye.) 14a-5, 16a-1, 187a-3

beg : Bey

77a-5, 79a-11, 79a-13, 85a-4, 141b-11, 177b-2

b. dahı 86a-17

b.- idi 73a-14, 73a-15

b.- i (iye.) 123a-3, 206b-12,

b.- idür 108a-9, 187b-16, 212b-16

b.- inüñ 116a-9

b.- ler 73a-16, 149a-7, 149b-4, 149b-5, 149b-12, 150a-5, 151a-17, 151b-3, 151b-4, 151b-17, 152a-1

b.- ler birle 149a-8

b.- ler-ile 150a-8, 150b-9

b.- lerüñ 86b-14, 149a-10

b.- lere 149b-11, 150b-12, 151a-16

b.- lerini 141b-10, 152a-16

b.- lerinden 45a-7, 73a-14

begen- : Beğenmek; kabul etmek, razı olmak.
b.- di 136a-10
b.- diler 6a-11; 24b-14, 27b-6, 55a-15, 145a-16, 159a-14, 181a-17
b.- dügi 142a-13
b.- ürlerdi 118a-1
b.- medüñ 148b-9
b.- mediler 132a-5
b.- meye 119a-2
b.- meyeler 132a-4
b.- memekdendür 80a-6

behīme : (a.) Dört ayaklı hayvan. 107b-13, 115b-12

beglik : Beylik. 79b-3

bekçi : Bekçi. 139b-6

bekle- : Beklemek; korumak, saklamak; gözetmek.
b.- r 118b-17
b.- rler 71a-4
b.- dı 94a-5
b. 48b-8
b.- ñüz 37b-14
b.- yüp 146a-16
b.- yene 167a-16
b.- rlerdi 21b-5
b.- yimezsin 118b-17

bekleyici : Bekleyici, koruyucu. 186b-5, 190b-1
b.- si 114a-11

Bekrî : (k.a.) Ebu'l-Hasan el-Bekrî, (bk. Ebu'l-Hasan). 7b-4, 23a-13

belâ : (a.) Belâ, musıbet; fesat, kötülük. 199a-10
b.- ya 31b-9, 68a-15, 69a-17
b.- dan 35a-17, 47b-7, 69a-7

belağa : (a.) Ulaştırmak, yetiştirmek. 5b-9

belâğat : (a.) Belâğat, güzel söz söylemek.
13a-8, 39a-6, 126a-16, 163b-15
b.- ı (iye.) 126b-8
b.- ına 125a-16

belek : Hediye, armağan.
b.- ler 41b-11
b.- lerin 51a-2

belî : (f.<a.) Evet.
33b-9, 39b-10, 81b-10, 94b-9, 104b-12, 116b-1, 128a-10, 132b-15, 146a-16, 196a-4, 215b-8, 220a-10

Belîğ : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı; fasih konuşan, (bk. Muhammed). 12b-6, 111a-4

belîğ : (a.) Beliğ, belağatlı, fasih. 7a-17, 146b-8

Belkıs : (k.a.) Süleyman Peygamber zamanında Yemen'in Saba şehrinde hüküm süren, Himyerîlerden bir melikedir. (Metinde şehr adı San'a olarak geçmektedir).
b.- uñ 74a-14

belki : (f.; bel a.) Belki.
10b-14, 53b-3, 97b-14, 124b-17, 137a-14

belkîm : (t.; bel a.) Belki. 213a-11

bellü : Belli, aşikâr.
66b-15, 172a-14, 175b-12, 212a-5

belür- : Belirmek, belli olmak.
b.- ür 33a-7, 88a-2, 104a-15, 128a-12, 149b-7, 184b-11, 186b-14
b.- di 8a-13, 45b-7, 53b-7, 54a-3, 63b-17, 66a-1, 104b-3, 137b-16, 138a-12, 174b-15
b.- di mi 164a-9
b.- üp durur 225b-11
b.- medi 112a-9
b.- mez-idi 155a-14
b.- mez-ise 63b-12
b.- memiş-idi 145a-3
b.- mege 128b-10

belürsiz : Belirsiz, (krş. belürsüz).
b. ol- 42b-8

belürsüz : Belirsiz, (krş. belürşiz).
b. ol- 31a-15, 42b-1, 62a-2, 120a-3, 217b-13, 223b-2

ben : Ben, (bk. bin).
2b-16, 2b-16, 11a-6, 19a-1, 24b-6, 24b-11, 24b-12, 25a-16, 25a-17, 26a-6, 26a-17, 27a-3, 27a-6, 27a-6, 27a-17, 27b-1, 27b-2, 28a-11, 28a-14, 28b-13, 28b-16, 29a-3, 29a-15, 31a-2, 31a-13, 32a-9, 32b-5, 32b-6, 33a-12, 33b-9, 33b-11, 33b-16, 35a-5, 35b-8, 35b-10, 36a-8, 36a-14, 36b-16, 37a-13, 37b-1, 37b-2, 37b-10, 37b-17, 38a-3, 38a-5, 38b-5, 39b-6, 42b-15, 42b-15, 46b-8, 46b-8, 46b-11, 46b-16, 48b-14, 48b-14, 50b-14, 53a-13, 53a-16, 54a-4, 55a-12, 56b-5, 57a-6, 57a-7, 57a-17, 57b-4, 57b-6, 57b-7, 58a-5, 58b-1, 60a-10, 60b-13, 64b-9, 65b-6, 65b-7, 65b-16, 67b-10, 69a-13, 69b-4, 70a-13, 70b-13, 70b-14, 71a-14, 72a-14, 72a-15, 73b-4, 73b-5, 74a-2, 74a-7, 74a-10, 74b-11, 74b-12, 74b-13, 78a-9, 78a-10, 78a-16, 78b-14, 78b-15, 79a-5, 79b-2, 79b-5, 80a-14, 80b-16, 81b-1, 81b-3, 81b-5, 81b-6, 81b-7, 81b-9, 81b-11, 82a-7, 85a-8, 85b-1, 85b-7, 86a-9, 88b-14, 91a-6, 91a-9, 91a-11, 91a-12, 91a-12, 91a-12, 92a-13, 92b-16, 93a-4, 93a-8, 95b-8, 95b-13, 97a-2, 97b-6, 97b-8, 100a-13,

102b-5, 102b-8, 106a-17, 107b-1, 108a-17,
112a-16, 112a-17, 112b-3, 112b-10, 112b-14,
116a-16, 117a-8, 118b-9, 119b-6, 119b-10,
123a-7, 128a-1, 128a-4, 128a-8, 130b-4,
131a-1, 131a-2, 131a-4, 131b-11, 132a-1,
132a-5, 132a-9, 132b-9, 136a-1, 136a-2, 142a-2,
142a-6, 142a-7, 143a-9, 143b-8, 147b-16, 148a-4,
148a-5, 148a-17, 148b-14, 149a-1, 149a-8,
150a-5, 150a-5, 150a-6, 151a-1, 151a-15,
151b-5, 151b-12, 156a-17, 156b-5, 157a-6,
157a-10, 157b-9, 158b-13, 159a-5, 159b-2,
159b-6, 159b-7, 159b-8, 161a-9, 162a-11, 164a-5,
164b-7, 165b-3, 168a-10, 169b-10, 170a-5, 170b-15,
171a-12, 171a-14, 171a-15, 172b-7, 172b-15,
173a-7, 173b-4, 175a-6, 175a-6, 175a-10,
176a-2, 179a-9 176b-9, 179a-2, 179a-9,
180a-1, 180a-6, 180b-7, 180b-8, 180b-8,
180b-17, 182a-15, 182b-1, 182b-11, 182b-13,
183a-7, 183b-9, 185b-2, 185b-3, 185b-6,
185b-7, 186b-7, 187a-7, 189b-3, 189b-5,
189b-7, 189b-9, 189b-10, 190a-1, 190a-4,
190b-4, 191b-11, 191b-16, 191b-17, 192b-7,
195a-3, 195a-4, 196a-7, 196a-17, 198a-17, 198a-17,
198b-6, 200a-11, 201a-5, 201a-10, 201a-13,
204a-2, 207b-4, 208b-4, 210a-4, 210a-17,
211a-8, 212a-5, 212a-7, 212a-8, 212b-6,
212b-7, 213a-7, 213b-4, 217a-7, 218b-3,
218b-7, 218b-9, 219b-13, 220a-4, 221b-4,

221b-13, 224a-9, 224a-15, 224a-16, 225b-15.

b. dahi 14b-15, 15a-13, 33a-13, 46b-10, 48a-2, 60a-9, 62b-3, 64a-11, 65b-2, 71a-4, 74a-5, 93b-10, 100a-4, 102b-9, 104b-13, 112a-9, 118b-13, 119a-12, 127b-2, 128a-12, 132b-12, 137b-6, 142a-4, 143b-5, 143b-8, 144a-10, 147b-3, 148a-17, 154a-17, 181a-13, 186a-6, 193a-13, 198b-16, 202a-12, 208a-6, 208a-7, 214b-6, 216b-15, 217a-7, 218a-11, 218b-4, 220a-8, 220a-11

b. ki 135b-17, 191a-2

b.- em 33b-11, 71b-14, 146b-1, 146b-1, 172b-5

b.- i (akk.) 13a-17, 13a-17, 15a-12, 28a-13, 19a-1, 27a-17, 28a-15, 30b-6, 31a-13, 32b-12, 33b-9, 33b-12, 34a-9, 85a-15, 35a-1, 35b-7, 36b-16, 37b-17, 39a-8, 41b-7, 48b-13, 49a-12, 49a-17, 52b-13, 54b-16, 57a-1, 57a-10, 60a-5, 70a-13, 70a-14, 70b-1, 71a-14, 73b-5, 78a-11, 79b-3, 79b-12, 79b-17, 80a-6, 80a-9, 80a-12, 80b-8, 80b-9, 85b-1, 95a-8, 95a-12, 100a-10, 107a-15, 107b-14, 107b-15, 109b-8, 118b-17, 118b-17, 118b-17, 119a-1, 120b-16, 121a-9, 137b-10, 144a-11, 146a-5, 146a-7, 146b-2, 146b-3, 146b-5, 148b-14,

150a-9, 159a-4, 167a-1, 168b-4, 168b-16,
169a-13, 172a-11, 172b-6, 172b-11, 176b-17,
180b-9, 186a-12, 186b-4, 189b-5, 190a-11,
190a-12, 190a-13, 191b-9, 195a-8, 198b-15,
201b-6, 201b-12, 201b-13, 201b-14, 202a-6,
202a-10, 202a-11, 202b-6, 208a-5, 210a-1,
210a-4, 210a-4, 213b-17, 214a-1, 217b-16,
218a-11, 219b-15, 219b-16, 220a-2, 220a-3,
220a-4, 220a-10, 224a-14, 218a-5
baña 2b-16, 6b-10, 13a-16, 13a-17, 18b-4,
23a-7, 28b-14, 28b-16, 29a-2, 31a-13,
35a-11, 35b-6, 36a-2, 36a-17, 36b-12,
38a-5, 40a-1, 40a-4, 40a-10, 40a-13,
40b-15, 41b-5, 42b-4, 42b-8, 42b-15,
46a-3, 46b-9, 46b-10, 48a-2, 48a-12,
53a-17, 54a-3, 54a-5, 57a-6, 65b-17,
67b-12, 74a-10, 79a-5, 79b-1, 79b-3,
79b-10, 81b-2, 81b-12, 82a-7, 85a-16,
91a-6, 92a-10, 92b-17, 93a-9, 93b-9,
94b-4, 94b-5, 94b-6, 95a-6, 97a-17,
98b-17, 100a-8, 100a-10, 100a-11,
105a-6, 105b-17, 106a-3, 107b-1, 108b-11,
107b-15, 112b-1, 112b-11, 112b-16, 113a-8,
114a-14, 114b-1, 114b-5, 114b-8, 114b-12,
119b-10, 123a-16, 140a-5, 145a-9, 146a-6,
146a-13, 146a-14, 146a-17, 146b-3, 147a-7,
147b-13, 156a-14, 156b-4, 157b-7, 157b-12,

161a-8, 164b-5, 166b-15, 168a-11, 169a-10,
169a-13, 169b-2, 169b-2, 169b-7, 170a-4,
172b-7, 172b-8, 172b-11, 172b-12, 172b-16,
173b-2, 173b-4, 175a-6, 175a-10, 175a-16,
176b-11, 176b-12, 177a-1, 182a-11, 182a-15,
182a-16, 183a-7, 183a-9, 183b-9, 196a-2, 196a-12,
196b-6, 201b-7, 201b-12, 202a-11, 202a-12,
204a-4, 208b-10, 208b-13, 210b-2, 211a-4,
214a-1, 214b-2, 217b-16, 218a-1, 219b-14,
219b-14, 220a-2, 220a-4, 221a-13, 221b-3,
222b-1, 222b-1, 224b-14

b.- de 28b-12, 57a-7, 94b-8

b.- degi 2b-16

b.- deki 32b-3

b.- de-y-idi 164a-10

b.- den 2b-16, 18b-14, 28a-16, 28a-16, 26a-16,
35a-1, 32b-6, 41a-11, 53a-16, 79a-5, 80a-7,
80a-11, 81b-5, 81b-7, 93b-8, 100a-6, 100a-7,
108b-13, 132b-14, 148a-16, 157a-15, 159b-2,
170a-8, 170b-15, 172b-10, 190a-13, 196a-4,
196a-4, 200a-11

b.- üm 2b-16, 9b-5, 9b-6, 9b-6, 14b-15, 15a-11,
20b-13, 25a-14, 25a-17, 26a-1, 28a-15,
28a-17, 31b-14, 31b-7, 32a-10, 32b-12,
34a-10, 34a-11, 34a-15, 34b-10, 35a-9,
35a-16, 35b-5, 35b-6, 36a-1, 36a-8, 36b-2,
36b-16, 36b-16, 38b-6, 40a-1, 40b-16, 41b-7,
43b-7, 43b-14, 44a-17, 46a-2, 47a-2,
49a-13, 49a-15, 53a-1, 53a-2, 53a-16,

56b-13, 57a-1, 57b-1, 58b-7, 58b-14, 59a-6, 59a-7, 59a-7, 59a-15, 65b-17, 66b-14, 69b-8, 70a-16, 71b-13, 72b-14, 73b-5, 74a-6, 74a-7, 74a-8, 76a-11, 77a-8, 78b-8, 79a-5, 79b-4, 79b-10, 79b-16, 80a-5, 80a-8, 81a-17, 81b-2, 81b-6, 81b-8, 81b-9, 81b-10, 81b-11, 81b-15, 83b-8, 85a-16, 90b-12, 93b-10, 94b-10, 96b-2, 96b-14, 98b-11, 100a-12, 103b-3, 108b-8, 111a-15, 112b-2, 112b-4, 114a-5, 116a-3, 118b-4, 118b-15, 118b-16, 119a-12, 120a-6, 120a-12, 123b-15, 127a-16, 127b-2, 127b-3, 127b-3, 128b-8, 130a-8, 131a-2, 131a-3, 134b-16, 134b-17, 136a-1, 137b-1, 142b-5, 143b-7, 144a-12, 144b-9, 145a-7, 149a-3, 149b-10, 150a-5, 157a-13, 157b-12, 164a-10, 164a-11, 164b-4, 164b-4, 164b-7, 166a-7, 166a-8, 166a-10, 169b-2, 169b-7, 169b-10, 170a-5, 170a-6, 170b-15, 171a-14, 172b-14, 173a-7, 173b-2, 173b-5, 174a-1, 175a-1, 175a-1, 175a-2, 175a-3, 175a-15, 175a-16, 175a-17, 175b-4, 175b-5, 175b-9, 176b-16, 179a-10, 181a-1, 181a-8, 186b-5, 190a-4, 190b-1, 190b-5, 191b-8, 193b-3, 196a-1, 196a-3, 196b-11, 200a-5, 201a-8, 201a-10, 201a-14, 201a-16, 202a-7, 202b-7, 208a-8, 208a-11, 211a-1, 211a-11, 211a-13, 212a-14, 213a-7, 213b-10, 216b-9, 218a-17, 218b-1,

218b-6, 219a-10, 219b-17, 220a-2, 220a-3, 220a-7, 222b-4, 224a-14, 225b-15, 225a-16,
b.- üm-içün 43b-12
b.- üm-ile 15a-13, 112a-17, 173b-1, 174a-1, 181a-1, 225b-15
b.- ümle 37b-8, 73b-10, 132a-2, 132b-13, 145a-9
b.- ümdür 166a-6, 184a-9

benefşe : (f.) Menekşe. 209a-15

Benī ʿAbdımenāf : (a.) Abdimenaf oğulları, Mekke halkından Abdimenaf soyundan gelenler, (bk. ʿAbdumenāf, ʿAbdu'l-menāf). 37b-13, 38b-8, 114a-6, 123b-2, 124a-10, 175a-1
seyyid-i B. 132b-4
B.- dan 42a-8, 56a-17, 66b-4

Benī ʿAbdumenāf : (a.) Abdimenaf oğulları, (bk. Benī ʿAbdimenāf). 215a-11

Benī ʿAbdu'l-menāf : (a.) Abdimenaf oğulları, (bk. Benī ʿAbdımenāf).
B.- dan 221a-6

Benī ʿAbdu'd-dār : (a.) Abdüddar oğulları, Mekke halkından Abdüddar soyundan gelenler. 215a-11

Benī ʿAbdu'l-muttalib : (a.) Abdulmuttalib oğulları, Mekke halkından Abdulmuttalib soyundan gelenler.

178b-11-12, 180a-8, 181b-4, 194a-14, 215a-12,
219a-15, 223b-17, 224b-9
ʿA.- dür 219a-15
ʿA.- den 212a-5-6

ʿAbdüşems : (a.) Abdüşşems oğulları, (bk. Benī ʿAbdü'ş-şems).
ʿA.- den 66b-4

Benī ʿAbdü'ş-şems : (a.) Abdüşşems oğulları, Kureyş halkından Abdüşşems soyundan gelenler, (bk. ʿAbdüşems). 57a-13, 215a-11

Benī ʿAcal : (a.) Beni Acal, bir Arap kabilesinin adı. 167a-3, 167b-6, 168a-6, 168a-13, 172a-7, 174b-10

Benī ʿĀmir ibn-i Saʿsaʿa : (a.) Beni Amir ibni Sasaa, bir Arap kabilesinin adı.
B.- nun 126a-1

Benī Esed : (a.) Esed oğulları, Mekke halkından Esed soyundan gelenler. 57a-13, 124a-10, 197a-12

Benī Ġalib : (a.) Galib oğulları, Mekke halkından Ġalib soyundan gelenler. 38b-8

Benī Hārise : (k.a.) Harise oğulları, Mekke halkından Harise soyundan gelenler. 202a-4, 203b-4
B.- den 33b-2

Benī Ḫaş'am : (a.) Beni Haşam, Ebrehe'nin ordusuna da katılmış olan bir Arap kabilesinin adı. 77b-3

Benī Hāşım : (a.) Haşım oğulları, Mekke halkından Haşım soyundan gelenler.
56a-10, 56a-11, 58a-6, 58a-17, 59a-4, 67a-7, 67a-11, 67b-14, 68a-6, 68a-7, 69a-11, 69b-3, 72b-4, 78b-4, 84a-7, 85a-5, 88a-8, 91a-2, 103a-13, 113b-10, 113b-15, 121a-13, 123b-2, 124a-9, 124a-10, 129a-16, 138b-4, 144b-16, 157a-14, 147a-8, 171b-5, 175a-1, 178a-11, 179a-11, 179a-16, 180a-8, 184b-6, 185b-8, 194a-12, 194a-14, 197a-12, 197a-16, 197b-3, 197b-14, 198a-7, 198a-14, 198b-3, 198b-7, 199a-14, 204a-1, 215a-11, 223b-17, 224a-5, 224b-9, 224b-13, 224b-15, 225b-2
B.- dur 219a-15
B.- uñ 89b-4, 112a-11, 180a-5, 197b-11, 197b-15, 198a-15, 216a-15, 219a-15
B.- ı (akk.) 71b-15, 174b-16, 198b-1
B.- a 57b-5, 58b-15, 84b-9, 147b-7, 198a-3
B.- da 144b-16-17
B.- dan 56a-16, 68a-9, 122b-5, 141b-13, 179a-5, 212a-5, 221a-6, 222a-8-9

Beni'l-Ḥımyar : (a.) Beni'l-Hımyar, Yemen'de hüküm süren Hımyeri kavmi 43b-4

Benī İsrā'īl : (a.) İsrail oğulları, İsrail kavmi.

28b-16, 54a-17, 56a-15

B.- ün 25b-10, 54a-10

B.- i (akk.) 21b-7, 101b-12

B.- de 82a-1

Benî Ka'b : (a.) Kab oğulları, Mekke kavminden Kab soyundan gelenler. 25a-4, 57a-12, 197a-11-12

Beni'l-Kaynukā' : (a.) BeniKaynuka, Medine yakınlarında bir Yahudi yerleşim yeri. 28b-15

Benî Kilāb : (a.) Kilâb oğulları, Mekke halkından Kilâb soyundan gelenler. 38b-8

b.- dan 44b-5

Benî Kusayy : (a.) Kusay oğulları, Mekke halkından Kusay soyundan gelenler.

25a-4, 38b-8, 139b-3, 175a-1

Benî Kureyş : (a.) Kureyş oğulları, Mekke kavminden Kureyş soyundan gelenler.

23b-1, 27a-2, 32b-8, 32b-16, 34b-5, 37a-16, 69b-11, 78b-1, 82b-11, 125a-15, 144b-16, 175a-1, 185a-14, 198a-14, 211a-2, 214b-7

B.- ün 25a-10

B.- e 23a-17

B.- de 36a-5

B.- den 141b-13, 221a-5

Benî Lüvey : (a.) Lüvey oğulları Mekke halkından Lüvey soyundan gelenler. 25a-4, 139b-3

Benî Mahzūm : (a.) Mahzum oğulları, Mekke kavminden Mahzum soyundan gelenler, Ebû Cehl'in kavmi. 69a-7, 135b-7, 183b-11, 196b-14, 196b-17, 197a-16, 198b-2, 224a-4
B.- un 50a-14-15, 67b-16
B.- a 50a-12, 50a-13

Benî'l-Muṭṭalib : (a.) Muttalib oğulları, (bk. Benî Muṭṭalib). 57a-13, 129a-16

Benî Muṭṭalib : (a.) Muttalib oğulları, Mekke halkından Muttalib soyundan gelenler, (bk. Beni'l-Muṭṭalib). 124a-10, 197a-12

Beni'n-Neccār : (a.) Neccar oğulları, Medine halkından Neccar soyundan gelenler, Haşım'ın eşi Selma'nın kabîlesi.
25a-17, 29a-16, 29b-6-7, 30a-9, 30a-13, 31a-4, 31a-2, 33a-16, 36a-10
B.- da 26b-9
B.- dan 34a-6

Benî Nizār : (a.) Beni Nizar, bir Arap kabilesinin adı. 126a-4-5

Benî Sa'd : (a.) Beni Sad, Hz. Muhammed'in süt annesi.

Halime'nin mensup olduğu bir Arap kabîlesi.
43a-2, 105a-6, 105a-16, 105b-5, 107a-11,
111a-9, 112a-16, 112b-9, 113a-2, 113b-11,
115a-15, 115b-2, 115b-17, 116b-6, 116b-16,
117a-2, 120b-4, 121a-10, 186a-11
B.- da 116a-8

Benî Ṭāy : (a.) Beni Tay, bir Arap kabilesi'nin adı,
Halife ibni Anbese'nin kabilesi.
167a-2, 168a-16

Benî Temîm : (a.) Beni Temim, Hz. Ebu Bekir'in de
mensup olduğu bir Arap kabîlesi.
200b-17, 201a-1, 201a-17

Benî Ümeyye : (a.) Ümeyye oğulları, Mekke halkından
Ümeyye soyundan gelenler
69a-7, 215a-11, 224a-5
B.- den 66b-4

beñ(i)z : Beniz, yüz.
b.- üñ (iye.) 142b-9
b.- i (iye.) 80a-8,
b.- lü 169a-11
b.- lüdür 170a-10

benlik : Benlik.
b.- ümi 2b-16

beñze- : Benzemek.

b.- r 6a-15, 34b-10, 86a-5, 97a-15, 105b-15, 106a-7, 153b-11, 156b-17, 169b-2, 170a-9, 209a-6

b.- rler 93a-8

b.- di 4b-1

b.- rdi 45a-11, 75a-4

b.- mezsin 100a-3

b.- mez 65b-9, 86a-8, 106a-1, 170a-11

b.- medi 45a-17, 169b-3

b.- mez (part.) 169a-4

beñzet- : Benzetmek.

b.- ürsiz 57a-2

ber : (f.) Ulu, yüce, âli; üst.

bār-ı b. Hozāvendā 3a-14

ber : (f.) Üstüne, üzere.

b. sünen-i seyyıd-i kevneyn 3a-16

berek : (a.) Göğüs, yürek, sadr. 143a-12

berekāt : (a.) Bereket, bereketler.

116a-10, 199b-14, 208a-7

b.- uñda 118b-6

b.- ında 48a-17 (abl. olarak); 55b-15, 89b-13, 119b-3, 145a-12, 193b-5; 224a-8 (abl. olarak)

b.- ında-y-ıdı (abl. olarak) 80b-9

b.- ındadur (abl. olarak) 58a-7

b.- ından 69a-12, 74b-17, 100b-9, 105b-5, 106b-6, 115b-16, 117a-1, 144b-4, 192a-16, 193b-9, 195b-2, 199b-6, 199b-16, 217a-11, 225b-7

b.- ındandur 40b-17, 75a-3, 108a-9, 152b-11, 188b-7

b.- lu 116a-9

bereket : (a) bereket.

b. birle 20b-17, 116b-13

b.- i (iye.) 133a-2

b.- idür 208b-7

b.- inde 35b-10 (abl. olarak); 39a-13, 39a-16, 116b-17

b.- inden 6a-17, 35b-11

bereketlen- : (t.; bereket a.) Bereketlenmek, çoğalmak.

b.- ür 176a-3

b.- di 116a-6

ber-hōrdar : (f.) Hayırlı bir işin mükâfatına erişme, mesut olma.

b.- ol- 70a-7

berīd : (a.) On iki mil uzunluğunda bir mesafe. 35a-4

berīn : (f.) En yüksek, üstün, en yüce.

firdevs-i b. 203a-7

berkit- : Berkitmek, sağlamlaştırmak, kuvvetlendirmek; yerleştirmek.
b.- di 65a,10, 71a-4, 147b-9
b.- diler 35a-17, 37a-4, 55b-9, 76b-7, 143a-12
b.- mişler-idi 41b-14

berr : (a.) Kara, çöl. 61b-11
b.- ine 88a-8

berriye : (a.) Çöl, sahra.
b.- de 170b-15

berü : Beri, bu yana, bu tarafa.
65a-4, 145b-7, 214b-2
-den b. 29b-17, 33b-8, 56a-7, 71b-3, 104a-10, 104a-10, 113b-2, 123b-11, 124b-12, 135b-13, 162b-5, 165a-14, 186a-14, 191b-15, 200a-6, 202a-2, 208a-5

bes : (f.) Yetişir kâfi, çok, çok fazla; elbette, doğrusu. 117b-6, 172b-8, 177a-12

beşāret : (a.) Müjde, muştu; güzellik.
6b-17, 66a-1, 88a-9, 91a-16, 93b-17
b. kıl- 14a-12, 21a-3, 40b-7, 92b-3, 94a-16, 95b-16, 109b-11
b. ol- 20b-16, 84b-10, 93a-13, 176b-10

beşāşet : (a.) Güler yüzlülük. 6b-17

beşer : (a.) Beşer, insan.
13b-4, 124a-3, 213a-11
ebü'l-b. "Hz. Adem." 13b-3, 54a-12, 82a-1
b. kim 210a-17

Beşīr : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı; müjdeci, (bk. Muhammed).
12b-8, 110b-5,111a-7, 210b-2

beşīr : (a.) Müjdeci, müjde getiren.
müşīrü'l b. 4a-8
b.- i (iye.) 177b-6,
b.- e 172b-4

bevl : (a.) Sidik, idrar, çiş. 116b-1
b. it- 116b-1, 116b-2

beyʿ : (a.) Satış, satma.
b. ve şirā "Alım-satım." 26a-9, 29b-13, 32a-13, 55b-10

beyābān : (f.) Çöl, sahra.
b.- lar 218b-14

Beyān : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı, (bk. Muhammed).
12a-14, 110b-8

beyān : (a.) Anlatma, açık söyleme, ifade.

8b-14, 40b-17
b.- ı ġarīb 165b-5
b. birle 41a-15
b. eyle- 109b-16, 200a-2
b. kıl- 41a-8
b.- dan 213b-4
b.- ına 97b-13
b.- ları (iye.) 103b-15

beyʿat : (a.) Biat, birinin hakimiyetini tasdik ve kabul etme, uyma.

b. it- 175b-9
b. kıl- 8a-4, 20a-9, 175b-10, 175b-11, 175b-13

beyni : Beyin.

b.- sine 87a-1
b.- sinden 86b-2
b.- leri (iye.) 60b-7

beyt : (a.) Beyit, şiir.

44a-7, 97b-17, 143b-14, 143b-15, 201b-13

beyt : (a.) Ev, hane.

b.- üñe (ehl-i b. "Ev halkına" 175a-17
b.- i (ehl-i b. iye.) 103a-5

Beyte'l-Haram : (ya.) Kâbe.

Rabbu'l- B. 145a-8-9

Beyt-i maʿmūr : (a.) Yedinci kat gökte, Firdevs cennetinde bir köşk.
B.- ı (akk.) 11b-4

beyż : (a.) Beyaz, ak.
eyyām-ı b. "Hicrî ayın dolun olduğu on iki on beşinci geceleri." 91b-1
eyyāme'l- b. 91b-1

Beyżā : (k.a.) Beyzâ, Abdılmuttalib'in kızı, Hz. Muhammed'in halası; öbür adı Ümmi Hakim, (bk. Ümm-i Hakim).
44b-12, 44b-15, 124a-12

bez-baht : (f.) Bedbaht, bahtsız, talihsiz, kara bahtlı.
128b-12, 128b-13, 128b-14

bez-nām : (f.) Bednam, kötü adlı, adı kötüye çıkmış.
b. kıl- 133b-14, 173b-5
b.- ı (akk.) 8b-17

bez-serencām : (f.) Kötü olaylar, kötü hayat, fena gidişat.
b.- ı (akk.) 9a-1

beze- : Bezemek, süslemek.
b.- r 21a-2
b.- dün 38b-14
b.- di 43b-15, 43b-16, 61a-6, 124a-16, 190b-17

b.- diler 80b-3

b.- gil 94a-6, 95b-2, 201a-7

b.- sün 61b-4

b.- ñ 94a-3

b.- ñüz 96a-12

b.- ye 38a-16

b.- miş̧ler-idi 41b-13

bezen- : Bezenmek, süslenmek.

b.- diler 46b-2

b.- gil 14a-11, 62a-6

b.- sün 95b-4

b.- miş̧ (part.) 38b-11

Bezle : (k.a.) Bezle, bir kadın adı.16a-7

bıcaḳ : Bucak, köşe, (bk. bucaḳ).

b.- ında 59b-9

bıçaḳ : Bıçak.

(bıçaḡ 48b-11), 49a-15, 119b-13

b. birle 120b-2

bıñar : Pınar, kaynak, akarsı. göz kenarı.

43a-12, 61b-15, 61b-16, 61b-17, 62a-2

b. bigi 116b-15

b.- ını 73b-12

b.- lar 105b-3

b.- lardan 116a-5

b.- larımuz 188b-8

b.- larumuz 188b-13

bırah- : Bırakmak, atmak; koymak; düşürmek; terketmek, (bk. brak-).

b.- uram 151a-15, 224a-9,

b.- ursın 68b-3

b.- dum 189b-10

b.- duñ 131a-13

b.- dı 31b-9, 148b-15, 189b-9, 222a-4,

b.- dılar 31b-11, 134a-6.

b.- mışsın 168a-5

b.- asın 179a-17

b.- a 193a-8

b.- ı başla- 130a-2

b.- ıp 89b-7

b.- ur-ıdı 48a-7

b.- madı 118a-11

b.- maya 131a-11

b.- mayalar 8b-11

bırahıcı : Bırakıcı; atıcı. 48a-5

bırahıl- : Bırakılmak, konulmak.

b.- a (istek) 30b-10

bırak- : Bırakmak, atmak, koymak, (bk. bırah-).

b.- dı 87a-13, 87a-16, 222a-2

b. (k)- ısardur 128b-10

bi : (a.) -a, -e, başına eklendiği kelimeleri datif haline getirir.
b.- Muḥammed in ve ālihi 5b-9

bī-ʿaḳlı : (f.; ʿaḳl a.) Akılsız. 122b-9, 122b-13

biç- : Biçmek
b.- di 4a-2

bī-çāre : (f.) Biçare, çaresiz, zavallı.
172b-12, 172b-16
b.- ler 145a-17
b.- lere 172b-16

biçdür- : Biçtirmek, kestirmek, yaptırmak.
b.- miş 220a-17

biçil- : Biçilmek, kesilmek, yapılmak.
b.- miş-idi 90a-6

bidʿat : (a.) Bidat, sonradan çıkma iş; dine, örf ve âdetlere aykırı olarak ortaya çıkan yenilik.
b.- dur 46b-7

bidāyet : (a.) Başlangıç, evvel; başlama.
b. ḳıl- "Başlamak." 151a-11
b.- i (iye.) 8a-16

bidele : (a. biddel) Zahmetli, ağrı verici, acı; dokunaklı karşılık, cevap. 44a-6

bī-dirīg : (f.) Sakınmadan, çekinmeden, aldırmadan. 81a-8, 113b-1, 113b-9

bī-dīn : (f.; dīn a.) Dinsiz. 194b-17

bī-edeb : (f.; edeb a.) Edepsiz, terbiyesiz. 130a-6 b. mi? 130a-7

bigi : Gibi. 4a-6, 6a-4, 6b-16, 7a-15, 8b-3, 8b-6, 11a-3, 14a-6, 15b-17, 16a-1, 16a-2, 17a-1, 18a-11, 19b-13, 20a-8, 23b-7, 23b-10, 23b-13, 23b-15, 25a-8, 26a-12, 26b-2, 26b-2, 27b-15, 28a-1, 28a-9, 30b-10, 31a-1, 31a-8, 32b-5, 33a-3, 33b-8, 34a-3, 35a-11, 37a-3, 38a-12, 39b-7, 40a-10, 42a-4, 43a-12, 43a-17, 44b-17, 45a-16, 45b-2, 45b-12, 48b-7, 48b-7, 48b-9, 50a-14, 50b-15, 51a-16, 52a-14, 56a-4, 54a-15, 55a-8, 55a-10, 55a-15, 59b-11, 61b-15, 63a-6, 63a-6, 63a-9, 63a-17, 63b-1, 63b-3, 63b-7, 63b-9, 64b-14, 66a-5, 66a-9, 67b-6, 68b-4, 69a-12, 69b-16, 69b-17, 70a-1, 70a-2, 70a-15, 74b-2, 74b-10, 74b-11, 74b-15, 74b-16, 75a-7, 75a-12, 75a-16, 76a-3, 76a-15, 77a-17, 77b-13, 79a-2, 79a-6, 81b-8, 82a-10, 82a-16, 82a-17, 83a-4, 83a-11, 83a-13, 83a-15, 83a-16, 83a-17, 83b-1, 84b-7, 84b-7, 85b-6, 85b-17, 86a-3, 86a-4, 86a-9, 86a-17, 86b-7, 86b-8, 86b-8, 86b-10,

87b-11, 88a-2, 88a-12, 88a-13, 88b-5, 89a-15,
91a-12, 92a-16, 92b-2, 93a-11, 94a-13, 95a-11,
97b-9, 98a-6, 99a-15, 100b-1, 100b-2, 102b-17,
105b-5, 105b-12, 106a-2, 106a-2, 106a-8,
107a-11, 107a-12, 111b-7, 116b-2, 116b-15,
117b-14, 118a-13, 119a-3, 120a-13, 121a-1,
122b-8, 123a-8, 125a-16, 125b-5, 125b-17,
128a-16, 128b-14, 129a-16, 129a-16, 130a-8,
130a-9, 130a-12, 130a-14, 131a-9, 132a-13,
132b-10, 133a-12, 133a-17, 135b-14, 139a-1,
140b-17, 146a-1, 148a-12, 148b-8, 152b-2,
153b-3, 158b-2, 158b-9, 158b-16, 165a-12,
169a-2, 169b-2, 169b-16, 169b-17, 170a-6,
170a-7, 170a-7, 170b-12, 171a-3, 171a-16,
172b-1, 172b-1, 177a-16, 178b-9, 179b-6,
179b-6, 180a-4, 181a-8, 182b-9, 182b-17,
183a-11, 184a-15, 185b-1, 185b-12, 186a-14,
186a-15, 188a-5, 189b-7, 190a-17, 194a-13,
195a-10, 195b-10, 196a-7, 196a-12, 197a-10,
197b-10, 198b-7, 205a-9, 205b-5, 206a-2,
206a-2, 207b-9, 208b-11, 209b-14, 213a-11,
213b-2, 213b-2, 213b-3, 214a-2, 216a-17,
216b-2, 217b-8, 219b-10, 223a-6, 223a-10,
223b-5, 225a-1, 226a-3, 226a-3

b.- dür 54b-9, 64b-3, 65a-17, 76a-8, 111b-8,
140b-6, 150a-4, 173b-14, 179a-16, 209b-7

b.- y-idi 68b-15

b.- yi (akk.) 179b-17

bī-gümān : (f.) Şüphesiz. 190b-10
b. ol- 14a-3

bī-ḥad : (f.; ḥadd a.) Hatsız, sınırsız, sayısız. 77b-16, 133a-6, 144b-2, 208a-16

bī-ḥāṣıl : (f.; ḥāṣıl a.) Bir şey hasıl etmeyen; meyvesiz, neticesiz, faydasız. 153b-9
saʿy- i b. 155a-3

bī-ḥīsāb : (f.; ḥısāb a.) Hesapsız, çok. 45a-2, 55a-1

bī-ḫʿīş : (f.) Kendinde olmamak, dalgın. 218b-12

bī-hūş : (f.) Aklı başından gitmiş, şaşkın. 114b-6, 160a-13, 184b-3, 218b-12

bī-īmān : (f.; īmān a.) İmansız.
b. ol- 48b-4-5

bī-kāl : (f.; kāl a.) Lafsız, sözsüz, (krş. bī-kīl).
b. bī-kīl "Dedikodusuz." 87b-11

bī-kerān : (f.) Sonsuz, sınırsız, kenarsız. 8b-3

bī-karār : (f.; karār a.) Kararsız. 14a-6

bī-kīl : (f.; kīl a.) Dedikodusuz, lafsız, sözsüz,

(krş. bī-kāl).

bī-kāl u b. 87b-11

bī-kıyās : (f.; kıyās a.) Ölçüsüz.

b.- dur 208a-16

bī-kıymat : (f.; kıymet a.) Kıymetsiz, değersiz.

b. ol- 54a-9

bikr : (a.) Bakire, kız oğlan kız. 167a-6

bil : Bel; sulp, döl.

b. bağla- "Azm etmek, niyet etmek." 23a-15, 25b-2, 28b-17, 42b-2, 44a-9, 45b-17, 56b-1, 65b-16, 126b-3, 127b-4, 129a-15, 141b-16, 142a-2, 178a-5, 179b-16, 216a-8

b.- ünden 16b-16, 18b-14, 45a-6

b.- i (iye.) 135b-3

b.- ini 119a-5, 183b-5

b.- in (akk.) 140b-12

b.- ine 63a-5, 183b-4, 184a-4

b.- inden 22a-12, 33a-11, 33a-11, 34a-5, 44b-16, 52b-2, 63a-5

b.- lerine 127a-7-8

bil- : Bilmek.

b.- ürem 24b-6, 24b-6, 54a-4, 65b-9, 70a-13, 78a-8, 84a-9, 132b-17, 143a-9, 154a-17, 159b-8, 179b-17, 201a-11, 201a-14, 207b-10, 220a-4

b.- ürsin 35b-8, 37b-9, 50a-2, 53b-17, 56b-3,
57a-7, 70a-13, 102b-5, 102b-8, 109b-6, 131b-10,
132b-4, 142a-3, 146b-10, 150b-16, 168b-7,
169a-13, 172a-1, 190a-2, 194b-13, 194b-13,
195a-7, 199a-5, 202a-8, 207a-12,
210b-12, 213b-6, 215b-17

b.- ür misin?11a-6, 70a-13, 108a-5, 122b-10,
132a-7, 132b-17, 163a-10, 163a-11, 168a-5,
171a-1, 207b-10, 213a-10

b.- ür 81b-10, 85b-5, 102a-3, 130a-8, 130a-8,
143b-3, 146b-10, 147a-15, 147a-16, 153b-12,
168b-6, 176a-6, 189b-15, 190b-11, 200a-17,
200a-17, 203b-12, 206b-16, 213b-5, 127b-1

b.- ür mi 168b-6

b.- ürüz 10b-5, 50b-10, 55a-8, 132b-16, 132b-16,
151a-12, 154b-7, 194b-1, 202b-9, 218a-3

b.- ürüz (-e b.) 3b-1, 3b-2

b.- ürsiz 140a-5, 155b-15, 179a-17, 181a-12,
185b-3, 198a-9, 205a-15, 205b-13, 208a-16,
210b-13, 218b-6, 225b-13

b.- ür misiz!167a-1, 192b-16

b.- ürler 10b-14, 52a-12, 53b-10, 55b-4,
58b-1, 68a-10, 82b-11, 85b-11, 190a-11,
190a-13, 190b-15, 190b-15, 194b-5, 210b-14

b.- düm 21a-1, 21a-4, 28a-12, 28a-13, 66b-15,
71a-4, 79b-9, 80a-14, 124b-16, 160a-4,
190a-7, 190b-5, 204b-5, 204b-7

b.- düñ 20b-16, 52b-2, 88b-15, 132b-5, 204b-4

b.- düñ mi' 79b-9

b.- di 4a-10, 4a-11, 7a-5, 8b-4, 17a-6, 20b-3, 22a-1, 25a-12, 28a-7, 32a-15, 34a-13, 35b-4, 42a-17, 53b-14, 56b-10, 62a-5, 64a-10, 65a-16, 65b-5, 70a-12, 72b-1, 79a-12, 87a-2, 87a-7, 109b-10, 109b-11, 117b-11, 123b-12, 143a-8, 148a-10, 151a-9, 154b-15, 154b-15, 159b-5, 162b-11, 163b-16, 169b-1, 171a-12, 174b-16, 205a-17, 215b-15

b.- di mi' 92a-3

b.- dük 41a-8, 41b-1, 59a-4, 102b-14, 104a-12, 225a-13

b.- düñüz mi' 31b-12, 139b-4, 139b-6,

b.- diler 21b-4, 39a-9, 44a-4, 45b-8, 53b-9, 72b-2, 72b-14, 106b-7, 116b-6, 136b-4, 139a-1, 152b-9, 165a-4, 188b-5, 214b-13, 214b-8, 216a-17, 224b-16

b.- mişem 212a-17,

b.- miş 146b-2

b.- eyüm 212b-6

b.- gil 8b-14, 44a-15, 65a-17, 214a-8

b. 3b-3, 3b-3, 3b-4, 3b-4, 3b-4, 3b-5, 3b-6, 65a-13, 97a-5, 175a-10

b.- sün 3a-5, 207a-1, 213b-7, 216b-11, 219b-15

b.- üñ 64a-1, 76a-9, 97a-6, 163b-2

b.- iñüz 69a-4

b.- üñüz 69b-17, 214b-17

b.- elüm 24b-7, 37b-7, 69b-10, 103b-14, 175a-3, 186a-10, 193a-1, 225a-17

b.- em 8b-8, 79b-4, 97a-2

b.- esin 20a-2, 33b-14, 109a-11, 157b-8, 206b-16, 213b-5, 213b-12

b.- e 10b-17, 27a-11, 61a-5, 83a-12, 92b-14, 92b-14, 93a-16, 98a-1, 98a-1, 131b-13, 142b-13, 144a-8, 147a-12, 147a-13, 152b-17, 174a-16, 181a-13, 213b-6, 223a-3

b.- elük 202b-12

b.- eler 2b-7, 36a-12, 56a-17, 66a-10, 130b-7, 166a-16

b.- ip 205b-13

b.- ipdür 108b-14

b.- medin 168a-7

b.- ür ola 112a-12

b.- üre 132a-14

b.- en 5a-6, 181b-3

b.- enler 3a-13, 4b-8, 8b-9, 38b-12, 40a-1, 53b-8, 54b-4, 62b-10, 69b-15, 69b-16, 109b-12, 115b-7, 130b-7, 138a-4, 155b-9,

b.- enlere 2b-6, 41a-12, 50b-13

b.- enlerden 24a-9, 204b-5

b.- enleri (iye.) 153b-12

b.- dükçe (götürü b.) 76b-11

b.- dügüm 50b-14

b.- düğümdür 213b-4

b.- düğüñ 186b-2

b.- düğüñi 142a-10

b.- düğüñden 204b-4

b.- düği (iye.) 125b-8

b.- digi (añlayı b.) 8b-5

b.- diginden 4b-8

b.- düginden 18b-10, 125b-8

b.- düginçe 98a-6, 148b-12

b.- düğümüz 172a-1

b.- dükkerinçe (alı b.) 89a-11

b.- miş ol- 4b-11, 4b-11, 4b-12, 4b-13, 4b-13, 131a-2

b.- ür-idi 53a-6

b.- ürdi 20b-3, 29a-9, 64a-17, 64b-2, 123b-6, 139b-10, 143b-11, 154b-8, 155a-5, 162b-9, 167a-8, 168a-14, 180b-5, 184b-14, 204a-17, 206a-9, 218b-17

b.- ürler-idi 70b-6, 145b-2, 162b-7, 173b-14, 176b-5, 187b-12

b.- ürlerdi 72a-1, 97a-1, 193b-8

b.- ürseñ 3b-6

b.- miş-idi 134b-14, 155a-3

b.- mezem 46a-16, 46a-16, 46b-11, 47a-4, 58b-4, 72a-16, 94b-15, 102b-8, 112a-10, 143b-2, 159b-8, 175a-2, 175a-4, 185b-7, 225b-15

b.- mezsin 33b-10

b.- mez 3a-8; (söyleyi b.) 79a-6; 97b-9, 111b-17, 153b-13, 184a-5, 190a-12, 202b-11, 208a-17.

b.- mez misin? 147a-9

b.- mez misiz? 55b-3

b.- mezüz 26b-3, 132b-15, 200a-16

b.- mezler 82b-12, 98a-7, 139a-6, 149a-8

b.- medüm 5a-1, 36a-15, 98b-8, 160a-4, 189b-5, 217a-7.

b.- medüñ 14a-8, 146a-13

b.- medi 4b-8, 42a-11, 54b-14, 87a-5, 136a-5, 215b-15

b.- medük 89a-10

b.- mediler (deprene b.) 36a-5; 97b-17

b.- meyiser (götüre b.) 154b-9

b.- mesün 79b-15

b.- mesünler 155a-7

b.- mese 94b-1

b.- meye 190a-10

b.- meyen 54b-14, 146b-2

b.- meyene 132a-14

b.- meyenler 4b-13

b.- meyenlere 38b-12

b.- mez miskinler 8b-6

b.- mez ol- 65a-8

b.- mezi 132a-14

b.- mezlere 98a-6, 194b-14

b.- mezligimüz 170a-17

b.- mezligimüzden 133a-10

b.- medügümüz 53b-2

b.- medügüñüzi 69b-9

b.- mez-idi 74b-15

b.- mezdi 19b-15

b.- mezler-idi 70b-7

b.- mez-imişsiz 215a-6

b.- imezem 96a-6

b.- emezler 151a-2

b.- imedüm 94b-12

b.- emedi 122a-15, 216b-12

b.- mek 3a-6, 3a-7, 3a-7, 3a-8, 3a-8, 4a-14, 19b-5, 29b-11, 109a-16, 163b-4, 163b-14

b.- mege 3a-3, 13b-7, 26b-4, 79b-5

b.- mekde 3a-13, 135b-3

bildir- : Bildirmek, açıklamak, anlatmak, (bk. bildür-).

b.- ür 5b-11,

b.- di 24a-14, 39a-7, 40b-4

b.- ip durur 9a-4

bildirt- : Bildirtmek.

b.- ür 149a-12

bildür- : Bildirmek, açıklamak, anlatmak; göstermek; öğretmek, (bk. bildir-).

b.- ürem 198b-16,

b.- ürler 129a-15

b.- di 13b-8, 18a-14, 18b-8, 19a-7,
54a-13, 61b-10, 64a-9, 64a-11,
64a-13, 72b-1, 74a-5, 74b-3, 87a-6,
103a-1, 103a-14, 104b-1, 104b-2,
108b-16, 143a-2, 143a-8, 150b-7,
168a-16, 173b-2, 184b-14, 196a-14,
196a-16, 216b-11, 218a-12

b.- dünüz 31b-6,

b.- diler 29a-3, 51a-3, 77b-7, 89a-17,
104a-15, 104a-17, 104b-4, 123b-16,
150b-7, 152a-14, 168b-15

b.- miş 50a-14, 174a-2

b.- eyim 27a-10, 149a-9, 157b-12, 172a-11

b.- eyüm 151b-5

b.- gil 79b-13, 85a-5, 151b-11, 155b-8,
173b-8, 220b-5

b. 36a-1, 69b-10, 186a-9, 195a-8

b.- em 69b-9, 97a-2, 97b-7

b.- e 8b-6, 130b-5, 183b-4

b.- eler 20a-8, 162b-14

b.- endür 4a-14

b.- ürdüm 185b-6

b.- ürlerse 3b-3

b.- miş-idi 64b-3

b.- mezsin 218a-8

b.- mez217b-9

b.- medi 102a-5

b.- mediler 38a-14

bildürici : Bildirici, anlatıcı; öğretici; gösterici.
66b-16

b.- sin 202b-10

bile : Birlikte, beraber: ile; dahi.
14b-1, 14b-14, 15b-13, 18a-16, 19a-4, 21a-13, 24b-15, 24b-17, 25a-6, 25a-6, 26a-4, 26a-11, 28b-17, 29a-6, 29b-5, 29b-6, 29b-13, 34a-15, 34b-1, 36b-13, 38a-9, 38a-9, 41b-13, 42b-3, 42b-14, 42b-14, 45a-16, 53a-5, 53b-4, 56a-3, 57b-5, 59a-17, 65b-8, 67b-2, 73b-4, 77b-1, 78a-11, 81a-10, 81b-1, 85b-14, 85a-17, 86b-9, 91b-5, 97a-1, 107a-10, 108b-3, 108b-10, 108b-12, 110a-7, 111a-12, 114b-15, 118b-14, 119a-8, 119a-9, 119b-15, 124b-8, 125b-3, 127b-11, 127b-11, 127b-12, 129b-17, 132b-12, 135b-11, 135b-11, 137a-8, 143b-6, 143b-8, 144a-9, 144a-10, 145a-12, 145b-1, 145b-4, 145b-5, 145b-10, 147b-3, 147b-8, 149b-13, 150a-10, 150b-1, 153a-12, 153a-14, 154b-3, 154b-4, 155a-9, 164b-17, 165b-10, 167a-5, 169a-1, 173a-15, 173b-8, 177b-13, 178b-2, 178b-3, 178b-6, 178b-6, 180a-11, 180b-6, 186a-7, 186a-13, 186a-13, 186a-17, 186b-10, 186b-10, 190b-8, 199a-17, 200b-14,

204b-2, 208a-7, 208a-9, 208a-11, 210a-5, 211b-2,
213b-11, 214b-13, 215a-10, 216b-17, 217b-5,
218a-4, 221a-5, 221a-7, 221b-7, 221b-7,
221a-8, 223b-1

b.- dür 50b-5, 112b-4, 145b-10

b.- y-idi 100a-1

b. ol- 61b-1, 210b-17

b.- emce 33a-13, 42b-2, 146a-8, 192a-1

b.- eñce 210a-14

b.- eñece 157b-5

b.- sindegi 214a-12

b.- since 47a-9, 48a-14, 53a-12, 53b-3,
75a-16, 80a-3, 92a-15, 106b-7, 135b-11,
156a-3, 163b-10, 187b-16, 190a-17,
195b-13, 202b-4

b.- since -y-idi 32b-10

b.- since -y-idiler 173b-11

bilek : Bilek .

b.- üñden 189b-9

b.- inden 189a-17

bilgi : Bilgi, ilim, (bk. bilgü).

2b-6, 24a-9, 41a-12, 50b-13, 64a-8, 69b-15,
115b-7, 138a-4, 155b-9, 156a-13

b.- lü 219a-2

bilgü : Bilgi, ilim, (bk. bilgi).

b.- lü 19b-5, 21b-1, 22a-3, 31a-2, 31a-8,
34a-8, 42b-17, 50b-15, 51a-2, 63a-12,
85a-4, 104b-4, 123b-5, 162a-16, 184b-12,
206a-7, 212a-1
b.- lüdür 117b-7
b.- lü-y-idi 165a-3

bilici : Bilici, bilen; âlim. 2b-4, 6a-12, 64a-8
b.- si 31a-4, 53b-11

bilig : Bilgi
Ü53b-12; (vezin gereği) U 132a-14, S,Ü130b-7

bilik : Ok ve yay çantası, sadak. 196b-15

biliklen- : Sadağını takınmak; harp taçhizàtını kuşanmak; silahlanmak.
b.- diler 196b-15

bilin- : Bilinmek, anlaşılmak; tanınmak.
b.- ür 8a-12,
b.- di 7b-17, 39b-1, 109b-14, 153a-9, 171b-14,
174a-10, 178a-1, 195a-14, 213a-15
b.- ürdür 156a-13
b.- e 31a-14, 130b-4, 171a-8, 176a-4, 205b-14
b.- miş-idi 187b-7
b.- mez 153b-11
b.- mez-idi 155a-14
b.- meyince 120a-10

bilis : (a.) İblis, şeytan, (bk. iblîs; vezin gereği bilis). 92a-1

biliş : Tanıdık, bildik. 127a-6, 195a-15, 219b-3
b.- ün 103a-8, 173a-1
b.- e 161b-4
b.- den 171a-2, 175b-12
b.- i (iye.) 165a-5

bi'llah : (a.) Billâhi, yemin sözü. 165a-15

billûr : (a.) Billur, kristal. 76b-8
b.- dan 74b-1, 76a-1

bilü : Bilgi, irfan; anlayış; fikir. 163b-1
b.- si 85b-3

bî-muhâbâ : (f.; muhâbâ a.) Çekinmeksizin, pervasızca, korkusuzca. 207a-3

bin : Ben (bk. ben).
b.- i (akk.) 95b-10, 146b-2, 146b-7, 148b-2, 190b-15, 190b-17

biñ : Bin, (sayı).
4a-1, 10a-12, 10a-16, 16a-13, 30b-3, 51b-2, 53a-12, 53a-16, 64a-14, 64b-5, 64b-10, 78a-14, 109b-14, 114a-16, 145b-12, 150b-13, 165b-4, 168b-9, 218b-1, 218b-3, 218b-5, 219a-10

b. ol- 213a-4

b.- e 51b-2

bin- : Binmek, binip gelmek.

b.- erem 144b-8

b.- di 34b-1, 34b-14, 34b-15, 35a-13, 40b-3, 57a-2, 85b-10, 87a-14, 87a-16, 108a-1, 115a-11, 117a-9, 121b-3, 124a-4, 135b-6, 167b-15, 191a-17, 197a-17, 223a-17

b.- diler 31b-1, 35a-3, 43a-10, 154b-5, 188b-4, 197a-16, 203b-15

b.- miş 28b-5, 38a-9, 38b-11, 190b-4

b.- mişler 121b-8

b.- mişlerdür 122a-4

b.- ipdür 115a-8, 157b-2, 192a-2

b.- üpdür 80a-3

b.- iserdür 108a-6

b.- gil 80a-11, 115a-10

b.- em 33a-13, 107b-3

b.- esin 107b-3

b.- e 43a-11

b.- digüm 149a-14, 151b-13

b.- dügi (iye.) 86a-15, 115b-12, 149b-2, 190b-7

b.- dükleri 43a-10

b.- ürdi 121b-4, 121b-4

b.- miş-idi 33b-3

b.- mişler-idi 39b-11, 40b-14, 108a-1

b.- neñüz 64b-11

b.- meg-içün 220b-1

b.- mege 214a-7

binā : (a.) Bina, yapı.

b.- yı mescid-i İslām 133b-8

b. kıl- "Yapmak, inşa etmek." 76a-15

b.- sından 101b-14

bindir- : Bindirmek, (bk. bindür-).

b.- üp 107a-17

bindür- : Bindirmek, (bk. bindir-).

b.-di 115a-7, 196a-10

b.- diler 159a-3

biñ iki yüz on ṭoḳuz : Bin iki yüz on dokuz, (sayı). 16a-16

bī-nişān : (f.) Nişansız, alâmetsiz; apaçık, besbelli, aşikar, nişana ihtiyaç duymayacak ḳadar açık.

b.- dur 123b-7, 132b-2

biñ sekiz yüz ṭoḳsan altı : Bin sekiz yüz doksan altı. 16b-6-7

bint-ü Züveyp : (k.a.) Halîme ibnetü Züveyp, Hz. Muḥammed'in süt annesi, (bk. Halîme). 106a-9

biñ üç yüz toksan altı : Bin üç yüz doksan altı.
164b-1

binüt : Binilecek şey, binek hayvanı. 107b-2

biñ yitmiş tokuz : Bin yetmiş dokuz.
101b-13

bī-pāyān : (f.) Sonsuz, tükenmez, sayısız.
8b-2, 8b-8, 77b-16, 144b-2
b.- dur 133a-6

bir : Bir; aynı, eşit; tek eşi ve benzeri olmayan.
2b-4, 2b-5, 2b-7, 2b-17, 3a-1, 3a-2,
3a-2, 3a-5, 3a-13, 3a-17, 4b-10, 4b-12,
4b-17, 4b-17, 5a-15, 6a-9, 6a-12, 6a-13,
6a-14, 6b-10, 6b-13, 6b-16, 6b-17, 7a-7,
7a-7, 7a-15, 7b-16, 8a-3, 8a-8, 8b-8,
9a-15, 9b-8, 10b-7, 11a-10, 11a-10, 9a-15,
11a-11, 11a-11, 11a-11, 11a-12, 11a-13,
13a-7, 13b-8, 14a-3, 14a-6, 14a-8, 14b-5,
15a-16, 15a-17, 15b-9, 15b-16, 16a-1,
16a-1, 16a-5, 16a-7, 16a-12, 16a-12,
16a-15, 16a-17, 16b-3, 16b-11, 17a-2,
17a-9, 17a-10, 17a-14, 17a-16, 17a-17,
17b-1, 17a-7, 17b-9, 17b-16, 17b-17,
18a-2, 18a-5, 18a-15, 18a-15, 18b-15,
19a-7, 19a-12, 19b-10, 19b-12, 19b-16,
19b-16, 20a-5, 20a-5, 20a-7, 20a-10,

1076

20a-14, 20b-4, 20b-9, 20b-12, 21a-1,
21a-1, 21a-9, 21a-13, 21a-14, 21a-15,
21a-15, 21a-16, 21a-17, 21b-6, 21b-8,
21b-11, 21b-11, 21b-17, 21b-17, 22a-3,
22a-3, 22a-4, 22a-5, 22a-6, 22a-6, 22a-7,
22a-7, 22a-9, 22a-10, 22a-12, 22a-14,
22b-2, 22b-3, 22b-6, 22b-12, 23a-7, 23a-8,
23a-16, 23b-2, 23b-11, 24a-11, 24a-14,
24a-16, 24b-11, 24b-11, 25a-2, 25a-9,
25a-9, 25a-14, 25b-6, 25b-7, 25b-10,
26a-1, 26a-1, 26a-10, 24a-15, 27a-3,
27a-12, 27a-15, 27b-1, 27b-12, 28a-9,
28a-10, 28a-17, 28b-2, 28b-2, 28b-5, 28b-11,
28b-13, 29a-14, 29a-15, 29a-15, 29a-17,
29a-17, 30a-1, 30a-15, 30b-9, 30b-9,
30b-10, 30b-10, 30b-10, 30b-12, 30b-13,
30b-13, 30b-13, 30b-14, 31a-2, 31a-2,
31a-3, 31a-3, 31a-5, 31a-12, 31a-17,
31b-2, 31b-10, 31b-15, 31b-17, 32a-17,
32b-9, 32b-9, 33a-7, 33a-9, 33b-2, 33b-2,
33b-3, 33b-3, 34a-2, 34a-3, 34a-5, 34a-6,
34a-6, 34a-9, 34b-1, 34b-2, 34b-2, 34b-3,
34b-6, 34b-15, 35a-7, 35a-7, 35a-9, 35a-13,
36a-8, 36b-6, 36b-13, 36b-13, 37a-2,
37a 10, 37a-11, 38a-3, 38a-9, 38a-12,
38b-1, 38b-4, 38b-5, 38b-10, 38b-11,
39a-15, 39a-15, 39a-16, 39a-16, 39b-2,

39b-3, 39b-3, 39b-4, 39b-8, 39b-9,
39b-12, 39b-12, 39b-13, 39b-15, 39b-16,
39b-16, 38a-8, 40a-2, 40a-3, 40a-3,
40a-3, 40a-12, 40a-13, 40b-2, 40b-4,
40b-4, 40b-10, 40b-10, 40b-10, 40b-16,
40b-16, 40b-16, 41a-4, 41a-5, 41a-7,
41a-7, 41a-9, 41a-12, 41b-1, 41b-12,
41b-12, 42a-3, 42a-8, 42a-9, 42a-17,
42b-2, 42b-2, 42b-10, 42b-17, 43a-2,
43a-5, 43a-6, 43a-7, 43a-8,
43a-8, 43a-9, 43a-11, 43a-11, 43a-12,
43a-17, 43b-7, 43b-9, 43b-11, 44a-14,
44b-1, 44b-3, 44b-5, 44b-5, 44b-6,
44b-6, 44b-8, 44b-9, 44b-13, 44b-13,
44b-15, 44b-16, 45a-1, 45a-1, 45a-1,
45a-1, 41a-1, 45a-7, 45a-11, 45b-3,
45b-4, 45b-11, 45b-12, 45b-16, 46a-2,
46a-17, 46b-2, 46b-7, 47a-6, 47a-7,
47a-10, 47a-14, 47b-3, 48a-4, 48b-10,
48b-10, 48b-12, 48b-12, 48b-13, 49a-3,
49a-12, 50a-11, 50a-12, 50b-7, 50b-7,
50b-13, 50b-14, 51a-6, 52a-3, 52a-5,
52a-6, 52a-7, 52a-11, 52a-11, 52a-14,
52a-14, 52a-17, 52b-12, 52b-12, 52b-3,
52b-14, 53a-3, 53a-4, 53a-5, 53a-16,
53a-17, 53a-17, 53b-11, 53b-12, 53b-14,
54a-1, 54a-1, 54a-7, 54b-1, 54b-2,
54b-6, 54b-10, 55a-4, 55a-4, 55a-6,

55a-9, 55a-10, 55a-15, 55a-17, 55b-17,
56a-1, 56a-1, 56a-5, 56a-9, 56b-2,
56b-5, 56b-8, 56b-8, 56b-14, 57a-3,
57a-3, 57a-3, 57a-4, 57a-15, 57a-15,
57b-17, 58a-2, 58a-9, 58a-17, 58b-5,
58b-16, 58b-17, 59a-7, 60a-6, 60b-3,
60b-3, 61a-17, 61b-14, 61b-15, 61b-16,
62a-3, 62b-9, 62b-11, 62b-11, 62b-12,
63a-1, 63a-6, 63a-6, 63a-9, 63a-9,
63a-17, 63b-3, 63b-5, 63b-7, 63b-15,
64a-6, 64a-6, 64a-6, 64a-7, 64a-7,
64a-9, 64a-12, 64a-15, 64b-5, 64b-9,
64b-11, 64b-15, 64b-16, 64b-17, 65a-1,
65a-2, 65a-3, 65a-4, 65a-4, 65a-5,
65a-5, 65a-5, 65a-7, 65a-7, 65a-14,
65a-15, 65b-2, 65b-4, 65b-17, 66a-1,
66a-2, 66a-3, 66a-12, 67a-10, 67b-1,
67b-14, 69a-9, 69a-17, 69a-17, 69b-7,
69b-7,
69b-11, 69b-11, 70a-5, 70a-9, 70b-12,
70b-12,
70b-13, 70b-17, 71a-9, 71a-10, 71a-14,
71b-11, 71b-15, 71b-16, 72a-9, 72a-12,
73a-17, 73b-9, 73b-10, 73b-12,
73b-12, 73b-13, 73b-16, 74a-1, 74a-4,
74a-4, 74a-13, 74a-13, 74b-1, 74b-3,
74b-10, 74b-11, 75a-8, 75a-9, 75a-7,
75b-1, 75b-10, 75b-11, 76a-3, 77a-5,
77a-11, 77b-12, 77b-13, 78a-6, 78a-17,
78a-17, 78b-6, 78b-17, 79a-3, 79a-3,

79a-8, 79a-11, 79a-11, 79a-13, 80a-1,
80a-3, 80a-4, 81a-9, 82a-2, 82a-4,
82a-17, 82b-2, 82b-15, 83b-13, 84a-9,
84b-7, 85a-4, 85a-8, 85a-14, 85b-8,
86a-3, 86a-3, 86a-6, 86a-8, 86a-8,
86a-17, 86b-1, 86b-9, 86b-10, 86b-15,
87a-9, 87a-11, 87a-12, 87a-13, 87a-13,
87a-13, 87a-14, 87a-14, 87a-15, 87a-15,
87a-15, 87a-15, 87a-16, 87a-16, 87a-16,
87a-17, 87a-17, 87b-11, 87b-13, 87b-16,
88a-1, 88a-17, 88b-3, 88b-7, 88b-8,
88b-8, 88b-9, 88b-9, 89b-16, 90a-14,
90b-9, 91a-7, 92a-11, 92a-14, 92a-14,
92b-1, 93a-11, 93a-11, 93a-11, 93b-1,
94b-6, 94b-7, 95a-3, 95a-4, 95b-10,
95b-11, 96a-8, 96a-10, 96a-14,
96b-2, 96b-11, 96b-12, 96b-13, 96b-13,
96b-15, 96b-15, 97a-15, 97b-1, 97b-1,
97b-2, 97b-6, 98a-17, 98b-7, 99a-8,
99a-9, 99a-10, 99a-11, 99a-11, 99a-12,
99a-14, 99a-14, 99a-15, 99b-3, 100a-5,
100a-6, 100a-11, 100a-14, 101a-5,
102a-10, 103a-2, 103b-4, 104b-8,
104b-10, 105a-3, 105a-7, 105b-6,
105b-6, 105b-7, 105b-8, 105b-14,
105b-14, 106a-4, 106a-7, 106a-13,
106b-5, 107a-16, 107a-5, 107b-14,

108a-3, 108a-3, 108a-4, 108b-3,
108b-13, 109a-8, 109b-1, 110a-7,
110a-8, 110a-10, 110a-11, 110a-16,
110a-16, 111a-9, 111b-17, 112b-2,
112b-9, 112b-14, 112b-17, 113a-2,
113a-6, 113a-8, 113a-14, 113b-3,
113b-6, 113b-7, 113b-11, 114a-15,
114a-16, 114a-16, 114b-3, 114b-13,
114b-17, 115a-1, 115a-1, 115a-13,
115b-8, 115b-8, 116a-3, 116a-4,
116a-4, 116b-1, 116b-3, 116b-4,
116b-4, 116b-5, 116b-5, 116b-5,
116b-9, 116b-12, 117a-2, 117a-2,
117b-14, 119a-7, 119b-1, 119b-7,
119b-15, 120a-12, 120a-12, 120b-7,
120b-8, 120b-9, 120b-12, 120b-17,
121a-2, 121a-3, 121a-3, 121a-6, 121a-6,
121b-3, 121b-3, 121b-4, 121b-5, 121b-6,
122a-2, 122a-6, 122b-4, 122a-16, 123a-17,
123b-4, 123b-9, 124b-2, 124b-9, 124a-17,
125b-5, 125b-6, 125b-12, 125b-16, 125a-6,
126a-8, 126a-8, 126a-8, 126b-17, 127a-12,
127b-3, 127b-13, 128b-16, 129a-2, 130b-2,
130b-15, 130b-15, 131a-7, 131b-1, 132a-4,
132a-13, 132a-15, 134a-13, 134a-15, 134b-10,
135a-9, 135a-16, 135a-17, 136b-6, 136b-6,
136b-11, 136b-12, 136b-13, 137a-15, 137a-15,

137b-4, 138a-5, 138a-6, 138a-8, 138a-9,
138a-10, 138a-13, 138b-13, 138b-16,
139a-2, 139a-4, 139a-12, 139b-13, 167b-17,
139b-7, 140a-1, 140a-7, 140a-7, 140a-7,
140b-13, 141a-2, 141a-3, 141b-1, 141b-1,
141b-4, 141b-9, 141b-9, 141b-9, 141b-11,
142b-9, 143b-17, 144a-13, 144b-2, 145a-1,
145b-5, 145b-11, 147a-12, 147a-17,
147a-17, 147b-1, 147b-8, 147b-9, 147b-9,
147b-13, 147b-14, 147b-14, 147b-14,
147b-14, 148a-11, 149a-12, 149b-7, 149b-14,
150a-3, 151b-5, 151b-11, 151b-16, 151b-17,
152a-6, 152a-8, 152a-12, 152b-4, 152b-7,
153a-5, 153b-14, 153b-15, 153b-16, 154a-7,
154a-8, 154a-12, 154a-14, 154a-14, 154b-2,
154b-2, 154b-5, 154b-7, 154b-15, 155a-14,
155b-4, 155b-14, 156a-9, 156a-10, 156a-15,
156a-17, 156b-2, 156b-7, 156b-13, 156b-15,
157a-3, 157b-5, 157b-16, 158a-2, 158a-3,
158a-4, 158a-10, 159a-5, 159a-5, 159a-10,
159a-11, 159b-1, 159b-9, 159b-7, 159b-17,
160a-4, 160a-12, 160a-16, 160b-12, 161a-3,
161b-3, 162a-8, 162a-14, 162a-15, 162a-17,
163a-1, 163a-9, 164a-1, 164a-2, 164a-6,
164a-7, 164a-10, 165a-7, 165b-5, 165b-8,
165b-12, 165b-13, 165b-17, 166a-3, 166a-4,
166b-11, 166b-11, 166b-13, 167a-6, 167b-4,
167b-8, 167b-8, 167b-11, 167b-16, 167b-17,

168b-16, 169a-1, 169a-4, 169a-8, 169a-15,
169a-15, 169b-8, 169b-10, 169b-10, 169b-12,
170a-6, 170b-9, 170b-9, 170b-11, 170b-11,
170b-15, 171a-4, 171a-5, 171a-5, 171a-10,
171a-11, 171b-12, 172a-8, 172b-16, 173a-7,
173b-8, 173b-10, 173b-17, 174a-10, 174b-3,
175a-2, 175a-12, 175a-13, 175b-2, 175b-3,
176a-8, 176b-17, 178b-4, 178b-4, 179a-2,
179b-3, 180a-13, 180a-14, 180b-1, 180b-2,
180b-7, 180b-9, 180b-9, 180b-10, 181b-4,
181b-5, 181b-8, 181b-9, 182a-2, 182b-15,
183a-3, 183a-5, 183b-2, 184a-14, 184b-11,
184b-11, 185a-1, 185a-1, 185a-2, 185a-2,
185a-3, 185b-1, 185b-15, 185b-16, 186a-12,
186b-9, 189b-9, 186b-10, 186b-10, 186b-15,
187a-3, 187b-5, 187b-8, 187b-8, 187b-14,
187b-16, 188a-4, 188a-4, 188a-5, 188a-11,
188a-13, 189a-1, 189a-2, 189a-4, 189a-6,
189a-6, 189a-10, 189a-11, 189a-17, 189a-17,
189a-17, 189b-4, 189b-9, 190a-1, 190a-12,
190a-14, 190a-17, 190b-8, 190b-14, 191b-2,
191b-5, 191b-10, 191b-10, 191b-13, 191b-13,
191b-14, 192b-15, 193a-3, 193a-15, 193b-10,
193b-12, 194a-8, 194b-16, 195a-4, 195a-13,
195a-13, 195a-13, 195a-17, 195b-4, 195b-10,
195b-11, 195b-12, 196a-3, 196a-4, 196a-5,
196a-5, 197a-13, 197b-17, 198a-3, 199b-4, 199b-4,

199b-13, 200a-17, 200b-10, 201a-3, 201a-8, 201a-14, 201b-3, 201b-5, 201b-6, 201b-7, 202a-15, 203a-14, 203b-4, 204b-4, 204a-6, 204a-16, 204a-16, 204b-4, 204b-13, 204b-15, 205a-4, 205a-10, 205b-3, 205b-6, 205b-17, 206a-2, 206a-3, 206a-6, 206a-6, 206a-10, 206a-12, 206a-12, 207b-4, 207b-6, 207b-7, 207b-8, 207b-15, 208a-13, 208b-9, 209b-9, 209a-7, 209a-13, 209a-14, 209a-15, 209b-3, 209b-17, 210b-3, 210b-5, 210b-5, 211a-3, 211a-4, 211b-6, 212a-1, 212a-14, 212a-17, 212b-2, 213a-4, 213a-5, 213a-6, 213a-11, 213b-3, 214a-7, 214a-11, 214a-11, 214a-12, 214a-14, 214a-15, 214a-15, 214b-3, 214b-3, 214b-4, 214b-5, 214b-15, 215a-4, 216a-6, 216b-7, 216b-17, 217a-4, 217b-6, 217b-11, 217b-11, 217b-15, 218a-5, 218a-6, 218a-15, 218a-16, 218a-16, 219a-2, 219b-15, 220a-5, 220b-1, 220b-3, 220b-12, 220b-15, 221b-4, 221b-8, 221b-11, 221b-13, 221b-16, 221b-16, 221b-17, 222a-7, 222a-13, 222b-4, 222b-8, 228b-8, 222b-10, 223a-3, 223a-9, 223a-9, 223b-8, 223b-16, 223b-17, 224a-1, 224a-2, 224a-4, 224b-10, 224b-13, 225a-7, 225a-11, 225a-13, 225b-11

b. bir 8a-16, 15b-3, 35a-15, 36b-10, 39a-10, 39a-10, 55a-16, 75a-8, 121a-12, 128b-9, 134a-10, 139a-12, 162b-14, 162b-15

b. dahi 7b-16, 14b-6, 27b-17, 36b-14, 36b-14, 45a-12, 42b-12, 126b-16, 127a-17, 182a-12, 195b-8, 205b-11

b. dem 47b-1, 86a-10, 108a-12, 116a-13, 124a-8, 203b-1

b. gez 42a-4, 49a-6, 51b-11, 53a-7, 69a-10, 81a-14, 83b-14, 113b-4, 114b-15, 118a-8, 118a-9, 126b-16, 162b-1, 162b-1, 178a-11, 183a-14

b. gün 6b-7, 19b-10, 19b-16, 20b-15, 30a-8, 33b-1, 35a-7, 44a-10, 52b-12, 52b-16, 53a-4, 56a-12, 58a-12, 58b-16, 64b-3, 71a-7, 73b-1, 104b-10, 105a-2, 108a-14, 110a-16, 118b-3, 127b-12, 131a-16, 134b-9, 134b-15, 135b-15, 137b-2, 140b-7, 141a-5, 153a-10, 153b-17, 154a-7, 165b-5, 166b-9, 174b-13, 179a-1, 189a-1, 189a-1, 195b-9, 200b-16, 201a-2, 204a-14, 205b-17, 207a-17, 213a-5, 214a-10, 224b-9,

b. iki 8b-3, 11b-17, 35a-3, 42b-3, 56b-6, 68a-14, 76b-16, 87a-9, 87a-10, 90b-14, 92a-10, 98b-8, 108a-4, 111a-13, 118a-11, 120a-1, 131b-3, 148a-14, 152a-9, 160a-5, 166b-17, 175a-12, 179a-5, 192b-2, 219a-5, 223b-6

b. kaç 2b-6, 8b-6, 19b-15, 20b-15, 27a-10, 29a-6, 34b-2, 36b-12, 44a-3, 51a-1, 55b-11, 56b-4, 75b-5, 75b-7, 76b-17,

86b-3, 87a-11, 88a-10, 88b-13, 90b-14,
90b-15, 98a-3, 100b-4, 101a-4, 104a-6,
104b-7, 104b-16, 111a-12, 125b-9, 131b-6,
132b-10, 138b-1, 138b-8, 139a-5, 139a-15,
140a-11, 140b-9, 150b-9, 150b-13, 153a-7,
153a-17, 153a-17, 156a-4, 157b-6, 158a-1,
158a-1, 162b-2, 163a-2, 174b-14, 184b-17,
190b-10, 192b-11, 193a-14, 194b-2, 199b-10,
201b-1, 204a-14, 205b-15, 211b-2, 211b-11,
215b-5, 223a-10, 224b-7

b. kim 176a-9

b. niçe 76b-17, 77b-9, 90b-14, 110a-14,
150b-17, 188a-12, 192b-8, 193b-16,
202b-11, 209a-7

b. niçesin 161a-7

b. niçelere 45a-7, 45a-8

b. ol- 26b-1, 97a-8, 151b-1, 161b-6, 167b-13

b. (herbir) 10a-15, 10a-16, 10b-7, 10b-7,
19b-5, 29b-17, 48b-9, 63b-5, 63b-15,
65a-2, 65a-4, 69b-2, 81a-15, 86a-6,
86a-6, 88b-3, 111a-11, 117b-17, 125b-16,
126a-6, 129a-15, 129a-16, 143b-17, 145a-3,
178b-16, 179b-11, 216a-10, 216b-11, 219b-13,
221a-1, 221b-6, 221b-8

b. uğurdan (bk. bir uğurdan) 161b-6, 167b-13

b.- si 87a-13

b.- siniñ 44b-12

b.- sini 46b-1, 167b-1-2

b.- i (iye.) 14b-1, 43b-7, 43b-7, 44b-7,
44b-7, 44b-7, 44b-7, 63a-1, 63a-1,
66b-16, 66b-16, 66b-16, 66b-17,
66b-17, 67a-1, 67a-2, 67a-2, 67a-2,
67a-3, 67a-6, 67a-6, 88b-7, 88b-8,
88b-8, 88b-9, 97a-4, 97a-6, 127b-9,
127b-9, 127b-10, 156a-11, 172b-5,
209b-12; (her b.)
7a-11, 25b-2, 31a-12, 37a-11, 47a-6,
47a-7, 87a-10, 93a-10, 104a-13, 105a-15,
115a-13, 116a-3, 119b-7, 126b-8, 145a-1,
148b-12, 185b-10, 211b-1, 218a-16
b.- inüñ 5a-5, 30b-16, 30b-16, 63a-2, 67a-2,
97b-1, 97b-1, 127b-8, 127b-9, 133a-2,
169a-2, 169a-2
b.- inüñ (her b.) 9a-15, 18a-14, 50a-11,
69b-1, 97a-15, 136a-13, 136b-4, 221b-11
b.- ini 46b-11, 92a-17; (her b.) 60b-3,
218a-16
b.- in (akk.) 8b-2
b.- ine 4a-1, 66b-16, 97a-3, 110a-3; (her b.)
18a-16, 218a-15
b.- inde 154b-3, 154b-3
b.- inden 67a-1, 67a-1
b.- indendür 133a-1-2
b.- isi 5a-4, 5a-4, 5a-5, 7a-11, 7a-12,
18a-4, 18a-4, 28a-12, 28a-15, 44a-4,
44b-10, 44b-11, 44b-12, 44b-13, 55a-15,

66b-16, 66b-17, 67a-2, 67a-3, 67a-5,
67a-6, 67a-6, 67a-6, 67a-7, 67a-7,
95a-5, 96b-16, 97a-3, 97a-10, 98a-10,
100b-14, 100b-14, 100b-14, 100b-14,
110a-13, 112a-3, 120b-16, 121a-8,
127a-10, 136b-11, 154b-4, 154b-4,
156a-12, 156a-13, 158b-3, 159a-5,
159b-3, 160a-10, 161a-2, 170b-10,
182b-5, 195b-4, 211b-3

b.- isinüñ 44b-12, 44b-12, 63a-3, 73a-12

b.- isini 44a-17, 46a-4, 46b-9, 46b-17,
48a-2, 60b-2, 92a-17, 111a-11

b.- isine 49a-4, 175a-4

b.- isinde 30a-15

b.- imüz 45a-4, 45a-4; (her b.) 60b-2,
199b-13

b.- iñüz 157a-1; (her b.) 43a-6, 64b-11,
220a-5

b.- üñüz (her b.) 84a-6

b.- iñizüñ 183b-2

b.- iñüzi 46a-5

b.- ken 49a-2

birbiri 56b-11

bir birinüñ 6a-2, 206b-1

bir birine 38b-12, 53b-14, 69a-15, 73b-8,
73b-11, 75b-9, 134a-9, 139a-3, 158a-15,

bir birinden 10a-16, 168a-2, 169b-9, 216b-9,
222b-9

bir birimüzden 158a-9

biribiri 36b-14
biribirinüñ 186b-13, 197a-16
biribirini 28a-4, 73b-4, 139a-4, 141b-3, 181a-4, 215a-1
biribirin (akk.) 148b-16
biribirine 21a-3, 23b-11, 28a-4, 37a-7, 44a-5, 44a-6, 44a-10, 46b-1, 46b-1, 59b-11, 62b-2, 73b-4, 92b-3, 94a-16, 95b-16, 99b-9, 99b-10, 99b-14, 99b-16, 101b-8, 102b-7, 102b-11, 104a-14, 104a-15, 115b-2, 115b-13, 139a-16, 145b-12, 146b-14, 157b-15, 158b-7, 184b-10, 188b-6, 193a-8, 221a-1, 221b-10
biribirinden 14b-15, 30b-15, 183b-8
biribirimüzi 181a-1, 182a-7
biribirimüze 74a-6, 211a-14
biribirimüzden 32b-6
biribiriñüze 128a-6
b.- er 56b-6, 56b-7, 60a-10, 60b-4, 64b-14, 65a-2

bi'r : (a.) Kuyu.
hikāyet-i b.- i zemzem "Zemzem Kuyusu'nun hikāyesi." 42a-6
b.- ü Zemzem 92b-12

biraz : (Biraz, (bk. birez). 35a-11, 35b-12, 49a-13,

106b-4

birbi- : Göndermek, (bk. biribi-).
b.- rsin 147a-12

biregü : Biri, birisi, bir kimse. 71a-13, 145a-6

birez : Biraz, (bk. biraz).
23b-3, 49b-12, 56b-5, 82b-6, 86b-9, 104b-16,
105b-12, 106b-1, 107b-1, 112a-15, 159a-4,
188a-15, 188b-9, 189b-3, 189b-11, 192b-14,
221b-9
b.- i (iye.) 117b-4, 188a-15
b.- ini 57a-16
b- ümüz 158b-9

biribi- : Göndermek, (bk. birbi-).
b.- di 80a-9, 167b-2,
b.- sem 164b-6

birinçe : Bir kaç, bazı; çok, pek çok.
101b-10, 146a-2, 190b-15, 190b-16, 190b-16,
190b-17, 191a-1, 202a-9, 206a-7
b.- si 121a-12, 121a-14, 138b-6, 138b-15,
138b-16, 180b-14, 185b-7, 193b-1, 195b-3,
205a-8, 205b-16, 211b-2

birle : İle, beraber.
2b-11, 3a-9, 3a-9, 3b-1, 3b-15, 4a-15,
4b-6, 6a-14, 7b-17, 8a-3, 9a-5, 10b-17,

13a-4, 13a-6, 13a-8, 13a-8, 13a-8, 13b-4,
13b-6, 13b-12, 13b-16, 14b-5, 14b-6, 14b-8,
14b-15, 14b-17, 15a-1, 15a-4, 15a-12, 15a-14,
15a-14, 15a-16, 15a-17, 15b-4, 15b-5, 15b-6,
15b-7, 15b-7, 16b-9, 16b-14, 17a-2, 17a-6,
17a-12, 17b-14, 17b-15, 17b-16, 18a-4, 18a-6,
18a-10, 18b-5, 18b-8, 19a-16, 19b-1, 19b-7,
19b-11, 19b-14, 19b-15, 20a-5, 20a-6, 20a-9,
20b-6, 20b-11, 20b-17, 21a-5, 21a-8, 21a-14,
21b-12, 21b-14, 22a-8, 22b-12, 22b-16, 23a-17,
23b-9, 23b-9, 24a-1, 25b-1, 25b-4, 25a-12,
26a-3, 26b-6, 26b-6, 26b-10, 26b-10, 26b-16,
28a-17, 28b-16, 29a-2, 29a-9, 29a-11, 29a-12,
29a-4, 29b-5, 29b-5, 29b-7, 29b-10, 30a-5,
30a-10, 30b-9, 30b-14, 31a-15, 31a-16, 31b-4,
31b-6, 31b-8, 31b-10, 31b-17, 32a-13, 32b-13,
32b-17, 33a-3, 33a-9, 33b-1, 33b-13, 34a-1,
34b-6, 35a-1, 35a-5, 35a-7, 35a-14, 35b-1,
35b-10, 36a-8, 36a-16, 36a-16, 36b-2, 37a-7,
37a-16, 37a-17, 37a-17, 37b-8, 37b-15, 37b-15,
38a-2, 38a-16, 38a-17, 38b-2, 38b-7, 38b-9,
38b-14, 39a-6, 39b-1, 39b-7, 40a-5, 40a-6,
40a-9, 40a-17, 41a-15, 41b-5, 41b-11, 41b-17,
42a-7, 42a-11, 42b-4, 43a-4, 43b-3, 43b-15,
44a-1, 44a-1, 44a-5, 44a-10, 44a-12, 44b-13,
45a-7, 45a-10, 45a-13, 45a-14, 46b-3, 46b-5,
46b-7, 46b-16, 46b-16, 47a-14, 47b-10, 48a-10,
48b-10, 48b-12, 49a-1, 49a-11, 49b-12, 50b-5,

50b-5, 50b-10, 50b-11, 50b-16, 51a-2, 51b-4,
51b-4, 52a-4, 52a-4, 52a-5, 52a-7, 52a-14,
52b-8, 52b-13, 53a-7, 53a-11, 53a-15,
53b-5, 55a-3, 55a-7, 55a-13, 55a-16, 55a-17,
55b-10, 56a-6, 56a-8, 56b-11, 57a-3, 57a-15,
57b-4, 57b-5, 57b-17, 58a-5, 58a-6, 58a-6,
58a-6, 58a-7, 52a-10, 58b-3, 58b-6, 59a-5,
59a-5, 59a-17, 59b-7, 59b-10, 60a-10, 60b-2,
60b-10, 60b-10, 60b-10, 60b-11, 60b-16,
61a-6, 61a-6, 61b-1, 61b-9, 62a-4, 62a-9,
62b-1, 64a-14, 64b-9, 64b-11, 65a-3, 65a-4,
65a-7, 65a-11, 65a-11, 65a-16, 66b-3, 66b-7,
66b-7, 67b-2, 67b-12, 68a-6, 68a-7, 69a-14,
69b-3, 70a-10, 70b-12, 70b-13, 71b-4, 71b-9,
72a-9, 72a-10, 72b-3, 73a-13, 73a-16, 73b-1,
73b-2, 73b-10, 73b-11, 73b-14, 73b-16, 74a-16,
74a-17, 74b-16, 74b-17, 75a-14, 75b-1, 75b-13,
75b-15, 76a-1, 76a-17, 76b-10, 76b-14, 77a-5,
77a-13, 77a-17, 77b-2, 77b-5, 77b-6, 77b-13,
77b-14, 77b-16, 77b-17, 78b-5, 78b-6, 78b-9,
79a-4, 79a-16, 79b-1, 79b-15, 80a-16, 80b-7,
81a-9, 81a-10, 81a-16, 81b-2, 82a-10, 82b-4,
82b-6, 82b-7, 82b-14, 82b-17, 83a-6, 83a-11,
83b-5, 83b-15, 83b-16, 84a-5, 85a-10, 85a-17,
85b-7, 85b-8, 85b-11, 85b-14, 86a-1, 86a-5,
86a-11, 87a-11, 87b-15, 88a-15, 88b-16, 89a-3,
89a-15, 89a-17, 89b-7, 90a-2, 90b-14, 91b-8,
91b-17, 92b-1, 93a-13, 93b-12, 94a-3, 94a-6,
94a-6, 94b-6, 94b-7, 95b-11, 98a-15, 98b-2,

98b-12, 99b-1, 99b-9, 99b-15, 99b-15, 100a-1,
100a-6, 100a-7, 101a-12, 101a-13, 101a-16,
103a-3, 103a-3, 103b-8, 104a-2, 104a-3, 104a-9,
105a-15, 106b-2, 106b-15, 107a-9, 107b-4,
107b-17, 107b-17, 108a-2, 111a-8, 111a-12,
111b-15, 111b-15, 111b-16, 111b-17, 112a-1,
112a-2, 112a-4, 112a-15, 112b-4, 113a-17,
114a-7, 114b-17, 114b-17, 115a-8, 115b-17,
116a-6, 116b-13, 116b-13, 119a-6, 119a-7,
119a-14, 119a-14, 119b-3, 119b-8, 119b-14,
120b-2, 120b-12, 121a-5, 121a-6, 121b-3,
121b-4, 123a-6, 123b-8, 123b-16, 124a-11,
124a-12, 124a-15, 124b-3, 124b-5, 125b-2,
125b-9, 126a-11, 126a-11, 126a-12, 126a-16,
126b-4, 127b-11, 127b-13, 127b-15, 128b-16,
129a-10, 129b-17, 131a-16, 131b-3, 132b-6,
132b-7, 132b-8, 133a-13, 133a-16, 133a-17,
134a-9, 134a-11, 134a-12, 134b-7, 134b-9,
134b-10, 135a-1, 135b-8, 136b-1, 136b-1,
137b-7, 137b-17, 138a-1, 138a-15, 138b-4,
138b-16, 140b-3, 140b-4, 140b-5, 140b-7,
140b-8, 140b-15, 141a-5, 141a-6, 141a-9,
141a-13, 142a-6, 142a-6, 142a-13, 142a-14,
144a-17, 144b-11, 145a-3, 145a-14, 145b-14,
145b-17, 147a-1, 147a-4, 147a-11, 147b-3,
148a-5, 148a-8, 148a-8, 148a-9, 148b-10,
149a-8, 149a-8, 149a-10, 149a-13, 149b-1,
149b-8, 150a-2, 150b-1, 150b-8, 150b-9,

150b-9, 150b-11, 150b-15, 153a-3, 153a-4,
153a-17, 153b-6, 154a-14, 154b-17, 156a-7,
156a-7, 156a-11, 156a-12, 156a-13, 157b-7,
157b-10, 157b-16, 158a-6, 158a-12, 159a-11,
159a-12, 160a-6, 160a-7, 160a-14, 160b-16,
162a-5, 162a-6, 162a-14, 162b-11, 163a-3,
163a-5, 163a-10, 163a-11, 163a-12, 163a-12,
163b-16, 164b-2, 165a-12, 165a-13, 165b-7,
165b-10, 166b-2, 166b-9, 167b-3, 168b-15,
169a-5, 169a-8, 169a-15, 169a-16, 170a-1,
171a-2, 171a-6, 171b-6, 171b-14, 172b-17,
173a-12, 173a-14, 173b-16, 175b-2, 175b-7,
175b-8, 175b-10, 175b-15, 177b-8, 178a-16,
178b-6, 178b-11, 178b-17, 179a-15, 179a-16,
179b-1, 179b-8, 179b-12, 179b-14, 179b-16,
180a-9, 180a-10, 180a-12, 180a-17, 180b-11,
180b-14, 180b-15, 181a-10, 181a-13, 181b-2,
181b-5, 182a-1, 182a-10, 182b-2, 182b-7,
183b-3, 183b-11, 183b-15, 184b-1, 184b-6,
185a-10, 185a-17, 185a-17, 185b-7, 185b-15,
186a-12, 186a-15, 186b-6, 186b-6, 187b-6,
187b-9, 187b-12, 189a-3, 189a-11, 189a-12,
189a-16, 189b-1, 189b-7, 190b -12, 190b-17,
190b-17, 191a-7, 191b-2, 192a-2, 192a-3,
192a-3, 192a-8, 192a-10, 192b-2, 193a-5,
193a-14, 193b-6, 194a-3, 194a-6, 194a-7,
194b-9, 194b-11, 195a-10, 195a-12, 195b-7,
196b-4, 197a-1, 197a-4, 197a-16, 197b-1,

197b-10, 198a-11, 198a-14, 198b-1, 198b-6,
199a-3, 199b-9, 199b-9, 202b-1, 202b-3,
203a-10, 203b-6, 203b-16, 204b-2, 204b-13,
205a-1, 205a-1, 205a-3, 205a-7, 205b-6,
206a-6, 209a-17, 206b-8, 207a-7, 208a-1,
208a-9, 208b-2, 210a-4, 210a-5, 210a-11,
210b-14, 210b-17, 211b-1, 211b-13, 212b-13,
212b-15, 212b-16, 213a-10, 213a-15, 213b-11,
213b-17, 214a-10, 214a-16, 214a-17, 214b-4,
214b-11, 215a-4, 215a-5, 215b-8, 216a-16,
216b-6, 217b-8, 218a-1, 218a-4, 218a-14,
219b-6, 220a-9, 220a-10, 220a-13, 220a-17,
220b-11, 220b-17, 221a-1, 221a-5, 221a-6,
221a-7, 221a-8, 221a-9, 221b-6, 221b-10,
221b-16, 222a-2, 222a-12, 222b-5, 224b-4,
224b-10, 224b-12, 224b-14, 224b-15, 224b-16,
224b-17, 225a-4, 225a-9, 225a-13, 225b-2,
225b-2, 225b-4, 225b-6, 225b-8, 226a-2,

b.- dür 50b-2, 78a-12

birlik : Birlik, Allah'ın birliği; bir olma. 93b-6

birre : (a.) İyilik, (metinde Zemzem Kuyusu anlamına). 42a-12

Birre : (k.a.) Birre, Abdulmuttalib'in kızı, Hz. Muhammed'in halası. 44b-13, 44b-15, 124a-12

Birre : (k.a.) Birre, Hz. Muhammed'in anneannesi, Hz. Âmine'nin annesi, (bk. Birre ibnet-i `Abdu'l-uzza).
58a-3, 58a-7, 58a-12, 58a-13, 58a-15, 58a-17, 58b-2, 58b-8, 58b-10, 58b-13, 58b-14, 58b-17, 59a-2, 59a-2, 59a-4, 59a-12, 59a-13, 59a-14, 59a-16, 59b-2, 59b-2, 59b-3, 59b-6, 59b-13, 60a-6, 60a-10, 60b-8,
B.- niiñ 59a-11
B.- (y) i (akk.) 58b-14
B.- ye 59a-14

Birre ibnet-i ʿAbdu'l-ʿuzza : (k.a.) Hz. Muhammed'in anneannesi, Hz. Âmine'nin annesi, (bk. Birre).
57b-17

bir uğurdan : Birden, hep birden, hep beraber, bir hamlede. 161b-6, 167b-13

bisāṭ : (a.) Kilim, yaygı, döşenen veya serilen şey.
18b-4, 41b-12, 42a-3, 128b-17, 129a-2, 129a-4, 129a-7, 129b-5, 129b-8,
hikāyet-i b. 128b-17
b. kim 129a-1, 164b-10
b.- uñ 41b-16, 164b-10
b.- ı (akk.) 41b-15, 41b-17, 42a-1, 42a-1, 42a-2, 42a-3, 95a-4, 129a-2, 129a-8, 129a-14, 129b-7, 130b-17, 131a-1,

164b-11
b.- lar 29b-1, 74b-1
b.- ları (akk.) 76b-10

bisle- : Beslemek; büyütmek, yetiştirmek, terbiye etmek; doyurmak.
b.- r 135a-15
b.- dim 116a-16, 116a-17, 116a-17
b.- di 21a-6, 212a-12, 212a-12
b.- diler 33a-17, 52b-6
b.- yem 91a-12, 175a-10
b.- ye 105a-8, 164a-3
b.- yeler 105a-1
b.- yenlerdenem 27a-6
b.- düginden 122a-9
b.- r-idi 186a-12
b.- mege 115a-17, 176b-12

bislen- : Beslenmek, büyümek.
b.- di 115b-1, 135a-11, 177b-16,
b.- e 102a-12

bismi'llāhi : (a.) Allah'ın adıyla; haydi öyle olsun.
34b-14, 112b-3, 144a-9, 149a-9, 181a-11, 190a-13, 211a-7

biş : Beş.
6b-5, 22b-10, 37a-4, 44b-11, 56b-11, 116b-9, 118a-14, 118a-16, 118a-16, 119a-6, 122a-9,

123b-9, 181a-6, 186a-12, 187b-4, 211a-14

b. altı 220b-13

b. on 77b-12

b.- inci 10b-2, 87b-1, 187b-5

biş- : Pişmek.

b.- di 187b-13

b.- e 47a-15, 52a-10

b.- mek 52a-9

biş biñ : Beş bin. 10a-5

bişir- : Pişirmek, kaynatmak, (bk. bişür-).

b.- ürsiz 54b-9

b.- dük 188a-1

b.- üñ 187b-17

b.- ürler-idi 23b-3

bişür- : Pişirmek, (bk. bişir-).

b.- diler 52a-14

b.- mişem 202a-3

b.- gil 106b-1

b.- esiz 52a-11

b.- en 116a-6

b.- eni 52a-12

biş yüz : Beş yüz.

10a-15-16, 10a-16, 16b-3, 16b-6,

biş yüz altmış dört : Beş yüz altmış dört. 101b-16

biş yüz biş : Beş yüz beş.16a-3

biş yüz elli : Beş yüz elli.17a-9, 101b-11

biş yüz ṭoḳsan biş : Beş yüz doksan beş. 16a-6

bit : Bit, böcek. 202b-1

bit- : Bitmek, (nebat için), yeşermek, çıkmak; içine doğmak; yere saplanmak.
b.- er 45a-2, 188b-1, 209a-9, 209a-9, 209a-12, 209a-14
b.- di 4a-1, 36a-4, 100b-7, 104a-11, 105b-3, 105b-10, 116a-9, 116a-9, 120a-14, 188b-14, 216a-4
b.- miş durur 209a-8
b- ip_dür 33a-8
b.- sün 30b-15
b.- e durur 116b-15
b.- icek 30b-15, 30b-16
b.- erdi 115b-15
b.- medi 6a-3, 194a-11
b.- memiş-idi 100b-6, 104a-7

bit- : Bitmek, sona ermek; olup bitmek, meydana gelmek.
b.- di 191b-12, 192b-9, 192a-16, 215b-6

b.- mig durur 199a-4

b.- medi 131a-8

biter : (f. bed-ter) Beter, daha fazla.

dahı b. 35a-12, 47a-1, 48b-17, 99b-17,

bī-tevfīk : (f.; tevfīk a.) Allah'ın yardımı olmadan.

cehd-i b. kıl- "Allah'ın yardımı olmadan bir gayrete, çabaya girmek." 6a-7

biti : Mektup, (krg. bitik).

b.- cinde 75b-13

bitik : Mektup, name, (krg. biti).

21b-16, 32a-16, 32b-5, 32b-12, 64a-5, 64a-9, 64a-10, 65a-15, 65b-1, 74a-4, 74a-5, 74b-3, 75b-12

b. dahı 32a-17, 64a-12

b.- i (akk.) 32b-13, 65a-16, 65a-16, 74a-11

b.- in (akk.) 16b-7, 17a-15, 21a-6; (vasıyyet b. "Vasıyetname") 17b-17, 19a-11, 21b-14, 21b-15, 30a-5, 108b-11

b.- e 24a-14

b.- i (iye.) 65b-4

b.- ler 104a-14, 143a-2

b.- lere 128a-7

bitün : Bütün

b.- sin 153b-17

bitür- : Bitirmek, sonuçlandırmak; kargılamak, yerine getirmek.
b.- di 89b-10
b.- diler 53b-4
b.- eyim 81a-12, 220a-9
b.- gil 60a-3, 71b-16
b.- esin 201a-8

bî-ümîz : (f.) Ümitsiz. 57a-9
b. kim 94a-17

biz : Biz.
3a-17, 6b-14, 10b-5, 24b-10, 24b-15, 29a-7, 36a-10, 36a-12, 36b-8, 36b-15, 37a-2, 40a-6, 42b-4, 42b-16, 43a-14, 43a-17, 46a-8, 46a-11, 52a-5, 53a-3, 55a-8, 55a-8, 55a-9, 55a-12, 56b-2, 56b-12, 56b-14, 60b-1, 60b-1, 66b-9, 67b-17, 68a-1, 69a-17, 71b-1, 71b-2, 77b-10, 77b-11, 77b-14, 78a-13, 79b-16, 80a-13, 81a-13, 85b-14, 89a-10, 91a-8, 94a-8, 102b-4, 108a-12, 108a-13, 115b-6, 119b-15, 127b-17, 132b-15, 132b-16, 133a-10, 138b-3, 138b-5, 138b-16, 138b-17, 139a-1, 139a-17, 141a-17, 143a-1, 144b-12, 150a-11, 151a-12, 151b-17, 152a-3, 152a-16, 153a-1, 155b-4, 157b-7, 158a-9, 159a-7, 159a-8, 159a-8, 159a-10, 159b-14, 161a-8, 164a-16, 167a-3, 167a-15, 167a-17, 172a-1, 173b-17, 185b-2,

183a-9, 194a-17, 197b-7, 197b-10, 200a-16,
202b-8, 202b-9, 202b-12, 204b-8, 217a-14,
217b-8, 217b-9, 218a-3, 224a-1, 226a-4,

b. dahı 16b-9, 24b-15, 26a-6, 41a-8,
42b-14, 43a-3, 50b-9, 50b-16, 71b-4,
75b-9, 75b-10, 77b-10, 107b-12, 137a-7,
143b-2, 144b-13, 156b-6, 157a-8, 158b-7,
175b-7, 186a-10, 183b-1, 188a-1, 188b-10,
225a-12, 225b-12

b.- imigüz 70b-7

b.- üm (gen.) 20b-14, 25b-13, 26a-4, 27b-14,
28a-12, 28b-13, 30a-3, 31a-8, 36a-7, 36a-8,
36b-1, 46b-15, 47b-6, 50a-2, 54a-6, 54a-8,
56b-14, 60a-15, 60a-16, 70b-7, 70b-15,
71a-2, 71a-4, 76a-5, 76a-5, 76a-11, 76a-13,
76a-14, 76a-16, 78a-12, 80a-13, 84a-15,
84a-17, 85a-1, 85a-10, 85b-4, 86a-1, 86a-1,
87a-7, 107b-16, 108b-10, 110b-1, 115b-7,
119b-16, 120a-3, 137a-7, 137b-12, 137b-13,
141b-13, 141b-14, 141b-14, 141b-15, 142a-1,
142b-16, 142b-17, 143b-6, 144a-16, 145a-5,
146a-1, 152a-17, 157b-2, 159a-12, 161a-13,
171b-12, 171b-12, 175b-7, 192a-5, 192a-6,
188b-8, 189a-10, 189a-13, 197b-13, 198a-10,
199b-4, 199a-10, 199b-16, 200a-2, 200b-7,
204a-5, 204b-8, 208b-6, 211a-13, 215a-3,
217a-9, 217a-10, 217a-11, 217a-12, 217a-14,

197b-12, 197b-13, 197b-13,

217b-4, 217b-7, 218a-8, 218a-8, 219a-7,
219b-3, 224a-6, 226a-2

b.- ım ğahı 43b-6

b.- ım-ile 85a-11, 142a-16, 148b-6, 157a-9,
189b-13, 217b-5, 218b-11, 218b-12

b.- ımle 119b-13, 145a-6, 148b-4

b.- i (akk.) 9a-1, 22b-17, 22b-17, 29b-4,
31b-6, 31b-9, 36a-2, 36a-6, 56b-12, 59a-10,
60a-3, 60b-2, 61a-17, 82a-9, 82a-10, 88b-12,
89a-10, 107b-9, 107b-10, 112a-8, 118b-6,
118b-6, 118b-7, 122b-13, 138b-5, 150a-12,
155b-7, 157a-10, 177a-11, 182b-1, 194b-2,
197b-3, 197b-4, 199b-17, 201a-2, 217b-7,
218b-11

b.- e 6b-11, 16b-8, 20b-6, 25b-10, 26b-7,
29a-4, 29a-15, 34a-16, 36b-15, 37a-1,
37a-16, 38b-14, 42b-17, 43a-1, 46a-7,
46a-11, 52a-8, 52b-9, 54a-7, 55a-6,
57b-2, 59a-9, 60a-11, 60b-12, 63b-11,
67a-9 , 69a-17, 70b-11, 72b-5, 72b-17,
78a-12, 78b-2, 81a-15, 82a-6, 82a-1,
85a-10, 85b-3, 86b-5, 88b-15, 89a-10,
90a-13, 102b-3, 103a-7, 103a-12, 103b-7,
104a-2, 106a-13, 107b-10, 108b-11, 119b-12,
120b-14, 121b-13, 122b-11, 124b-13, 129b-13,
138b-9, 145a-8, 150a-4, 151b-10, 152b-13,

155b-8, 157a-7, 157a-9, 159b-13, 166b-13,
167a-15, 171b-1, 186a-9, 188a-3, 188b-2,
188b-6, 188b-12, 189a-9, 194a-15, 195a-5,
200a-2, 200a-16, 202b-10, 204b-4, 204b-8,
217b-9, 218a-8, 219b-3, 219b-3, 224a-2,
224a-4

b.- de 5a-3

b.- den 13a-11, 29a-6, 29b-4, 36a-10, 36b-15,
69b-15, 89b-5, 132b-5, 150b-5, 151a-11,
151a-17, 157a-5, 172a-1, 199b-8, 207a-11,
217b-4, 227b-5,

b.- din 28a-8

biżā'at : (a.) Mal, sermaye.

b.- lar 25a-4, 55a-13

b.- larından 55a-12

bīzār : (f.) Uyanık. 177b-11

bīzār : (f.) Bıkkın, nefret etmiş

b. ol- 131a-4, 131a-4

bīzevāl : (f.; zevāl a.) Zevalsız, sonsuz, sonu olmama).
2b-8

boġa : Boğa, domuzluk erkek sığır.

b. bigi 209b-14

boġaz : Boğaz .

b.- una 49a-15

b.- ına 72a-8

boğazla- : Boğazlamak, boğazını kesmek.

b.- dı 103a-17, 198b-8, 201b-3

b.- dılar 11b-13

b.- mış 50b-8

b.- ā 187b-17

b.- yam 181a-6

b.- ya 46b-7, 47b-3, 72a-9,

b.- yıcak 45b-5,

b.- madın 49a-12

bohça : Bohça, büyük çıkın, (bk. bokça).

b. birle 220a-17

bokça : Bohça, büyük çıkın, (bk. bohça).

b. birle 114b-16

bol : Bol, çok. 116a-6, 118b-7, 130b-4.

b. ol- 105b-4, 118a-16

bostān : (f. būstān) Bostan, bağ, bahçe.

b. 8b-4

b.- lara 209a-13

b.- ları (iye.) 78a-1

boş : Boş, boşalmış.

b. 37a-2

boşa- : Boşamak, eşini terk etmek .
b.- r 27a-14
b.- mışdur 27b-12
b.- yıpdur 27b-4

boy : Boy.
b.- da 119a-6
b.- ı (iye.) 15b-8, 39b-9, 64a-17, 123b-10, 184a-10, 223b-6
b.- ına 90a-6, 202a-16
b.- unca 136b-4, 202a-16
b.- ınca-y-ıdı 15b-8
b.- ınuzca 43a-17
b.- lu 73b-8, 73b-8, 135a-17, 178b-5

boyan- : Boyanmak.
b.- dı 160b-10
b.- mış 117b-4
b.- mışdur 165b-14
b.- a 66a-17
b.- masun 49b-3

boyandur- : Boyandırmak, boyamak.
b.- usardur 70b-9
b.- sa 138b-12

boyın : Boyun, (bk. boyun). 48a-13
b.- larını 186b-15

boyun : Boyun (bk. boyın). 182b-8

b.- ı (akk.) 46a-12

b.- nuñ (iye.) 51b-14

b.- uñı 120a-17

b.- uña 20b-5, 153b-16

b.- ı 39b-12, 72a-7

b.- ınuñ 64a-7

b.- unı 66a-10, 151b-3

b.- ın (akk.) 67a-7, 205b-12, 209b-5

b.- ına 20b-8, 115a-7, 115a-11, 151b-2,

b.- ından 63a-5

b.- larına 57b-13

boz- : Bozmak.

b.- dılar 76b-9

b.- mış 60b-9

b.- ısardur 157b-14

b.- alar 66a-10

bozıl- : Bozulmak, (bk. bozul-).

b.- ur 54a-6

b.- ısardur 204b-10

bozul- : Bozulmak, (bk. bozıl-).

b.- mamış 88a-13

bölük : Bölük, parça, kısım; topluluk, cemaat, grup.

.. 19a-16, 50a-11, 57a-3, 79a-11, 96b-13,

122a-2, 157a-3, 157b-15, 158b-17, 165b-8,
166a-3, 166a-4, 169b-17, 187b-8, 189a-2,
223b-17, 223b-17

b. bölük 93b-11, 95a-12, 107a-13, 150b-4,
155b-4

b. kıl- (iki b.) 193a-7

b. ol- (dört b.) 30b-13; (iki b.) 56b-7,
73b-2; 121a-12, 137a-15, 138b-15, 224b-7,

b.- i (iye) 30b-13, 30b-13, 30b-14, 30b-14,
136b-11

b.- i birle 57a-3, 57a-15

b.- inden 225a-7

böyle : Böyle, bu şekilde.
3a-13, 7a-13, 37b-14, 55b-8, 62b-13, 69b-15,
73a-10, 83b-7, 90a-8, 90b-8, 90b-8, 93a-6,
94a-9, 99a-3, 110a-1, 124b-15, 125b-7,
127a-15, 127a-16, 130a-7, 166a-17, 184b-16,
214b-14, 216b-16,

b.- dür 69a-4, 125b-7, 136a-11, 136b-7

b. mi? 122b-12

bözörg : (f. bozorgi) Büyüklük. 224a-13

bu : Bu.

b. (sıfat) 2b-5, 2b-7, 2b-14, 2b-15, 3a-3,
3a-7, 3a-8, 3a-17, 4b-2, 4b-2, 5a-1, 5a-7,
5b-9, 5b-10, 5b-15, 5b-15, 7b-4, 8b-2, 8b-3,
8b-8, 8b-12, 8b-13, 8b-15,9a-7, 9a-8, 9b-8,

9b-11, 10a-6, 10b-7, 10b-14, 10b-15, 10b-16,
11b-4, 12a-1, 12a-1, 13a-15, 13b-7, 13b-10,
13b-11, 13b-15, 14a-1, 14a-6, 14a-6, 14a-6,
14a-6, 16b-8, 16b-9, 16b-13, 16b-15, 16b-15,
17b-5, 18a-16, 18b-2, 18b-2, 18b-3, 18b-3,
18b-3, 18b-4, 18b-10, 18b-12, 19a-8, 19b-14,
19b-15, 20a-1, 20a-2, 20a-14, 20b-5, 20b-16,
20b-17, 21b-2, 22a-15, 22b-13, 23a-14, 23b-1,
23b-10, 23b-10, 23b-13, 24a-9, 24a-11, 24a-11,
24b-2, 24b-15, 25a-1, 25a-3, 25a-3, 25a-9,
25a-11, 25a-13, 25a-16, 25b-9, 25b-12, 25b-14,
25b-16, 26a-16, 26a-16, 26b-6, 26b-11, 26b-15,
26b-17, 27a-9, 27a-12, 27a-16, 27a-16, 27b-9,
27b-10, 27b-13, 27b-15, 28a-3, 28a-5, 28a-6,
28a-6, 28a-12, 28b-16, 28b-17, 29a-2, 29a-8,
29a-11, 29a-12, 29a-12, 29a-15, 29b-4, 29b-15,
29b-15, 29b-17, 30a-1, 30a-2, 30a-3, 30b-8,
31a-6, 31a-11, 31a-14, 31b-4, 31b-7, 31b-7,
31b-8, 31b-15, 32a-7, 32a-9, 32a-12, 32b-2,
32b-3, 32b-4, 32b-5, 32b-12, 33a-4, 33a-11,
33a-13, 33a-15, 33a-16, 33b-16, 34a-9, 34a-10,
34a-12, 34b-5, 34b-8, 34b-9, 34b-12, 35a-5,
35a-10, 35a-14, 35b-9, 35b-10, 35b-17, 35b-17,
36a-1,36a-2, 36a-2, 36a-2, 36a-5, 36a-13,
36a-17, 36b-3, 36b-6, 37a-3, 37b-9, 38a-5,
38a-9, 38a-15, 39a-6, 39b-4, 39b-15, 40a-1,
40a-1,40a-2, 40a-3, 40a-4, 40a-15, 40b-1,

40b-8, 40b-14, 40b-15, 41a-1, 41a-3, 41a-8,
41a-10, 41b-1, 41b-4, 42a-5, 42a-13, 42b-3,
42b-3, 42b-14, 42b-16, 43b-6, 43b-7, 43b-8,
43b-17, 44a-1, 44a-11, 44a-12, 44a-16, 45a-4,
45b-2, 46a-17, 46b-6, 46b-8, 47a-10, 47a-10,
47b-1, 47b-6, 47b-6, 47b-6, 48a-8, 48b-5,
49b-4, 49b-11, 49b-11, 50a-14, 50b-2, 50b-5,
50b-6, 50b-8, 50b-9, 50b-9, 50b-11, 50b-11,
50b-13, 50b-14, 50b-16, 50b-17, 51a-1, 51a-5,
52b-9, 52b-12, 52b-13, 53a-2, 53a-6, 53a-14,
53a-16, 53b-1, 53b-16, 54a-4, 54a-8, 54a-8,
54b-16, 55a-2, 55a-5, 55a-10, 55a-14, 55b-2,
55b-4, 56a-3, 56a-4, 56a-8, 56a-9, 56b-15,
57a-8, 57a-9, 57a-10, 57a-10, 57b-10, 59a-1,
59a-8, 60a-3, 60a-4, 61b-6, 61b-7, 61b-8,
61b-10, 61b-12, 62a-1, 62a-4, 62a-6, 62b-3,
62b-4, 62b-8, 62b-8, 62b-11, 63b-2, 63b-2,
63b-13, 64a-2, 64a-13, 64b-13, 65b-8, 65b-10,
66a-1, 66a-15, 66a-15, 66a-17, 67a-8, 67b-10,
67b-14, 67b-15, 67b-15, 68a-2, 68a-3, 68a-4,
68a-5, 68a-8, 68a-9, 68a-17, 68b-1, 68b-4,
68b-9, 68b-11, 68b-11, 68b-12, 68b-16, 69a-2,
69a-5, 69a-8, 69a-10, 69a-17, 69b-1, 69b-13,
69b-16, 69b-17, 69b-17, 70a-1, 70a-1, 70b-1,
70b-10, 70b-10, 70b-11, 70b-11, 70b-11, 70b-15,
70b-17, 71b-3, 71b-16, 71b-12, 71b-13, 72b-9,
72b-12, 72b-14, 72b-15, 73a-1, 73a-2, 73a-5,

74a-3, 75b-2, 75b-14, 76a-6, 76a-11, 76a-12,
76a-15, 76b-4, 76b-5, 76b-6, 77a-16, 77b-1,
77b-7, 77a-11, 78a-8, 78a-12, 78b-8, 78b-8, 78b-12,
79a-3, 79a-9, 79a-15, 79b-1, 79b-4, 79b-4,
79b-5, 79b-7, 79b-10, 79b-13, 79b-16, 79b-17,
80a-6, 80a-14, 80a-14, 80a-15, 80b-10, 80a-2,
81a-10, 81a-16, 81a-16, 81a-17, 81b-7, 81b-7,
82a-6, 82b-2, 82b-9, 82b-13, 82b-17, 83a-1,
83b-1, 83b-2, 83b-10, 84a-11, 84a-17, 84a-17,
85a-8, 86a-8, 86a-10, 86b-16, 87b-11, 88a-11,
88b-10, 88b-13, 89b-16, 90b-11, 90b-13, 91b-14,
92a-6, 92a-6, 92a-12, 92b-5, 92b-6, 92b-10,
93a-1, 93a-16, 93b-4, 94a-1, 94a-3, 94b-1,
94b-17, 95a-1, 95a-13, 95a-15, 95b-6, 96a-3,
96a-17, 96b-9, 97a-4, 97a-7, 97a-10, 97b-4,
97b-6, 97b-8, 98a-2, 98a-7, 98b-14, 98b-14,
99b-14, 100a-9, 100b-8, 100b-15, 102a-2, 102b-2,
102b-2, 102b-3, 102b-4, 102b-4, 102b-15, 103a-5,
103b-2, 103b-3, 103b-5, 103b-6, 103b-8, 103b-8,
103b-13, 103b-13, 103b-13, 103b-15, 103b-17,
104a-5, 104a-12, 104a-17, 104b-8, 104b-10,
104b-17, 105a-16, 105b-16, 106a-1, 106a-4,
106a-15, 106a-17, 107a-4, 107a-7, 107a-16,
107b-4, 107b-13, 108a-13, 108b-4, 108b-17, 108b-17,
109a-1, 109a-1, 109a-7, 109a-9, 109a-9, 109a-10,
109b-8, 109b-17, 109b-17, 110a-5, 111b-16, 112a-10,
113b-7, 114a-7, 114a-8, 114a-12, 114b-3, 114b-10,

115a-3, 115a-10, 115b-7, 115b-7, 115b-10,
116a-9, 116a-15, 117a-14, 117b-5, 117b-5,
118b-4, 118b-7, 118b-11, 119b-13, 120a-6,
120a-6, 120a-7, 120a-17, 121a-14, 122b-2,
122b-4, 122b-13, 122b-17, 123a-3, 123a-4,
124a-2, 124a-3, 124b-14, 125a-15, 125b-7,
125b-12, 125b-13, 125b-16, 126b-10, 127a-2,
127a-12, 127a-16, 127b-2, 127b-2, 127b-3,
127b-3, 127b-16, 128a-1, 128a-2, 128a-2,
128b-8, 128b-9, 128b-10, 129a-7, 129b-9,
130a-1, 130a-3, 130a-3, 130a-8, 130b-2,
132a-10, 132a-11, 132a-15, 132a-17, 132b-13,
133a-11, 135b-11, 135b-14, 136a-7, 136a-11,
136b-5, 136b-6, 136b-7, 136b-7, 136b-13,
136b-15, 137a-2, 137a-14, 137a-15, 138a-6,
138a-8, 138a-8, 138a-16, 138b-3, 138b-7,
138b-14, 138b-14, 139a-6, 139a-7, 139b-6,
139b-7, 139b-7, 139b-7, 139b-8, 139b-11,
139b-11, 140a-1, 140a-4, 140a-8, 140b-17,
142a-10, 142b-10, 143b-5, 143b-15, 144a-7,
144a-16, 145a-11, 145a-11, 145a-12, 145a-12,
145a-17, 145a-17, 145a-17, 146a-8, 146a-12,
146b-7, 146b-8, 146b-12, 147a-16, 148a-16,
148b-1, 148b-5, 148b-7, 149a-4, 149a-7, 149a-7,
149a-8, 149a-10, 149a-12, 149b-7, 150a-5,
151a-6, 151a-14, 151b-5, 151b-16, 152b-11,
152b-13, 152b-13, 152b-14, 153a-8, 153b-8,

153b-10, 153b-10, 153b-15, 153b-16, 154a-11,
155a-3, 155b-1, 155b-8, 155b-11, 156a-1,
157b-4, 158a-9, 158a-15, 159a-4, 154a-16,
159b-3, 159b-3, 159b-7, 159b-8, 159b-11,
159b-14, 160b-9, 161a-3, 161a-5, 161a-8,
161b-2, 161b-7, 161b-9, 161b-10, 161b-11,
162a-2, 162a-3, 163b-2, 163b-5, 165a-1,
165a-2, 166a-7, 166a-8, 166a-13, 166a-13,
166b-4, 166b-5, 166b-6, 166b-9, 166b-12,
167a-10, 167a-14, 167b-7, 168a-6, 168a-7,
168a-8, 168a-9, 168a-11, 168a-15, 168b-8,
169a-10, 169a-10, 169b-3, 169b-9, 170a-4,
170a-4, 170a-5, 170a-12, 170a-13, 170a-15,
170b-7, 170b-13, 170b-14, 171a-4, 171a-6,
171a-7, 171b-13, 171b-17, 172b-10, 172b-10,
173a-2, 173a-2, 173a-6, 173a-7, 173b-2, 173b-7,
173b-14, 174a-13, 175a-4, 175b-9, 176a-8, 176a-9,
176a-9, 176b-13, 177a-2, 177a-8, 177b-1, 178a-4,
179a-6, 180a-1, 180a-2, 181b-9, 181b-15,
181b-17, 182a-16, 182a-16, 183a-7, 183a-9,
184b-11, 184b-14, 184b-17, 185a-1, 185a-3,
185a-13, 185b-2, 185b-7, 185b-9, 185b-15,
185a-17, 186a-10, 186b-16, 187a-1, 187a-15,
187a-16, 187a-16, 187b-9, 187b-10, 187b-10,
187b-13, 188b-1, 188b-3, 188b-6, 188b-6,
188b-11, 188b-10, 189b-4, 189b-4, 189b-5,
189b-6, 190a-3, 190a-6, 190a-7, 190a-10,
190b-9, 190b-10, 191a-2, 191b-8, 191b-9,

191b-9, 191b-9, 191b-10, 191b-17, 192a-15,
193a-2, 193a-2, 193a-16, 193a-17, 193b-7,
193b-7, 193b-17, 194a-1, 194b-2, 194b-8,
194b-13, 194b-17, 195a-1, 195a-8, 195a-8,
195a-17, 197b-2, 197b-9, 197b-10, 197b-14,
197b-15, 198b-2, 199a-5, 199a-17, 199b-13,
201a-11, 203a-16, 204b-10, 204b-10, 204b-11,
204b-12, 205a-10, 205a-14, 205b-16, 206a-3,
206a-13, 206a-13, 207a-13, 207a-14, 207b-4,
207b-11, 207b-12, 208b-11, 209b-16, 210b-1
210b-2, 210b-2, 210b-7, 210b-16, 211a-7,
213b-4, 213b-4, 213b-15,
214b-11, 214b-11, 214b-12, 214b-13, 215a-10,
215b-4, 215b-15, 216a-7, 217a-8, 217b-1,
217b-17, 219a-3, 219a-4, 219a-17, 219a-17,
219b-17, 221b-14, 222b-10, 222b-13, 223a-1,
223a-2, 224a-2, 224a-3, 224a-17, 224b-12,
225a-11, 225a-17, 225a-17, 225b-11, 225b-16,
225b-17

b...(gamin) 10b-4, 16b-15, 26a-13, 30b-7,
30b-9, 31a-1, 31a-1, 31b-3, 31b-5, 35b-7,
38a-12, 38b-12, 46b-6, 46b-7, 50b-1, 58a-4,
58a-13, 72a-14, 72a-16, 80a-4; 91a-9,
82a-9, 90a-12, 90a-12, 90a-13, 94b-2,
94b-2, 106a-13, 108b-7, 109a-7, 115a-2,
115a-2, 115a-3, 121b-13, 126b-14, 128a-15,
138b-11, 141a-2, 141a-3, 142b-15, 144a-7,
147a-9, 147b-1, 148a-1, 149b-17, 151b-9,

151b-10, 161a-6, 168b-6, 169a-15, 173b-17,
176b-15, 183b-10, 185a-1, 185a-16, 187a-3,
190b-9, 200b-6, 207a-12, 217a-12, 221b-3,
222b-16

b. deñlü 125a-16

b. ğez 27a-14, 30a-13, 35a-12, 49a-2,
51b-9, 85b-12, 95a-12, 95b-10, 96a-1,
98b-16, 102a-11, 106b-17, 111b-13,
134b-6, 135b-10, 140a-12, 149b-11,
153b-7, 166a-12, 167b-10, 181a-2,
183b-17, 197b-8,

b. ḳadar 30b-7, 34a-12, 40b-17, 54b-7, 62b-7,
62b-7, 79b-4, 98a-1, 102a-2, 119b-6,
127a-12, 133a-5, 133a-7, 159b-1, 159b-2,
173a-9, 173a-9, 183b-12

b. nevbet 20b-8, 115a-16, 184a-16, 211a-4

b. teğ 126b-15

b. yeñi 68a-15

b. yeñiadın 145b-11

b.- dur 28a-7, 31a-11, 54a-11, 54b-2,
56a-6, 70b-8, 85b-15, 103b-7, 103b-7,
106b-9, 113b-2, 121a-14, 121b-14,
121b-15, 129b-13, 161b-4, 172b-14,
188a-9, 188b-13, 198b-16, 207a-11,
217b-4

b.- y-ıdı 9b-17, 10a-8, 10a-10, 10a-11,
10a-12

b. ol- 38b-15, 122b-14, 211a-10, 213a-1

b.- nuñ 25b-15, 26a-12, 33a-11, 33a-14, 33a-15, 59b-11, 97a-8, 105a-5, 113b-14, 115a-2, 121b-15, 127b-3, 135b-14, 154a-12, 158a-16, 158a-17, 161b-5, 207a-15, 214a-17,

b.- nuñ bigi 31a-1, 31a-8, 45b-2, 45b-12, 50b-15, 54b-9, 56a-4, 63b-3, 63b-9, 67b-6, 68b-4, 69a-12, 74b-15, 75a-7, 79a-2, 83a-11, 84b-6, 85b-3, 86a-9, 94a-13, 102b-17, 107a-11, 107a-12, 120a-13, 123a-7, 125a-16, 128a-16, 139a-1, 140b-17, 148b-8, 153b-3, 171a-3, 195a-10, 197b-10, 205a-9, 207b-9, 208b-10, 226a-3,

b.- nuñ dəhı 114a-1

b.- nuñ-ıçun 103b-7

b.- ña 38a-12, 88b-14, 102b-15, 185a-4

b.- nda 83b-3, 122a-12, 137a-15, 143b-8, 150a-1, 150b-5, 155a-4, 161a-8, 208a-12

b.- ndan 59a-9, 90b-14, 122b-11, 140a-10, 147a-10, 152a-3, 161a-17, 161b-4, 225b-1

b.- nca 8a-10, 10a-16, 31b-14, 31b-14, 55a-1, 76a-14, 100b-8, 134a-17, 140a-8, 154b-13, 159a-11, 165a-4, 216a-1

b.- ncıleyın 47a-10

b.- nlar 5a-1, 146b-4

b.- lar 11b-13, 25a-10, 25b-16, 26a-13, 26b-5, 29a-6, 35b-3, 35b-5, 36a-14,

36b-2, 43b-5, 44b-13, 47b-8, 55b-7,
56b-3, 57b-14, 60a-13, 60a-14, 60b-1,
67a-4, 74b-9, 77b-11, 82b-12, 93a-9,
97a-1, 97a-16, 110a-9, 120a-17, 127b-10,
152a-3, 156a-8, 156a-11, 173b-8, 195a-4,
197b-13, 198a-5, 198a-6, 209a-6, 211b-5,

b.- lar mi? 144b-1

b.- lardur 146b-4

b.- nlaruñ 31b-6, 163b-3, 211b-4

b.- laruñ 26a-5, 26a-15, 26b-5, 29b-11,
29b-11, 35a-13, 36a-16, 52a-9, 53a-3,
56a-10, 56a-17, 56b-10, 57a-7, 57a-8,
57a-15, 67a-3, 68b-15, 69a-11, 74b-9,
74b-10, 85b-11, 97a-2, 108a-4, 127a-9,
134b-14, 137a-6, 139a-8, 143b-5, 146a-11,
150a-13, 151b-16, 152b-8, 154b-9, 159b-16,
160a-15, 165a-12, 178b-9, 178b-13, 197b-11,
197b-12, 198a-4, 204b-3, 215b-3, 219b-7

b.- laruñ-ila 138b-5

b.- lari (akk.) 35b-2, 35b-4, 55b-3, 67a-4,
71b-15, 85b-13, 112a-4, 134b-13, 139a-16,
141a-11, 142b-7, 150a-3

b.- nlara 31b-6, 66b-6

b.- lara 26a-15, 31b-8, 54b-17, 57b-5,
58b-11, 62b-16, 107b-5, 120b-7, 121a-12,
159b-16, 166a-15, 197b-15, 198a-8

b.- larda 68b-14, 105a-15, 163b-3, 163b-4
195a-1, 195a-1

b.- lardadur 163b-3

b.- lardan 26b-5, 31b-11, 55b-12, 60a-2, 69a-11, 82b-14, 88b-10, 140b-9, 141a-2, 152b-7, 154a-11, 161a-7

bucak : Bucak, köşe, (bk. bıcak).

b.- da 96a-5

b.- nda 94b-14, 96b-2, 113a-2

b.- ndan 113a-9

budah : Budak, (bk. budak, butah, butak).

b.- lu 64b-14

budak : Budak, del, kol, (bk. budah, buteh, butak).

b.- ı (iye.) 65a-7

b.- ları (iye.) 22a-13, 45a-2, 65a-3

bugün : Bugün.

29a-15, 48b-16, 51a-3, 52a-9, 58a-5, 58b-1, 72a-5, 80a-16, 80b-9, 88b-15, 107b-8, 119b-9, 119b-12, 122b-5, 129b-13, 131a-1, 131b-9, 141b-12, 145b-6, 153a-1, 158b-17, 160b-8, 172b-15, 176b-8, 179b-5, 179b-10, 180a-14, 181a-12, 181a-13, 183b-3, 188b-2, 188b-13, 188b-14, 192a-5, 195a-8, 202a-2, 203b-17, 210b-1, 219b-17,

b. gibi 14a-6

b.- dür 52a-8

b.- den 181a-15

buğż : (a.) Bugz, kin, nefret, husumet.
127a-8, 141b-9
b. beğlan- "Kin tutmak." 29a-11
b. eyle- 127a-12, 128b-7
b.- ı (iye.) 140a-16

buḥayra : (a.) Göl, küçük deniz. 99a-15
b.- sı 104a-16

buḥurle- : Buhurlamak, tütsülemek.
b.- dı 124a-17

buḥurlan- : Buhurlanmak, tütsülenmek.
b.- up 46a-14

buk'a : Memleket, yer, mevki. 133b-4
b.- dur 89b-2
b.- ya 43a-10
b.- lar 63b-15

bul- : Bulmak.
b.- ur 122b-3
b.- urlar 129b-10
b.- dum 172b-16
b.- dı 4a-13, 6a-17, 11b-5, 14b-8,
20a-17, 47b-7, 71b-9, 86b-9, 116a-2, 116a-3
139b-14, 154b-7, 155b-3, 177a-9, 201a-7

b.- duk 60a-2

b.- duñuz 56a-16, 156b-11

b.- dılar 43b-4, 76b-8, 98b-5, 111a-13, 131b-1, 192a-15, 199b-10

b.- ısersın 48b-3

b.- ısardur 13b-13, 66a-5, 199b-16

b.- ayum 221b-13,

b.- sun 66a-13, 214a-15

b.- alum 107b-2

b.- salar 78b-9

b.- sn 32b-3

b.- asın 177a-7

b.- a 5b-14, 71a-7, 102a-8, 177b-8, 198a-11

b.- sız 102a-8

b.- alar 45b-11, 91b-7, 141a-5

b.- ı vir- 122b-2, 122b-7

b.- ıcak 3b-15

b.- duğuñ 77a-7

b.- duğumuz 199b-15

b.- duhları 138a-15

b.- urdı 116b-11

b.- sa-y.-ıdı 165b-2

b.- maz 49b-11

b.- madı 4b-9, 14b-11, 17b-12, 54b-13, 72b-4, 76a-9, 177b-3, 178a-3, 184a-4

b.- maduk 43a-17

b.- madılar 40a-2, 52b-4, 78b-13, 156a-2

b.- masunlar 155a-7

b.- mezlar-ısa 66a-14

b.- ımezlar 216b-13

b.- ımadun 94b-12

b.- emadı 122a-10, 122a-13, 122a-14

b.- ımadı 21a-12, 216b-12

b.- emaduk 166a-12

b.- emadılar 39a-1, 191a-15

b.- ımadılar 156b-12

b.- emayavuz 225b-1

b.- meğ 93a-4

bula-- : Sellemek.

b.- dı 120a-2

bulaş : Bulaşmak, bulanmak.

b.- urlar 165b-1

b.- mış 31a-17, 165b-13, 165b-17

b.- mış-ıdı 45b-5

b.- nemış 72a-13

bulın- : Bulunmak (bk. bulun-).

b.- ur 173a-3,

b.- ısardur 105a-6

b.- a 43a-7, 176a-5

b.- a mı? 173a-2

b.- madı 43a-9

bulun- : Bulunmak, (bk. bulın-).

b.- dı 21a-13, 65b-12, 75b-7, 113b-13,
116a-13,
b.- dı mı? 113b-13
b.- dılar 215a-10,
b.- asın 14a-11,
b.- mədı 216b-12
b.- mayınca 52b-10
b.- maz-ıdı 105b-1
b.- maz-ısa 75a-7
b.- mazlar 118b-9

bulıt : Bulut, (bk. bulut).
221b-16, 222a-6, 222a-10, 223b-5
b. bigi 86a-4
b.- dur 222a-13
b.- dan 115b-4
b.- nuñ 86a-8

bulut : Bulut, (bk. bulıt).
83b-13; 115a-1, 221b-4, 222b-4,
222b-5, 223a-17, 223b-1, 223b-2, 223b-6,
b. bigi 86a-3
b.- ı (akk.) 222a-3
b.- ına 86a-8

buluñ : Köşe, yön, taraf, cihet. 166b-5, 167a-2

buna- : Bunamak.

b.- dı 65a-8

bu͂al-- : Sunalmak.

b.- ur 158b-3

b- dı 11b-5, 43a-5, 194a-11,

b.- duk 105b-11, 194a-15

b.- dılar 194b-6, 207b-1,

b.- sa 117a-3

b.- mıgdılar 105b-1

b.- mıglar-ıdı 105a-1, 224b-10

b.- madum 100a-5

b.- madılar 68b-1

b.- mayasın 107b-2

Burāk : (a.) Hz. Muhammed'in Miraç'ta kullandığı binek. 40b-4

B.- dur (sıfat-ı b.) 40b-3

B.- a 40b-3

burc : (a.) Burç, yıldız kümesi; kale ve saray duvarlarının daha yüksek çıkıntısı.

b.- dan 16a-1

b.- ınuñ 99a-7

b.- ına 92a-4

b.- ında 101a-16, 101b-1, 101b-1, 101b-2, 101b-3, 101b-4, 101b-5, 101b-5, 101b-6, 101b-7

b.- ından 14a-4

Burhān : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı; delil, (bk. Muhammed). 12a-14, 110b-8

burhān : (a.) Delil, ispat.
86a-8, 140a-7, 158a-10, 183b-4, 205a-6
b.- ı dīn 216a-13
b.- ı ġarīb 33a-4
b.- ıçun 139b-11
b.- dur 157b-12, 226a-5
b. eyle- 170b-7
b.- um 225b-15
b.- ı (iye.) 112a-7
b.- ları (iye.) 138a-12

bur(u)n : Burun.
b.- ı (iye.) 184b-2
b.- ınuñ 64a-6, 73b-13,
b.- unı 185a-16

but : (f.) Put.
b.- a 204b-10

buṭaḥ : Budak, (bk. budaḥ, budak, buṭak). 137b-16

buṭak : Budak, dal; kol, (bk. budaḥ, budak, buṭak).
b.- ı (iye.) 64b-11
b.- lara 22a-13
b.- ları (iye.) 128a-11
b.- larında 128a-11

büthāne : (f.) Puthane, putların bulunduğu tapınak, (bk. puthāne)
b.- leriñüzi 155b-12

buyruġ : Buyruk, emir, (bk. buyruk).
46b-17, 166a-1, 169b-12, 169b-13
b.- ıçun 170a-1
b. eyle- 61b-3, 164b-16
b. ol- 38a-1, 83b-10
b. sür- "Hükûm sürmek." 129b-15
b.- a 131a-7
b.- uñ 46a-11, 75b-13, 81b-11
b.- ı (iye.) 15b-5, 39b-2, 54b-9, 77b-3, 156b-8, 177b-15
b.- ı-y-ıla 85a-6
b.- ıdur 46a-12
b.- unı 175b-16
b.- ına 205a-3
b.- ından 169b-13
b.- uñuz 81b-2

buyruk : Buyruk, emir, (bk. buyruġ).
67a-7, 67a-7, 117a-16, 177b-12, 197b-14
cemī`-i b. 220b-7
b. eyle- 125b-3, 125b-5
b. it- 4a-11
b. ol- 13a-2
b. sür- "Hükûm sürmek." 124b-4, 143b-7, 165b-8, 197b-6, 197b-13, 197b-13

buyur- : Buyurmak, emretmek.

b.- ursın 56b-4, 145a-6, 150a-15, 153a-13, 165a-2, 213a-8, 222b-2

b.- ur 36b-4, 51a-13, 143b-15, 151b-6,

b.- ursız 30a-9, 171b-16

b.- dı 8b-1, 9b-4, 9b-5, 14a-9, 25a-5, 26a-7, 36b-7, 39b-17, 40a-8, 41b-4, 48a-4, 48a-7, 53a-9, 56b-8, 57b-8, 63b-4, 63b-8, 67b-6, 68a-5, 68b-9, 68b-13, 69a-3, 69a-14, 74a-14, 75a-9, 75a-10, 77b-1, 78b-16, 80b-2, 80b-4, 80b-12, 81b-12, 82b-6, 83b-11, 84a-14, 84b-1, 84b-15, 84b-16, 85b-15, 86a-10, 87a-8, 89a-6, 94a-5, 94a-9, 101a-6, 106a-1, 124a-15, 124b-1, 126b-2, 130b-17, 140b-12, 143a-1, 145b-2, 145b-12, 150a-17, 152a-5, 152b-3, 152b-5, 154b-4, 154b-6, 156b-1, 162a-12, 163b-17, 164a-4, 165b-10, 165b-17, 166b-13, 167a-12, 167b-8, 170a-3, 170a-8, 171a-8, 172a-3, 172a-5, 191a-16, 191b-4, 192a-13, 192b-13, 193a-12, 194b-9, 197a-1, 210a-9, 220a-14, 220b-2, 224b-12,

b.- duñuz 81a-17

b.- updur 143b-14

b. 82b-6, 220b-2

b.- sañ 37b-10

b.- sa 165a-2

b - a 193a-8

b.- ursa 42b-17

b.- dısa 62a-7

b.- mış-ıdı 75b-2

buyurucı : Buyurucu, emredici. 67a-7

Büzā : (k.e.) Hz. Muhammed'in peygamberlere inen sahifelerdeki adı, (bk. Muhammed). 12b-7, 111a-5

bühtān : (a.) İftira, yalan, öfke.

b.- dur 27b-9

b.- luyı 165a-9

bükül- : Bükülmek, katlanmak.

b.- miş 97b-2

b.- miş rukka 40b-10

bünyāz : (i.) Temel, esas.

b. it- "İnşa etmek, başlamak." 29b-14, 75a-2

b. kıl- "İnşaetmek." 30b-10, 74a-14, 74b-2, 76a-4,

b. ol- "Meydana gelmek" 73b-1

b. tut- "Esas almak." 6a-2, 6a-3-4

b.- ı (iye.) 29a-11, 30b-10, 55a-6, 75a-3, 191a-12

b.- ı-y-ıla 160a-11

b.- ını 6a-2, 12b-3, 78a-8, 81b-4, 152b-12

bird : (a.) Hırka, abba, bir çeşit çubuklu Yemen kumaşı. 195b-5

birl- : Bürümek.
b.- di 95b-10
b.- dügün 40a-17

büsür : (a.) Hurma koruğu, (bk. püser). 128a-12

büt'ün : Bütün, tam; sağlam, mükemmel, (bk. bütün).
5b-8, 120b-11, 129b-14
b. ol- 119b-4, 121a-9

büyü- : Büyümek, yetişmek.
b.- düñ 44a-12

Ca'fer : (k.a.) Hz. Muhammed'in amcası Ebu Tālib'in oğlu.
c.- i (akk.) 216b-16

cāh : (a.) Yüksek mevki, makam, itibar.
48b-6, 81a-1, 81a-2, 83a-7, 83a-9, 111b-1, 111b-6, 111b-8, 177a-11, 209b-3
c.- ı 'azīm 93b-4
c. birle 103b-8, 111b-15
c.- uñ 111b-4
c.- ı (akk.) 209a-4
c.- ın (iye.) 111b-7, 111b-11, 171b-12, 187a-9
c.- umuz 202b-10

cāhid : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı, çok ceht eden, çalışan, (bk. Muhammed). 12a-11, 110b-4

cāhil : (a.) Cahil, bilgisiz.
31a-1, 31a-3, 55a-8, 111a-16, 111b-8, 111b-12, 111b-15, 155a-3, 155b-1, 205b-1, 209b-2
c. idi 135b-3
c. ol- 88b-2, 111b-7
c.- ler 137a-2

cāhilāne : (a.f.)Cahilce, cahil gibi, bilgisizce. 166a-1

cāhiliyyet : (a.) Cahillik, bilgisizlik. 138b-2

cām : (f.) Cam, ayna.
c.- ı cihān-nümā "Cihanı gösteren ayna". 16b-17
c.- ı (akk.) 3b-17

cāmi' : (a.) Toplayan.
c.- u'l- Kur'ān 4a-17

Cami' : (k.a.) Cami, Sakıf kabilesinden Sikkan ibni Aziz'in amcasının oğlu. 150a-2

cāmid : (a.) Cansız.
c.- iken 2b-13

cān : (f.) Can, ruh, hayat; can dost.
2b-17, 3a-5, 18b-7, 34a-4,56b-2, 66b-15, 87a-16, 94b-4, 116a-15, 152b-14, 175b-7, 178a-6, 183a-4, 191a-2, 209a-9, 210a-17
c.- ı sāmıt 190b-13
c.- ıla 116a-15
c.- sın 33b-6, 213b-6
c.- dur 176a-9
c. bağına sığra-"Aşırı heyecanlanmak, korkmak". 45a-5, 87a-14
c. at- "Acele koşmak". 29a-3, 85a-12, 115b-6, 150b-2
c. ol- 67a-1, 118b-14, 183a-4

c. oyna- (bag u c.) "Ölümü göze almak, canını bagını tehlikeye atmak". 210b-5

c. vir- "Ölmek" 60b-9

c.- uñ 13b-10

c.- ı (akk.) 190b-17, 213b-6, 213b-6

c.- a 2b-17, 67a-2, 209a-10

c.-dan 32b-5, 94b-3, 213b-6, 127a-6, 128b-6, 203b-3, 206b-15

c.- um 95a-12, 118b-14, 157a-11, 165a-15, 218b-8

c.- umı 48b-16, 175a-17, 177a-2, 201a-15

c.- umdan 198b-15

c.- uñ 158b-9, 177a-3, 206b-15

c.- uñı 41b-3, 79b-12, 131a-13

c.- uña 79b-14

c.- ı 13b-9, 47a-15, 47a-17, 49b-2, 93a-11, 106a-9, 108b-16, 165a-3, 221b-1

c.- ıuuñ 134b-14

c.- ını 5a-5, 41b-9, 59b-17, 82a-14, 168b-8

c.- ın 4b-12, 4b-17,

c.- ına 10b-5, 76b-15, 130b-15, 131b-14, 199a-8

c.- ında 2b-12, 206a-17

c.- ından 201a-13

c.- umuz 59b-12, 143b-6

c.- umuza 207b-13

c.- uñuza 55b-2

c.- larun̄ 3b-9

c.- lara 49b-5

c.- ları (iye.) 152a-13

c.- ların 60b-7, 70b-9

c.- larına 116a-15

c.- larından 57a-14

c.- lu "Canlı, diri". 87b-8, 93a-4

c.- ludan 87b-5

c.- suz 2b-10

Can alıcı : Azrail. 21a-3, 21a-12

cānavar : (f. cān-āver) Canavar; hayvan; yaratık, canlı varlık.

56b-8, 87b-8, 88a-2, 117a-1, 190a-11

c. kim 40b-2

c.- un̄ 39b-12, 39b-12, 39b-13, 190a-17

c.- ı (akk.) 190a-1

c.- a 77a-17

c.- dan 190a-11

c.- ler 19b-2, 19b-10, 39b-9, 39b-11, 41b-15, 94a-14, 99b-14, 105b-10, 189a-7, 204b-16

c.- ları (akk.) 187a-16

c.- lara 103a-17

c.- larına 23a-9

c.- larca 187a-17

cāriye : (a.) Cariye. 124a-17

canlan- : Canlanmak
c.- ur 2b-11

casus : (a.) Casus.
56a-14, 56a-14, 72a-17, 72b-1, 74a-3,
83b-9, 83b-17, 145b-8, 152b-8, 166b-11
c.- a 145b-7,
c.- ı (iye.) 145a-4, 145b-6
c.- unı 162b-12,
c.- lar 83b-16, 143a-3, 143a-13, 166b-10
c.- ları (iye.) 56a-13,

cāvidān : (f.) Ebedî, sonsuz, (bk. cāvigān).
207a-5, 219a-7

cāvigān : (f.) Ebedî, sonsuz, (bk. cāvidān). 83a-14

cāgū : (f.) Rüyücü, sihirbaz.
53a-6, 53a-8, 64a-15, 69b-5, 121a-14,
138a-5, 138a-5, 222b-13, 225b-15
c. kim 114b-7
c.- dur 215b-4, 223a-6
c.- sı 128b-3, 138a-11
c.- lar 82b-11, 101a-1, 222b-14
c.- luk 36a-5, 193a-5
c.- luk 69a-16, 185b-6, 185b-7, 215a-7
c.- lukdur 211b-5

cāgūle- : (t.; cāgū f.) Büyülemek.
c.- duler 36a-6, 85a-5, 95b-12

Cebbār : (a.) Mutlak kudret ve kuvvet sahibi, Allah'ın sıfatlarından.
c.- ı ʿālem 95a-17
c.- dur 159b-11, 186b-5
c.- a 2b-4

cebe : (f.) Zırh.
c.- lü 144a-15

cebel : (a.) Dağ.
c.- i Ḥirā "Hira Dağı" 215b-11

Ceberūt : (a.) Azamet, büyüklük, güçlülük, Allah'ın sıfatlarından.
ʿĀlem-i C. 2b-9

Cebhe : (a.) Alın.
c.- sinden 14a-3

cebīn : (a.) Alın.
c.- dür 174b-4,

Cebre'il : (a.) Cebrâil, dört büyük melekten biri, (bk. Cibril).
9a-5, 15a-16, 15a-17, 15b-4, 15b-5, 16b-15, 16b-15, 17a-3, 17a-4, 18a-7, 18b-8, 18b-8,

18b-11, 19a-2, 22a-15, 61b-2, 61b-8, 61b-11,
89a-2, 93b-15, 93b-16, 94a-4, 94a-7, 94a-9,
102b-16, 222a-17, 222b-1, 222b-2, 222b-2
c. birle 16b-14
c.- e 15b-3, 61b-2
c.- den 16b-14

ceddâ : (a.) Ced, atalar.
c.- i'l-hulefâ 5a-4
c.- üm 36b-9, 157b-6, 212a-12
c.- üñ 212a-13
c.- i (iyc.) 14a-17, 118a-8, 118a-10,
118a-13, 124b-2, 125b-2, 126a-13,
129a-10, 129b-6, 130a-3, 131b-17,
142a-14, 145a-15, 145b-16, 147b-5,
147b-5, 156a-7, 156b-12, 157a-7,
160a-6, 162a-6, 164a-3, 165b-7
c.- i(y)em 80b-16, 82a-8
c.- inüñ 102a-17, 171b-8
c.- ini 80b-10, 159a-9
c.- ine 122b-2
c.- ümüz 30a-3
c.- eh ("ey ceddim, ey atam", ünlem) 157b-6,
170b-8
c.- ī ("Atam, babam", ünlem) 125b-7, 143b-5,
143b-9, 144a-13, 145b-17, 146a-2, 146a-4,
146a-13

ceŝne : (n.) Büyük keŝ, on kiŝilik büyük taş, (bk. ciŝne).
c.- loc 23b-8

cehd : (a.) Cehd, çalışma, gayret. 55a-2
c.- i hĩ-tevfĩk 6a-7
c.- ile 117b-6, 136a-8
c. eyle- 20b-3, 171b-10, 183b-6, 193b-12, 194a-5
c. it- 28b-16, 33a-3, 55a-1, 55a-7, 200b-2, 209b-9

cehennem : (a.) Cehennem. 131a-14
c.- e 60b-7

cehl : (a.) Cehillik, cehalet. 138b-12
c. birle 55a-7
c. ile 205a-14
c. ol- 209b-2

celãl : (a.) Büyüklük, ululuk.
c.- hã 8b-17
c.- i (akk.) 187a-17, 215b-16
c.- i (iye.) 21b-3, 60a-5, 109b-7, 126b-7, 177a-11, 187a-9
c.- ini 118a-13
c.- in 126b-11
c.- inden 11b-1

celāl̄et : (a.) Büyüklük, ululuk, şan.
72a-5, 91a-1,
c.- ile 102b-13
c. ri 28a-6
c.- ün (iye.) 90b-3
c.- ü (iye.) 127a-5, 137a-6
c.- iniñ 92a-5

Celīl : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı; büyük, ulu, mertebesi yüksek, (bk. Muhammed).
12a-13, 110b-7

celle (ve) celāluhu : (a.) "Aziz ve yüce olsun" manasında Allah için kullanılan bir dua sözü.
12b-16, 13b-7, 15b-6, 22a-16, 46a-12, 61b-2, 76b-1, 86a-12, 108b-6, 191a-8

celle ş̱enā'uhu : (a.) "Aziz ve şanı yüce olsun" manasında Allah için kullanılan duâ sözü.
9a-11, 15a-1, 101a-1, 194b-8

celve : (a.) Cilve.
c. kıl- "Dönünmek, dönüp dolaşmak". 14a-3, 21a-2, 62a-15, 94a-6

celvelen- : (t.; celve a.) Cilvelenmek, (bk. cilvelen-).
c.- ü 14a-14

celvelendür- : Cilvelendirmek.

c.- di 25a-7

cem^{c} ; (a.) Toplama; topluluk; toplu.

34a-1, 38b-6, 38b-7, 67b-6, 173b-10, 179a-2

c.- a^{c} azın 38b-9, 49a-11, 70b-17

c. bizle 55a-3, 83b-16

c. eyle- 6b-1, 28b-8, 29a-17, 38b-6, 40a-16, 47b-9, 61a-7, 67b-10, 77a-4, 81b-12, 81b-13, 81b-14, 88a-6, 88a-9, 89a-7, 89a-8, 106b-4, 137a-5, 137a-7, 139a-14, 141b-10, 143a-2, 143a-4, 143a-15, 169a-7, 199a-14, 203b-14, 224b-12

c. it- 45b-10, 68b-14, 71b-15, 73a-10, 134a-7, 136a-2, 148b-14, 152a-16, 163a-16, 199a-15, 202a-5, 220a-7

c. kul- 8a-8, 23a-16, 27b-6, 32a-6, 33a-12, 35a-15, 39b-4, 46a-1, 57b-8, 60a-2, 82b-5, 174b-16, 180a-6, 201b-1, 208a-4

c. ol- 2b-12, 2b-12, 2b-13, 2b-13, 7b-2, 25a-4, 25b-2, 25b-6, 26a-3, 26a-5, 28a-17, 28b-6, 28b-7, 28b-8, 28b-16, 29a-6, 29a-14, 31b-2, 32b-17, 33a-17, 35a-16, 35a-16, 38b-9, 38b-10, 38a-14, 42a-2, 42a-4, 43b-6, 42b-7, 45b-3, 53b-12, 53b-3, 53b-14, 53b-17, 54a-4, 55a-16, 60a-7, 60b-15, 63b-8, 64b-5, 65a-6, 65b-2, 65b-14, 66b-4,

66b-5, 69b-2, 75a-13, 76b-6, 78a-4,
86a-10, 87b-2, 89a-9, 106a-12, 107b-4,
121b-6, 123b-2, 125b-14, 126a-7, 126b-1,
126b-2, 128a-3, 129a-8, 129a-11, 129b-7,
131a-5, 137a-8, 138a-9, 138a-14, 139b-1,
146b-13, 166b-4, 169a-15, 170a-13, 171a-8,
174b-17, 179b-10, 185a-5, 188a-10, 191b-9,
192a-6, 196a-15, 196b-17, 200b-16, 201a-2,
207b-1, 215a-10, 215a-12, 215a-14, 215b-4,
216a-14, 216a-16, 216b-13, 216b-14, 218a-14,
222a-12, 221a-4, 223a-15, 223b-8, 224a-1
c.- ı (akk.) 8a-9, 18a-16, (şāḥıb- c.)
18a-16
c.- ı (iye.) 137a-9, 137a-9
c.- ı birle 29b-5, 124b-5

cemāʿat : (a.) Cemaat, insan topluluğu, takım, bölük.
38b-7, 43a-13, 55a-3, 55b-1, 55b-8, 55b-9,
64a-3, 64b-8, 73a-1, 84a-13, 110a-16,
115a-9, 115a-16, 119a-8, 121b-6, 122a-2,
122a-3, 151a-14, 153b-1, 162a-10, 166a-3,
166a-4, 169b-17, 187b-8, 187b-12, 188a-3,
189a-2, 189a-5, 189a-16, 189b-2, 192a-6,
192b-17, 202b-14, 221a-4, 221a-7, 223b-17
c. bile21a-13, 165b-10
c. birle 29a-2, 34a-1, 112a-15, 187b-9,
194b-9, 192a-8,
c. dahı 153b-1

c.- ıla 140b-17, 157b-2

c.- dur 181b-14

c.- ıdı 25b-6

c. ṭur- "cemaat halinde toplanmak". 66b-4

c.- uñ 18a-17, 50b-3, 53b-16, 55a-3, 88a-11, 121b-10, 138b-8, 187b-13

c.- ı (akk.) 55b-13, 116a-6, 198b-5

c.- a 204b-2

c.- dan 34a-15

c.- dandur 204a-5

c.- un 218a-17

c.- unı 79b-2

c.- undan 29a-3

c.- uñ birle 171a-6

c.- uña 33b-16

c.- ı (iye.) 64b-5, 69a-14, cemī`-ı c. 83b-11, 87b-2, 116b-17; cemī`-ı c 118a-14; 119b-7, 121a-11, 172a-7, 182b-6, 192b-15, 199a-9

c.- ı birle 61a-6, 69a-14, 87b-15, 88b-16, 131a-16, 140b-5, 145a-2, 157b-10, 169a-14, 180a-10, 189b-1, 192a-3, 224b-10, 224b-14, 225a-4

c.- ınuñ 121b-10

c.- ını 27b-7, 33a-12, 98a-6, 102a-7, 140b-3, 202b-2

c.- ın 34b-17

c.- ına 73a-6, 83b-5, 128a-3, 153a-11,
196b-13, 196b-14, 224b-1
c.- ından 140b-17, 160a-3
c.- ınız 29b-15, 106a-12
c.- ınızdan 36a-7,
c.- ınuz 98a-9
c.- ınuza 159b-6
c.- larına 188b-4

cemād : (a.) Bitki ve hayvandan başka varlıklar, cansız şeyler.
c.- a 94a-15
c.- dan 62b-3

cemāl : (a.) Güzellik, yüz güzelliği.
19a-16, 20b-1, 26a-11, 28a-6, 58a-2, 219a-17
c.- i cemīl 158b-15
c.- i temaşasına 34a-7
c.- i Yūsuf 11b-7
ṣāḥib- c. 61a-16
c. birle 19b-7
c.- idi 26b-16, 32b-15
c.- i (akk.) 102a-8, 131a-6, 160b-4, 187a-17, 200b-4
c.- e 102b-2, 124a-2,215b-16, 216a-17
c.- üñ127a-7, 176b-10, 203b-17,
c.- üñe 94b-9, 201b-11,
c.- i (iye.) 8a-14, 11b-1, 11b-7, 14a-7,

14a-14, 14b-3, 21a-2, 21b-3, 60a-5,
103a-10, 106a-12, 126b-7, 134a-1,
153a-5, 195a-15
c.- inüñ 127a-5, 165a-6,
c.- ini 18a-11, 28a-10, 118a-13, 145a-15,
153a-4, 163a-1, 192a-12, 201a-4, 211b-15
c.- in 14a-15, 39a-14, 107a-13, 124a-1,
124a-14, 126a-10, 126b-11, 129b-10,
181b-6
c.- ine 26b-12, 27b-17, 45b-14, 102a-16,
102a-17, 117a-11, 123b-16, 137b-1,
202b-16
c.- inden 14a-3
c.- lerin 52b-11

cemūze : (a.) Hızlı giden, çok koşan.
28b-5, 34b-1, 38b-11

cemī‘ : (a.) Hep, bütün, cümle.
c.- i ahvālini 221a-13
c.- i ‘ālem 56a-7
c.- i ālətler 2b-12
c.- i ‘arab- 34b-12, 37a-15, 43a-2,
44a-2, 80a-2, 80a-5, 103a-16, 126a-17,
144b-15, 193a-7, 198a-5, 224a-7
c.- i ‘arab kabāyilləri 192a-17
c.- i `arabu'l-`uruba(nuñ) 22a-3, 23a-11,
29b-16, 33b-7, 91a-14, 124b-11, 149b-10,
193a-17, 219a-14

c.- i aydınlık 33b-15
c.- i b-ğler-ile 150a-8
c.- i belāāan 47b-7, 69a-7
c.- i Cenī Māyun 68a-6
c.- i bilgi bilenler 40a-1
c.- i bilmek 163b-4
c.- i buyruk 220b-7
c.- i cemā`at... 33b-16, 83b-11, 118a-14
c.- i cem`olan `arabı 126b-1
c.- i ceri... 75a-14, 83b-1., 83b-10,
87b-5, 150b-7
c.- i develere 23b-13
c.- i didüklerimi 81b-7
c.- i dīn... 41a-4, 164b-3
c.- i dōstlar 45a-9,
c.- i dōst ve duşman 134a-7
c.-i dünya cerisi 145a-6
c.- i dünyada 213a-12
c.-i dünyaya gelenler 102b-2
c.- i ehl-i Mekke 210b-13
c.- i ekābir Ķureyş 215a-8
c.- i enbiyā... 11a-3, 11a-4, 17a-5,
18a-13, 72b-16, 81a-3, 96a-12,
97b-15, 109a-3, 181b-14,
c.- i er `avrat 202b-15
c.- i ğarbı ve şarkı 22a-6
c.- i hacıların 23b-4
c.- i halāyıķ... 39a-14, 43b-7, 126a-12,

152a-12, 161b-15, 170a-10, 173b-7,
174a-8, 181a-17, 182b-13,
c.- i halḳ... 21a-14, 71a-3, 95b-13, 128b-3
c.- i ḫayr 105b-5, 116a-9
c.- i ḥikāyetleri 72b-10
c.- i ḥuccāc ve tavarlarına 23b-5
c.- i ʿızzu ikbāl 219a-17
c.- i işitdüklerini 162b-16
c.- i işlerinüñ 213b-14
c.- i kabāyıl 117a-2
c.- i kafluñ ulusı 167a-6
c.- i karāyıbuñ 33b-14
c.- i kavmuñ kabīleñ 24b-17
c.- i kullarına 116a-14
c.- i Kureyş... 69a-10, 71b-15, 109b-17,
136b-4, 185b-13, 216a-15
c.- i kuşlar 86a-10
c.- i meḥlūḳuñ 13a-14
c.- i meḥlūḳāt... 3a-10, 11a-14, 12b-17,
61b-10
c.- i meḳṣūdları 117a-4
c.- i ma'lumı 213b-13
c.- i marṣa'alar 120a-15
c.- i Mekke ehli 47a-2
c.- i Mekke ulıları 175b-9
c.- i melik... 28b-12, 104b-2, 138b-17
c.- i metā'larını 192a-13
c.- i millet... 6a-11, 68a-10, 72b-14,

74b-14
c.- i muḳarrab firiştelere 93b-16
c.- i mülk 62b-14
c.- i mülūk ve selāṭīn 81a-5
c.- i münzel(i) kitāblar... 9a-3, 28b-11, 69b-14, 123b-5, 124b-14, 132b-11
c.- i nakl idenler 91b-11
c.- i ol kāfirler 193b-10
c.- i ol kāhinler 138a-9
c.- i re'isler 223b-16
c.- i ruhbānlar 156b-5
c.- i rusl 130a-17
c.- i sādāt-ı Kureyş 125a-15
c.- i seyyidler... 50b-17, 124b-8, 171b-8, 175b-11
c.- i şehr ehli 145b-1
c.- i tanışık idecek kabīlemüz 26a-5
c.- i tavarların 78a-2
c.- i vuhūşa 61b-13
c.- i `ukūl 3a-3
c.- i ulu giçi 131a-8
c.- i ulular... 48a-10, 65b-14, 175b-6, 222a-11, 224a-12
c.- i ulu'l-ʿazm 89b-17
c.- i vaḥşa 95b-6
c.- i vilāyet... 129a-11, 204b-17
c.- i yaduñ 172b-17
c.- i yahūdileri 46b-15

c.- i yoxsıllmış... 3b-9, 17b-5, 62b-1,
94a-17, 97b-9, 108a-9, 190a-13, 212b-16
c.- i yiğlerüñ 93a-1
c.- i yir götürmez çeri 87b-16
c.- i yir ü göğ ehlinüñ 14a-14
c.- i yoldaşları 193b-4
c.- i yolları 3b-14
c.- i zerrātdan 23a-2
c.- i zürriyetüñ 17a-2
c.- i (iye.) 13a-11, 18a-15, 25a-17, 26b-11,
27b-6, 33a-16, 41a-4, 47a-12, 49b-4,
50b-12, 54b-4, 55a-14, 61a-16, 64a-7,
64b-7, 68a-6, 68a-12, 81a-14, 86b-14,
87b-8, 87b-9, 88a-1, 97a-16, 99a-17,
99b-8, 100b-9, 100b-10, 103a-9, 106b-9,
112a-17, 115b-16, 122b-8, 123b-2, 123b-16,
131a-5, 136b-12, 138a-16, 141a-6, 144a-15,
148b-16, 162a-8, 155b-9, 160a-13, 160a-16,
160b-4, 164a-15, 165a-5, 169b-9, 170b-17,
174a-7, 178b-3, 178b-3, 191a-15, 192a-4,
192a-16, 194a-5, 194b-5, 196a-15, 196b-17,
199b-8, 200a-15, 201a-1, 202b-2, 204a-17,
205a-9, 207a-13, 212b-4, 212b-9, 215a-10,
216a-17, 216b-13, 218a-14, 221a-3, 221a-4
c.- inüñ 16b-17, 18a-12, 40b-12, 48a-17,
98a-4, 120b-7, 141a-8
c.- ini 23a-14, 60a-11, 64b-1, 87b-16,
104a-3, 139a-14, 177b-11, 180a-16, 193b-12

c.- in 24a-14, 33a-12, 57b-8, 89a-8, 102b-13
c.- ine 34a-7, 156a-6
c.- inde 102b-9,
c.- inden 134a-13
c.- isi 89b-12, 92a-16, 115b-10, 174a-4
c.- isiniñ 17a-1
c.- iniz 55a-11, 174a-6, 205b-17, 207b-14, 226a-4
c.- inize 224a-6
c.- iñiz 28b-17

cemîl : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı, güzel, (bk. Muhammed). 12a-13, 110b-7

cemîl : (a.) Güzel. 158b-15

cemîle : (a.) Güzel kadın.
c.- dir 165b-13

cem'iyyet : (a.) Cemiyet, topluluk, halk. 44a-6, 68b-9, 82b-10, 70a-12.
c.- ile 96a-1
c.- i (iye.) 54a-10
c.- imiz 54a-6
c.- iñiz 204b-11
c.- lerinde 126b-9

cenân : (a.) Kalp, yürek.
cerîyyü'l- c. "Yüreği kuvvetli olmak, cesur, yiğit 135b-1

c. ...dur? (cesiyyü'l- c.) 163b-13

cevc : (?.) Tavga, gekişme.
c.- in 137a-12

cevîb : (a.) Yanda gekilip götürülen, yedenen (hayvan).
c. gek- "Yedeneek, yedeğe alınak". 87a-10

cevîn : (a.) Rahimdeki çocuk. 2b-10, 2b-13
c.- dîr 174b-3
c.- nüñ 2b-11

cennet : (a.) Cennet (krş. cinân). 95b-2
ehl-i c. 15a-2, 103b-11
fi'l- c 12b-8, 111a-7
hâzın-ı c. 98a-13
c.- ile 95b-2

cerâb : (a.) Dağarcık, torba.
c. bigi 63a-6

Cerhem : (a. Cürhem) Yemen halkından bir kabilenin adı. 20a-16, 20a-17

ceriyy : (a. cerî') Cesur, yiğit, gözü pek, yürekli.
c.- ü'l- cenân "Yüreği kuvvetli, cesur, yiğit". 135b-1, 163b-13

Cerrâh ibn-i ʿUmer : (k.a.) Cerrah ibni Ümer, Kureyş'in ileri gelenlerinden ve Ebu

Mehl'in kostu. 223b-15

ṣaḥīr : (a.) Büyük, şöh.
ʿAsker-i ş. 70b-17

ṣevāb : (a.) Sevap, kerǧullık.
7a-14, 13a-13, 18b-1, 38a-11, 39b-14,
42a-13, 42a-15, 63a-13, 64a-11, 65a-16,
83a-5, 106b-9, 109a-15, 130b-3, 155a-3,
183a-3
ş. it- 35b-10, 163a-17, 190b-14
ş. vir- 11a-6, 13b-7, 26b-1, 30a-10,
31b-6, 37a-6, 46a-6, 46a-6, 55a-3,
59a-14, 64a-4, 76a-10, 79a-11, 89a-12,
140b-7, 150a-1, 155b-15, 182a-7,
210a-3
ş.- a 216a-1, 219b-4,
ş.- ı (iye.) 11a-9, 65b-1, 109a-12, 183a-13

ṣevāḥ : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı; cüneyt,
(bk. Muhammed). 12a-16, 110b-12

ṣevāhir : (a.) Cevherler, mücevherat.
71b-9, 95b-5, 114a-17
ş. birle 55a-17
ş.- i (ekl.) 71b-11
ş.- ler 129b-7
ş.- ler birle 76a-1

c.- leri (akk.) 95a-10

cevher : (a.) Cevher, kıymetli taş; öz, asıl maya; kabiliyet. 24b-3, 202b-16
c.- den 40b-2, 94b-6
c.- ünü birle 173a-14
c.- i (iye.) 209a-17, 209b-1
c.- li'sinde 209a-9

cevlān : (a.) Dolaşma, gezinme.
c. kıl- 13a-7, 182a-6

cevr : (a.) Haksızlık edip incitme, ezā cefā, eziyet. 199b-11
c.- in (akk.) 153b-5, 153b-8
c.- ümüzi 209b-7

cevzehr : (a. f. gevzehr) İkizler burcu. 101b-7

cezb : (a.) Çekme, çekiş.
c. kıl- 28a-4

cezāke'llāhu hayren : (a.) "Allah seni hayırla mükâfatlandırsın" manasında dua sözü. 27a-12, 57b-7

Cibrīl : (a.) Cebrail, dört büyük melekten biri, (krş. Cebra'īl). 109a-8
c.- e 95b-5, 109a-6

cifne : (a.) On kişilik büyük çanak, büyük taş,
(bk. nefne).
c.- ler birle 126b-4

cigər-nəmi : (f. cigər-bend) Ciğer tohumu.
c.- i (akk.) 121a-5

cihād : (a.) Din için düşmanla savaşma.
c.- ile 73a-3
c. it- 111b-10

cihān : (f.) Cihan, dünya, âlem.
5a-15, 11b-1, 12a-3, 13b-9, 13b-12, 42a-6
62b-1, 82a-13, 92b-1, 92b-11, 104a-17,
111b-5, 130b-6, 132a-12, 210b-1, 214a-3
c. teg 177a-5
c.- nüñ 13a-15, 13b-2, 94b-3, 124a-9,
174a-12, 209a-3
c.- ı (akk.) 11b-14, 38a-1, 45a-2, 45a-7,
73a-3, 207a-2, 210b-3, 213b-8
c.- a 4a-2, 7b-13, 13b-8, 18b-9, 20a-12,
22a-11, 22b-17, 29a-1, 36b-2, 40b-7,
41a-14, 45a-7, 51a-6, 51a-7, 54a-1,
54a-2, 54a-6, 54a-8, 55a-7, 64a-1,
66a-9, 66a-17, 67a-1, 67a-4, 67a-5,
68b-10, 70a-3, 71b-7, 73a-3, 82a-12,
90a-14, 92b-6, 92b-11, 96a-11, 97b-15,
100b-2, 106b-9, 114a-13, 114b-3, 117b-2,
144a-3, 152b-16, 153a-1, 165a-13, 177a-5,

183a-4, 183a-7, 209b-13

c.- da 4b-13, 5b-15, 6a-5, 6a-15, 28a-6, 22b-8, 47a-10, 51a-8, 63b-4, 63b-12, 66a-5, 66a-9, 66a-9, 67a-8, 72b-14, 73a-4, 74b-13, 76a-9, 91a-9, 91b-13, 94b-17, 103b-15, 117b-10, 122b-10, 122b-14, 130a-12, 161b-2, 161b-4, 163b-2, 170b-14, 198b-10, 205a-13, 208b-16, 219a-1, 221b-3, 222b-15

c.- dan 32b-1, 55a-10, 177a-17, 187a-3, 213b-8

cihan-gir : (f.) Dünyayı alan, âleni zapteden. 5a-2

cihān-nümā : (f.) Dünyayı gösteren. 16b-17

cihet : (a.) Cihet, yön; sebep.

c.- inden 60a-12

cilvelen- : Cilvelenmek, (bk. celvelen-).

c.- di 84b-9, 195a-16

cin : (a.) Cin (bk. cinnī). 21b-5

cinān : (a.) Cennetler (bk. cennet). 94a-6

cinnī : (a.) Cinni, Cin, (bk. Cin). 71a-4, 71a-17, 71b-1, 71b-4, 106b-4

ʿinde'l- c. "Cinnîler arasında". 12b-8, 111a-7

c.- (y)-am 71a-15

c.- ağı 107a-3, 107a-6
c.- yi (akk.) 71b-4
c.- ler 55b-4, 55b-5, 62b-2, 106b-10, 106b-11
c.- lerdir 55b-5
c.- lerin 107a-2
c.- lerden 106b-12

cins : (a.) Cins, nevi, tür; peraden başka mallar; gey, sop; kavm. 73a-7, 89a-3, 111a-17,
c.- i bilgi (iye.) 170a-7, 170a-7,
c.- i mi? 20b-14
c.- inden 20a-13,
c.- imiz 60a-11

cirmâhat : (a.) Kara, yerden ekin. 37a-14

cism : (a.) Cisim, nesne, varlık; beden, vücut, gövde. 10b-14, 18b-7, 129b-4, 143b-12,
c. kim 116a-2
c. ol- 94b-3
c.- e 63a-3, 116a-15
c.- im 218b-8
c.- ime 149b-10
c.- imdir 13b-10
c.- i (iye.) 10b-13, 63a-5, 63a-5, 70a-4, 94b-3, 106a-11, 116b-8, 120b-11,

186a-8, 129b-3, 165a-3, 183a-4, 183a-14
209b-1, 215b-2
c.- ḥaḳḳ 101a-2, 103b-16, 209a-17
c.- ḥaḳḳ 2b-12, 63a-6

civār : (a.) Çevre, etraf, yakın.
c.- ınsa 76a-16,
c.- ımuz 60a-10

cūd : (a.) Cömertlik. 32a-2

cuhūd : (f.) Yahudi, yahudi milletinden biri.
25b-7, 28b-2, 53b-13
c.- ı (akk.) 31a-12, 36b-14, 56b-11
c.- ları 56a-1, 56b-11, 58b-11, 60a-14,
212a-1

cum'a : (a.) Cuma. 101a-15,

cūş : (f.) Coşma, kaynama.
c.- a 196b-14

cuvān : (f.) Genç delikanlı.
c.- anın 33b-6,
c.- ı (akk.) 177a-17

cuvān-beḫt : (f.) Talihi açık, talihli. 153a-1

cuvānmert : Mürüvvet sahibi, cömert. 23a-8

cuvānmerdlik : (t.; cuvān f.) Cömertlik, (bk. cuvānmerdlik).

c. birle 156a-11

ervāhmerdlık : (i., ervāh f.) dīnertlik (bk. ervāhmerdlıḫ). 93b-10

cibbe : (a.) dibbe, üstten giyilen, bol elbise. 45b-4, 45b-5
c.- degi 45b-6
c.- den 45b-7, 45b-8

cimle : (a.) Tütün, hep, hepsi; herkes, herşey. 5a-6; 7b-13, 11b-16, 11a-17, 11b-1, 11b-2, 35b-17, 49b-11, 54b-12, 57a-9, 67a-1, 72b-13, 83a-11, 92a-6, 93b-5, 94b-1, 97a-8, 103b-8, 108b-14, 108b-17, 108b-17, 116a-15, 122b-2, 124a-8, 128a-17, 132b-12, 140a-2, 144a-4, 160b-12, 163b-5, 174a-15, 176a-13, 176b-17, 188b-1, 188b-5, 194b-16
c.- i ervāhuñ 11a-17
c.- i mehlūk 116a-15
c.- i mevcūd 91b-14
c. hi 5a-17
c. him 94b-1
c.- niñ 8b-16, 194b-16
c.- den 136a-5, 194b-15
c.- si 170b-4, 203a-12, 203a-13
c.- ūlu 22b-9

cünbiş : (f.) Hareket, davranış.
c.- ümden 219b-17
c.- i (iye.) 117b-7
c.- inden 117b-17
c.- leri (iye.) 150b-17

Cündüb bin Hācer : (k.a.) Cündüp bin Hācer, ʿAbdulmuttalib'in kayın pederi, Semere'nin babası. 44b-2-3

Cüneyd : (k.a.) Meşhur mutasavvıflardan Cüneyd-i Bağdadî. 11b-16

cünūn : (a.) Delirme, çıldırma, cinnet getirme. 139b-13

cürm : (a.) Cürm, suç, günah. 57a-10, 195a-1
c. it- 3b-12

- Ç -

çabala- : Çabalamak.
ç.- rsın 68a-15

çadır : Çadır.
152a-15, 152b-1, 195b-13, 195b-14, 95b-16,
196a-6, 196a-7, 196a-9, 196a-9
ç.- dan 196a-9
ç.- ını 195b-16
ç.- ına 28a-2

çāger : (f.) Kul, köle. 114b-12

çağır- : Çağırmak, bağırmak, seslenmek; davet etmek, (bk. çığır-).
ç.- ur 92a-11, 120b-1, 188a-11
ç.- urlar 55b-6,
ç.- dun̄ 188a-12, 217b-15
ç.- dı 30b-17, 31a-5, 34b-4, 36a-6,
36b-14, 47a-1, 55b-3, 56a-17,
56b-12, 58b-14, 61b-11, 69a-10,
147a-3, 148a-13, 150a-8,
151a-14, 151a-16, 157b-10, 158b-3,
167a-14, 167b-4, 173b-11, 180a-13,
181a-2, 182b-12, 184a-14, 187b-14,
192b-16, 207a-9, 214b-1, 217b-13,
222b-12, 223a-6, 224a-8
ç.- dılar 42a-14, 84b-16, 101a-7, 101a-8,
147a-8
ç.- up 173b-7

ç.- an 188a-16

ç.- duğum 217b-16

ç.- duğın 101a-3

ç.- ur-ıdı 107a-2

ç.- urdı 21b-1

ç.- urlar-ıdı 106b-13

ç.- mağuñ 47a-4

çağla- : Çağlamak.

ç.- mak 15a-3

çağrış- : Çağrışmak, bağrışıp feryad etmek, (bk. çığrış-).

ç.- dılar 180b-11, 183b-11

ç.- alar 84b-15

ç.- u 165b-9

ç.- urlar-ıdı 129a-6,

ç.- mağı 166a-2

çak- : Çakmak, parıldamak, ışık yaymak, ışık vurmak.

ç.- dı 35b-2

çakur dikeni : Çakır dikeni. 155b-14

çal- : Çalmak, vurmak; kapmak, sürtmek.

ç.- dı 130b-16, 189b-8

ç.- am 149b-8

ç.- a (ist.) 148a-8

ç.- duğunda 49a-16

ç.- mağa 72a-8

Çolap : Tanrı, Allah.
7a-7, 48b-6, 92a-6, 93b-4, 95b-2, 155a-11,
162a-2, 191a-1,

ç.- uñ 103b-14

ç.- a 92a-5, 130a-11

ç.- dan 95b-5, 103b-9, 109a-5

çalın- : Çalınmak, seslendirmek,(çalgı aletleri için).

ç.- ur 54b-11

ç.- dı 146b-13

çalış : Savaş, harp. 77a-9

çalkan- : Çalkanmak.

ç.- madı 94a-13-14

çap- : Koşmak, koşturmak, dört nala yetişmek.

ç.- dı 85a-7

ç.- dılar 77b-7

ç.- up 86b-10

çāre : (f.) Çare, tedbir; fayda, yardım; ilaç;
çıkar yol.
29a-9, 50b-13, 50b-14, 70b-11, 89b-9,
130a-14, 136b-7, 173a-2, 173a-3,

ç. bul- 14b-11, 40a-2, 49b-11, 166a-12, 172b-16, 184a-4, 191a-15
ç. eyle- 183a-14
ç. it- 185b-3
ç. kıl- 19b-15, 29a-4, 37a-8, 37a-9, 47a-2, 50b-11, 55a-2, 64b-8, 65b-4, 86a-2, 107b-1, 172b-16, 224b-14
ç. ol- 43a-8, 53a-4, 84b-17, 172b-8
ç.- m 208a-6
ç.- si 146b-9, 167b-14, 199a-13
ç.- sini 145a-17
ç.- müz 60a-17, 207b-13

çartak : (f. çār-ṭak) Çardak, sayvan şeklinde yer, dört tarafı açık oda. 207a-7

çāşını : (f. çāşnī) Çeşni, tat, lezzet; nümune (vezin icabı türeme sesle). 185a-2

çāşt : (f.) Kuşluk vakti. 192b-13, 216b-3, 223b-6

çatla- : Çatlamak, yarılmak.
ç.- dı 99a-5
ç.- mağı 99a-5

çav : Haber, ilân; nam, şöhret.
ç. düş- "Şayi olmak, yayılmak, bir haberle

çalkalanmak". 26b-14, 27a-2, 82b-16, 89a-12, 104b-17, 107a-11, 111a-10, 113b-12, 120b-5, 122a-15, 128a-17, 138a-2, 206a-1, 207b-15

ç.- ı (iye.) 22b-8, 23a-4, 24a-8, 28b-3, 56a-7, 75b-5, 77a-11, 145b-9, 195a-14, 199b-11

ç.- ını 138a-7

çavıh- : Şayi olmak, yayılmak.

ç.- dı 61a-1

çavla- : Şöhretlenmek, meşhur olmak.

ç.- dı 120a-12

çavlan- : Ün salmak, meşhur olmak; yayılmak.

ç.- dı 75b-10, 128b-6, 133a-11

çavuş : Çavuş, bekçi, hizmetçi.

ç. ol- "Hizmetçi olmak". 130b-6

ç.- ı (iye.) 92b-15

çek- : Çekmek; almak; katlanmak; (azap) çekmek; (silah) çekmek; kaldırmak; asker sevketmek; (baş) kaldırmak; götürmek; büyümek; saf bağlamak; kurtarmak; sürmek.

ç.- düm 81b-3

ç.- di 5a-2, 31a-15, 79b-2, 87b-13,

89a-14, 108a-1, 130a-5, 135a-12,
142a-3, 151a-14, 154a-6, 157a-16,
157b-10, 169a-5, 172a-10, 180b-6,
183b-6, 184a-1, 184a-4, 220b-15,

ç.- düñüz 28b-9, 56b-13

ç.- diler 31a-10, 31a-12, 52b-3, 56b-9,
76b-6, 87a-10, 172a-9

ç.- miş 110a-12

ç.- gil 170b-10

ç.- elüm 138b-10

ç.- em 41b-8

ç.- esin 181a-6

ç.- e 76b-4, 96a-16, 103b-13, 216a-12

ç.- eler 74b-14

ç.- e bil- 168b-6, 168b-6

ç.- ip 53b-16, 84a-15

ç.- üp 28b-10, 29a-8, 77a-2, 79b-5,
148b-1

ç.- medin 67b-16

ç.- erdi 130a-11

ç.- erler-idi 178a-8

ç.- eydi 165b-2

ç.- medüm 100a-5

ç.- medügi 168b-6

ç.- mege 115b-15

çekil- : Çekilmek.

ç.- ür 144b-16

çekiş- : Çekişmek; dövüşmek, kavga etmek, savaşmak.
ç.- ürler 140b-6
ç.- di 181a-13
ç.- diler 20b-6, 137a-5
ç.- ü tartışu 140b-8, 165b-8
ç.- düklerine 178b-17
ç.- mediler 178a-16
ç.- mekdür 178b-15
ç.- megin 137a-12

çemen : (f.) Çimen, çayır. 115b-12
ç.- ler 115b-15

çengel : (f.) Çengel.
ç. birle 77a-17

çeri : Asker, ordu.
33a-13, 33a-17, 34b-17, 35a-5, 65a-9,
66a-6, 73a-11, 73b-1, 73b-3, 77a-4,
77a-10, 78b-13, 81b-11, 81b-13, 83b-11,
83b-17, 84a-1, 84a-2, 84a-12, 84b-15,
84b-16, 85b-15, 87b-16, 139a-7, 142a-14,
142a-17, 142a-17, 142b-10, 143a-2, 143a-6,
143a-12, 144b-2, 144b-11, 144b-14, 145b-12,
150a-5, 150b-7, 150b-7, 151b-8, 152a-9,
152a-9, 152a-10, 152a-11, 152a-17, 152b-1,

152b-4, 152b-5, 156b-17, 156b-17, 162b-5,
164b-14, 191b-3, 191b-8, 193a-12, 193b-1,
ç. birle 35a-1, 35a-4, 73a-13, 77a-5,
77b-2, 77b-13, 77b-16, 77b-17, 78b-3,
81a-16, 82b-6, 82b-17, 144a-16
ç. dahı 145b-13, 158b-10
ç. kim 142b-17
ç.- dür 34b-17
ç. çek- "Asker sevketmek". 76b-4, 77a-2,
79b-4, 84a-15, 87b-13, 89a-14, 138b-9,
142a-3, 148b-1
ç. kıl- 35a-1, 138a-17
ç. ol- 25b-13,142b-15, 169a-8, 169a-15,
169a-15, 204b-15
ç.- nün 73a-12, 77a-11, 83b-1, 83b-9,
83b-13, 86a-3, 86a-4, 86a-4, 142b-13,
143a-7, 143a-8, 157a-3
ç.- yi 77b-15, 78b-12, 83b-2, 83b-10,
85b-16, 150b-4, 158b-12, 179a-15, 191b-11,
193b-2
ç.- ye 79b-4, 81a-17, 83b-4, 86a-1, 8a-10,
150b-7, 163a-13, 191b-5, 191b-10
ç.- de 79a-9, 152a-15
ç.- den 87b-8, 142a-11; 191b-5
ç.- mi 85b-1
ç.- n 151a-13
ç.- si 35a-5, 35b-1, 38a-2, 41b-11,

(cemī`i ç.) 75a-14; 75b-15, 77b-5, 77b-6, 77b-6, 77b-8, 84b-11, 138b-16, 142b-16, 143a-10, 144b-3, 145a-7, 145b-6, 145b-11, 145b-15, 146a-3, 146b-14, 155b-13, 166b-9, 192a-3, 193a-13,

ç.- si-y-ile 151b-1

ç.- si mi? 144b-1

ç.- sinüñ 5a-8, 144b-2, 145a-10

ç.- sini 77a-9, 145a-4,

ç.- sin 40a-6,

ç.- sine31b-6, 78b-12, 79a-8, 83b-17, 149a-14, 149b-4, 150a-7

ç.- sinden 85a-14, 146b-12, 147b-11

ç.- müz 145a-5, 146a-2

ç.- müzi 141b-14

ç.- müzden 147b-15

çerrende : (f. çerende) Ot yiyen hayvan, otlanan. 94a-11

Çeşmi, çeşem : (a.) Mekke'de yaşayan bir kabilenin adı. 77b-5, 77b-12, 201b-2; (çeşem) 201a-1

çevgān : (f.) Bir ucu eğri sopa, Polaya benzeyen top oyununda kullanılır. 170b-5

çevre : Çevre, etraf.

106a-16, 191b-9

ç.- de 191b-10

ç.- mde 94b-12, 114b-6, 136a-1

ç.- sine 122a-15, 135b-10, 151b-9

ç.- sinde 33a-15, 86a-16, 118b-4, 122a-13, 124b-8, 171b-7

ç.- sinden 73a-7, 119a-13

çevrin- : Çevresini dolaşmak, dönmek.

ç.- ür 99a-15

çevür- : Çevirmek, dönmek; çekip çevirmek.

ç.- di 35a,5, 86b-6; (çekdi ç.) 184a-4

çığır- : Çığırmak, bağırmak, (bk. çağır-).

ç.- dı 72a-5

ç.- duğın 72a-11

çığlık : Çığlık, ses. 195b-10

ç.- ı (iye.) 49b-8

ç.- ın 122a-15

çığrış- : Çığrışmak, bağrışmak, (bk. çağrış-).

ç.- dılar 48b-11, 100b-17

ç.- up 141a-10

ç.- mak 137a-9

ç.- mağun 195b-10

çıh- : Çıkmak, (bk. çık-).

ç.- ar 48b-8, 99b-12, 188a-17

ç.- dı 24a-1, 56a-1, 56a-14, 215b-9

ç.- dılar 31a,17, 32b-14, 51b-5, 68a-6
220b-9

ç.- asın 27b-14

ç.- a gel- 57a-3, 1 08a-3, 167b-17

ç.- ıp 30b-11, 30b-17

ç.- arlar-ıdı 23b-7

ç.- mağıl 32a-4

ç.- maya 40a-6

çıhar- : Çıkarmak, kazanmak, götürmek, sapıttırmak, (bk. çıkar-).

ç.- uram 218b-2

ç.- dı 21a-14, 31b-9, 42a-7

ç.- dılar 172b-17,

ç.- dūnuz 220a-6

ç.- ğıl 27b-15

ç.- kıl 61b-17

ç.- sunlar 220b-3

ç.- a 38a-16

ç.- alar 91b-6

ç.- ur-ıdı 23b-4, 64b-17

ç.- urlar-ıdı 23b-3, 23b-9

çıhāz : (a. cihāz) Çehiz, gelinin eşyaları, 200b-14

ç.- uñı 201a-6

çık- : Çıkmak; yükselmek, tırmanmak, aşmak; ayrılmak; karşılamak; ün yapmak; görünmek; meydana gelmek; temizlenmek; akmak; yenmek, (bk. çıh-).

ç.- aram 180a-7

ç.- ar 22a-13, 45a-1, 140b-3, 207b-6

ç.- dum 36a-8, 106a-2, 131a-3

ç.- dı 8a-4, 11b-15, 20b-9, 20b-11, 22b-8, 28b-5, 35a-5,43b-1, 43b-3, 45a-10, 48a-3, 59b-6, 59b-17, 60a-7, 61b-15, 62a-2, 63b-2, 75b-5, 80a-7, 81b-13, 82b-5, 82b-7, 83b-4, 86a-3, 95a-3, 99b-11, 102b-17, 103a-3, 115b-4, 119b-16, 122a-10, 123b-1, 128a-11, 128a-11, 128a-12, 131a-3, 137b-16, 142a-11, 157b-3, 159b-17, 160a-1, 160a-8, 169a-9, 173b-10, 179b-7, 184a-11, 184a-12, 201a-7, 220a-14, 222a-1

ç.- duh 157a-8

ç.- duk 56b-14

ç.- dılar 25a-9, 35b-3, 35b-3, 48a-14, 51b-4, 55a-3, 57b-13, 69b-6, 76b-13, 77b-7, 83b-12, 83b-16, 105b-12, 106b-2, 107b-11, 121a-10, 122a-2, 123b-17, 124a-13, 126a-13, 136b-6, 137a-5,

137a-8, 141a-9, 141a-11, 143a-15,
145a-3, 145a-14, 153a-4, 156b-16,
162a-13, 180a-8, 180a-9, 185b-10,
186b-11, 186b-12, 191b-2, 194a-4,
211a-16, 221a-5, 221a-9, 225a-13,

ç.- mış 161a-6

ç.- mışlar 84a-14

ç.- ıpdur 47a-17

ç.- ġıl 80b-6

ç. 82b-6

ç.- alum 20b-10, 105b-11, 137a-7

ç.- ıñuz 131a-4

ç.- salar 140b-6

ç.- asın 67b-17

ç.- a 7b-15, 29a-8, 183b-2, 199b-11

ç.- a gel- 38b-12, 189a-11

ç.- ıp 35a-6, 151a-4

ç.- up 35a-15, 36a-7, 93a-2, 106a-17,
153a-7, 178a-10, 189a-15

ç.- an 71a-8

ç.- duġı 101b-12

ç.- dıġınuñ 162b-8

ç.- mış 37b-12, 47a-13, 60a-6

ç.- ar-ıdı 119a-16

ç- ardı 178a-17

ç.- arlar-ıdı 125b-14, 168b-16, 178b-17

ç.- ar-ıduk 71b-1,

ç.- mışlar-ıdı 190b-8

ç.- maz 185a-8

ç.- madı 120b-17, 122a-11, 193b-5, 220a-10

ç.- madılar 106b-15

ç.- mağıl 221a-11

ç.- mayasız 169b-13

ç.- madığ-ıdı 162b-5

ç.- mak 67b-13

ç.- mağa 93b-14

ç.- mağını 162b-8

çıkar- : Çıkarmak, ün kazanmak; yükseltmek; götürmek; kabul etmek; ayırmak; saptırmak (bk. çıhar-).

ç.- urlar 102b-17

ç.- dum 105b-17

ç.- dı 62a-2, 72a-8, 98a-17, 98b-8, 102a-14, 113a-17, 113b-17, 119b-17, 121a-1, 121a-1, 121a-2, 121a-3, 121a-6, 142a-9, 180a-15, 180b-10, 182a-5, 196a-10

ç.- dılar 43b-4, 63b-5, 65a-9, 138a-1, 145b-16, 180a-16, 199b-10

ç.- mış 110a-9

ç.- ayım 182a-16

ç.- ğıl 105b-16, 120a-17, 182b-10

ç.- a 185a-12

ç.- avuz 138b-8

ç.- alar 27a-1, 86a-11

ç.- up 72b-3, 182a-11

ç.- madın 182b-13

ç.- mazam 182b-11

ç.- maz 182a-13

ç.- madılar 124a-14

ç.- ımadı 64a-14

çıkış- : Başa çıkmak, hakından gelmek.

ç.- amayavuz 138b-5

çırāğ : (f. çerāğ) Çırağ, çıra.

28a-2, 45a-17, 60b-8, 100a-5, 116a-4, 116b-8

ç. dahı 100a-6

ç.- dan 100a-6

ç.- ı (iye.) 55b-1, 67a-3,

ç.- ın 17b-6

çiçek : Çiçek.

ç.- in 131a-10

ç.- ler 115b-15

çift : (f. çoft) Çift. 154b-2

çig(i)n : Çiğin, omuz.

ç.- ine 122a-6

ç.- inden 122a-7

çirkin: (f.) Çirkin 107b-14

çiz- : Çözmek.

ç.- diler 50b-1

çoğ : Çok,(bk. çoh, çok).

ç. ol- 37b-16

çoh : Çok, (bk. çoğ, çok).

32b-1, 32b-2, 55b-10, 73a-16, 105a-17,
156b-8, 195a-5, 206a-8, 221a-7

ç.- dur 177a-5

ç.- ıdı 200b-15, 206a-5

çok : Çok, (bk. çoğ, çoh).

6b-6, 20a-1, 20b-3, 20b-6, 23b-12,
26b-12, 27b-3, 28b-2, 28b-7, 30a-6,
33a-8, 39b-2, 39b-2, 40a-3, 41b-11,
44a-8, 45a-2, 45a,8, 48a-5, 50b-15,
52a-15, 52b-10, 53b-12, 58b-2, 63a-14,
63a-15, 67b-7, 67b-9, 70a-6, 70a-10,
70b-10, 74a-17, 77a-12, 79a-14, 81b-3,
81b-3, 81b-3, 82b-13, 88a-7, 88a-15,
91a,10, 92a,15, 106a-16, 107a-14, 115a-16,
116a-6, 116a-6, 116a-7, 116a-7, 121b-5,
126a-16, 133b-10, 134b-3, 137b-3, 139b-11,
143b-10, 144a-5, 144a-5, 144a-17, 144b-1,
151a-8, 154a-3, 155b-10, 161a-2, 161a-2,
161a-9, 164b-9, 165b-1, 165b-9, 166a-8,
168b-17, 169b-8, 171b-10, 183a-1, 183a-13

183b-6, 183b-6, 184a-4, 186b-1, 186b-3, 187b-7, 188a-14, 189b-4, 192a-14, 193b-7, 193b-17, 203a-1, 203a-2, 203a-2, 208a-4, 208b-14, 209a-16, 210b-15, 214b-7, 221a-12, 222a-4

ç. durur 195a-9

ç.- dur 33a-14, 53a-7, 55b-15, 69b-8, 107a-8, 114a-8, 114a-11, 114b-1, 118b-15, 155b-16

ç. (k)-ıdı 19b-6

ç. kıl- 153b-7, 154b-11

ç. ol- 27a-13, 42b-16, 82b-11, 104b-17, 195b-2

ç.- lar 53a-3, 61a-3, 168a-9

çoklık : Çokluk, çokça, (bk. çokluk). 86a-9

çokluk : Çokluk, fazlalık, çokça, (bk. çoklık). 163b-10, 168a-9, 211a-4, 224a-1

ç.- ını 75b-15

ç.- ın 74b-7

ç.- ından dur 44a-15

çopan : (f. şebān, çūbān) Çoban.

ç.- lar 139a-7

çök- : Çökmek, çömelmek.

ç.- di 50a-10, 80b-15, 81b-16, 113a-8,

173a-5, 183a-12, 189a-13, 190b-7

ç.- diler 60b-11, 225b-3

ç.-ip dururlar 225b-5

ç.- üp 184b-10

ç.- miş (part.) 34b-14

ç.- miş-iken 81a-1

çöker- : Çökermek.

ç.- di 157b-3, 220b-15

ç.- diler 39a-10, 56b-9, 160a-7

çölmek : Çömlek.

ç. kaynat- "Fesatlık düşünmek, kışkırmak." 141b-9

çöngel-: Zayıflamak, (aklı) bunamak.

ç.- ipdür 55a-5

çözil- : Çözülmek.

ç.- e (istek) 20a-2

çü : (f.) Çünkü, mademki: vakta ki; gibi; -dığı için, -dığı zaman; -ınca; -layın.

4a-2, 11b-5, 13a-4, 14a-8, 78a-17, 82b-3, 87b-14, 88b-15, 92a-4, 109b-11, 129a-9, 130b-1, 148a-5, 155b-1, 172b-6, 190a-7, 205b-12

çün : (f. çūn) Çünkü, mademki; vakta ki; gibi;

-dığı için, -dığı zaman; -ınca, -ınce.
3a-2, 3a-7, 3a-13, 3b-5, 5b-12, 6b-15,
7a-5, 7b-7, 8a-7, 8a-13, 8a-15, 8b-3,
9a-8, 9a-13, 9a-13, 9a-14, 9a-16, 9a-16,
9b-4, 9b-6, 9b-6, 9b-8, 10b-17, 11a-4,
11b-2, 14a-16, 14b-4, 14b-7, 14b-8,
14b-8, 14b-13, 15a-10, 15b-13, 16a-3,
16a-8, 16b-2, 16b-4, 16b-5, 16b-7, 17a-16,
17a-17, 17b-1, 17b-3, 17b-5, 17b-8, 17b-12,
17b-13, 17b-15, 17b-16, 18a-1, 18a-2,
18a-6, 18a-10, 18b-7, 18b-12, 18b-16,
18b-17, 19a-3, 19a-4, 19a-13, 20a-6, 20b-1,
20b-2, 20b-3, 20b-8, 20b-9, 20b-11, 20b-2,
22a-1, 22a-2, 22a-8, 23a-4, 23a-11,
23b-6, 23b-7, 23b-16, 24a-8, 24b-2,
25a-6, 25a-12, 25b-7, 25b-8, 25b-17,
26a-8, 26b-13, 27a-1, 27a-2, 27b-7, 28a-9,
28b-12, 29a-7, 29a-8, 29a-14, 29b-6,
29b-12, 30a-3, 30a-4, 30a-5, 32a-2,
32a-13, 32a-15, 32b-10, 32b-13, 33a-5,
33b-16, 34a-10, 34a-11, 34a-12, 34b-1,
34b-5, 34b-15, 35a-2, 35a-12, 35a-14,
35b-1, 35b-4, 35b-8, 35b-11, 36a-9, 36b-13,
36b-17, 37a-7, 37a-8, 37a-10, 37b-11,
38a-8, 38a-13, 38b-7, 39a-6, 39a-9,
39b-8, 40a-15, 41a-1, 41a-6, 41a-11,
41b-5, 41b-9, 42a-7, 42a-14, 42b-11,
42b-12, 43a-15, 43b-2, 43b-3, 43b-12,

43b-17, 44a-1, 44a-9, 45a-15, 45b-7,
45b-12, 45b-13, 45b-16, 45b-17, 46a-7,
47a-8, 48a-1, 48b-4, 48b-10, 48b-16,
49b-4, 49b-12, 51a-7, 51a-17, 51b-9,
52a-4, 52a-15, 53a-2, 53a-13, 53b-15,
54a-6, 54b-11, 54b-16, 55a-14, 55a-17,
55b-2, 55b-10, 55b-17, 56a-1, 56b-14,
57a-14, 57b-16, 58a-3, 58a-12, 58b-13,
58b-17, 59a-2, 59b-12, 59b-15, 59b-16,
59b-16, 60a-7, 61b-1, 61b-14, 62a-2,
62a-4, 62a-9, 62a-10, 62b-4, 64a-10,
64b-6, 65b-4, 65b-12, 66a-8, 67a-3,
67a-4, 67b-6, 67b-13, 68a-4, 68b-17,
69a-1, 71a-13, 71b-13, 72a-3, 72a-6,
72a-17, 73a-16, 73b-10, 73b-17, 74a-11,
74b-2, 74b-12, 75a-12, 75b-16, 75b-17,
76b-12, 78a-9, 78b-15, 79a-8, 79b-1,
80a-15, 80b-11, 80b-13, 80b-15, 80b-16,
81a-4, 81a-6, 82a-10, 82b-5, 83a-11,
83b-1, 83b-7, 84a-3, 84b-1, 84b-10,
84b-12, 85a-1, 85a-2, 85a-8, 86a-11,
86b-3, 86b-9, 87a-6, 87b-4, 87b-15,
88a-3, 88a-5, 88a-14, 88b-7, 89a-4,
90a-8, 90b-8, 91b-4, 92b-15, 93a-6,
93a-10, 93b-8, 94a-13, 94b-4, 94b-11,
94b-14, 95a-9, 96b-9, 97a-17, 98a-9, 98b-2,
98b-9, 99b-2, 99b-10, 99b-11, 102a-4,

102a-9, 102b-12, 103a-1, 103a-4, 103a-4,
103b-17, 104a-9, 105a-1, 105a-11, 105a-13,
105b-2, 105b-9, 106a-6, 106b-14, 106b-16,
107a-8, 107b-7, 108a-3, 108b-6, 108b-11,
109b-16, 110a-12, 110a-14, 111a-16, 111b-12,
112a-3, 112a-6, 112b-14, 112b-17, 113a-11,
113a-13, 113b-9, 114a-2, 115a-12, 116a-1,
116b-9, 117a-9, 117a-16, 119a-4, 119a-14,
119a-17, 119b-8, 119b-15, 121a-5, 122a-5,
122a-9, 123a-1, 123a-4, 124b-15, 125b-7,
125b-9, 126a-7, 126a-7, 126a-12, 126a-14,
126a-17, 127a-3, 127a-11, 127b-4, 127b-15,
128a-7, 128b-3, 129b-16, 130b-8, 130b-15,
131b-17, 132b-2, 132b-12, 133a-7, 133b-17,
134b-1, 134b-7, 135a-11, 136b-11, 136b-17,
152b-5, 137a-2, 137a-8, 138a-10, 138b-2,
140a-3, 140a-11, 140b-15, 141a-15, 153b-3,
141b-10, 142a-2, 142a-16, 142b-2, 142b-4,
143a-8, 145b-10, 145b-12, 146a-8, 147a-15,
147b-15, 148a-7, 149a-14, 149b-4, 149b-9,
149b-10, 150a-4, 150a-7, 150a-16, 150b-8,
151a-8, 151a-16, 151a-17, 151b-1, 151b-3,
152a-10, 152a-11, 152a-13, 152b-2, 152b-3,
154a-2, 156b-14, 157a-13, 158a-11, 158b-5,
158b-10, 159a-3, 159a-16, 159b-5, 160a-6,
160b-4, 161a-4, 161a-4, 161a-10, 161b-7,
162a-2, 162a-3, 162b-11, 162b-16, 163a-1,

163a-3, 163a-15, 163b-15, 164a-2, 166a-10,
167a-11, 167b-16, 168b-14, 169a-2, 169a-9,
170a-12, 170b-8, 172a-5, 172a-9, 173a-10,
173a-13,
173a-17, 174b-3, 174b-14, 176b-12, 177b-7,
179b-11, 180a-3, 180a-5, 180b-11, 180b-12,
181b-1, 181b-11, 182a-1, 182a-12, 183a-6,
183a-12, 183b-17, 184a-11, 184a-13, 184a-15,
184a-16, 185b-3, 186a-12, 186b-12, 187a-2,
187a-10, 187a-13, 187b-2, 187b-3, 187b-11,
188b-9, 189a-2, 189a-10, 189a-16, 189b-5,
191a-7, 191b-1, 192a-16, 192b-14, 193b-2,
193b-9, 194a-3, 194a-9, 195a-10, 195b-2,
196a-10, 196a-14, 197a-10, 197b-10, 198a-3,
198b-17, 199a-1, 199a-5, 199a-10, 199a-15,
199a-17, 199b-17, 201b-17, 203a-7, 203a-10,
203b-3, 205a-6, 205a-17, 206a-11, 207a-8,
210a-6, 211a-7, 211b-7, 211b-16, 213b-9,
213b-15, 214a-15, 214a-16, 214b-12, 216a-3,
216a-4, 216a-8, 216a-14, 216b-6, 217a-6,
217a-8, 218a-6, 221a-2, 221a-16, 222a-15,
223a-15, 223b-1, 223b-2, 223b-4, 223b-5,
223b-7, 224b-1, 225a-5, 225a-6, 225b-4

-çün 28a-14, 74b-3, 74b-12, 107b-1, 144b-7,
168b-3, 186b-10, 201b-15, 214b-4, 214b-4,
219a-7

-çun (uyuma bağlı olarak) 3a-15, 3a-15,
4a-12, 5b-3, 6a-11, 7b-4, 8b-17, 9a-1,

11b-6, 11b-10, 18b-2, 18b-3, 27a-5,
32b-15, 35b-13, 36a-2, 41b-6, 41b-7,
54b-11, 54b-15, 73a-1, 78b-15, 84a-10,
84a-10, 92a-4, 103b-3, 103b-4, 109b-7,
109b-7, 117b-11, 159a-1, 169a-11,
169a-11, 169b-4, 172b-9, 172b-9, 172b-10,
174a-12, 177a-10, 177a-10, 181b-17,
194b-16

-çündür 156b-1

çünki : (f. çūnki) Çünkü, mademki, vakta ki.
19b-2, 97a-8, 117a-12, 140a-2, 147a-12,
188a-6, 209b-3

çün-kim : (t.; çūn f.) Çünkü, vakta ki.
8a-1, 54b-17, 58a-15, 85a-3, 90b-17,
102a-8, 106b-17, 117b-8, 130a-14,
161b-15, 174a-1

çürü- : Çürümek.
ç- di 6a-3

çürük : Çürük, işe yaramaz. 3a-7.

- D -

da : Da, dahi, (edat). 88a-9

dad : Tat, lezzet, (bk. ṭat). 153b-12

dād : (f.) Adalet, hak, (bk. dāz).
d.- umuzı 141b-13, 142a-1

dah- : Takmak.
d.- dılar 57b-13

dahı : Dahi, da, de; ve; daha; henüz; artık;
başka; ilâveten, artı; öbür, diğer; zaten; hemen;,
bununla beraber.
2b-12, 3a-3, 3a-8, 3a-10, 3a-12, 4a-15,
4b-17, 5b-10, 6b-11, 7a-6, 7a-15, 7b-16, 8a-10,
8a-12, 8a-12, 8b-10, 9b-13, 10a-1, 10a-2,
10a-3, 10a-5, 10a-7, 10a-9, 10a-11, 10a-12,
10a-16, 10b-5, 10b-7, 10b-14, 11a-12, 11a-13,
12b-17, 13a-1, 13a-12, 14a-17, 14b-6, 14b-15,
15a-13, 15b-14, 16a-1, 16b-9, 17a-7, 17a-10,
17a-17, 17b-3, 17b-11, 17b-12, 17b-12, 18a-5,
18a-13, 18a-13, 18a-16, 18b-14, 19a-4, 19a-5,
19a-5, 19a-5, 19b-8, 19b-8, 19b-12, 19b-14,
20a-16, 20b-7, 20b-17, 21a-12, 21b-17, 22a-13,
22b-7, 22b-8, 22b-16, 23a-5, 23a-16, 23b-2,
23b-2, 23b-8, 23b-9, 24a-10, 24a-14, 24b-10,
24b-11, 24b-11, 24b-15, 25a-2, 25b-6, 25b-6,
25b-6, 25b-9, 25b-11, 26a-3, 26a-4, 26a-6,

26a-7, 26a-9, 26a-11, 27a-1, 27a-13, 27a-15, 27b-9, 27b-11, 27b-12, 27b-17, 28a-1, 28a-2, 28a-2, 28a-4, 28a-4, 28b-2, 29a-3, 29a-17, 29b-3, 29b-8, 29b-12, 30a-8, 30a-15, 30a-16, 30a-16, 30b-3, 30b-4, 30b-5, 30b-15, 31a-4, 31a-5, 31a-6, 31a-9, 31b-6, 31b-17, 32a-1, 32a-7, 32a-9, 32a-9, 32a-11, 32a-16, 32a-17, 32b-12, 33a-3, 33a-13, 34a-2, 34a-6, 34a-12, 34b-7, 34b-9, 34b-15, 34b-15, 34b-16, 35a-1, 35a-12, 35a-17, 35b-3, 35b-7, 35b-7, 36a-1, 36a-4, 36a-4, 36a-5, 36a-13, 36a-14, 36b-3, 36b-5, 36b-12, 36b-14, 36b-14, 37a-2, 37a-4, 37a-8, 37b-5, 37b-6, 37b-9, 37b-9, 37b-9, 37b-17, 38a-1, 38a-3, 39a-12, 40a-12, 40b-1, 40b-11, 40b-14, 41a-1, 41a-5, 41a-6, 41a-7, 41a-8, 41a-17, 41b-1, 41b-2, 42a-8, 42a-13, 42b-14, 43a-3, 43a-4, 43a-11, 43a-11, 43b-4, 43b-5, 43b-6, 43b-14, 44a-6, 44b-4, 44b-7, 44b-7, 44b-9, 44b-11, 44b-12, 45a-5, 45a-8, 45a-12, 45a-17, 45b-2, 45b-3, 46a-2, 46a-4, 46a-10, 46b-10, 46b-12, 47a-1, 47a-5, 47a-15, 47a-16, 48a-2, 48a-9, 48a-17, 48b-12, 48b-15, 48b-17, 49a-4, 49a-4, 49a-6, 49b-1, 49b-1, 49b-2, 50b-7, 50b-7, 50b-9, 50b-13, 50b-16, 51a-12, 51a-16, 51a-17, 51a-15, 51b-11, 51b-12, 52a-13, 52a-15, 52b-12, 53a-2, 53a-7, 54b-2, 54b-4,

54b-10, 55a-2, 55a-4, 55a-14, 55a-14, 55b-3,
56a-3, 56a-5, 56a-9, 56b-3, 56b-7, 56b-7,
56b-9, 57a-1, 57a-3, 57a-9, 57b-3, 57b-9,
57b-9, 57b-10, 57b-11, 57b-12, 58a-1, 58a-12,
58b-10, 58b-16, 59a-3, 59a-3, 59a-8, 59a-9,
59a-10, 59a-10, 59a-10, 59a-15, 60a-6, 60a-9,
60a-12, 60a-16, 60b-4, 60b-14, 61a-1, 61a-7,
61b-17, 62a-3, 62b-3, 62b-5, 62b-9, 62b-14,
62b-15, 63a-1, 63a-6, 63a-14, 63a-15, 63b-1,
64a-5, 64a-11, 64a-12, 64a-15, 64a-15, 64b-11,
64b-12, 65a-5, 65b-2, 65b-11, 66a-4, 66a-4,
66b-5, 66b-13, 66b-14, 67a-4, 67a-8, 67b-1,
67b-11, 68a-14, 69a-6, 70a-2, 70a-3, 70a-12,
71a-1, 71a-3, 71a-4, 71a-13, 71a-15, 71b-4,
71b-9, 71b-11, 71b-16, 71b-17, 72a-2, 72b-2,
72b-4, 72b-9, 72b-10, 73a-7, 73a-15, 73b-7,
74a-5, 74a-5, 74a-7, 74b-6, 74b-7, 74b-7,
74b-8, 74b-11, 74b-12, 75a-1, 75a-4, 75a-5,
75a-5, 75a-7, 75a-11, 75a-11, 75b-9, 75b-10,
75b-11, 75b-11, 75b-15, 76a-12, 76a-14, 76a-16,
76a-17, 76b-7, 76b-9, 76b-11, 76b-11, 76b-16,
77a-9, 77a-10, 77a-14, 77b-2, 77b-10, 77b-10,
78a-11, 78a-13, 78b-17, 79a-4, 79a-8, 79a-12,
79b-4, 80b-15, 81a-1, 81a-8, 81b-5, 81b-6,
82a-6, 82a-6, 82b-15, 83a-3, 83a-8, 83a-13,
83a-13, 83b-2, 83b-2, 83b-14, 84a-4, 84a-10,
84b-12, 84b-12, 85a-13, 85a-15, 85a-16, 85b-8,

85b-16, 86a-14, 86a-16, 86a-16, 86a-16, 86a-17,
86b-1, 86b-3, 86b-3, 86b-5, 86b-10, 87a-4,
87a-6, 87a-8, 87a-9, 87a-9, 87a-10, 87a-15,
87a-16, 87a-17, 87a-17, 87a-17, 87b-1, 87b-5,
87b-8, 89b-3, 89b-8, 90a-2, 90b-7, 90b-14,
90b-15, 91a-7, 91a-12, 91b-5, 92a-16, 93b-8,
93b-10, 94a-11, 94b-10, 94b-13, 95b-9, 96b-13,
96b-15, 97a-2, 97a-16, 98a-4, 98a-14, 98a-15,
98b-5, 98b-16, 99a-12, 99a-14, 99b-9, 99b-10,
99b-12, 99b-17, 100a-4, 100a-6, 100a-6, 100a-7,
100a-13, 100a-13, 100b-8, 100b-16, 101b-17,
102a-11, 102b-9, 102b-13, 103a-3, 103b-3,
103b-4, 103b-9, 103b-11, 104a-3, 104a-11, 104b-2,
104b-3, 104b-9, 104b-10, 104b-13, 104b-16,
105a-12, 105a-16, 105b-4, 105b-5, 105b-9, 105b-16,
106a-2, 106a-12, 106a-12, 106a-14, 106b-7,
106b-7, 106b-8, 106b-13, 107a-6, 107a-10,
107a-15, 107b-5, 107b-9, 107b-12, 107b-15,
107b-17, 108a-7, 109a-4, 109a-5, 110a-5,
110a-7, 110a-8, 110a-11, 110a-12, 110a-15,
111a-9, 111a-12, 111a-13, 111a-15, 111b-1,
111b-7, 112a-9, 112b-13, 113a-5, 113b-1,
113b-7, 114a-1, 114b-6, 115a-10, 115a-16,
115a-17, 115b-3, 115b-12, 115b-15, 116a-6,
116a-13, 116b-1, 117a-5, 117a-13, 117a-13,
117a-14, 117a-16, 118a-12, 118a-15, 118b-1,
118b-10, 118b-13, 118b-15, 118b-17, 119a-3,
119b-4, 119a-12, 120a-7, 120a-16, 120b-16,
121a-2, 121a-2, 121a-6, 121a-10, 121a-16,

122b-8, 122b-17, 123a-3, 123b-3, 123b-6,
123b-17, 124a-12, 124b-5, 124b-7, 124b-7,
124b-13, 124b-17, 125a-3, 126a-1, 126a-2,
126a-13, 126b-2, 126b-15, 126b-16, 127a-15,
127a-17, 127b-1, 127b-1, 127b-2, 127b-2,
127b-3, 127b-3, 127b-7, 127b-8, 127b-8,
127b-10, 128a-9, 128a-12, 128a-13, 128a-14,
128b-2, 128b-3, 128b-9, 128b-16, 129a-16,
129a-16, 129b-12, 130a-7, 130a-9, 131a-3,
131a-3, 131a-4, 131a-7, 131b-15, 132b-12,
132b-14, 133a-4, 133a-5, 133a-8, 133a-9, 133a-11,
133a-14, 133a-15, 133b-9, 133b-17, 134a-6,
134a-11, 134a-13, 134b-11, 135b-5, 135b-10,
135b-12, 135b-14, 136b-2, 136b-8, 136b-9,
136b-16, 137a-2, 137a-5, 137a-7, 137a-7,
137b-6, 138a-3, 138a-4, 138a-12, 139a-6,
139a-11, 139a-13, 139a-17, 140a-7, 140a-7,
140a-9, 140b-3, 140b-10, 140b-11, 140b-13,
141a-10, 141a-10, 141a-10, 141a-11, 141b-5,
141b-10, 141b-15, 142a-4, 142b-3, 142b-4,
143a-17, 143a-17, 143b-2, 143b-5, 143b-8,
144a-7, 144a-9, 144a-10, 144a-16, 144b-13,
145b-4, 145b-5, 145b-6, 145b-14, 146a-3,
146a-6, 146a-8, 146a-12, 146b-10, 146b-11,
146b-13, 146b-14, 147a-9, 147a-14, 147a-15,
147b-1, 147b-3, 147b-8, 147b-10, 148a-6,
148a-8, 148a-12, 148a-15, 148a-17, 148b-3,
148b-4, 148b-11, 149a-2, 149a-4, 149a-5,

149a-17, 149b-4, 149b-9, 150b-1, 150b-5,
150b-6, 150b-6, 150b-9, 151a-14, 151a-16,
151b-14, 151b-17, 152a-15, 152a-17, 152b-4,
152b-6, 152b-6, 152b-9, 152b-17, 153a-6,
153a-15, 153a-17, 153b-1, 153b-3, 153b-5,
154a-2, 154a-17, 154b-15, 155a-6, 155a-8,
155a-10, 155a-11, 155b-10, 155b-14, 156a-2,
156a-4, 156b-6, 156b-8, 156b-13, 157a-8,
157a-17, 157a-17, 157b-1, 157b-5, 157b-9,
158a-3, 158a-4, 158a-4, 158a-5, 158a-5,
158a-5, 158a-8, 158a-11, 158b-1, 158b-1,
158b-7, 158b-7, 158b-7, 158b-10, 158b-12,
159b-9,
158b-13, 158b-17, 159a-5, 159a-6, 159b-2,
159b-11, 160a-11, 160b-4, 160b-4, 160b-12,
160b-16, 162a-6, 162a-7, 162a-8, 162a-13,
162b-4, 162b-12, 162b-17, 163b-8, 164a-9,
164b-5, 164b-9, 164b-12, 165a-4, 165b-9,
165b-14, 166a-8, 166a-9, 166b-3, 166b-3,
166b-8, 167a-5, 167a-13, 167b-8, 167b-9,
167b-11, 167b-12, 167b-13, 167b-14, 168b-4,
168b-4, 168b-17, 169a-8, 169a-14, 169b-12,
170a-5, 170a-6, 170a-6, 170a-9, 170b-9,
170b-10, 171a-5, 171a-6, 171a-10, 171b-15,
172a-4, 172a-14, 172b-3, 172b-17, 173b-7,
173b-11, 173b-13, 173a-15, 174a-2, 174a-3,
174a-4, 174a-5, 174a-8, 174a-9, 174a-10,
174b-4, 174b-4, 175a-7, 175a-8, 175a-17,

175a-17, 175b-3, 175b-3, 175b-5, 175b-7,
176a-16, 177a-13, 177a-16, 177b-12, 177b-17,
178a-5, 178a-11, 178b-5, 178b-9, 178b-11,
179a-3, 179a-5, 179a-13, 179a-17, 179b-2,
179b-3, 179b-14, 180a-7, 180a-9, 180a-11,
180a-15, 180b-5, 180b-10, 180b-14, 181a-4,
181a-8, 181a-13, 181a-15, 181a-17, 181b-5,
182a-2, 182a-9, 182a-12, 183a-11, 183a-14,
183b-1, 183b-4, 183b-5, 183b-6, 183b-14,
184b-1, 184a-4, 184a-9, 184a-12, 184a-14,
184b-15, 184b-16, 185a-9, 185b-3, 185b-3,
185b-13, 186a-6, 186a-9, 186a-10, 186a-17,
186b-10, 186b-10, 186b-11, 186b-14, 186b-17,
187a-11, 187b-1, 187b-3, 187b-4, 188a-1,
188b-10, 188b-15, 188b-17, 189a-15, 189b-1,
190a-14, 190b-3, 190b-10, 190b-11, 191a-13,
191a-14, 19a-17, 191b-4, 191b-5, 192a-3, 192a-7,
192a-15, 192b-2, 192b-3, 192b-8, 193a-1,
193a-8, 193a-13, 193a-14, 193a-17, 193b-3,
193b-3, 193b-4, 193b-4, 193b-4, 193b-5,
193b-5, 193b-8, 198b-16, 193b-17, 194a-7,
194a-12, 194b-9, 195a-13, 195a-13, 195a-14,
195a-17, 195b-8, 195b-12, 196a-3, 196a-4,
196a-4, 196b-8, 197a-5, 197a-9, 197a-11,
197a-11, 197b-13, 198b-1, 198b-5, 198b-7,
198b-7, 198b-9, 198b-16, 200a-14, 200b-9,
200b-15, 200b-15, 201a-11, 201a-13, 201b-1,

201b-4, 202a-5, 202a-6, 202a-11, 202a-12, 202a-15, 202b-10, 202b-13, 203a-14, 203a-15, 203b-7, 203b-16, 204a-6, 204b-1, 204b-3, 204b-5, 204b-6, 204b-12, 204b-17, 205a-9, 205b-5, 205b-11, 205a-11, 205b-15, 206a-7, 207a-15, 207a-16, 207b-16, 208a-6, 208a-7, 208a-11, 208a-17, 208b-4, 208b-16, 209a-12, 209a-16, 209b-7, 209b-11, 209b-16, 210b-8, 210b-13, 210b-13, 210b-16, 211a-1, 211a-5, 211a-8, 211a-8, 211a-9, 211a-9, 211a-10, 211a-12, 211b-1, 211b-4, 211b-7, 211b-11, 212a-7, 212a-9, 212a-14, 212a-15, 212b-3, 212b-8, 212b-9, 212b-10, 213a-5, 213b-2, 213b-3, 213b-4, 213b-5, 213b-6, 213b-7, 213b-8, 214a-1, 214a-3, 214a-3, 214a-6, 214a-12, 214b-6, 214b-6, 214b-16, 215a-7, 215b-3, 215b-6, 216a-6, 216a-10, 216a-17, 216b-7, 216b-7, 216b-9, 216b-15, 216b-15, 217a-7, 217a-11, 217a-13, 217a-14, 217b-11, 218a-11, 218a-13, 218b-4, 218b-7, 218b-8, 218b-10, 219a-10, 219a-10, 219a-13, 220a-7, 220a-8, 220a-11, 220b-3, 220b-4, 220b-6, 220b-16, 220b-16, 221a-6, 221a-8, 221a-12, 221b-3, 222a-1, 222a-2, 222a-6, 222b-11, 223a-10, 223a-15, 223a-16, 223a-17, 223b-1, 224a-13, 224a-15, 224a-17, 224b-6, 224b-7, 224b-8, 224b-11, 224b-11, 224b-12, 224b-14, 225a-1, 225a-12, 225b-12, 225b-12

d. kim 111a-12

d.- lar 4a-13, 155a-11

dāhıl : (a.) Dahil, içten, kabul edilebilecek şey.
59a-12

Dahl ibn-i ʿĀmir bin Yuʿzeb ibn-i Kahtān : (k.a.)
İsmail peygamserin oğlu Kaydar'in eşinin adı.
D.- ı (akk.) 20a-17

Dāʿı : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı; dine davet edici, (bk. Muhammed).
12a-11, 12b-9, 110b-5, 111a-7

dakīka : (a.) Daire ölçülerinde derecenin kısımları (burada burçların yörüngeleriyle ilgili).
d.- sında-y-ıdı 101b-1, 101b-1, 101b-2, 101b-3, 101b-4, 101b-5, 101b-6, 101b-7, 101b-7.

dāl : (a.) Dal harfi. 18b-7

dañ : Tan, hayret, şaşma ve şaşırma, (bk. ṭañ).
d. kal- 88a-5, 123a-5, 184a-5
d. ol- 139a-6, 146b-9, 184b-16

dānā : (f.) Bilgin, âlim. 209a-3

dāne : (f.) Tane, habbe; tohum; inci tanesi.
2b-6, 4a-1, 6a-3, 103a-17, 115a-3, 184b-17

d. kim 116a-8,

d.- dür 93b-3

d.- si 92b-17

d.- sidür 163b-4

danış- : Danışmak, istişare etmek, (bk. tanış-).

d.- dılar 27b-6

dañışlu : Danışılmış, istişare edilen. 171b-15,

dañla- : Şaşmak, hayrete düşmek, (bk. tañla-).

d.- dılar 60b-17

dār : (a.) Ev, yer; makam.

d.- u'z-ziyafede "Ziyafet yerinde aş evinde, misāfir evinde". 163b-17, 171a-9

dāreyn : (a.) İki cihan, dünya ve āhiret.

fi'd-dāreyni 5b-9

dārun-nedve : (a.) Müslümanlıktan önce Kureyş kabilesinin münakaşalar ve meselelerinin halli için toplandıkları bir yerin adı olup Kusay ibn-i Kilâb tarafından kurulmuştur; bu toplantıyı yönetme makamına da denir.

23a-14, 39a-12

dār : (f.) Dar ağacı.

d.- a 11b-15

dārū : (f.) İlaç, deva. 72b-16
d.- dur 203a-9

dāsıtān : (f.) Destan, hikâye, masal.
d. ol- 134a-3

davar : Davar, hayvan, (bk. tavar).
d.- ı (iye.) 19b-6

da'vet : (a.) Davet; dine girmeye çağırma. 121a-16
ehl-i d. "Davet sahibi" 103b-15
ṣāḥib- d. "Hz. Muhammed" 41a-14, 164b-1
d. eyle- 8a-16, 41a-8, 72a-3, 91a-8, 103a-16
d. it- 25b-11, 25b-12, 29b-3, 74b-14, 75b-14, 181a-4, 212b-5
d. kıl- 70a-6, 164b-2, 185b-12
d.- ün (ṣāḥıb- d.) 68b-8
d.- e 41a-2
d.- den 215b-11
d.- ümi 190b-14
d.- i 145b-9, 154b-13, 164b-1, 191b-4, 194b-1, 213a-17
d.- ini 10b-5, 151a-9
d.- in (akk.) 121a-15
d.- ine 65b-9
d.- ünüz 30a-11
d.- lü 145a-11, 221b-2

da‘vī : (a.) dāva, iddia.
22a-4, 166a-5, 166a-6
d. it- 127b-1
d. kıl- 138b-17, 149b-16
d. ol- 22a-3
d.- yi 82a-15, 170a-15, 171b-2
d.- ye 165a-1, 165a-2,
d.- de 185b-16,
d.- m (da‘vum) 166a-7
d.- sın 111b-14, 111b-16, 171a-14
d- ñuz (da‘vuñuz) 169b-16
d.- leri 166a-15
d.- ler 42a-5

da‘vīci : (t.; dāvī a.) Dāvācı. 166a-5
d.- y-idi 166b-1

Dāvud : (k.a.) Davud peygamber. 11b-16, 75a-2, 109a-6

Dāvud- Ṭāy : (k.a.) (Davūd- Ṭā'ī) İmam-ı Azamın talebesidir, evliyaullahtandır. (öl. H. 175/ 791). 11b-16

dāya : (f. dāye) Daya, dadı, süt nine.
27b-4, 104b-10, 104b-12, 104b-13, 105a-4,
111a-10, 112b-7,
d. dahı 111a-13
d. kim 58a-11, 102a-12
d. ol- 106a-4
d. mı? 113b-6
d.- nuñ 112b-12

d.- yı 113a-3

d.- ya 104b-8

d.- da 104b-14

d.- sı 105a-5, 105a-8, 113a-7, 113b-2, 113b-9, 118a-14

d.- sıdı 22b-13

d.- sını 27b-2

d.- lar 102a-11, 104b-9, 104b-17, 106a-16, 111a-10, 111a-16, 112b-7

d.- lar-ıla 135a-11

d.- lara 111a-15

d.- lardan 105a-14, 111a-14, 112a-3

d.- ları (iye.) 173b-13

dāyalıġ : (t., dāya f.) Dadılık, süt ninelik.

d. it- 107a-14

dāyım : (a.) Dâima, devamlı, her zaman, hep, (krş. dāyımā).

5a-8, 21b-7, 23a-6, 35a-12, 56a-9, 63a-12, 101a-12, 119a-15, 125b-11, 133b-1, 135b-3, 197a-4, 206b-1, 206b-2, 208b-5, 208b-10, 209b-4

d. ki 8b-12

dāyımā : (a.) Dâima, her zaman, devamlı, hep, (krş. dāyım).

19a-17, 48a-11, 55a-9, 56a-13, 117a-10

162a-17, 167a-7, 175b-4, 178a-8, 178a-9,
185b-15, 218b-12, 218b-13

dāz : (f.) Adâlet, hak, (bk. dād). 6a-10

de : De, dahi (edat, bak. da). 214b-7

dede : Dede.
d.- lerün 108a-16

def' : (a.) Uzaklaştırma, savma.
d.- i meclis kıl- 173b-9

defn : (a.) Gömmek, mezara komak.
d. eyle- 154a-2
d. it- 32b-10

defter : (a, f.<yun.) Defter.
d.- inde 191a-13
d.- inden 154b-10

deg- : Erişmek, ulaşmak, dokunmak, yayılmak;
gelmek.
d.- düm 186a-12
d.- di 14a-13, 14b-12, 17a-8, 17a-17,
20b-10, 24a-9, 45b-13, 68a-5, 92a-2,
98b-17, 116b-9, 118a-15, 131a-15, 147b-7,
159b-3, 195b-6, 197b-15, 198a-3
d.- ipdür 183a-9
d.- e 209b-9

d.- icek 188b-1

d.- dügi 188a-17

d.- miş (part.) 40b-16

d.- esi 62a-6

d.- miş-idi 32a-8, 39a-13

d.- mezdi 35b-6

degil : Değil, (bk. degül).

d. midür? 208a-14

degin : Degin, dek, kadar.

8a-14, 14b-12, 17a-9, 17b-6, 17b-11, 17b-11, 18a-5, 20b-7, 20b-8, 21b-15, 22a-13, 22b-12, 25b-2, 27b-11, 29a-2, 29a-10, 30a-2, 31a-8, 33a-17, 37a-5, 39b-8, 40b-1, 41a-2, 41b-16, 43a-7, 43a-8, 47b-6, 50b-6, 54a-15, 54a-16, 56b-3, 60b-15, 61b-11, 63a-5, 63a-10, 64a-8, 64a-16, 68a-9, 68b-3, 69b-17, 70b-16, 73b-13, 74b-2, 75a-1, 80b-8, 82a-2, 82b-16, 89a-8, 89b-16, 91b-2, 91b-3, 96a-13, 99b-2, 100a-11, 100a-16, 101b-10, 101b-11, 101b-11, 101b-15, 101b-16, 101b-17, 102a-1, 102a-5, 102a-7, 102a-13, 102b-2, 102b-13, 103a-8, 108b-10, 115b-16, 116a-4, 116b-2, 118a-14, 120b-16, 122a-5, 124a-13, 135b-1, 136b-11, 136b-15, 136b-15, 152b-3, 152b-5, 156b-3, 158a-11, 164a-13, 167b-16, 168a-8, 181a-17, 187b-2,

192b-13, 198a-1, 210a-6, 212b-6, 216b-3, 221b-5, 223a-13, 225a-6.

d. kim 13b-3, 22a-7, 39b-1, 45a-16, 135a-8, 136b-14.

degin- : Kavuşmak, ulaşmak, nail olmak; yükselmek.

d.- miş (part.) 83a-10

degme : Her, hen bir, herhangi bir, gelişigüzel, rastgele.

26b-2, 52b-10, 52b-10, 104b-13, 114b-14, 200a-17, 209b-15, 223a-3

degşür- : Değiştirmek.

d.- em 34a-17

d.- di 27b-17, 28a-2, 177a-16

degül : Degil, (bk. degil).

3a-7, 14a-5, 14a-6, 22a-11, 22a-12, 26b-5, 54a-4, 62a-1, 72b-13, 73a-5, 74b-9, 92a-16, 108b-13, 109a-4, 125b-7, 136b-8, 164b-2, 167a-15, 172a-1, 172b-13, 190b-13, 199a-2,

d. ki 82a-11, 118b-9

d. kim 87b-10, 87b-11, 133a-3, 136b-7, 171b-14, 174a-14, 183b-13, 185a-9, 190a-11.

d. mi? 47b-3, 47b-3, 47b-3

d.- em 27a-1, 33a-12, 33a-13, 71a-16, 71a-17, 156b-5, 225b-16

d.- sin 24b-16, 108a-7, 218b-13, 218b-13

d. misin? 70a-14, 140b-16

d.- dür 6a-5, 13b-10, 18b-14, 20b-7, 22a-2, 30b-8, 36a-13, 36a-17, 41a-3, 41a-17, 55b-7, 57a-5, 57a-7, 62a-16, 66b-10, 67a-9, 68b-15, 68b-15, 69a-12, 70b-15, 82a-9, 117a-16, 120a-6, 147a-13, 153a-1, 154b-9, 154b-10, 159b-10, 169b-3, 169b-4, 169b-9, 170a-8, 170a-12, 179a-14, 181a-4, 181a-5, 182b-12, 183b-10, 201a-14, 207b-9, 212b-11, 217a-17, 218a-1, 225a-16

d. midür? 114a-12

d.- üz 36a-13, 46a-8, 46a-9, 55a-8, 56b-13, 159a-13, 167b-1

d.- siz 77b-13

d.- süz 198a-15

d. misiz? 179b-16

d.- idi 41a-11, 45b-1, 73b-7, 73b-16, 183b-14,

d.- üdi 65b-12

d.- di 20b-4, 106b-14, 111a-4, 116b-8, 211b-10

d.- miş 31b-11, 35a-6

d.- señ 180a-1

d.- ise 127a-2

d.- se 22b-14

d.- misse-y-idüñ 174a-5

d.- ler 82b-12

degür- : Ulaştırmak, tebliğ etmek, bildirmek; dokundurmak.
d.- seler 116b-14
d.- esin 58b-7

dek : Tek, yeter ki. 26b-7, 168a-11

dek : Sessiz, sakin, rahat.
d. tur- "uslu, sakin durmak" 77a-3

del- Delmek.
d.- er 86b-2
d.- di 86a-14, 86a-16, 86b-17, 89a-5, 120b-12
d.- diler 77a-17
d.- ip 86a-15

delālet : (a.) Delâlet, yol gösterme, kılavuzluk. 160b-9
d. eyle- 140a-1

delāyil : (a. delā'il) Deliller, belgeler. 153a-1
sāḥıb- d. "Deliller sahibi, Hz. Muhammed" 157b-12

delīl : (a.) Delil, belge, yol gösteren, kılavuz; sebeb.
54a-10, 54b-1, 139b-11, 173a-7
d. dahı 54b-2, 87a-9

d.- içün 11b-17

d.- ün̄ (iye.) 3b-10

d.- i (iye.) 25b-9

d.- ler 63b-3

delīm : Çok, pek çok.

8a-2, 29b-11, 129b-3

d.- dür 190b-2, 218a-3

delü : Deli.

d. kıl- "Çıldırmak; cezbetmek" 11b-8, 60a-5

d. ol- 101a-1, 101a-12, 101a-4, 138a-11, 220b-12, 220b-13, 220b-14, 220b-14

d. mi ol- ? 192b-16

d. misin? 27b-10, 100a-12, 138b-9, 215a-2,

d.- dür 222b-16

d. midür? 127a-12

d. misiz? 76a-6

delük : Delik.

d.- i (iye.) 64a-6

delülük : Delilik. 101a-5

delür- : Delirmek.

d.- miş 189a-7

dem : (f.) Dem, an, zaman. 70a-12

bir d. 47b-1, 86a-10, 108a-12, 116a-13,

124a-8, 203b-1

her d. 32b-1, 71a-15, 92b-13, 156b-1, 223a-1

ol d. 6b-17, 15b-6, 67b-8, 69a-8, 71a-3, 71a-4, 94b-7, 95b-7, 150b-14, 192b-12, 222b-7

şol d. 95b-12

d.- ün̄ (ol d.) 113a-12

d.- e 30a-2, 68a-9, 102b-13

d.- de 132a-15, 148a-10

d.- i (iye.) 52a-8

d.- idür 52a-8, 171b-15

dem‘ : (a.) Göz yaşı.

serī‘u'd- d. 131b-11

dem-be-dem : (f.) zaman zaman, daima, 16a-2-3

dem-beste : (f.) Nefesi bağlanmış, susmuş, soluğu keşilmiş. 184a-7

demren : Temren, okun ucundaki sivri demir.

d.- i (iye.) 120b-12

demür : Demir.

d. ton "Zırh" 167a-8, 167b-15, 198b-4

demürle- : Demire vurmak.

d.- diler 57b-14

denī : (a.) Alçak, soysuz.

d.- dür 88b-10

deñiz : Deniz.

10b-7, 30b-12, 86a-3, 98a-1, 99a-14,

105b-4, 130b-5

d. bigi 77b-13

d.- dür 130b-5

d.- idi 144b-2

d.- üñ 10b-7

d.- e 10b-7, 30b-14, 132a-12

d.- den 11a-1

d.- i 10b-8, 10b-8, 10b-8, 10b-8, 10b-9,

10b-9, 10b-9, 10b-9, 10b-10, 10b-10,

10b-10, 10b-10, 10b-11, 10b-11, 10b-11,

10b-12, 104b-1

d.- ine 144a-14

d.- ler 94a,13, 122b-16, 143b-11, 220a-7

d.- lerden 158a-1

deñlü : Denli, kadar. 125a-16

dep- : Tepmek, at tepmek, tepelemek.

d.- di 148a-9, 193b-8

d.- diler 84b-17, 193b-10

depe : Tepe, başın tepesi.

d.- sini 77a-17

d.- sine 86b-17, 86a-14, 87a-1

d.- sinden 86a-14, 86b-1, 86b-2

depin- : Şiddetle hareket etmek, saldırmak.

d.- dünüz 56b-13

d.- elüm mi? 158a-9

d.- mek 163a-13

depren- : Hareket etmek; harekete gelmek, kımıldamak, salsılmak.

d.- ür 99a-1

d.- ürler 131a-10

d.- di 69a-9, 149a-13, 151b-13

d.- diler 36a-4, 84b-17

d.- em 214a-2,

d.- e 49a-14

d.- ince 78b-11

d.- ür-idi 135a-17

d.- mez 31b-13, 84b-14, 182a-9

d.- medi 36a-4, 78a-4, 84b-17, 85a-3, 148a-9, 149b-9, 151b-14, 184a-2, 222a-4, 222a-10

d.- meyelüm 144b-12

d.- emez 149a-11

d.- emedi 199a-8

d.- e bilmediler 36a-5

d.- mege 151b-15

d.- işi gibi 135a-17

d.- işinün̄ 135a-14

d.- in 118a-1

d.- inden 7b-17

depret- : Kımıldatmek, sarsmak; harekete getirmek.

d.- di 128a-10, 137b-14, 224b-17

d. 11a-2

d.- meyeler 56b-10

d.- mez (part) 197b-5

d.- imedün̄ 185b-1

d.- imedi 183a-13, 183b-7

der : Ter, ter damlası. 219b-10

d.- den 11a-10

der : (f.) kapı. 62a-11, 94a-15

der : (f.) İçinde, dahilinde, -de.

d.- vefāt-ı Āmine 153a-9

derbend : (f.) Derin ve uçurumlu dere yatağı, dar geçit.

99a-10, 99a-11, 189a-16, 189b-4, 225a-9

d.- ün̄ 99a-11, 99a-11

d.- i (akk.) 191b-2

d.- e 104b-17, 189a-15, 190a-15, 192a-1, 193a-15

derc : (a.) Toplama, biriktirme.
d. it- 7a-17

derd : (f.) Dert, acı, keder.
37b-17, 49b-4, 73a-2, 136b-7
d. ile 49b-6, 198b-17
d.- ün̄ 159b-8
d.- i (akk.) 198b-17
d.- e 47a-10, 70b-10, 72b-16, 116a-13, 118a-5, 130a-13, 173a-2, 203a-9
d.- üm 172b-14
d.- üme 94b-4
d.- ün̄ 38a-1
d.- ün̄e 177a-7
d.- inün̄ 161b-17, 161b-17
d.- ine 162a-1
d.- inde (abl. olarak) 75a-11
d.- inden 71b-10, 198b-12
d.- lülerün̄ 161b-16
d.- lülere 161b-12

dere : Dere, su yatağı; vadi.
108a-3, 120a-2, 123a-17, 193a-6, 225a-8, 225a-14, 225b-17
d.- nün̄ 189b-16, 225a-7,

d.- ye 57a-15,
d.- de 123b-1
d.- den 119b-15
d.- leri22b-12

derec : (a. derece) Derece, daire ölçüsünde dakikanın kısımları, (bk. derece).
d.- inde 101a-17, 101 b-1, 101 b-1, 101b-2

derece : (a) Derece, daire ölçüsünde dakikanın kısımları, (bk. derece derice).
101a-17
d.- sinde 101b-3, 101b-4, 101b-5, 101b-6, 101b-6, 101b-7

dereke : (a.) Aşağı inen basamaklar, dip, çukur; zor iş.
d.- den 120a-17

dergāh : (f.) Dergah, huzur.
d.- ına 46a-3, 48a-11, 57a-5, 80b-7, 84a-6
d.- ında 218a-10

derhāl : (f., hāl a.) Derhal, hemen, o anda.
31a-11, 34b-13, 35a-2, 41b-10, 52a-14, 71a-11, 65a-9, 80b-17, 114a-2, 114a-3,

150a-17, 158a-3, 169a-5, 173a-17, 180a-14, 182a-5, 192b-13, 193b-2, 200a-9, 222b-6

der-hem : (f.) Karışık, birbirine girmiş. 222b-7

deri : Deri.
d.- sine 106a-7, 180b-13, 221a-3
d.- leri (iye.) 88a-13

derice : (a. derece) Derece, daire ölçüsünde dakikanın kısımları, (bk. derec, derece).
d.- den 16a-1

derice : (f. deriçe) Pencere.
d.- sinden 110a-8

derīn : Derin. 193b-7

derk : (a.) Anlayış, bilgi; yönetim.
d.- inde-y-idi 166b-7

derle- : Terlemek.
d.- di 11a-10

dermān : (f.) Derman, ilaç, çare.
116a-13, 161b-12, 173a-2, 177a-7, 203a-9, 203a-9
d. ol- 47a-10
d.- ını 159b-8

dermānde : (f.) Biçāre, sıkıntı ve kedere uğramış.
d.- lerün̄ 172b-5, 172b-5

der-pīç : (f.) Engellmek, karıştırmak, müşkilat ve derde sokmak; düçar etmek. 117b-3

der-şeb : (f.) Gecede.
d.- i mevlūd-i Rasūl 99a-2

destūr : (f.) Musaade, izin.
7b-9, 17a-4, 100a-9, 100a-16
d. birle 82b-4, 163a-3
d.- ıla 174a-15
d.- dur kim̄ 94a-7
d. al- 150a-7
d. dile- 58b-9, 58b-10, 75b-14, 153a-10, 204a-3
d. ol- 9b-17, 25b-16, 27a-4, 42b-9, 43a-16, 95a-6, 100a-17, 103b-12, 107a-2, 210a-10
d. vir- 7b-5, 15a-15, 75b-3, 75b-4, 93b-14, 100a-10, 112b-15, 149a-10, 153a-13, 203b-1
d.- un̄ birle 149a-8
d.- un̄-la 158a-8
d.- sız 196b-10
d.- suz 36a-9

desr : (a.) Harap olmak, yıkılmak.
d. ol- "Harap olmak" 75b-11

destigīr : (f. dest-gīr) Elinden tutan, yardım eden.
d.- i (iye.) 172b-5

devā : (a.) Deva, ilaç, çâre.
70b-10, 116a-13, 130a-13, 162a-1
d.- dur 118a-5
d. bul- 156a-2, 156b-12
d. kıl- 154a-5
d.- sı 161b-16

devām : (a.) Devām, dâimî olma, devamlı.
33b-6
d. ol- 142a-6

deve : Deve.
34b-1, 35a-3, 35a-5, 38b-5, 39b-10, 43a-11
51a-2, 51a-12, 51a-14, 51a-16, 51a-17,
51b-2, 51b-2, 51b-7, 51b-9, 51b-9, 65a-5,
65a-7, 78b-7, 78b-17, 80a-3, 81b-8, 90b-14,
90b-15, 137b-3, 139a-7, 152a-11, 154b-2,
168b-9, 180b-3, 180b-9, 181a-6, 186b-9,
186b-11, 186b-13, 188a-4, 189b-4, 189b-5,
189a-6, 189a-9, 189a-10, 189b-8, 189b-14,
189b-15, 190a-2, 190a-10, 190b-7, 190b-7,
191b-10, 192b-3, 192b-5, 192b-10, 198a-11,
200b-14, 211a-12, 214a-5, 220b-15, 225b-3
d. birle 107b-17

d.- nüñ 30a-14, 30a-15, 34b-14, 39b-9, 39b-10, 64b-15, 64b-16, 157b-4, 180b-3, 189a-8, 189b-16, 189b-17, 190a-1, 191b-12, 192b-2, 216b-10, 220b-4, 220b-16, 225b-4, 225b-6

d.- yi 51a-14, 51a-15, 51a-17, 51b-1,51b-7, 51b-8, 81b-1, 157b-3, 157b-4, 160a-7, 180b-3, 189a-11, 189b-7, 189b-8, 190b-4, 190b-6, 191b-11, 192a-2, 192a-12, 192b-1, 192b-2, 192b-4, 192b-6, 220b-13, 220b-14,

d.- ye 28b-5, 34b-15, 34b-15, 35a-13, 38a-8, 38b-11, 51a-14, 80a-11, 108a-1, 154b-6, 159a-3, 190b-7, 190b-12, 191a-17, 192b-1, 192b-7, 220b-14

d.- den 33b-11, 34b-6, 38b-15, 39a-10, 56b-9, 79a-12, 188a-8, 189b-11, 190b-7, 193a-14, 193b-2, 225b-5

d.- m 79b-10

d.- mi 81a-17

d.- ñi 78b-16

d.- sini 35a-3, 78b-14, 156b-13, 186b-13, 193b-3

d.- sin 39a-10

d.- sine 4a-11, 223a-17

d.- sinden 221a-16

d.- müz 220b-12

d.- lerini 43a-10, 57b-8, 139a-13, 186b-14,

193b-4

d.- lerine 23b-5

d.- ler 40b-14, 40b-14, 51a-12, 51a-13, 51b-5, 51b-6, 51b-15, 81b-10, 122a-4, 186b-15, 189b-7, 225b-7

d.- leri (akk.) 26a-7, 51b-17, 52a-2, 53a-10, 56b-9, 57b-16, 78b-8, 81b-14, 82b-5, 191a-16, 192b-14, 220b-3, 220b-10, 223a-16

d.- lere 23a-12, 23b-13, 23b-13, 51a-15, 51b-9, 51b-11, 51b-11, 51b-16, 121b-8, 220b-9

d.- lerden 118a-16, 225b-8

d.- lerümi 81b-2, 81b-12

d.- leri (iye.) 83b-5, 137b-3,

d.- lerini 81b-13, 89b-8

d.- lerinden 78b-7,

d.- lü 37a-7

d.- cük 191a-8, 191a-13

d.- cügi (akk.) 220b-14,

d.- cükler 122a-5, 122a-6

deveci : Deveci, deve bakıcısı. 27b-1

d.- y-idi 139a-5

d.- siyem 27b-2

d.- ler 186b-12

devende : (f.) Koşan, seğirden. 94a-12

devlet : (a.) Devlet, saltanat; güç, kuvvet; varlık, zenginlik; mutluluk, baht, talih, ikbal; makam, mevki.
5b-13, 6a-8, 67a-8, 73a-5, 89b-11, 136a-7, 145a-17, 152b-13, 155b-10, 159a-1, 163a-12, 170b-5, 177a-4, 200a-16, 210b-7, 219b-12
āyin-i d. 4b-2
ḥükūmet-i d. 7b-9
ṣāḥıb- d. "Devlet sahibi, Hz. Muhammed" 70a-2
d. birle 142a-6
d.- ile 38a-1
d.- dür 221b-3
d.- i (akk.) 45a-7,
d.- den mi? 160b-9
d.- i 83a-14, 83a-16, 140a-10, 172a-15, 208b-6
d.- ini 5a-8,
d.- ine 37b-13
d.- ümüz 91a-7, 148a-4
d.- lü 52b-17, 116b-7, 117a-17, 148a-11, 152b-12, 188b-11, 205a-5

devr : (a.) Devir, zaman, dönem; dönme, dönüş. 18b-7
d.- e 50b-6, 69b-17, 102b-2
d.- i (iye.) 9a-15, 41a-6, 65b-8, 215b-12
d.- ine 198a-1
d.- inde 53b-7, 185a-9

d.- inden 30a-2, 47b-5, 50b-6, 68a-9,
69b-17, 197b-17

devrān : (a.) Devran, devir, çağ, dünya. 170b-5

devren ba'de devrin : (a.) Devir devir, asır asır.
68a-13

deyr : (a.) Manastır.
40a-3, 64b-17, 65a-1, 110a-7, 154a-14,
159a-8, 159b-11, 159b-14, 159b-14, 160a-6,
160a-3, 160a-9, 160a-11, 160a-12, 160a-14,
d.- üñ 41b-4, 65a-10, 160a-15
d.- i 40a-8
d.- e 40a-5, 40a-6, 159a-9, 160a-7, 160b-16,
161a-8
d.- de 161a-8, 162a-12
d.- den 40a-5
d.- inüñ 164a-14
d.- ine 158b-4, 159a-5, 159a-7, 159a-15,
186b-6

Deyyān : (a.) Allah'ın bir ismi, hesaba çeken,
mutlak kudret sahibi. 3b-3

dın-, dıñ- : Ses çıkarmak, söylemek, konuşmak.
d.- mazuz 197b-7
d.- madı 34b-13, 143b-9, 144b-10
d.- madın 60a-13

di- : Demek.

d.- rem 186a-16, 190a-10

d.- rsin 112b-10, 132a-12, 132a-12, 132a-12, 208a-10, 225b-15, 225b-16

d.- r 9a-9, 58b-17, 93a-12, 93b-10, 93b-11, 94b-6, 94b-6, 94b-7, 99a-1, 100a-9, 105b-17, 117a-14, 120a-16, 126b-16, 126b-16, 128a-4, 134b-6, 142b-10, 144a-15, 154a-17, 188a-11, 188a-13, 190b-16, 190b-16, 225a-16

d.- rüz 55a-10

d.- rsiz 46a-6, 46a-10, 55a-10, 150a-12, 171b-16

d.- rler 10b-13, 10b-13, 10b-13, 10b-14, 20a-13, 26a-2, 34b-15, 42a-15, 50b-14, 58a-1, 99a-13, 156a-13, 157b-15

d.- düm 28a-11, 37b-2, 46b-10, 46b-10, 82a-8, 120a-6, 172b-7, 132b-13, 183a-16, 205b-13

d.- dün 48b-7, 59b-1, 81b-16, 120a-4

d.- di 7a-13, 7b-2, 9b-4, 9b-9, 11a-6, 14a-11, 14b-16, 14b-16, 15a-13, 15a-14, 15a-15, 16b-8, 16b-9, 16b-15, 17a-2, 17a-3, 17a-3, 17a-5, 18a-9, 18b-4, 18b-9, 18b-10, 18b-15, 19a-1, 19a-9, 19a-10, 19a-14, 19a-15, 20a-2, 20a-8, 20a-13, 20a-13, 20a-14, 20b-5, 20b-10, 20b-13, 20b-13, 21a-4, 21a-9, 21b-12,

23b-2, 23b-2, 23b-13, 24b-5, 24b-6,
24b-6, 24b-9, 24b-9, 24b-11, 24b-14,
24b-17, 25a-1, 25a-10, 25a-11, 25a-12,
25a-14, 25a-16, 25a-17, 25a-17, 25b-11,
25b-13, 25b-14, 25b-15, 26a-5, 26a-7,
26a-12, 26a-13, 26a-15, 26a-16, 26b-1,
26b-2, 26b-4, 26b-9, 28a-8, 28a-11,
28a-13, 28a-15, 28a-17, 27a-4, 27a-5,
27a-6, 27a-6, 27a-8, 27a-10, 27a-11,
27a-12, 27a-13, 27a-13, 27a-14, 27a-16,
27b-1, 27b-2, 27b-4, 27b-10, 27b-9,
27b-12, 27b-13, 28b-1, 29a-3, 29a-5,
29a-6, 29a-16, 29b-4, 30a-9, 30a-10,
30a-15, 30a-16, 30a-17, 30b-1, 30b-1,
30b-2, 30b-2, 30b-3, 30b-4, 30b-5,
30b-5, 30b-6, 30b-6, 30b-7, 30b-8, 30b-8,
31a-2, 31a-3, 31a-7, 31a-8, 31a-9,
31a-11, 31a-14, 31b-4, 31b-9, 32a-4,
32a-5, 32a-11, 32a-11, 32a-12, 32a-17,
32b-8, 32b-12, 32b-13, 33a-12, 33a-13,
33a-16, 33b-8, 33b-9, 33b-9, 33b-11,
33b-12, 33b-13, 33b-16, 33b-17, 34a-7,
34a-10, 34a-11, 34a-14, 34a-17, 34b-9,
34b-10, 34b-10, 34b-11, 34b-13, 34b-14,
34b-17, 34b-17, 35a-1, 35a-3, 35a-5,
35a-10, 35a-11, 35a-16, 35b-5, 35b-6,
35b-7, 35b-8, 35b-9, 35b-10, 35b-10,
36a-6, 36a-7, 36a-8, 36a-11, 36a-12,

36a-13, 36a-13, 36a-15, 36a-17, 36b-3,
36b-7, 36b-8, 36b-10, 36b-10, 36b-10, 36b-11,
36b-12, 36b-16, 36b-17, 37a-3, 37a-3,
37a-6, 37a-12, 37a-13, 37a-14, 37a-14,
37a-16, 37b-2, 37b-4, 37b-5, 37b-7,
37b-8, 37b-10, 37b-12, 37b-13, 37b-14,
37b-14, 38a-4, 38a-4, 38a-7, 38a-7,
38a-8, 38a-17, 38b-6, 38b-9, 39b-5,
39b-17, 39a-9, 39a-17; 40a-1, 40a-5, 40a-6,
40a-12, 40a-13, 40a-13, 40b-1, 40b-5,
40b-14, 40b-15, 40b-15, 40b-16, 40b-16,
40b-17, 41a-3, 41a-4, 41a-14, 41b-2,
41b-3, 41b-3, 41b-3, 41b-4, 41b-5, 41b-5,
41b-8, 42a-11, 42a-15, 42a-16, 42b-2,
42b-3, 42b-3, 42b-4, 42b-4, 42b-9, 42b-15,
43a-1, 43a-1, 43a-6, 43a-8, 43a-9, 43a-15,
43b-7, 43b-7, 43b-11, 43b-12, 43b-12,
43b-14, 44a-11, 44b-1, 45a-8, 46a-6, 4
46a-9, 46a-10, 46a-13, 46a-16, 46a-17,
46b-6, 46b-8, 46b-8, 46b-11, 46b-13,
46b-14, 46b-15, 46b-15, 47a-1, 47a-2,
47a-5, 47b-8, 48a-4, 48a-9, 48a-14,
48a-15, 48b-3, 48b-14, 48b-14, 48b-16,
49a-2, 49a-8, 49a-9, 49a-10, 49a-13,
49a-15, 49b-1 , 49b-3, 50b-3, 50b-12,
50b-11, 50b-13, 50b-17, 51a-4, 51b-3,
51b-11, 51b-14, 52a-8, 52a-11, 52a-14,

52b-3, 52b-16, 53a-15, 53a-17, 53b-16,
54a-5, 54a-11, 54b-9, 54b-10, 54b-14,
55a-3, 55a-6, 55a-10, 55a-11, 55b-7,
55b-14, 55b-16, 55b-17, 56a-4, 56a-6,
56a-16, 56b-3, 56b-5, 56b-6, 56b-13,
56b-15, 56b-16, 56b-13, 57a-2, 57b-1,
57b-2, 57b-5, 57b-7, 57b-7, 57b-11,
57b-12, 57b-14, 58a-4, 58a-7, 58a-8, 58a-8,
58a-14, 58a-14, 58a-17, 58b-2, 58b-4,
58b-4, 58b-6, 58b-13, 58b-14, 59a-1,
59a-4, 59a-10, 59a-12, 59a-13, 59a-14,
59a-16, 59b-1, 59b-1, 59b-3, 59b-4,
59b-5, 59b-13, 60a-2, 60a-3, 60a-3,
60a-4, 60a-6, 60a-8, 60a-9, 60a-12,
60a-17, 60b-3, 60b-14, 60b-15, 61a-9,
62a-7, 62a-17, 62b-3, 62b-4, 62b-5, 64a-1,
64a-2, 64a-12, 64b-7, 64b-9, 64b-14, 65a-6,
65b-4, 65b-11, 65b-17, 66b-4, 66b-8,
66b-9, 66b-10, 66b-10, 66b-11, 66b-12,
66b-12, 66b-14, 67a-9, 67a-10, 67b-2,
67b-12, 67b-16, 68a-9, 68b-3, 68b-9,
68b-11, 68b-12, 68b-13, 68b-15, 68b-17,
69a-2, 69a-4, 69a-7, 69a-13, 69a-14,
69b-4, 69b-8, 69b-10, 69b-13, 70a-4,
70a-8, 70a-13, 70a-13, 70a-14, 70a-14,
70a-15, 70a-17, 70a-17, 70b-1, 70b-1,
70b-2, 70b-6, 70b-8, 70b-15, 71a-1, 71a-1,

71a-2, 71a-5, 71a-9, 71a-14, 71b-6,
71b-8, 71b-12, 71b-14, 71b-17, 72a-6,
72a-16, 73b-6, 73b-10, 74a-3, 74a-11,
74b-15, 75a-12, 76b-3, 77b-2, 77b-11,
78a-9, 78a-14, 78a-15, 78b-4, 78b-8,
78b-12, 78b-15, 78b-17, 79a-2, 79a-5,
79a-6, 79a-7, 79a-10, 79a-17, 79b-1,
79b-3, 79b-5, 79b-9, 79b-10, 79b-12,
79b-13, 79b-16, 79b-17, 80a-2, 80a-3,
80a-4, 80a-6, 80a-7, 80a-10, 80a-10,
80a-11, 80a-12, 80a-14, 80a-17, 80b-2,
80b-6, 80b-10, 81a-12, 81b-2, 81b-13,
82a-11, 82b-7, 82b-10, 82b-14, 82b-16,
83a-3, 83a-3, 83b-2, 83b-4, 83b-5, 83b-8,
83b-11, 83b-14, 84a-7, 84a-17, 84b-11,
84b-16, 85a-5, 85a-7, 85a-9, 85a-13,
85a-17, 85b-1, 85b-4, 85b-5, 85b-6,
85b-7, 85b-8, 85b-10, 85b-15, 85b-15,
85b-16, 86a-2, 86a-10, 86a-10, 86a-11,
86b-5, 86b-13, 86b-16, 86b-16, 87a-8,
88a-9, 90b-12, 90b-16, 90b-16, 91a-12, 93a-16,
93b-1, 94a-6, 94b-8, 96b-16, 97b-6, 97b-7,
98b-11, 98a-12, 98a-14, 98a-16, 98b-14,
98b-14, 100a-3, 100a-4, 100a-8, 100a-9,
100a-10, 100a-12, 100a-13, 100a-15,
100a-16, 100b-2, 100a-13, 100a-17, 102a-8,
102a-13, 102b-4, 102b-5, 102b-8, 102b-12,

102b-17, 103a-7, 103b-4, 103b-6, 104b-13,
105a-6, 105a-11, 105b-16, 106a-5, 106a-14,
106a-16, 106b-1, 107a-16, 107a-16, 107a-17,
107b-1, 107b-2, 107b-3, 107b-12, 107b-16,
108a-6, 108a-10, 108a-16, 108b-1, 108b-4,
108b-9, 110a-6, 110b-2, 112a-9, 112a-10,
112a-11, 112a-13, 112b-1, 112b-4, 112b-5,
112b-7, 112b-10, 112b-13, 112b-15, 112b-17,
112b-17, 113a-3, 113a-7, 113a-8, 113b-2,
113b-6, 113b-9, 113b-10, 113b-11, 113b-11,
113b-14, 114a-4, 114a-6, 114a-8, 118b-5,
118b-9, 118b-11, 118b-14, 118b-16, 119a-1,
119a-11, 119a-12, 119a-13, 120a-6, 120a-7,
120a-8, 120a-11, 120a-13, 120a-17, 120b-2,
120b-3, 120b-13, 120b-13, 120b-14, 121a-10,
121b-1, 121b-2, 121b-12, 121b-12, 122a-1,
122a-12, 122a-17, 122b-2, 122b-3, 122b-7,
123a-16, 123b-8, 123b-15, 124b-2, 124b-11,
124b-13, 125a-2, 127b-17, 128a-2, 128a-3,
128a-8, 128a-10, 128a-15, 128a-16, 128b-11,
129a-7, 129a-9, 129b-5, 130a-6, 130a-7,
130a-9, 130b-12, 131a-1, 131a-3, 131a-4,
131b-8, 131b-9, 131b-10, 131b-11, 131b-16,
131b-17, 132a-2, 132a-5, 132a-6, 132a-7,
132a-8, 132a-10, 132a-11, 132b-6, 132b-8,
132b-15, 132b-16, 133a-1, 133a-10, 135a-1,
136a-2, 136a-3, 137a-8, 137b-6, 137b-10,
138a-6, 138b-6, 138b-8, 138b-15, 139b-5,

140b-11, 140b-13, 141a-15, 141b-14, 141b-16,
142a-1, 142a-1, 142a-7, 142a-8, 142a-11,
142b-5, 142b-6, 142b-9, 142b-12, 142b-11,
142b-13, 142b-17, 143a-1, 143a-3, 143a-9,
143a-10, 143a-11, 143a-17, 143b-1, 143b-1,
143b-3, 143b-6, 143b-8, 143b-9, 144a-9,
144a-11, 144a-12, 144a-14, 144a-17, 144b-3,
144b-5, 144b-8, 144b-9, 144b-10, 144b-13,
145a-7, 145a-9, 145a-12, 145a-13, 145b-7,
145b-8, 145b-10, 145b-11, 145b-17, 146a-2,
146a-4, 146a-7, 146a-8, 146a-10, 146a-10,
146a-12, 146b-7, 146b-12, 147a-4, 147a-7,
147a-14, 147a-16, 147b-3, 147b-4, 147b-13,
147b-17, 148a-4, 148a-5, 148a-6, 148a-14, 148a-16,
148a-17, 148b-2, 148b-3, 148b-4, 148b-7,
148b-8, 148b-8, 148b-9, 149a-4, 149a-6,
149a-7, 149a-9, 149a-10, 149a-11, 149a-12,
149a-13, 149b-14, 150a-1, 150a-2, 150a-4,
150a-6, 150a-13, 150a-14, 150a-15, 150a-16,
150b-4, 150b-5, 150b-6, 151a-14, 151a-15,
151b-1, 151b-7, 151b-7, 151b-12, 151b-17,
152a-1, 152a-5, 152a-17, 152b-2, 152b-5,
153a-12, 153a-13, 154a-10, 154a-10, 154a-13,
154a-16, 154a-17, 154b-1, 154b-2, 155b-6,
155b-6, 155b-9, 155b-15, 156a-1, 156a-10,
156a-14, 156a-14, 156a-17, 156b-3, 156b-4,
156b-9, 156b-9, 156b-10, 156b-14, 156b-17,

157a-2, 157a-5, 157a-6, 157a-6, 157a-8,
157a-9, 157a-10, 157b-3, 157b-6, 157b-7,
157b-8, 157b-10, 157b-13, 157b-15,
158a-11, 158b-4, 158b-13, 159a-4, 159a-6,
159a-10, 159a-13, 159b-1, 159b-2, 159b-4,
159b-12, 160a-2, 160a-4, 161a-5, 161a-10,
161a-15, 161a-16, 162a-4, 162a-5, 163a-6,
136a-11, 164a-4, 164a-4, 164a-6, 164a-10,
164a-12, 164b-3, 164b-5, 164b-9, 165b-17,
166a-1, 166a-2, 166a-5, 166a-10, 166a-12,
166b-12, 166b-13, 166b-15, 167a-2, 167a-3,
167a-5, 167a-14, 167a-15, 167a-16, 167a-17,
167b-1, 167b-2, 167b-5, 167b-6, 167b-7,
167b-9, 167b-10, 168a-4, 168a-5, 168a-7,
168a-8, 168a-8, 168a-10, 168a-11, 168a-12,
168a-12, 168a-15, 168a-17, 168b-3, 168b-5,
168b-6, 168b-6, 168b-7, 168b-8, 168b-9,
168b-9, 168b-12, 168b-16, 168b-17, 169a-16,
169a-17, 169b-3, 169b-4, 169b-5, 169b-7,
169b-9, 169b-10, 169b-13, 169b-16,
170a-3, 170a-5, 170a-8, 170b-11, 170b-14,
170b-14, 170b-15, 171a-3, 171a-5, 171a-7,
171a-8, 171a-16, 171b-1, 171b-10, 171b-13,
171b-13, 172a-12, 173a-2, 173a-3, 173a-4,
173a-6, 173a-8, 173a-14, 173a-17, 173b-2,
173b-3, 173b-6, 173b-7, 173b-9, 173b-10,
174a-3, 175a-2, 175a-5, 175a-6, 175a-10,

175a-11, 175a-14, 175b-1, 175b-2, 175b-4,
175b-5, 175b-9, 175b-15, 176b-2, 176b-10,
176b-12, 179a-3, 179a-5, 179a-10, 179a-11,
179a-16, 179b-1, 179b-3, 179b-7, 179b-9,
179b-9, 179b-10, 180a-2, 180a-4, 180a-5,
180a-7, 180a-14, 180b-6, 180b-8, 180b-10,
180b-17, 180b-17, 181a-1, 181a-2, 181a-3,
181a-5, 181a-6, 181a-7, 181a-8, 181a-9,
181a-11, 181a-11, 181a-15, 181a-16, 182a-5,
182a-7, 182a-9, 182a-14, 182a-16, 182a-17,
182b-2, 182b-4, 182b-5, 182b-6, 182b-10,
182b-11, 182b-12, 182b-12, 182b-14, 183a-10,
183a-11, 183a-17, 183b-1, 183b-4, 184a-9,
184a-15, 185b-2, 185b-7, 185b-11, 186a-3,
186a-6, 186a-6, 186a-7, 186a-8, 186a-9,
186a-11, 186a-16, 186b-1, 186b-2, 186b-4,
186b-7, 186b-8, 187a-14, 187a-16, 187b-1,
187b-13, 187b-17, 189a-5, 189b-10, 189b-13,
189b-13, 189b-14, 189b-15, 189b-15, 189b-17,
190a-1, 190a-3, 190a-9, 190a-10, 190a-13,
190a-14, 190b-3, 190b-5, 190b-6, 191a-13,
191b-7, 191b-8, 191b-8, 191b-11, 191b-12,
191b-13, 191b-16, 191b-17, 192a-2, 192a-8,
192b-7, 192b-8, 192b-10, 192b-17, 193a-9,
193a-10, 193a-11, 193a-13, 193a-17, 193b-3,
193b-8, 194a-16, 194b-9, 195b-8, 196a-1,
196a-1, 196a-2, 196a-2,196a-3, 196a-4,
196a-5, 196a-6, 196a-7, 196a-13, 196a-13,

196a-17, 196b-3, 196b-6, 196b-6, 196b-7, 196b-11, 197b-2, 197b-10, 197b-16, 197a-2, 198a-4, 198a-7, 198a-11, 198a-14, 198a-16, 198a-15, 198b-2, 198b-7, 199a-13, 199a-13, 199b-2, 199b-4, 199b-7, 199b-14, 199b-17, 200a-3, 200a-5, 200a-8, 200a-12, 201a-5, 201a-7, 201a-8, 201a-9, 201a-11, 201a-12, 201a-13, 201a-13, 201a-14, 201a-16, 201b-6, 201b-7, 201b-8, 201b-13, 202a-3, 202a-4, 202a-6, 202a-8, 202a-10, 202a-11,202a-12, 202b-7, 202b-14, 203a-16, 203b-1, 203b-9, 203b-10, 204a-1, 204a-4, 204a-6, 204b-7, 204b-12, 204b-17, 205a-7, 206a-12, 206a-13, 207a-10, 207a-11, 207a-12, 207a-14, 207a-15, 207b-3, 207b-4, 207b-10, 207b-12, 208a-1, 208a-2, 208a-3, 208a-7, 208a-8, 208a-9, 208a-12, 208a-14, 208a-15, 208b-10, 208b-11, 208b-11, 208b-12, 210a-2, 210a-4, 210a-5, 210a-5, 210a-7, 210b-11, 210b-17, 211a-14, 212a-5, 212a-6, 212a-7, 212a-8, 212a-12, 212a-13, 212a-14, 212a-15, 212a-15, 212a-16, 212b-1, 212b-8, 212b-17, 213a-1, 213a-7, 213a-9, 213a-10, 213b-15, 213b-1, 213b-3, 213b-11, 214a-1, 214a-2, 214a-3, 214a-3, 214a-4, 214a-5, 214a-6, 214a-7, 214a-8, 214a-17, 214b-2, 214b-5, 214b-5, 214b-6, 215a-1, 215a-6, 215a-8, 215b-7, 216b-17, 217a-1, 217a-2, 217a-8, 217a-15, 217b-1,

217b-10, 217b-15, 217b-16, 218a-1, 218a-3, 218a-4, 218a-7, 218a-9, 218a-12, 218b-4, 218b-5, 218b-10, 219a-11, 219b-4, 220a-11, 220a-12, 220a-12, 220b-7, 220b-12, 220b-13, 221a-12, 221a-13, 221b-14, 222a-8, 223a-7, 223a-7, 223a-12, 224a-3, 224a-7, 224a-8, 224a-10, 224a-13, 224a-17, 224b-14, 225a-4, 225b-1, 225b-2, 225b-4, 225b-10, 225b-14, 226a-1, 226a-3

d.- dük 120a-5

d.- diler 3b-4, 13a-12, 19b-13, 20a-16, 20b-7, 21a-17, 21b-3, 21b-7, 21b-9, 22a-5, 22a-6, 22a-6, 22a-10, 22b-5, 22b-14, 22b-15, 23a-1, 23b-17, 24a-1, 24a-13, 24b-12, 25b-9, 25b-14, 25b-16, 26a-10, 26b-7, 27b-7, 28b-10, 29a-4, 29a-5, 30a-12, 30a-12, 30a-13, 31a-5, 31b-3, 31b-7, 31b-12, 33a-1, 33a-12, 34a-15, 37a-8, 38a-9, 38a-13, 38b-13, 38b-14, 39b-6, 40a-4, 40a-8, 42b-6, 42b-7, 42b-14, 42b-16, 43a-3, 43a-3, 43a-6, 43a-14, 43a-17, 43b-1, 43b-1, 43b-6, 44b-8, 44b-12,45a-4, 45a-5, 45b-2, 45b-3, 46a-13, 49a-4, 49a-5, 49a-6, 50a-4, 50a-2, 50b-13, 51b-11, 52a-6, 52a-8, 52b-8, 54a-9, 55a-12, 55b-8, 56a-17, 56b-4, 56b-17, 58b-10,

58b-12, 59a-2, 59b-12, 60a-17, 61a-4,
61a-5, 63b-11, 65a-8, 65b-15, 65b-16,
67b-13, 67b-17, 64a-4,64b-8, 64b-10, 68a-1,
69a-16, 69b-1, 69b-3, 69b-10, 69b-14,
70b-11, 72b-7, 72b-9, 74a-2, 75b-9,
75b-10, 76a-5, 76a-5, 76a-6, 76b-5,
77b-10, 77b-14, 78a-5, 78b-2, 79a-3,
79a-7, 84b-14, 84b-14, 85a-14, 90b-4,
93b-14, 94a-9, 95a-9, 95a-16, 102a-7,
103a-12, 103b-2, 104a-2, 104a-5, 104a-6,
104a-13, 104b-12, 104b-14, 105b-12, 106a-10,
107b-9, 107b-11, 108a-13, 108a-15, 108a-16,
108b-2, 110b-1, 110b-2, 113b-14, 114a-1,
114a-5, 114a-7, 114a-9, 114a-9, 115a-10,
115b-3, 115b-10, 119a-11, 121a-8, 121a-14,
121a-15, 121b-13,125a-3, 125a-17, 127b-17,
128a-1, 128a-3, 129b-4, 131a-7, 121a-10,
131a-12, 133a-1, 134b-1, 137a-14, 137a-15,
138a-3, 138a-13,138b-7, 138b-11, 138b-16,
139a-2, 140b-16, 140b-16, 141a-1, 141a-2, 121a-4,
142b-15, 145a-6, 145a-8, 145b-1, 147a-3,
147a-9, 147a-11, 147a-14, 147b-2, 147b-16,
148a-3, 149b-6, 149b-7, 149b-13, 150a-11,
151b-9, 151b-10, 151b-11, 151b-17, 152b-12, 152b-13,
155b-8, 155b-16, 155b-17, 156a-1, 156b-17,
158a-9, 158a-17, 158b-2, 158b-8, 158b-9,
159a-6, 159b-14, 169b-15, 161a-9, 161a-14,
163a-8, 164b-11, 166b-17, 167a-4, 167a-12,

169b-11, 169b-14, 172a-2, 173b-15, 174a-7, 175a-3, 175b-10, 179a-4, 179a-6, 179a-7, 179a-9, 179a-17, 179b-7, 180b-12, 180b-14, 180b-15, 181a-10, 182b-1, 182b-8, 183a-15, 183b-12,183b-12, 184b-11, 185b-4, 185b-8, 185b-9, 187a-15, 187b-11, 188a-2, 188a-3, 188b-7, 188b-15, 189a-4, 189a-5, 189a-14, 189a-16, 189b-2, 190a-17, 190b-10, 190b-11, 191b-11, 193a-1, 193a-17, 194a-15, 194a-17, 194a-17, 194b-2, 196b-2, 196b-16, 196b-14, 197b-15, 197b-17, 198a-17, 199b-3, 200a-2, 200a-4, 200a-7, 200a-9, 200a-16, 204b-5, 204b-8, 205a-12, 206a-1, 207b-4, 207b-5, 207b-9, 207b-10, 207b-14, 213b-8, 214b-11, 214b-12, 214b-17,215a-2, 215a-5, 215a-6, 216b-15, 217b-2, 221a-2, 224a-4, 224a-5, 224a-5, 224a-6

d.- mişem 72b-14

d.- mişdür 76a-11

d.- yüpdür 109a-3

d.- mişler 110a-10

d.- mişlerdür 27b-9, 83a-5, 143b-16, 155a-12, 208a-7

d.- yiserem 38a-6

d.- gil 146a-7, 181a-10

d.- sün 170a-13

d.- yelüm 139a-2

d.- n̄üz 200a-8

d.- señ 37b-10

d.- se 31a-9, 165a-6, 173b-17

d.- yesin 164b-9,

d.- ye 52a-12, 139b-16, 163b-9, 216b-2, 216b-3, 216b-3

d.- ye mi? 124a-3

d.- yeler 25b-11, 31a-5, 37a-3, 77b-1, 173b-9, 193b-16, 219b-3

d.- yü 7a-14, 8b-9, 11a-2, 15a-15, 15b-12, 24a-11, 25a-3, 26b-9, 26b-14, 27a-2, 28a-5, 29a-3, 30a-8, 35a-1, 33a-5, 36a-11, 38a-5, 38a-10, 38a-15, 38b-12, 39b-8, 42a-13, 42b-9, 45b-7, 45b-17, 46a-4, 46b-1, 48a-2, 48a-12, 50a-14, 52b-1, 52b-9, 52b-13, 53a-2, 53a-13, 53b-2, 57b-1, 61a-2, 61a-17, 61b-8, 61b-11, 61b-12, 61b-17, 62a-4, 62a-13, 62b-3, 62b-7, 62b-9, 62b-12, 62b-13, 64a-3, 65a-7, 65a-8, 65b-14, 74b-4, 75b-4, 75b-14, 77a-3, 77a-8, 77b-17, 78b-13, 78b-16, 79a-1, 79b-2, 81a-17, 81b-16, 83a-2, 84a-1, 85a-12, 85b-1, 86a-8, 86b-7, 86b-14, 87b-13, 89a-5, 89a-15, 89a-17, 89b-15, 90b-10, 91a-16, 92a-12, 93a-10, 94a-4, 98a-8, 101a-8, 102b-6, 102b-7, 102b-11, 103a-6, 104b-13, 104b-17, 105a-4, 105a-8, 105a-17, 106b-7, 106b-9, 107a-9, 107a-12, 107b-16,

108b-6, 108b-12, 110a-6, 111a-10, 112b-12,
113b-12, 115b-9, 120b-5, 121a-11, 127a-16,
127b-4, 128a-7; 128b-10, 128b-11, 13a-3,
133a-13, 134b-5, 135b-14, 137b-1, 137b-5,
138a-8, 141b-8, 142b-1, 142b-11, 143a-7,
143a-14, 144a-17, 145b-10, 145b-15,
146a-2, 149a-16, 155a-6, 155a-8, 155b-7, 157a-7,
163a-12, 163b-12, 168a-4, 169a-13, 170a-15,
172a-6, 176a-15, 181a-14, 182a-11, 183b-10,
186b-17, 187a-1, 187a-14, 188a-9, 197a-16,
216b-11

d.- yüp ṭururlar 90b-8

d.- yince 122a-4, 197a-12

d.- yen 138b-10

d.- yene 124a-6

d.- yenlerdendür 202a-11

d.- dügüm 58b-2, 176b-2

d.- dügün̄ 175a-16

d.- dügi 31a-8, 72b-6, 126a-15, 148a-2

d.- dügin (akk.) 65b-5, 106a-15

d.- düginde 176a-4

d.- digimüz 64a-5, 64a-13,155b-3

d - düklerümi 81b-7, 148b-6

d.- dükleri 71b-7, 135b-14, 138a-5,
153a-14, 197b-9

d.- r-idüm 211a-5

d.- r-idi 23a-7, 111a-16, 125b-7, 127a-15,

165a-2, 168a-8

d.- rdi 91b-7

d.- rler-idi 14b-17, 19a-17, 21b-17, 22a-11, 42b-10, 43b-10, 44b-8, 53b-13, 63a-4, 71b-7, 73b-14, 73b-17, 99a-10, 110a-3, 121b-5, 123a-17, 134a-16, 134b-6, 135a-5, 135a-8, 135a-10, 141b-11, 142b-5, 149b-15, 162a-16, 162b-1, 164a-8, 171b-3, 178a-2, 195b-11, 197a-13, 200a-17, 206a-6, 211b-6, 215b-4

d.- rlerdi 16a-9, 23a-8, 52a-6, 134a-15, 166b-1

d.- rler-imiş 122b-5

d.- r-ise 148a-2, 151b-6, 151b-6

d.- rseñüz 185b-8, 198a-9

d.- miş-idi 31b-9, 72b-6,

d.- mişler-idi 128b-10, 138a-5

d.- mişlerdi 138a-4

d.- ye-y-idük 173b-17

d.- mez misin? 119a-10

d.- mezler 3b-3

d.- medüm mi? 57a-17, 69a-13

d.- medi 126a-15, 142b-12, 143b-9, 168b-12, 174a-13

d.- medi mi? 190a-9

d.- mediler 68b-2

d.- megil 117b-6, 182b-12

d.- meñüz 160a-4

d.- mesünler 173b-8, 219a-6

d.- meyesin 213b-14

d.- meyeler 58b-1, 77b-1, 180a-4

d.- meyince 131b-10

d.- mek 42a-11, 75b-12, 133a-5

d.- mekdür 75b-12, 132b-17,

d.- megün̄ 131b-9

dībāc : (a.) Dallı, çiçekli bir cins ipek kumaş, diba. 168b-10

did- : Ditmek, yırtmak.

d.- ip 49b-8

didil- : Didilmek, hırpalanmak.

d- miş 88a-10

dik- : Dikmek, bırakmak, yapmak; etmek; saplamak; doğrultmak; kaldırmak.

d.- erler 140b-5

d.- düm 175b-8

d.- di 70b-1, 80b-7, 135b-5, 150b-14, 151a-16

d.- diler 6a-2, 15b-9, 92a-17, 92b-1, 116a-8, 177b-11, 194b-10

d.- miş 94b-15

d.- iñüz 30b-15

d.- esiz 32a-17

d.- en 137a-1

d.- erler-idi 178a-7

d.- mege 141a-16

dikdür- : Diktirmek (dikiş için).
d.- miş 220a-17

diken : Diken.205b-4, 209a-12
d.- i (iye. çakur d.) 155b-14

dikil- : Dikilmek; saplanmak; ayakta durmak; çıkmak.
d.- di 18a-5, 18a-5, 22b-12,84b-8, 84b-9,
95a-5, 99a-8, 127a-8, 182b-17
d.- miş 39b-9, 39b-16, 40b-1
d.- miş (part.) 2la-1, 114b-14
d.- ürdi 14b-12
d.- miş-idi 39b-12

dil : Dil, lisan, natıka, kilit dili.
98a-7, 174b-4, 191a-4
d. birle 105a-15, 199a-3
d.- ile 95a-12, 130b-5, 191a-5
d.- dür 13a-3
d. üşür- "Bir çok kimsenin aynı şeyi bir
anda söylemeleri, aynı konuda her
kafadan bir ses çıkması." 190a-16
d.- e 8b-7, 93b-7, 187a-9
d.- e al- "Kınamak, ayıplamak." 182b-1
d.- e gel- "Söylemeye başlamak." 19b-10,
30a-17, 30b-7, 62b-2, 68b-8, 94a-15,
95b-15, 98a-3, 103b-16,122b-8, 140a-1,

191a-8
d.- e getür- "Söylemek" 76b-11
d.- den 48b-9, 93a-13, 98a-7, 219b-5
d.- üm 96b-10
d.- ümden 98b-11, 220a-1,
d.- ün̄ 118a-5,
d.- ün̄den 83a-2, 132a-7
d.- i (iye.) 16b-12, 57a-11, 63a-7, 70b-4,
80b-14, 88a-4, 96a-6, 96b-14, 96b-16,
97a-1,97a-4, 97a-13, 99a-1, 99b-6, 100a-1,
102a-14, 117a-6, 184a-8, 213b-2,
d.- i birle 9a-5, 18b-8, 19b-11, 55a-17,
80b-7, 99b-9, 119b-14, 171b-14, 191a-7,
195a-10,
d.- idür 97a-10, 97a-10, 190b-13,
d.- inün̄ 82b-10,
d.- ini 91b-5, 98b-9, 98b-9, 98b-10,
d.- in 113b-17,
d.- ine 5b-10, 7b-5, 38a-11,
d.- ine mi? 36b-3,
d.- inde 11b-9, 38a-17, 98a-6, 130a-2, 132b-12,
134a-3, 140a-14, 163b-11, 195a-15, 195b-7,
197a-3, 206b-5
d.- inde (abla. olarak) 40b-7, 73a-10,
d.- inden 5b-10, 13b-5, 19a-2, 36b-7,
49b-4, 89a-3, 91b-11, 93b-8, 94a-8,
146a-8, 166a-14, 191a-2, 191a-2, 199a-3,
214b-8, 219b-10, 221b-15, 222a-17

d.- in (İnst.) 137b-14
d.- ince 7b-6, 7b-6, 8b-5, 8b-8, 75a-16,
75b-12, 110a-8
d.- ümüz 119b-16
d.- lerinde 126b-6
d.- lerinden 108b-10
d.- ler 10b-5, 45b-13
d.- lerde 126b-10, 174a-10, 195a-17, 215b-14
d.- leri 96b-15
d.- leridür 96b-16, 97a-2
d.- lü 29b-14, 34a-8, 48b-7

dil : (f.) Gönül, kalp. 94b-16, 95b-1, 96a-4, 96b-1
d.- birle 175b-7
d.- den 125a-17
d.- iñüze 97b-13

dildar : (f.) Gönül alan, sevgili. 146a-14

dile- : Dilemek, istemek.
d.- rem 28a-15, 59a-6, 59a-8, 81b-1,
137a-17, 137b-11, 148b-4, 153a-11,
167a-15, 168b-4, 175a-4, 191a-2,
201a-8, 201a-10, 201b-12, 202b-6, 2
203a-15, 212a-15, 213a-6, 224a-14
d.- rsin 19b-17, 37b-8, 81b-8, 109a-16,
109a-16, 122b-12, 146a-10, 156a-16, 167a-14,
168b-9, 203a-15, 213b-5
d.- r 21a-2, 37b-7, 48a-13, 58b-10,

59a-2, 68a-1, 111b-6, 111b-17, 127b-17,
128a-1, 130a-15, 166b-17, 167a-12, 168a-9,
180a-4, 188a-6, 199a-6, 201b-10, 210b-16,

d.- rsiz 85b-5, 85b-5, 198a-15

d.- rler 36b-1, 36b-2, 172b-11, 172b-11
179b-14, 194b-7, 203a-17

d.- düm 94b-5, 95b-8, 96a-9, 96b-2, 97a-14,
202b-6

d.- dün̄ 173a-12

d.- dün̄ mi? 83b-7

d.- di 7b-13, 8b-4, 20b-2, 25a-1, 31a-12,
32a-16, 36b-9, 40a-14, 43a-11, 54b-15,
58b-9, 72a-9, 75b-14, 103b-9, 119a-12,
123a-12, 134b-3, 136b-1, 144b-11, 147b-5,
153a-10, 154b-7, 154b-14, 157b-17, 168a-9,
168b-10, 168b-10, 168b-10, 168b-12, 170b-8,
191a-5, 191a-7, 202a-13, 210b-10,

d.- diler 31b-11, 57b-13, 19a-16, 215a-3,

d.- miş midür? 168a-8

d.- gil 28a-14, 29b-2, 30b-5, 148b-3
168a-12, 201a-9

d. 30b-6, 59a-3, 168b-9

d. sün 24b-11,

d.- n̄ 46a-15, 84a-7

d.- sem 28a-17, 28a-17

d.- sen̄ 57b-11, 57b-11, 57b-11

d.- se 74a-10, 74a-11, 191a-6, 203a-13

d.- yem 30b-6, 37b-2, 50b-12

d.- yesin 81b-5, 81b-5, 81b-7, 194b-7,

d.- ye 8b-17, 28b-15, 47a-12, 76b-1,
90a-13, 194a-13, 194b-2

d.- yü gel- 26a-16, 26a-17, 26b-14, 27a-2,
30a-9, 59b-4, 81b-1, 81b-9, 168b-3

d.- yü var- 24b-16, 29a-6, 29a-16

d.- yip 24b-13

d.- yüp 36a-15, 168b-7

d.- yicek 29b-2

d.- dügün̄ 19a-14

d.- dügi 89b-11, 145b-3, 146a-10, 199a-4,
202a-14

d.- dügümüz 52a-5

d.- düklerini 168b-13

d.- rdüm 211a-5

d.- rler-idi 23a-5, 133b-1

d.- rmisse-y-idünüz 36b-16

d.-r-isen̄ 109b-6, 150a-6

d.- rsen̄ 183a-11

d.- rse 168a-10, 186b-1, 190b-6

d.- rsenüz 26a-6, 148b-5, 169b-15, 179b-9
224a-15

d.- rler-ise 28a-14

d.- ye-y-idüm 211a-6

d.- rken 29b-4

d.- rdük 188b-10, 188b-11

d.- mez 155a-10

d.- mezler 27b-14, 202a-10,

d.- medüm 204a-3,

d.- medi 14b-9, 215a-3,

d.- mediler 26b-17,

d.- meyincek 182a-17

d.- meyenler 27b-10, 221a-11,

d.- meyenlerden 215a-13,

d.- mezdi. 135b-12, 177a-15,

d.- mez-ise 182a-15,

d.- mekdür 29b-3,

d.- mege 29a-7,

dilek : Dilek, istek, arzu. 13a-15, 46b-17, 46b-17
48b-4, 54b-1, 76a-17, 199a-4,

d.- ol- 9a-14,

d.- üm 28a-15, 28a-16, 137b-10, 203a-14
218b-8, 220a-10,

d.- ün̄ 15a-11, 81a-11, 168b-8,

d.- ün̄-ile 168a-12,

d.- i 5b-12, 13a-9, 13a-10, 38a-15, 76b-2,
80a-10, 118a-12, 147a-10, 147a-10,
155a-9, 155a-11, 175b-1, 195a-12,
211b-10, 215a-9,

d.- in (akk.) 76b-1, 103b-14, 191a-7, 191a-8,

d.- ün̄üz 148b-1,

dilen- : Dilenmek, el açmak.

d.- ürler-idi 87b-8

dilīr : (f.) Cesur, kahraman. 81a-5, 205b-11, 210b-5,
d. ol- 6b-13, 163b-8,

dilīrlig : (t. dilīr f.) Cesurluk, yiğitlik
d.- ile 163b-9
d.- ine 163b-8,

dilkülik : Yaltaklanma, dalkavukluk.
d.- de 36b-6

dimāg : (a.) Beyin, akıl, iç.
d.- ı (iye) 113a-1, 140a-17
d.- ını 86a-14

dīn : (a) Din. 3b-4, 3b-4, 3b-15, 4a-1, 4a-6, 4a-6,
4b-3, 5a-9, 7a-1, 28b-9, 29a-1, 41a-9,
41a-10, 41a-13, 51a-8, 51a-9, 53b-16,
54a-5, 56b-1, 66a-4, 66a-12, 66b-2,
66b-16, 82b-12, 92b-13, 94b-16, 95b-1;
96a-4, 96a-14, 96b-1, 113a-7, 121a-15,
121b-8, 133b-7, 135b-3, 136b-16, 155b-2,
155b-11, 161a-4, 161b-17, 161b-17, 164b-2,
174a-13, 176a-10, 176a-11, 185a-6, 193a-5,
202b-10, 204b-11, 207a-5, 209b-5, 209b-12,
211b-9
burhān-ı d. 216a-13

cemī`-i d. 41a-4

ehl- i d. 55b-7

e'immetü'd- d. 40b-11

erkān-ı d. 216a-12

eyimmetü'd- d. 97b-15

sādāt-ı d. 51a-4

sāhib- d. "Hz. Muhammed" 66a-3

sultān-ı d. 216a-11

d.- dügin 41a-9

d.- imisse 41a-10

d.- dür 41a-3, 41a-4, 41a-16, 41b-2, 94b-4, 97a-5

d.- dür (ehl-i d.) 111b-2, 174a-13

d.- ün̄ 41a-5

d.- i (akk.) 41a-1, 41a-13, 198b-12

d.- e 8a-16, 8a-16, 41a-8, 41a-14, 41b-1, 133b-12, 155a-9, 209b-13

d.- den 41a-5, 41a-9, 41a-14, 41a-17, 66b-17, 161b-6

d.- üme 40b-16

d.- ün̄ 207a-5

d.- ün̄i 40b-1

d.- ün̄e 212b-6

d.- i 28b-13, 41a-3, 41a-16, 41b-4, 41b-7, 65b-9, 66a-4, 67b-15, 74b-12, 83a-12, 83a-14, 93a-14, 93a-14, 94b-4, 111a-17, 111b-6, 111b-12, 111b-13, 134a-6, 162a-11, 164b-3, 172a-15,

185a-8, 185a-9, 185a-10, 210b-7, 212b-10, 220a-15

d.- iñüñ 5a-8, 65b-10, 191a-12

d.- ini 41a-7, 174a-13, 190b-17, 193a-4

d.- in 6a-11

d.- ine 5a-5, 55a-6, 121b-17, 193a-5, 193a-6, 213a-2

d.- inde 28b-2, 51a-5

d.- inden 41a-5, 76a- 9, 111b-17, 155b-12,

d.- imüz 41a-8, 41a-10

d.- ümüz 54a-9, 60a-16

d.- imüzüñ 25b-13

d.- ümüze 28b-13

d.- üñüz 29a-1, 69b-11

d.- üñüzi 35a-9

d.- iñüze 97b-13,

d.- ler 55a-9, 164b-3

d.- leri 212b-9

d.- lerinden 128b-11

diñ- : Dinmek, kesilmek.

d.- di 189b-12

dinçlik : Rahat, huzur, asayiş. 64a-2

diñdür- : Dindirmek, kesmek, sakinleştirmek.

d.- di 190b-5

diñle- : Dinlemek.

d.- rem 128a-4

d.- düm 93b-9

d.- düñ 170b-9

d.- di 34a-12, 72b-12, 159b-5, 173a-17, 198b-17, 213b-16,

d.- diler 49b-4, 55a-15, 67b-7, 109b-17, 126a-17

d.- gil 40a-17, 216a-11,

d. 3b-3, 18b-1, 65a-13,132b-3, 140a-3, 140a-4, 174b-8,

d.- yevüz 201a-4

d.- yenler 166a-16,

d.- r-idi 13b-6, 41b-8, 126a-14, 143b-5

d.- rler-idi 60a-15, 66b-6, 104b-5, 207a-8

d.- r-idük 71b-2

d.- mezsiz 205b-2

d.- mege 6b-4

d.- mekde 6b-11

d.- meklik 6b-15

diñlen- : Dinlenmek, rahata kavuşmak.

d.- di 20b-15

d.- diler 87a-12, 225a-5

d.- gil 171a-7, 199a-11

d.- sün 77b-9, 181a-15

d.- elüm 77b-9

d.- üñüz 51a-3

d.- meyem 77a-1

d.- mege 45a-4

dînsüz : (t.; dîn a.) Dinsiz, kâfir 41b-8

dip : Dip, kök, alt.

d.- in (akk.) 88b-3

d.- ine 20a-8, 20a-9

d.- inde 19b-6, 20a-9, 20a-10, 34b-6, 61b-14, 65a-2, 65a-4, 112a-15, 123b-9, 124b-2, 127b-14, 127b-15, 206b-6, 206b-10,

d.- inden 34b-3

dir- : Dermek, toplamak, biriktirmek.

d.- düm 94b-10

d.- diler 89a-7, 106b-3, 128a-16, 137b-17

d.- ün 88a-6

d.- icek 41b-15

d.- dük 184b-17

d.- erler-idi 41b-15

d.- mez 134a-8

d.- megil 136a-10

d.-medi 151a-16

direk : Direk, sütun. 18a-5, 21a-1, 22b-12, 39b-9 40b-1

d. ol- 14b-12

d.- i (iye.) 54a-6

diri : Diri, canlı, sağ. 46a-4, 139a-4, 139a-5, 152a-12, 159b-2, 159b-3, 160a-4, 160a-16, 184a-17, 193b-12, 212b-7

d.- dür 157a-11

d.- y-idi 206a-5

d.- y-iken 75a-4,

d. ol- 2b-13

dirīgā : (f.) Yazık, yazıklar olsun. 217a-9

diril- : Dirilmek, canlanmak.

d.- ür 2b-13, 214a-16

d.- di 213a-15

d.- miş 215a-4

d.- em 48b-15

d.- e 103b-13, 205a-11

d.- en 33b-10

d.- ür-idi 11b-9

d.- medi 198a-11

d.- me 112a-2

diril- : Toplanmak, bir araya gelmek.

d.- ür 2b-14

d.- di 87b-10, 89a-9, 135b-11, 193a-12

d.- dünüz 64b-6, 194a-14,

d.- diler 31b-2, 45b-9, 47a-2, 52a-5, 52a-16, 55a-16, 64b-5, 113b-15, 115b-2, 134a-10, 138a-10, 141b-3, 145a-5, 151b-9,

169b-17, 174b-17, 177b-10, 181b-1, 191b-9,
199a-15, 199b-9, 207b-1, 215b-4, 223a-16

d.- mişler 34b-2, 123b-2, 129a-12,

d.- ipdür 129a-8, 192a-6

d.- üpdür 145b-8

d.- iserüz 78a-14

d.- ünüz 38b-9

d.- sem 78a-15

d.- em 78a-15

d.- üp 145a-7

d.- en 64b-14

d.- enler 129b-9

d.- ürse 159b-9

d.- mez (part.) 175a-9

dirlik : Hayat, yaşama, yaşayış; geçinecek şey, maişet.
116a-15

d.- e 105b-10

d.- ün 214b-4

d.- in 198a-11

d.- inde 90a-11

d.- ümüz 199b-13

d.- lü 209b-12, 213a-15

dirnek : Dernek, toplantı; meclis, cemaat topluluk.
131a-15

d. ol- 125b-13

d.- in 157b-14

d.- ine 137a-6

dirşir- : Derlemek toplamak, biriktirmek, (bk. dirşür-, krş. divşür-)

d.- düm-ise 94b-14

d.- inüz 149a-2

d.- üp 7b-10,

dirşür- : Derlemek, toplamak, biriktirmek (bk. dirşir-, krş. divşür-)

d.- di 39b-4, 65a-3, 72a-11, 120b-10 172b-3

d.- miş 3a-7

d.- eyim 72a-6

d.- gil, 106b-1

d.- sünler 56b-5

d.- em 96b-11

d.- üp 72a-15

diş : Diş

d.- den 88a-14

dişi : Dişi, erkek olmayan. 105b-8

d.- midür 64a-17

d.- ce 107b-3, 107b-17

ditre- : Titremek, karsılmak.

d.- di 160a-11

d.- r-idi 172b-1

d.- mek 49a-17, 149b-10, 199a-8, 200a-4, 200a-7

d.- mekdedür 200a-7

d.- megi 200a-9, 200a-10

div : (f.) Dev, şeytan, cin.

d.- ler 100b-16, 106b-16

d.- lerün̄ 101a-2, 101a-4

dīvār : (f.) duvar. 34b-3, 34b-6, 93a-7
94a-15, 95a-8, 95b-15, 206b-10

d.- ün̄ 63a-10,

d.- ı (akk.) 77a-14,

d.- a 77a-13, 151a-4,

d.- dagı 39b-10

d.- dan 60b-1, 62a-11, 63a-9, 63a-16,
99b-13, 102b-10, 114b-2,

d.- ı (iye.) 74a-15, 112a-15, 124b-2, 206b-6

d.- ına 78a-17, 99b-5, 124b-4, 160b-1

d.- larda 139b-10

divit : (f. devīt<a. devāt) Divit, yazı takımı.
32a-15, 40a-14

divşür- : Toplamak, bir araya getirmek, (krş. dirşür-, dirşir-).

d.- dük 120a-3

diyānet : (a.) Dindarlık, dine bağlılık. 213a-15

d.- i (iye.) 8a-15, 134a-6, 178a-1

d.- in (akk.) 210b-12

diyār : (a.) Diyar, memleket.
d.- ı İslāmiye 5a-9
d.- dan (etrāf-ı d.) 26a-2, 129a-3, 192a-6

diz : Diz.
d.- i (iye.) 33a-7, 154a-9, 162a-6
d.- in çök- "Diz çökmek, diz üzerine oturmak" 50a-10, 60b-11, 80b-15, 81a-1, 81b-15, 113a-8, 173a-5, 183a-12,
d.- lerinden 193b-5

diyici : Deyici söyleyici. 2b-16, 2b-16, 2b-17 3a-1, 3a-1
d.- yüz 46a-9

doğ- : Doğmak, dünayaya gelmek; ufukta yükselemek, (bk. toğ-).
d.- dı 17a-16
d.- a durur 16a-2
d.- uncaya degin 17b-11

doğru : Doğru, hak, yalan ve yanlış olmayan, (bk. tağrı). 7b-16

dohu- : Dokumak, nakş etmek, (bk. tohu-).
d.- mışlardı 41b-16

dōst : (f.) Dost, yakın dost, sevilen kimse, ahbap arkadaş.
25b-1, 36b-5, 36b-5, 44a-8, 83a-11, 184a-7, 213a-14
d.- ı ṣādık 204a-4
d.- ıla 14a-7
d.- dur 142b-16
d. ol- 29a-12, 36b-6, 206a-17
d.- dan 155b-6, 171a-2
d.- un̄ (iye.) 24b-16
d.- ı 18b-2, 79a-14, 154a-7, 167b-16
d.- ını 18b-2
d.- uñuz 36a-12
d.- lar 79a-15, 133b-6,
d.- laruz 79b-16,
d.- ları (cemī`-ı d.) 45a-9
d.- larına 45a-9

dōstluḫ : (t.; dost f.) Dostluk. 79b-18

dög- : Döğmek, vurmak.
d.- er 209b-15
d.- erüz 84b-14
d.- erler 195b-4
d.- diler 77a-17
d.- eler 141a-5,

dök- : Dökmek, akıtmak; saçmak; yağdırmak;

harçamak; hazırlamak; koymak.

d.- er 36b-7; (kan d.) 11b-9; 121b-12, 172b-2, 177b-2

d.- di 71b-9, 71b-17, 185b-13

d.- diler 23b-16, 25b-5, 86b-8, 126b-4

d.- mişler 187b-9,

d.- ünüz 121b-12

d.- em 181a-7

d.- e 170a-6, 197b-9

d.- eler 86a-13

d.- üp 84a-16

d.- dügi 88b-17

d.- esi ol- 136b-3

d.- er-idi 23a-9

d.- erler-idi 23b-8, 23b-8

dökici : Dökücü, (bk. dökücü).

kan d. 25b-12

döküci : Dökücü,(bk. dökici).

kan d. 66a-17

dökil- : Dökülmek, akmak, kalabalık bir şekilde ortaya çıkmak,(bk. dökül-).

d.- diler 26a-10, 203b-2

d.- e 30b-13, 30b-14

d.- en 121a-4

dökül- : Dökülmek, akmak, düşmek, kalabalık bir şekilde ortaya çıkmak veya hucuma geçmek; bol miktarda ortada kalmak; (bk. dökil-).

d.- ür 81a-15

d.- di 63b-1, 99a-7, 130a-10,

[illegible] 49b-5, 128a-13, 140a-4, 148b-16, 160a-13, 173a-15

d.- diler 93b-12, 141a-17

d.- düler 78b-4, 128a-17

d.- mişdür 88a-2

d.- e 30b-13

d.- ip 123b-17

dön- : Dönmek, avdet etmek, yönelmek, yönünü dönmek; değiştirmek, bir halden bir hale geçmek.

d.- ersin 37b-8, 53a-15

d.- er 45a-1, 197a-8, 197a-9, 216a-2

d.- erüz 43a-14, 158b-8,

d.- erler 186b-16, 187a-17

d.- düm 189b-3, 189b-5

d.- dün̄ 173a-10

d.- di 2a-5, 21a-11, 27b-4, 35a-12, 35b-11, 36b-17, 37a-13, 38a-2, 40a-16, 41b-10, 45a-13, 52a-15, 59a-14, 60b-6, 71a-5, 71b-17, 73b-2, 81b-14, 83a-4, 85b-10, 100a-17, 100b-2, 102a-5, 112b-13, 113a-12, 120a-4, 122a-10, 122a-13, 123a-5, 132b-13, 139b-2, 149a-14, 149a-15,

149a-15, 150a-14, 151b-2, 151b-4, 157b-1, 158b-11, 159b-5, 164a-16, 167b-4, 170a-16, 175b-4, 182a-6, 182a-8, 184a-13, 184a-16, 186a-16, 196b-7, 202b-14, 211b-17, 214b-7, 216a-3, 216b-5, 217b-2, 217b-14, 219a-10

d.- diler 28b-1, 38b-13, 43b-2, 57b-13, 83b-16, 115b-11, 119b-8, 131b-6, 147b-17, 151b-8, 152a-13, 152b-3, 153a-3, 153a-7, 158b-4, 158b-9, 162a-13, 188b-3, 188b-7, 198b-2, 200a-5, 218a-13, 223a-4, 225a-10, 225a-14, 225b-4, 225b-8

d.- iserem 65b-11

d.- gil 79a-10, 85a-9

d. 36a-12, 79b-15, 85b-10

d.- elüm 139a-1, 150a-11

d.- ün̄ 149a-5, 150a-11

d.- ünüz 37b-4, 225a-11

d.- eyüm 35b-10, 149a-8

d.- esin 36a-16, 82b-15

d.- evüz 138b-7, 149b-13, 149b-17

d.- esiz 193b-7

d.- eler 152a-10

d.- e gel- 102b-1

d.- üp 23b-10, 51a-12, 80a-9, 138b-10

d.- iben 78b-1

d.- ince 189b-4

d.- icek 60b-10, 112b-8, 116b-13

d.- esi vaktın 90b-17

d.- er-idi 39a-16, 116b-13, 165a-1

d.- erler-idi 35b-7

d.- erseyüz 37a-1

d.- erseñiz 83a-1

d.- mezem 69b-4

d.- medün̄ 37a-17

d.- medi 84b-8

d.- memişler-idi 69b-4-5

d.- e bil- 225a-12

d.- mek 37b-9

dönder- : Döndürmek, çevirmek, geri çevirmek, (bk. döndür-).

d.- ür 105a-14, 215a-7,

d.- dün̄ (yüz d.) 36a-7

d.- di 51b-11, 113b-16, 113b-17, 114a-2 147b-10

d.- diler 85a-1, 85a-2, 85a-2, 85a-3

d.- iser 121b-17, 88a-9, 79a-7

d.- meyem 37b-12

d.- mek 37b-12

d.- mege 151b-1

döndür- : Döndürmek, çevirmek, (bk. dönder-).

d.- diler 85b-12

d.- ün̄ 85a-1

d.- esi (yüz d. degülüz) 46a-9

dört : Dört.

9a-7, 15b-10, 19a-7, 20a-15, 22b-8, 24a-15,
30b-11, 30b-13, 39b-12, 40b-10, 40b-11,
41b-14, 44b-2, 44b-17, 45a-11, 47b-4,
57b-10, 57b-10, 60b-1, 60b-1, 63a-10,
63b-5, 87a-17, 87b-1, 87b-1, 89a-12, 89b-8,
93b-12, 96a-3, 99b-9, 101b-3, 104a-11, 118a-15,
112a-10, 135a-17, 140b-11, 148a-8, 159a-8,
149b-9, 166b-4, 166b-5, 166b-6,
166b-10, 167a-2, 175a-11, 183b-11, 184a-10,
187a-13, 212a-10, 214a-6, 220a-8

d. biş yaş... 186a-12

d.- i 100b-15, 180a-13,

d.- inden 209b-16

d.- (d)-üncü 4b-6, 10b-1, 102a-14, 181a-15
181b-1

dört biñ : Dört bin.

10a-7, 64b-5, 64b-10

dört yüz : Dört yüz.

29a-5, 29a-6, 29a-8, 29a-13, 29b-6,
31a-10, 37a-7, 100b-10, 104b-15, 136a-16,
138a-17, 138b-15, 139a-4, 139a-10, 139a-15,
141b-2, 141b-7, 148b-3, 148b-13-14,
156a-5, 158a-7, 158a-7, 178a-11, 178a-12,
üç d. y. 197a-17

dört yüz kırk altı : Dört yüz kırk altı. 17a-10

dört yüz on : Dört yüz on. 17b-13

döşe- : Döşemek, yaymak, sermek.
d.- di 42a-1, 136a-10
d.- diler 25b-5, 74b-1, 92a-4, 126b-4
203b-2,
d.- mişler 129a-14, 187b-9
d.- yeler 42a-3
d.- yesi ol- 136b-3
d.- rler-idi 42a-4, 129a-2

döşek : Döşek, yatak; istirahat için minder, yaygı.
92a-14
d.- i (iye) 130a-5

döşen- : Döşenmek, yayılmak, serilmek.
d.- ür 129a-8
d.- di 18b-4, 95a-4
d.- miş 88a-2, 203a-6
d.- iserdür 129a-4
d.- e 30b-10, 42a-3
d.- dügi (iye.) 129a-2
d.- ürdi 164b-10
d.- miş-idi 23a-9, 23b-6, 23b-7

döşet- : Döşetmek, serdirmek.
d.- di 29b-1

döy- : Tahammül etmek, dayanmak, katlanmak.

d.- e 77a-10

d.- evüz 77b-10

d.- medi 11b-15, 217a-9

d.- meye 186a-8

d.- emezem 104b-13, 119b-6

d.- emediler 76b-6

d.- emedi 153b-7

dū : (f.) İki. 186b-5

duʿā : (a.) Dua. 194b-7

d. birle 35b-9, 177b-8

d. eyle- 194a-13

d. kıl- 13a-3, 36a-3, 57a-11, 84a-7, 151b-5, 182b-7, 192b-12, 194b-7, 195a-10, 207a-6,,211a-1, 221a-3, 221b-5

d.- ya 137b-15, 192b-12, 194b-11

d.- mı 195a-9

d.- n̄ 151a-12

d.- sı 39a-14, 39a-15, 76b-2, 145a-12, 145b-9, 148a-1, 151a-10, 172a-15, 179a-8, 191b-14, 198a-4, 199a-2, 213a-17, 226a-6,

d.- sını 195a-11

d.- sın 207a-7

d.- muz 72b-16, 199b-7

d.- lar 126a-16

du'ācı : (t; du'ā a.) Duācı.
d. ol- 149b-3

duhūl : (a.) Girme.
d. kıl- "Cinsi münasebette bulunmak"
18b-16, 20b-1, 32a-2

dulın- Batmak, grup etmek.
d.- maz güneşe 221b-4

dūr : (f.) Uzak.
d.- ı (Türeme ses) 34a-4

dur- : 1. Durmak, kalkmak, ayağa kalkmak; bulunmak; yardımcı fiil; (bk. tur-).
d.- uram 214b-6
d.- duñ 28a-8
d.- dı 18a-5, 20b-11, 27b-17, 44a-16
d.- dılar 15a-1, 15a-4,
d. 34b-16, 44a-9
d.- alum 50b-16
d.- uñ 20b-10
d.- avuz 37a-2
d.- u gel- 27b-16, 27b-16, 42a-13
d.- anlar 221a-3
d.- dugı (iye.) 193a-4
2. Yardımcı fiil
a. İsim cümlelerinde bildirici olarak.
d.- ur 5b-15, 5b-15, 11a-16, 11b-12,

13b-9, 18b-4, 26a-1, 28a-5, 28a-15,
47a-10, 72b-15, 88a-17, 90a-12, 90a-13,
90a-13, 90a-14, 90a-15, 90a-15, 90a-16,
91b-17, 96a-17, 97a-13, 102a-11, 109a-1,
130b-5, 139b-6, 139b-6, 146a-17, 146b-2,
146b-3, 146b-4, 157a-14, 176a-11, 177b-1,
181b-12, 181b-12, 195a-9, 197b-16, 200b-2,
208b-14, 209a-3, 209a-11, 209a-14, 209a-17,
209a-17

d.- urlar 98a-7, 98a-7, 136b-5, 178b-12
190a-13

d.- dılar 15a-2, 29b-1, 145b-14, 157a-1;
(örü d.) 39a-9

d.- ırmış 32a-5

b. Birleşik fiil çekiminde.

-p dururam 62b-4, 27a-6, 103b-16, 218b-7

-p durursın 156a-17, 201b-8

-a,-e durur 16a-2, 16a-3, 41a-9, 41a-9,
58b-5, 65a-6, 75a-1, 116b-15

-u durur 135b-8

-p durur 9a-4, 26b-8, 33b-13, 37a-12,
40a-13, 76a-13, 79b-10, 91b-15, 92a-8,
107a-5, 114a-10, 202a-5, 202a-5, 225b-11

-mış, miş durur (Kuvvetlendirme ve ihtimal
eki olarak) 199a-4, 199a-4, 209a-8,
209a-8

-p dururuz 156b-6

-ı, -i dururlar 197b-1, 225b-2

-p dururlar 9a-8, 9a-8, 35a-6, 36a-14, 53b-14, 53b-15, 55b-4, 90b-8, 107a-6, 129a-9, 156b-6, 202a-5, 225b-5, 195b-16, 206b-7

-p durурdı 79a-14, 79a-14, 125b-16

-p dururlar-ıdı 76a-2

durur- : Ortaya atmak, meydana getirmek.

d.- dı 31b-8

duşman : (f. düşmān, düşmen) Düşman (bk. düşmen). 35b-15, 36a-2, 36a-17, 36b-5, 36b-6, 36b-6, 36b-11, 44a-8, 44a-8, 55b-15, 56b-13, 77b-9, 78b-3, 78b-8, 83a-11, 85a-14, 86b-7, 89a-9, 89b-1, 143a-13, 145a-4, 145a-13, 145b-15, 146a-1, 146a-3, 146b-12, 146b-14, 147b-10, 150a-12, 152b-8, 153a-5, 184a-7, 198a-6, 199b-15, 199b-16, 213a-14

d. birle 186b-5

d.- ıla 163a-13

d. kim 22b-17

d.- dur 223a-9

d. bildür- 31b-6

d. kop- 100b-12

d. ol- 31b-6, 44a-9, 73a-2, 131a-8 158b-8, 205a-2

d.- uñ 36b-3, 44a-8, 78b-7, 104a-9,

120a-12, 146a-10, 147a-9, 147a-9, 150b-14

d.- ı 56a-16, 60b-10, 84a-10, 84b-10,
145a-5, 151b-10, 172b-11

d.- a 27a-15, 35b-10, 35b-16, 36b-10,
84a-7, 134a-4, 143b-2, 157b-4, 186b-7
205a-6, 226a-3

d.- a mı? 20b-12

d.- dan 29a-15, 33a-15, 35b-10, 36b-5,
84a-9, 155b-6, 171a-2, 188b-4

d.- umsız 36b-16

d.- uñ 24b-16, 36a-12, 55b-15,

d.- ınuñ 89b-10

d.- ından 78a-16, 83a-2,

d.- umuz 104a-9

d.- umuzdan 159b-15

d.- uñuzı 56a-6, 88a-7

d.- lar 86b-7, 91b-6, 97a-7, 120a-8

d.- larumuz 152b-11

d.- laruñ (iye.) 118b-15

d.- ları (iye.) 5a-9, 27b-9, 27b-14
33a-14, 114a-8, 114b-10,

d.- larını 5b-6

d.- larına 90a-3

d.- larından 114a-10

düşmanlık : (t.; duşmān f.) Duşmanlık (bk. düşmenlik).
44a-5, 44a-7, 64b-4, 73b-1

d. eyle- 36b-1

d. it- 56a-4

d.- ol- 44a-7

d.- ı (iye.) 44a-7

duşvār : (f.) Zor, güç.

39a-16, 39a-17, 50b-15, 128a-16

d.- ısa 31a-9

d. ol- 35b-6, 37a-8, 54a-7, 158b-2

d.- ı (akk.) 170b-7

dut- : Tutmak, yakalamak; göstermek; almak; çevirmek; başlamak; edinmek zaptetmek, ele geçirmek; kabul etmek; yerine getirmek, (bk. tut-).

d.- aram 15a-14, 182b-13, 211a-10,

d.- ar 3b-13, 48a-11,

d.- aruz 138b-15

d.- dı 14b-16, 16a-16, 33a-1, 221b-7, 224a-14

d.- dılar 14b-10, 26a-9

d.- updur 214a-12

d.- ısardur 225a-4

d.-gıl 204a-3

d. 91b-17

d.- asın 29b-2

d.- a 185a-10

d.- alar 216a-11

d.- mış-ıdı 201a-14

d.- mazsın 214b-3

d.- mag-ıçun 16 b-13

dutul- : Tutulmak bağlanmak; yapılmak, (bk. ṭutul-).
d.- dı 80b-14
d.- mış-ıdı 221b-11

dutun- : Tutunmak, edinmek.
d.- dılar 221b-8
d.- madı 221b-10

duzak : Tuzak, (bk. ṭuzaḳ).
d.- larına 146a-11

dübür : (a.) Arka, kıç, makad.
d.- inden 87a-1

düg- : Yükselmek, yukarı doğru fırlamak.
d.- di 184a-16

dügün : Düğün. 187b-10
d.- eyle- 61a-15, 169a-1, 103a-15

dükeli : Bütünü, hepsi, herkes, her biri; bütün, cümle.
10a-7, 11a-15, 34b-8, 58a-7, 89b-6, 94a-16, 95b-15, 97b-10, 100b-8, 104a-4, 108a-8, 115a-12, 116a-10, 120b-6, 127b-7, 130a-13, 177b-16, 184b-4, 188b-6, 199a-15, 199a-16, 199b-1, 224a-12, 224b-1
d.- nüñ 96a-11, 122b-2, 170a-11, 184a-7
d.- ne 81a-16
d.- müz 43b-1, 175b-9, 224a-2

d.- n̄üz 131a-2; (dükelün̄üz) 218b-3

d.- n̄üzi (dükelün̄üzi) 151b-11

düken- : Bitmek tükenmek.

d.- di 174b-13

d.- miş-idi 74a-6

d.- mes 18a-15

düket- : Tüketmek, bitirmek.

d.- memiş-idi 190b-3

dün : Gece. 19b-2, 71a-6, 120a-8, 134b-7, 135a-2, 154a-12, 188a-1, 204b-9

dün : Dün, bir önceki gün; geçmiş yakın gün. 106a-7, 118b-2, 172b-7

d.- ki 26a-3, 106a-8, 125b-17, 200a-6

düne- : Gecelemek, geceyi geçirmek.

d.- miş-idi 142a-15

dünyā : (a.) Dünya, (bk. dünye, dünyī). 26b-7, 45a-7, 50a-7, 50a-8, 62a-1, 66a-4, 66a-11, 88b-5, 92b-13, 94a-10, 95a-3, 95b-14, 97a-8, 98a-4, 103b-7, 104b-3, 104b-10, 106a-1, 108a-9, 108b-16, 113a-6, 116a-9, 117a-6, 118b-11, 118b-12, 121a-7, 126a-11, 126a-11, 130b-11, 135b-14, 136b-12, 151a-6, 177a-4, 177a-16, 177a-17,

187b-16, 193a-6, 205a-4, 206b-12, 212b-16,
218b-1, 218b-13
cemi-i d. 145a-7
d.- dur 111a-17
d.- nuñ 97b-4, 98a-11, 123a-3, 217b-8
d.- yı 22a-13, 88b-3, 97b-4, 225a-4,
d.- ya 15b-14, 16a-15, 18a-13, 18b-15,
21a-1, 46a-3, 54a-4, 60a-16, 63b-1,
71b-6, 83a-9, 97a-1, 102b-2, 102b-8,
104a-6, 104a-10, 114b-10, 114b-11,
161a-3, 213a-3
d.- da 63a-13, 94b-4, 103b-16, 131a-13,
198b-10, 213a-12
d.- dan 19a-12, 19a-15, 23a-3, 102b-2
212a-7, 83a-13, 203b-17
d.- ma 40b-16

dünye : (a. dünyā) Dünya (bk. dünyā, dünyī).
5a-17, 95b-16, 127a-12, 176a-9, 177b-1
205b-9
d.- nüñ 176a-10, 185a-7
d.- yi 127a-1,153b-14
d.- ye 22a-2, 91a-5, 140a-9
d.- de 4a-14, 25b-10, 35b-17, 41b-15,
47a-11, 78a-12, 97a-9, 100b-1, 155b-1,
180b-12, 185a-13, 202b-10, 210b-2, 216a-13,
219a-4

d.- den 33b-8, 175a-2

d.- ce 10b-7

dünyī : (a. dünyā) Dünya, (bk. dünyā, dünye).
95b-3, 153b-8

düpdüz : Dümdüz, baştan başa, tamamıyla.
88b-3, 203a-10

d. ol- 99b-5

dür- : Dürmek, bükmek.

d.- erler-idi 63a-9

dürer-bār : (f.; dür a.) İnci saçan. 7a-13

düriş- : Uğraşmak, çalışmak, çabalamak; mücadele etmek, (bk. dürüş-).

d.- irem 218a-11

d.- ür 3a-7

d.- gil 109b-4

d. 73a-5

d.- eyüm 220a-8

d.- e bilürüz 3b-2

dürüş- : Uğraşmak çalışmak çabalamak; mücadele etmek, (bk. düriş-).

d.- di 98a-8, 183a-13, 183b-6, 221b-7

d.- dügüm 156b-1

dürlü : Türlü, çegitli,çeşit.

2b-12, 6a-6, 8a-19 8a-12, 8b-4, 9a-7,
10b-15, 19a-17, 26b-1, 27a-10, 27a-10,
27b-15, 45b-3, 48a-5, 54b-10, 59b-1,
60b-12, 64a-15, 71a-13, 74a-16, 74b-1,
78a-5, 81a-2, 90b-15, 96a-14, 104a-6,
117a-15, 119a-16, 119b-7, 125b-16,
126a-6, 134a-7, 136b-7, 136b-13, 143b-10,
143b-17, 144a-5, 149a-4, 153a-4, 155a-4,
156b-8, 159b-7, 163b-3, 163b-10, 183a-10,
184b-17, 189a-1, 192a-11, 194a-2, 197b-15,
197b-16, 209a-8, 209a-14, 211b-5, 218a-15,
218a-16, 218a-16, 224a-16
d. dürlü 13a-8, 23b-6, 68a-13, 103b-14,
117a-14, **126a-14**
d.- dür 65b-11

dürr, dür : (a.) İnci, (bk. dür).
d.- i semîn "Kıymeti, pahalı inci" 7a-5
d.- i yetim "Sadafından tek olarak çıkan iri inci; Hz. Muhammed". 14a-16
d.- i yetîm 18b-4, 34a-3, 62a-7, 92b-8
d.- i yetimdür 93b-3, 115a-3, 115b-8
d. bigi 219b-10
d.- ün̄ 213b-7
d.- i 93a-2
d.- den 34a-4

dürt- : Dürtmek, vurmak.

d.- di 108a-4

dürtün- : Sürünmek, koku sürünmek.

d.- üp 46a-14

dürül- : Dürülmek, bükülmek.

d.- miş 97b-2

dürüst : (f.) Dürüst, doğru, saglam; doğruluk.

6b-8, 83a-14, 98a-2, 111b-6, 172a-15

d. ol- 49a-2, 114a-10, 212a-15, 212b-3

212b-9, 212b-10

d.- i (iye) 93a-16

düş : Düş, rüya.

40a-9, 42b-13, 45a-3, 45a-10, 56a-3, 56a-3,

67a-8, 207b-9, 207b-12,

d.- dür 207b-11

d. midür? 160b-9

d. gör- 20a-10, 20b-14, 22a-12, 29a-15,

39b-3, 39b-5, 39b-5, 40a-7, 42a-9,

44b-16, 45a-6, 55b-11, 55b-14, 85a-9,

105b-13, 106b-8, 113a-5, 132b-1,206a-10,

207b-4

d.- ün̄ 31a-11, 39b-4, 40a-1, 40a-2, 112a-7

d.- i (akk.) 40a-4, 106a-14

d.- de 165a-16

d.- den 85a-9

d.- üm 29a-2, 39b-6, 105b-16, 173b-2, 207b-5

d.- üme 39b-5

d.- ümde 40b-14

d.- ün̄ 40a-17, 106b-5

d.- ün̄i 39b-5, 206a-13

d.- ün̄e 39b-6, 55b-17

d.- ün̄de 40a-11,

d.- i 20a-10, 26b-8, 42a-9, 42a-12, 42b-6, 44b-16, 105b-14

d.- ünün̄ 20a-15

d.- üni 206a-11

d.- in 22a-14

d.- üne 40a-7

d.- inde 22a-7, 55b-11, 106a-14, 134b-1, 206a-10

d.- ün̄üze 67a-8

d.- leri40a-16

düş- : Düşmek, yere düşmek; inmek; yuvarlanmak; kapanmak, sığınmak, konmak, inmek; isabet etmek; girmek, gelmek; kavga etmek, anlaşmazlık çıkmak; dalmak kapılmak; yayılmak; varmak; takip etmek; olmak.

d.- er 35a-2, 47b-4, 48a-9, 48a-13, 49a-6, 51b-12, 63b-1, 86b-2, 184a-17, 187a-1

d.- ersiz 151b-1

d.- düm 32b-4, 172b-6

d.- dün 147b-6

d.- di 7a-9, 21a-10, 25a-8, 25b-10, 26b-15, 27a-2, 27b-16, 28a-1, 28b-6, 32a-14, 38a-11, 42a-10, 43b-13, 43b-13, 43b-14, 44a-5, 46b-1, 47a-1, 48a-14, 48a-15, 48a-15, 49a-7, 49a-8, 51b-7, 51b-8, 51b-9, 51b-11, 51b-11, 51b-11, 51b-14, 51b-15, 51b-16, 59a-12, 62a-8, 62b-3, 63a-16, 64b-4, 65b-1, 69a-10, 72a-10, 72a-15, 73b-1, 76b-15, 77a-10, 78a-1, 82b-16, 86a-2, 86a-3, 86a-13, 86a-14, 86a-16, 86a-16, 86a-17, 86b-1, 86b-10, 86b-12, 86b-17, 87a-1, 87a-13, 87a-17, 87a-17, 87b-1, 87b-5, 88a-4, 89a-12, 99a-5, 104b-17, 105b-10, 106b-14, 107a-1, 107a-11, 111a-10, 113b-12, 114b-6, 116a-4, 119b-5, 120a-11, 120b-5, 120b-9, 122a-15, 122b-7, 125b-11, 128a-14, 128a-17, 131b-14, 133a-13, 135b-5, 138a-2, 139a-3, 140a-13, 144b-6, 146b-10, 149b-10, 150b-4, 162a-11, 169b-3, 169b-8, 170a-12, 172a-13, 173b-1, 173b-3, 174b-14, 176b-8, 176b-13, 183b-9, 183b-10, 184b-2, 184b-3, 196b-14, 198b-9, 199a-8, 201b-16, 206a-1, 206b-5, 207b-15, 211a-4, 212b-3, 213b-16, 214b-9,

d.- diler 22b-15, 28b-9, 29a-13, 45b-2, 46b-2, 47a-13,50a-12, 53a-8, 61a-8,

86b-8, 88a-5, 111a-9, 122a-2, 130b-17, 141a-14, 151a-2, 152b-10, 158b-14, 161a-12, 168a-14, 169a-6, 174a-4, 184b-7, 188b-15, 191a-15, 193b-13, 214b-14, 221b-6

d.- mişem 172b-15

d.- miş 72a-13, 87b-3, 139a-16, 157a-3, 183a-5, 222b-10

d.- mişdür 33a-14, 47a-16

d.- üpdür 49a-1, 50b-12

d.- iserdür 46a-16, 47a-4, 63b-12

d.- gil 171a-17

d. 224a-11

d.- elüm 29a-7

d.- ise 39a-16, 43b-9

d.- em 33a-13

d.- e (istek) 36a-11, 37b-2, 47a-15, 48a-4, 49a-4, 49a-16, 49a-17, 61b-7, 87b-12, 119b-12, 223a-11

d.- ip 25a-2

d.- üp 66b-2, 69b-7, 130b-15, 199a-9

d.- iben 172a-17

d.- elden 71b-3, 139b-8

d.- icek 63b-7, 86b-2

d.- medin 185b-2,

d.- en 140a-13

d.- er ol- 49a-4

d.- düğümi 57b-1

d.- düginden 83a-17

d.- düklerin 71a-3

d.- mişün 198b-11

d.- mişi (akk.) 172b-15, 176b-15

d.- mişleri (akk.) 3b-7, 172a-14

d.- er-ise 51a-14, 51a-14, 51a-15, 51a-16, 51b-1

d.- erse 46a-15, 46b-12, 46b-13, 46b-14,

d.- miş-idi 28a-1

d.- ey-idi 48b-1

d.- mez 186b-1

d.- medi 52b-12, 69a-12, 78a-4

d.- meye 136a-9

d.- mez-idi 202b-1

d.- mege 157b-17

düşmenlik : (t. düşmen f.) Düşmanlık, (bk. düşmanlık). 29a-11, 42b-12, 127a-17

d.- e 44a-9, 127b-4, 140a-15

düşir- : Düşürmek (bk. düşür-).

d.- e (istek) 183b-15

düşür- : Düşürmek indirmek.

d.- di 87a-16, 189b-7

d.- diler 29b-7

d.- e (istek) 184a-2

d.- ür-idi 33b-1

d.- emedi 184a-5

düz- : Düzmek, tanzim etmek, tertibetmek; düzene koymak; süslemek; hazırlamak; kandırmak.

d.- er 66a-5, 207b-17

d.- di 4b-1, 43b-15, 59b-6, 90b-17, 202b-2,

d.- diler 25a-5, 41a-4, 215a-8

d.- iser 122b-15,

d.- ip 114b-8

d.- dügi 139b-14

d.- miş-idi 124b-3

düzet- : Düzeltmek, tertip etmek.

d.- mekde 221b-7

düzgün : Nizam, intizam, intizamlı hal, tertip, tertibat, yaşayış.

4b-1, 4b-3, 18b-2, 122b-15

d. eyle- 185b-12,

d.it- 75a-8, 75b-8

d.- i (akk.) 4b-2

d.- e 122b-17

d.- i 54a-10, 84a-17, 117b-13, 168b-15

d.- ini 66a-10,

d.- üni 202b-2

d.- in 90b-17, 143a-12, 157b-14, 215a-8

d.- ümüz 54a-6,

d.- ünüz 204b-10

d.- lerin 143a-15-16

düzül- : Düzülmek, tertip edilmek, tanzim edilmek.

d.- miş 109a-4

E

eb : (a.) Baba.

e.-i ("Babam" Arapça iyelik) 118b-5

e.-ti, e.-tī (yā e.) ("Babam, babacığım" ünlem ve Arapça iyelik).

26a-13, 46a-7, 48b-13, 49a-12, 49a-17, 57b-1, 108b-7, 132a-3, 132a-10, 135b-15, 147b-3, 169a-13, 171a-12, 175a-5, 175a-10, 175a-15, 180a-6

Ebābīl : (a.) Dağ kırlangıcı, Kur'an-ı Kerim'in 105. yani Fil suresinde sözü edilen kuş sürüsü.

86a-5, 86a-12, 86b-6, 86b-13, 87b-13

Ebā Saʿīd : (k.a.) Ebu Said 784/1382'de Mısır sultanlığına getirilmiştir. (öl. 1388), (bk. Ebū Saʿīd Berkuk İbn-i Enes). 8a-7

Ebā Tālib: (k.a.) Ebu Talib Hz. Muhammed'in amcası (bk. Ebī Tālib Ebū Tālib).

176b-13, 182a-12, 208a-13

Ebā Zamra : (k.a.) Zamra'nın babası, esas adı Haris. Hz. Muhammed'in süt annesi Halime'nin beyi,(bk. Hāris).

107a-15

ebed : (a.) ebedî. 83a-14, 97a-11

merdūd-ı e. 136a-4

e. kıl- 66a-12

ebedī : (a.) Daimî, sonu olmayan. 188b-11, 210a-16

e.-dür (saʿādet-i e.) 129b-13

Ebeʾl-Hakem : (k.a.) Ebeʾl-Hakem, Ebu Cehl'in künyesi, (bk. Ebū Cehl, Amr İbn-i Hişam, Ebiʾl-Hakem.)

214b-5-6, 215a-2, 224a-16

Ebeʾl-Hāris : (k.a.) Ebeʾl-Haris, Şeybe'nin lakabı,(bk. Şeybe ʿAbdülmuṭṭalib). 108a-14

Ebe'I-Ḳāsım : (k.a.) Ebe'l-Kasım. Hz. Muhammed'in bir lakabı. 126b-8, 111a-7

Ebī Abdu'llahı'l-Hüseyn : (k.a.) Ebī Abdullahı'l-Hüseyn, Hz.Hüseyn, Hz. Ali'nin oğlu Hüseyin'in künyesi. 4b-16

Ebī Bekr : (k.a.) Ebi Bekr, Hz. Ebu Bekir, (bk. Ebū Bekr, 'Abdullāh). 134b-8, 134b-9

Ebī Bekri's-Sıddīk : (k.a.) Hz. Ebu Bekir, (bk. Ebī Bekr, Ebū Bekr, 'Abdullāh). 3b-7

Ebī Hanzala el-Mahzūmī : (k.a.) Ebi Hanzala el-Mahzumi, Ebu Cehl'in babası Hişam İbn-i Muğira'nın bir adı, (bk. Hişām İbn-i Muğīra). 135a-5

Ebī Kubeys : (y.a.) Ebu Kubeys Dağı, Mekke yakınlarında bir dağ, (bk. Ebu Kubeys). 21a-13, 83b-12, 83b-16

Ebī Kuhāfa : (k.a.) Ebi Kuhafa, Hz. Ebu Bekr'in babasının künyesi, esas adı Osman,(bk. Osman) 134a-16

E.-nun 134a-17

Ebi'l-Hakem : (k.a.) Ebi'l-Hakem, Ebu Cehl'in künyesi,(bk. Ebu Cehl, Amr İbn-i Hişām, Ebe'l-Hakem). 135a-9, 135a-10, 178b-2

Ebī Muhammedi'l-Hasan : (k.a.) Ebī Muhammedi'l-Hasan, Hz. Ali'nin oğlu Hasan'ın künyesi. 4b-16

Ebī Mu'it : (k.a.) Ebi Muit, Ebu Cehl'in babası, Hişam Ibn-i Muğira'nın arkadaşı. 178b-7

Ebī Süfyān : (k.a.) Ebi Süfyān, Kureyş'in ileri gelenlerinden (bk. Ebū Sufyān). 178b-8

Ebī Tālib : (k.a.) Ebi Tālib Hz.Muhammed'in amcası, (bk. Ebā Tālib, Ebū Tālib). 4b-10

ebkem : (a.) Dilsiz, konuşmayan; gözsüz. 207a-1

e.-dür 72b-13

ebleh : (a.) Ahmak, akılsız, ebleh, aptal. 144a-6
e.-sin 122b-9
e.-ler 177a-14
Ebrehe : (k.a.) Ebrehe, Hz. Muhammed'in doğumundan elli gün kadar önce Ka'be'yi yıkmaya gelen Hıristiyan Habeş ordusu komutanının adı, (bk. Ebrehe Eşrem, Ebrehe İbn-i Sabbāh
73a-15, 73a-16, 73b-1, 73b-3, 73b-6, 73b-7, 73b-8, 73b-9, 73b-10, 73b-13, 73b-16, 74a-3, 74a-13, 79b-6, 74a-14, 74b-5, 74b-11, 75a-6, 75a-9, 75a-10, 75a-11, 75a-14, 75a-15, 75b-2, 75b-4, 75b-13, 76b-4, 77a-1, 77a-4, 77a-5, 77b-1, 78a-11, 78b-9, 78b-11, 78b-12, 79a-1, 79b-1, 79b-11, 79b-17, 80a-3, 80a-4, 80a-6, 80a-9, 80a-11, 80a-15, 80b-2, 80b-4, 80b-6, 80b-6, 80b-12, 81a-4, 81a-7, 81a-10, 81b-2, 81b-12, 81b-14, 82b-6, 82b-8, 82b-9, 83a-17, 83b-7, 83b-9, 83b-17, 85a-4, 85a-7, 85a-8, 85a-11, 85a-12, 85b-6, 85b-7, 85b-12, 86b-11, 86b-12, 86b-14, 86b-15, 86b-17, 87a-2, 87a-4, 87a-6, 87a-8, 87a-9, 87a-10, 87b-4, 87b-6, 89b-8, 100b-7, 143a-10, 144b-1, 144b-3, 195b-1.
E.-nün 73b-8, 73b-12, 73b-14, 74a-1, 74a-2, 75a-3, 76b-15, 77a-11, 77a-14, 77b-3, 78a-7, 79a-8, 79b-1, 79b-12, 80b-6, 82b-8, 83a-3-4, 86b-12, 86b-16, 87a-13, 87a-13, 87a-14, 87a-16, 89a-6, 141b-4, 142 a-9, 148b-3
E.-(y)i 85b-11, 87b-2, 145a-10, 148b-10
E.-ye 73b-2, 73b-11, 73b-15, 74a-3, 74a-12, 74a-12, 75a-10, 76b-13, 76b-14, 76b-17, 77a-14, 78b-14, 86b-11

E.-den 73a-15, 87b-3, 141b-5

Ebrehe Eşrem : (k.a.) Ebrehe Eşrem, (bk. Ebrehe). 76a-12, 76a-15, 144b-1, 148b-17, 162b-4

Ebrehe Eşrem el-Habeşī : (k.a.) Ebrehe Eşrem el-Habeşi, (bk. Ebrehe).

Ebrehe Eşrem : (k.a.) Ebrehe Eşrem, (bk. Ebrehe). 145a-10

Ebrehe İbn-i Sabbāḥ : (k.a.) Ebrehe İbn-i Sabbah,(bk. Ebrehe) 73a-14

Ebrehe İbn-i Sabbāḥ el-Eşrem : (k.a.) Ebrehe Ibn-i Sabbah el-Eşrem, (bk. Ebrehe) . 73a-8

Ebrehe İbni's-Sabbāḥ : (k.a.) Ebrehe İbni's-Sabbah, (bk. Ebrehe). 75b-10, 162b-11

E.-un 141b-3-4

E.-ı 89a-16

E.-a 148b-10

Ebrehetü'l-Eşrem el-Habeşī : (k.a.) Ebrehetü'l-Eşrem el-Habeşî, (bk. Ebrehe). 73b-14

ebrişim : (f. ebrişam) İbrişim, ipek.

e.-den 41b-12, 41b-14

Ebṭaḥ : (y.a.) Mekke yakınlarında bir yer, kumlu geniş büyük dere.

E.-a 38b-9, 68a-6, 178a-9, 178b-16

Ebṭaḥī : (k.a.) Hz.Muhammed'in bir adı, Ebtahlı, Ebtah'a mensup.

12a-15, 65b-1, 82a-4, 90b-2, 110b-10

Ebter : (a) Bir işe yaramayan, faydasız, kötü.

114b-10, 132a-13

e.-durur 208b-14

ebū : (a.) Baba, ata. 6b-8, 13b-3, 54a-12, 82a-1

Ebū Bekr : (k.a.) Hz. Ebu Bekir, (bk. Ebū Bekr-i Sıddık, Ebī Bekr, Ebī Bekr'is-Sıddīk, 'Abdu'llāh, 'Atīk, Sıddīk).

40b-12, 137b-7, 137b-14, 137b-17, 141a-5, 141a-10, 200b-10, 200b-17, 201a-4, 201a-5, 201a-9, 201a-16, 203a-14, 203b-15, 204a-1, 201a-14

E. ile 203b-15

E.-dür 179a-12

E.-ün 200b-14, 200b-17, 202b-15

E.-i (akk.) 135a-1

E.-e 137a-6, 201a-2

Ebū Bekr-i Sıddīk : (k.a.) Ebu Bekr-i Sıddık, Hz. Ebu Bekir, (bk. Ebū Bekr). 200b-13, 203b-4

Ebū Cehil : (k.a.) Ebu Cehl, (bk. Ebū Cehl). 181a-2

Ebū Cehl : (k.a.) Ebu Cehl, esas adı Amr'dır. Hz. Muhammed'in düşmanıdır, (bk. Ebū Cehil, Amr İbn-i Hişam, Ibn-i Hişam, Ebe'l-Hakem).

66b-5, 67b-8, 68a-3, 68a-3, 68a-4, 68a-7-8, 69a-5, 69b-2, 100b-11, 100b-12, 127a-17, 129b-17, 135a-3, 135a-4, 135a-5, 135a-6, 135a-7, 135a-11, 135b-7, 135b-8, 135b-11, 135b-15, 136a-14, 136b-2, 136b-2, 136b-5, 137a-2, 137a-4, 137a-9, 137b-2, 137b-3-4, 138a-3, 140a-14, 140b-2, 140b-5, 140b-7, 140b-8, 140b-9, 140b-10, 141a-4, 141a-6, 141a-13, 141a-15, 141a-17, 178b-4, 178b-5, 178b-13, 179b-7, 179b-9, 180a-5, 180a-14, 180a-16, 180b-5, 180b-13, 180b-15, 180b-17, 181b-2, 182a-5, 182a-8, 182a-12, 182b-10, 182b-11, 183a-10, 183a-12, 183a-15, 183a-17, 183b-4, 183b-5, 183b-8, 183b-9, 183b-13, 183b-14, 183b-15, 184a-2, 184a-10, 184a-13, 184a-17, 184b-1, 185a-14, 185b-2, 185b-11, 207b-11, 211b-7, 211b-10, 214a-10, 214a-12, 214b-1, 214b-2, 214b-6, 214b-17, 215a-6, 215a-14, 221a-5, 222b-9, 223a-4, 223a-9, 223b-8,

224a-5, 224a-8, 224a-16, 224b-2, 224b-8, 224b-9, 224b-11, 224b-13, 224b-14, 225a-2, 225a-3, 225a-9, 225a-13, 225a-15, 225b-14, 180b-8

E. birle 136b-1, 180b-11

E. dahı 136b-2, 140b-3, 141a-10, 180a-11,

E. idi 178b-2, 211b-3

E. ol- 135a-10

E.-ün 135a-7, 137a-11, 140a-16, 140b-14, 141a-1, 178b-9, 179a-14, 179b-3, 184a-9, 184b-4, 185a-15, 214b-2, 224b-16, 225a-2

E.-i 137a-16, 140b-15, 179b-8, 180b-1, 180b-12, 184a-11, 184a-15, 184b-1, 184b-5, 185b-14, 223a-8

E.-e 135a-8, 135a-10, 135a-10, 136a-4, 136a-15, 137a-12, 137b-2, 141a-14, 180a-13, 180a-17, 182a-4, 182b-2, 182b-10, 183b-5, 222b-7, 224a-13, 224b-8, 225a-3, 226a-1-2

E.-de 140b-1

Ebu'l-Buhterī : (k.a.) Ebu'l-Buhteri, Ebu Cehl'in büyük kardeşi. 179b-4, 180a-15, 180a-17

Ebu'l-Fazl ʿAbbās İbn-i ʿAbdu'l-muttalib : (k.a.) Hz. Abbas, (bk. Abbās). 5a-4

Ebu'l-Hasan : (k.a.) Ahmed bin Abdu'llah bin Muhammed Ebu'l-Hasan el-Bekrî ,(öl.694/1294 yılı dolaylarında). Darir'in siyerini tercüme ettiği kişi, (bk. Ebu'l-Hasan el-Bekrî, Ebu'l-Hasani Bekrî). 33a-2, 45a-10, 100b-3, 214a-9

Ebu'l-Hasanı'l-Bekrī : (k.a.) Ahmed bin Abdu'llah bin Muhammed Ebul Hasan el-Bekrî, (bk.Ebu'l-Hasan). 7a-11, 24b-2, 43b-16-17, 53b-5-6, 62b-13-14, 68a-3-4, 73a-9, 90b-3, 93a-5-6, 101a-13, 104b-6,

109b-17, 110a-1, 135a-3, 141b-2, 164b-16, 166a-13, 186a-1, 221b-15

Ebu'l-Ḥasan-ı Bekrī : (k.a.) Ebu'l-Hasanı Bekrī, (bk.Ebu'l-Ḥasan). 7a-14

E.-nün 7b-2

Ebū Kubeys : (y.a.) Ebu Kubeys Dağı, Mekke yakınlarında bir dağ adı, (bk. Ebī Kubeys). 84a-13-14

Ebū Leheb : (k.a.) Ebu Leheb, esas adı Abdu'l- Uzza, Abdu'l-muttalibin oğlu, Hz. Muhammed'in amcası, (bk. ʿAbdu'l-ʿUzzā).

127a-10, 128b-7, 129a-13, 129b-16, 129b-17,130a-4, 130b-8, 130b-13, 130b-16, 131a-14, 144b-3, 145a-2, 146b-16, 180a-13, 207b-11, 211b-11, 216b-13

E.-ün 131a-3

E.-e 131a-5, 131a-8

Ebū Saʿīd Berkūk İbn-i Enes : (k.a.) Ebu Said Berkuk İbni Enes, 784/1382'de Mısır sultanlığına getirilmiştir. (öl. 1398?),(bk. Ebā Saʿid).

E.-i 7b-12

Ebū Süfyān : (k.a.) Ebū Sufyān, Kureyş'in bir kolu olan Beni Ümeyye'nin reisi, Muaviye'nin babası, Hz. Muhammed'in düşmanıdır, (bk. Ebī Sufyān). 224a-5

Ebū Süfyān Saḥrab İbn-i Ḥarb : (k.a.) Ebu Sufyan Sahrab İbni Harb (bk. Ebū Süfyān, Ebī Sufyān).

223b-15

Ebū Tālib : (k.a.) Ebu Talib, esas adı Abdi-menaf, Abdul-muttalib'ın oğlu, Hz. Muhammed'ın amcası, (bk. Ebā Tālib, ʿAbdimenaf).

48b-12, 48b-12, 57a-12, 61a-9-10, 66b-6-7, 66b-7, 66b-9, 66b-10, 66b-11, 66b-12, 66b-14, 67a-9,

67b-1, 67b-6, 68a-5, 68a-7, 68b-4, 68b-8, 68b-10, 68b-13, 69a-12, 69a-14, 69b-3, 70b-2, 70b-4, 129b-4-5, 129a-13, 132b-7, 145a-2, 146b-17, 154b-4, 158a-7, 158b-11, 160a-8, 160b-15, 161a-11, 172a-12, 175a-14, 175b-8, 176b-2, 176b-7, 176b-10, 177a-13, 177a-14, 177b-12, 177b-14, 177b-14, 178a-5, 179b-11, 179b-12, 180a-9, 180a-10, 181a-2, 181a-5, 181a-7, 181a-8, 182a-2, 182a-14, 182b-4, 183b-2, 184a-13, 184b-6, 185b-10, 185b-16, 186a-2, 186a-8, 186a-16, 186b-2, 186b-3, 186b-7, 190a-8, 194a-4, 194a-6, 194a-15, 194b-2, 194b-3, 195b-6, 196a-16, 196b-12, 197a-1, 197b-5, 198b-4-5, 199a-17, 199b-3, 199b-17, 201b-7, 201b-17, 202a-3, 203b-6, 203b-9, 203b-11, 203b-13, 203b-16, 204a-4, 206b-8, 206a-17, 207b-15, 207b-17, 208a-1, 208a-3, 208a-9-10, 208a-13, 208a-14, 210a-1, 210a-2, 210a-6, 210a-9, 210a-10, 210b-11, 211a-1, 211a-15, 212a-14, 212b-13, 213b-10, 215b-6, 216a-3, 216b-11, 216b-13, 216b-15, 217a-1, 218a-13, 218a-17, 219a-12, 220a-11, 220a-13, 220b-11, 221a-1, 225a-3

E. birle 175b-10, 185b-15, 221a-8

E. dahı 203b-7

E. ile 175b-11, 175b-13

E.-dür 156b-13

E. ol- 44b-10

E.-ün 160a-17, 176a-17, 176b-6, 176b-12, 184b-8, 204a-1

E.-i (akk.) 70b-1, 177b-10, 202a-5

E.-e 61a-9, 70b-1, 175b-10, 175b-14, 177b-11, 182b-2, 194a-14, 195b-6, 208b-11, 210a-4, 210a-12-13, 216b-7, 220a-15

E.-den 48b-16, 66b-11, 210a-16

ecdād : (a.) Dedeler, büyük babalar, atalar.

e.-ı pīşelerīdür 208b-10

e.-ı (iye.) 8a-12

e.-ını 23a-17

e.-umuz 67b-15

e.-ūnuz 155b-12

ecdehā : (f. ejdehā) Efsanevi büyük bir yılan, ejderha, (bk. ejdehā). 225a-11, 225b-16

e.-ya 225b-2

ecel : (a.) Ecel, ömrün sonu.

8b-17, 14b-14, 32a-10, 32b-6, 50b-8, 91a-1, 153b-2

e.-e 79a-7

e.-den 86b-8, 177b-3

e.-üm 212b-7

e.-i (iye.) 23a-2

echel : (a.) En cahil, nadan, aksi. 205a-13

e.-i (iye.) 137a-2

ecīr : (a.) Ücretle çalışan, gündelikçi işçi.

e.-i (iye.) 214b-15

e.-ler 218a-3

edeb : (a.) Edeb, terbiye, haya, ahlak güzelliği.

4a-15, 130a-15, 130b-4, 134a-12, 162a-16, 163b-6, 221a-10

sāhib-e. 213a-12

e. birle 103a-3, 103a-3, 133a-17, 198a-11

e.-in (akk.) 137a-13

e.-i (iye.) 126b-7, 127a-3

e.-lü 135b-9, 137a-10

edebsüz : (t.; edeb a.) Edepsiz, terbiyesiz.

e.-i (akk.) 129a-17

edebsüzlik : (t.; edeb a.) Edepsizlik, terbiyesizlik.
e. kıl- 200a-12
e.-dür 164b-7
edīb : (a.) Edip, terbiyeci, terbiye veren. 130a-15
edīm : (a.) Debbağlanmış deri, sahtiyan; yüz, satıh.
e.-i arz "Yer yüzü" 18b-4
e.-i Tayifī "Taif derisi" 23b-5, 195b-9
ednā : (a.) En aşağı, ādi, değersiz. 217a-15
edyan : (a.) Dinler. (krş. din)
e.-lar 41a-2
ef'ī : (a.f.) Engerek yılanı. 153b-16
efkār : (a.) En fakir, daha fakir.
e.-ı 'ıbāda'llāhı 5b-8
e.-una 186b-8
Eflātūn : (k.a.) Eflātun, meşhur Yunan filozofu.
174b-3, 219a-2
E. bigi 132a-13
efżāl : (a.) Daha üstün, daha iyi, daha faziletli.
e.-ı mevcūdāt 3b-6
e. a'l halāyık 206b-12
eger : (f.) Eğer, şayet, gerçi, (krş. ger.)
3a-10, 3a-11, 3b-1, 8b-11, 19b-4, 22b-14, 24b-13, 24b-13, 26a-6, 31a-8, 32a-9, 33a-15, 35b-6, 36b-6, 36b-6, 36b-8, 36b-16, 37a-1, 40a-3, 41a-10, 43a-10, 44a-8, 44a-17, 46a-3, 46b-9, 46b-13, 46b-13, 48b-13, 51a-13, 51a-15, 51a-15, 51b-1, 51b-2, 54a-14, 55a-9, 57a-8, 57b-4, 58a-8, 58b-3, 59a-9, 63b-11, 64b-9, 64b-13, 65b-3, 65b-6, 65b-10, 66a-14, 69b-9, 73b-5, 78a-10, 78a-17, 79a-10, 81b-11, 83a-1, 85a-5, 88b-3, 97a-8, 106b-8, 106b-15, 107b-1

111b-3, 111b-4, 111b-9, 112b-1, 112b-3, 112b-12, 116a-15, 117a-2, 118a-3, 127b-1, 127b-16, 138a-12, 138a-15, 144a-2, 147a-16, 148b-4, 148b-5, 151b-6, 155a-12, 155b-14, 156a-3, 156b-11, 156b-14, 158a-16, 159a-10, 161b-8, 165a-16, 170a-12, 171a-17, 171b-1, 173b-15, 174a-5, 174b-8, 177a-12, 177a-12, 179b-9, 179b-16, 180a-1, 180b-8, 180b-9, 181a-5, 181a-8, 181a-13, 182a-15, 182b-13, 183a-3, 184a-16, 184b-11, 185b-5, 193b-7, 194b-15, 198a-8, 198a-13, 201a-2, 201a-16, 201b-7, 202a-16, 205a-17, 205b-14, 207b-12, 209b-1, 209b-6, 211a-13, 212a-17, 213b-13, 216a-4, 216a-5, 219a-2, 219b-13, 219b-13, 221b-14, 222a-5, 223a-10, 224a-15, 225a-16, 225b-16

egerçi : (f.) Gerçi, her ne kadar olsa da, (krş. gerçi). 6a-5, 6a-17, 6b-4, 13b-10, 18b-6, 35b-14, 65a-13, 92b-6, 137b-12, 174a-13, 195a-9

egil- : Eğilmek, sapıtmak, doğru yoldan çıkmak.

e.-di 99b-4, 101a-8, 136b-11

eg(i)n : Vücut, sırt; üst, (üst baş).

e.-ine 38b-3, 211b-8

egle- : Alıkoymak, eğlemek.

e.-diler 188b-16

eglen- : Beklemek, oyalanmak, meşgul olmak.

e.-ürsin 182a-15, 183b-12

e.-ürüz 77b-11

e.-dün 63b-10, 173a-10

e.-di 98b-7, 154a-3

e.-dük 225b-12

e.-dünüz 225b-10

e.-diler 32a-1, 223a-13

e.-miş 189a-6, 189b-4

e.-gil 38b-5
e.-ün 189b-17
e.-evüz 70b-15
e.-ip 225b-9
e.-medin 53a-15
e.-dügün 63b-9
e.-düginden 87a-4
e.-ürdi 215b-9
e.-ür idi 162b-2
e.-medi 89a-5
e.-imezem 143b-9
e.-mek 43a-8, 192b-11

eglence : Eğlence, severek uğraşılacak şey.
6b-11, 187a-5

egril- : Birikmek, toplanmak.
e.-miş 45a-11

ehl :(a.) Halk, sahip, bir yerde oturanlar, eş, ev halkı, yakınları.
e.-i ʿayāluma 189b-3
e.-ü ʿayālunuz 78b-3, 81b-6
e.-ü kabāʾil 87b-10
e.-i arż 92a-2, 130a-15
e.-eʾl-arażīn 92a-12
e.-i beytüne "ev halkı" 175b-17
e.-i cennet 15a-2, 103b-11
e.-i daʿvet 103b-15
e.-i dīn 55b-7, 111b-2
e.-i fīl 89b-14
e.-i Haram 26b-14, 29b-2, 33b-9, 69b-8, 102a-6
e.-i ʿilm 55b-7, 89b-16, 133a-6
e.-i īmān 89b-2

e.-i İslāmı 9a-2
e.-i Ka'be 23a-15
e.-i Ḳarāyıbı 49a-11
e.-i kitāb 29b-11, 74b-8, 82b-12
e.-i küfr 89b-3
e.-i Mekke 47a-1, 49a-6, 78b-4, 89b-6, 139b-3, 210b-13
e.-i nār 191a-1
e.-i ṣalīb 142b-16
e.-i semāvāt 82a-11, 130a-15
e.-i sūḳ 26a-8
e.-i şimāl 136b-16
e.-i şer 136a-9
e.-i şirk 89b-2
e.-i şirük 89b-17
e.-i tena'um 216a-11
e.-i yakīn ('ulemā'-i e.) 97b-15
e.-i yemīn 136b-6
e.-i yeṣreb (ma'şer-i e.) 29b-14
e.-e's-Semāvāt 92a-11
e.-i's-semāvāt 98b-13
e.-üm 218a-17, 218b-2
e.-ümdür 88b-14
e.-ümi 153a-12
e.-imden 28a-15
e.-ün 33b-14, 79a-15
e.-ündür 194b-4
e.-üni dahı 179a-12
e.-üne 36a-12
e.-ünden 90b-14

e-i (iye.) 13b-2, 14a-15, 32b-10, 32b-13, 32b-15, 34a-7, 47a-2, 51b-4, 56a-8, 57b-6, 57b-15, 57b-16, 61b-8, 61b-8,61b-11, 64b-3, 66a-13, 67b-11, 69b-1, 77b-11, 77b-15, 78b-15, 79a-2, 83b-6, 84b-15, 84b-16, 87b-15, 88a-3, 90b-7, 94a-10, 94a-10, 100b-7, 102a-11, 103a-5, 103b-7, 106a-5, 119b-7, 124a-14, 140b-15, 141a-11, 145b-2, 148b-3, 149b-3, 153a-17, 159b-9, 174a-7, 178a-9, 189a-16, 193b-2, 199a-9

e.-i birle 85a-10, 126a-11, 138a-15, 192a-10

e.-i dahı 137a-5

e.-i kim 162a-1

e.-inün 14a-14, 29b-15, 79a-3, 48a-16, 56a-9, 93a-15, 93a-15, 89a-11, 100b-8, 128b-15, 139a-9, 165a-5, 208b-1, 214b-11, 214b-16

e.-ini 72a-3, 77a-2, 82b-15, 95b-2, 188b-16

e.-in 146a-16

e.-ine 25a-3, 32b-12, 32b-14, 39a-15, 60b-17, 61b-9, 75b-17, 78a-1, 87b-7, 89a-7, 90a-17, 95a-10, 103a-4, 120a-11, 121b-1, 111a-9, 122a-9, 122b-6, 148a-6, 148b-13, 151b-4, 153a-11, 188b-8

e.-inden 12b-17, 12b-17, 25b-10, 38a-5, 79a-10, 83b-16, 84a-13, 85a-11, 139a-7, 141b-8, 142a-1, 148b-2, 149b-16, 165b-9, 167a-14, 169b-5

e.-inüze 159b-12

ehlen ve sehlen : (a.) Hoş geldiniz, safâ geldiniz anlamında selâm sözü. 210a-13

E'imme : (a.) İmamlar, (bk. eyimme). 40b-11

ejdehā : (f.) Efsanevi büyük bir yılan, ejderha, (bk. ecdehā).

79a-16, 122b-11, 147a-11, 158b-2, 225a-14

e.-nun̄ 151a-2

e.-yı (akk.) 153b-10

e.-ya 225a-17

ek- : Ekmek, serpmek.

e.-er 209a-14

e.-di 4a-1, 4a-2, 189b-12

e.-diler 6a-2, 116a-9

e.-en 116a-7, 137a-2

ekābir : (a.) Büyükler, ileri gelenler. 90a-17, 215a-10

e.-i Islām 8a-4

cemī -i e. 215a-8

e.-ini 201b-3

e.-leri (iye.) 201a-1

ekall : (a.) Daha az, en az, pek küçük.

e.-ün-nās "Insanların en küçüğü, bayağı." 68a-15

ekber : (a.) Daha büyük, en büyük.

sıddīk-ı e. 174b-5

ekil- : Ekilmek

e.-di 127a-8

e.-e 29a-11

ekin : Ekin, mahsul. 116b-17

ekinci : Ekinci, eken kişi.

e.-si 4a-6

ekser : (a.) Ekseriyā, çoğu.

26b-15, 28b-6, 90b-4, 90b-7, 115a-14

e.-i (iye.) 83a-8, 137a-12, 193a-5, 224b-3

eksil- : Eksilmek, azalmak.

e.-ür 163a-16,

e.-miş 20b-13

e.-e 88b-4, 97b-14

e.-se 116b-14

e.-ip 166b-7

e.-medi 116a-1

e.-meyeler 73a-7

eksük : Eksik, noksan, az.
30a-15, 72b-13, 72b-13, 112b-7, 135a-13, 135a-14, 135a-14, 118a-16

e.-dür 6b-1, 54a-11, 54a-12, 111b-12, 187a-1

e.-se 88b-10

e.-midür 85b-2

e.-ün 215b-7, 218a-7

e.-in 91b-5, 136b-3, 216a-7, 217b-9

e.-lü 142a-6, 198b-6

eksüklik : Eksiklik, (bk. Eksüklük).

e.-in 217b-9

eksüklük : Eksiklik, (bk. eksüklik). 54a-8, 195a-1

e.-idi 111a-17, 112a-3, 132a-8

e. ol- 132a-9, 164b-6, 180a-5, 199b-13, 202b-11

e.-missey idi 111b-3

e.-i (iye.) 111b-13

e.-lügine 8b-10

ekşi : Ekşi 209a-14

el : El.

e.-ile 37a-3

e. aġacı "Baston, asa, değnek" 119a-7

e. altından "Gizlice" 28a-14

e.(ve) ayaġ ur "Yalvarmak el ve ayakla ısrar hareketi yapmak; bir işe yapışmak". 208a-6, 220a-8

e. çek- "Yardım etmemek, ilgi göstermemek." 52b-3

e. du'āya götür- "Dua için elini göğe doğru açmak." 192b-12

e. sun- "El uzatmak, cür'et etmek"
3b-1, 52a-17, 52b-2, 175b-10, 175b-11, 176a-1
e. ur- (e. kılıca ur-) "El atmak, el uzatmak, el sürmek, dokunmak."
17a-5, 47b-10, 76a-17, 86a-11, 97b-6, 120b-10, 130b-2, 148a-7, 148a-12, 199b-3, 198b-14, 203b-9, 220b-16, 224a-10
e. uzat- "Dokunmak, zarar vermek." 155b-16
e. vir- "Yardım etmek, fırsat vermek"
129b-9, 199b-10
e.-i (akk.) 117b-9
e.-e 209a-12
e.-e gel- "Elde edilmek, yakalanmak." 200b-6
e.-e getür- " Ele geçirmek, yakalamak."
55a-14, 71b-16, 151b-10
e.-e götür- "Ele geçirmek, yakalamak." 146a-10
e.-den 4a-10, 200b-6
e.-imün̄ 190b-5
e.-üm 49a-14, 165b-4, 172b-12, 172b-15,195a-5, 220a-7
e.-üm ile 46b-8
e.-ümi 49a-13, 172b-6, 189b-8, 189b-8, 189b-9
e.-üme 35b-15, 36b-9, 36b-10, 80a-14, 95b-8, 96a-9, 96b-2, 97a-14, 98b-17, 189b-9
e.-ümde 74a-6
e.-ümden 35b-6, 71b-13, 157a-12, 175a-17, 175a-17, 175a-16, 190b-5, 220a-1
e.-ün̄ 31a-13, 49a-14, 147a-11, 189b-11
e.-ün̄i 36b-15, 97b-6, 165b-17
e.-ün̄degi 98a-16

e.-ün̄den 71b-11, 83a-2, 132a-6, 141a-15, 175b-2, 201a-11
e.-i 44b-8, 57a-11, 63a-4, 87b-1, 87b-3, 111b-8, 154a-13, 154a-14, 176a-3, 180a-9, 182a-2, 189a-17, 191b-1
e.-i birle 15a-17, 46b-7, 48b-10, 74b-17, 76a-17, 85b-8, 119b-3, 138a-1, 184b-1, 192b-2, 205a-7
e.-iy -idi 16b-12
e.-inün̄ 72a-12, 94b-15
e.-ini 11b-2, 48b-10, 52a-1, 68b-17, 68b-17, 72a-9, 72a-9, 75a-7, 75a-9, 75a-10, 97b-7, 98a-10, 105b-15, 116b-11, 116b-14, 120b-17, 121a-8, 125a-3, 133a-9, 136a-7, 160a-8, 166a-2, 176a-3, 176b-1, 176b-3, 176b-7, 177b-12, 184a-1, 184a-2, 184a-11, 186a-2
e.-in 3b-13, 14b-13, 14b-16, 15b-3, 19a-5, 20a-3, 29b-9, 39a-10, 49b-12, 50b-1, 51a-13, 51b-6, 57b-12, 59b-16, 60b-12, 60b-16, 71b-12, 81a-7, 102a-15, 113a-4, 124b-7, 130b-8, 130b-14, 133a-11, 137b-15, 140a-13, 142b-7, 160b-1, 171a-10, 176a-17, 176b-11, 177a-13, 177a-14, 199a-7, 200a-13, 201a-12, 204a-1, 211a-15, 212b-12, 221a-14, 225b-6
e.-ine 33a-6, 36b-13, 48b-10, 49b-13, 56b-11, 64b-16, 65a-5, 71b-17, 72a-8, 75a-17, 98b-1, 98b-8, 102a-16, 103a-3, 108a-1, 111b-10, 113a-11, 114b-9, 115a-6, 119a-7, 142a-9, 147a-10, 147b-8, 161a-4, 167a-13, 176a-17, 176b-2, 190a-14, 223a-8
e.-inde 15a-16, 16b-12, 19b-2, 37a-11, 39b-14, 41b-8, 50a-11, 67a-6, 87b-9, 92a-15, 96b-14, 97b-1, 97b-2, 97b-2, 98b-1, 108a-4, 114b-16, 121a-5, 121b-15, 159a-11, 180a-10, 182a-2, 201a-14
e.-indey-idi 22b-10

e.-indedür 125b-3, 163a-6, 195b-7
e.-indegi 96b-16, 97a-3, 120b-7, 121b-11, 151b-2, 190b-12
e.-inden 4a-4, 54b-7, 72a-10, 72a-12, 74a-17, 85b-6, 95a-7, 115a-4, 119b-4, 130a-5, 130a-11, 131b-15, 136b-8, 146a-11, 158a-16, 165b-15, 172a-10, 172a-12, 184b-2, 185a-12, 190b-6, 190b-10, 197b-3, 198a-6, 198b-11, 201a-11, 214a-15, 214a-15, 225b-12
e.-ümüz 42b-4, 85b-14, 156b-10, 159a-12,177a-12
e.-ümüze 8b-17, 107b-16, 128a-1
e.-ümüzden 65b-3, 70b-15, 71a-2
e.-ünüz 66b-13
e.-ünüzde 64b-12, 156a-3, 156b-14, 175a-12
e.-leri 60b-4, 150b-12
e.-lerini 66b-14, 194b-10
e.-lerin 84a-4, 140b-13
e.-lerine götür- "Ele almak" 117a-3
e.-lerinde 31a-16, 55b-12, 193b-1
e.-leri 165b-12, 165b-14
elbette : (a.) Elbette, mutlaka, şüphesiz. 69b-7, 120a-10
elem : (a.) Acı, sızı, keder, ıztırab. 21b-6, 33a-15, 150a-4
e.-dür 72b-17
e.-den 162a-9
el-hak : (a.) Doğrusu, hakçası, gerçekte. 44a-6, 59b-14, 76a-2, 181b-3, 183b-8, 217a-8, 224b-10
elif : (a.) Arap alfabesinin ilk harfi. 18b-7

Elif lām mīm : (k.a.) Hz.Muhammed'in bir adı, (bk. Muhammed). 110b-15, 12b-2

Elif lām mīm rā : (k.a.) Hz.Muhammed'in bir adı, (bk. Muhammed). 110b-16

Elif lām rā : (k.a.) Hz.Muhammed'in bir adı, (bk. Muhammed). 110b-16

Elif lām mīm ṣād : (k.a.) Hz.Muhammed'in bir adı, (bk. Muhammed). 12b-2, 110b-16

elli : Elli 30a-16, 51b-9, 90b-5, 154a-6, 168b-10, 168b-10, 181a-6, 200b-14

elli iki : Elli iki 102a-1

elli yidi : Elli yedi 203a-16

elvān : (a.) Renkli, rengarenk, türlü, çeşitli. 7a-11, 9a-8, 10b-15, 13a-6, 13a-7, 40b-2, 93b-12, 131b-2

em : Deva, ilaç, çare.

e.-dür 72b-17

e.-i 161b-16, 161b-17, 161b-17

em- : Emmek

e.-di 98b-9, 113b-1, 113b-5, 113b-9, 113b-12, 114a-2, 114a-5, 119a-7

e.-e (istek) 102a-13

e.-er idi 105b-7

e.-mişdüm 186a-13

e.-miş-idi 119b-8

e.-mez 105a-5, 114a-1

e.-medi 113b-3, 113b-8, 113b-17, 119a-7

emānet : (a.) Emanet 7b-11, 14a-13, 16b-9, 19b-9, 50b-5, 62a-6, 62a-7, 176a-17, 199b-4, 213a-15

e. birle 16b-9

e. kim 19b-12, 62a-3

e.-sin 118b-15

e.-dür 13b-14

e. ol- 52b-10

e.-i (akk.) 13b-15, 14a-1, 16b-8, 17a-13, 32a-12, 32b-12

e.-e 17b-7

e.-üm 32b-7

e.-i (iye.) 8a-15, 134a-3, 175b-14, 178a-1

e.-in 210b-12

e.-ine 170b-17

emced : (a.) Pek büyük, daha büyük, şan ve şerefi çok olan.

e.-i umur "Yaratıkların en şereflisi" 136b-17

emcek : Meme.

e.-i (akk.) 113b-1

e.-ümi 114a-5, 114a-5

e.-i 106b-3, 112b-14

e.-inün̄ 113b-16

e.-ini 113a-17

e.-in 47a-7, 105a-5, 113b-3, 113b-14, 114a-2, 114a-3

e.-inden 102a-13

e.-lerin 105a-13

e.-leri 106a-7, 113a-12

Emīn : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı; güvenilir. (bk. Muhammed). 12a-15, 110b-9, 213a-17

emīn : (a.) Emin, korkusuz, kendisinden korkulmayan, itimat edilen; inanan, güvenen; kendisine inanılan; çok iyi bilen; şüphe etmeyen.

4a-16, 97a-7, 159a-16, 190b-15, 205b-6, 211a-4, 219a-16

e.-i hażrat 103b-7, 155a-1

e.-i Kureyş 216b-8, 225b-10

e.-ü vahy 18b-5

e.-ü vahyu'llāh 143b-4

Muhammed-ü'l-e. 178a-2, 210a-16

e.-dür (Rūha'l-e.) 174b-5

e.-dür 198a-10

e. kıl- 13a-1, 47b-7, 47b-9

e. ol- 28a-13, 52b-4, 216b-9, 221b-9, 224a-15

e.-i (iye.) 7b-11, 93a-15, 96b-17

emīnlik : (a.t.) Eminlik, emniyet, huzur.

e.-i 47b-8

emlāk : (a.) Mülkler, emlak.

e.-ları(iye.) 78a-2

Emleş : (k.a.) Hz.Muhammed'in bir adı, (bk. Muḥammed) 12b-5, 111a-3

emn : (a.) Eminlik, korkusuzluk, emniyet

e. ü emān "Korkusuzluk ve emniyet hâli" 5a-9, 5b-1

Emne : (k.a.) Hz. Amine, Hz.Muhammed'in annesi. (krş.Âmine)

E.-ye (vezin icabı) 139b-12, 139b-15

emr : (a.) Emir, buyruk, iş, husus. 70b-16

e.-i Rabbānī 7b-7

āhıru'l-e. 73b-2

imām-u ulu'l-e. 7b-15

e. eyle- 11a-13, 78b-12, 94a-5, 95b-2, 172a-6, 193b-11, 196b-13

e. it- 9b-9, 61b-2, 67a-6, 67a-6, 77a-4, 176a-15, 213a-8
e. kıl- 15a-2, 15b-8, 75a-12, 86a-1
e. ol- 11a-2, 15a-4, 18a-8, 18b-16, 42b-4, 42b-15, 71b-3, 86a-12, 86b-7, 93b-15, 95b-5, 107a-5, 107a-6, 220a-4
e.-e 165a-1
e.-den (ulu'l-e.) 6b-16
e.-üne 37b-9, 46a-8, 55a-11, 194b-16, 207a-4, 213a-8
e.-ünde 150a-6
e.-i 20a-13, 48b-4
e.-i birle 18a-10, 19b-16, 89a-3, 218a-1, 222b-5
e.-ini 42b-9, 54b-10
e. ine 8a-4, 25b-8, 39b-3, 48b-3, 49a-9, 95a-16, 165a-4, 204b-16, 224a-3,
e.-inden 213b-13
emīr : (a.) Emir, kumandan, reis, bey. 85b-13, 149b-12, 149b-15, 150b-3, 151b-9, 159b-6, 168a-5, 168a-15, 220b-6
e.-i kebīr 77b-12
e.-e'l-mü'minīn 3b-17, 4a-8, 4a-17, 4b-9, 113b-4
eyyühe'l-e. 167a-14
e.-i (akk.) 177b-3
emsāl : (a.) Benzer, akran.
e.-i (iye.) 201b-1, 211b-4, 211b-11, 215b-3
emsālehum : (a.) Onların benzerleri, akranları. 178b-9
emzür- : Emzirmek, emdirmek.
e.-düm 98b-11
e.-di 58a-11, 113b-5, 113b-7
e.-üsersin 108a-10

e.-gil 107a-9
e.-sünler 102a-12
e.-esin 106a-4
e.-e 105a-8
e.-ü tur- 105a-3
e.-en 105a-2, 112b-7, 112b-12
e.-ür'avrat 107b-11
e.-dükleri 120a-16
e.-esi 112a-13
e.-erler-idi 115a-14
e.-miş-idi 58a-12, 113b-4, 113b-6, 113b-7
e.-mek 104b-9
e.-megiçün 112b-1
e.-meye 112b-6
e.-e 112b-9, 113b-3, 115a-17, 115a-3, 122b-5

emzürici : Emzirici, emdirici. 111a-10

emzürt- : Emzirtmek, emdirtmek.
e.-ürler-idi 104b-9

el-enām : (a.) Halk, insanlar, yaratılmış olan bütün canlılar.
hulāsatü'l-e. 7a-1

enbiyā : (a.) Nebiler, peygamberler.
13b-13, 16b-16, 18a-12, 19a-9, 21a-3, 82a-1, 103b-9, 117b-11, 130a-17, 152b-15, 210a-15, 212b-8
cemī'-i e. 96a-12, 97b-15
ḫātam-ı e. 108b-5
e.-nun 6b-12, 11a-4, 18a-14, 18a-15, 19a-6, 93a-14
e.-nun (cemī'-i e.) 11a-4, 18a-13, 72b-16
e.-yı (akk.) 17a-5

e.-ya 9a-5

e.-ya (cemīʿi e.) 81a-3, 109a-3

e.-lar (cemīʿi e.) 181b-14

enbūh : (f.) Çok, çokluk, kalabalık.

halk-ı e. 38b-10

encām : (f.) Son, nihayet, işin sonu.

e. kıl- 133b-13

e. ol- 145b-15, 207a-17

e.-a 131b-17

ences : (a.) En pis, en murdar.

e.-ü'l-aʿmām "Amcaların en murdarı." 131a-8

encesihim : (a.) Onların en pisi. 224a-11

endīşe : (f.) Düşünce, endişe; korku; tasa, kaygı, keder, üzüntü, fitne, fesat.

3a-7, 119a-16, 120a-13, 121a-7, 144a-14, 145b-14

e.-dür 58a-14

e. düş- 183b-9

e. it- 138b-13, 141b-9

e. kaynat- "Fitne, fesat tasarlamak." 167b-9

e. kıl- 89b-4, 114a-9, 120a-15, 142a-8

e.-i (akk.) 55a-2

e.-ye düş- 120a-11, 170a-12

e.-de 81a-10, 183b-14

e.-deyem 144a-17

e.-desin 145b-17

e.-dedür 71a-6

e.-m 145a-7

e.-si 169a-12, 217b-7

e.-sine 2b-8, 6b-14, 145a-16

e.-sindeyem 64a-12

ene : (a.) Ben 34b-4, 123b-12, 157a-10

enīs : (a.) Dost, arkadaş. 154b-17

ensār : (a.) Yardımcılar, müdafacılar.

e. ol- 146a-17

envār : (a.) Nurlar, ışıklar. 9a-13

ʿālem-i e. 10b-13, 10b-16

nūra'l-e. "Nurlar nuru, Hz.Muhammed, (bk.Muhammed)." 172a-14

e.-da 9a-15

e.-ını 192a-4

e.-larından 185a-2

enver : (a.) Çok aydınlık, pek nurlu, daha parlak. 114a-12, 158b-16

epsem : Sessiz, suskun, sakin. 15a-4, 118a-5, 140b-7, 153b-6, 156b-9, 159b-13, 178a-16

e. it- "Susturmak, sakinleştirmek." 165b-11

e. ol- "Susmak" 60a-13, 103b-17, 144b-10, 147b-2, 160a-4, 191a-14, 211a-7, 224b-2

e. tur- "Sükût etmek, susmak" 59a-14, 97a-13, 183a-11, 184a-8

epsemlik : Sükut, sakinlik.

e.-i 140a-16

er : Er, erkek, yiğit, koca, zevc, asker. 4a-14, 4b-11, 6a-14, 14b-1, 15b-7, 22b-8, 22b-10, 26b-3, 44b-5, 46b-9, 64b-5, 70a-10, 100b-13, 104b-15, 105a-16, 106a-15, 114b-5, 115a-16, 115b-8, 127b-6, 132a-13, 134b-1, 135a-13, 136a-16, 140b-16, 143a-13, 143a-15, 144a-15, 166a-7, 167a-7, 167a-7, 168a-7, 168a-7, 169a-1, 169b-16, 170a-6, 170b-16, 171a-15, 171a-15, 173a-13, 173b-16, 176b-17, 178a-7, 178a-11, 178a-13, 197a-2, 202b-15, 205b-3,

206a-3, 213b-16, 223a-15

e. ü(ve)ʿavrat
47a-12, 48b-11, 52a-1, 107a-12, 112a-5, 128a-17, 184b-7

e. bigi 37a-3, 48b-7

e. birle 37a-7

e. dahı 86b-3

e. ile 167b-17

e. kim 123a-2

e.-sin 156b-2

e.-dür 25a-12, 27a-9, 69b-14, 142b-1, 142b-10, 168b-17, 209a-6

e.-siz 64b-10

e. al- "Kocaya varmak." 33a-12, 167a-10, 171a-14,

e. ol- 67a-3

e. idi 19b-4, 19b-5, 21b-1, 32b-15, 42b-10, 42b-11, 73b-6, 85a-4, 123b-5, 141b-12, 144b-16, 157a-2, 167b-12, 186a-4, 197a-14, 204b-1

e.-midür 209b-15

e.-ün 45b-14, 166a-14, 209b-4

e.-i (akk.) 165b-15

e.-e 62b-5, 209b-3

e.-den 21b-12, 25b-3, 83b-12, 84a-13, 103a-1, 116a-3, 120b-5, 194a-6, 216b-14

e.-i (iye.) 165a-5, 206a-5

e.-ine 135a-16

e.-süz "Kocasız" 206a-9

erbaʿa : (a.) Dört.

e.güni "Çarşamba" 8a-5

erçellik : Uğursuzluk, aksilik.

e.-inden 131a-6

erdem : Fazilet, terbiye; hüner, ma'rifet.

e.-ini 167a-8

e.-in 135b-4

e.-ine 179a-5

e.-lü 22b-8

eren : Eren, er; yiğit, kahraman; koca, zevc; asker.

e.-ler 18a-2, 65a-15, 115a-16, 138b-1, 142a-12, 145b-17, 156a-10, 166b-3

e.-ler birle 142a-13, 142a-13

e.-ler kim 138a-17, 209b-11

e.-ler-idi 144b-16

e.-lere 138a-16, 167b-9

e.-leri (iye.) 167a-9, 219a-15

e.-lerini 77a-9

e.-lerine 107b-8

e.-lerinden 50a-12

e.-lerünüği 156a-3

eri- : Erimek.

e.-di 11a-12, 172b-1

e.-yem 48b-15

eriş- : Uğraşmak, sataşmak.

e.-ürsin 226a-2

e.-mez-idi 155a-6

erkān : (a.) Esaslar, nizamlar. 4b-2, 63b-4, 122b-15, 193a-5, 219a-4

e.-ı dīn 216a-12

kān-u e.-u tarīkat 66b-17

e. kıl- 5a-17

e.-ına 8a-7

e.-lar 164b-4

e.-ları (akk.) 122b-15

erlik : Erlik, mertlik, yiğitlik.
19b-3, 27b-12, 56b-1, 135b-4, 156a-14, 167a-8, 171a-13, 179a-5, 185b-6

e. birle 70a-10

e.-ile 138b-4, 150a-17, 166b-2, 198a-7

e. kim 58a-5

e.-ün 19b-3, 31a-14

e.-i (akk.) 209a-5, 209b-11

e.-ümi 157b-12

e.-ün 156b-3

e.-i (iye.) 22b-8, 186a-5

e.-inden 27b-12

e.-ini 168a-17

e.-in 58b-1, 58b-15, 58b-16

e.-ünüz 156a-3, 156b-11

e.-lü 32b-15, 73b-6, 141b-12, 144b-16, 156b-2, 159b-1, 167b-11, 168b-17, 186a-4, 197a-2, 209b-12, 223a-15

Ermün : (k.a.) Ermun, (bk. Ermün bin Kaytün).
25b-14, 31b-7, 31b-12

E.-ı (akk.) 31a-9, 31b-10, 31b-11

E.-a 28b-5

Ermün bin Kaytün : (k.a.) Ermun bin Kaytun, Medine Yahudilerinin reisi, Hz. Muhammed'in dedelerinden Haşım'ın Medine'den Selma ile evlenmelerini engellemeye çalışmıştı, (bk. Ermün).
25b-7, 25b-9, 28b-4-5, 28b-8, 29b-8, 31a-7

E.-ı 31b-5

Ervā : (k.a.) Erva, Abdulmuttalib'in kızı, Hz.Muhammed'in halası. 44b-13, 44b-15

ervāh : (a.) Ruhlar, canlar. 9a-12, 9a-15

e.-un̄ (cümle-i e.) 11a-17
e.-ı (iye.) 18a-12
e.-ını 18a-16
e.-ın 11a-4

Ereyāt : (k.a.) Ereyat, Habeş Meliki Necaşi'nin iki büyük komutanından biri. Diğeri Ebrehe. 73a-14, 73b-3, 73b-6, 73b-6, 73b-8, 73b-9, 73b-11
E. birle 73a-16, 73b-1, 73b-2, 73b-10,73b-16
E. dahı 74a-5
E. idi 73a-12
E.-un̄ 73a-15, 74a-6
E.-ı (akk.) 73b-15, 74a-1
E.-a 73b-10

erzānī : (f.) Lâyık, uygun, kısmet.
e.-dür 8a-2
e. gör- 74a-12
e. kıl- "Müyesser olmak." 3a-17
e. ol- 15b-11, 181b-12, 220a-9

el-Erzene'r-Rūmī : (y.a.) Erzurumlu, Arzen (Erzen) (Hitit devrinde iken Azzi'den olabilir.) Bu şehrin Selçuklularca yıkılmasından sonra halk Theodosiupolis'e sığınmış buraya Erzen denilmiş. Fakat eski Siirt'in batısındaki Erzen'den ayırmak için Erzen el-Rum Arz-ı Rum Erzurum denilmiş. 5b-8

es- : Esmek.
e.-di 94a-13
e.-diler 15a-4
e.-megil 48b-9

esāmī : (a.) İsimler.

zikr-i e.-n'-Nebī 12a-9
e.-leri : 132b-13
esās : (a.) Asıl, temel.
e.-ıdur 13b-11
esbāb : (a.) Kazanç, geçim için gerekli şeyler.
e.-um 69b-8
e.-ı(iye.) 205a-1
Esed : (k.a.) Esed, Ebu Talib'in eşi, Fatma hanım'ın babası. 176b-7-8, 202a-1, 208a-13
ibnet-i e. 208b-12
Esed : (k.a.) Hz.Muhammed'in dedelerinden Haşım'ın oğlu. 24a-14, 32b-9, 33b-17
esed : (a.) Arslan.
e.burcu 101b-5
e.-u'llāhi "Allah'ın arslanı, Hz.Hamza". 5a-4
e.-u'r-Rasūl "Rasulün arslanı, Hz.Hamza". 5a-4
esen : Sağ, sālim.
e.(sağ e.) 120b-8, 120b-11, 149a-16, 159a-12, 205a-10
esenleş- : Selamlaşmak, hal hatır sormak.
e.-di 34a-1
esenlik : Sağlık, mutluluk, selametlik.
e. birle 142a-6
eser : (a.) İz, alâmet, nişan, te'sir. 164a-10
e. kıl- "Tesir etmek" 206a-13
e.-i (iye.) 63a-6, 88a-12, 88a-13, 201B-4
esīr : (a.) Esir, tutsak. 193a-9
e. dahı 57b-11
e. kıl- 57a-16
e. ol- 66b-2
e.-i (iye.) 177b-4
e.-leri 58a-3

esirge- : Esirgemek, merhamet etmek.

e.-yesin 82b-15

eski : Eski. 33a-11, 76b-4, 217a-3

e.-y-idi 112a-5

Esmā :(k.a.) Esma, Abdulmuttalib'in kızı, Hz.Muhammed'in halası. 44b-12, 44b-15, 124a-12

esrār : (a.) Sırlar; gizli hikmetler ve ma'nalar; bilinmeyen şeyler.

e.-ı ilāhī 13b-6

ʿālem-i e. 10b-13

e.-un (ʿālem-i e.) 10b-17

esri- : Aklını yitirmek, delirmek, azgınlaşmak.

e.-miş deve 191b-10

eşrük : Deli, kızgın, azgın.
189a-6, 190a-10, 192a-17

Esved : (k.a.) Esved, Hz.Muhammed'in doğumunu engellemek için babası Abdullah'a tuzak kuran Yahudilerin başı Helyusa'nın kardeşi, (bk. Esved bin Dāhılūn).

Esved bin Dāhılūn : (k.a.) Esved bin Dahılun ,(bk.Esved.) 57a-3

Esved : (k.a.) Esved, (bk. Esved bin Maksūd) 55a-4, 77a-6, 77b-8, 77b-10, 78b-14, 82b-14, 83b-1, 84a-14, 84b-13, 84b-15, 84b-17, 85a-3, 85a-12, 85a-13, 85b-11, 85b-11, 85b-15, 85b-15, 85b-17, 86a-9, 86a-10, 86b-5

E.-i (akk.) 77b-5, 77b-14

E.-e 77a-8, 77b-14, 77b-7, 77b-9, 78b-11, 85a-12

Esved bin Maksūd : (k.a.) Esved bin Maksud, Ka'beyi yıkmak için Ebrehe'nin gönderdiği ordunun komutanı, (bk. Esved).

77a-5, 77a-9, 77b-2, 77b-17, 78b-11, 80a-17, 82b-7, 82b-10, 83b-4, 84a-12-13

E.-un 77b-2

E.-ı (akk.) 80a-16, 83b-9

E.-a 82b-6, 85a-9

E.-dan 83b-1

Esved ibni ʿAbdu'l-ʿuzza : (k.a.) Esved Ibn-i Abdu'l-uzza Ebu Cehl'in babası, Hişam'ın arkadaşı. 178b-8

Eş'aş : (k.a.) Eşas, Hz.Muhammed'in çocukluğunda yollardaki kervanları bekleyen Halife İbn-i Anbese'nin dostu, (bk. Eş'aş Ibn-i Saʿīde). 168a-1, 168a-2, 168a-4, 168a-6, 168a-6, 168a-8, 168a-9, 168a-11, 168a-13, 168a-16, 168b-6,168b-8

E.-ı 168a-14, 168b-13

E.-dan 168a-15

Eş'aş İbn-i Sāʿide : (k.a.) Eş'as İbn-i Saide, (bk.Eş'aş) 167b-17

Eşek : Eşek

eşe-cük "Sevimli ve zavallı eşek." 108a-2, 108a-11

e.-i 189a-17

e.-ümüze 107b-3

e.-leri 105b-8

eşid- : Işitmek, (bk. işit-).

e.-di 62a-9

eşref : (a.) En şerefli.

e.-i mahlūkāt 3b-6, 94a-1, 130a-17

melik-i e. 5b-16

Eşrem : (a.) Yarık, yırtık, burnı kesik, Ereyatla kavgalarında gözü, yüzü, burnu ve dudağı yırtılması sebebiyle Ebrehe'ye verilen bir sıfat. 143a-10

E.-ı Habeşī "Ebrehe,(bk. Ebrehe)" 76a-16, 89a-14
e. ol- 73b-14
eşyā : (a.) Eşya, mevcut olan şeyler. 9a-14, 9a-16
mecmū-ı e. 62b-1
et : Et, vücut. 88a-12
e.-ün 106a-4
e.-i (iye.) 106a-6
e.-lerinün 88a-13
e.-ler 23b-9
etek : Etek, kenar.
e.-i (iye.) 189a-15
e.-üni 200b-16
e.-ini 207b-8
e.-ini tut- "Yardım beklemek". 174a-17
e.-in 172b-3, 177a-7, 192b-14
e.-ine 207b-7
e.-ine iriş- "Yardımına kavuşmak". 3b-1
e.-ine yapış-"Manevi yardımını sağlamak."
13b-1, 188b-15
e.-inde 61b-14
etmek : Ekmek. 202a-2, 214a-15
etrāf : (a.) Taraflar, yanlar.
e.-ı ʿālem 75b-15
e.-ı diyardan 26a-2, 129a-3, 192a-6
etvār : (a.) Tavırlar, davranışlar, haller.
ʿālem-i e. 10b-13
e.-dur (ʿālem-i e.) 10b-14
e.-da (ʿālem-i e.) 10b-16
ev : Ev, kâbe, kilise.
72a-5, 81b-10, 96b-2, 113a-1, 116a-1, 118b-4,
201a-10, 203a-7, 214a-15

e.-ün̄ 93b-12, 94b-14, 113a-2, 113a-9,176b-5
e.-e 35a-2, 38a-4, 38a-14, 74b-14, 78a-8, 91b-7, 118b-3, 119b-7, 124a-13, 175a-9, 176b-4, 176b-5, 176b-12, 196b-7,202a-2, 207b-17
e.-de 45a-17, 118b-9
e.-den 96a-1
e.-üm 67b-11, 76a-11, 95a-2, 118a-17
e.-ümi 176b-16, 196b-10
e.-üme 77a-1, 100a-10, 116a-3, 198b-1, 201a-11, 201a-16
e.-ümde 96a-2, 177a-1, 198b-1
e.-ümden 32b-4, 95a-9
e.-ün̄i 201a-6
e.-üne 59a-15, 59a-17, 62a-3, 70b-2, 80a-11, 100a-12, 173a-10, 173a-11, 173a-11, 176b-1
e.-ün̄de 175b-17
e.-i 74b-11, 74b-12, 116b-10, 128a-5, 193a-4, 214a-14
e.-idür 76a-12, 76a-12, 78a-6, 81b-10,210a-12
e.-inün̄ 23b-1, 23b-1, 29b-15, 103a-5
e.-ini 78a-7, 78a-7, 81b-10, 92b-3, 185a-8
e.-in 5b-1, 196b-12
e.-ine 19b-5, 21a-5, 24b-3, 25a-3, 25b-1, 38a-10, 41b-11, 44b-2, 45a-9, 45a-13, 47a-2, 51a-1, 53b-3, 57b-17, 58b-6, 58b-9, 59a-16, 59b-12, 60b-16, 60b-17, 62a-5, 63b-8, 67b-7, 67b-8, 69a-14, 69b-2, 70b-2, 70b-5, 71a-8, 71a-11, 72b-2, 87b-1, 87b-2, 91b-3, 99b-1, 99b-2, 99b-4, 99b-11, 99b-17, 103a-2, 103a-4, 107a-9, 112b-17, 116a-7, 116b-13, 121a-17, 124a-9, 126b-8, 127b-12, 127b-14, 137a-16,

137b-7, 141a-14, 142b-7, 143a-16, 168a-14, 168b-13, 176b-3, 177a-13, 185a-14, 191b-1, 194a-6, 196a-10, 196a-17, 196b-7, 196b-15, 197b-8, 198a-9, 198a-13, 198b-2, 198b-6, 198b-7, 198b-7, 199a-7, 199b-12, 200a-6, 200a-13, 201a-16, 201b-17, 203b-6, 203b-7, 203b-15, 204a-6, 206b-1, 207b-16, 208b-5, 210a-7, 210a-8, 210a-10, 212b-14, 216a-3, 216b-13, 218a-13, 220a-13, **71a-11**

e.-inde 59b-1, 71a-11, 79a-14, 116b-7, 197a-15, 216b-12

e.-degi 87b-2

e.-inden 22b-12, 99b-12, 102a-4, 137a-14, 222b-17

e.-leri 58a-16, 71b-8, 127b-8

e.-lerini 74b-15

e.-lerine 21a-14, 34b-7, 34b-7, 46a-17, 52a-10, 105b-13, 107b-8, 110a-12, 111a-11, 121b-2, 126b-9, 138a-2, 141a-14, 184b-5

e.-lerinde 52a-9

e.-ümüze 115b-17, 138b-7, 159a-10

e.-ümüzden 115b-6

e.-ünüze 59a-15, 159b-6, 159b-12

e.-ünüzde 175a-12

e.-ler 25a-8, 72a-4

e.-leri (akk.) 105a-12

e.-lerde 206a-1

(e.-lü evlerine) 34b-7, 51a-1, 67b-8, 69b-2, 99b-1, 121a-17, 126b-8, 138b-7, 198b-2, 198b-7

evāyıl : (a. evā'il) Evvel zamanlar, önler, başlangıçlar. 153a-2, 126b-17

evc : (a.) Yüce bir şeyin en yüksek noktası, doruk.

e.-i burcına 92a-4

evdeş : Eş, zevce, karı.

e.-üm 20b-13, 20b-13, 53a-1, 70a-16.

e.-i 45a-13, 52b-15, 203b-7

evet : Ancak, fakat, amma, lâkin. 168b-12

evlād : (a.) Çocuk, nesil.

e.-uma 14a-1

e.-un birle 13b-16

e.-ı (iye.) 5a-5, 44a-14, 79a-2, 123b-2, 187a-11

e.-ı birle 141a-9, 171b-5

e.-ınun 8a-17

e.-ına 32b-14, 103a-1

e.-i, e.-ī (yā e.) ("Çocuklarım" ünlem)
20b-10, 46a-4, 131a-2

evlen- : Evlenmek, nikâhlanmak.

e.-ür 27a-14

e.-düm 53a-1, 70a-16, 201a-10

e.-dün 20b-14

e.-di 16a-7, 16a-17, 17a-14, 17a-15, 17b-8,
17b-14, 17b-16, 17b-17, 18a-2, 18a-3, 19a-12,
19b-8, 20b-1, 21a-14, 21a-15, 21a-16, 21a-16,
21a-17, 21b-2, 21b-8, 21b-11, 21b-16, 22a-4,
22a-6, 22a-8, 22a-10, 22b-6, 24a-14, 30a-6,
30a-8, 42a-8, 44b-2, 44b-3, 44b-4, 52b-15,135a-9,
169a-1, 200b-13

e.-iserdür 215a-1

e.-eyim 52b-16

e.-eyüm 24b-13

e.-gil 19a-14, 26b-9

e.-e 23a-5, 28b-15, 32a-12, 53a-4

e.-eler 155b-13

e.-ipdür 27b-3

e.-icek 32a-12
e.-ür-idi 22a-8
e.-miş-idi 58a-9
e.-medi 22a-7
e.-mege 30a-5
e.-mek 20a-13
e.-mege 49b-1
e.-mekligi 61a-1

evlendür- : Evlendirmek, nikâhlamak.
e.-ürsin 60a-15
e.-di 15b-6, 17a-9, 17a-17
e.-esin 37b-13, 37b-14

evliyā : (a.) Veliler, evliya. 13b-13, 81a-3, 97b-15
e.-nun 6b-12, 93a-14
e.-lar 181b-14

evren : Ejderha, büyük yılan, pek iri şey, heyulâ.
e.ol- "Pek iri olmak, korkunç." 155b-14

Evs : (a.) Medine'de yaşayan Arap kabilelerinden biri, diğeri Hazreç. 33a-16, 34b-17

Evvel : (k.a.) Hz.Muhammed'in bir adı, Rûhu ilk yaratılan anlamında, (bk. Muḥammed).
12b-3, 110b-16

evvel : (a.) Evvel, önce, ilk, birinci, evvelâ, baş, başlangıç; önceki.
3b-14, 4a-5, 4a-7, 8a-11, 9a-9, 9a-10, 9a-12, 9a-13, 9a-13, 9a-14, 9a-15, 9a-16, 9a-16, 9a-16, 9b-1, 9b-5, 9b-6, 9b-6, 10b-1, 10b-8, 14a-10, 18a-10, 21b-1, 22b-10, 23a-8, 30a-13, 30b-9, 32b-17, 38a-16, 42b-8, 43b-16, 44b-2, 54a-10, 73a-5, 79a-6, 85a-6, 85b-13, 86a-1, 86a-13, 86b-1, 92a-9, 92a-10, 92b-6, 94a-11, 100b-4, 102a-17

114a-4, 117a-15, 118b-11, 118b-12, 120b-8,
125a-14, 126b-5, 128b-4, 131b-7, 132b-11, 132b-13,
134b-8, 138b-9, 144a-7, 145a-1, 146b-4, 147a-3,
151b-12, 152b-14, 153b-5, 165a-8, 166a-13,
174b-1, 174b-2, 184a-1, 190b-5, 197a-2, 202b-5,
205a-15, 210a-7, 211b-12, 213a-12, 215a-11,
215a-14, 222a-7, 223a-11, 223b-8, 224b-8,225a-8

e. dahı 136b-8

e. ki 29b-14, 117a-6

e. kim 9b-3, 9b-7, 158a-6

e.-de 129a-1

e.-den dahı 135b-12, 177a-13

e.-i (iye.) 91b-1, 178b-7, 110b-3

e.-ini 2b-9, 211b-12

e.-in 54b-5, 89b-15, 89b-15

e.-ine 53a-3, 102a-4

e.-inde 92a-10, 164b-10, 188b-12

evvelīn : (a.) İlk, evvel, eski.

şāh-ı e. ü āhırīn 174b-1

ilme'l-e. ve'l-āhırīn 98b-11

seyyid(ü)'l-e. ve'l-āhırīn 20a-11, 92a-12, 106a-5,
108a-10, 161b-11

eydici : Söyleyici . 64a-8, 109a-11

eyesi : Sahip, malik.

e.-si 6a-13, 27b-7, 27b-7, 75a-6, 75a-8, 76a-17,
81a-2, 83a-5, 107b-10, 113a-7, 135b-17, 135b-17,
144b-5, 162a-16, 166a-1, 169b-13, 205a-7, 113a-7

e.-leri 2b-7, 10b-14, 52b-8

e.-lerin 80b-4

eyegü : Kaburga, yan taraf.

e.-lerinde 63a-6

eyer : Eyer, at eyeri.

e.-e 86a-15

e.-den 86a-15

eyerle- : Eyerlemek, ata eyer vurmak.

e.-di 38b-5

e.-diler 87a-8, 87a-9, 145b-3

e.-sünler 144b-7

eyid- : Söylemek, (bk. eyit-).

e.-di 213b-1

eyidil- : Söylenmek.

e.-mez 9a-10

eyit-,(eyd-) : Demek, söylemek, rivayet etmek, naklet-
mek. (bk.eyid-)

e.-ürsin (eyd-) 50b-4, 71a-6, 121b-2, 155b-7, 173a-7, 224a-4, 225b-14

e.-ür(eyd-) 5b-9, 7a-6, 7a-15, 9a-3, 9a-5, 9a-9, 9b-9, 10a-13, 10b-12, 15a-11, 16b-13, 17a-3, 17a-4, 20a-10, 20b-14, 20b-16, 20b-17, 21a-10, 21a-11, 24b-2, 24b-6, 24b-6, 24b-7, 24b-8, 26a-13, 27a-9, 28b-11, 29a-2, 29a-4, 30b-9, 31a-6, 31b-12, 31b-12, 31b-12, 31b-13, 33b-9, 34a-9, 34a-10, 34a-15, 34b-17, 34b-17, 36a-5, 36a-8, 36a-8, 36a-13, 36a-17, 36b-16, 37a-12, 37a-12, 37a-13, 37a-14, 37a-15, 37b-3, 37b-4, 37b-9, 38a-4, 38a-10, 40a-4, 40b-5, 40b-17, 41a-3, 42b-8, 44b-4, 45b-3, 46b-4, 46b-5, 46b-13, 46b-13, 46b-16, 48a-11, 48b-3, 49a-9, 50b-2, 50b-11, 51a-4, 51b-11, 52b-2, 53a-17, 55a-1, 55a-8, 55a-12, 55a-16, 56b-17, 57b-1, 57b-4, 58a-8, 58a-13, 58a-15, 58b-2, 58b-10, 58b-12, 58b-17, 59a-2, 59a-6, 59a-9, 59a-14,

63b-2, 63b-17, 65a-12, 67a-7, 67a-9, 68a-2,
68a-4, 71a-1, 72a-14, 74a-14, 78a-5, 78a-14,
79a-7, 79a-9, 79a-15, 79b-1, 79b-4, 79b-9,
79b-9, 79b-11, 79b-13, 79b-16, 80a-4, 80a-10,
80a-13, 85a-15, 85b-2, 85b-7, 86b-15, 92a-6,
92a-12, 92b-16, 92b-17, 93a-4, 93a-6, 93a-12,
93b -8, 93b-10, 93b-10, 93b-13, 94b-5, 94b-8,
95b-7, 96b-2, 96b-9, 96b-17, 97a-1, 97a-4,
97a-14, 97b-7, 97b-8, 97a-17, 98b-8, 98b-16,
100a-3, 100a-9, 100a-11, 100a-11, 100b-3,
102a-10, 102b-5, 103a-6, 104a-13, 104b-14,
105a-15, 105b-15, 105b-16, 105b-17, 106a-3,
107b-12, 108a-10, 109a-8, 109b-6, 110a-4,
110a-14, 111a-8, 115b-17, 116a-16, 117a-5,
117a-8, 118a-16, 118b-2, 118b-5, 119b-10,
120b-2, 121a-9, 121b-2, 128a-4, 128a-7, 128a-10,
128a-12, 128b-2, 132b-9, 132b-14, 132b-15, 138b-16,
135a-3, 135a-4, 135b-15, 142b-9, 142b-11,
143a-10, 144b-3, 146a-4, 150b-15, 154a-17,
155b-17, 160b-8, 162a-15, 164b-16, 166a-13,
167a-17, 172a-2, 183a-1, 183a-3, 183a-16, 183b-1,
183b-9, 188a-16, 189b-2, 190b-13, 191b-8,
197b-7, 203a-16, 204a-14, 205a-13, 206a-3,
207b-2, 207b-5, 208b-10, 213a-10, 214a-9,
214a-9, 214b-7, 219b-7, 219b-12, 222b-2,
225a-16

e.-ürler (eyd-) 16a-9, 16b-11, 20a-9, 22b-2, 22b-7,
36a-14, 44b-7, 44b-15, 58a-8, 70a-1, 71a-10,
89b-17, 100b-12, 110a-15, 111b-2, 138a-11,
149a-11, 154b-12, 155b-9, 157b-13, 180b-2,
186a-1, 186a-3, 194a-2,200b-10

e.-düm 28a-10, 37b-1, 46b-9, 82a-7, 120a-5, 132b-10, 132b-13, 151b-15

e.-di 7a-9, 9b-9, 11a-7, 14a-9, 14b-14, 14b-10, 15a-17, 16b-8, 16b-14, 16b-15, 18a-8, 18b-9, 18b-13, 18b-17, 19a-8, 19a-10, 19a-14, 19b-17, 19b-17, 20b-10, 20b-11, 20b-13, 20b-13, 20b-16, 21a-3, 21a-6, 22a-14, 22a-16, 23b-12, 24b-5, 24b-9, 24b-9, 24b-11, 24b-12, 24b-17, 25a-10, 25a-14, 25a-16, 25b-9, 25b-14, 26a-14, 26a-6, 26a-11, 26a-13, 26a-13, 26b-1, 26b-2, 26b-5, 27a-3, 27a-5, 27a-5, 27a-8, 27a-12, 27a-12, 27a-17, 27b-2, 27b-9, 28a-8, 28a-11, 28a-12, 28b-1, 28b-16, 29a-5, 29a-14, 29b-1, 29b-14, 30a-13, 30b-1, 30b-1, 30b-2, 30b-2, 30b-3, 30b-4, 30b-4, 30b-6, 30b-7, 30b-8, 31a-1, 31a-2, 31a-6, 31a-7, 31a-11, 31a-13, 31b-4, 31b-7, 32a-3, 32a-9, 32a-17, 32b-12, 33a-12, 33b-4, 33b-8, 33b-9, 33b-11, 33b-12, 33b-13, 34a-2, 34a-5, 34a-12, 34b-4, 34b-7, 34b-10, 34b-10, 34b-11, 34b-11, 34b-11, 34b-14, 34b-16, 35a-4, 35a-8, 35a-15, 35a-16, 35b-5, 35b-5, 35b-9, 35b-12, 36a-6, 36b-7, 36b-9, 36b-10, 36b-12, 36b-14, 37a-1, 37a-5, 37a-13, 37a-16, 37a-17, 37b-5, 37b-7, 37b-11, 37b-13, 37b-15, 38a-3, 38a-4, 38a-7, 38b-5, 38b-8, 39a-8, 39b-4, 39b-6, 39b-11, 39b-17, 40a-4, 40a-6, 40a-10, 40a-11, 40a-12, 40a-13, 40a-16, 40b-5, 40b-13, 40b-15, 41a-3, 41a-15, 41a-16, 41b-4, 41b-6, 42a-11, 42a-14, 42b-2, 42b-3, 42b-3, 42b-13, 42b-15, 42b-17, 43a-6, 43a-9, 43a-15, 43b-7, 43b-11, 43b-14, 44a-10, 44a-16, 45a-6, 46a-2, 46a-7,

46a-10, 46a-13, 46b-8, 46b-14, 47a-1, 47a-3,
47a-9, 47b-5, 47b-10, 48a-8, 48a-14, 48a-15,
48b-2, 48b-13, 48b-17, 49a-8, 49a-12, 50b-4,
50b-13, 50b-13, 51a-3, 51a-11,51b-13, 51b-14,
52a-7, 52a-9, 52b-1, 52b-16, 52b-16, 52b-16,
53a-1, 53a-2, 53a-13, 53a-15, 54a-3, 54a-10,
54a-12, 55a-5, 55b-3, 55b-14, 55b-15, 56a-3,
56a-6, 56a-15, 56b-1, 56b-4, 56b-12, 56b-13,
56b-14, 56b-15, 56b-16, 56b-17, 57a-5,57a-6,
57a-17, 57b-1, 57b-6, 57b-7, 57b-10, 57b-14,
58a-4, 58a-5, 58a-7, 58a-14, 58a-17, 58b-4,
58b-10, 58b-14, 58b-15, 59a-4, 59a-12,59a-13,
59a-14, 59a-16, 59b-1, 59b-2, 59b-3, 59b-13,
60a-1, 60a-4, 60a-4, 60a-7, 60a-8, 60a-9,
60a-15, 60a-17, 60b-12, 60b-14, 60b-14,61a-9,
61a-10, 62a-5, 62a-17, 62b-1, 62b-4, 63b-11,
64b-5, 64b-8, 64b-10, 65a-3, 65b-5, 65b-16,
66a-14, 66b-8, 66b-9, 66b-10, 66b-11,66b-12,
66b-13, 66b-15, 67a-5, 67a-11, 67b-2, 67b-10,
67b-13, 68a-8, 68b-3, 68b-4, 68b-9, 68b-10,
68b-11, 68b-14, 68b-17, 69a-1, 69a-4, 69a-6,
69a-12, 69a-15, 69b-4, 69b-6, 69b-8, 69b-10,
69b-11, 69b-14, 70a-1, 70a-9, 70a-13,70a-13,
70a-13, 70a-14, 70a-15, 70a-16, 70a-17,70a-17,
70a-17, 70b-1, 70b-5, 70b-6, 70b-11, 70b-14,
71a-2, 71a-4, 71a-9, 71a-14, 71a-17, 71b-1,
71b-4, 71b-6, 71b-10, 71b-13, 71b-14, 72a-5,
72b-12, 73b-3, 73b-9, 74a-2, 74b-11, 75a-11,
77a-1, 77a-6, 77b-1, 77b-10, 78b-3, 78b-8,
78b-11, 78b-14, 78b-17, 79a-2, 79a-3,79a-17,
79b-6, 79b-12, 80a-1, 80a-3, 80a-3, 80a-3,

80a-6, 80a-8, 80a-10, 80a-16, 80a-17, 80b-6,
80b-8, 80b-16, 81a-10, 81a-13, 81b-2, 81b-9,
81b-14, 81b-17, 82b-6, 82b-9, 82b-11,82b-14,
83b-1, 83b-7, 83b-13, 84a-6, 84a-8, 84b-2,
84b-9, 84b-13, 84b-17, 85a-4, 85a-8, 85a-11,
85a-13, 85a-15, 85b-6, 85b-9,85b-11, 85b-15,
86a-9, 86b-5, 86b-12, 86b-16, 87a-7, 88a-6,
88a-8, 88a-17, 89a-3, 89a-5, 90b-11, 90b-16,
91a-4, 91a-11, 92a-10,93a-13,93a-17, 93b-17,
94a-5, 97b-3, 98a-11, 98a-13,98a-16, 98b-10,
100a-3, 100a-4, 100a-8, 100a-9, 100a-12,
100a-13, 100a-14, 100a-15, 100a-16, 100b-1,
101a-9, 102b-1, 102b-4, 102b-8, 102b-14,
103b-3, 104b-12, 105a-4, 105a-9, 106a-13,
106a-15, 107a-15, 107a-16, 107b-1, 107b-2,
107b-3, 107b-12, 107b-13, 107b-13, 108a-4,
108a-6, 108a-15, 108a-17, 108b-2, 108b-4,
108b-7, 108b-8, 110a-6, 110b-1, 110b-3,112a-6,
112a-9, 112a-10, 112a-16, 112b-2,112b-4,112b-4,
112b-6, 112b-8, 112b-10, 112b-11, 112b-14,
112b-16, 112b-17, 113a-2, 113a-8, 113a-16,
113b-1, 113b-8, 113b-13, 66b-11, 114a-3,114a-5,
114a-8, 114a-10, 115a-2, 115a-2, 115b-14,
117a-6, 117a-7, 118b-3, 118b-9, 118b-13,
118b-14, 118b-16, 119a-11, 119a-13, 119b-6,
119b-9, 119b-11, 120a-5, 120a-7, 120a-11,
120a-15, 120b-1, 120b-12, 120b-13, 120b-13,
120b-14, 121a-7, 121b-1, 121b-11, 121b-13,
122a-12, 122a-16, 122b-1, 122b-8, 123a-5,
123a-15, 123b-6, 123b-12, 123b-14, 124b-1,
124b-9, 124b-12, 125a-3, 126a-15, 127b-17,

128a-1, 128a-3, 128a-8, 128a-14, 128a-15, 128b-8,
129a-7, 129b-5, 130a-5, 130a-7, 130a-16, 130b-11,
130b-17, 131a-2, 131b-7, 131b-8, 131b-9, 131b-10,
131b-15, 131b-17, 132a-3, 132a-5, 132a-6, 132a-9,
132a-10, 132b-4, 132b-16, 132b-17, 133a-1,133a-9,
134b-16, 136a-2, 137a-7, 137a-17, 137b-5, 137b-8,
137b-10, 138a-3, 138b-2, 138b-7, 138b-11, 139b-2,
140b-10, 140b-13, 141a-14, 141b-12, 142a-1,142a-5
142a-7, 142a-10, 142a-16, 142b-5, 142b-6, 142b-8,
142b-12, 142b-16, 143a-1, 143a-9, 143a-16,143a-17
143b-1, 143b-5, 143b-6, 143b-8, 144a-9, 144a-10,
144a-11, 144a-13, 144a-14, 144a-17, 144b-1,144b-3
144b-4, 144b-7, 144b-7, 144b-8, 144b-9, 144b-11,
145a-6, 145a-8, 145a-10, 145b-6, 145b-8, 145b-10,
145b-16, 145b-17, 145a-2, 146a-4, 146a-8,146a-13,
146b-5, 146b-10, 147a-3, 147a-5, 147a-14, 147b-2,
147b-4, 147b-12, 147b-16, 148a-3, 148a-13,148a-15
148a-16, 148a-17, 148a-17, 148b-2, 148b-7,148b-9,
148b-9, 149a-6, 149a-9, 149a-11, 149a-12, 149b-6,
149b-7, 149b-13, 149b-15, 150a-2, 150a-3, 150a-4,
150a-8, 150a-12, 150a-13, 150a-14,150a-15,150b-3,
150b-4, 151a-10, 151a-13, 151a-14,151a-16,151b-4,
151b-7, 151b-11, 152a-1, 152a-5, 152a-16,153a-11,
154a-10, 154a-11, 154a-13, 154a-14,154b-1,154b-5,
155b-8, 156a-1, 156a-10, 156a-11,156a-14,156a-16,
156a-17, 156b-3, 156b-5, 156b-6, 156b-9, 156b-9,
156b-10, 156b-17, 157a-1, 157a-4, 157a-5, 157a-6,
157a-7, 157a-8, 157a-9, 157a-10, 157b-2, 157b-4,
157b-6, 157b-8, 157b-8, 157b-11, 158a-9, 158b-3,
158b-11, 159a-4, 159a-5, 159a-7, 159a-17, 159b-2,
159b-3, 159b-5, 159b-6, 159b-7, 160a-1, 160a-3,

161a-1, 161a-6, 161a-14, 161a-15, 161a-16,
161b-10, 162a-3, 162a-4, 162a-10, 163a-5,
163a-10, 164a-5, 164a-6, 164a-10, 164a-15,
164a-17, 164b-4, 165b-16, 165b-17, 166a-5,
166a-6, 166b-12, 166b-15, 167a-1, 167a-3,
167a-4, 167a-14, 167a-15, 167a-15,167a-16,
167b-2, 167b-5, 167b-6, 167b-9, 168a-3,
168a-5, 168a-6, 168a-6, 168a-8, 168a-9,
168a-10, 168a-11, 168a-16,168a-17, 168b-5,
168b-6, 168b-7, 168b-8, 168b-16, 168b-16,
169a-10, 169a-16, 169a-16,169a-17, 169b-1,
169b-3, 169b-7, 70b-14 , 169b-9, 169b-11,
169b-14, 170a-4, 170a-16, 170b-8, 170b-13,
170b-14, 171a-1, 171a-3, 171a-4, 171a-6,
171a-12, 171a-16, 171b-9,171b-10, 171b-13,
171b-16, 171b-17, 172-a-11,172a-14,173a-1,
173a-3, 173a-4, 173a-5, 173a-6, 173a-8,
173a-13, 173b-1, 173b-2, 173b-4, 173b-6,
173b-13, 173b-15, 175a-1, 175a-3, 175a-5,
175a-7, 175a-10, 175a-11, 175a-15, 175b-5,
175b-6, 175b-8, 175b-14, 176a-17, 176b-8,
176b-10, 176b-13, 179a-2, 179a-4, 179a-9,
179a-10, 179a-14, 179a-17, 179b-2, 179b-5,
179b-8, 179b-9, 179b-9, 179b-13, 180a-3,
180a-6, 180a-13, 180b-6, 180b-7, 180b-8,
180b-16, 180b-17, 180b-17, 181a-1, 181a-2,
181a-4, 181a-5, 181a-6, 181a-7, 181a-8,
181a-11, 181a-12, 182a-4, 182a-12,182a-14,
182b-1, 182b-2, 182b-4, 182a-7, 182b-10,
182b-11, 182b-11, 182b-12,183a-10,183a-11,
183b-12, 184a-8, 184a-14, 184b-14,185a-16,

186b-3, 186b-4, 186b-7, 187a-13, 187a-15, 187b-12, 187b-15, 189a-5, 189b-13, 189b-13, 189b-14, 189b-15, 189b-16, 189b-17, 190a-1, 190a-3, 190a-8, 190a-9, 190a-10, 190a-13, 190a-17, 190b-4, 191a-9, 191b-6, 191b-7, 191b-12, 191b-12, 191b-13, 192a-5, 192b-3, 192b-5, 192b-7, 192b-10, 192b-10, 192b-16, 193a-2, 193a-3, 193a-10, 193a-10, 193a-12, 193a-16, 193b-3, 193b-6, 194a-16, 194b-4, 195b-6, 195b-17, 196a-1, 196a-1, 196a-2, 196a-2, 196a-3, 196a-5, 196a-11, 196a-13, 196a-16, 196a-17, 196b-2, 196b-5, 196b-6, 196b-10, 196b-17, 197b-1, 197b-11, 197b-15, 197b-17, 198a-17, 198b-5, 198b-9, 198b-10, 199a-11, 199a-17, 199b-3, 200a-3, 200a-5, 200a-7, 200a-11, 201a-4, 201a-6, 201a-7, 201a-9, 201a-10, 201a-12, 201a-15, 201b-2, 201b-5, 201b-6, 201b-8, 201b-8, 202a-1, 202a-3, 202a-4, 202a-6, 202a-8, 202a-10, 202b-5, 203a-14, 203a-15, 203b-8, 203b-9, 203b-10, 203b-11, 203b-17, 204a-1, 204a-4, 204b-5, 204b-9, 206a-11, 206b-11, 207a-9, 207a-10, 207a-11, 207a-12, 207b-4, 207b-10, 207b-11, 207b-11, 207b-17, 208a-1, 208a-2, 208a-3, 208a-7, 208a-10, 208a-13, 208a-14, 208a-15, 208a-16, 208b-11, 210a-1, 210a-2, 210a-4, 210a-7, 210a-13, 210b-10, 210b-11, 210b-17, 212a-4, 212a-5, 212a-6, 212a-7, 212a-8, 212a-8, 212a-12, 212a-12, 212a-13, 212a-14, 212a-15, 212a-16, 212b-3, 212b-8, 212b-15, 212b-16, 213a-6, 213a-7, 213a-9,

213b-10, 213b-17, 214a-3, 214a-4, 214a-6,
214a-7, 214a-13, 214b-1, 214b-2, 214b-5,
214b-17, 215a-6, 215b-6, 216b-7, 216b-15,
216b-17, 217a-3, 217a-9, 217a-17, 217b-4,
217b-14, 217b-15, 217b-17, 217b-17,218a-2,
218a-5, 218a-7, 218a-9, 218a-17, 218b-4,
218b-6, 218b-11, 219a-12, 219a-10, 220a-5,
220a-11, 220b-2, 220b-8, 220b-12, 220b-13,
221a-10, 221a-17, 221b-12, 222a-5, 222a-7,
222a-17, 223a-6, 223a-8, 224a-1, 224a-6,
224a-8, 224a-10, 224a-14, 224b-12, 224b-13,
225a-3, 225a-15, 225b-3, 225b-10, 225b-14,
226a-2, 226a-4, **71a-14**

e.-di mi ? 142b-12

e.-dük 36a-9

e.-diler 13a-11, 19b-11, 20b-6, 22b-15,
24b-11, 24b-14, 25b-14, 25b-15, 27b-6,28b-9,
29a-4, 29a-5, 30a-11, 31a-4, 31b-2, 31b-5,
31b-11, 33a-11, 34a-14, 38b-13, 38b-13,39b-5,
40a-2, 40a-5, 42a-1, 42b-7, 42b-15, 43a-1,
43a-6, 43a-14, 43a-15, 43b-6, 45a-4, 45b-2,
45b-3, 46a-11, 47a-2, 49a-3, 49a-5, 50b-13,
51b-11, 52a-5, 52a-8, 52b-2, 53b-16, 54a-5,
54a-11, 55a-11, 55b-8, 56a-16, 56b-16,56b-17,
58b-9, 59b-11, 60a-17, 61a-3, 61a-4, 63b-9,
64b-8, 64b-9, 65a-6, 65b-14, 67b-12, 67b-16,
68a-2, 68a-3, 68b-16, 69a-16, 69b-13,69b-13,
70b-10, 72b-5, 75b-9, 76a-4, 76a-5, 76a-5,
76a-7, 76a-10, 76b-3, 77b-9, 77b-12, 78a-4,
78b-2, 79a-1, 79a-6, 83b-6, 84b-14, 89a-10,

90b-3, 92b-4, 92b-4, 93b-15, 94a-8, 101a-7,
103a-11, 104a-4, 104b-13, 105b-11, 106a-9,
107b-8, 108a-14, 108a-16, 108b-1, 109b-13,
110a-16, 110b-2, 113b-13, 113b-14, 113b-17,
114a-4, 114a-8, 115a-9, 115b-3, 115b-6,
119a-9, 121a-11, 121a-13, 121a-14, 121b-13,
125a-2, 125a-16, 127b-16, 128a-1, 128a-2,
129b-1, 130b-12, 131a-6, 131a-8, 133a-1,
134b-1, 137a-7, 137a-13, 137a-14, 138a-10,
138b-6, 138b-9, 138b-15, 138b-16, 140b-16,
141a-2, 142b-15, 145a-5, 145a-7, 145a-16,
147a-2, 147a-8, 147a-16, 148a-1, 149b-5,
149b-7, 149b-12, 150a-9, 151b-9, 151b-17,
152a-1, 152b-10, 155b-7, 155b-15, 156a-1,
156b-17, 158a-8, 158a-15, 158b-7, 158b-14,
159a-6, 159b-13, 161a-8, 161a-12, 163a-7,
164b-11, 166b-16, 167a-2, 167a-3, 169b-10,
169b-13, 173b-14, 174a-5, 175a-3, 175b-9,
179a-3, 179a-6, 179a-11, 180b-12, 180b-14,
180b-14, 181a-9, 182a-7, 182b-7,
183a-15, 183b-11, 184b-10, 185b-7, 187a-14,
187b-2, 187b-10, 187b-13, 188a-2, 188b-2,
188b-6, 188b-8, 189a-4, 189a-6, 189b-1,
190a-16, 190b-8, 190b-10, 192b-17, 193a-17,
193b-13, 194a-14, 194a-16, 196b-2, 196b-11,
197b-2, 197b-13, 197b-16, 198a-16, 199b-2,
200a-1, 200a-4, 200a-8, 200a-15, 201a-2,
204b-3, 204b-8, 205a-8, 205a-16, 207b-3,
207b-5, 207b-9, 207b-13, 209a-6, 214b-14,
215a-1, 216b-14, 217b-1, 221a-1, 224a-3,
224a-4, 224a-5, 224a-5, 225a-10

e.-miş 110a-10
e.-mişler 110a-9
e.-ipdür 7a-15
e.-iserem (eyd-) 38a-5
e.-iserlerdür (eyd-) 185b-8
e.-eyüm (eyd-) 21a-9, 38b-9, 109a-8
e. 27a-12, 38a-4, 69b-10, 70b-11, 85b-5, 86b-4, 110b-2, 119b-11, 132b-11, 133a-1,137b-9, 148a-16, 159a-6, 169b-11, 175a-3,182a-15, 197b-17, 199b-2, 201a-9, 203a-16, 213a-8
e.-gil 27a-8, 131b-7, 146a-6
e.-elüm (eyd-) 3a-10, 144b-15, 166a-14,
e.-ün 40a-1, 66b-9, 94a-2, 152a-1, 200a-7
e.-inüz 54a-5, 167a-4, 194a-16, 210b-11
e.-ünüz 189a-5
e.-se 173b-15
e.-em (eyd-) 57a-7, 93b-6, 165b-3, 187a-7
e.-esin (eyd-) 32a-12, 164b-7
e.-e (eyd-) 36b-6, 52a-12
e.-esiz (eyd-) 181a-14
e.-deler 173b-8
e.-ip dur- (eyd-) 107a-5, 107a-6
e.-ürdi (eyd-) 9b-11, 9b-14, 9b-15, 10a-1, 10a-2, 10a-4, 10a-5, 23a-17, 23b-1, 39b-14, 102a-7, 111a-15, 125b-7, 127a-15, 127b-1
e.-üridi (eyd-) 23a-6, 52b-9, 91b-6, 135b-13, 155a-8, 165a-1
e.-ürlerdi (eyd-) 164a-6, 197b-9
e.-ürler-idi(eyd-) 5b-17, 10b-7, 62b-17, 105b-6, 117a-11, 126a-3, 126a-5, 130a-1, 134a-9
e.-ürsem (eyd-) 154a-1

e.-ürse (eyd-) 225a-16
e.- didi 210b-2
e.-eydük (eyd-) 173b-17
e.-mezsin 132b-15
e.-mediler mi? 106b-5
e.-i bile (eyd-) 147a-12
e.-imezem (eyd-) 4b-17

eyle- : Eylemek, etmek, yapmak.

e.-rem 186a-3
e.-r 2b-10, 8a-13, 48a-12, 62a-15, 93a-6, 115b-16, 116a-16, 121b-9, 128a-6, 128a-6, 130a-13, 132b-14, 133a-15, 137a-3, 158a-11, 182a-10, 186a-5, 187a-10, 221b-15
e.-ersiz 39a-9
e.-rler 36b-1, 107a-7
e.-miş 62a-9
e.-mişdür 7a-11, 82b-9
e.-mişüz 206a-7
e.-mişler 191b-4
e.-mişlerdür 30a-15, 54b-6, 76b-15
e.-düm 97b-4, 103b-4, 171b-11, 183a-16,192b-8, 214a-6
e.-dün 15a-13, 24b-15, 63b-10, 103b-1, 103b-2, 142a-8, 146a-9, 149b-12, 151b-7, 153b-9,171a-14, 192b-6, 200a-2, 211a-1, 214a-5
e.-di 4b-4, 6b-5, 7a-2, 7a-15, 7b-7, 8a-9, 8a-16, 8b-8, 10a-14, 11a-10, 11a-11, 11a-12, 11a-12, 11a-13, 11a-13, 11b-17, 14a-7, 15b-10, 15b-17, 16a-8, 16a-17, 16b-5, 16b-8, 17a-11, 17a-13, 17a-16, 17b-1, 17b-9, 18b-12,18b-17, 19a-12, 19a-13, 19a-15, 19b-17, 20b-2,20b-4,

20b-15, 21a-10, 21a-16, 21b-7, 21b-9,22a-9,
22b-11, 24b-3, 25a-2, 28b-8, 29a-17, 29b-9,
31b-9, 33a-9, 40a-9, 41a-8, 41b-9, 43b-16,
43b-16, 43b-16, 45a-15, 46b-14,47a-6,47a-7,
47a-7, 47a-8, 47b-9, 48a-1, 51b-3, 52b-14,
52b-15, 53a-1, 53a-1, 54b-17, 57b-10,58b-9,
60b-10, 61a-7, 61a-10, 62a-2,65b-5, 67b-10,
68a-10, 69a-1, 69a-6, 69a-8, 69a-9,69a-16,
70a-16, 71a-13, 71b-10, 72a-1,72a-3,72a-10,
72b-3, 73b-13, 74b-4, 75a-11, 77a-4,78b-12,
79b-5, 81a-8, 81b-16, 82a-3, 82a-8, 83b-4,
85a-8, 86a-16, 86b-13,87b-4, 87b-17, 88a-6,
88a-7, 88a-15, 89b-14,90a-8,90a-17, 90b-17,
91a-10, 91a-12, 94a-5,95a-17, 95b-2, 97b-9,
99b-4, 101a-14, 102a-13, 102a-17, 103a-15,
103a-16, 106a-15, 106b-4, 107b-9,
108b-7, 108b-7, 108b-8, 109b-16, 113a-5,
113a-15, 113b-10, 114b-14, 119a-8, 120b-3,
122a-10, 122a-13, 122b-4, 123a-7, 123a-10,
123a-11, 123b-4, 124b-8, 126b-2, 127a-5,
127a-12, 128b-7, 133a-13, 134b-3, 136a-14,
136a-16, 137a-5, 139b-15, 139b-15, 140a-1,
140a-12, 141a-14, 141b-6, 141b-11, 142a-14,
143a-5, 143a-15, 144b-4, 148b-10,148b-17,
149a-1, 149a-13, 149b-2, 150b-13, 152b-10,
153a-13, 154b-1, 154b-2, 156a-16, 157b-11,
159b-4, 162a-12, 162b-6, 163a-12, 163b-16,
164a-11, 164a-15, 164b-9, 167b-3, 167b-12,
167b-15, 168a-17, 169a-7, 169a-13, 169a-17,
171b-11, 172a-6, 174a-10, 176b-12, 182b-7,
183a-13, 183b-6, 184a-5, 185b-13, 186a-2,

189a-13, 191a-8, 191a-16, 192b-4, 193a-3,
193b-11, 193b-12, 195a-11,199a-14,200a-10,
201b-10, 201b-15,201b-15, 202a-14, 203b-9,
203b-14,206a-15, 207a-7, 207b-13, 207b-16,
208a-6, 209a-4, 210a-6, 211b-9, 212a-8,
212b-12, 214b-1, 217a-17,218a-16, 220a-14,
220b-14, 222a-7, 224b-12, 225b-7

e.-di mi? 92a-3

e.-dük 74a-6, 103a-7, 134b-4, 152a-16

e.-dünüz 55b-2, 55b-2, 82a-11, 139b-12,
161a-17, 218a-10

e.-diler 10b-7, 47a-6, 48a-16, 51b-8,55a-15,
58a-15, 61a-15, 72b-12, 74a-15, 75b-17,77b-15,
78b-10, 89a-7, 89a-8, 89b-4, 90b-8, 91b-11,
98a-2, 103b-1, 103b-7, 114a-9, 115b-10,121a-15,
121a-16, 131a-6, 133b-9, 137a-6,137a-8,139a-14,
141b-8, 143a-4,149a-2,154a-2, 154a-6, 169a-1,
172a-7, 172a-7, 172a-12,174a-8,180a-10,185b-14,
192a-12, 196b-13, 200a-15, 220b-2

e.-ipdür 7a-17

e.-yeyim 38b-6

e. 111a-2, 31a-7, 36a-2, 36a-2, 41a-1,
53a-16, 70b-1, 114a-1, 114a-5, 156b-4, 175a-6,
175a-16, 183b-12, 195a-9, 214a-4

e.-gil 7a-8, 40a-16, 41b-7, 57a-10, 61b-2,
61b-17, 62a-6, 67a-10, 74a-10, 77a-7, 81b-13,
83b-2, 84a-11, 106a-14, 112a-12,137a-7,143b-7,
148a-14, 150b-5, 170b-7, 170b-7, 173b-4,175b-15,
182b-3, 201a-6, 214a-4, 220b-4, 221a-10

e.-sün 85a-10, 170a-13, 171b-11, 225a-17

e.-yelüm 193a-10, 193b-15

e.-n̄ 46a-3, 78b-13, 84a-7, 143a-3, 172a-6, 196a-7
e.-n̄üz 39b-5, 88a-9, 194a-15
e.-sünler 55b-17, 81b-12, 85a-11, 152a-4, 192a-8
e.-se 165a-1, 165a-10, 176b-4
e.-yem 8b-2, 32b-1, 44b-1, 81b- 4, 81b-5, 91a-11, 112a-10, 175b-1, 181a-7, 189b-3
e.-ye 44b-2, 119a-3, 122a-8, 122a-8,133a-7, 142b-7, 169b-12, 170a-15, 171a-5, 171b-14, 175a-14, 183b-16, 192b-7, 193a-4, 193a-6, 193a-7, 194a-13, 194b-2, 211a-7
e.-yevüz 148b-5, 166a-15
e.-yeler 172a-4
e.-yi turur 121b-8
e.-yü 75a-9, 88a-16, 158a-1, 196a-11
e.-yüp 77a-3
e.-yicek 219b-8
e.-medin 116a-14
e.-yen 156b-5, 170b-2, 198b-13
e.-yenler-ile 182b-3
e.-yenlerün̄ 158b-2, 195b-4
e.-dügüm 121b-13, 121b-14
e.-dügi 125b-4
e.-dügini 121b-7
e.-dügin 72b-11, 125b-5, 171b-3
e.-düginçe 8b-5
e.-dügünüz 81b-5
e.-düklerin 79b-6
e.-yecek 124b-3
e.-r-idi 77a-14, 91b-4, 92a-12, 165a-1,185b-16,
e.-rler-idi 141a-6

e.-r-ise 11b-4
e.-miş-idi 45b-15, 48a-17, 162b-8
e.-mişler-idi 129b-8
e.-mez 71a-4, 105a-5, 208b-9
e.-medi 47b-6, 59a-5, 114a-3, 154a-7,179a-1, 183a-14, 215b-14
e.-me 190a-9
e.-megil 47a-3, 175b-16, 186b-4
e.-mesün 121a-7, 182b-6
e.-meyeler 182b-4
e.-meyem 77a-3
e.-meye 199b-12
e.-meyince 48b-2
e.-medük 138b-3
e.-mez-idi 119a-4
e.-mek 20a-2, 44a-11, 50b-15, 57a-8,125b-3, 148b-4
e.-megiçün 89a-4, 144a-10, 144a-10
e.-megi(akk.) 208b-3
e.-mege 6b-1, 77a-12, 81b-14, 164b-16, 192a-13, 214a-11, 216b-1, 223a-12
eyle : öyle. 7b-11, 18b-1, 23a-11, 31a-9, 38a-6, 38a-11, 40b-5, 42a-2, 42b-6, 45b-9, 54b-14, 68a-1, 81b-6, 82a-6, 83a-1, 85a-3, 88a-3,90b-13, 94b-1, 102b-11, 107b-1, 114a-10, 122a-4,131a-16, 136a-11, 137a-3, 138a-14, 140b-15, 144a-4, 144b-13, 151a-16, 152a-13, 154a-1, 155a-12, 175a-8, 194a-12, 197b-8, 211a-7
e. kim 134a-14
e. it- 34a-10, 43a-8, 121b-2, 146a-4
e. kıl- 51a-4, 84b-16, 130a-14

e. ol- "Öyle olmak, bunun üzerine, öyle olunca, o halde, öyle ise.
7b-1, 7b-9, 10b-13, 10b-16, 20a-14, 28a-7, 30a-2, 54b-1, 56a-12, 65b-10, 80a-10, 101b-17, 107b-15, 116b-16, 124b-16, 128b-11, 173b-15, 175a-9, 180a-4, 198b-15, 211b-10, 219b-12

e. san- "Öyle kabul etmek."
36a-10, 36b-6, 85b-14, 86b-11, 89a-10, 97a-15, 113a-14, 217b-8, 219a-9, 224b-3

e. tut- "Öyle kabul etmek, öyle sanmak."36a-8

e.-dür 136a-11

e.-se "Öyle ise, o halde."
25b-15, 37b-4, 40a-6, 46a-13, 60b-14, 71b-14, 133a-1, 148a-4, 168a-11, 172a-2

eylen- : Eylenmek, kendisi için yapmak.

e.-ür 151a-7

e.-iserdür 185a-13

e.-evüz 107a-17

e.-ür-idi 63a-8

eylet- : Eyletmek, yaptırmak.

e.-eler 156b-12

eylük : İyilik. 58b-1

e. it- 59a-9

e. ol- 59a-10

e.-i (akk.) 81b-8

eymen-: Korkmak, çekinmek.

e.-ür 182a-11

e.-diler 217a-6

e.-em 85b-8

eyü : İyi. 26b-6, 223a-10

e.-yi (akk.) 33b-15

e.-si : 143a-13, 143a-13

eyvān :(f.) Saray, köşk; kâinat, dünya.
18b-3, 122b-17

e.-ı Kisra (Şerḥ-i inşāḳ-ı e.-ı Kisra) 99a-2

e.-ı (iye.) 101a-7

eyyām : (a.) Günler, zaman.

e.-ı beyż 91B-1

e.-e'l-beyż 91b-1

e.-ı (akk.) 8b-15

e.-ında 179b-1

eyimme : (a. e'imme) İmamlar, (bk.e'imme).

e.-tü'd-dīn 97b-15

eyyühā ! : (a.) İy, yā ! gibi hitap edatı.

eyyühe'l-emīr 167a-14

eyyühe'l-kā'il 123a-15

eyyühe'l-ḳāyıl 42a-14, 105a-4

eyyühe'l-melik 82b-11

ezel : (a.) Ezel, başlangıcı olmayan, öncesizlik.
14a-16

e.-de 132a-16, 134b-14, 183a-5

e.-den 108a-17, 117a-12, 117a-17, 117b-7, 117b-11, 117b-16, 144a-3, 159a-1, 165a-3, 174a-11, 219b-12

ezelī, (ezeli) : (a.) Ezel ile ilgili, öncesiz, başlangıçsız. 188b-11, 210a-15

ezil- : Ezilmek.

e.-ürdi 134b-15

ezvāc : (a.) Zevçler, eşler, kadın veya kocanın eşleri.

e.-ınun 8a-17

fāḫır : (a.) Kıymetli, ağır, güzel, parlak.
14a-11, 28b-5, 201b-2

faḫr : (a.) Övünme, şeref.
f. it- 152b-15
f. mı? 38b- 14
f.- ı (iye.) 44a-14
f.-ıdur 199b-1

fā'ıl : (a.) İşleyen, yapan, işçi, amele.
f.-ı (iye.) 190a-3
f.- lar 217a-3, 217a-14, 219b-1

fā'ıllık: (t.; fā'il a.) İşçilik, amelelik.
216a-4, 216b-1

fā'ide : (a.) Fayda, kazanç.
f.- ler 8a-11

fāḳa : (a.) Fakirlik, yoksulluk, (krş. faḳırlıḳ).
92a-3, 217a-13

faḳır : (a.) Fakir, yoksul, âciz.
6a-16, 58a-17, 92a-2, 127a-15, 219a-6
f. ol- 127a-14, 210b-1
f.- ı (akk) 177b-2
f.- lar bigi 66b-5
f.- larun̄ 111b-11

fakırlık :(t.; fakır a.) Fakirlik, âcizlik, (krş. fakr, fāka).
f. birle 3a-9 , 205a-1

fakr : (a.) fakirlik, yoksulluk, (krş. fakırlık).
f. u (ve) fāka 92a-3, 217a-13

fāl : (a.) Hal, uğur, talih.
f. birle 165a-13

falan : (a. fulan) Filan, filanca, herhangi bir şahıs, biri, belirsiz bir şey veya yer, (bk. filān).
20a-7, 71a-15, 140a-5, 144b-8, 166b-16, 217a-2, 222a-6

fārıġ : (a.) Vaz geçmiş, el çekmiş, çekilmiş.
24a-14, 160a-5

fārıs : (f.) Atlı, binici; maharetli.
138a-16, 205b-11
f.- u'l- fevāris 205a-5
f.- lar 145b-13, 145b-17, 146b-15, 198b- 3
f.- ları (iye.) 31a-15, 144b-15

fārıslık : (t.; fārıs f.) Süvarilik, atlılık.
166b-2, 171a-13

fark : (a.) Fark, ayırma, seçme.
f. it- 4a-7

Fars : (f.) İran. 63b-15

Fārūḳ : (k.a.) Hz. Ömer. (bk. `Ömer). 4a-10

Faṣīḥ : (k. a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, güzel konuşan, (bk. Muḥammed).
12b-1, 110b-13

faṣīḥ : (a.) Fasih, açık, sarih.
29b-14, 99b-9, 119b-14, 122b-8, 131a-9, 213b-2

f.- u'l-lisān 135b-1, 163b-13, 174b-4

fāṣıl : (a.) Ayıran, ayırıcı, tefrik edici.

f.- ı (iye.) 190a-5

fāsid : (a.) Fasit, yanlış, bozuk.
132a-11, 138b-13

faṣl : (a.) Bölüm, bab, kısım; hüküm; ayırma; asıl, esas.

5b-9, 127b-5, 131a-15, 134a-9, 135a-2,

137b-2, 153a-9, 162a-15, 164b-15, 174b-12,

178a-6, 178b-1, 185b-17, 194a-9 195a-17,
204a-8, 207a-17, 214a-9

f. eyle- 31a-6, 207a-17, 214a-9

f. it- 136b-14

f. ol- 166a-15, 169b-16

f.- ın 24b-6

fāş : (f.) Faş, meydana çıkma, açığa çıkma.
f. ol- 11b-12, 11b-15

Fāṭıma : (k.a.) Hz. Muhammed'in amcası Ebu Talib'
in eşi, (bk. Fāṭıma ibnet-ü Esed).
176b-6, 176b-8, 176b-10, 176b-13, 177a-14,
202a-1, 202a-4, 202a-8, 202a-13, 203b-7,
203b-8, 203b-10, 206a-17, 206b-2, 206b-3,
206b-8, 207a-7, 208a-12, 208a-15, 208b-10,
210a-1, 210a-2, 210a-6, 210a-7

Fāṭıma : (k.a.) Hz. Muhammed'in babası Hz. Abdullah'
ın annesi; Abdulmuttalib'in eşi, (bk. Fāṭıma
bint-i `Amr, Fāṭıma bint-i `Amr bin `Ayidü'
l- Maḫzūmiyye).
44b-14, 45a-14, 45a-14, 46b-4, 46b-4,
46b-5, 46b-8, 46b-13, 46b-16, 47a-1,
47a-9, 58b-13, 58b-14, 59a-15, 59a-17,
59b-4, 59b-7, 59b-13, 59b-16, 59b-17
60a-1, 60a-4, 60a-4, 60b-16
F.-nuñ 45a-15, 59b-15
F.- dan 44b-9, 44b-11

Fāṭıma bint-i ʿAmr : (ka.) Fatıma, Hz. Muhammed'in
babası Hz. Abdullah'ın annesi, (bk. Fāṭıma).
47a-8

Fāṭıma bint-i ʿAmr bin ʿAyidü'l-Maḫzūmiyye : (k.a.)

Fatıma, Hz. Muhammed'in babası Hz. Abdullah'
ın annesi, (bk. Fāṭıma).
44b-6, 45a-13-14

Fāṭıma ibnet-ü Esed : (k.a.) Hz. Muhammed'in amcası
Ebu Talib'in eşi, (bk. Fāṭıma). 17b-1-2

fāyide :(a.) Fayda. 40b-16
f. et- 154a-5
f. ey- 154a-7
f. gör- 208a-12

Fāżıl : (k. a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri;
faziletli, üstün, (bk. Muhammed).
12a-17, 110b-12

fāzıl : (a.) Fazıl, faziletli, üstün . 76b-4
f.- lardan 144a-3

fażīlet : (a.) Fazilet, erdem.
f.- ünden 132a-6
f.- i (iye.) 84a-10

fażl : (a.) Fazilet, üstünlük, erdem.
205b-6, 219a-3
f.- undan 132a-6, 219a-3
f.- ı (iye.) 144a-3

fehm : (a.) Anlayış, anlama.
5a-16, 62b-16

f. eyle- 8b-5, 97b-9

f. it- 7b-3, 46a-1, 99a-1, 131b-10, 187a-8, 187a-8

f. kıl- 98a-8, 153b-13

f. - üm 96b-10, 134a-7

f. - i (iye.) 3a-6, 72b-13, 97a-13

f. - ünüz 187a-17

felek : (a.) Felek, gök yüzü, talih, kader. 24a-10, 54b-7, 102a-2, 162b-9, 199b-12

Felestīn : (y.a.) Filistin ülkesi. 63b-15

fenā : (a.) Fani, yok olma, yokluk, yıkılma.

f. ol- 87b-9, 87b-9 88a-1

f. ve desr ol- 75b-11

f. - nuñ 3a-6

fer : (a. ferr) geri çekilme, ricat.

kerr ü f. " Harpte geri çekilp tekrar hücuma geçme taktiği ". 119b-8

fer' : (a.) Bir asıldan ayrılan kolların her biri, evlad, çocuklar, ikinci derecedekiler.

f.- ı (iye.) 130b-1

fer(r) : (f.) Parlak, aydınlık, güzellik; şan, şeref, tantana, debdebe. 133b-5

f. görün- 114a-13

f. ol- 97a-7

ferah : (a.) Ferah, ferahlık, sevinç, sevinme.
45a-13, 104a-12, 153a-4, 201b-5, 217b-8

f. birle 62a-9

f. bul- 116a-3

f. kıl- 88b-17

ferec : (a.) Ferahlık, sevinç, sıkıntıdan kurtuluş; yardım. 50a-11

ferḫunde : (f.) Kutlu, mübarek, mutlu, uğurlu.
160b-7, 165a-13

fermān : (f.) Ferman, buyruk, emir.
86b-6, 100a-13, 190a-14

f.- dur 17a-13

f. kıl- 5a-16, 10a-6, 14b-10, 46a-12

f.- ı (iye.) 49a-15, 54b-9

f.- ı birle 10b-17, 148a-8

ferrāş : (a.) Döşeyici, hizmetkâr, kayyım, ibadet yerlerinin bakımını yapan kimse.

f.- lar 41b-14, 76a-4, 76a-5, 131a-1

f.- ları (akk.) 76b-6

f.- lara 76b-17

f.- ları 75b-16, 76b-3

ferrūḫ : (f.) Uğurlu, güzel.
93b-2, 160b-7, 165a-12

fersaḫ : (f.) Fersah, altı kilometreye denk bir uzunluk birimi. 30b-10

fertūt : (f.) Yaşlı,bunak.
f. ol- 55a-5

feryād : (f.) Feryad, (bk. feryāẕ). 32b-14
f. eyle- 46b-14, 47a-6, 48a-16, 69a-6, 72a-10, 122a-13, 196a-11
f. it- 47a-1, 47a-4, 47b-1, 172a-8
f. kıl- 47a-5, 48b-11, 100b-17, 121b-11, 147a-8, 153b-7, 225a-10

feryāẕ : (f.) Feryat, (bk. feryād).
172b-12, 120b-3, 203b-9

ferzāne : (f.) Akıllı, bilgin, seçkin. 93b-2
f.- si 93a-1

fesād : (a.) Fesat, fitne, bozgunculuk.
72a-2, 161b-5

feṣāḥat : (a.) Fesahat, düzgün yanlışsız söyleme, açık ve akıcı konuşma.
39a-6, 109a-9, 156a-13, 163b-15, 219b-5
f. birle 13a-8, 126a-16
f.-ı 126b-8, 134a-4

f.- ını 82b-10 117a-9, 126a-17

f.- ına 125a-15

f.- lu 126b-13

fetā : (a.) Genç, yiğit, mert.
4b-10, 70a-15, 167a-16, 167b-5, 171a-6,
210b-5

f.- dan 4b-10

f.- lar 67a-5

fetelik : (t.; fetā a.) Yiğitlik, mertlik. 171a-13

f. it- 73a-3

Fettāḥ : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri ;
açan, açıcı, (bk. Muḥammed). 12a-16, 110b-12

fevāris : (a.) Atlılar, süvariler.

fārisü'l- f. 205a-5

fevvāre : (a.) Fıskıye, suyun yukarı fışkırması.

f. ol- 116b-5

feżāyıl : (a.) Faziletler, erdemler. 152b-14

fınduḳ : (yun.) Fındık. 87a-3

f.- dan 87a-2

fırıldu : Fırıltı, fırlatma sesi.

f.- sını 60b-5

fısḳ : (a.) Ahlaksızlık, günahkârlık, doğru yoldan sapma.
f. it- 161b-6

fıṭnat : (a.) Zihin açıklığı, çabuk kavrayış, anlayış.
f.- ı (iye.) 134a-1

fī : (a.) -da, -de, içinde.
f.'l- arż 12b-8, 111a-6
f.'l- cenneti 12b-8, 111a-7
f.'d- dāreyni 5b-9
f.'l- İncīli 12b-7, 111a-6
f.'l- Ḳur'ānı 12b-7, 111a-6
f.'n- nāri 12b-9, 111a-7
f.'s-semā'i 12b-8, 111a-6
f.'ṣ- ṣuḥūfı 12b-7, 111a-5
f.'t- Tevrātı 12b-7, 111a-5
f.'z- Zebūrı 12b-7, 111a-5

fidā : (a.) Feda, Kurban.
f. ḳıl- 44b-1, 51b-16, 56b-2, 177a-6, 210a-17
f. ol- 137b-1, 204a-2, 218b-8

fidāke : (a.) Sana feda olsun. 118b-5

fidāyı : (a. fedā'i) Fedai, (bk. fidīvü).
45b-10, 52a-3

fidīvī : (a fedā'i) Fedai, (bk. fedāyı). 52a-6

fiġān : (f.) Figan, feryat, 48a-16
f. ķıl- 32b-14, 172a-7
f.- ın (akk.) 172b-2

Fihr : (k.a.) Hz. Muhammed'in büyük dedelerinden, soyu. 22b-3
āl- i F. 139b-3
ibn-i F. 12a-4
F.- ün 22b-3

fikir : (a. fikr) Fikir, düşünce, akıl, (bk. fikr). 169a-12
f.- de 71a-6, 145b-15, 214b-6
f.- de(y)em 112a-9-10
f.- deyem 144a-17
f.- desin 145b-17
f.- lerinde 126b-6

fikr : (a.) Fikir, düşünce, akıl; endişe, (bk. fikir). 2b-14, 5a-16,10b-14,19b-15, 62b-16
f. birle 42a-11
f.- ile 2b-15, 3a-6, 120a-14, 145b-15
f.- idi 132a-11, 147a-9
f. düş- 28a-1
f. eyle- 146a-9, 149b-12, 161a-17
f. it- 2b-15, 146a-2, 146b-12, 179a-3 209a-1, 215b-16

f. ḳıl- 42a-17

f.- ün̄ 132a-11

f.- i (akk.) 163a-14

f.- e 42a-10, 86a-2, 183b-10

f.- i (iye.) 3a-6, 8a-2, 88b-10

f.- ine 145a-16, 214b-13

f.- inde 183b-13, 218b-13

f.- indeyem 64a-11

f.- imüz 161a-13

f.- ünüz 161a-17

fikret : (a.) Düşünce, düşünme; düşünme gücü; zihin.
2b-6, 6a-13, 32b-4, 47b-3

f.- ile 3a-6, 96a-3

f. ḳıl- 97a-6, 140a-8

f.-i (iye.) 97a-13, 219b-15

fīl : (a. f. pīl) fil. 80b-5, 80b-5, 80b-12, 80b-13,
80b-15, 80b-16, 81b-15, 82a-8,
82a-11, 84b-12, 84b-13, 84b-13, 84b-14,
84b-17, 85a-1, 87b-7, 87b-9, 87b-9, 89b-14,
89b-15, 90b-3, 90b-5, 90b-6, 100b-5,
101a-14, 101a-14, 146a-16

f. yılı "Ebrehe'nin ordusu ve bīr fille Kâ beyi
geldiği yıl".
21b-15, 21b-15, 162b-13

ʿāmel- f. 89b-15

aṣḥāb-ı f. 90b-4, 100b-5

ṣāḥıb-ı f. 82a-11

f. dahı 82a-6

f. idi 77a-1

f.- dün 77a-15, 77a-15, 80b-12, 80b-15, 84b-17, 88a-1

f. dün (aṣḥāb-ı f.) 139b-9

f.- i (akk.) 77b-1, 80b-4, 80b-5, 84a-1, 84a-2, 84b-1, 84b-11, 84b-12, 85a-1, 85a-2, 85a-5, 85b-12, 85b-14

f.- e 77a-12, 77a-14, 77b-1, 80b-13, 80b-14, 80b-15, 85a-8

f.- den 89b-16

f.- ümi 81b-15

f.- i (iye.) 77a-11

fi'l : (a.) Fiil, iş; hareket, amel, niyet. 114b-17, 194b-13

f.- i yavuz 172b-10

f.- i (akk.) 220a-4

f.- üm 220a-2, 220a-3

f.- ünde 160b-14

f.- i (iye.) 93a-14, 140a-17

f.- inden 26b-15

f.- inüz 171a-4, 137b-13

fîl-bân : (f. fîl a.) File bakan kimse, fil çobanı, (bk. filvân).

f.- lar 80b-5, 84b-13, 84b-14

f.- larun 80b-14

f.- lara 84b-1, 84b-17

fîlvânlığ : (t. fîlvân fîl-bân f.) Fil bekçiliği fil çobanlığı. 87b-7

ferâset : (a.) Feraset, zihin uyanıklığı, süratle kavrama, dış görünüşe bakarak huy ahlak ve kâbiliyeti anlama yeteneği.
2b-6, 3a-3, 5a-16, 62b-16, 163b-3, 203b-11
f. birle 44a-1
f.- i (iye.) 54a-11
f.- ümüz 54a-11

firâvân : (f.) Çok, bol, pek çok.
f. ol- 116b-17, 135b-7

Fir'avn : (k.a.) Tanrılık iddiasında bulunan eski Mısır Hükümdarı. 55a-1, 55a-7
F.- bigi 55a-8
F.- i (akk.) 146a-15

firdevs : (a.) Cennet.
f.- i berin "Cennet-i alâ". 203a-7

fidî : (a. fidâ') Fidye, haraç. 167a-16
f. ol- 167a-17

firişte : (f.) Melek, (bk. firişteh).
14b-5, 19b-16, 19b-17, 82a-12, 92a-15, 96b-12, 97b-3, 98a-11, 107b-5, 210a-15
f. dahı 96b-15

f. kim 107a-6

f.- dür 218a-1

f.- nüñ 98a-10, 98b-1

f.- ye 98a-13, 98a-16

f.- den 96b-15

f.- lerine 61b-3

f.- ler 13a-6, 13a-10, 15b-12, 20b-17, 50a-1, 61b-13, 91a-14, 92a-15, 92b-2, 94b-10, 106b-15, 106b-16

f.- ler birle 15a-4

f.- ler dahı 96b-13

f.- lerüñ 71a-5

f.- leri (akk.) 15b-3

f.- lere 71b-3, 93b-16, 94a-9, 130b-3

f.- lerden 91b-10

f.- leri (iye.) 100a-16, 102b-6, 204b-15

f.-lerine 15a-2

f.-ler-imiş 97a-17

firişteh : (f. firişte) Melek, (bk. firişte).

f.- ler 15b-8

fişār : (f. feşār) Sıkmak, sıkıcı. 31a-1

fitāda : (f. fütāde) Düşmüş, düşkün, biçare. 161b-6

fitne : (a.) Fitne, fesat, belā,kötülük, bozgunculuk, karışıklık.

6a-2, 29a-15, 31b-14, 67b-9, 68b-3, 72b-11, 128b-10, 130a-2, 139a-3, 148b-15, 149b-16, 154b-7, 184b-11, 193a-8, 223a-11, 224a-15, 224a-16

f. birle 56a-8

f. dahı 28b-2

f. kim 63b-12

f. kaynat- 143a-11

f. kıl- 155a-12

f. ol- 29a-10, 36a-11

f.- yi 31b-8

f.- (y) i 68a-2,138b-4

f.- ye 114b-7

f.- den 29a-12, 36a-14, 224a-15

f.- si 22a-2, 28a-13, 36b-6, 140a-17

f.- sidür 224b-17

f.- sinden 155a-5

f.- müz 71a-4

f.- lü 73b-7

fukarā : (a.) Fakirler, yoksullar.
ebü'l- fukarā'i 6b-8

Furāt : Fırat nehri. 30b-13

Furkān : (a.) Hakkı bâtıldan ayıran; Kur'an-ı Kerîm'in bir adı. 204b-15

furḳat : (a.) Ayrak, ayrılık.
?.- a 216a-2

furṣat : (a.) Fırsat, uygun zaman.
35a-12, 35a-15, 52a-8, 52a-8
f. bul- 45b-11, 154b-7, 155b-3
f. ol- 35a-15, 163b-7
f.- ı (akk.) 139b-14
f.- ıdur 156b-14
f.- ını 156b-10

furūʿ :(a.) Bir kökten ayrılan dallar, kollar; bir sülāleden gelen çocuklar, torunlar; asıl olmayıp ikinci derecede olanlar.
f.- ı (akk.) 136b-14

fusūs : (a.) Esas, bir şeyin mahiyeti, temel, öz.
74a-17

fuẕūl : (a.) Luzumsuz, haksızlık eden; serkeş, kibirli.
143a-9, 197b-6
f. ol- 197b-10

fuẕūllıḫ : (t,:fuẕūl a.) Serkeşlik; haksızlık, luzumsuzluk, (bk. fuẕulluḫ, fuẕulluḳ).
f. it- 192b-6
f. kıl- 140b-12

fuẕūlluḥ : (t,:fuẕūl a.) luzumsuzluk, sekeşlik, (bk. fuẕullıḥ, fuẕulluḳ).
f. eyle- 79b-6

fuẕūlluḳ : (f.; fuẕūl a.) Haksızlık, luzumsuzluk, serkeşlik, (bk. fuẕullıḥ, fuẕulluḥ). 200a-11
f. - uñ 136a-12

fulān : (a.) Filan, filanca, herhangi biri, biri, belirsiz bir yer veya şey, (bk. falan).
35a-16, 40a-7, 101a-7, 125a-1, 173a-8, 173a-9, 173a-9, 173a-9
f. ibn-i fulān 145b-12, 145b-13, 150a-17, 150a-17

futā : (f.) Peştemal, eskiden kullanılan bir çeşit kumaş. 214a-11

fütūḥ : (a.) Fetihler, zaferler; yardım, destek.
f.- ı Şām 6b-6
f.- ı (iyc.) 112b-7

fütüvvet : (a.) Cömertlik, mertlik. 4b-11, 67a-1

G - Ġ

Ġābır : (k.a) Gabır, Hud Peygamber'in asıl adı,(bk.Hūd) 17b-1.

Ġābır : Hazret-i Muhammed'in ceddi.
İbn-i Ġ. 12a-7.

ġabīn : (a.) İradesi zayıf, ahmak, aptal.
ġ.-dur 174b-7.

Ġaffār : (a.) Çok bağışlayan (Allah),(bk. Allāh)
Ġ.-a 26b-5.

ġabīnetlen- : (t.;ġabāneţa.) Hayal kırıklığına uğramak, aldatılmak.
ġ.-miş 183b-15.

ġāfer : (f. kâfer) Kâfir,gavur,inkâr eden,(bk.kāfer,kāfir). 114b-6.

ġāfil : (a.) Gafil,dikkatsız, yaptığı işin idrakinde olmayan; habersiz, dalgın.
69b-13,95b-17,153b-9,155b-5,189a-9,150a-14, 143a-7,193a-9.
ġ.-siz 155b-9,204b-10.
ġ. ol- 73b-10, 114b-3,142b-1,142b-11,155b-7, 155b-8.

ġaflat : (a.) Gaflet, gafillik, ihtiyatsızlık.

ġ.-ıla 8b-15,95b-6

ġ.-dan 19b-13,155a-8

gah : (f. gâh) Kah, bazen,(krş. gāhi) 107 b-3

g. ... g. ... g. ... 199a-15, 121b-4

g. ... gāh 218b-14

gāhi : (f.) Kah, bazen,(krş. gah)

g. ... gāhi 218b-15

ġalaba : (a.) Kalabalık,cemaat,büyük topluluk; azgınlık, taşkınlık.

22a-3,26a-11,26a-13,31b-15,42b-16,78b-9,86a-9, 97a-15,127b-5,129a-7,131a-14,140b-7,140b-17, 145b-15,146a-1,197a-16.

ġ. birle 25a-11,68a-6,170a-1,182b-7.

ġ. dahı 72b-9.

ġ.-dur 52a-12,129a-7,178b-14

ġ. eyle- 121b-9.

ġ. it- 165b-11.

ġ. kıl- 69a-7,90b-6,129a-5,6,137a-9,140b-5,163a-15.

ġ.-nuñ 68a-5.

ġ.-(y)ı (akk.) 182a-16.

ġ.-dan 29a-17,71a-1,200a-6.

ġ.-ñı 40a-10.

ġ.-sı 87b-17,90b-13.

ġ.-sıdur 26a-2,129a-9.

ġ. -sını 86a-9.

ġ.-sı n (akk.) 74b-7.

Ġālib : (k.a.) Galip, Hazret-i Muhammed'in dedelerinden birisi. 22b-4.

āl-i Ġ. 139b-3.

ibn-i Ġ. 12a-4.

Ġ.-ün 22b-4.

Ġ.-den 68a-16.

ġam : (a.) Gam,keder,kayıgı, dert. 165a-11.

ġ.-ın (akk.) 136a-13.

ġammazlıḳ : (t. ;ġammāz a.) Gammazlık, koğuculuk. 160a-3.

Ġanī : (a.) İhsanı bol ve her şeyden müstağnı olan (Allah); zangin, ihtiyaçsız.

Ḥaḳḳ-ı Ġ. 48b-8.

Ġ.-sin 194b-15.

ġ. ḳıl- 88b-10.

ġ. ol- 89a-12,100b-8,104a-9,139b-17,208b-1.

ġ.-den 210b-1.

ġ.-dür 88b-10.

ġanīmet : (a.) Ganimet,emeksiz kazanç;elde edilen fırsat. 153a-3, 175b-16.

ġ.-i (akk.) 43b-5.

ġ.-de 43b-6.

ġarat : (a.) Yağma,çapulculuk.

ġ. eyle- 78b-13.

ġ. ḳıl- 21b-7,25b-12,35a-10,43b-4,64b-5,65a-9, 183b-10.

ġ.-a 79b-15, 84a-14.

ġarāyıb : (a.ġarā'ib)Garip şeyler,garipsenecek durumlar.
ʿacāyib ġ. "Şaşılacak olaylar".
7a-11,102b-13,109b-16,120a-10,221a-12,204b-4.

ġaraż : (a.) Garaz, hedef, maksat, niyet, istek.
ṣāḥib-i ġ. 83a-8,83a-12.
ġ.-um 53a-2,171a-14.
ġ.-ı (iye.) 29a-10,171a-12.
ġ.-ımuz 84a-15.

ġarb : (a.) Garp , batı.
ġ.-ı (akk.ċemīʿ-i ġ.) 22a-5.
ġ.-a 95a-5.

ġarbī : (a.) Garba ait,batıya mensup.
ġ.-dur 14a-5.

ġarīb : (a.) Garip, tuhaf, şaşılacak, hayret edilecek şey ; yabancı, ülkesinden uzaklarda olan; kimsesiz, babasız,anasız.
8b-13,44a-11,53b-8,69b-11,109b-17,110a-5,126a-16, 127a-6,129b-6,130a-12,131b-2,139b-8,141b-1,184b-7, 195a-15.

beyān-ı ġ. 165b-5.
ġ.-dur (burhān-ı ġ.) 53a-4.
ġ.-a 23a-9.
ġ.-dan 170a-14.

ġarıblıḫ : (t. ; ġarīb a.) Yabancılık, gariplik, gurbet,

gurbette oluş, (bk. ġarīblıġ, ġarıblıḫ).

32 b-2, 71a-5.

ġ.-da 78b-1.

ġarıblık : (t. ;ġarīb a.) Yabancılık, gariplik, gurbet, gurbette oluş, (bk. ġarıblıġ, ġarıblıḫ).

ġarıblıġ : (bk. ġarıblıḫ, ġarıblık). 94b-9

ġ.(ġ)-a 34b-8.

ġarīm : (a.) 180b-12, 181a-5.

ġ.-ıla 163a-13.

ġ. ol- 138b-16,141a-3,198a-8.

ġ. -ı (akk.) 168a-2,169b-9,170b-9.

ġ. -dan 170b-9.

ġ. -un̄dan 183b-12.

ġ. -ı (iye.) 73b-7,179a-6.

ġ. -ından 27a-16.

ġ. -umuz 159b-14.

ġ. -larını 200a-15.

ġ. -laruñuz 198b-6.

g. -larum 202a-12.

ġarīmāne : (f. ġarīm a.) Düşmanca , hasım gibi. 168a-1.

ġark : (a.) Batma, boğulma.

ġ. eyle- 193b-12.

ġ. it- 136b-14,146a-15.

ġ. ol- 50 b-8,92a-13,94b-10,95b-10,99b-12,144a-14, 145b-15, 223b-4.

ġarra : (a.) Gark, boğulma, nail olma.
ġ. ol- 155a-13,195b-3.

Ġassān : Hazret-i Muhammed'in doğumundan önce Şam'da bulunan ve hükumet merkezi Belka' olan bir ülkenin adı. 64b-4.

ġavġā : (f.) Kavga,gürültü, kargaşa ; savaş,münakaşa, münazara. 31b-15,140b-7.
ġ. düş- 77a-10, 196b-14.
ġ. kıl- 196a-8.
ġ.-yı 182a-16.

ġavş : (a. ġavāş) Kıyametler ; kalabalık gürültü, taşkınlık,(bk. ġūş). 129a-5,137a-9.
ġ.-ı (iye.) 129a-9.

ġaybat : (a. ġaybet) Gıybet, çekiştirme.
ġ.-ına 130a-1.

ġayb : (a.) Gayp,gözle görülmeyen, belirsiz, bilinmeyen,(bk. ġayıb).
2b-6,64a-8,71a-15,16,71b-7,8,114a-13.
ʿālem-i ġ. 2b-8.
ġ. ol- 97a-16.
ġ. olduġı 216b-16.
ġ.-dan 72a-9.

Ġaydaḳ : (k.a) Abdulmuttalib'in oğullarından Hacal'ın lakabı,cömert,iyi kişi manasında.

(bk. Hacal). 44b-8,57a-12,145a-2,146b-17,
175a-11.

ġāyet : (a.) Gayet,çok fazla, oldukça.
ġ.-de 23a-9.

ġayıb :(a. ġayb) Gayıp, gözle görülmeyen, belirsiz, bilinmeyen,
(bk. ġayb).
g. ol- 96b-11, 108a-12, 216b-15

ġāyıt : (a.ġā'it) Necaset, insan pisliği.
116b-17.

ġayr : (a.) Gayrı,ayrı,başka.
ġ.-i Hamza 197a-6.
ġ.-ı Ka'be 99a-17.
ġ.-ı Kureyş 39a-14,224b-8.
ġ.-ı mürsel 19a-7,17a-6.

ġayrı : (a.) Gayrı,başka.
29a-5,73a-7,87b-8,181a-15.

ġayrat : (a.ġayret) Gayret,çalışma,cesaret.
ġ.-uñuz 56b-1.

ġayratlan- : (t.;ġayret a.) Gayretlenmek,cesaretlenmek,
hırslanmak.
ġ.-mış 183b-15.
ġ.-urdı 167a-10.

ġayretlandür- :(t.;ġayret a.) Gayretlendirmek,hırslandır-
mak.
ġ.-mışdur 169a-12,169a-13.

ġazā : (a.) Allah yolunda savaş,cihad. 6b-6.

ġ. kıl- 121b-7.

ġ.-ları 8b-2.

ġāzılıḫ : (t.;ġāzī) Gazilik,cihad.

ġ. kıl- 111b-10.

Gazze : (y.a) Gazze,Suriye'nin bir şehri. 32a-5,32a-6,13,32b-13.

geç- : Geçmek,gitmek;batmak;hayat sürmek; ölmek.

g.-ersin 183a-1.

g.-er 58a-14,61b-12,86b-3,175a-9,177b-13, 209b-8,211b-17,215a-5,224a-8.

g.-düm 81b-3.

g.-di 17a-9,19b-9,29b-9,41a-6,52b-12,52b-14, 56a-9,62b-7,81a-8,86a-15,16,87a-5,88a-5, 99a-16,104b-7,117b-11,119a-4,125b-12, 127b-4,128b-16,

129b-6,129b-15,129b-16,130a -3,130b-13, 137a-4,138a-6,142a-16,143a-5,156a-16, 166a-11,171b-1,171b-8,177a-16,180a-5, 10,183b-11,185b-15,195a-13,195a-17, 199a-13,199a-17,203a-8,204a-6,207a-7, 211a-2,212b-13,213a-5,215b-5,

g.-dük 108a-12.

g.-dünüz 220a-7.

g.-diler 108a-2,121b-10,142b-8,156a-8,182a-2,

182a-2,189a-16,191b-2,193b-4,6,197b-3,
210a-11.

g.-miş 21a-11.

g.-iserdür 214a-16.

g.-eyüm 24b-13

g.-gil 129b-5

g.-se 176b-4

g.-esin 34b-13.

g.-e 119a-11,157a-13.

g.-e dur- 195b-16,206b-7.

g.-üp 29b-8,155b-17.

g.-en 207a-9.

g.-elden 33b-8.

g.-miş (part.) 207b-1,207b-2,

g.-esi 193a-16.

g.-er-idi 105b-9.

g.-erdi 62b-6,74b-8,99a-11,174a-6,119a-16.

g.-miş-idi 53b-11,143b-10,187b-14.

g.-medi 27b-1,32b-4,50b-8.

g.-e bil- 193b-8.

geçi : Keçi.

g.-nüñ 112a-1.

geçür- : Geçirmek,yaşamak;öldürmek.

g.-ür 217b-6.

g.-di 8a-17,28a-3,74b-15,81a-8,84a-4,113a-4,
215b-11,225b-6.

g.-dünüz 82a-10.

g.-diler 39a-11,40a-13,58b-15.

g.-sünler 150b-6.

g.-elüm 85a-6,85b-13.

g.-e 79b-8.

g.-üp 77a-2,80b-12.

g.-ürdi 19a-17.

g.-ürler-idi 116b-11.

g.-mişler-idi 41b-15.

g.-me 8b-15.

g.-meye 19b-14.

gedâ : (f.) Yoksul,dilenci.

g.-dan 161b-3.

geh :(f.) Kâh,bazı.

g. ... g. ... g. 49b-9,10,

g. ... gehî 109a-16.

gehî : (f.) Kâh,bazı.

geh ... g. 109a-16.

gel- : Gelmek.

g.-ürem 53a-13,71a-15,150a-8,186a-7.

g.-ür 2b-11,13,13a-7,20a-10,20b-10,28b-15,
33a-11,12,38a-9,39b-8,41a-14,57b-1,
49b-9,65a-4,66a-17,71b-13,74a-17,
77b-17,80a-16,81a-15,88a-2,92a-12,92b-6,
7,93a-2,94a-2,95a-9,95b-7,99b-14,103b-16,
105b-15,120b-1,122a-3,142a-17,142b-10,
12,143a-13,6,144a-15,147b-11,148a-3,
149a-14,149a-15,16,157a-3,4,158b-8,
166b-12,175a-17,175b-2,177b-13,187b-15,
188a-4,5,189a-2,17,189b-1,17,190b-6,7,10,

191b-3,197b-6,201a-11,202a-6,202b-14,
204b-13,208a-10,208b-7.

g.-ürüz 29b-15,191b-6.

g.-ürler 23b-1,26a-13,26b-4,55b-5,59a-17,59b-4,
81a-14,89a-10,105a-11,12,107a-13,119b-1,
122a-3,125b-3,145b-10,150b-2,4,160a-1,
181b-4,5,6,191b-4,203b-15.

g.-düm 27a-8,29a -2,31a-13,32b-3,33b-16,34a-11,
39b-17,42b-9,53a-15,69b-9,79b-5,80a-14,
81b-1,11,96a-1,112a-17,147b-17,148b-1,
192a-1,202b-5, 218a-6

g.-dün 27a-5,29a-2,33b-9,37a-14,44a-12,65b-15,
69b-7,8,81a-11,131b-9,137b-9,173a-10,
202a-2.

g.-di 4b-4,5b-12,7a-2,14,8a-13,9a-16,9b-3,
4,12,14,10b-1,11a-2,5,13a-4,13,13b-12,
14b-4,17,15a-5,10,15,16,15b-13,14,16a-3,
8,17b-1,18a-3,18b-6,11,19a-3,19b-11,13,
15,17,20b-3,4,20a-3,7,9,10,16,21a-1,5,
7,8,11,12,14,21b-2,16,17,22a-11,22b-2,
24a-12,24b-3,25a- 3,9,25b-1,26a-11,13,
27a-2,3,27b-2,16,8,,28a-9,28b-5,29b-14,
30a-4,7,8,17,30b-7,31a-7,31b-8,9,14,32a
-4,15,33b-17,34a-1,34b-2,3,7,35a-4,38a
-2,38b-6,12,39b-4,40a-7,40b-4,9,41a-4,
7,41b-11,42a-2,13,15,42b-9,13,44a-16,
44b-2,11,45a-5,9,11,13,16,45b-3,7,9,
17,46b-4,47b-9,48b-9,13,49a-8,10,50a-5,
51b-4,6,16,52a-17,52b-13,53a-12,53b-4,
6,54a-16,54b-12,55b-14,56a-2,15,57a-3,
57b-6,17,58a-10,58b-9,10,13,15,59a-11,
16,59b -3,13,16,60a-1,60b-16,61a-7,10,

61b-8,16,62a-3,5,9,10,14,64a-14,65b-12,
65b-14,66b-7,13,67b-10,68a-14,68b-16,
69a-1,5,69b-5,70b-2,5,71a-6,11,71b-7,
72a-1,72a-5,72a-14,72b-1,10,12,73a-12,
74a-1,12,75a-10,75b-7,76b-14,79a-4,79b-5,
80a-15,16,80b-11,13,15,81a-7,82a-1,84b-12,
13,85a-13,14,86a-3,10,89a-6,9,89b-14,90b-7,
17,91b-1,5,9,14,92a-15,93a-12,94a-15,14,
16,94b-1,8,95a-8,11,12,95b-12,15,96a-10,
11,96b-2,97b-3,99b-6,15100a-1,2,3,9,100b-1,
2,4,5,10,13,13,16,101a-3,5,14,102a-4,5,14,
102b-1,9,11,104a-10,104b-5,15,16,105a-6,
105b-2,105a-17,106a-6,106b-4,107a-9,107b-5,
9,108a-3,108b-5,109b-9,111a-8,112a-7,15,
112b-5,8,9,11,13,16,113a-10,113b-7,114b-1,
7,16,115a-4,116a-5,117b-2,7,10,11,119a-8,
119b-4,7,13,14,120a-3,120b-5,9,12,121a-4,
122b-8,122a-12,123a-9,12,16,123b-1,5,13,
124b-6,8,9,125b-1,10,126a-7,127b-6,12,
128a-9,128b-4,129b-2,130a-4,130b-9,14,
131b-3,12,15,132a-3,132b-7,134b-3,4,135a-4,
135b-15,136b-11,16,137a-1,2,137b-3,7,8,
140a-1,5,11,140b-12,141a-14,141b-12,142b-2,
3,6,7,143a-16,145a-4,145b-16,148a-7,149b-15,
150a-7,150b-10,154a-8,155b-5,156a-1,9,
15,157a-7,157b-10,158b-3,160a-10,11,160b-3,
8,13,15,162b-6,17,163a-9,164a-3,164b-13,
166b-11,167a-13,167b-3,17,168a-2,5,13,
168b-3,13,15,16,169a-5,170a-4,170b-12,

171a-10,11,171b-13,172a-13,173a-5,173b-3,
174a-8,175a-15,176b-3,176b-7,178a-10,
179b-4,7,180a-6,180b-6,10,16,181a-3,
182a-12,182b-7,183a-12,183b-15,17,184b-5,
12,186a-2,187a-15,188b-12,189a-11,191a-9,
191b-6,192a-10,192b-15,195a-12,195b-10,
17,196a-5,11,196b-1,2,8,10,197b-11,197a-17,
198a-1,3,8,198b-3,5,8,199a-7,10,15,200a-11,
200b-16,201a-16,201b-4,12,17,202b-4,203b-7,
204a-6,204b-3,206a-2,206b-11,207b-16,17,
208b-11,210a-8,10,14,211b-6,17,212a-2, 4,
212b-4, 5 , 213b-11,214a-11,214b-2,215b-9,
216a-3,10,14,16,216b-5,17,217a-3,16,217b-3,
10,12,13,14,218b-10,220b-14,221a-9,221a-17,
222b-3,222b-12,223b-5,225b-3,6,

g.-dük 30a-9,45a-5,53a-3,56b-2,98a-9,108a-13,
115b-9,115b-17,139b-1,141a-17,166a-12.

g.-dünüz 30b-7,36a-8,36b-16,17,56b-13,72a-16,
82b-17,148a-1,149a-3,166a-1,200a-14,
225b-13.

g.-diler 14b-14,15a-1,19b-10,11,21a-9,13,25a-7,
25b-4,7,26a-8,9,11,16,26b-10,28b-1,8,29b-5,
6,31a-12,31b-11,32a-1,13,32b-14,33a-10,
35a-6,35b-4,5,36b-13,38a-8,39a-10,40a-7,
42b-5,7,13,43a-11,14,43b-2,46a-17,47a-5,
6,47b-10,49a-3,11,50a-12,50a-15,50b-13,
51a-2,4.51b-4,52a-7,53a-8,53b-4,5,13,55b-9,
17,57a-11,59b-7,60b-4,17,66b-7,14,68b-8,

14,69a-14,69b-2,6,70a-12,72b-2,73a-16,
73b-2,75b-16,76a-4,76b-17,77b-5,79a-4,
79a-11,80b-3,85a-16,85b-17,85b-12,90a-17,
93a-10,93b-13,96a-14,97a-16,97b-1,15,98a-3,
102b-3,103a-7,105b-11,105b-13,106a-8,
107b-4,110a-10,16,111a-9,10,11,13,113b-3,

g.-em 34a-17,81a-9.

g.-esin 34b-13,201a-11,202b-7.

g.-e 22b-15,23a-1,25b-15,26b-6,35a-9,37b-5,
41a-2,51a-6,52a-13,54b-1,60a-16,62b-2,
62a-15,63b-3,4,64b-13,67a-17,78a-11,
80a-5,82a-12,15,100a-13,105a-7,132a-7,
142b-15,159b-11,181b-10,183b-14223a-2.

g.-e mi ? 71b-11.

g.-evüz 37a-2,71b-5.

g.-esiz 149b-16.

g.-eler 33b-15,118a-12,211a-9,10.

g.-mişem 27a-4,33b-9.

g.-mişsin 79a-9,148a-16.

g.-miş 21a-5,55b-16,65a-14,131a-7,193a-15.

g.-mişdür 27b-13,34a-5,58b-12,80b-1,216a-1.

g.-mişler 53b-14, 23b-3,129a-14,139a-16.

g.-mişlerdür 26b-14,58b-12,147a-6.

g.-ipdür 9a-8,26a-10,58b-10,62b-2,66b-12,70a-3,
76a-14,79b-9,10,80a-1,4,12,103b-9,106a-16,
106b-6,108b-14,113a-7,152b-15,155b-17,
157b-3,168b-8,178b-13,196a-5,198a-14,
201b-1,203a-17,204a-16,207a-13,212b-4,
218a-1.

g.-iserem 65b-1,

g.-iser 21a-3,66b-15,109a-2,152b-16.

g.-iserdür 13b-8,16b-16,18a-13,18b-9,15,19a-7,9,
21b-4,22a-2,22b-17,26a-15,28b-12,29a-9,
30a-2,40b-6,41a-12,45a-7,52b-5,54a-1,
14,62b-12,63a-14,66a-2,3,67a-5,68a-9,
68b-11-12,17,70a-4,73a-3,82a-5,95b-3,
115b-8,121a-14,124b-14,161a-3,162b-12,
164a-7,205b-17,206a-12.

g.-ecekdür 67b-14.

g.-eyim 26a-6,59a-15,201-13.

g.-gil 40a-10,42b-2,48a-9,53a-17,65b-2,90b-16,
112b-5,12,167b-2,8,193a-4,180a-7,182a-7,
189b-13214b-2,220b-13.

g. 2b-15,6b-10,21a-7,9,34b-14,38b-6,52b-16,
55b-17,58b-14,85b-13,122b-1,132b-3,
144a-9,145a-5,168a-11,180b-6,16,206b-13,
15,17,216b-2.

g.-sün 68b-17,74a-10,78b-8,80b-6,140b-16,144
b-12,166a-5,181a-16,200a-3,208b-13,
216b-8,220b-3,225a-17.

g.-ün̄ 47a-9,58b-13,75b-9,83b-14,132b-6,
143a-3,158b-3,166b-15,188a-11.

g.-ün̄üz 51a-4,66b-13,188a-13,192a-6,196a-6,
198b-6.

g.-sünler 29a-8,102a-11,150a-10,152a-5.

g.-se 39a-15,50b-3,78a-17,78b-1,100a-5,
104b-8,116b-14,117a-2,166b-5,6,17.

g.-seler 75b-3.

113b-12,118b-3,119a-9,119b-7,119b-12,
120b-15,121a-11,15,121b-2,9,123b-3,9,15,
17,124a-9,126a-8,127b-15,128a-17,131a-1,
132b-7,137b-4,138a-2,138b-2,139a-9,15,
14,141a-11,141b-4,6,143a-13,145a-15,
146b-14,147a-5,147b-15,148a-1,148b-11,
14,149b-4,150b-8,154a-4,158a-8,158b-14,
160a-2,161a-8,162b-15,165b-9,166a-15,
167a-1,6,11,169a-8,169b-17,171b-6,172a-13,
174a-3,174a-4,7,9,180a-12,181b-1,2,
182a-1,184b-9,185a-14,187b-3,5,11,188b-7,
189b-16,191a-15,192a-3,4,11,194a-3,6,14,
194b-3,5,196a-7,196b-14,17,202b-1,203b-2,
210a-10,216b-13218a-13,218a-16,220a-13,
222a-9,12,223a-13,224b-16,225a-10,225b-5.

g.-e tur̤ur 41a-10.

g.-i tur̤ur 190b-4,206b-10,212a-3.

g.-i dururlar 225b-2.

g.-i yorurlar 84a-1.

g.-ü başla- 75b-15,104a-12,105a-2,105b-4.

g.-ü yorır 192a-2.

g.-ü yorur 147b-12.

g.-ip 27b-10,72b-11,75b-16,79a-16,159a-8,
188a-9.

g.-ip dururs̤n 156a-17,201b-8.

g.-ip tur̤urs̤n 81a-11.

g.-ip dururlar 53b-14,36a-14.

g.-ip dururdı 79a-14.

g.-üp 53b-14,37a-16,57b-15,68b-4,71b-2,202a-2,
207a-9.

g.-üp dururlar 35a-6.

g.-ince 14b-3,38a-10,70b-14,80a-7,152a-3, 225b-12.

g.-icek 14b-13,15b-14,16a-16,16b-6,17b-2, 29a-2,32b-7,33a-1,45b-6,54a-6,59b-5, 64a-1,14,64b-2,71b-6,77a-14,91a-7, 127b-14,144a-3,156a-10,150a-16, 162b-3,6,164a-8,181b-13,192a-1,212a-10, 221a-13,224b-13.

g.-eli 153a-1.

g.-elden 165a-14.

g.-medin 4a-2,18a-13,46a-3,53a-17,70b-17,71b-7, 90a-3,14,91a-2,5,106b-9,114b-10,122b-17, 164a-12,185a-3,212a-7.

g.-en 8b-10,23a-17,28a-5,35a-5,38a-8,50b-3, 54a-5,68b-16,69a-15,73a-12,78a-9,83a-2, 83b-3,93b-2,13,14,94b-11,95a-13,106a-8, 106b-7,113a-3,116b-16,126b-5,129a-15, 129b-8,136b-7,11,142a-17,147b-12,14, 156b-17,158a-9,13,158b-5,6,165b-11, 166a-3,171a-9,190a-17,192b-17,199b-8.

g.-eni (akk.) 64a-17.

g.-ene 95a-13.

g.-enler 50a-14,76b-12,102b-2,112a-17,129b-9, 139a-7.

g.-enlerüñ 4b-4.

g.-enlere 150b-5.

g.-dügüm 28b-17.

g.-düğümüñ 79b-2.

g.-dügümi 79b-13.

g.-dügümden 37a-17.

g.-düḡün̄ 79b-15,81a-12,173a-11.

g.-düḡün̄den 54a-13.

g.-dügi 33a-2,63b-2,89b-15,99a-3,100b-7,
104b-16,114b-11,120a-2,4,127b-6,136a-16,
178a-12,211a-17.

g.-dügümüz 115b-7.

g.-dügümüzden 84a-16.

g.-düḡün̄üzi 77b-14,

g.-düḡün̄üzden 28b-10,54a-5.

g.-düginüḡün̄ 44b-15,53b-5,

g.-düḡüni 55a-2,142b-13,214b-8.

g.-dügin 16b-17,62b-9,71b-10,94a-16,99b-16,
142b-12,162b-7,169b-9,210a-8.

g.-düginde 114b-4.

g.-düginden 40b-7,83b-8,113b-2,163a-2,168b-1,
195b-1.

g.-düklerinüḡün̄ 8a-16,26a-16.

g.-düklerinde 26a-17.

g.-miş (part.) 75b-1.

g.-ecek (part.) 187b-3,

g.-üridi 6b-7,23a-2,43b-10,50b-8,62b-7,
90a-11,116b-12,16,162b-2.

g.-ürdi 17b-5,20a-5,21b-8,75a-14,116b-13,
119b-2,131b-13,165a-7,8.

g.-ürler idi 14a-16,28b-3,75a-16,83b-17,89a-13,
117a-10,120a-10,127b-11,162b-3,
162b-7,189a-2.

g.-ürlerdi 206b-1.

g.-ür imiş 78a-9.

g.-ürse 85b-6,112b-11,142b-13,145a-7,165a-3, 156b-14,157a-12.

g.-ürken 60b-6,189a-9.

g.-di-y-ise 189a-13.

g.-miş idi 18a-12,33b-3,73a-16,149a-14,171b-4, 178a-11,195b-5,211b-1.

g.-mişdi 31b-14.

g.-mişler idi 55b-10,56a-13,87b-6,126b-1,131a-5, 134a-10,136a-17,141b-3.

g.-miş idiler 178a-13.

g.-miş iken 75b-9,200b-6.

g.-iser idi 75b-11.

g.-eydi 41a-11.

g.-edi 41b-1.

g.-eydüñüz 36b-17.

g.-mezsin 71a-17.

g.-mez 36b-5,71a-2,75a-13,83a-2,141a-15, 142b-16,147a-15,153b-15,198a-7, 201a-12,214a-15,225b-12.

g.-medüm 29a-2,37b-2,65b-17.

g.-medi 15b-13,18b-14,19b-10,26b-15,35b-9, 42a-13,42b-12,44a-3,46b-3,55b-7, 53b-3,54b-1,66b-6,67b-8,70a-2,82a-1, 99b-5,111a-12,112a-4,122a-12,135b-12, 172b-10,188a-7,196b-7,196b-16,206b-13, 213a-12,220a-1,220a-1.

g.-medüñüz 36b-17,

g.-iser degüldür 18b-14.

g.-esi degülem 71a-16.

g.-esi dügüldür 20b-7,41a-17,70b-15,120a-6.

g.-megil 120a-6.

g.-me 143b-9.

g.-mesün 150a-4.

g.-mese 155a-13.

g.-meye 20a-13,29a-1,36b-2,49a-15,54a-8,55a-1,
65b-4,90a-11,204a-5.

g.-meyince 15b-13.

g.-mez (part.) 32a-10.

g.-mezler idi 166b-9.

g.-mez imiş 189a-8.

g.-memiş idi 68b-15,129a-17,

g.-ebilür 147a-16.

g.-mek 41b-1,125a-16.

g.-meg-içün 74a-8,91b-14.

g.-mege 41a-1,55a-8,144b-14,215b-17.

g.-mekden 53b-16.

g.-megi (iye.) 15b-11,90b-10,95a-6,103a-9.

g.-megine 54a-2.

g.-mekligi 70b-17.

g.-mesi 104b-7.

g.-iş 211a-13.

geleci : (moğ.) Söz,laf,lakırdı.
65a-6,68a-14,71a-13,92a-10,117b-5,
130a-2,134b-13,140a-11,148a-14,
171a-5,178a-17,194a-8195a-16.

g. aç- "Söz açmak" 170b-10

g. it- 60a -13, 107b-5,112a-15,163a- 5,204a-15,
206b-1,211a-17,221b-16.

g. kıl- 56a-5.

g.-ye 149b-11.

g.-dedür 120a-17,

g.-de-y-idi 146b-12.

g.-si 103a-9,133b-3,163b-13,163b-14.

g.-sinün̄ 134a-4.

g.-sidür 195a-16.

g.-sin 124a-14,126a-12,143b-5,159b-16,201a-4,
207b-2.

g.-ler 9b-8,120a-10,163b-16,208b-11.

g.-leri (akk.) 109b-17.

g.-lerde 6b-4.

g.-leri 85b-12.

g.-lerine 179a-1.

g.-lerinden 140b-4,5.

gelin : Gelin.

g.-lerine 71a-8.

gemi : Gemi.30b-12.

g.-ler 105b-4.

gemiş- : Çekmek (kur'a);atmak,koymak,bırakmak;
yöneltmek,yaslamak.

g.-ürem 46a-15,48a-3.

g.-ürsin 147a-11.

g.-düm 93b-11,183a-7.

g.-di 38b-3,43b-13,49a-7,51b-7,9,15,68a-4, 86b-10,17,103a-17,116a-5,139a-3.

g.-dük 51b-11.

g.-gil 43b-12,12,48a-8,49a-6,93b-10.

g.-sün 51a-13,51b-12.

g.-ün̄ 51a-15.

g.-e 49a-4.

g.-esiz 51a-17.

g.-ür-idi 43b-10.

g.-mege 48a-6.

g.-mekde 43b-9.

gemişdür- : Çektirmek,attırmak (kur'a).

g.-ürem 46b-12.

gemişici : Çekici,atıcı (kur'a). 43b-8,11,48a-5, 51b-7.

genç : Genç,taze. 147b-1.

genc : (f.) Hazine 7a-7,59a-5,89a-11,

g.-i rūy-i zemīn 7a-4.

g.-em 195a-4.

g.-dür 176a-7.

g.-idi 7a-3.

g.-üm 195a-4.

g.-ümi 213b-13.

g.-i (iye.) 200b-15.

gendi : Kendi (bk. gendü). 24a-14.

g.-nüñ 13b-5,32a-7,155a-5,

g.-y-e 35a-1,42b-1.

gendü : Kendi, (bk. gendi).
7a-6,8b-5,13b-5,7,18a-14,18b-13,19a-14,
19b-6,13,17,20b-1,22a-4,23a-16,23b-4,24a-16,
24b-13,25b-2,26a-3,3,27a-15,27b-5,16,29a-17,
29b-12,30b-9,31a-16,32a-6,13,15,34b-4,36a-16,
17,40a-8,11,41b-11,42b-4,6,6,6,44a-15,15,
46b-7,10,47a-6,7,47b-3,48b-1,10,52b-11,

53a-11,53b-5,55a-6,55b-2,57a-3,14,60b-16,
61a-7,62a-8,16,64a-16,64b-2,65b-11,66a-17,
67b-7,13,69a-14,69b-9,70a-6,9,74a-4,74b-17,
17,17,75a-4,14,16,75b-14,76a-9,76b-14,
77b-15,78a-7,78b-6,79a-10,79b-7,14,14,
80a-3,9,15,82b-8,83a-2,5,6,16,83b-13,
86b-5,87a-6,8,9,10,88a-10,15,90a-11,99b-9,
104a-2,13,105a-2,15,106a-14,108b-13,
109b-11,112a-12,12,114a-5,115a-6,7,11,
115b-17,17,119a-11,15,123a-5,125b-8,9,
126a-14,130a-13,131b-6,133a-8,16,134b-12,
136b-12,137b-5,7,138a-1,138b-8,14,17,
140b-4,5,8,10,12,141a-17,142a-5,13,15,143a1,
11,144a-6,145a-3,145b-3,147a-11,11,147b-11,
148a-6,148b-12,149a-5,149b-13,150a-11,11,
150b-2,151a-10,151b-9,13,154b-5,155a-15,
156a-17,158-9,159b-6,6,12,13,15,17,160a-5,
166b-3,14,168a-3,12,168b-3,169a-5,14,171a-3,

171a-4,6,10,11,171b-5,172a-11,179a-17,
170b-11,12,180a-2,6,10,11,15,182a-1,3,4,
183a-4,183b-15,185b-6,185a-6,9,9,185b-10,
14,191b-4,5,192a-10,10,192b-1,1,2,193a-6,
193b-3,8,195b-14,14,196a-5,196b-8,13,
198a-17,198b-8,15,199a-11,12,201a-7,16,
202a-12,207b-15,16,208b-3,17,17,209a-2,
211a-9,213a-13,214a-8,214b-4,7.216a-7,7,
216b-6,10,219a-12,220a-9,12,220b-17,
221b-6,8,222a-12.

g. bigi 8b-6,87b-11,98a-6.

g. birle 15b-7,179b-1.

g. daḫı 20a-16,75a-5,75b-11,77b-2, 86a-16,
106b-7,148a-12,157b-1,200b-15,208a-17,223a-17.

g.-y-içün 92a-8.

g.-y-ile 29b-12,75a-16,155a-9,178b-3.

g.-nüñ 5b-9,8a-17,19b-1,23b-4,46b-7,50b-12,
56b-10,69a-13,90a-4,121b-17,123b-2,129a-6,
135a-14,136a-15,136b-1,140b-2,141b-11,
153a-17,158b-11,164b-3,167b-7,172a-5175a-13,
176b-4,181b-2,5,182a-2,202a-14,205a-2,
217b-7,224b-1.

g.-yi 11b-8,48b-10,63b-4,8,71a-14,72b-3,81a-8,
106a-6,114a-11,131b-17133a-8,135a-15,
138b-12,169a-12,172a-10,183b-14,200a-6,10,
216b-4.

g.-ye 8b-12,19b-13,20b-3,26b-8,31a-9,32a-8,
39a-11,42b-6,56a-7,64a-9,74a-12,75a-4,76a-12,

81b-13,83a-10,85a-1,106a-15,113a-5,119a-11,
124b-14,132a-1,132b-9,134b-14,135a-2,
135b-5,156b-15,170b-12,178b-11,183b-16,
183b-17,193a-6,7,202a-17,205a-2,2,205b-11,
206a-16,214a-7,215a-7,215b-8,210b-6,
220b-4.

g.-de 42a-7,116a-17.

g.-den 3b-3,5b-2,6a-4,6,8a-12,16b-2,18a-13,
19b-1,9.20b-3,23a-17,32a-9,14,33b-13,37b-2,
50b-9,10,63a-12,83a-6,90a-11,101a-6,
134a-2,2,166a-7,170b-4,176b-4,178a-4,
179b-1,2,2,4,180a-17,195b-12,224a-3,
224b-5.

g.-m 96a-1.

g.-n̄de 62b-5.

g.-ler 29a-16,56b-6,77b-4,7,118a-12,131b-5,
144b-14,145b-15,224b-11.

g.-ler dahı 26a-7,34b-16,72a-2,127b-8,193b-5.

g.-lerin (akk.) 105a-1.

g.-lere 24a-13,138a-17,196b-16.

g.-lerden 197b-3.

g.-leri (iye.) 92a-16.

g.-lerün̄ 27a-1,44a-3,122a-2,3.

gendüz(i) : Kendi,kendisi.

g.-üm 24b-13,13,72a-15.

g.-ümi 93b-11,96b-11,151a-15,198b-16.

g.-ümden 108b-13.

g.-ün̄i 33b-14,93b-10,106a-3,131a-13,177a-6,
219b-1.

g.-üñe 7a-8,9, 214b-3.

g.-i 37a-9,37b-5,43b-2,52b-15,68a-3,71b-17, 93a-3,105b-14,116a-16,130a-13,131b-3,143a-13, 156a-16,156b-13,168a-4,202b-2,210b-4,217a-7.

g.-i içün 186b-10.

g.-idür 25a-13.

g.-ini 3a-8,96a-12,182a-8, 219b-11.

g.-üni 39a-7,72b-1,183b-5,15,188a-6,205a-16,

g.-in 120b-10,124a-7,209a-16,222b-11.

g.-ine 13a-1,19b-13,64b-16,65b-3,208b-15.

g.-inden 37b-5.

g.-ümüze 167a-17.

g.-ünüze 220a-9.

geñez : Kolay.
100a-6,155b-17,167b-13,128a-3,144b-9,163a-14.

geñince : İstenildiği gibi, isteğe göre, rahat rahat, isteğe uygun olarak.
55a-14,123b-8.

ger : (f.) Eğer.
14a-8,36a-7,37b-10,51a-14,73b-5,82a-3,163b-9, 163b-9,164b-6,174a-15,194b-15,205b-13,209a-17, 216a-2.

gerçek : Gerçek ,doğru, (bk. girçek)
174a-2,174a-3.

g. ol- 72b-6.

g. idügini 214b-12.

gerçi : (f.) Gerçi,her ne kadar. 163b-7.

gerdün : (f.) Dönen,devreden.18b-3.

gerek : Gerek,lâzım,icabeder,ister ... ister,ihtiyaç. 4b-5,25b-12,13,45b-6,50b-3,51a-5,88b-7,104b-14, 105a-7,155b-19,161b-17,164a-8,164b-2,170a-5, 175a-13,181b-10,192b-11,210b-2,5,6,214-7.

g.gerekmez : "İster istemez" 177b-5.

g. ki 82a-11.

g. kim 17a-3,25b-15,26a-15,34b-12,66a-16,16,15, 82a-13,106a-4,155b-11,164b-1,183b-4,212a-17.

g.-sin 20a-13.

g.-dür 19b-12,20a-2,20a-8,30b-9,42b-4,49a-10, 56b-2,64a-1,79a-4,4,111b-8,156a-4,163b-10, 11,11,11,14,15,182a-17,192a-17,196b-6,208a-12, 211a-5,214a-7,224a-24.

g.-üz 199b-14.

g.-idüm 36a-15,15,

g.-idün 79a-16.

g.-idi46b-3,103b-11,127b-3,155a-14,215b-8.

g.-di 161a-17.

g.-ise 148b-17,155b-15.

g.-se 26a-3,88b-8.177a-15,177b-7,179b-7,224a-11.

g.-ün 218a-7.

g.-in 50a-2,91b-5,136b-3,216a-7.

g.-lü 4b-5,18b-4,87a-8,90b-16.

g.-lüsi 215b-8.

gerek- : Gerekmek,lâzım gelmek.

g.-mez 159b-13.

g.-mez (gerek g.) 177b-5.

germ : (f.) Sıcak,kızgın;kızışma.

g. ol- "Kızışmak" 53b-5.

getür- : Getirmek;elde etmek;icra etmek. 42b-9.

g.-ürem 212b-7.

g.-ür 38a-9,105b-15,140b-17,187b-16.

g.-ürler 89a-11.

g.-düm 38a-6,10,48a-3,93b-17,113a-3,176b-12.

g.-dün̄ 38a-9,86b-13,176b-15.

g.-di 3a-4,9a-17,11b-14,16b-4,17b-9,19a-5, 6,20b-1,9,22a-9,33a-3,7,35a-3,36a-6, 38a-12,14,40b-10,41b-10,52a-15,51b-7, 52b-13,57b-2,65a-16,70b-4,79b-3,80b-6, 83b-9,17,89b-8,91a-11,96a-15,96b-12, 112b-17,115a-6,116a-7,122a-6,7,131b-5, 132a-1,137b-3,139b-11,145-10,155a-16, 156a-15,157a-16,17,157b-2,164a-2, 166b-11,167b-12,15,170b-16,179b-5, 189b-11,197a-17,199a-17,200b-14, 203a-8,212b-8,216b-17,220b-10,15,16,17.

g.-dük 41b-2,188a-2.

g.-dün̄üz 30a-12.

g.-diler 15b-9,23b-14,24a-12,25b-5,31b-1,43a-10,
10,44a-13,52a-15,16,56a-5,63b-8,64b-15,
67b-7,68b-9,10,70b-4,77b-7,78a-2,78b-14,
17,79a-1,80b-3,6,85b-17,89a-3,7,11,
96b-12,121a-15,139b-1,143a-13,145b-3,
162a-5,163a-4,166b-13,167a-11,170a-9,
10,184b-5,188a-10,203b-2,6,210b-9,9.

g.-miş 122b-6.

g.-mişler 157a-3.

g.-eyim 81a-12,202a-3,210b-11,220a-9.

g.-eyüm mi? 112b-11.

g.-gil 46a-13,71b-16,80b-1,105a-10,106b-1,
113a-8,147a-7,215b-7,224b-14.

g. 41b-3,216b-3,3.

g.-elüm 55a-14,65b-6.

g.-ün 23b-13,40a-4,41b-5,68b-9,13,78b-17,
147b-13,187b-17.

g.-sünler 150a-10.

g.-sem 164b-6.

g.-em 34a-14,46b-10,181a-7.

g.-em mi ? 177a-3.

g.-esin 213a-7.

g.-e 46a-1,76b-1,81a-9,90b-12.

g.-eler 80b-4,12,118a-11,118b-16,146a-10,167a-12.

g.-i yorurlar 84a-2,

g.-üp 40a-12,187b-11.

g.-eni 52b-4.

g.-eli 162b-5.

g.-miş (part.) 75b-1.

g.-ürleridi 14a-16,21b-15,22b-9,48a-6,
116b-10,117a-3.
g.-mişidi 20a-3.
g.-ürseñ 201a-16.
g.-mezsin 71a-17,175a-8,
g.-medi 10b-6,41b-4,78a-3.
g.-medük 85b-14.
g.-memiş 221b-13.
g.-esi degülem 71a-17.
g.-esi dügüldür 154b-9.
g.-meyince 77a-3,212b-9.
g.-e bilmeyiser 154b-8.
g.-mek 46b-3,94a-3.
g.-mege 211a-8.

getürüci : Getirici,getiren.3b-7.

gevde : Gövde,vücut.
g.-ye 63a-8,
g.-de 119a-6.
g.-sinde 47b-1.
g.-sinden 47a-17.
g.-leri 88a-14.
g.-lü 77a-12,135a-13.

gevher : (f.) Elmas,cevher;öz,bir şeyin aslı,
mayası,(krş. güher).
114a-17,115b-8,213b-16,205b-3.
g.-midür ? 209b-15.
g.-üñ 11a-11,209b-4,

g.-i (iye.) 209b-1,4,7,10.

g.-ler 143b-12,

g.-süz turur 209a-11.

gey : Çok,pek çok;iyi,iyice,hakkıyla; büyük,muhteşem.
6a-9,7b-15,73a-2,91a-6,8,93b-4,95a-10, 97a-6,144a-B,132b-3,163b-7,193b-15,16, 17,194a-1,210b-5.

gey- : Giymek, kuşanmak.

g.-er 64b-1.

g.-düm 106a-2.

g.-di 13b-4,58b-8,62a-2,78b-17,135b-6,154b-5, 157b-1,167a-12,167b-15,180a-15,180b-10, 182a-5,197a-10,202a-14.

g.-diler 68a-6,73b-7,144b-15,154b-5,157a-1, 157b-1,180a-16,196b-15.

g.-miş 28b-5,38b-11,211b-8.

g.-mişler 198b-4.

g.-iserdür 66a-3.

g.-gil 14a-11,58b-6,182b-10.

g.-elüm 60a-10.

g.-iñ 29a-16.

g.-üñüz 46a-14,201b-2.

g.-se 202a-15,16,17.

g.-em 33a-13.

g.-e 123a-4,216a-6.

g.-ipdür 214a-11.

g.-üp 93b-12,167a-9.

g.-üpdür 181b-8.

g.-iben 29a-7.

g.-icegezin 18b-6.

g.-dügi (iye.) 202a-17.

g.-esi 113b-10, 214a-13, 222b-17.

g.-erdi 167a-7.

g.-mişidi 217a-3.

g.-mez 217b-5.

geydür- :Giydirmek.

g.-di 38b-1,3, 59b-6, 38a-15.

geyik : Geyik,dağ keçisi. 43b-13,14.

geyür- : Giydirmek.

g.-di 15b-5,119a-5,124a-16,129a-10,220a-17.

g.-diler 29a-13.

g.-gil 59b-3.

g.-eyüm 180b-9.

gez : Kez,defa,kere.

10b-7,25a-2,27a-14,30a-13,35a-12,42a-4,48b-15, 49a-2,6,51b-9,11,12,53a-7,69a-10,72b-7,14,78a-14, 78b-17,81a-14,83b-14,15,85b-12,92b-13,95a-12,95b-10,96a-1,98b-17,102a-11,106b-17,107b-9,111b-13, 113b- 4, 114b-15,118a-9,8,126b-16,132b-1,134b-6, 135b-10,140a-6,12,149b-11,153b-7,162b-1,1,165b-4, 166a-12,176b-10,178a-11,181a-2,183a-14,183b-17, 187b-5,197b-8,206a-4,222b-4.

gez- : Gezmek,dolaşmak.

g.-er 152a-11,

g.-erler 105a-12.

g.-eridi 42a-13.

gezdür- : Gezdirmek, dolaştırmak.

g.-ürdi 195b-13.

g.-di 147b-9.

g.-mişidi 148a-12.

ġıdā : (a.) Gıda,besin.63a-8.

ġılmān : (a.) Erkeklik çağına yaklaşmış erkek çocuklar; Cennet hizmetçileri.

14a-15,94a-6,95b-4.

Ġırī : (f. ġırīv) Bağrışma, çığlık,(bk. ġırīv).

ġ. kap- 180b-1.

ġırīv : Bağrışma, çığlık, feryat.

184a-13.

ġ. kıl- 49b-4.

gibi : Gibi,(krş. bigi).

7b-16,14a-6,25b-11,41b-15, 83b-13, 135a-17, 174b-7.

gice : Gece

6b-6, 16a-1,20b-16,20b-17, 22a-7,23b-3,23b-6,24a-16, 25a-1, 25a-7, 28a-5,28b-1, 28b-13, 29a-13,

29a-15,31a-11,32a-14,35a-12,38a-13,14,
38b-1,3,39b-4,42a-9,11,43a-8,44b-15,
45a-13,45b-16,46b-2, 55b-11,56a-12,
60a-3,61b-6,7,8,10,12,62a-4,6,7,62b-3,
63a-17,63b-6,67b-7,9,70b-11,71a-12,
71b-1,73a-3,83b-5,10,85a-8,87a-11,
88a-5,5,91b-2,4,8,92a-12,92b-2,93a-1,
94a-3,95a-15,92b-6,94a-2,12,16,95b-6,
99a-4,17,99b-14,100b-13,101a-3,3,
104b-16,105b-13,107b-14,112a-4,7,
114a-14,114b-1,115b-11,17,116b-7,
119a-4,120a-14,124a-14,127b-6,6,133b-2,
134a-10,137a-4,142a-15,16,143a-5,145b-14,
152a-6,162b-6,171a-4,6,171b-1,173a-11,
173b-2,175a-9,180a-5,186b-12,193a-15,
199-9,13,026a-10,207a-2,207b-4,216a-3,
216a-6,221a-15,221b-5,225a-6.

g. dahı 87a-14,16,152b-6,6,188b-17.

g. kim 14a-13,22b-11,28b-4,32a-1,38a-2,55b-11,
63a-16,100b-16,114b-3,129a-4,152a-14,
186b-11,187b-7,192b-9,

g.-dür 62a-6,92b-7,9,221b-1.

g. idi 187b-7.

g. ol- 27a-3,31b-17,35a-2,42a-14,63a-9,91b-10,
92b-5,99b-1,119b-8,145b-12,152b-2.

g.-nüñ 31b-7,92a-10,186b-12,187b-14.

g.-ye 43a-7,8,9.

g.-de 28b-4,45b-11,87b-1,101a-7,128a-6,114b-11,
221a-11.

g.-den 104a-10.

g.-si 91a-17,91b-4,95a-2,101a-16,101b-8,
103a-13,103b-11,104a-1,3,114a-14,132b-5,
138a-10,142a-14.

g.-sidür 61b-7,10,62a-4,6.

g.-siyidi 91b-4,9,96a-13,139b-16,

g.-sine 91a-17.

g.-sinde 14a-4,40b-3,99a-9,16,101a-3,102b-10,
104a-15,104b-2,

g.-sinden 91b-2,102b-12,178a-13.

g.-ler 6a-13.

g.-lerde 134a-5.

g.-lerden 92b-9.

g.-leri 91b-2.

g.-lerinüñ 91b-1.

g.-lerinde 91b-3.

giç : Geç;ağır;yavaş. 202a-2,219b-15.

g. ol- 30b-16,179b-10.

giçi : Küçük,(bk.güçi).
47a-15,131a-8,136b-2,175a-8,178a-9,10,
182b-8,206a-3.

g.-dür 87a-3.

g.-yidi 165a-3.

g.-nüñ 134a-3.

g.-ye 134a-2,219b-16.

g.-den 25b-3,83b-12,133b-15,134a-11,11,233a-9.

g.-si 89a-12,165a-5.

g.-lerine 219b-16.

g.-rek 99a-14.

g.-lerüñüzi 35a-10.

g.-cük 120a-17, 64b-16.

g.-cükdür 117b-16.

g.-cügüdi 46b-3.

g.-cükden 213a-14.

giçil- : Küçülmek.

g.-ür 6a-5.

g.-di 44a-3.

gider- : Gidermek,uzaklaştırmak ; yok etmek.

g.-ür 200b-8.

g.-di 34b-3,98b-10,148a-11,166a-3,171a-1.

g.-diler 140b-9.

g.-gil 166a-1.

g.-esin 40a-10.

g.-meñüz 32b-13.

gile : (f.) Şikâyet.

g. kıl- 141b-6, 196b-9,198a-13.

gine : Gene,yine,tekrar.

37a-4, 75a-17.

gir- : Girmek.

g.-ür 128a-1,147a-3,176b-5,196b-13,203b-13.

g.-ürüz 38a-4.

g.-ürler 186b-16.

g.-düm 105b-17.

g.-di 9b-13,26b-13,27a-3,4,4,28a-6,34b-1,40a-5, 48a-10,49a-7,57a-15,58b-13,59b-8,12,60a-6, 70b-3,77a-10,79b-17,82b-8,88a-10,91a-3,102a-15,.103a-2,3,106a-11,112a-14,112b-17,120a-5, 122a-8,122b-1,3,129b-1,156a-9,156b-15,160b-16,168a-4,176b-7,177a-13,182a-6,183b-4, 184a-4,190a-15,193b-3,194a-10,194b-9,196a-9, 196b-4,11,198a-9,201b-17,203a-7,206a-11, 212b-15.

g.-diler 22b-16,25a-7,7,29b-9,35a-14,42b-15,53a-8, 58b-9,59b-10,14,73b-8,75b-17,76b-12,17,93a-7, 107b-17,111a-12,13,115a-8,115b-11,121b-4, 124a-13,127b-13,131b-5,136a-17,137b-8,138b-2, 152a-2,158b-9,159a-3,15,160b-17,162a-14, 163a-3,164a-2,166b-13,171b-7,188b-17,192b-14, 193b-4,9,11,202b-16,210a-11,220a-14,225a-8.

g.-miş 214b-10.

g.-miş-idi 196b-1.

g.-eyim mi?182b-1.

g.-gil 9b-9,48a-8,49a-5,79b-12,80a-11,105b-16.

g.31a-6,79b-15.

g.-elüm 73b-4,180b-16,

g.-ün̄ 41b-5.

g.-esin 146a-11,196b-6.

g.-e 100a-14,107b-16,147a-10,213a-2.

g.-eler 75b-3,155a-9.

g.-ip 32a-4,71a-8,142b-3,156a-15.

g.-üp 75a-5,75b-1.

g.-ince 31a-7.

g.-icek 77b-10,159a-8,159b-14.

g.-en 153b-16.

g.-dügüñ-içün 196b-15.

g.-ür oldı 197b-8.

g.-miş (part.) 138b-1,151b-10.

g.-ür-idi 23a-6.

g.-ürdi 75a-17.

g.-ürler-idi 58a-3,178a-9,106b-10.

g.-mez 182a-14.

g.-mez-idi 211b-14.

g.-medi 158b-1.

g.-mesün 121a-7.

g.-meñüz 189a-15.

g.-mek 80a-2,163a-13.

g.-megüñ 79a-17

g.-mege 58b-9,10,71a-11,77a-13,100a-10,176b-4,
182a-11,197b-8.

girçek : Gerçek,doğru,esas,(bk. gerçek).
18b-1,50b-4,120b-13,138b-14,201b-8,224a-3,225a-16.

g. ol- 124b-15,207b-12,

g.-sin 40b-15.

g.-dür 154a-17,225b-1.

g.(g)-imiş 106b-8.

g.-isen̄ 225b-16.

giri : Geri,arka,arkada,(bk. girü).

g.-de 108a-2,

g.-den 158a-13.

giriş- : Girişmek,başlamak,karışmak.

g.-ün̄ 156a-4,

g.-mez 104b-13.

g.-meye 52b-10.

g.-e bilürüz 3b-2.

girü : Geri,arka,arkada;sonra,(bk. giri).

19b-16,28a-14,34b-3,37a-4,46b-11,52a-15,69b-4,
80b-14,81a-1,98b-3,108a-3,125b-9,136b-13,140b-9,
143b-2,147a-15,151a-15,17,151b-4,12,168b-3,169a-13,
170b-3,176a-4,183b-12,184a-6,186b-15,198a-14,
199b-16.

g.-de 193b-10,223a-13.

g.-den 35a-4,122a-4,158a-8,158b-5,141a-11,193b-1,
225b-2.

g.-lerine 186b-15,187a-17.

gişi : Kişi.

3a-5,7,7a-11,13b-1,18b-4,24b-16,25a-9,12,13,26a-10,
12,14,28a-11,28b-10,29a-5,7,8,13,29b-6,31a-1,8,10,
16,33b-1,35a-16,37a-2,40b-5,5,42b-17,46b-6,50a-13,
50b-6,17,55a-9,56b-5,62b-9,63a-12,64b-2,5,8,10,15,
65a-4,7,11,66a-13,69a-9,72a-17,73b-13,76a-9,77b-7,

77b-13,78b-11,79a-13,79a-5,9,12,79b-3,80a-3,7,
85a-12,14,86b-3,12,13,16,87a-1,92a-11,93a-7,100a-5,
14,100b-1,103a-6,105a-7,105b-6,106a-3,108a-3,
109a-7,110a-17,111a-11,111b-7,113b-7,114b-15,
116b-12,117b-3,118a-9,119b-11,120b-2,5,15,121a-6,
9,121b-11,122a-11,122b-10,123a-14,127a-7,14,134b-5,
5,138a-17,138b-12,15,139a-4,10,15,147a-12,147b-2,
144b-11,145b-8,146a-8,146b-3, 147a-12,147b-12,12,
13,15,17,148b-8,150b-13,151a-5,151b-5,16,152a-2,
152a-4,6,7,8,9,12,13,15,152b-4,7,154a-12,156a-3,5,
11,11,15,157a-15,158a- 7,10,12,14,159a-7,160a-4,16,
165a-10,165b-12,13,13,15,166a-2,6,166b-14,15,166b-
17,167a-1,5,11,7,167b-13,168a-7,169a-7,169b-8,11,
173b-16,16,175a-13,179b-3,11,185b-11,188a-11,
188a-12,189a-17,189b-2,13,191b-5,8,193a-14,193b-10,
12,194a-7,196a-16,198a-2,199a-5,201a-1,201b-2,
204a-14,207b-15,208a-12,208b-13,16,16,209a-3,7,
16,17,209b-10,211a-6,212a-1,214b-12,215a-14,215b-4,
216a-10,216b-17,17,7,218a-5,217a-2,220a-3,220b-3,
16,224b-3,225a-7,8,225b-2.

g. birle 159a-12,160a-6,181a-12.

g. bigi 97b-9.

g. dahı 86b-10,110a-7,152a-5,186b-10,211a-5.

g.-y-ile 156b-15,166b-14,166a-7,167b-17.

g. ki 155a-10,163b-6,207a-2.

g. kim 13a-6,17,26a-12,56b-1,76a-8,16,
78a-16,87b-6,80a-4,86b-8,102a-12,124a-5,
139a-5,148b-3,14,153b-13,165a-7,166b-1,
176a-4,190b-8,207a-1,14,211a-10,213a-2,2,

225a-10.

g.(y)em 156a-17,170a-5,170b-15.

g.-sin 25a-16,36b-11,79a-9,100a-15,148a-15,16,
157a-5,159b-1.

g. misin?163b-12.

g.-dür 37a-12,50b-15,60b-1,69b-14,109a-17,17,
135b-7,145a-8,147b-12,154a-13,159b-4,163b-17,
168b-17,195b-7,213a-11.

g.-y-üz 60b-1,1.

g. idi 21b-1,195b-15,206a-8.

g.-y-idi 28b-3,29b-14,32b-15,50b-4,57b-3,73b-6,7,
8,8,79a-13,123b-5,143a-9,162a-16,17,184b-12,
186a-3,197a-14,204a-17.

g. ol- 112a-1,209b-7,221b-2.

g. mi ?68a-17,68b-2,223a-7.

g.-nüñ 6a-17,16b-12,25a-9,26b-2,3,31b-14,32a-4,
36a-3,52b-4,55a-10,58a-17,65a-12,13,14,14,
69a-14,75a-7,3,10,10,79a-2,80a-6,83a-17,86b-1,
1,17,17,87a-3,96a-16,104b-8,11a-11,17,111b-8,
113b-4,4, 116a-12,126a-9,127a-10,134b-15,
136a-7,141b-2,7,159a-14,163b-14,165a-7,10,
166a-1,2,3,4,182b-3,191b-1,205a-16,208b-14,
211a-11,214b-16,225b-12.

g.-yi 25a-12,37b-12,43b-10,48a-7,151b-11,69b-12,
70b-6,81a-9,117b-17,165a-9,167b-14,

g.-ye 14a-8,19b-12,30a-6,50b-7,7,7,78b-1,79a-8,
8,11,87b-11,91a-12,100a-11,103a-4,110a-2,
122b-12,129b-12,134a-16,142a-13,159b-2,

165b-17,167b-8,167a-11,169a-4,207a-4,211a-11.

g.-den 111b-7,7,139a-4,156a-10,167b-13,170a-6,13, 189b-1,12,217a-2,8.

g.-sidür 143a-10.

g.-müz 37a-2,144a-16,147a-14,152b-1,159a-11.

g.-n̄üz 198a-16.

g.-ler 11b-14,20a-15,22a-13,29a-6,30a-10,31b-10, 39b-11,40b-13,14,41b-8,44b-2,45a-3,45b-12, 52b-7,11,13,55b-4,12,58a-15,66a-5,72a-1,11, 82b-1,84a-5,85a-16,100a-4,103a-7,105b-10, 106b-2,7,107a-9,10,14,107b-7,111b-2,115a-13, 115b-1,117a-10,120b-15,126a-11,137a-13, 139a-10,150b-9,155a-10,162b-13,166a-10,166b-8, 167a-3,173b-11,13,178b-15,188b-3,199b-10, 203b-1,208b-1,223a-13.

g.-ler-ile 106a-17.

g.-lerdür 29a-5,55b-16,58a-4.

g.-lersiz 25a-9,45a-4,157a-4.

g.-ler-idi 40b-14.

g.-lerün̄ 28a-13,29b-3,58a-17,60a-2,83a-6,7,7,8, 85a-17,111b-10,11,11,12,131a-7,144b-11,198a-12, 207b-2.

g.-leri (akk.) 29b-3,83a-10,84a-5,85a-16,107b-17, 139a-13,143a-4,210b-15.

g.-lere 8b-6,25b-1,44a-3,55b-5,100a-3,167a-1, 217a-3,15.

g.-lerde 163b-10.

g.-lerden 36b-5,44b-2,70b-10,104b-4,113b-2,175b-12,

191b-7,

g.-lerüm 85a-16.

g.-leri 158b-6,203a-17.

g.-leriyüz 29b-15.

g.-lerinden 147b-11,166b-14.

g.-lerümüz 54a-7.

git- : Gitmek.

g.-erem 36a-8,69b-4,71a-5,186a-3,186a-6,189b-10, 218a-57.

g.-ersin 36a-7,37a-14,37b-11,79b-15,53a-15,67b-12, 12,147b-16,186a-5,208a-1.

g.-er 45a-1,47a-17,47b-4,48b-8,108a-13,118a-9, 126a-9,163b-9,166b-11,12,209 b-2,214b-11, 217b-7.

g.-erüz 68b-2,158b-8,191b-7.

g.-ersiz 55b-2,157a-5.

g.-erler 2b-14,118b-5,166b-13,186b-16,206a-1, 223b-4.

g.-düm 32b-1,217a-7.

g.-di 27b-1,4,48a-15,56a-1,1,13,59a-16,69a-1,11, 70a-15,17,70b-5,12,13,72a-15,72b-5,80b-14, 81a-1,85b-11,87a-17,87a-10,11,88a-2,99b-3, 100a-3,114b-6,117b-2,(giddi) 119a-8,120a-2, 3,5,6,14,120b-4,131a-14,133a-8,146b-8,151b-10, 153b-5,154a-16,158b-10,158b-17,160a-13,168a-4, 169a-9,177a-17,184b-3,188a-15,189a-14,190a-5, 192b-3,200a-9,205b-15,207a-8,15,212b-14,213a-3,214b-7,217a-8,217b-2.

g.-dünüz 220a-6.

g.-diler 26b-13,35a-14,67b-8,78b-4,87a-11,98b-6,
94b-13,96a-14,99b-1,102b-3,107b-8,115b-11,
131b-6,141a-4,151b-4,152b-5,158b-4,159b-10,
147b-11,188b-9,189a-16,198a-3,198b-5,7,
205a-9,209b-11,224b-15,15,7,

g.-miş 72a-13,217a-16,

g.-eyüm 78a-9.

g.-gil 79a-10,80a-11,168a-3,184a-15.

g. 136a-12.

g.-sün 69b-3,86a-11,95b-4,182a-16,185b-8.

g.-elüm 34b-14,133a-9.

g.-elüm mi? 78b-2.

g.-se 78a-16,116b-12,166b-6,176b-17.

g.-em 28a-17,67b-16,85b-1.

g.-esin 67b-17.

g.-e 34b-7,114a-7,159a-12.

g.-evüz 149b-14.

g.-esiz 78b-4.

g.-eler 139a-6,203b-10.

g.-e tur- 156a-1,8.

g.-ipdür 96a-1.

g.-üp 71a-3.

g.-ince 23b-10.

g.-icek 143b-8,185a-9,192b-4,209b-2,217b-3.

g.-medin 122a-1.

g.-en 37a-12,143a-12,160b-2.

g.-eni (akk.) 64a-17.

g.-enler 102b-2,

g.-er (part.) 165a-8221a-4.

g.-dügin 122a-15216b-12,217b-1.

g.-dügüme 204a-3.

g.-düğüni 36a-9,36a-10,214b-13.

g.-düğünden 186a-10.

g.-düğünüz 37b-3.

g.-er-idi 116b-12,33b-3,131b-13.

g.-erdi 20a-6,118a-7,165a-9.

g.-erler-idi 75a-17,111a-16.

g.-er-isem 37a-15.

g.-miş-idi 78b-15,225a-10.

g.-mişler-idi 192b-15.

g.-erken 186b-6,189a-1,

g.-mez-idi 99b-2.

g.-medün 80a-9.

g.-medi 69a-11,89b-7,116a-1,188a-15,216b-4,222a-4.

g.-me 57b-1.

g.-mesün 84a-14,93a-10.

g.-men 119a-13.

g.-meyem 78a-15.

g.-meyesin 28a-16.

g.-mek 36a-15,36b-9,188b-10,199b-13.

g.-mege 34a-16,78a-5,99a-10.

g.-mege mi? 37b-6.

g.-megi mi?(iye.) 103a-9.

g.-mesi 104b-7.

gider- : Gidermek;ortadan kaldırmak;kovmak,uzaklaştırmak.

g.-di 53b-3,113a-13.

givür- : Koymak, sokmak, yerleştirmek.

g.-diler 159a-16.

gizle- : Gizlemek,saklamak.

g.-r 127a-17,

g.-di 72b-1,141a-5.

g.-mişdür 133a-2.

g.-n̄ 96a-10.

g.-ye mi?170b-6.

g.-mişler-idi 43b-5.

gizlen- : Gizlenmek, saklanmak.

g.-ürüz 159b-14,161a-9,160a-6,159a-8,

g.-en 172a-16.

g.-ecek (part.) 76b-16.

g.-mişler-idi 76b-16,160a-14.

gizlü : Gizli, saklı. 96a-13,93a-2,176a-7.

g.-dür 143b-11.

göbek : Göbek.

g.-üme 120b-16,

g.-i (iye.) 96a-7.

göç- : Göçmek, yer değiştirmek.

g.-erüz 68b-2.

g.-di 75b-15,145b-7,162b-17,223a-16.

g.-dük 115b-14.

g.-diler 115b-11,152b-3,5,187b-4,7,188b-9,
224b-6,11,225a-6.
g.-iserlerdür 192b-2.
g.-elüm 43a-9.
g.-ün̄ 152b-5.
g.-evüz 43a-8.
g.-eler 78a-3,192a-17.
g.-üp 188b-17,199b-13.
g.-miş (part.) 88a-9.
g.-iserler-idi 192b-9.
g.-mezem 78a-6.
g.-mek 188b-10.
g.-mege 77b-15,78a-1,5,188b-16.
g.-mekde 187b-5.

göçgünci : Göçebe, 155b-4,165b-8.

gög : Gök.12b-16,13b-2,14a-14,15a-2,18b-7,20b-17,
17,61b-8,9,70a-1,92a-14,95a-14,100a-16,100b-17,
102b-6,106a-5,117a-14,14,159b-9,204b-15,
g. yüzi 53b-6,63a-11,12,63b-7,8,17,83b-13,91a -14,
92a-17,109b-17,181b-9,186b-17,207b-6,7,221b-16,
222a-1.
g.-ün̄ 54a-2,63b-5,161b-2.
g.-i 162a-2.
g.-e 16a-14,18a-5,22a-13,22b-12,39b-8,40b-1,45a-1,
47b-10,71b-1,4,5,84a-4,106b-15,15,121a-10,
150b-14,151a-7,151b-14,118b-17,194b-10.
g.-de 45b-4,54b-11,103b-12,139b-10,151a-12,177a-1,

181b-10,186b-17.

g.-den 21a-2,44b-16,55b-13,66b-3,69a-9,70b-6,86b-5, 87b-15,92b-2,10,103b-10,104a-10,104b-4,108b-15, 109a-12,12,114a-15,17,116a-3 124a-3,128a-9, 136a-9,139b-13,142a-3,16,148b-10,150a-2,151a-9, 151b-15,164b-1,184b-12,194b-8,204b-14,206a-10, 222a-3.

g.-inün̄ 145a-17.

g.-inden 16a-2.

g.-ler 16a-2,18b-3,61b-3.

g.-leri (akk.) 11b-4,94a-3.

g.-lere 95a-3,94a-4.

g.-lerde 49b-17,93b-15.

gögercin : Güvercin. 147a-17.

gög(ü)s : Göğüs.

g.-ümden 120b-16.

g.-sinün̄ 64a-7.

g.-ini 120a-1.

g.-in 49b-8.

g.-ine 37a-10,71a-13,157b-16.

g.-sinde 63a-6,86b-2.

gök : Gök, mavi, gök rengi.

169a-3,11,170a-7.

gökcek : Güzel. 107b-14,124a-7.

gölge : Gölge . 119a-13,118b-10,222a-2,3,222b-4.

g.-de 45a-4.

g.-si 45a-2.

g.-sinde 45a-3,64b-12.

g.-sinden 74a-12.

g.-süz 221b-13.

gölgelen- : Gölgelenmek, gölgede dinlenmek.

g.-ürlerdi 45a-3.

gölgelik : Gölgelik. 222a-6,222b-2,221b-8,9,11,13,13.

g.-i (akk.) 221b-14.

g.-i (iye.) 221b-10.

gölü : Eşek, beygir gibi yük hayvanı,(bk. gölük). 205b-1.

g.-cek "Eşekcik" 108a-4,112a-14,115a-8,10,10,11, 189b-7.

g.-cegi (akk.) 108a-1,115a-6,

g.-cege 107b-15,108a-13.

g.-cegümi 189b-9.

gölük : Eşek, beygir gibi yük hayvanı,(bk. gölü). 115a-9.

g.(g)-ün̄ 115a-11.

g.(g)ine 191b-1.

göm- : Gömmek, defn etmek.

g.-diler 21a-13.

g.-ün̄ 152b-2.

gönder- : Göndermek, uğurlamak,(krş. göndür-).

g.-ürem 211a-9.

g.-ürsin 210b-15.

g.-di 23b-12,27a-17,27a-9,119a-14,15,129a-11,
201b-2,

g.-diler 45b-12,69b-4,78b-7,97a-1,160a-6,191b-1.

g.-gil 69b-3.

g.-elüm 152a-4.

g.-esiz 220a-11.

g.-ürler-idi 23a-5.

g.-dilerdi 152a-15.

g.-meyésin 168b-4.

g.-mek 203b-4.

göndür- : Göndermek, yollamak, uğurlamak,(krş. gönder-).

g.-ürem 213b-11.

g.-ürsin 119a-10.

g.-ür 105a-16.

g.-ürsiz 210b-14.

g.-di 32a-13,32b-13,82b-7,199a-11.

g.-diler 70a-12,82b-4,124a-16,126b-5,174b-11.

g.-eler 27a-1.

gönlek : Gömlek. 214a-11,11.

g.-i (iye)11b-7.

gönil : Gönül,(bk. gönül). 28a-3.

g.-ler 187a-5.

gön(ü)l : Gön l,kalp,(bk. gönil).
47b-8,72b-13,80b-7,135a-16,178a-17,191a-17,195a-10.

g. birle 217b-8.

g.-i (gönli) (akk.) 8a-10,16a-2,80b-7.

g.-de 140a-4.

g.-den 127a-6,128b-6,178a-6,191a-6,199a-5,200b-9,
12,203b-3.

g.-üm (gönlüm) 28a-10,13,40a-13,160b-10,175b-4,
186a-14,15.

g.-üme (gönlüme) 169b-3,211a-4.

g.-ümden (gönlümden) 173a-8,173b-5.

g.-ün (gönlün) 37b-7,40a-12,82b-15,118a-6,131b-16,
147b-8,182a-15,213b-17

g.-üne (gönlüne)7a-7,121a-7.

g.-ünde(gönlünde)40b-8,201b-5.

g.-ünden (gönlünden) 27b-14,40b-1,58a-14.

g.-i (gönli) (iye.)5a-6,7a-3,3,4,8a-1,45a-15,57a-11,
61b-17,83a-4,86a-7,117b-13,120b-11,128b-12,
150b-15,151a-17,151b-17,153b-14,154a-5,170a-12,
199a-3,200b-4,203a-2,210a-16,216b-2.

g.-ü (gönlü) (iye.) 163b-11.

g.-ini (gönlini) 31b-14,47b-9,49b-7.

g.-üni (gönlüni) 59b-17,82b-8,91a-11,126b-14,131a-12,
185a-15.

g.-ine (gönline)6b-17,27b-16,28a-1,1,59a-11,82b-1,
115a-4,133b-15,134b-16,140b-1,2,169a-12,206a-
13,211b-9,219b-7.

g.-inde (gönlinde) 6b-1,28a-1,45a-12,116a-3,120a-3,
13,127a-5,17,127b-4,141a-4,206a-15,207a-16,
216a-3,217a-4.

g.-ünde (gönlünde)80b-13.

g.-indegi (gönlindegi) 206b-3.

g.-ündegi (gönlündegi) 213b-10.

g.-inde-giyi 206a-16.

g.-inden (gönlinden) 8b-10,28a-3,55b-6,74b-8,
115b-15,131a-13,148a-10.

g.-ünden (gönlünden) 119a-16.

g.-ümüz (gönlümüz) 128a-1,173b-17,188b-14,224a-15.

g.-ümüzün (gönlümüzün) 216a-14.

g.-ünüz (gönlünüz) 127b-17.

g.-ünüzün (gönlünüzün) 205b-1.

g.-ünüze (gönlünüze) 60a-8.

g.-ler 8b-15,47a-14,123b-15,145a-17,205b-8,
205b-10.

g.-leri (akk.) 95a-17.

g.-lere 98a-3,206b-17.

g.-lerde 135a-15.

g.-lerine 88a-4,118a-11,211b-16.

g.-lerinde 29a-10, 127a-8.

g.-cügi 130b-9.

gönül - : Yönelmek, teveccüh etmek.

g.-diler 148b-12.

gör- : Görmek;yapmak;saymak;kabul etmek;bilmek;sanmak; yardımcı fiil olarak kullanılır.

g.-ürem 65a-3,92b-2,95b-17,96a-5,159b-6,175b-3, 198a-17,207b-8.

g.-ürsin 35b-14,38a-7,43a-6,55a-12,68a-1,76a-9, 147a-2,150a-15,194b-13,210a-3.

g.-ür 44b-16,50b-13,17,55b-11,57b-4,64b-6,92a-7, 105a-15,127a-16,135b-8,188a-6,197a-9,222b-9.

g.-ürüz 153a-1,185a-2,

g.-ürsiz 46a-6,55a-11,144b-12,150a-12,171b-17, 175b-5,179a-3,205b-17,225b-13.

g.-ür misiz?128b-8.

g.-ürler 100a-5,111b-1,1,117b-12,13,149a-9,186b-13, 13,191a-3,3.

g.-düm 20b-17,21a-1,24b-11,29a-15,33b-16,38a-3, 6,38b-5,39b-6,8,9,40b-5,14,14,45a-3,55a-13, 55b-14,57b-6,64a-11,64b-9,69a-9,81b-3,85a-9, 90b-13,92a-14,93a-7,94b-9,14,95b-13,13,96b-2, 10,11,14,97a-14,97b-1,7,99a-1,103b-4,106a-1, 111b-15,11b-1,117a-9,119b-10,128a-10,149b-10, 151b-12,14,159a-6,179a-3,176a-2,196a-6,190b-5, 207b-4,5,208a-6,217b-5,

g.-dün 6a-8,18b-14,39b-5,40a-11,40b-2,2,4,8,63b-10, 70b-6,119b-9,11,159a-6,217a-2.

g.-di 8a-9,13a-16,17,17,16a-15,16b-5,7,17a-6,18a-1, 4,11,15,16,17,18b-17,20a-10,20b-2,11,21a-5,11,

22a-1,8,12,25a-12,26a-11,13,13,27b-8,32a-3,33a-6,7,33b-3,34a-1,34b-2,37a-9,37a-11,38a-8,38b-6,39b-3,40a-15,40b-11,42a-9,44b-16,45a-12,15,46b-4,53a-8,53b-13,55b-11,13,58a-3,59b-6,60b-5,62a-1,8,14,16,63a-17,63b-8,65a-2,70b-3,71b-13,72a-17,74a-11,12,76b-15,77a-16,79a-12,81a-4,84a-3,12,13,84b-1,85a-4,85b-5,85b-17,86a-2,9,86b-14,16,17,88a-3,11,15,88b-11,91b-5,97a-12,98b-6,99b-4,8,99b-11,13,13,16,101a-6,105b-13,14,14,106a-6,107b-16,16,109a-6,111a-14,112a-14,113a-1,114b-17,115a-1,119a-17,120b-8,10,122a-2,123a-9,123b-1,124a-5,7,124b-6,125b-10,127a-12,129b-16,130b-9,131b-13,135b-9,136b-12,141a-7,142b-5,144a-6,147b-11,148a-11,149a-15,150b-2,14,151a-7,8,16,153a-13,153b-3,14,154a-8,156a-15,156b-16,157a-2,159b-15,160a-1,160b-4,5,162a-9,163a-5,8,164a-3,167b-17,169a-5,17,170a-12,176b-7,189b-6,195b-16,195b-17,196b-3,197a-17,198a-9,198b-3,200a-9,202b-3,205a-17,206a-10,10,207b -17,209a-2,211a-16,211b-8,212a-2,3,212b-1,3,213b-9,214a-12,217a-16,217b-1,10,14,218a-13,221a-2,15,221b-11,225a-2.

g.-dük 43b-1,56b-15,59a-4,102b-4,16,103b-14,138b-13,139b-7,8,151b-17,166a-11,184b-17,193b-17,225a-12.

g.-düñüz 82a-10,139b-9,149a-4,152a-1,161a-10,184b-16,186b-6,7,194a-16,211a-7,222b-14.

g.-düñüz mi? 36a-5,47a-11,52a-5,56a-6,60a-15,
82b-9,139b-3,158b-12.

g.-diler 5a-2,6a-6,14,7b-11,8a-1,14b-8,21b-4,23a-11,
23b-14,16,24b-14,25a-9,25b-11,27b-6, 31b-10,
33a-16,35a-13,37a-7,10,38b-7,10,39a-11,42a-2,
43b-8,17,45b-9,48a-13,48b-17,51a-1,51b-10,
52a-5,52b-3,55b-10,56a-2,56b-7,57a-14,59b-10,
60b-8,61a-8,72a-12,75b-7,16,17,76a-2,76b-13,
78a-3,83b-12,84a-1,84b-11,86a-4,16,86b-3,4,
87a-12,87b-2,15,89a-9, 98b-5,103a-8,106a-8,
119a-8,123b-9,124a-1,124b-5,126a-8,128b-1,
129b-1,137a-11,12,137b-15,138a-14,139a-8,10,
10,140b-15,141a-9,11,141b-14,145a-13,147b-13,
151b-3,152a-11,12,13,153a-4,158a-7,158b-5,
162b-15,165a-4,165b-12,170a-9,10,171b-5,
175b-9,181b-4,6,8,185a-5,187a-2,187b-8,11,
188a-3,5,188b-3,189a-2,17,190b-4,6,191b-2,
192a-9,12,193a-15,193b-2,194a-12,200a-3,5,
203b-15,206b-9,211b-6,214a-10,216a-15,216b-17,
218a-14,222a-3,5,9,12,13,14,15,224a-3,224b-16,
225a-9,225a-14,225b-5,9.

g.-mişem 154a-17.

g.-miş midür?47b-2.

g.-mişler 86 b-1.

g.-ip dururam 103b-16.

g.-ipdür 6a-15,124a-4,144a-5,217a-1.

g.-üpdür 40a-7,217a-1 .

g.-iserdür 161a-2.

g.-eyim 17a-3,24b-3,27a-8,12,38a-4,59a-16,70b-2, 12,81a-12,113a-8,151b-5,156b-4,190a-1,194a-16.

g.-eyüm 66b-9,112b-14,17,149a-8,186a-16.

g.-gil 17a-2,49a-6,59b-13,80b-1,146a-6,147a-6, 7,149a-10,175b-17,214a-4,224b-13,14.

g. 8b-13,10b-16,11b-11,21a-11,48b-4,49a-4,65a-11, 12,87b-14,90a-15,92a-1,95a-8,112b-12,119b-12, 182b-12,130a-12,130b-15,132a-15,132b-3,133a-6, 136b-10,153b-10,11,190a-5,190b-11,209a-8, 219b-5,22b-7.

g.-sün 24b-10,157a-2,216b-10.

g.-elüm 24b-11,37b-6,39b-6,43a-1,48a-8,50b-13,17, 51b-12,64b-10,69b-10,70b-17,72b-9,103b-17, 110b-2,115b-3,132b-6,145a-8,148a-14,158a-10, 158a-11,168b-9,169b-11,180a-14,181a-1, 182a-7,188a-3,208a-15.

g.-ün̄ 47a-10,89a-16,114b-8,128a-6,130a-11,147b-12,13,153b-8,182a-8,187a-10,200a-5,

g.-ün̄üz 50b-13,66a-7,92a-5,183a-16,208a-13,225b-13.

g.-se 21b-13,125b-12,165a-12,224b-6.

g.-sen̄üz 150b-5.

g.-seler 128b-16.

g.-em 41b-8,48b-15,94b-11,96a-9,153a-12,212a-15.

g.-esin 16b-17,17a-3,33a-5,51b-13,58b-8,106a-3,

221a-12,13,

g.-e 24a-16,25a-2,30b-12,34a-3,35a-2,80b-13,82b-3,
159b-11,163a-1,190a-9,207a-16,210a-8,216a-4,

g.-e mi? 47a-10.

g.-evüz 70b-16,107b-10,171b-3,180b-15,201a-4,

g.-esiz 23b-2,26a-4,148a-5,185a-3,190b-2,205b-9.

g.-eler 36a-10,38a-7,66a-11,48a-13,75b-3,102b-3,
118a-11,12,162b-14,166b-10,176a-9,179b-15,
181a-16,182b-8,203b-1,216a-10.

g.-e gel- 33a-10,59b-4,107b-4.

g.-üp 49b-2,165a-16.

g.-iben 95a-15,132b-1.

g.-ince 126b-16.

g.-icek 18a-15,22b-14,25b-9,28a-10,40b-13,79b-7,
81b-15,86a-7,87a-7,119b-17,121b-11,130a-16,
130b-6,131b-4,145a-5,148a-12,153b-3,161a-5,
172b-7,173b-16,181b-11,193b-13,200b-4,217b-16,

g.-icegezin 130b-7,

g.-medin 16a-13,67b-15.

g.-en 116a-12,126a-9,126b-16,170b-6,183a-4,190a-6,
200b-1.

g.-enler 8b-9,103a-8,124a-6.

g.-enlerün 115b-5.

g.-elden 135b-13.

g.-dükçe 222b-12.

g.-dügüm 31a-11,65b-6,86a-9,102b-5,183a-6.

g.-düğün 40a-16,17,40b-5,7,64a-11,81b-15,104a-1,
112a-7.

g.-düg̈iñce 49a-17,

g.-düg̈üñi 8b-14.

g.-düg̈üñden 179a-3,4.

g.-düg̈i 18b-11,20b-14,40a-14,64a-9,70a-12,85a-8, 119b-11,106b-8,106a-4,14,139b-17,153b-3,172 a-9,177a-14.

g.-düg̈üni 225a-3.

g.-düg̈in 45a-6,87b-4,102 b-14,103a-13,113a-5.

g.-düg̈inden 116a-6.

g.-düg̈ümüz 65b-10.

g.-düg̈üñüzi 128a-6.

g.-dükleri 39b-10,83a-10,194a-7.

g.-düklerini 162b-14.

g.-düklerince 99b-13.

g.-miş 75b-10,122a-11,

g.-esi 136b-3,208a-12.

g.-ür-idi 63b-5.

g.-ürdi 63a-7,64a-17,64b-1,116b-12,125b-8,143b-17, 165a-8,211b-9,212b-13.

g.-ürler-idi 13a-17,13b-2,42b-11,104b-10,115b-11, 12,120a-10,162b-7.

g.-ürler-di 64b-2,118a-1,134a-8.

g.-ürseñ 178b-6,

g.-ürseñüz 155b-14.

g.-dise 104a-3.

g.-miş-idi 102b-13,103a-14,121b-6,143b-10,155a-2, 173a-12,

g.-miş̧ler-idi 77b-8.

g.-eyidüm 164b-5.

g.-eydün 126b-10.

g.-eyidi 87a-4,163b-13.

g.-eydi 103b-11,188a-6.

g.-elerdi 133b-2.

g.-ür-idük 115b-15.

g.-mez 127a-16,130a-14,146b-11,183a-4,207a-1.

g.-mez misin?16a-1.

g.-mez mi?153b-10.

g.-mez misiz?187a-16.

g.-medüm 96a-2,100a-5,116a-17,116b-3,122a-12,123a-8,186a-15,203b-17,205a-13210a-17,

g.-medün mi ? 132b-1.

g.-medi 33a-3,45b-2,70a-2,124a-4,152b-8,169b-1, 188a-7.

g.-medük 33b-8,102a-6,118a-4,131a-6,

g.-medünüz mi ? 145a-10,

g.-mediler 117b-14,132a-5,186b-17.

g.-memişdür 38a-13,

g.-miş degüldür 207b-9.

g.-meyiser 13a-17.

g.-esi degülsin 108a-7.

g.-megil 41b-7.

g.-mesin 79b-15.

g.-mese 48b-13.

g.-meseler 120b-7.

g.-meyem 100a-13,218b-9.

g.-meye 9a-1

g.-meyeler 118a-14,132a-4.

g.-mezdi 211b-9.

g.-mez midük?217b-9.

g.-mezler-idi 211b-11,16,

g.-mez-iseñ 180a-1.

g.-memiş-idi 123b-11.

g.-e bildi 87a-2.

g.-emez 3b-8,128b-13.

g.-emedüm 94b-12.

g.-emedi 100a-2,122a-11,151a-6.

g.-emez-idi 45b-1.

g.-mek 129b-12,163b-4.

g.-mek birle 224b-4.

g.-mege 14a-16,14b-11,26a-11,34b-9,48b-13,59b-1, 62a-14,75b-3,100a-15,114b-15,118a-9,14,120-b-7,163a-3,

g.-mekde 38a-16.

g.-meklige 59b-5.

göre : Göre,nazaran. 39b-6,149a-9.

görin- : Görünmek,(bk.görün-).

g.-ür 197a-7.

g.-di,14a-15,17b-3,18a-12,40b-17,61b-5,65a-12, 66a-1,130b-11.

g.-ürler 65b-15,91a-14,

g.-mişler 93a-10.

g.-se 17b-4.

g.-e (istek) 16a-1,17a-1,30b-11,86a-8,11b-17.

g.-en 2b-5,88a-14.

g.-ür ulular 215a-10.

g.-ür-idi 63b-7.

g.-ürdi 17b-4,61b-5.

g.-ür-imiş 97a-17.

g.-mez2b-5,20a-6,160a-6.

g.-mezler 118b-4.

g.-medün 37a-16.

g.-medi 205a-10.

g.-megil 100a-11.

g.-mege 45b-4.

göriş- : Görüşmek,(bk.görüş-).

g.-di 28b-6.

g.-diler 25b-1,38b-7.

görk : Güzellik. 188a-7.

g.-i (iye.)6b-1.

g.-ini 187a-5.

g.-üni 124a-7.

g.-in 203a-8.

g.-ine 27b-3,45b-14.

g.-lü "Güzel"16a-2,27b-7,40b-10,103a-5,143b-13, 145a-15,161b-7,196a-12,200b-8,220b-1.

görset- : Göstermek.

g.(d)ürem 46b-11,183a-17.

g.(d)-ür 138a-8,158a-10,182a-10,190b-9,223a-1.

g.-ürler 115b-13,129a-15,17.

g.-dün 128a-15,176b-10.

g.-di 2b-5,6,2b-7,6a-7,39b-11,41a-6,59b-16,70b-1,
104a-6,7,114a-4,119b-10,140a-6,144a-7,149b-
10,156b-16,158b-12,159a-17,160b-16,182a-8,
188a-3,193b-7,194a-3,195a-13,214a-13,222a-8.

g.-diler 115b-2,163a-8,203b-3.

g.-miş 90a-4.

g.(d)iser-dür 18a-9,190b-3.

g.(d)-üp-dür 82b-13.

g.(d)-iser 66a-9,144a-8.

g(d)-eyim 36b-10,68b-13.

g.(d)-eyüm 188a-13.

g.-gil 59b-5,77a-8,80b-1,173a-7,182a-5,220b-4.

g. 45b-17,69b-10,100a-9,112b-16,114a-4,115b- 3,
145a-8,180a-14,188a-3.

g.(d)-ünüz 156b-11.

g.(d)-em 38a-6.

g.(d)-e 38a-16,51a-7,66a-8,66b-3,164a-9,183b-3,
4,185a-3,197a-8.

g.(d)-evüz 81a-16.

g.(d)-eler 158b-6.

g.-medin 104a-8,

g.(d)-ür oldılar 128b-16.

g.-dügi 3b-2,164b-15.

g.(d)-ürdüm 185b-6.

g.(d)-ürler-idi 134a-9.

g.-dilerse 132a-16.

g.-miş-idi 194a-9.

g.-medi 80b-11.

g.-megil 80b-10.

g.(d)-i mediler 80b-15.

g.-mege 41a-10,54a-2.

görüci : Görücü.2b-4.

görün- : Görünmek;zahir olmak, tecelli etmek,(bk. görin-).

g.-di 4b-17,5a-3,4,6a-9,8a-13,13,13b-4,14a-17, 21a-2,21b-3,12,30a-4,7,45a-17,17,50a-3, 64a-1,84b-11,91b-9,92a-11,104b-3,114a-12, 13,13,14,15,16,17,114b-1,2,3,4,5,6,7,8,9, 10,11,12,13,121b-10,160a-12,205b-3,3.

g.-di mi?60a-8,164a-10,

g.-diler 91b-10.

g.-iser 103b-17.

g.-i turur 205a-7.

g.-dügin 45b-2.

g.-miş-idi 101a-16.

g.-medi 127a-9.

görüş- : Görüşmek,tokalaşmak,kucaklaşmak,müsafaha etmek,(bk. göriş-).

g.-di 33b-11,34a-1,37b-15,70b-13,123b-14,149a-17, 168a-5,194a-5.

g.-diler 25b-5,34b-11,39a-10,51b-4,52a-2,79a-13,

123b-16,187b-12,194a-6.

görüşdür- : Görüştürmek,barıştırmak.

g.-diler 69b-3,165a-9.

gösder- : Göstermek,(bk.göster-).

g.-di 18b-9.

g.-en 198b-12,12.

göster- : Göstermek,(bk.gösder-).

g.-di 17a-6,18a-14,19a-6,7 ,21a-8.

g.-ipdür 160b-11.

g.-e (istek) 16a-1.

g.-en 209a-15.

g.-ürdi 219b-16,9..

g.-medi 33a-9.

götril- : Götürülmek,kaldırılmak,(bk.götrül-,götürül-).

g.-ür 199b-14.

götrül- : Götürülmek, kaldırılmak,bertaraf edilmek, (bk. götril-,götürül-).

g.-di 31a-17,41a-5,94b-9,173a-8.

g.-sün 173a-8.

g.-e 25b-14,66a-15.

g.-mez-idi 23b-6.

götür- : Götürmek,taşımak; kaldırmak; yükseltmek; yukarı kaldırmak; savmak, def etmek; elde etmek; dayanmak,katlanmak; toplamak.

g.-ür 115b-12,183a-8.

g.-ürüz 197b-7.

g.-dün̄ 176b-15.

g.-di 20b-8,34b-4,43a-11,46a-7,68a-7,81b-2,82b-9, 84a-12,85b-9,89b-10,98a-13,98b-3,112a-13, 115a-7,116a-7,143b-5,115a-11,148a-11,160b-15,170a-16,173a-1,179b-7,182b-15,184a-10, 192b-12,194b-3,199a-17,210a-4,212b-8,217b-4, 219b-12,220b-16,

g.-diler 25a-6,52a-1,52b-4,56b-7,57a-14,76b-11, 131a-1,154b-6,184b-5,225a-6,

g.-miş 96a-6.

g.-üpdür 115a-1.

g.-iser 66a-4.

g.-iserdür 161a-2.

g.-gil 123a-13,226a-1.

g. 20b-5,136a-12.

g.-elüm 55a-10.

g.-ün̄ 130b-17.

g.-ünüz 64b-12,198b-6.

g.-esin 219b-2.

g.-e 31a-12,107b-15,155b-11,183b-6.

g.-eler 51b-10,78a-2,

g.-üp 46b-3,67b-6,186b-13.

g.-en 39b-12.

g.-ür-idi 117b-15.

g.-ürdi 22b-10.

g.-ürler-idi 117a-3.

g.-miş-idi 137b-15.

g.-mez 107b-13.

g.-mezüz 197b-10.

g.-mez (part.) 87b-16.

g.-ü bildükçe 76b-11.

g.-emezler 34b-2.

g.-mek 34b-2.

g.-meg-içün 200b-7.

götürüci : Götürücü,kaldırıcı,elinden tutucu.

3b-8,172a-15.

götürül- : Götürülmek; kaldırılmak, bertaraf edilmek ; çıkmak, yükselmek, alıp gidilmek,(bk.götril-, götrül-).

48a-16,95b-14,173b-16,184a-13,122a-4.

göyin- : Yanmak,(krş. göyün-).

g.-e 47a-15.

g.-eler 181b-10.

göynük : Yanık,yanmış, kızarmış.

g.(g.)-i (iye.) 120b-17.

göyün- : Yanmak,(krş. göyin-).

g.-di 27a-7,47a-8,173a-1,189b-11.

g.--miş 88a-13.

g.-memiş 88a-14.

göyündür- : Yakmak.

g.-ürler 71b-4.

g.-miş 88a-12.

g.-e 119a-11.

g.-ürler-idi 106b-16.

göz : Göz; basıret, düşünce,fikir. 33b-4,9b-11, 103b-11,151a-7,154a-4,6,170b-6, 183a-6.

g. birle 82a-10.

g. -ile 103b-16.

g.-e 2b-5,161b-16,197a-7,215a-9.

g.-den 8b-10,125a-17.

g.-üm 46a-2,96a-3,96b-10,11,11,14.

g.-ümi 39b-8,94b-11.

g.-üme 114a-14,205a-7.

g.-ümde (ablatif olarak) 121a-10.

g.-ümden 94b-9.

g.-ün̄ 49a-16,153b-10,177b-4,4,4.

g.-ün̄i 39b-8,49a-16,72a-6,

g.-ün̄e 7a-7.

g.-i 6a-17,32a-5,45b-1,47b-1,49b-2,63a-7,64a-6, 70a-2,72b-13,13,74b-5,75a-5,80b-7,92a-7, 97a-12,128b-12,130a-9,16,131b-14,158a-16, 161a-14,182a-10,200b-4,205b-1,

g.-i birle 18a-4,76b-14,104a-2,169a-5.

g.-i dahı 156a-1.

g.-i-y-ile 87a-7.

g.-i-nün̄ 46b-7,73b-12,84a-3.

g.-ini 96a-7.

g.-üni 69a-3,129a-10.

g.-in 48b-1,69a-1,72a-11,162a-8.

g.-ine 14a-14,37a-10,59a-15,65a-15,86b-16,17,
91a-14,96a-16,121b-10,127a-9,130b-11,
156b-12,162a-4,165b-2.

g.-inde öpde(ablatif olarak) 4a-9,59b-8,124b-7,
132b-2,142b-8.

g.-inden 96a-10,130a-9,130b-9,10,131a-13,172b-2.

g.-ümüz 217a-9.

g.-ümüzün̄ 216b-14.

g.-ün̄üz 128a-5.

g.-ün̄üze 60a-8,88a-7.

g.-leri 86b-4,151a-6,211b-15,222a-12.

g.-lerin 160b-3,29b-1.

g.-lerine 211b-16.

g.-ler 123b-14,145a-17.

g.-lerün̄ 49a-16,157b-8.

g.-lere 161b-12.

g.-leri 131b-12,154a-4,10,156b-11,158a-15,170a-7,
212b-2.

g.-lerinün̄ 162a-7.

g.-lerini 119a-5,150b-14,194b-10.

g.-lerin 124a-17,

g.-lerine 162a-5,162b-8,

g.-lerin̄üz 88a-6.

g.-lerün̄üzi 46a-14.

g.-lü 11b-7,32a-4,169a-3,11.

g.-lüler 7a-10.

gözet- : Gözetmek.

g.-ürsiz 187a-14.

g.-ürler 186b-14,187a-13,17.

g.-di 53a-11,56a-14,65a-1,139b-14,189a-12.

g.-diler 52b-4,182b-8,186b-17,225a-14,5,9.

g.-ürem 156b-1.

g.-gil 19a-15,157b-9,224b-13.

g.-sün 216b-10.

g.-ün̄ 128a-6.

g.-eler 162b-14,166b-10.

g.-icek 30b-11.

g.-enler 54b-4.

g.-enlerün̄ 76a-7.

g.-ürdüm 217a-7.

g.-ür-idi 63a-13,159b-17,207a-8.

g.-ürdi 63a-11,125b-5.

g.-ürler-idi 141a-5,158a-13,170a-14,181b-4.

g.-mez misiz? 187a-16.

gözedici : Gözedici;bekçi.

2b-4,56b-6,224b-13,225a-2.

gözle- : Gözlemek, gözetmek , beklemek.

g.-ye mi 170b-6.

gözsüz : (k.a) Darir'in kendisine verdiği Türkçe lâkap,(bk.Mustafā ibn-i Yûsuf ibn-i 'Ömer ez-Żarīr el-Erzene'r-Rūmī)

6b-10,92b-16,98a-4,102a-4,110a-13,165b-2, 216a-2.

G.-ün̄ 96a-17 .

G.-e 12a-1,6oa-14.

g.-i (akk.) 8b-9.

G.-ini :Tevriyeli 1)Darir,2)kör 96a-17.

gözsüz : Gözsüz, kör.

6a-17,72b-12,130a-14,207a-1.

g.-dür 92a-7.

g.-ler 87b-8.

g.-leri 3b-8,7a-10,151a-6.

g.-lügüne 7a-7.

gulaş- : Güreşmek,(bk.güleş-).

g.-mağa 181a-10.

ğulğul : (a.) Gürültü, şamata. 95b-14.

g.-a gel- "Hep bir ağızdan yüksek sesle Allah'ı tesbih etmek." 19b-11,94a-14,114b-1,119b-13.

ğ.-ın (akk.) 15a-2.

ğulğula : (a.) Gürültü, şamata.

ğ. düş- "Bağırıp çağırmaşa,gürültüye başlamak." 46b-1,140a-13,133a-13,206b-5,222b-10..

ğ. birle 62b-1,92b-1.

ğ.-dur 62b-3.

ğulū : (a. ğuluvv)Haddi aşmak,ayaklanmak,hücum etmek.

ğ. kıl- "Hucum etmek" 31a-10,36b-11,84b-15.

ğurāb : (a.) Karga.

ğ.-ı (akk.) 183a-8.

ġurfe : (a.) Balkon,cumba,çıkıntılı pencere;oda.
ġ.-de 220b-10.
ġ.-lerinden 15a-2.

ġurūr : (a.) Gurur, kibir.
ġ.-a 136b-16.

ġusl : (a.) Yıkanmak, boy abdesti almak.
ġ. eyle- 46a-13,61b-17,62a-2,6,14a-10.

ġussa : (a.) Sıkıntı,kaygı,tasa,keder.
ġ. yi- "Tasalanmak"144b-5.
ġ.-dan 165a-12,188b-14.

ġūş : (a. ġavaş)Kıyametler, kalabalık, gürültü,taşkınlık.(bk.ġavş).
140b-7,165b-10,169b-
g. it- 140b-5.

güccük : Küçük, küçüklük(krş.küçük).
126b-13.
ġ.-dan 27a-6.

güç : 1)Güç,kuvvet, kudret.
140b-17,185b-6.
g. birle 179a-15,185a-17.
g. ile 185b-5.
g.-üm 208a-9.
g.-üñ 20b-12,208a-8,
g.-i (iye.) 197a-3.
g.-üni 221a-2.

g.-in 209b-13,210b-13.

g.-inden 179a-10.

g.-ümüz 88b-15,218a-8.

g.-ümüzi 181a-1.

g.-ünüzi 179b-15.

g.-leri 105b-8.

güç : 2) Zor, şiddet, zulüm .

g. gör- "Güçlük görmek, zorlanmak,güçlük çekmek" 5a-2.

g. kıl- " Güçlük çıkarmak,zorlamak,baskı yapmak, zulmetmek" 195b-3,196a-12,13,

g.-i (akk.) 197b-10.

g.-e 199a-16.

güç : 3)İş güç.

iş (ve) g. 26b-11,117a-9.

g.-i (iye.) 178b-15,168a-4.

güçlen- : Güçlenmek, kuvvetlenmek.

g.-e 141a-17.

güçlü : Güçlü,kuvvetli,zorlu.

20b-11,33a-17,135b-2,156b-10,178b-4,179b-1, 183b-10,208b-8,209b-14.

g.-dür 179a-11,209b-14,

g.-y-idi 19b-4, 180b-2.

güçi : Küçük,(bk. giçi).

g.-cük 87b-13.

güdici : Güdücü,takip eden,(krş. güdüci).

6a-11.

güdüci : Güdücü,idare eden,takip eden,(krş.güdici).

4a-8.

güher : (f.) Mücevher.

11a-10.

gül : (f.) Gül, çiçek.

8b-4,131a-11.

g.-i sūrī 11b-6.

g.-e 200b-5.

g.-ünüz 205b-4.

gül- : Gülmek.

g.-di 7a-6,27b-9.

g.-e güle 218a-15.

g.-er yüz 47a-11,59b-5,152b-13,172b-10,219b-4, 217b-7.

g.-mek 199a-16.

gülāb : (f. gül-āb)Gül suyu.

203a-3.

güldür- : Güldürmek.

g.-ürsin 141a-15.

g.-en 198b-11.

g.-mek 172b-11.

Güleç : Güleç, daima tebessüm eden.

g. yüzlü 116b-7.

güleş : Güreş.

180b-5,181b-2,182a-5,17.

g. ṭut- 135b-5,140b-6,141a-16,178a-7,179a-4,
179b-8,14,180b-6,16,17,181a-1,4,5,5,13,13,
16,182b-2,13,183a-10.

g.-e 181a-4.

g.-de 180a-16.

g.-ine 178a-10.

güleş- : Güreşmek (bk. gulaş-) .

g.-ürem 180b-8,182b-11,

g.-di 180a-17,180b-11,

g.-diler 137a-5.

g.-eyüm 179b-9.

g.-gil 179b-10.

g.-e 180b-14,15,

g.-incek 183b-3.

g.-düklerine 178b-16.

g.-ürdi 33b-2.

g.-ürler-idi 178a-9,178b-3.

g.-mez 183b-3.

g.-mediler 178a-16.

g.-mege 180b-7.

g.-mekdür 178b-15.

gülistān : (f.) Gülistan, güllük, gül bahçesi.
8b-3.

g.-ınuñ 4b-15.

g.-lara 209a -13.

güliş- : Gülüşmek,(bk.gülüş-).

g.-diler 205a-8.

gülşen : (f.) Gül bahçesi.
7a-3.
g.-inden 8b-3,185a-1.

gülümsin- : Gülümsemek,tebessüm etmek,(bk.gülümsün-).
g.-ür 182a-10.

gülümsün- : Gülümsemek,tebessüm etmek,(bk.gülümsin-).
g.-ü geçdi 207a-7.

gülüş- : Gülüşmek,(bk.güliş-).
g.-diler 65a-6,140b-16,205b-16.
g.-enlere 205b-16.

gümān : (f.) Şüphe, zan.
51b-17169a-12,169b-3,170a-4,173a-6,8.
g. ilet- "Şüphelenmek, şüpheye düşmek"
28a-4,30a-7,59a-1,65a-17,94b-13,169a-10,
169b-4,173b-8.
g.-dan 32b-4,174a-1.
g.-um 96a-3,170a-8,173b-5.
g.-umda 34a-16.
g.-un̄ 13b-11.
g.-umuz 102b-15.
g.-suz 41a-10.

gümiş : Gümüş.
g.-den 39b-12,76a-1,97b-1.

gümrāh : (f.) Sapkın, doğru yoldan sapmış.
55b-1,88b-4,177a-11.

g. ol- 41a-13,93a-3,194b-17.

g.-umuz 202b-11.

gün : Gün,gündüz;zaman.
6b-7,14a-6,19b-10,19b-15,16,20b-15,15,26a-2,
3,29b-13,30a-8,32b-9,9,16,33b-1,34a-9,35a-7,
38a-13,42a-2,3,3,5,11,44a-10,47a-7,7,48b-15,
51b-5,52a-2,52b-12,16,53a-4,56a-13,14,57b-15,
58a-12,58b-16,61a-15,61b-13,62b-7,63b-6,64b-3,
16,67b-7,71a-6,7,11,73b-1,75a-8,77b-9,14,
83b-4,87a-10,14,16,87a-17,17,87b-1,88a-5,5,
90b-5,91b-2,95a-15,100b-12,101a-4,102a-1,8,
9,14,103a-9,16,104a-6,104b-7,10,105a-2,106b-4,
108a-14,110a-16,112a-4,112a-6,114b-8,115a-12,
116a-5,118a-11,118b-2,3,129a-2,124a-14,125b-3,
127b-11,12,129a-2,137a-4,137b-2,131a-14,16,
134b-9,15,135a-7,15,136b-3,140b-7,141a-5,143a-5,
5,153a-7,10,153b-1,17,154a-3,6,7,154b-2,162b-2,
165b-5,166a-10,166b-9,167b-16,168b-13,172a-8,
9,173a-9,174b-13,14,177a-16,177b-9,178a-12,
178b-14,179a-1,179b-11,177b-12,179b-12,180a-5,
181a-15,16,181b-1,9,186a-1,186b-8,188b-16,
188b-17,189a-1,189a-1,192b-11,195b-9,199a-9,
13,207a-17,200b-16,201a-2,204a-14,204b-1,205b-17,
218b-9,213a-5,214a-10,215b-5,217b-5,6,223a-9,
223b-7,224b-7,224b-9.

g. be-gün 174a-1.

g. bigi 16a-2,188a-5.

g. dahı 31b-17,42a-13,154a,2,224b-6.

g. kim 42a-1,42a-3,142a-14,53a-7,102b-6,192b-2, 206b-4,

bu g. 14a-6,29a-15,48b-16,51a-3,52a-9,58a-5, 58b-1,72a-5,80a-16,80b-9,88b-15,107b-8, 119b-9,12,122b-5,129b-13,131a-1,131b-9, 141b-12,145b-6,153a-1,158b-17,160b-8,172b-15,176b-8,179b-10,180a-14,181a-12,183b-3, 188b-2,13,14,192a-5,195a-8,203b-17,210b-1, 219b-17.

dün (ü) gün 19b-2,120a-8,134b-7,135a-2,154a-12, 204b-9.

g.-dür 52a-8,107b-8,141b-13,176b-9.

g.-idi 124b-17.

g.-ün 91b-3136a-14,142a-14.

g.-e 14b-3,48b-15,89a-8,96a-13,100a-11,16, 102a-5,7,13,103a-8,124a-13,181a-17.

g.-de 14a-6,15b-17,27a-14,78a-13,99a-14,15, 114a-4,116b-4,143b-17,165b-4,173a-9, 178b-16,187b-3,192b-8,222a-7.

g.-den 14b-3,32b-11,48b-15,51a-1,64b-2,65a-9, 91a-3,104b-16,124a-16,134b-2,154a-3, 164a-8,181a-15,185b-12,191b-15,200a-6, 206b-6,209a-7.

g.-i (iye.) 19a-3,33a-3,42a-3,126a-12129a-3.

g.-idür 223a-11.

g.-iyidi 172a-8,

g.-üni 56a-16.

g.-ine 141b-10.

g.-inde 5b-1,8a-5,101a-15.

g.-lerdür 197a-6.

g.-lerde 101a-510b-14,206a-5,211a-4.

g.-leri 75b-66,105b-9,200b-16.

g.-lerinde 75a-13,14,75b-2.

g.-lük 64a-16,64b-1,6,65a-1,87a-11,187b-4.

gün : Güneş.

22b-5,58b-5,119a-10,181b-10,192b-12.

g.-i (akk.) 170b-6,6.

günāh : (f.) Günah, suç.

57a-10,137b-12.

g.-i (iye.) 195a-9.

gündüz : Gündüz.

23b-6,56a-12,73a-3,82a-16,91b-2,118b-8,133b-2,

188a-5,207a-2.

g. bigi 59b-11,92b-2.

g.-ile 84b-8.

g.-le 118b-4,8.

g.-de 45b-11,128a-6,221a-11.

g.-in (inst.) 63a-8,170b-6,181b-10.

g.-ini 96a-13.

güneş : Güneş, güneşli hava.

40b-4,7a-9,14a-4,14b-6,33b-5,34a-6,56a-4,57a-1,

65a-14,75a-7,8,82a-16,84b-8,92b-10,98a-1,98b-1,
101a-17,101b-3,115b-4,119a-10,121b-9,129b-2,
147b-14,158b-16,165a-17,172a-11,183a-3,192b-12,
197a-8,8,207a-1,221b-7,223b-2,5,225a-7.

g. bigi 15b-17,34a-3,45a-16,82a-16,130a-14.

g. ki 14a-5.

g. birle 101a-16.

g. kim 124a-4.

g.-dür 200b-2.

g.-ün̄ 62b-11,221b-9.

g.-e 132a-12,187a-4,221b-4,11.

g.-de 118b-10.

g.-den 15b-5,120b-15,183a-1,187a-16,196a-12,
210a-17,212a-4.

g.-i (iye.) 200b-2,205b-8.

günüle- : Kıskanmak, çekememek.

g.-di 18b-17.

gürle- : Gürlemek.

g.-di 160a-12.

gürūh : (f.) Gürüh, cemaat, tıkım, gurup.
136b-11,13.

g. gürūh 26a-9,60b-17,126a-9,178a-8.

g. ol- 68a-6,136b-6,13.

gürülde- : Gürüldemek,gürül gürül olmak.

g.-r 197a-9.

gürüldü : Gürültü, patırtı.

g.-sinden 160a-15.

güt- :Gütmek, otlatmak.

g(d)-erler 118b-8,

g(d)-enler 139a-7.

g(d)-mege 120a-9,118b-2,14,120a-14,186a-13.

g(d)-mekden 118b-3.

güy- : Güymek, beklemek, intizar etmek.

g.-evüz 70b-16.

g.-eler 33b-14.

g.-er-idi 142b-10.

g.-medün̄ 70b-14.

güzīde : (f.) Seçkin, seçilmiş.

11a-16,144b-16,133b-13.

güzin : (f.) Seçkin, seçilmiş.

g. kıl- 12b-17,90a-6.

g.-i (iye.) 21a-3,96a-11.

g.-idür 163b-2.

H - ḥ - ḫ

ha : Evet,işte; haydi, haydi bakalım.
132a-2,157a-10.

ha'a : Evet,tasdik edatı. 181a-10.

ḫabar : (a.) Haber,durum,hal, bilgi.
18a-7,38b-8,53b-8,69b-1,71a-17,76a-8,76b-14,77a-6,
78b-16,77b-16,82b-16,83b-9,17,85b-17,86b-13,89a-14,
16,91a-2,105a-1,16,17,106b-17,120a-10,123a-9,124b-15,
128b-5,133a-11,139b- 7,142b-9,145b-6,147a-7,147b-13,
149a-9,152a-2,157a-5,157a-7,157B-2,164a-9,166b-11,
167a-11,179b-4,189b-1,195b-6,196b-15,197a-15,210a-7,
214b-9,222b-7,224b-14.

ḫ.-ı ḫulâṣa 103b-10.
ḫ.-ı mütevâtir 7b-2.
ḫ.-ı vâḥid 7b-2.
ḫ. kim 4b-10.
ḫ.-dur 176b-15,208b-13.
ḫ.-ıdı 120b-13.
ḫ. idi 214a-1.
ḫ. kıl- 28b-5,36a-11,36b-17,57b-5,16,72a-17,76b-13,
95b-6, 103a-12,150a-10,158a-6,158a-6,166b-13,
202b-14,
ḫ. ol- 25a-4,25b-3,25b-6,26a-9,42b-5,60b-17,65b-14,
69b-5,76b-13,94a-15,104b-16,111a-9,113b-11,

120b-5,141a-9,169a-4,192a-11,220a-14.

ḫ. vir- 5b-10,5b-10,8b-6,9a-5,18b-12,20a-15,20b-10, 22a-16,24a-11,24a-11,24b-4,24b-7,25a-4,25a-13, 25b-1,26b-8,27b-4,33a-5,33b-16,34a-11,35a-14, 38a-10,38a-11,38a-12,38b-10,40a-7,40b-7,41a-5, 41a-11,45a-9,53b-9,54a-16,54b-4,55b-6,8,56a-15, 57b-1,5,7,59a-16,59b-2,61b-11,13,62a-4,9,62b-2, 5,9,11,63a-14,16,63b-3,11,64b-2,2,3,7,13,67a-10,67b-1,68a-12,68b-4,8,69b-10,71a-3,16,71b-3, 71b-10,72b-4,5,72b-11,75b-4,76b-17,79b-6,89a-15,82a-6,85a-14,87a-6,89a-3,91b-11,93b-17,95a-1,99b-17,102b-13,16,103a-1,5,13,104a-2,105a-6, 10,106a-13,108b-6,109b-12,112a-8,113a-5,115b-7, 116a-16,118a-15,119b-10,120a-10,120b-14,121a-12, 122a-17,123a-16,124b-15,125b-1,128a-7,128b-1,11, 137b-5,139a-9,12,15,142b-1,143a-8,143a-14, 144a-4,149a-7,149b-3,7,12,152a-14,152b-16, 158b-8,159a-15,164a-13,165b-17,168a-2,168b-15, 173b-3,7,7,12,13,179a-4,179b-13,188b-8,190a-4, 194a-8,200a-6,204b-1,204-5,8,205a-12,206a-13, 207b-4,210a-3,211a-8,220b-11,221a-13,222a-8,11, 17,222b-1,223a-5,225a-3.

ḫ. yüri- "Haber yayılmak" 89a-12.

ḫ.-ı (akk.) 29a-12,68a-3,77b-7,101a-6,104a-17,107a-10,142b-15,156b-14,176b-13.

ḫ.-um 123b-15,31b-4,7,32b-2,170b-15,

ḫ.-uñ 2b-17.

ḫ.-uñı 57b-2

h.-ı (iye.) 24a-8,68a-5,79b-1,215b-14.

h.-ını 58b-7,138a-7.

h.-ın 32b-14,40a-2,74a-1,143a-13,218a-12.

h.-umuz 85b-4.

h.-uñuz 76a-777b-13,155b-6,204b-12.

h.-lar 22b16,62b-8,71b-5,104b-4,5,139b-11,153a-8, 185b-4,205b-2,206a-2,

h.-ları (akk.) 18b-12,71a-16,17,17,

h.-suz 3b-315a-17,36a-9,210b-10.

habarcı : (t.;habar a.) Haberci, haber getirip götüren. 152b-7.

habar-dār : (f.) Haberli, haberli olan.

h. dururlar 190a-13,

h. ol- 32a-15,32b-11,61b-11,77b-11,94a-11,12,141a-6, 141b-10,152b-9,163a-2,169a-7,217a-12,220b-5.

habarlaş- : (t.;habar a.) Haberleşmek, haber alıp vermek.

h.-a 166b-17.

h.-ıp 53b-14,

h.-mak 79a-4.

Habbab ibni`l-Ereş : (k.a) Hazret-i Muhammed'in (s.a.v) çocukluk arkadaşı ve meşhur sahabelerdendir.(Buharî'de ,babası Eret olarak yazılmıştır) 100b-14,127b-9,10.

Habeş : (y.a.) Habeş ülkesi , Habeşistan, (bk. Habeşe) 73a-11,13,73b-16,74a-4,74b-4,75b-12,

Neccâşi-yi H. 24a-12.

Habeşe : (y.a) Habeş ülkesi, Habeşistan,(bk. Habeş) 73b-17,74a-11,74b-2,75b-11,89a-15.

Habeşī : (a.) Habeşli,Habeş ülkesinden. 30b-2,76a-16,89a-14.

ḫabîr : (a.) Haberci,alim,bilgin,haberdar; hiç bir haber kendisinden gizli kalmayan, (Allâh Teâlâ). 21b-1,204b-1,

ḫ. ol- 210b-7.

ḫ.-sın (Allâh'ın sıfatı) 35b-13,57a-7.

ḫ.-ıdı 162b-11.

ḫabır :(a.)Yahudi âlimi, bilgini, fakìhi,(bk.ḫabr) 53b-11,204b-4,212a-3,6,11,16,212b-2.

ḫ.-ı kebīr 204b-4.

Ḥabīb : (a.) Sevgili, çok sevilen; Hazret-i Muhammed'in (s.a.v)bir adı, Allah'ın sevgilisi (bk. Muhammed) 8b-14,11a-16,12a-13,21a-2,91b-13,94a-5,110b-6,130a-11,130a-17,139b-8,183b-3,210b-2,210b-8.

ḥ.-i Ḥaḳ 165b-5.

ḥ.-i Rabb'il-'âlemîn 98b-13,136b-17,161b-11.

ḥ.-ü'r-Raḥmān 94a-1,

ḥ.-dür 161b-13,176a-6.

ḥ.-üñ 41b-6.

ḥ.-i (akk.) 128b-14,192a-8,226a-3.

ḥ.-e 131a-9.

ḥ.-üm 54a-14,61b-7,98b-17,130b-12,147a-3,149a-16, 162a-3,185a-16,186b-1,201a-10,216b-17,218b-3,

218b-7,219a-11,220b-5,222b-3.

h.-dür 18b-2.

h.-üñ 50a-3,177a-5,5,207a-13.

h.-i (iye.)18b-1,96b-17,111b-4.

h.-idür 3b-11.

h.-inüñ 13b-8.

h.-ini 128b-3.

h.-ine 93a-17.

h.-imüz 183b-1,217a-10,223a-9.

h.-ī ("Habıbim,sevgilim,Hz.Muhammed ",ünlem)
98b-11,202a-1,202b-5,201b-6,8,202b-11,203a-14,
203b-17,208a-3,210a-2,215b-6,217 b-15,17,
218a-3,218b-11,225b-3,118b-5,119b-6,120b-12,
128a-14,129a-7,129b-5,131b-15,133a-9,137b-9,
143b-6,144a-9,146a-9,176b-8,144b-8,150a-14,
165a-1,146b-10,179b-13,170a-16,173a-1,182a-14,
184a-14,186a-3,6,7,190a-1,13,192b-11,194b-4,
195b-6,

nūr-ı h. 11a-6.

h.-inā ("Habıbimiz,sevgilimiz,Hazret-i Muhammed",
ünlem) 181a-10.

Habibu`llâh : (a.) Allah'ın sevgilisi,Hazret-i Muhammed.
72b-15,92b-5,95b-3,195a-10,130a-12,143b-3,

H.-uñ 98a-4.

habīs :(a.) Fesatçı, hilekâr, kötü huylu. 209b-6.

ḥabr :(a.) Yahudi âlimi,bilgini,fakihi,(bk.ḥabır).
212b-14,16,213a-3.
ḥ.-ı kebīr 30b-8,212b-15.
ḥ.-un̄ 53b-13.
ḥ.-ı (akk.) 212b-14.
ḥ.-a 53b-13.

ḥac : (a.ḥacc) Hac,Kâbe'yi ziyaret etme.
23b-2,14,76b-5,81a-15,84a-17,125b-13,126a-7,127b-4.
sikāyetü`l-ḥ. "Kâbe sakalığı,Mekke'de hacılara zemzem dağıtma işi." 22b-10,39a-12.
ḥ. eyle- 81b-5.
ḥ. it- 74b-8,81a-4,125b-14.
ḥ.-ı (haccı) 74b-14,76b-5.
ḥ.-dur 81a-14.

Ḥacal : (k.a.) Hacal,Abdulmuttalib'in oğlu,Hazret-i Muḥammed'in amcası,(bk.Ġaydaḳ).
44b-8,15,129a-14,216b-13,
Ḥ.-a 44b-8,44b-8.

ḥacar :(a. ḥacer) Taş.
ḥ. eyle- "Taşlayarak öldürmek" 172a-6.
ḥ.-dan 119b-13,62a-10,190a-12.

ḥācat : (a.)İhtiyaç;dilek, arzu.
46a-11,137b-11,191a-6,210b-11.
ḥ. degül-idi 41a-11,45b-1,116b-8,
ḥ. degül 54a-4,167a-15.
ḥ.-dur 73b-3.

h. ol- 21b-16 ,94b-9.

h.-uñ 69b-7.

h.-a 60a-1,65b-15,137b-9,156a-17,

h.-um 65b-17,69b-8,137b-10,201a-8.

h.-umı 79b-17,201a-8.

h.-uñ 218a-4,201a-9.

h.-uñı 65b-16.

h.-ı (iye.) 76b-2,76b-3,81a-12,154b-14172a-15 ,
179a-8, 194b-1,213b-1.

h.-ını 199a-6.

h.-ın 5a-7,10b-6,76b-1,191a-8.

h.-umuz 58b-5.

h.-uñuz 30a-12.

hācet-mend :(f.;hācet a.) Muhtaç, ihtiyaçlı.76a-16.

Haccāc :(k.a) Haccac bin Amir. Hazret-i Muhammedin doğumundan önce Mekke'de yaşayan bir Arap,(bk.Haccāc b. ʿÂmir). 70b-5.

Haccāc bin ʿĀmir :(k.a) Haccac bin Âmir (bk. Haccāc).
69b-6, 70b-5.
H.-üñ 71a-7,9.

hācı : (a.) Hacı,kâbe'yi ziyaret eden kimse.
h.-lar 23b-10,75a-15.
h.-laruñ 23b-4.

hācıb : (a.) Kapıcı,perdeci,kapı hizmetkârı.
h.-lar 82b-4.
h.-lara 80b-12.

ḫacıl : (a.) Utanma, utanmış, mahcup.150a-1.

ḫ. kal- "Mahcup olmak" 37b-2.

ḫ. kıl- "Utandırmak" 80b-11,88b-14,201b-13,14, 202b-7.

ḫ. ol- 130a-9,141a-1,184a-6.

Ḥācer : (k.a)Hacer, Hazret-i İbrahim (a.s.)ın ikinci eşi, Hazret-i İsmail (a.s.)ın annesi. 18b-16,18b-16,18b-17,18b-17,

Ḥ.-ün̄ 19a-3.

Ḥ.-e 18b-16.

ḫāç : (f.) Haç, istavroz, salip.

ḫ.-ları (akk.) 76b-10.

ḫad(d) : (a.) Had, sınır, emir ve yasak.

ḫ.-um 180b-8.

ḫ.-den 166a-11.

ḫ.-imi 11b-17.

ḫ.-ini 208a-17.

ḫadak : (a.) Göz bebeği.

sûdü'l-ḫ. "Siyah göz" 30a-14.

ḫadam : (a.) Hademe, hizmetçi. 135a-12,125b-6,

ḫ. birle43a-4.

ḫ.-ı (iye.) 30b-9.

ḫ.-a 210a-9.

ḫadī : (a. ḫızi) İki parçalı nesne, hedik, terlik, bir çeşit basit ayakkabı. 217a-4.

Hadī : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı, yol gösteren, (bk. Muhammed). 12a-11,110b-5.

Ḫadīce : Hazret-i Hatice, Hazret-i Muhammed'in zevcesi, (bk. Ḫadīce ibnet-i Ḫuveyled). 206a-6,9,11,13,15,206b-2,2,6,8,207a-7,8,8,11, 15,208a-15,208b-4,210a-9,6,8,11,210b-10,12,17, 211b-17,212a-1,1,212b-12,14,14,123a-3,9,213b-9, 15,124a-3,5,7,8,10,215a-1,3,216b-7,218a-12, 220a-10,13,13,15,220b-2,10,221a-2,9,9,14,
Ḫ.-tü`l-kübrā 204a-8.
Ḫ.-(y)i 210a-8,215a-2.

Ḫadīce ibnet-i Ḫuveyled : (k.a.) Hazret-i Hatice,Hz. Muhammed'in zevcesi,(bk. Hadīce), 206a-4,
Ḫ.-dür 207b-10.

ḫādım : (a.) Hizmet eden, hizmetçi. 78a-10.
ḫ.-ı (y)am 78a-10.
ḫ.-ları 75b-16,76b-3.
ḫ.-larına 75b-2.

ḫadīme : (a.) Kadın hizmetçi.
ḫ.-si 153a-15,154b-3,210a-10.
ḫ.-ler 210a-10.
ḫ.-lerinden 153a-14.

ḥadīs : (a.) Hazret-i Muhammed'in mübarek sözleri,hadis. 6b-13,8b-1,176a-12,
ḥ.-i nebevî 7a-16.

hādis : (a.) Yeni ortaya çıkan veya meydana gelen bir mes'ele; sonradan meydana gelmiş, kadim olmayan. 137b-13.

h. ol- "Meydana gelmek" 70b-16.

Hafīz : (k.a) Hazret-i Muhammed'in bir adı,muhafaza eden,(bk. Muhammed) 12b-6,111a-3.

Hāfız : (k.a) Hazret-i Muhammed'in bir adı, koruyucu (bk. Muhammed) 12b-6,110b-8,11a-3.

hāfız : (a.) Koruyan, muhafaza eden ; Kur'ān-ı Kerim'i ezberleyen. 145a-9.

h.-u`l-lisān 4a-17.

h.-um 118b-16,144a-12, 186b-5,

h.-ı 159b-10.

h.-ıdur 123a-1.

h.-ları 114a-11.

hāfıza : (a.) Hafıza, ezberleme, hatırlama melekesi.

h.-sı 6b-1.

hafī : (a.) Gizli, saklı.

h.-dür 9b-7,7.

hafīr : (a.) Ücretli, ücret karşılığı iş yapan, işçi; bekçi. 167a-15.

h.-üz 167a-17.

h.-i (iye.)166b-5.

h.-isin 167a-3.

h.-idür 166b-16.

ḫafircek : (t.; ḫafīr a.) Ücretçik, armağan, bekçilik ücreti. 167a-11.

ḫafirlik : (t.; ḫafīr a.) Ücret, armağan, bekçilik ücreti. 167a-15,17,

ḫ.-ümi 167a-5.

ḫ.-ine 167b-1.

hafta : (f.) Hafta.

h. kim 62b-6.

h.-da 111b-3,5,178a-12.

Ḥak : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı.(bk. Muḥammed) 12b-1,110b-14.

Ḥakk) : (a.) Allah, Hak, Tanrı.

4 a-4,6a-8,10b-5,35b-13,36a-1,1,48a-11,55b-1, 93b-6,109a-10,136a-7,9,10,11,158b-15,160b-11, 160b-14,177a-1,177b-6,200b-7.

Ḥ. celle celâluhu 108b-6.

Ḥ. celle senā'uhu 9a-11,194b-7,8,

Ḥ. Çalap 7a-7,92a-6,109a-15.

Ḥ. ḥażratı 35b-12,93b-7.

Ḥ. sübḥānehu ve ta'ālā 9a-17.

Ḥ. Sübḥānehu ve ta'ālā celle ve celāluhu 12b-16.

Ḥ. te'ālā 8b-12,9a-9,9b-5,11,14,10a-1,6,10b-6, 17,11a-9,10,12,13a-5,10,13b-7,12,14a-12, 14b-1,9,10,15,17,15a-1,15,15b-2,15b-4,6, 16,16b-13,15,17a-5,18a-8,9,13,18b-7,19a-1, 17,19b-16,20a-1,1,22b-2,23a-8,23b-2,25a-7,

40b-2,41a-5,41b-9,10,44b-1,46a-3,3,5,16,
46b-10,16,47b-6,48a-9,12,49a-9,15,50a-4,
50b-11,51b-16,54a-13,15,54b-3,10,15,15,
57a-5,59b-15,60a-11,62b-15,63a-4,7,17,
66a-8,67b-1,78a-6,14,80a-10,80b-7,10,
81a-3,83a-15,83b-15,84a-7,86b-6,86a-7,
89b-10,90a-8,97a-6,98a-8,101a-1,105a-2,
107a-2,5,108a-17,108b-1,111b-2,4,113a-11,
115a-17,117a-3,15,118a-10,125b-2,130b-3,
133b-15,136a-13,139b-4,144b-4,147b-10,
148b-15,149a-1,152b-9,173a-15,190b-2,
191a-8,194b-1,195a-11,13,199a-12,199b-4,
5,200a -16,202b-5,205a-17,213b-1,212b-3,
213b-17,218a-9,221a-17,222b-1,5.

H.-ı ġanī 48b-8.

habīb-i H. 165b-5.

H.-ıladur 50b-2.

H.-un̄ 66a-5.

H.-ı 3a-8,4a-11,13,14,54b-14.

H.-a 78b-6,120a-12,144a-11,150b-15,183b-14,
199a-1,5.

H.-dan 6a-5,6,

H.-dandur 223a-2.

hak(k) : (a.) Hak;gerçek,hakıkat; adalet,doğru,doğruluk;
üzerine,bir şeyle ilgili.
4a-11,14,35b-13,40b-17,41a-10,16,41b-1,60a-12,
70a-6,136a-17,136b-16,158b-16,163b-9,190b-15,

198b-13,199b-14.

h.-sın 35b-13,

h.-ı (akk.) 4a-10,11,14,190a-6.

h.-dan 4a-7/h.-ünda 179b-5.

h.-ı (iye.) 177a-11.

h.-ı-çun 3a-15,15,5b-3,8b-17,35b-13,41b-7,57a-10, 80b-9,84a-10,10,

h.-ına 27b-1397b-12,128b-9,156b-8,223a-5.

h.-ında 67b-7,143b-15,179b-6,185b-4,200b-10.

h.-ınuzda 28a-9.

Hakem : (k.a) Hakem, Ebu Cehil'in oğlunun adı.135a-9.

hakīkat : (a.) Hakikat, gerçek. 22a-1,35b-13,45b-8, 212b-1,214b-13.

hâtif-i rumūz-ı h. 4b-7.

h. ol- 66b-15,93a-15.

h.-ın (akk.) 143a-8.

hakīkī : (a.) Hakiki,gerçek. 4b-7.

hakīr : (a.) Hakir, değersiz.6a-16,111b-1,127a-15.

żarīr-ı h. 8a-8.

h.-ıdı 112a-5.

h. it- 219b-1.

h. ol- 66b-1,127a-14,210a-17.

h.-ı (iye.) 214b-17.

hakīrlıḫ : (t.;hakīr a.) Hakirlik, değersizlik.

h. birle 3a-9.

Hakim : (a.) Hüküm ve hikmet sahibi(Allah);bilgin.
3a-15,54b-15,67b-1,68b-10.
H.-i (akk.) 3a-8.

hâkim : (a.) Hâkim, hükmeden, hükümdar, vali.
42b-17,66b-16,169b-12,220b-16.
h.-durur 139b-6.
h. kıl-140a-9,142a-10.
h. ol- 74b-6.
h.-i (iye.) 25a-11,198a-3.

hâl : (a.) Hal, durum, vaziyet.
200a-5,201b-6,205a-14,205b-17,213a-4,7a-2,32a-15,
47b-3,52b-12,13,62a-4,69b-11,72b-1,84b-13,87b-13,
111b-15,17,121a-11,123b-3,4,125b-15,131b-17,143a-2,
139a-11,145b-15,149b-6,159b-5,161b-10,163b-10,
169a-10,171a-3,17,182b-8,189a-3,189b-2,191b-12.

h.-ı hayât"Hayatta oluş; yaşayış."
18a-11,22a-15,90a-1,
h.-ı icmâ'-ı ittifâk 8a-3.
h.-ı kudrat 6a-6.
h. birle 101a-12,13,111b-16,205a-3.
h. kim 139b-12.
h.-dur (ne h.) 106a-13.
h.-ıdı (ne h. 69a -15,185a-16.
h.-ısa 173b-9.
h. ol- 149b-1,166a-15,86b-4,
h.-ı (akk.) 37b-9,85a-3,88a-3,140a-1,
160b-4,187b-9,215b-15.

h.-da 37a-10,79b-7.

h.-dan 149b-7, 169a-7.

h.-umı 172a-11, 200a-5,

h.-uma 220a-4.

h.-uñı 44a-15.

h.-uña 186b-8.

h.-uñdan 106a-14.

h.-ı 8a-17,93a-15,134a-1,148a-10,187a-8,208b-8,
214a-17, 155a-1

h.-ınuñ 208b-15.

h.-ını 3a-3,37a-10,76b-12,79b- 7,88a-14,102a-6,
122a-16,139b-9,149a-4,152a-14,155a-1,170a-4.

h.-ın 19b-17,109b-10,169a-10,209a-2.

h.-ına 48b-1,97b-16,106a-11,214a-13,216b- 6.

h.-ında 62a-16,100a-5,101a-5.

h.-ından 32a-15,63a-15,152b-9,200a-5,217a-11,

h.-ımız 37a-8.

h.-umız 146a-2.

h.-umızı 200a-2.

h.-umızda 138b-8

h.-uñuz 165b-16,197b-2.

h.-uñuzdan 69b-9.

h.-lardan 71a-15,204b-12.

h.-lu 123a-6,213a-9.

hal(l) : (a.) Hal, çözüm.

h. eyle- 50b-15,107a-7,170b-2.

h. it- 7a-10,40a-1,4,4,48a-7,106b-13, 166a-11, 170b-1,171b-17,174a-12,185b-17,187a-12, 198a-5.

h. ol- 3a-12,19b-4,14,20a-2,39a-17,43a-2,53b-17, 122b-2,169b-16,185a-5,219b-11,

hallına 170b-13.

halaf : (a.) Yaramaz söz,sözü reddetme, ihtilâf. 139a-3,139a-16.

Halaf ibn-i Ümeyye :(k.a.) Halaf ibni Ümeyye, Ebu Cehil'in arkadaşlarındandır. 215a-17.

halak : (a.) Eskimek,yıpranmak; olduğundan başka türlü görünmek; rezil olmak. 82b-16.

halāl : (a.) Helâl, meşru. 218a-9,218a-9,218a-11,218a-11.

h. eyle- 173b-4.

h.-dendir 216a-13.

halal : (a.) Bozukluk, eksiklik, noksan. 99b-5.

halāl : (a.) Helal, haram olmayan, eş , karı, koca. 23a-7.

h.-üm 122b-4,173b-1,174a-1.

h.-üm bile 122b-4.

h.-üm-ile 122b-10.

h.-ümdür 166a-7.

h.-ün̄ (iye.) 59a-3,173a-12,176b-1.

h.-i (iye.) 26a-12,52b-15,106a-11,106b-3,107b-4,

111a-8,112a-4,113b-10,115b-13,120a-10,121a-17,
176b-12.
h.-ine 107a-10.

halāllık : (t.;halāl a.) Helâllık,karılık, eş.
h.(ğ)-a 196a-3,60b-14,
h.-a al- " Evlenmek" 200b-14,215a-1.

halāllık : (t.;halāl a.) Helâllık, birinden hakkını helâl etmesini dilemek.
h. dile- 46a-14,46a-15.

halās : (a.) Halâs, kurtulma, kurtuluş. 177a-9.
h. bul- 47b-7.
h. eyle- 172a-12,194b-2 .
h. kıl- 146b-6,146b-7.
h. ol- 56a-8.

halāvat : (a.) Tatlılık,zevk. 31a-3,76a-9,
h.-ı (iye.)127a-4,135a-13.
h.-ını 82b-10.
h.-lu 163b-14.

halāyık : (a.) Halk, insanlar; yaratıklar, mahlûkat.
6a-6,14,6b-3,7b-3,3,13,23a-7,26b-11,13,28b-6,
38a-8,7,46a-17,43a-13,45b-1,47a-8,12,47b-4,8,
48a-15,16,49b-3,55b-5,68a-6,69a-10,72b-12, 14,
75a-14,75b-15,81a-15,84a-17,86a-11,86b-8,87b-17,
89a-13,103a-1,105a-1,105b-1,115b-13,117a-3,9,
121a-12 ,17,122b-4,126a-9,126b-14,127a-11,12,

127b-2,5,128b-6,129a-3,5,8,129b-1,4,9,130a-6,
133a-13,133a-14,133b-10, 134a-8,135a-8,135b-9,
137a-16,140a-14,141a-14,150a-1,153b-8,161b-15,
170a-15,171b-2,3,172a-4,173a-3,173b-5,173b-8,
8,180b-1,11,181b-8,181a-17,181b-1,182a-2,
184b-7,186b-16,192a-11,194a-11,194b-6,8,9,
195b-9,197a-3,207b-1,212b-9,216a-16,216b-4,
217a-5,6,16,219b-3,223a-6,224b-3,224b-10.

cemī-'i ḫ. 43b-7,77a-4,126a-12,170a-10,173b-7,
174a-8,181a-17,182b-13.

efżala`l-ḫ. 206b-12.

menba'ı`l- ḫ. 206b-12.

ḫ. birle 52a-14.

ḫ. daḫı 105b-4,192a-7.

ḫ. kim 23b-1,170a-13.

ḫ.-uñ 26b-3,47a-15,62b-17,69a-3,75b-15,103a-9,
127a-5,7,131a-13,137a-12,184b-3,193a-5.

ḫ.-ı (akk.) 121b-17,126b-4,128b-10,141a-15,157b-
13,14,187a-5,223a-4.

ḫ.-a 33a-9,39a-14,39b-14,52b-5,68a-13,97a-2,
182a-8,192b-5,192b-6,208b-3.

ḫ.-da 51b-17.

ḫ.-dan 76b-12,84a-6,129a-14,184a-13.

ḫ.-ı (iye.) 129a-11,133b-1,137a-10,191b-9,
192a-5,

ḫ.-lar 43a-13,72a-3,104a-17,105a-2,108b-14,
129a-6,141a-13,147a-16,152a-12,172a-7,

172a-7,174b-11,181b-6,6,196b-5.

h.-laruñ 104b-7.

Hāle : (k.a) Hâle,Abdulmuttalib'in eşi,Hazret-i Hamza'nın annesi, (bk. Hāle ibnet-i Üheybe). 44b-14, 113b-5.

H.-den 44b-7,7,9,11.

Hāle ibnet-i Üheybe : (k.a)Abdulmuttalib'in eşi, Hazret-i Hamza'nın annesi, (bk. Hāle). 44b-6,58a-9.

ḥālet : (a.) Hal,durum. 94b-8.

ḥ.-i (iye.) 94b-5.

ḥ.-ler 2b-12,13.

Ḫālık : (a.) Yaratıcı, Allah Tealâ.

Ḫ.-ına 154b-13.

ḫali : (a.) Hâli, boş, tenha, ıssız.

ḫ. ol- "Boş kalmak" 133b-2.

Ḫālid ibn-i 'Atıyya : (k.a) Sekıf kabılesinden Sükkân ibn-i Aziz'in bir arkadaşının adı.158a-3,4.

Ḫālid ibn-i 'Uveylim :(k.a) Sükkan ibn-i Aziz'in arkadaşı.

Ḫ.-i (akk.) 158a-5.

Ḫālide : (k.a) Hâlide,Hazret-i Muhammed'in dedelerinden Hâşim'in kızı. 24a-15.

Ḫalīfe : (k.a) Halîfe ibni Anbese, Hazret-i Muhammed'in çocukluğu devresinde kervanları koruyan müfrezenin başı;(bk. Ḫalīfe ibn-i 'Anbese)

166b-1,12,167a-1,1,4,3,15,16,167b-1,4,7,8,9,12, 17,168a-4,6,7,8,10,168b-5,12,13,169a-1,5,8,10, 14,15,16,169b-1,6,170a-2,3,171b-13,173a-4,4,6, 8,17,173b-3,6,10,15,174a-3.

H.-nün 166b-4,167b-11,14,16,168a-1,169b-5.

H.(y)-i 168a-13,168a-15,15,169a-6,171a-5,173a-3.

H.-ye 166b-11,167a-13,169a-4.

H.-den 167a-11,168b-11,170a-11,172a-1.

Halife ibn-i 'Anbese :(k.a) Hazret-i Muhammed'in çocukluğu devresinde kervanları koruyan müfrezenin başı, (bk. Halîfe) 166b-4,9,171b-4.

H.-sin 167a-2.

H.-nün 166b-6.

Halîfe ibn-i 'Anbese et-Tâyî : (k.a) Halîfe ibn-i Anbese, Hz. Muhammed'in (s.a.v) çocukluğu devresinde kervanları koruyan müfrezenin başı,(bk. Halîfe,Halîfe ibn-i 'Anbese) 166b-16.

halîfe : (a.) Halife, birinin yerine geçen kimse, halef, vekil. 109a-8.

h.-i muhtâr 4a-3.

h. ol- 5a-6,11b-10.

h.-de4b-6.

hâlik : (a.) Yok olucu .

h. ol- 121b-15.

Halîl : (k.a) Hazret-i Muhammed'in bir adı, samimi dost, (bk. Muhammed). 12a-13,110b-6.

Ḫalīl : (k.a) Hazret-i İbrahim Aleyhisselâm. 18b-6.
Ḫ.-ü`llâh 18b-13,
Ḫ.-ün 3b-11.
Ḫ.-i (akk.)146a-14.
Ḫ.-e 11b-6,18b-16,
Ḫ.-de 11b-6.
Ḫ.-den18b-12.
Ḫ.-üm 18b-1.
Ḫ.-ine 18b-2.

Ḥalīm : (a.) Herkese şefkatle muamele eden (Allah). 150b-16.

ḥalīm : (a.) Halim,yumuşak huylu. 8a-1,137b-13.
ḥ.-dür 115a-3.

Ḥalīme : (k.a)Halime, Hazret-i Peygember'in (s.a.v)süt annesi, (bk. Ḥalīme ibnetü Züveyp es-Sa'idiyye, Ḥalīme-i Sa'dī,Ḥalīme-i Sa'diyye).
105a-15,105b-6,11,13,16,16,17,106a-3,4,4,6,8,14, 14,17,106b-2,4,,8107a-8,9,15,16,17,107b-3,3,4,12, 12,13,108a-1,2,10,111a-8,8,12,14,112a-4,6,9,13,14, 15,112b-3,5,7,12,13,15,16,17,17,17,113a-1,8,10,13, 13,113b-10,16,114a-1,3,5,114b-16,16,17,115a-2,2,4, 6,8,10,115b-3,4,6,12,13,16,16,116b-7,117a-5,8, 118b-2,5,14,118a-15,16,119a-1,1,2,3,4,11,12,14, 17,119b-4,5,8,11,120a-7,10,14,120b-1,3,6,8,9,10, 13,121b-8,121a-11,17,121b-3,122a-6,7,12,17,123a-5, 123a-9,10,124b-17,139b-17.

H. birle 123b- 4.

H. daḫı 113a-5,119a-3.

H. -dür 112b-12,112b-17,113a-3.

H.-nüñ 105b-15,106a-11,106a-11,106b-3,107a-13,
113a-1 ,10,15,16,113b-15,113b-15,114b-13,
116b-9,120a-9,120a-13,120a-17,120b-11,
122a-1,122a-15.

H.-(y)i 120b- 12 ,105b-4,115a-7,122a-16,
122a-17,122b-3,124a-15,125a-1.

H.-ye 107a-11,108a-6,111a-12,112a-6,113a-3,119a-9,
122a-3,122a-16,123a-5.

H.-den 112b-17,118b-3,121a-11,123a-10,

Halīme ibnetü Züveyp es-Sa'diyye : (k.a) Hazret-i Muhammed'in (s.a.v.) süt annesi,(bk.Halīme).
105a-7.

Halīme-i Sa'dī : (k.a) Hazret-i Muhammed'in süt annesi,
(bk. Halīme).
H.-den 58a-12.

Halīme-i Sa'diyye : (k.a) Hazret-i Muhammed'in süt annesi.
(bk. Halīme). 122b-4,186a-11.

ḫalḳ : (a.) İnsanlar, yaratıklar, mahlûkat.
11b-2,19b-5,21a-14,22b-13,23b-14,25a-8,25b-16,
26a-2,26b-12,26b-13,26b-14,26b-17,27a-2,15,28b-6,
29a-7,29b-13,30a-7,31a-16,36a-9,37a-1,37b-1,38a-11,
17,39b-1,42b-11,46b-1,68b-2,75b-10,78a-17,82b-16,

86b-4,91a-8,104a-12,118b-7,120a-11,155a-15,
169a-6,173b-9,176b-17,181b-11,182a-9,182b-16,
183b-17,188a-10,188a-15,190b-15,209a-16,
209b-8,213a-15,219a-4,7,8,219b-2,222b-9,
223a-4,224b-6,

h.-ı ʿālem 26a-10,42a-2,75a-16,182b-7,223a-1,

h.-ı enbūh 38b-9.

ʿālem-i h. 137a-3.

h.-uñ 26b-15,49b-6,52a-9,71a-3,130a-2,163b-2,
187b-16,195a-9,206b-5,215b-5.

h.-ı (akk.) 8a-15,14b-15,25b-11,41a-8,41a-14,
51b-10,70a-6,74b-13,126b-10,132a-17,153b-11,
165b-11,184a-7,185b-12,203a-10,209b-14,
212b-6.

h.-a 5a-15,5b-2,23b-14,23b-16,26a-9,36a-1,
38a-16,38a-16,43a-7,62b-8,63a-14,66a-8,
67a-7,90a-10,118a-15,170b-7,182a-10,195b-3,
203a-1,204b-1,206b-4,222b-10,222b-11, 12.

h.-ı (iye.)8a-14,13a-8,75b-8,96a-10,97a-8,
136b-12,188a-14,.

h.-ınuñ 111b-5,146b-1,

h.-ını 75b-14,77b-4,79b-7,85a-6,85b-13,16,82b-17,
193a-6.

h.-ın 90a-14.

h.-ımı 5a-15,25b-3,85b-16,106b-12.

h.-ından 83b-3,86b-2,128b-3.

ḫ.-umuzı 86a-1.

ḫ.-ımızun 27b-14.

ḫ.-umuz 188b-14.

Ḫallāk : (a.) Yaratıcı (Allah). 18b-4,109a-13.

ḫalka : (a.) Halka,çenber, daire.

ḫ. ḫalka otur- 126b-2.

ḫ. bağla- " Halka şeklinde sıralanmak" 182a-2.

ḫ. ur- "Halka şeklinde oturmak" 137a-9.

ḫ.-ya 84b-11,150b-13.

ḫ.-sını 44a-11,46b-9.

ḫ.-sına 76a-17.

ḫ.-lar 41b-14.

ḫ.-lara 41b-14.

ḫ.-ların 43b-15.

ḫalvat : (a. ḫalvet) Yalnız kalma, tenhâlık.
6a-13,27a-4,40a-10,141a-5,46a-2,71b-9,16,72a-4,
90b-9,134a-6,171a-4,11,217b-6.

ḫ.-dur 72a-5.

ḫ.-iken 26a-17.

ḫ. ol- 25b-17.

ḫ.-a 196b-1.

ḫ.-umda 28b-13.

ḫ.-ında 105a-2,142a-15.

ḫalvat-gāh : (f. halvet a.) Yalnız kalınacak yer, yalnız oturup ibadetle vakit geçirilecek yer. 215b-10.

ḫalvet-nişīn : (f. halvet a.) Halvette olan,yalnız oturan, 76b-8.

ḫam : (f.) Ham,olgunlaşmamış,pişmemiş. 223a-3,
ḫ.-ı (akk.) 8b-14.

Ḥamal : (k.a) Hamal ,Yâkup Peygamber'in kardeşinin oğlu Kaydar'ın oğlunun adı. 21a-6,10,11,13,13,
İbn-i Ḥ. 12a-6.
Ḥ. ur- "Hamal adını vermek" 21a-6.
Ḥ.-ı (akk.) 21a-7,6.

Ḥamal : (a.) Hamel, "Koç Burcu" 101a-16,101b-4,6.

ḥamalatu`l-ʿarş : (a.) Arşın taşıyıcıları, arşı taşıyan melekler (Azrail,Cebrail,İsrafil,Mikail) 93b-16.

ḥamd : (a.) Allah'a olan şükran,hamd. 38a-8,
ḥ. birle 33a-9.

ḫamīr : (a.) Hamur. 189b-15.

Ḥamīd : (k.a.) Hazret-i Muhammed'in bir adı; övülmeye değer, güzel, (bk. Muhammed) 12a-10,91b-16,110b-13.

Ḥāmid : (k.a.) Hazret-i Muhammed'in bir adı; çok hamd eden, (bk. Muhammed) 12a-10,91b-16, 110b-3.

hāmid : (a.) Allah Tealâ'ya hamd eden, şükreden.
h.-lerüñ 92b-4.

hāmil : (a.) Hamil, taşıyıcı, taşıyan.
h.-i 50b-8.
h.-idür 47a-3.
h.-ine 50b-9.

hāmile : (a.) Hamile, gebe. 70b-2,5.
h.-dür 68b-13,69a-2.
h. ol- 14a-17,14b-1,15b-9,16a-7,16b-4,17a-17, 17b-8,18b-16,20b-1,13,22a-8,32a-2,45a-14, 52b-15,61b-1,70a-16,134a-17,

Hāmīm : (k.a.) Hazret-i Muhammed'in bir adı,(bk. Muhammed) 12b-2,110b-15,

hamiyyet : (a.) Haysiyet, şeref, kibir , gurur, taassup. 133b-1.
h.-i cāhiliyye 138b-2.

haml : (a.) Yüklenme, yük , gebelik.
14a-11,61b-1,62a-4,6,
h.-i (iye.)61b-7,61b-10.

hamle : (a.) Saldırma, saldırış ; zaman,müddet, biraz. 49a-12,56a-5,87a-12,98b-7,144a-13,185a-17.
h. getür- "Saldırmak" 157a-16,17,167b-12,15.
h. kıl- 31a-15,55b-12,13,158a-4,167b-3,14, 189b-7,217b-16.

ḫamr : (a.) İçki,şarap. 181a-7.

ḫāmūr : (a.) Hamur, (bk. ḫamīr) 189a-13.

ḫāmūş : (a.) Susmuş, suskun. 140b-4,178a-16, 218b-12.

ḫ. it- "Susmak" 151a-5.

Ḥamza : (k.a.) Hazret-i Hamza, Hz. Muhammed'in amcası,(bk. Ḥamza ibn-i ʿAbdulmuṭṭalib). 44b-7,7,11,14,45b-16,46b-3,3,56a-12,57a-13, 58a-9,10,11,129a-14,142b-15,145a-2,14,145b-4, 147a-1,14,147b-2,149a-14,15,172a-12,182b-1, 183b-1,197a-2,10,215a-13,126b-13,218b-11, 219a-10,221a-7,221b-10,16,222a-2,5,6,223a-7, 225b-4,8.

Ḥ.-y-ıdı 45b-15.

Ḥ.-nuñ 113b-5,197a-6,197a-6.

Ḥ.-(y)ı 113b-4,6,7,142b-5,175a-8,221b-12, 223a-12,224a-14.

Ḥ.-ya 58a-11,223a-5.

Ḥ.-dan 186a-4.

Ḥamza ibn-i ʿAbdu`l-muṭṭalib : (k.a.) Hz.Hamza (bk.Ḥamza). 5a-4,142b-3,217b-3,4,218b-6,224a-10,226a-1.

ḫancar : (f. ḫançer) Hançer. 71b-16,72a-8,10,12, 72b-3,114b-9.

ḫ. birle 72a-9,76b-10,

ḫ.-ıla 139b-15.

ḫ.-dur 72a-16.

ḫ.-ı (akk.) 71b-17,72a-4,8.

ḫ.-lar 31a-10.

ḫandak : (a.) Hendek, çukur. 157b-5.

ḫānedān : (f. ḫāne-dān) Büyük aile,ocak.

ḫ.-umda 103b-3.

ḫ.-ına 30a-9.

ḫ.-ından 5a-3,7b-8.

Ḥanīf : (k.a.) Hazret-i Muhammed'in bir adı;İslâm'dan önce Hazret-i İbrahim'in (a.s.)diniyle amel edenler; İslâm'a sıkı sıkıya bağlı olan, ilmiyle amil olan,(bk.Muḥammed).

12b-4,111a-2.

ḫānumān : (f.) Ev, bark, ocak, yuva.

56b-2,219a-9.

ḫ.-dan 32b-4.

ḫ.-um 218b-8.

ḫarāb : (a.) Yıkık, viran , perişan.

ḫ. eyle- 77a-2,83b-2,152a-4,

ḫ. kıl- 82b-17.

ḫ. ol- 78a-13,95a-2.

ḫ.-ı(akk.) 183a-2.

ḫarāblık : (t.;ḫarāb a.) Yıkma, tahrip ;yıkıklık.

ḫ. kıl- 76b-10,

ḫ.-lar eyle-76b-15.

ḫarac : (a. ḫarāc) Vergi, haraç. 143b-13.

ḫaraf : (a. ḫaref) Bunak.

ḫ. ol- "Bunamak" 31a-1.

ḫarām : (a.) Haram, dinen yasaklanmış olan.70a-14.

h. ol- 67b-12.

haram : (a.) Harem, başkalarının girmesinden ve yaklaşıp ilişmesinden korunmuş yer;ev, aile.

h.-ınuñ 4a-16.

h.-ında 59a-8.

Haram :(a.) Mekke-i Mükerreme'de belli hudutlarla çevrilmiş olan yer;Kâbe; Mekke.

30a-8,31a-6,31b-1,32a-11,32b-8,33b-7,32b-17, 34a-1,34a-3,48a-10,60b-15,67b-11,73a-11, 78a-15, 15,212a-14,122a-7,122a-7,10,13,122b-1,6,123b-13, 129a-17,157a-6,163a-6,165b-7,9,10,169b-14,170a-1, 171b-3,177b-10,194b-9,197b-6,204a-15,204b-2, 207b-1,211a-17,211b-2,212a-3,

H. birlėdür 78a-12.

ehl-i H. 26b-14,29b-2,69b-8,102a-6.

kāżı-yı H. 29b-16.

kāżıyu`l-H. 34b-5.

mısbāhu`l-H. 56a-12.

mülk-i h. 51a-10.

sādāt-ı H. 26a-1,29a-15,34a-5,158b-8,163a-6, 171b-16,225a-11.

seyyid-i H. 38a-9,46b-6,51b-15,56a-3,58b-17, 60a-7,62b-1,78a-4,81a-11,85a-15, 103b-1, 112a-11,112a-16,112b-16,123b-7,124b-9, 130b-13,132a-3,142b-9,145a-5,146b-5, 147a-2,153a-15,154a-9,161a-17,161b-10, 163a-10,166a-6,170a-4,171b-10,170b-14,

182a-13,192a-5,192b-4,194a-15,198b-5,
210a-13,221a-17.

Seyyide`l-Ḥ. 28b-8.

Ḥ.-am (ehl-i Ḥ.) 33b-9.

Ḥ.-dur (kāżı-yı Ḥ.) 73a-1.

Ḥ.-dur (sādāt-ı Ḥ.) 25a-10.

Ḥ.-uñ 23a-11,34b-12,163a- 7.

Ḥ.-a 38b-6,51a-12,61a-7,7,112b-13,171b-6,7,
215b-9.

Ḥ.-dan 28b-14,32b-3,33b-9,34a-2,53a-13,78a-15,
112b-8,123b-1215b-9.

Ḥ.-dan mı 33b-8.

Ḥ.-ı (iye.) 99b-1.

Ḥ.-ınuñ 26a-14.

Ḥ.-ına 22b-247b-9,125b-6,129a-12,202b-1.

Ḥ.-ından 202b-3.

el-Harameyn : (a.) Kâbe ve Hz. Muhammed'in türbesinin bulunduğu Mekke ve Medîne.

Nebiyyü`l-Ḥ. 3a-16.

Ḥaramī : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı, Mekkeli, Hareme mensup,(bk. Muḥammed).

12a-15,110b-10,

ḥarāmī : (a.) Ḥaramî, hırsız, haydut. 123a-14,166b-7.

Ḥaramu`llah: (a.) Allah Tealâ'nın haremi, Kâbe. 53a-14,
81a-13,

Ḥ.-dan 29b-15, 191b-6, 191b-11

harb : (a.) Harp, savaş. 21b-7,80b-4,84a-2,
134a-5,156a-6.
h. eyle- 177a-12.
h. it- 138a-16.

Harb : (k.a.) Harb, Hazret-i Muhammed'i öldürmek için Yemen'in Sana vilâyetinde toplanan kâhinlerin reisi(bk.Harb ibn-i 'Iyāż)
138b-7,11,11,15.

Harb ibn-i 'Iyāż : (k.a.) Harb,(bk.Harb)
138a-14,138b-2,138b-6,
H.-a 138b-8,138b-9.

Harb ibn-i Ümeyye : (k.a.) Kureyş eşrafından biri.
150a-13,154a-16,196b-9,197a-17215a-17,223b-11.

harba : (a.) Kısa mızrak, süngü.
56b-7,73b-12,13,108a-4,114b-9,139b-15.
h. birle 72a-9,73b-11,14.
h.-nuñ 73b-11.

harc : (a.) Harcama,masraf.
h. eyle- 55a-16,74a-15,103b-1129b-8,201b-15,
h. kıl- 7a-4.
h. it- 23b-4,81b-3.

harekāt : (a.) Hareketler.
h.-ı 176a-12.
h.-ından 53b-8.

hareket : (a.) Hareket, gidiş, tavır. 133a-12,155a-13.

h. kim 133a-17.

h. eyle- 11a-2,69a-9,128a-6,211a-1.

h. kıl- 78a-3,5,133a-17.

h.-e 2b - 11,13,155a-16.

h.-de 208a-7.

h.-i (iye.) 150b-14.

h.-ine 56b-10,

h.-imüzden 149b-7.

h.-ler 104a-15.

h.-leri (akk.) 135b-11.

h.-lerini 127a-9.

h.-lerinden 137a-12.

h.-lü 221b-2.

harf : (a. ḥarf) Harf. 3a-13,66a-12.

Harīm : (a.) Yabancıların girmesi yasak olan özel mekân, dokunulmaz şey;Kâbe; ev; zevce.(krş. ḥırım). 73a-6.

h.-ı (iye.) 169b- 5.

h.-ıdur 59a-8.

h.-ını 198a-9.

h.-larunızı 155b-13.

Harīs : (k.à.)Hazret-i Muhammed'in bir adı,(bk.Muḥammed). 12a-16,110b-11.

ḥarīs : (a.) Hırs,hırslı, tamahkâr,düşkün. 83a-9.

ḥarīf : (a.) Dost,arkadaş, eş. 5b-15.

h. ol- 5b-14,198a-16,198a-15.

harîr : (a.) İpek, ipekli. 15a-16,30b-4,76b-10, 97b-2,98a-17,203a-6,203b-5.
h.-ı (akk.) 98a-12,16,16,17,177b-5.
h.-den 74b-1,92a-14.
h.-lere 33a-6.

hâris : (a.) Muhafız, bekçi.
h.-dür 123a-14.

Hâriş : (k.a.) Hz. İsmail (a.s.)Peygamber'in kayın pederi. 19a-12.

Hâriş : (k.a.) Haris, Abdulmuttalib'in oğullarından biri, 33b-2,4,9,11,13,17,34a-1,4,10, 42a-8, 42b-2,2,44b-14,145a-2,46a-10,57a-12,129a-13, 146b-16,175a-5,7.
H.-dür 33b-12,
H.-i (akk.) 42b -2.

Hâriş : (k.a.) Haris, Hz. Muhammed'in (s.a.v)süt annesi Halime'nin eşi.
105b-6,106a-11,106b-4,106a-13,15,107a-16, 107b-2,12,12,13,14,16,17,112a-4,6,10,112b-5, 6,13,14,15,113b-10,114b-16,16,17,115a-1,4,6,9, 9,10,115b-14,120a-15,121a-17,121b-1,1,3,3,8,8, 9,122a-2,3,6,11,12.
H. birle 107b-4,108a-2,11a-8.
H.-ün 115a-5,121 a-1.

H.-e 107a-15,112b-8,120a-15.

H.-den 115b-13.

ḫark : (a.) Yarmak.

ḫ. -ı ādet " Hendek kazma adeti" 144a-7

ḫāṣ : (a. ḫaṣṣ) Has,halis ; bir kimseye ait, hususî, özel; seçkin,ileri gelen sınıf.

13a-16,68b-4,92a-8,127b-7,130a-2,133b-11,12, 134b-17,184b-7.

ḫāṣàl-ḫāṣ 133b-12.

ḫulāṣa-`i ḫ. 103b-7.

ḫ.-dur 133a-4.

ḫ.-dan 49b-3,137a-10,170a-14,181b-3.

ḫasan : (a.) Güzel, iyi, hoş. 163a-17.

ḫ.-dur 220a-3.

ḫasana : (a.) Güzel, iyi, hoş.

aḫlāḳ-ı ḫ. 134a-7.

Ḫasān ibn-i Mâlik en-Nazırî : (k.a.)Kureyş'in ileri gelenlerinden, Ebü Cehil'in arkadaşı. 223b-15.

ḫasārat : (a.) Zarar,zıyan.

ḫ. ḳıl- 189b-4.

ḫaseb : (a.) Değer, kadr , kıymet.

ṣāḥib-ḫ. 213a-13.

ḫ.-in (akk.) 24b-6.

ḫased : (a.) Kıskanma, kıskançlık. 70b-3,135b-15, 137a-2,136a-13.

ḫ. ilet- 61a-3

ḥ. kıl- 27a-1,127a-17,120a-12.

ḫasf : (a.) Yere batmak, bir yerin tabiî afet sonucu yere gömülüp yok olması. 90a-10.

ḥāṣıl : (a.) Meydana gelen,elde edilen.
54b-13,66a-13,87b-12,151a-12,152b-13.

ḥ.-ı kelâm 11a-14.
ḥ. eyle- 153b-9.
ḥ. it- 107b-2,201a-5,214b-4.
ḥ. kıl- 189b-3,14,
ḥ. ol- 4b-6,6a-17,8a-11,18a -7,16,20a-1,25a-3, 26b-5,30a-8,12,44a-7,45a-13,53b-8,58b-5, 69b-1,93b-4,94b-5,97b-13,100a-8,104a-12, 117a-4,133a-10,168a-11,195a-12,198a-6, 201b-6,7,209b-3.

ḫaṣm : (a.) Sahip, gözetici; karşıdaki, karşılıklı münasebet kurulan, karşıkişi.
ḫ.-ına 14a-13,62a-6,120a-16.

ḫaṣım : (a.) Hasım olan,sahibi gözeticisi olan.
ḫ.-lu 120a-16.

Ḥasīb : (k.a.) Hazret-i Muhammed'in bir adı,her şeyi en güzel hesap edici, (bk. Muḥammed)
12a-17,110b-13,129b-4,130b-5.

ḫasīs : (a.) Hasis,alçak,insanı küçülten.
131a-12,155a-10,201b-14,
ḫ. ol- 131a-14,154b-16

ḫāṣıyyat : (a.) Özellik,hususiyet.

ḫ. kim 27b-9.

ḫ.-ı (iye.) 23a-8.

ḫ.-ler 23a-8.

ḫ.-ları (iye.) 27a-10.

ḫaslat : (a. haslet) Tabiat, huy, mizaç. 27a-16.

ḫ.-dan 28a-12.

ḫ.-ı (iye.) 2 7a-12.

ḫasrat : (a.) Hasret, özleyiş.

34.-9,49a-2,49b-4,61a-16,102b-2,3,139b-16,201b-11,

ḫ. -âh (ünl.) 57a-9,

ḫ.-ıla 32b-2,96a-2.

ḫ. ki 34a-3.

ḫ.-um 165a-16.

ḫ.-ı (iye.) 47a-15.

ḫasratlan- : (t.;ḫasret a.) Hasretlenmek, özlemek.

ḫ.-urdı 24a-15,16.

ḫaṣr : (a.) Hasr,tahsis,sınırlama.

ḫ.-ı (iye.) 10b-16.

ḫ.-ını 208a-17.

ḫāṣṣā : (a.) Hasseten, bilhassa, özellikle.

44a-2,7,210a-14.

ḫ. kim 50b-12,127a-14,178b-13,197b-5.

ḫasta : (f.) Hasta. 130a-13,165a-11.

ḫ. düş- 32a-14.

ḫ. ol- 153b-2.

ḥasūd : (a.) Hasetçi, kıskanç.
28a-12,29b-13,60a-2,155a-10,202a-9.
ḥ.-ün 120a-12.

ḥasūdlik : (t. ḥased a.) Kıskançlık, çekememezlik.127a-8.
ḥ.-e 140a-15.

ḥāşā : (a.) Haşa, Allah korusun, aslâ, kat'iyyen.
28a-12,56a-4,136b-15, 132a-13,132a-6,162a-1,
171b-12,196b-5,
ḥ. ki 28a-7.
ḥ. kim 67b-17.
ḥ. kim 191a-11.
ḥ. li`llâh 28a-11.
ḥ. li`llâhi 51b-15.

haşam : (a.) Kırmak, ufalamak. 23b-17.

ḫaşam : (a. ḫaşem) Maiyet; hademe ve muhafız; mevki sâhibi olan bir kimsenin yanında bulunanlar.
43a-4,135a-12,135b-6,
ḫ.-a 210a-9.
ḫ.-ı (iye.) 30b-9.

Haş'am : (a.) Haş'am, Arap yarımadasında bir kabilenin adı. 77b-3,4.

ḥāşat : (a.ḥaşed) Cemaat,halk,
ḥ.-ı birle (iye.) 221b-6.

Hāşı' : (k.a.) Hazret-i Muhammed'in bir adı; tevazu sahibi,(bk. Muhammed). 12b-3,110b-17.

hâşım : (a.) Kırıcı, kıran. (bk. Hāşım bin ʿAbdimenâf, ʿAmruʾl-ʿulâ) 23b-17.

Hāşım : (k.a.) Hâşim, Amrululâ'nın lakabı; Hazret-i Muhammed'in (s.a.v) dedesi Abdülmuttalib'in babası,(bk. ʿAmruʾl-ʿulâ Hāşim bin ʿAbdimenâf)

23b-16,17,24a-1,13,14,15,16,24b-2,4,6,9,11,12, 12,17,25a-1,2,3,3,5,25b-4,4,8,26a-6,26b-13, 27a-9,27a-3,27b-3,17,28a-1,3,3,7,7,11,28b-1, 29a-3,14,14,29b-4,30a-7,31a-10,12,13,15,15,16, 31b-12,13,16,32a-2,2,3,6,14,32b-5,9,15,17,33b-7, 15,34a-5,36a-8,37a-17,38a-15,38b-7,9,66a-2,66b-9, 126b-2,164a-5,169b-15.

ibn-i H. 12a-3.

H. birle 31b-8,33b-13.

H.-çun 32b-15.

H. dahı 28a-2,4,30a-8.

H. mısın 28a-6.

H.-un 24b-14,25a-7,10,15,25b-14,26a-8,26a-11, 26b-11,12,27a-12,27b-2,3,9,11,17,28a-1,29b-13, 30a-11,13,31a-17,31b-11,14,32b-11,12,14,14, 33b-10,34a-11,13,37a-13,44a-4,

H.-ı 26a-11,27a-6,27b-6,10,28a-4,28b-17,29a-8, 29b-7,30a-11,

H.-a 26a-8,13,26b-12,29b-1,5,31b-16,17,32a-1, 39a-13.

H.-dan 27b-6,7,16,16,33b-10,38a-12.

Hāşım bin 'Abdimenāf :(k.a.) Hz.Muhammed'in dedesi

Abdulmuttalib'in babası,(bk. Hāşım,'Amru`l-'ulâ).
27a-2,28b-15,29b-16,108b-11.
H. -ıçun 26a-17,
H.-dur25a-11,26a-14.

Hāşımī : (a.) Haşimî, Kureyş'in Haşım kabilesine mensup olanlar.
H.-larundur 178b-13,14.

Hāşımī : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı,Hâşım oğullarına mensup,(bk. Hz. Muḥammed)
12a-15,65a-17,69a-2,82a-4,91b-2,110b-10.

Hāşımıllık : (t.; Haşimî a.) Haşim'e ait,O'nunla evlenecek.
27b-1.

ḫaşin : (a.) Kaba, sert, kırıcı.131a-11,10.
ḫ. mi 131a-10.

Ḫāşir : (k.a.) Hz.Muhammed'in bir adı, toparlayan, cem eden,(bk. Muḥammed).12a-11,110b-4.

ḫāşiyyet : (a.) Maiyet, mevki sahibi bulunan bir kimsenin yanında olanlar. 136a-2.
h.-üm 136a-1.

ḫaşmat : (a.) Haşmet, ululuk, büyüklük, heybet, haya, hürmet, öfke (krş. ḫışmat) 6a-9.
ḫ.-ı sultān 4b-1.
ḫ. birle 135b-8.
ḫ.-dur 104b-10.
ḫ.-ını 66a-10.

ḫ.-larından 104b-10.

ḫat : (a. Ḫatt) Hat, yazı. 131b-3.

ḫaṭā : (a. ḫaṭā)Hata, kusur, yanlış.

ḫ.-dur 94b-1,137b-12.

ḫ. eyle- 152a-16.

ḫ. it- 125b-6.

ḫ. kıl- 200a-11.

ḫ.-sını 125b-7.

Ḫat'amī : (a.) Hat'am kabılesine mensup olan,(bk.Ka'b ibn-i Mâhir el-Ḫat'amī) 196a-13.

ḫatar : (a.) Tehlike. 163b-1.

ḫatem : (a.) Mühür, (krş. ḫātim) 98b-3,4,

ḫ.-i nübüvvetdür 98b-12.

ḫ. ur- "Hakikate karşı kör ve sağır olmak"211b-16.

ḫ.-i (akk.) 98b-5,6.

ḫ.-i (iye.) 212a-17.

Ḫātem : (k.a.) Hazret-i Muhammed'in bir adı,son Peyğamber (bk.Muḥammed) 12a-11.

ḫ.-i enbiyā 108b-5.

ḫ.-i rusulī 11a-6.

ḫ.-e`n-nebi 19a-8,54b-8.

ḫ.-e`n-nebiyyīn 41a-17,98b-13,161b-11.

ḫatīb : (a.) Hatip, hutbe okuyan. 130b-17.

Ḫatīb : (k.a.)Hazret-i Muhammed'in bir adı,hatip,(bk.

Muhammed) 12a-17,110b-4,13.

hāṭır : (a.) Akıl,zihin; gönül;arzu,istek; hal, keyif.

h.-um 28a-9.

h.-uñ 68a-1,131b-16,182a-16.

h.-uñdan 131b-15.

h.-ı (iye.) 180a-3,183a-16,

h.-ını 91a-3,221a-10.

h.-ın (akk.) 8a-8.

h.-ından 119a-3.

h.-uñuz 179b-15,181a-11.

h.-uñuzdan 32b-13.

h.-ları 98a-4.

hātif : (a.) Kaybı haber veren cinni.

42b-13,51b-16,55a-17,90b-10,105a-8,9,10,106b-8,
17,107a-1,5,113a-5,142a-16,142b-1,11,143a-8,
187b-14,15,

h.-i rumūz-ı ḥakīkat 4b-7.

h.-üñ 188a-1.

h.-den 15b-10,20b-8,24a-16,24b-2,4,25a-2,13,
26b-8,30a-8,33a-4,42a-10,12,42b-5,8,16,
52b-1,2,61b-16,62b-6,91a-15,96b-9,105a-3,
6,106b-4,106b-13,107b-5,7,9,10,112a-6,
112b-11,113a-4,5,123a-16,142b-9,14,
143a-6,17,17.

ḥātim : (a.) Mühürleyen; bitiren, sona erdiren.

h.-i rusul "Son Peygamber,Hazret-i Muhammed"

212b-1,213a-1,222b-3.

ḫ. e`r-rüsul 82a-5.

ḫ.-ü`r-Rusul 51a-6,207a-11.

ḫ.-i (iye.) 98b-2.

ḫ.-idür 72b-16.

ḫatm : (a.) Mühürleme; sona erme, bitirme, bitim, son; mühür. 9a-2.

ḫ.-ı risālat 160b-9.

ḫ. eyle- "Bitirmek" 51b-3.

ḫ. ḳıl- "Mühürlemek" 15b-4.

ḫ. ur- "Mühürlemek"121 a-7.

ḫ.-ını 212b-2.

ḥattā : (a.) Hatta, ta ki, -e kadar, -ıncaya kadar, ... diye. 50b-6.

Ḥaṭṭāb : (k.a.) Hattap, Hazret-i Muhammed'i, gözleri için Semi'a giderken yolda öldürmek isteyenlerden biri, Sükkân ibn-i Aziz'in arkadaşı, (bk. Ḥaṭṭāb ibn-i Ribāl) 157a-6,9,16.

Ḥaṭṭāb ibn-i Ribāl : (k.a.) 157a-4,5. (bk. Ḥaṭṭāb)

ḫatun : Ḫatun,kadın, karı.
16a-7,16b-4,17b-8,9,18b-11,12,13,17,19a-4,20a-4, 21b-17,22a-4,9,26a-12,36a-10,37a-7,50b-15,17,17, 51a-2,52b-10,53a-4,58a-15,59a-1,3,16,59b-14,60a-1, 7,61b-1,62a-7,8,10,14,62b-6,68b-15,17,69a-2,4,8, 70b-3,71a-6,7,72a-10,11,14,84a-5,90b-11,12,

91a-3,4,10,11,16,91b-4,8,92a-9,92a-12,92b-17,
93a-4,93a-6,7,12,13,17,93b-2,8,10,13,94b-5,8,
95a-1,96b-2,9,97a-1,14,97b-8,9,98a-17,98b-8,15,
16,99b-11,12,100a-1,2,3,3,4,4,8,9,10,11,17,100b-1,
100b-1,102a-9,15,102b-1,4, 5,8,12,14,103a-6,7,
12,105a-2,105a-3,4,7,9,10,12,14,105b-10,106a-17,
106b-2,7,107a-9,10,14,107b-7,17,111a-13,13,
112b-8,8,11,113a- 3,4,9,113b-1,2,3,4,6,8,12,13,
114a-7,9,114b-13,115a-13,115b-1,118a-13,124a-11,
124a-16,124b-1,125b-1,2,128a -4,219a-5,7,129a-9,
131b-12,132a-2,132b-4,7,134b-5,5,7,8,137b-15,
142a-15,142b-2,5,6,7,7,14,143a-6,8,16,17,144a-10,
153a-6,10,10,14,16,153b-2,165b-13,165b-13,166a-1,
2,3,3,6,170a-5,173b-13,16,202a-1,4,8,13,17,203b-1,
8,8,10,206a-3,9,206b-2,2,3,8,207a-8,9,11,207b-8,
10,208a-12,15,208b-10,210a-4,7,11,210b-10,17,
212a-2,212b-12,14,14,213a-9,213b-9,,214a-3,7,
216b-7,220a-13,15220b-2,10,221a-2,9.

h.-dur 91b-11,298a-17,208b-3.

h.-siz 93a-17.

h.-idi 59b-14.

h.-mi 113b-5.

h.-uñ 17b-8,18b-15,30b-8,16,68b-16,69a-7,71b-13,
72a-5,72a-7,73a-7,84b-7,90b-8,91a-13,14,
99b-4,102a-4,6,14,103a-2,112b-17,118a-10,
165b-14,206a-6,13,15,206b-6,207a-15,207b-7,
208b-5,210a-3,211b-17,213a-4,214b-9,220a-10,
221a-14.

h.-ı 19a-2, 20a-16,20b-1,58a-8,13,58b-14,
59a-7,15,16,59b-2,13,15, 60a-9,60b-13,
61a-15,68b-15,70b-2,3,71b-16,72a-9,72b-3,
7,84a-5,154a-2,108a-16,210a-6,215a-1,3.

h.-a 18b-12,90b-9,59b-6,62a-4,5,16,69a-3,71a-2,
6,91b-7,102b-1,103a-11,113a-2,125b-1,
134b-1,142a-16,142b-1,206b-3,210a-1,
214b-10,220a-13.

h.-dan 72a-13,104a-3,114a-6,203b-7,208b-1,
213b-15.

h.-ı (iye.) 18b-11,44b-5,5,6,6,57b-17,58a-3,
58b-6,10,59a-17,59b-7,105b-6,131b-17,
170a-2,176b-6,177a-14,201b-17,206a-17,
208a-13,

h.-ımuñ 44b-13.

h.-ları 124a-11,12,153a-6,

h.-larını 68b-13.

h.-larına 93a-8.

h.-larından 53a-4,113b-6.

h.-lar 33a-3,44b-4,93a-9,113b-12,17,114a-4,
8,115b-6.

h.-laruñ 47a-5.

h.-ları 68b-14,14.

h.-lardan 58a-1.

h.-laruñ 28a-17.

h.-ları (iye.) 49a-11,59a-10,103a-10,11,107b-4,
113b-15,114a-6,124a-10,10.

h.-larınuñ 49a-11,93b-1.

h.-larına 71a-8,103a-13,113b-11.

h.-larında 20a-17.

h.-larından 206a-4,207b-7.

havā : (a. hevâ) Hava,boşluk.

10b-10,23a-9,103a-16,221b-8.

h. yüzi 2b-17,19b-10,69a-10,86a-5,86b-14,87a-12, 92a-11,94a-9,94b-10,102a-10,106b-12,184a-10, 184a-12.

h.-ya 20a-6,184a-10,

h.-da 95a-4,204b-10,

h.-dan 20a-5,20b-4,51b-16,55a-17,63b-1,71a-3, 86a-4,90b-10,96a-10,106b-7,106b-14,17, 107a-2,3,6,8,9,114b-5,184a-11,13,16,184b-1, 187b-14.

havādiṣ : (a.) Hadise;bir hastalığın uzaması sonucu meydana gelen haller, başka şekiller alması.

100a-8.

havāle : (a.) Havale (etme),yönelme,çevrilme (krş. havâlet)

h. eyle- "Göndermek, saldırtmak" 193a-7.

havālet : (a.) Havale,yönelme,çevrilme,(krş. havâle)

h. eyle- 107b-9.

havāli : (a.) Havali,etraf,çevre.

h.-sine 192a-10.

havās : (a.) Hasseler,his edici kuvvetler,duyular.

ḫ.-larınuñ 163a-16,

ḫ.-larını 163a-16.

havāyıc : (a.) İhtiyaçlar,gerekli şeyler.

ḫ.-ın 90b-17 ,15.

Ḫavdāne : (k.a) Havdâne. Halife ibn-i Anbese'nin eşi, (Hazret-i Muhammed'in üçüncü çocuklarının sarışın doğuşunun sırrını açıkladığı aile)(bk. Ḫavdâne ibnet-i Yezīd ibn-i Ammara`l-'Adi) 167a-10,12,15,17,167b-3,4,6,11,12,14,15,168a-4, 168b-5,14,15,169a-3,6,169a-9,17,169b-6,170b-12, 171a-1,171a-12,171a-12,171b-9,172a-10,13,172b-17, 173a-12,13,173b-4,6,174a-3,171a-2,173a-12,

Ḫ. daḫı 169a-8.

Ḫ.-dür 167b-6,7.

Ḫ.-nüñ 167b-3,168a-13,169b-6,170b-16,171a-11, 172a-7,173b-3,13.

Ḫ.-(y)i 168b-7,169a-1,5,170a-2,171a-4,10, 172a-5,6,172a-9,12.

Ḫ.-(y)e 167b-12,167b-15,168a-3.

Ḫ.-den 167b-5.

Ḫavdāne ibnet-i Yezīd ibn-i 'Ammāra`l-'Aclī : (k.a)Havdane,Halifenin eşi,(bk.Havdāne) 167a-6,7.

ḫavf : (a.) Korku,korkma.

163a-15,163b-7,

baḫr-ı ḫ. 10b-9.

ḫ.-ı (iye.) 163b-8.

ḥayż : (a.) Hayız, kadının âdet görmesi.
173a-12,15,15.

Ḥavvā : (k.a) Hz. Havva,Âdem Peyğamber'in eşi.
14a-9,13,17,17,14b-2,15b-8.
Ḥ. birle 14b-8.
Ḥ.-nuñ 14a-14,15,14b-3,18a-11.
Ḥ.-ya 14a-9.

ḥay : Hay, hey (ünlem). 197a-12.

Ḫayābır : (a.) Hayber,Medine şehrinde bulunan Yahudi kal'aları,(bk. Ḫayber)
Ḫ.-den (ḳal'ahā-yı Ḫ.) 28b-7.

ḫayāl : (a.) Hayal. 28a-1,169a-12,
ḫ.-dür 132a-11.
ḫ.-üñ 132a-11.
ḫ.-i (akk.) 28a-3.
ḫ.-e 197a-9,215b-17.
ḫ.-i (iye) 47a-14,187a-5.
ḫ.-ine 129b-13.

ḫayālāt : (a.) Hayâller. 223a-1.

ḥayā : (a.) Hayâ,nâmus, utanma.
4a-15,
ḥ. birle 134a-12.
ḥ.-dur (ṣāḥıb-ḥ.) 213a-12.
ḥ.-sı 127a-4,187a-6,
ḥ.-lu 135b-9,137a-10.

ḥayāt : (a.) Hayat, ömür.

ḥ. bul- "Canlanmak,neş'elenmek,uğurlu gelmek" 129b-10.

ḥ.-a 2b-11 .

ḥ.-da 22a-15.

ḥ.-ı (ḥāl-i ḥ.) 90a-1.

ḥ.-ı git- "Hayretten dona kalmak" 126a-9,146b-8.

ḥ.-ındaġı 18a-11.

ḥayavān : (a.) Hayvan.

ḥ.-dan 87b-5.

Ḫaybar : (y.a.) Hayber, Medine çevresinde bir Yahudi yerleşim merkezi, (bk. Ḫayābır) 28b-7.

ḥayf : (a.) Haksızlık, cevr, zülüm, yazık. 174b-7,

ḥ.-a 189a-4,5..

ḥ.-ın (ins.) 189a-14.

ḫāyıb : (a. ḫa`ib) Mahrum, isteğine kavuşamamış. 168b-4.

ḫayırlu : (t.;ḫayır a.)Hayırlı, iyi, hoş. 223a-7.

ḥaykır- : Haykırmak.

ḥ.-dı 51b-10,85b-9,100a-14.

ḥ.-dılar 84b-13,16.

ḥ.-ımadılar 80b-14.

ḫayma : (a.) Çadır.

ḫ. ṭut- "Çadır kurmak" 29a-17.

ḫ. ur- "Çadır kur-" 195b-13.

ḫ.-ya 26b-13.

ḫ.-sı 26b-11.

ḫ.-sın (akk.) 25a-15.

ḫ.-sına 27a-3,31b-16,80a-15,80b-11,145a-15.

ḫ.-lar 25a-6,143a-15,192a-11.

ḫ.-ları (akk.) 89a-7.

ḫayr : (a.) Hayır,iyi, iyilik.
36b-17,37b-16,58b-17,100b-8,111b-13,186a-17,188b-6,
199b-15.

ḫ.-u`l-ma'āli ve`l- me'āb "Merciin ve sonucun,özün hayırlısı 4a-8.

ḫ.-u`ṣ-Rāzıkīn 194b-12.

ḫ.-u`l- ümem 51a-7.

cemī'-i ḫ. 105b-5,116a-9.

ḫ. birle 23a-17.

ḫ.-ıla 9a-2.

ḫ. eyle- 95a-17,208a-3.

ḫ. it- 208b-16,17.

ḫ. ol- 37b-12.

ḫ.-ı (akk.) 4a-7,205b-15.

ḫ.-a 39a-16,43a-8,107a-12,112a-17.

ḫ.-um 36b-16,

ḫ.-ı (iye.) 208b-15.

ḫ.-lığını "Hayırlığını"145b-2.

ḫ.-lıgın (akk.) 210b-13.

ḫayrān : (a.) Hayran, şaşkın.
14b-5,26b-12,62a-17,88a-5,97b-16,119b-15,122b-9,

123a-4,124a-4,

h. ki 103b-8.

h.-dur3a-3,14,

h.-sız222b-13.

h. kal- 13b-3,18a-17,26a-11,34a-7,45b-14,49b-11,
62b-4,76a-3,97b-8,103a-8,104a-4,105a-13,
106a-11,109b-17,113a-16,123b-16,124a-1,
125a-16,126a-9,128b-1,160b-1,170a-15,
187b-1,185b-2,202b-16,203a-5,216a-17,
218b-17,

h. ol- 7a-9,56a-2,81a-6,99b-17,170b-4,191a-14,
200b-3,203a-13.

hayrānlıḫ : (t.;ḥayrān a.) Hayranlık, şaşkınlık.

h. birle 89b-15.

ḥayret : (a.) Hayret, şaşma. 81a-8.

ḥayvān : (a.) Hayvan.

52b-4,87a-15,94a-11,14,104a-7,105b-10,187a-16,
188b-1,190a-12,191a-2.

h.-ı sāmıt 190b-13.

h. bigi 105b-12.

h.-ısa 205a-17.

h.-a 188b-2, 209a-10.

ḥayvānat : (a. ḥayvānāt) Hayvanlar. 100b-9.

Ḥayy : (a.) Canlı, diri, ezelî veebedî hayat ile
diri olan Allāh. 2b-11,150b-15.

h. ol- 2b-11.

hayy : (a.) Kabile, kavm. 118b-4,119b-7.

h.-a 121b-4,5,

h.-dan 122a-2.

h.-ına 156a-9187b-6,8.

h.-larına 104b-16,105a-1.

h.-larından 121b-4.

hāzā : (a.) İşte bu, işte şu.

5b-7,129b-1,2.

hażar : (a.) Hazar,barış hali,seferin zıddı. 220a-11.

h. kıl- 28b-9.

h.-da64b-7.

hażer : (a.) Sakınma, çekinme, korkma.

89b-4,133a-15.

h. kıl-44a-8,8.

Hażhāż : (k.a) Hazhaz,Halife ibn-i 'Anbese'nin amcasının oğlu.

167b-11,12.

H.-uñ 167b-13

Hażı' : (k.a) Hazret-i Muhammed'in bir adı,alçak gönüllü,mütevazi,(bk. Muhammed)

12b-3,110b-17.

hazīn : (a.) Hüzünlü, gamlı.

h.-dur 174b-8.

hazīn : (a. hazine)Hazine,birikmiş,depolanmış kıymetli

şey,toplama.(krş. ḫazīna)

ḥ.-dur 174a-15.

ḥ. kıl- "Hazine yapmak" 89a-8.

ḫāzın : (a.) Hazinedar, hazineci.

ḥ.-ı cennet 98a-13.

ḫazīna : (a. ḫazīne) Hazine (krş. hazīn) 25a-6.

ḥ. idi 7a-3.

ḥ.-dağı 92b-17.

ḥ.-sıdur 163b-1.

ḥ.-sına 13a-1.

ḥ.-ları 85a-6.

ḥ.-larına 89a-6.

ḫāẑır : (a.) Hazır, mevcut. 66b-10,156a-3.

ḥ.-ken 90a-5.

ḥ. dur- 145b-14,157a-1,221a-3.

ḥ. eyle- 113b-10,202a-14,220b-1.

ḥ. gel- 66b-12,80b-3.

ḥ. gör- 190a-6.

ḥ.-ıdılar 65b-13,.

ḥ. kıl- 23b-7,51a-12,51b-5,77b-8,114b-14,168b-13,
187b-9,17.

ḥ. ol- 22a-3,23b-6,24b-4,29a-6,14,16,46b-2,5,
51b-14,59a-11,64a-3,73a-7,75a-14,75b-15,
15,77a-4,83b-11,94a-7,97a-15,104a-4,126b-6,
129a-13,144b-5,146a-5,170a-1,171a-7,178b-16,
181b-2,3,187b-13,197a-12,202b-2,204a-3,

221a-11.

h. dur- 29a-7,191a-14,198b-4.

h.-lar 59a-1.

Hazrec : (a.) Medîne halkından bir kabîle. 33a-17,34b-17.

hażrat : (a.) Huzur, makam, övme, ululama, övgü sözü.

h.-ı ʿizzat 8b-12,13a-12,13b-6,15a-10,17a-17, 108b-4,223b-3.

h.-ı Rasūl 145b-16,180a-8,202a-15,222b-3,211b-6, 218a-15,220a-16,224b-15.

h.-ı risālet 133a-15,134b-11,13,179b-12,184a-2, 184b-8.

emīn-i h. 103b-7,155a-1.

mukarrab-ı h. 18b-5,206b-9.

h.-a 6a-17,13a-11,15a-1,41a-11,54b-13,12,84a-8, 137b-14,170b-4,174a-17,191a-17,194b-10, 199a-1,3.

h.-da 6b-6.

h.-dan 18b-1,50a-1,96b-17,123a-12.

h.-uñ 13a-12.

h.-uña 48a-3,80b-1,201b-12,

h.-uñda 130a-17,200a-11,203a-15.

h.-ı (iye.) 129a-17,140a-5,156a-7,171b-6,206b-7, 207b-16,214a-10,216a-10,217b-11,219b-4, 220a-5,221b-9,225a-4.

h.-ınuñ 90a-5.

h.-ını 15a-14,150b-1,188a-3,203b-8.

h.-ına 5b-14,7a-2,23a-6,35b-12,46b-16,48a-1,48b-3, 79a-8,80b-6,91b-1,83b-15,88a-7,15,96b-17,111b-2, 117a-3,123a-11,150a-14,163a-3,163b-10,172a-13,177b-14,194b-3,196a-15,196b-15,200a-10, 210a-2,215b-6,219a-17,226a-5.

h.-ında 6b-5,7b-6,13a-1,93b-7,111b-3,111b-4,128a-16,128a-16,139b-4,155a-2,185a-5,190b-2,194b-5, 202b-4,213b-1.

h.-ından 8b-16,9b-11,10a-17,11a-1,5,15a-15,48a-12, 50a-5,76b-1,83b-6,89a-1,93b-15,17,107a-2,155a-11,202b-6,222b-1.

Hebel : (a. Hübel) Put, cahiliyye döneminde Kâbe'de bulunan putlardan biri.
H.-ü'l-a'ẓam 124b-10.

hedi(y)ye : (a.) Hediye, armağan.
h.-lerden 41b-11,163a-15.

helâk : (a.) Helâk,ölme,telef olma,mahv.
h. eyle- 60b-10,87b-17,89a-4,14,148b-10,149a-1, 183b-16.
h. it- 33a-16,35b-7,150a-3,152b-10,198a-6.
h. kıl- 21b-5,36a-10,86a-9,84a-11,90a-2,148b-15, 179a-15,191b-11.
h. ol- 31a-14,52b-4,74a-6,78a-8,9,86a-16,86b-3, 4,87b-2,7,88a-11,88b-17,89a-4,9,15,100b-5, 104a-9,138b-5,141b-15,142a-4,4,144b-3,145a-13, 150a-3,151b-16,152a-8,152b-1,11,153a-5,162b-11,

166a-9,205a-9.

helâklik : (t.; helâk a.) Helâk olma,perişanlık,(krş. helāk) 84a-7,
h.-i (iye.)65b-8.

hele : Hele,hele hele,yani, hasılı.
58b-4,70b-16,103b-8,14,104a-16,142b-16,143a-1,11,
150a-13,152b-17,158a-10,185b-7,197b-7,205a-9,
216b-16,

Helyūşā : (k.a) Helyusa, Hazret-i Muhammed'i öldürmek için tüccar gibi Mekke'ye gelen yahudi kâhinlerin başı.(bk.Helyūşā ibn-i Dāḫilūn,Heylūşā)
55a-5,8,12,55b-3,56a-3,6,16,17,56b-8,12,14,14,
57a-2,3,56b-4,
H.-dan 55a-15.

Heylūşā ibn-i Dāḫilūn :(k.a) Helyusa,Hazret-i Muhammed'i öldürmek için tüccar gibi Mekke'ye gelen yahudi kâhinlerin başı,(bk.Helyūşā).
55a-4,
H.-ı (akk.) 57b-9.
H.-a 56a-15.

hem : (f.) Hem, hem de, bir de, aynı zamanda, ve.
4b-12,6a-9,15,6b-10,10,12,14,15,15b-6,18b-13,
19b-2,6,20b-5,21b-17,23b-7,24b-12,16,26a-6,
28a-6,28b-4,32b-5,33b-2,36a-13,41a-5,41b-12,
42a-14,46a-6,49b-10,51b-8,15,52b-5,59a-4,68b-15,

69b-15,72b-2, 8,81a-3,3,84b-13,87a-17,88a-4,88b-5,
90a-3,4,100b-10,101b-1,104b-13,111b-15,127b-7,8,
8,133a-4,5,133b-14,141b-5,143b-15,147a-13,153a-2,
153b-16,165a -17,165b-9,170b-3,175b-3,8,180b-5,
183a-2,186a-4,192a-12,195b-1,2 ,201b-10,202a-12,
203a-2,207a-3,208a-17,209a-10,10,210b-6,6,217a-5.

h. ... h. 26a-4,67a-1,95a-14,116b-17,135b-1,143a-3,
155a-4,4,161b-16,187b-6,192a-7,12,208b-3.

h. ... h. ... h. 203a-9.

hem : (a. hemm) Hüzün, gam, keder.165a-11.

hemān : (f.) Hemen,yalnız,ancak;boş, gereksiz.
51a-8,209a-13,223a-17,233b-6.
h.-dur "Boştur" 172b-14.

hemān-dem : (f.) Yakın arkadaş,dost.
13a-4,207a-4,221b-2,
h. kıl- 134b-14,135a-2.
h.-i (iye.) 4a-16,136a-6,162a-1.

hemīn : (f.) Sadece,yalnız, tek başına;sade bu;bütünüyle tamam, tamamen.3b-3,136a-13,117b-6,177a-12,
201b-15,
h.-dür 174b-9.

hemīşe : (f.) Daima,her zaman; eski. 5a-9,9,37b-17,
38a-1,94b-16,95b-1,96a-4,96a-13,96b-1,118b-14,
130a-13,136b-17,137b-11,142a-15,165b-14,207a-2,
209b-14,

hemīşegi : Eski,her zamanki.
h.-gi 176b-17.

hem-rāz : (f.) Sırdaş. 135a-2.

hem-sefer : (f.;sefer a.)Yol arkadaşı, yoldaş. 221b-3.

Hemyesa' : (k.a) Hemyesâ,Hazret-i Muhammed'in dedelerin - den birisi.
ibn-i H. 12a-6.

henüz : (f.) Henüz, daha, hâlâ.
3b-4,4a-2,5b-16,10b-4,19b-9,11,30b-1,17,36a-3, 37a-6,37b-4,38b-14,45a-3,47a-4,50b-10,51b-11, 60a-13,65b-10,68a- 3,4,69a-14,14,69b-4,70a-11, 71b-7,72a-15,75a-1,4,79b-11,82a-15,90a-1,14, 91a-1,5,104a-8,106b-9,108a-10,113a-10,114b-10, 129a-17,131b-9,140a-15,142b-3,145a-3,146a-13, 149b-17,150b-13,157b-15,158a-15,17,164a-11, 166a-9,168b-14,170b-8,9,171a-13,171b-3,175a-7, 178a-15,181b-16,182a-9,185a-1,185b-3,190a-3, 193b-9,199a-3,200a-4,7,205b-8,213b-4,221b-15, 222a-2.

henienleke : (a.) Tebrik ederiz, helâl olsun. 98b-14.

hep : (f.) Hep, tamamiyle. 184b-15.

her : (f.) Her, her bir.
6b-5,8b-14,9a-15,14a-6,15b-17,16a-1,2,18a-5,14, 16,20a-4,21b-8,23b-15,27a-14,29b-17,35b-2,3, 38a-5,41a-4,43a-16,46a-15,46b-12,17,47b-6,

48a-3,6,11,48b-15,50a-11,50b-6,52b-9,55a-15,60b-2,
3,62b-6,6,17,17,64b-11,65a-14,69b-1,71b-1,17,72b-6,
74b-14,75a-6,6,6,76a-16,17,78a-13,83a-5,84a -6,
86b-8, 93a-15,97a-12,15,100b-17,104b-2,107a-1,6,
111a-10,115b-15,116a-1,2,8,116b-13,15,117b-10,
118a-1,8,8,118b-2,124a-5,125b-3,127b-11,129a-2,
129b-6,130b-7,132a-16,136a-13,136b-3,3,136b-15,
147a-15,149b-7,152b-6,155a-10, 156b-1,164b-17,
165a-1,7,7,11,11,166a-16,167a-10,175b-6,176a-2,
3,177b-2,13,178a-17,178b-14,183a-2,185b-16,189a-1,
195b-12,197b-4,198a-2,199b-13,15,202a-17,211a-10,
218a-15,16,220a-5,221b-11.

h. bir 6a-13,10a-15,16,10b-7,7,17a-2,18a-15,
19a-7,19b-5,23b-2,29b-17,48b-9,63b-6,15,
65a-2,4,69b-2,81a-15,86a-6,6,88b-3,111a-11,
117b-17,125b-16,126a -6,126b-8,129a-15,16,
143b-17,17,145a-3,178b-16,179b-11,182a-2,
207b-15,216a-10,216b-11,219b-13,221a-1,
221b-6.

h. biri 7a-11,25b-12,31a-12,37a-11,47a-16,7,
87a-9,93a-10,104a-13,105a-15,115a-13,116a-3,
119b-7,145a-1,148b-12,185b-10,211b-1,218a-16.

h. dem 16a-2,32b-1,71a-15,92b-13,156b-1,223a-1.

h. ki 92a-5,188a-6.

h. kim 11b-4,13a-6,21b-13,22a-11,11,30b-17,34b-12,
38a-10,45b-1,59a-11,66a-9,68b-12,69a-16,

73a-2,98b-6,103a-2,3,111b-6,113b-3,116a-7,
178a-4,193a-6,209a-6,212b-10.

h. ne 39a-12,58b-12,115b-12,14,117b-11,165a-2,
173b-9,200a-2.

herçi bādā : (f.) Her ne olursa olsun, ister istemez.
161b-9,161b-9.

hergiz : Asla, hiç bir surette, hiç bir zaman.
13b-11,32b-4,50b-8,9,88a-12,92a-3,94b-8,102b-15,
116a-17,116b-2,119a-3,126a-10,127a-9,11,134a-14,
150a-3,161b-2,168b-12,171a-3,178a-15,179a-5,
183b-6,190a-6,200b-2,202a-17,206b-3,215b-16,
218b-13,225b-1.

herze : (f.) Herze, saçma, hezeyan. 31a-1,1,68b-2,
223a-6,10.
h.-ler 158a-5.

hettāk : (a.) Kan dökmek, yırtmak.
25b-12,28b-17,55a-9,121b-15,155b-10,197b-9,
h.-dür 66a-17.
h. ol- 156b-7.

hevā : (a.) Arzu, istek, heves, meyil, sevgi.
h. ve heves 19b-11.

heves : (a.) Heves, arzu, istek, gelip geçici arzu.
h. it- 166b-4,
h. kıl- 49b-1,179a-5.
h. ṭut- 139b-4.

h.-ün̄ (hevâ ve h.) 19b-12.

h.-e 162b-17.

heveslendür- : (t.;heves a.) Heveslendirmek.

h.-eler 75b-4.

hevl : (a.) Dehşet, korkunç, ürkme, dehşetli, korkulu.

77a-11,225a-12,

h.-ini 80b-12.

hey : Hey, ey (ünlem).

27b-10,31b-5,56b-1,76a-5,86b-12,87a-7,100a-12,

120b-1,130b-11,139b-16,140b-16,183b- 2,9,203b-9,

215a-1,222b-12,226a-2,

h. hey 76a-7.

heybet : (a.) Heybet, azamet,ululuk, büyüklük, gösteriş; birinin büyüklüğünden ileri gelen korku;korku veren büyüklük.

11a-12,69a-17,80b-14,81a-5,88a-1,103a-2,145a-1,

160a-15,163a-14,

h.-i melikāne 33a-15,

h.-i tencīm 18b-3.

ḥılḳat-ı h. 10b-4.

h. ile 45b-2,95b-5,96a-10,167b-7,210b-4.

h. al- "Korkmak, ürpermek" 133b-10.

h. eyle- 157b-11.

h. it- 19b-4.

h.-i (akk.) 84a-3,87b-15.

h.-den 39b-17,153b-15,160a-16,184b-9.

h.-ümi 77a-8.

h.-ün̄ 161a-12.

h.-üñi 80b-1.

h.-ün̄den 88b-2.

h.-i 8a-15,80b-13,88a-3,103a-10,126b-7,134a-5,
155a-14,163a-2,184a-6.

h.-ini 184b-13.

h.-in 16b-17,21b-3.

h.-ine 11a-9,11a-12,36a-2,39b-4,7, 41a-8,41b-10,
81a-6,103a-2,157a-14,163a-15,166b-8,184b-3,
189a-8,211a-7,221b-9.

h.-ünüzden 217a-5.

h.-lü 19b-4,39b-5,70a-10,92a-15,100a-14,115a-15,
120b-15,144b-15,160a-12,160b-4,205a-6,213a-16.

Heylūs̄ā : (k.a) Helyusa,(metatezli şekli,bk.Helyūs̄ā)
60a-5,17.

hezār : (f.) Bin;pek çok. 2b-4,7a-5,27b-15,114a-16,
163b-3,197a-8.

hezārān : (f.) Binlerce
2b-4,5a-15,114a-16.

ḥicāb : (a.) Perde, örtü.
10a-14,14b-10,11,15b-12,22b-15,

ḥ.-ı ʿaẓamat 9b-1.

ḥ.-ı hidāyet 9b-2,10a-4.

ḥ.-ı maʿdilet 9b-3.

ḥ.-ı menzilet 9b-2.

h.-ı minnet 9b-1.

h.-ı nübüvvet 9b-2.

h.-ı kerāmet 9b-2.

h.-ı kudrat 9b-1.

h.-ı rahmat 9b-1 .

h.-ı rif'at 9b-3.

h.-ı sa'ādet 9b-1.

h.-ı şefā'at 9b-2.

sikāyete`l-hacc(ı) ve`l- h. "bk. sıkāyet" 23a-13.

sıkāyete`l- hacc ve`l- h.Muttalib 39a-12.

h. kıl- 9a-17.

h.-uñ 10a-15,16,

h.-ı (akk.) 183a-1.

h.-ınuñ 9b-10.

h.-ına 9b-9,12,13,15,16,17,10a-2,3,6,9,10,12.

h.-ında 9b-13,15,10a-3,5,7,9,11.

h.-ından 9b-12.

h.-lar 9b-14.

h.-laruñ 10a-16.

Hicāz : (y.a) Hicaz , Arap yarımadasında Mekke ile Medine ' nin bulunduğu bölge.
43a-5,50b-14,75b-2,77a-8,78b-13,98b-15,81a-17,
103a-15,104b-16,110a-9,141b-13,142a-17,143a-14,
181b-13,194a-10,213a-11,215a-9.

hıffet : (a.) Hafiflik, azalmak,eksiklik. 54a-8.

hıfz : (a.) Hıfz, hafıza, zihin.

h.-ınuñ 6b-1.

ḥ.-ında 174a-15.

ḥıkd : (a.) Kin, öç duygusu. 137a-1.

ḥılāf : (a.) Karşı, karşı olma, muhâlefet.

ḥ. eyle- 119a-4,175b-16,

ḥ.-ısa 163b-9.

ḥ. it- 46a-8,186b-2.

ḥ.kıl- 37b-10,177b-15.

ḥılāfet : (a.) Hilafet, halifelik. 109a-9.

ḥıl'at : (a.) Kaftan,tören elbisesi ;makam,menzilet.

10b-1,15b-5,74a-2,183a-6.

ḥ.-ı baḫşīş 10b-4.

ḥ.-ı heybet 10b-4.

ḥ.-ı hidāyet 10b-2.

ḥ.-ı 'ınāyet 10b-2.

ḥ.-ı 'ızzat 90a-6.

ḥ.-ı kerāmet 10b-2.

ḥ.-ı ma'dilet 10b-4.

ḥ.-ı menzilet 10b-3.

ḥ.-ı minnet 10b-1.

ḥ.-ı raḥmat 10b-2.

ḥ.-ı rif'at 10b-3.

ḥ.-ı sa'ādet 10b-1.

ḥ.-ı şefā'at 10b-3.

ḥ.-ı şeref 10b-1.

ḥ.-ını 66a-3.

ḥ.-ın (akk.) 13b-4,18b-6.

ḫ.-ler 124a-15.

ḫılḳat : (a.) Yaratma, yaradılış.

ḫ.-ı ḳalem 9a-16.

ḫ.-ını 9a-4,62b-15.

ḫıred-mend : (f.) Akıllı,anlayışlı. 122b-14.

ḫırḫ : Kırk (bk. ḳırḫ,ḳırḳ)

ḫ.-a 205b-8.

Ḥırī : (y.a) Hira Dağı.

215b-10,216b-5,6,217b-2,2,218a-13.

cebel-i Ḥ. 215b-11.

ḥırım : (a. ḥarīm) Yabancıların girmesi yasak olan özel mekan, dokunulmaz şey;ev, (krş. ḥarīm) 196b-10.

ḥ.-ı 196b-12, (iye.)197b-8,

ḥ.-ları 203a-17.

ḫırman : (f. ḫırmen) Harman.

ḫ.-ından 184b-17.

ḥısāb : (a.) Hesap, hesaplama. 11b-17,158b-1,182b-12.

ḥ. eyle- 138b-3,

ḥ. ṭut- "Saymak,kabul etmek" 181a--15.

ḥ.-ı (akk.) 138b-3.

ḥ.-ın (akk.) 62b-10.

ḥ.-ında 53b-7.

ḥ.-ları (akk.) 80a-14.

ḫıṣāl : (a.) Huylar, tabiatler.

ḫ. birle 165a-12.

ḫ.-ı (iye.) 134a-1.

ḫ.-ın (akk.) 96a-12.

ḫıṣār : (a.) Kuşatma, etrafını sarma ;çevrilerek tuzağa düşürülme.

ḫ.-a 57b-1.

ḫ.-suz 35a-1.

Ḫısnā : (k.a) Ḫısna,Ka'b ibn-i Mahir adında bir Arap tüccarının kızı.

Ḫ.-dur 196a-2.

ḫıss : (a.) Ses, tıkırtı.

ḫ.-ı 100a-1.(akk.)

ḫışm : (a.) Hışım, öfke, kızgınlık.

ḫ.-ı birle (iye.) 46b-16.

ḫışmat : (a.) ḫışmet)Haşmet, ululuk, büyüklük, heybet, haya, hürmet,öfke,(krş. ḫaşmat) 161b-3,163b-3,

ḫ.-ı (iye.) 127a-3,137a-13.

ḫ.-lu 92a-14.

ḫıṭāb : (a.) Hitap, hitabet;söz. 108b-15.

ḫ.-ı müstetāb 163a-17.

ḫ.-ı 'ızzatdan 61b-2,183a-5.

ḫ.-ın (gen.)130b-7.

ḫizb : (a.) Hizip, cemaat,taife;sahip.

ḥ.-i (iye.) 136b-5,5,140b-10,14.

ḥ.-ini 137a-4.

ḥızmat : (f. < a. ḥıdmet) Hizmet,birinin işini görme; iş, vazıfe;emir;huzur,nezd.
58b-17,175a-16,210b-11,
ḥ. eyle- 91a-11,144a-10.
ḥ. it- 13a-2,59a-8,82a-13,137b-9,154b-6,175a-6, 182a-2.
ḥ. kıl- 53a-12,131b-4,168a-14.
ḥ.-ı (akk.) 163a-4.
ḥ.-a 25b-2,129a-14.
ḥ.-umda 136a-1.
ḥ.-uñ 13a-12,218a-8.
ḥ.-uña 202b-6.
ḥ.-uñda 24b-17,168b-2.
ḥ.-ı (iye.) 8a-15,81a-15,83a-13.
ḥ.-ın mı 175a-10.
ḥ.-ına 23a-15,15,31b-11,40a-6,74a-9,11,90a-17, 91a-13,124b-10,139a-14,150b-8,162b-3,7,163a-1, 3,165a-10,
ḥ.-ında 27a-5,135b-6,17,224b-9.
ḥ.-lar 161a-3.

fiillerine bk. hiç : (f.) hiç, yok denecek kadar az. 2b-14 ...

Ḫo : (f. ḫōz) Kendisi,özü;zaten;işte;bizzat;...de, ...de, bile (vezin için açık,krş. ḫōz)
177a-3,199a-2,205b-8.

ḫōca : (f. ḫᵛāce) Efendi,sahip,büyük.
ḫ. ol- 182b-9.

ḫoceste : (f.) Uğurlu,mübarek,hoş. 8a-3.

ḫokka : (a.) Kutu,mücevherat kutusu;kutlu ağız.
ḫ.-sından 219b-5.

ḫōn : (f. ḫᵛān) Sofra,yemek.
ḫ.-ı niʿmet 203a-11.
ḫ. dökmek "Sofra hazırlamak,ziyafet vermek"
136b-3,185b-13.
ḫ. döşe- "Sofra hazırlamak" 203b-2,187b-8.
ḫ.-ı (akk.) 136a-10.

ḫōr : (f.) Hor,hakir,aşağı,âdi.
6a-6,65a-15,80b-11.
ḫ. ki 91a-9.
ḫ. gör- 104b-10,111b-1.
ḫ. it- 122b-13.
ḫ. kıl- 80b-10.
ḫ. ol- 13b-13,54a-9,60a-16.66a-8,66b-1,69b-12,
71b-16,78a-13,112b-7,131a-14,146b-4,150a-,
154b-16,
ḫ.-ısın 209b-17.

ḫōrla- : Horlamak, rezil etmek, küçük düşürmek.
ḫ.-yıcak 219a-8.

ḫorlıḫ : (t.;ḫōr f.)Aşağılık,zillet,itibarsızlık,
değersizlik.(krş. ḫorlık,ḫorluḳ) 111a-17.

ḫorlık, ḫorlıḳ : (t.;ḫōr f.) Aşağılık,zillet,itibarsızlık,
değersizlik.(krş. horlıh,horluḳ) 54a-8.

(horlıġ) 78a-13,111b-3,112a-9.

h.-ı 67b-15.

horluk : (t.;hōr f.) Aşağılık,zillet,itibarsızlık, değersizlik,(krş. horlıh,horlık) 183b-17.

hortum : (a.) Fil hortumu.

h.-ı 77a-13.

h.-unı 77a-13.

hōş : (f.) Hoş, güzel,iyi, tatlı.

3b-5,5,6b-12,17,8b-15,11b-6,35b-12,41a-15,79a-8, 87a-11,109a-10,118a-3,136a-12,142a-17,163a-9, 165a-12,190b-14,200a-2,206b-10,203a-9,9,208b-13, 17,209a-4,17,209b-1,209b-4.

h. geç- "Rahat yaşamak" 209b-8,224a-8.

h. gel- "Hoşuna gitmek,güzel görünmek" 6b-7,26b-15,41b-4,42b-12,44a-3,59a-11,66b-6,67b-8, 74a-12,81a-11,135b-12,163a-9,196b-16, 208b-11,210a-14,

h. it- 4b-5,

h. ol- 111b-11,151b-17.

hōş : (a.) Avlu, bahçe. 127b-13.

h.-un̄ 59b-9.

h.-a 59b-8,10137b-8.

h.-ına 127b-13.

hoşlıh : (t.; hōş f.) Hoşluk,güzellik,rahatlık,(krş.

hoşluk) 19a-17.

hoşluk : (t.;hōş f.) Hoşluk, güzellik,rahatlık,(krş. hoşlık) 19b-14.

hoşnūd : (f.) Hoşnut,razı ve memnun.

h. ol- 214a-2,3.

hōz : (f.) Kendi,özü;işte;bizzat;...de, ...da, bile,(krş. ho)

4b-14,5b-14,8b-14,10b-17,13b-10,25a-13,27b-12, 31a-3,32b-4,35a-5,46b-3,55b-6,56a-11,70a-1, 74b-11,77b-10,88b-14,90a-16,93a-9,117b-6,8, 119a-15,130a-15,138b-3,141b-8,144b-5,145a-11, 159b-2,183b-10,199a-5,205b-10,16,207a-3,214a-14, 214a-14.

hūb : (f.) Güzel

17b-9,19a-16,20a-17,21b-13,22b-7,23a-8,27a-9, 28a-10,33b-6,38a-12,38b-2,10,40b-11,52b-11, 53a-12,58a-1,59b-14,66a-11,66a-11,79a-9,92a-16, 96a-9,105b-14,106a-3,123b-16,126a-10,127a-9, 147b-14,158b-5,160b-4,163a-9,176b-4,10,187a-4, 188b-6,195b-17,196a-5,200b-4,202b-15,203b-17, 206b-14,211b-15.

h.-dur 165b-14.

h.-ıdı 6b-3,23a-10.

h. idi195b-11,

h. ol- 14a-14106a-9,12,218a-9.

h.-lar 61a-6.

hubb : (a.) Sevgi, muhabbet.
h.-ı (iye.) 9a-1.

Hubbāt : (k.a) Hubbat,Ebrehe'nin komutanlarından birinin adı.
85a-4,7,8,11,12,13,14,85b-6,10,17,86a-13,16.
H.-un 85b-8.9,
H.-ı (akk.) 85b-9.

hūblık : (t.;hûb f.) Güzellik,(krş. hûbluk).
h.-ı (iye.) 52b-7.

hûbluk : t.;hūb f.) Güzellik,(krş. hūblık)
h.-ı (iye.) 22b-8,60a-5.

hubūt : (a.) Aşağıya inme,nüzul;Hazret-i Adem aleyhisselam'ın gökten yere inmesi.
h. kıl- "Gökten yere inmek" 136b-9.
tārīh-i h. Âdem 17b-10.
h.-ı (iye.) 17a-9.
h.-ına 14b-13,15b-1416a-6,16,17b-2.
h.-ından 101b-10,17.

huccāc : (a.) Hacılar .
cemī'-i h. 23b-5.
h.-ıçün 23b-5.
h.-un 23a-15.

Huccat : (k.a) Hazret-i Muhammed'in bir adı,Burhan, (bk. Muhammed) 110b-8,12a-14

huccat : (a.) Hüccet,delil,belge.

110a-3,4.

ḥulle : (a.) Cennet'te giyilen bir elbise. 15b-5.

ḥ.-ler 93b-12.

ḫulḳ : (a.) Yaradılış, huy, tabiat, tıynet.

ḫ.-ı Raḥīmdur 93b-2 .

ḫ.-ıla 219b-4.

ḫ. eyle- 218a-16 .

ḫ.-uñ (iye.) 118a-3.

ḫ.-ı (iye.) 8a-1,23a-10,8a-14,35a-14,60a-4,5, 70a-5,126b-7,10,140a-16,195a-16,195b-7, 203a-10,205b-7,210b-11.

humāyūn : (f.) Kutlu,saadetli .92a-4,210a-5.

humāyūn-ṣūrat : (f.;ṣūrat a.) Kutlu yüz. 113a-6.

humāyūn-ṭal'at : (f.;ṭal'at a.) Kutlu yüz. 6a-9.

ḥummıṣ : (a.) Nohut. 86a-6.

humr : (a.) Kızıl, kırmızı.

ḥ.-u'l- veber " Kızıl tüylü bir cins deve" 30a-14.

Hūrā : (k.a) Hazret-i Muhammed'in bir adı (bk. Muḥammed). 12b-9,111a-6.

ḥūr : (a.) Huri, Cennet kızı,(krş. ḥūrı)

ḥ.-ıdı 47a-14.

ḥ. ol- 95a-8.

ḥūra : (a. ḥūrā') Huriler, Cennet kızları. 200b-3.

Hurayra : (k.a) Hurayra,Haydar'ın oğlu Hamal'ın eşinin

adı. 21a-14.

ḫurd : (f.) Ufak,küçük,kırık,parça. 189a-13.

ḫūrı : (a. ḫūrī) Hûri,Cennet kızı,(krş. ḫūr). 11b-1,14a-15,34a-3,93b-8,10,11,13,95a-8, 95b-4,96b-2,97a-14,16,17,157b-17.

ḫ. birle 14b-5,94a-6.

ḫ.-dür 60a-6.

ḫ.-ya 124a-3.

ḫ.-dan 32b-5.

ḫ.-lar 61b-4,93b-15,94a-8,95a-12,96a-1,3.

ḫ.-lardan 93b-14,94b-12.

ḫ.-ları 93b-11,94b-13,102b-7.

ḫ.-larından 91b-9,93a-9.

ḫurma : (a. ḫurmā) Hurma;hurma ağacının meyvesi. 30b-14,15,16,90b-15,127b-13,14,15,16,16,17, 128a-2,3,8,9,11,128b-2,5,5,137b-3,4,5,6,14, 16,16,138a-3,140a-6,179a-7,8, 190a-14,190b-12, 217a-4.

ḫ. birle 23b-9.

ḫ. mı 127b-17.

ḫ.-yı 128b-1,138a-2.

ḫ.-dan 128a-16,137b-3,17.

ḫurmat : (a.) Hürmet, saygı. 5b-13,6a-4,15a-12,27b-7,28b-13,81a-2,82a-11,13, 83a-9,89b-11,90a-14,91b-15,103b-10 ,133b-1, 219a-16.

sāḥıb-hurmat : (a.) Hürmetli,saygı değer. 134a-11.

ḥ. birle 37a-17.

ḥ.-ıçun 28a-14.

ḥ.-ıla 211a-15.

ḥ. bul- 192a-15,199b-10.

ḥ. eyle-36a-2,183a-16.

ḥ. it- 3b-10,44a-2,51b-17,82a-6,11,127a-13,177b-17.

ḥ. kıl- 82a-10,175b-17,177b-7,219b-3.

ḥ.-umı 196b-11.

ḥ.-uñ 218a-2.

ḥ.-uñı 81b-7,190a-10.

ḥ.-uña 83a-3.

ḥ.-ıçun 9a-1,36a-2,41b-6,54b-15,73a-1,109b-7,9,
172b-9,10,177a-10,181b-17.

ḥ.-ı (iye.) 3a-15,25b-13,27a-15,29b-2,30b-8,41b-7,
44a-3,3,75a-1, 80b-9,84a-10,89b-4,90a-5,
109b-8,127a-3,133a-4,199b-12,

ḥ.-ını 5a-17,66a-6.

ḥ.-ın (akk.) 25b-5.

ḥ.-ına 164b-6,199b-5.

ḥ.-umuz 78a-12.

ḥ.-umuza 54a-9,182b-1.

ḥ.-ları 29b-10.

ḥ.-lu 25a-12,30a-10,37b-16,44a-13,50b-4,93b-6,
115a-15,199b-1,3,213a-13.

ḥurmatla- : (t.;ḥürmet a.) Hürmetlemek,hürmet göstermek.
ḥ.-ya 177b-7.

ḥurrem : (f.) Şen,gönül alıcı, sevinçli.
ḥ. ol- 7b-17.

ḥursend : (f.) Memnun,kısmetine razı,kanaatkâr.
ḥ. ol- 34b-8.

ḥurūc : (a.) Çıkma,çıkış, ortaya çıkma.
ḥ. birle 185a-17.
ḥ. ol- 64a-2.
ḥ.-ı (iye.) 64a-4.

ḥurūf : (a.) Harfler,sözler.
131b-8,132b-9,10,13.

ḥurūş : (f.) Coşma,şamata,gürültü,bağırma.
ḥ.-a 196b-14.

ḥusrān : (a.) Hüsran,zarar,ziyan.5a-10.

ḥusūmat : (a.) Husumet,düşmanlık. 37b-2.

ḥusūṣā : (a.) Özellikle,üstelik;hele,(krş.ḥusūṣan).
56a-10,82b-12,89b-5,163b-5,

ḥusūṣan : (a.) Özellikle,üstelik,(krş. ḥusūṣā).
3b-14,26b-6.

ḥuşū' : (a.) Alçak gönüllülük,ses ve gözle yapılan tevazu. 10b-10.
ḥ.-ı (iye.) 134a-6.

ḥutba : (a.) Hutbe.38b-2,15,61a-10,

tercümeti`l- ḫ. 2b-3.

ḫ. okı- 15b-8,23a-16.

ḫ.-sını 61a-9.

Ḫuveyled : (k.a) Huveyled,Hz.Muhammed'in eşi,Hazret-i Hatice'nin babası.206a-5,208a-15,214b-10.

ḫūy : (f.) Huy, tabiat,ahlak. 96a-2.

ḫ.-un̄ (iye.) 118a-3.

ḫ.-ı (iye.) 133b-17,205b-7.

Ḫuẕāvend : (f.) Allah,Tanrı,Sahip, Efendi,(krş.Ḫaẕāvendā, Ḫuẕāyā). 88a-17.

Ḫuẕāvendā : (f.) Ey Allah'ım (krş. Ḫuẕāvend,Ḫuẕāyā). 3a-14,84a-9.

Ḫuẕāyā : (f.) Ey Allah'ım,(krş. Ḫuẕāven,Ḫuẕāvendā). 88b-12,90a-12.

Ḫuzaʿa : (a.) Huzaa,Arabistan'da bulunan bir kabilenin adı. 201a-1,201b-3.

Ḫuẕeyl : (a.) Huzeyl,Arabistan'da bulunan bir kabilenin adı. 126a-3.

Ḫuzīme : (k.a) Huzime,Hz.İlyas'ın oğlu Müdrik'in oğlunun adı.
22a-6,6,6,7,
ibn-i Ḫ. 12a-4.

ḫuẓūʿ : (a.) Alçak gönüllülük,tam bir edep üzere

bulunma,tevazu.

h.-ı (iye.) 134a-6.

huẑūr : (a.) Huzur,yan,nezd.

h.-ını 163b-6.

hükemā : (a.) Hakîm,bilgin,bilgili kimseler.

161b-13,

h.-yı 39b-4.

hükm : (a.) Hüküm,karar,buyruk, emir.

5a-16,28a-17,124b-4,125b-3,6,7,11,131a-7,171b-14,

177b-13,178b-12,14,14,185b-15,210b-4.

h.-i muḥkem 107a-5.

h.-i Yezdānī 7b-7.

h.-ile 19b-1,38a-1.

h. eyle- 73b-13,124b-2,125b-4,141b-5,143b-7,165a-1,

169b-12,170a-13,171a-14.

h. it- 43a-1,3,74b-7,121b-16,124b-4,125b-9,

133b-16,164b-16,165a-2,170b-11,177b-15,

203b-12.

h. kıl- 63b-14,67a-6,75a-6,199b-16.

h.-e 131a-1.

h.-ün̄ (iye.) 207a-5.

h.-ün̄e 46a-8,213a-8.

h.-ün̄den 46a-8.

h.-i (iye.) 41a-3,54b-8,65b-11,66a-2,12,70a-7.

h.-ini 4a-6.

h.-ine 8a-4,25b-8,39b-3,125b-4,,165a-4,169b-13,

14,197b-6.

h.-inde 171a-15.

hükūmet : (a.) Memleketi idare etme.42a-7,73a-4.

h.-i devlet 7b-9.

h.-i melikāne 23a-10.

h.-leri 39b-1.

Hümeysa' : (k.a) Hümeysā,İsmail Peygamber'in soyundan ve Hz.Muhammed'in dedelerinden biri. 21a-16.

H. ur- "Humeysa' adını vermek" 21a-15.

hüner : (f.) Hüner,marifet,beceriklik.

19b-1,36b-10,140a-6,141a-15,156b-11,156b-14,161b-1,

180a-14,182a-5,183a-17

h. birle 205b-6,221a-1,

h. it- 183a-15.

h.-i (iye.) 64a-15,16,180b-4.

h.-ler 77a-12,198a-6.

h.-lerini 167a-8.

hüsn : (a.) Güzellik,iyilik; güzel, iyi.

19b-7,52b-11,210b-1.

sāhıb- h. 32b-15,58a-2.

h.-idi 47a-13.

h.-idi (sāhib-ı h.) 26b-16.

h.-de 114a-16.

h.-üñi 27a-6.

h.-üñe 200b-3.

h.-i (iye.) 8a-14,47a-14,52b-7,60a-4,5,70a-5,
126b-7,134a-1,

h.-idür 126b-10.

h.-inüñ 45b-13,127a-5,134a-4.

h.-in 39a-14,181b-6.

h.-ine 45b-14.

h.-inde 26b-15,30a-14.

h.-inden 129b-10.

I

ı : (< f. u) Ve,(bk. i,u,ü, ve,vü).
5a-15,11b-16,13a-14,13b-10,114b-7,139a-6,158b-16,
189a-13,194b-16,203a-11,205b-1.

ı- : İmek (bk. i-)

'ıbārat : (a.) İbare,söyleyiş, sözler, güçlü ve güzel anlatım.
8b-6,62b-16,131b-2,211b-13.
'ı. birle 13a-8,13b-6,38b-2,39a-6,163b-15.
'ı.-ı (iye.) 6b-3,8b-10,126b-8,134a-4.
'ı.-ını 9a-8,117a-9,125b-1,126a-17.
'ı.-uñda 31a-3,
'ı.-lar 7a-17.
'ı.-lu 126b-13.
'ı.-lu-y-ıdı 133b-3.
'ı.-suz 8b-7.

ıbrık : (a.) İbrik 97b-1,2,98a-15,121a-3,
ı. birle 94b-6.
ı.-dan 121a-4.

-ıçun : İçin ,(bk. içün;vokal uyumuna bağlı olarak)

'Idī : (k.a) Muhammed ibn-i 'Idı'nın babası, Hicaz Arabından biri. 110a-6.

ıhlās : (a.) Samimiyet, doğruluk. 13a-16.

ı.-ı (iye.) 75a-3.

ı.-ındadur 74b-16.

ıkrār : (a.) Kabul,tasdik, doğruluk;itiraf etmek.

ı. eyle- 171a-5,171b-11,14,72b-3.

ı. kıl- 171b-11,212b-10.

ı. it- 13a-16.

-ıla : İle,(bk. ile)

ʿılāc : (a.) İlaç, çare. 154a-11.

ʾı. eyle- 154a-6.

ʿımāme : (a.) Sarık, tülbent.

55b-12,181b-8,214a-2,220b-1,

ʾı-dür 211b-7.

ʾı-si 211b-7.

ʾı.-sini 182b-15.

ʾı.-lü 39b-11.

ʿımāret : (a.) Bina ve benzeri mimarî eser; mesken, bark,konak,inşaat.

74b-1,2,76a-3,183a-2.

ʾı. kıl- "Yapmak, inşa etmek" 101b-13,

ʾı.-uñ 74a-15,74b-4.

ʾı.-ı (iye.) 75a-12.

ʾı.-ınuñ 79b-7.

ʾı.-larını 81b-4.

ʿınān : (a.) Dizgin.

ʾı.-ı (iye.) 57a-1,150b-12

ʿınāyet : (a.) Yardım, iyilik,kerem.
40b-17,83a-15,160b-8,
ʿı.-i Rabbānī 225b-15.
ḫılkat-ı ʿı.10b-2.

ʿınde : (a.) Yanında,nezdinde.
ʿı.-e'l- cinni 12b-8,111a-7.

ırağ : Irak, uzak ,(bk. ırah,ırak).
ı. ol- 165a-12,178a-4.

ırah : Irak,uzak; muhal, imkânsız,(bk.ırağ,ırak).
36a-13,40a-10,111b-7,8,147b-2,151b-4,158a-1,
162b-6,165b-11,184a-14,189b-8.
ı.-dan 58b-2,149a-14,189b-6,217a-7,225a-12.

ırak : Irak,uzak; ayrı; muhal,(bk. ırağ,ırah).
28b-3,29a-17,35b-12,52b-12,53a-10,54b-1,59a-12,
70b-15,75a-15,17,17,122a-1,144b-10,14,
ı.-sız 30b-1.
ı. düş- 32b-4,33a-14.
ı. kıl- 29b-4.
ı. ol- 13b-14.
ı.-dan 35a-13,56b-14,59a- 4,89b-3,129b-6,131a-5,
188a-11,195b-9,217b-10,224b-13.

ʿIrāk : (a.) Irak,(ülke).
6b-6,63b-14,79a-6,99a-4,166b-5,9,12.
ʿI.-a 210b-15.

ıraklık : Iraklık, uzaklık, mesafe.

I.-ı 10a-16.

'Irakayn : (y.a) İki Irak, Fırat ile Dicle arasında kalan Bağdat'ın kuzeyine kadar uzanan bölge ile Dicle nehrinden İran hududundaki dağlık bölgeye kadar uzanan araziye verilen ad. Acem ve Arap Irakı. 63b-15.

ırıl- : Yerinden oynamak, hareket etmek.
ı.-mış 15a-17.

ırmaḫ : Irmak, nehir , akar su. (bk. ırmak).
105b-15, 105b-17.

ırmak : Irmak, nehir, (bk. ırmaḫ).
30b-12,
ı.-un̄ 30b-13,14.
ı.-ı (iye.) 30b-14.
ı.-ına 30b-13,13.
ı.-lar 15a-3.

'Īsā : (k.a) Hazret-i İsa, (bk. 'Ise' bn-i Meryem, 'Isâ ibn-i Meryem, 'Isâ-yı Rūhu'l-lâh).
11b-9, 41a-11,13, 74b-12, 76a-13, 82a-5, 101b-15,16.
'Ī.-dan 41a-4.
'Ī.-nun̄ 41a-13.

'Īsā ibn-i Meryem : (k.a) Hazret-i İsa, (bk. 'Īsā).
İ.-ün̄ 110a-17.

'Īsā-yı Rūhu'llāh : (k.a) Hazret-i İsa, (bk. 'Īsâ).
109b-9.

'Ise'bn-i Meryem : (k.a) Hazret-i İsa(a.s),(bk.'Īsā).
92b-15.

ısıcak : 60a-8.

ısır- : Isırmak.
ı.-dı 189b-8.

ısmarla- : Teslim etmek, emanet etmek ; bırakmak; buyurmak, tenbih etmek; tavsiye etmek, öğütlemek.
ı.-larlar 23a-13.
ı.-dı 16b-11,17b-14,15,18a-1,19a-9,14,23b-12, 32a-16,73a-6,73b-9,77a-9,85a-12,105a-9, 119a-13,120a-7,160a-5.
ı.-ladılar 16b-9,60b-7,33a-5,115a-17,177b-12.
ı.-mışdur 128a-5.
ı.-ğıl 119a-1,144a-11,144b-5,150b-5,175b-7, 176b-2,2.
ı.-yam 175a-4,5,
ı.-ya 122b-6.
ı.-yalar 32a-8.
ı.-duğum 171b-10.
ı.-mış-ıdı 128a-7.
ı.-madı mı 190a-8.
ı.-mayınca 50b-7.
ı.-mağa 32b-3.

'ısmat : (a.) Masum olma, temizlik.
'ı.-ıla 95b-10.

ısra : Öte, karşı taraf, ileri. 191b-2.

ıstafā : (a. ıstıfā) Seçme, intihap.
13b-4.

ıstılāh : (a.) Terim .
ı.-ında 161b-14.

ʿīş : (a.) Yaşama ,yaşayış, safa.
94b-3,214a-17,
ʿī.-ını 19b-14.
ʿī.-ına 94b-4.
ʿī.-ından 124a-8.

ışık : Demir başlık,miğfer,tolga.
ı.-ı (iye.) 86a-14,14,86b-2,2,17,17,
ı.-ında 28a-2.

ışıḫ : Işık, parlaklık.
ı.-lu 186b-17.

ışıla- : Işılamak, parlamak.
ı.-dı 148a-14.
ı.-duğını 139a-8.

ʿışk : (a.) Aşk; uğur.
ʿı.-ı makhūrī 11b-13.
ʿı.-ı (iye.) 11b-15,205b-10,213a-4.
ʿı.-ına 162a-2.

ʿıtāb : (a.) Tekdir, azarlama, paylama.
ʿı. kıl-168b-16.

ʿıtır : (a.) Itır, güzel koku.
103a-5.

ḥ.-ūnuz 95a-14.

ʿıtrat : (a.) Soy, akraba, ehl-i beyt, aşiret.

ʿı.-ınuñ 70a-9.

ʿızār : (a.) Yüz, çehre.

ʿı. bağla- "Olgunluk simasının teşekkül etmesi" 204a-7.

ızhār : (a.) Gösterme,meydana çıkarma,aşikâr etme.

ı. eyle- 186b-4.

ı. it- 215b-12.

ı. kıl- 146b-2,128b-3.

ı. ol- 174b-1.

ı.-ını 22b-14.

ʿIzz : (a.) İzzet, şeref, itibar.

8b-17,73a-5,82a-13,91a-7,92a-4,94b-2,109a-9, 109b-7,8,135a-11,160b-7,

cemī'-i ʿı. u ikbāl 219a-17.

ʿı.-ıla 109a-7.

ʿı.-ı (iye.) 14a-2,42a-6,52b-6,177a-10.

ʿı.-ını5a-8,139b-4.

ʿı.-un (akk.) 126b-11,155a-2.

ʿızzat : (a.) Kudret, kuvvet,galebe; yücelik,şan ve şeref, itibar.

4b-13,15a-13,27b-7,28a-14,28b-13,78a-12,89b-11, 90a-6,103b-7,152b-15,177a-4,203a-11,207a-4.

Rabbu'-l- ḥ. 145a-8.

ʿı. birle 37a-16.

'ı. -ıçun 172b-9.

'ı.-ıla 95b-12,130b-2,177b-16,211a-15.

'ı. durur 90a-12.

'ı. eyle- 36a-2,75b-17,103b-2,4,156a-16,180a-10.

'ı. it- 82a-12,88b-13,127a-13,127b-2,3,129a-16, 177b-17,181b-6,199a-16.

'ı. kıl-25a-16,58b-15,126b-5,132b-8,142b-7, 163a-4,203a-5,220a-14.

'ı.-a 54b-12.

'ı.-dan (ḥażrat-ı 'ı.)8b-12,13a-13,13b-6,15a-10, 18a-17,108b-4,5,222b-3,

'ı.-dan (ḫıṭāb-ı 'ı.) 61b-2.

'ı.-uñ (iye.) 35b-13,180b-9,218a-12.

'ı.-ı (iye.) 3a-15,5b-3,25b-10,14,44a-2,74b-15, 17,75a-1,84a-10,89b-4,113a-14,134a-2,137a-14.

'ı.-ıdur 73a-1.

'ı.-ını 4b-13,66a-8.

'ı.-ına 199b-12.

'ı.-ından 13b-13.

'ı.-umuz 217a-11,219a-17,219b-3.

'ı.-umuza 54a-8.

'ı.-ları (iye.) 29b-10.

'ı.-lu 25a-12,66a-8,199b-3,197a-14,198b-10.

'ı.-ludur 199b-1.

İ

i : Ey (bk. ey;vezin gereği (i) olmuştur.
3b-3,5,88b-1,1,152b-17,153b-9,158b-15,177a-6,
191a-4,4,216a-2.

i : (< f. ü.) Ve,(bk. ı,u,ü,ve,vü).
18b-7,26a-11,66a-6,134b-7,203a-3.

i- : İmek,(uyuma bağlı olarak ı- ve u-şekilleri var).
i-düm (isim fiili) 148b-14,210b-10,212a-9;
(-i-düm) 36a-15,15;
(-ı.-dum) 182b-12.
-idüm (birleşik çekim hikâye) 46a-4,164b-5;
(-ıdum)28b-14,165a-16,208a-5,
-idüñ (isim fiili) 79a-16;
-idüñ (birleşik çekim hikâye) 175b-3
(-ıduñ) 33b-7,7,70a-14,173a-11,208a-2,218a-4.
idi (isim fiili) 5b-16,6b-4,5,7a-3,10b-7,16a-3,4,
16a-10,16,16b-1,7,11,12,17b-4,17b-8,21b-2,
13,17,22b-7,23a-8,9,23b-3,29b-11,31a-7,
32b-9,39b-13,14,41b-12,41b-13,17,44a-4,44b-5,
8,10,11,12,12,45b-7,48b-12,50b-4,52b-9,
53a-6,11,55a-4,4,57a-11,57b-3,3,6,58a-1,1,
3,62a-1,63a-3,63a-3,64a-6,15,68a-3,73a-12,
14,74a-14,77a-5,15,79a-14,15,86a-8,89b-13,
100b-9,14,14,15,101a-2,101b-8,11,12,103a-9,
104a-7,105b-8,105b-5,112a-5,115a-14,115b-16,
116a-10,10,123b-5,125b-17,126b-7,8,127a-10,
11,127b-1,8,9,9,9,10,10,10,131b-11,12,135b-3,

3,138a-10,14,141b-5,144b-1,154b-11,176b-2,
173b-13,178b-2,2,9,179b-4,180b-2,187b-7,
188b-5,192a-16,195b-4,8,10,11,15,15,197a-13,
15,199b-16,206a-8,9,15,211b-10,214a-1,215b-8,
8,11,13,217b-16,218a-5,220a-17,222b-5,
223a-14;

(-idi)7a-3,16b-12,19b-4,4,5,5,21b-1,7,22b-10,23a-10,
11,23b-10,25b-8,26b-16,16,28b-3,7,29a-13,
29b-14,31b-3,5,14,32b-10,32b-15,15,15,
40b-14,41a-11,42b-10,11,45b-1,5,46b-3,3,
47a-13,55b-7,57b- 3,68b-15,73a-15,14,15,
73b-6,6,7,7,8,8,16,77a-11,85a-14,90b-4,6,
91b-4,9,101a15,101a-17,103a-10,103b-11,
104b-1,106b-5,106b-2,101 b-3,112a-3,5,116b-8,
8,120b-13,123b-5,5,124b-17,127b-3,130a-3,
132a-8,11,133b-1,139a-5,141b-12,143b-9,
144b-2,16,146a-14,15,16,146b-12,147a-9,
151b-9,152a-17,155a-14,162a-16,176b-1,
162a-17,164a-10,165a-3,166b-7,12,172a-8,
183b-14,184b-12,185a-16,17,185b-6,186a-3,
4,193a-17,197a-14,14;(-idi) 3b-11,6b-3,3,
7a-4,10a-8,10,11,12,16,16,11b-13,13a-9,
10,14b-13,15b-7,8,14,16b-6,11,12,13,17a-7,
17b-2,18b-7,7,16,19a-1,16,19b-1,2,4,5,6,6,
7,20b-1,21a-17,22a-11,22b-7,11,23a-8,10,10,
25a-14,25b-6,6,7,26b-15,16,16,27a-17,28b-2,
3,9,11,31b-4,7,12,35a-7,7,11,36a-3,37a-17,
39a-12,39b-2,10,42b-8,10,10,43b-8,11,11,

44a-5,44b-8,45b-4,15,47a-13,14,14,48a-5,5,6,
52a-6,53a-2,6,53b-11,54b-11,11,55a-4,4,
55b-1,56a-12,56b-11,17,17,58a-2,59b-14,
62b-3,14,15,15,63a-4,5,5,5,6,6,12,17,63b-5,
9,64a-6,7,9,15,15,15,16,65a-11,68a-3,3,
69a-15,70a-1,73a-12,15,73b-9,9,17,75a-6,9,
77a-5,11,80b-9,81b-15,82a-9,84b-7,85a-4,
90b-6,91b-1,92a-1,11,97a-16,99a-9,14,15,
99b-2,8,100b-6,14,101a-2,2,101b-1,1,4,4,5,6,
7,7,11,103b-3,104a-7,104b-8,9,17,105b-6,6,
7,7,105b-8,8,110a-13,111a-11,112a-5,115a-6,
115b-7,116a-2,2,116b-8,117b-4,118b-1,120b-13,
121b-5,123a-17,123b-4,10,124b-1,125b-13,17,
126a-1,4,7,126b-7,14,128b-2,5,12,131b-1,
133a-5,133b-3,3,3,9,134a-14,138a-13,139a-5,
140b-14,141b-4,9,9,11,12,142b-4,144a-2,
144b-2,149b-8,14,150b-1,151b-10,153b-3,154a-7,
8,154b-6,155a-6,9,155b-3,4,158a-2,160a-12,
161a-7,10,162a-15,17,17,162b-5,8,11,165a-6,
6,166b-2,2,167a-6,167b-11,13,17,169b-17,
171a-2,14,171b-3,172a-9,178a-7,178b-4,6,6,
179b-4,180b-1,189a-10,194a-8,195b-10,11,12,
12,197a-13,199a-7,200b-15,201b-4,202a-15,
206a-4,5,5,6,7,208a-2,4,211b-4,12,15,215a-9,
10,215b-7,12,16,217a-4,218a-4,221b-10,
223a-13;

-udı (isim fiili;uyuma bağlı,kalın) 35a-17,38a-15,
64a-16,87a-4,106a-2,163b-13.

idi (birleşik çekim- hikâye) 41b-12,45b-6;
(-idi) (birleşik çekim-hikâye) 6b-2,2,4,7,10b-7,
11b-9,13a-7,13b-2,14a-16,16,14b-17,16b-10,
18a-12,18b-13,19a-17,19b-1,1,20a-3,5,20b-8,
21b-13,15,17,22a-4,8,11,22b-6,9,9,16,23a-2,
5,5,6,6,7,8,9,9,23b-3,3,4,5,6,6,7,8,8,10,
25b-11,28a-1,28b-3,31b-9,9,32a-8,32b-16,
33b-1,3,3,3,35b-7,38a-3,39a-13,16,39b-2,
11,12,14,40b-14,8,13,13,14,15,15,42a-4,13,
42b-10,11,43b-5,10,10,10,44a-6,44b-8,45b-1,
15,48a-6,7,17,48b-1,12,13,50b-7,8,8,52a-3,
52b-17,53a-6,53b-11,13,55a-7,7,8,55b-10,
56a-13,14,58a-9,60a-15,60b-3,61b-6,14,16,
62a-3,13,62b-7,8,8,9,12,17,17,63a-1,2,4,7,
8,8,8,11,13,14,15,16,63b-5,7,9,64b-3,3,65a-2,
66b-6,68b-15,69b-5,70b-6,6,7,71b-7,72a-2,
72b-5,73a-14,16,73b-14,17,74a-6,74b-7,7,8,
15,75a-8,12,16,17,75b-4,11,76b-16,16,16,
77a-13,14,14,76b-13,77b-9,78b-10,15,83b-17,
87a-4,87b-6,7,8,89a-13,90a-5,6,11,90b-10,
91a-15,16,91b-4,6,7,92a-12,99a-1,10,99b-2,2,
100a-1,100b-6,101a-16,102b-6,13,13,103a-14,
103b-5,104a-7,104b-5,104b-9,9,10,105b-6,7,
8,9,106b-10,10,12,13,108a-1,11,108b-10,
110a-3,111a-16,16,16,17,111b-4,5,113a-5,
113b-4,7,115a-14,115b-8,9,12,116b-1,2,10,
11,12,12,15,16,117a-10,11,117b-15,119a-4,
119b-8,120a-10,10,10,10,120b-7,7,121a-12,

121b-5,6,123a-17,123b-10,11,124a-14,15,124b-3,
4,4,4,125b-6,6,7,14,15,126a-3,5,12,14,126b-1,
127a-15,127b-1,3, 127b-3,127b-11,12,128b-9,
10,11,129a-2,17,129b-8,9,130a-1,3,131a-5,
131b-3,13,133a-16,17,133b-1,134a-9,9,10,16,
134b-6,11,12,14,135a-5,8,10,13,17,137b-2,2,
15,138a-5,141a-5,6,141b-3,3,5,9,10,11,
142a-15,143b-5,10,10,145a -3,145b-2,148b-15,
149a-14,149b-15,153a-2,2,153b-6,154b-6,155a-2,
3,3,5,8,14,14,158a-13,159b-17,60a-14,162a-16,
162b-1,2,2,3,4,7,7,7,8,9,163b-13,164a-8,
165a-1,1,2,166b-9,10,167a-8,170a-14,171b-3,
4,172b-1,173a-1,12,173b-12,173b-14,177a-14,
14,177b-17,17,178a-2,7,8,9,9,11,13,16,
178b-3,17,180b-2,2,181b-4,185b-16,17,186a-12,
187b-7,12,188a-8,189a-1,189a-2,190b-3,
192b-1,9,15,194a-9,195b-5,9,11,196b-1,197a-13,
202b-1,204a-17,205a-9,206a-6,206b-3,207a-8,8,
8,210b-2,211a-3,211b-1,3,5,11,13,13,14,14,
14,215b-4,7,12,13,215b-16,217a-3,220b-17,
221b-16,224b-9,225a-8,8,10;

(-ıdı) (Birleşik çekim,hikâye) 7b-11,11b-9,13a-7,
13b-3,14b-3,17,15b-7,7,12,16a-10,16b-12,
17b-3,11,18b-13,19b-10,20a-4,20b-7,21b-15,
15,22a-4,22b-16,23a-2,6,9,16,16,16,17,17,
23b-2,3,4,4,7,7,8,9,9,9,14,28b-4,29b-5,
31a-5,32a-9,33b-1,35a-8,13,36a-9,37b-17,
39a-17,39b-3,10,15,40b-5,41b-9,42a-4,4,

43b-9,10,44b-11,45b-1,5,14,47a-14,48a-6,7,
17,49b-7,7,8,8,52a-4,16,16,55b-9,56a-9,12,
11,59a-11,59b-9,9,15,60a-14,61b-6,62b-6,16,
16,63a-4,7,9,10,10,11,12,14,64a-8,64b-16,
17,17,65a-1,1,65b-13,66b-5,6,68a-4,69a-14,
73a-16,73b-17,74b-2,9,75a-6,14,15,16,17,
75b-1,1,1,2,76a-2,4,77a-4,77b-6,82b-5,
83b-17,87a-5,89a-13,89b-16,90a-6,91a-15,
91b-3,6,92a-6,94b-13,99a-8,100b-5,101a-6,
12,13,102a-1,1,6,102b-11,103b-5,104a-7,8,
8,104b-10,105a-1,2,14,105b-1,106b-10,
106b-13,15,107a-2,,2,110a-2,3,111a-12,16,
115a-14,115b-7,16,111b-6,116b-11,15,16,
117a-4,11,117b-15,119a-14,16,119b-2,
120b-7,7,8,121b-5,122b-17,123b-5,124b-5,5,
125b-3,5,5,8,9,12,14,14,14,126b-12,12,127b-
11,12,14,15,128a-7,128b-3,129a-3,5,6,129b-7,
7,11,15,130a-1,1,133a-16,16,134a-13,14,14,
15,15,16,17,17,134b-10,12,13,14,16,135b-10,
13,15,137b-15,142a-15,143b-4,145a-1,145b-2,
15,147b-6,149b-11,153a-5,154a-8,9,154b-11,
12,154b-14,155a-8,158a-6,13,160a-14,162a-9,
162b-4,9,10,16,164a-6,164b-17,165a-2,166b-14,
8,10,170a-2,2,13,14,15,171a-13,171b-4,4,
173a-12,13,16,174a-1,6,174b-12,176b-5,177b-13,
178a-7,8,8,10,16,178b-1,4,6,6,10,11,16,17,
17,179a-1,179b-13,180b-4,4,181a-14,183b-14,
184b-13,14,14,185b-2,187b-6,188a-14,14,16,

188b-8,9,190b-8,192b-1,193b-9,9,11,194a-4,
195a-9,12,13,14,195a-17,196b-1,197a-5,14,
199a-16,200b-16,201a-14,202a-16,202a-17,
17,202b-1,206a-4,8,8,17,17,206b-3,7,8,9,
211b-1,1,2,14,16,212a-1,216a-9,15,17,
217a-16,217b-1,220b-17,221b-10,11,225a-2,
222a-11,16,224b-8,224b-10;
(-udı-)117a-4.

-ıduk (isim fiili) 118b-6.
-idük (birleşik çekim-hikâye) 71b-2,91a-7,115b-15,
15,127b-6,173b-17; (-ıduḫ) 115b-15;(-ıduk)
71b-1,1,118b-6,204a-15.
-idüñüz (birleşik çekim-hikâye) 82a-9;(-ıduñuz)
37b-1,219b-14,14.
idiler (isim fiili) 29b-11,12,222a-9;(-idiler) 173
b-11.
(-ıdılar) 25b-8,65b-13,134a-13,134b-12,
imişsin (isim fiili) 31a-3.
imiş (isim fiili) 28a-13,31a-5,31b-12,57b-4,
173b-5;(-imiş) 97a-17,17,106b-8;
(-ımış)(isim fiili) 36a-5,76a-7,93a-9,122b-5,5 ,
167b-8.
-imiş (birleşik çekim-rivayet) 78a-9,97a-17,
110a-8,122b-5,189a-8;
(-ımış)(birleşik çekim-rivayet) 32a-5.
-imişüz (isim fiili) 70b-7.
-imişsiz (isim fiili) 215a-6.
-ımışsız (birleşik çekim,rivayet) 76a-7.

-isem (birleşik çekim-şart) 37a-15;
(-ısam) 32a-10,210a-17,221b-14;
(-usam) (birleşik çekim-şart) 103b-16.
-isen̄ (isim fiili) 18b-1,79a-10,225b-16.
-isen̄ (birleşik çekim-şart) 7a-8,109b-6,150a-6,
180a-1;
(-ısan̄) 80b-2,112b-3,172b-12.
-ise (isim fiili) 170a-13,212a-17,219a-2,195b-2;
(-ise)80a-10,127a-2,148b-17,173b-9,205a-17,
209b-1;
(-ısa) 21a-11,31a-9,45b-13,54b-4,58b-4,65a-8,78a-11,
99a-16,103a-15,103b-15,107b-11,112b-1,
128b-7,156b-11,163b-9,198a-8,209b-6,6,8,
221a-4,225a-3;(ise) 94b-14.
-ise (birleşik çekim-şart) 11b-4,28a-14,40a-4,
44b-17,51a-14,14,51b-1,51a-16,63b-12,80b-2,
82a-13,148a-2,151b-6,182a-15,198a-13,
209a-11,222a-6; (-ısa) 3a-11,12,30b-17,
35b-9,43a-16,44a-17,51b-1,63b-12,65b-7,66a-
14,68b-12,72b-6,211a-14,112b-5,184b-11,11,
193a-6,
ı-savuz (isim fiili) 71b-1.
-isevüz (birleşik çekim-şart) 55a-9;
(ı-savuz) 38a-5.
-ısan̄uz (Birleşik çekim-şart) 138a-12,205b-13,13.
iken (isim fiili) 22a-15,130a-12,158a-1,162a-2,
213a-4,214b-15,216a-2,219b-13.

(-iken) 2b-13,10b-5,26a-17,30b-17,65b-3,90a-1,
107b-4,134b-11,171a-13,14,182b-11
-iken (birleşik gerundium) 24a-16,32a-15,33b-1,
39b-3,44b-16,45b-16,75a-4,9,81a-1,83a-4,
130b-9,165b-8,179a-2,186b-15,197a-15,
200b-6.
-idügi 171a-8,171b-14.
-idügini 159b-5,214b-12,139a-11.
-idügin 7a-2,64a-10,123b-3,143a-2;
(-ıdugın) 8b-4.
-imisse (isim fiili) 41a-10;(-ımıssa) 35b-6,127b-16,
degül-mis-se-y-idüñ 174a-5.
eksüklük-misse-y-idi 111b-3; şöyle-mis-se-y-idi
41a-10.
su mıs-sa-y-ıdı 193b-8.
var-mıs-sa-y-ıdı 111b-5.
diler-mis-se-y-idiñüz 136b-17.

'ibād : (a.) Kullar.
efkar-i 'i.a`llāhı 5b-8.

'ibādet : (a.) İbadet, tapınma.
74b-11,213a-14.
bahr-ı 'i.10b-8.
'i.-dür 83a-14.
'i. it- 92a-1.
'i.-üñden 91b-17.

iblīs : (a.) İblis, Şeytan.
4a-12,14b-11,22a-1,22b-16,27a-3,5,9,27b-2,4,28b-1,

3,10,16,29a-2,4,5,9,9,30a-17,30b-2,3,5,7,8,31a-9,
13,15,31b-8,136b-9,154b-7,8,10,15,155a-5,12,
155b-3,4,8,17,156a-1,6,9,14,16,17,156b-4,9,
158a-6,161b-5,192b-15,193a-2,10,12,193b-6,9.
İ.-i şakī 136b-9.
İ. birle 29b-5.
İ. dahı 27a-1.
İ. -em 31a-13.
İ.-idi 31b-14.
İ.-ün (gen.) 22a-2,28b-8,101a-3.
İ.-i (akk.) 14b-9,29b-8,31a-2,4,12,15,153b-17,
155a-16,156a-14,15.
İ.-e 29b-12,155a-16.
İ.-den 29a-12.
İ.-ler 106b-10.

iblislik : (t.;iblis a.) İblislik, şeytanlık.
i.-inden 154b-15.

ibn : (a.) Oğul.
i.-i 'Abdullāh 12a-3.
i.-i 'Abdimenāf 12a-3.
i.-i 'Abdu`l-Muṭṭalib 12a-3.
i.-i Ādem 12a-9.
i.-i 'Adnān 12a-5.
i.-i aḫī 157b-8.
i.-i aḫīke 21a-16.
i.-i 'ammi`r-Rasūl 4b-9.
i.-i Anūş 12a-8.

i.-i Arfaḫşad 12a-7.

i.-i Ārġu 12a-7.

i.-i fulan (fulan i.) 145b-12,150a-17.

i.-i Ḥamal 12a-6.

i.-i Ḥāşım 12a-3.

i.-i el-Melik 12a-8

i.-i en-Naẓır 12a-4.

i.-i Fihr 12a-4.

i.-i Ġābir 12a-7.

i.-i Ġālib 12a-4.

i.-i İbrāhīm 12a-6.

i.-i İlyās 12a-5.

i.-i İsmā'īl 12a-6.

i.-i Hemyesa' 12a-6.

i.-i Ḫuzīme 12a-4.

i.-i Ka'b 12a-4.

i.-i Kālı' 12a-7.

i.-i Kaydar 12a-6,7,

i.-i Kilāb 12a-3.

i.-i Kīnān 12a-8.

i.-i Kināne 12a-4.

i.-i Kusayy 12a-3.

i.-i Lüveyy 12a-4.

i.-i Ma'add 12a-5.

i.-i Mālik 12a-4.

i.-i Mihyāyil 12a-8.

i.-i Mutavşılıḫ 12a-8.

i.-i Muẓar 12a-5.

i.-i Müdrike 12a-5.

i.-i Mürre 12a-4.

i.-i Nizār 12a-5.

i.-i Nūḥ 12a-7.

i.-i Ṣābit 12a-6.

i.-i Sām 12a-7.

i.-i seyyid 18b-7.

i.-i Ṣālıḥ 12a-7.

i.-i Ṣārū' 12a-7.

i.-i Şīṣ 12a-8.

i.-i Tārah 12a-6.

i.-i Tāḥūr 12a-7.

i.-i Udda 12a-5.

i.-i Udad 12a-5.

i.-i Uḥnūḥ 12a-8.

i.-i Yesa' 12a-6.

ibne : (a.) Kız çocuğu.

i.-(t)i aḫī "Kardeşimin kızı" 210b-11.

ibnetī : (a.) Kızım benim,kız evlâdım 132a-5,171a-16.

ibnete Vehb : (k.a) Vehb kızı,Hazret-i Âmine,Hz.Muhammed (s.a.v)in annesi,(bk.ibnete Vehb,ibnet-i Vehb, ibnetü Veheb,Âmine) 100b-1.

ibnete Veheb : (k.a) Vehb kızı,Hz. Âmine,(bk.ibnete Vehb) 142a-17.

ibnet-i 'Amr : (k.a) Amr kızı,Fatma,Hz.Muhammed'in babası Abdullah'ın annesi. 46b-8.

ibneti Esed : (k.a) Esed'in kızı,Fatıma,Hz. Muhammed'in

amcası Ebu Talib'in zevcesi,(bk. Fāṭıma).

208b-12,11.

ibneti Veheb : (k.a) Vehb kızı,Hz. Âmine (bk. İbnete Vehb).142b-8.

ibnetü Veheb : (k.a) Vehb kızı,(bk.ibnete Vehb).62a-12.

ibneti Zeyd : (k.a) Tükna,ibnet-i Zeyd,(bk. Tüknā).

71b-11.

ibneti Züveyp : (k.a) Züveyp kızı,Hz. Muhammed'in süt annesi Halime,(bk.ibnetü Züveyp,Halīme).

105b-6,106b-4,115b-3.

ibnetü Züveyp : (k.a) Züveyp kızı,Hz.Muhammed'in süt annesi Halime,(bk. ibneti Züveyp,Halīme).

105b-11,108a-6,119a-9.

ibn-i ʿAbbās : (k.a) Hazret-i Muhammed'in amcasının oğlu Abdullah ibn-i Abbas,(bk.ʿAbdu`llāh ibn-i ʿAbbās).

110b-2.

ibn-i ʿAbdimenāf : (k.a) Muttalib ibn-i Abdimenaf, Hazret-i Muhammed'in dedelerinden biri,(bk.Muṭtalib).

30b-1,7,37a-5.

ibn-i ʿAbdimenāf : (k.a) Vehb ibn-i Abdimenaf,(bk. Vehb).

57b-7.

ibn-i ʿAbdul-muttalib : (k.a)Hazret-i Hamza,(bk.Hamza).

226a-4.

ibn-i ʿAmir : (k.a) Haccac ibn-i Âmir,(bk.Haccāc ibn-i ʿĀmir). 70b-6.

ibn-i ʿAnbese : (k.a) Halife ibn-i Anbese,(bk.Halīfe). 173a-5.

ibn-i Ammār : (k.a) Yezid ibn-i Ammar,Havdane'nin babası,(bk. Yezīd ibn-i Ammār).168b-1.

ibn-i Cezʿān : (k.a) Abdullât ibn-i Cezan,Kureyş'in ileri gelenlerinden bir zat,(bk.'Abdu`llāt ibn-i Cez'ān). 197b-2,14,15,198a-16.

ibn-i Haccār : (k.a) Tavil ibn-i Haccar,Ebrehe'nin oğlu Yeksüm'ün kumandanlarından,(bk.Tavīl ibn-i Haccār). 148b-7,149a-12,151a-7.

ibn-i Hāşım : (k.a) Abdulmuttalib, Şeybe,(bk.ʿAbdulmuttalib,Şeybe).
81b-14,15,157b-11.

ibn-i Hişām : (k.a) Ebu Cehil,(bk.Ebū Cehil).
184a-8.

ibn-i Hişām : (k.a) İbn-i Hişam,dokuzuncu asır âlimlerindendir,es-Sîretü`n-Nebeviyye adlı siyer kitabı Darir'e kaynak teşkil etmiştir.
7a-12,15,7b-1.

ibn-i ʿOsmān : (k.a)Hazret-i Ebu Bekir,(bk. Ebû Bekr).
141a-17.

ibn-i Telmīd : (k.a) Mühelhel ibn-i Telmid,Hazret-i Muhammed'in dünyaya geleceğini önceden haber veren Nasranî âlimlerinden biri,(bk.Muhelhel ibn-i Telmīd).
204b-8,205a-8.

ibn-i Yāsir : (k.a) Ammar ibn-i Yasir,Hazret-i Muhammed'in çocukluk arkadaşlarındandır,(bk. 'Ammār ibn-i Yāsir).
201b-5,201a-7.

İbrāhīm : (k.a) İbrahim,(bk.İbrāhīm el-Ḫalīl,İbrāhīm Ḫalīl).
17b-11,18a-4,5,6,8,10,16,18b-1,10,16,19a-1,5,20a-3, 21a-7,7,74b-16,17,78a-7,81b-17,145a-12,146b-5, 147b-5,6,157b-6,10,198a-1,215b-10,216b-5,217b-2, 10,218a-6.
ibn-i İ. 12a-6.
İ.-i (akk.) 146b-6.
İ.-e 18a-6,67,14,19a-11,82a-2,136b-15.
İ.-den 82a-2,198a-1.

İbrāhime'l-Ḫalīl : (k.a) Hazret-i İbrahim Aleyhisselâm, (bk.İbrāhīm,İbrāhīm Ḫalīl).
18a-3,19a-2,11,27b-13,47b-7,46b-15,16,76a-13,16, 101b-11,126a-15.
İ.-dür 45a-4.

İbrāhīm Ḫalīl : (k.a) Hazret-i İbrahim (a.s.)(bk.İbrahīme`l -Ḫalīl,İbrāhīm Ḫalīl).
23a-12,101b-11.

İ.-e 18a-12,18b-8,54a-16.

İ.-den 124b-12,125b-15.

'ibret : (a.) İbret, ders.

'i. durur 90a-15.

'i. al- 87a-5,149a-3,209a-3.

'i.-i (akk.) 89a-13.

'i.-de 87b-2.

ibtidā : (a.) Başlama; başlangıç.

icāret : (a.) Ücret,kira.

i.-e 211a-10.

i.-inde 210b-16.

icmā' : (a.)Toplama, ittifak etme.

i.-ı ümmet "Bir hüküm üzerinde âlimlerin,fakihlerinve imamlarının ittifakı."
66a-10.

i.-ı ümmet-i Nebevī 7b-10.

hāl-i i.-ı ittifāk 8a-3.

ictebā : (a.) Seçme, ayırma,seçkinlik.

13b-4.

ictimā' : (a.) Toplanma, bir yere gelme,birikme,

i. kıl- 101a-17.

i.-ı (iye.) 101a-16.

i.-ından 62b-11.

iç : İç, içeri, ara, derun,batın.

i. yārān "Candan dost" 134b-9, 196b-5

i.-ümden 120b-17,121a-1.

i.-ün̄ (iye.) 118a-5.

i.-ün̄de 121a-7,

i.-i 26b-2,2,6,58a-16,73a-2,76a-6,99a-12,103a-5,
135b-13,176b-5,213a-4.

i.-ini 42b-9,56b-8,88a-12,224b-12.

i.-ine 14a-8,16b-16,18a-10,22b-16,23b-15,23a-6,
23b-15,25a-8,40a-12,41b-12,46b-1,48a-8,
49a-5,49a-7,52a-11,14,68 -9,10,70a-12,73a-7,
74a-10,75a-17,75b-1,3,17,76b-9,83a-9,87a-1,
99a-11,101a-6,105b-16,17,106b-10,112a-14,
113a-1,17,120b-17,122a-8,122b-1,140a-13,
159b-14,162a-7,165b-9,10,171b-3,173a-15,
183b-9,194b-9,16,196a-9,198a-2,225a-8.

i.-inde 2b-9,9,5a-9,10,5b-9,11,6a-14,6b-11,8b-4,
9b-10,10a-14,16,10b-15,13b-9,15b-12,17a-1,
18b-11,19a-16,17,19b-1,3,5,5,6,20a-10,14,
16,21a-12,21b-15,16,23a-10,23b-2,8,9,10,
24a-9,26a-1,26b-8,16,27a-2,11,15,17,27b-6,
28b-12,29a-3,10,17,29b-3,12,30a-8,14,16,
20b-12,31a-14,31b-15,32a-11,32b-2,6,17,
33b-7,34a-1,9,34b-2,9,35a-11,37b-17,
38a-13,17,38b-1,39b-1,2,2,6,15,40a-3,13,
17,40b-4,6,41b-16,42a-1,6,9,12,42b-6,11,
43b-5,8,44a-2,6,44b-16,45a-3,45b-9,15,
46a-17,48a-4,10,52b-6,7,53a-6,8,54a-1,17,
54b-1,6,55b-4,4,6,56a-11,7,56b-3,8,60b-15,
61a-17,61b-4,8,62a-15,62b-9,15,63a-7,12,

63b-16,64a-15,64b-17,65a-4,65b-17,66a-1,
15,67b-6,10,14,68b-12,69a-8,69b-16,71a-3,
72a-14,73a-11,11,74a-5,74b-9,13,75b-5,5,
76b-2,8,77a-8,78a-13,15,15,79b-6,81a-17,
81b-14,82a-1,3,82b-11,13,83a-11,14,86a-10,
88a-1,89b-4,90a-8,90b-9,92a-13,93b-1,
94a-6,94b-7,9,17,95b-10,98a-15,99b-1,7,
12,100b-4,9,10,102a-2,103a-9,103b-10,
104b-8,104b-9,105b-14,17,106b-5,11,12,
107a-4,14,107b-14,108a-12,109a-5,5,109b-2,
5,110a-2,5,111a-13,112a-3,10,112b-6,
113a-11,114b-4,115a-15,116a-1,116b-16,
118a-16,17,118b-4,16,119a-15,120a-2,11,
121a-13,123b-4,125b-6,11,13,16,127a-11,
127b-6,13,129b-9,131b-5,133a-2,134a-6,
16,135a-10,12,136a-16,138b-4,139a-2,
141b-8,143b-11,144b-16,16,145b-11,14,
152a-15,152b-1,1,16,153a-8,9,16,154a-3,
154b-14,16,155a-12,155a-15,155b-11,
156a-2,157b-12,159a-8,13,159b-11,14,
160a-6,12,14, 162b-15,163b-5,164b-15,
165a-13,165b-7,166b-2,168b-17,13,
170a-1,172a-16,173a-3,173b-2,7,9,9,
174b-12,176b-6,17,177b-10,178a-2,6,
180b-4,181b-3,182a-6,9,183b-17,184a-7,
187b-10,188a-1,7,189a-6,189b-4,191b-10,
192b-12,195a-8,,8,195b-14,16,196a-6,196b-11,
197a-13,14,197b-4,197b-6,199b-2,200b-13,
207b-1,5,14,211a-5,17,211b-2,212a-16,

213a-15,15,17,214a-11,14,214b-9,215b-4,
12,214b-3,6,218b-14,15,219a-4,8,15,
219b-2,221a-12,22b-16,222a-13,223b-3,
4,225a-1,11,14,225b-11,17.

i.-inde (abl. olarak) 66b-1.

i.-inde(y)em 200a-5.

i.-indesin 201b-5.

i.-indedür 53b-10,200a-4.

i.-indesiz 205a-14.

i.-inde-y-iken 90a-1.

i.-indegi 5a-6,19b-10,62b-17,99a-6,213b-17.

i.-inde mi ? 68b-11.

i.-inden 8b-5,15b-9,20b-9,24a-10,11,30a-2,99b-6,
134b-4,5, 48a-16,62b-8,81b-12,98a-17,
121a-2,123a-12,15,160a-7,178b-13,200b-8,
207b-6,225a-1,43b-3.

i.-imüzde 189a-10,215a-3,

i.-imüzden 204b-8.

i.-ümüzde 69b-11,205b-5.

i.-iñüzde 204b-6,205b-3.

i.-üñüzden 110a-10.

i.-lerinde 88a-12,127a-8.

iç- : İçmek; (and) içmek.(bk. iş-)

i.-er 209b-8.

i.-düm 94b-6,95b-9,106a-1.

i.-di 4a-3,45a-12,12,12,61b-17;
(and i.) 19b-13,31b-3,31b-7,74a-2,77a-1,
3,79b-7,91a-11,196b-6,207b-11.

i.-diler 43a-13,

(and) içdiler 175b-13,220a-16,224b-11.

i.-üpdür 74a-7.

i.-gil 61 b-16,

i.-em 118b-10.

i.-e -y-idi 61b-16.

i.-eler 115b-11.

i.-em 11b-14.

i.-düği 209a-12.

i.-er-ise 209a-11.

i.-medi 70b-5,

i.-mege 71b-15,72a-4,95b-8.

i.-meye 19b-14.

içegü : Karın boşluğundaki organlar ve bağırsaklar.

i.-sinden 86b-2.

içerü : İçeri. 27b-4,28b-6,29b-9,31a-6,7,32a-4,41b-5, 49a-5,58b-9,10,13,13,59b-8,13,13,60a-6,14,60b-5, 5,70b-3,76b-12,17,18b-8,93a-7,100a-14,102a-15, 101a-7,8,103a-2,3,106a-11,112b-17,124a-13, 124b-10,129b-1,137b-8,159a-16,160b-16,16,176b-7, 9,177a-13,195b-14,196b-4,201b-17,202b-16,203a-7, 210a-11,211b-13,13,220a-15,

i.-de 206b-5,60a-13.

i.-den 196b-3,72a-11,76b-7,

içre : İçinde,içerisinde.

5a-17,34a-4,66a-11,144a-7,153a-2,157a-11.

içün : İçin.

25b-1,26a-3,43b-12,59a-5,61a-7,69b-9,104b-12,
106b-4,113b-10,10,10,118a-9,118a-9,130b-14,
131b-6,135b-2,138b-1,154a-7,175a-15,180b-2,
181a-11,186b-10,188b-16,209b-15,210b-2,
211a-3,220a-5,220a-16;

(-içün) 3b-10,11b-17,18a-9,21b-9,12,22a-1,5,
6,9,10,22b-3,43b-12,53b-14,74a-8,89a-4,91b-14,
92a-8,8,3,113b-13,135b-3,139a-16,144a-10,10,
170b-2,196b-15,200b-7,203b-5;

(-ıçun) (uyuma bağlı olarak) 16b-13,21b-9,
22a-5,6,23b-3,26a-17,28a-14,41a-13,56b-15,
59a-7,59b-4,60a-9,69a-17,69b-7,73b-14,80b-9,
83a-16,94b-1,103b-7,107a-4,109a-10,131b-13,
132a-9,139b-11,11,152a-9,155b-16,157b-13,
163b-1,170a-1,173a-9,176b-12,186a-15,189a-4,14,
198b-13,13,211a-16

i. kim 14b-2.

(-ıçun kim) 7a-15,21a-17,21b-3,7,12,22a-1,9,10,
22b-3,44b-8,68b-4,77a-16,114a-10,148b-9,
156b-9,163a-12,168b-17,213b-8,

i.-dür 14b-15,18b-3,
(-ıçundur) (uyuma bağlı olarak) 14b-15.

içür- : İçirmek.

i.-di 98a-16.

i.-diler 210b-10,126b-5.

i.-e 161b-17.

i.-ürdi 235-5.

idici : Edici, yapıcı,(krş. it-).

4a-7,2b-15,7a-10,7b-16,55a-10,67a-6,170b-1,

176a-14,15,200b-15.

idmān : (a.) İdman, cimnastik.

i. it- 178b-3.

i. kıl- 141a-16.

idrāk : (a.) İdrak, anlama.

i. et- "Anlayış" 161a-13.

i. kıl- 22a-5.

İdrīs : (k.a)İdris Peyğamber.

16a-9,9,11,12,

İ.-i (akk.) 16a-13.

'iffet : (a.) Namusluluk,temizlik.

58a-1.

'i.-i (iye.) 134a-6.

'i.-ine 169b-6.

'ifrit : (a.) Kötü ve korkunç,cin,kötü insan.

'i.-dür 153b-16.

ihi : Gülüp alay etme ünlemi.

140b-16.

ihkām : (a.) Kuvvetlendirme, sağlamlaştırma,muhkem yapma.

i. kıl- 133b-16.

ihrām : (a.) Hacıların belli bir vakitte ve yerde büründükleri hususî giyim.
i. kıl- "İhrâma bürünmek" 133b-6.

ihsān : (a.) İhsan, bağış. 14a-7,116a-11,188b-6, 199b-15,219a-3,
i. eyle- 164b-9,
i. kıl- 5a-15.
i.-ından 219a-3.

ihtilāf : (a.) Ayrılık, farklılık,farklı düşüncede olma.
i.-ı (iye.) 107a-8.

ihtilāt : (a.) Karışma, halk ile bir arada bulunma.
i. kıl- 218b-11.

ihtimāl : (a.) Yüreklilik, tahammül, iktidar;mümkün olma;olabilirlik.
i.-i (iye.) 134a-1,187a-6,200b-7,215b-17.

ihtirām : (a.) Hürmet, saygı.
181b-12.

ihtirāz : (a.) Çekinme, sakınma.
i. kıl- 52b-4,89b-4.

ihtisāb : (a.) Vergi, rüsum;mücazat,mükâfat.
i.-ı (iye.) 183a-9.

ihtişām : (a.) Debdebe,tantana,haşmetli oluş.
5b-13.

ihtiyāc : (a.) Gerekme,ihtiyaç.

i.-ı (iye.) 111a-11,161b-2.

ihtiyār : (a.) Beğenme,seçme; seçilmiş,beğenilmiş; yaşlı, ihtiyar.

i.-dur 224a-12.

i. eyle- 175b-15.

i. kıl- 24b-10,29a-13,128b-4,178a-17.

i. ol- 13b-13,134a-12.

i.-ı (iye.) 146b-1.

ihtiyāt : (a.) İhtiyat,temkinlilik, sakınma.

i. birle 83a-11.

i. it- 91b-7.

i.-umuz 204a-5.

i.-uñuz 155b-6.

ihvetī : (a.) Kardeşim .

218b-4.

iki : İki.

4a-15,4b-3,14,5a-2,2,2,3,5b-15,6a-6,7a-11,12, 11a-10,11,12,14b-1,1,15b-5,16b-12,13,13,18a-4, 18b-9,14,19a-16,24a-12,24b-4,26b-1,28a-3,30b-11, 14,37b-9,39b-17,40a-11,40b-8,8,11,45a-3,45b-4, 43b-11,12,12,13,44b-7,7,46a-9,48b-7,49a-2, 56a-1,56b-7,7,57a-4,57b-10,58a-10,59b-8,9, 61a-8,62b-14,63a-1,4,4,7,7,66a-5,66b-15,67a-5, 68a-6,72b-15,73a-12,73b-2,12,75a-3,78a-5,81a-2, 86a-6,6,87b-1,3,6,87b-7,92b-11,96b-10,10,98b-1, 2,99a-15,101b-2,110a-6,111a-13,111b-5,113a-15, 118a-8,11,118b-11,120b-2,5,15,121a-9,9,12,

124b-7,124a-7,10,129b-4,130a-9,130b-16,131b-14,
132b-2,133b-11,134a-14,136b-6,6,7,11,13,15,
137a-15,138b-15,142b-4,8,145b-12,147b-11,13,
17,149a-4,152a- 3,4,154b-4,155a-4,156a-1,8,
156b-13,16,17,157b-14,158a-8,158b-1,10,11,12,
17,159a-9,159b-7,160a-5,7,9,14,162a-7,8,8,
162b-1,165a-9,9,165b-2,166a-7,166b-14,15,
167a-1,5,11,167b-13,168a-2,169a-1,169b-2,7,9,
17,170a-5,8,174a-5,175a-12,178a-4,4,178b-16,
182b-14,15,183b-7,16,187b-3,192a -11,193a-7,9,
193b-11,198b-10,207b-6,208a-12,208b-16,209b-11,
211a-10,12,212a-17,17,212b-1,214a-2,219a-5,
221a-8,221b-3,222a-13,223b-17,224b-7,225a-7,
8,10,225b-3,4,6.

i. gez 51b-12,72b- 7,140a-6,187b-5,206a-4.

i. iki 43b-11.

bir i. 8b-3,11b-17,35a-4,42b-3,56b-6,68a-12,
76b-16,87a-9,10,90b-14,92a-10,98b-8,
108a-4,120a-1,131b-3,148a-14,152a-9,166b-17,
179a-5,192b-2,223b-6.

i.-den 44b-17,66b-15,67a-5,87a-8.

i.-si 4b-17,14b-14,28a-4,35a-3,62b-14,66b-14,
73b-7,87b-7,121a-10,121b-8,130a-3,141a-6,
12,146b-12,158b-1,170a-6,9,179a-12,13,
173a-15,181a-3,200a-1,14,208b-6,

i.-sinüñ 62b-15,143b-4,174a-4,181a-9,190b-11.

i.-sini 69a-6.

i.-sinde (abl. olarak) 182b-5.

i.-müz 73b-4,74a-5,91a-7,158a-9.

i.-ñüz 66b-13,

i.-nc 167b-10.

i.-nci 10b-1,10b-8,28a-16,42a-11,46a-6,73a-14, 74b-5,78a-9,112a-6,134b-8,143a-5,153a-5, 155a-12,159b-8,198a-4,199b-5,211a-14, 223b-7,7,

i.-ncisi 14a-5,

i.-şer (birer i.) 60b-4.

ikbāl : (a.) İkbal, talih,baht.

109a-9.

i. ile 19a-17.

i.-dur 111b-1.

ikdām : (a.) Gayret ve sebatla çalışma.

i. ḳıl- 133b-5.

iki biñ : İki bin.

10a-11.

i. yıl daḫı dört yüz ḳırḳ altı "İkibin dörtyüz ḳırḳaltı yıl" 17a-10.

i. altıyüz ḳırḳ bir "İkibin altıyüz ḳırḳ altı" 17a-14.

i. biş yüz altı "İkibin beşyüz altı" 17a-12.

i. daḫı ṭoḳuz yüz bir"İkibin dokuzyüz bir" 17b-2, 17b-3.

i. ikiyüz elli "İkibin ikiyüz elli" 101b-10,11.

i. yidi yüz yitmiş bir "İkibinyediyüz yetmiş bir"
17a-16.

ikiledin : İkinci kez, ikinci olarak, ondan sonra.
143b-9.

ikiyüz : İkiyüz.
19b-9,59b-11,78b-7,14,16,79b-10,81a-17,81b-1,8,
180b-9, 186b-11,

iki yüz altmış iki : İkiyüz altmış iki.
16a-10.

ikiyüz dahı biş : İkiyüz beş.
15b-14.

İkiyüz yitmiş iki : İki yüz yetmiş iki,
119a-11.

ikiz : İkiz.
100b-9,116a-8.

iklīm : (a.) Ülke, memleket, diyar.
75b-14,90a-14,133b-8,138b-16,
i. ki 133b-8.
i.-üñ 75b-8,192a-5,
i.-e 79a-3,79b-5,81a-17,166b-6,199b-13.
i.-de 104b-2,
i.-den 79a-3,166b-5.
i.-iniñ 191b-9.
i.-ini 73a-12.
i.-ine 23b-12,65b-12,67b-11,186a-6.
i.-inde 99a-13.

i.-inden 31b-12,104a-17.

i.-ler 75b-5,81b-3.

i.-leri (akk.) 30b-11,70a-10.

i.-lere 77a-11,99a-10,138a-7,197a-4,220a-6.

i.-lerde 23a-4,175a-12,191b-15.

i.-lerden 75a-13,89a-13,125b-14.

ikrāh : (a.) İğrenmek, tiksinmek.

40b-1.

ikrām : (a.) İkram, saygı, hürmet.

203a-5.

i. eyle- 220a-14.

i. kıl- 107b-5,133b-12,171b-8.

ʿİkrime bin ʿĀmr : (k.a.) İkrime bin Âmr,Hazret-i Muhammed'in babası Abdullah'ın dayılarından biri, Mahzum kabılesinden,(bk.ʿİkrime bin ʿĀmiri`l-Mahzūmī).

50b-13.

ʿİkrime bin ʿĀmiri`l-Mahzūmı : (k.a) Hazret-i Muhammed'in babası Abdullah'ın dayılarından biris(bk.ʿİkrime bin ʿĀmir)

50b-3,4.

ʿİkrime ibn-i Hişām ibn-i ʿAbdu'd-dâr : (k.a) İkrime ibn-i Hişam,ibn-i Abdu`d-Ðar,Kureyş'in ileri gelenlerinden biri.

215a-14,223b-8.

il : Diyar,memleket;ahâli ;el, yabancı.

139a-2,173b-9,184b-7,192a-11,219a-9,219b-2.

i.-de 39b-10.

i.-den 189b-3.

i.-inün 87a-10.

i.-inde 30b-14,51a-9,53b-11,79a-13,99a-9,101a-2,
138a-9.

i.-inden185a-12.

i.-imüze 150a-11.

i.-ümüze 138b-14.

i.-ümüzde 138b-17,192a-5.

i.-imüzden(i.-imüzdin) 85a-1.

i.-inüze 150a-11.

i.-ler 77a-10,78b-10,87b-11,205b-9.

i.-leri (akk.) 34a-2.

i.-lere 89a-2,128b-5.

i.-lerden 53b-12,75a-13,14,129a-8,162b-2,189b-2.

i.-lerine 148b-12.

ilāh :(a.)Tanrı .

57a-7.

i. kim 3a-4.

i.-e`l-ʿālemīn "Âlemlerin İlâhı' 222a-5.

i.-e`l-ʿālemīnsin 194b-12.

i.-ı ʿaẓīm 197a-8.

i.-un̄ (gen.) 54b-11.

i.-a 5a-15.

i.-um 191a-4.

i.-ına 146b-5.

i.-ā ("Ey İlâhım,Tanrım",ünlem)
5b-3.
i.-î ("Allah'ım,tanrım" ünlem) 5a-2,8b-17,
15a-11,23a-6,35b-13,41b-6,44a-16,44b-9,
48a-2,11,80b-8,109b-6,177a-10,181b-17,
190b-14,194b-12,195a-9,222b-2.
i.-uña (yâ i.) ("Allâh'ımız, Tanrımız" ünlem)
3a-10,13a-11,50a-1,122b-4.

ilāhī : (a.) Allah vergisi,Allah'a ait.
102b-16,159a-1.
esrār-ı i. 13b-6.
takdīr-ı i. 20a-14,
vahy-i i. 185a-7,225a-17,225b-15.
i. ol- 111b-11.

i'lām : (a.) Bildirme, anlatma.
i. kıl- 133b-7.

ilçi : Elçi.
24a-12,147a-12.
i.-ye 85b-10.
i.-si 101a-5.
i.-ler 89b-1,104a-14.

ilçilik : Elçilik.
147a-13.
i.-e 146a-6,147a-5,147b-17,148a-3.

ile : İle.
35a-13,43a-5,215b-13,13,13,217b-5,219a-17,17.

(-ile) 2b-15,3a-6,6,7,8,8,8b-13,11b-10,13a-15,
14b-15,15,15a-13,20b-1,20b-17, 21a-3,25b-5,
25b-12,29b-12,37a-3,38a-1,43a-1,4,45b-2,46b-8,
49b-6,6,6,62b-17,71a-1,75a-16,78b-12,84b-8,
85a-11,87a-7,92a-14,95a-12,12,95b-2,6,8,10,
96b-16,96a-1,3,10,103b-13,13,13,16,106a-17,
109b-1,112b-10,117b-9,120a-14,128b-13,133b-5,
133b-14,134a-16,136a-8,138b-4,139a-1,15,141a-10,
142b-16,143b-6,145b-15,148b-5,150a-3,8,17,
150b-8,9,151a-13,151b-1,16,152b-5,15,155b-2,
155a-9,156b-15,157a-9,162a-17,163a-17,163b-9,
166a-7,166b-2,167b-17,17,168a-3,171b-6,8,173b-1,
174a-1,174b-11,175b-11,13,178b-3,180b-7,180b-8,
181a-1,182b-3,189b-13,191a-5, 194b-2,
198a-7,198b-12,17,203b-15,w05a-14,209a-17,
210b-4,6,211b-2,217b-7,7,218b-11,12,219b-4,4,
221b-2,222b-14,15,223a-1,225a-4,225b-5,15;

-lla (uyuma bağlı olarak) 3a-5,8a-5,9a-2,17,8b-15,
15,11a-6,14a-7,19b-2,2,2,2,3,25b-11,12,
28a-5,6,29b-1,32b-2,38a-6,43a-1,49b-6,
50b-2,65b-3,70a-7,73a-3,76b-9,85a-6,
88a-10,91a-14,95b-3,95b-4,7,7,10,12,13,
14,17,96a-2,97a-5,107b-1,109a-7,119a-9,
130b-2,131b-12,14,133a-15,135a-11,11,136
a-8,8,138a-14,138b-5,139b-15,140b-17,17,
142a-7,144a-2,148b-11,149a-5,149b-6,
150b-11,16,153a-5,155a-2,155b-1,157b-2,
158a-4,158b-7,17,17,159a-14,160a-11,

162a-7,163a-13,13,164b-2,171b-7,172a-4,
172b-11,12,14,173a-15,174a-15,174b-10,
176a-10,177b-16,16,178b-2,180a-6,181a-13,
182b-12,184b-6,185a-8,186a-13,188b-12,
209a-7,210b-1,211a-15,15,212a-8,219b-4,
224a-12, 193b-13

ilerü : İleri,önce,önceki;bundan evvel, önceleri.
5b-16,8a-12,18b-6,21a-9,11,25a-9,25b-4,17,
29a-3,7,8,29b-5,8,31b-3,34a-1,34b-3,35a-3,36a-6,
37a-4,9,39a-10,42b-2,13,43a-10,45a-11,47b-16,
48a-14,48b-13,49a-3,5,50b-13,51b-6,10,13,52a-16,
56a-5,56b-11,57b-6,58a-12,59b-16,61b-4,66b-7,13,
13,14,68b-17,69b-15,70a-8,12,75b-16,76a-4,77a-6,
17,77b-14,79a-13,81a-5,7,82a-7,84b-1,13,85a-3,
14,85b-8,90b-11,97a-16,97b-3,100a-11,103b-9,
108a-1,2,119b-1,111a-9,111a-9,112a-15,115a-6,12,
120a-1,125b-3,122a-16,124b-7,130a-4,131a-2,
131b-15,137a-17,139a-10,141b-12,146a-5,147a-4,
148a-4,6,149b-1,15,150b-9,9,158a-2,4,158b-3,
160a-8,160a-10,10,163a-10,164a-3,165b-12,15,
166a-5,6,168a-2,10,10,170b-3,10,13,171a-1,6,
171b-9,13,173a-4,4,173b-11,179b-2,8,180b-6,
16,182a-7,182b-14,183a-12,184a-8,12,184b-1,
187a-15,188a-8,9,10,189a-6,193a-14,195b-17,
199b-8,207a-12,208a-4,208b-7,212a-4,212b-8,
213a-6,218b-10,220a-17,220b-12,14,15,225a-7,
225b-5,12,17,226a-1.

i.-y-idi 90b-4,6.

i.-den 77b-14,109b-14.

i.-ler 152b-16.

i.-gi 90a-11,105b-5.

i.-rekde 156a-6.

ilet- : İletmek,götürmek, eriştirmek,(bk. ilt-)

i.-ürem 37a-16.

i.-ür 157a-7,169a-10,

i.-ürsiz 37b-3.

i.-ürler 120a-16,156a-2,156b-12.

i.-düm 94b-13,132a-10.

i.-dün̄ 65a-17,88a-9.

i.-di 18b-17,28a-5,168b-14,196a-10,203b-9.

i.-dük 96b-17.

i.-dün̄üz 220a-6.

i.-diler 30a-7,57b-15,59a-1,61a-3,69b-2,92b-1,
101a-5,138a-7,158a-1,171a-9.

i.-eyim 55b-17.

i.-eyüm 122b-1,168a-12.

i.-gil 20b-5,154a-15,171a-4,176b-1,210a-7,222b-4.

i. 124b-2,

i.-sün 74a-11.

i.-elüm (iletelüm) 36a-12.

i.-ün̄ 172a-6.

i.-ün̄üz 159a-4.

i.-seler 165a-11.

i.-em 107a-17,120a-11,154b-2.

i.-e 52a-12,105a-8,107b-15.

i.-evüz 121b-1.

i.-esiz 107b-10.

i.-eler 33b-15,52a-13,94a-8,172a-4,10,173b-8,
193a-9,216a-5.

i.-eni 52a-12.

i.-düğün 132a-8

i.-dügin 94b-12

i.-ürler-idi 116b-15.

i.-ürlerdi 162b-4.

i.-ürken 159a-5.

i.-medün 124b-10.

i.-medi 117b-1.

i.-mesün 93a-10.

i.-mek 153a-12,169b-4.

iledici : Götürücü,eriştirici.
3b-8.

iley : Ön,ön taraf ; huzur.
i.-ini aç- "Ağızdan söz çekmek için konuyla ilgili bir şeyler söylemek." 171a-11.
i.-inde 39b-13,61b-15,72a-7,14,80b-10,97b-3,
121b-9,122a-8,122b-2,124b-11,125a-1,146b-15,
149b-15,225a-14.
i.-inden 30b-12,80b-12,
i.-ümüzdegi 225b-11.
i.-lerine 141a-12.
i.-ince 82b-4.

ilḥāḥ : (a.) Israr etme.

i. kıl- 59a-2.

ilhām : (a.) İlham

66a-1.

i.-ı Rabbānī 140b-1.

ʿilim : (a.ʿilm) İlim,bilgi, (vezin icabı böyle) (bk.ʿılm.).

6a-12

ilk : İlk, önce.

4a-1,30b-9,35b-8.

ilkin : İlkin, ilk olarak.

80a-17.

illā,illa : (a.) Yalnız,ancak,sadece; müstesna,hariç.

2b-7,4a-1,5a-4,6b-4,17,8b-13,14,9a-8,10a-6,14b-1, 15b-7,16a-13,20a-13,23b-3,25b-3,27b-1,29a-2, 30a-5,30b-15,16,32b-4,35a-4,6,36a-17,36b-2, 37b-3,41a-5,15,41b-4,44a-3,45a-17,46b-12,47a-8, 16,48a-12,54a-4,59a-5,62a-16,63a-8,10,70b-7, 72a-12,73b-7,76b-16,77b-11,83b-3,87b-6,90b-12, 91b-2,91a-6,8,92a-7,16,93a-4,94b-15,96b-10, 97a-2,13,98b-8,99a-1,100b-11,101a-1,105a-10, 106b-3,109b-15,113b-3,5,118a-2,119a-6,15,121a-4, 127a-7,128b-7,130a-3,133a-5,16,134b-12,17, 135a-2,15,16,138b-3,140a-15,141b-10,146a-7, 151a-1,152a-8,153b-11,154a-12,155a-6,157b-16, 162b-8,163a-16,164a-1,164b-2,7,169b-2,175a-4, 175b-13,176a-7,7,178b-14,179a-3,181a-4,181b-3,

184a-14,184b-2,185b-5,6,188a-5,190a-12,
12,193b-10,17,200a-16,201b-14,203a-12,
205b-17,206a-17,208a-11,14-208b,209a-4,
5,209b-9,222a-14,224b-7.

i. ki 14b-5,210b-4.

i. kim 92b-8,153b-17,200b-11,209b-1.

'illet : (a.) İllet, hastalık; sebep.

3a-7.

'i.-ile 3a-7.

'illiyyīn : (a.) Göğün ve Cennet'in en yüksek yeri.

'i.-dür 174a-16.

'i. ḳıl- 176b-16.

'ilm : (a.) İlim, bilgi.

6b-10,8b-6,10b-9,23a-10,40a-3,65b-17,117b-2,5,
130b-4,152b-16,156a-13,163b-1,166b-16,206a-8.

'i.-i dīn 3b-4.

ehl-i 'i. 55b-7,133a-6.

'i.-e`l-evvelīn ve`l-āḫirīn "Baştan sona bütün
ilimler" 98b-11.

'i. birle 183b-3.

'i.-ile 43a-1,117b-9,209a-17,210b-6.

'i.-üñ 8b-3,8.

'i.-ün;(ehl-i 'i.) 89b-16,133a-9,154b-12.

'i.-i (akk.) 63a-11,209a-5,4,16.

'i.-e 2b-15,176a-10.

'i.-üm 171a-3.

'i.-üñ 50a-2.

'i.-ünde 63b-10.

'i.-i (iye.) 6b-4,133b-17,140a-16,187a-6,209b-2.

'i.-inün 13a-1,62b-13.

'i.-ini 53a-6,55a-8,55b-4,82b-11,162b-9,180b-5, 190b-11,204a-17,17.

'i.-in (akk.) 3b-3,54b-4,69b-16,109b-12.

'i.-ine 154b-13,163b-6,

'i.-inde 66a-12.

'i.-inden 24a-10,102a-2,162b-10,206a-8.

'i.-ümüz 150a-2.

'ilme'l-yakīn : (a.) Bir işin veya bir şeyin niteliği ve gerçeği hakkında önceden mevcut bilgi,bilme (yakîn)ın birinci derecesidir.
17a-2.

ilt- : İletmek, götürmek, ulaştırmak,(bk.ilet-)
i.-ün 183a-6.
i.-eyim 21a-7.
i.-en 96a-15.

İlyās : (k.a) Hazret-i İlyas Peyğamber (a.s.)
21b-17,22a-1,1,2,3,4.
ibn-i İ. 12a-5.
İ.-un 22a-5.

ilzām : (a.) Zorlama, mecbur tutma, münazarada galip gelme.
i. kıl- 139b-9.

İmām : (k.a) Hazret-i Muhammed'in bir adı,(bk. Muhammed) 12a-16,110b-11.

imām : (a.) İmam,önder,rehber.
5b-2,2,7a-1,132a-17.
i.-u aʿẓam 7b-13.
i.-u ulu`l-emr 7b-15.
i.-e`l-mürselīndür 174a-14.
i.-a 5a-2,181b-14.
i.-ı (iye.) 213a-1.

īmān : (a.) İman,Allah'a inanma,iman etme.
17b-6,41b-2,2,41b-10,121a-15,155a-7,177b-8,
212b-7,8,9.
ehl-i i. 89b-2.
ī. birle 190b-17.
ī.-dur 176a-11.
ī.-ı (iye.) 111b-6,19.
ī.-ını 154b-9.
ī.-ūnuz 97b-14.

imāret : (a.) Beğlik, emirlik,hükümdarlık.
4b-2,178b-12.

imdi : İmdi, şimdi, artık.
17a-3,36b-2,59b-2,65a-11,108a-14,132a-15,132b-3,
6,141a-17,141b-1,176b-1,190a-5,212b-6,214a-3.

imīn : (f.<a. emīn) Emin,korkusuz;emniyet duyulan,
emniyetli.
35b-17,36a-1,78b-3,137a-9,152a-3.
i. kıl- 5b-5.
i. ol- 120b-11,152a-2,162a-9.

imtiḥān : (a.) İmtihan.

225b-1.

in : En, genişlik.

i.-i (iye.) 30b-12,41b-12,

i.-ini 74a-15.

i.-ince 41b-12,86a-4.

in- : İnmek; üzerine çökmek, sarmak, kuşatmak, kaplamak;varmak.

21a-2,130b-10,142a-3,219b-10.

i.-di 33b-11,34b-6,54a-13,55b-13,57a-15,61b-9,14, 15,69a-9,70b-8,79a-12,13,82b-4,85a-15,86a-4, 14,14,15,15,87a-1,1,1,5,90a-3,99b-4,100b-5, 104a-11,108b-3,15,15,109a-12,12,15,117b-10, 125b-13,124a-2,3,136b-9,148b-10,149a-17,17, 150b-9,9,152a-17,159a-16,160a-15,160b-2, 184a-11,16,188a-8,189b-6,11,190b-7,193b-2, 198b-4,203b-6,206a-10,213a-13,221a-17, 221b-17,17,222a-1,222b-5,

i.-diler 20b-17,36b-8,49b-17,56b-9,70b-13,92b-3, 126b-1,158b-14,192a-4.

i.-miş 56b-8,94b-14.

i.-ipdür 87a-8,132b-12.

i.-iser 109a-2.

i.-iserdür 70b-7,7,164b-1,204b-15.

i.-gil 222b-3.

i. 95b-5.

i.-ün 36b-7.

i.-e (istek) 66b-3,150a-3,151b-16.

i.-e dur- 58b-5.

i.-icek 108b-3.

i.-medin 38b-15.

i.-en 104b-4,184b-12.

i.-düginі 222a-3.

i.-ecek 70b-7.

i.-er-idi 20a-5,90a-5.

i.-erdi 219b-10.

i.-eceg-idi 70b-6.

i.-erken 184a-11,184b-1.

i.-medi 222a-10.

i.-megil 161a-8.

in'ām : (a.) İyilik,ihsan,nimet verme,iyilik etme.
223a-2,

i. kıl- 133b-15,194b-14.

i.-ı (akk.) 8b-12,223a-3.

i.-üñi 194b-14.

i.-lar 164b-12.

inan- : İnanmak, iman etmek; doğruluğuna güvenmek;
itimat etmek.
36b-3,

i.-ur 175b-4.

i.-dı 124a-6.

i.-dılar 214b-11.

i.-asıdur 163b-6.

i. 181b-15.

i.-sa 82a-14.

i.-ayum 173a-8.

i.-a 207a-14,

i.-an 163b-8,223a-3.

i.-anlardanam 164b-8.

i.-maz-ısa 68b-12.

i.-mazuz 214b-11.

i.-maz-lar-ıdı 48a-17.

i.-mayam 91a-12.

i.-mayalar 64b-13.

inandur- : İnandırmak.

i.-ısar 121b-17.

İncīl : (a.) İncil kitabı.

24a-10,40b-7,82a-5,109b-9,204a-17,

fi`l- İ. 12b-7,111a-6.

indür- : İndirmek.

i.-diler 39a-10,158a-1.

incin- : İncinmek,darılmak,kırılmak, gücenmek.

i.-dün̄ 67b-12.

incit- : İncitmek, eziyet etmek; kırmak, darıltmak, gücendirmek.

i. -ürlllb-9,181a-3.

i.-ür-ler 195b-3.

i.-düm 173b-4.

i.-di 130b-8.

i.-e (istek) 130b-2.

i.-mek 135b-2.

incü : İnci

30a-16,58a-16,71b-16,92b-17,117a-13,163b-4,
168b-10.
i.-den 16b-11,39b-12,121a-3.
i.-dendür 96b-15.
i.-ler 41b-13,129b-8.

iñen : Çok,gayet, pek çok, o kadar.
24b-15,56b-16,10,89b-5,103b-2,105b-11,106a-8,
109b-10,112a-5,115a-2,117b-16,120a-12,125a-17,
132b-2,134a-13,135b-3,144b-8,147b-1,153b-4,
154a-3,5,165b-14,184a-16,197b-3,4,215a-4,222a-13.

iñilde- : İnildemek,inlemek.
i.-rsin 159b-1.
i.-düm 95a-7.

iñildi : İnilti.
33a -3.

inkār : (a.) İnkâr, kabul etmeme.
i. it- 205b-12.
i. kıl- 97b-13,121a-16,191a-1.

inḳılāb : (a.) Değişme, bir halden bir hale dönme.
53b-9.
i.-ı (akk.) 183a-7.

iñle- : İnlemek; eziyet çekmek.
i.-düm 93a-7.
i.-di 123a-11,159a-17.
i.-diler 49b-4.

ins : (a.) İnsan, âdemoğlu. 21b-4.

inṣāf : (a.) İnsaf, merhamet,adil muamele.
4a-6,114a-4,4,118b-9,198b-12,199b-8,
i. birle 42a-7,199b-9 .
i.-dan 148b-8,149a-7.
i.-ı (akk.) 32b-16.
i.-uñā 166a-12.
i.-ına 181a-17.

insān : (a.) İnsan.
15b-12,104a-8,122b-12,190a-12,
ādet-i i. 219a-5.
i.-nuñ durur 102a-11.
i.-a 209a-10.
i.-a 87b-5.

insānī : (a.) İnsana ait, insanla ilgili.
i.-den (vesāvis-i şeytānīden ve i.) 5b-5.

inṣırāf : (a.) Çekilme, çekilip gitme.
i. ol- 98b-16102a-10.

inşā`allāh : (a.) İnşaallah,Allah kısmet ederse,Allah isterse.
214a-2.
i.-u ta'ālā 98a-9,100b-15,127b-11,146a-4,166a-15, 16,

inşāk : (a.) Yarılmak,ayrılmak, çatlamak.
şerḥ-i i-ı eyvān-ı Kisrā 99a-2

intihā : (a.) Son, nihayet; son bulma.
i. kıl- 103b-6.

intikāl : (a.) Nakletme, yer değiştirme; hareket etme, miras kalma.

i. it- 7b-9,61b-6,82a-3,108b-10.

i. kıl- 108b-9.

i.-den 53b-9.

i.-inden 62b-11.

intikālāt : (a.) İntikaller, değişmeler, yer değiştirmeler.

10a-7.

ip : İp. 57b-13.

ir : Er, erken.

30b-16.

ir- : Erişmek, ulaşmak, yetişmek; dokunmak, isabet etmek; gelmek; kavramak, anlamak.

i.-di 5a-1,11b-3,13a-16,16,114b-3,130b-3,3, 181b-16.

i.-miş 92a-4.

i.-se 165b-4.

i.-e (istek) 163a-1,205b-8.

i.-en 163b-10.

i.-mez 134a-7,146b-11.

i.-meyiser 13a-17.

i.-meyince 174a-13.

i.-emez 161a-13.

i.-emedi 2b-15.

i.-mek 82b-1,129b-12,13,14,14,14.

i.-mege 129b-13.

irde- : Araştırmak, sormak, incelemek, denetlemek.

i.-medi 148b-13.

irir- : Eriştirmek, ulaştırmak,(bk.irür-)

i.-ipdür 174b-3.

iriş- : Erişmek, ulaşmak;görüşmek,karışmak;büyümek, yetişmek.

i.-ürem 193a-13.

i.-ürsin 170b-3.

i.-di 7b-7,6b-17,17,13a-4,20b-9,29a-3,45b-13, 52b-7,64a-10,70b-13,75a-8,86b-5,87b-1,100b-17, 114b-5,122a-4,16,225a-3,129b-4,131b-17,150b-3, 169a-10,174b-16,194a-4,200b-11,206a-14,

i.-düñüz 56a-15,225b-13.

i.-diler 43a-5,57a-13,76b-14,121b-4,157b-17,158a-7, 160a-2,163a-3,187b-6,8,189a-3,193b-6,223b-6, 224b-10,225b-9.

i.-isersin 106b-6,7,

i.-ipdür 83a-15.

i.-eyim 53a-17.

i.-gil 77a-7.

i. 29a-3,172b-12.

i.-elüm 35a-17.

i.-üñ 122a-1,156a-4.

i.-se 176a-3.

i.-e 12a-1,54b-8,60a-2,70a-7,7,120a-12.

i.-evüz 157a-8,217b-6.

i.-ü geldi 69b-5.

i.-ip 32a-10.

i.-medin 87b-2.

i.-dük 36a-11,108a-12,164a-16.

i.-düğüm 149b-8.

i.-düğümüz 193a-11.

i.-ürdi 180b-3,

198a- 2.

i.-ür-idük 115b-15.

i.-mez 31a-13,65a-13,78b-4,156b-10.

i.-medim 79b-11.

i.-medi 44a-14,133a-15.

i.-mez-idi 155a-5.

i.-ebilürüz 3b-1.

i.-mege 157a-9.

irişdir- : Eriştirmek, ulaştırmak,(bk. irişdür-).

i.-em 155a-6.

irişdür- : Eriştirmek, ulaştırmak; dokundurmak,isabet ettirmek,(bk. irişdir-).

i.-di 74a-3,101a-2,145b-6,177a-16.

i. 73b-10.

i.-esin 71b-11.

i.-esin 201a-3.

i.-esi degüldür 159b-10.

i.-mege 79b-17.

irkek : Erkek.

100b-9.

i. midür 64a-17.

irken : Erken.

i.-cekden "Erkenden, erkencecik" 187b-13.

irkil- : İrkilmek,birikmek , toplanmak.

i.-miş 193a-15.

irür- : Eriştirmek, ulaştırmak;kavramak, anlamak, (bk. irir-).

176b-17.

i.-gil 181b-17.

i.-e 159b-11.

i.-emedi 2b-14.

irte : Erte, sabah, yarın, ertesi gün, gelecek; gündüz.

25b-1,26a-17,28a-13,46b-1,51a-3,60b-2,14,83b-10, 106a-3,118b-13,129a-7,145b-15,146a-2,3,5,171a-7, 16,175a-9,179b-10,16,198a-17,198b-6,216a-4.

i. ol- 67b-9,87a-11,11,88a-5,116a-1,129a-9, 142b-2,152b-4,171b-2,2,180a-5,187b-17, 199a-13,202a-2,210a-6,216a-8,223b-4,225a-6.

i.-ye 25b-2,60b-15,63a-10,91b-3,99b-2,116a-4, 152a-6,152b-3,187b-2,210a-6,225a-6.

i.-si 22a-8,24b-3,25b-3,32a-2,38a-2,38b-2,45a-15, 46b-2,51a-4,55b-16,60b-16,62a-8,10,65b-2, 71b-8,87a-17,111b-2,129a-4,136a-14,137a-4, 152a-10,152b-6,7,177a-16,16,188b-17,192a-17, 192b-2,,9,224b-7,7.

i.-cek "Sabahleyin" 217a-3.

i.-cekden "Sabah, sabahleyin,erkenden" 187b-13, Ü. 195b-16.

irtihāl : (a.) Göç etme, nakl etme,inme.

i. it- 7b-10.

is : İs,kara leke.

i.-e 117b-4.

is : Sâhip, mâlik.

i.-si 5a-16,16,5b-15,6a-4,5,5,6,7,7,8,9,9,10,11, 11,12,13,13,14,15,15,16,19a-16,20b-1,22b-8, 26b-7,30a-1,32b-17,42b-10,58b-1,57a-10, 60a-15,61b-7,66b-16,68a-11,68b-5,72b-15, 73b-7,81a-2,81b-9,10,83a-9,83b-8,103b-17, 108a-8,109a-1,113a-6,6,6,6,6,6,124b-13, 133b-1,144a-6,145a-1,152b-15,162a-16,165a-11, 176a-10,197b-14,201a-10,203b-11,11,205a-6, 205b-7,11,207a-14,210b-16,213a-14,14, 219a-16,16,219b-12.

i.-si-y-idi 21b-7,133b-1.

i.-sidi 39b-2.

i.-siyüz 199b-8.

i.-sinün 35b-10,169b-12,199b-5.

i.-sini 5a-16,30a-1.

i.-sine 57a-9,68b-5,69a-16,160a-5.

i.-leri 2b-6,3 a-3,10b-13,52b-8,11,11,11.

isde- : İstemek, dilemek, talep kılmak, arzu etmek;

aramak,araştırmak,(bk. iste-).

i.-rem 153a-12.

i.-rsin 67b-13,79a-15,109a-16.

i.-r 3a-6,7,7,7,8,8,58a-13,80a-2,93a-2,3,4,151a-9.

i.-rsiz 187a-14.

i.-rler 52b-1,57a-8,104b-17,105a-12,17,147a-7,
194b-7.

i.-düm 171b-11.

i.-di 4a-13,142b-2,201a-7.

i.-diler 36b-3,52a-7,52b-4,89a-1,111a-13.

i.-yeyüm 221b-13.

i.-yelüm 50b-13.

i.-ñüz 20a-15.

i.-se 80a-12.

i.-ye 85b-7.

i.-ye mi? 161b-3.

i.-yü gel- 37b-5,79a-9,81b-11.

i.-yüp 93a-3.

i.-yen 82b-1,83a-9,

i.-dügi 146a-10.

i.-dügüñ 123a-13.

i.-rdüñüz 35a-15.

i.-rler-idi 35a-12.

i.-rlerdi 105a-1.

i.-rseñ 54a-14.

i.-r-ise 82a-13.

i.-rseñüz 148b-4.

i.-mezler 33b-12,13.

i.-medi 89b-9,148b-13,168b -12.

i.-medük 102a-7.

i.-megil 76a-8,154a-11.

isdeyici : İsteyici, arzûlayıcı ;araştırıcı.

6a-11.

İshāḳ : (k.a) İshak aleyhisselâm.

18b-9,19a-2,4,9,19b-7,20a-12,20b-5,21a-12,

İ.-uñ 18b-9,19a-5.

İ.-a 19a-6.

İskender : (k.a.) Makedonya hükümdarı Filip'ın oğlu. Aristo'nun talebesidir.Babasının ölümü üzerine tahta geçmiş,Yunanistan'daki ayaklanmaları bastırdıktan sonra Anadolu,İran, Mezopotamya ve Mısır'ı zaptetmiş,İskenderiye şehrini kurmuştur. Fetihleriyle ünlüdür.İskender-i Rümî,İskender-i Yunanî diye de anılır.MÖ. 356,323 yılları arasında yaşamıştır. 101b-14.

İ.-i Yunânî 101b-14.

İslâm : (a.) İslâm Dini,Müslümanlık,İslâmiyet.

5a-7,8a-16,41a-4,7,93a-14,155a-14,222a-15.

ekābir-i İ. 8a-4.

mescid-i İ. 133b-8.

Şeyhü`l-İ. 6b-17.

İ.-dur (nûr-ı İ.) 40b-2.

İslâmiye : (a.) İslâm,Müslümanlık,(bk. İslâm).

diyâr-ı İ. 5a-9.

ism : (a.) İsim,ad.

i.-i naʿtdur 133a-4.

i.-i ẕâtdur 133a-1,3.

i. it- " Kurmak, meydana getirmek, ad çıkarmak" 66b-2.

i.-i (akk.) 133a-3.

İsmā'īl : (k.a) Hazret-i İsmail Peygamber.
18b-8,10,19a-3,3,4,8,10,12,12,12,13,15,21a-7, 21b-1,14,22b-9,23a-12,34a-17,34b-9,36b-9,34b-8, 42a-17,43b-4,47b-7,54a-17,17,81b-17,125b-15, 145a-12,147b-6,

ibn-i İs. 12a-6.

İ.-ün̄ (gen.) 19a-5.

İ.-i (akk.) 20a-3.

İ.-e 19a-9,198a- ,

İ.-den 147b-7.

ismühû : (a.) Onun adı, şanı. 78a-6.

işneyn : (a.) Pazartesi, ikinci gün.
91a-17,91b-4,95a-2,101b-8.

İsrā`ilu`llah̄ : (a.) Allah'ın İsrâili,İsrailoğlu,(Yakup Peygamber'e hitap olarak).
20b-16.

issi : Sıcak,kızgın; latif, sevimli.
118b-10,11,119a-11,202a-2.

kanı i. " Cana yakın, sevimli " 93a-11,205b-7.

i. ol- 45a-10,222b-8.

i.-si 222b-9.

iste- : İstemek, dilemek, talep etmek,arzu etmek; aramak, araştırmak,(bk.isde-).

i.-r 151a-9,163b-6.

i.-rler 34b-2,216b-13 .

i.-düm 94b-12.

i.-di 4b-8,8b-12,20a-16,122a-13,216b-12.

i.-diler 24a-13.

i.-gil 16b-8.

i.-ye 217a-14.

i.-yi tururlar 216b-16.

i.-yü 45a-11.

i.-yü gilipdür 198a-13.

i.-yen 36a-14.

i.-dügün̄ 212a-15.

i.-düñüz 25a-16.

i.-rdüm 177a-1.

i.-r-idi 163b-14.

i.-r-iseñ 216a-13.

i.-me 216a-2.

i.-mediler 34a-9.

isticmāᶜ : (a.) Sevişme, çiftleşme. 14a-10.

istifāde : İstifade, kazanma; bilgi edinme.

istiġfār : (a.) İstiğfar, tövbe etme.

i. kıl- 48b-2,94a-3.

istiḫrāc : (a.) Çıkarma,yıldızlardan hüküm çıkarma.

i. it- 53b-9.

isüz : Issız, boş, tenha ; sahipsiz, başıboş.

152a-11,217b-17,218b-14.

iş : İş, amel, hareket, davranış,hal, mes'ele,husus, konu; fiil, hüner; meşgale, meşguliyet.
26b-11,36b-11,37a-1,41b-13,42b-3,47b-3,54b-13, 57b-5,60b-3,63a-1,64b-9,65b-2,3,70b-15,71a-2, 71b-13,72b-2,7,8,75a-6,8,80b-4,82b-15,83a-3,6, 91b-10,103b-17,117a-9,118b-11,119a-2,3,132a-4, 5,7,136a-11,138a-13,139a-2,142a-10,149b-10,17, 156a-3,5,159a-10,160a-5,166a-11,166b-9,171a-7, 171b-13,13,14,12,183a-15,184a-5,184b-11,188a-13, 190a-3,190b-3,191a-11,201a-11,204a-5,214b-3, 216a-4,6,9,14,17,216b-2,217a-3,5,15,220a-1.

i. için 53b-14.

i. ki 169b-9.

i. kim 38a-7,115a-5,147a-17.

i.-dür 42b-3,3,50b-1,80a-4,81a-9,y38b-11,141a-2, 3,147b-2,156b-4,171b-15,214b-17,215a-4, 217a-12.

i.-idi kim 31b-3,5,151b-9.

i. it- 4b-5,8b-14,108b-13,130b-15,140a-3,190b-11.

i. kıl- 64b-17.

i. mi? 20b-12,171a-16.

i.-ün̄ 132a-16,153b-12,170b-13,190a-6,214b-13.

i.-i (akk.) 4a-11,6a-2,23b-10,26b-11,38b-16, 31a-6,38a-8,42b-3,16,46b-6,47b-10,77a-1, 79a-5,103b-17,117b-17,118b-12,146b-3,151b-16,160a-5,171b-10,17,180a-1,199a-5,211a-7, 219b-13,13.

i.-e 3b-2,19b-15,36b-17,42b-7,49b-11,46b-8,
50b-13,51a-3,60a-1,70a-14,79a-4,81a-11,
83a-10,103b-8,136b-10,139a-1,6,147a-16,
147b-12,148a-15,14,156b-2,173a-2,191a-4,
199a-1,201b-8,208b-9,210a-1,211a-3,214b-4,
216a-11,216b-4,218a-4.

i.-de 6a-13,19b-5,78b-5,177b-14.

i.-dedür 54b-16,72a-2.

i.-den 31b-4,31b-7,171b-12,210b-7.

i.-ümi 219b-14.

i.-üme 217a-7.

i.-ümden 219b-17.

i.-ün̄ 38a-1,69b-7,149b-6.

i.-iñi 35b-8.

i.-üñi 60a-3.

i.-üñe 79a-10,182a-14.

i.-üñde 191a-11.

i.-i (iye.) 36b-5,65a-12,73a-2,3,75a-7,76a-7,
102a-7,115a-5,116a-12,118a-2,136b-7,137b-12,
146b-3,165a-7,10,168a-4,178b-15,185b-5,191b-
12,209a-3,209b-4,10.

i.-idür 50b-15.

i.-ini 7b-16,144a-6.

i.-in 35b-14,74a-17,118a-1,217a-14.

i.-ine 75a-8,91a-13,104a-13,118b-12,127b-5,
141a-17,198b-8,210b-8,214a-8,214b-7,
216b-4,217a-6,222b-13.

i.-imüz 35b-6,37a-8,54a-6,56a-17,137b-12,138b-5,
158b-2.

i.-imüze 158b-8.

i.-iñüz 64b-7,9.

i.-leri 4b-4,57a-9,120b-8,131a-7,140b-6,150b-17,
192a-16,192b-9,215b-6.

i.-lerini 75b-17,89b-10.

i.-lerin 53b-4.

i.-lerine 71a-8,180a-2.

i.-ler 39a-16,17,50b-16,65a-11,70b-16,74a-17,
82b-13,114a-12,128a-16,136b-10,13,140b-1,1,
149b-7,185a-3,190a-3,199b-14,221a-12,222b-14.

i.-leri (akk.) 7a-10,50b-15,83a-1,107a-7,140a-8,
144a-5.

i.-lere 72a-2,

i.-lerüñi (cemî-i i.) 213b-14.

i.-lerinden 191a-11.

i.-lerüñüz 184b-15.

i.-lü 127b-5,216b-4,217a-6.

iş- : İçmek,(bk. iç-). i.-diler 185b-15

işāret : (a.) İşaret ; alâmet.

6b-16,20a-2,40b-17,66a-1,84b-10,103b-17,107b-15,
143b-17,150a-17,150b-5.

i. daḫı 25a-2.

i.-ile 21a-3.

i. kim 92a-11.

i. eyle- 7a-14,149a-13,150b-12,167b-12,182a-10,
225b-6.

i. it- 7a-13,13a-4,105a-10,190b-12.

i. kıl 6b-9,7b-5,30b-1,2,4,5,31a-9,113a-2,139a-12,
151b-13,177b-14188a-9,190b-7,199b-4,224b-17.

i. ol- 26b-9,28b-14,42b-1,5,6,61a-5,107a-11,107b-9.

i.-den 9b-8,86a-7,107a-16.

i.-i (iye.) 6b-3,18b-5.

i.-lerin 13b-12.

işbu : Bu, şu,(bk. uş bu).

31b-9,39b-11,55b-14,66a-16,71b-11,77a-1,109a-15,
166a-6,179b-9,187a-14,183b-17,215a-7,216b-17.

i.-dur 198b-16.

i.-nuñ bigi 28a-9,35a-11,30a-14,85b-17,87a-14,
125b-17,133a-12,146a-1,179b-5,6,196a-12,
206a-2,2.

işde : İşte.

41a-9,60a-15,71b-7,74a-8,114a-1,120a-6,128b-11,
140a-5,152b-17,155b-17,166b-16,172b-5,175a-8,
192a-2,219a-12,225b-16.

işik : Eşik, kapı.

160a-10,210a-10.

i.-e 59b-7.

i.-üme 80a-16.

i.-ümden 176b-9.

i.-üñ 60b-12.

i.-i (iye.) 46b-9,76a-17,137b-15.

i.-ini 94a-5.

i.-ine 79b-13,80a-14,122a-10,123b-3,201b-10,211b-17.

i.-inde 59a-8,72a-17,122a-7,122b-6,123a-11,204a-15,
204b-2,212a-1.

i.-leri (uçmak) 15a-3.

işid-, işit- : İşitmek, duymak, dinlemek.

i.-ürem 39b-8,62b-1,95b-14.

i.-ürsin 59a-13,177b-6,194b-13.

i.-ür 62b-6,92a-7,96b-10,114b-2.

i.-ürler140a-2,172b-2.

i.-düm 9a-9,27a-7,28a-9,34a-11,52b-3,62b-4,
74a-7,96b-9,102b-11,108b-13,142b-10,152b-2,
204b-7,210b-14.

i.-düñ 11b-1516,123a-6,190a-2.

i.-düñ mi? 143a-17,210a-3.

i.-di 5a-17,18b-12,20b-8,25a-2,3,24a-16,24b-2,
33a-4,34b-5,35a-14,41b-6,42a-10,12[illegible]5b-17,
52b-1,58a-13,60b-5,61b-17,74a-1,80a-15,
80b-17,82a-8,83b-1,99b-10,100a-1,101a-3,4,
104a-3,105a-3,107a-8,120b-[illegible],123a-4,129a-6,
130b-15,133a-7,134b-5,141b-10,143a-6,
146a-8,146b-8,150a-17,151b-2,156b-14,
162a-3,162b-11,162b-13,17,167b-7,169a-9,
169b-1,176b-13,190b-11,197a-15,16,196a-15.

i.-dük 36a-9,59a-4,70b-10,77b-14,94a-9,102b-16,
152a-2,129b-14.

i.-diler 29a-13,52a-5,55a-17,55b-3,61a-2,72a-11,
77b-8,85b-17,101a-2,103a-1,106b-7,107b-8,
125a-15,140a-3,141a-11,161a-11,162b-15,

189b-16,196b-16,216b-13217a-8,222a-9.

i.-miş 191b-13.

i.-mişler 183a-5.

i.-eyim 184a-16,152a-1,213a-8.

i.-eyüm 119b-11,201a-9,203a-16.

i.-gil 8b-1465a-12.

i. 8b-13,109a-8,165b-5,183a-3,3.

(işid) 216a-11.

i.-elüm 69b-10,110b-2,120b-14,133a-1,149b-7,
159a-6,189a-5,197b-17,204b-5,207b-5.

i.-esin 91b-13,224a-15.

i.-eler 120a-8,132a-7,191a-2,

i.-ip 39a-8.

i.-üp 41b-9,68b-1,71a-3,181a-17.

i.-ip dururuz 156b-6.

i.-ip tururuz 106a-15,156b-8.

i.-icek 27a-16,92a-13,134b-13.

i.-en 96a-15,122a-15,134b-15,139b-16,142b-15,
181b-2.

i.-enler 8b-9,26b-10,104a-4,139b-13,140a-12,
166a-16,219b-11.

i.-enlerün 189b-11.

i.-dügin 87b-4,102b-14,103a-13,113a-5.

i.-digüm 62b-3,102b-5,

i.-dügi 18b-11,24b,4,27b-4,97a-12,107a-10,
112a-5,113a-4,120b-3,200a-10.

i.-dükleri 25a-13.

i.-düklerini 162b-16.

i.-ür-idi 23a-1,62a-13,63a-7,74b-7,8,90b-10,
91a-15,16,16,207a-8.
i.-ürdi 13b-5,15b-11,12,62a-12,118a-7,144a-1,
212b-13.
i-ürdük 71b-2,126b-17.
i.-ürler-idi 111a-16,120a-10,
i.-ürlerdi 104b-4.
i.-ürler midi? 106b-8,9,
i.-miş-idi 102b-13,121a-12.
i.-mişdi 151a-8.
i.-mez 159b-16.
i.-mez mi 153b-10.
i.-mezüz 71b-5.
i.-medüm 123a-8,128a-10,143b-1.
i.-medün 173a-14.
i.-medi 53b-3,75a-10,169b-1.
i.-medünüz mi? 125a-2.
i.-memiş 27b-12.
i.-meye 83a-7.
i.-meyenlere 174b-7.
i.-mez-idi 62a-13.
i.-mezler-idi 211b-14.
i.-i bile 147a-13.
i.-mek 106b-14.
i.-mekden 106b-16.

işitdür- : İşittirmek, duyurmak. i. -gil 59b-5

işidil- : Duyulmak.

i.-en 205a-11.

işle- : İşlemek, yapmak, etmek; yerine getirmek; göstermek.

i.-rem 171a-16.
i.-rsin 46b-6, 138b-11
i.-r 103b-17,185a-3,185b-9,194b-13,222b-14.

i.-rsiz 169b-9.

i.-düm 19a-1,58a-5,58b-1,132a-5,151b-16.

i.-düñ 20b-12,50b-2,151b-9.

i.-di 23b-10,62a-7,118b-12,13,136b-10,158b-12.

i.-dük 139a-2.

i.-düñüz 31b-3.

i.-diler 74a-17,77a-1,91b-10.

i.-mişdür 58a-7.

i.-y-iserdür 190b-3.

i.-gil 38a-8,46a-12,142a-11,171b-15,190a-14.

i. 150a-6,216b-2.

i.-sün 85b-6.

i.-y-elüm 68a-1.

i.-yem 91b-8,218a-5.

i.-yesin 42b-16,132a-4,186b-2.

i.-ye 83a-6,216a-6,217a-5,15.

i.-sevüz gerekdür 42b-4.

i.-yeler 171 b-12.

i.-yüp 60b-3.

i.-yenler 216a-4,9,14,217a-3.

i.-dügi 46b-6.

i.-dükleri 6a-2.

i.-rseñüz 64b-9.

i.-mişler-idi 41b-13.

i.-mek 44a-1,217a-14.

i.-mege 216b-1.

işlen- : İşlenmek, yapılmak.

i.-en 190a-3.

işlet- : İşletmek, yaptırmak.

i.-ürsin 156b-4.

it : İt, köpek.

130b-5,

i.-dür 85b-7.

i.-cügeze " zavallı köpeğe" 52b-3.

it- : Etmek, eylemek, yapmak;(daha çok yardımcı fiildir.)

i.-erem 8b-14,14a-8,15a-14,40a-16,46b-11,13,65b-7, 67b-11,146a-2,175a-2,175b-9.

i.-ersin 7a-13,56b-12,79a-1,79b-4,108a-5,131b-10, 147a-2,150b-16, 152b-17,162a-4,165a-2,170b-13,175b-4,183a-2.

i.-er 16a-2,40a-4,43a-1,47b-1,2,48a-9,50b-17,57b-4, 59a-8,88b-1,9,96b-2,100a-6,111b-10,14,15, 112a-15,115b-14,132a-2,169a-13,163a-14, 187a-12,209a-16,16,209b-2,5,2111b-6,215a-6, 7,17,217b-7,17,218a-1.

i.-eris 55a-9.

i.-erüz 175b-7,187a-15.

i.-ersiz 171b-17,225b-14.

i.-er misiniz 59a-13,181a-8.

i.-erler 2b-14,7b-9,35b-7,56a-11,56b-9,60a-13,
75b-8,81a-14,82a-6,83a-2,87b-10,107a-13,
127a-13,13,129a-16,130a-6,132a-14,14,140b-5,
151a-1,1,181a-4,198a-5,6,200b-10,211a-17.

i.-düm 36a-14,46a-3,46b-9,60a-10,81b-3,108b-13,
187a-8.

i.-düñ 13a-16,65a-17,85b-13,88b-13,145a-17,
145b-1,151b-6,160b-13.

i.-di 3b-10,12,4a-11,4b-5,5,5,6a-10.9b-9,10a-3,
5,5,9,9,10,11,11,12,12,11b-8,13b-7,14a-14,
17b-14,18a-6,21b-14,23a-3,3,29b-14,30a-3,5,
31a-15,37a-9,44b-1,45a-16,46a-1,47a-1,48a-15,
51b-17,54a-17,55a-1,61a-4,61b-2,75a-2,77a-1,
4,82a-3,85a-13,87b-14,88a-17,99b-10,103b-11,
117b-2,130b-15,133b-11,136b-12,14,14,15,
148a-7,13,15,152a-16,152b-10,163a-5,164a-12,
164a-12,183b-13,184a-3,189a-12,190b-12,12,
196a-17,199a-5,15,207a-6,214b-7,216a-7.

i.-dük 50b-3,138b-13.

i.-düñüz 34a-4,88a-7,143b-1,194a-16,220a-7.

i.-diler 5a-1,7b-11,21b-5,29b-9,32b-10,12,17,
41a-4,43a-8,44a-2,52b-12,53a-3,57a-10,
73a-10,84b-12,89b-1,114b-5,140a-3,158b-10,
165b-11,172a-8,173b-8,181b-6,182a-2,186b-16,
188b-10,192a-14,199a-16,199b-9,209b-11.

i.-ip-durur 202a-5,

i.-üp-durur33b-13,

i.-ipdür 7a-17.

i.-üpdür 198a-12.

i.-ip-dururlar 9a-8,156b-6.

i.-üp-dururlar 9a-8.

i.-üp-tururlar 212a-9.

i.-isersin 212b-6.

i.-iser 73a-3,90a-16,121b-16,153b-8.

i.-iserdür 68b-7,122b-15, 22b-17

i.-iserüz 146a-4.

i.-ecekdür 67b-14.

i.-eyim 14b-15,15,35b-10,37b-4,71b-15,80a-9,
137b-10,150a-3.

i.-eyiim 41b-5,71b-14,15,107b-3,13,136a-2,142a-2,
175a-6,181a-9,185b-3,201a-5.

i.-gil 5b-6,7a-8,8b-14,13a-15,65b-1.

i. 9a-1.

(id.) 15a-15,54b-16,190b-14,14.

i. mi? 132a-12,12.

i.-elüm 24b-9,26a-17,29a-4,43a-6,43b-7,64b-8,72b-9,
101b-1,121b-2,138b-6,147a-2,150a-11,151b-6,
179b-10,193a-10,198a-17,207b-14.

i.-ün̄ 40a-1,51b-2,55a-3,207b-2.

i.-ün̄üz 47a-2,166a-2.

i.-se 19b-4,48b-4,161b-9.

i.-seler 192a-14.

i.-em 14a-1,46b-10,46b-17,49a-1,74b-14,75b-14,
153a-12,187a-7.

i.-esin 9a-2,13b-16,28a-15,40a-8,40b-1,51b-14,
59a-10,71b-11,83b- 3,3,168b-4,173a-12,180a-1,

186b-2,213a-8,214b-4,219b-1,224a-14.

i.-e 8b-14,11b-3,12a-1,19b-16,21a-11,23a-3,25b-12, 34a-2,54a-15,16,61b-15,65a-8,66b-2,2,73b-4, 82a-11,12,13,14,15,16,17,82b-1,2,3,17,87b-12, 92b-10,98a-8,103b-12,105a-10,130b-2,132a-1, 163a-17,185a-4,10,190a-10,192b-6,199a-7, 198b-14,208b-16,17,17,209a-1,209b-13,210a-7, 213a-2.

i.-e (şart vazîfesinde) 69a-16.

i.-e mi? 151a-5,5.

i.-e vüz 64a-3,68a-1,81a-16.

i.-esiz 160a-3,181a-14,182b-5.

i.-eler 7b-10,13a-2,45b-10,56a-4,58b-2,64b-14, 66a-6,74b-14,83a-3,91b-7,107a-15,120a-8, 138a-16,139a-16,172a-3,203b-1,205a-3,3,210a-12.

i.-e tur- 222a-2.

i.-ip 209b-11,216a-13.

i.-üp 28b-17,41a-3,47a-4,68b-14,125b-15,133b-16, 134a-8,148b-14,182b-3,200b-9.

i.-elden berü 56a-7.

i.-icek 2b-14,174b-7,

i.-icegez 13a-4,161b-6,

i.-medin 107b-5,215b-12.

i.-en 92b-5,122b-13,13,140a-13,142a-13,146a-15, 146b-4,152b-17,165b-11,174a-12,182a-17,218a-9,

i.-enün 149a-4,205b-12.

i.-enler 59b-9,91b-11,166b-4,216a-4,

i.-enleri (akk.) 90a-15.

i.-enlerden 195b-8,

i.-enlerdenem 164b-8.

i.-dügi 136b-10.

i.-düginden 161a-15.

i.-dükleri 31b-16.

i.-düklerin 74b-8.

i.-miş ola 90a-3.

i.-ecek kabilemüz 26a-5.

i.-esi vakt 174b-16.

i.-erdüm 186a-14.

i.-er-idi 23b-3,4,48a-7,50b-7,52b-17,55a-7,8,61b-6,
74b-7,91b-7,99b-2,108b-10,116b-1,103b-5,106b-13,
124b-4,125b-6,125b-11,127b-1,131b-3,137b-2,
141b-9,154b-6,155a-3,177b-17,185b-17,192a-1,
215b-12,13,221b-16.

i.-erdi 7a-5,9b-11,10a-17,11b-9,19b-2,92a-1,125b-9,
118a-7,144a-1,152b-15,177b-15,178a-6.

i.-erler-idi 6b-4,25b-11,72a-2,87b-7,99b-1,102b-6,
125b-14,15,129b-9,177b-17,178b-3,17,189a-1,
211b-5,220b-17,225a-8.

i.-erlerdi 68b-1,195b-9,206b-1.

i.-er-dük 204a-15.

i.-ersen 48a-3,12,59a-9,81b-11,175b-6.

i.-er-ise 40a-4.,46b-17.

i.-erse 40a-4,43a-3,66a-9,72b-17,78a-8,211a-13.

i.-ersevüz 55a-9.

i.-ersenüz 201b-7.

i.-erlerse 127b-2.

i.-miş-idüm 46a-4.

i.-miş-idi 75a-8,162b-9.

i.-ip durur1ar-ıdı 76a-2.

i.-ey-idi 215b-7.

i.-eler-idi 127b-3.

i.-elerdi 34a-10.

i.-erken 165b-8.

i.-mezsin 214b-3,218b-12.

i.-mez 79a-7,159b-16.

i.-mezsiz 179a-3.

i.-mezler 127b-4.

i.-mediñ 183a-15.

i.-medi 16b-3,19b-9,24a-15,52b-13,177a-16,17,80b-11,
89b-7,144a-3,154a-5.

i.-mediñiz 59a-16,78a-5,

i.-mediler 161a-10.

i.-esi degülüz 46a-8.

i.-mesün 84a-15.

i.-meñ 218a-11.

i.-mesünler 35a-1.

i.-meyesin 213b-13.

i.-meyeler 58b-1.

i.-mez-idi 116b-2, 215b-16.

i.-e bilürsin 115a-10.

i.-e bilür 2b-8,10,203b-12.

i.-ebildi mi ? 55a-2.

i.-emezem 99a-1,159b-8.

i.-emez 146b-12,161a-13,163a-16,187a-9.

i.-emezler 7b-3,3a-11,13.

i.-emedi 166a-11.

i.-e bilmeyesin 49a-15.

i.-emeye 72b-6.

i.-mek 20a-8,33a-16,188b-11,205b-9,208b-9,218a-9.

i.-meg-içün 135b-3,214b-5.

i.-megi 158b-10.

i.-mege 56a-11,164b-16,170b-11,216a-8.

itdür- : Ettirmek, yaptırmak.

i.-em (fehm i.) 187a-8.

iti : Keskin, sert, şiddetli.

21a-17.

i'tibār : (a.) İtibar, şeref,değer,sayma, önemseme.

i.-ı (iye.) 127a-4,147a-12.

i'tikād : (a.) İtikat, inanç.

i . birle 3b-1.

bahr-ı i'. 3b-16.

i .-ı (iye.) 6b-8,35b-11,98a-2,191a-12.

i .-ına 162a-10.

i .-umuzı 3a-15.

ittifāk : (a.) İttifak, birleşme,uyuşma,söz birliği.

i. birle 55a-16,

(hāl-i icmā'-ı i.) 8a-3.

i. eyle- 56a-12.

i. it- 7b-11,26a-17,173b-8.

i. kıl- 25b-16,131a-16.

i.-um 31b-4.

i.-ı (iye.) 90b-5.

i.-umuz 26b-1.

ittikāl : (a.) Güvenme, itimat.

i.-üm 144a-12.

ittisāl : (a.) Kavuşma, ulaşma; yakınlık.

i.-i 187a-10.

i.-in (akk.) 109b-10.

itür- : Yitirmek, kaybetmek, zâyi etmek; unutmak.

i.-diler 41a-7, 125a-1.

iv- : Evmek, acele etmek.

i.-düm 36a-15.

i.-er-idi 48b-13.

i.-erler-idi 120b-7.

i.-erlerdi 171b-2.

i.-mediler 117b-1.

i.-me 82a-15, 176a-9, 185a-3, 205b-8.

ivir- : Göndermek; koşturmak.

i.-di 16b-15, 31b-17, 41b-12, 65b-16, 80b-6.

i.-diler 89b-1.

i.-miş 50a-13.

i.-eyim 28a-14.

i.-eler 114b-15.

i.-ip 115b-6.

i.-ürdi 118a-9.

iy : Ey! (bk. i.).

2b-15, 3a-15, 15, 5a-6, 6, 6b-10, 7a-6, 9, 10, 8b-16, 17, 18b-1, 28a-5, 28b-9, 29a-1, 31a-1, 32a-1, 33b-4, 5, 5, 5, 5, 8, 13, 36a-1, 1, 44a-8, 46a-2, 2, 2, 47a-9, 47b-2, 48b-2, 3, 51a-4, 53b-16, 16, 54b-15, 15, 15, 55b-1, 1, 17, 57a-10, 66a-14, 66b-15, 72b-14, 73a-1, 79a-9, 88a-17, 88b-4, 12, 109a-8, 13, 13, 122b-9, 14, 123a-1, 15, 130a-16, 131a-2, 12, 1 2, 148a-13, 150b-15, 15, 16, 16, 151a-10, 10,

152b-13,14,153a-1,153b-8,9,160b-9,161a-17,
161b-17,165a-15,165b-5,170b-1,1,2,172a-14,
14,14,14,15,15,15,15,16,16,172b-5,10,176b-17,
177a-11,183a-4,184b-15,189b-1,2,189a-14,190a-7,
17,190b-13,195a-7,196a-11,11,199a-6,6,198b-10,
202b-11,201b-14,14,205a-13,205b-14,14,206b-12,
12,13,13,15,17,209a-3,7,212a-4,4,213b-4,
216a-1,217a-9,218a-17,218b-6,16,219a-3,219b-12,
222b-13.

iz : İz,ayak izi;arka, peş.
i.-in (akk.) 77b-2.
i.-lerde 55b-5.

iżāfet : (a.) Nisbet etme, bağ kurma, ilgi kurma.
i. kıl- 76a-12.

izār : (a.) Peştemal,bele bağlanıp bedenin aşağı kısmını örten giyecek.
214a-11.
i.-lar 93a-8.

izārlan- : (t.;izār a.) Peştemal tutunmak,bedeninin belden aşağısını izarla örtmek.
i.-mışlar 93a-8.

izn : (a.) İzin, müsaade.
150a-6.
i.-i birle(iye.) 2b-11,195a-12.

jeng : (f.) Pas, kir.
j.-inden 98a-4

K , Ḳ

ka'b: (a.) Topuk, ayaḳ topuğu, (mec.) uğur, uğur, getirmek. (krş. ḳadam) . 116b-6

Ka'b: (k.a.) Ka'b , Hz. Muhammed'in büyük dedelerinden, soyu.
ibn-i K. 12a-4

Ka'b: (k.a.) Ka'b, Haşım'ın oğlanlarından biri, Abdülmuttalib'in kardeşi, (bk. Ka'b bin Hāşım).
32b-9 K. -a 33b-17

Ka'b bin Hāşım: (k.a.) Haşım'ın oğlanlarından biri, Abdülmuttalib'in kardeşi, (bk. Ka'b). 32b-13

Ka'b : (k.a.) Ka'b, Hz. Muhammed'in gençliğinde Mekke'ye ticaret için gelen bir Arap. Nebiyye kızını kaçırmış. Hz. Muhammed kurtarıvermiştir, (bk. Ka'b ibn-i Māhir, Ka'b ibn-i Māhir el- Ḥaf'amī).
196a-1, 196a-2, 196a-3, 196a-13
K. -ı (akk.) 196a-8

Ka'b ibn-i Māhir: (k.a.) Hz. Muhammed'in gençliğinde Mekke'ye ticâret için gelen bir Arap, (bk. Ka'b, Ka'b ibn-i Māhir el-Haf'amī). 196a-10
K. -üñ 200a-13, 195b-16
K. -den 195b-17

Ka'b ibn-i Māhir el-Haf'amī: (k.a.) Hz. Muhammed'in gençliğinde Mekke'ye ticaret için gelen bir Arap, (bk. Ka'b, Ka'b ibn-i Māhir). 195b-10-11

ḳaba: Kaba, kalın, ince mazik olmayan (ses). 135a-13

ḳabā'il: (a.) Kabileler, (bk. ḳabāyıl). 87b-10
ḳ. -i 'arabdan 90a-17
ḳb -imi 153a-12
ḳ- ine 153a-11

ḳābaḳavseyn: (a.) İki yay arasındaki uzaklık, imkân ve vücub ortasında bir makam, Hz. Muhammed'in Miraçta Allah'a yakınlık makamı.
yakın-ı ḳ. -i Karīdür. 174b-2

ḳabāyıl: (a. ḳabā'il) Kabileler, (bk. ḳabā'il).

152b-15, 200b-16
cemī'-i ḳ. 117a-2
ḳ. -ında 199b-1
ḳ. -ları 182b-1
ḳ. -larına 143a-2
ḳ. -larında 106a-16
Ka'be:(y.a.) Kâbe.
21b-15, 22b-10, 23a-6, 42a-1, 43b-13, 44a-16,
47b-9,47b-10, 48a-8, 49a-5, 49a-7, 75a-1,
75b-12, 76a-17, 76b-5, 78a-6, 78a-11, 78a-13,
78a-16,81a-9, 81a-14, 87b-14, 89b-1, 90b-6,
97a-11, 97a-11, 99b-1, 99b-4, 99b-6, 99b-7,
112a-14, 123a-10, 123a-12, 123a-15, 124b-3,
125b-3, 126a-7, 129a-12, 134b-5, 149a-3, 172b-10
199b-12, 202b-1, 202b-3, 207b-6 , **76a-12, 199b-7**
miftāḥ-ı K. 39a-12
K. -mün 23a-15, 23a-15, 41b-12, 41b-12, 43b-7,
43b-12, 43b-14, 46b-8, 74b-15, 76a-17, 79b-8,
81b-9, 83b-8, 84b-7, 84b-8, 92b-1, 99b-8,
124b-2,125a-3, 125a-3, 134b-3, 153a-8,
199b-12, 207b-5 ,**89b-6**
K. yi, K. -(y)'i 124a-16, 25a-2, 43b-15, 74b-16,
76b-4, 77a-2, 77b-16, 78a-11, 78b-17,
79b-8, 81b-5, 81b-9, 83b-7, 83b-8, 83b-14,
83b-15, 84a-15, 85a-6, 85b-14, 86a-1,
86b-11, 89b-6, 91b-4, 122a-8, 195b-9,
211b-6, 214a-11, 215b-9
K. -ye 25a-1, 43b-16, 44a-16, 48a-10, 74b-8,
77a-16, 77a-17, 81a-4, 83b-14, 84b-2,
84b-12, 84b-12, 85a-2, 85a-5, 89b-4, 94b-14
96a-5, 100b-2, 101a-14, 102a-5, 122a-7,
123a-9, 134b-2, 211a-16
K. -de 22b-2, 83b-8, 95a-5, 99a-17, 99a-17,
164b-10
K. -den 34a-3, 91b-3, 99b-7

K. -müz 76a-5
K. -müzüñ 76a-16
K. -müzi 76a-13, 76a-15
K. - müze 76a-11
K. -ñüz 76a-6
K. -ñüz mi? 76a-4
K. -ñüzi 81b-4
K. -si 84a-16
K. -sinüñ 78a-10 , 81a-13, 199b-6
K. -sini 77b-1 82b-17, 83b-3, 87b-12,
K. -sin (akk.) 75b-13
K. -sine 148b-17
K. -lerini 85b-1

ḳābil: (a.) Kâbiliyetli, istidatlı, kabul edici.
ḳ. -i (iye.) 190a-6

ḳābile: (a.) Kabile, soy
52a-10, 68b-3, 71a-9, 106a-12, 107a-12, 107a-14,
107b-4, 107b-17, 118b-4, 119b-7, 126a-7, 156a-8
174b-17, 195b-3, 216b-14
ḳ. ḳabīle 126a-7
ḳ. birle 51b-4, 169a-8, 197a-1
ḳ. -nüñ 31b-2, 125b-16, 155b-5, 168a-15, 187b-5
ḳ. -ye 71a-12
ḳ-de 20a-17, 71a-10
ḳ-den 105a-5, 119a-8, 174a-5, 203a-16
ḳ.-densin 212a-5
ḳ. -densiz 66b-8
ḳ. -ñ 24b-17
ḳ. -si 33a-10, 65b-13, 103a-15, 116b-6, 126a-3,
126a-5, 155b-4, 172a-8, 174a-4, 182a-1,
199b-3, 205a-2, 224b-1
ḳ. -sinüñ 29b-12, 77b-3, 77b-12, 115b-17, 121a-10
126a-6, 166b-17, 168a-16, 174b-10, 174b-10,
201a-1, 201b-11
k. -sin 29a-17
k. -sine 29a-16, 36a-11, 105a-16, 107a-11,

113b-12, 115a-15, 115b-1, 120b-5, 156a-9,
168a-13
k. -sinde (abl. olarak) 64b-4
k. -sinde 105b-5, 113b-11, 168a-6, 186a-11,
k. -sinden 33a-17, 43a-2, 57b-3, 105a-7, 111a-9
112b-9, 113a-3, 166b-2, 166b-3, 167b-6
k. -sindenem 112a-16
k. -sindendür 200b-17
k. -sindenüz 167a-4
k. -müz 26a-5
k. -nüzden 46a-14
k. -leri 47a-5
kl -lerden 166b-3
k. -lerün (iye.) 34b-8
k. -lerinün 27b-5, 129a-12, 187b-5
k. -lerini 126a-14
k. -lerine 144b-11
kābin: (f. kābin) Güveyinin geline vediği ağırlık, mal eşya, mehir.
29b-3, 31b-15, 60a-12, 60b-15, 61a-7, 168b-9
k. -in (akk.) 30a-12
ḳabḳab : (a.) Nalın.
k. -in (akk.) 23a-13
ḳabūl: (a.) Kabul, benimseme.
10b-5, 30a-11, 91b-15, 116a-11, 145b-9, 154b-13
191b-14, 199b-7, 213a-17
k. düş- "Uygun gelmek" 52b-12, 59a-11
k. eyle- 53a-16, 105a-5, 114a-3
k. it- 28a-15, 46b-17, 48a-9, 48a-12, 52b-13,
58b-2, 59a-5, 59a-13, 61a-4, 71b-11,
81b-11, 161a-10, 175b-6, 175b-7, 201b-7,
215a-5
k. ḳıl- 14a-1, 20a-1, 23a-6, 26b-8, 28b-1,
31b-17, 33a-1, 46a-16, 48a-3, 51b-17,
53a-2, 53b-2, 58a-16, 58b-3, 59a-7,60a-9,
60b-14, 61a-5, 61a-17, 104b-10,105a-14,

112a-5, 113b-14, 113b-14, 115a-14, 159a-14,
163a-5, 168b-4, 171a-15, 175a-16, 194b-9,
195a-11,201b-16, 215a-4, 215a-4, 217b-4,
219a-11, 219a-13, 224a-17,
ḳ. ol- 13a-3, 20a-7, 39a-15, 49a-1, 51a-17,
51b-1, 51b-2, 51b-2, 59a-17, 76b-2, 117b-3
203a-15
ḳ. -dur 58b-12, 59a-3, 59a-3, 117a-17, 117a-17,
117a-17, 148a-1, 191a-5, 191a-6,
ḳ. mı? 39a-8
Ka'bu'l-Aḥbār: (k.a.) Hz. Ebu Bekir zamanında müslüman olmuş, Yahudilerden bir zat, tefsir kitabı vardır.
9a-3, 9b-9, 10a-13, 10a-15, 10b-12,
K. -dan 222a-16
ḳabūliyyet: (a.) Kabul edilme, benimsenme.
ḳ. -ini 127a-11
ḳabż: (a.) Alma, sıkma, daraltma, (can alma).
ḳ. eyle- 21a-10, 41b-7, 41b-9,
ḳ. -ât- 9a-1
ḳabża: (a.) Kabza, bir silahın tutulacak yeri.
ḳ- sın (akk.) 151a-16
ḳ- sında 150b-12
ḳaç : Kaç, birkaç. 158b-14, 216b-11
bir ḳ. 8b-6, 19b-15, 20b-15, 27a-10, 29a-6,
34b-2, 36b-12, 44a-3, 51a-1, 55b-11, 56b-4
75b-5, 75b-7, 86b-4, 87a-11,88a-10, 88b-13,90b-14
90b-15, 98a-3, 100b-4, 101a-4, 104a-6, 104b-7,
104b-16, 125b-10, 131b-6, 132b-10, 138b-1,
138b-8,139a-5, 139a-10, 139a-15, 140a-11,140b-9
150b-9, 150b-13, 153a-7, 153a-17, 153b-1,
156a-4, 157b-6, 162b-2, 163a-2, 174b-14, 184b-17
192b-11, 193a-14, 194b-2, 199b-10, 201b-1,
204a-14, 211b-11, 215b-5, 223a-10, 224b-7
ḳ. -dur 17a-7
ḳ.-ı (birk. iye.) 158a-1, 158a-2, 190b-8,

190b-10, 205b-15,211b-2

ḳaç- : Kaçmak, (bk. ḳaş-).

ḳ-arsın 141b-17
ḳ.-ar 27a-16
ḳ-duñ 217b-15
ḳ-dı 4a-5, 4a-12, 56b-14, 57a-15, 86b-9, 87a-14 115b-6, 219b-6
ḳ-dılar 31a-16, 37a-11, 76b-11, 140b-15, 141a-3, 141a-9 141a-13, 152b-3, 158b-7, 159a-3
ḳ. -mış 189a-8
ḳ. -ayım 78a-9
ḳ. -sun 86b-5
ḳ. -sa 78a-16, 180b-3
ḳ. -a 157a-15, 185a-11
ḳ- alar 77b-11
ḳ-aṭur- 141a-10
ḳ.-ıp 89b-7
ḳ. - up 161a-7
ḳ-an 86b-5, 180b-3
ḳ-anı (akk.) 66b-17
ḳ-duġum 217b-16
ḳ. -mışı (iye.) 89a-9
ḳ. -ası yir 57a-4
ḳ-ar-ıdı 101a-13
ḳ-mazam 78a-6
ḳ-mak 205b-9
ḳ-maġa 77b-10, 78a-1, 86b-6

ḳaçan: Ne zaman, nasıl,-dığı zaman, nerde kaldı.

3a-1, 4a-4, 4a-10, 13a-5, 14a-7, 14a-9, 14a-10, 14a-17, 15b-9, 17a-12, 17b-4, 18b-6, 21a-2, , 23a-15, 29a-6, 32a-17, 32b-7, 36a-16, 37b5, 37b-13, 40a-5, 43b-9, 45a-10, 50b-7, 51a-11, 53a-9, 54a-11, 53a-9, 54a-12, 59b-4 64a-4, 73a-10, 73b-9, 74b-5, 74b-10, 75b-6 80a-11, 82a-8, 82a-15, 82a-16, 98b-4, 99b-1

108b-2, 109a-1, 109a-12, 109b-9, 111a-8,111b-8,
114b-11, 116b-1, 117a-6, 118a-15, 126a-17,
134a-17, 136b-9, 140b-2, 150b-5, 156a-15,
159a-8, 159b-14, 161b-1, 162b-3, 162b-6, 164a-8
164b-16, 167b-7, 171b-2, 176b-6, 177b-7, 182b-17
191a-6, 192a-1, 193b-12, 200b-11, 205a-16,
206a-14, 206b-11, 209b-10, 209b-10, 217b-6,
217b-12, 224a-9, 114b-4
ḳ. ḳi 7b-15, 11b-3, 11b-3, 11b-5, 34a-3, 82a-12
197a-9
ḳ. kim 18a-5, 35b-3, 47b-1, 53b-6, 56a-8, 66a-11
81a-15, 81a-16, 86a-8, 88b-11, 89a-1,
91a-13, 91a-17, 104b-7, 109b-15, 114a-1,
114a-17, 115b-4, 119b-13, 130b-7, 146a-3,
146b-7, 149b-7, 159a-7, 176b-3, 195a-3,
206a-9, 212b-2, 214b-7, 218a-14, 219b-8,
ḳ. -15a 21a-11, 103b-15, 176a-16, 225a-3,
ḳaçur- : Kaçırmak.
ḳ. -dı 158b-13
ḳ. -dılar 72b-5
ḳ. -alar 77b-12

ḳadaḥ: (a.) Demirsiz, kanatsız ok, okla çekilen kurà.
43b-11, 43b-12, 43b-12, 43b-12

ḳadam:(a.) Ayak, uğur, uğur getirmek, (krş. ka'b).
174b-1
ḳ. baş- "Ayak basmak" 104a-10, 116a-13
ḳ. rence ḳıl- "Eziyete katlanmak"
26a-4, 28b-10, 53b-15, 202b-7
ḳ. -dur 73a-5
ḳ. -uñ201b-10
ḳ.-ı(iye.) 39a-15, 104a-5, 104a-13, 208b-8,
116b-7, 120b-7, 163b-14, 176a-2, 188b-11,
ḳ. -ınuñ 192a-16
ḳ. -ını 116b-6

ḳadar: Kadar, miktar.
18a-12, 18a-16, 28a-14, 30b-7, 34a-12, 40b-17, 43a-15, 52b-14, 54b-17, 54b-17, 62b-7, 62b-7, 76a-6, 79b-4, 80a-3, 87a-2, 87a-4, 102a-3, 119b-6, 127a-12, 132b-16, 133a-5, 133a-7, 133a-7, 133a-7, 136a-1, 145b-8, 159b-1, 159b-2 167b-9, 168a-10, 173a-9, 173a-10, 183b-12, 192a-14, 192a-15, 196b-12, 202a-15, 209b-6, 219b-3
ḳ. daḫı (el ḳ. d.)
31b-17, 147a-9
ḳ. kim (bu, ne, ol, şol ḳ. k.)
19b-3, 20a-1, 20a-6, 77a-17, 87a-15, 87a-15,97a-7, 98a-1, 140a-15, 140a-17, 178b-13, 184a-3, 211b-12, 221b-7
ḳ -ı (iyel) 142b-4
ḳ. -uñca 44a-15
ḳ. -ınca 8b-5, 25b-2, 33a-8, 65a-3, 86a-5, 86a-7, 129a-15, 221b-16, 221b-17, 222a-13,
ḳ -ınca-y-ıdı86a-7, 123b-10, 133a-5

ḳadd: (a.) Boy, pos
ḳ. u ḳāmat 135a-12
ḳ. -ı (iye.) 123b-10

ḳaddāḥ : (a.) Kur'a çekici, okla kur'a çeken kişi.
43b-8, 43b-10, 43b-11, 43b-12, 48a-5, 48a-8, 48a-9, 48a-13, 48a-14, 48a-15, 49a-3, 49a-6, 49a-7, 51b-9, 51b-13, 51b-14
ḳ. -ı 49a-5, 51b-13
ḳ. -a 51a,13

ḳaddese'llāhu sırrah'ul-ʿazīz : (a.) "Allah onu azız, sırlarını mukaddes kılsın, mubarek eylesin" anlamında dua sözü. 143b-13, 143b-13

ḳadīm: (a.) Eski, çok önce, başlangıcı olmayan.
63b-16, 125b-13
ḳ-ü'l-'ahd "Eskidenberi" 153a-15
kelām-ı ḳ. "Kur'an" 90a-8

ḳ-dür 137b-13, 8b-1
ḳ-dür (resm-i ḳ. "Eski adet") 32a-1
ḳādir: (a.) Gücü yeten, muktedir, her şeye gücü yeten, 28b-12, 191a-4
ḳ. kim 107b-14
ḳ. -dür kim 146b-6
ḳadr: (a.) Değer, itibar; kudret, kuvvet, iktidar. 92a-5
ḳ. -uñ (iye.) 202b-9
ḳ -uñı 48b-6, 202b-12
ḳ-ı (iye.) 44a-2, 88b-6, 93b-7, 111b-5, 153a-9 177a-10
ḳ-ını 34a-13
ḳ. -ın (akk.) 109a-11, 126b-11
Ḳāf: (y .a.) Kaf Dağı.
K. ṭaġı 30b-17, 61b-9
ḳāf: (a.) Kaf, Arap alfabesinde kaf harfi.
ḳ. -ına 3a-11
kāf: (a.) Kef, Arap alfabesinde kef harfi, (kef ve nun birlikte kullanılırak «kün» 'e, yani Allah'ın ol emri ile kāinatın yaradılışına telmih yapılmaktadır.) 11b-3, 13a-4, 194b-16; lafẓ-ı k. 13a-4
ḳafā: (a.) Kafa, baş; akıl, zihin.
ḳ. -sında 73b-9
ḳafārā: (a. ḳafr) Çöl, ıssız kalmak, yalnız kalmak.
ḳ. ol- 218b-14
ḳafaṣ: (a. , f.) Kafes. 101a-5
kāfer: (a.) Kâfir, inançsız, (bk. gāfer, kāfir).130a-15
k. bigi 48b-7
k. -üñ (gen.) 80b-10, 84b-1
k. -ler 60b-7, 80b-11, 87b-15, 193b-6, 193b-9 193b-10
k. -leri (akk.) 193b-12
kāfil: (a.) Kefil, bir işi üstüne alan.
k. ol- 212a-15

ḳāfile:(a.) Kâfile. 204a-16
k. -nüñ 108a-12
kāfir: (a.) Kâfir, inançsız, (bk. gāfer, kāfer).
4a-4, 84b-11, 121a-17, 129b-17, 130b-2, 156a-5
193a-13
k. kim 87b-12
k. -idi 55a-7
k. ol- 155a-9, 194b-15
k. -üñ 89b-7, 155a-16
k. -i 158a-6
k. -den 209b-13
k. -in 17a-3
k. -ler 8a-17, 86a-12, 89a-10, 106b-8, 106b-11
146b-6, 155a-6, 155a-12, 155a-13, 160a-5
160a-9,
k. -lerüñ 146b-7
k. -leri 155a-8, 155a-16
k.-lere 106b-13, 106b-17, 107a-7, 209b-5
k. -leri (iye.) 107a-7
ḳafl: (a. ḳufl) Seferden dönen (kâfile).
ḳ. -uñ (Cemī'-i ḳ.) 167a-6
kāfūr:(a.) Kâfur, (defne cinsi bir ağaçtan elde edilen
beyaz ve kokulu bir madde).
30a-17, 168b-11
k. ol- 95a-14
kāġıd: (f.) Kağıt. 40a-13
k. -a 221a-13
ḳah- : Kakmak, vurmak.
ḳ. -dılar (aya ḳ. "El çırpmak") 140b-16, 141a-13
kahān: (a.) Kâhinler , gaipten haber verdiğini iddia
eden kimseler.
k. -lar 52a-6, 55b-4
kāhellik:(a.) Ağır davranma, tembellik.
k. it- 108a-5
ḳahhār : (a.) Gücüne güç yetmez, her şeye gücü ile
üstünlük sağlayan (Allah teâlâ).
ḳ. ol- 146a-16

ḳ. -dur 84a-9

ḳahı- : Kızmak, öfkelenmek, gazaba gelmek, sinirlenmek. (bk. ḳaḳı-).

ḳ. -dı 30b-5, 74a-2, 80a-4, 100a-12, 129b-17, 130b-14, 131b-11, 141a-1, 157a-16, 157a-17, 162a-12, 167b-1, 167b-8, 181a-2, 223a-7, 224a-10, 226a-1

ḳ. -dılar 138b-9, 159b-12, 196b-11, 196b-16, 205b-16

ḳ. -yu (ger.) 130a-4

ḳāhır: (a.) Kahr edici, zor, güç ve kuvvetle üstünlük, sağlayan.

ḳ. ol- 28b-12

ḳahıt-: Öfkelendirmek, kızdırmak, sinirlendirmek.

ḳ.- asın 31a-6

kāhin: (a.) Kahin, gaipten haber verdiğini iddia eden kimse.

52a-6, 52a-7, 52a-9, 62b-14, 65b-14, 121a-14, 121b-5, 121b-6, 121b-13, 128b-9, 138a-10, 138a-11 138b-1, 139b-10, 222b-15

Tübālü'l-k. 52a-6

k. kim 101a-2, 101a-3

k. -dür 223a-7

k. -ün̄ 138a-9, 138a-10

k. -e 63a-1

kl -i (iye.) 68a-14, 193a-2

k. -ler 45b-2, 53b-8, 68b-4, 68b-7, 71b-6, 71b-8, 82b-11, 101a-1, 138a-9, 138a-9, 138a-14, 148b-14, 149a-1, 156b-5, 185b-4

k. -ler-ile 139a-15

k. -lerün̄ 65b-7, 70b-9, 138a-13, 141b-6

k. -leri (iye.) 205a-8

kāhine: (a.) Kadın kâhin. 43a-14, 53a-10, 69b-5

k. -dür 43a-2

k. idi 53a-6, 64a-15

k. -sine 64a-12

ḳahr: (a.) Kahır, gazap, güç, kudret, ezme.
51b-14, 87b-9, 88a-10, 219b-6
ḳ. -ıla 148b-11, 149a-5,
ḳ. eyle- 84a-10, 88a-7, 144b-4, 152b-10,198b-13
ḳ. it- 88b-1, 88b-3, 152b-17, 152b-17 , 199b-9
ḳ. ḳıl- 84b-10, 151a-11
ḳ. ol- 87b-16, 88a-1, 89a-17, 89b-1, 149a-2, 160b-16
ḳ. -ı (akk.) 87b-15
ḳ. -uñ (iye.) 88b-1
ḳ. -ı (iye.) 140a-8, 46b-16
ḳ. -ına 117b-1

ḳaḥşa: Bir şeyin parçalarının gevşeyip, dağılacak hale gelmesi, sallanma.
ḳ. -dı 160a-11

ḳaḥṭ: (a.) Kıtlık. 100b-6, 104a-8, 105b-1
ḳ. idi 104a-7

Ḳā'id: (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı, komutan, (bk. Muḥammed). 12b-1, 110b-14

ḳā'ide: (a.) Kaide âdet, usul.
42a-5, 43b-8, 104b-8, 125b-13, 178a-6
ḳ. -si 162a-17
ḳ. -sidür 156a-9
ḳ. -sini 179a-1

ḳā'il: (a.) Söyleyen, söyleyici, sözün sahibi. 190a-4
eyyühe'l-ḳ. 123a-15

Ḳā'im: Hz. Muhammed'in bir adı, birinin yerine geçen, vaktini namazla geçiren, (bk. Ḳāyım, Muḥammed). 111a-3

ḳa'k: (a.) Kuru ekmek, peksimet. 23b-13, 23b-13
ḳ. -i şāmī 90b-15
ḳ. -i (akk.) 23b-15, 23b-17

ḳaḳı- : Kızmak, öfkelenmek, sinirlenmek, gazaba gelmek, (bk. ḳahı-).
ḳ. -mış 80a-8
ḳ. -yup 183b-17

ḳāl: (a.) Söz, laf. 81a-2
ḳ. birle 111b-17
ḳ. -uñ 190a-4
ḳ. -ı (akk.) 200b-9
ḳ. -uña 186b-8
ḳ.-i (iye.) 134a-1
ḳal-:Kalmak.
ḳ. -uram 103b-8
ḳ. -ur 27a-14, 35a-2, 78a-12,126a-9, 182b-9
ḳ-urlar 105a-13, 115b-13
ḳ-dum 97b-8, 112a-17, 159b-2, 172b-12, 172b-16, 216b-15
ḳ. -dı 6a-7, 14b-11, 18a-17, 26a-11, 26b-5, 37b-9, 38a-17, 40a-11, 41a-1, 42a-11, 51b-11 53a-11, 63b-6, 72a-4, 80a-10, 87b-9, 98b-3, 99a-16, 99b-3, 99b-5, 100a-12, 101a-5, 101a-13, 106a-11, 113a-16, 123a-5, 124a-2, 148b-17, 153b-5, 153b-5, 153b-6, 153b-7, 167b-5, 180b-14, 183b-8, 184a-5, 206a-10, 207a-8, 212a-11, 212a-14, 42a-5
ḳ-duḫ 170a-17
ḳ. -dılar 40a-2,49b-11, 61a-17, 69a-11, 76a-3, 78b-5, 88a-5, 97b-17, 103a-8, 104a-4, 106b-16, 108a-2, 108a-3, 109b-17, 112a-4, 121a-17, 123b-16, 124a-1, 125a-16, 128b-2, 139a-5, 147a-16, 153b-1, 158a-1 184a-7, 187b-1, 188b-17, 191a 15, 202b-16, 203a-5, 216a-17
ḳ. -mışsın 34b-10
ḳ. -mış 88a-12, 88a-13,
ḳ. -mışdur 34a-7
ḳ. mışuz 185b-2, 187a-15
ḳ. -mışlar 106a-13,
ḳ. -mışlardur 160b-1
ḳ-ıpdur 29b-17, 37b-14, 128b-13, 180b-15,

194b-17, 194b-17, 218b-17, 218b-18, 219a-1,
219a-2, 219a-3, 219a-4,219a-5, 219a-6, 219a-7,
219a-8
ḳ. -updur 66a-16, 81a-8
k. -ısar 176a-8, 184b-15
ḳ. -ısardur 46b-8, 57a-9, 69b-12, 164a-7
ḳ- ısaruz 205b-17
ḳ-ġıl 40a-10
k. 32b-1
ḳ-am 37b-2

ḳ-a 51a-8, 66a-12, 83a-13, 83a-15, 88b-4, 185a-9
ḳ-avuz 159a-11
ḳ. -ıp 62b-4
ḳ-ıcaḫ 3a-1; **k. -ıcaḳ 212a-11**
ḳ-an 3b-9, 7a-15, 9b-8, 26a-9, 28a-17, 29b-6,
30a-6, 31a-16, 32a-13, 33b-10, 41a-6,
46a-10, 47a-5, 52a-6, 53b-12, 56a-6,
60a-17, 64b-8, 90a-6, 93a-3, 94b-3, 97a-15
103b-5, 104b-9, 110a-15, 112b-14, 116b-2,
116b-3, 116b-4, 117a-5, 122b-7, 127b-14,
127a-15, 139a-13, 145b-4, 145b-13, 149a-7,
158b-6, 159a-13, 182a-2, 198a-6, 199b-5,
225a-9, 225b-7
ḳ. -anı 86b-10, 138b-1, 158a-15, 177a-9
ḳ. - anını 57a-16
ḳ. -anın 139a-17
ḳ. -anından 127b-7
ḳ. -anumuzı 189a-12
ḳ. -anlar 116b-5
k. -anlaruñ 178b-5
k.-duġı 103b-3 ; **k. -duġı-çun 103b-3**
ḳ. -duġın 209a-1
ḳ. -mış 223a-13
ḳ. -mışları 172a-14

k. -ur-ıdı 103b-5
k. -urlar-ıdı 13b-3
45b-4
k. -mış-ıdı 18b-13, 101a-6, 142a-15, 154b-12, 147b-6
k. -mışdı 153b-5
k-mışlar- ıdı 104a-8, 111a-12, 170a-15
k. -ıp durdurdı 125b-16
k.-maz 184a-17
k.-madı 21a-4, 25b-3, 25b-10, 34a-11, 34a-12, 37a-1, 37a-9, 46a-5, 49a-9, 52a-1, 53a-2, 57a-4, 59a-5, 64a-2, 65b-8, 84b-11, 85b-12, 87b-8, 88a-5, 99a-9, 99b-10, 120b-6, 127a-14 141a-8, 146b-9, 156b-15, 160a-17, 162b-17, 167b-15, 172b-6, 173b-5, 175b-13, 181b-3, 184a-6, 192b-10, 193b-10, 199a-13, 199a-13, 200b-11, 203a-11, 207b-13, 208a-6, 215a-3,
k. -mamış 88a-13, 189a-7 141a-1
k.-mamışdur 106a-17, 208a-8,
k-mayısar 28b-13, 67a-2,
k-ma 183b-12
k.-masunlar 95b-6
k. -ayasın 107b-2
k-maya 159a-10, 199b-13
k-maz-ıdı 174a-6
k-mamış-ıdı 94b-13

Kal'a: (a.) Kalè, hisar.
k-lar 28b-7

kal'ahā : (f. ; kal'a a.) Kaleler.
k-yı Hayābır 28b-7

kalak: (a.) Sıkında, ıstırap, rahatsızlık, huzursuzluk. 119a-15

Kalavūn: (k.a.) Melik Mansur Kalavun , Kölemen beylerindendir. Sultan Zahir Baybars'ın oğlu Selāmeş'i devirip yerine H. 687 /1279'da Mısır Sultanı olumuş ve H. 689 / 1290 da ölmüştür. Kalavun

sülâlesi H. 787/1385 tarihine kadar saltanat sürmüştür. 7b-8, 7b-9

kalb: (a.) Kalp, yürek, gönül.
rakīḳu'l-k. 131b-11
k. -ı (iye.) 210b-4
k. -uñuz 205b-14

kaldur- : Kaldırmak.
k. -dı 150b-14
k-a (ist.) 43a-12, 136a-9, 184a-3
k. -an 198b-11
k - duġı 72a-9
k-ası 159a-13
k -amadı 184a-3

kaldurıcı: Kaldırıcı, kaldıran. 172b-15

kāle: (a.) Dedi, söyledi, nakletti.
23a-13, 24b-2, 33a-2, 43b-16, 45a-9, 53b-5, 62b-13, 73a-9, 90b-3, 101a-3, 104b-6, 109b-17, 141b-2, 164b-16, 166a-13, 186a-1, 221b-15

kalem: (a.) Kalem.
9b-7, 15a-17, 15b-3, 32a-16
ḫılḳat-ı k. 9a-16
k-dür 73a-4
k-i (akk.) 9a-14, 11a-11, 21b-1

kalḫān: Kalkan. 84b-15, 221b-16, 222a-13
k. bigi 223b-5

kalı: Halı. 41b-12

Ḳālı': (k.a.) Hz. Hud Peygamberin oğlu.
17b-13, 17b-13, 17b-14, 17b-15
ibn-i Ḳ. 12a-7
Ḳ. -a 17b-14

kalı'ī : (a.) Sökülmüş, dağılmış, koparılmış. 43b-3

kalḫı-: Kalkmak, sıçramak, hoplamak.
k-dı 99b-5

kalıñ : Kalın, sık, kesif.
k-dur 222a-13

kalıñlıġ: Kalınlık, sıklık, kesiflik.
k-ı (iye) 10a-15, 222a-13
kalīl: (a.) Az. 29b-2
k-üñ (gen.) 3b-13
kalk: Kalkmak.
k.-dı 221b-8
kalp: (a.) Kalp, sahte, sahtekâr, güvenilmez adam.
k. -uñuz 205b-14
kamaş -: Kamaşmak.
k. -ur 33b-4
k. -a 49a-16
k. -ur-ıdı 45b-1
kamaşdur-: Kamaştırmak.
k. -ur 212b-2
k -dı 69a-4
kamar: (a.) Ay, (gezegen ay).
14b-5, 33b-3, 33b-5, 33b-16, 93a-12, 101b-5, 188a-4, 33b-5
k. u'l-akmār "Enbeyaz ay :Hz. Muhammed" 172a-14
k. kim 14a-5
k. -dur 205b-4
k. -dan 14b-5
kāmat: (a.) Boy, boy pos.
k. -ı (iye.) 123b-10
kamçı: Kamçı.
k. birle 148a-9
k. -lu 69a-9
kamīş: (a.) Gömlek.
k-ını 38b-2
kāmil : (a.) Kâmil, olgun, bilgin.
3b-7, 5b-3, 7b-4, 67a-3, 143b-9, 152b-16, 197a-15, 200a-17
k-dür 144a-2
k. durur 209a-17

k. ol- 209b-3
k. -ler 8a-1
ḳamu: Hep, bütün, her.
3a-7, 3b-11, 3b-12, 11a-4, 12b-17, 13a-15,
13b-11, 17a-1, 18a-14, 23b-13, 24b-6, 25b-8,
27b-6, 36a-1, 38b-7, 39a-9, 41b-3, 43a-10,
56a-2, 66a-13, 68a-11, 68b-6, 68b-14, 73a-1,
73a-5, 83b-2, 84a-6, 89b-11, 95a-12, 95a-16,
95a-17, 95b-4, 103b-13, 106b-11, 109a-9,109b-2
144b-1, 114b-6, 117a-12, 117b-5, 117b-5, 122b-15
123b-8, 129a-14, 130b-1, 130b-2, 139b-17, 140a-4
150a-5, 150b-17, 152b-13, 152b-15, 152b-16,
161b-4, 171b-4, 174a-6, 176a-13, 176a-14,
177a-8, 177a-8, 188a-10, 191a-4, 194b-17,195a-2
203a-12, 203a-12, 205b-6, 206b-15, 210b-3,
213a-1, 218b-16, 103b-9, 103b-10, 103b-13, 195a-1
ḳ. -nuñ 5a-6, 72b-13
ḳ-ya 209a-5
ḳ-dan
18b-5, 109b-3, 136a-5, 144a-4, 146b-1,
159a-2, 191a-5, 205b-4, 210b-3
ḳ.-sı
6a-7, 28b-8, 36b-8, 47a-7, 47a-12, 65a-6,
66a-6, 69a-11, 73a-1, 102b-2, 104a-4,
124a-2, 130a-16, 145a-15, 149b-3, 152b-11
160a-12, 165a-6, 176a-12, 192a-9, 196b-14,
224b-2
ḳ.-sınuñ
59a-11, 66a-7, 69a-10, 160a-16
ḳ.-sını 59b-2, 60a-12,
ḳ. -sın 17a-7, 107b-11, 136a-12
ḳ. -sına 103b-12
ḳ. -sından 102a-3, 194a-4, 199a-15
ḳ. -muz 46a-9, 115b-6, 115b-9, 151b-16
ḳ. -ñuz 139b-12

k. -ñuza 218b-1
k. -lara 92a-2
k. -lardan 95b-12
kan : Kan.
45b-6, 45b-8, 49b-1, 49b-5, 49b-10, 72a-12,
87a-13, 87b-3, 95b-13, 113a-12, 120b-17, 120b-17
130b-16, 138b-14, 141a-1, 168b-2, 219a-8
k. bahā "Kan bedeli, diyet."
85a-1, 85b-5, 148b-5
k. -ıla 173a-15
k. dök- 25b-12, 66a-17, 111b-9
k. kıl- " Kan dökmek."
47b-3,55a-9, 55a-9, 64b-4
k. ol- "Kan dökmek, cinâyet işlemek." 47a-10
k. -a 31a-17, 49b-3, 72a-12, 165b-14, 165b-17
k. -dan 32b-2, 219a-8
k. -umı74a-10
k. -umdan 49a-17
k. -uña 79b-14
k. -ı (iye.) 112b-13, 173a-15, 189b-1, 189b-12,
k. -ı kurı-"Bitkin, cansız hale gelmek."
47b-1, 80a-8
k. -ı issi "Sıcak kanlı, sevimli." 93a-11,205b-7
k. -ınuñ 173a-15
k. -ını 121b-12, 148b-4, 190b-5
k. -ın (akk.) 172b-2
k. -ına 45b-5, 79a-3, 151a-1
k. -ından 49b-3
k. -uñuzı 121b-12
k. -uñuza 66a-17
k. -lar 70a-6, 197b-9
k. -lara 49b-5, 70b-9
k. -lu 31a-16
kan: (< kaġan) Kağan, han. 4b-5
kān: (f.) Maden ocağı, bir şeyin menbaı, kaynağı.

k. -u erkān-u tarikat 66b-17
k. -dur 176a-10
k. -dan 213b-7
kan- : Kanmak, doymak.
k. -mazlar 135b-10
k. -madı 45a-12, 45a-12
kanā'at: (a.) Kanaat, azla yetinme, fazlasını istememe. 213a-14
k. it- 82a-17
k. -ı (iye.) 8a-14, 134a-2,
k. -ın (akk.) 210b-12
kanad, kanat: Kanat, 15a-4
k. (d)-a 15a-4
k. -ı (iye.) 94b-7, 95b-11, 98b-7, 98b-7,
k. (t) lar-ıla 91a-14
k. (t)-ları (iye.) 92a-16
k. (t)-lu 92a-15
kancarı: Nereye, neresi, ne tarafa, (bk. kancaru.)
k. -dur 157a-4
kancaru: Nereye, neresi, ne tarafa, (bk. kancarı). 26b-14, 2b-14, 27b-11, 52b-17, 56b-1, 70a-15, 70a-17, 78a-16, 79a-1, 100a-3, 118b-4, 122a-14, 139a-6, 167a-10, 192b-16, 195b-2, 208a-1,215a-2 216a-12, 216b-15, 217a-7, 217b-1
k. kim 35b-2
kancasana: Bir tarafa, her hangi bir yere. 57b-1
kand: (f.) Şeker.
k. -a 153b-11
kanda : Nerede, nereye, nasıl. 25a-12, 37b-15, 48b-3, 138b-16, 140a-9, 147b-16 153b-11, 193a-9, 202a-4, 217a-1, 217a-2 ,223a-3
k. kim 195b-12
k. -sın 202a-2
k.-dur 147a-4

k. -sız 184b-15
k. -sın (akk.) 126b-15

kandan: Nereden, nerede..... nerede.
5b-13, 36b-16, 36b-16, 44a-11, 44a-11,
103a-6, 129b-13, 136a-6, 136a-8, 142b-12,
214a-14, 214a-15

kandīl: (a.) Kandil.
k. -ler 74b-1, 76a-1
k. -leri (akk.) 76b-8

kanı : Hani, nerede.
3b-4, 19b-12, 70a-17, 76a-15, 76a-16, 76b-2,
112a-7, 140a-8, 147a-3, 188a-2, 200a-3

kānı': (a.)Kâni, kanaat sahibi. 205b-6

kañır-: Kanırmak, ayırırcasına bükmek.
k. -urlar 181b-15, 186b-15

kankı: Hangi.
8b-2, 47a-4, 47a-10, 48a-3, 48a-13, 48a-14, 52b-17
52b-17, 69b-14, 116b-13, 116b-15, 125b-6, 142b-11,
142b-13, 166b-12, 168a-15, 176b-3, 176b-4, 186a-5,
197b-5, 216b-10, 216b-10, 220b-4, 220b-4 , 69a-4
k. -ya 37b-6
k. -sı
34b-11, 46b-11, 49a-6, 68b-13, 182b-9,182b-9
182b-9 , 182b-9
k. -sınun46b-12, 48a-9
k. -sını 7a-12, 46b-17, 48a-9, 48a-11
k. -sına 49a-4, 111a-15, 175a-5
k. -muzı 197b-5
k. -ñuzı 46a-16
k. -ñuza 46a-16

kanlu: Kana girmiş, kâtil.
k. -yı 165a-9

kapı: Kapı,(bk. kapu.) 20b-17

kapu: Kapı,(bk. kapı).
60a-14, 60b-1, 142b-2, 159a-16, 160b-1 180a-2,
196b-3, 196b-4, 208b-12

k. -nuñ 160a-9, 160a-14
k. -yı
76b-11, 93a-5, 100a-1, 102a-15, 160a-10, 196b-1, 196b-2, 196b-3
k. -ya
58b-10, 60b-4, 60b-5, 100a-1, 100a-1, 160b-8, 176b-7, 196b-2, 196b-3
k. -dan
48a-10, 60b-5, 60b-5, 142b-3, 176b-7, 201b-17
k. -ma 80a-5
k. -sı 16b-11, 27b-15, 108a-7
k. -sınuñ 44a-16
k. -sını
41b-4, 65a-10, 76b-7, 91b-5, 105b-2, 160a-9
k. -sına 102a-14, 196b-1
k. -sından 129a-17
k. -ları 100b-8
k. -larınuñ 43b-15
k. -ların 95b-5

kap- : Kapmak, kapıp götürmek, almak.
k. -dı 59b-17
k. -dılar 196a-11
k. -ıpdur 126b-14
k. -updur 198a-12
k. -ayım 196a-7
k. -a 183a-12
k. -alar 51b-10
k. -duġı (akk.) 196b-7

kar: Kar.
k. bigi 106a-2
k. -dan 45a-12, 62a-1, 94b-6, 95b-9

kār : (f.) Te'sir, dokunma. etkileme.
k. eyle- 71a-4, 207b-13

kara: Kara. 43b-12, 57a-2, 63b-2, 83b-13, 86a-3, 115a-1, 121a-2, 121a-2, 124b-1, 161b-1, 165b-12, 165b-15 165b-17, 166a-4, 166a-6, 166b-1, 168b-16, 170a-5 180b-7, 221b-4
k. k. 172a-6
k. -y-ıdı 56b-17
k. ol- "Mahcup olmak." 120a-13
k. mıdı? 56b-17
k. -calar 169a-2, 169b-2, 170a-5, 170a-6, 170a-9
karaltu: Karaltı, yığın, kütle. 86a-3, 86a-4, 86a-7, 88a-1, 86a-7
karañu:Karanlık, siyahlık. 28a-5, 39b-6, 45a-17, 92b-2, 128b-12, 155b-2, 155b-2, 176b-16, 183a-2, 221a-15
k. -y-ıdı 171b-3,186b-12
k. ol- 203b-17
k. -yı (akk.) 187a-10
k. -da 34b 15
k. -dan 28a-3
k. -sında 152a-6
karañulıḫ : Karanlık, (bk. karañulluḫ, karañuluḳ.).
k. -da 3b-8-9
karanuluḫ: Karanlık (bk. karanlık (bk. karañulıḫ, karañuluḳ).
39b-7, 40a-17, 115b-5
k.-dur 39b-7
karañuluḳ:Karanlık (bk. Karañulıḫ , karañuluḫ).
223b-3
k. -ı (akk) 83a-8
k. ı (iy.) 59b-10
k. -ıdur 40a-17
karār: (a.) Karar, durma, sebat; rahat, huzur.
k. dut- 16a-6
k. kıl- 11a-14, 16a-15, 16a-17, 17a-14, 23a-4

30b-10, 74a-3, 136b-4
k. ṭut- 119a-15
k- um 34a-11
k-uñ 60a-3
k. -ı (iye) 21a-4, 34a-12, 156b-15, 162b-17,
k. -ı mı? 35a-2
k-da 222a-5

karar- : Kararmak.
k. -mış gönlüm 160b-10

karavaş: Cariye.
k-ı (akk.) 18 b-16
k-ı (iye.) 124b-1

karavul Öncü kuvvèti, karakol, keşif kolu. 142a-12

karayağız:Karayağız, esmer.
k. mıdur? 64b-1

karāyıb: (a. karā'ib) Akrabalar.
k-um 218b-1
k. -uñ 179 b-16
k-uñ (cemi-'i k.) 33b-14
k-ı (iye.) 141b-3, 154a-3, 155b-16
k-ı (ehl-i k.) 49a-11, 153a-17
k. -ını 169a-7
k-ındandur 69a-13

kar daş: Kardeş, (bk. karındaş). 34a-13
k. -uñ 37a-5

karı: Yaşlı, ihtiyar. 71a-8, 71a-10, 173b-13

kārī : (a.) Okuyucu. 218b-15

karı- Yaşlanmak, ihtiyarlamak.
k. -dı 65a-8

Karīb: (a.) Yakın, iyiliğe ve duaya hemen rahmetle karşılık veren (Allah te alâ). 130a-16

karīb: (a.) Yakın. 127a-6, 129b-6, 130a-11, 195a-15
k-a 23a-9
k-dur 190a-5

ḳ-dan 170a-14, 175b-12
karılıḳ: İhtiyarlık, yaşlılık. 186b-13
ḳarın: (a. karn) Asır, yüzyıl. (bk. ḳarn).
ḳ. ḳarın 136b-11
ḳarīn: (a.) Yakın, hısım.
ḳ-dur 174b-2
kar(ı)n : Karın, organ.
ḳ. -um 120b-17, 121a-8
ḳ. -umı 120b-16,
ḳ. -umdaġı 69a-9
ḳ. -ı 106b-3, 120b-11
ḳ. -ınuñ 64a-7
ḳ. -ını 86a-16, 120b-3, 120b-10
ḳ. -ın 69a-8
ḳ. -ına 71b-3, 86a-16, 108a-4, 139b-8
ḳ. -ında 2b-11, 90a-9, 90b-9
ḳ. -ındadur 69a-14
ḳ. -ında-y-iken 65b-3
ḳ. -ındaġı 71b-12
ḳarındaş: Kardeş, (bk. ḳardaş).
58a-6, 58a-10, 175a-11
ḳ. birle 58a-6
ḳ. -um 16b-14, 34a-13, 120b-2, 128b-8, 132a-7, 147b-3, 175a-15, 179b-5, 190b-1, 210b-12, 217a-2, 217a-17, 218b-5
ḳ- umdur 48b-14
ḳ. -umı 70b-1
ḳ. -uñ 44b-8, 66b-12, 120b-12, 175a-8, 175b-14, 181a-8, 182a-13, 190a-8, 190a-16, 194a-16, 216b-7
ḳ. -ı 15b-7, 24b-4, 25a-10, 29b-13, 30a-13, 32a-6, 34a-11, 37a-14, 55a-4, 56b-4, 57a-2 57b-9, 69b-1, 70a-9, 78b-5, 156b-17, 161a-4 179b-4, 180a-15, 180a-16, 185a-16, 186a-2, 196b-4, 197a-3, 200a-13, 203b-13, 203b-14,

211b-4, 221b-10
k. -ıdur 58a-10, 58a-11
k. -ı-y-ıdı 15b-7,
k. -ınuñ 44a-5
k-ını 180a-17
k. -ın 4a-5
k. -umuz 29b-15, 30a-6, 119b-14
k- uñuz 158b-11
k. -ları 44b-8
k. -lar-ıdı 178b-6, 206a-7
k. -larum 33b-12, 34a-9, 118b-4, 118b-10, 118b-13, 186a-12, 218a-17, 218b-6,220a-11
k. -laruñ 33b-17, 37b-8
k. -laruñdan 24b-10
k. -ları 24b-14, 38a-14, 45a-9, 46b-5, 49a-10, 57a-11, 65b-13, 66b-7, 72b-2, 78b-5, 79a-6 83b-6, 119a-8, 184b-6, 217b-3, 222a-8
k. -ların 24b-3, 61a-6
k. -larına 24b-4, 68a-5, 90a-3, 169a-3, 170a-11, 197a-1, 219a-10
k. -larından 33a-14, 24b-5, 59a-11

karındaşluk: Kardeşlik. 131a-4

karış: Beddua, ilenç. 75a-12
k. -ı 74b-5

karış- : Karışmak, katılmak, müdahele etmek, ilgilenmek.
k. -ur 197b-6
k. -dı 118b 12, 119b-5, 173a-15
k. -dılar 31a-16
k. -up 29b-5, 29b-6
k. -muş-ıdı 173a-16
k. -maz 217b-5
k. -madı 133a-15

karışdur- : Karıştırmak. 168b-2

kārıvān: (f.) Kervan, kâfile (bk. Kārubān, kāruvān, kārvān). 166b-12, 187b-3

k. -ı (akk.) 168a-4, 222b-7

ḳarn: (a.) Asır, yüzyıl (bk. ḳarın).

karnan ba'de karnın "Asırdan asıra". 68a-13

ḳarlaġuç: kırlangıç. 86a-5

ḳarşu: Karşı, -e doğru.

26b-12, 83b-16, 94b-14, 96a-5, 99b-4, 102a-17, 113a-19, 134a-4, 167b-9, 185a-4, 203a-12, 203a-12 221a-9, gözine ḳ. "Gözü önünde" 37b-17, 86b-17 88a-7, 86b-17

ḳ. aç- 84a-4

ḳ. çıḳ- "Karşılamak, misafirperverlik göstermek, -e doğru gitmek". 20b-10, 20b-11, 51b-4, 57b-13, 69b-6, 77b-7, 119a-16, 124a-12, 153a-3, 153a-7, 162a-13, 194a-4, 220a-14, ḳ. gel - : "Karşılamaya gelmek." 58b-13 115a-4, 119b-7, 137b-8, 150b-10, 210a-10

ḳ. getür- 188a-1,

ḳ. git- 79b-15, 169a-9

ḳ. in- 189b-6

ḳ. ḳon- 145b-12

ḳ. otur- 117a-11, 150b-11, 189a-9, 221b-9

ḳ. tur- "Karşı gelmek, rakip olmak, karşısında durmak. 27a-15, 31b-7, 35b-15, 35b-16, 73b-3, 84b-9, 146a-3, 157a-9, 158a-17, 167a-9, 186b-7, 205a-6, 209b-5, 225b-2

ḳ. viribi- 147b-12, 226a-3

ḳ. yalın- 119b-17

ḳ. yügrüş- 129b-1

ḳ. yüğür- 202a-1

ḳ. yüri- yürü- 29b-1, 29b-7, 38b-7, 59b-7, 73b-8, 73b-11, 85a-5, 85a-15, 100a-14, 102a-15, 113a-4, 119a-17, 119b-17, 120b-1 124b-6, 129b-5, 131b-4, 141 a-7, 142b-7, 143b-2, 149a-16, 149b-7, 157a-1, 166b-14, 171b-8, 182a-1, 182b-10, 183b-13, 183a-17

187b-12, 190b-7, 196b-4, 203b-16, 224a-13, 225a-17

k. yürit- 84b-12

k. mı? 80a-17

k. -dan 36b-13, 38a-8, 38b-12, 73b-15, 79a-11, 119b-15, 124b-6, 156b-16, 159b-17, 158a-3, 189a-2, 191b-2, 203b-15, 206b-10

k. -mdağı 93a-7

k. -ñda 219a-2

k. -sına 35b-15, 51a-13, 51b-7, 136b-16, 198a-15

k. -muza 189a-11

karşula- : Karşılamak, hürmet göstermek.

k. -dı. 207a-6

k. -dılar 147a-13, 149b-4, 202b-15

karşulaş-: Karşılaşmak, karşı karşıya gelmek, çatışmak.

k. -dı 44a-10

k. -alum 144b-13

k. -mağ 163a-13

kārubān: (f.) Kervan, kâfile, (bk. kārıvān, kāruvān, kārvān). 140a-11

kāruvān: (f.) Kervan, kâfile, (bk. kārvān, kārubān, kārvān). 222a-11

k. -a 112a-8

k. -dan 108a-3

k. - umuzuñ 189a-10

kārvān: (f.) Kervan, kâfile, (bk. kārıvān, kārubān, kāruvān).

21a-12, 21a-12, 166b-5, 166b-6, 166b-8, 166b-10, 166b-15, 166b-17, 167a-4, 167a-14, 187a-1, 187b-1 211a-9, 214b-16, 221a-11, 223a-16, 223b-4, 224a-5 224b-2, 225a-4, 225b-9

k. -uñ 167a-6, 218a-12

k. -ı. 188b-16, 225a-15

k. -ı(iye.) 166b-12

k. -a 11a-9, 166b-14, 221a-14, 224a-2, 224a-5,

224a-9, 224a-16, 224b-2, 225b-8

k. -dan 111a-9, 166b-15

kaş'a: (a.) Kâse, çanak, yemek tabağı.

k. -lar 23b-15

kasam: (a.) Yemin, and.

k. kıl- 19b-13

k. -dur 73a-2

kaşd: (a.) Kasıt, niyet, kötü niyet, tecavüz niyeti, öldürme, yaralama gibi saldırı niyeti.

k. eyle- 47a-3, 74a-6, 79b-5, 101a-14, 119a-8, 139b-12, 139b-15, 139b-15, 142b-17, 148b-17, 149a-1, 176b-4, 192b-6

k. it- 21b-5, 22b-17, 35a-1, 37a-9, 66a-6, 69a-16, 72b-6, 72b-17, 73b-4, 77a-16, 77a-17, 78a-8, 79b-14, 83a-3, 84b-12, 87b-10, 87b-14, 90a-15, 90a-16, 91b-7, 114b-5, 142a-2, 142a-2, 146b-4, 148a-7, 148a-13, 149a-4, 151a-1,158b-10, 169a-13, 183b-13, 190a-10, 198b-14, 199a-7, 205a-2, 217b-17

k. kıl- 36b-3, 49b-13, 50a-10, 52a-17, 56b-15, 64b-15, 69a-17, 71a-2, 72b-7, 72b-8, 89a-14, 100a-14, 106b-15, 173a-13, 202b-6

k. -um 149b-8

k. -ıma 35b-5, 149a-3

k-ı 146a-7, 148b-14

k. -ını 84b-1

k. -ın 120a-8

k. -ına 56a-13, 56b-10, 149a-3, 197a-16

k. -ında 45b-10, 154a-12

k. -ımuza 157b-2

kāṣıd: (a.) Kasıt ve niyet eden, kasten, mahsus, kasıtlı olarak. 185b-8

k. -ları (akk.) 3b-8

Kāsım : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri,

taksim eden, bölüştüren, (bk. Muḥammed). 12a-11
110b-4

kasr : (a.) Kısaltma, kısa kesme.
k. it- 215b-17

kaṣr: (a.) Köşk, saray.
k. -uñ 30b-12, 74a-15
k. -ı (akk.) 74a-14
k. -ı (iye.) 74a-14

kaş: Kaş.
k-ı birle 182a-10
k-ınuñ 73b-12, 73b-12

kaş-: Kaçmak, (bk. kaç-)
k. -tı 217b-13

kāşge: (f.kāşki) Keşke, ne olurdu. 33b-7

kaşı- : Kaşımak, dürtmek, oynamak.
k-ırsın 122b-11
k-dı. 192b-2

kāşif: (a.) Kâşif, bulan, ortaya çıkaran.
k. -i künūz-u şeri'at 4b-7

kat: Kat, tabaka.
yidi k. 15a-1, 89a-5, 102b-6

ḳat: Yan, nezd, huzur, ön, yan.
k. -uma 58b-14, 85a-17, 93a-10, 97a-17, 112b-9,
142b-5, 164b-6, 213b-10
ḳ. -umda 53a-16, 59a-3, 93a-4, 112b-2, 118b-15,
144b-9
k. -umdagı 32b-12
ḳ. -uña 59b-4, 71a-16, 85a-15, 85b-2, 122b-11,
211a-6
k. -uñda 13b-14, 32b-7, 146a-5, 173a-2,173a-2,
191a-11, 195a-2, 195a-2, 201a-8
ḳ. -uñdan 158b-17, 168b-4, 207a-9
ḳ. -ına 7a-2, 18b-11, 19a-6, 19b-14, 19b-16,
26a-13, 27a-4, 27b-8, 28b-4, 31b-2
34b-7, 36a-16, 38b-2, 42b-7, 42b-17,43a-3,
43a-11, 43a-14, 43a-14, 45a-6, 46a-13,

46b-2, 46b-4, 49a-8, 50b-16, 51a-2, 51a-4
52a-7, 53a-12, 53b-13, 53b-14, 58b-14,
59b-3, 59b-14, 59b-17, 62a-9, 65b-14,
66b-7, 72a-5, 73b-3, 79a-1, 79a-2,79a-3,
79b-12, 79b-17,80a-16, 80b-6, 80b-6, 83b-7,
85a-4, 85a-12, 85a-13, 85b-11, 89b-8,91a-3,
100a-17, 105a-12, 105b-11, 110a-7, 110a-16,
111a-13, 112a-12, 112b-5, 112b-8, 113b-12,
114b-16, 119a-8, 122a-11, 122b-1, 122b-3,
124b-2, 125b-1, 129a-11, 131b-3, 132a-3,
135b-15, 141b-4, 142a-15, 142b-3, 142b-14,
145a-5, 145b-16, 146a-6, 146b-14, 147a-4,
147a-5, 148a-1, 150a-12, 150b-3,153a-17,
154a-8, 155b-5, 156a-15, 156a-15, 164a-2,
164a-3, 166a-1, 167a-1, 168a-5, 168a-12,
169b-16, 170b-16, 171a-15, 172a-11, 173a-5,
173a-13, 179b-7, 180a-6, 185b-10, 186a-2,
188b-7, 190a-17, 194a-14, 196a-5, 196a-11,
196b-7, 196b-8, 197a-17, 198b-3, 198b-5,
201b-4, 204b-3, 212b-14, 214b-2, 214b-12,
217b-14, 220b-9, 220b-15, 220b-16, 221b-12,
225b-5,85a-7, 91b-5, 164a-2, 194a-12 ,

k. -ına mı? 37b-8

k. -ında 20b-15, 24b-4, 43a-2, 43a-15, 45b-4,
50a-2, 52b-9, 53a-10, 53a-11, 59a-9, 60a-14,
62a-13, 62b-15, 66a-13, 69b- 8, 69b-15,89b-2,
73a-13, 77a-5, 79b-11, 87b-6, 88b-5, 89b-2,
93b-4, 97b-10, 99a-14, 112a-12, 112a-13,
112a-14, 112b-1,112b-13, 114a-15, 115b-1
119a-1, 122a-6, 122b-2, 122b-4, 122b-16,
124a-8, 133a-6, 133a-7, 133a-12, 141b-11,
143b-4, 153b-1, 154a-3, 154a-8, 161b-13,
161b-13, 164a-1, 164b-17, 166b-4, 174b-3,
177a-3, 179a-8, 185a-5, 192a-9, 195a-15,
197a-8, 201b-13, 201b-13, 202b-6, 206b-2,

212a-14, 214b-6, 217b-15, 218a-2, 221a-11
k. -ındadur 137b-10
k. -ında-y-ıdı 29b-11
k. -ından 27a-3, 53b-3, 60a-7, 139b-1, 150a-8, 184a-14, 217b-3
k. -umuza 150b-5
k. -ımuzda 37a-16
k -umuzda 188b-9, 192a-6, 199b-4
k. -ıñuza 148a-3, 150a-9
k. -uñuza 65b-16, 80a-2
k -uñuzda 65b-17, 112b-1, 156a-10
k. -uñuzdağı 157b-11
k -larında 58b-11

kat- : Katmak, ilâve etmek, eklemek, önüne katmak, sokmak.
k. -dı 31b-17
k. -dılar 52a-14, 56a-5
k.-mışlar 141a-13
k. -asız 52a-11
k -maya 83a-9

katar: (a.) Katar, sıra. dizi.
k. eyle- 220b-14

katı: Çok, pek, acı ağır, haşin, sert, kırıcı, şiddetli, acaklı, sağlam, kuvvetli, zor, çetin, gururlu, mağrur.
6b-1, 7b-1, 14b-7, 19b-4, 21b-1, 21b-3, 24a-15, 27a-16, 27a-17, 28b-2, 29b-3, 30a-7, 34a-9, 34b-8, 35b-7, 36b-10,37a-1, 44a-7, 44a-16, 47a-8, 47a-8, 48b-12, 52a-4, 52b-6, 58b-15, 70a-10, 76a-2, 77b-8, 79a-14, 82b-11, 85a-9, 85b-12, 88b-1, 89a-17, 90a-14, 91a-2, 91a-7, 91a-10, 94a-2, 95b-11, 100a-9, 103b-1, 105b-8, 106a-9, 106a-17, 108a-13,111a-17, 112a-3, 115a-8, 116a-5, 117a-4, 117b-15, 118a-16, 118b-15,122a-16, 126a-17,129b-17, 131a-11, 131b-11, 132a-11, 134b-9,135a-13, 135b-2, ~~139b-2~~, 139a-3, 140a-5

141a-1, 141b-12, 145b-14, 148a-3, 153b-3,
153b-4, 153b-14, 155b-5, 156b-2,
159a-17, 161a-12,162b-10, 165b-10, 165b-13,
167b-8, 168b-5, 168b-5, 175b-3, 175b-17,
176a-1, 180b-1, 182b-16, 184a-1, 187a-1,
187b-14, 188a-11, 188b-3, 189a-4, 189a-4,
190b-11, 192b-9, 192b-10, 194a-1, 194a-4,
194b-6, 195a-14, 195b-1, 195b-5,197b-3,
206a-7, 207a-17, 207b-1, 209b-12, 210b-1,
213a-16, 213b-14, 214b-14, 223a-7, 224a-1

ḳ. ḳatı 186b-15
ḳ. -dur 85b-11
ḳ. mı? 131a-9

ḳatıḳ: Katık. 23b-8

ḳatılaş- : Sertleşmek, haşin davranmak, işi çıkmaza sürükmemek.
ḳ. -alum 29a-7

ḳātil-: (a.) Kâtil, adam öldüren, öldürücü.
ḳ. -uʿl- kefereti. 6b-8
ḳ. -i (akk.) 190a-17, ; (zehr-i ḳ.) 151a-5

ḳatl: (a.) Öldürme.
ḳ. it- 56b-12
ḳ-ine 151a-1,

ḳatlan- : Katlanmak, dayanmak, tahammül etmek.
ḳ. -ımaz 37b-4

katra: (a.) Damla.
98a-1, 143b-11, 162a-7, 172a-16, 185a-1
ḳ. -dur 122b-16
ḳ. -da 176a-7
ḳ. -dan 132a-12

kattāl: (a.) Pek öldürüçü, pek kâtil.
ḳ. kim 121 b-16
ḳ. -dan 148a-6

kav: Kav.

k. bigi 88a-12
ḳavāʿıd: (a.) Kaideler, esaslar. 121b-8
ḳavış-: Kavuşmak, (bk. ḳavuş-).
k-dı 149b-4
k-asız 159b-6, 159b-12
ḳavī: (a.) Çok kuvvetli, her şeye gücü yeten,(esma-i-hüsnadan.)
k. -sin 84a-9
k. ol- 116a-2
ḳavl: (a.) Söz, ahd, yemin. 136b-4
k. -ı muṣaddaḳ 165b-6
ṣādıḳu'l-k. 191a-10, 225b-11
k. -ıla 25b-11, 25b-12, 164b-2
k. eyle- 214a-5, 214a-6
k. it- 9a-8, 32b-17, 33b-13
k. ḳıl- 37b-1
k. -uñ 107a-7
k-a 175b-9
k. -umı 39a-8
k. -uñ 60a-3
k. -uña 160b-14
k. -ı 93a-14
k- ınuñ 165a-6
k. -ını 46a-1, 213a-2
k. -ına 121b-17, 161b-15, 207a-14, 207a-15
k. -umuz 211a-10
k. -larını 33a-1
ḳavluhu: (a.) Onun sözü, (krş. kavl).
k. taʿālā 11a-14
ḳavm: (a.) Kavim, topluluk, halk akraba, aile, (bk. ḳavmüm).
26b-5, 28b-11, 29b-6, 29b-17, 31a-7, 33a-12, 34a-13, 37a-1, 39a-8, 39b-4, 44a-7, 44a-8, 47a-4, 47b-2,52b-1, 54a-3, 54a-10, 54a-12,55a-1, 55a-5, 55a-11, 55b-1, 56b-5, 63b-11, 64b-9,

64b-14, 65a-3, 65b-5, 67b-10, 68b-3, 69a-4,
70b-7, 70b-7, 73a-7, 78b-6, 84a-6, 84b-10,
86a-9, 86b-5, 88a-6, 88b-17, 89a-4, 96a-14,
107b-17,111a-16, 115a-15, 115b-11, 121b-11,
122a-1, 124b-12, 125a-2, 138b-3, 138b-11,
145a-10, 149b-6, 151a-14, 152a-16, 155b-5,
157a-4, 158b-3, 159a-5, 160a-2, 165b-7, 169a-8,
171a-8, 173b-15, 174b-17, 179a-2, 181a-12,169b-9,
182a-1, 182b-4, 184b-4, 187a-13, 187a-15, 187b-12
187b-15, 189a-3, 191a-14, 192a-15, 192b-16,
195a-8, 195a-8, 195b-2, 196a-5, 197a-1, 197b-11,
205b-14,205b-14, 214a-13, 216a-15, 216b-13,
217a-17, 217b-4, 224a-1,189a-14
ḳ. -ı muġaffal 184b-15, 205a-13
ḳ. birle 51b-4
ḳ. daḫı 25b-9, 181a-17
ḳ. -ıla 142a-7
ḳ. kim 7b-3, 51b-9, 74b-14,131a-5,
ḳ. -dur 26a-13, 26b-3, 156b-10, 157a-2, 161a-5,
166a-14, 191b-4
ḳ. -uz 3b-1, 224a-2
ḳ. -sız 66b-8, 191b-6, 191b-8
ḳ. -ıdı 105b-8
ḳ. -uñ 67b-13, 88a-10, 88a-11, 99a-6, 195a-12,
207b-3, 207b-3, 219a-8
ḳ.-a 26b-15, 38a-14, 41a-10, 55a-1, 90a-11,
103a-14, 152b-9, 189a-3, 214a-13
ḳ. -dan 207b-1, 217a-17
ḳ. -dansız 167a-3
ḳ. -um 34a-9, 164b-4, 202b-6, 218b-1
ḳ. -umdan 28a-13, 28a-15, 166a-8, 166a-10
ḳ.-un 34b-8, 36a-12, 37b-8, 141b-10, 179b-16,
(cemīʿ-i ḳ.) 24b-17
ḳ. -uñ durur 146a-17

ḳ- uñdur 194b-5
ḳ- uña 57b-7
ḳ- uñdan 36a-15
ḳ. -ı 19b-1, 22a-7, 24b-14, 26b-16, 29b-3, 29b-15, 30a-1, 31a-16, 33a-10, 36a-10, 38a-14, 47a-5, 51b-11, 57b-13, 61a-6, 65a-6, 65a-10,65b-13, 66a-6, 69b-1, 79a-1, 79a-6, 83b-6, 87b-3, 88a-15, 89a-4, 90b-6, 107a-12, 123b-17, 141b-3, 141b-6, 141b-7, 146a-16, 148b-10, 152b-9, 153a-3, 155b-16, 156b-10, 160b-16, 160b-16, 169b-17, 162a-13 165b-11, 166b-17, 169b-16, 171a-9, 172a-8 172b-17, 174a-4, 182b-3, 182b-5, 183b-16, 187a-1, 187a-13, 187b-1, 187b-3, 191a-1, 194a-3, 196a-8, 196b-15, 201b-13, 202b-15, 205a-2, 213a-13, 213a-13, 214b-15, 224b-1, 196a-5
ḳ. -ınuñ 63b-8, 184b-4, 196b-8, 201b-10
ḳ. -ını 55b-10, 65a-3, 89b-14, 90a-2, 142a-2, 170b-9, 170b-16, 170b-16
ḳ. -ın 29a-17, 61a-7
ḳ. -ına 20a-15, 25a-4, 39a-7, 50a-13, 50a-14, 64b-2, 64b-3, 64b-7, 64b-13, 64b-13, 65a-10, 65b-5, 80a-17, 83b-13, 90a-11, 100b-5, 113b-12, 153a-11, 157b-1, 166b-16, 192a-11, 196b-9
ḳ. -ında 112a-12,
ḳ. -ından 21b-11, 21b-17, 22a-4, 24a-14, 24b-10, 33a-14, 69a-13, 82b-13, 105a-11, 166a-9, 166a-10, 169b-5
ḳ. -umuz 159a-13, 188b-9
ḳ. -uñuz 112b-1, 139b-12
ḳ. -uñuzdan 46a-14
ḳ. -ları 26a-10
ḳ. -larına 90a-5, 196b-13

ḳavmih: (a.) Kavminin..., kendi halkının...

seyyid-i ḳ. 81b-2, 110a-17

ḳavum :(a.) Kavim,halk,(bk. ḳavm). 44a-9
ḳ. -dur 72b-12,
ḳ. -a 7b-1
ḳ. -dan 52a-10

ḳavur- : Kavurmak, pişirmek.
ḳ. -urlar-ıdı 23b-9

ḳavuş- : Kavuşmak, (bk.ḳavış-)
ḳ. -dı 83b-5, 216a-4, 193b-11

ḳavuşdur-: Kavuşturmak.
ḳ. -dı 122a-9

ḳay : (<ki iy) "ki" ile "iy" ünleminin vezin gereği birleşmesi sonucu meydana gelmiş bir şekil. 199a-5

ḳaya: Kaya.
45a-11, 57a-15, 57a-16, 99a-11
ḳ. -dur 57a-5
ḳ. -ı (akk.) 197a-9

ḳayd: (a.) Bağ, pranga, ayağa vurulan zincir.
ḳ. -ıla 19b-2

ḳayda: Nereye, nerede. 100a-15

Ḳaydār: (k.a.) Hz. İsmail peygamberin oğlu.
19a-13, 19a-13, 19a-13, 19a-15, 19b-6, 19b-8 , 19b-10, 19b-11, 19b-13, 19b-16, 19b-17, 19b-17, 19b-17, 20a-2, 20a-4,20a-7, 20a-7, 20a-8,20a-10, 20a-10, 20a-15, 20b-1, 20b-2, 20b-2, 20b-5, 20b-6, 20b-7, 20b-10, 20b-11, 20b-13, 20b-14, 20b-15, 20b-16, 20b-16, 21a-4, 21a-5, 21a-6, 21a-7, 21a-8, 21a-9, 21a-10, 21a-11
ibn-i Ḳ. 12a-6
Ḳ.-uñ 21a-4, 21a-9
Ḳ. -ı (akk.) 20b-11
Ḳ. -a 19a-13, 19a-17, 20a-10, 20b-9, 20b-11, 20b-16, 21a-9

Ḳaydār : (k.a.) Hz. Nuh Peygamberin torunu Arfahsad'ın oğludur.

17 a-14, 17a-15, 17a-15, 17a-17
ibn-i Ḳ. 12a-7

ḳaygu : Kaygı, endişe, tasa.
91a-9, 114b-12, 115b-5, 219b-6
ḳ- uñ (iye.) 38a-1
ḳ. -sı 52a-9, 203a-11, 203a-11
ḳ. -sına 47a-13
ḳ. -lu 145b-15, 146a-1, 188b-14,
ḳ. -ludur 52a-16

ḳaygulan- : Kaygılanmak, tasalanmak, edişelenmek.
ḳ. -duñ mı? 20b-12

ḳāyıl: (a. ḳā'il) Diyen, söyleyen.
eyyühe'l-ḳ. 42a-14, 105a-4, 105a-4

Ḳāyım: Hz. Muhammed'in adlarından biri, yerine geçen, (bk. ḳā'im, Muḥammed). 12b-6

ḳāyım: (a. ḳā'im) kalkan, dikilen, devam eden, mevçud, tesis olunan.
ḳ. ol- 99b-4, 216a-12

ḳāyım-maḳām: (a.) Birinin yerine geçen, yerini tutan.
150a-5, 175b-5

ḳayır- : Kaygılan, endişe etmek, müteessir olmak, düşünmek, üzüntü duymak, (bk. ḳayur-).
ḳ. -uram 172b-13
ḳ. -ursım 144b-5
ḳ. -mazam 202a-12
ḳ. -mazsın 144a-9
ḳ- ma 44a-8

kāyināt: (a. kā'ināt) Kâinat.
seyyid-i k. 154b-17

ḳayna- :Kaynamak, sevmeye başlamak.
ḳ. -dı (ḳanı ḳ.) 112b-13, 113a-12

ḳaynaḳ: Pençe, yırtıcı hayvan pençesi.
ḳ. -ına 79a-17, 147a-17
ḳ. -ında 86a-6

ḳaynat-: Kaynatmak, düşünmek, kötü şeyler tasarlamak.

ḳ-dı (endīşe ḳ.) 67b-9
ḳ. -dılar (fitne ḳ.) 143a-11
ḳ. -urdı (çömlek ḳ "Fitne, fesat çıkarmak") 141b-9

Ḳays ibn-i ʿAbdān: (k.a.) Kureyş eşrafından biri. 200a-1, 215b-2, 223b-13

ḳayṣar: (a.) Eski Roma ve Bizans hükümdarlarına verilen lakap. 54b-7
ḳ. -ı Rūm 24a-12
ḳ. -uñ 185a-12
ḳ. -a 89a-15
ḳ. -dan 204b-14

ḳaytar-: Geri vermek, çevirmek, döndermek.
ḳ. -alar 81b-2

ḳayu: Kaygı, endişe, tasa.
ḳ. -dur 52a-9

ḳayur-: Kaygılanmak,endişe etmek, müteesir olmak, düşünmek, üzüntü duymak, (bk. ḳayır-).
ḳ-uram 93a-4
ḳ. -madın 182a-8
ḳ. -mazam 186b-7
ḳ- madı 115a-12
ḳ. -maġıl 134b-5

Ḳayyūm : (a.) Kendişi ezelî ve ebedî olmakla beraber, aynı zamanda mevcudatı ayakta tutan, var eden zat, Allah taalâ. 2b-11

ḳaz- : Kazmak, eşmek.
ḳ. -aram 42b-15
ḳ. -aruz 42b-14
ḳ. -duḳ 43a-17
ḳ. -dılar 43a-8
ḳ. -uñuz 43a-6
ḳ. -ġıl 157b-5
ḳ. -sun 157b-5

ḳ. -uñ 152b-2
ḳ. -a 42b-1, 42b-6
ḳ. -duġuñuz 43a-7
ḳ. -maġa 42b-5, 42b-14, 43b-2, 216a-5

ḳażā : (a.) Allah tarafından takdir olunan şeylerin vukua gelmesi, kaza, belā, kader, ecel. 60b-13, 70b-6, 70b-7, 70b-7, 75b-10, 78b-1
ḳ. -yı 79a-7,
ḳ. -ya 69a-17, 79b-15
ḳ. -dan 50b-9
ḳ. -sı 65a-14
ḳ. -sına 87b-16

ḳażāyā: (a.) Dava, mesele, iş, (krş. każıyya). 177b-13
ḳ. -lar 42a-5

ḳazan- : Kazanmak, elde etmek.
ḳ. -uram 218a-11
ḳ. -dı 23b-11, 30a-8, 44b-4, 54a-13, 91a-8,
ḳ. -duñ 20b-12
ḳ. -duñuz 218a-11
ḳ. -mışdur 172a-2
ḳ. -mışlardur 156a-11
ḳ. -duġumuz 91a- 8
ḳ. -maḳ. 214a-15, 214a-15
ḳ. -maġa 49b-2, 199b-11

ḳazanç: Kazanç, kâr etmek.
ḳ. eyle - 208b-9
ḳ. it- 214b-5
ḳ. -um 220a-9

ḳāżī (ḳāżı): (a.) Kadı, hâkim. 32a-11, 32a-17, 70b-1, 177b-10
ḳ. -yı Ḥaram 29b-16, 73a-1
ḳ.- yı ümem 210a-13
ḳ. -yu'l-Ḥaram 34b-5
ḳ. ḳıl- 23a-12, 32a-7, 32b-17

k. ol- 73a-11
k. -sı 25a-11 34b-12, 80a-2, 80a-5, 163a-7, 169b-14
k. -sıdur 125b-3
k. -muzdur 175b-7
k. -muzı 31a-8
k. -ları (iye.) 219a-14

kāżīlıḫ: (t.; ḳāżī a.) Kadılık, hâkimlik, (bk. ḳāżīlık). 128b-12, 182a-2

kāżīlık: (t.; ḳāżī a.) Kadılık, hâkimlik, (bk. ḳāżīlıḫ). 143b-7, 180a-11

k. -um 175b-5
k. -ı 32b-8
k. -ını 23a-11

ḳażıyye: (a.) Dava, mesele, dava etmek, hüküm, kesin mahkeme kararı, (krş. ḳażāya). 164b-17

k. kes- "Hüküm vermek" 125b-3

ḳazma: Kazma, çapa. 42b-2

kebīr: (a.) Büyük, ulu.

emīr-i k. 77b-12
ḫabīr- k. 204b-4
ḫabr-ı k. 30b-8, 212b-15
seyyid-i k. 171b-13
k. ol- 210b-3
k. -i (akk.) 177b-1

kebs: (a.) Sıkıştırmak, kuşatmak, hücum etmek.

k. it- 56b-9

ke-ennehu: (a.) Sanki, güya. 55a-6, 217a-4

kefālet: (a.) Kefillik, birine kefil olma

k. -ümi 175a-16

kefenle- : (t; kefen a.) Kefenlemek, ölüyü kefene sarmak.

k. -diler 21a-13

kefere: (a.) Kâfirler, hakkı tanımayanlar.

k. -i (katilü'l-k.) (müenneslik ve tamlama i'si) 6b-8
kefīl: (a.) Kefil, kefâlet eden. 130b-1
k. ol- 161a-2
k. -i (iye.) 161a-1, 175a-6
k. -i (y) em 112b-3
kehāne: (a.) Falcılık, gaipten haber verenler.
k. -ler 22b-14
k. -leri (iye.) 46b-15, 52a-4
kehānī : (a.) Falcılıkla ilgili, kehanete ait.225a-16
kehhān : (a.) Kâhin, müneccim, (krş. kehān).
k. -lar 62b-10
kehhāne: (a.) Kehanet, müneccimlik, gaipten haber verme 69b-15
kelām: (a.) kelâm, söz.
k. -ı ḳadīm "Kur'an-ı Kerim" 8b-1, 90a-8,
ḥāṣıl-ı k. 11a-14
k. -a 181b-15
ke-lemḥı'l- baṣar: (a.) Göz açıp kapayıncaya kadarki bir zaman gibi.
k. -dur 10a-7
Kelīm: (a.) Hitap olunan, söz söylenip konuşulan, muhatap, Hz. Musa'nın sıfatı, (krş. Mūsā,Kelīmu'llāh).
18b-6, 54b-15, 109a-12, 109b-6, 210b-4,
K. -dür 109a-14, (Mūsā k.) 92b-15
K. -i (akk.) 11b-8
K. -ümsin 109b-2
K. -üne 109b-8
K. -i (iye.) 80a-13
K. -e (Mūsā k.) 136b-15
kelimāt: (a.) Kelimeler. 6a-17
k. kim 125a-14
k. -lar 125a-15

kelime: (a.) Kelime, sözcük.
k. -(y) i ṭayyibe 40b-8-9
k. -sini 40a-16
Kelīmu'llāh: (a.) Tur-ı Sina'da Allah'ın hitabına mazhar olan Hz. Musa. (krş. Mūsā, kelīm).
28b-14, 54b-14, 54b-16
kem: (f.) Az, eksik, kötü, fena. 54a-11
k. -dür 72b-13
k. midür? 85b-3
k. idi 6b-4
kemāhiye: (a.) Olduğu gibi, hakkıyla. 3a-3
kemā yenbaġī: (a.) Gereği gibi, tam olarak, lâyık-ı veçhiyle. 97b-17
kemāl: (a.) Kemal, olgunluk, erginlik. 19a-16
k. -i ʿaḳl 163b-6
k. -i ḳudret 2b-7, 90a-16
k. ile 219a-17
k. -i (akk.) 200a-17
k. -imi 3a-2, 211b-15
k. -in 26a-11, 124a-1, 124a-15
k. -e 3a-5, 32b-16
k. -i (iye.) 8a-14, 14b-3, 103a-8, 103a-10, 187a-7, 195a-15
kemīn: (f.) Pusu, tuzak.
k. aç- "Pusu kurmak, tuzak kurmak" 97a-7, 159b-15
k. kıl- 160a-14
kemīne: (f.) Aciz, eksik, en küçük.
kemter: (f.) Çok aciz, pek zavallı, eksik.
114a-15, 159a-2, 174b-6
Ken'ān: (y.a.) Filistin, Filistin'de Sayda, Sur şehirleri ile Suriye'nin bir bölümünden meydana gelen bölgenin eski adı. 20b-9, 63b-15
Kenāne : (k.a.) Mekke'deki Kureyş kabilesine adını

veren Kureyş'in dedesi.
22a-9, 22a-9, 22a-9

kenār: (f.) Kenar, kıyı.
k. -da 137a-8
k. -ında 225a-5

kerāmet: (a.) Keramet, velilerin gerektiğinde gösterdikleri olağın üstü hal, kerem, bağış.
10a-2, 103b-14, 152b-14, 158b-12, 179b-15, 183b-3, 188b-5, 190b-3, 205a-6, 219a-16, 222a-7 222b-10
ḥıcāb-ı 9b-2
ḫıl'at-ı k. 10b-2
k. içün 14b-2
k. ile 103b-13
k. kim 211b-5
k. ḳıl- 222b-8
k. mi? 191a-3
k.-üñ 152b-11
k. -i (akk.) 81a-4
k. -e 58b-1
k. -den 144b-3
k. -dendür 179a-14
k. -üm 225a-16, 225b-15
k. - üme 120a-6
k. -i 76b-13, 155a-15, 179a-7, 191b-15, 195a-14
k. -ini 82b-9, 140a-12
k. -in 151a-8
k. -ine 14b-1, 58b-1 82a-7
k. -inden 116a-10, 179a-9
k. -ler 143b-10, 164a-13, 221a-12
k. -leri (akk.) 43b-17, 130a-14
k. -leri 39b-1, 198a-5
k. -lerine 97b-13
k. -lerinden 98a-5

kerem: (a.) Kerem, cömertlik, lutuf, ihsan, asalet,

soyluluk.
8b-16, 80a-13, 134a-5, 195a-2
k. birle 26b-6
k. -le 195a-3
k. eyle- 70b-1
k. ḳıl- 198b-6
k. -i (akk.) 23b-16
k. -i 8a-14, 23a-8
k. -ine 79b-16
k. -inden 46b-10

kerīm: (a.)Cömert, sonsuz kerem sahibi, esma-yı hüsnadan, Allah ta alâ.
3a-4, 8a-2, 18b-2, 32b-15, 54b-15, 57a-6, 91a-8 199a-6
k. idi 44b-8
k. -dür 93b-5, 137b-13
k. -ā (ünlem) 195a-7

kerīme: (a.) Cömert, kerem, sahibi kadın, kız evlat.
26b-17, 60b-13, 208a-17
k. -nüzi 30a-9, 168b-3

Kerīme: (k.a.) Kadın adı, Hz. İlyas'ın annesi.
K. idi 21b-17,

kerīmlik: (t., kerīm a.) Kerimlik, cömertlik, eli açıklık.
k. birle 24a-1
k. -de 19b-6
k. -üni 27a-7
k. -i 27b-11

kerr: (a.) Savaşta bir kere çekildikten sonra terrar hücum ediş.
k. ü fer "Hücumdan sonra geri çekilme ve tekrar hücum hareketi" 114b-8

kerrema'llāhu vechehu: (a.) "Allah onun yüzünü mübarek etsin"

anlamında dua, Hz. Ali için kullanılır. 4b-10

kerrubī : (a.) Allaha yakın olan büyük melekler. 13a-9

kersen: (f. kersān) Ekmek kabı, kap, yemek kabı.
k. -ler 23b-9, 23b-15

kerşe: (?) Metinde anber kokusunun ölçü birimi.
on k. ʿanber 30a-16

kes: (f.) Kimse, kişi. 117b-6

kes- : Kesmek, koparmak, öldürmek, kapatmak, engel olmak, susmak, belirlemek, hüküm vermek, yok etmek, çekmek, atmak.
k.-er 209b-14
k.-di 151b-3, 189b-9
k.-diler 15a-3, 64b-15, 75a-10
k.-miş 191b-11
k.-ipdür 225b-12, 225b-17
k.-ün 30a-12
k.-ünüz 64b-11
k.-em 74b-14
k.-e 70a-6; (yol k.) 192b-5
k.-eler 75a-7
k.-üp 125b-3
k.-medi 50b-9, 162b-12
k.-me 8b-16
k.-megil 48b-9
k.-mek 138b-14
k.-mege 75a-9

kesb : (a.) Kazanma, elde etme; kazanç.
k. it- 132a-12, 132a-12, 144a-3, 216a-13, 218a-9, 218a-9, 218a-10

kesegen : Keskin. 205a-5

kesil- : Kesilmek, koparılmak; kapatılmak; susmak; sonuçlandırmak; durmak, sona ermek.
k.-ür 47b-1, 199b-15
k.-miş 96a-7, 189a-8, 189a-17, 189b-12
k.-en 191b-1
k.-miş (part.) 117b-9
k.-mez-idi 22a-4

keşīr : (a.) Çok, kalabalık.
k.-ün̄ 3b-13
keskün : Keskin.
k.-dür 199b-7
kesr : (a.) Kırma, parçalama; bozma.
k.-i ṣanam 73a-3
k. ol- 185a-11
keşret : (a.) Çokluk, bolluk.
k.-ile 3a-7
k. ol- 11a-5
kesük : Kesik.
189b-9, 189b-11, 190b-5
Keşān : (y.a.) Eski İran'da bir şehir adı. 99a-13
keşīş : (f.) Rahip. 204a-16
kevākib: (a.) Yıldızlar.
k.-ün̄ (gen.) 53b-7
k.-leri 101a-17
ketāyib: (a.) Toplanmış, kalabalık asker, süvari alayı.
müfrıku'l-k. 4b-9
kevn : (a.) Varlık, var olma, âlem. 13b-9
k.-ile 13a-15
kevneyn: (a.) İki âlem, dünya ve ahiret. 3a-16
Keyd : (a.) Semanın ortası, gezeğenlerden biri. 101b-6
keyfiyet : (a.) Hal, durum, vaziyet.
k.-i hāli 155a-1
k.-inden 18a-17, 89a-2
Keyvān : Zühal, Satürn gezegeni, (bk. Zühal)
pīr-i k. 122b-16
Keyyāl el-Abṭāl : (k.a.) Fil ordusu kumandanı Ebrehe'nin oğlu. 141b-4, 142a-7
K.-a 151b-5
kıble : (.a) Kıble, namazda yönelinen taraf. 97a-10
k.-si 97a-11, 111b-1
kıç : Arka.
k.-ın kıçın 80b-14
kıdem : (a.) İlk önce; kıdem, rütbe, eskilik. 174b-1
k.-de 132a-15

kıf : Kadeh, bardak. 95b-8

kıgır- : Çağırmak, davet etmek.
k.-ır 188a-11

kıgrış- : Bağrışıp çağrışmak.
k.-dılar 141a-13

kıjğır- : Haykırmak, gürlemek.
k.-duğı 88a-1

kīl : (a.) Söz, laf.
k. u kāl "Dedikodu" 200b-9

kıl : Kıl, saç teli.
k.-lar 33a-8

kıl- : Kılmak, etmek, yapmak.
k.-uram 14a-10, 46b-14, 200a-12, 208a-2
218b-2, 220a-4
k.-ursın 38b-14, 55a-12, 109b-6, 132a-12, 132a-12, 162a-4, 182a-15, 183a-2, 195a -7, 208a-1
k.-ur 6a-4, 9a-3, 13a-7, 21a-3, 21a-5, 25a-9, 26a-10, 26a-13, 33a-6, 46b-1, 50a-4, 49a-6, 62a-15, 65a-14, 92a-5, 111b-10, 141a-16, 168a-1, 174b-16, 201b-15, 207b-17, 220b-11
k.-ursız 24b-9, 39a-8
k.-urlar 55b-12, 56a-10, 75b-8, 99b-16, 126a-10, 127b-3,129b-10, 140b-5, 185b-9, 187b-1, 195b-3, 196b-16, 224b-14
k.-dum 14a-1, 24b-11, 28b-1, 32b-1, 46a-3, 50b-11, 58a-6, 60a-9, 60b-14, 98b-13, 109b-1, 109b-1, 142a-10, 150a-5, 161a-9, 171a-5, 173b-5, 189b-3, 189b-8, 200a-11, 202b-6, 218a-6
k.-dun 15a-12, 15a-13, 24b-15, 25a-16, 35b-17, 36a-1, 37b-11, 38a-4, 48a-2, 48b-6, 58b-17, 70b-14, 103b-2, 122a-17, 132b-5, 142a-8 , 147a-9, 173a-13 , 173a-14, 176b-16, 176b-16, 194b-14, 195a-3, 213b-14
k.-dı 4b-12 , 4b-17, 5a-5, 6a-7, 6a-10, 6b-7, 6b-9, 7a-6, 7b-5, 8a-8, 8a-15, 8b-8, 9a-17,

9b-13, 9b-15, 9b-16, 10a-1, 10a-2,10a-4, 10a-6,
10a-8, 10b-5, 10b-6, 11a-1, 11a-3, 11a-14,
11b-8, 11b-16, 12b-17, 13a-1, 13a-1, 13b-7,
14a-12, 14b-10, 14b-14, 14b-15, 15a-2, 15b-4,
15b-4, 15b-8, 16a-9, 16a-12, 16a-13, 16a-15,
16a-17, 16b-7, 16b-14, 17a-7, 17a-13, 17a-14,
17a-15, 17b-3, 17b-14, 17b-15, 17b-16, 18a-1,
18a-3, 18a-4, 18a-6, 18a-10, 18a-11, 18a-13 ,
18a-17, 18b-16, 19a-1, 19a-10, 19a-11, 19a-12,
19a-14,19b-13, 20a-3, 20a-4, 20a-8, 20b-1,
21a-5, 21a-6, 21a-16, 21b-12, 22a-6, 22a-8,
22a-14, 22a-16, 23a-3, 23a-4, 23b-12, 25b-1,
26a-8, 27a-1, 27b-6, 27b-17, 28a-4, 28a-9,
28b-2, 30a-7, 30b-1, 30b-4, 30b-5, 31a-9, 31b-17,
32a-2,32a-2, 32a-2, 32a-6, 32a-7, 32a-7, 32a-9,
32a-16, 33a-12, 33b-4, 33b-17, 34a-13, 34b-1,
34b-7, 35a-3, 35a-15, 37b-7, 37b-15, 89a-7,
39a-8, 39b-4, 40a-5, 40a-9, 40a-10, 40a-15,
40b-7, 41a-8, 41b-11,42a-17, 43b-17, 44b-1,
45a-14, 46a-2, 47b-7, 48b-2, 49a-12, 49b-13,
50a-10, 51b-5, 51b-17, 53a-12, 53a-12, 57b-5,
59a-2, 59b-8, 60a-6, 60b-16, 61a-4, 61a-5,
61b-10, 64b-17, 65a-9, 65a-16, 65b-5, 65b-11,
69a-3, 69a-16, 71a-5, 71a-6, 72a-1, 73a-12,
74a-1, 74a-14, 74b-2, 75a-2. 75a-12, 78b-17,
79a-8, 80a-13, 80b-8, 81b-14, 81b-15, 82a-7,
83b-10, 86a-1, 88a-8, 88a-16, 88b-11, 89a-14,
89b-9, 90a-17, 90b-6, 90b-16, 91a-1, 92a-9,
93b-15, 94a-4, 98a-6, 98a-14, 98b-1, 100a-14,
101a-17, 102a-10, 102a-16, 102a-17, 102b-1,
103a-4, 103a-15, 103b-6, 107b-5, 108b-4, 109a-10,
109a-10, 109a-13, 109b-11, 109b-15, 113a-2,
113b-14, 114b-13, 115b-1, 116a-14, 117b-3,
118b-7, 121b-11, 122a-10, 125b-2, 128a-9, 128b-3,
128b-4, 130a-14 , 131b-4, 132b-8, 133b-4, 133b-5,
133b-6, 133b-7, 133b-8,133b-9, 133b-10, 133b-11,
133b-12, 133b-13, 133b-13, 133b-14, 133b-15,

133b-16, 135a-2, 135a-2, 136a-14, 136a-16,136b-1,
136b-9, 139b-1, 142a-12, 142b-8, 144a-7, 146a-12
146b-6, 147b-10, 148a-4, 148b-15, 153b-2, 153b-7,
155a-16, 158a-4, 158a-6, 158a-12, 158a-14,159a-5,
159a-17, 161a-5, 161a-15, 162a-10, 163a-4, 163a-5,
164a-15, 164b-9, 164b-12, 164b-13, 167a-16,
167b-3, 168a-16, 168b-11, 168b-13, 168b-16,
173a-13, 174b-16, 175b-10, 177a-16, 179a-15,
180a-6, 182a-6, 182b-2, 182b-17, 183b-5, 183b-10,
184a-7, 184a-15, 185b-11, 185b-12, 186b-3,
186b-9, 190b-7, 191a-1, 191a-1, 191a-8, 192a-2,
192b-12, 194b-9, 195a-10, 195a-11, 195b-6,
196a-15, 196b-4, 196b-10, 196b-17, 198b-8,
199a-12, 199b-5, 199b-17, 200a-12, 201a-6,
201a-17, 201b-1, 201b-5, 201b-9, 201b-16, 201b-17,
202a-13, 202b-4, 202b-13, 202b-14, 203b-1,
203b-4, 205a-17, 205b-15, 206a-14, 207a-6,
210a-1, 210a-13, 211a-15, 211b-17, 212a-4,
212a-9, 212a-10, 213a-3, 213b-16, 215b-9, 216b-12,
217b-12, 217b-16, 220a-14, 220a-16, 220 a-16,
221a-2 , 221a-9, 221b-5, 222b-6, 222b-8, 222b-8,
224b-17

ḳ.-dı mı? 55a-2

ḳ.-duḫ 120a-4

ḳ.-duḳ 36a-10, 56b-15, 60a-11, 69a-17, 138b-17,
143b-2

ḳ.-dıñuz 149b-16

ḳ.-duñuz (ḳadam rence ḳ.) 28b-10; 82a-10, 143b-1,
152a-5,210a-14, 224a-9

ḳ.-duñuz mı? 82b-10

ḳ.-dılar 4b-3, 5b-17, 7a-4, 8a-4, 14b-14, 15a-2,
15a-3, 20a-9, 20b-6, 23a-12, 23a-14, 23b-13,
23b-15, 25a-4, 25b-2, 25b-4, 25b-5, 25b-7,
28b-5, 29a-13, 29a-16, 29b-5, 30a-1, 30a-11,
31a-10, 31a-15, 31b-1, 32a-1, 32a-5, 32a-6,
32a-13, 32a-14, 33a -10, 32b-10, 32b-10, 32b-11,
32b-15, 32b-17, 36b-3, 41a-7, 42a-2, 42b-4,

43a-4, 43b-5, 44a-1, 44a-13, 44a-13, 45b-12,
47b-9, 47b-9, 48a-16, 48b-11, 49b-4, 50a-1 ,
51a-2, 51a-4, 51b-8, 51b-8, 51b-9, 51b-9,
52a-2, 52a-14, 52b-1, 52b-4, 53b-4, 55a-15,
56b-5, 56b-7, 57a-16, 57a-16, 57b-9, 57b-15,
57b-16, 58b-15, 60b-11, 61a-1, 63b-13, 63b-9,
64b-4, 64b-5, 64b-14, 68a-2, 68b-14, 69a-7,
72a-17, 72b-4, 72b-7, 72b-8, 73a-10, 73a-17,
73b-3, 74b-1, 75b-15, 76a-1, 76b-7, 76b-10,
76b-13, 77a-4, 77b-8, 78a-1, 78b-16, 83b-5,
83b-15, 84a-8, 84b-16, 84b-16, 88b-16, 88b-17,
89a-2, 89a-8, 89b-1, 89b-4, 89b-15, 90a-17,
91a-3, 92a-3, 92b-3, 95b-16, 98b-16, 100b-17,
102b-7, 104b-11, 106b-2 ,107a-14, 107b-11,
108a-14, 110a-1, 114b-14, 117a-10, 119b-8,
121a-16, 121a-17, 121b-3, 124a-16, 126b-5,
128b-1, 129a-5, 131a-6, 131a-16, 132b-7, 136b-4,
138a-17, 138b-1, 139a-8, 139a-12, 140b-12,
141b-6, 143a-12, 143a-12, 143a-16, 145a-10,
146b-13, 147a-8, 148b-2, 149b-1, 149b-5, 152b-2,
153a-8, 154a-5, 159a-14, 162a-6, 162a-13,
162a-14, 167b-14, 167b-14, 168b-14, 169a-1,
169b-16, 171b-8, 172a-7, 173b-8,173b-9, 174a-7,
174a-9, 175b-12, 175b-13, 177b-9, 180b-1,
181a-17, 182b-7, 185b-14, 188a-9, 188a-9,
188b-5, 188b-17, 191b-10, 192a-4, 192a-12,
192a-15, 194a-5, 194a-13, 194b-3, 195b-2,
196a-7, 196a-8, 198b-7, 200a-15, 202b-15,
203a-5, 203b-2, 203b-3, 204b-3, 207b-14,
209a-5, 209a-5, 210a-9, 214b-8, 215a-8, 215a-11,
215a-13, 221a-3, 221a-7, 221a-8, 225a-10,
225b-8

k.-mışam 46b-16

k.-mış 187a-5, 189b-5, 205b-1

k.-mışdur 99a-3, 144a-5, 190b-6, 200a-16, 202a-7

k.-mışlar 27b-10, 76b-15, 84a-2, 110a-7, 187b-9,

191b-3
k.-mışlar mı? 94b-11
k.-mışlardur 166b-1
k.-ıpdur 5a-15, 5a-16, 5a-16, 5a-17, 5b-1, 5b-1, 5b-2, 18b-5, 25a-12 , 27b-3, 35a-1, 66b-10, 76a-15, 187a-4, 198a-13, 200b-3, 200b-5, 205a-14
k.-updur 76a-12, 122b-6
k.-ısaram 46a-5, 46a-16
k.-ısardur 14b-3, 46a-16, 66a-3, 84b-10, 156b-8, 157b-15, 159b-9, 164b-2 , 204b-14, 213b-8
k.-ayım 14b-15, 24b-12, 46a-4, 148a-5, 175b-6
k.-ayum 50b-12, 71b-15
k.-gıl 3a-17, 5b-5, 14a-10, 15a-16, 20a-1, 23a-7, 27b-15, 35b-10, 48b-14, 51a-12 , 59b-3, 60a-3, 79b-17, 84a-11, 107b-12, 142a-11, 150a-10, 157b-9, 161a-15, 173b-10, 175a-16, 204a-4, 215b-7, 219a-13
k. 3b-12, 44a-8, 44a-8, 44a-9, 54b-16, 95b-6, 109b-8, 109b-8, 163a-15, 168a-14, 172b-16, 177a-6, 199a-6, 219a-11
k.-sun 30b-17, 78b-8, 157b-5, 159a-4, 185b-11 2 18b-4
k.-alum 3a-10,25b-16, 29a-4, 30a-15, 37a-8, 64b-8, 75b-9, 83b-14, 107b-1, 137a-8, 159a-9, 207b-14
k.-uñ 26a-4, 29a-6, 30a-12, 84a-7, 94a-4, 97a-6, 185b-9, 187b-17
k.-ıñuz 30b-10, 46a-13, 47a-2
k.-uñuz 51a-15, 51a-15, 81a-17, 198b-6, 201b-2, 224a-14
k.-sunlar 27a-4, 29a-9, 100a-17, 102a-11, 175b-17, 192a-8
k.-sa 133a-17, 165a-7, 173b-16, 177b-14, 191a-6, 195b-13
k.-salar 106b-9, 106b-15, 192a-14
k.-am 14a-1, 44b-1, 48a-2, 48a-4, 48b-16, 74b-13, 75b-14, 179a-2, 181a-2, 189b-14

191b-11, 198b-1, 201a-15
k.-asın 13b-16, 16b-16, 16b-17, 18a-9, 29b-4, 33a-5, 36a-17, 186b-1, 194b-7, 202b-7, 213b-12
k.-a 8b-6, 8b-12, 14b-10, 19b-15, 20a-1, 20b-3, 21a-2, 27b-16, 27b-17, 28a-3, 36b-11, 41a-2, 21a-2 , 47b-3, 47b-4, 50a-11, 56b-2, 59a-7, 63b-4,76b-4, 76b-5, 82a-11, 82a-17, 86a-2, 87b-11,140a-9, 146b-7, 151b-15, 154b-14 , 155b-15, 164b-2, 185a-6 , 193a-7, 211a-16, 215a-4, 217a-15,30b-10,30b-11,35a-9,35a-10,36a-11
k.-avuz 26a-7, 28b-16, 28b-17, 42b-17, 43a-1, 65b-4
k.-asız 26a-4, 54b-10, 97b-13
k.-alar 7b-12, 13a-2, 13a-11, 32a-8, 57b-14, 66a-12, 74b-11, 80b-5, 84b-15, 103b-10, 172a-3, 194a-13, 196a-13, 201b-12 , 207b-15, 211a-9, 219b-4
k.-a durur 65a-6
k.-u 32b-14, 47a-5, 61b-14,
k.-ıp dur- 55b-4, 202a-5, 218b-7
k.-ıp tur- 122b-17
k.-up 5a-8, 17b-10, 29b-7, 36b-17, 53b-15, 94a-7, 94a-17, 130a-16, 139a-6, 199b-17, 213b-15
k.-up-dururam 27a-6
k.-ınca 77b-15, 101b-13
k.-ıcaḫ 121a-15,
k.-madın 13a-3, 83a-1, 166b-13
k.-an 5a-7, 55b-13, 196a-13
k.-anlar 3a-14
k.-anlara 73a-6
k.-ur (part.) 38b-11
k.-dugın (akk.) 41b-9
k.-dugumı 157b-9
k.-dugun 28b-9, 41b-16, 80b-8
k.-dugı 20b-14, 63b-14, 191a-17

k.-dug̊ı-çun 57b-16
k.-dug̊ını 120a-15,121b-7
k.-dug̊ından 54a-9, 163b-12
k.-duḳların 71a-2, 74b-8
k.-acaḳ 8a-10
k.-ası 22a-2
k.-urdum 171a-14
k.-ur-ıdı 13a-8, 14b-17, 23a-16, 23a-17, 23a-17, 63a-11, 64b-16, 90a-2, 125b-9
k.-ur-dı 10a-16, 14a-4, 15b-16, 17b-5, 19b-10, 20a-5, 21b-8, 23a-17, 24a-15, 98b-4, 108b-9, 126a-16, 127a-17, 133a-17, 177b-14, 207a-16, 215b-13
k.-urlar-ıdı 13a-7, 23a-2, 23b-8, 42a-4, 74b-9, 75a-7, 80a-13, 129b-7, 158a-14, 178a-10
k.-urlardı 23b-8, 72a-2, 129a-6
k.-ur-ısam 210a-17
k.-ursam 57b-5, 177a-2, 177a-2
k.-ursañ 24b-10
k.-ursa 213b-13
k.-mış-ıdum 208a-5
k.-mış-ıdı 4a-2, 33a-9, 62b-16, 75a-6, 82b-5, 90a-6, 134b-14, 154b-11, 158a-6, 183b-14, 184b-13, 185b-12
k.-mış-dı 153b-5
k.-mışıdınuz 37b-1
k.-mışlar-ıdı 77a-12, 115a-14, 160a-14, 178a-17
k.-a-y-ıdı 111b-6
k.-ur-ıken 24a-16
k.-mazam 37b-10
k.-mazsın 114a-9, 218b-11
k.-maz 23b-12, 96b-11, 105a-14, 153b-13, 211a-3, 217b-4
k.-maz mıduḳ? 217b-10
k.-mazlar 98a-8, 124b-17, 179a-5

k.-madum̄ 27a-17, 57b-7, 88b-14, 103a-12, 145b-1, 208b-12
k.-madı 4b-2, 26b-8, 29b-13, 53a-2, 53b-3, 58a-16, 58b-3, 61a-17, 78a-3, 80b-11, 112a-5, 119a-15, 171b-11, 177b-7, 178a-3, 178a-4, 178a-5, 179a-16, 215a-4
k.-maduñuz 78a-5
k.-mayısar 202b-12
k.-magıl 29b-1, 49b-2, 80b-10, 151a-11, 151a-11, 182b-12, 201b-14
k.-ma 60a-2, 177a-11, 195a-8
k.-masun 182b-6
k.-masunlar 155a-7
k.-masa 155a-12, 155a-13
k.-mayam 74a-3, 200a-12
k.-mayasın 59a-1, 201b-13, 202b-7
k.-maya 27a-11, 83a-11, 83a-16, 90a-10, 212b-10
k.-mayalar 118a-14, 185b-9
k.-mayınca 136a-6, 151b-13
k.-maz-ıdı 23a-6
k.-mazdı 113b-14, 177b-15
k.-mazlar-ıdı 104b-10
k.-mamış-ıdı 74b-2, 76a-4
k.-a bildi mi? 92a-3
k.-mah 7b-1, 36a-14, 144b-9, 175a-17
k.-mahda mıdur? 146a-7
k.-mak 21b-16, 54a-3, 64a-1, 75a-17, 94b-9, 199b-9
k.-mag-ıçun 211a-15
k.-maga 7b-5, 20a-3, 21b-5, 27a-7, 49b-13 , 51a-12, 58b-12, 64b-5, 76b-17, 82b-17, 100b-3, 129a-8, 141a-16, 148b-11, 151a-11, 195b-13, 197a-5, 208a-9
k.-makda 57a-11, 137a-9
k.-makda-y-ıdı 36a-3
k.-makdan 89b-4, 137b-11
k.-maklığı 44a-1

kılāde : (f. kalāde) Zincir gerdanlık. 161b-8

kıldur- : Kıldırmak, yaptırmak.
ḳ.-up 125a-1
k.-mazsın 124b-11

kılıç : Kılıç.
25b-12, 29a-8, 29a-8, 31a-9, 31a-15, 35b-15, 39b-14, 50a-12, 50b-8, 54b-7, 55b-12, 56b-6, 56b-9, 56b-13, 66a-17, 76b-6, 84b-15, 85b-13, 85b-16, 111b-10, 139a-4, 139a-8, 148b-6, 156b-2, 159a-9, 160a-9, 163a-13, 166a-9, 169a-5, 169b-8, 193b-1, 195b-7, 203b-14, 223a-8
ḳ. bigidür 111b-8
ḳ. birle 54a-7, 148a-5, 148a-8, 149b-8, 150a-2, 164b-2, 204b-13
ḳ. düş- "Kan dökülmek" 36a-11
ḳ. ol- 57a-16
ḳ.-a 111b-8, 148a-7, 148a-12, 151a-15, 155a-8, 203b-9, 224a-9, 224a-10, 224a-11,
ḳ.-dan 77a-2, 79b-7, 85a-6, 85b-13, 150b-6, 174a-6, 174a-6
ḳ.-um 81b-6,157a-13
ḳ.-uñ 31a-14
ḳ.-ı 4a-6, 51b-14, 65b-10,, 67a-7, 70a-6, 89b-7, 140a-8, 151b-2, 185a-10, 205a-5, 205b-10
ḳ.-ı-çun 6a-11
ḳ.-ınuñ 151a-15
ḳ.-ını 151a-14
ḳ.-ın 161a-4
ḳ.-ında 155a-17
ḳ.-ımuz 199b-7
ḳ.-ları 150b-12
ḳ.-lar 31a-10, 31a-12, 31a-17, 43b-3, 43b-13

kılıcı : Yapan, eden.
4a-7, 25b-12, 55a-9, 55a-9, 67a-6, 70a-6, 140a-8, 200b-15
ḳ.-ıdı 26b-17

kılıçla-: Kılıçlamak, kılıç vurmak, kılıçla hücum etmek.
k.-dı 169a-5
k.-ya (ist.) 223a-8

kılıçlaş-: Kılıçlaşmak, kılıçla karşılıklı vuruşmak.
k.-mak 163a-13

kılın- : Kılınmak, yapılmak.
k.-dı 109b-14
k.-duğını 123a-10

Kılīs : (a. kallīs) Sana şehrinde Ebrehe tarafından yaptırılan bir kilisenin adıdır.
75b-12, 76b-12
K.-ı 75b-5
K.-a 75b-14
K.-ımuz mı? 76a-5

kıllet : (a.) Azlık, eksiklik.
k. ol- 54a-9

Kīnān : (k.a.) Şit peygamberin oğlu Amuş'un oğludur.
15b-17, 16a-3, 16a-4, 16a-6
ibn-i K. 12a-8
K.-un 16a-5

kır- : Kırmak, öldürmek.
k.-dı 140a-8
k.-dılar 139a-4, 141b-7, 141b-14
k.-alar 86a-1
k.-mayınca 77a-2
k.-maga 82b-17, 89a-10, 141b-16, 142a-2,

kıran : Kenar, kıyı, uç.
k.-ına 105b-15, 193b-6
k.-ında 41b-14, 105b-14

kırān : (a.) Devlet, talihlilik, kutluluk; cem olmak, toplanmak.
sāhıb-k. 70a-3, 115b-8
k.-ından 62b-10

kırba : (a.) Gönden yapılıp içine su konulan bir su kabı.
k.-ların 224b-11

kırd : (a.) Maymun. 55b-12

kırdır- : Kırdırmak, öldürtmek.
k.-mış 139a-16
k.-ısardur 157b-15
k.-a (ist.) 193a-8
k.-ur-ıdı 155a-8

kırḫ : Kırk; çocuk doğduktan sonra geçen kadınların temizleme müddeti, (bk. ḫırḫ, kırk)
k. kıl- 51b-8
k.-a 174a-13
k.-ı (iye.) 136a-17, 136b-5
k.-ından 169a-9

kırıcı : Kırıcı, parçalayıcı.
k. ol- 54b-7

kırıl- : Kırılmak, ölmek, helâk olmak.
k.-dı 86b-14, 152b-5, 152b-7, 166a-9
k.-dılar 152a-7
k.-mış-dur 160b-4
k.-mışlar 139a-10, 152a-12
k.-ı tur- 166a-9
k.-an 141b-6, 160b-16, 161a-5
k.-anlarun 139a-11, 139a-13
k.-dugından 158b-9
k.-urdı 174a-6
k.-mak 150a-2

kırk : Kırk, (bk. ḫırḫ, kırḫ)
8a-14, 25a-4, 29a-5, 29a-8, 29a-14, 30a-16, 41a-2, 74a-16, 90b-4, 100b-13, 127b-6, 134a-10, 134a-12, 134b-2, 134b-10, 134b-12, 134b-16, 135b-11, 137b-6, 140b-2, 150a-17, 171b-6, 178a-13, 178a-14, 178b-10, 180a-8, 181b-5, 181b-5, 212b-5, 215b-11
k.-ı (iye.) 104b-15, 178a-12

kırk altı : Kırk altı. 101b-1

kırk tokuz: Kırk dokuz.

kırnaḫ : Cariye, hizmetçi, (bk. kırnak). 168b-10

kırnak : Cariye, hizmetçi, (bk. kırnaḫ). 30b-2
k.-ı (iye.) (kırnakı) 18b-15; 129a-10

k.-(ḳ)-ın (a.kk.) 198a-12
k.-ların (akk.) 91b-6

kısa,kısa : Kısa. 73b-8, 202a-16
k. ol- 30b-15
k. mıdur? 64a-17

kısal- : Kısalmak.
k.-ur-ıdı 202a-16

kısm : (a.) Kısım, bölüm, parça, gurup. 11a-12
k. eyle- 11a-10, 11a-11, 11a-12
k. it- 133b-11
k.-ın (akk.) 11a-10
k.-ına 11a-12
k.-ından 11a-11, 11a-11, 11a-13

kısmat : (a.) Kısmet, nasip. 102b-3
k. ol- 24b-13, 24b-13, 53a-2, 59b-15, 218a-6
k.-ları 102b-3

kıssa : (a.) Kıssa, hikâye.
k.-sı 8b-2

kıssıs : (a.) Keşiş, rahip, piskopos.
204a-16, 204b-4, 207a-11

kıt : Kıt, kıtlık, çok az.
k. ol- 188b-9, 194a-11

kıtāl : (a.) Muharebe, mücadele, kavga. 21b-7

kıvan- : Sevinmek, öğünmek; heveslenmek. 180b-13

kıy- : Kıymak, kasdetmek, bir şeyi acımadan yapmak; belirlemek, tayin etmek.
k.-dun 131a-12
k.-dı 168b-17
k.-dılar (kābin k.) 31b-15
k.-alum (kābim k.) 60b-15
k.-amazlar 168b-7
k.-mağıl 47a-3

kıyām : (a.) Ayağa kalkma , ayakta durma. 11b-3
k.-a 181b-11

kıyāmat : (a. kıyāmet) Kıyamet, ahiret.
89b-12, 103b-16
k.-a 17b-6, 29a-10, 56b-3, 75a-1, 156b-3

kıyās : (a.) Kıyas, karşılaştırma, mukayese. 215b-17
k. it- 54b-16
kıyāsī : (a.) Mukayeseye dayanan, tahmini. 173b-17
kıymat : (a.) Kıymet, değer.
k.-unı 200a-16
k.-ı (iye.) 30b-8, 44a-3, 111b-5, 153a-9
k.-ı-çun 177a-10
k.-ını 213b-7
k.-ın 92a-5
kıymatī : (a.) Kıymetli, değerli.
41b-13, 76a-6, 76b-11
kız : Kız.
14b-1, 15b-7, 22b-10, 24a-13, 24b-16, 26b-7, 29a-6, 29a-7, 29a-16, 30a-8, 42a-8, 44b-2, 44b-4, 44b-5, 44b-8, 52b-8, 52b-10, 52b-11, 53a-3, 58a-2, 58a-10, 58a-15, 58b-3, 59a-5, 59a-7, 59a-16, 60b-13, 84a-5 167a-6, 167a-7 167a-9, 167b-8, 168a-7, 168a-11, 169a-16, 171a-13, 196a-1, 196a-1, 196a-2, 196a-5, 196a-10, 196b-4, 198b-14,214a-14
k. birle 83b-15
k. dahı 44b-11
k.-dur 196a-3
k.-un 25a-17, 29b-2, 58b-7, 168a-6, 168a-9, 168a-11, 196a-9, 198b-8
k.-ı 22a-8, 24b-6, 24b-10, 24b-13, 268a-8, 195b-13, 195b-17, 196a-7, 196b-1, 196b-7, 198a-13
k.-a 199a-7
k.-dan 18b-13, 19a-1, 84a-13
k.-um 58a-8, 67b-11, 196a-3
k.-umdur 25a-17
k.-ımun 175b-1
k.-una 199a-12
k.-ı 19b-8, 22a-8, 24a-15, 24b-5, 26b-14, 27b-7, 30a-6, 34a-6, 44b-5, 44b-7, 44b-9, 58a-13, 69a-6, 89b-7, 107a-11, 128a-3 ,

132b-7, 134a-17, 176b-7, 195b-11, 195b-12,
195b-12, 202a-1, 208a-13, 208a-15, 209a-1,
214b-10, 218a-14, 223a-14
k.-ı(y)am 167b-6
k.-ınuñ 44b-10, 196a-14, 197a-11
k.-ını 19a-12, 44b-3, 58a-9, 61a-2,195b-14,
200a-13
k.-ın 17a-9, 23a-5, 198a-12
k.-ın mı? 58a-17
k.-ımuz 52b-8
k.-laruñuzı 155b-13
k.-larınuñ 44b-15, 44b-15
k.-larına 128a-5

kız- : Kızmak, ısınmak.
k.-dı 221b-8

kızıl : Kızıl(renk).
15b-5, 16b-11, 30b-3, 39b-12, 39b-13, 43b-4,
53a-12, 53a-16, 55a-9, 64a-14, 70b-9, 97b-2,
98a-12, 117b-4, 165b-14, 169a-11, 218b-2,
218b-3, 218b-5, 219a-11, 219a-12

kızlıġ : Kıtlık, (bk. kızlık)
k. ol- 194a-11

kızlık : Kıtlık, (bk. kızlıġ)
23b-14, 100b-6, 104b-17, 105b-1, 207b-13,
208a-5,
k.(ġ)-ıdı 104a-7
k.- ol- 23b-11, 207a-17
k.-dan 105a-17

ki : (f.) Ki (bağlama edatı).
2b-16, 2b-17, 2b-17, 3a-8, 3b-12, 4a-3, 4a-4,
4a-4, 4b-1, 4b-1, 4b-5, 5a-15, 5a-17, 6a-7,
6b-14, 7a-4, 7b-15, 7b-17, 8b-12, 8b-12, 8b-12,
8b-14, 8b-17, 9a-2, 10b-5, 11a-16, 11b-3,
11b-3, 11b-5, 11b-7, 11b-8,11b-11, 11b-12,
11b-12, 11b-13, 11b-15, 13a-3, 13a-3, 13b-10,
14a-5, 14b-5, 18b-1, 18b-2, 21a-2, 28a-6,
28a-6, 28a-7, 28a-7, 28a-7, 28b-15, 28b-17

32b-1, 32b-1, 32b-3, 34a-2, 34a-3, 34a-3,
34 a-4, 34b-12, 38a-9, 41a-4, 47b-3, 48b-14,
51b-12, 54b-14, 54b-16, 56a-13, 57a-10, 58b-1,
59a-11, 66a-9, 56a-16, 73a-2, 73a-2, 73a-6,
76b-10, 78a-11, 81b-5, 81b-8, 81b-9, 82a-11,
82a-11, 82a-12, 82a-15, 82a-16, 85b-5, 85b-15,
87b-13, 88a-17, 88b-1, 88b-12, 90a-14, 90a-15,
91a-7, 91a-9, 91a-12, 92a-2, 92a-2, 92a-5, 92a-6,
92a-7, 93b-2, 93b-4, 93b-6 , 93b-7, 95a-2, 95a-3
95a-7, 95a-14, 95b-14, 95b-16, 96a-10, 103b-8,
103b-10, 103b-10, 103b-12, 103b-16, 103b-17,
107b-3, 108b-16, 109a-7, 109a-7, 109a-13,
109a-15, 109a-17, 111b-15, 114b-7, 114b-12,
116a-14, 116a-15, 117a-6, 117a-12, 118a-4,
118b-9 , 120b-11, 121b-8, 122b-10, 124a-2,
126b-17, 127a-1, 130a-8, 130a-11, 130a-12,
130a-15, 130b-3, 130b-4, 132a-15, 133b-8,
133b-10, 134b-15, 135b-17, 136b-7, 137a-3,
137a-3, 138b-7, 139b-12, 139b-13, 139b-14,
140a-5, 144a-5, 149b-17, 152b-16, 153a-2, 1
155a-10, 155a-10, 155a-10, 155a-11, 155a-17,
155b-1, 155b-2, 155b-2, 155b-6, 156a-4, 157a-5,
157a-11, 157a-12, 157a-14, 158b-15, 159b-11,
160b-8, 160b-12, 160b-12, 162a-11, 163b-2,
163b-4, 163b-5, 163b-6, 165a-16, 169b-9, 170a-5,
170b-15, 172b-5, 172b-8, 172b-10, 172b-15,
174a-11, 174b-1, 174b-8, 177a-17, 178a-4,
179a-12, 183a-4, 183a-6, 184b-16, 184b-17,
185a-5, 187a-7, 187a-8, 187a-8, 188a-6, 190a-3,
190a-4, 190b-13, 191a-2, 191a-3, 194b-12,
194b-16, 195a-2, 195a-4, 195a-5, 197a-9, 205a-13,
205b-8, 206b-16, 207a-2 , 207b-10, 208a-10,
209a-11, 209b-3, 2 10b-4, 210b-7, 213b-6,
215b-16, 219a-6, 219b-15, 220b-2, 222b-7,
222b-9, 222b-12, 222b-16, 224a-16, 224b-4,
224b-5

kibr : (a.) Kibir, büyüklük taslama.
135b-4, 137a-1

k.-i (iye.) 140a-17

kibriyālıġ : (a.) Büyüklük, ululuk, azamet.
k.-un̄ 3a-15

kifāyet : (a.) Yetişme, kâfi gelme; liyakat, ehliyet.
k.- it- 82b-2
k.-ünden 132a-4

Kilāb : (k.a.) Hz. Muhammed'in eedlerinden biri, soyu.
22b-4
ibn-i K. 12a-3
K.-un̄ 2 2b-4
K.-dan 68a-10

kilif : (f. kelīd/ yun. keleidi) Kilit.
91b-5, 96b-14, 96b-15, 96b-16, 97a-1, 97a-2, 100a-1, 102a-14
k.-i (iye.) 16b-12, 96b-16, 97a-10
k.-ler 97a-3
k.-lü 16b-11
k.-lüdür 196b-3

kilidle-: (t.; kelīd f.) Kilitlemek.
k.-di 91b-5,
k.-diler 40a-8, 196b-3
k.-mişdür 93a-5
k.-n̄üz 196b-2

kilīse : (f. kelīsā / yun. ekklesia) Kilise, tapınak.
74a-13, 74b-3, 75b-2, 75b-3, 75b-17, 76a-12, 76b-5, 76b-7, 79b-6
k. dahı 75a-5, 75a-11, 75b -11
k. nün̄ 75a-12, 75b-1, 75b-3, 75b-5, 75b-12, 75b-16, 75b-17, 76b-3, 76b-7, 76a-11, 76b-12
k.-yi 75a-6, 75a-16, 75b-2, 75b-9, 76a-15
k.-ye 74a-15, 75a-13, 75b-8, 75b-15
k.-de 76a-6
k.-den 75a-15, 85a-17
k.-mden 85a-16
k.-müzi 141b-14
k.-müze 84a-17

k.-müzden 85a-10
k.-n̄üzde 76b-2
kim : Kim (zamir).
2b-8, 2b-10, 2b-16, 2b-16, 2b-17, 3a-1, 3a-1,
6a-15, 7b-16, 8b-14, 10b-17, 13b-14, 16b-16,
16b-16, 31a-6, 31b-7, 46b-6, 48b-4, 55b-2,
57b-1, 67a-4, 72b-17, 74b-6, 82a-14, 85b-5,
85b-5, 85b-5, 90a-16, 91a-9, 92b-14, 93b-14,
94b-12, 94b-12, 95a-13, 108a-6, 108b-16, 9
124a-8, 129a-2, 131b-13, 139b-6, 139b-16,
140a-13, 140a-13, 140a-13, 142b-13, 143b-2,
143b-3, 143b-3, 144a-8, 147a-3, 152b-17, 157a-9,
169a-17, 169b-1, 169b-1, 160b-1, 173b-2,174a-16,
174b-3, 178b-15, 179a-6, 180b-14, 181a-13,
181a-16, 181a-16, 190a-3, 190a-4, 190a-5,
190a-6, 190a-7, 200b-8, 203b-10, 203b-12,
206b-16, 212a-12, 213b-5,213b-6, 217b-1, 217b-1
her k. 11b-4, 13a-16,21b-13, 30b-17, 34b-12,
38a-10, 45b-1, 59a-11, 66a-9,68b-12,
69a-16, 70a-7, 73a-2, 98b-6, 103a-2,
103a-3, 111b-6, 113b-3, 116a-7, 178a-4,
193a-6, 209a-6, 212b-10
k.-em 11a-6, 190a-4
k.-sin 2 b-17, 148a-15, 206b-16
k.-dür 3a-8, 4b-14, 17a-6, 54b-12, 54b-12,
70b-1, 71a-9, 71a-14, 83a-12, 83a-12,
92b-14, 93b-7, 100a-10, 108b-17, 108b-17,
109a-2 , 109a-7,109a-7, 109a-14, 115a-2,
122b-10, 130b-4, 136b-7, 143b-11, 145a-8,
146a-13, 157a-9, 157a-10, 159b-3, 163a-6,
163b-16, 166a-5, 169b-13, 176a-6, 179a-6,
182a-17, 196a-13, 207a-10, 207b-10, 213b-5,
223a-3
k. durur 5b-15, 130b-5, 139b-6, 157a-14,
176a-6
k.-idi 146a-14, 146a-15, 146a-16
k.-ün̄ 2b-8, 2b-10, 8b-13, 24b-5, 35b-17,

38b-2, 39a-9, 46a-15, 47b-6, 50b-6, 52b-9,
66b-8, 75a-17, 76b-2, 88b-10, 93a-15, 109a-2,
109a-2 , 112a-13, 116b-10, 151a-1, 153a-16,
163a-6, 164a-4, 167b-5, 174a-17, 190b-10,
212b-15, 215b-13, 216b-1, 216b-2

k.-ünle 151a-2

k.-ündür 166a-5

k.-i 24b-10, 70b-1, 117a-15, 147a-14, 175b-6;
(her k.) 147a-15, 178b-6

k.-e 51b-12, 108a-5, 132a-15, 148b-17, 153b-13,
175a-2, 175b-5, 209a-1; (her k.) 38a-5,
132a-16, 198a-2

k.-de 210b-7; (her k.) 35b-9, 72b-6

k.-den 16b-16, 16b-17, 67b-12 , 188b-5, 203b-12

k.-densin 212a-5

k.-i (iye.) 107b-17, 107b-17,120b-6 , 120b-6,
126b-11, 126b-11, 130b-6, 144a-16, 144a-16

k.-isi 130b-6

k.-dügümi 11a-6, 79b-13

k.-dügi 153a-16

k.-dügini 39a-7

k.-dügin 4b-8, 168a-16

k.-lerdür 17a-7, 17a-7, 156a-10

k.-leri (akk.) 34a-15, 34a-15

kim : Ki (edat)

2b-5, 2b-7, 2b-10, 2b-13, 2b-17, 3a-4, 3a-4,
3a-6, 3a-7, 3a-7, 3a-9, 3a-10, 4a-1, 4a-10, 4b-3,
4b-3, 4b-4, 4b-8, 4b-10, 4b-17, 5a-1, 5a-1, 5a-3,
5b-10, 5b-11, 5b-13, 5b-14, 5b-16, 5b-16, 6a-4,
6a-4, 6a-7, 6a-7, 6a-14, 6b-7, 6b-10, 6b-12, 7a-4,
7a-7, 7a-9, 7a-14, 7a-15, 7b-3, 7b-3, 7b-7, 7b-9,
7b-11, 7b-13, 8a-1, 8a-1, 8a-9, 8a-11, 8b-1, 8b-1,
8b-5, 8b-6, 8b-9, 8b-11, 9a-1, 9a-5, 9a-7 ,9a-9,
9a-10, 9a-14, 9b-3, 9b-4, 9b-5, 9b-7, 9b-9, 9b-11,
9b-12, 9b-14, 9b-14, 9b-17, 10a-1, 10a-5, 10a-6,
10a-8, 10a-10, 10a-11, 10a-12, 10a-15, 10b-14,
10b-14, 10b-15, 11a-2, 11a-3, 11a-5, 11a-13, 11a-14,

12a-1, 13a-2 ,13a-6, 13a-7, 13a-9, 13a-10, 13a-13,
13a-16, 13a-17, 13b-3, 13b-8, 13b-9, 13b-12,
13b-15, 14a-1, 14a-1, 14a-4, 14a-5, 14a-10,
14a-13, 14b-2 , 14b-9, 14b-10, 14b-15, 14b-17,
15a-2, 15a-4, 15a-5, 15a-10, 15a-11, 15a-15,
15a-17, 15b-8, 15b-11, 15b-17, 16a-1, 16a-2,
16a-9, 16b-8, 16b-10, 16b-11, 16b-15, 16b-16,
17a-2, 17a-3, 17a-4, 17a-6, 17a-7, 17a-13,
17b-5, 17b-6, 17b-17, 18a-4, 18a-5, 18a-8,
18a-9, 18a-11, 18a-12, 18a-16, 18a-17, 18b-2,
18b-9, 18b-14, 18b-15, 19a-1, 19b-1, 19b-3,
19b-4, 19b-12, 19b-13, 19b-14,19b-15, 19b-17,
20a-1, 20a-2, 20a-3, 20a-4, 20a-6, 20a-7,
20a-8, 20a-9, 20a-10, 20a-11, 20a-12, 20a-13,
20a-14, 20b-2, 2 0b-3, 20b-3, 20b-4, 20b-12,
20b-16, 21a-1, 2 1a-4, 21a-7, 21a-8, 21a-11,
21a-17, 21b-3, 21b-4, 21b-5, 21b-5, 21b-7,
21b-8, 21b-9, 21b-12, 21b-14, 22a-1, 22a-1,
22a-5, 22a-6, 22a-7, 22a-8, 22a-9, 22a-10,
22a-11, 2 2a-11, 22a-12, 22a-12, 22a-16, 22b-3,
22b-7, 22b-10, 2 2b-11, 22b-11, 22b-13, 22b-15,
22b-15, 22b-16, 2 2b-17, 22b-17, 23a-3, 23a-4,
23a-5, 23a-6, 23a-7, 23a-8, 23b-1, 23b-2,
23b-2, 23b-10, 23b-11, 23b-14, 23b-14, 24a-9,
24a-9, 24a-11, 24a-16, 24a-16, 24a-16, 24b-13,
24b-17, 25a-1, 25a-2, 25a-3, 25a-8, 25a-9,
25a-11, 25a-12, 25a-15, 25a-16, 25b-9, 25b-10,
25b-11, 25b-15, 25b-16, 26a-6, 26a-10, 26a-12,
26a-15, 26a-16, 26a-17, 26b-3, 26b-5, 26b-6,
26b-8, 26b-14, 26b-17, 27a-2, 27a-10, 27a-12,
27a-14, 27a-15, 27b-2, 27b-3, 27b-8, 27b-9,
27b-12, 27b-14, 27b-15, 27b-16, 28a-2, 28a-4,
28a-5, 28a-5, 28a-5, 28a-8, 28a-8, 28a-10,
28a-11, 28a-12, 28a-15, 28a-15, 28a-16, 28a-17,
28b-4, 28b-9, 28b-11, 28b-14, 28b-16, 28b-17,
29a-1, 29a- 3, 29b-2, 29b-2, 29a-9 , 29a-10,
29a-17, 30a-1, 30a-3, 30a-5, 30a-7, 30a-8,

30b-7, 30a-14, 30a-17, 30b-9, 30b-10, 30b-11,
30b-12, 30b-15, 30b-16, 31a-1, 31a-2, 31a-4,
31a-6, 31a-7, 31a-8, 31a-12, 31a-13, 31b-3,
31b-5, 31b-6, 31b-8, 31b-10, 31b-12, 31b-14,
31b-16, 32a-1, 32a-1, 32a-4, 32a-6, 32a-7,
32a-8, 32a-10, 32a-12, 32a-15, 32a-16, 32a-17,
32b-6, 32b-8,, 32b-17, 33a-4, 33a-4, 33a-13,
33b-7, 33b-13, 33b-13, 33b-14, 34a-10, 34a-13,
34a-16, 34b-16, 34b-6, 34b-7, 34b-10, 34b-12,
34b-13, 34b-15, 34b-16, 35a-1, 35a-2, 35a-6,
35a-6, 35a-9, 35a-9, 35a-11, 35a-12, 35a-13,
35a-13, 35a-17, 35a-17, 35a-17, 35b-1, 35b-2,
35b-3, 35b-4, 35b-7, 35b-9, 35b-11, 35b-17,
36a-3, 36a-4, 36a-5, 36a-8, 36a-9, 36a-10,
36a-12, 36a-12, 36a-15, 36b-1, 36b-1, 36b-,2,
36b-2, 36b-3, 36b-6, 36b-15, 37a-2, 37a-3,
37a-9,37a-9, 37a-9, 37a-17, 37b-1, 37b-1, 37b-3,
37b-12 , 37b-13, 38a-2, 38a-5, 38a-5, 38a-6,
38a-6, 38a-7, 38a-11, 38a-12, 38a-12, 38a-14,
38a-15, 38b-2, 38b-9, 38b-10, 38b-10, 38b-12,
38b-15, 39a-12, 39b-1, 39b-1, 39b-6, 39b-7 ,
39b-8, 39b-14, 40a-5, 40a-7,40a-7, 40a-11,
40a-15, 40b-1, 40b-2, 40b-3, 40b-6, 40b-8,
40b-9, 90b-12 , 40b-13, 40b-14,40b-15, 40b-16,
41a-1, 41a-2, 41a-9, 41a-9, 41a-10, 41a-11 ,
41a-11, 41a-12 , 41a-12, 41a-14, 41a-16, 41a-16,
41b-1, 41b-4, 41b-5, 41b-7, 41b-7, 41b-15,
42a-1, 42a-1, 42a-2, 42a-3, 42a-6, 42a-10,
42a-11, 42a-12, 42a-12, 42a-14, 42a-15, 42a-15,
42a-17, 42a-17, 42b-1, 42b-5, 42b-5, 42b-8,
42b-9, 42b-16, 42b-17, 43a-7, 43a-7, 43a-8,
43a-9, 43a-11, 43a-11, 43a-15, 43a-16, 43b-1,
43b-8, 43b-16, 43b-17, 44a-4, 44a-4, 44a-14,
44a-14, 44b-1, 44b-7, 44b-8, 44b-10, 44b-11,
44b-12, 44b-16, 45a-3, 45a-4, 45a-16, 45a-17,
45b-6, 45b-8, 45b-8, 45b-9, 45b-10, 45b-11,
45b-11, 45b-13, 45b-17, 46a-1, 46a-12 , 46a-15,

46a-16, 46b-1, 46b-6, 46b-6, 46b-6, 46b-8,
46b-11, 46b-12, 46b-17, 47a-3, 47a-10, 47a-11,
47b-1, 47b-2, 47b-7, 47b-7, 48a-1, 48a-3,
48a-4, 48a-6, 48a-13, 48a-13, 48a-17, 48b-4,
48b-4, 48b-6, 48b-8, 38b-9, 48b-11, 48b-16,
48b-17, 49a-3, 49a-4, 49a-4, 49a-6, 49a-13 ,
49a-14, 49a-14, 49a-16, 49b-2, 49b-5, 49b-5,
50a-3, 50a-5, 50a-10, 50b-1, 50b-3, 50b-10 ,
50b-11, 50b-12, 50b-14, 50b-14, 50b-15, 51b-2,
51b-9, 51b-10, 51b-13, 51b-14, 51b-16, 52a-3,
52a-10, 52a-11, 52a-11, 52a-13, 52a-13, 52a-16,
52a-17, 52a-17, 52b-2, 52b-3, 52b-5, 52b-13,
52b-14, 52b-17, 53a-3, 53a-7, 53a-8, 53a-10,
53a-11, 53a-13, 53b-1, 53b-1, 53b-6, 53b-9,
53b-13, 53b-14, 53b-15, 53b-17, 54a-1, 54a-5,
54a-7, 54a-11, 54a-13, 54a-15, 54b-1, 54b-2,
54b-2, 54b-4, 54b-6, 54b-10, 54b-17, 55a-1,
55a-7, 55a-9, 55a-11, 55a-13, 55b-1, 55b-2,
55b-4, 55b-4, 55b-5, 55b-8, 55b-8, 55b-11,
55b-11, 55b-13, 56a-4, 56a-4, 56a-6, 56a-8,
56a-9, 56a-12, 56a-14, 56a-16, 56a-17, 56b-1,
56b-2, 56b-2, 56b-8, 56b-9, 56b-10, 57a-11,
57a-17, 57b-8, 57b-13, 58a-5, 58a-6, 58a-11,
58a-13, 58a-14, 58a-15, 58a-15, 58b-2, 58b-5,
58b-6, 58b-8, 58b-11, 58b-12 , 58b-17, 59a-1,
59a-1, 59a-3, 59a-4, 59a-5, 59a-8, 59a-10,
59a-10, 59b-11, 60a-2, 60a-2, 60a-4, 60a-6,
60a-10, 60a-11, 60a-14, 60a-14, 60a-16, 60b-2,,
60b-2, 60b-8, 61a-2, 61a-3, 61a-3, 61a-4,
61a-5, 61a-5, 61a-8, 61a-16, 61a-17, 61b-2,
61b-2, 61b-4, 61b-4, 61b-4, 61b-6, 61b-10,
61b-12, 61b-15, 61b-16, 62a-1, 62a-3, 62a-6,
62a-7, 62a-8, 62a-12, 62a-12 , 62a-14, 62a-15,
62a-16, 62a-17, 62b-2, 62 b-2 , 62b-4, 62b-6,
62b-6, 62b-6, 62b-8, 62b-11, 62 b-12, 62 b-17,
63a-1, 63a-8, 63a-11, 63a-16, 63a-17, 63b-3,
63b-4, 63b-5, 63b-6, 63b-8, 63b-12, 63b-14,
63b-15, 63b-16, 64a-3, 63a-3, 64a-11, 64a-13,

64a-16, 64b-3, 64b-3, 64b-6, 64b-13, 65a-2,
65a-6, 65a-11, 65a-12, 65a-17, 65a-17, 65a-17,
65b-2, 65b-3, 65b-6, 65b-9, 65b-10, 65b-14,
65b-15, 6 6a-1, 66a-2, 66a-6, 66a-11, 66a-11,
66a-15, 66a-15, 66a-15, 66a-16, 66a-16, 66a-17,
67a-8, 67a-8, 67b-1, 67b-2, 67b-6, 67b-13,
67b-14, 67b-14, 67b-15, 67b-17, 67b-17, 68a-2,
68a-2, 68a-2, 68a-3, 68a-6, 38a-8, 68a-10,
68a-15, 68a-17, 68b-2,68b-2, 68b-5, 68b-6,
68b-10, 68b-13, 68b-16, 69a-5, 69a-7, 69a-8,
69a-9, 69a-13, 69a-14, 69a-15, 69b-5, 69b-5,
69b-6, 69b-9, 69b-16, 69b-17, 70a-1, 70a-11,
70a-14, 70b-6, 70b-7, 70b-7, 70b-8, 70b-15,
70b-16, 71a-4, 71a-6, 71a-7, 71a-10, 71a-10,
71a-15, 71a-16, 71b-1, 71b-3, 71b-5 , 71b-11,
71b-13, 72a-1, 72a-7, 72a-9, 72a-12 , 72a-13,
72b-6, 72b-7, 72b-8, 72b-9, 72b-14, 72b-14,
72b-17, 72b-17, 73a-1, 73a-3, 73a-6, 73a-9,
73a-10, 73b-3, 73b-14, 73b-16, 74a-5, 74a-7,
74a-7, 74a-17, 74b-2, 74b-3, 74b-3, 74b-5,
74b-5, 74b-8, 74b-10, 74b-14, 74b-15, 75a-2,
75a-4, 75a-5, 75a-6, 75a-6, 75a-12 , 75a-12,
75b-2, 75b-3, 75b-3, 75b-6, 75b-7, 75b-10,
75b-13, 75b-13, 76a-6 , 76a-8, 76a-9, 76a-9,
76a-13, 76a-16, 76a-17, 76b-3, 76b-4, 76b-15,
76b-16,76b-17, 77a-4, 77a-14, 77a-16, 77a-16,
77a-17,77b-1, 77b-6, 77b-9, 77b-13, 77b-15,
77b-16, 78a-2, 78a-3, 78a-4, 78a-6, 78a-7,
78a-8, 78a-10, 78a-11, 78a-14, 78a-16, 78b-3,
78b-12, 78b-16, 79a-1,79a-2, 79a-5, 79a-6,
79b-1, 79b-4, 79b-4, 79b-7, 79b-9, 79b-11,
80a-1, 80a-4, 80a-4, 80a-5, 80a-12, 80a-12,
80b-2, 80b-4, 80b-12, 81a-9, 81a-9, 81a-15,
81a-15, 81a-16, 82a-9, 82a-9, 82a-12, 82a-13,
82a-17, 82b-2, 82b-3, 82b-14, 82b-16, 83a-2,
83a-5, 83a-5, 83a-5, 83a-15, 83b-9, 83b-10,
83b-11, 83b-13, 84a-4, 84a-9, 84a-12, 84a-13,

84a-14, 84a-16, 84b-1, 84b-7, 84b-10, 84b-11,
84b-14, 84b-15, 84b-15, 84b-16, 85a-3, 85a -5,
85a-9, 85a-11, 85a-14, 85a-16, 85a-17, 85b-3,
85b-5, 85b-7, 85b-11, 85b-14, 85b-17, 86a-1,
86a-2, 86a-4, 86a-7, 86a-8, 86a-8, 86a-10,86a-11,
86a-12, 86a-13, 86a-13, 86a-16, 86b-1, 86b-1,
86b-3, 86b-6, 86b-8, 86b-11, 86b-13, 86b-17,
87a-2, 87a-4, 87a-6, 87a-8, 87a-12 , 87a-15,
87a-15, 87b-3, 87b-6, 87b-10, 87b-12, 87b-14,
87b-15, 88a-11, 88b-2, 88b-4, 88b-5, 88b-11,
88b-11, 88b-15, 89a-1, 89a-7, 89a-7, 89a-8 ,
89a-10, 89a-10, 89a-14, 89a-14, 89a-16, 89b-14,
89b-17, 90a-4, 90a-5, 90a-8, 90a-9, 90a-10,
90b-3, 90b-5, 90b-6, 90b-8, 80b-10, 90b-12,
90b-13, 90b-14, 90b-15, 90b-17, 91a-13, 91a-15,
91a-16, 91a-17, 91b-1, 91b-4, 91b-6, 91b- 13,
91b-15, 92a-5, 92a-11, 92a-11, 92 a-11, 92a-14,
92b-2, 92 b-4, 92b-8, 92b-9, 92 b-10, 92b-11,
92b-14, 92b-17, 93a-4, 93a-6, 93a-7, 93a-14,
93a-16, 93a-17, 93a-17, 93b-3, 93b-14, 93b-15,
93b-17, 94a-5, 94a-7, 94a-8, 94a-9, 94a-10,
94a-17, 94b-1, 94b-1, 94b-2, 94b-9, 94b-10,
94b-11, 94b-13, 95a-4, 95a-6, 95a-8,95a-11,
95a-13, 95a-16, 95a-16, 95b-2, 95b-5, 95b-7,
95b-12, 96a-3, 96a-9, 96a-11, 96a-16, 96a-17,
96b-2, 96b-2, 96b-11, 96b-11, 96b-16, 97a-1,
97a-2 , 97a-3, 97a-4, 97a-7, 97a-7, 97a-10 ,
97a-12 , 97a-14, 97a-14, 97a-15, 97a-16, 97b-4,
97b-5, 97b-5, 97b-6, 97b-7, 97b-8, 97b-9,
97b-12 , 97b-15, 98a-1, 98a-3, 98a-6, 98a-16,
98a-17, 98b-8, 98b-11, 98b-12, 99a-1, 99a-1,
99a-3, 99a-5, 99a-8, 99a-14, 99a-14, 99a-16,
99b-2 , 99b-4, 99b-6, 99b-7, 99b-8, 99b-13,
99b-14, 99b-16, 100a-2, 100a-4, 100a-5, 100a-7,
100a-12, 100a-14, 100a-16, 100b-3, 100b-9,
100b-11, 100b-13, 100b-16, 100b-17, 101a-2,
101a-3, 101a-6, 101a-6, 101a-11, 101a-14,

102a-6, 102a-8, 102a-10, 102a-12, 102a-13,
102a-17, 102b-3, 102b-6, 102b-8, 102b-11,
102b-12, 102 b-14, 102b-16, 102b-16, 103a-4,
103a-5, 103a-7, 103a-11, 103a-14, 103a-15,
103b-1, 103b-3, 103b-4, 103b-5, 103b-9, 103b-9,
103b-12, 103b-14, 104a-1, 104a-6, 104a-12,
104a-13, 104a-15, 104b-2, 104b-3, 104b-3,
104b-4, 104b-7, 104b-8, 104b-11, 104b-14,
104b-16, 105a-1, 105a-3, 105a-5, 105a-6, 105a-8,
105a-10, 105a-14, 105a-15, 105a-16, 105a-16,
105b-14, 105b-14, 106a-1, 106a-4, 106a-4,
106a-4, 106a-8, 106a-8, 106a-10, 106a-11,
106a-15, 106b-4, 106b-5, 106b-8, 106b-9, 106b-10,
106b-12, 106b-17, 107a-3, 107a-5, 107a-5, 108a-1,
107a-6, 107a-6, 107a-8, 107a-11, 107a-14,
107a-16, 107a-17, 107a-17, 107b-1, 107b-5,
107b-8, 107b-10, 107b-10, 107b-10, 107b-11 ,
107b-14, 107b-15, 107b-15, 107b-16, 107b-16,
108a-13, 108b-1, 108b-5, 108b-5, 108b-7, 108b-14,
108b-15, 109a-1, 109b-5, 109b-6, 109b-11, 108a-5,
109b-15, 110a-1, 110a-4, 110a-6, 110a-9, 110a-9,
110a-10, 110a-13, 110a-13, 110a-15, 110a-15, 111a-9,
111a-10, 111a-12, 111a-14, 111a-15, 111a-17,
111b-2, 111b-2, 111b-6, 111b-7, 112a-7, 112a-8,
112a-12, 112b-11, 112 b-15, 113a-2, 113a-3 ,
113a-5, 113a-5, 113a-14, 113b-4, 113a-5, 113b-6,
113b-6, 113b-11, 114a-6, 114a-7, 114a-10, 108a-7,
114a-12 , 114a-15, 114a-17, 114b-2, 114b-3,
114b-5, 114b-7, 114b-14, 115a-1, 115a-2, 115a-5,
115a-8, 115a-13, 115a-15, 115b-4, 115b-7, 108a-9,
115b-8, 115b-12, 115b-12, 115b-14, 115b-14,
115b-14, 115b-15, 115a-15, 115b-17, 116a-1,
116a-2 ,116a-3, 116a-8, 116a-8, 116b-1, 116b-6,
108a-11, 116b-14, 117a-4, 117a-6, 117a-15,
117b-1, 117b-3, 117b-7, 117b-8, 117b-10, 117b-12,
118a-3, 118a-11, 118a-13, 118a-15, 118b-7,
118b-11, 118b-12, 118b-16, 119a-2, 119a-3,

119a-7, 119a-8, 119a-10, 119a-17, 119b-8, 119b-10,
119b-13, 120a-4, 120a-4, 120a-8, 120a-9 120a-11,
120a-12, 120a-17,120b-5, 12b-11, 121a-12, 121a-13,
121a-15,121a-16, 121b-1, 121b-4,121b-13, 121b-14,
121b-16, 122a-2 , 122a-3, 122a-4, 122a-4, 122a-8,
122a-8, 122a-14, 122b-6, 123a-2, 123a-4, 123a-6,
123a-6, 123 a-12, 123a-13, 123a-13, 123a-16, 123b-9,
123b-12, 123b-12, 124a-4, 124a-5, 124a-7,124a-15,
124b-3, 124b-5,124b-8, 124b-11, 124b-12, 124b-12,
124b-14, 124b-16, 124b-17, 125a-14, 125b-6,
125b-7, 125b-8,125b-10, 125b-12, 125b-13, 125b-17,
126a-3, 126a-4,126a-5, 126a-8, 126a-15, 126b-1,
126b-1, 126b-2, 126b-5,126b-8, 126b-10,126b-11,
126b-12, 12 6b-14, 126b-15, 127a-2, 127a-10,
127a-10, 12 7a-12, 127a-12, 127a-14, 127a-15 ,
127b-1, 127b-3, 127b-6, 128a-5, 128a-8, 128a-10,
128a-12, 128a-15, 128b-4, 12 8b-5, 128b-6, 128b-8,
128b-10, 128b-16, 129a-1, 129a-4, 129a-6, 129a-6,
129a-17, 129b-7, 129b-15, 129b-16, 130a-1, 130a-3,
130a-6, 13a-7, 130a-8, 130a-14, 130b-5, 130b-7,
130b-9, 131a-2, 131a-5, 131a-12, 131a-16, 131a-16,
131b-1,131b-7, 131b-13, 131b-16, 132a-1, 132a-4,
132a-4, 132a-5, 132a-6, 132a-7, 132a-10, 132a-13,
132b-3, 132b-5, 132 b-8, 132b-9, 132b-9, 132b-16,
132b-17, 133a-3, 133a-3, 133a-6, 133a-9, 133a-12 ,
133a-17, 133b-1, 133b-4, 133b-6, 133b-7, 133b-9,
133b-12, 133b-12, 133b-14, 134a-7 , 134a-8,
134a-10, 34a-14, 134b-1, 134b-14, 134b-12, 135a-1,
135a-8, 135b-8, 135b-10, 135b-12, 135b-13, 135b-16,
136a-4, 136a-5, 136a-7, 136a-9, 136a-10, 136a-16,
136b-4, 136b-8, 136b-14, 136b-15, 136b-16, 137a-17,
137b-5, 137b-11, 137b-15, 138a-2 , 138a-4, 138a-7,
138a-10, 138a-10, 138a-11, 138a-12, 138a-14,
138b- 1, 138b-3, 138b-5, 138b-11, 138b-17, 139a-1,
139a-4, 139a-5, 139a-6, 139a-15, 139b-4, 139b-6,
139b-7, 139b-10, 139b-12 ,139b-17, 140a-15,
140a-17,140b-6, 140b-6, 141a-2, 141a-5, 141a-9,

141a-11, 141a-16, 141b-2, 121b-7, 141b-13, 141b-16,
142a-3, 142a-3, 142a-4, 142a-7, 142a-14, 142b-3,
142b-10, 142b-12, 142b-17, 143a-2, 143a-6,
143b-11, 143b-12, 143b-14, 143b-15, 143b-16,
144a-7, 144a-7, 144a-12, 144a-15, 144b-14,145a-6,
145a-12, 145a-17,145b-2, 145b-7, 145b-9, 145b-15,
145b-16, 146a-1, 146a-3, 146a-10, 146a-10,
146a-12, 146a-13, 146a-17, 146b-7, 146b-2,
146b-5, 146b-5, 146b-7, 146b-12, 147a-6, 147a-9,
147a-9, 147a-10, 147a-12, 147a-15, 147a-17,
147b-6, 147b-11, 147b-14, 147b-15, 148a-1, 148a-5,
148a-7, 148a-10,148a-11, 148a-12, 148a-13,
148a-16, 148b-1, 148b-2, 148b-3, 148b-5, 148b-9,
148b-14, 148b-14, 148b-17, 149a-5, 149a-6,
149a-12, 149a-15, 149a-15, 149b-7, 149b-8,
149b-10, 149b-11, 149b-13, 149b-16, 150a-2,
150a-3, 150a-17, 150a-17, 150b-2, 150b-5, 150b-14,
151a-2, 151a-9, 151a-12, 15a-17, 151b-3, 151b-5,
151b-9, 151b-12, 151b-15, 152a-2, 152a-5, 152a-9,
152a-14, 152b-1, 152b-2, 152b-3, 152b-5, 152b-7,
152b-7, 152b-9, 152b-11, 152b-13, 152 b-15,
153a-2, 153a-5, 153a-5, 153a-10, 153a-11, 153b-12,
153b-13, 153b-14, 153b-16, 153b-17, 154a-1,
154a-5, 154a-6, 154a-8, 154a-9, 154a-12, 154b-1,
154b-3, 154b-3, 154b-7, 154b-7, 154b-8, 154b-12,
154b-13, 154b-14, 154b-15, 155a-5, 155a-5,
155a-8, 155a-9, 155a-12, 155a-14, 155a-16,
155b-3, 155b-9, 155b-11, 155b-11, 155b-14,
156a-11, 156a-15, 156a-17, 156b-2, 156b-3,
156b-4, 156b-4, 156b-6, 156b-7, 156b-10, 156b-11,
156b-12, 156b-13, 156b-14, 157a-2, 157a-7,
157a-8, 157a-9, 157a-15, 157b-1, 157b-11, 157b-13,
157b-15, 157b-17, 158a-6, 158a-7, 158a-13,
158a-17, 158b-1, 158b-5, 158b-5, 158b-8, 158b-12,
158b-13, 159a-4, 159a-7, 159b-2, 159b-6, 159b-7,
159b-8, 159b-8, 159b-12 , 159b-15, 160a-1,
160a-12, 160a-12,160a-14, 160a-16, 160a-16,

160b-2, 160b-3, 160b-4, 160b-10, 160b-11, 160b-13,
161a-3, 161a-5 , 161a-6, 161a-7, 161a-8, 161a-8,
161a-10, 161b-10, 161b-14, 161b-15, 162a-1,
162a-9, 162a-12, 162a-17, 162b-8, 162b-11,
162b-13, 162b-15, 162b-17, 163a-7, 163a-12 ,
163a-16, 163b-1,163b-13 163b-16,163b-17, 163b-17,
164a-3, 164a-6, 164a-14, 164a-16, 164a-16, 164b-1,
164b-1, 164b-5, 164b-7, 164b-10, 164b-17, 165a-1,
165a-2, 165a-7, 165a-7, 165a-11, 165a-11, 165a-11,
165a-15, 165b-3, 165b-10, 165b-12, 166a-10,
166a-11, 166a-14, 166a-16, 166a-16, 166b-1,166b-1,
166b-10, 166b-10, 166b-11, 166b-13, 166b-17,
167a-4, 167a-11,167b-7, 167b-9, 168a-15, 168b-1,
168b-4, 168b-7, 168b-7, 168b-11, 168b-17, 169a-4,
169a-13, 169b-2, 169b-11, 169b-14, 169b-15,
169b-17, 170a-3, 170a-8,170a-8, 170a-9, 170a-10,
170a-11, 170a-12, 170a-13, 170a-14, 170b-10,
171a-1, 171a-2, 171a-5, 171a-7, 171a-8,171a-12,
171b-1, 171b-2, 171b-2, 171b-3,171b-5, 171b-11,
171b-12, 171b-12, 171b-14, 171b-15, 172a-1,
172a-2, 172a-3, 172a-5, 172a-10, 172b-13, 173a-7,
173a-7, 173a-16, 173b-4, 173b-8, 173b-8, 173b-8,
173b-8,173b-11, 173b-11, 173b-12, 173b-13, 173b-14,
173b-15, 173b-17, 174a-1, 174a-6, 174a-12, 174a-13,
174a-14, 174a-16, 174a-17, 174b-16, 175a-2,
175a-4, 175a-4, 175a-17, 175b-3, 175b-6, 175b-15,
175b-17, 176a-2, 176a-2, 176a-3, 176a-4, 176a-6,
176a-8, 176a-9, 176a-9, 176a-13, 176a-15,176b-3,
176b-4, 176b-5, 176b-7, 176b-9, 176b-9, 176b-11,
176b-17, 177a-1, 177a-7, 177a-7, 177a-15, 177b-1,
177b-6, 177b-8, 177b-11, 177b-13, 178a-2, 178a-3,
178a-5, 178a-7, 178a-10, 178a-13, 178a-14,
178a-14, 178a-17, 178b-2, 178b-10, 178b-11,
178b-13, 178b-13, 179a- 6, 179a- 6, 179a-14,
179a-16, 179b-13, 179b-14, 179b-17, 179b-17,
180a-4, 180a-9, 180b-2, 180b-14, 180b-15, 181a-3,
181a-12,181a-14, 181a-16, 181b-4, 181b-4,181b-10,

182a-8, 182a-10, 182b-3, 182b-5,182 b-5, 182b-8,
182b-13, 183a-1, 183a-4,183a-8, 183a-12,183a-16,
183a-17, 183b-2, 183b-2, 183b-3, 183b-6, 183b-13,
183b-15, 183b-16, 184a-3, 184a-3, 184a-17, 184b-14,
185a-3, 185a-9, 185a-15, 185a-17, 185b-3, 185b-8,
185b-9, 185b-12, 185b-14, 185b-16 , 186a-1, 186a-3,
186a-9, 186a-11, 186a-12, 186a-17, 186b-1, 186b-11,
186b-13, 187a-2 , 187a-3, 187a-11, 187a-11, 187a-16,
187b-7, 187b-8, 187b-10, 187b-11, 187b-14, 187b-14,
187b-16, 188a-3, 188a-5, 188a-6, 188a-12, 188a-13,
188b-1, 188b-8, 188b-13, 189a-3, 189a-17, 189b-3,
189b-8, 189b-13, 189b-15, 189b-17,190a-2, 190a-4,
190a-9, 190a-11, 190a-11, 190a-12, 190a-16,
190a-17, 190b-2, 190b-4, 190b-4, 190b-5, 190b-6,
190b-6, 190b-8, 190b-8, 190b-9, 190b-9, 190b-10,
191a-5, 191a-6,191a-11, 191a-12 , 191b-2, 191b-4,
191b-6, 191b-10, 191b-11, 191b-13, 192a-9,
192a-14, 192a-17, 192b-1, 192b-2, 192b-4, 192b-9,
192b-9, 192b-16, 193a-1, 193a-3, 193a-3, 193a-8,
193a-15, 193a-17, 193b-7, 193b-10, 193b-12,
193b-15, 194a-2,194a-8, 194a-12,194a-13, 194b-1,
194b-5, 194b-7, 194b-7, 194b-9, 195a-3, 195a-6,
195a-12, 195b-10, 195b-12, 196a-4, 196a-10,
196a-12, 196b-5, 196b-6, 196b-12, 196b-15, 197a-8,
197a-15, 197b-3, 197b-5, 197b-5,197b-9, 197b-12,
197b-17, 198a-2 , 198a-4, 198a-7, 198a-8, 198a-9,
198a-11, 198a-17, 198b-17, 199a-1, 199a-1, 199a-7,
199a-13, 199a-16, 199b-4, 199b-6, 199b-8, 199b-10,,
200a-2, 200a-2 , 200a-6, 200a-6, 200a-7, 200a-9,
200a-12, 200b-1, 200b-2, 200b-4, 200b-10, 200b-11,
201a-3, 201a-10, 201a-11, 201b-10, 201b-11,
202a-8, 202a-10, 202a-15, 202a-17, 202b-8, 203a-6,
203a-15, 203a-17, 203b-3, 203b-10, 203b-15,
204b-2, 204b-5,204b-8, 204b-9, 204b-10, 204b-13,
204b-13, 205a-1, 205a-2, 205a-7, 205a-7, 205a-17,
205b-2, 205b-17, 206a-1, 206a-7, 206a-9, 206a-10,
206b-4, 206b-7, 206b-9, 207a-1, 207a-4, 207a-12,

207a-15, 207a-16, 207b-3, 207b-5, 207b-14, 208a-2,
208a-3, 208a-6, 208a-7, 208a-16, 208b-4, 208b-4,
208b-5, 208b-7, 208b-17, 209a-3, 209b-1, 209b-2,
209b-3, 209b-11, 209b-12, 209b-17, 210a-3,
210a-5, 210a-12, 210a-17, 210b-1, 210b-2, 210b-3,
210b-3, 210b-5, 210b-14, 210b-16, 211a-2, 211a-4,
211a-7, 211a-8, 211a-9, 211a-10, 211a-10, 211a-13,
211a-13, 211a-17, 211b-4, 211b-5, 211b-6, 211b-8,
211b-10, 211b-12, 211b-14, 211b-17, 212a-2,
212a-9, 212a-9, 212a-15, 212a-15, 212a-17, 212b-1,
212b-2, 212b-2, 212b-3,212b-4, 212 b-8, 212b-16,
212b-17, 213a-2 , 213a-2, 213a-6, 213a-8 ,213a-11,
213a-12, 213b-5, 213b-7, 213b-8, 213b-9, 213b-11,
214a-1, 214a-2, 214a-2, 214a-13, 214a-14, 214b-3,
214b-7, 214b-9, 214b-14, 214b-14, 214b-15,214b-16,
214b-17, 215a-3, 215a-9, 215a-9, 215b-4, 215b-7,
215b-9, 215b-11, 2 16a-4, 216a-4, 216a-10, 216a-11,
2 16a-14, 216a-15 , 216a-16, 216a-17, 216b-1,
216b-2, 216b-6, 216b-8, 216b-10, 216b-13, 216b-15,
216b-17, 217a-1, 217a-2, 217a-4, 217a-7, 217a-12,
217a-16, 217b-1, 217b-4, 217b-7, 217b-8, 217b-8,
217b-10, 217b-14, 217b-17, 218a-5, 218a-8,
218a-10, 218a-13, 218a-14, 218b-1, 218b-2, 218b-3,
218b-7, 218b-7, 218b-9, 218b-16, 218b-17, 219a-4,
219a-5, 219a-9, 219b-8, 219b-15, 220a-4, 220a-10,
220a-11, 220a-14, 220b-3, 220b-5, 221a-1, 221a-4,
221a-11, 221a-12, 221a-13, 221a-13, 221a-15,
221b-2, 221b-3, 22b-3, 221b-11, 221b-15, 221b-16,
221b-17, 222a-5, 222a-9, 22210, 2 22a-10, 222a-13,
222a-14, 222a-15, 222b-1, 222b-2, 222b-3, 222b-4,
222b-5, 222b-10, 222 b-12, 222b-14, 223a-1,
223a-2, 223a-2, 2 23a-5, 223a-8, 2 23a-13, 223b-3,
224a-2, 224a-7, 224a-11, 224a-13, 224a-16, 224a-17,
224b-2, 224a-7, 224a-11, 224a-13, 224a-16, 224a-17,
224b-3, 224b-5, 224b-13, 224b-16, 225a-2, 225a-9,
225a-10, 225a-12, 225a-16, 225a-17, 225b-5,225b-9,
225b-10, 225b-12, 225b-14, 225b-17, 226a-4

kimā : (a. kemī) Bahadır, silahlı yiğit.
k.-ḳudrat "Kudretli, bahadır, yiğit". 90a-16

kimesne : Kimse.
13a-17, 13a-17, 49b-11, 59a-5, 79b-15, 80a-13, 83b-3, 111a-11, 112b-6, 124a-4, 130a-11, 131a-9, 168a-8, 168a-10, 174a-5, 175b-13, 178a-3, 181b-3, 185a-8, 189a-8, 198a-8, 199b-12, 200b-11, 207b-9, 208a-17, 211a-5, 215a-3, 215b-14, 215b-15, 216a-4, 225a-12
k.-nüñ 113b-14, 167b-1, 171a-2, 178a-3
k.-yi 206a-16
k.-ye 167a-16, 206a-16
k.-sinüñ 111a-14
k.-müzi 215a-3

kimince: Kimi, kimisi. 208b-2
k.-si 58b-10, 208b-1, 214b-11, 214b-11,222a-12

kimse : Kimse
19b-9, 23b-11, 2 5b-3, 27b-11, 47a-10, 47b-2, 54b-13, 57a-6, 69a-11, 72b-6, 77b-13 , 78b-13, 87a-5, 87b-6, 94b-13, 112a-4, 117b-9, 117b -9, 124a-3, 148b-12, 148b-16, 151a,3, 151a,5, 152b-8, 155b-16, 161b-4, 170b-6, 171b-14, 172a-9, 172b-6, 172b-6, 177b-3, 185a-8, 187a-9, 188a-7, 198a-11, 213b-3, 216a-1, 216b-4
k.-nüñ 2b-15, 26b-8, 43a-9, 70a-2, 80a-13 , 105a-5, 105a-5, 113b-8, 159a-10, 168a-3, 203b-12
k.-yi 23b-11, 136a-10; (k.-(y)'i 148b-12
k.-ye 19b-1, 62b-5, 67a-9, 144a-12, 203a-11

kimsene : Kimse.
2b-14, 4b-8, 21b-6, 33b-4, 38a-13, 42b-1, 45b-2, 74b-2 , 75b-2, 76a-3, 84a-14, 93a-5, 97b-17, 120b-6, 160a-3, 166a-11, 169b-1, 168b-6,217a-6, 222a-15
k.-nüñ 69b-8
k.-yi 100 a-11
k.-ye 33a-5, 38a-14, 42a-13, 70a-8, 102a-5,

102b-16, 105a-10, 110a-5, 113b-7, 120a-7, 206a-13
k.-de 64a-16
k.-den 23b-4

kīn : (f.) Kin, gizli düşmanlık, garaz.
29a-10, 127a-8, 127a-17, 135b-4, 136b-16, 137a-1, 141a-4, 141b-9
k. tut- 127b-4
k.-i (iye.) 140a-17
k.-ini 83a-2
k.-imüzi 149b-16, 159b-15, 161a-9

Kinâne : (k.a.) Hz. Muhammed 'in cedlerinden biri, soyu.
ibn-i K. 12a-4

kir : Kir, pis.
k.-idi 112a-5
k. ol- 202a-17

kir- : (< kiri-) İnat etmek.
k.-miş deve "inatçı deve". 189b-5

kirām : (a.) Asil, cömert; büyük, aziz, muhterem, şerefli.
sittü'l-k. 72a-5

kīse : (f.) Kese, küçük torba, içine para konan deri veya kumaştan yapılmış küçük torba. 203b-4
k. birle 114b-17
k.-ler 71b-9, 203a-4

kisrā : (a.) Kısra, İran hükümdarlarının lakabı, burada Nûşirvân-ı Âdil. (bk. kisrī).
54b-7, 89a-13, 99a-4, 99a-6, 104a-15, 164b-13 185a-11
şerh-i inşāk-ı eyvān-ı k. 99a-2
k.-nun 99a-7, 101a-7
k.-dan 204b-14

kisrī : (a.) Kisra, İran hükümdarlarının lakabı, (bk. kisrā).
185a-11

kisve : (a.) Kisve, elbise.
k. içün 118a-9

kişne- : Kişnemek, atların ses çıkarması.
k.-megi (iye.) 87b-17
k.-meginün 35a-4

kitāb : (a.) Kitap; Kur'an-ı Kerīm.
8b-5, 41a-5, 54b-2, 55b-7, 66b-3, 70a-8, 102a-2, 102b-9, 107a-4, 108b-15, 153a-16, 164b-10, 204b-15
ehl-i k. 29b-11, 74b-8, 82b-12
k.-ı mestūr "Kur'an-i Kerīm" 11b-11
k.-u'llāh 40b-7, 54b-6, 82a-5
sebeb-i tercümet-i hāẕe'l-k. 5b-7
k.-un 8a-11
k.-ı 5b-10
k.-a 8b-8, 162b-16
k.-umı 181b-17
k.-ı 82a-5, 109a-12, 109b-9
k.-ıdur 5b-10, 8a-10
k.-ınun 110a-1
k.-ını 7a-11, 7b-1, 77a-15
k.-ın 8a-9
k.-ında 7a -17, 17b-10, 17b-12, 45b-5, 54b-6, 55b-8, 77a-16, 109b-10, 135a-3, 166a-17
k.-ından 24a-10, 41a-3
k.-umuz 60a-16
k.-ımuzun 25b-13
k.-unuzı 35a-9
k.-lar 63b-16,68b-1, 153a-2, 174b-12
k.-larun 41a-3
k.-ları 123b-5, 162b-9, 184b-12
k.-larda 9a-4, 28b-11, 54b-3, 68a-11, 69b-14, 82a-3, 109a-4, 109b-14, 124b-14, 132b-11, 212b-4
k.-lardan 98a-5, 104b-4, 131b-2, 184b-14
k.-lardan mı? 205a-11
k.-larında 45b-7, 54b-5, 90b-7, 207a-13

kitf : (a.kitif) Omuz, kürek kemiği (bk. kitife).
k.-ün (iye.) 212a-17, 212b-2

kitife : (a.) Omuz, kürek kemiği, (bk. kitf).
k.-si 98b-1

ki'y : (< ki iy) Ki ey. 54b-15

ko- : Komak; bırakmak, terk etmek; müsaade etmek; (ad) vermek; vaz etmek, ortaya koymak.

ḳ.-rsun (nun harfi ile) 177b-5
ḳ.-r 95a-13,157a-9, 177a-17
ḳ.-dı 8b-9, 19b-3, 21b-5, 60b-16, 69a-1, 78b-8, 80b-17, 81b-16, 82a-8, 97b-3, 98a-10, 98a-15, 98b-15, 114a-6, 122a-7, 131b-7, 137b-7, 162a-7, 162b-13, 184a-2, 199b-4, 224b-13
ḳ.-dılar 66b-15, 74a-15, 74a-16, 74a-16, 96b-13,121a-8
k.-mışdur 70b-1
ḳ.-mışlar 185a-16
ḳ.-mışlardur 187b-11
ḳ.-ġıl 80b-2
ḳ. 37b-17
ḳ.-sun 68b-17, 74a-10
ḳ.-n̄ 185b-7, 220a-4
ḳ.-n̄uz 172a-11, 220a-12
ḳ.-salar 45a-17
ḳ.-am 157a-13
ḳ.-ya 185a-11
ḳ.-duġunı 121b-8
ḳ.-r-ıdı 125b-9, 195b-14
ḳ.-r-ıdun̄uz 219b-14, 219b-14
ḳ.-rlar-ıdı 63a-10, 116b-16
ḳ.-ısan̄uz 138a-12
ḳ.-mış-ıdı 225a-2
ḳ.-mışdı 72a-17
ḳ.-mazam 157a-10, 160a-4
ḳ.-mazsın 46b-5
ḳ.-maz 165b-15
ḳ.-mazuz 24b-15, 42b-16
ḳ.-madı 4a-10, 46b-3, 57b-14, 77b-16, 220b-17, 223a-8, 223a-12,224a-14

k.-madılar 188b-16, 225a-15
k.-magıl 29b-4, 100a-12
k.-mayam 15 7a-11, 157a-12
k.-maya 119a-3
k.-mayalar 66a-6, 73a-7, 144b-14
k.-mayam 100a-10, 157a-10
koca : İhtiyar, çok yaşlı.
27a-3, 28a-7, 28a-9, 31a-3, 31b-12, 31b-13, 122a-16, 122a-17, 122b-3, 122b-3, 123a-5, 125a-1, 140a-1, 155b-4, 156a-15, 156a-17, 169b-14, 192b-15
k. kim 31b-8
k.-y-ıdı 31b-12
k. mıdur? 64a-17
k.-yı 31a-6
k.-dan 31b-12
k.-lar 84a-5, 84a-5
k.-ları (akk.) 83a-9
kocal- : İhtiyarlamak, yaşlanmak.
k.-updur 55a-5
koç : Koç. 20a-4, 20a-5
kohu : Koku. 116b-3
k.-sı 11b-7, 103a-4
k.-sıdur 103a-7
k.-sın 8b-4, 80b-14, 176b-6, 189b-6
k.-sından 95a-14, 103a-5, 113a-1, 202b-17
k.-lar 103a-5
k.-ları 176b-5
kohula- : Koklamak.
k.-madum 116b-3
kol : Kol, el; taraf, cenah. 146b-17, 146b-17
k.-a 117b-9
k.-da 73a-15, 73a-15
k.-umda 57a-1
k.-ı 64a-7, 205a-5 , 213a-16
k.-ınun 4a-6
k.-ını 182b-15

k.-unı 139b-15, 198b-11
k.-ında 163b-7
k.-larında 150b-12

kolay : Kolay, basit. 142a-8
k.-dur 72a-8
k. gel- 125b-10
k. ol- 115a-5, 120b-8, 165a-10

kolayla-: Hazırlamak, sevk etmek.
k.-dı 156a-5, 158a-4
k.-mışlardur 193b-1

kolaysuz: Güç, zor. 183b-14

koldaş : Arkadaş, yoldaş. 174b-5

kon- : Konaklamak, inip yerleşmek, mola vermek; uçan şeylerin konması.
k.-ar 207b-7
k.-dı 52b-17, 77b-17, 152b-4, 152b-5
k.-duh 115b-14
k.-dılar 31b-15, 34b-15, 55b-11,79a-14, 87a-12, 87a-15, 115a-13, 122a-6, 145a-4, 145b-12, 152a-6, 193b-6, 223b-6, 223b-7 223b-17, 223b-17, 224b-10, 225a-4
k.-mışlar 110a-7
k.-updur 156a-7
k.-dugı 152a-7, 152a-10
k.-duhları 152b-4
k.-dukları 115b-2
k.-ası 187b-4
k.-arlar-ıdı 75a-15
k.-mış-ıdı 166b-10
k.-mışlar-ıdı 155b-4, 221b-10
k.-maz-ıdı 202b-1

kondur- : Kondurmak, yerleştirmek.
k.-dı 25a-15, 192a-11
k.-dılar 77b-8, 163b-17, 171a-9
k.-sun 78b-12

konşu : Komşu.
k.-ları 106a-8, 199b-6

k.-larısız 23b-1
konuk : Konuk, misafir. 32 a-4, 115a-13
k. al- 23b-11
k. ol- 16a-5, 17b-7, 20b-15, 71a-12, 192a-6, 192a-9
k.-a al- 25a-16
k.-umsız 25a-14
k.-larıdur 23b-2
k.-lardur 23b-2
konukla-: Misafir edip ağırlamak.
k.-dı 185b-13, 201b-3
konuklık : Misafirlik, (bk. konukluk). 72a-1
k. eyle- 201b-9
konukluk : Konukluk, misafirlik. (bk. konuklık) 71b-14, 185b-9, 185b-11, 188b-16, 198b-8
k. eyle- 90a-17, 126b-2, 181a-7
k. it- 181a-8, 181a-9
k. kıl- 185b-9, 185b-14, 198b-1
k.-a 202a-5
k.-ından 203b-7
kop- : Meydana gelmek, ortaya çıkmak, olmak.
k.-ar 71a-1, 122b-10
k.-arlar 198a-7
k.-dun 130a-6, 152b-12
k.-dı 5a-5, 6a-14, 19a-16, 21b-13, 22a-3, 22b-8, 33a-17, 100b-12, 128b-5, 133b-8, 133b-14, 135a-13, 135a-15, 135b-2, 135b-2, 135b-9, 135b-9, 140b-10, 168a-7,180b-11, 197a-2, 197b-6, 213a-10
k.-dılar 145b-17, 211b-3
k.-mış mıdur? 213b-3
k.-ıpdur 126b-14; 222b-15, 225a-11
k.-updur 138a-8, 225b-17
k.-usarsın 130a-6
k.-ısardur 70a-10, 121a-14, 143b-11, 155b-10, 155b-10, 190b-9, 204b-6, 204b-8
k.-a (ist.) 69b-14, 103b-16, 135b-14, 138a-5,

138a-5, 155b-11, 205a-5, 205b-11, 210b-5, 223a-11
k.-ıp 178b-4
k.-an 121b-14, 149b-16, 155b-8, 155b-16
k.-dugı 63b-13
k.-mış-ıdı 200b-16, 223a-15
k.-madı 126b-15, 205b-5

kopar- : Koparmak, sökmek; meydana getirmek; yapmak.
k.-alum 60b-1
k.-a 154b-7
k.-asız 182b-5
k.-an 68a-3
k.-urdı 77a-13
k.-masun 182b-6
k.-maz-ısa 184b-11

korḫ- : Korkmak; sakınmak,, çekinmek; endişe etmek, (bk. kork-)
k.-aram 36b-11, 39b-7, 48b-17, 85a-9, 118b-16, 144b-8, 150a-2, 159b-11
k.-ar 182a-11
k.-aruz 56a-17, 79a-6, 197b-4
k.-dum 151b-15, 211a-7
k.-dı 41b-10, 74a-3, 180a-4, 183b-8
k.-duk 36a-9
k.-dılar 193b-2
k.-ayum 190a-7
k.-a (ist.) 157a-15
k.-asız 193b-7
k.-up 36a-14
k.-araḫ 55b-13
k.-ar-ıdı 91b-6, 119a-4, 135b-13
k.-arlar-ıdı 47a-14
k.-magıl 146b-5
k.-mañ 156a-4

korḫaḫ : Korkak.
k.-dur 27a-15

korḫu : Korku, (bk. korku)
50b-9, 79a-7, 163a-15, 184b-10
k.-da 177a-9
k.-dan 151b-3, 152a-13, 172b-1, 217b-13
k.-m 145a-7
k.-sı 203b-12, 212a-2
k.-ları 85b-12
k.-lu 29a-15, 85a-8, 146a-9
kork- : Korkmak, (bk. korḫ-)
k.-aram 142a-4
k.-dılar 88a-3
k.-maz 114a-9
k.-madılar 88b-2
korku : Korku, (bk. kerḫu)
k.-sından 87a-16
k.-muz 84b-11
k.-lu 39b-3
koş- : Arkadaş olarak vermek; süslemek, bezemek.
k.-dı 59b-6
k.-dılar 167a-1
k.-magıl 146a-8
kov- : Kovmak, kovalamak, önüne katmak.
k.-maḫa 77b-10
kovala- : Kovalamak, takip etmek.
k.-rlar 141a-13
k.-dılar 140b-15, 179a-13
k.-yı gel- 141a-11
koy- : Koymak; bırakmak; salıvermek; vermek, terk etmek; ad vermek; eğmek.
k.-dum 132b-10
k.-dı 121a-4
k.-alum 102b-4
k.-asın 203b-10
k.-a 90a-13, 193a-5
k.-alar 161b-14
k.-u vir- 119b-4
k.-up 168b-8

k.-uban 4a-5, 4a-11, 78a-16
k.-alı 200b-6
k.-acak 97b-2
k.-acağ-ısan 80b-2
k.-madılar 44a-13, 157b-17
k.-maya 96a-17

koyul- : Koyulmak, bırakılmak; hücum etmek; akın etmek, çullanmak, dökülmek.
k.-ur 60b-6
k.-dı 49b-5
k.-dılar 140b-8
k.-u gel- 165b-9, 192a-11

koy(u)n : Koyun (göğüs)
k.-una 153b-16
k.-ına 206a-10
k.-ından 121a-3

koyun : Koyun (hayvan).
118b-2, 118b-2, 118b-3, 118b-8, 118b-14, 119a-9, 119a-14, 119a-14, 119b-5, 119b-15, 120a-9, 120a-14, 181a-6, 186a-13
k.-un 119b-3
k.-ı (akk.) 119b-1, 119b-4
k.-lardan 118a-12
k.-larumuz 119b-16
k.-larumuzı 120a-3
k.-cuk 119b-2
k.-cuğun (gen.) 119b-1

kök : Kök.
k.-leri (iye.) 45a-2
k.-lü 77a-13, 117a-13

Kör : Kör, Mustafa Darir. (bk. Żarir). 209b-16

kör : Kör, âmâ.
k. ol- 200b-4
k.-i (akk.) 11b-7
k.-ligine 209a-2
k.-lügümüze 60a-15

köşe : (f.) Köşe, bucak.
k.-lerinde 41b-14

köymeş- : Gereksiz telaşlanmak, tedirgin olmak, eli ayağı birbirine dolaşmak.
k.-e (ist.) 49a-14

kubbe : (a.) Kubbe.
15b-9, 39b-12, 39b-15, 40b-4
ḳ.-nün 39b-16, 40b-4
ḳ.-i (akk.) 39b-12

kucak : Kucak.
ḳ.-ına 113a-10, 115a-1, 115a-7
k.-ında 102a-12, 105a-3, 113a-14, 114b-17, 135a-11
ḳ.-larına 105a-12

kucakla-: Kucaklamak.
ḳ.-dı 57a-17, 183b-5

kuç- : Kucaklamak.
k.-dı 33b-11, 57a-17, 120b-10, 123b-14, 149a-17, 194a-5, 203b-16, 218b-10
ḳ.-dılar 52a-2
ḳ.-ıpdur 47a-17

kudrat : (a.) Güç, kuvvet, kudret; Allah'ın sonsuz gücü.
6a-6, 9b-9, 9b-10, 9b-12, 15a-17, 18a-9
hıcāb-ı ḳ. 9b-1
kimā-ḳ. "Kudretli, bahadır". 90a-16
k.-dahı 195a-13
ḳ.-ıla 95b-7
ḳ.-um 190a-4
ḳ.-ını 2b-8, 66a-9
ḳ.-ın 18a-8
ḳ.-ına 157b-9
ḳ.-ından 15b-3, 21a-12, 43a-12, 57a-15, 60b-6, 206b-7

Kuhāfa : (k.a.) Hz. Ebu Bekir'in ağabeyi. 134a-16

ḳul : (a.) Kul, Allah'ın kulu; köle, bende, hizmetkâr.
12b-17, 30b-2, 38a-12, 54b-11,89b-9, 177a-6
ḳ.- bigi 182b-9

k. dahı 160b-12
k. kim 176a-13
k.-dur 13a-3, 116a-14, 117a-17, 165a-17, 191a-5,213b-1, 226a-6
k.-ıdı 4a-3
k. it- 153b-8 , 185a-4
k. ol- 13a-3
k. mı? 132a-12
k.-ı (akk.) 116a-14
k.-un̄ 210b-17
k.-un̄am 213a-7
k.-un̄ı 195a-3
k.-un̄uz 198b-6
k.-ı (iye.) 65a-15, 87a-13, 87a-13, 88b-7, 88b-8, 88b-8, 174b-6, 208b-3, 210a-5 , 210b-3
k.-ıyam 74a-7, 74a-10
k.-ıyuz 74a-6,
k.-unı 87a-16, 142a-6
k.-ından 177b-8
k.-ların 91b-6
k.-lar 150b-17
k.-larun̄ 5a-6, 5a-7, 35b-14
k.-ları 3a-17
k.-lara 195a-7
k.-larun̄ (iye.) 13a-12, 150b-16, 194b-13, 194b-17
k.-larun̄dur 118b-8
k.-larun̄uz 202b-8
k.-ları 172a-6
k.-larına 116a-14, 194b-8

kulah : Kulak, (bk. kulak).
k. ur- 179a-1

kulak, kulag : Kulak, (bk. kulah)
k. tut- 83a-8, 128a-4, 134b-10
k.(g) ur- 6a-15, 34a-12, 72b-12, 141b-1, 183a-3, 224a-2
k.-um 96b-10, 114b-2

k.-uma 96b-2
k.-uñ 8b-13, 91b-13, 123a-6, 153b-10
k.-uña 21a-9
k.-ı 39b-13, 63a-7, 72a-8, 104a-3, 159b-16
k.-ını 21a-9
k.-ın 120a-5
k.-ına 20a-7, 20b-9, 24a-9, 52a-17, 62a-3, 62b-7, 68a-5, 80b-16, 81b-16, 82a-7, 98b-8, 100b-17, 101a-1, 120a-1, 192b-2, 195b-6
k.-ından 101a-6, 101a-7, 101a-8, 211b-13
k.-ları 92a-7; (kulağları) 211b-12
k.-larına 211b-16
kulavuz: Kılavuz. 104a-7, 181b-5, 225a-8, 225a-10
k. ol- 57b-5, 77b-4
k.-uñ (iye.) 3b-10
k.-ı 31a-4, 41a-5
kulavuzla- : Kılavuzlamak.
k.-ram 156b-2
k.-duñ 210a-2
k.-dı 161b-5
k.-yısarsın 212b-6
k. 70b-2
k.-ñuz 210a-4
k.-ya 41a-14
k.-yı vir- 112b-2
k.-duġı 3b-1
k.-r-ıduñ 70a-14
k.-maz 202a-11
kulavuzluk : Kılavuzluk. 81a-3
k. it- 225a-8
kullan- : Kullanmak, kul, köle edinmek.
k.-ısar 121b-16
k. 57b-11
k.-a 35a-10
k.-alar 155b-13

kullıḫ : Kulluk, ibadet, (bk. kullık, kulluḫ, kulluk).
k. it- 160b-13
k. kıl- 3a-14
k.-da 3a-14

kullık : Kulluk, ibadet, hizmet, (bk. kullıḫ, kulluḫ, kulluk)
k. kıl- 13a-2
k.-unda 118b-9
k.-a 9b-10

kullıkcı: Hizmetçi, bekçi, gözetleyici (bk. kulluḫcı, kullukcı).
k.-ları 214b-9

kulluḫ : Kulluk, ibadet; hizmet, (bk. kullıḫ, kullık, kulluk). 91a-11
k. kıl- 217a-15

kulluḫcı: Hizmetçi, bekçi, gözetleyici, (bk. kullıkcı, kullukcı).
k.-sı 154b-3
k.-sıdur 153a-15
k.-lar 135b-6, 153a-17
k.-larıyuz 199b-6

kulluk, kulluġ : Kulluk, ibadet, hizmet, (bk. kullıḫ, kullık, kulluḫ)
k.(ġ) eyle- 116a-14
k. it- 81a-16, 218a-1; (kulluġ i.) 103b-11, 178a-6
k.-ı (iye.) 83a-13
k.-ınun 199b-7
k.-unı 175b-15
k.-ına 178a-5

kullukcı : Hizmetçi, bekçi, gözetleyici, (bk. kullıkcı, kulluḫcı).
k.-sı 214b-16
k.-larıyuz 81a-13

kulp : Kulp.
k.-ı (iye.) 16b-13

kulūb : (a.) Kalpler, gönüller

mahbūbu'l-k. 6b-15

kulunç : (a.) Kulunç, şiddetli ağrı.
k.-ı (iye.) 70b-4

Kum : (y.a.) İran'da bir şehir. 99a-13
kum : Kum. 120b-9

Kumārī : (a.) Hindistan'ın güneyinde Kumar burnu civarlarıdır. Burada çıkan güzel kokuya ud-ı Kumārī denir.
ʿūd-ı K. 2 03a-3

kumāş : (a.) Kumaş; elbise.
14a-11, 38b-1, 53a-11, 58a-16, 59b-3, 59b-6, 114b-17, 118a-9, 119a-5, 186b-9, 196a-8, 202a-14, 210b-4, 211a- 8
k. bile 200b-14
k. kim 202a-17
k.-dur 58a-4
k. aç- "Alış veriş için kumaş sergilemek" 195b-13
k. çıkar- "Soyunmak". 180a-16
k.-un 211a-11, 211a-12, 211a-14
k.-ı 56b-5, 202a-14, 220b-15
k.-a 103a-12
k.-dan 114b-15
k.-unı 58b-6
k.-ına 196a-8
k.-ından 202a-14
k.-ları 57b-12, 186b-11
k.-ların 89a-7, 139a-13
k.-larından 55a-13
k.-lar 25a-4, 26b-12, 28b-5, 46a-14, 114b-13, 129a-10, 135b-6

kumāt : (a.kımāt) Beşik içinde oğlan bağladıkları bağ, bağırdak.
k.-a 103a-12
k.-lu 96a-7

kumātla-: (t.; kımāt a.) Çocuğu kundağa sarmak, kundaklamak.
k.-dı 98b-15

kumātlan-: (t.; kımāt a.) Kundaklanmak, kundağa sarılmak.
k.-mış 96b-13
kunlacı: Gebe. 116a-8
kur- : Kurmak, (yas) tutmak;(çadır) kurmak; (yay) çekmek.
k.-dı 47a-6
k.-dılar 192a-11
k.-dugum 35b-16
kur'a : (a.) Kur'a.
43b-8, 43b-9, 43b-10, 43b-11, 43b-12, 46a-15,
46a-15, 46a-16, 46b-12 , 46b-13, 46b-14, 47a-4,
47a-14, 48a-3, 48a-4, 48a-4, 48a-6, 48a-8,
48a-9, 48a-13, 48a-14, 48a-15 , 49a-1,49a-4,
49a-4, 49a-6, 49a-6, 49a-7, 49a-7, 49a-8,
50b-12, 51a-13, 51a-14, 51a-14, 51a-15, 51a-15,
51a-15, 51a-17, 51b-1, 5 1b-7, 51b-7, 51b-7,
51b-8, 51b-9, 51b-9, 51b-11, 51b-11, 51b-11,
51b-12, 51b-12, 51b-13, 51b-15, 51b-15
k.-yı (akk.) 43b-11
k.-sı 43b-13, 43b-13, 43b-14, 46b-12, 48a-17
k.-ları (iye.) 48a-5
Kur'ān : (a.) Kur'an-ı Kerim.
7a-16, 14a-8, 122b-14
K.-ı 'azīm 8b-1
cāmi'u'l-K. 4a-7
fi'l-K. 12b-7, 111a-6
K.-dur 176a-12
K.-un (gen.) 7a-16
kurb : (a.) Yakınlık. 90a-12, 109b-10
k.-un(gen.) 3a-11
k.-un (iye.) 194b-6
k.-ı 9a-1, 13a-9, 174b-2
k.-unı 139b-4
k.-ın 90a-4, 155a-2
kurbān : (a.) Kurban.
20a-2, 20a-3, 20a-4, 20a-7, 46b-5, 46b-12,
48a-17, 48b-11, 49a-10, 49a-14, 51a-17, 51b-5,
51b-5, 51b-6, 52a-1
k.-dur 176a-16

k. eyle- 44b-1, 44b-2
k. it- 46b-10, 46b-11, 46b-13, 46b-17, 49a-1, 49a-14, 125b-15
k. kıl- 5a -5, 20a-1, 20a-3, 20a-4, 20b-14, 30a-15, 46a-4, 46a-5, 46a-15, 46b-1, 46b-14, 47b-4, 48a-2, 48a-4, 48b-14, 48b-16, 49b-13, 50a-4, 50a-10, 51a-12, 51a-14, 51a-15, 52a-2, 175a-17, 177a-2, 201a-15
k. ol- 20a -5, 35b-8, 46b-11, 47a-12, 47b-8, 48b-4, 52a-4, 118b-14, 118b-14, 143b-6, 165b-4, 203a-13, 204a-2, 218b-9
k.-ı (akk.) 20a-4, 20a-6
k.-a 51b-6
k.-un 20a-7, 49a-1
k.-unı 20a-1

kurbān : (a.) Yan, beraber.
k.-ında 22b-9

kurbat : (a.) Yakınlık.
k.-ın (akk.) 97b-17

kurd : Kurt, kuşlar dışındaki hayvanlar.
94a-11, 119b-13

Kureyş : Hz. Muhammed'in cedlerinden Nuzar'ın lakabı ve onun soyundan gelen Arap kabilesinin adıdır.
22a-11, 23b-2, 31b-5, 31b-6, 38b-2, 38b-6, 38b-13, 39a-7, 39a-9, 42b-6, 42b-10, 42b-11, 42b-15, 43a-1, 43b-5, 43b-12, 43b-14, 47b-9, 48a-4, 48a-6, 49a-3, 55b-4, 55b-4, 57a-14, 65b-13, 66a-15, 69a-10, 69a-14, 69b-17, 71a-2, 72b-4, 78b-6, 104b-11, 104b-13, 108a-14, 108a-16, 108b-1, 109b-16, 112a-10, 114b-4, 115a-14, 123b-4, 124b-3, 124b-5, 128b-8, 133a-14, 135a-10, 137a-3, 138b-4, 138b-4, 138b-5, 139b-2, 141a-2 142b-14, 143a-11, 143a-14, 144b-15, 144b-16, 146b-13, 147a-1, 149a-16, 149b-2, 152a-1, 152b-2, 152b-10, 153a-3, 155b-3, 155b-15, 156a-7, 158a-6, 162b-3, 163a-1, 163a-4, 164a-1,

164b-12, 164b-12, 165a-3, 170a-9, 171b-5,171b-16, 174a-7, , 174b-17, 175b-4, 177b-10, 177b-16, 178b-15, 179a-1, 179b-5, 179b-13, 180a-7, 180b-14, 181a-9, 182b-4, 182 b-13, 184b-14, 194b-4, 194a-11, 195b-1, 196b-11, 196b-12, 197a-13, 197a-14, 197b-8, 197b-14, 197b-16, 199b-1, 199b-2, 199b-3, 199b-17, 202a-9, 204a-14, 204b-3, 204b-7 , 204b-9, 205a-7, 205a-9, 206a-4, 207b-1, 207b-9, 208a-1, 211a-5, 211a-16, 213a-17, 214a-10, 214b-9, 214b-13, 214b-16, 215a-8, 2 23b-7

ahass-ı K. 68a-8, 224a-10

a'yān-ı K. 123b-2

cemī'-i K. 109b-17, 136b-4

emin-i K. 225b-11

ġayr-ı K. 224b-8

sādāt-ı K. 139b-3, 151b-4, 199a-17, 225a-15

cemī'-i sādāt-ı K. 125a-15

K. birle 144b-11

K. -le 68a-7

K.-dür 219a-14; (emin-i K.) 216b-9

K.-ün 48a-7, 52a-3, 75b-17, 89a-8, 102b-16, 125b-17, 139a-12, 145a-4, 146a-5, 146b-15, 147a-8,159a-2, 178a-2 , 183a-14, 184b-9, 195b-15, 197b-6, 199a-14, 199b-12, 205b-15, 2 17a-14, 225a-7; (cemī'-i K.) 216a-15

K.-ı (akk.) 71b-15, 88a-8, 133b-11, 180a-1, 199b-5; (cemī'-i K.) 185b-13

K.-e 39a-14, 39a-14, 42b-5,67b-8, 133b-16, 139a-9, 139a-12 , 143a-5, 143a-9, 154a-16, 181a-6

Kureyşī : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri; Kureyş soyuna veya kabilesine mensup olan, (bk. Muhammed)
12a-15, 22a-11, 22a-12, 65b-1, 69a -2, 82a-4, 90b-1, 110b-10

ḳurı : Kuru, sergisiz, yaygısız, (bk. ḳuru). 130b-12

kurı- : Kurumak, suyu çekilmek; güçsüz kalmak, (bk. kuru-)
k.-dı 141a-2, 141a-8, 160a-16, 192b-13
k.-mış (part.) 117a-13
k.-mış-ıdı 188a-16, 188b-8

kurıl- : Kurulmak, (çadır veya pazar) kurulmak.
k.-ınca 26b-11
k.-urdı 75a-15, 129a-3, 129a-4
k.-madı 29b-13

kurrat : (a.) Tazelik.
k.-u ʿaynī "Gözüm nuru, sevincim" 37b-7, 118b-5, 120b-12,129b-5, 132b-17, 137b-9, 145b-17, 146a-9,150a-15, 170a-16, 182a-14, 186a-9, 202a-1, 208a-3, 208a-4, 215b-6, 219a-12

kursak : Kursak, mide.
k.-una 98b-12

kurtar- : Kurtarmak.
k.-dum 151b-12
k.-dı 146b-6
k.-dılar 50b-1
k.-ayım 157b-13
k. 36a-2, 41b-3
k.-am 79b-12
k.-asın 71b-12, 81b-6
k.-a 12a-1, 41a-14, 82a-14, 146a-12, 146b-7, 194b-2
k.-ı vir- 79b-10
k.-an 146a-14

kurtarıcı : Kurtarıcı, kurtaran. 172b-6

kurtıl- : Kurtulmak, emin olmak, felaha ermek, (bk. kurtul-)
k.-ur 177b-2
k.-un 69a-7
k.-am 48b-16
k.-asın 177a-7
k.-a 51b-1, 157a-15, 159a-12

k.-ası yir 76b-14
k.-amazduk 225a-13
kurtul- : Kurtulmak, emin olmak, felaha ermek, (bk. kurtıl-)
k.-dum 173b-6
k.-dı 47b-8, 56a-8, 98b-6
k.-duḫ 174a-7
k.-duġın 52a-4
k.-urlar-ıdı 117a-4
k.-madı 87b-6, 139a-5, 152b-7, 152a-8, 159b-3, 193b-12
k.-mayısar mı? 153b-9
k.-maya-y-ıdı 174a-1
k.-maġūn (iye.) 80a-9
kuru : Kuru, yaş olmayan; sergisiz, yaygısız, (bk. kurı).
23b-13, 43a-16, 88a-12, 99a-16, 130b-10, 138a-3, 140a-6, 179a-7, 189b-15
k.-dan 78b-9, 94a-12, 102b-10
kuru- : Kurumak, suyu çekilmek; kanı çekilmek, (bk. kurı-)
k.-ur 47b-1
k.-mış 80a-8
k.-mışdur 128a-2
k.-mış (part.) 45b-6, 45b-8, 116a-5, 116a-5, 127b-13, 128a-2, 128a-10
k.-mış-ıdı 128b-3
k.-mışlar-ıdı 104a-8
kurul- : Kurulmak, yapılmak.
k.-dı 18b-3
kurulık : Kuraklık.
k.-dan 194b-6
Kuṣayy : (k.a.) Hz. Muhammed'in dedelerinden Abdimenaf'ın babası.
22b-4, 22b-5, 22b-6, 30a-3, 30a-4, 38b-2, 146a-5
ibn-i K. 12a-3

K.-uñ 22b-4
K.-dan 68a-15

kuş : Kuş.
19b-2, 19b-3, 61b-14, 86a-9, 86a-13, 86a-17, 86b-9, 86b-10, 86b-15, 86b-16, 86b-16, 86b-17 87a-12, 87a-15, 8 7a-15, 88b-17, 91a-14, 94a-11, 94b-7, 95b-11, 119b-13, 157a-11
k. bigi 83a-17
k.-dur 86a-5
k.-uñ 86a-6
k.-dan 86b-15, 87a-12, 161b-1, 190a-11
k.-ı 86a-5
k.-ınuñ 86b-13
k.-ına 86b-6
k.-lar 19b-11, 86a-4, 86a-10, 86b-7, 94a-14, 99b-14, 204b-16
k.-laruñ 86a-9
k.-ları (akk.) 86a-12
k.-lardan 87a-15
k.-lardan mıdur? 86b-16
k.-ları 15a-4
k.-larına 23a-9, 86a-12 , 103a-16

kuşa- : Kuşatmak, bağlamak;(beline) kuşak bağlamak.
k.-dı 119a-5, 140a-12

kuşak : Kuşak.
k.-ını 127a-7, 171a-13, 184a-10
k.-ına 147b-9, 182b-14
k.-ından 85b-8, 85b-9, 180b-6
k.-ların 43b-15

kuşan- : Kuşanmak, silahlanmak; niyetlenmek, yapmaya girişmek.
k.-dı 34a-17, 141a-7, 197a-10
k.-dılar 31b-1, 127a-8, 144b-15, 157a-1, 199b-5, 203b-14
k.-uñuz 196b-13, 197a-1
k.- ı dur- 197b-1
k.-ıcak 167a-9

k.-mış-ıdum 171a-13
kuşla- : Kuş avlamak.
k.-mah 56a-10
kut : (a.) Yiyecek, gıda. 188b-2
k. eyle- 107a-17, 189b-3
k. ol- 209a-10
k.-a 82a-17
k.-ını 5a-7
kutlu : Kutlu, hayırlı , uğurlu.
33b-5, 39a-15, 52b-17, 58b-5, 66b-8, 81b-1,
92b-7, 92b-9, 92b-10, 104a-8, 118a-2, 126b-14,
154a-15,163b-14, 176b-8, 176b-13, 176b-15 ,
186a-17, 188b-11, 201b-14, 208b-2, 208b-8,
208b-12, 213a-16, 221b-1,
k.-dur 104a-5, 104a-13, 116b-7, 176a-2
k.-y-ıdı 133b-3
k. ol- 60b-12, 94b-16, 95b-1, 96a-4, 96b-1,
188b-12, 224a-17
kutlula-: Kutlamak, tebrik etmek.
k.-dı 62a-16
kutluluk : Saadet, mübareklik.
k.-ı (iye.) 60a-5
kuva : (a.) Bir nesnede bulunan ayırıcı kuvvetler,
özellikler, hassalar; zahir ve batın his kuvvetleri.
k.-ları 163a-16
kuvvat : (a.) Kuvvet, güç, kudret.
6a-11, 107b-15, 163a-16, 179a-15, 185a-17,
185b-6, 225b-7
k.-ı Hāfıza 6b-1
k.-ıla 95b-11, 140b-17
k.-ılamıssaydı 185b-5
k. eyle- 183a-13
k. it- 184a-3
k. ol- 6b-11, 163b-7, 209a-10
k.-um 208a-9
k.-un 161a-12, 208a-8

k.-unda 179b-17
k.-ı 6b-2, 60b-9, 60b-10, 75b-1, 78a-7, 108a-3, 141a-8, 160a-16, 197a-3, 214a-15
k.-ını 5a-7, 221a-2
k.-ın 210b-13
k.-ından 179a-10, 179a-14
k.-unuz 54b-10
k.-unuzı 179b-15
k.-ları 141a-8
k.-lu 6b-2, 33a-17, 34a-8, 70a-10, 94b-16, 95b-1, 96a-4, 96b-1, 134b-11, 144a-16, 163b-13, 163b-15, 166b-3, 178b-4, 179b-1, 205a-5, 208b-8, 213a-16
k.-lu-y-ıdı 19b-4
k.-suz 108a-11

kuvvatlan- : Kuvvetlenmek.
k.-ur 176a-3
k.-ayım 106b-1
k.-a (ist.) 141a-17

kuyı : Kuyu, (bk. kuyu).
224b-12, 224b-15, 224b-17, 225a-1
k.-yı 224b-16
k.-ya 224b-10
k.-dan 188a-17
k.-lar 188a-16
k.-larından 188a-14
k.-larumuzun 188b-8

kuyruk : Kuyruk.
k.-ı (iye.) 39b-13, 217b-11
k.-ın 120a-2, 122b-11
k.-ından 180b-4

kuyu : Kuyu, (bk. kuyı).
43a-6, 43a-17, 43b-3, 43b-5
k.-nun 115b-16
k.-yı 42b-9
k.-sı 42b-8, 42b-12, 43b-3
k.-sıdur 42a-17

ḳ.-sını 42b-1, 42b-6, 42b-14, 43b-5
ḳ.-sın 43a-16, 43b-1, 43b-2, 44a-2
ḳ.-sına 115b-15
ḳ.-sında 43a-9
ḳ.-lar 105b-3
ḳ.-lardan 116a-5
ḳ.-larumuz 188b-12
ḳuzı : Kuzu. 118b-2
ḳ.-cağı 147b-1
ḳuzla- : Kuzulamak.
ḳ.-dı 100b-9, 100b-10, 116a-8
ḳ.-dı-y-ısa 100b-9
kübrā : (a.) En büyük, pek büyük, azametli.
Ḥadīcetü'l-k. 204a-8
k.-dan (ʿālem-i k.) 2b-7
küfr : (a.) Küfür, Allah'a inanmama, dinsizlik; küfrü temsil edenler.
40a-17, 55a-7, 94b-1, 117b-3, 135b-2, 135b-4, 136b-16, 137a-1, 150b-17, 154b-17, 161b-17, 198b-12
ehl-i k. 89b-3
k.-ile 128b-13, 133b-14, 155b-2
k.-e 128b-12, 154b-9, 155a-13
k.-lerinüñ 155a-7
küffār : (a.) Kâfirler, hak dini inkâr eden kimseler.
k. ol- 146b-2
küfre : (a. kefere) Kâfir, inkârcı.
k.- i mütemerride 5a-10
kül : Kül.
k. bigi 88a-13
külfet : (a.) Külfet, zahmet, geçim sıkıntısı. 208a-5
k.-ini 218b-2
külli : (a.) Bütün, tamamen. 126b-14, 127a-1
k.-si 92a-16
künbed : (f.) Künbet, kubbeli yapı.
k.-i gerdūn 18b-3

künd : Ahmak, aptal
k. it- 163a-14
kün fe-yekūn:(a.) Ol, deyince oluş, Allah'ın kâinatı kün "ol" emri ile yaratmış olmasına telmihtir. 11b-3
küngüre : (f.) Bir şeyin derece derece en yüksek yeri, özellikle kale duvarlarının en yüksek kısmı, burçları. 99a-7
k.-si 101a-7
künūz : (a.) Hazineler, defineler
kāşif-i k.-u şerī'at 4b-7
künyet : (a.) Künye, lakap.
k.-ile 134a-16
k.-i (iye.) 135a-5, 135a-9, 178b-2
kürsi : (a.) Kürsü, taht; Arşın altında bir gök tabakası, sekizinci kat gök. 18b-7
k.-dan 99a-6
k.-si 99a-8, 101a-8
küs- : Küsmek, darılmak.
k.-diler 103a-11
küstāḫ : (f.) Rahat, pervasız, serbest, engelsiz,
k.-dur 71a-11
küsülü : Küsmüş, dargın, gücenmiş, 165a-9
kütb : (a.) Kitaplar. 103b-10

L

lā : (a.) Menfi edatı, -sız,-siz (bk. lā-büd, lā-cirem, lā-ilāhe, lā-sehle, lā-şey, lā-yaʿkıl, lā-yezāl, lā-zevvāde)
ve l. 26b-2, 69b-17, 70a-4, 117b-2, 123a-8, 179b-2, 183b-7
l... ve lā 70a-14, 70a-15
me ... ve lā 87b-9, 101b-2, 107a-17, 155b-6, 158b-13, 198a-10

laʿb : (a.) Oyun, eğlence. 117b-14

lā-büd : (a.) Şüphesiz, şüphe yok ki.
l. kim 182b-5
l.-dür 58b-16, 60b-2

lā-cirem: (a.) Şüphesiz, elbette. 17b-12, 29a-11, 41a-5, 60b-10, 83a-12, 89b-9, 98b-5,115a-17, 128b-14, 131a-13,134a-12, 134b-13, 149a-2, 152a-17, 191a-12

lāciverd: (f.) Koyu mavi renkte kıymetli bir taş.
l. birle 74a-17

lafẓ : (a.) Söz, ibâre. 109a-9
l. kim 9a-7
l.-ı kāf ı nūn 13a-4
l.-ınūn 127a-4
l.-ından 7a-13, 9a-7, 134b-13, 134b-15, 146b-8, 178a-17

lā-ehle : (a.) Uygunsuz, hoş olmayan. 70a-15

laʿīn : (a.) Lânetlenmiş, mel'un, merdûd, Hakk'ın rahmetinden mahrum olan. 31b-5, 131a-12 , 199a-7, 226a-2
Ebū Cehl-i l. 137a-2

lā-ilāhe illā'llāhu Muhammedün Rasūlu'llāhi : (a.) "Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed Allah'ın elçisidir "manasında şehadet kelimesi. 222a-16

lahẓa : (a.) An, çok kısa zaman. 163a-1
l.-da 98a-15

lakab : (a.) Lakap, bir kimseye asıl adı dışında verilen ad.

22a-11, 44b-8, 134b-8
l. birle 38a-17
l.-ı (iye.) 22b-7, 44b-3, 63a-3, , 127a-10, 135a-10, 135a-10, 178b-2

lākin : (a.) Ama, fakat, ancak, (edat). 26a-1

la`l : (a.) Lâl, pembe renkte kıymetli bir süs taşı. 117a-13, 213b-7
l-ı rummānī "Nar çiçeği renginde lâl." 200b-5

lāle : (f.) Lâle. 4b-15

la`net : (a.) Lânet. 154b-17
l. eyle- 131a-6,
l. ol- 161b-8

la`netu'llāh : (a.) "Allah lânet etsin" anlamında beddua sözü.
14b-9, 100b-11, 127a-11, 128b-7, 130b-13, 154b-7, 192b-15, 214a-10

la`anehu'llāhu ve aḫzāhu : (a.) "Allah onu lânetlesin ve ayıplasın" anlamında beddua sözü. 178b-2

lā-sehle: (a.) Kolay olmayan, safa ve hoşluk getirmeyen şey. 70a-15

lā-şey : (a.) Hiç bir şey; pek hakir ve ehemmiyetsiz iş. 222b-12

Lāt : (a.) Islâm'dan önce Ka'be'de bulunan putlardan biri. 124b-10
L.-ı(akk.) 67b-14

Latīf : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri; hoş, güzel, (bk. Muhammed) 12b-5, 111a-2
L.-e 131a-9.

latīf : (a.) Hoş, güzel, ince, yumuşak. 52a-11, 70a-5, 89b-16, 93a-12 , 116a-17 , 188a-7, 205b-7, 219a-17

latīfe : (a.) Latife, şaka, güldürüçü ve ibretli hikâye. 109a-8

Lātıya : (k.a.) Hz. Muhammed'in dedesi Abdulmuttalib'in çocukluğunda Medine yahudilerin reisi olan kişi, (bk. Lātıya bin (ibn-i) Dekā)
35a-14, 35a-16, 36a-5, 36a-6, 36a-8, 36a-8, 36b-7, 36b-14, 36b-17, 37a-5, 37a-8

L.-nun 37a-9, 37a-10
L.-yı 37a-10

Lâtıya bin Dekâ : (K.a.) Lâtıya, (bk. Lâtıya)
L.-ya 35a-11

Lâtıya ibn-i Dekâ :(k.a.) Lâtıya. (bk. Lâtıya) 35a-7

lâ-ya'kıl : (a.) Akılsız, dalgın, ne yaptığını bilmez halde. 69a-14

lâ-yezâl: (a.) Kaybolmadan, yok olmadan. 164b-17

lâyık : (a.) Lâyık, uygun, yakışan, yakışır. 8a-2, 17b-8, 51a-12 , 51b-6, 52b-10, 60a-1, 63a-8, 88b-14, 160b-13, 181b-12, 219a-17
l.-sın 24b-9
l.-dur 24b-9, 224a-7
l. ol- 2 3a-7, 59b-15 , 82b-2, 130a-7

lâzım : (a.) Lâzım, lüzumlu, gerekli.
l. gel- 41b-1
l. it- 182a-17
l.-dur 79a-5

Lebîb : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı, akıllı kişi, (bk, Muhammed) 130b-4
l.-dür 161b-13
l.-e 131a-9

ledün : (a.) Zarf olup Allah'ın nezdi ve yakınlığı demektir. Allah'a mahsus olup ilâhî sırları anlama ilmi.
'ulûm-ı min-l. "Allah'a mahsus ilâhî sırları, gizli emirleri anlama ilimlerinden. " 133b-15

legençe : (f.) Küçük leğen, içinde el yıkanan kap. 97b-1, 97b-2 , 97b-3
l.-nün 97b-8

lehv : (a.) Eğlence.
l.-e 117b-14

Lemek : (k.a.) Hz. Nuh peygamberin babasıdır. 16a-15, 16a-15, 16a-17, 16a-17, 16b-2
L.-ün (gen.) 16a-15, 16a-17

leşker : (f.) Asker. 158b-17
l.-ün 86b-14, 151a-13

l.-e 144a-17

letāfet : (a.) Letafet, hoşluk, güzellik, incelik.
l. birle 219b-6

levh : (a.) Üzerine yazı yazılabilen ve resim yapılabilen düz tahta; Allah'ın mukadderatı kaydettiği levha.
131b-6
L.-ı mahfūz "Allah tarafından takdir edilen şeylerin yazılı bulunduğu mânevi levha."
154b-12
l.-ı 11a-11
l.-a 154b-14

leyletü'l-esrā : (a.) Gece seferi etmek ve ettirmek, (Hz. Muhammed'in Mirac'a çıktığı gece seferi) 40b-3

lezzet : (a.) Lezzet, tat, çeşni. 31a-3
l.-ile 95b-9
l.-i (iye.) 135a-14

li : (a.) için, (edat), (bk. li'l-ʿālemin, li'llāh). 108a-10

lif : (a.) Lif, tel.
l.-inde (abl. olarak) 217a-4

lākin (f./ a. lākin) Lâkin, ama, fakat; ancak. 5b-13, 6a-2, 7b-10, 120b-15, 138a-6, 154b-11, 164b-6, 178a-15, 181a-4,186a-9, 206a-1, 206a-5, 206b- 2, 211a-5

li'l-ʿālemin : (a.) Alemler için.
l.-dür 108a-10,174a-11

li'llāh,(li'llāhi): (a.) Allah için. 28a-11, 51b-15, 83a-12

lisān : (a.) Konuşulan dil.
fasīhu'l-l. 135b-1, 163b-13
hāfızu'l-l. 4a-17

livā : (a.) Bayrak.
l.-sın 23a-12

lokma : (a.) Lokma, bir yudumluk yiyecek. 216a-13

Lokmān : (k.a.) Lokman Hekim.

hikmet-i L. 218b-17, 219a-1
luğat : (a.) Lisan; kelime; ıstılâh, sözlük. 131b-2
l. birle 13a-7, 126a-16
l.-a 23b-17
l.-ını 98a-8
l.-ında 43b-10
l.-lar 7a-17
lutf : (a.) Lutuf, güzellik, iyilik, iyilikte buluhma; Allah'ın kullarının işlerini rast getirmesi. 10b-10, 218a-16
l.-u Rabbānī 8b-16
l ol- 160b-11
l.-ı (iye.) 8a-2, 8a-14
l.-ından 7a-6
Lübnā : (k.a.) Abdülmuttalib'in eşi, (bk. Lübnā bint-i Hācim el-Huzā'iyye). 44b-14
Lübnā bint-i Hācim el-Huzā'iyye) : (k.a.) Lübnâ, Abdülmuttalib'in eşi, (bk. Lübnā 44b-6
Lüheyb : (y.a.) Mekke civarında bir köy adı. 121b-5
Lüveyy : (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden biri, soyu. 22b-4, 38b-3
ibn-i L. 12a-4
L.-ün 22b-4
L.-den 68a-16

M

ma‘a :(a.) Beraber,birlikte. 185b-17
ma'āb :(a.) Dönmek,dönecek yer,merci. 4a-8
Ma‘add :(k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden biri,soyu ibn-i M. 12a-5
ma'āl :(a.) Öz,cevher,esas;nihayet.
m.-ı (tamlama kesresi) 4a-8
ma‘ānī :(a.) Manalar. 16a-3,131b-10
m.-yi 146a-12
m.-si 89b-17
m.-sini 131b-10
m.-lü 134b-11
ma‘būd :(a.) Mabut,Allah. 91 b-15
Mācid :(k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri,yüce,ali, kerim,şerif,(bk.Muhammed). 12 b-5,111 a-3
macrafa:(a. miṣraba) Su kabı,su içmek için kullanılan kap. 42 b-2
ma‘den :(a. ma‘din) Maden,cevher, (bk. ma‘din).
m.-i ‘ilm 163 b-1
m.-i yakīn 3 b-16
m.-i (iye) 4 a-15
ma‘dilet:(a.) Adalet,hakkaniyet. 6a-14,10 a-12
ḥıcāb-ı m. 9 b-3
ḥıl‘at-ı m. 10 b-4
m.-i (iye.) 13 a-9
ma‘din:(a.) Maden,cevher,(bk.ma‘den). 176a-10
maġal :(a.maġalle) Yılda iki kere doğuran koyun.(Burada ürün,mahsül anlamında,(bk.muġalla)116 a-7
maġara:(a.) Mağara.
m.-ya 4 a-4
m.-lar 217 b-6,218 b-15
m.-larda 218 b-14
maġbūn:(a.) Aldanmış;şaşkın,şaşırmış. 31 b-2,189 b-10
m. ḳal- 112 a-4,183 b-8
m. ḳıl- 27 b-3
m. ol- 184 a-6

mağfūr :(a.) Allah'ın affına ulaşan veya ulaşması arzulanan. 4 a-16, 7 b-7
m. olā 95a-11
m.-ı (iye.) 3 b-9, 11 b-2

mağlūb :(a.) Yenilmiş,kendisine üstün gelinmiş;bir şeyin baskısı altında olan,boyun eğen. 128 b-12

mağrıb :(a.) Batı,güneşin battığı yer;batıda kalan ülkeler.58 b-4, 92 a-17, 140 a-10
m. mıdur? 97b-7
m.-un̄ 205a-3
m.-ı 65b-10, 159b- 9, 164b-3, 185a-10,20 4b-13, 205b-10, 210b-7
m.-a 24a-1, 45a-1, 54b-8, 56a-1, 70a-7, 82b-16, 93a-2, 156b-8
m.-da 18a-4
m.-dan 27b-11, 31a-8, 41b-16, 64a-8. 64a-16, 74b-2

mağrūr: (a.) Mağrur, gururlu; güvenilmeyecek bir şeye güvenip aldanan. 128b-13
m. ol- 95a-12

Māh : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, ay gibi güzel, (bk. Muhammed).
12a-11, 33b-5, 110b-4

mahabbet: (a.) Sevgi, sevme; aşk, (bk. muhabbet).
m.-i (iye.) 206a-14

mahāl : (a. muhāl) Muhal, mümkün olmayan, imkânsız, (bk. muhāl). 205b-16
m.-i (akk.) 187a-12

mahall: (a.) Mahal, yer, makam, mekan.
m.-inde 33a-12

mahalle : (a.) Mahalle, şehrin bölümlerindenbibiri.
m.-lerde 206a-1

mahāra: (a.) İnsan veya yük taşımak için devenin üzerine bağlanılan sandık, odacık.
154b-3, 156b-13, 160a-7
m.-dan 157b-3
m.-sı 160a-1

mahasin: (a.) Güzellik; iyi ahlak, iyilik.
m.-i (iye.) 204a-7

mahbūb : (a.) Sevilen, sevgili; Hz. Muhammed.
11a-16, 13b-5, 14a-15, 38b-11, 58a-1, 188b-7, 201b-14, 211b-15
m.-u'l-kulūb 6b-12
m.-ıdı 23a-10
m. ol- 106a-9, 117a-12, 128b-15,218a-10
m.-a 177a-16

mahbūbluk: (t.; mahbūb a.) Güzellik, sevimlilik.
m.-ı (iye.) 60a-5

mahbūr : (a.) Sevindiren, sevindirici.
m. ol- 95a-17

mahcūb : (a.) Örtülü, perdeli, utanan, utanmış.
m.-ıdı 128b-12, 211b-12, 211b-15
m. kıl- 109b-1

mahdūm : (a.) Efendi, hanım, hizmetine koşulan (kişi).
219a-5
m.-dan 78a-10

mahfil : (a.) Toplanılacak yer:, bir araya gelmiş topluluk, cemaat. 187a-12
m.-i ārā-yı cem'i 8a-9

Mahfūẓ : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, korunan, gözetilen, (bk. Muhammed).
12b-6, 111a-3

mahfūẓ : (a.) Esirgenen, korunan, gözetilen; muhafaza edilen. 190b-1
levḥ-ı m. "Allah tarafından takdir edilen şeylerin yazılı bulunduğu manevî levha". 154b-12

māhir : (a.) Becerikli, usta; dikilmek, çıkmak.
m. ol- 136b-17, 155a -15

mahkūm : (a.) Mahkum, birinin hükmüne uyan, buyruk altında bulunan.
66b-16, 165a-4, 213a-8
m.-uz 46a-8
m.-ıdılar 25b-8
m. kıl- 213b-12
m. ol- 8a-4, 39b-3, 205a-4, 220b-7

maḫlūk : (a.) Mahluk, yaratılmış, yoktan var edilmiş, yaratık.
13b-9, 57a-9, 94b-1, 109b-5, 130b-1
cümle-i m. 116a-15
eşref-i m. 130a-17
m. it- 47a-10
m.-un (cemī`-i m.) 13a-14
m.-a 133a-3, 133a-4, 133a-4, 176a-14
m.-ına 205b-14

maḫlūkāt: (a.) Yaratılmış, yaratık, hayvan, insan.
10b-15, 114b-12
cemī`-i m. 11a-14
eşref-i m. 3b-6, 94a-1
m. kim 126b-5
m.-un 2 b-9, 3a-10, b 11b-2, 93b-5
m.-a 61b-10
m.-dan 97b-10
m.-ından 12b-17

Maḥmūd : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, övülmüş, (bk. Muḥammed).
12a-10,12b-8, 110b-4, 111a-6

Maḥmūd : (a.) Ebrehe'nin Kabe'yi yıkmak için getirdiği filin adı, (Bu ad Darir tarafından verilmiştir, asıl adı Mezmum'dur),
77a-15, 77a-16, 77b-1, 77b-1

maḥmūd : (a.) Övülmüş, övülmeye değer.
91b-16

m.-ı (iye.) 13a-15, 92b-4

Mahmūde : (k.a.) Nup peygamberin eşinin adı.

16b-4

mahrem : (a.) Sırdaş, sır arkadaşı; içli dışlı olan, yakın dost.

210b-8

m.-i (iye.) 4a-16

mahrūm : (a.) Mahrum, nasipsiz; arzusuna kavuşamayan, eli boş.

189b-10, 189b-10, 208b-16

m. kal- 18b-13, 106b-16, 112a-17, 154b-12

m. kıl- 19a-1

mahrūz : (a.) Korunan, gözetilen, beklenen, muhafaza edilmiş.

m.-dur 190b-1

mahsūl :: (a.) Mahsul, husule gelen, elde edilen, büyüyüp yetişen.

54b-13, 66a-13, 117a-12, 151a-12

mahsus : (a.) Mahsus, başkasında bulunmayan, yalnız bir kimseye, bir şeye, bir yere has olan.

m. ol- 42b-15

mahşar : (a.) Büyük kalabalık, büyük insan topluluğu.

114b-1, 172a-8

mahv : (a.) Mahvetmek, yok etmek, ortadan kaldırmak.
m. it- 122b-15
m. ol- 197a-9

mahẕūl : (a.) Rezil, rüsvay, yardımdan mahrum olan.
m. it- 5b-6
m. ol- 5a-10, 69b-12

Mahẕūm : (a.) Mekke'de bulunan eski bir kabile.
57b-3

Mahẕūmī : (a.) Mahzum kabölesine mensup olan.
127b-1, 135a -5

ma`īşet : (a.) Yaşamak için gerekli olan şey, geçim, dirlik. 211a-3
m.-ün (iye.) 214b-4

maḳʿad : (a.) Oturulacak yer. 129b-15

makāl : (a.) Söz, söyleme, söyleyiş. 163b-11

makālat : (a.) Sözler, söyleyişler. 81a-2

makām : (a.) Makam, durulan yer, durak; büyük memuriyet; rütbe, mevki. 5b-14
kāyım-m. "Yerine geçecek kimse" 150a-5, 175 175b-5
m. kim 9a-10
m.-dur 97b-14
m.-un 9a-11, 215b-14
m.-ı 188b-10
m.-a 9a-10
m.-un 97b-5, 98a-11
m.-una 146b-11, 161a-13
m.-ı 18a-7, 97b-14
m.-ıdur 9a-10
m.-ını 19a-7, 19a-7, 21a-7
m.-ına 21a-7, 28b-1,215b-10, 216b-5, 217b-2, 217b-10, 218a-6
m.-ından 109b-15
m.-larına 53b-5
m.-lu 28b-1

makbūl : (a.) Makbul, kabul edilen; geri çevrilmeyen; herkeşçe beğenilen, kabul gören.

117a-12, 151a-12, 154b-11,191a-5,199a-2,
221b-2
m.-dur 179a-8, 226a-6
m.-ı (iye.) 92b-5

makhūr : (a.) Allah'ın kahrına ve gazabına uğramış; helâk olmuş.
m. it- 5b-6
m.- ol- 5a-10, 143b-3
m.-ı (iye. ʿaşk-ı m.) 11b-13

maksūd : (a.) Maksut, kasdedilen, niyet edilen, istenen.
19b-9, 20a-1, 70a-2, 84a-16, 91b-17,158a-5
m.-a 3b-8, 4b-7, 81a-11, 89b-11
m.-um 218b-8
m.-uñ 25a-3, 108b-17, 109a-15, 186a-10
m.-uñı 81a-12
m.-ı (iye.) 13a-14, 13b-9, 26a-16, 30a-8, 48b-4, 54b-11, 92b-4, 108b-17,155a-6, 199a-6
m.-ın 7a-5,191a-7
m.-umuz 58b-5
m.-uñuz 30a-11
m.-uñuza 56a-15
m.-laruñ (gen.) 13a-15
m.-ları (iye.) 195a -12; (cemīʿ-i m.) 117a-4

maktūl : (a.) Maktul, öldürülmüş, katledilmiş, 4a-16
m.-i (iye.) 190a-7

maʿkūs : (a.) Ters,iyi gitmeyen, uğursuz. 73a-2

māl : (a.) Mal, eşya, hayvan, para; servet, mülk; ticaret eşyası.
6a-5, 19b-6, 23a-5, 23b-3, 23b-4, 26b-7, 27b-7, 28a-14, 30b-7, 31b-17, 43b-9, 45b-10, 45b-12, 52b-8, 52b-8, 52b-11, 52 b-13, 55a-15,56b-2,58b-11, 59a-1, 66a-6, 75b-1, 75b-1, 78a-2, 81b-3, 83a-7, 84a-16, 89a-10, 103b-1, 108a-8, 111b-8, 116a-7, 118a-9, 118b-7, 121b-7, 127a-14, 135a-12, 135b-17

138a-17, 161b-3,163b-11,168a-9, 168a-10,
205a-14, 208b-17, 209b-8, 209b-9, 210b-15,
211a-4, 214a-17, 217b-4, 218a-11,218a-11,
218b-13, 219a-9, 220a-7, 220a-8
sāḥıb-ı m. 61a-16
re's-i m. "Sermaye" 208b-2, 218b-2, 218b-4
m. birle 19b-1,19b-7, 58b-3,59a-5, 72b-3,
111b-15
m.- dahı 209b-7
m.-dur 111a-17
m.-ıdı 26b-16
m.-un 111b-4
m.-ı 31b-16, 71b-11, 71b-17, 85a-10, 89a-9,
89a-11, 209a-4
m.-a 87b-10,105b-8, 168b-7, 168b-17, 195b-3
m.-dan 208a-11
m.-um 69b-8, 137b-7, 204a-2, 208a-4,
218b-1, 218b-7; (re's-i m.) 208a-11
m.-ımuñ 216b-9
m.-umı 213b-13
m.-umdan 220b-5
m.-uñı 28a-14, 79b-11, 201a-6
m.-ı 27a-10, 27a-13, 104a-9, 111b-7, 111b-11,
111b-12, 168b-17, 195b-1, 200b-15,
205a-1, 206a-5, 208a-16, 208b-1, 208b-14,
209a-1, 209a-1,215a-5,217b-8, 220a-10
m.-ınuñ 208a-17, 208b-4, 208b-15
m.-ını 32a-16,139b-9, 148b-3, 148b-4, 148b-11,
168b-8, 201b-15
m.-ın 26b-8, 209a-2
m.-ına 27b-3, 89a-6, 178a-3, 210b-8, 215a-7
m.-ından 23b-3, 23b-4,100b-7
m.-umuz 56b-13, 59b-12, 60a-10, 218a-8
m.-umuza 198a-10
m.-uñuz 220a-9
m.-ıñuzı 35a-10, 155b-13

m.-unuzı 193a-8
m.-ınuza 121b-16
m.-ları 57b-12, 57b-14, 117a-1
m.-ların 77a-7, 77b-11, 78a-2, 78b-6, 139a-17
m.-arından 58b-10
m.-lar 26b-12, 41b-17, 129b-8
m.-ları (akk.) 148b-5
m.-lu 195b-15
m.-suz 127a-14

māldār : (a.) Mal sahibi, zengin, varlıklı.
135b-7, 197a-15
m.-ıdı 42b-10

Mālik : (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden biri, soyu. 22b-3, 22b-3
ibn-i M. 12a-4
M.-ün (gen.) 22b-3
M.-den 68a-16

Mālik : (a.) Cehennem bekçisi olarak kabul edilen melek.
M.-ine 94a-4

mālik : (a.) Malik, sahip, elinde bulunduran, idâre eden.
m.-i mülk 26b-16
m. ol- 121b-15

ma'lūm : (a.) Malûm, bilinen, bilinmiş, öğrenilmiş, belli.
14a-8, 66b-16,114a-12, 155b-1
m.-dur 106b-12, 124b-12
m. eyle- 54b-17
m. ol- 3a-12, 9b-8, 18b-15, 41a-12, 41a-15, 41a-16, 52b-5, 63b-11, 64a-9, 71a-16, 108b-1, 113b-5, 113b-8, 124b-13,218b-1

ma'mūr : (a.) Mamur, bakımlı, bayındır; şenlenmiş, ilgi görmüş. 4b-3
m.-dur 26b-6
m.-ıdı 47a-14
m. eyle- 4b-4

m. it- 5b-5
m. ol- 5a-9, 95a-2, 118a-17,165a-14

ma'nā : (a.) Mana, anlam, (bk. ma'nī).
m.-sı 131b-9
m.-sın 132a-2

manend : (f.) Benzer,eş.

ma'nevī : (a.) Manevî, şekle bağlı olmayan, varlığın iç yüzü ve ruh yönüyle ilgili.
2b-12, 11a-15,155a-4, 155a-12

ma'nī : (a.) Mana, anlam; hal, durum, (bk. ma'nā)
4b-6, 6a-12, 6b-11, 23b-17,209a-6
m. birle 4b-6
m.-dür 80a-5, 149b-17, 185b-1
m.-de 143b-15, 155a-12
m.-den 76a-7
m.-si 55b-1
m.-sini 65a-16,132b-14,132b-15, 132b-15

Mansūr : (k.a.) Ünlü mutasavvıf Hallac-ı Mahsur. "Ene'l-hak: Ben Hakkım" dediği için 922'de asılarak öldürülmüştür.
M.-ı (akk.) 11b-15

mansūr : (a.) Allah'ın yardımı ile üstün ve gâlip gelen, zafer kazanan.
21b-8, 97a-9, 143b-2,199b-15
melikü'l-m. 7b-8

Mansūr Âli ibn-i Şa'bān ibn-i Hüseyn : (k.a.) Mısır Memluk sultanlarındandır. H. 777/1375'de öldürülen babası Şaban ibn-i Hüseyin yerine Mısır tahtına geçmiş H. 784/1382'de Ebu Sa'id Berkuk ibn-i Enes tahta geçinceye kadar hüküm sürmüştür.
M.-i (akk.) 6a-1

mansūre : (a.) Allah'ın yardımı ile üstün ve gâlip gelen, zafer kazanan.
Atabeg-i m. 6b-9

manzur : (a.) Bakılan, nazar edilen; gözde, beğenilen.
m. ol- 95a-10

maʿreke : (a.) Savaş meydanı, cenk yeri.
m.-de 179a-6
maʿrifet: (a.) Marifet, bilme, ilim; hüner, ustalık, sanat; ilhama dayanan vasıtasız bilgi.
10b-9, 29b-11, 133a-17, 161b-1
ʿārif-i rükūz-ı m. 4b-8
m. ol- 6b-11
maʿrifetlü : (t.; maʿrifet a.) Marifetli, bilgili, usta. 6b-2
Marūha : (ka.) Hz. İdris Peygamberin eşi. 16a-12
Maʿrūf : (ka.) Velilerden bir zattır. Davud-ı Tay ile görüşüp sohbetinde bulunmuştur. 11b-16
maʿrūf : (a.) Bilinen, malum, şöhretli, meşhur.
28a-6, 28b-11, 43b-9, 64a-8, 69b-15, 71a-9, 72b-15, 74b-10, 79a-13, 94b-17, 99a-10, 106b-10,132b-12, 137b-12,179b-4
m.-dur 138b-4,156a-12
m.-ıdı 28b-3, 166b- 2
m. idi 197a-13
m. ol- 21a-14, 43b-9, 55b-9, 178a-2, 187b-6
marżaʿa : (a.) Emzirici, süt anne.
104b-12,105a-6, 105a-17, 113b-13,115b-1
m. birle 114a-7
m. ol- 107a-15
m.-ya 105a -4
m.-sı 106b-6
m.-lar 104b-17,105a-11,106a-16,120a-16
marżaʿalık : (t.; marżaʿa a.) Süt annelik.
m.-a 112a-17, 112b-9
masḫaralık: (t.; masḫara a .) Alay, eğlence, ayıplama.
m.-a 64b-14
maṣlaḥat: (a.) İş,güç, meşguliyet; husus; uygun,muvafık, doğrusu; tedbir.
3a-9, 24b-15, 24b-17, 25a-1, 26a-6, 31b-3, 33a-13, 34b-12, 36a-14, 36a-15,37a-3, 37b-11, 38a-6,42a-2, 42b-17, 45b-9, 49a-3,52a-11 , 58b-17, 64a-2, 67b-15, 61a-8, 72a-6, 73b-4,

78a-14, 78b-3, 90b-13, 107b-10, 121b-2,
138a-14,141b-16, 149b-13, 150a-16, 151b-7,
152b-1, 154b-1, 159a-6,159b-6, 169b-11,
172a-2, 208a-6, 211a-1, 217a-12
m.-çun 27a-5
m.-ıçun 7b-3, 131b-13, 152a-9, 154a-8,
173a-9
m. dahı 151b-17,159a-6
m.-dur 34a-13, 36b-15, 120a-15
m. gör- 7b-11,24b-14, 26b-11,27b-6, 31b-10,
33a-16, 38a-3, 38 a-7,43b-1, 43b-8,
50b-13, 50b-17, 68a-1,83a-10, 125b-12,
132a-4, 132a-5, 144b-12, 144b-13, 147a-2,
149a-9, 150a-15, 152a-1,171b-17, 180a-1,
190a-9,192a-9, 194a -16, 198a-17, 210a-3,
211a-7, 224a-3, 225b-13
m. it- 4b-5
m. mıdur? 208a-14
m.-ı (akk.) 73b-17, 152a-10
m.-a 56b-2, 60b-3, 79a-4,80b-1y 201b-7
m.-dan 37b-3, 117a-2
m.-um 78b-8, 156b-1
m.-umı 220a-9
m.-um̄ 79a-9, 186a-10
m.-uñı 19a-14
m.-ı 26a-3, 47a-4,61a-7, 79a-17, 125b-10,
154a-8
m.-ı-y-ıçun 83a-16
m.-ını 19a-15, 216a-10
m.-ın 175a-13
m.-ına 214a-8
m.-ında 118b-11, 175a-14
m.-ından 224b-7
m.-unuz 26a-4, 69b-9
m.-larına 131b-6
m.-lu 142a-8
m.- suz 50b-1, 138b-11, 186a-9

maʿsūm : (a.) Suçsuz, günahsız; temiz yürekli, saf. 5a-2, 6a-1,155b-1

masūne : (a.) Korunmuş, muhafaza edilmiş şey. 42a-15

maşrık : (a.) Güneşin doğduğu yervveya yön; doğudaki ülkeler. 92a-17
m. mıdur? 97b-6
m.-un 205a-3
m.-ı 65b-10, 140a-10, 159b-9, 164b-3, 185a-10, 204b-13, 205b-10, 210b-7
m.-a 24a-1, 27b-11,31a-8, 41b-16, 45a-1, 54b-8, 56a-1, 64a-8, 64a-16, 70a-7, 74b-2, 93a-3,156b-8
m.-da 18a-4
m.-dan 82b-16

maʿşer : (a.) Birlikte yaşayan insanlar topluluğu, cemiyet.
m.-i Benī İsrā'īl 28b-16
m.-i ehl-i Yeşreb 29b-14
m.-i Yahūdidür 35b-4

maʿşūk : (a.) Sevilen, sevgili, sevgi ve ilgi duyulan.
m. ol- 67a-2

matlūb : (a.) İstenen, arzu edilen, aranan. 201b-15
m.-u't-ṭulūb 6b-15
m. kıl- 109b-1

māyil : (a. mā'il) Meyleden, isteyen, arzulayan, yakınlık duyan.
m.-dür 37b-6

maymūn : Maymun. 55b-11

mazhar : (a.) Mazhar, bir şeyin ortaya çıktığı,göründüğü yer veya kişi, erişen, kavuşan. 114b-7
m.-ı (iye.) 51a-10

mazlūm : (a.) Mazlum, zulüm ve haksızlığa uğramış; sessiz, sakin, yumuşak. 4a-17
m.-ıçun 198b-13,198b-13
m. kim 199a-16

m.-ısa 209b-6
m.-un̄ 74b-5, 75a-4
m.-ı (akk.) 209b-15
m.-lar 199b-11
m.-ları (akk.) 111b-9
m.-lara 199b-9

ma`zūl : (a.) Azledilmiş, bulunduğu makam ve mevkiden uzaklaştırılmış olan. 69b-12
m. it- 122b-13

ma`z̲ūr : (a.) Mazur, özürlü; bir şeyi yapıp yapmamakta zorlayıcı sebebi olan.
m. dut- "Mazur görmek, affetmek" 204a-2
m. ol- 95a-7
m. tut- (bk. m. dut-) 8b-9, 210b-10

me`ālī : (a.) Yüce, üstün. 5b-4

meblaġ : (a.) Meblağ, miktar, para miktarı. 55a-15, 71b-16, 114b-13

mecāl : (a.) İmkan, fırsat. 192b-10

mecālis : (a.) Meclisler, topluluklar, cemiyetler. 187a-12

mecbūr : (a.) Islah edici, zorlayıcı.
m.-ı (iye.) 3b-9, 11a-17

meclis : (a.) Meclis, cemaat, topluluk. 53b-15, 104a-13
m.-i esāmi 8a-9
def`-i m. kıl- 173b-9
m. eyle- 6b-5
m.-de 104a-4

mecmū` : (a.) Toplanmış, bir araya gelmiş; bütün, hep,
m.-ı eşyā 62b-1
m.-ı `ulūm 3a-11

mecrūh : (a.) Yaralanmış, yaralı; incinmiş, kırgın. 31b-1

Mecūd : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, cömert, sahî, (bk. Muhammed). 12b-7, 111a-5

Mecūsī : (a.) Ateşperest, ateşe tapan, Zerdüşt dinine bağlı olan.

m.-ler 99a-8
m.-lerüñ 104a-16

meçhūl : (a.) Meçhul, bilinmeyen, tanınmayan, ortaya çıkarılmamış. 117b-14

Medāyin : (y.a.) Eskiden Sasanîler'in başşehri olan Irak'taki eski Taysefan şehrinin Arapça adı. 99a-4

meddāh : (a.) Meddah, methiyeci, aşırı olarak öven. 165a-15
m.-dur 165b-3
m. ol- 109a-11

meded : (a.) Medet, yardım, imdat.
50a-14, 136a-4, 195a-5
m. eyle- 194a-15
m. it- 47a-2
m. kıl- 23b-11, 35b-10
m. ol- 171b-1
m.-imüz 189a-13

Medenī : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, Medineli, (bk. Muhammed).
12a-15, 69a-2, 90b-1, 110b-10
M.-dür 212b-17

meder : (a.) Toprak.
m.-den 62a-10, 119b-14, 190a-12

medḥ : (a.) Övme, övgü. 92a-6
m. eyle- 163b-16
m. it- 109a-11, 207a-6
m.-inüñ 143b-13
m.-ini 165a-15
m.-ine 191b-13, 207a-10

medīd : (a.) Uzun, çok süren
müddet-i m. 14a-3

Medīne : (y.a.) Medine şehri. (krş. Yeşrib).
24b-5, 24b-12, 25 a-6, 25b-3, 25b-4, 25b-6, 28b-4, 28b-7, 28 8b-12, 31a-7, 32a-1, 32b-10, 33a-2, 34a-5, 34b-1, 37a-6, 37b-8, 44a-12, 90b-15, 90b-16, 90b-17, 91a-1

M.-nün 35a-6
M.-ye 26a-1, 32 b-10, 37b-10, 37b-10
M.-de 35a-6, 51a-10
M.-degi 32a-16
M.-den 52a-3

mefātīh : (a.) Anahtarlar.
m.-ı Ka`be 22b-10, 38a-12
m.-u'l-Ka`be 23a-14

mefhūm : (a.) Anlaşılan, anlaşılmış, kavranmış.
m. ol- 3a-12

mefkūd : (a.) Olmayan, ortada bulunmayan, yok. 92a-3

meftūn : (a.) Meftun, büyülenmiş, kendini kaybetmiş.
m. ol- 143a-10

meger : (f.) Meğer, ancak,yoksa; halbuki, oysaki, öte yandan.
12a-1, 27b-5, 33b-2 , 50a-13, 53a-4, 53b-10, 56a-9, 57b-3, 58b-10, 58b-10 , 58b-10, 58b-11, 60a-13, 75a-17, 88b-2, 93a-2, 110a-7, 119b-1, 121b-5,122b-9, 136a-7, 136a-7,139a-5, 139a -7, 141b-2, 152a-8, 154b-6,187b-10, 195b-15, 2 00b-4, 200b-12, 203b-7,204a-15, 214b-8, 222b-16, 225b-3
m. kim 189b-15

mehcur : (a. mehcūr) Bırakılmış, terkedilmiş, kullanılmayan, metruk.
m. ol- 95a-15

mehr : (a.) Mihr, nikâh sırasında kocanın hanımına vermesi kabul edilen nikâh parası, nikâhlık.
m.-ini 30a-12

Mehyā'īl: (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden biri, soyu.
16a-5, 16a-6, 16a-7, 16a-10 , 16a-11

mekān : (a.) Mekân, yer,
m.-dur 89b-2
m.-un 13a-15, 13b-9

Mekke : (y.a.) Mekke şehri.
22b-11, 23b-11, 25a-14, 25b-10, 25b-17, 28b-12, 29b-7, 29b-8, 29b-15, 31a-10, 31a-11,

31a-15, 32a-6, 32a-12, 32a-16, 32b-11,
32b-13, 32b-15, 34a-14, 34b-15, 35a-14,
38b-5, 39a-15, 40b-6, 42a-3, 42a-5, 43b-2,
43b-10, 43b-17, 45b-11, 47a-9, 47a-9, 48a-5,
48a-16, 49a-2, 51b-3, 51b-4, 52a-2,52b-14,
53a-14, 54b-6, 55b-9, 55b-9, 55b-10, 55b-11,
56a-9, 57b-6, 57b-15, 60b-17, 61a-16, 63a-17,
65b-6, 65b-11, 65b-12, 65b-15, 66a-1, 66b-4,
67b-9, 68a-4,, 69b-5, 69b-6, 69b-8, 69b-16,
71b-10, 72a-3, 72b-5, 74b-6,75b-7, 75b-16,
76a-2, 76b-4, 76b-17, 77a-2, 77a-2, 77b-6,
77b-7, 77b-11, 77b-15, 77b-16, 77b-17,
78a-4, 79a-3, 79a-10, 79b-8, 80a-1, 80b-6,
81b-4, 81b-12, 82a-4, 82b-15, 83b-10, 83b-16,
84a-13, 84a-15, 85a-3, 85a-10, 85a-11, 85b-14,
85b-16, 87b-7, 88a-3, 89a-7, 89a-11, 90a-16,
92b-12, 94b-9, 95b-17, 98a-11, 98a-12, 99b-11,
100b-7, 100b-8, 100b-10, 101a-13, 101a-14,
102a-11, 104a-1, 104a-3, 104b-16, 105a-2,
105a-16, 106a-15, 106b-5, 111a-9, 111a-9,
112a-8, 113a-6, 115b-8, 122a-5, 122a-15,
124a-14, 124b-9, 128a-17, 128b-2, 128b-4,
128b-15, 128b-17, 12 9a-2, 129a-12,131b-1,
133a-11, 133b-1, 133b-17, 134a-16, 136a-15,
137a-5, 137a-10, 138a-2, 138a-4, 138a-7,
138a-14,138a-15, 138b-2, 139a-7, 139a-9,
139b-2,141b-7, 141b-8, 142a-1, 143a-14,
145a-9, 145a-15, 145b-6, 147b-11, 148a-6,
148b-2, 148b-3, 148b-13, 149a-14, 149b-3,
149b-16, 150a-7,150a-9, 150b-3, 150b-8,
150b-13, 151b-1,151b-4, 152a-3, 152a-6,
152a-14,152b-9, 155b-8, 156b-6, 156b-12,
162a-17, 162b-5, 162b-13, 163b-17,165a-4,
165a-14, 165b-9, 172a-8, 174a-7, 175b-12,
178a-9, 178a-11, 187b-15, 188b-8, 188b-16,
189a-16, 191b-6, 191b-13,192 a-10, 193a-3,
193b-2, 193b-6, 194a-3, 194a-8, 197b-4,

200b-11, 204a-15, 204b-12, 204b-17, 206a-1,
206a-3, 206b-4, 2 07a-17, 207b-7, 2 08b-1,
213b-2 , 214b-8, 214b-11, 215a-9
cemī`-i M. ehli 47a-2
cemī`-i M. uluları 175b-9
ehl-i M. 47a-1, 69a-6, 78b-4, 89b-6, 139b-3,
210b-13
sādāt-ı M. 150a-8, 162a-10, 175b-5
M. ile 154a-14
M.-y-ile 78b-12
M.-nün 29b-9,76b-5, 90a-4, 80 a-16, 85a-6,
89b-14, 146a-16
M.-yi 43b-4, 79b-2, 79b-5, 81b-5, 82b-17,
83b-2,84b-11, 152a-4
M.-ye 21a-7, 21a-8, 32b-11, 32b-13, 33b-3,
33b-17, 35a-12, 37b-10, 38a-2, 38a-2,
45b-10, 45b-12, 51b-3, 52b-12, 55a-19,
55a-17, 57b-5, 57b-5, 65b-1, 65b-2,
65b-5, 71a-6, 71b-17, 74b-7, 77b-7,
79a-14, 79b-7, 80a-17, 89a-14, 101a-3,
106a-16, 107a-8,107a-14,107a-16, 107b-9,
107b-10, 107b-16, 108a-6, 114b-7,
115b-6, 122a-5,142a-2, 143a-3, 152a-16,
153a-3, 162a-13, 164b-13,169b-17
M.-de 32b-9, 47a-7, 51a-10, 54b-1, 55a-14,
65b-13, 87b-8, 104b-15 , 126b-17,
133b-5,133b-11, 155b-15
M.-den 20b-8, 33b-3, 101a-4, 162b-12,
190b-8, 193a-1, 204b-13, 221a-4
M.-lü 75b-8, 75b-15, 75b-16, 76b-13, 79b-6

Mekkī : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, Mekkeli, (bk. Muḥammed). 12a-15, 69a-2, 82a-4,90b-1, 110b-10,
M.-dür 212b-17

Mekkī : (a.) Mekkeli, (bk. Mekkeyī).
M.-ler 29a-4, 160a-2

Mekkeyī ::(a.) Mekkeli, (bk. Mekkī). 82b-9

M.-ler 76a-5, 76a-6, 76a-10; (Mekke-y-iler) 189a-2, 192a-3, 192b-14
M.-lerün̄ (Mekke(y)'i) 145b-7
M.-leri (akk.) 192a-10
M.-lerden 76a-4 , 2 16b-17

mekr : (a.) Hile, aldatma. 73b-7, 112a-2,163b-11
m. eyle- 193a-6
m.-ün (iye.) 37a-1
m.-i 22a-2
m.-ine 120a-12
m.-inden 15b-12, 150a-14

mekteb : (a.) Mektep, okul, 131b-5
m.-e 131b-5, 131b-9, 131b-13, 131b-16, 131b-17, 132a-8, 132b-7
m.-de 133a-13
m.-inden 122b-16

melāhat : (a.) Güzellik, şirinlik. 129b-3
m.-ıla 210b-1
m.-ı (iye.) 127a-5, 134a-4

melā'ike : (a.) Melek, melekler, (bk. melāyike). 21a-2, 98b-16, 107a-2, 154b-11
m.-tü'-Rahmān 93b-17, 102a-10
m. birle 66b-3
m.-nün̄ 102a-9
m.-den 2 2a-16
m.-ler 13a-6, 49b-17, 97a-16, 12 3a-14
m.-lerün̄ 13a-10, 44a-17, 71b-1
m.-lere 13a-2, 93b-16
m.-lerden-imiş 97a- 17
m.-leri (iyel) 15a-14

melāl : (a.) Usanç, sıkılma, hüzün, (krş. melālet).
m.-i (akk.) 200b-8

melālet : (a.) Usanç, sıkılma, üzüntü, (krş melāl).
m. birle 19b-15

melāyik : (a.) Meleklar, (bk. melā'ike, melāyike).
m.-dür 124a-3

melāyike : (a.) Melek, (bk. melā'ike, melāyik).
m.-ler 21b-5
m.-lere 14b-10
melce : (a.) Sığınacak yer, sığınak.
m.-ü'ż-żu`āfa'ü 6b-8
melek : (a.) Melek, ferişte, (krş. firişte).
98a-17, 103b-12,147b-14
m. birle 15a-16, 61b-9
m.-ün 92a-15
melekūt : (a.) Hükümdarlık, saltanat; melekler ve ruhlar âlemi. 103b-11, 154b-15, 154b-16
mülk-ü m. 2b-9
melekü'l-mevt : (a.) Azrail. 21a-8
Melīḥ : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, güzel, şirin, (bk. Muḥammed). 121b-1, 110b-14
melīḥ : (a.) Güzel, şirin, sevimli. 213b-2
melik : (a.) Melik, hükümdar.
8a-2, 26a-10, 39b-2, 39b-6, 40a-4, 40a-6, 40a-7, 40a-8, 40a-9, 40a-10, 40a-10, 40a-11, 40a-12, 40a-14, 40a-16, 40b-5, 40b-13 , 40b-15, 40b-17, 41a-3, 41b-3, 41b-9, 62b-17, 74a-7, 80b-11, 81b-1, 82b-11, 83a-11, 83a-16, 85b-6, 86b-16, 101b-14,142a-5,162a-15, 162b-9, 163b-17, 164a-1,164a-3, 164a-3, 164b-14
m.-i Eşref "Şaban ibn-i Hüseyin'in ünvanı, sıfatı, (bk. Şa`bān ibn-i Ḥüseyn)". 5b-16
m.-i'r-Rūm 41a-15, 74a-5, 74b-3
m.-i'r-Mansūr 6a-1
m.-ü'l-Mansūr 7b-8
m.-i'z-Zamān 41b-2, 74a-5, 74b-3, 75b-13, 78b-14, 81a-13,81b-17, 141b-12, 149b-5, 164a-10
m.-ü'z-zāhır 8a-7
m.-ü'z-zamān 39b-5, 40 a-3, 80a-1, 81b-9, 82a-9, 82b-14, 86b-14, 148a-1
cemī`-i m. 28b-12

m. birle 40a-9, 79b-1
m. kim 83a-5
m.-idi 73a-13
m. ol- 6a-9, 23a-5, 74a-13, 215a-8
m.-ün 6a-16, 6b-7, 7b-17,17a-9, 41b-6, 73a-14, 74a -7, 74a-10, 80a-14, 83a-13, 83a-15, 85a-6
m.-i 3a -13, 79b-4, 163b-16
m.-e 40a-2, 40a-16, 40b-4, 41b-4, 69b-6, 69b-10, 79a-6, 79b-13, 79b-17, 83a-15, 162b-14, 162b-15, 163a,9
m.-den 75b-14, 79b-10, 81b-8, 83b-7
m.-i 39b-3, 73a-12, 73a-13, 73b-16, 73b-17, 74a-5, 74 a-11, 75b-11, 89a-13, 89a-15, 89a-15, 104a-17, 104b-2, 129b-7, 164b-14
m.-idür 143a-7
m.-inüñ 7b-6
m.-ine 5b-15, 74b-4
m.-imüz 76b-3, 85a-15,151b-5, 151b-6
m.-imüze 150a-1, 152a-2
m.-iñüzüñ 85b-2
m.-iñüze 85b-5
m.-ler 23a-4, 23a-5, 24a-8, 39b-3, 58b-2, 62b-15, 63b-14, 82b-9, 83a-1, 83a-3, 155b-10, 163a-12,163a-14,163b-10, 165b-1, 205b-9; (cemī`-i m.) 138b-17
m.-ler birle 163a-10, 163a-11
m.-ler-ile 163a -16
m.-lerüñ 93a-1
m.-leri (akk.) 82a-17
m.-lere 24a-14, 63a-14, 104b-2
m.-lerden 25b-13
m.-leri 26b-7, 82 -13, 104a-14, 130b-6
m.-lerine 104a-17, 104b-3
m.-lerinde 162a-15

melikāne : (a.) Hükümdara yakışır tarzda.
25a-6, 29b-2
heybet-i m. 33a-15
m.-y-idi 23a-10

Melik : (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden biri, soyu.
ibn-i M. 12a-8

meliklik : (t.; melik a.) Hükümdarlık, sultanlık.
88b-1
m.-e 74b-6
m.-ini 74a-12

melūl : (a.) Usanmış, bıkmış, bezmiş; üzgün, boynu bükük.
27b-5, 27b-8, 131b-14, 154a-8
m.-sin 19b-17, 144a-14, 145b-17
m.- ol- 27a-16, 28a-10, 137b-11, 144a-15, 146a-1, 192b-10, 192b-10
m.-lil birle 52a-5

mel'ūn : (a.) Mel'un, lanet edilmiş; nefret edilen.
25b-8, 36a-6, 55b-3, 75a-3, 127a-11, 130b-8, 136a -4, 149b-15, 198b-14
m.-dur 143a- 9
m.-lar 56b-17, 202a-9

memāt : (a.) Ölüm, vefat.
m.-ı (iye.) 90a-12

memleket : (a.) Memleket, ülke.
8a-7, 39b-2, 58b-3, 108a-8, 141b-12
m.-inde 62b-14
m.-lerine 23a-5

me'mūm : (a.) İmama uyan kimseler, öndere tabi olanlar.
m.-dur 132a-17

me'mūr : (a.) Memur, emir alan; bir işle vazifelendirilen.
m. ol- 95a-16, 220b-6

men : Ben, (krş. ben). 32b-1

men' : (a.) Yasak etme, bırakmama, önleme

m. eyle- 119a-3, 190a-9
m. it- 55a-2, 55a-8, 55a-9, 55a-9
m.kıl- 28b-16, 173a-13
m.-ına 29a-9

Menāt : (a.) İslam'dan önce Kâbe'de bulunan putlardan biri.
M.-ı (akk.) 67b-14

menāzil : (a.) Konaklar, Mesafeler, merhaleler.
m.-lerin 215b-14

menbaʿ : (a.) Menba, kaynak, bir şeyin çıkış noktası.
m.-ı hayat 4a-15
m.-ı'l-hayat 206b-11

mendil :: (a.) Mendil, yağlık, küçük bohça.
m.-e 74a-4

men ente : (a.) Sen kimsin? 123b-12

menfaʿat : (a.) Menfeat, fayda, kâr, yarar, assı.
m. ol- 209a-11

mensūḫ : (a.) Geçersiz kılınmış, ortadan kaldırılmış, iptal edilmiş, hükümsüz bırakılmış, 71b-6
m. kıl- 35a-9
m. ol- 29a-1, 41a-3, 60a-16, 164b-3

menṣūr : (a.) Dikilmek, ortaya çıkmak, saçılmış, serpilmiş.
m. ol- 95a-5

menşūr : (a.) Padişah tarafından vezirlik,müşirlik rütbesi fermanı.
m.-ı (akk.) 11b-10

menzil : (a.) Konak; iki konak arasındaki mesafe; oturulan yer, ev; rütbe, merhale, makam.
3b-4, 115b-14, 117b-11, 133b-4,160b-11, 202b-16
m. durur 177b-1
m.-ün 203a-8, 203a-8
m.-i 97a-4, 210a-9, 210a-14
m.-e 34b-15, 115a-13,176b-17,187b-3, 187b-5, 221b-5, 223b-6
m.-de 25a-15, 115b-14, 152b-6, 189a-1,

221b-6, 223b-7
m.-den 187b-4
m.-üme 202b-7
m.-ün̄ 95a-9
m.-ünde 199a-11
my-in 109a-11
m.-ine 27b-16, 34a-14,171a-10, 179b-11, 184b-8,185b-10, 192a-10, 205b-15
m.-inde 179b-12
m.-inden 109b-16
m.-ünüze 151b-4
m.-lerine 153a-7

menzile: (a.) Derece, mertebe, rütbe, sıra.
m.-sinde 6a-10
m.- since 182a -2

Menzilet : (a.) Derece, rütbe, makam.
6a-8, 10a-3, 10a-3, 33a-1, 39a-12, 89b-12, 98b-14
hıcāb-ı m. 9b-2
ḫıl`at-ı m. 10b-3
m. kim 5b-14
m.-dür 97b-14
m.-i 13b-13
m.-den 122b-13
m.-ün̄ 43a-15, 194b-6
m.-üni 36a-17, 146b-11
m.-üne 34b-3
m.-i 5b-4,13a-9, 52b-6, 97b-14, 164a-17, 207b-12
m.-ini 19a-7, 39a -7, 39a-11,139b-5
m. -in 18b-8, 32a-7, 37b-5, 90a-4, 97b-17, 129a-15, 155a-2, 174a-16
m.-ine 33b-15, 37a-15, 37b-3, 37b-13
m.-inden 179a-9

menzilgāh : (f.; menzil a.) Konaklama yeri; ev.
m.-umuz 202b-8

mercān : (a.) Mercan, mercan iskeletinden elde edilen

ve süs eşyası yapımında kullanılan kırmızı madde.
m.-dan 39b-13

Mercāne: (k.a.) Hz. Hud peygamberin annesi.
17a-17, 17b-1

merdūd ::(a.) Reddedilmiş, kovulmuş, lânetlenmiş, mel'un, 92a-1, 155a-11
m.-ı ebed 136a-4
m.-ı (iye.) 92b-5

merġūb : (a.) Beğenilir, güzel, makbul. 14a-15

merḥabā: (a.) Merhaba, "hoş geldiniz rahat oturun" anlamınad iltifat ve selâm sözü. 210a-13
m. kıl- 29b-5, 2 9b-7, 40a-9, 59b-7, 202b-4 204b-3, 210a-13, 220a-16

merḥabā bike: (a.) Sana merhaba.
137b-9, 206b-11

merhem : (a.) Merhem, ilaç; acı ve üzüntüyü dindirip teselli verecek şey. 118a-5
m.-i (iye.) 161b-16

merḥūm : (a.) Allah'ın rahmetine kavuşan; vefat eden, rahmetli.
4b-16, 6a-1, 7b-7, 41b-2
m.-ı ümem 109b-5

mer'ī : (a.) Gözle görünen, görülebilen.
m.-dür (`ālem-i m.) 137a-3

meric : (a.) Çalkantılı, dalgalı; Hz. Adem'in Cenab-ı Hakk'ın hitabına mazhar olduğu yer.
m.-i riżā 14b-17
m.-ine 14b-17

mermer : (yun.) Mermer. 30b-10

Merrih : (a.) Merih gezegeni. 101b-1

mertebe: (a.) Basamak, derece; rütbe, makam; derece.
33a-1, 39a-12, 52b-7
m.-ye 79b-11
m.-de 33b-16
m.-n̄ 28a-6, 194b-6
m.-n̄e 34b-13

m.-si 17a-1, 17a-6,18a-7, 52b-6, 73a-15, 164a-17, 179a-8, 190b-2, 207b-12
m.-si ni 18a-14, 19a-7, 19a-7, 39a-11, 139b-5
m.-sin 18b-8, 32a-7, 37b-5, 175b-5
m.-sine 33b-15, 34a-14, 37a-15, 37b-3,
m.-leri 17a-6
m.-lü 17a-6, 25a-16, 31b-10, 42b-11

mertebet : (a.) mertebe, derece, rütbe, makam. 89b-12
m.-in (akk.) 155a-2

Merve : (y.a.) Mekke'de küçük, bir dağın ismidir. 99b-16
M.-ye 99b-16
M.-din 99b-15

mesākin: (a.) Miskinler, çok fakir olanlar, yoksullar.
ebu'l-fukarā'i-ve'l-m. 6b-8

mescid : (a.) Mescit, cami.
biña-yı m.-i İslām 133b-8

Mescid-i Aksā: (y.a.) Kudüs'te bulunan büyük, kutsal cami. 101b-13
M.-nuñ 75a-2
M.-yı 75a-1, 75a-2, 101b-13
M.-ya 40b-3

mesdūd : (a.) Kapalı, sağır. 92a-7

meşel : (a.) Mesel, örnek, benzer; asıl anlamı dışında, başka bir meseleyi üstü kapalı anlatmak için söylenen söz. 145a-10
m. ur- 55a-6
m.-idür 97b-4

meşele : (a.) Mesele, husus, konu, bahis
111b-17, 113b-7

meşh : (a.) Şeklini değiştirip çirkin ve kötü bir surete sokma.
m. kıl- 90a-10

Mesīh : (k.a.) Hz. İsa'nın lakabı. 40b-7
M. birle 40a-5

mesken : (a.) Mesken, ev, oturulan yer, makam. 30b-9
m. tut- 30b-9, 97b-5
m.-ün 98a-11
m.-i (iye.) 51a-9

meskenet: (a. Miskinlik, fakirlik.
m.-i (iye.) 140a-16

meslūl : (a.) Kınından çıkarılmış, sıyrılmış.
seyfu'llāh'l-m. 4b-9

mesmū` : (a.) Dinlenilen, kabul edilen.. 33a-1

mesmūm : (a.) Zehirlenmiş, ağılı.
m.-dur 52a-17, 52b-2

mesned : (a.) Büyük memuriyet, makam; dayanılacak, oturulacak yer.
m.-de 129b-16
m.-ine 34b-13
m.-ler 29b-7

mesrūr : (a.) Mesrur, sevinmiş, şen, sevinçli.
m. ol- 95a-12

mest : (f.) Kendinden geçme, sonsuz memnuniyet, sevinç.
m. it- 11b-8

mestūr : (a.) Yazılmış, çizilmiş.
m. ol- 95a-1, 109a-5
m.-ı (kitāb-ı m. akk.) 11b-11

mestūr : (a.) Örtülü, kapalı, gizli, perdeli.
m. it- 5b-6
m. ol- 95a-4
m.-ı (iye.) 11b-12
m.-lar 66b-1

mestūre: (a.) İffetli, namuslu kadın.
m.-dür 24b-8

mestūrelik: (t.; mestūre a.) Namuslu olma, iffetlilik.
m.- ine 169b-6
mes'ūd: (a.) Mesut, mutlu, sevinçli, bahtiyar.
92a-4, 159a-2
meşaḳḳat: (a.) Meşakkat, güçlük, sıkıntı, zahmet, eziyet.
m. -dur 186a-7
m. - a 186a-8
meşāyıḫ: (a.) Şeyhler, hadis nakleden üstatlar. 9a-8
meşġūl: (a.) Meşgul, bir işle uğraşan, bir işte bulunan, iş gören, dalgın, derin bir düşünceye dalmış,
42a-13, 117b-14
m. -sın 42b-7
m. eyle- 82b-8, 196a-7
m. -ıdı 19b-2, 56a-12, 215b-12
m. ḳıl- 71b-15, 199a-12
m. ol- 2b-16, 8a-8, 23a-15, 26b-12, 42b-5, 55b-10, 72a-4, 73b-10, 76a-8, 78b-15, 83a-7, 83a-7, 83a-10, 91b-8, 98a-14, 99b-3, 100b-3, 102a-5, 104a-13, 110a-11, 120a-11, 120a-9, 127b-5, 130a-1, 141a-17, 157b-4, 158b-4, 159a-7, 160b-17, 180a-2, 195b-14, 196a-8, 197a-5, 198b-8, 204b-9 207b-15, 208b-9, 211a-3, 214a-8, 214b-5, 216b-6, 219a-13, 219b-5, 221b-6
meşhūr: (a.) Meşhur, ünlü, ün salmış, şöhret bulmuş.
26b-6, 63a-3, 68a-11, 68a-14, 72b-15, 74b-10, 99a-10, 100b-15, 127b-10, 155a-15
m. -dur 28b-11, 63b-17, 68b-6, 106b-10-11
m. -ıdı 26b-16, 48a-5, 62b-15, 64a-9, 64a-15, 150b-1
m. ol- 27b-11, 31a-14, 35b-7, 38b-1, 61a-1, 69b-15, 94b-17, 118b-1, 128b-14, 132b-12, 134a-17, 138b-4, 165a-13, 180b-4, 191b-15, 222b-15

ḫulāṣa-'i m. 94a-1, 154b-17, 206b-9
mevlānā : (a.) Efendimiz, Rabbimiz,
3a-10, 8a-7, 13a-11, 50a-1
Mevlānā Celāle'd-dīn, (k.a.) Mevlâna Calâleddîn Rumî
36b-4, 143b-12
mevletī: (a.) Efendim (kadın için).
213a-7, 213b-7, 213b-17, 214a-5
Mevlāyī: (a.) Efendim, Allah'ım.
15a-11, 23a-7, 41b-6, 44a-17, 48a-11, 80b-8,
222a-2
mevlid: (a.) Doğum, doğuş, (bk. mevlūd).
m. -i (iye.) 51a-10
m. -inde 103b-16
m. -inden 17a-9
mevlūd: (a.) Doğma, doğuş, doğum zamanı, doğan varlık,
Hz. Muhammed, (bk. mevlid). 66a-17, 69b-17,
69b-17, 70b-8, 71b-3, 93a-16, 99a-9, 101b-8,
102b-10, 102b-12, 103a-13, 104a-1, 104a-2,
108a-8, 112a-8, 114b-10, 178a-13, 104b-2
m. -i Rasūl 99a-2
hikāyet-i m. 91b-13
zikr-i m. -i'r-Rasūl 90b-1
m. -dür 93a-16, 102b-15
m. -üñ 67a-9, 70b-15, 92a-9, 93b-4, 104a-5,
104a-12, 164a-16
m. -i 94b-13, 96a-2, 107b-10
m. -den 164a-13
m. -i 22b-14, 53b-6, 53b-10, 68b-11, 91b-4,
91b-9, 92b-5, 94b-17, 99a-16, 101a-3,
101a-17, 103b-11, 104a-14,104b-7, 114a-4,
132b-5, 138a-10, 139b-16
m. -idür 93a-1
m. -inüñ 54a-2, 98a-9
m. -ini 99b-9, 162b-13, 164a-12
m. -in 54a-4, 94a-16

m. -ine 94a-7, 101b-11, 101b-11, 101b-15
m. -inden 90b-4, 90b-5, 101b-11, 101b-16
102a-1, 135a-6

mevsim: (a.) Bir şeyin belli vakti, hususi zamanı, her hangi bir şeyin faaliyet devresi, bayram günü (bk. mevsüm).
75a-14, 75b-2, 75b-6
m. -dür 192a-5
m. -e 75b-15
m. -de 75b-15, 126b-5
m. -i 32a-5, 127b-4
m. -inüñ 128b-17

mevṣūf: (a.) Vasıflanmış, bir niteliği taşıyan
m. -dur 156a-12
m. -ıdı 166b-2
m. ol - 11a-1

mevsüm: (a.) Bir şeyin belli ve hususi zamanı, bayram günü, (bk. mevsim). 200b-16

meydan: (a.) Meydan, alan, (bk. miydān) . 170b-5
m- a 73b-4, 73b-7, 147a-3, 180b-16,

meyl: (a.) Meyil, sevgi,istek, iki taraftan birini kayırma, taraftarlık.
m. eyle- 199b-12, 219b-8
m. it- 51b-13
m. -i (iye.) 55a-6

meymene: (a.) Ordunun sağ kolu, sağ cenah. 73a-14

meymūn: (a.) Uğurlu, bereketli, kutlu, mutlu, mesut, bahtiyar. 8a-3, 104a-5
m. - ṭal'at"Kutlu, uğurlu yüz" 113a-6

Meysere: (k.a.) Hz. Hatice'nin kulu, kölesi.
208b-7, 208b-10, 210a-5, 210b-14, 210b-17, 213a-5, 213a-6, 213a-7, 213a-9, 213a-10, 213b-1, 213b-9, 213b-10, 213b-15, 214a-3, 214a-4, 214a-6, 214a-8, 214b-7, 214b-12, 220a-17, 220b-8, 220b-9, 220b-10, 220b-11,

220b-13, 220b-17, 221a-9, 221a-10, 221a-14, 221a-16, 221b-13, 224a-6, 225b-3
M. birle 214b-10
M. kim 208b-3
M. -(y)i 211a-7, 213a-5, 220b-12
M. -ye 220a-14, 220b-2, 221b-5
M. -den 214b-12

mezellet: (a.) Aşağılık, horluk, itibarsızlık, 103b-13,

mezheb: (a.) Din, bir dinin şubelerinden her biri, gidilen, tutlan yol, tarz.
6a-11, 7a-1, 51a-9, 66a-12, 66b-2
m. -i (iye.) 210b-7
m. -inde 47b-11
m. -ler 55a-9

Mezkūr: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri zikredilen , anılan, (bk. Muḥammed). 12a-14, 111b-9

mezkūr: (a.) Adı geçen, anılan, anılmış.
63b-18, 109a-5
m. -dur 28b-11, 68a-12
m. -ıdı 62b-15
m. ol- 69b-15

Mezmūm: (a.) Ebrehe'nın filine bazı siyer kitaplarında verilen ad, ayıplanmış, yerilmiş. (Darir bu adı Mahmud olarık değiştirmiştir).
77a-15, 77a-17

mıḫlan-: (t., mıḫ f.) Çakılmak, saplanmak.
m. -dı 151b-13
m. -ıpdur 149a-11
m. -duġın 149b-3

Mıḫvā'il: (k.a.) Şit Peygamberin kız kardeşi.
15b-6, 15b-6, 15b-8, 15b-9, 15b-10, 15b-10, 15b-11
M. -ün 15b-9
M. -i (akk.) 15b-12

mıḳdar: (a.) Miktar, kıymet, değer. 220a-7
m. kim 168b-11
m. -um 79b-11

m. -ı (iye.) 177a-3

mışbāḥ: (a.) Işık, ışıklı şey, aydınlatmaya yarayan alet, kandil.
m. -ı'z-zulem 221a-17

Mışbāḥu'l- Ḥaram: (k.a.) Hz. Muhammed'in babası Abdullahın halk içindeki adı.
56b-12, 57b-6
M. idi 57b-6

mısmarlan-: (t.; mesmār f.) Çivilenmek, çakılmak, saplanmak.
m.-dı 148a-9

Mışr: (y.a.) Mısır şehri, ülkesi.
5a-17, 5b-12, 5b-12, 5b-13, 5b-15, 6a-6, 6b-6
7b-10, 7b-12, 55a-13, 166b-5, 185a-13, 210b-1
M. -a 210 b-15
M. -da 7b -14
M. -dan 101b-12

Mışrī: (a.) Mısır'a ait, Mısır'da yapılan . 30b-5

mīzrab: (a.) Çatının su oluğu.
m.-ların 43b-15

Midmid: (k.a.) Hz. Muhammed'in Tevrat'ta geçen adı (bk. Muḥammed) 12b-7, 111a-5

miftāḥ: (a.) Anahtar.
m. -ı zafer 97a-6
m -ın 97a-11

Mifżāl: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed). 12a-17, 110b-13

miḥnet: (a.) Mihnet, zahmet, eziyet, üzüntü, kaygı, tasa belâ, musıbet. 72b-17
m. eyle- 55b-2
m. gör- 41b-8
m. ol- 45a-8
m. -inden 36a-3

miḥrāb: (a.) Mihrap.
m. -larını 76b-9

Mihyāyil: (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden biri, soyu.

ibn-i M. 12a-8
mīl: (a.) Mil, bir mesafe ölçüsü. 87b-13
milk: (a.) Mülk, varlık, ülke, (bk. mülk).
6a-14, 32b-2, 43b-9, 66a-6, 185a-13,
m. it- 185a-10
m. -i (akk.) 5b-1
m.ümdür 81b-10
m. -i 205a-1, 217b-8
m. -ini 5b-5, 185a-13, 205b-10
m. -ine 20a-16, 33b-7, 65b-7, 141b-5, 215a-7
m. -inde 34a-6
m. -inden 88b-9, 185a-12
milket: (a.) Mülk, varlık, (bk. milk) 6a-5
millet: (a.) Millet, aynı ırktan gelen ve aralarında din dil, tarih, töre ve ideal birlği bulunan insanlar topluluğu, din , inanç
45a-13, 47a-11, 51a-8, 51a-9, 66b-2, 87b-10, 89b-3, 204b-11
cemī'-i m. 6a-11, 68a-10, 72b-14
m. -ün 53b-16, 132b-12, (cemī'-i m.) 74b-14
m. -inün 53b-13
m. -ini 2b-8, 66a-4, 193a-4
m. -ine 5a-5
m. -ümüze 54a-8
m. -ünüz 29a-1
mīm: (a.) Mim harfi. 18b-7, 133a-2
m. -ile 109b-1
m. -dür 93b-6
min: (a.) -dan ,-den (edat), (bk. min evvelihi, ilā āhırıhı). 20a-16, 25a-17
ʿulūm-ı m. ledün 133b-15
Minā: (y.a.) Mekke'de mukaddes bir yer adı, hacıların şeytan taşladıkları yer. 23b-6
min evvelihi ilā āhırıhı: (a.) Baştan sona. 173b-12
minḳār: (a.) Gaga, kuş gagası.

m. -ında 86a-6

minnet: (a.) Minnet, iyilik, yardım, bağış, teşekkür etme, görülen iyiliğe karşı kendini borçlu sayma.
2b-4, 5a-15, 9b-15, 9b-15
bahr-ı m. 10b-11
hıcāb-ı m. 9b-1
hıl'at-ı m. 10b-1
m. eyle- 74 b-4
m. it- 82a-14

Minşā: (k.a.) Hz. Hud Peygamber 'in eşi 17b-8

mi'rāc: (a.) Miraç, göğe çıkma, Hz. Muhammed'in göğe çıkması hadisesi.
m. -ı (iye.) 40b-3
m. -ına 16a-3

mīrāṣ: (a.) Atadan , oğula nakleden, emanet, ölüden yakınlarına kalın mal, mülk.
m. -dur 26a-15
m. ḳal- 29b-17, 37b-14, 66a-15, 103b-5
m. ḳıl- 32a-16
m. ol- 124b-13

miṣāḳ: (a.) Sözleşme, antlaşma, 53b-2
m. bagla- 18a-6, 24a-13
m. ḳıl- 14b-15, 15a-13, 16b-7, 17a-12, 19a-10
m. -um 13b-15
m. -unı 13b-17
m. -ı 37b-14

miṣāl: (a.) Misal, benzer, eş.
m. -ı (iye.) 19b-6

misk: (a.) Misk, bir cins ceylanın göbeğinden çıkan güzel kokulu madde, 30a-17

miṣḳāll: (a.) Bir buçuk dirhemlik eski bir ölçü birimi.
30b-3, 53a-12, 218b-1, 219a-12

miskīn: (a.) Miskin, fakir, çaresiz, yoksul, becerik-siz, elinden bir şey gelmez, zavallı.

6a-16, 7a-6, 7b-3, 81a-8, 93a-3, 97b-9, 98a-4, 120b-3, 144b-5, 177b-8, 189b-2, 194b-8, 194b-17
m. -ı (akk.) 209b-15
m. -leri 111b-9
m. -lere 8b-6, 26b-17

miskinlik: (t ; miskīn a.) Miskinlik, zillet, zavallılık.
3a-9, 66a-4
m. birle 44a-12, 214a-16
m. -de 44a-13
m. -inden 66a-8

miṣl: (a.) Misil, benzer, eş.
m. -iñ (iye.) 88a-17
m. -i 74b-3

mīşe: Meşe ağacı. 65a-7. m.-nün 65a-2, 65a-7

miydān: (a.) Meydan, alan, (bk. meydān) .
182a-3, 182a-6, 182a-9
m. -ı (akk.) 182a-12, 183a-14
m.-a 182a-11, 182a-13,182b-17
m. -dan 182a-15

muʿabbır: (a.) Rüya yorumlayan, görülen rüyalardan anlam çıkaran kimse. 45a-6, 45a-6
m. -a 45a-6
m . -lar 39b-4, 40a-1
m. -lara 39b-17

muʿaccel: (a.)Hemen, peşin verilecek olan (mihir)60a-12

Muʿadd: (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden biri, Hz. İsmail'in soyundan.
21b-6, 21b-6, 21b-7, 21b-8, 21b-8, 21b-8

Muʿallim: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarınadn biri, öğretici (bk. Muhammed). 12a-17, 110b-12

muʿallim: (a.) Muallim, öğretici, öğretmen, hoca.
75a-6, 131b-1, 131b-3, 131b-4, 131b-6, 131b-8 131b-9, 131b-11, 131b-17, 132b-7, 132b-9, 132b-15
m.-dür 132a-17
m. -i 133a-13, 133b-9

m. -i birle (iye.) 132b-6, 133a-13
m. -e 131b-5, 132a-9
mu'amele: (a.) Davranış, tutum, bir yolda davranma, alış veriş, ticaret ilişkisi. 50b-2, 216b-6
m. kıl- 53b-4, 200b-15
m.-si 215b-13
m.-leri (iye.) 192b-8
mu'ānaḳa: (a.) Kucaklaşma, birbirinin boynuna sarılma.
m. kıl- 25b-4
mu'arrif: (a.) Tarif eden, belirten, tanıtan.
m. -dür 132a-17
mu'aṭṭal : (a.) Bırakılmış, terk edilmiş, kullanılmayan, kullanılmaz. 184b-15
m. kıl- 144a-5
mu'aṭṭar: (a.) Itırlı, güzel kokulu, güzel koku karışmış 70a-4
m. -ıdı 116b-9
m. ol- 202b-17
mu'āvenet: (a.) Yardım, yardım etme, yadımcılık.
m. it- 72a-2
mu'aẓẓam : (a.) Muazzam, büyük, ulu, mükerrem. 8a-5, 53b-14, 80b-9, 89b-2, 92a-10, 92b-8, 93a-16, 206b-14
m. kim 187a-11
m. -dur 27a-10
m. ol- 7b-15
mu'azzez: (a.) Aziz, değerli, yüce, şeref ve izzet sahibi. 42b-11
m. -sin 206b-14
m. ol- 92b-12
mubārek: (a.) Mübarek, hürmetli, saygı değer, uğurlu, hayırlı, kutlu, mesut, bereketli. 110a-14, 122a-5, 134b-15, 164a-17, 179b-15 180a-3, 182a-16, 186a-2, 188b-12, 191b-15, 191b-17, 192a-1, 192a-12, 192a-16, 192b-2 201a-4, 201b-10, 201b-11, 202b-16, 203a-17,

204a-7, 206b-17, 211b-15, 221b-1, 225b-6,
pir-i m. 177a-17
m. -dür 176a-2
m. ol- 211a-14, 224a-17
mubāreklik: (t ; mubārek a.) Kutluluk, uğurluluk.
m. -ini 194a-17
mubāriz: (a.) Mübariz, birisi ile başa baş kavgaya tutuşan.
m. -ler 145b-13
mubārizāt: (a.) Döğüşme, kavga, cenk. 178b-12
mu'cib: (a.) Kibirlenen, böbürlenen, kibirli, 209b-10
mu'ciblen- : (t ; mu'cib a.) Kibirlenmek, gururlanmak-böbürlenmek.
m. -ür 182a-11
mu'ciz : (a.) Acze düşüren, akıllara durgunluk veren, kimsenin yapamayacağı hal ve şekilde olan.
103b-14, 122b-14, 144a-7, 153a-1, 191a-3, 205b-7
m. -i (iye.) 97a-8
m. -ini 206b-2
m. -in (akk.) 8b-12
m. -ler 184b-17
m. -leri (iye.) 139b-17, 140a-9
m. -lerini 132b-1, 162b-14
Mu'cize: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri (bk. Muḥammed) . 12b-4, 111a-1
mu'cize: (a.) Mucize, peygamberlerce gösterilen olağan üstü hal.
m. eyle- 174a-10
mu'cizāt: (a.) Mucizeler, mucize.
6b-13, 58a-7, 60b-10, 72b-14, 119b-10, 158b-12 164b-15, 183b-3, 184b-3, 189a-1, 194a-2
m. -ı 'acıb 165b-5
m. -ı Nebevī 8b-7
m. birle 179a-15, 192a-2
m. dahı 140a-7

m. kim 128b-4
m. -dur 128a-15, (ṣāḥıb-m) 179a-7
m. -ı (akk.)128b-13, 193b-13, 225a-2
m. -uñ (iye.) 152b-11, 161a-13, 170b-7, 193b-17
193b-17
m. - ı 60b-10, 89b-13, 92b-13, 128b-6, 133b-17,
153a-9, 155a-15, 174b-12, 181b-16, 191b-15,
195a-14, 197a-6, 202a-15, 223b-3, 225a-17,
225b-7,
m. -ınuñ 98a-7
m. -ını 136b-12, 139b-8, 190b-5, 221a-2
m. -ın 73a-9
m. -ına 141b-1
m. -ında 116a-10, 140a-11
m. -lar 66b-3, 69a-12, 138a-8, 143b-10, 144a-1,
164a-9, 164a-13, 190b-9, 221a-13
m. -lar-ıdı 194a-8
m. -ları (akk.) 102b-15, 130a-14, 194a-7
m. -lardan 104a-2
m. -ları (iye.) 8a-12, 138a-12, 176a-4, 190b-2
m. -larını 184b-13
m. -larına 97b-13
m. -larından 98a-5

mufaṣṣal: (a.) Tafsilatlı, ayrıntılı. 144a-8

Mufażżal: (k.a.) Hz. Muhammed 'in adlarından biri,
faziletli, (bk. Muḥammed) 12a-17, 187a-11

Mufażżıl: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, fazi-
letlendirici (bk. Muḥammed) 12a-17, 110b-12

muġaffal: (a.) Gaflete dalmış, gerçeklerden habersiz.
kavm-i m. 184b-15, 205a-13

muġalla: (a. Maġalla)Yılda iki kez doğuran
koyun, keçi ; ürün, mahsul, (bk. maġal). 116b-16
m. -ca 116b-16

muġayyabāt: (a.) Gizli ve görünmez şeyler
m. -dan 71b-3, 106b-17

Muġīra: (k.a.) Ebu Cehl'in babası Hişam'ın babası, lakabı Ebi Hanzala'dır, (bk. Ebī Hanzala).
M. -ya 135a-5
Muġīra: (k.a.)Abdimenaf'ın asıl adı, (bk. 'Abdimenāf).
22b-7
Muġīra ibn-i 'Amr: (k.a.) Hz. Ebu Bekr'in kabilesi olan Beni Temim seyyidlerinden biri 201a-17
Muġīra ibn-i 'Abdu'llāh ibn-i Maḫzūm: (k.a.) Kureyş'in ileri gelenlerinden biri .
215a-14, -15, 223b-9
muḥabbet: (a.) Muhabbet, sevgi, dostluk, bağlılık, sohbet. 177a-15
m. -dür (şarṭ-ı m.) 203b-3
m. -i (akk.) 92a-1
m. -i 3a-16, 9a-1, 11b-1, 11b-6, 11b-8, 11b-11, 11b-12, 13a-9, 82a-17, 91b-17, 121a-7, 127a-4, 207a-16, 213a-4
m. -inüñ 11b-14
m. -ini 82b-1
m. -ine 82b-2
muḥākeme: (a.) Mahkeme, dava, 22a-3
m. -ye 43a-3
muḥaḳḳaḳ: (a.) Şüphesiz, tereddütsüz, kesinlikle.
ḥüccet-i m. 165b-6
muḥaḳḳıḳ: (a.) Taḥkik eden, gerçeği arayıp ortaya koyan.
109a-10
muḥaḳḳıḳīn: (a.) Muhakkiklerden gerçeği araştarınlardan biri.
şeyḫ-ı şuyūḫu'l-m. 3b-16
muḥāl: (a.) Mümkün olmayan, imkansız.
58a-14, 64b-13, 64b-13, 65a-16, 65a-12, 117b-15, 132a-11
m. -dür 58a-15
muḫālefet: (a.) Muhalefet, ayrılık, karşı gelme.

m. it- 213a-2

muḫālif: (a.) Muhalif, yapılacak bir şeye karşı olan.

m. ol- 207a-15

muḫalled: (a.) Devamlı, sürekli olan, ebedî. 5b-4

Muḥallıd: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, devam ettiren, (bk. Muḥammed). 12b-3, 110b-16

Muḥammed: (k.a.) Hz. Muhammed, (bk. ʿĀbid, ʿĀdil, ʿĀrif, ʿĀʾil, ʿĀḳıb, ʿĀl, ʿĀmil, Āmin, Āmir, ʿArabī, ʿĀrif, ʿĀṭūf, ʿĀżıd, ʿAzīz, Bālıġ, Bāṭın, Bedīʿ Beyān, Burhān, Būẕa, Cāhid, Celīl, Cemīl, Cevād, Dāʿı, Faṣīḥ, Fāżıl, Ġahī, Ḥabīb, Ḥabību'llāh, Hādī, Ḥaḳ, Ḫalīl , Ḥamīd, Ḥāmid Ḥāmim, Ḥaramī, Ḥarīş, Hāşımī, Haşıʿ, Ḫātem, Ḫāżı', Ḥuccat, İmām, Ḳāʿid, Ḳāsım, Ḳayyım, Ḳāyım, Ḳureyşī, Laṭīf, Lebīb, Māḥ, Maḥfūẓ, Mecūd, Medenī, Mekkī, Melīḥ, Mezkūr, Mifżāl, Muʿallim, Muʿcize, Mufażżal, Mufażżıl, Muḫallıd Muḥammed bin ʿAbdu'llāh, Muḥammed ibn-i ʿAbdu'llāh, Muḥammed ibn-i ʿAbdu'llāh, İbn-i ʿAbdu'l-muṭṭalib, Muḥarrim, Muḥtafız, Muḳassım, Muḳtedā, Maʿlın, Murtażā, Musāʿıd, Muṣaddıḳ Muṣṭafā, Mustanṣır, Muʿt, Muṭāʿ, Muṭahhır, Mutavaṣṣıt, Muṭīʿ, Muẓahhır, Mübelliġ, Mübīn, Mücīb, Mücteba, Müddeşir, Mühtedī, Mü'min, Münīf, Münīr, Mürtecī, Müstaḫlif, Müstaḳīm, Müteşeffiʿ, Müzemmil, Nāh, Naḳī, Nāṣır, Naṣīḥ Nāṣıḥ, Nāṭıḳ Nebī, Nedīm, Nesīb, Nezīr, Nūr, Raḥīm, Raḥmat, Ra'ūf, Rāż, Rükn, Sābıḳ, Ṣābır, Ṣāf , Ṣafī, Ṣāḥıb, Ṣaḥīḥ, Saʿīd, Sāyıḳ, Seyf, Ṣāfiʿ, Şākir, Şekūr, Şerīf, Ṭabīb, Ṭāhā, Ṭaḳī, Tāsīn, Tāsinmīm, Tenzīl, Töhāmī, Usri, Yüsr, Vāʿıd, Vāʿıẓ, Vefī, Yāsīn, Yeşrebī, Żābıṭ, Żāhır, Zāhid, Żahr , Żahūk, Ẓākir, Zāyir, Zemzemī).

3b-10, 8b-15, 11b-09, 12a-03, 12a-10, 12b-8, 19b-05, 21b-04, 22a-01, 40b-10, 41b-06,

54a-14, 54b-15, 88b-13, 91b-16, 92b-16, 92b-14,
96a-05, 97a-05, 97b-04, 99a-14, 100a-07, 100a-12
102b-06, 102b-12, 105a-04, 105b-02, 109a-06,
109a-17, 109b-10, 110a-11, 110b-03, 111a-6,
113b-03, 118a-03, 118b-15, 119b-13, 119b-16,
119b-17, 120a-05, 120b-12, 183a-10, 124b-13,
124b-14, 124b-16, 127b-16, 128a-02, 128a-05,
128a-05, 128a-14, 129b-01, 130b-12, 130b-13,
130b-14, 131b-7, 131b-15, 131b-15, 132b-03,
132b-08, 132b-11, 140a-13, 141a-02, 143b-11,
144a-02, 144a-15, 146a-06, 146a-09, 146b-10,
147a-05, 147b-04, 149a-06, 149a-11, 149a-16,
152b-11, 154a-01, 154a-10,15 a-10, 161a-07,
161b-14, 164b-07, 172a-06, 173a-01, 173b-01,
173b-15, 174a-02, 174a-05, 176b-08, 179b-14,
180b-16, 180b-17, 181a-05,181b-17, 182a-07,
182a-14, 182b-10, 184a-14, 186a-03, 186b-01,
186b-03, 190a-9 , 190b-01, 191a-10, 192b-05,
193b-07, 193b-14,194b-04, 196b-05, 198a-13,
199a-02, 200a-15, 201a-13, 202b-05, 203a-16,
204a-02, 210a-02, 210a-16, 211a-07, 211b-11,
212b-03, 212b-05, 212b-8, 214b-01, 214b-02,
217a-06, 217a-13, 217b-04, 217b-14, 220a-12,
220b-05, 221a-01, 222b-08, 223a-05, 223a-09,
225b-14, 200a-11.

M. -in (tenvin) 5b-9

M. Muṣṭafā 154b-8, 177b-6

Muḥammedi Muṣṭafā 3a-16, 12b-16, 15a-12,
13b-12, 18 b-10, 50a-3, 89b-13,111b-4,
116a-10, 143b-4, 136b-17, 180a-2

M. -i muḫtār 91b-14

ümm-i M. 113b-13

M. ü'l-emīn 178a-2

M. -içün 92a-8, 113b-13

M. -ile 11b-10, 141a-10, 175b-16

M. -dür 3b-10, 3b-10, 61b-7, 96a-11, 102b-12, 123b-12, 187a-11
M. -ün̄ 21a-1, 40b-7, 54b-3, 96b-16, 99a-1, 105a-7, 112b-10, 113b-2, 113b-9, 114a-10, 124b-1, 132b-5, 132b-6, 140a-2, 140b-17, 161a-1, 161a-4, 161a-14, 162a-3, 162a-11, 174a-2, 175a-9, 175b-1, 175b-2, 175b-14, 176a-4, 176b-1, 176b-11, 179a-6, 207b-12, 211a-6, 215a-5, 221a-10
M. -ün̄dür 220b-7
M. -i 11b-5, 82b-3, 92a-8, 98b-17, 103a-11, 105a-3, 105a-8, 112b-11, 113b-3, 114a-7, 119a-13, 119b-17, 120a-11, 120b-2, 120b-5, 121b-1, 124b-6, 124b-10, 124b-17, 125a-1, 132a-9, 138b-10, 138b-17, 140b-10, 142b-8, 153a-12, 153a-17, 155a-6, 175a-5, 175a-10, 181a-8, 186a-17, 201a-10, 201a-12, 203b-10, 204b-3, 208b-4, 208b-5, 211a-6, 213b-10, 216b-13, 217a-1, 217a-2, 217b-1, 218b-7, 220a-12
M. -e 13a-2, 41b-10, 68b-6, 111b-5, 119b-17, 132b-13, 144a-11, 161a-3, 164b-7, 174a-2, 175b-17, 181a-3, 211a-12, 218b-3, 219a-11, 221b-14, 222a-6
M. -den 119b-9, 120a-4, 211a-5

Muḥammed : (k.a.) Muhammed.
110a-2, 110a-3, 110a-5, 110a-13

Muḥammed bin ʿAbdu'llāh: (k.a.) Hz. Muhammed (bk. Muḥammed)
19a-8, 20a-11, 25b-11, 25b-15, 61b-12, 68b-7, 108b-5
M. -dur 40b-5-6
M. -a 69a-2

Muḥammed ibn-i 'Abdu'llah: (k.a.) Hz. Muhammed.
(bk. Muḥammed).
102b-7, 102b-9, 102b-11, 102b-15, 104b-11-12,
108a-15, 108a-17, 108b-1-2, 108b-8, 108b-9,
108b-12, 109a-3, 109a-14, 113b-11, 116b-4,
122b-5, 123a-15, 135b-8, 135b-16, 136b-5,
138a-2-3, 138a-4, 141a-12, 147a-3, 147a-10,
147a-13, 147b-3, 148b-1, 159a-8, 173b-6,173b-15,
175a-14, 175a-15, 176b-5, 179a-4,179a-11-12,
179b-6, 179b-8, 180a-4, 180b-15,181a-4, 182b-8,
182a-13, 188b-12, 192b-4, 196b-2, 196b-10,
197b-5-6, 198a-8, 198a-9,200a-8, 200a-9,202b-14,
206b-10, 208b-5,208b-7, 211a-2, 213a-9, 213a-10,
213a-11, 214b-10,214b-14, 214b-17, 217a-10,
221b-12, 224a-7, 224a-11, 225a-15, 226a-5
M. -dur 138a-6, 175a-3-4, 191b-16, 192b-17,
207b-8-9, 212b-17
M. -uñ 80b-16, 201a-3, 214a-13
M. -l 119a-10, 132a-8, 138a-15, 139a-15, 139b-4,
154b-1-2, 157a-7, 185b-1, 190a-16, 213b-11,
213b-12, 216b-8, 224a-9
M. -a 194a-16-17, 198a-13, 214a-5, 218b-5,
220b-4, 222b-3
M. -dan 133a-12, 161a-9, 179a-10-11
Muḥammed ibn-i 'Abdu'llāh ibn-i 'Abdu'l-muṭṭalib: (k.a.)
Hz. Muhammed'in tam künyesi, (bk. Muḥammed).
90b-2, 123b-12-13, 165b-7
M. -em 147b-16 -17, 212a-6
M. -dür 148a-2
Muḥammed ibn-i 'Idī: (k.a.) Çeşm Kabilesinden bir

Arabın adı, (bk Muḥammed ibn-i ʿIdī ibn-i Sevʿāt ibn-i Çeşm) . 110a-6, 110a-13
Muḥammed ibn-i ʿIdī ibn-i Sevʿāt ibn-i Çeşm:(k.a.) Çeşm Kabilesinden bir Arabın adı. (bk. Muḥammed ibn-i ʿIdī) . 110a-3
M. -dem 110a-4
Muḥammed bin (ibn-i) İsḥāḳ : (k.a.) ilk siyer kitabı yazarlarından meşhur bir zattır,(öl H. 151). 221b-15
M. -dan 93a-5, 214a-9
Muḥammed-i Hemedānı: (k.a.)(bk. Şeyḫ Muḥammed-i Hemedānī). 9a-9
muḥarrem:(a.) Kamerī aylardan biricisidir. 90b-6, 101a-15, 101a-15
Muḥarrim: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muḥammed). 12b-3, 110b-16
muḥıb: (a.) Muhib, dost, sevgili, seven. 200b-12
m. -iseñ 18b-1
m. ol- 11b-10, 127a-6, 127a-7, 200b-12, 212a-11
m. -üm 202a-7
m. -uñ 201b-9
m.-ı 98a-6, 128b-6, 140a-12, 213b-9
m. -lerinüñ 11b-17
muḥkem: (a.) Muhkem, sağlam, kuvvetli, dayanıklı.
ḥükm-i m. 207a-5
m. -dür 194a-1
m. durur 97a-13
m. idi 6b-5
m. ol-45a-2
m. ṭur- 183b-8
muḥtāc: (a.) Muhtaç, ihtiyacı olan, 167b-1
m. -dur 165a-17
m. ol- 158b-13, 216a-1
m. -ı (iye.) 203b-13
muḥtāclıḳ: (t.; muḥtāc a.) Muhtaçlık, ihtiyaç.

m. -dan 65b-17
Muḥtafız: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muḥammed) . 12b-6, 111a-3
Muḥtār: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, seçkin, eşsiz, (bk.Muḥammed). 12a-13, 110b-7
muḥtār: (a.) Seçkin, eşsiz, benzersiz. 109b-3
ḫalīfe-i m. 4a-3
Muḥammed-i m. 91b-14
m. ol- 146b-1
m. -un (Rasūl-i m.) 11b-12
muḫtaṣar: (a.) Kısa, kısaltılmış, az. 8b-7
muḫtelife: (a.) Muhtelif, çeşitli, türlü.
ʿuḳūl-i m. 9a-11
muḥterem: (a.) Muhterem, hürmete lâyık, saygı değer. 39a-11, 42b-11, 51a-5, 80b-8, 89b-3, 163a-4, 197a-14
nebiy-yi m. 121a-13
Rasūl-i m. 68b-10, 89b-12
m. -dür 72b-15, 102b-5
m. -idi 154b-11
m. idiler 29b-12
m. iken 214b-15
m. ol- 128b-15, 199b-2
m. - i (iyesi) 219a-14
muḥtereme: (a.) Muhtereme, hürmete lâyık, saygı değer (kadın için).
m. -dür 24b-8
m. idi 58a-3
muḥteşem : (a.) Muhteşem, ihtişamlı, görkemli, 37b-16, 38a-7, 51a-6, 79a-11, 197a-13, 200b-1
nebiy-yi m. 68b-10, 89b-12
m. -dür 72b-15
muḥteşemāne: (a.f.) Muhteşemce, görkemlice, 154b-5
muḥteşemlik: (t., muḥteşem a.) Muhteşemlik, görkemlilik.
m. -i (akk.) 137b-1
muʿīn: (a.) Yardımcı, yardım ve destekte bulunan.

145a-9, 146a-13
m.ol- 100b-11
m. -um 118b-17, 144a-12
m.-i (iye.) 7b-11, 161a-4
muḳābil: (a.) Karşı, karşıya gelen, bir şeyin karşısında bulunan, karşılık, değer, yer, 146b-14, 151b-12
m. ol- 87b-16, 144a-17, 179a-7, 182a-11
m. -inde 147a-13
Muḳaddem: (a.) Abdülmuttalib'in oğlanlarından biri. 57a-12
muḳaddem: (a.) Önce, önce gelen, kumandan, kendisine tabi olunan, öncü, öncü kuvvet. 92b-10, 136b-2, 148a-17, 206b-15
m. ḳıl- 135a-2, 191b-10
m. ol- 35a-16, 73a-16
m. -i (iye.) 189a-10
m. -in (akk.) 83b-9
m. -ler 150b-7
m. -lere 150b-12
m. -leri 158b-6
m. -lerine 85b-15, 150b-7, 152a-10
muḳal: (a.) Arabistanda yetişen bir ağaç çeşidi. 123b-9
muḳallīn: (a.) Fakirler.
melce'ü'ż-żu'afā' ü ve'l-m. 6b-8
Muḳassım: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muḥammed). 12a-11, 110b-4
muḳarrab: (a.) Yaklaşmış, yakın, seçkin ve şerefli. 12a-2, 12a-10, 49b-17, 97a-17
m. -ı ḥażrat 18b-5, 206b-9
cemī'-i m. 93b-1
m. -ıdı 154b-10
m. -lar 130a-16, 161b-13, 183a-5
m. -lardan 174b-2
muḳarrabīn: (a.) Yaklaşmış olanlar, yakınlar.
m. -ler (melek-ü m.) 103b-12
muḳarrar: (a.) Kararlaştıralmış, nasip olmak.

m. ol- 6a-8, 8a-5, 17b-5, 42b-12, 44a-4, 73a-17, 73b-15, 74b-6

Muḳavvam: (k.a.) Abdülmuttalib'in oğlanlarından biri. 44b-7, 44b-8, 44b-14, 129a-14, 145a-2, 146b-17 175a-11, 216b-13

m. -ı(akk.) 203b-14

muḳayyed: (a.) Bağlı, bağlanmış. 60b-4

muḳbil: (a.) İkballi, mesut, bahtiyar, talihli,kutlu. 109b-3, 154b-10, 190a-6, 221b-2

muḳīm: (a.) Oturan, ikâmet eden, yerleşen.

m. ol- 16b-3, 28b-12, 73a-17

muḳırr: (a.) Doğruyu seyleyen, kabul eden.

m. -uz 226a-4

Muḳtedā: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, kendisine uyulan, örnek alınan, (bk. Muḥammed). 12b-13, 110b-7

mulı' : (a.) Çabukgitmek, rağbet etmek.

m. it- 56a-11

Mu'lin: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, bildiren her kese duyuran, (bk. Muḥammed). 12b-6, 111a-4

mum: (f.) Mum.

m. bigi 83a-4, 182b-17

Mu'mer ibn-i Ḥabīb: (k.a.) Kureyş içinde Beni Mahzum kabilesinin ileri gelenlerinden biri, (bk. Mu'mer ibn-i Ḥabīb el-Cumḥī). 196b-9

M. birle 197b-1

Mu'mer ibn-i Ḥabīb el-Cumḥī: (k.a.) (bk. Mu'mer ibn-i Ḥabīb). 215a-17, 223b-12

munāẓara: (a.) Belli kaide ve usullere uyularak yapılan tartışma.

m. -larını 212b-13

mun'ım: (a.) Nimet veren, herkesi yedirip içiren, cömert; birinin geçimini sağlayan zengin.

m. -sın 195a-2

m. -ı (akk.) 177b-2
m. -lar 108a-8

mūnis: (a.) Munis, cana yakın, alışılmış, sevimli, arkadaş, 146b-7
m. ol- 134b-7
m. -üm 95a-8

munḳaṭıʿ: (a.) Kesilmiş, kesik, arkası gelmeyen, son bulan. 54b-8

muntaẓır: (a.) Bekleyen, gözeten, hazır bekleyen.
m. dur- 29b-1
m. idi 86a-8
m. ṭur- 171b-4, 181b-3

murabbaʿ: (a.) Dört köşeli, eni boyu ölçülmüş, kare şeklinde. 30b-10, 40b-10

murād: (a.) İstek, arzu, dilek, maksat, meram, 28b-10, 37a-17, 53b-16, 53b-17, 54a-5, 54a-13, 87a-4, 97a-2
m. al- 53a-17
m. -um 218b-8
m. -uñ 59a-2, 213b-17
m.-ı 57a-7, 163b-12, 168b-1, 175b-1
m. -ini 175b-1
m. -uñuzı 201a-5

muraṣṣaʿ: (a.) Mücevherlerle süslü. 41b-13, 41b-14, 76a-1, 76b-8, 76b-10

Murtaẓā: (k.a.) Muhammed'in adlarından biri, şeçkin, (bk. Muḥammed). 12a-13, 110b-7

Musaʿıd: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, yardım eden, işi mümkün kılan, (bk. Muḥammed). 12b-4, 110b-17

Mūsa: (k.a.) Hz. Musa,(bk. Mūsī). 28b-14, 76a-13, 101b-11, 101b-12
M. -nuñ 55a-2, 55a-7
M. -ya 109a-15, 146a-15

muṣaddaḳ: (a.) Tasdik edilmiş.

ḳāvl-i m. 165b-6
Muṣaddıḳ: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muḥammed). 12a-2, 110b-6
muṣaddıḳīn: (a.) Tasdik edenler, tasdik ediciler.
aṣdaḳu'l-m. 3b-15
Musāfir ibn-i Muḥsin el- Berḳī : (k.a.) Kurayş eşrafından biri. 215a-16
musaḫḫar: (a.) Emir altına giren, rām olan, ele geçirmek, feth olunmuş.
m. eyle- 225a-17
m. ḳıl- 55b-4, 66a-2, 73a-12, 73a-17, 159b-9, 190b-6, 192a-2, 204b-14
muṣāḥıb: (a.) Arkadaş, sohbet arkadaşı, dost. 134b-14
m. -l (iye.) 4a-16
m. -laramsız 134b-17
muṣāmaḥa: (a.) Müsamaha, kolaylık, indirim. 168b-12
muṣavvar: (a.) Tasvir olunmuş, tasavvur olunmuş, şekillenmiş.
14b-5, 18a-11, 18a-12, 70a-5
m. ḳıl-18a-13
m. ol- 28a-2, 82a-12
Mūsī: (k.a.) Hz. Musa , (bk. Mūsā , Mūsı bn-ı 'Imrān).
55a-1, 55a-8
M. Kelīm... 92b-15, 136b-15
M. -dur 54b-14
Mūsı bn-ı 'Imrān: (k.a.) Hz. Musa, (bk. Mūsā, Mūsī).
109a-13
muṣībet: (a.) Musıbet, belâ, felâket.
m. ol- 91a-6
m.-den 56a-8
mu'sır: (a.) Sıkışmış, sıkıntılı, işi güç olan. 165a-10
Muṣṭafā: (k.a.) Hz. Muhammed, (bk. Muḥammed). 12a-13, 110b-7, 199a-1, 219b-8
Muḥammedi M. 13b-12, 15a-12, 50a-3, 136b-17, 143b-4, 154b-8, 180a-3

M. -dur 94a-17, (Muḥammedi M.) 18b-10
M. -nuñ 81a-1, 81a-2, 81a-2, 81a-3, 81a-4, 95a-6, 109b-8, 117b-12, 133b-15, (Muḥammedi M.)3a-16, 89b-13, 116a-10
M. -yı (Muḥammed M.) 12b-16, 177b-6
M. -ya 88b-12, 177a-16, (Muḥammedi M.) 111b-4

Muṣṭafavī: (a.) Mustfa'ya ait, onunla ilgili.
'ulemā'- i şerī'at-ı M. 7b-10

Muṣṭafā ibn-i Yūsuf ibn-i 'Ömer eż-Żarīrī el-Erzeni'r-Rūmī : (k.a.) Kitabın tercümanı Mustafa Darir'in künyesidir. 5b-8

mustaġraḳ: (a.) Batmış, gömülmüş.
m. ol- 215b-16

Mustanṣır: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muḥammed). 12a-14, 110b-8

musulmān: (f.) Müslüman, İslâm dininde olan-107a-3
m. ol- 41b-3, 41b-10, 100b-10, 112a-2, 112a-12, 112a-2, 121a-15, 212b-7
m. -ı (iye.) 107a-3, 107a-7
m. -lar 97b-12
m. -lara 107a-7

musulmānlıḫ : (t.; musulmān f.)İslâmiyet, (bk. musulmānlıḫ) ,5a-8, 29a-10, 29a-11,
m. birle 29a-12
m. -a 7a-1

muşārıḳ: (a.) Ortaklık eden, bir işte başkaları ile birlikte bulunan, amele, işçi.
m. -lar 216a-9

muşa'şa': (a.) Parlayan, parıldayan, gözalıcı.
m. -dur 158b-16

mustāḳ: (a.) Güçlüğe uğramış, meşakkat çeken, işçi.
m. -lar, birle 218a-14

muştıla-: İyi ve sevindirici bir şeyi haber vemek, müjdelenmek (bk. muştular-).

m. -rlar 99b-14
m. -dı 19a-2, 20b-16, 61b-9, 149a-15, 210a-8
m. -dılar 94a-16, 99b-10, 102b-7, 188b-4
m. -ñ 210b-8
m. -yı (ger.) 86b-12
m. -rlar-ıdı 102b-11

muştula-: Muştulamak, müjdelemek, (bk. muştıla-).
m.-dı 84b-9

muştuluk : Müjde. 92b-4

Mu'ıṭ : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, sıkıntı çeken, (bk. Muḥammed). 12b-7,111a 4

Muṭā' : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, saygı gösterilen, (bk. Muḥammed). 12a-14, 110b-9

mutaaḫḫır: (a.) Geri kalmış olan, gerilemiş, son. 163b-5

mutāba'at: (a.) Birine uyup ardından gitmek, uygunluk.
m. it- 90a-3

muṭahhar: (a.) Temizlenmiş, temiz ve pak olan. 70a-4, 126b-8
m. -ıdı 116b-8

Muṭahhır: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri,temizleyici , (bk. Muḥammed). 12a-17, 110b-12

mu'taḳıd: (a.) İnanan, inanç sahibi. 7b-3

muṭāla'a: (a.) Okuma, anlayarak okuma.
m. eyle- 8a-9
m. it- 162b-9
m. ḳıl- 65a-16, 184b-12
m. -sından 8a-11

Muṭ'am ibn-i 'ıdī : (k.a) Kureyş'in ileri gelenlerinden biri. 215b-2, 223b-13

Mutavassıṭ: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, adaletle orta yolu bulan, (bk. Muḥammed). 12b-1, 110b-14

Mutavşılıḫ: (k.a.) Hz. İdris Peygamber'in oğlu.

16a-13, 16a-13, 16a-14, 16a-16
ibn-i M. 12a-8
muṭayyeb: (a.) Güzel kokular sürmüş. 14a-11
muṭbaḫ: (a.) Mutfak.
m. bile 25a-6
mu'teber: (a.) İtibarlı, hatırı sayılır hürmetli, sözüne ve doğruluğuna güvenilir. 54a-1
m. -dür 205b-4
m. ol- 221b-3
m. -i (iye.) 7a-1, 53b-16
mu'tel: (a.) Hastalıklı, hasta veya sakat.
m. ol- 144a-6
mu'temed: (a.) İtimada değer, kendisine güvenilebilir, sağlam, inanılır.
m. -idür 208b-4
Muṭī': (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muḥammed) 12a-14, 110b-9
muṭī': (a.) İtaat eden, baş eğen, bağlı, tabi, birinin emrinde olan.
8a-4, 25b-8, 46a-8, 154b-13, 205a-4, 213b-12
m. -i tā'at 13a-12
m. -u fermān 176a-13
m. - am 213a-8
m. ol- 38a-3, 48b-3, 49a-9, 165a-4, 169b-14, 204b-16, 224a-3
muṭlaḳ: (a.) Mutlak, elbette, kesin olarak.
35b-13, 170a-7
Rasūl-ı m. 165b-6
ṣādıḳ-u m. 190b-15
muṭṭalı': (a.) Bilgi sahibi, haberdar.
m. ol- 154b-12
Muṭṭalib: (k.a.) Hz. Muhammed'in dedesi Abdülmuttalib'in amcası, (bk. Muṭṭalib bin Abdimenaf).
24b-6, 24b-7, 24b-8, 25a-10, 25a-12, 25a-15, 30b-2, 30b-3, 30b-4, 30b-8, 30b-17, 31b-16

32b-17, 33a-1, 34a-12, 34a-15, 34a-17, 34b-5,
34b-7, 34b-10, 34b-11, 34b-11, 34b-11, 34b-14,
34b-15, 34b-17, 35a-3, 35a-5, 35b-5, 36a-13,
36b-10, 36b-12, 37a- 6, 37a-13, 37a-15, 37a-17,
37b-4, 37b-7, 38a-2, 38a-3, 38a-4, 38a-8,
38a-10, 38a-10, 38a-12, 38a-13, 38a-16, 38b-1,
38b-5, 38b-6, 38b-8, 38b-10, 38b-13, 38b-14,
39a-12, 39a-13.
M. birle 38b-7
M. -üñ (gen.) 38a-13, 38a-15, 38b-13
M. -i (akk.) 32a-6, 32a-12, 32b-17, 38b-7
M. -e 37a-13, 37b-13, 38b-13
M. -den 36b-9

Muṭṭalib bin ʿAbdimenāf: (k.a.) Abdülmuttalib'in amcası (bk. Muṭṭalib). 24b-3-4, 29b-13, 37a-14

muttaṣıl: (a.) Erişmiş, ulaşmış.
m. ol- 4b-7

Muẓar: (k.a.) Hz.Muḥammed'in cedlerinden biri, soyu.
ibn-i M. 12a-5

muvāfıḳ: (a.) Muvāfık, uygun. 101b-8
m. -sın 204a-5

muvaṣṣal: (a.) Kısa, kısalmış, tafsilatsız. 144a-8

muẓaffer: (a.) Muzaffer, fetih ve zafere ulaşan, üstünlük kazanan. 21b-8
m. ḳıl- 5a-8
m. ol- 97a-9, 199b-15
m. -fer"Güçlü, nüfuzlu muzaffer, zafer şanına ermiş" 114a-13
m. -fer-ile 133b-5
m. -fer ol 97a-7

Muẓahhır: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muḥammed) 12b-6, 11a-4

Muẓar: (k.a.) Hz. İyas'ın babası, Hz. Muhammed'in ceddi. 21b-12, 21b-12, 21b-16
M. birle 21b-14

M. -uñ 21b-12
M. -l 21b-13
M. -dan 68a-16
Muẓar: (k.a.) Mekkeli bir Arabın adı, (bk. Muẓar ibni'l-Ḥāriṣ). 207b-4, 207b-5, 207b-10, 207b-11
Muẓar ibni'l-Ḥāriṣ: (k.a.) Mekkeli bir Arabın adı, (bk. Muẓar) 207b-3
muẓhır: (a.) Ortaya çıkaran, açıklayan, ızhar eden.
m. -u'l-ʿacāyıb 4b-9
müẓī: (a.) Eziyet veren, cefa eden, inciten, rahatsız eden. 166b-7, 190a-17
muʿẓım: (a.) Azametli, yüce, 66b-3
mübārek: (a.) Mübarek, uğurlu, hayırlı, kutlu, mesut, hürmetli, saygı değer.
5b-5, 6a-9, 8a-3, 9a-7, 41a-1, 43a-9, 80b-16, 90a-9, 92b-9, 98b-4, 102a-16, 102a-17, 104a-5, 104a-10, 108a-5, 113a-14, 115b-4, 116b-6, 116b-11, 116b-12, 116b-14, 117a-10, 119a-3, 120b-11, 129b-9, 131a-6, 131b-15, 133b-2, 133b-3, 133b-4, 145b-2, 146b-8, 153a-4, 153b-1, 154a-15, 160a-10 163a-1, 164b-5, 165a-6, 165a-8, 186a-8, 208b-9
m. -dür 104a-13, 116b-6
m. ol- 15b-11, 32a-4, 39a-5, 98b-14, 120b-7, 186a-17
mübāreklik: (t.; mübārek a.) Mübareklik, kutluluk, uğurluluk.
m. -in (akk.) 210b-13
m. -den 14a-10
mübelliġ: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, tebliğ eden, (bk. Muhammed). 12b-6, 11a-4
mübeşşir: (a.) Müjdeleyen, haber veren.
m. -i 92b-15
mübeşşere: (a.) Müjdelenmiş.
ʿaşara- m. "Cennetle müjdelenmiş on sahabe." 98b-5

mübeyyen: (a.) Beyan edilen, açıklanan, açıkça izah edilen.
m. it- 92b-5
m. ol- 92b-13

mübeyyin: (a.) Beyan eden, açıklayan, izah eden.
m. -dür 174a-12

Mübīn: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, hak ve batılı ayıran, (bk. Muḥammed).
12b-2, 110b-15

mübīn: (a.) Açık, apaçık.
m. -dür 174a-12

mübrem: (a.) Kaçınılmaz, önlenmesi ve savunulması mümkün olmayan. 87b-16

mübtelā: (a.) Müptelā , düşkün, düçar, giriftar, āşık.
m. -dur 94b-4
m. ol- 199a-10

mücerreb: (a.) Denenmiş, tecrübe olunmuş.
m. -dür 154a-13

mücerred: (a.) Yalnız, ancak, sırf. 8b-15, 169b-4

mücerreden: (a.) Yalnızca, sadece. 176a-11

Mücīb: (a.) Duaları kabul eden (Allah) . 130a-16

Mücīb: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, kendisinden isteneni yapan, (bk. Muḥammed).
12b-1, 110b-13

Müctebā: (k.a.) Hz.Muhammed'in adlarından biri,seçkin, (bk. Muḥammed). 12a-13, 110b-7

müctemi': (a.) Toplanmış, birleşmiş.
m. ol- 179b-12

Müdrike: (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden biri, soyu.
ibn-i M. 12a-5

müdām: (a.) Devamlı, sürekli, aralıksız. 8b-15, 33b-6

müdārā: (a.) Kin ve düşmanlığı gizleyip görünüşte dostluk gösterme, yüze gülme. 6b-14

Meddeşir: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, kaftanını bürünmüş, (bk. Muḥammed) . 12a-13, 110b-6

müddet: (a.) Müddet, zaman, süre.
8a-8, 22a-7, 52b-14, 73a-17, 125b-5, 128b-16, 138a-6, 162a-14, 194a-8
m. -i medīd 14a-3
m. birle 169a-1
m. dahı 195a-17, 204a-6, 213a-5
m. -den 125b-6
m. -ler-ile 174b-11

müdebbir: (a.) Tedbirli, işin her yönünü iyice düşünen.
6a-13, 200b-16
m. -i memleket 141b-12

Müdrik: (k.a.) Hz. İlyas'ın oğlu.
22a-5, 22a-15, 22a-15, 22a-6

müeddeb: (a.) Edepli, terbiyeli, ilim veedep öğrenmiş.
58a-1, 205b-6

müevvel: (a.) Gerçek anlamından başka anlam verilen, başka türlü yorumlanan.
m. dahı 117a-15

mü'eyyed (a.) Kuvvetlendirilmış, sağlam, yardıma mazhar olan. 5b-4
m. kıl- 5a-8

müfāraḳat: (a.) Ayrılık. 14b-14

müfessir: (a.) Tefsirci, açıklayıcı, Kur'an-ı izah eden, açıklayan.
m. -ler bigi 7a-15

müflis: (a.) İflâs etmiş, her şeyini kaybetmiş, parasız pulsuz. 219a-6

müfrıḳ: (a.) Ayıran, tetrik eden 4b-9

Mühelhel: (k.a.) Şam nasranīlerinden bir keşiş, papaz, (bk. Muhelhel ibn-i Telmīd).
204b-2, 204b-3, 204b-5, 205a-13, 205b-15, 206b-4, 206b-6, 206b-7, 206b-10, 206b-11, 207a-6, 207a-8, 207a-8, 207a-10, 207a-12, 207a-15, 210b-2
M. -üñ 207a-7
M. -e 204b-3

M. -den 205a-8
Mühelhel ibn-i Telmîd: (k.a.) Şam nasranîlerinden bir papaz, (bk. Mühelhel). 204a-16
müheyyâ: (a.) Hazırlanmış, hazır. 72a-3
mühim: (a.) Ehemmiyetli, önemli. 89b-10, 165a-7
mühlet: (a.) Mühlet, vakit verme, bir süre için müsaade etme. 86b-9
Mühli' : (k.a.) Hz. Muhammed'den önce Ebu Cehil'le güreşen güçlü köle.
180b-2, 180b-6, 180b-7
m. dahı 180b-10
m. -i (akk.) 180b-12, 183b-9
Mühtedi: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, doğru yolu bulmuş, (bk. Muhammed).
12a-12, 110b-5
mühr: (f.)Mühür, (bk. mühür).
m. ur- "Mühürlemek " 98b-2
m. -i (iye.) 212a-17
mühür: (f.) Mühür, (bk. mühr).
m. kim. 212b-2
mühürle- : (t.; mühür f.) Mühürlemek.
m. -di 15b-4
mükemmel: (a.) Mükemmel, tam ve eksiksiz, kusursuz.
67a-3, 144a-2
'akl-ı m. 5a-15
mükerrem: (a.) Muhterem,saygı değer.
27a-10, 80b-9, 89b-3, 92b-9, 93a-16, 204b-17
Rasûl-i m. 121a-13
seyyid-i m. 112b-1
m. kim 187a-11
m. -sin 206b-14
m. -dür 92b-8
mekevvenât: (a.) Yaratılmış varlıklar. 154b-14
müknet: (t.; mülket a.) Mülk, (krş. mülket) 42b-10, 135b-17, 135a-12
müksir: (a.) Çok konuşan, geveze. 3a-7

mülāzım: (a.) Bir şeye veya bir kimseye bağlanıp ayrılmayan, birinin hizmetinde olan, hizmetkâr.
m. -ı ḫızmat 13a-12
m. ol- 59a-9, 168b-2

mülk: (a.) Mülk, gelir getiren taşınmaz mal, ülke, memleket, (bk. milk).
19b-7, 31a-14, 67b-10, 70b-17, 73b-5, 73b-5, 73b-15, 77a-8, 78a-1, 83a-5, 83a-14, 163b-2, 207a-3
m. -i ḥaram 51a-10
m. -i-gīr "Mülkü tutan " 210b-4
m. -ü melekūt 2b-9
Cemī ʿ-i m. 62b-15
mālik-i m. 26b-16
m. aç- " Feth etmek " 25b-13
m. -i 73a-17, 205b-9
m. -e 53a-14, 87b-10, 136b-7
m. -den 79a-3
m. -üm 69b-8, 204a-2, 218b-7
m. -üñe 83a-3
m.-i 83 a-11,133a-2,177a-5, 177b-1,206a-5, 209a-1
m.-ini 74a-1, 164b-14
m.-üni 73a-13,73b-15
m.-in 66a-4
m. -ine 20b-1, 73a-11, 77a-3, 79b-8, 142a-17 166b-12
m. -inde 24b-5, 26b-9, 74a-10, 74a-13, 74b-6, 99a-4, 142a-5, 215a-9
m. -inden 24a-12
m. -indendür 133a-2
m. -ümüz 60a-11
m. -ümüze 142b-17
m. -üñüze, 121b-14, 121b-16

mülket: (a.) Mülk, memleket, ülke, (krş. mülknet).
39b-2, 52b-8

m-ini 66a-17

mülūk: (a.) Melik, melikler,
5b-14, 22b-9, 24a-11, 80b-3, 81a-5, 89a-17, 163b-1, 163b-1
Siyer-i m. 6b-5
tevārīḫ-ı m. 6b-6
m. - i (akk.) 152b-17

mültefit: (a.) Ehemmiyet veren, göz önüne alan, önemseyen. 94b-10

mülzem: (a.) İlzam edilmiş, tartışmada yenilen ve susan. 207a-4

Mü'min: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, inanan, (bk. Muḥammed). 12a-14, 110b-8

mü'min: (a.) Mü'min, Allah'ın birliğine, Hz. Muhammed'in peygamberliğine ve İslâm'ın diğer esaslarına inanan.
m. -in 17a-3
m. -ler 97b-11

mü'minīn: (a.) Mü'minler.
emīre'l-m. 3b-17, 4a-17, 4b-10, 113b-4

mümkināt: (a.) Olabilir şeyler, olması imkân dahilinde olan şeyler.
m. -ı (iye.) 3a-12

mümsik: (a.) Çok cimri, eli sıkı. 209b-10

münācāt: (a.) Allan'a dua etme, yalvarma.
m. eyle- 48a-12
m. ḳıl- 14b-17, 41b-8, 80b-7, 191a-6
m. -ı (iye.) 215b-10
m. -ın 151a-8

münāderne: (a.) Arkadaşlık etme, konuşma, güzel söz ve tatlı fıkralarla eğlendirme.
m. -n̄ (iye.) 163a-10, 163a-11

mühādī: (a.) Tellal bağırark bir şeyi duyuran kimse, tellal bağıma, 102a-10
m. eyle- 92a-12

m. ḳıl - 61b-10, 93b-16, 94a-4, 207b-14
münebbih: (k.a.) Kureyş'in ileri gelenlerinden biri, Ebu Cehl'in arkadaşı, (bk. Münebbih ibn-i el-Ḥaccāc).
211b-4
Münebbih ibn-i el-Ḥaccāc: (k.a.) (bk. Münebbih). 215a-16
münecdim: (a.) Müneccim, astrolog. 22a-14,121b-11
m. -e 22a-14
m. -ler 24a-10, 45b-2, 53b-8, 54b-4, 62b-10, 71b-6, 71b-8
m. -lerüñ 65b-8, 70b-9
münevver. (a.) Münevver, parlak, aydınlık, nurlu, ışıklı. 14b-14, 26a-14, 38a-12, 40b-5, 51a-5, 70a-4, 93a-12, 120b-16, 126a-8, 127a-2, 145b-9, 148a-13, 150a 10, 151a-10, 187a-16, 188a-5, 207a-10, 213b-2,
m. -idi 116b-8
m. ḳıl- 8a-10, 17b-5, 21b-12, 182b-17
m. it- 16a-2, 34a-2
m. ol- 13a-6, 14b-4, 22b-12, 82a-16, 129b-10, 192b-13, 202b-17, 221a-16
münezzeh: (a.) Münezzeh, bir şeye muhtaç olmayan, beri, salim.
m. -sin 194b-15
m. -dür 88b-10
mülāzemet: (a.) Bir işle ücretsiz geçici olarak meşgul olma.
m. eyle- 165a-10
Münīf: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, yüce, (bk. Muḥammed) . 12b-5,111a-2
Münīr: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muḥammed). 12a-11, 110b-4
münīr: (a.) Nurlandıran, aydınlatan, parlak.
m. -i muḥteşem 200b-1
bedr-i m. 14a-4, 203a-6, 210a-14

Şem'-i m. 188a-4
m. ol- 210a-17
m.-i (akk.) 181b-11
m. -e 172b-4
Müniyye ibn-i'l-Ḥuccāc: (k:a.) Kureyş'in ileri gelenlerinden bir. 200a-13, 223b-10
münḳād: (a.) Boyun eğen, itaat eden, dinleyen, baş eğen 55a-11
Münnā: (k.a.) Sükkān ibn-i Aziz'in arkadaşı olan bir Arap, (bk. Münnā ibn-i Cifāl) 157
Münnā ibn-i Cifāl: (k.a.) .(bk. Münnā).
M. -ı (akk.) 157a-17
münşir: (a.) Yayılmış, her tarafa duyulmuş. 153a-8
münzel, münzeli: (a.) İndirilmiş, gökten inmiş. 54b-3, 103b-10, 109a-4, 162b-9, 205a-11; (münzeli)68a-11, 131b-2, 184b-13, 212b-4
cemī'-i m. 9a-3, 82a-3; (cemī'- i münzeli) 28b-11, 69b-14,123b-5, 124b-14,132b-11
m. ol- 8b-1, 54b-2, 55b-7, 66b-3, 70a-8, 90a-1, 102b-9, 109b-9, 185a-7, 204b-15, 222a-14,
müretteb: (a.) Tertiplenmiş, düzenlenmiş, hazırlanmış; tahsis edilmiş. 205b-6, 220b-1
Mürre: (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden biri, soyu. 22b-4
ibn-i M. 12a-4
M. -nüñ 22b-4
M. -den 68a-16
mürsel: (a.) Gönderilmiş, yollanmış; kendisine kitap gönderilen peygamber. 9a-4, 16b-12, 16b-12, 17a-4, 17a-6, 17a-7, 17b-4, 17b-4, 18b-9, 18b-14, 54b-2, 63b-6, 75a-3, 76a-14, 96a-11, 124b-16, 144a-4
peyġambar-ı m. 108b-14
Rasūl-i m. 91a-8
m. -mi? 19a-7, 19a-7
m. -ler 17a-6

m. -lere 54b-2
mürselīn: (a.) Gönderilmişler, yollanmışlar.
seyyidü'l- m. 4b-15, 41a-17
m. -dür (imāne'l-m.) 174a-14
Mürtecī: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, emeli olan, (bk. Muḥammed). 12b-4, 111a-1
mürüvvet: (a.) Mertlik, yiğitlik, insan olana yakışır, huy ve meziyet, insanlık, iyilik severlik, (bk. mürvet).
4b-11, 67a-1, 118b-12, 118b-13
m. it- 224a-14
m. -i (iye.) 134a-5
m. -e 118b-11
mürvet: (a. mürüvvet) Mertlik, yiğitlik, insana yakışır huy ve meziyet, insanlık, (bk. mürüvvet).
m. -ünden 196b-5, 201b-13
müsā'ade: (a.) Müsaade, izin, yardım.
m. kıl - 72a-2
Müsāfir ibn-i 'Aṭīḳı'l- Bārıḳī: (k.a.) Kureyş kavminden ticaretle uğraşan bir Arap, 223b-11
M.-dan 195b-8
müsellem: (a.) Teslim olunmuş, verilmiş.
m. ol- 7b-14, 92b-11
müstaġfir: (a.) Tövbe eden, tevbekâr, Allah'tan bağış dileyen.
m. ol- 194b-15
Müstaḥlıf: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muḥammed). 12b-4, 111a-1
Müstaḳīm: (a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, doğruluktan şaşmayan, (bk. Muḥammed). 12b-4, 111a-1
müstaḳīm: (a.) Doğru, düz, hile ve haram olmayan, doğruluktan şaşmayan.
m. ol- 91a-7
müstecāb: (a.) İsteği kabul edilen, isteğine uyulan.
145a-11, 151a-9, 151a-10, 172a-15, 191b-14
m. -dur 145b-9, 194b-1, 198a-5, 213a-17

m. eyle- 195a-9
m. it- 190b-14
müstedām: (a.) Devamlı, sürekli. 142a-5
müstedīr: (a.) Dönüp dolaşan.
ḳamar-ı m. 188a-4
müstehaḳ: (a.) Haklı, hak etmiş, lâyık. 60a-12
müstemi': (a.) Dinleyici, kulak verip dinleyen. 165b-5
m. ol- 154b-13
müstemir: (a.) Sürekli, devamlı, sağlam, sebatlı,
42a-5, 185b-5
müstenīr: (a.) Nurlu, ışıklı, parlak.
şems-i m. 210a-15
müsteṭāb: (a.) İyi, güzel, hoş beğnilen.
ḫıṭāb-ı m. it- 163a-17
müsteṭīr: (a.) Örtülü, gizli, saklı. 14a-4
müstevli: (a.) Yayılan, yayılıp her tarafı kaplayan.
m.-y.-idi 101a-17
m. ol- 163a-15
müşāhede: (a.) Gözle görme, ulûhiyet âlemini görme
m. it -215b-13
m. ḳıl- 33a-5
m. olun- 10b-16
Müşārif : (k.a.) Hz. Muhammed'in mu'cize ile musahhar
kıldığı deli deveyi öldürmeye gelen askerlerin
komutanı, (bk. Müşārif ibn-i 'Ubeyd).
191b-12, 192a-3, 192a-10, 192b-3, 193a-9,
193a-11, 192a-5
M. -ün (gen.) 192a-9, 192b-15
Müşārif ibn-i 'Ubeyd: (k.a.) (bk. Müşārif).
M. -dür 191b-8
müşerref: (a.) Müşerref, şereflenmiş, şerefli.
93a-16, 133b-5, 153a-6, 204b-17
maḥfil-i ārā-yı Cem'-ı m. 8a-10
m. -dür 92b-8
m. it- 217b-7
m. ḳıl-210a-14

m. ol- 92b-12, 181b-13, 202b-8
müşfıḳa: (a.) Şefkatli, merhametli, sevgi gösteren (kadın). 26b-17
müşīr: (a.) Emir ve işaret eden, vezir, kumandan.
m. -ü'l-beşīr 4a-8
m. ol- 210b-8
m. -ümdür 134b-17
müşk: (f.) Misk, mis, 95a-15, 168b-11
m. -inden 94a-10
müşki-bār: (f.) Misk yağdıran, misk saçan. 7a-13
müşk-nāb: (f.) Halis, saf misk. 203a-3
müşkil: (a.) Müşkül, zor, güç, çetin, güçlük, 7a-17, 19b-14, 39a-16, 39a-17, 50b-15, 63a-1, 107a-7, 166a-8, 170b-13, 173a-2
m. -içün 170b-2
m. kim 48a- 6, 132a-13
m. ol- 7a-10, 7b-1, 185b-16
m. -i (akk.) 40a-4, 170b-2, 171b-17, 185b-17,
m. -e 70b-11
m. -ümi 40a-1
m. -üñ 20a-2, 175b-15
m. -i 43a-2, 116a-12, 122b-2
m. -ini 48a-7, 174a-12, 198a-5
m. -in 109a-14
m. -leri (iye.) 53b-17, 106b-13
m. -ümüzi 166a-11
m. -üñüz 169b-15
m. -ler 185a-5
m. -leri (akk.) 170b-1
müşkilāt: (a.) Müşkülât, güçlükler, zorluklar.
m. -ı (akk.) 3a-12
müşrik: (a.) Müşrik, Allah'a ortak koşan.
m. -leri (akk.) 17b-6
müşrikīn: (a.) Müşrikler.
ḳātilü'l- kefereti ve'l-m. 6b-9

müştāḳ: (a.) Özleyen, arzu eden, can atan, âşık.
m. -dur 34b-9
m. -ı (iye.) 174b-6
m. ol- 3b-11, 173a-11, 194a-4

Müşteri: (a.) Güneşin etrafında dönen, en büyük ve parlak beşinci gezegen, jüpiter, Mars gezeğeni. 33b-3, 101b-1

müşteri: (a.) Satın alan, alıcı.
m. -ler bile 53b-4

mütecebbir: (a.) Zorba, zorbalık eden, kibirlenen, büyüklük taslayan. 135a-15
m. ol- 111b-13

mütefekkir: (a.) Düşünen, düşüncesi olan, dalmış, dalgın, düşünceli.144a-13
m. -dür 82b-8
m. ol- 28b-14

mütekebbir: (a.) Kibirli, büyüklük taslayan, kendini beğenmiş. 135a-15

mütekebbirlen- : (t.; mütekebbir a.) Kibirlenmek, büyüklenmek.
m. -ür 182a-12

mütemerrid: (a.) İnatçı , kötü bir şeyi yapmakta inat eden (krş. mütemerride).
m. -leri (akk.)84a-11

mütemerride: (a.) İnatçı, kötü bir şeyi yapmakta inat eden, (krş. mütemerrid).
aḳvām-ı m. 5b-17
küfre-i m. 5a-10

müşeffi': (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, şefaat eden, (bk. Muḥammed). 12b-2, 110b-15

mütevārī: (a.) Saklanan, saklı, gizli, bir şeyin arkasına veya altına gecip saklanan.
m. ol- 218b-15

mütevātir: (a.) Çok kimselerin naklettiği, yaygın sağlam, şüphesiz haber.
m. -den (ḫabar-ı m.) 7b-2

müttefık: (a.) Uyuşmuş, birleşmiş, anlaşmış.
m. ol- 138a-16
müveccel: (a. mü'eccel) Tecil edilmiş, geriye bırakılmış, sonra verilecek mehir 60a-12
müvekkel: (a.) Vekil tayın edilmiş, vekil tutulmuş.
21b-5, 59b-9
müyesser: (a.) Kolay gelen, kolaylıkla meydana gelen, rast gelen, asan.
m. it- 98a-8
m. ol- 67a-9
müzehher: (a.) Bütün güzel kokularla kokulanmış, süslenmiş olan. 126a-8, 213b-2
m. -idi 116b-8
Müzemmil: (k.a.)Hz. Muhammed'in adlarından biri, kaftanına bürünmüş. 12a-12, 110b-6
müzeyyen: (a.) Zinetli, süslü, bezenmiş, süslenmiş, donanmış.
8a-10, 14a-11, 220b-1
m. ol- 13b-12, 92b-13, 153a-6
müznibîn: (a.) Suçlular, günahkârlar.
şefî'i'l-m. 161b-7.

nādān : (f.) Bilmez, cahil; haddini bilmez, kaba, terbiyesiz. 205b-1, 219a-2
pīr-i n. 122b-9

nafaḳa : (a.) Nafaka, yaşayıp geçinmek, gerekli olan geçim parası. 118a-9

nāfe : (f.) Bir cins ceylanın göbeğinde bulunan misk kesesi. 30a-16

nāgāh ::(f. nā-gāh) Vakitsiz, ansızın, birdenbire. 47a-14,57a-8, 57a-11, 121b-8, 139b-14, 153b-2

Nāh : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed). 12b-3, 110b-16

nā-ḥaḳ : (f. ḥaḳ a.) Haksız. 138b-14

nāḥiyet : (a.) Nahiyeler, yerleşim bölgeleri.
n.-inden 63b-16

Naḥlistān: (y.a.) Medine dışındab bir yer adı. 25a-14

naḥs : (a.) Uğursuz, meymenetsiz şey.
tā'ifeti'n-n. 35a-8

nāḳa : (a.) Dişi dve deve. 30a-14, 33b-2,78b-17, 214a-7,220b-1
n.-ya 121b-3, 121b-3

naḳd : (a.) Akçe, sikke, peşin para, geçerli olan , değerli olan. 89a-8
n.-dan 118a-17
n-ımuz 6 0a-10
n.-ınuz 205b-14

nā-kes : (f.) İnsaniyetsiz, alçak; cimri, pinti.
n. ol- 117b-6

Nakī : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, arı, pak, (bk. Muhammed). 12b-1, 110b-14

nakīb : (a.) Bir kavmin, bir kabilenin başkanı veya vekili. 130b-6

nāḳıṣ : (a .) Eksik, kusurlu, noksan.
54a-11, 155a-3, 200a -17
n.-ıdı 65a-11

nāḳıṣlıḳ: (t. nakıs a.) Eksiklik, noksanlık, (bk. nāḳıslık). 111b-3

nākıslık : (t.; nākıs a.) Eksiklik, noksanlık, (bk. nākıslıḫ)
n.-ı 111b-13

nakkāra : (f.) Davula benzeyen bir çeşit çalgı. 146b-12
n.-lar 87b-17

nakkāş : (a.) Nakkaş, nakış yapın.
n.-lar 39b-10, 74a-17

nakl : (a.) Nakil, bir yerden başka bir yere götürme; yer değiştirme, göç.
n eyle- 15b-10, 15b-17, 16a-8, 16a-17, 16b-5, 17a-11, 17a-16, 17b-1, 17b-9, 18b-17, 19a-12, 19a-13, 19a-15, 20b-2, 20b-13, 21a-16, 21b-7, 21b-9, 22a-9, 22b-11, 45a-15, 52b-15, 53a-1, 53a-1, 62a-9, 68a-10, 70a-16, 82a-3, 91b-11, 108b-6, 108b-8, 164a-11, 212a-8
n. it- 10a-3, 10a-4, 10a-9, 10a-10,10a-12, 14a-14, 16b-3, 19b-9, 23a-3, 24a-15, 30a-3, 50b-7, 54a-15, 54a-16, 54a-17, 56a-7, 68b-7, 91b-11, 100a-6, 103b-5, 175a-2
n. kıl- 28a-9, 32a-2
n. ol- 20a-14, 24a-10, 30a-9
n.-ini 62a-16

nakş : (a.) Nakış, süsleme, bezek.
n ol- 40b-8
n.-ı (akk.) 39b-11
n.-ı (iye.) 186b-14
n.-ı n ı 39b-10, 41b-13
n.-ı n a 41b-13, 76a-11

na'l : (a.) Nal, at ve benzeri hayvanların ayağına çakılan demir. 65a-8
n.-ı (akk.) 64b-16, 65a-5

na'lın : (a. na'leyn) Nalın, takunya.
n. birle 215b-8

nāliş : (f.) İnleme, inilti, inleyiş.

n. eyle- 123a-11
n.-de-dür 54b-16

nām : (a.) Isim; şan, şöhret.
n.-ı 8b-17
n.-dan 8b-17

namāz : (f.) Namaz.
n. kıl- 14b-14

nār : (f.) Nar meyvesi. 209a-14

nār : (a.) Ateş, od.
fi'n-nāri "Cehennem." 111a-7; en-nār 12b-9
ehl-i n. kılı 191a-1

nārincāt: Sihr. 55b-4
n. birle 225b-1

nās : (a.) İnsanlar, halk.
ekallü'n-n. 68a-15

nasīb : (a.) Hisse, pay; kısmet, kader; kolayca elde etme. 58b-10, 114a-6
n. it- 43b-7
n. kıl- 130a-14
n. ol- 107b-10, 112a-9
n.-um 43b-14
n.-un 115b-9
n.-ı 43b-7
n.-umuz 43b-6, 115b-7

Nāsıh : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı, temiz, hâlis, (bk. Muhammed) 12a-15, 110b-9

nāsıh : (a.) Nasihat eden, öğüt veren. 36b-15, 83a-12

Nasīh : (k.a.) Hz. Muhammed'in bir adı, doğru,yol gösteren, öğüt veren (bk. Muhammed)
12b-1, 110b-14

nasīhat: (a.) Nasihat, öğüt.
21a-9, 40b-16, 169b-10, 169b-11
n. it- 137b-2
n. kıl- 23a-17, 27a-7, 161a-9
n.-a mı? 203b-13
n.-um 169b-10
n.-un 27a-8

Nāṣır : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, yardımcı, (bk. Muhammed) 12a-14, 110b-8

nāṣır : (a.) Yardım eden, yardımcı. 97a-9, 145a-9
n. ol- 97a-4
n.-um 118b-17, 144a-12
n.-ı (iye.) 97a-5, 159b-10

masrānī : (a.)(Hz. Îsâ'nın doğduğu yer olan "Nāṣıra"'dan) Îsa'nın dinine inanmış, hırıstiyan.
41a-3, 41b-4, 207a-9
n.-ler 110a-16, 75a-13, 110b-2
n.-ler-ün 75b-6
n.-leri (akk.) 46b-15
n.-lerden 204a-16 ; n.-lerinden 204a-15

na`t : (a.) Sıfat, vasıf, övgü ile birlikte anlatma ve niteliklerini belirtme.
n.-dur (ism-i n.) 133a-4

Nātık : (a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, anlatan, (bk. Muhammed). 12a-12, 110b-6

nāyib : (a. nā'ib) Vekil, birinin yerine geçici olarak oturan, kadı vekili.
n.-i 4b-5

nāz : (f.) Naz.
n.-ıla 135a-11
n.-ı (iye.) 14a-7

nazar : (a.) Bakma, bakış; göz atma. 75b-1, 95a-10
n. kim 102a-17
n.- eyle- 11a-12
n. kıl- 16b-16, 18a-10, 25b-7, 40a-14 , 63a-11, 102a-16, 102a-17, 102b-1, 154b-14
n.-ı 26b-15, 198a-10
n.-ı-y-ıla 11a-12
n.-ın (akk.) 116a-4

Nazar ibni'l-Ḥāriṣ: (k.a.) Mekkeli Ebu Cehl 'in babasının arkadaşı olan bir Arap.
179b-2, 180a-12

nāzenīn : (f.) Cilveli, nazlı, güzel, genç. 168a-7

nazīf : (a.) Temiz, pak. 116a-17

nāẓır : (a.) Bakan, gözetleyip koruyan, koruyucu.
n.-um 186b-5
n.-ları 114a-11

naẓīr : (a.) Benzer, eş, örnek.
n.-ı (iye.) 19b-7

nāzil : (a.) İnen, inmiş, bir yere inen.
n. ol- 15a-16, 87b-15

naẓm : (a.) Nazım, vezinli ve kâfiyeli söz.
4a-9, 4b-16, 5a-5, 5a-14, 6b-2, 6b-9, 7a-6, 34a-2, 57a-6,65a-12, 88a-16, 90a-11, 91b-12, 92b-7, 97a-3, 108b-12, 117a-11,126b-9, 128b-11, 132a-11, 136a-3, 153b-14, 155a-9, 160b-5, 163a-17, 181b-7, 190b-12, 194b-11, 202b-7, 218b-15

Naẓr : (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden biri, soyu.
ibn-i'n-N. 12a-4

nazzāra : (a.) Seyirciler.. 15a-2

ne : Ne, hangi; nasıl, ne şekil; niçin, neyle, ne kadar, nereden: değil; -maz, -mez; bağlama olarak.
n. (zamir) 3b-3, 4a-1, 4a-2, 4a-4, 19b-15, 19b-15, 20a-2, 20a-8, 24a-13, 24b-9, 29a-4, 30a-9, 30a-9, 30a-12, 30a-12, 30b-8, 37a-3, 38a-4 38b-10, 38b-10, 39b-5, 42b-17, 43a-1, 43a-6, 43a-13, 46a-6, 46a-7, 46a-10, 47a-10, 48b-4, 48b-4, 50a-4, 50b-11, 50b-13, 50b-17, 50b-17, 51b-11, 55a-10, 55a-11, 55b-3, 56b-4, 57a-7, 58b-8 , 59a-13, 59b-1, 60a-4, 61a-5, 63a-13, 63b-11, 64b-1, 64b-8, 65a-12, 68a-1, 71a-1, 71b-2, 72b-9, 78a-12, 78b-2, 78b-9, 79a-15, 85b-6, 86a-2, 88b-4, 91b-9 91b-10, 91b-16, 94b-15, 97a-3, 98b-8, 99a-1, 99a-1, 102b-4, 102b-4, 103a-13, 103b-17, 104a-3, 107b-2, 108a-15, 109a-16,109b-11, 112b-10, 120a-4, 120a-4, 120b-1, 120b-1, 122a-17, 126b-10, 128a-1, 128a-6, 128a-6, 128a-6, 128a-10, 128a-10, 128b-8, 132b-3,

132b-5, 132b-17, 137a-8, 139a-2, 143b-11,
144a-8, 144b-5, 144b-5, 147a-2, 148a-2,
149a-9, 149a-10, 150a-1,150a-6, 150a-12,
150a-12, 150a-15, 151b-6, 152a-1, 153a-13,
153b-9, 156a-16,158a-11, 159a-6, 162a-4 ,
165a-12, 165a-2, 165a-3, 165a-6, 165a-6,
167a-14, 168b-9, 170a-13, 170b-13, 171a-12,
171b-11,171b-16, 171b-16, 173b-6, 173b-7,
177b-14, 180b-2, 184b-16, 184b-16, 185b-3,
185b-4, 185b-8, 186b-1, 187a-8, 187a-14 ,
187a-14, 188a-12,190b-6, 193a-10, 193b-7,
194a-16, 197b-7, 199a-6, 202b-9, 202b-9,
202b-11, 203a-15, 204b-4, 208a-1, 208a-14,
208b-16, 210a-3, 210a-3, 210a-3,
210a-12,212a-7, 212a-8, 212b-6, 213a-8,
214a-5, 215b-13, 219b-3, 219b-5, 222b-2 ,
222b-2, 224b-14, 225b-13, 224 0b-4
n. (sıfat) 4a-1, 4a-1, 4b-13, 5a-1, 5 a-16,
5a-16, 5a-16, 5b-11, 6b-12, 7a-3, 7a-3, 4b-1
7a-4, 8a-13, 11b-13, 13a-3, 13a-3, 16b-15,
18a-9, 19a-1, 24a-9, 24b-7, 25a-9, 25b-14,
26a-13, 26a-13, 26b-3, 27a-5, 27a-8, 29a-4,
31b-5, 31b-12, 33a-4, 34b-17, 35a-6, 35a-6,
35a-17, 36b-15, 37a-12, 38a-5, 38a-7,
38a-9, 38b-12, 39a-9, 41a-3, 42a-11, 42a-12,
42a-15, 42a-15, 42b-7, 43a-1, 43a-17, 45a-4,
46a-11, 47a-4, 51a-3, 53a-13, 54a-11, 54b-9,
54b-16, 58a-4, 58a-4, 58a-4, 58a-4, 58b-12,
59a-2, 60a-14, 60a-17, 63a-13, 63b-9, 63b-10,
63b-10, 63b-13, 64a-10, 65a-7, 65a-8, 65a-11,
65b-5, 65b-15, 65b-15, 66a-6, 66b-8, 67b-17,
68a-15, 69a-15, 69b-14, 70a-13, 70b-7, 70b-16,
71a-17, 72a-1, 72a-14, 72a-16, 72a-16,
72b-11, 72 b-11, 73b-3, 76a-9, 76b-15, 91b-10
76b-15, 79a-4, 79a-4, 79a-9, 79a-9, 79a-17,
79a-17, 80a-4, 80a-5, 80b-1, 81a-11, 81a-11,
81a-11, 81b-8, 82b-12, 85b-3, 85b-7, 86b-4

86b-12, 86b-13, 88b-6,89a-6, 90a-12, 90a-12,
90a-13,90a-15, 94b-2, 94b-2, 94b-2, 97a-2,
100a-15, 101a-8, 102b-8, 103a-13, 103b-8,
104a-15, 104a-15, 104b-3, 104b-3, 104b-3,
105a-5, 106a-10, 106a-13, 106a-15, 106b-8,
107a-16, 108b-4, 108b-7, 109a-1, 109a-17,
109a-17, 110a-9, 114a-4, 114a-5, 114b-8,
115a-2, 115a-5, 116a-13, 117b-11, 118a-4,
118a-4, 118b-5, 119b-9, 119b-10, 119b-11,
119b-12, 120b-12, 121a-11, 121b-13, 122b-10,
123a-10, 123a-16, 127a-16, 128b-16, 129a-7,
130a-8, 130a-8, 130a-14, 130b-15, 131b-10,
131b-13, 131b-13,131b-13, 131b-17, 133a-17,
134a-8, 136b-10, 137b-9, 139a-1, 139b-11,
140a-3, 142b-15, 142b-15, 143b-1,143b-11,
143b-12, 144b-3, 144b-3, 145b-8, 145b-15,
145b-17, 145b-17, 147a-9, 147b-12, 147b-12,
148a-14, 148a-15,148a-15, 148a-16, 148b-9,
149b-1, 149b-2, 149b-12, 149b-17, 151b-8,
151b-9, 151b-10, 153b-16, 154a-13, 154a-13,
154b-14, 155b-7, 155b-15, 156a-17, 156b-3,
157a-2, 157a-4, 157a-5, 157a-5, 157b-9,
158a-10, 158b-8, 158b-12, 158b-12, 159b-3,
161a-5, 162b-14, 163b-4, 163b-17, 164a-13,
164a-13, 165b-16, 165b-16, 166a-14, 166a-14,
166a-15, 166a-17, 166a-17, 166b-10,, 166b-11,
167a-3, 168a-5, 169a-16, 169b-11, 170b-15,
173b-12, 174a-2, 174a-15, 175a-3, 176a-6,
177a-3, 179a-4, 179b-13, 180b-8, 181a-6,
181a-6, 182a-14, 183a-1, 183a-17, 185a-4,
185a-5, 185a-16, 185b-1, 186a-10, 186a-10,
187a-10,, 187a-14, 187b-13, 189a-3, 190a-4,
190a-9, 190b-3, 191b-6, 191b-8, 192b-17,
194b-13, 199a-1, 199b-1, 200a-5, 201a-9,
201b-8, 204b-8, 205a-14, 207a-8, 207a-10,
207b-3, 212a-5, 212a-16, 213a-10, 215a-5,
215b-12,215b-12, 216a-11, 216b-15, 218a-4,

218a-4, 218b-16, 221a-12, 221a-13, 221b-3,
223a-2
n. (zarf) 4a-3, 6a-12, 8a-13, 10b-5,
10b-16, 10b-17, 19a-10, 25a-16, 26a-12, 31a-1,
31a-1, 31b-3, 33b-6, 33b-6, 34a-7, 34a-8 ,
34a-8, 34a-8, 34a-8, 34b-8, 35b-6, 50b-1,
54b-9, 58a-13, 59b-1, 65a-7, 66a-8, 66b-8,
69b-13, 70b-16, 79a-9, 81a-9, 82a-14, 85b-13,
89a-16, 89a-17, 92b-7, 92b-7, 92b-9, 92b-10,
93a-16, 93a-16, 93a-16, 93b-6, 94b-3, 94b-3,
98a-1,98b-14, 103b-15, 106a-13, 116a-14,
117a-14, 118a-3, 122a-16, 123a-7, 126b-14,
128a-15, 130a-6, 131b-10, 131b-10, 132a-5,
132a-8, 138b-11, 141a-3, 146a-9, 152b-12,
152b-12, 155b-5, 160b-11, 160b-11, 160b-14,
161a-12, 161a-12 , 161a-12, 161a-15, 174a-16,
176a-6, 176b-8, 176b-9, 176b-15, 181a-1,
183a-10, 185a-17, 190b-3, 190b-9,190b-9,
190b-11, 200a-17,200b-6, 201a-2 , 206b-14,
207a-1, 2 13a-1, 213b-7, 214a-1, 217a-12,
219b-3, 219b-15, 221b-1, 221b-1, 221b-2 ,
221b-2, 221b-2, 221b-5,
n.... n. 14a-5, 18b-7, 18b-7, 26b-8, 31a-3,
35b-6, 35b-15, 35b-15, 51a-8, 52a-12
58a-6, 58a-6, 66a-11, 70a-3, 74b-3,
88a-2, 88b-14, 90a-11, 122a-4,
177a-17, 177b-2, 205a-15, 205a-15, 214a-17,
222a-1, 222b-17
n... n... n. 18b-6, 18b-7, 63a-6, 66a-6,
87b-3, 95b-13, 204b-7
n... n... n... n. 85b-4, 211b-11, 214a-17
n... ve lā 87b-9, 100b-1, 155b-6, 158b-13,
198a-10
her n. 115b-12 , 115b-14, 173b-9
n.-y-içün 3b-10, 21b-9, 2 1b-12, 22a-1,
22a-5, 2 2a-6, 22a-9, 22a-10, 22b-3
n.-y-çün 103b-13, 192b-10

n. ile 215b-13

n.-yle 35b-16

n. kadar 18a-12, 18a-16, 19b-3, 28a-14, 77a-17, 80a-3, 97a-7, 133a-7, 133a-7, 140a-15, 140a-17, 145b-8, 168a-10, 178b-13, 184a-3, 192a-14, 202a-15, 209b-6, 211b-12, 219b-3

n. ki 57a-10, 103b-10 , 103b-12, 153a-2

n. kim 5a-3, 8b-1, 16b-16, 21b-14, 30a-14, 31b-8, 39a-12, 41a-2, 41b-15, 45b-13, 46a-12 , 54b-2, 54b-4, 55a-11, 60a-11, 61a-8, 61a-16, 62a-7, 63a-1 , 65a-17, 71b-1, 74a-17, 82a-12, 96a-11, 99a-16, 100b-9, 102b-8, 102b-12, 103a-15, 103b-9, 105a-10, 107b-11, 108b-14, 108b-15, 109b-16, 117b-10, 120a-9, 121a-12, 125b-12, 128b-6, 128b-9, 135a-1, 142a-7, 149a-6, 149b-11, 152b-15, 160a-12, 162b-15, 165a-2, 177b-11, 190a-11, 200a-2, 204b-5, 207a-12, 211a-13, 212b-8, , 218a-8, 215a-9, 221a-4, 221a-12, 22 3a-13

n.-sin 118a-4

n.-dür 3a-6, 4b-17, 15a-11, 17a-6, 25b-9, 28b-10, 42a-11, 42a-13, 53b-16, 54a-5, 57a-9, 66a-10, 68b-16, 70b-11, 84b-14, 105a-14, 109a-15, 131b-9, 148b-2,

149b-12 , 165b-16, 167b-5, 168b-8,
169a-14, 169a-16, 188a-12, 189b-2,
189b-13, 196a-2, 197b-2, 197b-16,
198a-17, 199a-6, 201a-9, 202b-9,
205a-14, 210b-11, 215b-7

n.-y-idi 120b-13

n.-ydi 5a-1

n.-y-ise 80a-10

n.-idügi 171a-8, 171b-14

n.-idügüni 139a-11

n.-y-idügini 159b-5

n.-idügin 7a-2, 98a-1, 123b-3, 143a-2,
185b-6

n.-ydügin 62a-5, 190a-3

n.-nün̄ 96b-16

n.-yi 50a-1, 97a-12, 109a-16

n.-ye 30b-8, 50a-2, 78a-9, 86a-2, 168b-9,
189a-4, 190a-7,207a-17, 215b-12

n.-den 43a-15, 127a-13,132a-9 ',

n.-dendür 3a-1, 72b-17, 72b-17, 103b-2,
126b-13, 126b-13

n.-m 81b-9, 83b-8

n.-mdür 72b-14

n.-n̄ 88b-4, 169a-1

n.-si 215b-7
n.-sisin 167b-5
n.-sidür 38b-12, 39a-9
n.-sidügi 153a-16
n.-sinden 8b-3
n.-ler 11b-16, 114a-14, 125a-2, 130a-11, 139b-7, 139b-7, 185a-3, 185b-4

ne'am : (a.) Gölgelik, gölgelenilecek yer, Hz. Muhammed'i bir bulutun gölge etme mucizesine telmihtir.
n.-dan 223a-2

ne'am : (a.) Evet, hay hay.
34b-11, 40a-12, 40b-5, 40b-13, 50b-4, 60a-8, 60b-14, 66b-12, 68b-11, 70a-13, 79b-9, 86b-16, 113b-13, 114a-8, 120b-13, 125a-2, 128a-1 , 132b-17, 146a-4, 154a-17, 156b-6, 156b-17, 164a-10, 167a-2, 168a-9, 173a-3, 173b-14, 175b-2, 181a-9, 201b-6, 210a-4, 214b-5, 218a-2, 225a-3

nebāt : (a.) Bitki.
6a-3, 100b-6, 100b-7, 104a-7, 104a-11, 105b-3, 105b-10, 198b-14, 194a-11, 209a-8
n.-a 94a-15
n.-dan 23a-2
n.-lar 209a-10

nebevī : (a. nebeviyye) Hz. Muhammed'le ilgili. 7b-10
sīretü'n-n. 62b-13
n.-nün (hadīs-ü n.) 7a-16
n.-den (mu'cizāt-ı n.) 8b-7

Nebī : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed).
12a-10, 82a-7, 110b-3, 138a-1,153b-6, 198b-17

nebī : (a.) Kitap sahibi olmayan peygamber.
17b-5, 17b-12, 20b-7, 25b-15, 51a-6,67â-5, 96a-11, 110a-10
n.-yi muhteşem 68b-10, 72b-15, 89b-12, 121a-13
n.-yi muhterem 121a-13
nebiyyu'llāh 20b-13

nebiyyü'l-`arabī 20a-13
nebiyyi'l-Harameyn 3a-16
hāteme'n-n. 44b-8
hātemü'n-n. 19a-8
sīreti'n-n. 8a-10
zikr-i esāmi'n-n.12a-9
n.-nün (gen.) 17a-2,18a-15, 19a-7, 82a-8,
95a-1, 127a-9, 176b-7, 207a-14
n.-den 16b-12
n.-ler 17a-6
n.-lerde 109a-17
nebīlik : (t.; nebī a.) Peygamberlik.
n.-dür 81a-3
Nebiyye : (k.a.) Kureyş'in ileri gelenlerinden biri, (bk. Nebiyyeh, Nebiyye Ibn-i (ibn'l-) Hıccāc) 196a-2, 196a-5, 196a-8, 196a-17, 196b-1, 196b-1, 196b-2, 196b-7, 196b-8, 196b-15, 198a-9, 198a-13, 199a-10, 200a-3, 200a-4, 200a-4, 200a-5, 200a-6, 200a-8, 200a-9, 200a-13
N.-nün 196b-4
N.-ye 196b-2
Nebiyye ibn-i Hıccāc : (k.a.) (bk. Nebiyye.). 195b-15, 196b-9, 198a-11, 198a-12, 211b-4,
N.-i (akk.) 196a-16
Nebiyye ibni'l-Hıccāc : (k.a.) (bk. Nebiyye). 215a-16, 223b-10
Nebiyyeh : (k.a.) (bk. Nebiyye.)
N.-i (akk.) 196b-6
nebiyyīn : (a.) Nebiler.
hātemeʼn-n. "Nebilerin sonuncusu". 98b-13, 161b-11
n.-dür (hatemü'n-n.) 41a-17
nebl : (a.) Ok düzmek; bir ok çeşidi.
36b-10, 56b-11, 57a-11, 86a-10, 147b-8, 148a-12, 157b-7, 158a-3, 158a-5,158a-12, 159b-1

necāse : (a. necāset) Pislik, pis şey, ters. 116a-17
Necāşi : (a.) Habeş hükümdarlarına verilen ad.
73a-13, 73b-16, 73b-16, 74a-2
N.-yi 24a-12
N.-ye 74a-5, 74b-3, 75b-11, 89a-16
necāt : (a.) Kurtuluş, selâmet. 11b-5
necis : (a.) Pis, murdar, temiz olmayan. 131a-12
n. ol- 130b-5
n.-e (necse) 209b-9
neçün : Niçin, (bk. niçün) 94a-17
n.-dür 118a-5
nedem : (a.) Pişmanlık, pişman olma.
n.-dür 73a-6
neden : Neden, niçin, ne sebeple.
3a-1, 20b-16, 41a-15, 52b-2, 72b-16, 81b-15, 108b-1, 15 5b-7, 173a-7, 197b-15, 199b-3, 207a-12
nedīm : (a.) Sohbet arkadaşı, meclis arkadaşı; güzel sözler, hoş fıkralarla eğlendirmeyi becerebilen.
163b-12, 163b-14
n. durur 5b-15
Nedīm : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed) 12b-4, 111a-1
nefes : (a.) Nefes, soluk.
n. kim 48b-9
n.-de 143b-17
n.-i (iye.) 129b-3, 154a-15, 161b-12, 194a-17, 208b-3
n.-inden 7a-13
nefḫ : (a.) Boru ve benzeri bir şeyi üfleme, çalma.
n. it- 11b-3
nefīs : (a.) Nefis, çok güzel, pek makbul. 28b-5, 129a-10
nefīr : (a.) Askeri toplamak için çalınan ve büyük bir boynuzdan ibaret boru; cemaat, topluluk.
87b-17

nefrīn : (f.) Lânet, beddua, kargış.
n. kıl- 131a-5

nefs : (a.) Nefis, ruh, can, hayat.
n.-i (akk.) 140a-8
n.-i-çün 168b-3
n.-ine 199a-12

neġam : (a.) Nağmeler, ezgiler. 109a-9

neheb : (a. nehb) Yağma, çapul.
n. eyle- 121b-7

nehy : (a.) Nehiy, yasaklama, yasak, menetme.
n. it- 136b-10

Nemrūz : (k.a.) Nemrut, eskiden Babil'de hüküm sürdüğü ve Hz. İbrahim'i ateşe attığı rivayet edilen hükümdar.
11b-6, 47b-7, 136b-15, 146b-6

ner : (f.) Erkek.
şīr-i n. "Erkek aslan" 19b-4

neseb : (a.) Nesep, soy, nesil. 162a-16
zikr-i n.-i Rasūl u'llāh 12a-2
n birle 187b-6
n.-dür (sāḥıb-n.) 213a-13
n.-i (iye.) 8a-12
n.-in (akk.) 24b-6

nesīb : (a.) Soylu, nesep sahibi, özellikle baba soyu temiz olan. 129b-4, 130b-5

Nesīb : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, soylu, (bk. Muhammed) 12a-17,110b-13

nesīm : (a.) Hafif ve hoş rüzgar. 129b-3, 131a-10

nesl : (a.) Soy, sülâle, kuşak. göbek, zürriyet.
n.-üm 15a-11
n.-ümden 35a-9
n.-ūm 169a-14
n.-ūnden 19a-8, 54a-4
n.-i 5a-5
n.-inden 14b-2, 22a-11, 25b-15, 76a-14, 82a-4
n.-imüzden 36b-1
n.-imüzden mi? 20b-14

n.-ünüzden 20b-7

nesne : Nesne, şey, bir şey; (olumsuz cümlelerde) hiç bir şey.
34b-13, 94a-12, 121a-1, 121a-2 , 148b-6, 171b-11, 173b-8, 179a-3, 197b-7, 208a-13
n.-dür 30b-2, 42a-11, 42a-12, 42a-15,63b-13, 81b-8, 82b-12,106b-8, 225a-12
n.-ye 31b-15, 42a-15
n.-den 155b-7
n.-si 215b-8

Nesr : (a.) Nesir, vezinli olmayan söz.
3a-2, 3a-9, 3a-9,3b -13, 3b-13, 4a-15, 4a-15, 4b-6, 4b-6, 4b-14, 4b-14, 5a-3, 5a-3, 5a-6, 5a-6, 5b-2, 5b-2, 6a-16, 6a-16, 6b-2, 6b-2, 6b-15, 7a-5, 7a-5, 7a-9, 7a-9, 8a-1, 8a-10, 10b-6, 10b-6, 13b-11, 13b-11, 14b-8, 14b-8, 18b-7, 18b-7, 19b-6, 19b-6, 28a-7, 44a-9, 44a-9, 47a-8, 47a-8, 47a-12, 47a-12, 47b-4, 47b-4, 49b-11, 49b-11, 51a-11, 66a-14, 66a-14, 67a-5, 67a-15

nesrîn : (f.) Yabanî gül ve ağustos gülü denilen çiçek, (krş. nesteren) 131a-10

nesteren: (f.) Yabanî gül ve ağustos gülü denilen çiçek, (krş. nesrîn) 131a-10, 209a-15

netice : (a.) Netice, sonuç. 4b-17

nev' : (a.) Tür, çeşit, cins.
n.-i (iye.) 23b-10

nevbet : (a.) Kere, defa, sefer; sıra, nöbet.
20b-8, 46a-6, 46a-7 , 51b-11, 51b-15, 79a-14, 85a-2, 98a-15, 98b-17, 102a-11, 113b-7, 125b-10, 169a-2, 178b-16, 184a-9, 184a-15, 184a-16, 192a-14, 211a-2, 211a-4
n. dahı 49a-3, 115a-16, 184a-14,
n. kim 118b-11
n.-de 183b-16, 211a-14
n.-üni 184a-9

nevmîz : (f.) Ümitsiz, bir şey ummayan. 8b-16

neyle- : Ne eylemek, ne yapmak.
n.-r 129b-12
n.-dün 171b-10
n.-diler 108a-13
n.-dük 139a-2
n.-se 118a-1
n.-sevüz 138b-6
n.-yesin 184a-5

neysān : (süryaniceden) Nisan ayı. 101b-9

Nezīr : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, korkutucu, (bk. Muhammed)
12a-11, 12b-8, 110b-5, 111a-7

nezīr : (a.) Halkı doğru yola yöneltmek için gözdağı vererek korkutma.
vezīrü'n-n. 4a-8
n. ol- 210b-2
n.-e 172b-4
n.-i (iye.) 177b-6

nezr : (a.) Adama, adak.
23b-4, 49a-2, 75b-1
n. kim 50b-11
n. it- 23b-3, 46a-3, 46b-9, 60a-9,
n. kıl 44b-1, 46b-16, 48b-6, 218b-7
n.-ümi 46b-10
n.-ime 48a-2
n.-üni 46a-12, 48b-6
n.-üne 45b-17

ni : (f.) Yok, değil, (menfi edatı).
4b-2, 14a-8, 216a-2
n... n. 188b-2

nice : Nice, nasıl, ne kadar; çok, bir çok, hayli; kaç, (bk. niçe)
3a-5, 3a-6, 8a-17, 8b-1, 8b-13, 9a-5, 10b-5, 10b-6, 11b-15, 11b-15, 18b-2, 24a-13, 24b-9, 24b-16, 26b-4, 26b-4, 37a-8, 37b-4, 37b-7, 42a-6, 43a-6, 45a-6, 46a-6, 46b-13, 47a-2, 47a-16 , 50b-12, 52a-8, 57a-1, 59b-1, 64a-4,

64b-7, 64b-8, 64b-10, 68a-1, 70b-6, 70b-9,
70b-12, 71a-7, 71a-7, 72b-1, 72b-2, 76b-17,
80a-9, 86b-4, 87b-3, 87b-15, 89a-9, 91b-10,
93b-7, 97b-9, 97b-9, 100a-6, 103b-11, 103b-14,
107b-13, 111b-16, 112a-10, 121a-11, 123a-2,
123a-10, 123b-4, 128a-3, 130a-12, 131b-17,
132b-8, 136a-1, 139a-6, 139a-12, 139b-14,
142a-2,142a-4, 144a-15, 144a-17, 144b-7,
144b-12, 145a-6, 145a-11, 145b-15, 146a-1,
146a-2, 147a-2, 149b-6, 150a-15, 152b-17,
157b-8, 158a-14, 159b-4, 161a-10,166a-15,
168a-2, 170a-13, 170a-15, 170a-15, 170b-14,
171b-17, 171b-17, 173b-7, 176a-6, 182b-8,
183a-11, 186b-6, 186b-6, 187a-7, 187a-7,
189a-5, 191b-12, 193a-1, 193a-10, 193b-8,
193b-15, 194a-16, 196a-14, 197a-8, 197b-2,
197b-7, 198a-17, 198b-17, 204b-8, 204b-8,
207a-8, 209a-2, 213a-9, 214a-17, 218b-7,
225b-14
n. kim 32a-1, 84b-16, 185b-12, 211b-14
bir n. 192b-8, 202b-11
n.-dür 37b-6, 60a-4, 169a-14, 179b-15 ,
187a-7, 208b-6, 208b-8
n.-ydügin 98a-1, 207a-1
n.-si 35b-16, 91b-13, 176a-9
n.-lere 45a-7, 45a-8

niçe : Nice, nasıl, ne kadar; çok, bir çok, hayli; kaç, ne zamana kadar, (bk. nice, nişe)
2b-12, 6a-10, 8a-12, 8b-4,10b-15, 24b-16,
29a-4, 30b-6, 41b-17, 47a-14, 60b-12, 61a-3,
66b-1, 66b-1, 75a-13, 77b-14, 82a-17,
87b-10, 87b-10, 87b-13, 91b-9, 103b-14,
104a-6, 109b-14, 110a-17, 135b-5, 136b-13,
136b-13, 138b-6, 138b-13, 138b-14, 139b-8,
143b-17, 144a-6, 146a-1,153a-1,153b-8,
153b-17, 155a-16, 157a-11, 162a-4, 163a-7,163a-7,
165a-12, 178b-9, 192a-5, 208b-1, 209a-8,

209a-11, 209a-14, 211a-1, 220a-6
n. gez 72b-14, 132b-1, 222b-14
n. ki 82a-16
n. kim 36a-4, 53b-1, 84b-14, 84b-16, 90a-9, 102a-5, 117b-3, 122a-14, 140b-6, 154a-5, 154a-6, 175b-15, 181b-10, 191a-6, 208b-4, 209b-2
bir n. 77b-9, 90b-14, 110a-14, 150b-17, 188a-12, 193b-16, 209a-7
n.-sin akk.) 161a-7

niçelik : Nicelik, nasıllık, keyfiyet, durum.
n.-ini 3a-5, 87a-5, 134b-14

niçeme : Her ne kadar.
18b-5, 112a-1, 158b-16, 163b-8, 197a-9

niçün : Niçin, neden.
4b-13, 7a-14, 19b-17, 21a-10, 21a-17, 21b-3, 21b-7, 22a-6, 22b-4, 23b-17, 25b-9, 27b-8, 31a-7, 33b-9, 33b-12, 33b-12, 36a-7, 36a-8, 37a-5, 37a-14, 37a-16, 44b-8, 46b-5, 47b-5, 56b-12, 56b-13, 58a-15, 61a-17, 62a-17, 67b-12, 68b-3, 70b-12, 70b-14, 71b-10, 78a-5, 79a-4, 79b-5, 79b-5, 79b-9, 79b-9, 79b-14, 100a-3, 104b-11, 108a-5, 108a-16, 110a-5, 119a-10, 124b-9, 130b-11, 132b-15, 142b-9, 144a-13, 145b-17, 147a-6, 147b-15, 148b-1, 148b-9, 151a-13, 154a-10, 155a-3, 156a-1, 156b-9, 159b-1, 159b-7, 163a-11, 168b-16, 179a-11, 182a-4, 182a-13, 183a-15, 183b-11, 189a-3, 192b-4, 192b-6, 193a-9, 197b-14, 199b-1, 205b-1, 208b-9, 213b-14, 214b-3, 217b-15, 218a-3, 218a-7, 218b-11, 219a-6, 219b-13, 219b-17, 225b-10, 226a-2

nidā : (a.) Nida. çağırma, seslenme, ses verme.
9b-12, 9b-14, 11a-2, 11a-5, 13a-13, 13b-12, 15a-5, 15a-10, 15a-15, 15a-16, 50a-5, 61b-2, 61b-8, 108b-5, 222b-1, 222b-2
n. kıl- 102a-10

nigār : (f.) Resim, tasvir.
n.-ına 76a-11
nihād : (f.) Tabiat, huy, yaratılış.
n.-ın (akk.) 109b-13
nihānī : (f.) Gizli, gizlice, saklı olarak. 195a-4
nīk : (f.) İyi, hoş, güzel. 8b-17, 133b-13
nikāb : (a.) Yüz örtüsü, peçe, yaşmak; perde, örtü.
183a-5
n. birle 22b-16
n.-ı (akk.) 183a-6, 183a-6
nikāḥ : (a.) Nikâh, evlenme.
61a-9, 61a-14, 168b-15,
n. kıl- 168b-14
n.-suz 53b-1
Nīl : (a.) Nil nehri. 30b-14
nīm : (f.) Yarım, yarı. 18b-5
niʿmet : (a.) İyilik, bağış, ihsan; iyi yaşamak için gerekli olan şeyler, servet; yiyecek, içecek.
25b-5, 77b-8, 126b-4, 171a-9, 187b-13,
195a-2, 195b-2, 203a-11, 208a-4, 210b-16,
214a-17
n. birle 153a-3
n.-i (akk.) 188b-3
n.-i (iye.) 104a-9, 168b-5
n.-ler 23b-10, 164a-1, 187b-9
n.-leri (akk.) 58a-3, 187b-10
n.-leri (iye.) 116b-17
Nimr : (k.a.) Halife ibn-i Anbese'nin oğlunun adı.
169a-2
nire : Nere, nereye.
n.-de (nirde) 136b-15, 136b-16, 209b-9,
214a-15
n.-den 2b-13, 2b-14,86a-10, 186b-16, 187a-1,
198a-5,; (nirden) 118a-6
nisār : (a.) El ve gönül açıklığı ile saçılan şey, saçı.
n. kıl- 60a-11

nisbet : (a.) İlgi, bağ, bağlılık; kıyas, mukayese, oran; birine karşı inadına yapılan iş veya takınılan tavır. 30a-6
n. eyle- 182b-3
n. it- 182b-3, 182b-5
n.- kıl- 182b-6
n.-i (iye.) 169a-4

nisbetci : (t.; nisbet a.) Başkasına inat olsun diye bir şey yapan.
n.-si 178b-12
n.-leri (iye.) 178b-9

nisvān : (a.) Kadınlar.
zümre-'i n. 124a-10

nişān : (f.) Nişan, iz, belirti, alâmet.
32b-3, 42b-4, 43a-9, 49a-17, 54a-14, 63b-10, 67a-10, 115b-9, 162b-15, 163b-3, 205a-10, 212a-16, 212a-17
n. dahı 99a-12
n.-dur 137a-15, 149a-12, 212a-16
n. kıl- 98b-18
n.-dan 32b-3
n.-um 212a-14
n.-ı (iye.) 30a-15, 100a-3, 115a-2 , 129b-3, 132b-2
n.-ın (akk.) 82b-3
n.-ları (iye.) 53b-7
n.-lar 45b-3, 63a-13, 63b-2, 104a-15, 106a-4, 119b-9, 124b-15, 205b-2, 207a-13, 212b-4
n.-ları (akk.) 64a-10, 64a-11
n.-lardan 63a-13, 205a-10
n.-larumdan 33b-10
n.-laruñı 212a-16
n.-ları 63b-17, 103b-15,123b-7
n.-larıdur 106a-4
n.-ların 63a-15, 104a-6, 123b-6
n.-larından 67a-10, 67b-1, 99a-12
n.-lu 24a-11, 62b-8, 69b-13

nişāne : (f.) Eser, iz, alâmet, belirti. 2b-5, 160a-12
n.-sidür 163b-3
n.-ler 104b-3
n.-leri (iye.) 174b-15
niçe : Niçin, neden. (krş. niçe)
4b-13, 136a-11, 144a-14
n'it- : Ne etmek, ne yapmak.
n.-ersin 200b-9
n.-er 11b-4, 128a-6, 200b-1
n.-erler 66a-13, 216a-1
n.-esin 152b-17
nite : Nasıl, ne mümkün, imkânsız.
113b-14, 114a-9, 131a-12, 139b-15, 168a-6
190a-2, 214b-15
n.-dür 208b-6
n. ki 155b-1, 155b-2, 155b-2
n. kim 32a-8, 100a-5, 117b-12, 132b-9,
179a-14, 183a-8, 213b-7, 219a-4
n. ol- 28a-8, 28b-9, 65b-15, 69b-6, 92a-1,
190a-16, 208a-3
niyāz : (f.) Yalvarma, röca; dua. 195a-11
n.-ı (iye.) 14a-7
niye : Neye, niçin. 141a-15
niyyet : (a.) Niyet, maksat.
25a-1, 35a-17, 74b-15,82a-10,216a-7
n. birle 183b-15
n.-ile 151a-13
n. eyle- 55b-2
n. kıl- 58b-17
n. -i (iye.) 146a-7
n.-ini 148a-11
n.-ine 97b-4,97b-5
n.-inüz 82a-9
n.-lü 166b-8
Nizār : (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden biri; soyu.
21b-8, 21b-9, 21b-9, 21b-11, 21b-14, 22b-9,
23a-12, 25a-5

ibn-i N. 12a-5
N.-un̄ 21b-11
nohūz : (f.) Nohut. 86a-7
n.-dan 87a-2
noksān : (a.) Noksan, eksilme, azalma. 14a-5
n'ol- : Ne olmak.
n.-ur 49b-5
n.-dı 164a-14, 183b-9, 188a-12, 209a-2
n.-aydı 92b-16, 165a-16
nöker : Arkadaş, hizmetkâr.
n. eyle- 136a-16
n. ol- 221b-4
n.-leri (iye.) 140b-14, 140b-15, 156b-15, 158b-7
Nūh : (k.a.) H z. Nuh Peygamber.
11b-5, 16b-1, 16b-1, 16b-2, 16b-3, 16b-5, 16b-6, 16b-7, 16b-10, 16b-10, 17a-8, 17a-8, 17a-8, 18b-6, 45a-4, 136b-10, 136b-11
ibn-i N. 12a-7
nukl : (a.) Meze, çerez, eğlencelik, yiyecek. 90b-15
Nu'man ibn-i el-Büşr : (k.a.) Benî Temim kabilesinin ileri gelenlerinden bir Arap. 201b-1
Numeyr : (k.a.) Halife ibn-i Anbese'nin ikinci oğlunun adı. 169a-2
nūn : (a.) Eski alfabemizde "n" harfi.
n. birle 13a-4
n.-dur 194b-16
n.-a 11b-3, 13a-4
Nūr : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed)
12a-14, 110b-8
N.-ā (a. tenvin ve imlâ özelliği) 12b-7, 111a-6
nūr : (a.) Aydınlık, ışık, ziya; parlaklık, parlama, şeref, şan; Hz. Muhammed'in peygamberlik nuru.
7a-7, 9b-4, 9b-6, 9b-7, 9b-12, 9b-15, 10a-9,

11a-2, 11a-2,13a-7, 13b-12, 13b-14, 14b-7,
16a-2, 16a-5, 16a-8, 16a-8, 16a-14, 16a-17,
16b-2, 16b-5, 17a-16, 17b-1,17b-3, 17b-5,
17b-5,18a-5, 19a-12, 19a-13, 20a-14, 20b-2,
20b-3, 20b-12, 20b-13, 21a-16, 22a-8,
22b-11, 22b-12, 22b-13,22b-14, 24a-9,
24a-15, 25a-9, 25b-15, 26a-8, 26a-10, 26a-14,
26a-16, 28a-6, 29b-16, 29b-17, 30a-1, 30a-1,
30a-3, 30a-4, 30a-6, 30a-9,32a-2, 32a-8,
32a-11, 32b-3, 32b-17, 35b-9, 35b-10, 35b-17,
36b-2, 39b-9, 39b-9, 39b-9, 45a-14,45a-17,
45b-2, 47b-6, 48a-17, 50a-4, 50b-6, 50b-7,
50b-9, 50b-9, 50b-10, 52b-9, 52b-15, 53a-1,
53b-1, 55b-15, 55b-17, 56a-7, 57a-9, 57a-10,
58a-7, 60a-15, 61a-4, 61b-7, 62a-16, 68b-5,
68b-5, 68b-6, 69a-1, 69a-5, 69a-16, 70a-15,
70a-16, 72b-6, 72b-14, 80b-9, 82a-2, 82a-2,
82a-12 , 84b-9, 92a-13, 94b-9, 95a-3, 95 a-3,
95a-3, 95b-10, 95b-10, 95b-17, 98b-4, 99b-11,
99b-12 , 100a-3, 100a-6, 108b-3, 108b-4,
108b-5, 108b-8, 108b-9, 108b-11, 109a-1,
109a-1, 113a-15, 116a-1, 121a-5, 121a-5,
164a-6, 164a-10, 164a-11, 172b-9, 182b-15,
183a-9, 187a-4, 197b-17, 198a-2,198a-3,
199b-4, 199b-5, 199b-6, 207b-6, 207b-6,
207b-8, 219a-3, 219b-9, 223b-4

n.-ı habībī 11a-6

n.-u hidāyet 206b-17

n.-ı ṭal'an 183a-7

n.-a'ı-envār "Hz. Muhammed" 17a-14

perde-'i n. 14b-7

ṣāḥıb-n. "Hz. Muhammed" 25a-11, 68b-5, 100a-3

ṣāḥıbu'n-n. 28b-15 103b-6

n. birle 28b-12

n.-ıla 9a-17, 92b-13

n. kim 20a-11, 50a-3, 52b-17, 61b-4,
103b-5, 109a-1, 124b-12

n.-sın 183a-1
n.-dur 24a-9, 54a-15, 108b-4, 108b-7
n.-ıdı 53a-2; (ṣāḥıb-n.) 47a-13
n.-uñ 25a-8, 34b-12, 36a-2, 36b-12, 50b-8, 68a-11, 73a-1, 84b-8, 124b-13, 144b-5,
n.-ı 7a-8, 14b-8, 16b-9, 18b-17, 25b-9, 25b-16, 32b-4, 33b-4, 40b-2 , 47b-6, 50b-7, 57a-8, 99b-13, 100a-2, 151a-6
n.-a 9b-9, 11a-2, 36a-2 ,36b-1, 52b-10, 73a-2 , 73a-2, 160b-10
n.-dan 9b-7, 14b-10, 18a-4, 2 1a-1, 22a-13, 40b-1, 164a-7
n.-umı 9b-6, 57a-8
n.-uñ 144b-4
n.-uñ-ıla 28a-5
n.-ı 3b-9, 9a-13, 9a-16, 9b-10b, 9b-12, 9b-15, 10a-7, 10a-14, 10a-16, 10b-13, 10b-17, 11a-6, 11a-10, 11a-16, 13b-12, 14a-3, 14a-13, 14b-6, 14b-12, 15a-12, 15b-10, 15b-11, 15b-13, 15b-16, 15b-17, 16a-2, 16a-5, 16a-11, 16a-17, 16b-3,16b-4, 17a-11, 17a-13, 17b-4,17b-7, 17b-8, 17b-15,18a-4, 18b-16, 19a-3, 19b-8, 19a-15, 21a-1, 21a-5,21b-2, 21b-6, 21b-8, 21b-12, 22b-11, 32a-3, 33a-6, 34a-2, 35b-2,35b-11, 38b-11, 39a-13, 42a-9, 45a-16, 50b-5,54a-16, 57a-1, 62a-8, 62a-14, 68a-10, 69a-3, 84b-7, 98b-3, 121b-9, 121b-10, 123b-14, 127a-1, 158b-16, 183a-1,195a-15, 205b-8, 212b-2, 216b-14
n.-ı-y-ıla 153a-5
n.-ıdur 13b-12, 17b-6, 20a-12, 25b-15 , 26a-16, 50a-3, 108b-5, 108b-9, 108b-12, 187a-3, 223b-3
n.-ınuñ 8a-11, 13b-2,2 4a-8, 35b-2, 47a-3
n.-ını 9a-5, 9a-12, 9b-9, 10a-2, 11a-3

13b-8, 14b-8, 14b-10, 15b-5, 16a-15, 16b-5, 16b-7, 18a-1, 21a-16, 22a-1, 24a-16, 25a-7, 25b-4,32a-3, 33a-10, 36b-1, 45a-15, 46b-7, 46b-15,57a-1, 70b-3,84b-8, 88b-14, 145a-17

n.-ın 9a-17,218b-10

n.-ına 9b-12, 9b-12,9b-14, 10a-6, 10b-6, 10a-17, 11a-2, 11a-5, 23a-2, 23a-7, 25b-7, 49a-16, 51b-17, 88b-13, 94b-2, 105a-13, 121b-9, 165a-17

n.-ınadur 10b-4

n.-ları (iye.) 11a-4

n.-larından 11a-3, 11a-5, 11a-15, 14b-3, 28a-4,33b-4,39b-15,59b-10, 84b-10, 116b-7, 123b-11,127a-2, 129b-10, 181b-9, 202b-17, 217a-5,221a-16

n.-ları (iye.3.çok.) 46a-2

n.-lu 15b-5, 150b-3

nūrānī : (a.) Nurlu. 45a-3, 163a-9

nuṣrat : (a. nuṣret) Yardım, özellikle ilâhî yardım; zafer.
6a-5, 40b-8, 97a-4, 146a-17
n.-ıla 97a-5
n.-ını 5a-8

nūş : (f.) İçme; yiyip içme, eğlenme.
n. it- 151a-5
n.-ın (akk.) 94b-3

nuṭfe : (a.) Bel suyu, insan ve hayvanın tohumu, meni.
n.-ye 173a-16

nuṭk : (a.) Söz; söyleyiş, söyleme güç ve kabiliyeti.
n.ı ṭutul- "Konuşamamak". 81a-5, 123a-5, 146b-9, 184b-3
n.-ına 181a-9

Nuẓar : (k.a.) Mekke'deki Kureyş kabilesine adını veren zatın esas adı, Kureyş lakabıdır.

(bk. Kureyş)
22a-10, 22a-10, 22a -11, 2 2a-11, 22a-14, 22a-15, 22b-2
N.-dur 22a-12
N.-a 22b-2
N.-dan 68a-16

Nuzar ibn-i Hāriş : (k.a.) Kureyş'in ileri gelenlerinden ve Ebu Cehl'in arkadaşı olan bir Arap. 204a-14, 204b-2, 211b-4; (Nuzar ibni'l-Hāriş) 215b-2, 223b-13

nübl : (a.) Bir çeşit ok. (bk. nebl) . 189a-11

Nübeyle : (k.a.) Abdülmuttalib'in ikinci eşi, (bk. Nübeyle bint-ü Habbāb, N. b. Habbābu'l-Kelbiyye). 44b-14

Nübeyle bint-ü Habbāb : (k.a.) (bk. Nübeyle).
N.-dan 44b-7

Nübeyle bint-i Habbābu'l-Kelbiyye: (k.a.) (bk. Nübeyle). 44b-5

nübüvvet : (a.) Peygamberlik.
4a-16, 4b-12, 4b-15, 5a-3, 10a-6, 10a-7, 10b-11, 18a-7, 63b-6, 66a-3, 67a-1, 81a-6, 98b-1, 124b-14, 135b-12, 137a-14, 162a-1, 212a-17, 212a-17, 212b-2, 215b-11
da'vi-yi n. 82a-15
hıcāb-ı n. 9b-2
n.-dür (hatam-ı n.) 98b-12
n.-üne 164b-8
n.-i (iye.) 84a-10
n.-den 222b-8

Nücebe : (k.a.) Hz. İlyas'ın eşinin adı. 22a-4

nüfeselik : (t.; nüfese a.) Çocuk doğduktan sonra kadınlardan kan gelme hali. 100a-3

nükte : (a.) Nükte, ince anlamlı zarif söz. espri. 44a-6
n.-sinden 219a-9

nüsha : (a.) Bir kitabın yazılmış kopyalarından her biri.
n.-i 'arabī 17b-12

nüzül : (a.) Zayıflar ve misafirler için hazırlanan yemek.
25b-2, 25b-5,77b-8, 163b-17, 171a-9

nüzūl : (a.) Aşağı inme, nazil olma.
n.-ini (sebebi n.) 7a-16, 8b-1

o : O. (T. nüshasında geçen şekil, metne "ol" olarak alındı) (bk. ol)
o (sıfat) 70b-7, 73b-9, 75b-8, 87b-5, 94b-13, 96a-15, 98a-16, 104b-5, 106a-5, 107a-9, 107a-10, 107b-15, 107b-17, 108a-4, 112a-7, 112a-8,112b-14, 116a-8 , 116a-10, 120a-14, 131a-14,144a-8, 157b-3, 189b-2 , 213a-2, 221b-5

o : Ateş.
3b-10, 20a-5, 20a-6, 49b-5, 49b-5,55b-13, 94a-12, 99a-9
o. birle 71b-4, 106b-15
o. kim 99a-8
o. düş- (cānına o. d. "Yüreği yanmak.") 76b-15, 130b-15, 131b-14
o.-a düş- "Hastalık sebebiyle ateşlenmek" 199a-9
o.-a yak(ḫ)- "Ateşe vermek." 81b-4, 84a-15 85a-7, 86a-2, 90a-14
o.-a yan- "Ateşte yakmak; ciğeri yanmak." 49b-2, 50b-8, 66a-16, 75a-4, 75a-11, 75a-12, 96a-2, 151a-5, 163b-9
o.-a yandur- "Ateşte yakmak; ciğerini yakmak" 77a-7, 193a-4, 198b-15
o.-a tutış- 122b-11
o.-a ur- "Ateşe vermek." 79b-8
o.-dan 82a-14, 146a-14
o .-un̄ 49a-13
o.-ı (iye.) 11b-6, 11b-6, 37b-17, 87b-16
o.-ını 162b-6
o.-ına 11b-15, 49b-4, 61a-17, 75a-5, 131a-14, 136a-13, 138b-12, 221b-1
o.-ında 135b-15 ; (abl. olarak) 47a-15
o.-ından 47b-7, 98b-6, 146b-6
o.-lar 104a-16
o.-lara yandur- 70b-9

odak : Çadır, büyüklere mah sus büyük çadır, otağ.
o.(k)-ına 28b-5
o.-larına 26b-10

oğlan : Oğlan, çocuk(erkek veya kız); genç.
17a-11, 34a-5, 34a-8, 34b-3, 35 a-10, 36b-11, 38a-5,38a-9, 38a-9, 38a-15, 45a-7, 56a-8, 66a-2, 69a-9, 94b-5, 97b-8, 100a-3, 100b-10, 100b-13, 104b-15, 105a-1, 105a-11, 106b-5, 107b-11, 111a-10, 112a-13, 112b-1, 112b-9, 115a-13, 116b-9, 121b-14, 122b-5, 122b-10, 123a-6, 123b-10, 126a-9, 127a-14, 127b-6, 127b-7, 127b-12, 128b-10, 130a-6, 130b-2, 134b-10, 134b-16, 135b-11, 135b-14, 136a-16, 136b-5, 138a-5, 138a-5, 138a-8, 138a-10, 138a-11, 141a-3, 145b-10, 147b-15, 155b-9, 156b-7, 157b-11, 159a-11, 159a-12, 164a-7,164a-8, 164a-12,167a-7, 169b-4, 170a-8, 170a-11, 170a-12, 172a-1, 173a-7, 173b-5, 173b-16, 178a-11, 178a-13,178a-15, 178b-3, 179a-13, 179b-1, 184b-11,187b-16, 188a-2, 190b-9, 190b-10, 191b-14, 191b-16, 192a-1, 192b-17, 192b-17, 193a-2, 193a-3, 197b-9
o. bile 14b-1
o. birle 178b-11
o. dahı 180a-15
o.-ıçun 157b-13
o.-ıla 149b-6
o. kim 59b-11, 134a-10, 145b-9
o.-dur 38a-5, 38a-9, 38b-12, 121b-13, 123a-6, 140a-15, 142b-4, 147b-14, 148a-1, 176a-8, 178a-14, 181a-4,192b-17, 193a-1
o.-ıdı 145a-3, 167a-6, 167b-8, 171a-13, 219b-13, 126a-10
o.-nuñ 22b-13, 22b-13, 33a-11, 34a-16, 37a-2, 67b-1, 71b-12, 128b-9, 155b-16,

156b-11, 158a-16, 158b-1, 170a-3,
171a-17, 178a-12, 193a-2
o.-ı 28a-16, 33a-9, 34a-16, 34a-17, 37a-3,
37b-1, 37b-1, 60a-15, 65b-3, 104b-9,
104b-9, 112b-6, 121b-11,127a-15,
130a-8,136b-1,138b-3, 140b-3, 141a-12,
149b-8, 149b-11,149b-16, 150a-10,
150b-3, 159b-8, 164a-7, 170a-12,180b-5,
215a-4
o.-a 14b-1, 35b-11, 127a-12, 134b-8,
141a-2, 141a-3, 149b-7, 156b-7 ,
159b-10, 167a-9,
o.-da 103b-5
o.-dan 13a-1, 51a-5, 84a-13, 125a-16,
134a-12, 135a-14, 155b-9,164a-9,171b-1
o.-ı 90b-9, 169a-3
o.-ınun̄ 33a-6
o.-larun̄uzı 121b-16, 155b-13,193a-8,
193a-9
o.-ları (iye. 3. çokluk) 115a-14, 145b-5,
221a-6
o.-larını 131b-2, 136a-15
o.-lar 34b-7, 49b-7, 105a-17, 116b-4,
136a-1, 138a-1, 140b-9, 178a-7, 178a-9,
178a-10, 178b-9, 179b-7
o.-lar birle 34b-6, 119a-6, 126a-10,
140b-8, 178a-16
o.-lar dahı 104b-16, 135b-10
o.-lar-ıla 119a-9, 133a-15
o.-lar-ıdı 178b-4
o.-larun̄ (gen.) 178b-16
o.-ları 34b-3, 49a-5, 49a-8, 71a-11,
120a-16
o.-lara 107a-15, 140b-10, 178b-10
o.-larda 179b-1
o.-lardan 100b-13

o.-larum 118b-7
o.-larumı 48a-3, 48a-8
o.-larumdan 48a-11,175a-4
a.-laruñ 44a-14
o.-ları 20b-6, 20b-11, 35a-14, 46a-6, 46a-17, 46b-2, 49a-11, 56a-11, 57a-12, 65b-13, 70a-11, 78b-5, 78b-5, 78b-6, 79a-1, 99b-1, 99b-2, 99a-17, 119a-17, 119b-12, 120a-9, 126b-3, 126b-3, 126b-3, 129a-13, 135b-17, 145b-17, 146b-15, 197a-11, 197a-11, 197a-11, 221a-6
o.-ları birle 21a-4, 33b-1, 35a-7, 91b-7
o.-ları dahı 59a-10, 135b-5
o.-larıdur 146b-16
o.-larıyuz 66b-9
o.-larısız 66b-8
o.-larınuñ 47a-5, 68b-12, 93a-8, 103a-10, 124a-11
o.-larını 34a-1, 46a-1, 48a-10, 131a-1, 131a-2, 136b-10
o.-ların 49a-7, 61a-6
o.-larına 20b-10, 27b-13, 46a-10, 57b-5, 68a-5, 72a-17, 119a-12, 120a-7, 128a-4, 128a-5, 154b-4
o.-larında 45b-15, 56a-11, 61b-5, 186a-4
o.-larından 21a-13, 21b-1, 33b-2, 66a-2, 130b-11
o.-larındanam 33 b-11, 33 b-12
o.-larındandur 52a-12, 193a-1
o.-cuk 33a-13, 33a-14, 103b-3, 173a-6, 173a-16
o.-cuġuñ 108a-15
o.-cuġı (akk.) 32b-7, 115b-3
o.-cuġum 118b-1, 170a-6
o.-cuġuma 47a-2
o.-cuġuñı 134b-4, 154a-15

o.-cuġı 105b-7, 108a-1
o.-cuġıdur 112b-2
o.-cuġunı 170a?9
o.-cuklar 34b-2, 49b-2, 84a-5, 116b-3, 128a-17, 137a-15, 140b-11
o.-cuklar dahı 128a-12, 141a-10
o.-cuklar kim 35a-13, 211a-17
o.-cuklarun̄ 141a-7
o.-cukları 84a-4, 115b-2
o.-cuklara 128a-8, 132b-9
o.-cuklardan 117a-5
o.-cuklarum 118b-2, 118b-3,189b-10
o.-cuklarum dahı 170a-5
o.-cuklarumdan 172b-13
o.-cukları 105b-7

oġlanlık : Çocukluk.
o.-ında 45b-11

oġıl : Oğul, erkek çocuk, (bk. oġul ,oġlan).
22a-9, 32a-7, 44b-4; o.-dan 18b-13

oġ(u)l : Oğul, çocuk, genç, oğlan, (bk. oġlan, oġul).
15b-17, 16a-15, 17b-9, 22b-3, 30a-8, 38a-1, 46a-4, 46a-5, 46b-9, 46b-10 48a-2, 67a-5, 83b-14, 91a-8, 103a-6, 107b-16, 112b-15, 115b-7, 115b-10, 169a-3, 214a-14
o.- birle 58a-6
o.- dahı 170a-6
o. oġula 54a-15, 108a-8
o.-sın 152b-12
o.-sız 46a-15
o.-un̄ (gen.) 46b-11, 90b-13
o.-ı 19b-8, 145a-12
o.-a (ogul o.) 54a-15, 108a-8, 29b-17, 103b-5, 108b-9
o.-dan (o. oġula) 29b-17, 103b-5, 108b-9
o.-um 44a-17, 48a-1, 60b-13, 67b-11, 111a-15, 112 b-2, 164a-10, 164a-11

164a-12, 169b-2 , 169b-2, 169b-7,
173b-5, 179a-10, 181a-4, 181a-8,
196 a-3,
a.-umdur 173a-7
o.-umuñ 96b-14, 175b-1
o.-umı 32a-10, 32a-17, 37a-14, 48a-3,
48a-4, 97b-7, 127a-16, 181a-4
o.-uma 47a-4, 48a-14, 114a-5, 127b-3
127b-4
o.-umdan 46b-17, 114b-12
o.-uñ(iye.) 20b-16, 21a-4, 130b-13, 134b-1,
169a-4
o.-uñ 91a-12, 181a-3
o.-ı 6a-1, 16a-5, 16a-12, 16a -17, 16b-1,
16b-11, 17a-8,17a-8, 17a-10, 17a-12,
17a-14, 17a-16, 17b-1, 17b-10, 17b-13,
17b-14, 17b-15, 17b-16, 17b-17,
17b-17, 18a-2, 18a-2,18a-3, 19a-12,
20b-5, 20b-10, 21a-5, 2 1a-7,21a-15,
21a-15, 21a-16, 21a-16, 21a-17,21b-2,
21b-6, 21b-8, 21b-11, 21b-14, 21b-17,
22a-5, 22a-6, 22a-10, 22b-3, 22b-'4,
22b-4, 22b-4 , 22b-4, 22b-4, 22b-6,
22b-10, 22b-11, 22b-15, 23a-3, 24a-14,
27a-9, 30a-5, 30a-6, 32b-9, 33a-11,
33b-11, 33b-13, 35a-7, 37a-5, 42a-8,
42a-8, 42b-2, 42 b-10, 42b-12, 44b-1,
44b-3, 44b-4, 44b-7, 44b-7, 44b-7,
44b-9, 44b-10, 45b-15, 45b-16, 48a-14,
59a-17, 59b-4, 59b-7, 68b-6, 75a-2,
89b-7, 90b-11, 109a-2, 110a-13,
112 a-13, 113b-10, 115a-7, 115a-11,
119b-8, 120a-17.127a-10, 132a-8,
132b=6, 134a-15, 134a-17, 134b-1,
134b-5, 135a-9, 36a-2, 136a-5, 136a-15,
136b-2, 137a-16, 141b-4, 141b-4,
142a-9, 145a-1,147b-3, 149b-14,151b-3,

157a-6, 158a-2 ,158a-8, 161a-3, 166b-1,
167b-11, 169b-15, 175a-5, 175a-15, 175b-14,
178b-11, 181a-8,182a-3, 182a-13, 190a-16,
190b-1, 191b-16, 194a-16, 195b-12, 203b-13,
203b-14, 205a-4, 209a-1, 210b-5, 216b-8,
217a-2, 217a-17, 218a-14, 218b-5, 223a-14

o.-ı birle 17b-14,131b-3, 160a-7
o.-ı kim 22b-10
o.-ıyam 53a-14, 135b-17, 164a-5, 191b-17
o.-ısın 137a-17, 164a-4
o.-ıdur 38a-15, 135a-4,135a-6, 164a-5,
164a-5, 191b-16, 200b-17
o .-ı-y-ıdı 44a-5
o.-ınuñ 16a-12,16b-5, 17a-11, 17b-13, 19a-12,
19a-12 , 21a-5, 33a-9, 37a-11,44b-9,
44b-10, 44b-14, 143a-10, 176b-13, 197a-11,
210b-12
o.-ını 47b-9, 151b-9
o.-unı 11b-13, 32a-8, 32 a-16, 33a-5, 47a-12,
48a-8 , 128b-8, 154b-4, 158b-12, 169a-5
o.-ın 47b-4
o.-ına 4a-7,32a-7, 32a-9, 156b-16, 158b-11
o.-una 48a-13
o.-ından 38b-8, 38b-9, 46b-1, 47a-17, 130b-17
o.-lar 115a-16

oğullık: Çocukluk.
o.-umdan 131a-3

oḫ : Ok, (bk. ok). 35b-16, 36b-13, 37a-10, 37a-12,
56b-11, 148a-15
o. bile 136b-13
o. birle 120b-12
o.-ıla 148a-4
ı. bırahıcı "Okla kur'a ceken kişi." 48a-5
o.-ı (akk.) 147b-8, 147b-9, 157b-7, 159b-3
o.-ı (iye.) 158a-3
o.-ı birle 56b-11, 157b-7, 158a-12, 189a-11
o.-ınuñ 159b-1

o.-ın 57a-11
o.-ından 36b-10

oh̲ı- : Çağırmak, seslenmek; davet etmek; okumak, anlamak, öğrenmek; dua etmek, yalvarmak, (bk oh̲u-, okı- oku-).
o.-r 150a-13, 200a-8, 200a-9
o.-dum 40b-15, 204b-5, 204b-7
o.-dun̄ 204b-4
o.-dı 9b-13, 10a-15, 24b-3, 27b-2, 42b-2, 51b-13, 64a-10, 70a-12, 70b-3, 80b-6, 109a-6, 109b-10, 122a-16, 131a-2,136a-15, 137a-17,163a-10, 170b-13, 171a-1, 171a-6, 171b-9, 174b-17, 185b-12,201a-17, 201b-1, 201b-3, 202b-2, 212b-14, 220b-12, 221b-12
o.-dılar 31b-3, 49a-5
o.-duh̲ 55b-8
o.-mışam 212a-16
o.-mışdur 40a-3, 202a-7
o.-ğıl 146a-5, 170b-10,
o.- 132b-13
o.-yayım 198b-1
o.-ya 38b-2, 193a-6
o.-yalum 196a-17
o.-yup 7b-6
o.-yıp dururlar 202a-5, 202a-5
o.-yanlar 68b-1
o.-duğundan 204b-4
o.-urlar-ıdı 43b-10
o.-mış-ıdı 184b-14
o.-rken 11b-11
o.-mazam 131b-11
o.-maz 132a-1
o.-maduk 132b-15
o.-yamadı 222a-15
o.-mak 131b-1, 132a-1, 132a-10, 135b-1

oh̲şa- : Okşamak, iltifat etmek, sevmek, gönül almak.
o.-dılar 119b-8,218a-15

oḫu- : Çağırmak, seslenmek; davet etmek; okumak, anlamak, öğrenmek; dua etmek, yalvarmak, (bk. oḫı-, okı- oku-).
o.-r 200a-4
o.-dı 31a-5, 40a-16, 80a-16, 90b-11, 103a-17, 142b-6, 164a-3, 165a-16, 173a-4, 173b-11, 179b-8, 213a-6
o.-dunuz 54b-6
o.-dılar 25b-17, 31b-5, 43b-8, 139a-11, 165b-12
o.-ġıl 61a-9
o.-n 200a-3
o.-r-ıdı 11b-9
o.-mış-ıdı 123b-8, 206a-8

ok : Ok, (bk. oḫ).
50b-8, 86a-11, 148a-14, 157b-8, 157b-16, 157b-16
o. biġi 84b-7
o. bıraḫ- "Okla kur'a çekmek" 48a-6
o.-ı (akk.) 147b-9
o.-ı birle 86a-10, 158a-5
o.-ı daḫı bile 147b-8

okı- : Okumak, anlamak, öğrenmek; çağırmak, davet etmek, (bk. oḫı-, oḫu-, oku-).
o.-dı 15b-8, 74a-11
o.-dılar 48a-7
o.-r-ıdı 23a-16
o.-mış-ıdı 162b-9
o.-yımazlar 222a-14
o.-maġa 131b-8

oku- : Çağırmak, (bk. oḫı-, oḫu-, okı-).
o.-dı 29b-1

ol : O, (krş. ana, anda,andan, anı, anun, anlar, alar).
o. (sıfat) 2b-4, 2b-4, 2b-4, 2b-5, 2b-6, 2b-7, 2b-10. 2b-11, 2b-12, 2b-13, 3a-2, 3a-4, 3a-4, 3b-7, 3b-7, 3b-8, 3b-8, 3b-9, 3b-14, 3b-14, 3b-15, 3b-15, 3b-15, 3b-16, 3b-16, 3b-16, 4a-3, 4a-5, 4a-5, 4a-6, 4a-7, 4a-8, 4a-8, 4a-8, 4a-15, 4b-3, 4b-7, 4b-7, 4b-8,

4b-9, 4b-9, 4b-14, 4b-15, 4b-15, 4b-17,
4b-17, 5a-2, 5a-2, 5a-2, 5a-4, 5a-15, 5b-3,
5b-3, 5b-4, 5b-11, 5b-13, 5b-13, 5b-13,5b-3
5b-13, 5b-14, 6a-5, 6a-6, 6a-8, 6a-16, 6a-17,
6b-5, 6b-6, 6b-7, 6b-7, 6b-15, 6b-16, 7a-1,
7a-1, 7a-3, 7a- 3, 7a-8, 7a-8, 7a-12, 7a-14,
7b-3, 7b-4, 7b-4, 7b-11, 7b-11, 7b-12,7b-13,
7b-17, 8a-1, 8a-1, 8a-2, 8a-2, 8a-11, 8b-3,
8b-4, 8b-5, 8b-8, 8b-14, 8b-17, 9a-10, 9a-10,
9a-11,10a-9, 10a-14, 10a-16, 10a-17, 11a-1,
11a -10, 11a-10, 11a-11, 11a-12, 11b-12 ,
13a-6, 13b-3, 13b-12, 13b-14, 14a-13, 14a-16,
14b-2, 14b-11, 14b-17, 14b-17, 15a-1, 16a-1,
16a-2, 16a-7, 16a-8, 16b-4, 16b-5, 16b-9,
16b-10, 16b-11, 16 b-17, 17a-1,17a-8, 17a-11,
17b-5, 17b-8, 17b-8, 17b-9, 17b-11, 18a-12,
18a-17, 18b-2, 18b-3,18b-3,18b-9, 18b-16,
19b-10, 19b-12, 19b-17, 20a-3, 20a-4, 20a-4,
20a-5, 20a-6, 20a-6, 20a-8, 20a-9, 20a-11
20a-12, 20a-12, 20a-13, 20a-16, 20a-17, 20b-1,
21a-3, 22a-3, 22a-4, 22a-8, 22a-8, 22a-13,
22b-11, 22b-11, 22b-13, 22b-13, 2 2b-14,
22b-15, 22b-16, 23b-13, 23b-14,
23b-14, 23b-16, 24b-3, 24b-6, 2 5a-1, 25a-10,
25a-11, 25a-12, 25a-15, 25a-16, 25b-8,
25b-9, 25b-10, 25b-15, 25b-15, 25b-16, 2 5b-16,
26a-1, 26a-2, 26a-3, 26a-4, 26a-7, 26a-11,
26a-12, 26a-14, 26a-14, 26a-17, 26b-5, 27a-14,
28a-1, 28a-7, 28a-9, 28a-10, 28b-1, 28b-4,
28b-4, 28b-6, 28b-7, 28b-17, 29a-8,2 9a-13,
29b-6, 29b-10, 29b-13, 29b-16, 30a-1, 30a-1,
30a-7, 30a-9, 30a-15, 30b-9, 30b-12, 30b-13,
30b-14, 30b-15, 30b-16, 30b-17, 31a-8, 31b-8,
31b-12, 31b-12, 31b-13, 31b-13, 31b-15, 32a-1,
32a-1, 32a-8, 32a-11, 32a-11, 32a-14, 32a-16,
32a-17, 32b-4, 32b-7, 32b-7, 33a-11, 33b-4,
33b-13, 34a-4,34a-4, 34a-7, 34a-10, 34a-12,

34a-14, 34a-16, 34a-17,34b-3, 34b-4, 34b-6,
35a-10, 35a-12, 35a-13, 35b-11, 36b-1,36b-2,
36b-2, 37a-10, 37b-2, 37b-3,37b-14, 38a-3,
38a-8, 38a-13, 38a-13, 38a-14, 38a-17, 38b-1,
39a-16, 39a-17, 39a-17, 39b-3, 39b-3, 39b-6,
39b-7, 39b-9, 39b-10, 39b-10, 39b-12, 39b-13,
39b-14, 39b-15, 39b-15, 39b-16, 39b-16,
39b-17, 40a-5, 40a-5, 40a-5, 40a-6, 40a-11,
40a-12, 40a-12, 40a-13, 40a-14, 40a-14,
40a-17, 40a-17, 40a-17, 40b-1, 40b-3, 40b-4,
40b-4, 40b-5, 40b-7, 40b-8, 40b-11, 40b-13,
40b-13, 40b-14, 40b-14, 40b-15, 41a-1, 41a-5,
41a-5, 41a-5, 41a-6, 41a-6, 41a-7, 41a-8,
41a-11, 41a-13, 41a-16, 41b-2, 41b-3, 41b- 5,
51b-6, 51b-14, 41b-15, 41b-16, 41b-16, 41b-17,
42a-1, 42a-1, 42a-1, 42a-2, 42a-2, 42a- 3,
42a-3, 42a-3, 42a-5, 42a-11, 42a-11, 42a-13,
42a-17, 42b-4, 42b-8, 42b-9, 43a-12,43a-13,
43a-14, 43b-5,43b-9, 44a-7, 44a-13, 44a-17,
44b-3, 44b-8, 44b-17, 44b-17, 45a-1, 45a-3,
45a-10, 45a-11, 45a-13, 45b-3, 45b-5, 45b-6,
45b-6, 45b-7, 45b-8, 45b-8, 46b-2, 46b-14,
47a-5, 47a-7, 48a-4, 48a-7, 48a-7,48a-17,
48b-4, 48b-9, 48b-17, 49b-3, 49b-6, 50a-3,
50a-4, 50b-3, 50b-5, 50b-6, 50b-6, 50b-7,
50b-7, 50b-9, 50b-17, 50b-17, 51a-2, 51a-5,
51a-7, 51a-14, 52a-2, 52a-3, 52a-6, 52a-7,
52a-8, 52a-13, 52a-13, 52a-15, 52 a-16,
52a-17, 52a-17, 52b-1, 52b-2, 52b-3, 52b-4,
52b-10, 52b-14, 52b-16, 52b-16, 52b-17,
53a-2, 53a-5 ,53a-6, 53a-7, 53a-8, 53a-10,
53b-10, 53b-12, 53b-13, 53b-13, 54a-3, 54a-4,
54a-5, 54a-6, 54a-8, 54a-16, 54b-2, 54b-3,
54b-3, 54b-5, 54b-8, 54b-14, 54b-15, 54b-15,
54b-16, 54b-17, 55a-1,55a-3, 55a-3, 55a-5,
55a-11, 55b-3, 55b-5,55b-5, 55b-7, 55b-8,
55b-10, 55b-11, 55b-13, 56a-6, 56a-7,

56a-14, 56b-1, 56b-15, 56b-16, 57b-8, 57b-10,
57b-12, 57b-15, 57b-16, 58a-3, 58a-3, 58a-5,
58a-5, 58a-7, 58a-7, 58a-11 , 58b-1, 58b-1,
58b-11, 58b-11, 59b-8, 59b-10, 59b-11, 60a-7,
60a-15, 60a-16, 60a-17, 60b-8, 60b-15, 60b-16,
60b-17, 61a-1, 61a-4, 61b-4, 61b-7, 61b-13,
61b-16, 61b-16, 61b-17, 62a-2,62a-3, 62a-7,
62a-7, 62a-13, 62b-10, 63a-1, 63a-5, 63a-8,
63a-8, 63a-11, 63a-11, 63a-12, 63a-13, 63a-16,
63a-17, 63b-1, 63b-1, 63b-5, 63b-6, 63b-6,
73a-1, 63b-7, 63b-12, 63b-17, 64a-1, 64a-5,
64a-9, 64a-9, 64a-10, 64a-11, 64a-12, 64a-13,
64a-13, 64b- 2, 64b-8, 64b-9, 64b-10, 64b-11,
64b-12, 64b-14, 64b-15, 64b-16, 65a-1, 65a-1,
65a-5 , 65a-6, 65a-9, 6 5a-10, 65b- 2, 65b-6,
65b-6, 65b-9, 65b-16,66a-6 , 67a-9, 76b-2,
67b-7, 67b-7, 67b-9, 68a-2, 68a-8, 68a-10,
68a-10, 68a-12, 68a-12, 68a-14, 68a-15,73a-3,
68a-16, 68a-17, 68b-1, 68b-5, 68b-7, 68b-8,
68b-10, 68b-10, 68b-11, 68b-13, 68b-15,73a-9,
69a-2, 69a-5, 69a-5, 69a-12, 69a-13, 69a-16,
69a-17, 69b-16, 70a-12, 70a-15, 70b-2,73a-10,
70b-5, 70b-6, 70b-7, 70b-7, 70b-8, 70b-17,
71a-2, 71a-6, 71a-6, 71a-10, 71a-11, 71a-11,
71a-11, 71a-12, 71a-16, 71a-17, 71b-2, 71b-3,
71b-4, 71b-6, 71b-7, 72a-1,72a-2, 72b-6,73a-12,
72b-9, 72b-10, 73b-9, 73b-16, 73b-17, 73b-17,
74a-11, 74a-11, 74a-14,74a-15, 74a-15, 74b-4,
74b-10, 74b-11, 75a-3, 75a-3, 75a-4, 75a-5,
75a-5, 75a-7, 75a-9, 75a-9, 75a-10, 75a-10,
75a-11, 75a-12, 75a-13, 75b-5, 75b-7, 75b-8,
75b- 8, 75b-8, 75b-9, 75b-10,75b-11, 75b-15,
75b-16, 75b-17, 75b-17, 76a-1, 76a-1, 76a-2 ,
76a-2, 76a-9, 76a-12, 76b-1, 76b-4, 76b-4,
76b-5, 76b-6, 76b-6, 76b-8, 76b-9, 76b-10,
77a-1, 77a-4, 77a-6, 77a-8, 77a-12, 77a-14,

77a-15, 75a-15, 77b-1, 77b-14, 77b-14, 77b-15,
77b-7, 78a-9, 78a-13, 78b-9, 78b-16, 79a-5,
79a-8, 79a-11, 79a-13,79b-11, 79b-11, 79b-16,
80a-6, 80b-4, 80b-6, 80b-9, 80b-10, 80b-12,
80b-13, 80b-15, 81a-5, 81a-12, 81a-12 ,
81a-17, 81b-1, 81b-5, 81b-10, 81b-15, 82a-2,
82a-5, 82a-6, 82a-7, 82a-8, 82b-2, 82b-6,
82b-10, 82b-14, 82b-14,83a-15, 83b-3,83b-4,
87b-17, 83b-5, 83b-5, 83b-7, 84a-1, 84a-3,
84a-10, 84a-15, 84b-1, 84b-8, 85a-3, 85a -9,
85a-10, 85a-16, 85a-16, 85a-16, 86a-4,86a-4,
86a-4, 86a-7, 86a-7, 86a-9, 86a-12, 86b-10,
86b-12, 86b-13, 86b-15, 86b-15, 86b-16,87b-17,
86b-16, 86b-17, 86b-17, 87a-1, 87a-3, 87a-5,
87a-10, 87a-10, 87a-12, 87a-12, 87a-15,87b-17,
87a-15, 87a-17, 87b-1, 87b-2, 87b-5, 87b-7,
87b-8, 87b-9, 87b-15, 87b-15, 87b-15, 87b-16,
87b-17, 87b-17, 88a-1, 88a-1, 88a-3, 88a-5,
88a-5, 88a-5, 88a-5, 88a-10, 88a-11, 88a-14,
88b-2, 88b-17, 88b-17, 89a-4, 89a-4, 89a-9,
89a-11, 89a-13, 89a-17, 89b-8, 89b-11, 89b-14,
89b-15, 90a-1, 90a-4, 90b-6, 91a-15, 91a-5,
91b-3, 91b-4, 9b-7, 91b-8, 91b-10, 91b-13,
91b-14, 91b-15, 92a-1, 92a-10, 92a-12, 92a-15,
92a-17, 92b-2, 92b-2,92b-4,92b-4,92b-5, 92b-5,
92b-7, 92b-11, 92b-12, 92b-17, 92b-17, 93a-2,
93a-9, 93b-3, 93b-8, 93b-9, 93b-11, 93b-12,
93b-13, 93b-13, 93b-15, 94a-1,94a-3, 94a-8,
94a-12,94a-16, 94a-17, 94b-8,94b-12, 94b-13,
95a-3, 95a-10, 95a-12, 95a-12,95a-13,95b-12,
96a-9, 96a-14, 96a-16, 96b-9, 96b-15, 96b-16,
96b-16, 97a-4, 97a-16, 97b-3,97b-4, 97b-5,
97b-6, 97b-7, 98a-4,98a-6, 98a-9, 98a-10,
98a-11, 98a-12, 98a-13, 98a-14, 98a-14,
98a-15, 98a-15, 98a-16, 98b-1, 98b-1, 98b-3,
98b-4, 98b-5, 98b-6, 98b-12, 98b-15, 98b-16,
99a-5, 99a-8, 99a-9, 99a-13, 99a-17, 99b-13

100a-4, 100a-6, 100a-16, 100b-3, 100b-5 ,
100b-9, 100b-10, 100b-12, 100b-13, 100b-16,
101a-2, 101a-2, 101a-3, 101a-4,101a-4,
101a-5, 101a-12, 101a-13, 101a-13,
101a-14, 101a-17, 102a-12, 102a-12, 102a-12,
102b-15, 102b-16, 103a-4, 103a-6, 103a-7
103a-9, 103a-13. 103a-14, 103b-2, 103b-4,
10 3b-7, 103b-7, 103b-17, 104a-1, 104a-4,
104a-8, 104a-10,104b-4, 104b-5, 104b-5,
104b-14, 104b-15, 105a-14, 105b-5, 105b-13,
105b-15, 105b-17, 105b-17, 106a-1, 106a-1,
106a-2, 106a-3, 106a-5, 106a-5, 106a-7,
106a-14, 106b-2, 106b-4,106b-10,106b-12,
107a-8, ,107a-9, 107a-9, 107a-10, 107b-3,
107b-7, 107b-7, 107b-13, 107b-14, 107b-15,
107b-16, 107b-17, 108a-2, 108a-4,108a-8,
108a-11, 108a-11, 108a-11, 10a-15, 108a-17,
108b-5,108b-8,108b-10, 109b-8, 110a-2,
110a-12, 111a-13, 111a-17, 111b-1, 111b-7,
111b-7, 112a-1, 112a-2, 112a-4 , 112a-4 .,
112a-6 ,112a-7, 112a-7, 112a-8, 112a-9,
112a-11, 112a-14, 112b-14, 112b-15, 112b-16,
113a-1, 113a-2, 113a-8, 113b-4, 113b-6,
114a-4, 114a-17, 114b-1, 114b-2, 114b-8,
115a-3, 115a-3, 115a-3, 115a-3, 115a-8,
115a-9, 115a-11,115a-12, 115a-13, 115b-1,
115b-1, 115b-2, 115b-6, 115b-9, 115b-11 ,
115b-14, 115b-14, 115b-17, 115b-17, 116a-5,
116a-5, 116a-7, 116a-7, 116a-8, 116a-9,
116a-10, 116a-14, 116b-1, 116b-2, 116b-11,
116b-12, 117a-4, 117b-6, 118a-16, 118b-2,
118b-3, 118b-8, 118b-16, 119a-2, 119a-2,
119a-4, 119a-6, 119a-8, 119b-2, 119b-3,
119b-10, 119b-16, 119b-17, 120a-2,120a-4,
120a-14, 120a-14, 120a-15, 121a-4, 121a-4,
121a-5, 121a-6, 121a-9,121a-9, 121a-13,
121a-13, 121b-5, 121b-6, 121b-9, 121b-10,

121b-11, 211b-11,12 11b-13, 121b-15, 122a-1,
122a-5, 122a-8, 12 2a-17, 122b-1, 122b-3,
122b-3, 122b-6, 122b-7, 122b-10, 123a-2 ,
123a-4, 123a-5, 123a-6, 123a-7, 123a-17,
123b-7, 123b-8, 124a-2,124a-14, 124b-3,
124b-4, 124b-4, 12 6b-12, 124b-13, 124b-15,
125a-1, 125b-3, 125b-7, 126a-14, 126a-17,
126b-1, 126b-5, 127a-9, 127a-11,127b-4,
127b-6, 127b-12, 127b-13, 127b-14, 127b-15,
127b-15,127b-15, 128a-2, 128a-7, 128a-9,
128a-10, 128a-12, 128a-16, 128a-17, 128b-1,
128b-1, 128b-2, 128b-5,129a-1, 129a-2,
129a-2, 129a-4, 129a-8, 129b-1, 129b-2,
129b-2, 129b-2,129b-3, 129b-3, 12 9b-3,
129b-3, 129b-3, 129b-4, 129b-7, 129b-7,
129b-8, 129b-8, 129b-15, 129b-16, 129b-17,
130a-3, 130a-12, 130b-2, 130b-5, 130b-8,
131a-5, 131a-6,131a-7, 131a-14, 131a-14,
131a-15, 131b-3 , 131b-12, 132a-4, 132b-2,
133a-3, 133a-4, 133a-4, 133b-4, 133b-4,
133b-8, 133b-10, 134a-10, 134a-12,
134a-13, 134a-15, 134a-16, 134a-16, 134a-17,
134b-1, 134b-4, 134b-5, 134b-8, 134b-10,
134b-12, 134b-16, 135a-6, 135a-8, 135a-10,
135b-14, 136a-4, 136a-6, 136a-10, 136a-14,
136a-15, 136a-16, 136b-2, 137a-1, 137a-1,
137a-2, 137a-4,137a-4, 137b-6, 137b-12,
137b-13, 137b-15, 137b-17, 138a-1, 138a-2,
138a-5, 138a-9, 138a-10, 138a-11, 138a-13,
138b-3, 138b-8, 138b-15, 139a-4, 139a-11,
139a-12, 139a-13, 139b-10, 139b-14, 140a-3,
140a-4, 140b-3, 140b-11, 141a-3, 141a-7,
141a-10, 141b-2, 141b-3, 141b-5, 141b-6,
141b-6, 141b-10, 141b-13, 142a-7, 142a-14,
142a-14, 142a-15,142a-17, 142b-17, 143a-5,
143a-5, 143a-7,143b-11, 143b-11, 143b-13,
144a-8, 144b-2, 144b-6, 144b-8, 145a-8,

145b-9, 145b-10, 145b-14, 145b-15, 146a-14, 147b-5, 147b-7, 147b-12, 147b-13, 147b-14, 148a-1, 148b-3, 148b-5, 148b-11, 148b-11, 148b-13, 148b-13, 149a-2, 149b-4, 149b-6, 149b-7, 149b-7, 149b-11, 149b-15, 149b-16, 149b-17, 147b-17, 148b-4

o (Zamir) 3a-7, 3b-1, 3b-2, 3b-5, 5b-2, 11a-15, 11b-2, 11b-3, 13a-4, 13b-11, 14b-5, 18b-4, 19b-3, 21b-1, 21b-1, 24b-8, 27b-12, 31b-8, 31b-8, 32a-11, 34b-12, 38a-11, 39a-1, 39a-2, 40a-4, 40a-4, 40b-2, 40b-2, 40b-8, 42b-17, 43a-3, 47a-3, 48b-15, 50b-4, 54b-2, 56b-2, 66a-8, 68b-7, 70b-16, 72a-16, 74b-4, 74b-5, 74b-7, 75b-6, 80a-10, 82a-8, 88b-6, 88b-10, 91b-16, 92b-14, 96a-17, 97a-2, 99a-13, 102a-8, 105a-5, 109b-4, 111b-16, 112b-15, 115b-16, 116b-15, 117a-17, 117a-17, 120b-12, 121b-12, 122b-3, 123a-3, 123a-3, 123a-13, 128b-14, 130a-13, 132a-1, 132a-17, 132a-17, 132b-13, 133a-16, 136a-10, 139b-10, 143a-9, 144a-3, 144b-8, 147a-15, 147a-16, 149a-4, 153b-12, 154a-13, 156a-1, 161a-4, 161a-4, 164b-1, 164b-2, 165a-9, 167a-17, 169a-15, 170a-11, 171b-12, 174a-12, 174a-17, 174b-1, 175b-7, 176a-6, 176a-14, 177a-9, 177a-12, 179b-4, 179b-17, 181b-10, 181b-13, 182a-9, 183b-3, 185b-1, 185b-5, 185b-6, 188a-9, 189a-14, 190a-5, 190b-16, 190b-16, 192a-16, 199a-1, 202a-11, 205b-3, 207a-2, 208b-6, 208b-8, 209b-13, 214b-15, 214b-16, 215b-15, 216a-4, 216b-8, 218a-1, 220b-6, 220b-6, 223a-9

o. bir "Öbür" . 67b-1, 121a-3

o. biri 67a-2

o. birisi 121a-8

o. dahı 7a-15, 19a-5, 52a-15, 57b-3, 58b-10, 105b-9, 116b-1, 123b-6, 127b-1, 128b-3, 131a-3,

155a-6, 175a-8, 175a-17, 185b-3, 196a-4 ,
203a-15, 223a-15
o. degül misin? 70a-14
o. degül-ise 127a-2
o. dem "O anda". 6b-17, 15b-6, 67b-8, 69a-8,
71a-3, 71a-4, 94b-7, 95b-7, 102b-13, 113a-12,
148a-10, 150b-14, 192b-12, 222b-7
o kadar "O kadar". 20a-1, 20a-6, 31b-17, 43a-15,
52b-14, 54b-17, 76a-6, 87a-2, 87a-4, 87a-15,
87a-15, 132b-15, 136a-1, 147a-9, 167b-9,
196b-12
o. ki 13a-3, 13a-3,155a-10, 155a-11
o. kim 4b-8, 6a-4, 35b-11, 78a-6, 98b-11, 153a-5,
153a-5, 155a-5, 156b-4, 159b-7, 159b-8,
168b-17, 172b-13, 171b-15, 177b-8, 200b-4,
209b-12, 213a-12
o. lahzada 96a-15
o. dururlar 13b-9, 13b-9, 18b-4, 96a-17, 209a-3
o-dur 3a-9, 6a-4, 8b-16, 11a-14, 13a-14, 13a-15,
13a-15, 13a-16, 13a-16, 13b-9,13b-10, 16a-9,
20a-12, 24b-17, 26a-6, 26a-16, 27a-12,
27a-15, 28a-15, 28a-16, 28a-17, 28b-17,
29a-10, 33a-13, 34a-16, 34a-16, 34a-16,
34b-13, 35a-6,35a-17, 36a-1, 36a-15, 37b-3,
37b-12, 37b-13, 42b-17,43a-7, 43a-7, 48b-4,
49a-3, 50b-14, 52a-11, 53b-17, 54a-13,
54b-13, 58b-2, 58b-17, 64a-3, 67b-15, 70b-15,
73b-4, 76a-16, 78a-10, 78a-14, 78b-3, 79b-4,
80a-12. 80a-12, 90b-5, 91b-16, 93b-5, 94b-2,
97a-2, 103b-4, 107b-10, 109b-3, 109b-3,
109b-4, 109b-4, 116a-15, 130b-1, 130a-15,
138b-7, 141b-16, 144a-12. 145a-9, 145a-13,
146b-2, 147a-10, 149b-13, 152b-1, 159b-12,
165a-16, 168b-1, 169b-11, 172a-1, 172a-2,
177a-8, 177a-9, 177a-12,177b-6, 197b-17,
198a-4, 198a-7, 199b-4, 199b-6, 199b-8,

204b-9, 204b-13, 213b-11, 218b-9. 220a-10, 224b-4
o.-ıdı 3b-11, 43b-11, 54b-11, 54b-11, 70a-1, 140b-14, 199a-7
o.-ıdı kim 13a-9, 13a-10, 17a-7, 23a-8, 28b-9, 37a-17, 55b-1, 75a-6, 82a-9,91b-1,92a-11, 99b-2, 110a-13, 115b-7, 126a-1,126a-4, 141b-12, 149b-8, 155a-6, 155a-9, 155b-3, 161a-7,161a-10, 162b-8, 189a-10, 202a-15, 215a-9. 222b-5
o.-udı kim 5b-12, 35a-17, 38a-15, 164a-16, 87a-4, 63b-13
o. mıdı? 34a-10
o.-ısa 198a-8
anuñ 2b-7, 3a-5, 3a-17, 3b-1, 4a-1, 6b-3, 7a-3, 7a-4, 8a-14, 8b-10, 8b-16, 9a-1 , 9a-1,10b-15, 11a-16, 11b-1, 11b-1,11b-2, 11b-4, 11b-6, 11b-7, 11b-8, 11b-11, 11b-14, 11b-17, 13b-1, 13b-2, 13b-12, 13b-13, 14a-5, 14a-7, 14a-7, 14b-2,16a-8, 16a-17, 20a-14, 20b-4, 21a-1, 22a-11, 22b-10, 22b-11, 22b-11, 25b-8, 25b-13, 26a-15 , 27b-13, 27b-14, 28a-10, 28b-3, 28b-3, 28b-12 29a-9,30a-4, 34a-7, 36b-1, 39a-16, 39b-15, 40a-6, 41a-3, 41a-16, 41a-17, 41b-1, 41b-7, 43a-2, 43a-3.44a-3, 45b-14, 46b-17, 47a-15, 47a-17, 48b-3, 48b-14, 48b-16, 50b-15, 50b-16, 50b-16, 51a-7, 52b-5, 54a-2, 54b-13,54b-13,56a-13,56b-14, 58b-16, 59a-8, 59a-8, 59b-10, 61a-5, 61b-7, 64a-11,64a-15, 65b- 9,66a-2, 66a-4, 66a-8, 66a-12, 66a-12, 66a-13, 66a-13, 66b-1, 67a-10, 70a-6, 70a-9, 70a-16,, 70b-12, 71b-12, 72b-16, 73a-5,73b-6, 74b-12, 76a-14, 78a-17, 82a-13, 82a-15, 82a-17, 82b-1, 82b-1,82 b-2, 83a-14, 85b-17,88b-5,

88b-14, 89b-10, 90a-3, 90a-6, 90a-6,
90a-15, 90a-16, 91b-11, 91b-17, 92a-4,
92a-5, 92b-6,92b-15, 92b-15, 92b-16, 93b-7,
94a-3, 94b-3, 94b-4, 97b-5, 97b-10, 97b-10,
97b-12, 97b-14, 97b-17, 98a-1, 98a-2,
98a-7, 102a-7, 102a-12, 102a-13, 103a-7,
105b-6, 106b-6, 108a-17, 108b-1, 109a-11,
109b-5, 109b-7, 109b-7, 109b-12, 109b-13,
109b-14, 109b-15, 110a-10, 110a-14, 113a-7,
114a-15, 114b-10, 116a-12, 117a-9, 117a-10,
117a-11, 117a-16, 119a-12, 120a-8, 121b-7,
122b-2, 122b-16, 123a-1,123a-2, 123a-14,
123a-15, 123b-7, 124a-8, 12 5b-3, 126b-7,
129b-1, 129a-1, 129b-10, 129b-14, 130a-16,
130b-1, 130b-6, 131a-4, 131a-6, 131a-6,
131a-11, 131a-12, 132b-1, 132b-2, 132b-15,
135b-9, 135b-16, 136b-8, 137b-12, 137b-13,
139b-4, 140a-9, 140a-10. 142a-2, 144a -6,
145a-12, 145b-2, 151a-8,151a-8, 153b-15,
154a-13, 154b-9, 155b-13, 156b-6, 156b-8,
106b-6 , 157b-13, 158a-3, 159b-10,161b-15,
163a-1, 163b-7, 165a-15, 165a-17, 165b-2,
166a-10,166b-8, 169b-12, 169b-13,169b-14,
169b-16, 170b-17, 174a-16, 174b-2, 174b-3,
174b-6, 174b-6,174b-8, 175a-6, 175b-3,
175b-15, 175b-16, 175b-16, 176a-1, 176a-3,
176a-3, 176a-4, 176a-16, 177a-3, 177a-4,
177a-7, 177a-8, 177a-10, 177a-11, 177a-11,
177b-15, 178a-3, 178a-17, 178b-16, 179a-7,
179a-9,179a-9, 180b-4, 181b-5, 181b-9,
183b-13, 185a-8, 185b-2, 185b-4, 185b-5,
187a-6, 187a-6, 187a-7, 187a-9, 187a-9,
187a-12, 187a-12, 190b-2, 190b-2, 190b-4,
190b-6, 191a-13, 191b-15, 193a-5, 194a-17,
195a-16, 195a-16, 195a-16, 195b-11, 197a-3,
197a-6, 197b-7, 198a-10, 198a-11, 198b-17

200b-2, 201a-3, 201a-4, 201b-10, 212b-15,
202 b-15, 203a-12, 203b-12,204b-16, 205a-3,
205a-4, 208a-16, 208a-17, 208b-1, 209b-8,
213a-2, 213b-2,213b-13, 217a-5, 217a-11,
217b-9, 218b-8, 218b-9, 219b-11, 221a-10,
223a-9, 224a-2, 224a-8, 227b-17

a. bigi 6b-16, 11a-3, 20a-8, 23b-7, 23b-10,
23b-13, 27b-15, 28a-1, 30b-10, 35a-7,
38a-12, 39b-7 40a-10, 42a-4, 51a-16, 52a-14,
54a-15, 55a-10, 55a-15, 63b-7, 64b-3,
64b-14, 65a-17, 68b-15, 69b-16, 70a-2,
74b-2, 74b-10, 74b-11, 75a-12, 76a-3,
76a-8, 76a-15, 77a-17, 79a-6, 82a-10,
82a-17, 83a-13, 83a-15, 83a-16, 83b-1,
86a-17, 91a-12, 95a-11, 99a-15,111b-7,
118a-12, 119a-3, 119a-3, 125b-5, 128b-14,
129a-16, 129a-16, 130a-12, 131a-9, 132b-10,
140b-6, 150a-4, 152b-2, 169b-16, 169b-17,
171a-16, 173b-14, 174b-7, 177a-15, 179a-16,
179b-17, 180a-3,181a-8,183a-11, 184a-15,
185b-12,186a-14, 186a-15, 190a-17, 194a-13,
195b-10, 196a-7, 198b-7, 205b-5, 213a-11,
213b-3, 214a-2, 216b-2, 217b-8, 226a-3

a. birle 41b-5, 70b-12, 79a-4, 173b-16, 175b-8,
195b-7, 208b-2, 212b-16, 214b-3

a.-çun 4 a-12, 18b-2,18b-3, 54b-11, 58a-15,
73b-14, 78b-15, 83a-5, 92a-4, 117b-11,
174a-12, 194b-16

a.-için 7a-15, 21b-3, 21b-7, 21b-9, 21b-12,
21b-17, 22a-1, 22a-5, 22a-6, 2 2a-9,
22a-10, 22b-3, 41a-13, 44b-8, 56b-15,
68b-5, 69a-17, 69b-7, 77a-16, 94b-1,
107a-4, 109a-10, 114a-10, 132a-9, 148b-9,
155b-16, 156b-9, 163a-12, 163b-1,168b-17,
176b-12, 189a-4, 189a-14, 213b-8

a.-ıla 4a-3, 4a-5, 70a-7, 138a-14, 178b-2,
181a-13, 185a-8

a. teg 7b-16
a. dahı 144a-16
a. gibi 7b-16
a. kim 207a-14
a. üsdine 116b-14, 121b-6, 131a-10, 204a-6, 218b-9
a. üzre 18b-3, 128b-16, 138a-6, 195a-13
a.-dur 11b-3, 32a-11, 32b-8, 47a-1, 51a-8, 54b-13, 54b-13, 217b-9, 220b-7
a. ol- 33a-1, 117a-12, 211a-13
anı : Onu 2b-10, 3a-1, 3a-5, 3b-6, 4a-12, 5b-2, 5b-17, 6a-8, 6a-8,6b-15, 7b-1, 12b-17, 12b-17, 13a-1, 13a-16, 13a-17, 13b-1, 13b-13, 14a-8, 19b-12, 20b-2, 33a-16, 35b-17, 37a-7, 38b-10, 40a-4 , 40b-2, 40b-4, 42b-1, 42 b-11, 42b-17, 42b-17, 46a-15, 4 6a-16, 46b-12, 47a-17, 47b-7, 48a-6, 48a-13, 48b-4, 48b-8, 48b-14, 49a-17, 51b-9, 54a-5, 54b-14, 55a-12, 56a-2, 58b-4, 60a-4, 60a-15, 62a-4, 62a-9, 63a-2, 63a-14, 64a-8, 64b-16, 66a-5,66a-5, 68a-1, 69a-9, 70b-7, 70b-11, 71a-4, 71a-7, 71b-2, 72b-6, 7 2b-14, 73a-13,74b-15,75a-7, 77a-5, 78a-16, 79b-5, 79b-10, 79a-12,80a-7, 80a-16, 80a-17, 80b-1, 81b-8, 82a-14 ,84a-9, 94b-11, 85a-4, 85b-5, 86a-2, 86a-11, 86b-11, 88b-6, 88b-11, 89b-10, 91b-17, 92a-3,92a-5, 92b-14, 93a-4, 93a-7, 93b-6, 94b-4, 95b-13, 96a-13, 96b-11, 97a-14, 99a-14, 99b-3, 100a-13, 102a-8, 102b-8, 102b-16, 103a-6, 103b-4, 103b-12, 104b-3, 104b-8, 105a-10, 105b-14, 106b-8, 108a-10, 108b-14, 108b-16 109a-13, 109b-1, 109b-1, 109b-6, 111a-16, 111b-5,111b-5, 115b-9, 116a-12, 117b-3, 117b-14, 119a-3, 119b-2, 120b-1, 120b-3, 121b-13, 122b-17, 123a-1, 123a-14, 123a-16, 124a-5, 124a-6, 125b-10, 125b-12,126b-16

127a-13, 128a-10, 128b-4, 129a-1,129b-9,
130b-2, 130b-7,130b-15, 132a-4, 132a-5,
132b-16, 134a-7, 136a-11, 140b-15, 141a-7,
143b-2, 143b-3, 145b-10, 147b-12, 148a-5,
148a-5, 149a-1, 150a-6, 151a-16, 152a-13,
154b-9, 155b-15, 155b-17, 156b-5, 157a-8,
157a-16, 157b-12, 159a-9, 159b-6, 163b-14,
165a-2, 165a-7, 166a-15, 171b-14, 172a-2,
172a-4, 176a-2, 176a-11, 177a-15, 178a-17,
178b-7, 179a-3, 179a-6, 179b-3, 182a-15,
185a-12, 186a-2, 187a-15, 188a-3, 189a-13,
190a-9, 190b-1, 191b-17, 192 b-7, 194a-12,
195a-4, 196a-6, 196a-6, 198a-6, 199a-4,
200b-9, 200b-12, 207b-4, 208a-6, 210 b-11,
213b-5, 214a-12, 215a-5,215b-15, 217a-6,
217a-7, 218a-3, 218b-2, 220a-12, 221a-11,
222b-14, 223a-7, 224b-6, 225a-12

a. dahı 31a-9, 119a-2 ,121a-2, 127b-3, 154b-15,
157a-17, 158a-4, 158a-4, 167b-12,168b-4,
185b-16, 187b-3, 196a-3, 195b-12, 212a-15

a. kim 17a-2, 117b-1, 136a-9, 176a-6, 176a-15,
177a-1, 191a-12, 205a-17

aña : Ona, oraya 3b-11, 3b-12, 4a-4, 5b-13,
5b-16, 6a-15, 6a-17, 7b-14, 13a-3, 13a-16,
13a-16, 14b-6, 18b-3, 18b-4, 18b-4, 19a-16,
20a-9, 20a-14, 2 2a-11, 23a-11, 24b-9,
25b-11, 27b-9, 30b-9, 33b-14, 34b-15,
35b-9, 38a-11, 42b-10, 43a-3, 43b-10 ,
44b-12, 48a-7, 50b-14, 52a-6, 54b-12,55a-2,
59b-5, 62b-4, 63a-1,63a-11, 65a-5, 66a-6,
66b-3, 66b-16, 70a-7, 70a-8, 71a-4, 72b-6,
73a-5, 73b-17, 80b-1, 82a-12,82a-14,82a-14,
82a-16, 83a-5, 83a-15, 87b-14, 88b-4,88b-7,
92a-3, 92a-6, 92b-11, 96a-12, 99a-10,
103b-4, 103b-9,103b-10, 103b-11, 105a-8,
105b-6, 108a-17, 109a-8, 109a-11, 109b-4,
109b-9, 112b-3, 114b-12, 117b-2,119a-1,
122b-6, 123a-17, 124b-11, 127a-13, 130a-14,

130a-15 130b-1, 130b-1, 130b-4, 132a-16,
134a-7, 139b-6, 141b-11, 149a-1, 149b-14,
151b-12, 153b-5, 155b-16, 156b-12, 157a-9,
158a-1, 158b-4, 160b-13, 160b-13,161b-8
162a-15, 164b-1, 166b-1, 167b-12,171b-1,
172a-11, 174b-5, 174b-5, 175a -6, 175a-13,
176a-13, 176a-14,176b-2, 177b-7, 179a-6,
181b-12,185a-7, 185b-6, 189a-13, 190a-2,
201b -15, 203b-12, 204a-2, 204a-16, 204b-14,
204b-15, 205b-12, 208b-2, 208b-17, 210a-4,
210a-5,210b-6, 213a-2, 213b-12, 213b-14,
214b-15, 216b-15, 219b-15, 221b-14,222b-16,
223a-1, 223a-2, 223a-3

a. degin 22a-7, 37a-5, 39b-1, 45a-16, 136b-14,
169a-8

a. göre 149a-9

anda : Orada; onda, o konuda; o zaman; oraya.
6b-10, 6b-10, 6b-12, 6b-12, 6b-13, 6b-14,
10a-1, 10a-2, 10a-12, 18b-6, 26a-2, 26a-5,
30b-9, 34b-15, 44a-1, 48b-4, 53a-7, 65b-2,
75a-14, 82b-3, 97b-5, 99a-10, 117b-13,
121b-5, 133b-6, 133b-7, 133b-8, 139a-1,
150b-6, 154a-14, 154b-15, 156a-7, 158a-1,
158a-1, 170b-3, 181b-3, 197b-1, 202a-8,
210a-12, 216a-1, 216a-4, 216a-6, 216a-16,
216b-6, 217a-16

a.-dur 90a-5, 158b-1

andan : Sonra, daha sonra; ondan sonra; ondan;
o sebepten, andan ätürü; onda, o konuda;
onunla; o zaman.
4b-7, 4b-14, 6a-10, 6b-14, 7a-9, 7a-13,
7b-5, 8a-14, 8b-8, 9b-11, 9b-14, 9b-16,
9b-17, 10a-1,10a-3, 10a-4, 10a-6,10a-7,
10a-8, 10a-10, 10a-12,10b-8, 10b-9,10b-10,
10b-10, 10b-11, 10b-15, 11a-1,11a-3, 11a-9,
11b-10, 12a-1, 13a-1, 13a-7, 13b-11,13b-14,
14a-3, 14a-9, 14a-11, 14b-14, 14b-16,15a-1,

15a-4,15a-16,15a-17, 15b-2, 15b-3,15b-4,
16a-5, 16a-12, 16a-12, 16b-9, 17a-3,17a-5,
17b-7, 17b-12, 18a-11, 18a-14, 19a-12,19a-5,
19a-7, 19a-8, 19a-9, 19a-10, 19a-10, 19a-12,
19a-15, 20a-17, 20b-15,21a-3,21a-4, 2 1b-16,
21b-17,22a-4,22a-15, 22b-3, 23a -1,2 3a-2,
23a-3, 23a-16,23b-5, 23b-8,24a-12,24a-14,
24b-9,25a-1,25a-3, 25a-11, 25b-1, 2 5b-4,
25b-5,26a-7, 26a-12. 26b-3, 26b-10, 26b-13,
27b-15, 28a-12, 28b-1, 28b-16, 29a-1,29a-4,
29b-1, 29b-3, 29b-4, 29b-8, 29b-13,30a-10,
30a11, 30a-13, 30a-17, 30b-1, 30b-6,30b-8,
30b-10, 30b-12, 30b-14, 30b-16, 31a-2,
31a-4, 31a-5, 31a-14, 31a-16, 31b-4,31b-9,
31b-14, 32a-1,32a-12 , 32a-5, 32a-9, 32a-17,
32b-8, 32b-10, 32b-16, 33a-2, 33a-7, 33a-9,
33b-15, 33b-17, 3 4a-1, 34a-4, 34a-17,
34b-4, 34b-10,34b-11, 34b-16, 35a-8, 36a-13,
36b-7, 36b-11, 37b-7, 37b-11, 37b-13,
37b-15, 38a-2, 38a-8, 38a-11, 38a-16,
38b-2, 38b-4, 38b-6, 38b-6, 38b-9, 38b-15,
39a-7, 39a-10, 39a-11, 39b-11, 40a-8,
40a-10, 40a-11, 40b-9, 40b-12, 41a-16,
41b-9, 42b-4, 42b-6, 43a-10, 43a-13,43b-2,
43b-5, 43b-8, 43b-14, 44a-13, 44b-2,44b-4,
44b-17, 45a-1, 45a-2, 45a-5, 45a-15, 45b-2,
45b-5, 46a-10, 46a-17, 47a-5, 47a-9,47a-12 ,
47b-4, 47b-4, 47b-9, 48a-4, 48b-1, 48b-5,
48b-14, 49a-2, 49a-5, 49a-6, 49a-10,49a-11,
49a-13, 49a-15, 49a-17, 49b-1, 49b-12,
50a-10, 50b-1, 50b-7, 50b-11,50b-13, 51a-3,
51a-11, 51a-11, 51a-13, 51b-3, 51b-4,51b-12,
51b-15, 52a-2, 42a-7, 53b-3, 53b-12, 54a-16,
54b-12, 54b-17, 56a-4, 56a-5, 57a-2,57a-2,
57b-6, 57b-8, 57b-12, 58a-4, 58a-9, 59a-12,
59b-5, 60a-6, 60b-11, 61a-5, 61a-9, 61a-14,
61a-15, 61b-8, 61b-9, 61b-13, 62a-8,62a-10,

62a-15, 62b-7, 63b-1, 63b-4, 63b-8, 64a-12,
64b-7, 65a-15, 65b-11, 66a-14, 66b-6,
66b-13, 67a-9, 67b-1, 67b-2,67b-10,
67b-16, 68a-7, 68a-11, 68b-8, 69a-14,
69a-3, 69b-1, 69b-13, 70a-2, 70a-4,70a-8,
70a-15, 70b-1, 70b-12, 70b-13, 71a-2,71b-4,
71b-8, 71b-10, 72b-4, 72b-8,72b-9, 72b-12,
75b-15, 76a-10, 76b-3, 76b-14, 77a-4,77b-1,
77b-2, 77b-12, 78a-9, 78b-1, 78b-4, 78b-12,
78b-13, 79a-17, 80a-1, 80a-2, 80a-6,80a-14,
80b-1, 80b-4, 80b-6, 82a-9, 82b-4, 82b-9,
82b-10,82b-14, 83a-17, 83b-4, 83b-8, 83b-14,
83b-16, 84a-3, 84a-6, 84a-11, 84b-1,84b-11,
85a-6, 85a-7, 85a-11, 85b-6, 85b-8, 85b-14,
85b-15, 86a-1, 86a-2, 86a-10, 86a-12,70a-8,
86b-13, 86b-16, 87a-1, 87a-5, 87b-14,88a-8,
88a-10, 88b-16, 88b-17, 89a-12, 90a-16,
91a-10, 91b-11, 92a-2, 92a-9, 92a-14,
92b-1, 92b-2, 92b-17, 93a-12,93a-17,93b-8,
93b-9, 93b-13,94a-4, 94a-5, 94a-15, 94b-5,
96b-2, 96b-9, 97a-14, 97b-3, 98a-12,98a-16,
98b-7, 98b-8, 99a-11, 99a-17, 99b-6, 99b-7,
99b-8, 99b-13, 100a-8, 100a-17, 100b-3,
100b-9, 102a-9, 102b-1, 102b-4, 103a-7,
103a-12, 104a-1, 104a-2,104a-13, 104b-14,
104b-16, 105a-4, 105a-9, 105b-17,106a-2
106a-5, 106a-7, 106a-10, 107a-11, 107b-11,
108a-6, 108b-9, 110a-13, 112a-12, 113a-4,
113a-5, 113a-7,113a-9, 113a-13, 113b-9,
113b-15, 113b-16, 114a-6, 114b-13, 114b-14,
114b-17, 115a-6, 115b-16,116a-16,116b-3,
116b-12, 118b-13, 119a-7, 119a-12, 119a-13,
119b-6, 119b-12, 120a-5, 120a-7, 120a-9,
120b-4,120b-10, 120b-11, 121a-1,121a-2,
121a-3, 121a-5, 121a-8, 12 1a-8, 121a-9,
121a-10, 121a-10, 121a-17, 121b-2,122a-1,
122b-7, 122b-8, 123a-8, 123a-9, 123b-8,

123b-15, 123b-16, 124a-9, 124a-9, 124a-15,
124b-9, 125a-3, 125a-17, 125b-2, 125b-3,
126a-16, 127b-15, 127b-17, 128a-8, 128a-11,
128a-11, 128a-13, 128a-16, 128a-17, 128b-15,
129a-12, 129a-13, 130b-17, 131a-4, 131a-5,
131a-7, 131b-8, 132b-6, 132b-16, 136a-14,
137a-3, 137a-16, 137a-16, 137a-10, 137b-13,
138a-6, 138a-16, 138b-5, 139a-13, 139a-14,
139b-2, 142a-1, 142a-9, 142b-14, 143a-1,
143a-3, 143a-4, 143a-12, 143a-16, 143b-5,
144a-5, 144a-12, 144a-13, 144b-7, 144b-11,
144b-15, 145a-4, 145a-9, 145a-13,145b-2,
146a-11, 146b-5, 147a-1, 147a-14, 147a-15,
147b-1, 147b-2, 147b-9, 147b-17, 148a-11,
148a-15, 149a-13, 149b-1, 149b-12, 149b-17,
150a-12, 150a-14, 151a-13, 151a-14, 151a-15,
151b-4, 151b-7, 151b-12, 151b-17, 153a-3,
153a-6, 154a-16, 154b-6, 156b-4, 157a-11,
157a-12, 157a-13, 157a-14, 157a-15, 157b-6,
157b-10, 158a-3, 158a-4, 158a-4,158a-14,
158b-2, 158b-2, 158b-13, 159a-14, 160a-3,
160a-7, 160b-15, 160b-16, 160b-17,160a-3,
161a-16, 161b-10, 162a-5, 162a-8, 162a-9,
162a-11, 162b-7, 163a-5, 163a-8, 163b-12,
163b-17, 164a-16, 164b-3, 164b-9, 164b-12,
165a-8, 165b-17, 166a-2, 166a-4,166a-6,
166a-15, 166b-13, 168a-13, 168a-15, 168a-17,
168b-13, 169b-2, 169b-3, 169b-5, 170a-10,
170a-16, 171a-5, 171a-8, 171b-1, 171b-6,
171b-9, 171b-12, 171b-13, 171b-15, 172a-3,
172a-12, 172b-17, 173b-3, 173b-6, 173b-10,
173b-12, 173b-15, 174a-3, 174a-7, 174a-8,
174a-17, 175b-4, 175b-10, 175b-11, 175b-17,
176a-1, 176a-17, 176b-2, 176b-10, 177b-2,
177b-9, 179b-2, 179b-3, 179b-7, 179b-11,
179b-12, 180a-2, 180a-8, 180a-9, 180a-11,
180a-13,180b-7, 180b-13, 180b-15, 181a-7

181a-9, 181a-11, 181a-11, 181a-17, 181b-15,
182a-3, 182a-5, 182a-14, 182b-4, 182b-7,
182b-9, 182b-14, 183a-10, 183a-17,183b-4,
183b-10, 183b-13, 184a-8, 184b-4, 184b-5,
184b-6, 184b-11, 185b-7, 185b-10, 186a-8,
186a-16, 186b-3, 186b-8,186b-14, 187a-8
187b-1, 187b-2,187b-2,188a-2, 188a-7,
188a-7, 188b-6, 189a-16, 189b-15, 189b-15,
189b-17, 190a-8, 190a-14, 190b-6, 191b-7,
192a-5, 192a-9, 192a-12, 192b-7,192b-8,
192 b-12, 193a-11, 192a-2, 194a-7,194b-3,
194b-10, 196a-13, 196a- 17, 196b-13,
197a-4, 197b-11, 198a-2, 198b-2, 199a-11,
199a-14, 199b-2 , 200a-3, 200a-12, 200a-14,
201a-5, 2 01a-16, 201b-2, 201b-16, 202a-13,
202b-1, 202b-2, 202b-4, 202b-6, 202b-13,
203a-14, 203b-1, 203b-2, 203b-5, 203b-13,
204a-1, 204a-6, 204b-7, 204b-10,205a-7,
205b-15, 207a-6, 207a-7, 207a-8,, 207a-15,
207b-12, 208a-12, 208a-14, 208a-15, 208b-7,
208b-11, 210a-1, 210a-2, 210a-5, 210a-9,
210a-12, 210b-9, 210b-10, 210b-11, 211a-15,
212a-11, 212b-1, 212b-12, 212b-13, 213a-3,
213b-1, 213b-5, 2 13b-10, 214a-3, 214a-4,
214a-8, 214b-1, 214b-17, 215a-8, 215b-15,
217a-1, 217a-7, 217a-15, 217b-10, 217b-16,
218a-7, 218a-12, 218a-12, 218a-17, 217b-2,
218b-4, 218b-5, 218b-10, 219a-10, 219a-11,
219b-4, 220a-5, 220a-11, 220a-16, 220b-1,
220b-2, 220a-12, 220b-8, 220b-9, 221a-3,
221a-12, 221a-14, 222a-1, 222a-8,222a -11,
223a-4, 223b-3, 224a-8, 224a-16, 224b-6,
224b-13, 224b-14, 225a-4, 225a-14, 226a-4

a. girü 46b-11, 136b-13, 143b-2, 168b-3,
169a-13, 198a-14

a. soñra 4a-5, 9a-11, 10a-17, 10b-6, 13b-2,
15b-16, 17a-8, 17b-11, 21b-6, 23a-14,

23a-17, 23a-17, 23b-17, 32b-5, 32b-16,
39b-8, 40b-15, 41a-2, 41a-17, 48b-15,
51b-1, 51b-16, 52b-4,55a-16, 61a-15,
62a-1, 62b-5, 65b-4, 69a-15, 73a-5,74b-13,
75a-1, 77b-7, 80b-2, 81b-16, 86b-4,
93b-11, 94a-9, 94b-7, 98b-7, 98b-15,
98b-16,100b-2, 102a-8, 102b-17, 103a-14,
103a-16, 105a-11, 107a-13, 110a-11, 114b-15,
115a-5, 115b-2, 117a-7, 118a-8, 120a-3,
120a-8, 125b-11, 126a-6, 126b-8, 132b-4,
133a-14, 134a-10, 134b-5, 138b-6, 141a-4,
141a-4, 141a-15, 142a-12,143b-16, 144a-9,
144b-10, 145a-11, 145b-11, 156b-8, 158a-6,
159a-3, 161a-14, 162b-13, 164a-7, 164a-12 ,
164b-11, 168b-17, 174b-10, 175b-13, 177a-13,
177b-12, 180a-16, 185a-14, 185b-13,186b-5,
191a-7, 192a-2, 192a-4,207b-6, 215b-5,

a.-dur 146a-17, 168b-7

anın (ins.) 72b-15

anca : O kadar, onun gibi, 4a-2, 208a-10

ancılayın : Onun gibi, o kadar, öyle. 54b-12,
94a-17, 128b-13, 130a-11, 172a-9, 199a-10,
210b-8, 213a-12

alar : Onlar, (bk. olar, amlar). 43b-5, 71a-10,
76b-16, 106b-2, 111b-1, 111b-2, 128b-10,
136b-2, 136b-2, 136b-2, 139a-5, 141b-14,
144b-12, 166a-14, 189a-4, 193a-17, 193b-8,
197b-2, 205a-9, 211b-14

a. da 88a-9

a. dahı 24a-14, 25b-6, 25b-6, 76b-16, 10a-12,
111a-12, 124b-7, 134a-11, 139a-5, 139a-11
140b-13, 158b-1, 180a-9, 139b-4,

a. kim 6a-4, 6a-7, 66a-11, 88b-2, 108a-1,
114a-15, 121a-15, 121a-16, 124a-7, 126b-12,
133b-12, 133b-14, 218b-17

a.-dı (alar-ıdı) 133b-12

a.-dur 178a-14

a.-uñ 57a-13, 68a-17, 71a-11, 81a-15, 88a-14, 90a-1, 100b-17, 113b-3, 115b-1, 129a-9, 133a-5, 136a-17, 136b-2, 139a-3, 140b-14, 141b-14, 141b-15, 146a-5, 146a-11, 147a-10, 148b-14, 148b-15, 178a-11, 178b-11,180a-3, 188a-14, 193a-7, 198a-15, 211b-11, 201b-1, 203a-17

a.-uñ bigi 216a-17

a.-uñ birle 119a-7, 119a-13, 198b-1,

a.-uñ dahı 83a-8, 148b-4, 186b-11

a.-uñ kim 65a-11

a.-ı 8a-13, 25a-15, 27a-10, 57b-14, 83a-12, 103b-16, 105a-16, 133b-13, 133b-14, 144b-4, 148b-15, 148b-16, 170b-17, 216b-11

a.-ı dahı 99b-10

a.-a 20b-8, 25b-6, 55b-17, 65a-12, 72b-17, 75b-3, 98a-8, 102b-9, 108b-15, 108b-15, 108b-16, 142a-2, 167a-1, 191a-16, 198a-16, 212b-9

a.-dan 44a-4, 58b-4, 68b-2, 92a-7, 93a-8, 100b-13, 119b-1, 139a-11, 140b-9, 205a-11, 211b-2, 211b-2

a.-dandur 86b-16

olar : Onlar, (bk. alar, anlar).

o. dahı 211a-9, 211b-1

o.-ıdı kim 211b-4

o.-uñ 211b-13

o.-uñ-ıla 186a-13

o.-a 58b-11

anlar : (Onlar, (bk. alar, olar).

a.-uñ 11b-14

a.-a 17a-5

a.-ı (akk.) 58a-16

ansuz : Onsuz.

13a-17, 13a-17, 54b-13, 197a-14

ol- : Olmak; doğmak, geçmek; meydana gelmek; bulunmak, mevcut olmak; yakışmak; birlikte olmak; ait olmak; layık olmak.

o.-uram 136a-2, 186a-7, 212b-7

o.-ursın 164b-4, 168b-9, 218b-14, 218b-14, 218b-15, 218b-15

o.-ur 2b-11, 2b-12, 2b-12, 2b-13, 2b-13, 6b-2, 8a-11, 9b-8, 14a-4, 14a-5, 18a-16, 24a-10, 24a-10, 25a-3, 26b-2, 26b-3, 28a-5, 43a-2, 44a-7, 44b-17, 45a-2, 45a-2,, 49b-10, 50a-15, 54a-7, 54a-7, 57b-14, 64a-4, 64b-7, 70b-16, 70b-16, 72b-9, 76b-2, 78a-9, 81a-15, 81b-9, 82b-11, 83a-8, 86b-3, 90b-16, 91b-3, 93b-4, 94b-2, 94b-3, 109a-1, 109a-1, 111b-11, 111b-11, 111b-12, 111b-13,112b-7, 112b-7, 115b-12, 116a-12, 122b-2, 127a-14,127a-15, 129b-14, 130a-7, 132a-9, 136a-6, 136a-8, 138b-7, 146a-7, 148a-2, 152b-15,154a-13, 158b-2, 160b-11, 163a-15, 163b-4,164b-6, 166a-17, 166a-15, 171b-1, 179a-7, 182b-8, 182b-9, 182b-9, 196a-1, 197a-9, 201b-7, 207b-6, 207b-8, 207b-12, 207a-17, 209b-2, 209b-3, 209b-3, 209b-6, 209b-7, 209a-10, 209a-10, 209b-10, 209b-10, 215a-8,216b-6, 218a-9, 218a-10, 218b-12, 224b-3

o.-uruz 42b-14, 138b-16, 139a-2

o.-ursız 193a-9

o.-urlar 26a-3, 64b-7, 203a-13, 203a-13, 208b-2, 210b-16, 224b-4

o.-dum 42b-15, 48a-3, 91a-6, 91a-9, 92a-13, 93b-9, 94b-10, 95b-10, 131a-4, 171a-15, 176b-17, 192b-8, 201a-10, 211a-7, 221b-2, 221b-3, 221b-3, 221b-4, 224a-16

o.-dun̄ 3b-5, 36b-15, 62a-13, 68a-17, 68b-2, 70b-1, 83b-7, 93b-1, 93b-1, 95a-11, 98b-14, 152a-2, 174a-6, 192b-10, 208a-8

o.-di 4b-6, 4b-7, 4b-7, 5a-3, 5a-6, 5b-12,
6a-8, 6a-8, 6a-9, 6a-17, 7b-9, 8a-6,
8a-8, 8a-12, 89b-3, 8b-1, 9a-14, 9b-17,
11a-1,11a-2, 11a-5, 11a-13, 11a-16,
11a-17, 11b-1, 11b-3, 11b-5, 11b-6,
11b-10, 11b-11, 11b-12, 11b-13, 11b-15,
13a-2, 13a-3, 13a-3, 13a-4, 13a-6,13b-11,
13b-11, 14a-2, 14a-3, 14a-14, 14b-7,
14b-13, 15a-4,15a-16, 15b-8, 15b-10,
15b-15,16a-5, 16a-6, 16a-7, 16a-8,16a-13,
16b-1, 16b-3, 16b-4, 16b-4, 17a-10,17a-12,
17a-10, 17b-13, 17b-15, 17b-16, 18a-2,
18a-5, 18a-7, 18a-8, 18b-2, 18b-3,18b-4,
18b-15, 18b-16, 19a-4, 19a-5, 19a-13,
20a-7, 20a-7, 20b-2, 20b-13, 20b-15,
21a-6, 21a-8,21a-14,22a-1, 22a-6, 22a-7,
22a-8, 22b-2, 22b-3, 22b-10, 22b-12,
22b-15, 22b-17, 23a-3, 23a-4, 23a-15,
23b-11, 23b-11, 23b-12, 23b-14, 24a-13,
24a-15, 24b-13, 25a-4, 2 5b-3, 25b-6,
25b-16, 25b-17, 26a-9, 26b-14, 27a-3,
27a-4, 27a-16, 27b-5, 28a-2 , 28a-8,
28a-10, 28a-13, 28b-14, 28b-16, 29a-14,
30a-1, 30a-6, 30a-6, 30a-7, 30a-12,
31a-15, 31b-14, 32a-2, 32a-14, 32a-15,
32b-9, 34b-1, 34b-6, 35a-2, 35a-9,35a-12,
35a-15, 35a-16,35b-6, 35b-7, 35b-17,
35b-17, 36b-6, 37a-8, 38b-1, 38b-15,
39a-15 40b-8, 40b-17, 40b-17, 41a-5,
41a-12, 41a-16, 41a-16, 41b-10, 41b-10,
42a-14, 42b-1, 42b-1, 42b-5, 42b-8,
42b-9, 42b-11, 42b-12, 42b-15, 42b-16,
43a-4, 43a-5, 43b-3, 44a-7, 44b-3,
44b-5, 44b-10, 45a-10, 45a-13, 45a-14,
45a-15, 45b-8, 45b-13, 45b-16, 47a-7,
47b-6, 51b-5, 52a-3 , 52b-5, 52b-4, 52b-6,
52 b-7, 52b-15, 53a-3, 53b-8, 53b-10,

53b-15, 54a-2, 54a-15, 54b-1, 54b-2 ,
56a-1, 56a-8, 56a-12 , 57a-16, 57a-16,
57b-5, 59a-17, 59b-11, 59b-12, 59b-15,
60a-17, 60b-7, 60b-12, 60b-17, 61a-1,
61a-5, 61a-14, 61b-1, 61b-6, 62a-3,
62a-15, 62a-10, 62b-2, 62b-7, 63b-11,
64b-5, 65a-8, 65b-14, 65b-15, 66a-15,
67a-4, 67a-4, 67b-12, 68a-7, 68a-8,
68a-10, 68b-5, 68b-6, 69b-1, 69b-5,
69b-6, 69b-15, 69b-15, 70a-16, 70b-12,
71b-3, 71b-8, 71a-12, 72a-3, 72b-7,
72b-10, 72b-16, 73a-11, 73b-1, 73b-2,
73b-2, 73b-6, 73b-14, 73b-15, 74a-7,
74a-13, 74b-5, 74b-5, 74b-6, 75a-1,
75a-12, 75a-12, 75b-6, 75b-6, 75b-13,
76a-8, 76b-2, 76b-3, 76b-12, 82a-2,
83b-10, 84a-3, 85b-9, 85b-12, 86a-10,
86a-12, 86a-17, 86a-17, 86b-4, 86b-4,
86b-7, 87a-11, 87b-2, 87b-2, 87b-4,
87b-9, 87b-9, 87b-11, 87b-14, 87b-16,
88a-1, 88a-1, 88a-6, 88b-15, 89a-4,
89a-15, 89a-17, 89b-5, 90b-9, 90b-10,
90b-12, 91a-2, 91a-5, 91a-6, 91a-6,
91a-7, 91a-8, 91a-8, 91a-9, 91a-13,
91a-13, 91b-1, 91b-13, 92a-1, 92a-4,
92b-2, 92b-11, 92b-17, 93b-15, 94a-11,
94a-15, 94b-1, 94b-5, 94b-17, 95a-1,
95a-2, 95a-3, 95a-4, 95a-5, 95a-5, 95a-6,
95a-6, 95a-7, 95a-8, 95a-9, 95a-10,
95a-11, 95a-12, 95a-12, 95a-13, 95a-14,
95a-15, 95a-16, 95a-17, 95b-5, 95b-7,
96a-3, 96b-11, 98b-6, 99a-6, 99a-12,
99a-12, 99a-13, 99b-3, 99b-4, 99b-5,
99b-6, 99b-17, 100b-3, 100b-4, 100b-5,
100b-7, 100b-11, 101a-1, 101a-4, 101a-8,
101a-12, 101a-12, 101b-13, 101b-13,
101b-15, 101b-16, 102a-5, 102a-9, 109a-9,

102b-4, 102b-9, 103b-8, 103b-12, 104a-8,
104a-12, 104a-15, 104b-5, 104b-8, 104b-16,
104b-17, 105b-4, 105b-5, 107a-12, 107b-1,
107b-9, 107b-16, 108a-12, 108b-1, 108b-16,
109b-9, 110a-10, 110a-15, 111a-9, 112a-6,
113a-12, 113a-17, 113b-11, 115a-5,115a-6,
115a-10, 115b-9, 116a-1, 116a-2, 116a-6,
116a-6, 116b-10, 117a-1, 117a-12, 117a-12,
118a-13, 118a-16, 118a-16, 118a-17,17a-12,
118b-1, 119a-4, 119a-15, 119a-17, 119b-2,
119b-4, 119b-8, 119b-12, 120a-3,120a-9,
120a-11, 120b-2, 120b-5,120b-11, 121a-9,
121b-1, 123a-13, 124b-13, 124b-15, 17a-15
126a-12, 126b-2, 127b-5, 128a-13, 128a-13,
128b-11, 128b-15, 129a-9, 130a-9, 130a-12,
130b-1, 130b-11, 131b-17, 132b-8, 133a-11,
133a-12, 133a-15, 133b-17,134a-3, 134a-17,
134b-7, 134b-7, 134b-9, 135a-8, 135a-10,
135b-2, 135b-6,135b-7, 135a-11, 136b-3,
136b-3, 136b-3, 136b-4, 136b-9, 136 b-13,
136b-14, 136b-16, 136b-17, 137a-8,137a-16,
137b-16, 137b-17, 138a-11, 138a-11,17a-15,
139b-12, 139b-17, 140a-14, 140b-10,17a-16,
141a-1, 141a-6, 141a-9, 141a-17,141b-15,
142a-4, 142a-16, 142 b-2, 144a-6, 144b-3,
144b-10, 145a-11, 145b-3, 145b-12, 145b-15,
146b-9, 148a-10, 149b-1, 149b-6, 152b-1,
152b-2, 152b-4, 152b-5, 152b-9, 152b-12,
152b-13, 153a-2,153a-8, 153b-2, 154a-5,
154a-5, 154b-1, 154b-12, 154b-13, 155a-10,
155a-11, 155b-1, 155b-2, 155b-2, 155b-5,
158b-6, 158b-13, 159a-2, 159a-2, 160a-4,
160a-5, 160a-17, 160b-9,160b-17, 161b-7,
163b-1, 164a-14,165a-13, 165a-14, 166a-9,
167b-9, 167b-10, 167b-10, 167b-16, 168b-16,
169a-2, 169a-4, 169a-7, 169a-15, 169a-15,
169a-15, 170a-6, 170a-8, 170a-11, 171b-2,

173b-15, 174b-1, 175a-9, 178a-1, 178a-2,
179b-10, 180a-4, 180a-5, 180b-13, 181b-1,
181b-12, 181b-13, 184a-5, 184a-6, 187b-3,
187b-13, 188b-2 , 188b-9, 188b-12,188b-13,
188b-14, 188b-15, 190a-16, 191a-14,191a-17,
191b-12, 191b-13, 192a-11, 192a-17,192b-9
192b-10, 192b-10, 192b-11, 192b-13,192b-14,
193b-2, 193b-4, 194a-11, 194a-11, 195a-12,
195a-14, 195b-1, 195b-2, 196a-8, 197b-2,
197b-8, 197b-10,198b-8,199a-10, 199a-13,
199b-3, 200a-11, 200b-3, 202b-17,203b-4,
203b-11, 203b-11, 204a-1, 206b-6, 207a-16,
207a-17, 207b-15, 208a-3, 208b-8, 210a-6,
210a-10, 211a-2, 211b-10, 212a-7, 212a-8,
212a-13, 212b-3, 213a-4, 214a-8, 215b-5,
216a-8, 216b-7, 216b-15, 217b-13,219b-5,
220a-14, 221a-3, 221a-14, 221b-7, 221b-8,
222a-15, 222b-7, 222 b-10, 223a-17, 17b-1,
223b-2, 223b-4, 223b-6, 224b-2, 2 25a-5,
225a-6,17b-5,17b-7,17b-8,17b-10

o.-dı mı? 196b-12

o.-dınuz 46a-5, 155b-7

o.-dınuz 18b-4, 31b-6, 192b-16

o.-duk 104a-9, 155b-8, 197b-3,

o.-dılar 8a-4, 14b-9, 24a-14, 24b-4, 25a-4,
25a-6, 25b-2, 25b-6, 26a-8, 29a-14,
29a-14, 29a-14, 31a-17, 31b-2, 31b-15,
32b-11, 32b-17, 33a-17, 34b-15, 35a-3,
35a-16, 36b-8, 37a-11, 38a-14, 38b-10,
42a-2, 42b-5, 42b-7, 43a-13, 43b-6,
45b-3, 46b-2, 51a-6, 53b-12, 55a-16 ,
55b-10, 56a-2, 56b-6, 60a-7, 61b-1,
61b-12, 63b-9, 65b-14, 69b-2, 72a-4,
73a-17, 73a-17, 75b-15, 75b-15, 76a-3,
77b-4, 78a-4, 83b-6, 87b-8, 88b-16,
89a-12, 91b-8, 94a-12, 97a-15, 97a-16
98b-16, 100b-8, 100b-11, 100b-11, 104a-13

121a-12,121 a-16, 126a-7, 126b-2, 126b-6,
127a-6, 127b-7, 127b-7, 127b-8, 128b-6,
128b-16, 131a-8, 133b-13, 134a-11, 134a-11,
134a-12, 134b-7, 134b-9, 135a-17, 136b-6,
138b-15, 138a-9, 138a-16, 138b-1, 139a-6,
139b-13, 140a-12, 143a-11, 145b-5,146b-13,
147b-2, 149a-2, 149b-3, 150a-9, 152a-2,
152a-3, 152a-8, 153a-6, 153b-2, 154b-6,
160a-13, 163a-2, 164a-1, 165a-4, 169a-1,
169a-8, 170a-1, 174b-17, 178a-14, 178a-14,
179b-12, 180a-9, 181a-9, 181a-17, 181b-2,
181b-3, 184b-4, 186b-11, 191a-14, 192a-9,
193b-4, 195b-1, 195b-3, 196a-15, 196b-17,
197a-12, 197b-4, 197b-7, 197b-14, 198b-2,
199b-2, 200b-12, 200b-16, 201a-2, 202b-2,
205a-9, 215a-10, 215a-12, 215a-14, 215b-4,
216b-13, 216b-14, 221a-4, 221b-9, 222a-12,
223a-16, 223b-8, 224a-1, 224b-2, 224b-7,
225a-5

o.-mışsın 34b-8, 123b-15, 144a-14

o.-mış 20b-12, 31a-1, 42b-5, 42b-6, 53a-4,
59b-8, 72a-12, 88a-11, 94b-2, 94b-10,
99b-12, 106a-6, 106a-7, 106a-9, 106a-9,
106a-12, 110a-11, 121a-11, 133a-10, 136a-2,
136b-12, 189a-7, 191b-10, 193a-16, 213b-1,
221a-15, 221a-16

o.-mışdur 34a-7, 208b-1

o.-mışsız 204b-9

o.-mış-lar 53b-14, 106a-12, 107b-4, 110a-7,
121b-6, 123b-2, 129a-11, 129a-13, 181b-4,
218a-14

o.-ıpdur (krş. o.-updur) 7b-3, 2 6b-9, 154a-10,
166a-15, 192a-6, 201b-6, 219b-11

o.-updur (krş. o.-ıpdur)) 20a-14, 26a-5, 27b-11
30a-3, 34a-9, 42 b-4, 50b-16, 55a-5,
109a-4, 109a-5, 118a-6, 128b-14, 129a-2,
130a-7, 132b-12, 138b-5, 144b-5,156a-2,

156b-11, 181b-9, 191b-9, 191b-14, 191b-15,
207a-3, 220b-12, 222b-15
o.-ısarsım 91a-16, 106b-6, 113a-7, 191a-11,
206a-12
o.-ısar 24a-11, 51a-9, 66a-8, 67a-1, 67a-1,
67a-2, 67a-3, 67a-3, 92b-9, 92b-10,
97a-7, 97a-9, 97a-9, 103b-14,109a-2,
121b-15, 145b-11, 172 b-8, 185a-7,185a-11,
207a-5, 207a-5, 220a-2, 220a-2
o.-ısardur 13b-13, 13b-14, 13b-14, 18b-10,
18b-15, 20a-14, 19a-8, 28b-12, 28b-12,
29a-15, 30a-2, 30a-9, 32a-11, 33a-1,36b-1,
37a-8, 40b-6, 41a-12, 41a-13, 44a-4,
45a-8, 45b-9, 46b-12, 46b-13, 50a-4,
51a-6, 54a-1, 54a-8, 62b-9, 63a-13,
64a-2, 64a-4, 67a-6, 68b-7, 68b-11,
69b-11, 69b-13, 70a-9, 70a-9, 71b-7,
80a-10, 82a-5, 83b-11, 90b-13, 92 b-5,
93a-15,97a-11, 97b-5, 98a-12, 103b-15,
105a-5, 105a-8, 108b-6, 110a-11, 112a-9,
121b-15, 122b-14, 123a-3, 214b-14,
124b-16,143b-3, 143b-3, 153a-16, 154b-15,
154b-16, 154b-16, 154b-17, 156b-7,
161a-2, 161a-4,164b-1, 204b-11, 204b-15,
207a-12, 213a-1, 214a-17
o.-ısaruz 78a-13
o.-ısarsız 108a-8
o.-acahdur 67b-15
o.-ayım 35b-8, 37b-17, 103b-17, 204a-2,
208a-9
o.-ayum 175a-6
o.-ġıl 37b-16, 38a-4, 41b-3, 44a-17, 79b-17,
80a-7, 123a-6,181a-16,195a -6, 214b-5,
219a-13, 220 b-6, 220b-7, 221a-11,224a-11
o. 26b-7, 48b-3, 51b-14, 98a-14, 109b-4 ,
112a-2, 112a-2
o.-sun 5a-9, 5a-10, 6b-10, 6b-11, 6b-11,

6b-11, 6b-11, 6b-12, 6b-13, 6b-13, 6b-14,
6b-15, 13b-15, 15b-11, 15b-11, 20b-16,
23a-7, 26a-5, 26b-1, 30b-16, 32a-4,
32b-1, 37b-16, 37b-16, 37b-17, 38a-1,
38a-1, 43b-7, 43b-14, 44a-17, 51a-16,
57b-11, 57b-12, 71a-16, 71b-17, 73b-5,
73b-6, 81b-11, 84b-10, 92b-4, 93a-13,
94b-16, 94b-16, 95b-1, 95b-1, 96a-4,
96b-1, 96b-1, 98a-8, 98b-14,102b-12,
118b-14, 118b-14, 124b-13, 128a-5,137b-1,
142a-5, 142a-6, 143b-7, 150a -6, 159a-8,
161b-10, 168a-11, 175b-15, 176b-11,180a-4,
181a-9, 192a-7, 204a-4, 211a-10, 211a-13,
211a-13, 214a-6, 216b-9, 218b-1, 220a-10,
220b-6, 220b-6, 220b-6, 224a -5, 224a-5,
224a-6

o.-alum 36b-8, 43a-3, 60b-15, 65b-2, 75b-10,
143a-1, 144a-17, 157b-4, 169b-14, 179b-10

o.-uñ 29a-6, 143a-7, 162b-11, 158b-4

o.-ınuz 37a-16

o.-uñuz 38b-9, 102a-10, 131a-2, 131a-4,
143a-11, 192a-7, 218b-3

o.-sunlar 61b-4, 61b-8, 180 a-2, 182b-13

o.-sam 92b-16

o.-sañ 28a-17

o.-sa 7b-1, 10b-13,10b-16, 14a-17, 22a-3,
28b-6, 39a-16, 44a-8, 44a-8, 46a-4,
48a-6, 52b-10, 63a-1, 65a-14, 74b-6,
91b-16, 101b-17, 106b-13, 107a-6, 111b-12,
116b-10, 116b-16, 124b-16, 135a-1, 159a-2,
163b-8, 164b-17, 165a-7,165a-8, 175a-9,
175b-16, 178b-16, 185b-16, 198a-6,198b-15,
208a-11, 208b-7, 209b-9, 2 10b-7, 211b-5,
219b-2

o.-am 28a-11, 142a-4,175b-1, 218b-9, 224a-16

o.-am mı? 212b-7

o.-asın 27a-11, 36a-16, 106a-4, 109a-11, 153a-2, 214a-2

o.-a 4b-3, 4b-4, 4b-5, 4b-11, 4b-11, 4b-12, 4b-13, 4b-13, 5b-14, 6a-4, 6a-5, 7a-9, 7b-1, 7b-13,7b-13, 7b-14, 7b-15, 7b-15, 7b-15, 7b-16, 7b-17, 10b-16, 11b-2,11b-15, 11b-16, 13a-9, 14a-6, 14a-7,14a-10, 17a-1, 17a-1, 17a-2, 17a-5, 2 0a-1,20a-2,23a-6, 24b-5, 25b-11, 25b-12, 26b-4, 26b-5, 26a-12, 27b-12, 28a-12, 28a-17, 28b-13, 29a-10, 30b-13, 30b-13, 31a-14, 34a-2, 34b-12, 36a-11, 37b-5, 40b-16, 41a-3, 42a-3, 43a -8, 45b-6, 45b-10, 46a-1,47a-10, 47a-10, 47a-11, 47a-12, 48b-4, 48b-5, 49a-2, 51a-7, 51b-1, 51b-2, 51b-13, 53b-1, 53b-17, 54b-1, 54b-7, 54b-7 , 54b-8, 58b-5, 58b-5, 58b-5, 59a-9, 60a-17, 62a-15 ,66a-9, 66a-16, 66b-3, 70a-8, 74b-10, 74b-14,76b-5, 76b-5, 78a-9, 80a-5, 80a-5, 82a-16, 83a-1, 83a-3, 83a-5, 83a-7, 83a-11, 86a-8, 90a-9, 90a-9, 90a-4, 90a-4, 92 b-12, 92b-12,92b-13, 92b-13, 94b-9, 97a-8, 97a-8, 97b-14,98a-4, 100a-17, 102a-8,107b-11, 111b-6,111b-7, 111b-7, 112a-12, 112b-15, 117b-6,120a-13, 123a-3, 130b-7, 131b-1, 132a-10, 132a-13, 133a-7, 135b -14, 135b-14, 135b-16, 135b-16, 135b-16, 136a-4, 136a-5, 136a-5, 136b-2, 136b-2, 138a-13, 142b-15, 145a-13, 145b-15, 145b-15, 146a-2, 146b-2, 147a-12, 151b-17, 155a-15, 155a-15, 155b-14, 157a-13,158a-16, 159a-12, 161b-6, 162a-1, 163b-7, 163b-7, 163b-7, 164a-9, 164b-3, 168b-2, 168b-2, 169b-16, 169b-16,170a-5, 170a-15, 170b-4, 170b-4, 170b-11, 171b-2, 171b-13, 174b-8, 175a-13, 175a-14, 176a-4, 178a-13, 179a-17, 181a-14, 182b-1, 185a-5,185a-7,186a-17, 186 b-17, 187a-10, 189b-15, 189b-15,191a-11,

191a-12, 191a-12, 191a-12, 191a-13,
193a-3, 194b-15, 194b-15, 197b-9, 199b-13,
200b-4, 200b-6, 202b-8, 202b-11, 203a-15,
204b-17, 205a-3, 205a-5, 205a-5, 205a-6,
205a-6, 205b-11, 207a-2, 207a-4, 207a-15,
209b-12, 209b-12, 210a-17, 210a-17,
210b-1, 210b-2, 210b-3, 210b-4, 2 10b-5,
210b-6, 210b-7, 210b-8, 210b-16, 210b-17,
211a-11, 211a-12, 212a-15, 212a-17,214a-3,
214a-14, 214b-15, 214b-16, 214b-17,216a-8,
217a -11, 217a-11, 217a-13, 218b-8,219b-3,
223a-2, 223a-10, 224a-2, 224a-15, 224a-15,
224a-16, 224a-17, 224a-17, 224a-17,224b-4

o.-a ki 28a-7

o.-a kim 24b-13, 28a-10, 43a-8, 43a-9,49a-4,
51b-2, 52a-13, 52a-13, 58b-5,58b-6,107a-16,
65b-2, 76a-6, 84b-15, 97a-4,104a-6,107b-10,
110a-10, 112a-12, 112b-15, 113b-6, 107b-10,
170b-10, 171a-5, 171a-7, 177a-7, 179a-16,
194b-1, 194b-7, 210b-3, 107b-15, 107b-16

o.-a (ne o."Yalvarma, rica.") 181a-1, 201a-2

o.-a mı? 47a-17,112a-1, 117a-14, 124a-3

o.-avuz 28b-16, 82b-16, 138b-6, 138b-8,
150a-3,151b-16, 158b-8, 158b-9, 224a-3

o.-asız 151b-1, 169b-13, 171a-7, 191b-13

o.-alar 25b-13, 31a-14, 33a-16, 44a-14,
66b-1, 73a-7, 74b-11,75a-13, 77b-11,
88b-2, 94a-7, 103b-9, 107a-15, 130b-6,
138a-14, 155a-9, 155a-11, 185a-5, 188a-10,
192a-9, 204b-16, 204b-16, 205a-2, 205a-4,
214b-15

o.-a durur 41a-9

o.-ıp (krş. o.-up) 3a-12, 7a-6, 14b-12,
155a-13, 206a-10, 207b-1

o.-up (krş. o.-ıp) 2b-16, 29a-6, 53b-14,
54a-5, 66b-4, 81a-6, 82a-12, 126a-10,
129a-8, 131a-14, 178a-15, 184a-6, 184b-10,

188a-10, 194b-17, 223b-4
o.-up durur 114a-10
o.-ıban 184b-3, 184b-16, 209a-13, 222b-11
o.-aldan 202a-2
o.-ınca (krş. o.-unca) 51a-17, 87a-11 , 150a-1, 187b-17, 222a-15
o.-unca (krş. o.-ınca) 76b-13, 119a-17, 139b-16, 178a-13
o.-ıcaḫ (krş. o.-ıcak) 23a-16, 23b-3,31b-17, 32a-17, 73b-10, 116b-1, 146a-5
o.-ıcak (krş. o.-ıcaḫ) 7b-17, 11b-2, 30a-4, 44b-1, 48a-2, 63a-9, 67b-9, 78a-13, 87b-7, 90b-9, 99b-1, 107a-5, 107a-6, 197b-10, 202a-6, 208a-11
o.-an 4a-15, 4a-15, 7a-10, 17a-13, 2 0a-5, 60a-17, 64a-3, 64a-9, 65a- 6, 72b-10, 76b-6, 88b-17, 89a-9, 91b-10, 117b-3, 118b-14, 126b-1, 127a-14, 130a-7, 131a-5, 138b-10,146a-13, 146a-14, 146a-15,146a-15, 146a-17, 146b-1, 46b-2, 146b-3,146b-4, 160b-16, 171a-8, 173b-1, 174b-5, 174b-5, 179b-1, 183a-4, 199a-2, 202a-11, 205a-1, 212b-9, 220b-13, 220b-14, 220b-14
o.-anuñ 3b-11, 163b-2
o.-an 82b-2
o.-anlar 124a-4
o.-anları 93a-3
o.-anlardan 179b-3
o.-duġ-ıçun 11b-6, 11b-10, 103b-4,159a-1, 169a-11,169b-4
o.-duġı (iye.) 27a-13, 46b-6, 137a-15, 173a-17, 199b-14, 204b-13, 216b-16
o.-duġını (krş. o.-duġunı) 5b-11, 123a-10, 139a-12
o.-duġunı (krş. o.-duġını) 89a-9,159b-4,174a-2
o.-duġın 52a-5, 72b-1, 72b-2, 87b-4, 123a-10 123b-4, 162b-11, 168a-2, 196a-14, 209a-1

o.-dug̈ına 52a-4, 54a-10, 89b-1, 127a-7
o.-dug̈ında 83a-10, 187b-4
o.-dug̈ından 11a-15, 13a-15, 13a-15, 26b-12, 53b-17, 70a-1
o.-dug̈ımuz 199b-16
o.-dug̈uñuz 204b-9
o.-acag̈ın 154b-14
o.-ası 67a-9, 117a-16, 198a-16, 212b-10
o.-urdı 14b-1, 14b-4, 19b-4, 20a-6, 23b-6, 28b-7, 28b-8, 56a-3,129a-3, 129a-4, 165a-10, 165a-11, 165a-11, 165a-12, 195b-15, 197a-5, 198a-3, 202a-17,215b-16
o.-ur-ıdı 39a-17, 39b-15, 43b-9, 61b-6, 63a-10, 64b-17, 75a-14, 90a-1,107a-2, 116b-11, 125b-14, 129a-3,154b-14, 164a-6, 177b-13,202a-16
o.-ur-udı 117a-4
o.-urlardı 35b-3
o.-urlar-ıdı 42 a-4, 125b-14, 129b-7,129b-11
o.-ur-ımış 32a-5
o.-ur-ısam 32a-10, 103b-16, 181a-13
o.-ur-ısañ 112b-3
o.-ursa 13b-14, 26a-5, 30a-15, 44a-9, 65b-3, 65b-6, 65b-10, 93a-16, 112b-12, 138a-16, 171a-17, 171b-1, 184a-17, 207b-12, 209b-4
o.-ur-ısa 3a-12, 3a-12, 44a-17, 65b-7, 72b-6, 112b-5, 211a-14
o.-ursañuz 179b-16
o.-dısa 50b-6, 73a-2
o.-dı-y-ısa 35b-9, 43a-16
o.-mış-ıduñ 173a-11
o.-mış-ıdı 5b-12, 15b-15, 16a-10, 17b-3, 23b-2, 36a-9, 59a-11, 59 b-15,102a-1 , 102a-1,120b-7, 120b-7, 120b-8, 134a-14 134a-17, 149b-11, 153a-5, 162a-9, 173a-12, 173b-13, 179b-13,180b-4, 187b-6, 193b-9 195a-17, 206a-17

o.-mışlar-ıdı 39b-3, 52a-4, 55b-9, 66b-6,
73a-16, 77a-4, 77b-6, 130a-1, 166b-4,
170a-13, 178b-10, 178b-11, 194a-4,
211b-1, 216a-17, 224b-8
o.-ısar-ıdı 75b-11
o.-aydum 165b-4
o.-a-y-ıdun̄ 33b-7, 33b-7
o.-a-y-ıdı 75b-1, 75b-1, 115b-7
o.-a mıdı? 161b-8
o.-mas (krş. o.-maz) 120a-10
o.-maz (krş. o.-mas) 26b-2, 46b-16, 117a-13,
117a -13, 130b-5, 133a-4, 138b-12,138b-13
161b-9, 166a-10, 167a-17, 173a-3, 208b-9
211a-3, 215b-8, 224b-5, 224b-6, 225a-12
o.-maz mısın? 85b-7
o.-mazlar 198a-8
o.-madum 78b-15
o.-madun̄ 204a-3
o.-madı 5b-2, 14a-5, 21b-16, 24a-13, 24b-13,
30a-8, 30b-3, 32b-2, 42a-9, 43a-9,
50b-8, 50b-9, 52a-6, 52b-9, 53a-2, 53a-4,
55b-7, 61b-1, 84b-17, 87a-14, 94b-9,
100a-8, 102b-3,113b-5, 113b-8, 117b -3,
119a -2, 119a-3, 123a-13, 123a-14,130a-11,
161b-2, 197b-12, 212b-10, 218a -6
o.-maduk 80a-14
o.-madılar 29a -12, 52b-4, 141 a-3,
o.-ma-y-ısar 34a-16
o.-magıl 30b-5, 48b-7
o.-ma 30b-1, 30b-2, 73b-10,92a-7, 162a-2
177b-4
o.-masun 13b-11, 26b-1, 29b-4, 30b-15,
47a-14, 54a-9, 180a-5,192b-6, 198b-14
o.-masun kim 27b-2, 29b-2, 34b-16, 36a-9,
37b-1, 49a-14, 49a-16, 51b-13, 60a-2,
62b-4, 82b-14, 85a-11, 91b-6, 97b-12,
120a-8, 120a-12, 135b-13, 138b-5, 149a-5,

151b-15, 155a-8,182b-4, 183b-2, 186b-1, 192b-4

o.-mañ 114b-3, 142b-1, 142b-11

o.-mañuz 143a-7, 150a-14

o.-mayalum 143a-1

o.-masañ 92a-6

o.-masa 33a-15, 163b-8

o.-mayam 46b-8, 58b-1, 144a-15, 146a-1

o.-mayasın 213b-13

o.-maya 13b-1, 25b-11, 26b-4, 27a-8, 29a-1, 30b-16, 37b-12, 49a-1,49a-2, 54a-8, 59a-10, 70a-7, 83a-8, 83a-10, 83a-16, 136a-1, 205a-2, 210a-12

o.-maya mı? 71a-1

o.-mayavuz 217a-12

o.-mayalar 33b-14

o.-mayınca 19b-14, 22a-3, 120a-10, 136a-8, 136b-7

o.-mayıncak 216a-1

o.-madın 60a-13, 174b-4

o.-maz-ıdı 20b-7, 2 2a-4, 92a-6, 202a-17, 197a-14

o.-maz-ısa 51b-1, 51b-2, 63b-12

o.-mayalardı 133b-2

o.-mağ isde- 93a-2

o.-mah 49a-9

o.-mak 32b-8

o.-maġa 37a-15, 46b-5,68b-5, 86b-5, 134a-8, 182a-11, 216a-12, 2 24a-6

o.-makdan 47b-8

o.-mahlıġa 6b-13

olın- : Olunmak, (bk. olun-).

o.-ur 10b-16, 33a-2

o.-a (ist.) 53a-7, 110a-15

olun- : Olunmak, (bk. olın-).

o.-dı 102b-9, 174a-10

o.-mış 96a-7
o.-an 220a-4

on : On (sayı).
20a-9, 27a-14, 30a-16, 30b-2, 30b-2, 31b-10, 33a-17, 44a-17, 44b-1, 44b-5, 44b-14, 45b-13, 45b-16, 46a-3, 46a-5, 46a-15, 46b-1, 46b-9, 46b-10, 46b-11, 46b-17, 47b-9, 48a-1, 48a -2, 48a-8, 48a-14, 51a-2, 51a-14, 51a-14, 51b-7, 77b-13, 98b-5,101b-4, 116b-16, 118b-1, 136a-1, 158a-10, 178a-15, 181a-6,192a-14, 195b-5, 203b-5
on on 51a-16
o. dahı 51a-16
o.-unuñ dahı 46b-12
o.-a 181b-16
o.-ı (iye.) 46a-4
o.-uncı 10b-3

oñ- : Düzelmek, rast gelmek.
o.-dı 116a-12

on altı : On altı. 44b-4, 180b-5

on beş : On beş, (bk. on biş).
o.-ine 91b-2

on biñ : On bin.
9a-15, 142a-12, 152a-3,152a-5,152a-7, 152a-15, 152a-15, 152b-4,152b-6, 152b-6, 152b-7,

on bir : On bir. 158b-6,159a-11
o.-inci 10b-3,

on bir biñ : On bir bin. 9b-13

on biş : On beş, (bk. on beş).
42a-8, 52b-7, 180a-15, 200b-11

on dört : On dört.
14a-4, 99a-6, 99a-7, 101a-7

oñıl- : İyileşmek, yara iyileşip kapanmak.
o.-a 53b-17

on iki : On iki.
9a-17, 10a-14,10a-17, 10b-1, 91a-17, 91b-2, 118b-1, 123b-10, 194a-10

o.-si 95a-2
o.- nci 10b-4
on iki bin̄ : On iki bin. 9b-10
on sekiz bin̄ : On sekiz bin. 10b-14
on tokuz: On dukuz. 8a-5
on üç : On üç.
101b-4,101b-7, 186b-9, 194a-10
on yidi : On yedi.
101b-6, 101b-7,181a-12
o.-sinde 101a-15
ordı : Ordu. 162b-6
orta : Orta, iç; ara.
97b-8, 178a-9, 180b-10, 182a-3, 193b-9
o.-ya 57a-4, 85b-16, 145b-5
o.-da 88b-7, 93b-6
o.-sı 98a-11
o.-sına 98a-10
o.-sında 22a-3,22a- 7, 29b-17, 68b-4,89b-3, 98b-1, 106b-13, 107a-12, 154b-11, 165b-7, 174a-1, 174a-10, 179b-13, 192a-15, 213a-13, 219a-7,
o.-larına 139a-3
ortak : Ortak. 42b-14, 208b-2
ʿOs̱mān : (k.a.) Hz. Osman, dört halifeden üçüncüsü, (bk. ʿOs̱mān bin ʿAffān).
4b-1, 40b-12
ʿOs̱mān : (k.a.) Osman, Hz. Ebû Bekir'in babasının adı.
ʿO.-un̄ 134a-15
ʿOs̱mān bin ʿAffān: (k.a.) Osman bin Affan, dört halifeden üçüncüsü, (bk. ʿOs̱mān) 14a-17
ʿOs̱mān ibn-i Mālik ibn-i ʿAdī el- Fah̲rī : (k. a.) Kureyş'in ileri gelenlerinden biri.
215b-9, 223b-13, 223b-14
ʿOs̱mān ibn-i Matʿūn : (k.a.) Osman ibn-i Matun, Hz. Muhammed'in çocukluk arkadaşı.

100b-14, 127b-10

ot : Ot.
105b-12, 105b-12, 106a-8, 106b-1, 106b-3, 106b-4, 188a-17, 188b-1, 188b-1, 188b-2

ot : İlaç. 154a-6, 154a-11
o.-ı 154a-13

otak : Çadır, büyüklere mahsus büyük çadır, otağ, (bk. odak).
o.-ından 27b-17

otla- : Otlamak, ot yemek.
o.-dılar 105b-13
o.-sa 188b-1
o.-yalum 105b-12
o.-dugı 119a-14, 119b-15
o.-maġa 106a-8

otur- : Oturmak, beklemek, yerleşmek; ikâmet etmek; başlamak.
o.-ursın 156b-9
o.-ur 123b-9, 126a-9, 130b-10, 130b-12, 140b-4, 140b-7, 164a-3, 177b-13, 177b-13, 206b-10, 217b-8, 221b-13
o.-ursız 69b-13
o.-urlar 118b-2, 135b-11, 163a-13, 202b-3, 218a-14
o.-dum 72a-14
o.-dı 6a-10, 8a-4, 21a-12, 27a-5, 29b-10, 29b-12, 30b-6, 33a-7, 34a-1, 34b-6, 52b-14, 53a-10, 53a-13, 56a-2, 58b-15, 59b-12, 65a-10, 72a-7, 73b-15, 74a-1, 74a-13 , 81a-5, 81a-8, 88a-4, 89b-7, 89b-9, 93a-12, 103a-3, 112a-14, 112a-16, 119a-15, 119b-3, 120b-11, 122a-6, 124a-8, 124b-8, 129b-6, 129b-16, 129b-17, 130a-4, 130b-13, 132b-8, 144a-13, 145b-15, 145b-16, 150b-10, 155b-5, 156a-16, 159b-17, 16a-4, 160a-5, 160a-15, 164a-4, 171b-9, 173a-5, 175a-1, 180a-11, 180a-11, 182a-2, 189a-13

199a-17, 202b-4, 203a-8, 212b-15, 220b-10
o.-dılar 29b-8, 29b-10, 29b-13, 30a-13,
46a-2, 70b-13, 73a-17, 78b-6, 93a-11,
95a-9, 107b-5, 113a-4, 113b-15, 124b-8,
126b-2, 131b-5,,137a-9,142 b-8, 150b-11,
160b-17, 171b-6, 180a-9,180a-12, 180a-13,
182a-2, 188a-10, 194b-3, 207b-1, 210a-11,
218a-17
o.-mış 121b-9, 131b-14, 221b-12
o.-mışsız 155b-6
o.-mışlar 38b-6, 211a-17
o.-mışlardur 137a-10, 205a-10
o.-ıpdur 118a-15, 196a- 6
o.-updur 27b-8, 91b-8, 212a-2
o. 49a-12, 143b-9, 164a-4
o.-ġıl 53a-16, 129b-5, 143b-7, 159b-14
o.-alum 55a-14
o.-sa 117b-15, 126a-11, 164b-17, 177b-17
o.-am 118b-10
o.-asın 131b-16
o.-a 7b-14, 45b-10, 80b-13, 81a-10
o.-avuz 201a-3
o.-alar 154b-3
o.-up 65a-11 ,77a-1, 126a-11, 133a-16, 217b-5
o.-aldan 101b-15
o.-ınca 101b-14
o.-an 123b-12, 184b-4
o.-dugı 65a-10, 130a-8, 130b-14, 133a-8
o.-dukları 184b-9
o.-ası 33a-12, 152a-3, 160b-17
o.-acak 124b-2
o.-urdı 39b-15, 42a-4, 120b-9, 124b-3,
126a-12, 195b-14, 206b-6
o.-ur-ıdı 65a-1, 117b-15,125b-5, 127b-15,
129b-15, 133a-16, 164b-17
o.-urlardı 185b-16, 206b-1
o.-urlar-ıdı 117a-11,125b-3 , 127b-11,

127b-14, 136a-1, 135b-10,178a-8, 178a-16,
178b-6, 178b-17, 180a-9, 206b-8
o.- dısa 116a-13
o.-mış-ıdum 28b-14
o.-mış-ıdı 40b-5, 52a-16, 59b-9, 105a-2,
124b-5, 13 7b-15, 143b-4, 145b-15,
154a-8, 170a-2, 206b-7, 212a-1
o.-mışlar-ıdı 52a-16, 59b-9, 60a-14,124b-5,
211b-2
o.-mışlardı 169b-9
o.-ur-iken 197a-15
o.-urken 28a-2, 29b-16, 112b-13
o.-mış-iken 179a-2
o.-mazam 131a-1
o.-madun̄ 37a-16
o.-masun lar 176a-1
o.-mayayım 146a-1
o.-maduk 131a-7
o.-mah̲ 67b-12
o.-uşın 137a-11

otuz : Otuz.
30a-16, 41a-1, 51a-16, 51b-8, 156b-15, 166b-13,
186b-10, 190b-8, 194a-7

otuz altı: Otuz altı. 101b-5

otuz biş : Otuz beş. 101b-3, 101b-6

oyın : Oyun, (bk. oyun). 35a-8

oyna- : Oynamak; hareket etmek; sınamak; tehlikeye
atmak; titremek.
o.-dı 34b-6, 113a-11
o.-dılar 137a-5
o.-y-up 127a-1
o.-dug̈ını 30b-12
o.-r-ıdı 35a-8, 35a-13
o.-r-iken 33b-1
o.-madı 126a-11
o.-madılar 178a-15
o.-mah̲ 46b-16

o.-mak 210b-5

oynat- : Oynatmak

o.-alar 84b-15

oyun : Qyun, (bk. oyın).

178a-15

Ö

öç : Öç, intikam; bahis, kumar için bahis. 181a-6
ö.-dür 182b-14
ö.-in 209b-13

öd : Öd, öd kesesi.
ö.-i (iye.) 160a-16

ög : Akıl, us.
ö.-ümden 211a-2
ö.-in 172b-3
ö.-ine 3a-7
ö.-inde 97a-12
ö.-iden 74b-15
ö.-ümüzden 217b-7
ö.-süz 153b-5

ög- : Övmek, methetmek.
ö.-er 18b-2, 130a-8, 222b-11
ö.-di 208a-16
ö.-diler 30a-11, 137a-13, 180b-1, 180b-12, 218a-15
ö.-e (ist.) 209b-9
ö.-dügin 207a-8
ö.-erler-idi 124a-15, 211b-13

ögredici: Öğretici, yol gösterici.
ö.-dür 176a-14

ögren- : Öğrenmek.
ö.-di 135b-1, 197a-4
ö.-gil 214b-5
ö.-elüm 6b-14
ö.-em 210a-5, 220a-11
ö.-esin 137a-17
ö.-e 131b-1, 132a-10
ö.-eler 4a-14
ö.-ip 214b-3
ö.-miş-idi 167a-8
ö.-mege 135b-4

ögret- : Öğretmek.
ö.-ürem 71a-15
ö.-ürler 55b-5, 132b-10

ö.-dün 175a-8
ö.-di 38b-2, 84a-4
ö. 29a-4, 52a-8, 54a-7
ö.-elüm 183b-1
ö.-e 130a-15
ö.-evüz 71b-5
ö.-en 138b-9
ö.-ür-idi 137b-2
ö.-ürdi 131b-2
ö.-dilerse 132a-16
ö.-miş-idi 31b-9
ö.-mişler-idi 77a-13, 77a-14

ögüt : Öğüt, nasihat.
27a-7, 40b-16, 47b-5, 78b-2, 149a-4, 159b-16, 16 9b-10, 190a-8, 219b-16
ö.-ine mi? 203b-12

ögütle- : Öğütlemak, nasihat etmek.
ö.-di 48b-10
ö.-mezsin 37a-6

öksüz : Öksüz, yetim.
35a-1, 91a-6, 104b-9, 153b-5
ö.-in (1. t. ş. bildirme.) 33b-10
ö. ol- 103b-8

öküş : Çok.
19b-8, 40a-3, 82a-1, 91a-8
ö.-dür 27a-10, 114a-11, 155b-16
ö. midür? 168b-5
ö.-liginden 44a-15

öl- : Ölmek.
ö.-ürem 32b-2, 224a-9
ö.-ürsin 177b-5
ö.-düm 172 b-12
ö.-di 56a-8, 91a-5, 101a-1,101a-3,138a-10, 152b-6, 152b-6, 153b-6, 158b-6, 160a-16, 169b-8
ö.-mişdür 152a-12
ö.-üpdür 112b-3

ö.-iserüz 78a-14
ö.-eyim 35b-8
ö.-elüm 60b-3
ö.-sem 78a-15
ö.-em 48b-15, 57a-8, 78a-15
ö.-em mi? 212b-7
ö.-e 37a-2, 51a-10, 159a-11
ö.-esiz 149a-5
ö.-üp 21a-10
ö.-elden 208a-5
ö.-ünce 40a-5
ö.-icak 57b-14
ö.-en 60b-15, 60b-17, 85a-17, 87a-3, 160b-3, 162a-12
ö.-enden 85b-4, 85b-4
ö.-enlerün 148b-11, 152a-14
ö.-enleri 148b-11, 152 b-1
ö.-enlerden 149a-3
ö.-dügüm 172b-14
ö.-ür-idi 50b-8
ö.-miş-idi 152a-15, 152b-6
ö.-ürsevüz 56b-3
ö.-mez 166a-10
ö.-medi 50b-6
ö.-mesem 126b-16
ö.-memişler-idi 76b-16
ö.-meg-ile 151b-16
ö.-mekdür 35b-8
ö.-mege 105b-9
ö.-megüm birle 36b-2

ölçü : Ölçü, ölçülmüş, uygun.
ö.-idi 41b-12

öldür- : Öldürmek.
ö.-em 148a-5, 162a-11,169a-17, 198b-16
ö.-ür 121b-12, 167b-10, 177b-1, 177b-3
ö.-düm 151b-11

ö.-dün 21a-10, 36b-15, 151b-9
ö.-di 36b-14, 36b-14, 37a-4, 37a-10, 55a-1,
73b-15, 74a-1, 120b-5, 157a-17, 157b-1,
158a-3,158a-4, 158a-4, 158a-5, 158a-5,
158a-14,167b-4, 167b-11,167b-13, 167b-14
ö.-dük 139a-17
ö.-diler 5b-17, 31a-16, 64b-4, 85a-16,139a-13,
148b-16
ö.-düler 76b-8
ö.-miş 161a-7
ö.-miş midür? 47b-2
ö.-iserdür 22b-17
ö.-üserler 60b-2
ö.-eyim 80a-17
ö.-eyüm 157b-12
ö.-eyüm mi? 80a-17
ö.-gil 77a -7, 80b-2
ö. 57b-11, 169a-17
ö.-elüm 25b-16, 35a-17, 37a-3, 55a-14,56a-16,
60b-2, 85b-13,138b-10, 193a-11
ö.-ün 69a-6,121b-12, 12 2a-1
ö.-em 73b-5, 149b-8
ö.-esin 71b-12, 73b-5
ö.-e 35a-10, 71a-7, 73b-4, 78a-11, 80a-12
ö.-evüz 54a-8 , 65 b-3, 138b-17, 157a-8
ö.-esiz 85a-12, 149b-17
ö.-eler 36b-2, 45b-11, 69a-8, 114b-5 , 148b-15,
172a-5
ö.-üp 17b-6
ö.-iben 11b-13
ö.-ince 101a-13
ö.-en 167b-7
ö.-enlerün 141b-3
ö.-ürsevüz 85a-5
ö.-mişler-idi 141b-3
ö.-eceg-ise 80b-2

ö.-e-y-idünüz 82a-9
ö.-medi 148b-16
ö.-megil 83b-4
ö.-emezsin 31a-13
ö.-emez 155b-17
ö.-ümeyesin 49a-17
ö.-ümeye 72b-6
ö.-mek 36b-3, 52 b-1, 71a-1, 81a-9, 148a-10, 172b-11
ö.-meg-içün 139a-16
ö.-mege 28b-17, 35a-12, 36b-16, 72b-3, 72b-8, 138b-3,156a-4
öldürici: Öldürücü, (bk. öldürüci). 66b-17
ö.-dür 190a-2
öldürt- : Öldürmek.
ö.-ürsin 121b-13
öldürüci: Öldürücü, (bk. öldürici). 166b-7
ölü : Ölü 11b-9
ö.-dür 117b-8
ö.-midür? 21a-11
ö.-yi 117b-9
ö.-si 88a-2, 88a-2
ölüm : Ölüm.
20b-3, 85b-10, 158a-16, 174b-14, 174b-15, 177b-7, 177b-8
ö.-ümi 156a-17, 156b-1
ö.-den 14b-15,151b-11, 172b-13
ö.-i 101a-12
ö.-ini 153b-3
ö.-in 48b-14
ö.-ine 31b-14, 91a-2
ö.-inden 41b-9
ʿÖmer : (k.a.) İkinci halîfe Hz. Ömer, (bk. ʿÖmer ibn-i Ḫattāb). 4b-2, 11b-10, 40b-12
ʿÖ.-den 4a-14
ʿÖmer ibn-i Ḫattāb : (k.a.) İkinci halîfe Hz. Ömer, (bk. ʿÖmer). 4a-9

ön : Ön, önce
23a-17, 76a-3, 84a-4, 95a-13, 146b-16
ö.-de 90a-12
ö.-din "Önce, evvel; önden." 8b-17, 14a-10, 14b-15, 14b-15, 16b-16, 19b-1, 38b-5, 56b-6, 70a-3, 77a-6, 84a-6, 93b-13, 97b-16, 110a-1, 123b-11, 129a-14, 142a-12, 149a-2, 154b-10, 159a-15, 160b-13, 171b-4, 174a-14, 193a-14, 193b-8, 194a-4
ö.-dindür 18b-5
ö.-dün "Önce, önden." 63a-14, 77b-3, 77b-17, 134a-15, 150b-2, 154b-16, 176a-1, 176b-4, 186a-4, 215b-11
ö.-üme 96b-12, 189b-9
ö.-ümde 93a-12, 95a-9, 96b-13, 219a-9
ö.-ine 52a-13, 52a-15, 71b-9, 71b-17, 87b-5, 108a-12, 116b-10, 157a-3, 180b-16
ö.-üne 77a-14
ö.-inde 80b-17, 86b-4, 98a-10, 98b-15 ,112a-16, 130b-6, 131b-7, 132a-13, 137b-15, 140a-1, 146a-5, 146b-17, 146b-17, 160b-6, 160b-6, 169b-12, 170 a-1, 173a-5, 174a-8, 174a-9, 175b-4, 181a-16, 190b-8, 195b-14, 200a-12, 200a-15, 205b-12
ö.-ünde 132b-10, 174a-4
ö.-inden 96b-11, 121b-10
ö.-ince 59b-13, 65a-5,124b-1, 160a-1, 203a-2, 203b-6
ö.-ünce 84a-2
ö.-lerinden 57a-16
ö.-lerince 35a-16, 59b-8, 131b-4, 220a-15

ön- : Önmek, beklemek.
ö.-iben 152b-16

öp- : Öpmek.
ö.-di 46a-10,59b-8, 59b-16, 80a-1, 83b-4, 102a-15, 114a-3, 124b-7, 128a-14, 139b-2, 142a-5, 142a-11, 142b-8, 172a-13,

172a-17, 176b-8, 176b-13, 186a-2, 203a-14, 204a-1, 212b-12,213b-16, 218b-10, 221a-14, 221a-17, 221b-4, 222a-7

ö.-diler 29b-9, 121a-10, 188b-15

ö.-en 140a-13

ö.-er-idi 177a-14

ör- : Örmek, kapatmak.

ö.-e-y-idi 55a-7

ʿörfī : (a.) Örf ve âdetlerle ilgili olan. 6b-4

ört- : Örtmek, bürümek, kapatmak: örtbas etmek.

ö.-erem 39b-7

ö.-erüz 138b-14

ö.-diler 43b-5

ö.-ünce 72a-15

örtü : Örtü, perde.

ö.-sini 76a-17, 125a-3

ö.-sin 113a-13

örtül- : Örtülmek, kapanmak.

ö.-di 42b-1, 42b-8

ö.-üpdür 217a-9

örü,öri: Ayakta, iki ayak üstünde, dik.

ö. tur- "Ayağa kalkmak." 30a-10, 30a-13, 38b-7, 39a-9, 48b-1, 56a-2, 58b-4, 59a-15, 59b-16, 61a-9, 112a-11, 125a-17, 130a-5, 131b-4, 133a-8, 133a-11, 156a-16. 159b-13, 173b-3, 180a-10, 180a-14, 180a-14,180b-16, 181a-7, 182a-1, 183a-14,199a-16, 200a-1, 202b-13, 206b-11, 211a-15, 216a-8, 218a-15, 222b-9, 224a-13

ötrü : Ötürü, dolayı, (bk. ötürü, ötüri). 32a-8

ötüri : Ötürü, dolayı, (bk. ötrü, ötürü). 199b-2

ötürü : Ötürü, dolayı, sebebiyle, için, (bk. ötrü, ötüri).

29a-12, 35a-1, 37b-3, 43a-15, 78a-6, 103b-3, 117a-3, 127a-13, 127b-2, 132a-9, 137a-12, 138b-14, 159b-7, 224b-7

ö.-dür 152b-14

öyke : Öfke, hiddet, hışım.
ö.-ye 79a-6

öz : Öz, nefis, kendi.
23b-3, 23b-4, 47b-2 , 69a-13, 69a-13
ö.-üm 27a-7
ö.-i 5b-2, 173a-1, 189b-11, 203a-9
ö.-ini 96a-10
ö.-üni 117b-8
ö.-in 49b-9
ö.-ine 165b-4

özge : Başka. 147a-15

ʿözr : (a.) Özür , mazeret; kadınların âdet hali.
ʿö. dile- 31b-11, 50b-12, 191a-16, 210b-10
ʿö. gör- "Âdet görmek." 173a-12, 173b-16
ʿö.-ile 95a-7
ʿö.-üm 173a-14

P

panbuk : (f. penbe) Pamuk. 162a-5
p. birle 162a-5
p.-ıla 162a-7
p.-ı (akk.) 162a-6
pāra : (f. pāre) Parça, kısım. 40a-13, 120b-17, 121a-2, 136b-8
p. ol- 56a-1, 207b-6
p. pāra kıl- 29a-9, 57b-14, 76b-7, 148a-5, 159a-9
p. pāra ol- 224a-11
p.-sı 55b-17, 56a-1, 56a-1, 115a-1, 221b-4, 222b-4, 223a-17
p.-sını 222b-5
p.-sın 46b-7, 222a-6
parala-: (t.; pāre f.) Parçalamak.
p.-dı 31a-12, 122a-13
pās : (f.) Pas, kir. 98a-3
pāyanda: (f. pāyende) Devamlı, sabit. 160b-7
pāyidār: (f.) Sürekli, kalıcı, sağlam, kaim. 83a-16
pāy māçān: (f.) Ayakkabı çıkarılacak yer, (Tarikat ehlinin ıstılâhında kullanılan bir deyim, şeyhler kabahat işleyen dervişleri burada tek ayak üstünde durdurarak cezalandırırlarmış.)
P.-ında 161b-14
pāy-māl: (f.) Ayak altına alıp çiğneme, zelil, aşağılanmış.
p. it- 180a-1
pāzişāh: (f.) Padişah. 3a-4, 57a-10
p.-a (ünlem) 5b-3
p.-dur 209a-15
p. ol- 7b-17, 33b-7
p.-un 6b-5, 54b-11
p.-um 191a-4
p.-ı (iye.) 185a-7
p.-lar 66a-7
p.-lara 104b-1
pāzişāhāne : (f.)Padişaha layık, ve yakışır şekilde.

satvet-i p. "Padişaha yakışır üstünlük, sindirici güç." 33a-15

pehlevān: (f.) Pehlivan, güreşçi, savaşçı, cenkçi. 5a-4, 73b-6, 138a-17, 205b-12
p.-lar 198a-7
p.-ları (iye.) 57a-14, 144b-15

pehlevānlıḫ : (t.; pehlevān f.) Pehlivanlık, yiğitlik, kahramanlık, (bk. behlevānlık) 197a-2

pehlevānlık : (t.; pehlevān f.) Pehlivanlık, yiğitlik, kahramanlık, (bk. pehlevānlıḫ).
p.-a 156b-2
p.-ını 168a-17

pelīd : (f.) Pis, murdar. 131a-12

penāh : (f.) Sığınacak yer. 57a-6
p.-ı (iye.) 111b-11

pencere : (f.) Pencere.
p.-den 212b-12, 220b-10
p.-sinden 207a-7

pençe : (f.) Pençe.
p.-sine 147b-1
p.-sinde 88a-10

penhān : (f.) Gizli, saklı. 123a-2

perçin : (f.) Perçin.
p. it- 65a-8
p. kıl- 64b-16, 65a-5

perde : (f.) Perde, örtü, bir yeri bölmek ve görünmeye engel olmak için asılan çarşaf; peçe; gerçegi görmeye engel olan şey.
94b-9, 220a-15
p.-i nūr 14b-7
p.-si 93b-6
p. -ler 66b-1, 197b-9

perekende : (f. perākende) Dağınık, darmadağınık, 60b-7

perīşān : (f.) Perisan, dağınık, kederli, kayğılı, üzüntülü. 131b-16, 188b-14
p. -sın 27b-8
p. ol- 27b-5, 54a-10

perrende : (f.) Uçuçu, uçan. 94a-11
perri : (f.) Peri, pek güzel olarak tasavvur edilen dişi, cin.
p.-ler 100b-17
pertev : (f.) Parlaklık, nur, ışık, ziya.
p.-i (iye.) 182b-15
p.-idür 11b-7
p.-in (akk.) 146b-7
pervā : (f.) Korku.
p.-sı 199a-12
pervāz : (f.) Uçma, uçuş.
p.-ıla 19b-3
p. it- 3a-11
perverde : (f.) Beslenmiş, yetiştirilmiş.
p ol- 135a-11
pes : (f.) İmdi, bu halde, bununla beraber, şimdi; öyle ki, öyleyse, o halde; ya, peki, pekala, işte, artık; nihayet; o vakit; zira; doğrusu, gerçeği, sonra.
3a-1, 3a-4, 3a-9, 7b-1, 7b-4, 9a-12, 9a-14, 9b-4, 11b-2, 18b-15, 23b-2, 20a-13, 24b-7, 31a-1, 37a-3, 41a-3, 41a-7, 41a-12, 41b-1, 41b-2, 43b-1, 50b-11, 44a-15, 52a-11, 69a-4, 77a-17, 74b-11, 78a-9, 78a-11, 79a-4, 92a-6, 97a-3, 100a-3, 101b-17, 110a-15, 111b-6, 113b-9, 118b-9, 120b-14, 124b-16, 132b-2, 133a-6, 136a-1, 154b-1, 155a -3, 155a-14, 156b-9, 163b-6, 167b-15, 172b-8, 177b-7, 198a-3, 200a-17, 205a-16, 212a-10, 214a-12, 216a-1
pes : (f.) Geri, arka.
piş ü, p. 177a-12
peşīmān: (f.) Pişmanlık duymak.
p. ol- 138b-10, 158b-9
peşīmānlık : (t.; pesīmān f.) Pişmanlık, nedamet.
27a-11
peyġām : (f.) Haber.
p.-ı (akk.) 8b-13

peyġambar : (f.) Peygamber, nebi.
13b-3, 13b-8, 14a-12, 14b-4,15b-10, 15b-14,
15b-15, 16b-1, 16b-2, 16b-5, 16b-6, 16b-10,
17b-2, 17b-10, 17b-13, 18b-9,18b-9, 18b-14,
19a-3, 19b-7, 20a-12, 20b-4, 20 b-6, 20b-9,
20b-11, 20b-15,21a-4, 21a-13, 22b-9, 23a-12,
23a-12,24a-11, 25b-12, 26a-15, 28b-11, 29a-1,
34a-17, 35a-9, 41a -7, 41a-9, 41a-17,41b-1,
45a-4,47b-7, 54a-1,54b-2, 55a -8, 60a-16,
63b-7, 65b-1, 67b-14, 68b-5, 74b-12, 74b-16,
75a-2, 75a-2, 76a-15, 82a-1 ,101b-12, 101b-12,
108b-2, 114b-3, 121a-13, 121b-14, 136b-12,
157b-6, 206a-12
p.-ı āḫıru'z-zamān 94a-1
p.-ı mürsel 108b-14
p. daḫı 41a-5
p. ki (her p.) 41a-4
p. kim 68a-8, 117b-10
p. ol- 67a-3, 97a-9, 124b-14, 124b-16, 135b-14,
206a-12, 207a-11
p.-un̄ 15b-7, 16a-4, 16b-3, 17b-7, 18a-10,
28b-14, 30a-1, 36b-9, 54a-15, 54b-5,
54b-5, 65b-9, 74b-17, 76a-13, 78a-8,
101b-11, 147b-5
p.-ı 14a-12, 14a-17, 14b-2 , 14b-11, 15b-6,
19a-2, 19a-4,45b-4
p.-.a 15b-5, 16b-10, 16b-14,17b-11, 17a-8,
20a-13, 20b-5, 41b-2, 54a-17, 108b-6,136b-10,
147b-6
p.-da 16a-11
p.-dan 21b-14, 29b-17, 41a-12,42a-17, 42b-8,
43b-4, 54a-17, 61b-4, 81b-17, 81b-17,
125b-15,147b-6
p.-umsın 109b-2
p.-ı (iye.) 22b-15, 33a-11, 52b-5, 62b-2
102b-15,162b-12, 207a-11
p.-ısın 212b-4

p.-ıdur 68a-11
p.-ınuñ 32a-3, 45b-6, 46b-14, 53b-9,54a-3, 62a-13, 65b-7, 82a-7, 91a-16
p.-ınuñdur 69a-5
p.-lar 16b-12, 17a-5,18a-12, 18b-9, 25b-11, 38a-15, 38a-16, 65b-9, 76a-14,78b-16, 89b-17, 124b-16, 202a-13, 207a-13
p.-laruñ 17a-1,18b-10, 90a-4,213a-1
p.-larda 17a-7
p.-larda n 17b-4
p.-larına 54b-1

peygambarlık: (t.; peygambar f.) Peygamberlik, nübüvvet.
p.-a 130a-7

pīr : (f.) Pir, yaşlı, ihtiyar, koca. 55a-5, 79a-9, 123a-1,123a-4
p.-i hayvān "İhtiyar Zühâl" 122b-16
p.-i mübārek 177a-17
p.-i nādān 12 2b-9
p.-dür 163a-9
p. ol- 208a-8
p.-i (akk.) 177a-17

pīş : (f.) Ön, ileri. 177a-12

pīşe : (f.) Sanat, iş; huy, âdet. 214b-3
p.-si 205b-7
p.-leridür 20 8b-10

pīşe-kār: (f.) Sanatkâr,
p.-un (gen.) 75a-3

pişvā : (f.) Önder, lider, başkan. 7a-1
p.-ları 219a-15

pişvālık: (t.; pişvā f.) Önderlik, başkanlık. 144a-4

piyāle : (f.) Kadeh, şarap bardağı.
p.-leri (iye.) 4b-16

puhte : (f.) Pişmiş, pişkin.
p.-leri 133b-10

pūlād : (f.) Çelik. 86a-14

puşt : (f.) Arka, dayanak.
p.-u (iye.) 111b-11

put : (f. büt) Put, (bk. büt). 106b-11, 122b-3
p.-a 74b-9
p.-lar 123a-8, 140a-1, 140a-2, 140a-4

puthāne : (f.) Puthane.
p.-ye 74b-11
p.-lerünüz 66a-16

putperest : (f.) Putperst, puta tapan.
p.-lere 106b-11

püser- : (a. büsr) Hurma koruğu, (bk. büsür).
137b-16

Rabb : (a.) Kâinatın sahibi ve mâliki olan Allah, (bk. Allāh)
R.-e'l-`ālemīn 5b-6
R.-u'l-beyte'l-Haram 145a-8
R.-u'l-`ızzat 145a-8
habīb-i R.-i'l-`ālemīn 98b-13, 161b-11
habīb-ü R.-i'l-`ālemīn 136b-17
Rasūl-i R.-e'l-`ālemīn 20a-11, 94b-8

Rabbi : (a.) Allahım, Rabbim (bk. Rabb). 13b-17, 108b-4, 188a-8, 188a-8

Rabbānī : (a.) Allah ile ilgili, Allah 'a bağlı, Allah'tan gelen.
emr-i R. 7b-7
ilhām-ı R. 140b-1
lutf-u R. 8b-16
R.-dür 225b-15

Rabī`a : (k.a.) Hz. Muhammed dünyaya gelmeden önce geleceğini haber veren Satıh lakbıyla bilinen meşhur kâhin, (bk. Rabī`a Hamdān bin Māzin bin Ġassān, Satīh). 63a-2

Rabī`a bin Hamdān bin Māzın bin Ġassān : (k.a.) Kâhin Satıh'ın künyesi, (bk. Rabī`a, Satīh) 63a-2

Rabī`a : (k.a.) Ebu Cehl'in babası Hişâm lbn-i Mugıra'nın arkadaşı, (bk. Rabī`a ibni'l-Esved). 178b-7

Rabī`a ibni'l-esved: (k.a.) Ebu Cehl'in babası Hişâm ibn-i Mugıra'nın arkadaşı, (bk. Rabī`a) 178 -7

Rabī`a ibn-i Nizār : (a.) Hz. Muhammed'in çocukluğu sırasında Mekke'de bulunan bir kabiledir. 126a-2, 126a-3

Rebī`ü'l-evvel : (a.) Arabi ayların üçüncüsüdür. 90b-7, 91a-17, 94b-16, 95b-1, 96a-4, 96b-1, 101a-16

Rācı : (a.) Dönen, dönme, işini yapan

R.-ı `Utarıd "Utarıt gezeğeninin dönüşü" 101b-4

rağbat : (a.)rağbet) Rağbet, itibar etme, istek, arzu. 6a-15
r. birle 6a-14
r.-ıla 95b-4
r. it- 6b-4

rāh : (f.) Yol.
r.-ı rastīn "Doğruların yolu". 3b-4

rahat : (a.) Rahat, huzur. 43a-7

rāh-bīn: (f.) Yolu gören, kılavuz. 3b-6

Rahīm : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, merhametli, (bk. Muhammed). 12a-16, 110b-11

rahīm : (a.) Esirgeyen, acıyan, merhametli; Allah. 12a-1, 18b-2, 54b-15, 199a-6
R.-ā (seslenme) 195a-7
r.-dur 93b-2, 93b-5, 115a-3

rahımahu'llāh: (a.) "Allah ona rahmet eylesin" anlamında dua.
24b-2, 33a-2, 45a-10, 53b-6, 62b-14, 73a-9, 90b-3, 100b-3, 101a-13, 104b-6, 110a-1, 135a-3, 141b-2, 164b-16, 166a-13, 186a-1, 214a-9, 221b-15

rāhib : (a.) Rahip, hırıstiyan din adamı.
40a-3, 40a-5, 40a-8, 40a-9, 40a-11, 40a-13, 40a-14, 40a-15, 40b-4, 40b-5, 40b-9, 40b-17, 41a-3, 41a-14, 41a-15, 41a-16, 41b-5, 110a-8, 110a-10, 110a-12, 159a-7, 159a-15, 159a-17,, 159b-5, 159b-5, 159b-7, 159b-13, 159b-15, 160a-1, 160a-1, 160a-3, 160a-4, 160b-2, 160b-4, 160b-15, 160b-17, 160b-17, 161a-15, 161b-10, 162a-10, 162a-11, 206a-2
r.-ün 40a-2, 41b-3, 41b-8,, 41b-9, 41b-9, 162a-9
r.-i 41b-5, 154a-17, 160b-15
r.-e 40a-7, 40a-9, 40a-14, 154b-2, 156a-2, 156b-12, 157a-7, 159a-15, 161a-14

r.-den 161a-11
r.-ler 76b-8
r.-lerün 160b-2
rahm : (a.) Rahim, kadın uzvu. 173a-15
r.-ı tāhir 16b-8,
r.-a 13b-16, 14a-2,17a-13, 30a-3, 32a-12
r.-undan 93b-2
r.-ına 61b-7, 61b-12, 62b- 3, 63a-16,
63b-7, 65b-1, 106b-14, 107a-1
r.-ında 14b-2
Rahmān : (a.) Herkesi ve her şeyi esirgeyen Allah.
5b-2
Habībü'r-R. 94a-1
melā'iketü'r-R. 93b-17, 102a-10
R.-dur 176a-14
rahmānī : (a.) Allah'tan gelen, hayırlı olan, kötülükle ilgisi olmayan. 140b-1
Rahmat : (k.a.) Hz. Muhammed 'in adlarından biri,
(bk. Muhammed) 12b-4,11a-1
rahmat : (a.) Rahmet, esirgeme, merhamet, acıma;
Allah'ın kullarına acıyıp günahlırını
bağışlaması.
6a-15, 9b-16, 20b-17, 45a-8, 104a-6, 104a-11,
105b-2, 105b-2, 116a-4, 161b-4, 174a-11,
187a-10, 194b-8, 195a-2
bahr-ı r. 10b-8
hıcāb-ı r. 9b-1
hıl`at-ı r. 10b-2
r. birle 99b-15
r.-ıla 95b-3
r. it- 12a-1, 88b-13
r. kıl- 195a-7
r. ol- 6b-12
r. durur 90a-13
r.-ı (akk.) 5a-15
r.-a 155a-9
r.-dan 88a-11

r.-um 222b-4
r.-ını 66a-5

rahmatan li'l-`ālemīn : (a.) Âlemlere rahmet, bağış, ihsan.
r.-dür 108a-9,174a-11

rahmatu'llāhı `aleyh : (a.) "llah'ın rahmeti onun üzerine olsun" anlamına dua. 9a-9

rahmatu'llāhi `aleyhimā : (a.) "Allah'ın rahmeti onun ikisinin üzerine olsun" anlamına dua. 7a-12

rahmatu'llāhı sellemū ileyh : (a.) "Allah'ın selâm ve rahmeti onun üzerine olsun" anlamına dua. 23a-13

raḫt : (f.) Keder, üzüntü.
r.-ını (baḫt-ı r. "Üzücü, kötü talih ") 7b-10

rā`ī : (a.) Bir kavmin başkanı veya bir ülkenin koruyucu ve idarecisi. 6a-14
r. bigi 4a-7

ra`ıyyet: (a.) Tebea, bir devletin ve hükümdarın idaresi altında yaşayan halk. 6a-14, 177b-2
r.-i (akk.) 195b-3
r.-ümüzi 141b-15

Rakīb : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed) 12b-1, 110b-13

rakīb : (a.) Görüp gözeten; bir sevgiliye gönül vermiş olan. 130b-1

rakīk : (a.) Merhametli, çabuk üzülen; ince, yufka, narin.
r.-u'l-kalb "Merhametli kalp". 131b-11

ramażan : (a.) Ramazan ayı. 8a-5

rāstīn : (a.; rāst f.) Doğru, temiz ve namuslu kimseler.
`āşık-ı r. 3b-15
rahı-ı r. 3b-4
şeyḫ-ı r. 36b-4, 143b-12

Rasūl : (a.) Peygambar, Rasulullah; burada ço daha çok Hz. Muhammed, (bk. Muhammed)

4a-1, 4a-2, 4a-3, 4a-4, 4a-5, 4a-5, 4a-15,
8a-16, 8b-1, 9a-1, 9a-5, 9a-13, 9a-13, 9a-14,
9a-15, 9a-16, 9b-3, 9b-5, 9b-12, 9b-14, 9b-15,
9b-17, 10a-1, 10a-6, 10a-7, 10a-17, 10b-6,
11a-2, 11a-3, 11a-4, 11a-5, 11a-6, 12a-10,
13b-2, 14a-17, 14b-1, 14b-6, 14b-8, 14b-9,,
14b-12, 15b-10, 15b-11, 15b-13, 15b-17, 16a-5,
16a-11, 16a-15, 16a-17,16b-4, 16b-5, 16b-7,
17a-2, 17a-13, 17b-4, 17b-7,17b-8,17b-15,
18a-1, 18a -3,18b-16, 19a-3, 19a-15, 19b-8,
20a-9, 20a-11, 20a-12, 21a-1, 21a-5, 21a-15,
21b-2, 21b-7, 21b-8, 21b-12, 21b-15, 22a-1,
22b-11, 22b-11, 22b-14, 23a-2, 2 3a-7, 24a-16,
25b-7, 25b-10, 29a-9, 32a-3, 33a-6, 33a-10,
35b-2, 35b-11, 36b-2, 39a-13, 41a -1, 41a-11,
41a-12, 41a-16, 42a-9, 44b-13, 45a-15, 45a-16,
51a-6, 51a-7, 51b-17, 53b-5, 54a-1, 54b-7,
55b-6, 60b-10, 63a-16, 67b-7, 68a-2, 68b-11,
69a-2, 69a-12, 70b-3, 71b-6, 80b-10, 80b-16,
82b-2, 84b-10,87b-8, 89a-1, 89a-2, 89a-5,
89b-14, 90a-2, 90a-5, 90a-11, 90b-5, 90b-7,
91a-1, 91a-10, 91b-9, 98a-9, 98a-10, 98b-9,
98b- 10, 99a-2, 99a- 3, 99a-12, 100b-3, 100b-6,
100b-13,100b-16,101a-14, 101b-16, 101b-17,
102a-1,102a-12, 102a-13, 102a-16, 102b-8,
103a-2, 104b-15,104b-15, 105a-13, 105b-5,
106b-9, 106b-14, 107a-3, 110b-3, 113a-13,
113a-15, 113b-2,113b-8,113b-15, 113b-17,
114a-2, 115b-16, 116b-5, 116b-5, 116b-10,
117a-1, 118a-15,118b-3, 118b-9, 118b-11,
118b-13, 118b-16, 119a-1, 119a-7, 119a-9,
119b-1, 119b-2, 119b-2, 119b-3, 120a-8,120a-14,
120b-13, 120b-14, 121a-9, 121a-15,121b-3,
121b-9, 123b-12, 124b-8, 125a-3,125a-14,
125b-2, 125b-4, 125b-7, 125b-8,125b-9,125b-12,
126a-10, 126a-13, 126b-6, 127a-9,127b-5,
127b-12, 127b-17, 128a-1, 128a-3, 128a-7,

128a-8, 128a-15, 128b-15, 129a-5,129a-6,
129a-17, 129b-6, 129b-12, 129b-15,130a-3,
130a-9, 131a-15, 131b-6, 131b-8, 131b-10,
131b-11, 132b-7, 132b-17, 133a-1, 133a-6,
133b-4, 133b-6, 133b-17, 134a-10, 134a-11,
134b-7, 134b-8, 135a-10, 140a-11,140a-13,
140b-1, 140b-2, 140b-4, 140b-7, 140b-8, 140b-8,
140b-12, 140b-13, 141a-5,141a-7, 141a-8,
142a-14, 142b-6, 143b-5, 143b-8, 143b-15,
144a-11, 144a-13, 144a-17, 144b-2, 144b-4,
144b-7,144b-9, 145b-3, 145b-3, 146a-2, 146a-4,
146a-8, 146a-12, 146b-5, 147a-1, 147a-4,
147b-4, 147b-8, 147b-9, 147b-9, 147b-16,
148a-7, 148a-12, 148a-14, 148a-16 , 148a-17,
148b-7, 148b-9, 149a-9, 149a-12, 149a-13,
149a-13, 149a-17, 149b-1, 149b-2, 150a-14,
150a-15, 150b-1, 150b-8, 150b-10,150b-11,
150b-13, 150b-14, 151a-7, 151a-13, 153b-2,
154a-3, 154a-6, 154b-2, 154b-3, 156a-7, 157b-3,
157b-6, 157b-8, 157b-15, 158a-2, 158a-4,
158a-11, 158a-13, 160a-7, 160a-10, 162a-6,
162a-8, 164b-15, 164b-17, 165a-2, 165a-6,
165a-13, 170a-2, 170b-8, 171b-6, 171b-8,
172a-13,173a-3, 173a-5,173a-8, 173b-2, 173b-12,
174a-5, 174a-9, 174a-10, 176b-3, 177b-14,
177b-14,177b-14, 177b-15,178a-10, 178a-12,
178b-10, 178b-17, 179a-1,180a-11, 180b-16,
180b-17, 181a-1, 181a-11, 181a-11, 182a-1,
182a-7, 182b-2,182b-7, 182b-9,182b-11, 182b-12,
182b-14, 183a-10, 183b-13, 184a-8, 184a-9,
184a-11,184a-15, 184a-16, 184b-1, 184b-2,185b-14,
185b-15, 185b-16, 186a-5, 186a-6, 186a-11,
186b-4, 188a-3, 189b-11, 189b-12, 189b-13 ,
189b-15, 189b-17, 190a-3, 190a-8, 190a-10,
190a-14, 190b-6, 190b-7, 190b-7, 190b-7,
190b-11, 190b-13, 191a-7, 191a-16, 191a-17,
192a-2, 192a-17, 192b-1, 192b-7, 192b-10,

192b-12, 193a-16, 193b-2, 193b-5, 193b-9,
194a-2, 194a-3, 194a-9, 194a-9,194a-13, 194b-3,
194b-9, 194b-10, 195a-16, 195b-1, 195b-2,
195b-6, 195b-6, 196a-11, 196a-13, 196a-14,
196a-1 5, 196a-16, 196a-17, 196a-17, 196b-1,
196b-3, 196b-3, 196b-4,196b-6, 196b-7, 196b-15,
196b-17, 196b-17, 199a-11, 199a-15, 199a-16,
199a-17, 200a-9, 200a-10, 200a-12, 200a-13,
200b-8, 200b-11, 201b-5, 201b-8, 201b-16,
201b-16, 202a-3, 202a-6, 202a-10, 202a-14
202b-3, 202b-4, 202b-4, 202b-13, 203a-15,
203-1, 203b-8, 204b-13, 206a-14, 206b-5,
206b-7, 206b-11,207a-6, 207a-8, 207b-16,
207b-17, 208a-2, 208a-7, 210a-2, 210a-4,
210a-11, 211a-16, 211a-17, 211b-14, 211b-16,
212a-5, 212a-7, 212a-8, 212a-9, 212a-10,
212a-12, 212a-13, 212a-15, 212b-1, 212b-13,
212b-13, 212b-17, 214a-10, 214b-1, 214b-2 ,
214b-5, 214b-7, 215b-6, 215b-9, 215b-11,
215b-12, 216a-3, 216a-5, 216a-6, 216a-8,
216a-10, 216a-14, 216b-3, 216b-5, 216b-6,
217a-16, 217a-16, 217b-11, 217b-13, 217b-14,
217b-14, 217b-17, 218a-4, 218a-9, 218a-13,
219b-4, 220a-5, 220a-16, 220b-11, 220b-12 ,
220b-14, 221a-6, 221a-7, 221b-4, 221b-7,
221b-9, 222a-17, 223a-16, 223b-1, 224a-13,
224b-1, 224b-9, 224b-17, 2 25a-4, 225b-2,
225b-4, 225b-5, 225b-9

R.-i aḥşam 92b-7
R.-i ʿarabī 30a-7, 54a-6, 54a-8
R.-i Mekkī 69a-2, 82a-4
R.-i muḫtār 11b-12
R.-i muḥterem 68b-10, 89b-12
R.-i mutlaḳ 165b-6
R.-i mükerrem 121a-13
R.-i mürsel 91a-8
R.-i Rabbi'l-ʿālemīn 94b-7

R.-i Töhāmī 63b-17
Rasūlu'llāh 212a-2, 21b-4, 40b-3, 47a-3, 98b-11, 99b-14
R.-ü'ş-şekaleyn 3a-16
`ammi'r-R. 4b-9
esedü'r-R. 5a-4
hażrat-ı R. 145b-16, 211b-6, 218a-15, 224b-15
hikāyet-i rıżā-i R. 104b-6
sefer-i)R. 185b-17
żikr-i mevlūdi'r-R. 90b-1

R. bile 214b-13
R. bir-ile 150b-9
R. birle 58a-10, 67b-2, 115b-17, 119b-8, 123b-16, 127b-11, 189a-3, 192a-3, 194a-6, 203b-16, 211b-1
R. dahı 87b-6, 113b-1, 119b-4, 181b-5, 183b-5, 216a-17
R. içün 186b-9, 188b-16, 203b-5
R.-le 134b-7
R. kim 36b-1, 73a-3, 92b-11
R.-dür 174a-14
R.-ün 1a-1, 4a-7,4a-16, 4b-14, 5a-5, 5b-10, 5b-11, 7a-8, 7a-10, 7b-6, 8a-8, 8a-11, 8b-2, 8b-12, 9a-4, 9a-7, 9a-9, 9a-10, 9a-12, 9a-12, 9a-15, 9b-6, 9b-9, 9b-10, 9b-12, 10a-14, 10a-16, 10b-12, 10b-17, 11a-4, 11a-9, 11a-15, 13a-6, 13a-6, 14a-3, 14a-13, 15b-16, 16a-2, 16b-3, 18b-8, 19a-7,21a-16, 22a-2, 24a-8, 25a-7 ,25b-4, 41a-6, 45a-8, 45b-3, 45b-8, 53b-6 ,54a-4, 54a-7, 54b-16, 58a-11, 61b-10, 62a-8, 62a-14, 62b-9, 6 - , 66a-7, 66a-14, 68a-10, 68a-12, 68a-17, 68b-15, 69a-3, 69a-13, 73a-1, 73a-9, 75a-3, 84a-10, 84b-7, 90a-9

90b-4, 90b-8, 90b-10, 91b-4, 91b-8,
94a-7, 94a-16, 94b-17, 96a-16, 97a-10,
97b-3, 97b-12, 97b-14, 97b-16, 98a-6,
98a-10, 98b-1, 98b-3, 98b-4, 98b-4,
98b-9, 98b-10, 99a-15, 99b-9, 99b-16,
100b-8, 101a-3, 102a-16, 102a-17,
103a-9,104a-14, 104b-5, 104b-7, 105a-13,
106b-17, 109b-15, 110a-11, 110a-14,
110a-17, 113a-1, 113a-9, 113a-14,
113a-17, 113a-17, 113b-17, 114a-3,
115b-4, 115b-5, 116b-6, 116b-10, 116b-12,
116b-14, 117a-5, 118a-1, 118a-8,118a-10,
118a-13, 118a-14, 119a-3, 119a-4,
119b-5, 120b-7 , 120b-9, 120b-10,121b-7,
121b-10, 12 3a-10, 123a-17, 123b-5,
123b-17, 124a-7, 124a-11,124a-14, 124b-7,
125a-15, 125b-1, 125b-8, 125b-10, 126a-10,
126a-17, 126b-9, 126b-12, 127a-3, 127a-10,
127a-11, 127b-14, 128a-13, 128a-14 ,128b-6,
129a-9,129b-9, 130a-1, 130b-9, 131b-7,
131b-12, 133a-8, 133a-10, 133a-14, 133b-2,
135b-10, 135b-10,, 137a-11, 137a-13,
137b-4, 138a-6, 140a-11, 140a-12, 140a-15,
140b-15, 141a-7, 141a-17, 143b-13, 144b-6,
144b-6,145a-15, 146b-8, 146b-9, 147a-7,
147b-2, 152b-10, 153a-4, 153a-5, 153a-9,
153a-14, 153a-15, 153a-15, 153a-15 ,
153b-1, 154a-2, 154a-9, 154b-3, 154b-7,
155a-1, 155a-13, 156b-4, 158b-14,159b-4,
159b-17, 160a-1, 160a-8, 160b-1, 160b-15,
160b-17, 171a-3, 171a-11, 171b-11, 162a-4,
162a-5, 162a-7, 162a-11, 162b-10, 162b-10,
162b-13, 162b-14, 162b-17, 164a-12 ,
165a-3, 165a-5, 165a-8, 171a-10, 172a-13,
172a-13, 172a-17, 172b-3, 173a-4, 173b-1,
174a-3, 174a-4, 174a-9, 174b-12, 176a-17,
176b-3, 176b-6, 176b-8, 176b-13, 177a-10,

177a-15, 177b-12, 177b-17, 178a-2,
178a-5, 178a-16, 178b-12, 178b-17, 180a-9,
181a-9, 181a-17, 181b-4, 182a-2, 183a-12,
183a-12, 183a-13, 183a-17, 183b-4, 183b-5,
183b-8, 184a-1, 184a-2, 184a-4, 184a-6,
184b-6, 184b-8, 184b-13, 185b-13, 186a-2,
187b-1, 188b-15, 191a-13, 191a-15, 191b-13,
192a-3, 192a-4, 192a-12, 192a-16, 193a-13,
193a-13, 193b-13, 195a-11, 195a-14,
197a-5, 198b-9, 200a-15, 201b-4, 201b-16,
202a-15, 202b-17, 203a-14, 203b-3, 203b-6,
204a-6, 204a-17,206a-8, 206a-14, 206a-16,
206b-1, 206b-4, 207a-10, 207a-16, 210a-8,
211a-15, 211b-8, 211b-15,212a-2, 212b-3,
212b-12, 212b-12, 213a-4, 213b-9, 215a-12,
215b-7, 215b-10, 215b-10, 216a-3,
216b-12, 217a-8, 217b-12, 221a-2, 221a-8,
221a-17, 221b-4, 221b-17, 222a-1,
222a-3, 222a-10, 222b-5, 223a-5, 223a-13,
223b-1, 223b-3, 223b-5, 223b-7, 225b-7

R.-i 4a-13, 8b-14, 13a-1, 14b-2, 58a-12,
98a-12, 98a-14, 98a-15, 98b-7, 98b-15,
98b-16, 102a-15, 103a-3, 105a-3, 105a-12,
105b-1, 113a-9, 113b-7, 113b-16, 114a-1,
114b-15, 114b16, 115a 4,115a-6, 115a-7,
115a-17, 115b-10, 116a-16, 116b-15,
117a-3, 118a-9, 118a-11, 119a-5,119a-15,
119b-6,119b-7, 119b-8,120b-6, 120b-8,
121b-2,121b-11, 122a-6, 122a-7, 122a-9,
122a-10, 122122a-12, 122a-17, 123a-11,
123b-9, 123b-11, 123b-13, 123b-16,
124a-5, 124a-9, 124a-13,124a-16,124b-6,
125a-17, 127a-6, 127a-11, 127a-17, 128a-7,
129b-16, 130a-4, 130b-8, 130b-9, 131a-16,
131b-3, 131b-5, 131b-13,135b-12,135b-13,
137b-8, 139b-1,139b-2,141a-5, 145a-13,
148a-10, 148a-11,149a-15, 149a-17,

151b-8, 153a-3, 153a-7, 154a-4, 154a-4,
159a-3, 160a-7, 160b-15,162a-14,165a-5,
165a-11, 165a-12, 174b-7, 174b-9, 177a-14,
180a-8, 182a-10, 183b-7, 183b-15, 183b-16,
184a-1, 188a-2, 190b-4,192a-10, 194a-5,
194a-5, 194a-6,194b-3, 202a-1, 202b-15,
202b-16, 203b-2, 203b-4, 203b-6, 203b-16,
204a-6, 206a-9, 207a-6, 207a-8, 210a-9,
211b-3, 211b-11, 211b-12, 212a-3, 215a-12,
215a-13, 215b-5, 216b-11, 218a-14, 218a-15,
218b-10, 220a-13, 222b-11

R.-e 3b-5,4a-4, 22a-15,68b-13, 87a-6,
89b-16, 94a-3, 95a-11, 98a-16, 100b-11,
100b-11, 112a -3, 119a-17,120 b-8,
124a-2, 125b-11, 127a-6, 12 7a-7,127b-7,
127b-8,129b-14, 130b-2, 132b-16, 134a-13,
134a-13, 136a-17, 137b-5, 147b-8, 129b-14,
130b-2,132b-16, 134a-13, 134a-13, 136a-17,
137b-5,147b-8, 148a-7, 148a-11, 149b-3,
155a-5, 158a-2, 158b-10, 165a-1, 165a-7,
173a-1, 174a-7, 177b-17, 178a-5,178a-14,
179b-13, 181a-9, 181b-10, 182a-12,
182a-14, 183a-17, 183b-13, 183b-17,
185a-16, 186b-3, 193a-17, 194a-12,
194b-4, 196a-14, 200a-6, 200b-12,207a-7,
214b-1, 215b-4,218b-11, 219a-12, 220a-17,
220b-1, 221a-3, 221a-16, 225b-3, 225b-8

R.-den 41a -5, 41a-6, 54b-8, 63a-14, 63a-15,
97b-15, 97b-16, 100b-12, 110a-1, 110a-16
119a-2, 119a-3, 120a-9, 121a-12, 128b-16,
133a-7, 133b-10, 134a-8, 134a-41, 134a-14,
140a-17, 142b-4,143b-10, 143b-17, 147b-15,
150a-16, 162b-15,164a-14, 170a-16,
170b-8, 172a-10, 173a-17, 182a-6, 189a-1,
191a-15, 192 b-5, 194a-7, 194a-12,
211b-5,212a-4

R.-ündür (iye.) 144a-4

R.-inün 13a-9, 50b-5
R.-ini 96b-17, 113a-11, 128b-3
R.-ine 59b-14, 98a-13
R.-ümüzün 110b-1
R.-ler 17b-4,76a-14, 90a-1
R.-lere 9a-4, 17a-4

raşidīn : (a.) Rüşd sahibi, doğru yoldan giden. hulafā' ü'r-r. 40b-11-12

Ra'ūf : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, çok merhametli, (bk. Muhammed). 12a-16, 110b-11

ra'ūf : (a.) Çok merhametli, ve çok acıyan, (Allah.) 115a-3
r.-dur 93b-5

rāvī : (a.) Rivayet eden, işittiği haberleri ve sözleri başkalarına yetiştiren hadis, şiir, tarih vb. ile ilgili haberleri anlatan.
44b-4, 166a-14
r.-si 91b-11
r.-leri (iye.) 110a-1
r.-ler 16b-13, 22b-2, 41b-17, 44b-15, 58a-8, 62b-13,68a-2, 73a-10, 74a-14, 90b-8, 100b-12, 104a-13, 104b-14, 110a-15, 128b-2, 135a-4, 162a-15, 164b-11, 180b-2,186a-1, 194a-2, 200b-10, 206a-3
r.-lerün 141b-1

rāy : (a. re'y) Rey, görüş, fikir, düşünce; bir iş hakkında düşünme sonucu olarak söylenilen söz ve ileri sürülen çıkar yol, hal çaresi, tedbir.
38a-3, 38a-7, 51a-1
r. birle 64b-9
r. dahı 24b-11
r.-dur 64b-10
r. eyle- 142a-8, 151b-7, 154b-1

r. gör- "Tedbir düşünmek, fikir, görüş belirtmek" 43a-6, 46a-6, 55a-11, 55a-12, 64b-9, 85b-17, 150a-12,194a-12
r. it- 50b-17, 145b-1,194a-16, 225B-14
r. kıl- 24b-15, 152a-5
r.-um 35a-16
r.-uñ 198a-16
r.-ıñdur 38a-7
r.-uñı 64b-10
r.-ı 39a-17, 125b-10
r. birle 83a-6, 86a-1
r.-ını 83a-7, 159a-14
r.-ına 83a-6, 220a-12

Rāż : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed). 12a-13, 110b-7

rāz : (f.) Gizli şey, sır. 4a-4, 71a-12, 170b-11,195a-10,206b-3
r.-ı (akk.) 94a-13, 213b-10
r.-ı (iye.) 14a-7
r.-ın (akk.) 13b-6

raża` : (a.) Sütannelik,emmek, (bk. rıżā). 58a-10

rāz-dār : (f.) Sırdaş, aynı sırrı paylaşan.
r. ol- 4a-15, 134b-7

rāz-daş : (t.; rāz f.) Sırdaş.
r. kıl- 206a-16
r.-um 202a-7

rāżī : (a.) Razı, rıza gösteren, engel olmayan, kabul eden, hoşnut. 179b-16, 179b-16,180a-1
r.-(y)am 48a-12, 210a-5
r.-dur 37b-6, 37b-6
r.-durlar 147a-6
r.-yuz 55a-12, 175b-9
r.-sız 30b-8
r.- mısız? 179b-15
r. kıl- 200a-15

r. ol- 20b-7, 24a-13, 30b-1, 30b-2, 30b-3, 30b-5,31b-15, 34a-16, 43a-3, 43a-4, 46b-8, 52b-9, 73 b-6, 85b-7, 112b-3, 112b-5,146a-7, 150a-9, 168b-9, 169b-13, 181a-10, 192a-9, 192b-2, 214b-15, 224a-15

Rāzık : (a.) Rızık veren Allah, (bk. Allah).
R.-sın 194b-12

Rāzıkīn : (a.) Rızık verenler.
R.-sın (hayru'r-R. "Rızık vericilerin en hayırlısı") 194b-12

raẓıya'llāhu ʿanh : (a.) "Allah ondan razı olsun" anlamına dua.
4a-9, 4a-17,4b-17, 9b-10, 10a-13, 10a-15, 10b-12,43b-17, 58a-11, 110b-3, 145b-4, 222a-17

raẓıya'llāhu ʿanhā : (a.) "Allah ondan razı olsun" anlamına dua. (kadın için). 204a-8

raẓıya'llāhu ʿanhum ecmeʿīn : (a.) "Allah onlardın hepsinden razı olsun" anlamına dua.
40b-12

raẓıya'llāhu ʿanhumā : (a.) "Allah o ikisinden razı olsun" anlamına dua. 4b-16, 5a-4

Razzāk : (a.) Çok rızık veren (Allah).
R.-sın 194b-12

recā ::(a.) Emel, ümit , umma.
bahr-ı r. 10b-10

recm : (a.) Zina edene verilen taşlanarak öldürülme cezası. 172a-4, 172a-5
r. it- 172a-3

red : (a.) Red, geri çevirme; kabul etmeme; inkâr etme. 58b-12, 199a-2
r. eyle- 114a-1, 167b-3, 167b-15
r. mi eylersin? 39a-8
r. it- 58b-1,205a-3
r. kıl- 61a-4
r ol- 117a-16, 117b-3, 199a-2
r.-i (iye.) 117b-2, 117b-2

rehber : (f.) Yol gösteren kılavuz; doğru yolu gösteren.
r.-i (iye.) 93a-14
Refī‘ : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, yüksek, yüce, (bk. Muhammed). 12b-6, 111a-4
refī‘ : (a.) Yüksek, yüce. 109b-4
refīk : (a.) Arkadaş, yoldaş. 4a-16, 6a-15
re'is : (a.) Reis, baş, bir topluluğu yöneten, başkan. 221a-5
r. ol- 154b-16
r.-i-y-idi 25b-8
r.-ler 162b-2, 215a-2; (cemī‘-i r.) 223b-16
re'isāne : (a.) Reise lâyık, reise yakışır şekilde. 154b-5
re'ise : (a.) Baş; temel, esas.
r.-den (a‘zā-yı r.) 63a-6
re'islik : (t.; re'is a.) Reislik, başkanlık. 137a-14
remed : (a.) Göz hastalığı.
r. ol- 154a-4, 154a-10, 156a-2, 156b-11
renc : (f.) Zahmet, ıztırap, sıkıntı, eziyet. 72b-17
r.-e 70b-11, 72b-17, 130a-13, 199a-10, 203a-9
r.-e kıl- (kadam r. k. "Eziyet çekmek, yol zahmeti çekmek") 26a-4, 28b-10, 53b-15, 202b-7
r.-üme 94b-4
r.-ün 27a-8
r.-lere 161b-12
rencīde: (f.) İncinmiş, kırılmış, gücenmiş.
r. ol- 34a-9
rencūr : (f.) Hasta.
r.-ı (akk.) 11b-9
r.-a 116a-13
r.-ına 161b-17
r.-laruñ 161b-16

rençber : (f.) Tarla, bahçe, yapı vb. yerlerde kazmak, taş ve toprak taşımak gibi işleri yapan gündelikçi, amele.
r.-ler 216a-8

rençberlik : (t.; rençber f.) Rençberlik, amelelik.
r. it- 216a-8

reng : (f.) Renk. 75b-17
r.-i al 200b-5
r.-i (iye.) 15b-5, 87a-3, 169b-4, 186b-14
r.-ine 138b-12
r.-indedür 87a-3

re's-i māl : (f./ a.) Sermaye. 208b-2 , 211a-11
r. ķıl- 218b-2, 218b-4
r.-um 208a-11, 218b-1

resm : (a.) Âdet, usul, töre; şekil, tarz; ortaya koyma, şekillendirme.
r. ü ādet 31b-16, 80b-3, 132b-9
r.-i ķadīm 32a-1
r. it- 66b-2
r.-e 4b-2
r.-i (iye.) 25a-6
r.-ine 162b-2

reşk : (a.) Kıskanma, imrenme, haset, gıpta. 18b-17

revā : (f.) Lâyık, münasip, caiz, uygun, yerinde, yakışır. 133a-3, 169b-4, 172a-15, 179a-8
r. gör- 41b-7, 47a-10, 77a-16, 153a-13, 155b-14,175b-5, 175b-6, 175b-9
r.-dur 37b-3, 67b-17, 78a-11, 104b-12 , 133a-5, 194b-1
r. mıdur? 34a -2, 103a-11, 135b-16, 169a-12
r. ķıl- 5a-7, 10b-6, 79b-17, 137b-11, 191a-8, 199a-6
r. ol- 30a-12, 51b-12, 58b-5, 76b-2, 76b-3, 154b-14, 213b-1

revān : (f.) Giden, yürüyen.
r. ol- 26a-7, 34b-15, 35a-3,84a-3, 130b-16, 180a-9, 188b-13, 223a-17

revāne : (f.) Giden, yürüyen, akan.
r. ol- 25a-6, 34b-1, 72a-12, 133a-11, 154b-6, 191a-17, 221a-14

revende : (f.) Giden, yürüyen, 94a-12

revhānī : (a.) Tatlı ve günül çeken, gönül alan. 13a-9, 93b-16

revnak : (a.) Parlaklık, güzellik, süs, göz alıcılık.
r.-ın (akk.) 203a-8

reyāhīn : (a.) Reyhanlar, fesleğenler. 8b-4

reyḥān : (a.) Fesleğen denilen güzel kokulu bitki. 209a-9

Reyḥāne : (k.a.) Hz. Amine'nin cariyesi.
124a-17, 124b-1, 124b-5
R. birle 129a-10

rıfk : (a.) Yavaşlık, tatlılık, yumuşak huylulluk.
bahr-ı r. 10b-9

rıḥlet : (a.) Ölme, vefat; göç. 225a-5
r. it- 174b-16
r. kıl- 19a-12

rıżā‘ : (a. rażā‘) Emme, süt annelik, (bk. rażā‘)
r.-ı Rasūl 104b-6

rıżā : (a.) Hoşnutluk, memnunluk; rıza gösterme, razı olma, kabullenme, istek, arzu. 14b-16, 28a-17
bahr-ı r. 10b-11
Meric-i r. 14b-17
r.-dandur 59a-14
r.-am 181a-2
r.-n birle 36a-16
r.-sı 37b-6

rıżālıḥ : (t.; rıżā a.) Razı olma, kabullenme, (bk. rıżālık). 61a-8

rıżālık : (t.; rıżā a.) Razı olma, kabüllenme, (bk . rıżālıḥ)
r.-um 119a-11

rızk : (a.) Rızk, yiyecek, içecek; Allah'ın kullarına verdiği nimet. 137b-11, 220a-8

r.-dan 199b-14
r.-um 137b-1
r.-ımı 81b-11
r.-un̄ 37b-16, 214b-4
r.-ı 208b-14
r.-ına 178a-3
r.-umuz 118a-16

rıżvān : (a.) Rıdvan, cennetin muhafızı ve kapıcısı olan melek.
14a-15, 61b-3, 98a-14, 98b-1, 98b-3, 93b-7, 98b-9, 98b-10, 98b-10
r.-un̄ 98b-9
r.-a 94a-5, 95b-2

ri'āyet : (a.) Gözetme, sayma.
r. eyle- 221a-10

ridā : (a.) Bazı dervişlerin şal gibi omuzlarına attıkları ve ihtiyaca göre seccade ve yorgan gibi kullandıkları yün kumaş.
r.-sın 38b-3

rifāde : (a.) Hırka; ziyafet. 23a-14

rif'at : (a.) Yücelik, ululuk, büyük mevki .
10a-10, 10a-11, 98b-14
ḥıcāb-ı r. 9b-3
ḫıl'at-ı r. 10b-3
r.-ı (iye.) 13b-13

rikāb-dār : (f. rikāb a.) Eskiden büyükler ata binerken üzengilerini tutan ağa. 87a-9
r.-ına 87a-8

rikkat : (a.) İncelik, yufka yüreklilik.
r.-ı (iye.) 134a-6

risālet : (a.) Elçilik, peygamberlik.
10b-11, 18a-7, 81a-3
ḫātım-ı r. 160b-9
ḥażrat-ı r. 133a-15, 134b-11, 134b-13, 179b-12, 184a-2
r.-i (akk.) 8a-15; (ḥażrat-ı r.) 184b-8
r.-e 27a-3

r.-i 9a-1, 155a -13
r.-inün 18b-6

rivāyet: (a.) Rivayet, bir haber vb sözleri aktarma. 214a-9
r.-dür 10a-15,222a-17
r. eyle- 69a-8, 90b-8, 93a-6, 115b-16, 116a-16, 221b-15
r. it- 115b-13, 200b-10, 212a-9
r. kıl- 9a-3, 43b-17, 62b-13, 73a-10, 92a-9, 99a-3, 110a-1, 166a-17
r.-ün̄ 7a-12
r.-i (akk.) 7a-14, 7b-4
r.-i (iye.) 7b-2
r.-ini 7a-14,7b-4
r.-ine 141b-1
r.-inde 135a-3
r.-ler 8b-7

riyāzet: (a.) Riyazet,nefsi kırma,zühd ve takva için rahat ve hoşa gidecek şeyleri terk edip perhizle yaşama. 10b-11

ruḫ : (f.) Yüz, yanak.
ferrūḫ r. "Kutlu, güzel yüz." 160b-7, 165a-13

rūḥ : (a.) Ruh,can. 9b-3, 9b-7
r.-ı (akk.) 9a-4
r.-um 9b-5
r.-umı 41b-7
r.-ı 9a-10,9a-12,9a-15,9a-17,9b-3,10b-12, 11a-17, 92b-6
r.-ını 9a-4, 9a-10, 18a-10, 18a-15, 18b-9
r.-ından 9a-12, 11a-4, 28b-14

ruhbān : (a.)Rahipler,hıristiyan din adamları. 154a-14, 204b-8
r.-un̄ 159a-15
r.-a 154a-15, 159b-17
r.-lar 24a-10,68a-12,68b-8,156b-5,160a-12, 185b-4, 211b-12

ruḫs : (a. ruḫsat)Kolaylık,genişlik,bolluk,kısmet.5b-1

Rūḥa'l-emin: (a.) Dört büyük melekten biri olan

Cebrail. 174b-5

Rukıya : (k.a.) Haşım'ın kızı, Abdülmuttalib'in kız kardeşi. 24a-15

rukka : (f.) Üzerine yazı yazılan deri ve ağaç yaprağı. 40b-10

Rūm : (y.a.) Rum ülkesi, Anadolu.
39b-2, 39b-3, 89a-15, 129b-7, 142b-16
meliki'r-R. 41a-15, 41b-8, 41b-17
R. mıdur? 97b-7
R.-ı (akk.) 8b-13
R.-a 181b-16
R.-dan (kaysar-ı R.) 24a-12

Rūmī, (Rūmı) : (a.) Anadolulu, Doğu Romalı, Rum kavmine mensup. 5b-8, 170a-7

rummānī : (a.) Nar çiçeği renginde.
la'l-i r. 200b-5

rumūz : (a.) İşaretler, rumuzlar. 14a-8
hātif-i r.-ı hakīkat 4b-7
r.-ını 96a-15

rusūl, rusl: (a.) Resuller, peygamberler.
16b-16, 19a-9
cemī'i rusl 130a-17
hātim-i r. 212b-1, 213a-1, 222b-3
hātimü'r-r. 207a-11
hātime'r-r. ol- 82a-5
hātimü'r-rusl ol- 51a-6
r.-üm (ruslüm) 109b-2
r.-ler 17a-7

rusulī : (a.) Resulüm, peygamberim, (krş. rusul).
hātem-i r. 11a-6

rusvāy : (f. rüsvāy) Rezil, hor, hakir, maskara.
r. ol- 139a-2

rusvāylık: (t.; rüsvāy f.) Rüsvaylık, rezillik, horluk.
r. birle 89a-16
r. kim 31a-4
r.-lar 76b-15

rūşen : (f.) Aydın, parlak, nurlu.

7a-3, 131b-16, 174b-4

rutab : (a.) Olgun, taze hurma.
r. ol- 128a-13, 137b-17

rūy : (f.) Yüz, satıh.
genc-i r.-ı zemīn 7a-4

rūzī : (f.) Kısmet, rızık, nimet. 19b-6
r. kıl- 23a-7, 62b-16, 109a-10, 109a-10, 115b-1, 200a-16
r. ol- 5b-12, 5b-12, 40b-17, 102b-3

rūzıgār : (f.) Zaman, devir, asır.
r.-ında 43b-10

Rükn ::(k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, bir topluluğun en güçlü fertlerinden biri, (bk. Muhammed). 12b-4, 111a-1

rükn : (a.) Temel, direk, köşe.
r.-i dahı 99b-9

rükūz : (a.) Gizli şeyler, hazinelir.
ʿārif -i r.-ı maʿrifet 4b-8

rüküb : (a. rükūb) Atlı, binitli. 224b-8

Rüstem : (k.a.) Zal öğlu Rüstem, İran tarihinin efsanevi kahramanlarındandır. M.Ö. dördüncü yüzyılda Keykâvus zamanında yaşadığı söylenir. 205b-12

rüstemlik : (t.; Rüstem f.) Rüstem gibi kuvvetli ve pehlivan oluş.
r.-i mi ? 197a-7

rüsūm ::(a.) Usuller, âdetler.
r. kim 66a-15
r.-ınun 8a-16
r.-lar 155b-11

rütbet : (a. rütbe) Rütbe, derece, şeref ve itibar derecesi, paye.
r.-in (akk.) 97b-17

S, Ṣ, Ş

sa‘āda : (a.) Saadet, mutluluk. 161b-3

sa‘ādet : (a.) Saadet, mutluluk, bahtiyarlık, mübareklik. 5b-15, 9b-17, 10b-8, 27b-15, 33a-6, 34b-3, 62a-12, 89b-11, 96a-16, 106a-4, 107b-10, 108a-7, 113a-6, 124b-11, 127a-1, 152b-13, 160b-8, 177a-4, 200a-16, 207a-4, 207a-14, 214a-1, 221b-3
s.-i ebedīdür 129b-13
s.-i saltanat 7b-8
ḥicāb-ı s. 9b-1
ḫıl‘at-ı s. 10b-1
s.-e 8a-2, 53a-17, 106b-6
s.-ün 58b-3, 159a-1
s.-i 83a-14, 159a-2, 208b-6
s.-inde 143b-12
s.-ümüz 148a-3
s.-lü 6a-16, 34a-8, 83a-13, 93a-17, 102a-12, 107a-9, 107b-16, 112b-15, 113a-8, 115b-7, 115b-10, 129b-2, 145a-11, 152b-12, 164a-16, 164b-5, 176b-9, 188a-2, 188b-11, 198b-10, 205a-5, 210a-15, 213a-16, 220a-3, 221b-2

sa‘at : (a.) Saat, vakit, an; ecel. 14a-12, 27b-1, 38b-5, 42a-17, 46a-17, 48b-13, 53a-16, 72a-9, 76b-1, 88a-1, 110a-11, 120b-3, 120b-7, 131a-7, 149b-8, 156b-1, 162a-8, 179b-9, 200a-10, 201a-3, 215a-7, 221b-16
s.-dur 176b-9
s. ol- 58b-5
s.-da 8a-3
s.-dan 99b-3, 159b-17
s.-ında 101b-8

ṣabā : (a.) Kuzeydoğu yönünden esen hafif ve tatlı rüzgar. 131a-11

ṣabāḥ : (a.) Sabah, sabah vakti.
ṣ.-dan 181b-1

ṣabāḥ : (a. ṣabāḥat) Güzellik, yüz güzelliği, cemal,

Hz. Muhammedin yüzü kutluluğu, (krş. sabīḥ)
s.-ı 116b-7, 133b-3, 176a-2, 188b-12, 208b-8, 210b-13
s.-ını 145b-2

sabak : (a. sebak) Ders, hocanın verdiği günlükders, bilgi. 132a-1
s.-un̄ 132a-2
s.-ın 132a-1

sabīḥ : (a.) Güzellik, güzel yüzlü olmak, cemal; Hz. Muhammed'in yüzü kutluluğu (krş. ṣabāḥ).
s.-u'l-vech 189b-14, 192a-7

Sabīḥ : (k.a.) Kahin Satıh'ın kölesi, 65a-15, 65a-16

Sābık. : (k.a.) Hz Muhammed'in adlarından biri, ileride bulunan, rütbece yüksek, (bk. Muhammed). 12b-2, 110b-15

Sābır : (k.a.) Hz.Muhammedin adlarından biri, sabr edici, (bk. Muhammed). 12a-12, 110b-5

Sābit : (k.a.) Hz Muhammed'in cedlerinden bir, soyu. 21a-15, 21a-15, 2 1a-15
ibn-i S. 12a-6

sābit : (a.) Sabit, değişmeyen, duran 3a-17
s. ol- 46a-1, 48a-3

sabr : (a.) Sabır, azim, tahammül, (bk. sabur). 6b-14, 130b-4, 213a-14
s. eyle- 24b-3, 52b-14, 102a-13, 148a-14, 210a-6
s. it- 115a-16, 51b-12, 72b-8, 148a-15
s. kıl- 36a-14, 207a-16
s.-um mı? 100a-12
s.-ı 8a-14, 34a-12 , 134a-1, 187a-6, 200b-7
s.-ın 210b-12

sabur : (a.) Sabır ,azimli, tahammüllü, (bk. sabr).
s.-lu 135b-9

saç (saç): Saç, baş tüyleri, 74a-9, 125b-15

s.-ı (akk.) 74a-11
s.-umı 74a-8, 74a-9
s.-un̄ 206b-17
s.-un̄ı 72a-5
s.,s.-ı 19a-16, 70a-4, 116b-8, 170a-7
s.-ınun̄ 202b-17
s.-ını 74a-2, 74a-4, 129a-10
s., s.-ın 38b-1, 59b-6, 124a-17
s.-un̄uz 46a-13
s.-lu 169a-11

saç- : Saçmak.
s.-ar 49b-10
s.-arlar 203a-3, 203a-4
s.-dı 4a-1, 14b-7, 103a-17, 115b-5, 122a-14, 140b-14
s.-dılar 61a-15, 114a-17, 203a-1, 203a-2
s.-mış 96a-8
s.-a 157a-12
s.-alar 94a-10
s.-dukları 6a-3
s.-ar-ıdı 23a-9
s.-maya 131a-11

saçıl- : Saçılmak.
s.-dı 182 b-16

saçu : Saçı, saçılan şey.
61a-14, 94a-8, 203a-4
s.-ya 95b-4
s.-lar 203a-1, 203a-2
s.-larından 94a-8

sa'd : (a.) Kutlu, mübarek, bahtiyarlık, uğur; uğur getiren şey. 129b-2, 191b-14
s.-ı yılduz "Yıldızı kutlu" 126b-17
s.-ıla 155b-2
s.-ına 117a-16

sadā : (a.) Ses.
s.-yı (akk.) 153b-10

sadaf : (a. sadef) Sedef, inci kabuğu.
18b-4, 205b-3 213b-7
s.-sın 93b-3
s.-dur 209b-1
s.-dan 93a-2
s.-ına 62a-8
s.-ından 14a-16, 14a-17

sādāt : (a.) Seyyidler, efendiler, ileri gelenler, reisler. 4b-14
s.-ı Benī Kureyş 32b-16
s.-ı Benī'n-Neccār 30a-13, 33a-16
s.-ı dīn 51a-4
s.-ı Haram 25a-10, 26a-1, 29a-14, 34a-5, 158b-8, 163a-5, 171b-16, 225a-11
s.-ı Kureyş 125a-15, 139b-3, 151b-4, 199a-17 225a-15
s.-ı Mekke 69b-8, 150a-8, 162a-10, 175b-5
seyyid-i s. 206b-9
s.-ı (iye.) 219a-14

sadak : (a.) Tasdik etme, inandık, gerçeksin. 104a-4

saddak : (a.) Tasdik etme, inandık, gerçeksin, doğru söyledin.
41b-3, 160b-14, 177a-1, 202a-11
s. kıl- 145a-16

saddaknā : (a.) Tasdik etme, doğruluğuna inandık. 186b-8

Sādık : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, sevgi ve bağlılığı samimi olan, (bk. Muhammed).
12a-12, 110b-6

sādık : (a.) Sadık, doğru, yalan ve uydurma olmayan; sevgi ve bağlılığı samimi olan.
67a-2, 98a-2, 178a-2, 205b-6, 210a-16, 219a-16
ṣ.-u mutlak 190b-15
ṣ.-u'l-kavl 191a-10, 225b-11
dōst-ı ṣ. 204a-4
ṣ.-dur 213a-17
ṣ.-um 202a-7
ṣ.-un 201b-9

s.-ı 128b-6
s.-ıdur 213b-9, 213b-10
s.-ı-y-ıdı 165a-6
s.-ı dururlar 98a-7

sādır : (a.) Çıkan, meydana gelen, ortaya çıkan, oluşan.
s. ol- 119a-2, 133a-12

Sa'dī : (k.a.) Hz Muhammed'in cedlerinden Nizar'ın eşi.
21b-11
S.-den 21b-11

Sa'diyye : (a.) Hz. Muhammed'in süt annesi Halime'nin kabilesi
s.-dür (Halīme-(y)i S.) 122b-4

sadr : (a.) Her şeyin önü, başı, ilerisi, en yukarısı, en yüksek makamı.
29b-10, 42a-4, 178b-4
s.-ına 29b-9
s.-ında 203a-8, 210a-11

saf : (a.) Sıra, dizi, bir sıraya dizilmiş asker.
223b-17
s. saf 84a-1
s. bagla- 146b-14
s. çek- "Saf Bağlamak." 157b-10
s.-a 84a-4

Sāf : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, temiz, hâlis, pâk, (bk. Muhammed). 12a-12 , 110b-5

sāf : (a.) Temiz, pak, hâlis, karışıksız. 198b -12

Safā : (y.a.) Mekke yakınında bir tepenin adı, Merve' nin yanında 99b-15, 99b-16
S.-ya 99b-16

safā : (a. safā) Duruluk, berraklık; endişesiz, rahat, huzur. 10b-10, 98a-3
: s.-dur 94b-3
s.-sı 178a-1

Safī : (k.a.)Hz Muhammed'in adlarından biri, seçilip çıkarılmış, tertemiz, (bk. Muhammed).
12a-12, 110b-5

sâfî : (a.) Sâfî, temiz, pak, halis, arınmış,beri.
18b-1, 93b-3, 94b-3, 213b-16
s. ol- 98a-4

Safiyye: (k.a.) Hz. Muhammed'in halası, Abdulmuttalib'in kızı. 44b-9, 44b-11, 44b-15,124a-12, 223a-14

Safiyyî: (a.) Ey benim safiyyim, habibim. 11a-6

Safvân ibn-i Ümeyye : (k.a.) Kureyş'in ileri gelenlerinden biri. 223b-14

sağ,(sağ): Sağ, sağ taraf. 73a-15, 93a-11, 94b-15, 113a-17, 113b-16, 114a-1, 114a-2, 114a-5

sağ,(sağ): Sağ, sağlıklı, sıhhatli, canlı, diri.
88b-8, 116a-2, 118a-2, 120b-7, 120b-8, 120b-11, 149a-16, 159a-12, 194a-3, 205a-10
s. it- 11b-9
s. ol- 119b-4, 158a-16, 165a-11

sağıl- : Sağılmak.
s.-dı 116a-6
s.-an 116a-6
s.-ur tavar 71a-10, 116a-5, 116b-13

sağınıcı: Düşünen, hesaplayan, etraflıca araştıran, tasavvur eden. 6a-13

sağış : Hesap, tasavvur, sayı. adet.
s.-ı mı? 144b-2

sağîr : (a.) Küçük.
s.-ı (akk.) 177b-1

sağlık : Sağlık, hayat, dirilik.
s.-ında 208a-4

sahâbe : (a.) Sahabe, Hz. Muhammed'i gören ve kutlusohsohbetine katılma şerefine eren kimse,(bk.sahâbî).
134b-12
s. ol- 100b-11 , 127b-7
s.-ler 178a-14
s.-lerden 127b-10
s.-lerdendür 100b-15

sahâbî : (a.) Sahabe, Hz. Muhammed'i gören ve kutlu sohbetine katılma şerefine eren kimse(bk. sahâbe).
s. ol- 133b-13
s.-den 98b-6

saḫāvat : (a.) Cömertlik, el açıklığı. 4b-11
s.-ı (iye.) 134a-5

saḫi : (a.) Cömert, eli açık. 209b-7

Ṣāḥıb : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed)
12a-12, 110b-6

ṣāḥıb : (a.) Sahip, malik, haiz; bir sıfatı taşıyan.
ṣ.-ı fīl 82a-11
ṣ.-ı hüsn 26b-16
ṣ.-ı nūr 25a-10
ṣ.-u mu`ciz " Kur'ān 122b-14
ṣ.-u vahy 191a-10
ṣ.-u'l-'akl 6b-16
ṣ.-u'n-nūr 28b-14
ṣ.-ü'z-zevābitin "İki belik saçı olan" 19a-16
19a-17
ṣ.-ıdur 34b-12

ṣāḥıb-cemāl : (a.f.) Güzellik sahibi, güzel, (Hz. Muhammed) 61a-16

ṣāḥıb-cemi' :(a.f.) Cemaat sahibi, yönetici, (Hz. Muhammed). 18a-16

ṣāḥıb-da`vet:(a.f.) İnsanları hakka davet eden, (Hz. Muhammed).
41a-13, 62b-12, 63b-3, 164b-1,
ṣ.-ün (gen.) 68b-8

ṣāḥıb-delāyıl : (a.f.) Deliller getiren, (Hz. Muhammed).
157b-12

ṣāḥıb-delil:(a.f.) Delil gösteren, (Hz Muhammed)
226a-5

ṣāḥıb-devlet : (a., f.) Devlte, ikbal sahibi, (Hz. Muhammed) 62b-11, 62b-12, 70a-2

ṣāḥıb-dīn : (a., f.) Yeni din getiren, (Hz. Muhammed)
66a-3

ṣāḥıb-edeb : (a.,f.,) Edepli, (Hz. Muhammed). 213a-12

ṣāḥıb-garaz : (a.f.) Kötülük düşünen. 83a-8, 83a-12

ṣāḥıb-ḥasab : (a.,f.) Kadir kıymet sahibi, değerli,
(Hz. Muhammed) 213a-13

sāḥıb-hayā : (a.,f.,) Haya sahibi, namuşlu, iffetli, Hz. Muhammed). 213a-12

sāḥıb-ḥurmat: (a.,f.) Hürmet sahibi, itibarlı, (Hz. Muhammed) 134a-11

sāḥıb-ḥüsn ve cemāl :(a., f.) Güzellik sahibi, çok güzel. 32b-15, 58a-2

sāḥıb-kırān : (a.,f.) Talihli, şanslı, (Hz. Muhammed). 62b-11, 70a-3, 115b-8

sāḥıb-māl : (a., f.) Zengin, varlıklı. 61a-16, 111b-6.

sāḥıb-mu`cizāt :(a.,f.) Mucizeler sahibi, (Hz. Muhammed) s.-dür 179a-7

sāḥıb-neseb : (a.,f.) Soylu, (Hz. Muhammed). s.-dür 213a-13

sāḥıb-nūr : (a.,f.) Nur sahibi, nurlu, parlak, güzel, (Hz. Muhammed) 32a-7, 68b-5, 100a-3, 103b-6 s.-dur 32a-16, 32a-17 s.-ıdı 47a-13 s.-a 32a-11, 32a-12

sāḥıb-sa`adet : (a.,f.) Saadet sahibi, mutlu, bahtiyar, kutlu, (Hz. Muhammed). 67a-9, 69b-16, 70a-3 106b-5, 112a-8, 112a-10, 112a-11

sāḥıb-vahy : (a.,f.) Vahiy sahibi, kendisine vahy gelen, (Hz. Muhammed). s.- ol- 164a-9

sahīfe :: (a.) Sayfa, yazılmış, yaprağın bir yüzü. 40b-10 s.-sınden 3a-13 s.-sine 178b-1

sahīḥ : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, gerçekçi, doğru, (bk. Muhammed). 12b-1, 110b-14

sahīḥ : (a.) Sağlıklı, sağlam, kusursuz. 213b-2

saḫılık : (t.; saḫı a.) Cömertlik. s.-ı (iye.) 27b-11

saḫıyya : (a.) Cömert, eli açık, (kadın için, bk. saḫī). 26b-17, 208a-17

sahir : (a.) Büyücü, sihirbaz büyü yapan.
121a-14, 138a-5, 185b-5, 190b-16
s.-dür 190b-10
s.-den 191a-3
s.-lerün 65b-8

sahla- : Saklamak, muhafaza etmak; korumak, gözetmek; gizlemek.
s.-dı 212a-13
s.-gıl 5b-5, 80a-7
s.-n 96a-13
s.-r-ıdı 22b-16, 206a-17
s.-yu bil- 81b-10

Sa'īd : (k.a.) Hz Muhammed'in adlarından biri, mübarek, Allah nezdinde makbul, (bk. Muhammed).
12b-4, 110b-17

sa'īd : (a.) Uğurlu, bahtiyar, mübarek, masut; Allah nezdinde makbul olan. 7b-8, 164b-5
s. ol- 155a-10

Sa'īd ibn-i 'Ömer : (k.a.) Benî Temim kabilesinin ileri gelenlerinden bir Arap. 201b-1

sa'ıka : (a.) Yıldırım. 90a-10

Şakafī : (a.) Sakif kabilesine mensup olan, (bk. Sükkān ibn-i 'Azīz eş-Şakafī). 156a-13, 157a-3
Ş.-dur 157a-2, 157b-2, 161a-6

sakal : Sakal.
s. birle 112a-1
s.-ı (iye.) 112a-1
s.-ını 144b-6, 160b-6
s.-lu 84a-5, 122a-16

sakam : (a.) Hastalık.
s.-dur 73a-2

sakf : (a.) Çatı, dam, gök. 94a-16
s.-ı (iye.) 207b-5
s.-ınun 43b-15
s.-ına 99b-5

Şakīf : (a.) Arabistan'ın Taif şehrinde yaşayan bir kabile adı. 77b-5, 77b-7, 77b-12, 156a-6, 156a-8, 156a-9, 158a-10, 158a-13, 158b-8, 186b-6
Ş.-dan 158b-6

sakın- : **Sakınmak, esirgemek, korunmak .**
s.-dılar 52b-4
s.-gıl 186a-4
s.- 49a-17

sākin : (a.) Hareketsiz, susmuş, suskun; bir yerde oturan, bir yer halkından olan,
152a-3, 187a-10
s.-siz 175a-12
s. kıl- 15a-2, 15a-3
s. ol- 22a-4, 22b-2, 72b-9, 77b-5, 224a-5

sakla- : Saklamak, korumak, muhafaza etmek, beslemek, yetiştirmek.
s.-r 55b-16, 78a-7
s.-rlar 71a-10
s.-dılar 30a-4
s.-gıl 62b-5, 222a-10
s. 57a-8
s.-n 119a-13
s.-ya 83b-8
s.-ya tur- 202a-9
s.-yanları 114a-11
s.-duğun 80b-8
s.-rlar-ıdı 80b-8

saklan- : Saklanmak, gizlenmek.
s.-ur 34a-4
s.-ıpdur 143b-12

saklayıcı : Saklayıcı, gözetleyip koruyucu.
146a-15, 186b-4, 190b-1

sal- : Salmak, salıvermek, bırakmak; koyuvermek, göndermek; atmak; çekmek,
s.-ar 49b-9
s.-dı 51b-15, 87b-13, 121a-1, 130b-15
s.-gıl 43b-11
s.-ı vir- 151b-10
s.-mağa 141a- 16
s.-mahda 51b-13

salābat : (a. salābet)Dayanıklılık, kuvvet, dayanma, kavilik, sebat; heybet, korku.

88a-1, 88a-4, 145a-1, 160a-15, 163a-14
s.-dan 184b-9
s.-uñ-ıla 158b-17
s.-ı (iye.) 8a-15, 80b-13, 81a-6, 103a-10
126b-7, 134a-5,155a-14, 163a-12,184a-6

s.-ından 163a-15
s.-lu "Dayanıklı, sağlam, sebatlı" 70a-10,
100a-14, 120b-15, 205a-6, 213a-17

salāḥat : (a.) İyilik, istenilen ve öğülmeye değer olma.
s.-ına 170b-17

sālār : (f.) Baş, reis, kumandan.
66b-17, 109b-3, 205b-11, 206b-13
s. ;dur 224b-12
s. ol- 67a-4
s.-ı (iye.) 216a-15
s.-umuz 217a-12

Salat ibn-i Ebī İhāb : (k.a.) Kureyş'in iler gelenlerinden bir.
215b-2, 215b-3, 223b-14

salavāt : (a. salevāt)"Allahümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed" duası.
174b-8
s.-ıla 8b-15, 174b-9
s. getür- 94a-3

salavātu'llāhi `aleyhi ve selāmühu : (a.) " Allah'ın salat ve selâmı onun üzerine olsun" anlamına dua.
13b-3, 13b-4

salavātu'llāhi ve selāmühu `aleyhi ve `aleyhim ecma`īn : (a.) " Allah'ın salat ve selâmı onun ve onların hepisinin üzerine olsun" anlamına dua.
102a-2

salavātu'llāhi `aleyhi ve sellim ve `alā zürriyātih : (a.) " Allah'ın salat ve selamı onun ve onun zürriyyetinin üzerine olsun " anlamına dua.
74b-17

salḫum : Salkım, (bk. salkum).
s.-ları (iye.) 137b-16
salıb : (a.) Haç, Hıristiyan topluluğundan olan kimse. 51a-8
ehl-i ṣ. 142b-16
ṣ.-a 74b-12
ṣ.-lar 76a-1
ṣ.-ların 17b-6
salıḫ : Ucunda kısa zincirlere bağlı bir kaç demir yuvarlağı bulunan sopadan ibadet eski bir savaş aleti, gürz. 141a-16
salıḫ : (a.) Haber.
ṣ. vir- "Haber vermek." 86b-15, 154a-12
ṣālıḥ : (a.) Salih , dinin emir ve yasaklarına uygun hareket eden, iyi ameller sahibi, (krş. ṣālıḥa). 41a-16
ṣ.-ın 17a-2
ṣāliḥa : (a.) Saliha, dinin emir ve yasaklarına uygun hareket eden kadın, iyi ameller sahibi, (krş. ṣālıḥ) 206a-15
salık : Haber, (bk. salıḫ).
ṣ. vir- 55a-16
ṣ.-ını 123a-17
salın-, (salın-): Salınmak, salınarak yürümek.
ṣ.-dı 180b-13, 182a-6
ṣ.-magı (iye.) 15a-3
sālim : (a.) Sâlim , selâmet, emniyette olma. 83a-13
ṣ. ol- 111b-6
salkum : Salkım, (bk. salḫum).
ṣ.-lar 128a-13
salla'llāhu `aleyhi ve sellem : (a.) " Allah'ın salat ve selamı onun üzerine olsun" anlamına dua. 8a-8, 8a-9, 53b-6, 89a-1, 135a-10, 177b-15.
salla'llāhu `aleyhi ve sellim : (a.) " Allah'ın salat ve selamı onun üzerine olsun" anlamına dua. 9a-5, 9a-6, 10a-14, 10b-12, 20a-11, 20a-12,

40b-3, 54a-14, 99b-9, 99b-14, 108b-10, 110a-11, 110a-14, 116a-10, 120b-14, 125b-4, 133a-15, 143b-4, 147b-4, 155a-1, 164b-17, 165b-7, 178b-10, 164b-15

salla¦llāhu `aleyhi ve ālihi ve sellem : (a.) "Allah'ın salat ve selamı onun ve ailesinin üzerine olsun" anlamına dua.
50a-3, 50a-4, 131a-15, 206a-14, 222a-17

salla'llāhu `aleyhi ve ālihi ve sellim : (a.)"Allah'ın salat ve selamı onun ve ailesinin üzerine olsun" anlamına dua.
12a-2, 12a-9, 12a-10, 12b-16, 21b-4, 22a-1, 22a-15, 22a-16, 58a-11, 61b-12, 87a-6, 89a-6,, 89b-13, 90a-2, 90b-2, 97b-16, 99a-3, 100b-6, 100b-16, 101a-14, 111a-7, 111a-8, 113a-9, 113b-15, 125a-14, 127a-3, 127b-5, 127b-6, 129a-5, 134b-8, 134b-10, 134b-11, 137a-1, 142a-14, 143b-13, 143b-15, 145a-14, 154b-8, 176b-3, 185b-17, 194a-9

salla'llāhu `aleyhi ve ʿalā ālihi ve sahbihi ve sellim ve şerref ve kerrem: (a.) "Allah'ın salat ve selamı onun ve ailesinin üzerine olsun, onları şereflendirsin ve keremlendirsin" anlamına dua. 12b-9

sallū aleyhi : (a.) " Dua onun üzerine olsun, şanı yüce olsun"onlamına dua.
90a-12, 90a-13, 90a-13, 90a-14, 90a-15, 90a-15, 90a-16

saltanat : (a.) Padişahlık, hükümdarlık; devlet, hükümet.
8a-5, 8a-7, 209b-3
āyin-i s. 80b-3
saʿādet-i s. 7b-8
tāc-ı s. 7b-14
s.-ını 5b-4

Şalt ibn-i Ebī Dāhāb : (k.a.) Kureyş'in ileri gelenlerinden; Ebū Cehil'in babası Hişām öbn-i Muğīra'nın arkadaşı. 178b-8

Sām : (k.a.) Hz. Nuh peygamberin oğlu, (bk. Sām ibn-i Nūḥ).
16b-5, 16b-6, 16b-7, 17a-9, 17a-11, 17a-11
ibn-i S. 12a-7
S.-uñ 17a-10
S.-ı (akk.) 17a-9
S.-a 16b-11, 17a-8

Sām ibn-i Nūḥ : (k.a.) Hz. Nuh peygamberin oğlu.
17a-12

sāmı' : (a.) Dinleyen, dinleyici. 218b-15

ṣāmıt : (a.)Susan, konuşmayan, sesiz. 190b-13

sāmī : (a.) Yüksek, kadri yüce. 8b-16

ṣan : Hesap, sayı, şan, şöhret.
ṣ.-ı (iye.) 144b-2
ṣ.-lu 197a-14

ṣan- : Sanmak, zannetmek; düşünmek; tahayyül etmek, kabul etmek.
ṣ.-ur 222b-12
ṣ.-uruz 217b-8
ṣ.-ursız 223a-7
ṣ.-urlar 224b-3
ṣ.-dum 93a-9, 98a-7, 189b-7
ṣ.-duñ 123a-1
ṣ.-dı 14b-6, 35b-1, 86b-11, 86b-12, 113a-14, 124a-5,136a-4, 216a-8
ṣ.-duk 56b-15, 89a-10
ṣ.-dılar 197b-3
ṣ.-alum 85b-14
ṣ.-asın 34a-6, 47a-13, 47a-17, 49b-5, 60a-6, 70a-5, 72b-13, 92a-13, 97a-15, 115a-1 , 115b-4, 116a-3, 119a-6, 135a-16, 153b-5, 153b-17, 171b-7, 181b-5, 184b-17, 219b-7
ṣ.-a 36a-10, 223a-2
ṣ.-urdum 31a-3
ṣ.-urdı 124a-7, 161b-6, 219b-11
ṣ.-maz 117b-8, 202a-12
ṣ.-madı 124a-5

s.-mağıl 146a-17
s.-ma 4b-13, 8b-14, 36b-6, 219a-9
s.-masun 209a-8
s.-mañuz 176a-8

sañа : sana (bk. sen)

San'a : (y.a.) Yemen'de Sana şehri.
74a-13, 74a-14, 74a-14, 138a-9

San'a ::(a.) Yemendeki Sana ırmağı.
S. ırmağı birle 30b-14

Sanam : (a. sanem) Put. 51a-8, 123a-7
s.-ı 'Uzzā 122b-1
s.-dur (kesr-i s.) 73a-3
s.-a 54b-7, 74b-9, 82b-12, 106b-9, 124b-16, 204b-9
s.-ları (iye.) 22b-16
s.-lar 62b-8, 74b-10, 99a-16, 99b-8, 106b-10, 106b-12, 122a-8, 122b-7, 124b-11, 140a-3, 193a-4
s.-laruñ 124b-10
s.-ları (akk) 70b-8, 124b-17, 193a-4
s.-laruñuz 66a-16, 69b-12, 204b-11
s.-laruñuzı 121b-17, 155b-12, 205a-17

san'at : (a.) San'at, hüner, meslek, iş. 214b-5
s. it- 7a-8, 82b-1, 214b-3
s.-ıdur 56a-10

sancak : Sancak. 157a-3
s. (k)-ın (akk.) 25a-5

sanç- : Batırmak, saplamak, vurup geçirmek.
s.-dı 73b-11
s.-dılar 72a-10

Sanduk : (a.) Sandık).
s.-lar 43b-13
s.-lar birle 43b-3

sānı` : (a.) Yapan, işleyen, yaratan, (allah) 75a-6
s.-uñ 3a-2

sanıcı : Düşünücü, araştırıcı. 6a-13
sanki : (t. ki f.) Sanki. 163b-4, 203a-7
sap- : Sapmak, yol değiştirmek
s.-dılar 35b-1
sar- : Sarmak.
s.-dun̄ 103a-12
s.-dı 33a-6, 98b-15, 220b-1
s.-dılar 56b-6
s.-mışlar 185a-15
s.-maz 117b-9

sar` : (a.) Sara, tutar, sinir hastalığı. 139b-13
Sāra : (k.a.) Hz İbrahim peygamberin eşi.
18b-11, 18b-12, 18b-12, 18b-13, 18b-15, 18b-17, 19a-2, 19a-4,
sarar- : Sararmak.
s.-mış 80a-8
sarāy : (f.) Saray
30b-9, 30b-10, 99a-5, 99a-7
sarf : (a.) Harcama, kullanma; gözden çıkarmak, kurban etme; çıkmak, ayrılmak, ortaya çıkmak.
s. eyle- 48b-2
s. it- 209b-13
s. ol- 93a-2
sarīḥ : (a.) Sarih, açıktam açığa, apaçık. 58b-7
Sārı ʿibn-i Keşir : (k.a.) Sekif kabilesinden Sükkan ibn-i Aziz'in arkadaşı olan bir Arap 158a-4
sarıl : Sarılmak, Sarmalanmak.
s.-mış 96b-13
sarın- : Sarınmak
s.-ur 64b-1
saru : Sarı.
23b-8, 23b-16, 43b-11, 169a-11, 170a-7
saruşın: Sarışın. 169a-3, 173b-17
s. mıdur? 64b-1
s ol- 173a-16

sat- : Satmak.
s.-dılar 192a-13
s. 57b-11
ş.-a (ist.) 213a-3
s.-u bazār eyle- "Alış veriş yapmak" 32a-14
s.-mak 220b-7
s.-mağ almağ ol- 129a-4

Saṭīḥ : (k.a.) Esas adı Rabia, Hz Muhammed gelmeden önce dünyaya geleceğini haber veren kahin, (bk. Rabī`a bin Hamdān).
63a-3, 63a-8, 63a-10, 63a-16, 63b-2, 63b-11, 63b-4, 63b-7, 63b-17, 64a-4, 64a-9, 64a-12, 65a-15, 65a-17, 65b-5, 65b-5, 65b-11, 65b-14, 65b-14, 65b-15, 65b-11, 66b-11, 66b-13, 66b-15, 67a-5, 67a-7, 67a-9, 67a-11, 67b-2, 67b-6, 65b-16, 68a-14, 68b-11, 68b-14, 68b-16, 68b-17, 69a-3, 69a-4, 69a-12, 69a-16, 69b-4, 70b-11, 70b-14, 70b-14, 71a-1, 71a-2, 71a-5, 72b-5, 72b-11, 101a-3, 101a-8, 114b-4, 128b-9, 138a-10, 138a-11, 193a-2
S. birle 70b-13
S.-un 66b-6, 66b-6, 66b-14, 67b-8, 68b-17, 69a-1, 70b-13, 101a-6, 101a-6, 101a-12, 139b-10
S.-ı (akk.) 63a-4, 67b-6, 68b-9, 68b-9, 69a-6, 69a-8, 69a-14, 69b-3, 69b-4, 70a-12, 101a-5
S.-a 65b-4, 66b-7, 68b-14, 71a-5
S.-dan 63b-9, 67b-1, 67b-7

şataş- : Sataşmak, istenmeyen bir durumla karşılaşmak, düçar olmak; rastlamak, tesadüf etmek.
ş.-ur 69a-17
ş.-dun 68a-15
ş.-dı 50a-14, 89a-17, 112b-16, 189a-9
ş.-dunuz 189a-4, 189a-5
ş.-dılar 153a-5
ş.-a 120a-12
ş.-mışlar-ıdı 199a-16

s.-madılar 117a-2

satr : (a.) Satır, yazı sırası.
39b-17, 40a-11, 40b-8, 222a-14

satun : Satın, pâra verip bir şey alma.
s. al- 38a-6, 38a-10

satvat : (a. satvet) Sindirici güç, üstünlük, savlet; heybet
s.-i pāzişāhāne 33a-15
s.-umdan 157a-15
s.-ı (iye.) 134a-4
s.-ına 31b-7

sav- : Kovmak, uzaklaştırmak, çekmek; atlatmak, geçirmek; uğurlamak.
s.-ar 116a-6
s.-dun 184a-9
s.-dılar 77b-4, 169a-6

Sāva, (Sāvī): İran sınırları içinde bulunan bir şehir.
99a-13, 99a-13, 99a-15

savāb : (a.) Doğru, doğru iş ve hareket; doğru görüş, isabetli düşünce. 125b-11
s. gör- "Doğru, uygun bulmak." 51a-1, 55a-12

Savāb : (k.a.) Abdulmattalib'in kölesinin adı.
154b-6, 157b-4

savaş,(savaş) : Savaş, harp; kavga, döğüş. 73b-2
s., s. eyle- 182b-3, 223a-12
s. kıl- 168a-1
s. kop- 140b-10
s. kopar- 182b-5, 186b-6
s. ol- 224a-17
s. tur- 169b-7

savıl- : Savulmak, çekilmek, sakınıp bir tarafa çekilmek, yana kaçmak, (bk. savul-).
s.-dı 131a-15

savma'a : (a.) İbadet edilen ye, Hıristiyan rahiplerinin inzivaya çekildikleri hücre.
40a-8, 65a-1
s.-nun 110a-8
s.-da 65a-1

s.-dan 161a-8
s.-na 159b-13
s.-sına 110a-12, 159b-17
s.-sından 159a-15, 160b-2
s.-larda 76b-8

şavul- : Savulmak, çekilmek, sakınıp bir tarafa çekilmek, yana kaçmak, (bk. savıl-).
s.-dum 79b-2, s.-dı 60b-13
s.-dılar 77a-10, 78b-10

sa'y : (a.) Çalışma, çabalama, gayret emek.
s. it- 151a-1
s.-i (akk.) 155a-3
s.-ini 5b-6

sāyabān : (f. sāyebān) Gölgelik.
s. kıl- 222b-6

sayd : (a.) Av, avlama, avlanma.
s.-ı vuhūş u tuyūr 56a-10
s.-ıla 19b-2
s.-it- 19b-2, 56a-10
s. kıl- 197a-5

Sāyık : (a. sā'ik; k.a.) Hz. Muhammed'in adalarından biri, sevk eden, (bk. Hz. Muhammed).
12b-2, 111a-5

saykal : (a.) Bazı nesneleri parlatmaya yarayan cilâ, cilâ vermeye yarayan âlet.
s.-ı (iye.) 98a-3

şayru : Hasta, keyifsiz.
88b-8, 116a-1, 116b-11
ş. ol- 32a-14
s.-nuñ 116b-11
s.-sı 116b-10, 120b-7

şayruluk : Hastalık, keyifsizlik.
s.-ı (akk.) 174b-15

sayvān : (a.) Direkler üzerine oturtulan dam ile örtülü yer, gölgelik.
18b-3, 29b-7, 31a-5
s.-lar 25a-6

sāz : (a.) Her çeşit çalgı; çalgı aletlerinin çıkardığı nağme.
s.-ın (akk.) 15a-3

sebāt : (a.) Sözünden veya kararından dönmeme, süreklilik, sabit olma.
s.-uñ 194a-1

sebeb : (a.) Sebep bir şeyin meydana gelmesini, ortaya çıkmasını gerektiren şey; bahane, ilgi, vesîle; vâsıta, âlet.
35a-6, 75a-4, 78a-10, 94b-2, 155a-14, 159b-7, 197b-16, 197b-17, 198a-4
s.-i nüzūlini 7a-16, 8b-1
s.-i tercümet-i hāze'l-kitāb 5b-7
s.-i vürūdını 7a-17, 8b-2
s. birle 50b-9
s.-dür 154a-13
s. kıl- 155a-16
s. ol- 31b-14, 79b-17, 174a-6, 195b-1
s.-e 58b-12
s.-den 5b-11, 17b-11, 25b-14, 26b-17, 30a-9, 33b-13, 35a-6, 36b-3, 37b-2, 41a-8, 41b-1, 54a-11, 61a-1, 63b-10, 68b-7, 71a-17, 78a-6, 79a-17, 82a-6, 101a-8, 103b-8, 118b-8, 127a-16, 138b-14, 144b-3, 148b-9, 159b-7, 166a-8, 168a-9, 168b-2, 170a-5, 179a-4, 182a-14, 197b-16, 199b-2, 215a-5, 217b-16
s.-dendür 106a-10, 173a-17, 198a-4
s.-i (iye.) 74b-4, 74b-5, 75a-6, 75b-6, 78a-6, 79b-4, 103b-4, 159b-8, 162b-8, 198a-7, 199b-3, 199b-4, 199b-5, 199b-7, 211a-3
s.-i-çün 28a-14, 214b-4
s.-inden 6a-16, 29a-10, 31b-15, 132a-8, 32a-11 33a-13, 39a-17, 44a-7, 59b-12, 93a-6, 61a-5, 104a-8, 105b-1, 141b-9, 141b-14, 173a-16, 178b-10, 199b-7, 208b-1, 217a-13
s.-indendür 27a-13

secde : (a.) Namazda saygı ve kulluk göstermede yüzünü yere sürme; yere kapaklanma.
s.-i şükr 33a-7, 60b-11,164a-15,213a-3, 213b-16
s. eyle- 82a-8, 99b-4,122a-8, 122b-4,222a-7
s. kıl- 65a-14, 74b-9, 124b-11, 124b-17, 130a-16
s. kıldur 125a-1
s.-ye 49b- 17, 88a-5,94b-14, 96b-2
s.-de 96a-6

secī[ʿ] : (a.) Nesir sözün kafiyeli oluşu, 62b-17

seç- : Seçmek, ayrılmak.
s.-di 78b-7, 142a-12
s.-diler 150b-1

sefer : (a.) Sefer, yolculuk, seyahat.
28b-9, 32a-5, 186a-7, 207b-13,207b-17,208a-3 214a-4, 220a-11
s.-i Rasūl 185b-17
s.-dür 221b-2
s. eyle- 90b-17, 186a-3, 186a-5, 211a-7,
s. it- 64a-3, 67b-11, 218b-12
s. kıl- 32b- 1,44a-9, 70b-14,110a-7, 165a-7, 174b-16
s.-e 24b-15, 25a-3, 116b-12, 143b-5,173a-9, 186a-10 186a-15,186a-17,192a-1, 208a-2, 213b-11
s.-de 25a-3, 53a-5, 65b-12, 173a-10, 173b-11, 192a-15, 194a-2, 194a-9, 208a-9, 210b-17, 215a-10
s.-dedür 186b-14
s.-den 32a-9, 116b-13, 168b-15
s.-ümi 174a-1
s.-ün̄ 173b-11, 186a-17
s.-i 5b-12, 66b-10
s.-in 208a-1
s.-inün̄ 214b-8
s.-ine 24b-12, 207b-15

s.-inden 72b -10
s.-ümüz 224b-17
s.-imüzün 223a-11

seferi : (a. seferī) Yolculukla ilgili, yolculuğa mahsus.
s. sofra gibi 41b-15

seferi : (a. sufra) Dübür, makat, oturak yeri, sağrı , hayvanın beli ile kuyruğu arasındaki dolgun kısmı.
s.-si 115a-11

seffāk : (a) Kan dökücü.
25b-12, 28b-17, 55a-9,121b-15, 155b-10, 156b-7

sefīh : (a.) Sefih, akılsız, malını iradeli ve tutumlu kullanmayıp zevk, eğlence ve hovardalıkta yiyen, boş yere para tüketen. 211b-3
s.-leri 205a-7, 214a-10
s.-lerinden 202a-9

sefiyye : (a.) Sefih, akılsız, câhil, malını ölçüsüz savuran, (krş sefih).
s.-lerinden 195b-15

sehel : (a. sehl) Kolay, basit, ucuz, az kısa.
18b-5, 30b-17, 31b-15, 87b-16, 211b-7, 211b-7
214a-12

seher : (a.) Seher, tan vakti.
32b-9, 55a-17, 102a-14, 129a-11, 143a-5, 187b-7
s. kim 92b-10

sehlen : (a.) Kolaylıkla, kolay surette.
ehlen ve s. "Hoş geldiniz, safa geldiniz" anlamına kullanılır. (bk. ehlen). 210a-13

sekaleyn : (a.) İnsanlar ve cinler.
Rasūlü's-s. 3a-16

sekit- : Azarlamak, tekdir etmek, reddetmek.
s.-ürler 129a-17
s.-di 31a-2, 130b-14, 223a-4
s.-diler 31a-4, 31a-9
s.-eyüm 180a-1
s.-ürdi 102a-7

sekiz : Sekiz.
14a-15, 91a-13, 94a-6, 102b-6, 142a-13,145a-1, 162b-14, 212a-9
s.-inci 10b-3

sekiz bin : Sekiz bin 9b-17

sekiz yüz elli yedi : Sekiz yüz elli yedi. 16a-10

seksen : Seksen. 74a-16, 110a-17

seksen bin : Seksen bin.
142b-1, 142b-10, 143a-13, 144a-15, 179a-15

selâm : (a.) Selâm.
s. it- 92b-10
s. kıl- 59b-6, 99b-16, 220a-15
s. ol- 32b-1
s. vir- 28a-7, 38b-15, 66b-8, 82a-16, 99b-9, 119b-14, 162b-4,210a-13,
s.-a 181b-10
s.- umı 58b-7, 164b-7

selâmat : (a. selâmet)Sağlıklı olma; korku ve kaygıdan uzak.
5b-4, 32b-1, 37b-15, 69a-11, 122a-9, 151b-10, 194a-3

selâmatlıh : (t.; selâmet a.) Selâmet, emin olma, eminlik, (bk. selâmatlık). 147b-1
s. birle 168b-14, 193b-5

selâmatlık : (t.; selâmat a.)
s.-ı (iye.) 208b-6

selâtîn : (a.) Sultanlar.
80b-3,81a-5, 89a-17, 163a-13, 163b-2, 163b-6
taht-ı s. 7b-14
s.-ün 163a-17
s.-a 24a-11

selāmlaş-: (t.; selām a.) Selamlaşmak.
s.-dı 40a-9
sellemnā : (a.) Selam ettik, selamet diledik. 186b-8
selīm : (a.) Tertemiz, samimi, 8a-1, 210b-4
sellim : (a.) "Selam et, selâmetlik ver" anlamında dua. 188a-8, 188a-8
Selmā : (k.a.) Hz. Muhammed'in halası olarak geçmekte ama 44b-13'de halaları sayılırken Selmā yerine Ervâ adı verilmektedir. 124a-12
Selmā : (k.a.) Haşım'ın eşi, Abdülmuttalib'in annesi, (bk. Selmā bint-i ʿAmr).
25a-17, 26a-3, 26a-11, 26a-13,26a-13, 26a-13, 26b-1, 26b-1, 26b-2, 26b-5, 26b-10, 26b-16 , 27a-5, 27a-8, 27a-11, 27a-16, 27a-17, 27b-3, 27b-5, 27b-8, 27b-8, 27b-8, 28a-1, 28a-2, 28a-4, 28a-5, 28a-8, 28a-12, 28b-4, 29b-1, 31b-17, 32a-2, 32a-2, 32a-3, 32a-9, 32a-17 , 32b-1, 32b-6, 32b-7, 32b-12, 33a-4, 33a-5, 33a-7, 33a-12, 33b-13, 37a-6, 37a-8, 37a-10, 37a-11, 37a-12, 37a-13, 37a-14, 37a-16, 37a-13, 37a-14, 37a-16, 37b-3, 37b-5, 37b-7, 37b-11, 38a-2
S. dahı 31a-5
S. durur 28a-5
S.-nuñ 25a-13, 25b-17, 26a-12, 26b-4, 26b-15 26b-15, 27a-1, 27a-3, 27a-4, 27b-2, 27b-5, 27b-16, 27b-16, 28a-2, 28a-3, 29a-17, 30a-10, 30a-17, 30b-4, 32a-3,33b-3
S.-yı 26a-6, 26b-14, 26b-17, 27a-2, 31b-16, 32a-1
S.-ya 27b-4, 28a-7, 32a-2, 32a-9, 32a-17
S.-dan 27b-8, 28a-8, 33b-10, 34a-6
Selmā bint-i ʿAmr : (k.a.) Hâşım'ın eşi, Abdülmuttalib'in annesi, (bk. Selmā). 24b-5
Selmā bint-i ʿAmr bin Zeyd: (k.a.) Haşım'ın eşi, Abdülmuttalib'in annesi, (bk. Selmā). 28a-7
S.-ı (akk.) 26b-9, 28b-15

Selmā bint-i ʿAmr bin Zeyd bin Esed bin Ḥıdāş bin Yezid bin Hızām bin Gündüp bin ʿAmīr bin ʿIdı bin En-Neccār : (k.a.) Hâsım'in eşi, Abdülmuttalib'in annesi Selmâ'nın tam künyesi, (bk. Selmā). 24b-7, 24b-8

semā,(semāʾ) : (a.) Gök yüzü. 92a-2
fi's-semā': "Kökte" 12b-8, 11a-6

semʿ : (a.) Kulak.
s.-ına 6b-7

semʿan ve tāʿatan : (a.) Baş üstüne, tam bir bağlılıkla işittik ve kabul ettik. 46a-9, 90b-16

semāvat : (a.) Gökler
ehl-i s. 82a-11
ehle's-s. 92a-13
ehli's-s. 98b-13
s.-a (ehl-i s) 130a-15

Semāve : (y.a.) Yemen'de bulunan eski şehirlerden biri. 62b-14, 99a-10
S.-degi 104b-7

semāvī : (as semāʾī) Gökle ilgili, Allah tarafından olan.
āyet-i s. 100b-4,100b-4
s.-dür 225a-16
s.-de (ʿalāmet-i s.) 53b-10

semen-zār:: (f.) Yasemin bahçesi. 8b-4

Semerā : (k.a.) Abdülmuttalib'in ilk eşi, (bk. Semera'l ʿĀmirī). 44b-14
S.-dan 44b-3

Semera'l-ʿĀmirī : (k.a.) Abdülmut talib'in ilk eşi, (bk. Semerā). 44b-3

semīʿ : (a.) İşiten, işitme, gücü bulunan, herşeyi duyan, (Allah)
s.-sin 35b-13, 57a-7

semīʿ : (k.a.) Hz. Muhammed'in çocukluğunda Mekke ile Taif arasındaki bir deyrde yaşayan ve hekimliğiyle meşhur bir rahip.
156a-2, 156b-12, 157a-7, 158b-4, 159a-5,

159a-15, 159b-3, 160b-2, 160b-8, 161a-5, 161a-5,
161a-14, 162a-3, 162a-4, 164a-14, 186b-6
S.-dur 154a-14
s.-un̄ 159a-7
S.-ı (akk.) 162a-13
S.-a 158b-5, 159a-4
S.-dan 162a-3

semīn : (a.) Kıymetli, pahalı.
dürr-i s. 7a-5

semiz : Semiz, besili, 106a-10, 107b-14

semizlik: Semizlik, besili oluş.
s.-in (akk.) 107a-13

semri- : Semirmek, şişmanlamak.
s.-mişsin 106a-4

sen : Sen, (bk. sin).
6b-12, 8b-14, 11a-2, 15a-11, 17a-14, 18b-1,
18b-14, 20a-2, 24b-9, 24b-16, 25a-16, 26a-17,
27b-10, 27b-14, 2 8b-9, 28b-9, 28b-10, 28b-10,
30b-6, 31a-3, 31a-13, 32b-6, 32b-6, 33b-8,
34b-9, 34b-10, 35b-8, 35b-9, 36b-3, 36b-6, 36b-11,
36b-12, 36b-15, 37a-13, 37b-9, 38b-5, 38b-6,
43a-17, 43b-1, 44a-11, 44a-11, 44a-17, 46b-6,
47b-5, 48a-2, 50a-1, 50a-2, 53a-13, 54a-13,
55a-12, 55b-8, 56b-3, 56b-5, 57a-7, 57a 7,
58a-17, 59b-5, 59b-15, 59b-15, 61a-9, 65b-15,
67b-16, 68a-1, 68a-15, 68a-15, 68b-2, 68b-17,
71b-15, 73b-4, 73b-5, 73b-10, 77a-7, 79a-6,
79a-15, 79a-15, 79a-16, 81b-5, 81b-6, 81b-15,
84a-9, 85a-13, 85b-7, 85b-12, 85b-14, 85b-15,
88b-13, 92a-6, 93b-3, 98b-13, 100a-12, 102b-5,
102b-8, 104b-13, 106a-4, 106a-17, 106b-6,
108a-5, 108a-7, 108a-10, 109b-6, 113a-7, 118a-4,
118b-15, 118b-17, 123b-14, 130a-6, 131a-12,
131b-9, 131b-10, 132a-4, 132b-4, 132b-5, 132b-17,
136a-12, 136a 13, 137a-17, 138b-9, 140b-16,
140b-17, 143b-7, 144a-11, 146a-5, 146a-13,
146a-17, 146b-10, 147a-11, 147b-15, 148a-15,

148a-16, 150a-6, 150a-15, 152a-2, 152b-17,
153a-2, 153b-9, 153b-17, 157a-5, 157b-4,
157b-9, 159b-1, 160a-3, 160b-13, 160b-12,
161a-8, 164a-4, 164b-4, 164b-7, 167b-5, 168a-5,
168a-7, 168b-7, 169a-13, 170a-14, 170b -3,
170b-8, 171a-14, 172a-1, 172b-15, 173a-4, 173a-7,
173a-9, 173a-11, 173a-14, 174a-5, 174a-6,
175a-9, 175b-6, 176b-9, 179a-3, 180b-7, 180b-9,
182a-17, 183a-11, 184a-9, 184a-14, 185a-17,
186a-9, 184a-14, 185a-17, 186a-9, 186b-2,
186b-2, 186b-3, 190a-2, 190a-5, 190a-9, 191a-10,
194b-12, 194b-12, 194b-14, 195a-7, 196b-5,
196b-15, 199a-5, 199a-6, 199a-6, 199b-2, 200b-1,
200b-4, 200b-9, 201a-2, 202a-8, 202b-8,
204a-3, 204a-4, 206a-15, 206b-15, 206b-16,
208a-2, 208a-8, 208a-11, 209a-7, 209b-17,
210a-7, 210b-12, 212a-11, 212b-3,212b-5, 212b-5,
213a-7, 213b-6, 213b-6, 213b-12, 213b-17,
214a-8, 215a-2, 217a-8, 219a-1, 219a-9, 220b-6,
220b-6, 225b-14, 226a-2

s. ki 190a-3

s. dahi 19b-12, 29a-3, 38a-3, 41b-2, 45a-5,
60b-14, 75a-11, 107a-15, 115a-10, 115b-3,
118b-17, 120a-16, 32b-14, 137a-7, 144a-9,
171a-6, 171b-15, 173b-7, 175a-7, 180a-7,
181a-8, 205a-10, 211a-9, 214a-2, 215b-6

s.-sin 113b-9, 138b-9, 138b-10, 138b-10,
146a-10, 161a-1, 170b-2, 170b-3, 170b-14,
172b-7, 172b-15, 202b-10, 201b-15, 212b-1,
219a-17

s. mi? 181a-3

s.-ün 2b-17, 3a-11, 7a-7,13b-15, 14b-15,
14b-15, 16b-16, 18b-9, 19a-8, 20a-1,
20a-11, 21a-4, 24b-17, 27a-6, 31a-13,
31a-14, 31a-14, 32b-5, 32b-7, 33b-8,
34b-9, 35b-8, 35b-8, 36a-8, 36a-9, 36a-10

36a-11, 36a-12, 37b-9, 37b-10, 40a-7,
43a-15, 44a-14, 44a-17, 44a-17, 45a-1,
45a-6, 46a-8, 46a-8, 46a-8, 46a-11, 46b-9,
49a-14, 50a-2, 55a-11, 55b-15, 57b-11,
57b-12, 58a-14, 58b-3, 59a-3, 59b-4,
60b-12, 60b-13, 62a-4, 63b-10, 66b-11,
68a-1, 69b-7, 71a-14, 71a-16, 71b-17,
73b-5, 79b-11,80a-9, 80a-12, 83a-2, 84a-14,
85a-15, 85b-2, 85b-6, 91a-11, 98b-12,
100b-1, 104b-14, 108a-5, 108a-7, 108b-7

110a-5, 113b-9, 115b-9, 118a-6, 118b-6,
118b-8, 118b-9, 118b-15, 122b-1, 130a-8,
130b-13, 130b-13, 130b-14, 131b-15, 132a-3,
132a-6, 132a-6, 133a-9, 133a-9, 137b-1,
143b-6, 144b-4, 144b-7, 146a-17, 146b-11,
146b-11, 146b-11, 150a-5, 151a-12, 151a-12,
151a-13, 152b-11, 158b-16, 158b-16, 158b-16,
159b-13, 160b-14, 161a-13, 164b-8, 164b-8,
166a-12, 168b-5, 168b-1, 168b-1, 168b-8,
169a-4, 169a-14, 170b-5, 170b-5, 170b-5,
170b-5, 170b-5, 171a-14, 171a-16, 172b-9,

172b-9, 173a-1, 173a-14, 175b-2, 179a-12,
179b-5, 179b-17, 181a-8 , 182a-16, 183a-9,
186a-8, 186b-8, 190a-10, 191a-11, 193b-15,
193b-17, 194b-4, 194b-5, 194b-14, 196a-1,
196a-12, 196b-5, 198a-16, 199a-12, 200a-16,
200b-2, 200b-3, 200b-6, 201a-8, 201a-11,
201a-15, 201b-6, 201b-8, 201b-10, 201b-11,
201b-12, 201b-12, 202b-5, 202b-6, 202b-9,
202b-12, 203a-17, 203b-17, 206b-15,
206b-16, 207a-5, 207a-5, 208a-2, 208a-9
208a-10, 210b-16, 210b-16, 210b-17, 211a-5,
211a-6, 212a-16, 212a-17, 212b-5, 213a-7,
213b-11, 213b-12, 218a-2, 218a-8, 218a-8,
218b-16, 218b-16, 218b-17, 219a-3, 219a-12
s.-üñ-çün 74b-3, 107b-1, 144b-7, 201b-15, 219a-7

s.-ün̄-ile 152b-15, 152b-15, 168a-3,
180b-7, 180b-8, 208a-7, 221b-2
s.-ün-le 24b-15, 57b-6, 81b-7, 159a-2,
186a-7, 207a-2, 209b-16
s.-ündür 100a-13, 173a-6, 190a-14
s.-i 11a-2, 19a-10, 21a-7, 24b-15, 26a-16,
31a-2, 32b-3, 33b-15, 33b-16, 34b-9,
35b-6, 35b-6, 35b-7, 36a-10, 36a-12,
36a-15, 37a-12, 37b-12, 38a-6, 38a-7,
42b-16, 44a-13, 44a-13, 49a-1, 52b-1,
52b-16, 55b-15, 55b-17, 56b-14,
58b-6, 59b-3, 59b-5, 67b-17, 73b-5,
79b-15, 80a-11, 81b-15, 91a-15,
92a-8, 107a-17, 107b-13, 122b-1,
133a-10, 142a-10, 142b-6, 146a-10,
146a-11, 146b-10, 147a-5, 149a-12,
150a-5, 152b-16, 156b-1, 156b-2,
158b-15, 160b-14, 161a-13, 164b-7,
168a-5, 168a-11, 172b-7, 172b-16 ,
173b-4, 173b-4, 176a-15, 180b-8,
185b-1, 186b-3, 194b-14, 195a-8,
200a-4, 200a-8, 200a-8, 200a-16,
200a-17, 201a-13, 202a-9, 202a-10,
202b-9, 202b-11, 203b-1, 206b-16 ,
212a-8, 212 a-12, 213b-12, 214 a-1,
219a-8, 221a-17, 221b-1
sañ̄a 2b-16, 3b-3, 3b-3, 3b-4, 3b-5, 3b-6,
11b-17, 14a-8, 14a-10, 14b-15, 15b-11,
16b-9, 16b-15, 17a-1, 17a-4, 18a-8,
19b-12, 20a-8, 20b-16, 24b-9, 26b-7,
27a-7, 27a-7, 27a-10, 27b-10, 28a-14,
31a-6, 32a-4, 33b-16, 35b-6, 36a-17,
36b-6, 36b-15, 39b-6, 40b-17, 44a-11,
44a-12, 44a-14, 47b-5, 47b-8, 51b-17,
52a-17, 57a-5, 57a-17, 58b-8, 59a-10,
62a-12, 63b-10, 65b-1, 71a-15, 71a-15,
71a-16, 71b-16, 80a-7, 81b-7, 83b-2

88a-17, 88b-1, 88b-12, 91a-11, 93a-13,
97b-4, 97b-6, 97b-7, 98b-11, 98b-14,
103a-6, 105a-10, 106a-4, 106b-5, 107b-2,
108b-1, 109a-8, 109a10, 118a-6, 118b-14,
118b-14, 118b-16, 122b-1, 134b-4, 136a-2,
140b-16, 143a-16, 144b-9, 149a-12, 149a-12 ,
150a-6, 154a-12, 157b-5, 159a-1, 159a-2,
160b-11, 160b-11, 166a-12, 169a-4, 170b-11,
171b-10, 171b-15, 172b-7, 172b-8, 172b-8,
173a-11, 173b-2, 173b-6, 175b-4, 175b-14,
176b-2, 176b-10, 180b-8, 180b-12, 182a-17,
188a-12, 189b-14, 190a=5, 190a-8, 190a-10,
190b-14, 191a-12, 194b-5, 196a-13, 198b-16,
200b-7, 201b-6, 201b-14, 202b-11, 203b-11,
207a-3, 208a-9, 208a-11, 208b-13, 209b-16 ,
212a-13, 212b-9, 212b-10, 213a-6, 213b-11,
217b-17, 219a-13, 32b-1, 32b-4

s.-de 28a-6, 82b-3, 100a-3, 191a-11

s.-den 2b-17, 17a-4, 20b-12, 28a-15, 29b-4,
32b-6, 37b-1, 40b-16, 46b-8, 48b-8, 53a-16 ,
54a-15, 57a-6, 81b-9, 93b-4, 100a-11,
118a-4, 119b-6, 152b-13, 152b-14, 152b-16,
153a-1, 160b-12, 160b-13, 161a-1, 172b-8,
190a-5, 194b-6, 195a-5, 204a-3, 204a-5,
206a-12, 206b-13, 211a-6, 212b-8, 212b-10

s.-cileyin 200a-17

senā : (a.) Övme, övgü, medih. 33a-8, 92a-6

s. birle 26b-6

s. kıl- 23a-16, 57b-16

sene : (a.) Sene, yıl. 8a-6, 101b-9

sened : (a.) Maddi ve mânevî dayanak, (Hz. Muhammed için kullanılıyor.).

s.-e 131a-9

senedeyn : (a.) İki dayanak, Hz. Hasan ve Hüseyin.

sıbteyni's-seyyideyni's-s. 4b-15

Senahnahī : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed) 12a-16, 110b-11

sengisār : (f. seng-sār) Taşlama, recm, taşlayarak öldürme çezası.
s. eyle- 172a-4
s. kıl- 172a-3

ser : (f.) Baş, kafa. 161b-14

serā : (a.) Yer, toprak, arz.
s.-ya (tahtes-s.) 61b-11

serāsīme : (f.) Sersem.
s. ol- 85b-9, 99a-6, 99b-6, 130b-10, 160a-17 184b-4

serçe : Serçe, kuş.
s.-ye 132a-12

serencām : (f. ser-encām) Akıbet, başa gelen olay sonucu, işin sonucu.
131b-17, 145b-15, 207a-16
s.-ı (bez-s.) 9a-1
s.-a 89a-16

Seretān : (a.) Yengeç burcu. 101b-2

sergerdān: (f. ser-gerdan) Başı dönen, şaşkın, sersem; perişan. 14a-6, 152a-11
s. kal- 27a-14, 45b-14, 88a-5, 97b-16, 123a-4, 191a-14, 205b-17, 218b-16,
s.-dur 3a-4, 3a-14
s. ol- 81a-6, 139a-6, 170b-4, 184a-5

sergerdanluk : (t.; ser-gerdān f.) Şaşkınlık, perişanlık.
s.-umuz 217b-4

sergüzeş : (f. ser-güzeşt) Bir kimsenin başından geçen çeşitli hal ve hadiseler, (bk. sergüzeşt).
s.-inden 58a-5

sergüzeşt:(f. ser-güzeşt) Bir kimsenin başından geçen çeşitli hal ve hadiseler, (bk. sergüzeş).
s.-inden 5b-9

serhad(d): (f.; hadd a.) Hudut boyu, sınır boyu, hudut. sınır.

s.(d)-un ḫgen.) 63b-15
s.-ları (iye.) 63b-14
serī' : (a.) Çabuk, tez, hızlı.
s.-u'd-dem "Çabuk ağlayan" 131b-11
serid : (a.) Et suyuna dogranmış ekmek.
s. kıl- 23b-8, 23b-15
s.-ün 23b-16
serīret : (a.) Taht, saltanat.
sikender-s. 6b-16
sermāye : (f. ser-māye) Sermâye, ana mal.
208a-12, 218b-5
s.-si 211a-13
ser-pā : (f.) Ayak üstü.
s.-ya geç- "Ayağa kalkmak". 183b-11
serv : (f.) Servi, selvi. 209a-15
server : (f.) Baş, reis, bir topluluğun lideri.
5a-2, 109b-3, 114b-2, 127a-2, 130b-2, 158b-15, 176b-17, 172a-16, 206b-13, 219a-16, 224a-12
s.-dür 161b-14, 205a-1
s.-e 4a-15
s.-ümsin 109b-2
s.-i 93a-14, 216a-15
s.-ümüz 189a-10, 189a-11, 217a-12
s.-ler 161b-14
s.-lerinden 143a-14
setīre : (a.) Örtünmüş, tesettü r etmiş, iffetli kadın.
17b-8, 58a-2, 60b-13, 210a-12
s.-nün 60a-4
setr : (a.) Örtmek, kapama, gizleme.
s. it- 150b-16
s. ol- 214a-14
Settār : (a.) Kulların kusur ve günahlarını örten , gizleyen (Allah).
s. ol- 146a-15
s-a 2b-4
sev- : sevmek.
s.-erem 48b-14, 218b-7

s.-ersin 175b-4
s.-er 201a-13, 208b-3
s.-erler 208b-4
s.-düm 196a-6
s.-di 117a-15, 190b-17
s.-diler 115b-10, 127a-6, 128b-7, 200b-12
s.gil 200b-9
s. 91b-17, 176a-15, 176a-15
s.-sün 221b-1
s.-ün̄ 82b-3
s.-ün̄üz 82b-2
s.-se 82 a-14
s.-e 176a-15
s.-eler 66a-11
s.-en 14a-8, 66a-5, 83a-7, 83a-7, 116a-12, 220a-2
s.-endür 220a-3
s.-eni (akk.) 221a-17
s.-enler 215a-12
s.-enleri 22b-17
s.-enlerden 206a-9
s.-enlerdenem 164b-7, 164b-8
s.-enlerdendür 202a-10
s.-dügün̄ 48b-5
s.-dügün̄i 48b-2
s.-er-idün̄ 175b-3
s.-er-idi 21b-13, 48b-12, 177a-14
s.-erler-idi 120b-17, 127b-3, 165a-5
s.-ersen̄ 224a-14
s.-erse 13a-16, 13b-13, 67a-4, 92a-5
s.-mezsin 218b-11
s.-mezler 154a-12, 202a-10
s.-medi 127a-11, 128b-7, 128b-14, 191a-1
s.-mediler 117b-1, 117b-1, 127a-9
s.-meye 200b-4
s.-meyen 13b-1, 127a-17

s.-meyenün 221b-1
s.-meyenler 215a-12, 221a-11
s.-mezdi 135b-13
s.-mezler-idi 211b-3, 215b-5
s.-mek 94b-4

sevdā : (a.) Sevda, arzu, istek. 54b-9
s.-dur 58a-14
s.-yı 138b-7

sevdür- : Sevdirmek.
s.-di 39a-14

sevgü : Sevgi.
82b-3, 91b-15, 116a-11
s.-si 48a-16, 66a-14, 91b-17, 113a-17, 187a-12
s.-süni 206a-17

segülü : Sevgili, sevimli.
4a-3, 5b-4, 54b-11, 79a-15, 79b-16, 116a-14, 158b-15, 160b-14

sevici : Sevici, seven. 6a-12

sevin- : Sevinmek, (bk. sevün-).
s.-ürler 114b-2
s.-düm 93b-9
s.-di 14a-2, 14a-13, 21a-5, 27b-1, 32a-3, 34b-14, 45a-16, 62a-9, 74a-12, 114b-17, 145b-10, 148a-3, 180b-13, 210a-6, 210a-8, 221a-3
s.-diler 14b-9, 26b-10, 29a-13, 45a-9, 57b-15, 83b-6, 90b-1, 90a-17
s.-ı 45a-9
s.-ü 51b-3, 59a-16, 81b-13, 99b-17, 123b-1, 149a-16
s.-ip 202b-14
s.-üp 51b-10, 88b-17
s.-iben 188b-4
s.-diginden 20a-15
s.-düginden 176b-13
s.-ürler-idi 52a-4
s.-mesün 94a-17

s.-mek 61b-4, 201b-4, 201b-7

sevinç : Sevinç

s.-e 153a-4

s.-üm 91a-9

s.-i birle 45a-10

sevindür-: Sevindirmek.

s.-ür 8b-11, 187a-5

s.-ür misin? 46b-15

s.-dün 213b-17, 214a-1

s.-di 19a-2

s.-sin 214a-1

seviniş-: Sevinişmek, (bk. sevniş-)

s.-diler 92b-3

seviş- : Sevişmek, (bkmuhabbet duymak.

s.-diler 134b-9

sevniş-: Sevnişmek, (bk. seviniş-)

s.-ür 11b-1

Sevr : (a.) Boga burcu. 101b-3, 101b-4, 101b-7

sevül- : Sevilmek.

s.-esiz 82b-3

sevün- : Sevinmek, (bk. sevin-).

s.-ür 165a-15

s.-e 194b-8

s.-ür-idük 91a-7

Seyf : (k.a.) Hz. Muhammed'in doğumandan önce, Yemen'de hüküm süren bir melik, (bk. Seyf ibn-i Zi'l-Yezen). 162b-3, 162b-6, 162b-7, 162b-8, 162b-16, 163a-4,163a-4,163a-5, 163a-8, 163a-9, 163a-11, 163b-12, 16b -16, 164a-1, 164a-2, 164a-3, 164a-4, 164a-6, 164a-15,164b-4, 164b-12

S.-ün 163a-1

S.-i 163a-3

S.-e 164a-12, 164a-15

Seyf : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed). 12a-17, 110b-12

seyf : (a.) Kılıç. 73a-4, 205b-11

s.-u'llāhu'l-meslūl "Kınından çıkarılmış Allah'ın

kılıcı" 4b-9
s.-ile 25b-12
Seyf İbn-i Zī'l-Yezen : (k.a.) Hz. Muhammed'in doğumundan önce Yemen'de hüküm süren bir melik, (bk. Seyf). 162a-15, 162b-1, 164b-11, 164b-13
Seyf-i Zī'l-Yezen : (k.a.) Melik Seyf, (bk. Seyf). 42a-1
Seyf-i Zī-Yezen : (k.a.) Melik Seyf, (bk. Seyf).
S.-e 163a-8
seyl : (a.) Sel.
120b-8, 193a-15, 197a-9
seyr : (a.) Yürüme, yürüyüş, hareket, yolculuk, sefer; gezme, gezinme; bakma, izleme.
s. eyle- 141a-6
s. it- 208b-17, 215b-12
s. kıl- 61b-13
s.-in (akk.) 54b-4
s.-inden 3a-3
seyrāb : (f. sīr-āb) Suya doymuş, suya kanmış.
s. ol- 225a-5
seyre : (a. sīre) Siyer, Hz. Muhammed'in hal tercümesi ve bunu anlatan kitap, (bk. sīre, sīret).7a-16
s.-sini 7a-8
seyyāre : (a.) Güneş etrafında dönen gezegen.
s.-lerün 53b-7, 54b-4
Seyyid : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed; krş. seyyid). 12b-1, 110b-14
seyyid : (a.) Efendi, bey, ileri gelen, baş, reis.
25a-4, 28a-3, 31b-10, 43a-6, 50b-4, 51b-11, 59a-9,60a-9, 67b-12, 70a-13, 70b-1, 78b-1, 79a-2, 80a-1, 83b-6, 102b-5, 104a-1, 104b-11, 123b-4, 135b-5, 135b-17, 136a-2, 137a-17, 145a-3, 147a-9, 150a-17, 154a-11, 168b-1, 171a-3, 175b-6, 179a-5, 180b-7,180b-7, 197a-13,197a-15, 203a-16, 219a-16
s.-i Benī 'Abdimenāf 37b-13, 132b-4
s.-i Benī Ḫaşım 59a-4, 204a-1
s.-i Benī Ḳureyş 34b-5, 37a-16,211a-2

s.-i Benī Maḫzūm 183b-11
s.-i ehli's-semāvāt 98b-13
s.-i Haram 38a-9, 46b-6, 51b-15, 56a-3, 58b-17, 60a-7, 62b-1, 78a-4, 81a-10, 85a-15, 103b-1, 112a-11, 112a-16, 112b-16, 123b-7, 124b-9, 130b-12, 130b-13, 132a-3, 142b-9, 145a-5, 146b-5, 147a-2, 153a-11, 154a-9, 161a-15, 161b-10, 163a-10, 166a-6, 170a-4, 170b-14, 171b-10, 182a-13, 192a-5, 192b-4, 194a-15, 198b-5,210a-13, 221a-17
s.-i ḳavmih 81b-2, 110a-17
s.-i kāyināt 154b-17
s.-i kebīr 171b-13
s.-i mükerrem 112a-17
s.-i sādāt 206b-9
s.-i ümem 29b-16
s.-e'l-evvelīn ve'l-āḫırīn 20a-11,92a-12, 106a-5, 108a-10, 161b-11
s.-e'l-Haram 28a-8
s.-ü'l-mürselīn 4b-15, 41a-16
ber-sünen-i s.-i kevneyn 3a-16
s. birle 29a-9, 29a-14
s. daḫı 143b-1
s. kim 139b-6
s.-em 35b-14, 127b-2
s.-sin 104b-14, 180b-7
s.-dür 29a-5
s.-idi 57b-3, 197a-15
s ol- 32b-8
s.-ün̄ 82b-9, 83b-3,114a-8
s.-i 29b-4, 82b-6, 164b-6, 216b-1, 226a-3
s.-e 131a-9
s.-de 139b-7
s.-din 28a-10
s.-üm 132b-10, 153a-12, 186a-17, 201a-12, 208b-5, 218b-7
s.-ümi 201a-16

s.-ün̄ 119b-9, 176b-1, 220b-4
s.-i 25a-11, 80a-5, 112a-11, 157a-6, 205a-3, 213a-1, 214a-3, 216a-15
s.-isin 67b-17
s.-idür 29b-16, 168a-15, 168a-17
s.-inün̄ 135b-7
s.-imüz 158b-3, 159a-11, 208b-7, 217a-10, 217a-12, 221b-12, 226a-2
s.-ümüz 34a-5, 94a-8, 119b-13
s.-imüzdür 174b-7
s.-imüze 119b-14, 183 b-1
s.-inüz 163a-6
s.-ünüz 219a-6
s.-ler 25a-14, 25a-17, 32a-13, 38b-11, 42a-4, 43a-4, 43a-5, 43a-10, 43a-15, 44a-11, 50b-12, 50b-17, 51a-2, 61a-2, 61a-6, 67b-16, 69b-13, 123b-3, 123b-15, 124b-7, 124b-8, 144b-12, 144b-13, 145a-7, 149b-1, 150a-12, 150a-16, 150b-11, 151b-8, 163a-5, 163a-7, 169b-5, 171b-17, 175b-11, 179b-14, 180a-9, 181a-16, 181b-1, 194a-16,196b-11, 197b-2, 200a-4, 202a-13, 215a-2, 225a-9, 225a-13
s.-ler-ile 25b-5, 51b-3, 163a-2, 171b-8, 194b-2, 211b-2
s.-leridür 25a-10, 26a-14, 29b-15, 50a-15
s.-leriyüz 191b-7
s.-lerün̄ 61a-3
s.-leri 180a-7
s.-lere 25a-16
s.-leri 25b-17, 31a-10, 31a-11, 31b-1, 31b-2 32b-8, 32b-11, 42b-7, 43b-17, 49a-2, 66b-4, 72b-5, 77b-12, 78a-4,103b-1, 104a-1, 129a-12, 145a-15, 147a-8, 150b-2, 170a-9, 171b-15, 184b-9, 201a-1,219a-14
s.-lerinün̄ 115a-14, 196b-12
s.-lerini 25a-14, 31a-6, 163b-17, 174b-10

199a-15, 201a-17
s.-lerin 32a-6
s.-lerine 69b-5, 77b-7, 139b-2, 145a-10
s.-lerinden 80a-1, 178b-15
s.-lerünüz 69b-12, 121b-15

seyyidāne : (f. seyyid a.)Seyyide lâyık ve yakışır şekilde , seyyid gibi. 38b-1

seyyide : (a.) Seyyide, kadın efendi, reis, ileri gelen. 28a-11, 60b-13, 62b-4, 72a-5, 114a-8, 137a-17, 142b-13, 206a-15, 210a-12, 210b-12, 212b-15, 213a-10, 213b-4
s.-'l-ʿarabiyyāt 168a-3
s.-msin 213a-7
s.-sine 220b-11
s.-nüzi 168b-3

seyyideyn : (a.) İki seyyid, (burada Hzb Hasan ile Hüseyin). sıbteyni's-s.-i's-senedeyn 41b-15

seyyidī, (seyyidi) : (a.) Efendim, beyim; Rabbim. 15a-11, 15a-12, 23a-7, 41b-6, 44a-15, 45a-6 48a-11, 60a-1, 60a-4, 80b-8, 98b-11, 118b-14, 123b-14, 132b-13, 144b-7, 175a-5, 186a-7, 190a-9 202a-4, 202a-8, 202b-5, 203a-14,208a-10,218a-2 218a-7, 222a-2

seyyidinā, (seyyidünā) : (a) Efendimiz, seyyidimiz; Rabbimiz. 127b-16, 161a-12, 181a-10, 190a-16; (seyyidünā)3a-10, 13a-11, 50a-1, 154a-17

seyyidlik : (t.; seyyid a.) Seyyidlik, efendilik, soyluluk, reislik, büyüklük. 38a-15, 42a-7, 127b-1, 197b-14
s.-i (akk.) 82b-13, 137a-17
s.-(iye.) 197b-11, 197b-12

sı-,(sı-): Kırmak, parçalamak, yenmek, mağlup etmek; kırmak, reddetmek.
ṣ.-dı 158b-13
ṣ.-dılar 41b-4
ṣ.-ya 87b-12
s.-yası 201a-14

ṣ.-yamazam 119a-12
ṣ.-yamadum 171a-15

sıbṭeyn : (a.) İki torun, Hz. Hasan ve hüseyin.
ṣ.-i's-seyyideyni's-senedeyn "Hz Muhammed'in mübarek neslinin dayanağı olan iki seyyid, kutlu torun." 4b-14

sıçra-,(ṣıçra-) : Sıçramak.
ṣ.-dı 34b-14, 43a-12, 45a-5, 57a-2, 87a-14, 152a-13, (ṣıçra-) 114b-9

sıd- : Sıtmak, kopmak, patlamak.
ṣ.-dı 160a-16

Ṣıddīk : (ka.) Hz. Ebu Bekir'in sıfatı, (bk. Ebū Bekr). 4b-2, 11b-10, 201b-3, 201b-13, 202b-2, 202b-4, 203a-2, 203a-16
Ṣ.- ekber 174b-5
Ṣ.- birle 203b-6
Ṣ.-un̄ 202b-13
Ṣ.-ı 201b-13
Ṣ.-a 202b-4

sıdk : (a.) Doğruluk, hakikat; samimilik. 4a-6
baḥr-ı ṣ. 10b-9
ṣ.-ı (akk.) 4a-2
ṣ.-ı (iye.) 6b-7,129b-14, 178a-1, 195a-16

sıfat : (a.) Sıfat, nitelik, özellik.
ṣ.-ı Burakdur 40b-2
ṣ.-ı ḫaṣdur 133a-3
ṣ.-sın̄ 62a-17
ṣ.-un̄ 3a-13
ṣ.-ı 178a-4
ṣ.-a 11a-1
ṣ.-da 114a-16
ṣ.-dan 193b-16
ṣ.-un̄ 153a-2, 193b-15
ṣ.-unı 33b-17, 164b-8, 212a-16
ṣ.-unda 212b-5
ṣ.-undan 193b-16
ṣ.-ı 55a-13, 68a-11

s.-ıdur 82a-15
s.-ınuñ 97b-12
s.-ını 39b-9, 54b-3, 93b-9, 121b-14, 162b-10, 190a-1, 206b-4, 211b-13
s.-ın 3a-11, 68a-12, 68b-1, 70b-8,124a-1, 187a-9, 206a-8
s.-ına 160b-17
s.-ında 97a-17
s.-ından 98a-2, 204b-1
s.-ları (iye.) 123b-6
s.-larını 184b-13
s.-lu 24a-11, 39b-11, 55b-14, 62b-8, 138a-8

sıfvatu'llāh : (a.) Allah'ın özidesi, (Hz. Muhammed). 143b-3

sığ-,(sığ-) : Sığmak.
s.-ar 2b-9, 65a-7
s.-a 14a-9
s.-maz; (sığmaz) 85b-3; 93b-7, 120b-17, 118b-11, 187a-8, 187a-9
s.-maz ol- 106a-6, 180b-13, 221a-3

sığa- : Sığamak, sıvazlamak.
s.-dı 94b-7, 95b-11, 119b-3, 121a-9, 182b-15

sığın- : Sığınmak.
s.-ur 78a-16, 78a-17, 78a-17, 78b-1
s.-dum 57a-6
s.-dılar 78b-6, 87b-7
s.-am 78a-14

sığırcuk : Sığırcık, bir cins kuş.
s.-a 86a-5

sığrak : Sağrı.
s.-ı (iye.) 147b-9

sıh- : Sıkmak, akıtmak.
s.-dı 162a-7

sıhhat : (a.) Sıhhat, sağlık. 116a-2, 116b-11
s.-ı (iye.) 208b-6

Sikāyetü'l-hacc : (a.) Hacılara su verilmesi, hacıların, sulanması; eskiden kullanılan, Mekke reisinin

bir vazifesi ve ünvanı. 22b-10, 23a-13, 39a-12

sılatu'r-rahm : (a.) Ana baba ve akrabayı ziyaret vazifesi.
s.- it- 153a-11

sımurğ ::(f.) Eski İran efsanelerinde güya Elbürz Dağında yaşadığı sanılan iri ve hayalî bir kuş, Kaf dağında duran Anka.
s.-ı (akk.) 132a-12

sinçi : Yüz, surat, çehre; giyim, kuşam, donanım; (Burada hüsn kelimesiyle müteradif olmalı (?)) , (bk. Derleme Sözlüğü).
s.-sinde 30a-14

sın-,(sın-): Kırılmak, eksilmek, yok olmak.
s.-ur 27a-15
s.-dı 184b-2
s.-asın 153b-17
s.-mış-ıdı 119b-2

sına- (sına-): Sınamak, denemek.
s.-dum 176a-2
ş.-dı 125b-10
ş.-dılar 116b-6, 165a-4
s.-duñuz 220a-3
s.-mışuz 194b-1
s.-mışlar-ıdı 145b-2

sınaş- : Birbirini sınama, denemek.
s.-alum 181a-1

sındır- : Kırmak, Parçalamak, (bk. sındur-).
s.-ısardur 17b-6

sındur-,(sındur-) : Kırmak, parçalamak, yok etmek, eksilmek; yermek, yenmek, mağlup etmek, (bk.sındır-).
s.-ur 222b-11
s.-dı 196b-11
s.-ısar 121b-17
s.-ısardur 70b-8, 70b-9
s.-a 155a-12 (sındura) 193a-4
s.-maga 22b-17

sınf : (a.) Sınıf, grup, birbirinden farklı derecelerde bulunan topluluklardan her biri.
s.-un (gen) 209b-17

sınıḫ- : Yenilmek, mağlup olmak, bozulmak, (bk. sınık-).
s.-dı 158b-17

sınık- (sınık-) : Yenilmek, mağlup olmak, bozulmak, (bk. sınıḫ-).
s.-a 87b-12
s.-ıp 146b-4

sınuġ : Kırık, (bk. sınuḫ, sınuk) 119b-3

sınuḫ : Kırık, kırgın, (bk. sınuġ, sınuk). 95a-17

sınuk : Kırık; kötü, hürmeti eksilmiş, (bk. sınuġ, sınuḫ) 119b-3, 172b-14

sır(r) : Sır,
46b-12 13a-1, 170b-11, 174a-2, 174b-3
s.-ı ʿacīb 33a-4
s.-u ḥāli 215b-15
surūr-ı s. 201b-5
s.-ıdı 4b-1, 11b-13, 151b-10
s.-un̄ 3a-3, 13b-7, 215b-14
s.-ı (akk.) 120a-7, 173b-14
s.-a 2b-14, 185b-2
s.-dan 139b-7
s.-um 198b-16
s.-un̄ 218b-16
s.-un̄ı 62b-5, 206b-16
s.-un̄da 218b-16
s.-ı 4a-3, 6 6a-10, 97a-3
s.-ınun̄ 4b-16
s.-ını 5b-6, 5b-6, 10b-17, 76a-9, 133a-2, 150b-15
s.-ın 76a-10, 150b-16
s.-ına 97b-16, 174b-3
s.-ından 161b-15
s.-ındandur 133a-2
s.-lar 8a-13

sıyānet : (a.) Koruma, himaye, muhafaza.
ş.-i (iye.) 134a-15, 178a-1
ş.-in 210b-12
s.-ine 169b-6

sızılda-: Sızlamak.
s.-dı 112b-14

sızla- : Sızlamak, acımak.
s.-r 87b-3

siccîl : (a.) Nohut büyüklüğünde balcıktan yapılmış ve cehennem ateşinde pişmiş bir çeşi taş. Fil kavminin başlarına yağdırılmış.
86a-12, 86b-6, 87a-2, 88a-12, 89a-2, 89a-3, 89a-4
s. taşı birle 86a-5

sihir :: (a. sihr) Sihir, büyü, büyücülük, (bk. sihr)
225a-16
s.-leri 85b-11

sihr : (a.) Sihir, büyü, büyücülük; insanı hayran bırakacak güzellik, sanat, (bk. sihir).
36a-5, 53a-6, 55b-4, 71a-15, 76a-2, 82b-11, 82b-13, 82b-14, 190b-10, 191a-11, 222b-16, 225b-1, 225b-15
s. birle 53a-11
s.-ile 222b-14, 222b-15, 223a-1, 225a-4
s.eyle- 69a-16
s.-e 185b-5
s.-i (iye.) 64a-15
s.-ini 215a-6
s.-ine 185b-3

Sikender (k.a.) İskender, Kur'an'da adı geçen, Hızır peygamberle görüşen ve "Âb-ı hayat"ı arayıp bulamayan meşhur İskender. Burada saltanat, haşmet, baglantısı dolayısıyla adı geçer.
s.-seriret "İskender gibi saltanatı olan."6b-16

sil : (a. seyl) sel.
s.-ler 192b-10

silâh : (a.) Silâh, harp aleti, saldırı ve savunma vasıtaları. 143a-5, 167a-12
s. bağlan- 167a-13
s. gey- 29a-7, 68a-6, 157b-1, 157b-1
s. kuşan- 31b-1, 34a-17, 144b-15, 157a-1,

167a-9, 191b-4, 196b-13, 197a-1, 197a-10, 197b-1
s.-dur 58a-3
s.-lar 31b-1, 191b-3
s.-ları (akk.) 57b-16
s.-larını 57b-8
s.-ların 89a-7, 139a-14, 162a-12

silāhdār : (f. silāh a.) Silahtar, eskiden vezirlerin veya ileri gelen devlet büyüklerinin silahlarını korumak ve idare etmekle vazilfeli kimse.
s.-ı-y-ıdı 73b-9

silāhlan-: (t.; silāh a.) Silahlanmak.
s.-dılar 29a-14

silk- : Silkmek.
s.-er 207b-8

silkin- : Silkinmek.
s.-ür 207b-8
s.- 11a-2

silm : (a.) Barış, sulh, asayiş. 140a-16

silsile : (a.) Zincir zincirleme olan şey. 44b-16
s.-nün 44b-17

sīn : (a.) Eski alfabemizde sin harfi. 133a-2

sin : Sen,(bk. sen).
s.-nün 18b-14
s.-i (akk) 3b-5, 170b-6, 207a-1
s.-den 18b-9

siñ- : Sinmek, işlemek, girmek.
s.-di 103a-4, 103a-7

sinān : (a.) Mızrak, süngü v.b. demirinin keskin ucu.
s.-i (iye.) 139a-8

Sinān ibn-i Guveyleb : (k.a.) Kureyş'in ileri gelenlerinden biri. 223b-15

siñek : Sinek, 202b-1

sinn : (a.) Yaş, ömrün seneleri.
s.-inde 134b-12

sirāc :(k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, ışık, meşale, (bk. Muhammed) 12a-11, 110b-4

sirāyet : (a.) Geçme, yayılma, intikal.
s.-lerinden 92a-10

sīre : (a.) Bir kimsenin manevî halleri, ahlak, huy, tabiat, hal tercümesi, Hz. Muhammed'in hayat hikâyesi ve bunu konu alan kitap, (bk. seyre, sīret).
6b-10, 77a-15, 110a-11, 135a-3
s.-sin 8b-12, 68a-2

sīret : (a.) Bir kimsenin manevî halleri, ahlâk ve tavırları, huyu, tabiatı; hal tercümesi, baştan geçen hikâye, hayat hikâyesi, bir kimsenin hususî hallerinin tarihi, biyografi, Hz. Muhammed'in hayatını anlatan kitap, (bk. seyre, sīre). 62b-13
Süleymān-s. "Hz. Süleyman huylu" 6b-16
s.-i Nebī "Hz. Muhammed'in hayatını anlatan eserler". 17b-10, 166a-17
s.-i'n-Nebī 8a-10
s.-ü'n-Nebevī 62b-13
'ulemā'-i s. 99a-3
s. birle 213a-10
s. ol- 6b-10
s.-i (iye.) 5b-10, 7a-10, 8a-9, 23a-10, 33a-7, 42a-7, 58a-1, 60a-5
s.-ini 7b-6, 162b-10, 197a-2, 211b-15
s.-in 19a-6, 39a-14, 54b-5, 68a-12, 73a-9 206a-9
s.-inde 117b-12
s.-inden 66a-10, 98a-2, 98a-5, 170b-16, 204b-1
s.-leri 39b-1
s.-lü 20b-1, 21b-13 26a-10, 26b-3, 27a-9 , 33b-5, 38b-11, 138a-8, 145a-12, 147b-14, 196a-12, 206b-14, 210a-15
s.-lünün 188b-7

sitāre : (f.) Yıldız.
s.-sini 145b-1

sitāre : (a.) Örtü, perde.
s.-sine 47b-10, 125a-3

sitt : (a.) Hanım, hatun.
s.-ü'l-kirām "Kerim, muhterem hanımefendi."
72a-5

siyāset : (a.) Hükümet, ülke, yönetimi; ceza gerekenlere şiddetle ceza verme; ceza; hükümet faaliyetleri.
73a-4, 133b-16, 163a-12, 172a-10
s.-ini 5b-4

siyeh-rū : (f.) Kara yüzlü; rezil. 92b-16

siyer : (a.) Hal tercümesi, hayat hikâyesinden bahseden kitap,(bk. seyre, sīret).
s.-i mülūk 6b-5

siyi : Etek, (S. ve Ü. nüshalarında geçmektedir.).
s.-n(ākk.) (S.222b-4, Ü 191a-8)

siz : Siz.
18b-4, 23b-1, 25a-14, 29a-5, 30b-7, 34a-4, 36a-8, 36b-16, 36b-16, 37a-17, 46a-6,54a-11, 54b-8, 55a-10, 55b-2, 59a-5, 66b-15, 67a-5, 69b-13, 72a-16, 76a-5, 76a-7, 76a-10, 77b-12, 78a-4, 81a-16, 82b -17, 85b-5, 102a-8, 102a-10 134b-16, 139b-9, 140a-5, 140a-9, 143b-1, 143b-8, 148a-5, 149b-15, 150a-11, 151b-4, 155b-8, 155b-14, 155b-15, 159b-6, 161a-10, 162a-10, 167a-3, 169b-9, 169b-12, 175a-11, 181a-12, 181a-14, 185b-9, 185b-3, 189b-17, 191b-7, 192b-4,143a-11 192b-16, 193a-9, 193a-12, 196a-6, 196b-2, 198a-9, 198a-14, 198a-15, 205a-15, 205a-15, 205b-3, 205b-16, 211b-7, 215a-6, 218a-10, 218b-3, 218b-6, 219b-14, 219b-14, 222b-13, 223a-7, 225b-13
s.- dahı 26a-3, 46a-2, 46a-10, 55a-2, 107b-9, 131a-3, 131a-4, 140b-3, 146a-3, 149a-2, 149a-3, 179a-3, 179a-17, 189a-15, 193b-3, 197a-1, 198b-5, 210b-13, 224a-17, 225b-12
s.-siz 51a-5, 205b-4
s.-ün 20b-7, 28a-8, 28a-9, 30a-9, 35a-9, 43b-7, 46a-15, 54a-4, 54b-9, 56b-16,

60a-8 , 64b-7, 65b-16, 65b-17, 67a-8,
67a-8, 69b-8, 69b-11, 76a-4, 76a-6,
76b-2, 77b-13, 77b-13, 77b-14, 80a-2,
82a-9, 85b-2 , 95a-15, 110a-10, 110a-17,
112b-1, 135a-1, 148a-2, 148b-6, 150a-9
151b-11, 156a-10, 161a-6, 163a-6, 164a-6,
168b-3, 175a-12, 179b-14, 179b-15, 181a-11,
187a-17, 198a-8, 204b-6, 204b-6, 204b-9,
204b-12, 205b-3, 217a-5, 220a-9

s.-ün-çündür 156b-1
s.-ün-içün 18a-9
s.-ün-ile 143b-6, 148b-5
s.-i 64b-6, 95a-13, 102a-8, 109b-1, 121b-12,
153b-8, 155b-12, 157a-9, 159a-11, 198b-1,
198b-1, 205a-14, 205b-1
s.-e 23b-2 , 31a-8, 34a-11, 38b-9, 57b-1,
59a-5, 59a-6, 64a-1, 66a-15, 69a-13, 69b-10,
71b-2, 71b-3, 71b-5, 84b-10, 93b-14,
93b-17, 100a-16, 100a-17, 112a-9, 114a-2
124b-12, 124b-13, 128a-2, 128a-8, 137b-6,
147b-17, 149a-4, 149a-5, 149a-9, 155b-14,
158b-13, 159b-11, 164a-6, 168b-2, 169b-10,
188a-13, 189a-3, 193b-7, 2 07b-4, 208a-13,
220a-2
s.-de 56b-1
s.-den 34a-8, 37b-1, 46a-16, 54a-4, 77b-14,
160a-4, 161a-7, 166b-17, 167a-11, 204b-6,
205a-13, 205b-3, 220a-10
s.-din 28a-11 , 28a-11

siz- : Sezmek.
s.-erem 169b-2
s.-er misin? 171a-1
s.-di 171a-12
s.-mezem 171a-3

sofra : (a. sufra) Başlıca yolculukta kullanılan meşin, kumaş v.b.'den yapılan daire biçiminde bir yaygı, olup kenarlarında bulunan halka veya

deliklere geçirilmiş bir kaytanla toplanır; sofra yemek, taam. 23b-6
s. gibi 41b-15
s.-sı 23b-7

soġul- : Soğulmak, kaynağı kurumak, suyu çekilmek.
s.-dı 99a-16, 104a-16
s.-mış-ıdı 188a-14, 188b-9
s.-mışdı 188a-16

sohbat : (a.) Sohbet, konuşma, görüşme, laflaşma, arkadaşlık; Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görme, güzel sözlerini dinleme ve birlikte olma mutluluğu. 71a-13
s.-ı (iye.) 127a-4,163b-1
s.-ını 6a-12, 66a-13, 175b-16, 178a-17
s.-ına 5b-14, 6a-16, 163a-14, 201a-3
s.-ında 131a-7,153b-1, 201a-3
s.-ından 133b-2, 177a-15

sok- : Sokmak, girdirmek, içeri koymak; batırmak.
s.-dı 120b-17, 182b-14

sol : Sol, sol taraf.
73a-15, 93a-11,113b-16, 113b-16, 114a-2, 114a-5

soñ : Son, sonra; en sonunda.
27a-11, 45b-15, 76a-3, 93b-13, 95a-13, 209b-10
146b-17
s. ucı "Sonuç olarak, sonunda" 92a-1
s.-da 90a-12
s.-ı (iye.) 166a-17
s.-ına 158a-11
s.-unda 126a-16

soñra : Sonra.
4a-5, 4b-4, 9a-11, 10a-7,10b-6, 11a-15, 13b-2, 15b-16, 16b-3, 16b-17, 17a-4, 17a-8, 17a-10, 17b-11, 18a-12, 18a-13, 18a-15, 18b-5, 18b-9, 18b-11, 21b-6 21b-14, 22a-9, 23a-14, 23a-17, 23a-17, 23b-17, 27a-11, 32b-1, 32b-11, 32b-16, 38a-12, 39b-8, 40b-15, 41a-2, 41a-4, 41a-5, 41a-6, 41a-12, 41a-13, 41a-17, 42b-1, 42b-8,

43b-4, 44a-2, 44a-12, 44b-10, 48b-15, 48b-8,
51a-1, 51b-1, 51b-16, 52b-4, 54b-8, 55a-16,
78a-12, 80b-2, 81a-9, 81b-16, 82a-1, 82a-2,
83a-17, 83b-9, 85b-14, 86b-4, 87b-8, 90a-11,
91a-3, 93b-11, 94a-9, 94b-7, 97b-16, 98b-7 ,
98b-15, 98b-16, 99b-3, 100b-2, 100b-12, 102a-8,
102b-17, 103a-15, 103a-16, 104b-16, 105a-11,
107a-13, 110a-11, 110a-16, 114b-16, 115a-5,
115b-2, 117a-7, 118a-8, 120a-3, 120a-8, 124a-6,
124a-16, 125b-6, 125b-8, 125b-11, 126a-6,
130b-4, 132b-4, 133a-14, 134a-10, 134b-2,
135a-7, 135a-10, 138b-6, 139b-10, 141a-4,
141a-4, 141a-15, 141a-5, 142a-13, 143b-16,
144a-9, 144b-10, 145a-11, 145b-11, 151b-8,
153a-16, 154a-4, 154a-9, 154a-15, 154b-16,
156b-8, 156b-15, 158a- 6, 158a-9, 158b-9,
159a-9, 159b-17, 161a-1, 161a-14, 162b-13,
164a-2, 164a-7, 164a-12, 164a-13, 164b-12,
168b-17, 174b-10, 175b-13, 177a-13, 177b-10,
177b-12, 178a-14, 180a-16, 180b-5,182b-11,
185a-14, 185b-12, 185b-13, 186b-5, 191a-7,
192a-2, 192a-4, 195a-13,195b-1, 198a-1, 199a-15,
202b-12, 206b-6, 207b-6, 210b-9,212a-10,
212a-13, 212b-5, 212b-10, 214b-1, 215b-5,
221a-9, 221b-5, 224b-15

s.-gi 18a-16

soñ ucı: Sonunda, en sonunda, son olarak, (bk. soñ)
92a-1

sor- : Sormak.

s.-aram 190b-14

s.-arsın 60a-4, 148a-17, 157a-6, 170b-15

s.-ar 28a-5, 95a-13, 96b-16, 109a-14, 132a-2,
132b-14, 183a-1, 208b-7

s.-ar mısın? 109a-17

s.-arlar 208b-5

s.-dum 45a-4, 110a-4, 110a-6, 171b-11, 204b-5

s.-dı 16b-14, 18a-17, 22a-14, 24b-6, 25a-9

25a-11, 25a-15, 26a-13, 27b-8, 28a-8 ,
38a-10, 42a-12,42a-15, 53a-13, 53b-15 ,
58a-3, 60a-3, 81b-16, 91a-3, 100a-2,
103a-5, 106a-13, 109a-6, 109a-12, 111a-14,
112b-17, 115a-1, 118b-3, 122a-11, 122a-12,
122a-14, 123a-10, 123b-12, 129a-6 , 130a-13,
130b-11, 132b-8, 139b-3 ,145b-7, 154a-9,
156a-10, 159a-3, 161a-5, 164a-4, 165b-16,
167b-5, 170b-17, 189b-12, 191b-6, 191b-7,
203b-8, 212b-15, 217a-2, 218a-16, 225b-10

ş.-dılar 24a-9, 25b-9, 29a-1, 38a-9, 38b-8,
38b-12, 42b-13, 64a-3, 72a-13, 72b-2,
76a-4, 79a-1, 87b-4, 89a-2, 93b-14, 97a-3,
103b-1, 104a-1, 106a-9, 114a-6, 119b-9,
121a-11, 123b-3, 139a-11, 147b-15, 168a-1,
168a-15, 169b-5, 185a-15, 188a-2, 189a-3,
189b-1, 192b-5, 193a-16, 195b-17, 205a-8,
214b-12

ş.-mış 110a-9

ş.-ısarlardur 38a-5

ş.-gıl 112a-12

ş. 76a-9

ş.-sun 157a-1

ş.-alum 37b-6, 50b-13, 50b-17

ş.-un̄ 114a-14, 147b-13, 217a-1

ş.-sa 111b-17

ş.-salar 106a-8

ş.-am 148b-1

ş.-asın 142b-13

ş.-a 162a-1

ş.-ana 39b-14

ş.-duġuñı 122b-10

ş.-duġında 125a-1

ş.-duġından 163b-12

ş.-ar-ıdı 105a-14

ş.-arlar-ıdı 102a-6

ş.-arlardı 63a-1

ş.-arsañ 27b-12

soruş- : Soruşmak, birbirinden sormak.
s.-dılar 69a-15

sovu- : Soğumak, serinlemek.
s.-dı 49b-12

sovıt-: Soğutmak, güvensizlik, meydana getirerek uzaklaştırmak, (bk. sovut-)
s.-a (ist.) 60a-3

sovuh : Soğuk, (bk. sovuk) 118b-10

sovuk : Soğuk, serin; hoşa gitmeyen, istenmeyen, gereksiz, (bk. sovuh).
31a-2 , 45a-12, 60a-2, 62a-1, 95b-9, 137a-12
s.-udı 106a-2
s.-ında 43a-8

sovut-: Soğutmak, serinletmek, (bk. sovıt-).
s.-gıl 49a-12

soy : Soy, soy sop, nesil.
s.-a 163b-8
s.-ından 20a-12
s.-umuzdan 36b-1

soy- : Soymak.
s.-dı 98a-14

soyun-: Soyunmak.
s.-dı 182a-5

sög- : Söğmek, küfretmek.
s.-er 222b-11
s.-di 141a-14
s.-diler 131a-8, 137a-13
s.-ersiz 31a-8

sök- : Sökmek, yıkmak.
s.-diler 6a-2

sökün : Birdenbire her taraftan ortaya çıkış.
s. eyle- 78b-10

söyken-: Söykenmek, yaslanmak, dayanmak.
s.-di 174b-17

söyle-: Söylemek, konuşmak.
s.-rem 179a-10
s.- rsin 68b-3, 153b-13, 169b-11, 207b-11,

208a-15
s.-r 59a-13, 96a-6, 107a-5, 107a-6, 118a-5, 122b-12, 126b-11, 128a-6, 131a-9, 132b-3, 132b-3, 140b-5, 150b-15, 197b-7, 208b-11 219b-5, 219b-7
s.-rler 107a-7, 126b-10, 145a-5, 155a-4
s.-dün 31a-2, 59a-12, 59b-1, 85b-15, 120a-4, 122b-9, 142a-7, 142a-8, 146a-9, 149a-6, 149a-6, 151b-7, 161a-16, 200a-2, 202a-2, 208b-12, 211a-1
s.-di 6b-6, 7b-6, 8b-8, 27b-9, 28a-7, 35a-11, 35a-11, 38b-9, 40a-9, 41a-5, 42b-13, 45a-6, 45a-8, 46a-6, 46a-7, 47a-9, 54b-3, 54b-17, 55b-1, 55b-14, 56a-3, 58a-5, 58b-15, 59a-2, 59b-17, 80b-16, 85a-8, 85a-13, 90b-11, 91a-12, 92a-10, 93a-13, 98b-8, 98b-8, 102b-14, 104a-3, 105a-9, 106a-14,107a-10, 107a-15, 108a-6, 109b-16, 112a-16, 112b-6, 117a-5, 117a-6, 118b-12, 118b-12, 120a-1, 120a-15, 120b-13, 122b-8, 123a-7, 123a-10, 124b-9, 128a-10, 128b-8, 131b-11, 134b-16, 140a-1, 142b-15, 145a-4, 146a-12, 152a-16, 154a-16, 154b-1, 156a-5, 156b-1, 159b-4, 159b-4, 163b-16, 168a-17, 169a-10, 170a-4, 173b-7, 173b-12, 174a-2, 174a-3, 179b-13, 180a-3, 182b-4, 184b-14, 191a-9, 192b-3, 194b-4, 195a-10, 195a-11, 195b-6, 196a-14, 203a-10, 206a-2, 206a-11, 206b-4, 209a-4, 223a-6, 223a-10
s.-dünüz 25a-1
s.-diler 19b-11, 25b-17, 31b-3, 44a-10, 46a-17, 69b-16, 71a-13, 91b-12, 98a-2, 107a-10, 107b-8, 138a-7, 139a-4, 141b-7, 166b-16, 173b-9, 179b-6, 179b-6, 194a-14, 205b-2, 206a-3.
s.-mişdür 7b-4, 7a-11
s.-mişlerdür 27b-10, 30a-14, 68a-13

s.-y-ipdür 7a-16
s.-yiserdür 171a-12
s.-yeyim 33b-17
s.-yeyüm 169b-10
s.-gil 7a-8, 26b-2, 27a-5, 40b-16, 44a-15, 65b-16, 67a-16, 86b-13, 170b-2, 173b-10, 194a-17
s.-e 6b-10, 7a-14, 24b-11, 39b-5, 64b-10, 81a-12, 117a-15, 165a-15, 170b-7, 207b-5, 208a-14
s.-sün 80b-1, 166a-5
s.-yelüm 39b-6, 50b-13, 207b-3
s.-nüz 170a-3
s.-se 6b-3, 63a-1, 126a-12, 133a-7, 133a-17 133b-3, 165a-6, 173a-3, 205a-5
s.-selen 71b-2
s.-yem 27a-4, 125b-8
s.-yesin 6b-12, 58b-8, 62b-5
s.-ye 8b-12, 38b-10, 163a-17, 216b-3
s.-yeler 152a-10, 163b-4
s.-yi tur- 70a-11, 121b-7
s.-yip 106b-11
s.-yüp 135b-10
s.-yeli 219a-1
s.-yince 122a-3
s.-yicek 6b-2, 62b-16, 117a-5, 117a-6, 134b-15, 203a-12, 219b-8, 219b-10
s.-yen 93b-9, 170b-2, 170b-3, 198b-13
s.-yeni 167b-2, 195b-4
s.-yenler 71b-6
s.-yenlerün 71b-8
s.-dügün 148b-7
s.-dügi 8b-11, 107a-4,125a-2, 176a-12 , 207a-8
s.-dügin 65a-8, 72b-11
s.-dükleri 70b-8, 124b-15, 126b-7
s.-düklerinden 97a-2

s.-yesi 147a-15
s.-r-idi 6b-2, 6b-2, 39b-14, 63a-2 , 63a-7, 108a-11, 124a-14, 126a-12, 133a-17, 134b-11, 134b-12, 206b-2, 211b-14
s.-rdi 157b-15, 174a-15
s.-rdük 71b-2
s.-rler-idi 44a-6, 62b-12, 62b-17, 106b-10, 106b-12, 205a-9
s.-r-isen̄ 7a-8
s.-rsen̄ 225b-16
s.-rse 186b-2
s.-miş-idük 127b-6
s.-mişler-idi 115b-9, 128b-9
s.-mezem 51a-11, 179a-9
s.-mezsin 186a-9
s.-mez 97a-13
s.-medün̄ 59a-12
s.-medi 31a-1, 42a-13, 71a-13, 106b-17, 117a-6, 119a-1, 119a-3, 126a-11, 206a-16, 223a-10
s.-mediler 179a-16
s.-mesün 219b-15
s.-menüz 120a-7
s.-masünler 176a-1
s.-meyesin 213b-14
s.-meye 41a-2, 148b-8
s.-mez-idi 125b-6, 206b-3
s.-yi bilem 8b-3
s.-yi bilmez 79a-6
s.-yimez 45b-13
s.-yimedi 70b-4
s.-mek 6a-16, 7b-1
s.-mege 7a-12, 7b-5, 29b-3, 134a-7, 219b-8
s.-mekde 6b-2
s.-megün̄ 85b-3

söylen-: Söylenmek, konuşulmak, kendi kendine söylenmek.
s.-ür 8a-11, 56a-7, 82a-15, 83a-2, 94b-15,

94b-15, 99a-1, 145b-9, 151a-7, 206b-5
s.-di 22b-8, 23a-4, 26b-13, 27a-2, 38a-13, 52b-7, 68a-9, 75b-5, 75b-10, 91b-10, 102a-3, 107a-12, 110a-15, 133a-12, 134a-1 138a-9, 138a-12, 149b-2, 153a-9, 174a-10, 178a-2, 195a-14, 197a-3, 206a-1, 214b-9
s.-diler 52b-9, 108a-13, 187a-2
s.-miş dür 164b-10
s.-ipdür 129a-1, 178a-12
s.-üpdür 109a-3
s.-iser-dür 107a-4, 185a-13
s.-sün 6b-12
s.-e (ist) 56b-3, 74b-13, 170b-11
s.-medin 150b-13, 199a-3, 199a-3
s.-en 97b-12, 120a-10, 194a-8
s.-dügi 197a-6
s.-ecek 41b-17
s.-ürdi 22b-13, 42a-5, 68a-17, 126b-9, 126a-12, 174b-12, 186a-5
s.-mez 140a-14
s.-medi 215b-14

söylenil-: Söylenmek, anılmak.
s.-e 146b-3

söyleş- : Söyleşmek, konuşmak.
s.-ürler 207b-2
s.-di 31b-8, 163a-5, 169a-16
s.-diler 26b-10, 27b-6, 60a-14, 207b-13
s.-gil 58b-6, 147a-6, 147a-7
s.-eyim 70b-12
s.-eyüm 149a-8
s.-elüm 26a-17, 51a-4, 148a-14
s.-ünüz 198b-6, 207a-3
s.-em 79a-5
s.-e 66b-3, 166b-17
s.-i tur- 222a-2
s.-ürdün 212b-15
s.-ürler-idi 130a-3

m.-ürler-imiş 110a-8
m.-i bilür misin? 163a-10, 163a-11
m.-mek 179a-4
m.-mege 195b-7
söylet- : Söyletmek, konuşturmak.
s .-gil 80b-1
s.-seler 118a-3
s.-esin 31a-6
s.-medin 148a-4
s.-medün 170b-9
söyleyici : Söyleyici. 31a-1, 64a-8, 83a-17
söyün-: Sönmek.
s.-di 99a-8, 101a-8, 104a-16
s.-e 49a-13
s.-mez 36b-2
söyündür- : Söndürmek.
s.-ür 55b-2
s.-ür misin? 46b-15
s.-elüm 25b-16
s.-eler 36b-1
söz : Söz.
6a-16, 6b-2, 7a -11,8b-11,8b-13,29b-11,31a-1,34a-13,
36a-13,36b-6,39a-16,41b-4,44a-5,44a-6,48b-7,49a-9,
53a-3,53a-3,54b-13,54b-17,55b-5,56a-5,56a-5,56a-9,
56b-15,59b-5,59b-16,96a-15,98a-3,98b-8,102a-3,
102a-4,207a-4,108a-11,110a-15,111a-8,117a-14,118b-12,
119a-1, 119a-3, 120a-1, 120a-10, 122b-9, 122b-12,
123a-8, 125b-6, 126b-6,126b-7, 126b-12, 126b-17,
130a-2, 132a-7, 133a-5, 133a-7, 134b-12,140a-14,
146a-9, 147a-12, 147a-13, 148b-8,149b-2, 150b-13,
153b-13, 155a-4, 157b-15, 159b-16, 161a-15,163b-4,
166a-13. 166a-16, 169b-3, 169b-3,169b-7, 170b-8,
170b-10, 170b-10, 170b-15, 171a-5, 171a-7, 178b-14,
179b-6, 179b-6, 183a-3, 183b-2, 185a-15, 185b-15,
186a-9,190b-14, 192b-2, 193b-16, 194a-8, 195a-16,
195a-17, 199a-3, 200b-10, 206a-13, 208b-12, 209a-4,
211a-1, 214b-9,219b-7,219b-8,219b-8, 220b-7, 223a-10

s. birle 77b-14
s. ile 8b-13, 49b-6, 95a-12, 152a-2, 217b-7, 219b-4
s. kim 41b-4, 48b-8, 60a-14, 179b-13
s.-dür 8b-13, 56b-16, 65a-7, 117b-13, 173b-17
s. aç- 29a-7, 29b-14, 34a-2, 59b-1, 81a-10 107b-5, 171a-11, 179a-2, 207b-1, 219b-6
s. it- 209b-11
s. ol- 140b-10, 149b-11
s.-ün̄ 166a-16
s.-i 6b-1, 7a-8, 7b-3, 8b-10, 22a-15, 27b-10, 33a-16, 35a-14, 42a-13, 42b-16, 43b-8, 50b-17, 51b-3, 55a-15, 55b-2, 62b-4, 68a-9, 74a-3, 92a-7, 95a-1, 97a-12, 97b-9, 119a-2 , 132b-3, 134b-11, 147a-15, 149a-7, 149a-8, 151b-2, 154a-16, 161b-9, 162a-2, 170b-9, 214b-12, 224a-3
s.-e 6a-15, 13b-11, 29b-14, 38b-15, 55a-10, 64b-13, 68b-12 , 136a-17, 138a-16, 173a-6, 173a-8, 196a-6, 196a-8, 198b-2, 214b-11, 214b-11
s.-e gel- 72b-12, 94a-16, 95b-15,124b-9, 184b-12, 197b-11
s.-de 126b-12, 162a-2
s.-de-y-idi 25b-16, 130a-3, 193a-17
s.-de-y-iken 107b-4
s.-den 180a-2, 206b-3
s.-üm 3b-3, 27a-4
s.-ümi 39a-8, 79a-5, 80a-8, 81b-11, 148b-9, 168b-4, 201a-14, 224a-14, 224a-17
s.-ün̄ 59a-3, 59a-16, 118a-5, 132b-8, 200b-3
s.-üni 37b-10, 48b-7, 171a-5, 177a-6
s.-üne 46a-8, 55a- 1, 104a-4, 225b-16
s.-ünde 31a-3
s.-i 6b-12, 30b-10, 33b-5, 36a-13, 38b-15 , 44a-10, 47b-1, 59a-3, 59a-11, 60a-5, 66b-6, 87b-4, 100a-9, 103a-9, 117b-13,

118a-2, 125b-8, 125b-9, 125b-11, 126b-13,
130a-3, 133b-3, 163b-9, 163b-14, 195a-16,
195b-7, 199a-2, 199a-2, 203a-9, 203a-9,
206b-5, 207b-3, 213a-16, 225b-1
s.-idür 27b-14, 27b-14
s.-i-y-idi 103a-10
s.-inün 8b-10, 55a-5, 65a-16, 82b-10, 127a-4,
134a-3, 135a-13
s.-ini 6a-12, 8b-14, 61a-4, 66b-6, 96a-6,
126b-11, 175b-16, 181a-17, 198b-17,
219b-11
s.-üni 6b-4, 41a-15, 41b-6, 42b-13, 44a-15,
85a-12, 105a-9, 119a-4, 119a-12, 125b-9,
126b-12, 134b-15, 145a-16, 159b-5, 161b-5,
190b-3, 190b-11, 197b-7, 205a-3, 205a-16,
206b-1, 207b-3, 210a-3, 214b-7
s.-in 24b-14, 53b-3, 56a-5, 65a-13, 65a-13,
65a-13, 83a-11, 91b-13, 117a-6, 126a-11,
174a-15, 174b-8, 188a-1, 199b-17
s.-ine 29b-3, 58b-12, 65a-13, 67a-2, 83a-17,
85b-13, 98a-9, 111a-8, 134b-10, 135a-4,
165a-15, 202b-13, 203a-12, 224a-2
s.-inde 178a-3
s.-inden 60a-13, 83a-12 , 126b-6, 140a-14,
219a-1, 221a-10
s.-ümüz 26a-5, 26b-1, 72b-17, 82 b-2,
135a-3
s.-ünüz 26a-1, 135a-1
s.-leri 60a-2, 85b-12
s.-lerin 71b-5
s.-lerine 62b-16
s.-lerinden 35b-4
s.-ler 6b-12, 8a-10, 27b-13, 28a-9, 35a-11,
39a-17, 44a-10, 44a-16, 45a-8, 67b-6,
67b-7, 68a-17, 68b-2, 83b-1, 93a-13,
102b-17, 109b-16, 112b-5, 112b-6, 117b-15,
123a-7, 125a-16, 144a-1, 148b-7, 156b-8

185a-13, 203a-10, 205a-9, 205b-13, 208b-11,
220a-1, 223a-6
s.-lerdür 31a-2
s.-leri (akk.) 18b-12, 24b-4, 25a-13, 27a-16,
27b-4, 27b-15, 28a-9, 34a-10, 34b-5 ,
35a-10, 49b-4, 68b-1, 70b-10, 71b-2,
80a-15, 85b-3, 96b-9, 102 b-16, 113a-15,
123a-4, 140a-4, 146a-8, 146b-8 148a-16
149a-10, 161a-11, 162a-3, 173a-17, 185b-7 ,
198b-13, 205b-16, 206a-2, 206a-3, 213b-15,
217a-8
s.-leri mi? 205a-11
s.-lere 34a-12, 76b-6, 95a-12, 97b-12, 109b-17
s.-lerden 68a-3, 209a-6
s.-lerüñi 146b-12
s.-leri 6b-13, 8b-11, 67b-8, 82b-8, 139b-10
s.-lerini 33a-1, 41b-8, 211b-14
s.-lerine 41b-3
s.-lü 29b-3, 33b-5, 66b-8, 129b-2, 191b-14,
192a-8

sözle- : Söylemek, demek.
s.-di 41a-15, 140a-11

sözleş- : Sözleşmek, konuşmak.
s.-ünüz 135a-11

su, (su): Su.
11a-13, 11a-13, 23b-5, 23b-7, 43a-7, 43a-7,
43a-12, 43a-16, 43a-17, 43b-1, 45a-11, 45a-11,
94b-5, 94b-6, 95b-8 , 95b-13, 105b-3, 105b-14,
105b-16, 106a-1, 115b-15, 115b-15 115b-15,
116a-5, 116a-5, 121a-4, 160b-3, 166a-11,
188a-14, 188b-1, 188b-2, 188b-2 , 188b-9,
188b-9, 188b-13, 193a-15, 193a-16, 193b-5
193b-6, 193b-7, 193b-8, 193b-11, 209a-11 ,
209a-13, 209a-13, 216a-5, 216b-3, 224b-7,
224b-11, 225a-1, 225a-5
s. bigidür 209b-7
s. birle 113a-17, 121a-5
s.-y-ıla 188b-12, 209a-7
s. kim 133b-6

ṣ.-nuñ 193b-9
ṣ.-yı 193b-7
ṣ.-ya 50b-8, 193b-3, 193b-4, 193b-8, 193b-9, 193b-10, 193b-11, 209a-6, 209a-6, 224b-14
ṣ.-dan;(sudan) 15b-5; 43a-9, 43a-13, 45a-11, 61b-16,62a-2, 98a-15, 106a-1, 106a-2, 121a-4, 209a-12, 209a-14, 209a-15
ṣ.-yı 98a-15, 149b-13, 170a-17, 188b-9
ṣ.-yıdur 224a-7
ṣ.-yın 209b-8
ṣ.-yına 30b-14
ṣ.-yından 61b-16, 61b-17
ṣ.-lar 94a-14, 118b-10, 118b-11, 188a-16, 188a-17, 188a-17, 188b-13, 194a-11, 225a-6
ṣ.-ları 188a-15
ṣ.-larına 106a-1
ṣ.-larından 62a-1
ṣ.-mıssa-y-ıdı 193b-8
ṣ.-suz 209a-11, 224b-10
su'āl : (a.) Soru, (bk, suvāl). 34b-14, 110a-13
s. eyle- 108b-7, 163a-12, 217a-17
s. kıl- 13a-11, 13b-6, 18a-17, 50a-1, 63b-9, 81b-14, 89a-2,104b-11, 106b-9, 108a-14, 108b-4, 109b-13, 120a-4, 149b-5, 163b-12 , 212a-4
s.-i (akk.) 216a-1
s.-ine 163a-17
su'bān : (a.) Büyük yılan, ejder. 225a-17, 225b-11
subḥ : (a.) Sabah.
6a-9, 29a-14, 37a-5, 83b-12, 142a-16, 221b-5
s. ol- 83b-10, 92b-10, 119a-4, 187b-2
ṣ.-a 116a-4
ṣ.-ı (iye.) 92b-9, 206b-17
suç, (suç): Suç, kabahat. 19a-1, 31b-11
ṣ.-umı 74a-10
ṣ.-umuz 88b-15
ṣ.-larını 191a-16

sūd : (a.)Siyahlar, yeşiller.
s.-u'l-hadak "Siyah ve güzel göz" 30a-14

sūf : (a.) Yünden yapılmış dokuma cinsi.
s.-a 96a-8, 96b-13, 98b-15
s.-dan 98a-14

suffa : (a suffe) Geniş ve yüksek selâmlık, sofa.
s.-nuñ 210a-11

sufūriyye : (k.a.) Hz. Muhammed doğmadan önce Şam'da bulunan büyük rahib'in adı.
53b-13, 53b-15, 54a-3, 54a-9, 54a-12, 54b-17

sugra : (a.) En küçük.
s.-yı (ʿālem-i ş.) 2b-7

Suhr ibn-i Harb : (k.a.) Ebu Cehil'in babası Hişam'ın arkadaşlarından biri. 178b-8

suhuf : (a.) Semâvî dört kitaptan başka bazı büyük peygamberlere gönderilen, her biri ilâhî bir emri bildiren sahifeler veya levhalar.
109a-5
fi's-ş "Sayfalarda" 12b-7,111a-5

sūk : (a.) Çarşı, pazar.
ehl-i s. 26a-8

Sūk-ı Beni'l-Kaynukāʿ : (y.a.) Benî Kaynuka pazarı.
26a-2, 28b-6

sulan- : Sulanmak, su içmek.
224b-10

sulb : (a.) Sülâle, soy, döl, zürriyet.
s.-dan 30a-3
s.-ūndan 18b-9
s.-ından 13b-16, 14a-1, 61b-12, 109a-2

sulh : (a.) Barış, barışma, 85b-7
s. eyle- 85a-10, 85a-11, 148b-4, 148b-5
ş. it- 150a-10, 151b-6, 151b-6
ş.-a 85a-13, 150a-9
ş.-a mı? 146a-7, 147a-7

sultān : (a.) Hükümdar, padişah, melik.
4b-5, 5a-3, 5a-7, 5b-16, 6a-1, 7b-8, 7b-9, 7b-15, 8a-4, 8a-7, 66b-15, 88b-1, 109a-13,

116a-14, 123a-13, 150b-15, 161b-3, 172a-16,
190b-9, 206b-13, 218b-16.
s.-ı dīn 203a-7, 216a-11
s.-ı kıyāmet 89b-12
s.-u şerī'at 66b-17
s.-u 'uḳbī 95a-10
s.-ı zemīndür 174b-6
ḥaşmat-ı s. 4b-1
s. birle 81a-10
s.-ıçun 139b-11
s. kim 62b-17
s.-dur 176a-6
s. ḳıl- 5a-16, 7b-12, 122b-17
s.-nuñ 74a-6
s.-a 85a-5, 195a-6, 216b-2
s.-umuñ 74a-8
s.-umı 201a-16
s.-ı 74b-2, 80a-14, 80a-16, 108a-9, 187b-16,
206b-12, 212b-16, 216a-15
s.-ınuñ 81b-13, 116a-9
s.-ını 80b-6
s.-umuz 5b-4, 141b-15, 217a-12
s.-lar 5b-14, 24a-9, 26b-7, 67a-4, 83a-1,
163a-15, 185a-4
s.-larum 93a-1
s.-ları (iye.) 5a-17, 205a-4

sulṭānlıḳ : (t.; sulṭān a.) Sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.
80b-3, 164b-6

sumāṭ : (a.) Çeşitli yiyeceklerle donatılmış sofra.
23b-6, 25b-5, 126b-4, 136b-3, 187b-9
ṣ.-ı (iye.) 23a-9, 23b-7, 25b-1
ṣ.-ınuñ 23b-9

ṣun' : (a.) İş, eser, yaratma.
ṣ.-ına 128b-1
ṣ.-ından 3a-2

ṣun- : Sunmak, vermek, uzatmak.
ṣ.-arlar 105a-13

ṣ.-dum 98b-17
ṣ.-dı 36b-13, 40a-14, 46a-9, 52a-15, 71b-9, 71b-17, 97b-8, 98a-11, 98a-12, 98a-13, 98b-9, 102a-16, 113a-10, 113b-1, 113b-17, 114a-2, 114a-3, 119a-7, 130b-15, 142a-10, 147b-8, 157b-7, 175b-10, 180a-14, 184a-9, 184a-11
ṣ.-dılar 51a-3, 94b-6, 95b-8, 175b-11
ṣ.-mışuz 46a-12
ṣ.-ğıl 40a-13, 97b-6, 157b-7
ṣ. 36b-9, 36b -10
ṣ.-savuz 3b-1
ṣ.- alar 52a-17
ṣ.-ıcağazın 8b-17
ṣ.-madın 15b-3
ṣ.-mañuz 52b-2
ṣ.-masunlar 176a-1

sunkur : Akdoğan.
ṣ.-lar 183a-8

sūrat : (a. sūret) Dışardan görünüş, şekil; yüz çehre; resim, tasvir; gidiş tarzı, tavır.
4b-6, 4b-6, 6b-10, 34a-17, 40b-10, 42a-7
hümāyūn-ṣ. 113a-6
ṣ. dahı 40b-11
ṣ.-ıla 38a-6
ṣ. kim 76a-9
ṣ.-un 40b-11
ṣ.-a 76a-7
ṣ.-da 144a-2
ṣ.-ı (iye.) 13b-4, 55b-10, 58a-1, 60a-5, 106a-7, 106a-9, 163a-9, 197a-4
ṣ.-ını 18a-11, 18a-13, 53a-11 66a-11, 66a-11 184b-13, 211b-15
ṣ.-ın 16b-17, 19a-6, 28b-4, 39a-14, 54b-5, 68a-12, 107a-13, 124a-1, 162b-10
ṣ.-ına 27a-3, 60b-7, 156a-9
ṣ.-ında 19b-16, 21a-8, 27b-1, 31b-13, 70a-4, 70a-5, 91a-14, 93a-9, 117b-12, 155b-4,

167a-8, 172a-16, 192b-15
ṣ.-ından 33a-7 , 98a-5
ṣ.-ları (iye.) 88a-13
ṣ.-lar 74b-1
ṣ.-ları (akk.) 40b-13, 76a-2, 76b-9, 90a-10,
ṣ.-larını 60b-7, 60b-9
ṣ.-lu 17b-9, 20a-17, 21b-13, 26a-10, 27a-9,
33b-3, 33b-4, 33b-6, 33b-8, 38a-9, 38a-12,
38b-11, 40b-4, 40b-14, 55b-12, 55b-12,
59b-14, 69b-14, 79a-9, 92a-16, 96b-12,
105b-14, 106a-3, 147b-14, 188b-5, 195b-17,
196a-11, 210a-15,
ṣ.-lusın 206b-14
ṣ.-lu-y-ıdı 22b-7

sūr : (a.) Kıyamet gününde Hz. İsrâfil'in üfüreceği bildirilen boru.
s.-ı (akk.) 11b-3

sūrī : (a.) Yapmacık, gerçek olmayan.
gül-i s. 11b-6

susa- : Susamak; kana Susamak.
s.-rsın 79b-14
s.-dum 94b-5, 95b-8
s.-dı 45a-10
s.-mışdur 79a-3
s.-ya 66a-11

susızlık : Susuz, suyu kalmamış, suyu bulunmayan.
43a-5

suvāl : (s. sü'āl) Soru, (bk. su'āl)
s. eyle- 103b-1, 112a-12, 114a-9
s. kıl- 16b-14, 22a-16
s.-ı (iye.) 11a-9
s.-larına 13a-13

suvar- : Sulamak, su içirmek.
ṣ.-dılar 43a-13
ṣ.-sa 209a-7
ṣ-urdı 192b-2

süvār : (f. süvār) Binici, ata binmiş, atlı.
s. ol- 145b-3

suvarī : (a.) Dış dünya ile ilgili, manevî olmayan, dış görünüşle alâkalı.
2b-12, 11a-15, 155a-4, 155a-5

sūz : (f.) Ateş, hararet, tutuşma.
s.-ile 49b-6

süd : Süt, (bk. süt).
58a-11, 102a-13, 105b-1, 105b-4, 105b-7, 106a-7, 106b-3, 116a-6, 116b-14, 119a-7, 119b-8, 186a-13
s. dahı 116a-6
s.-üni 113b-9,
s.-i 116b-14, 116b-15, 186a-12
s.-ini 113b-4
s.-üni 105a-5, 113b-12, 113b-14, 113b-16, 114a-1
s.-in 113b-8

süflī : (a.) Alçak, bayağı, kıymetsiz ve itibarsız.
94a-17, 177a-8

Süheyl ibn-i ʿAmr : (k.a.) Ebu Cehil'in babası Hişam'ın arkadaşlarından biri. 178b-7

Sükkān : (k.a.) Hz. Muhammed'i öldürmek isteyen Sakif kabilesinden yiğitlikle meşhur biri. (bk. Sükkān ibn-i ʿAzīz es-Sakafī)
156a-15, 156a-15, 156a-16, 156b-3, 156b-6, 156b-9, 156b-14, 157a-17, 157b-1, 157b-10, 157b-15, 157b-17, 158a-14, 158b-3, 159a-4, 159a-16, 159a-17, 159b-2, 159b-4, 159b-6, 160a-3
S. birle 160a-14
S.-ıla 159a-14
S.-nuñ 157b-16, 158a-2, 158b-4, 158b-5, 159b-5
S.-ı(akk.) 158a-12, 158a-14, 158b-4, 159a-3, 159a-5, 159a-16
S.-a 157b-16, 158a-6, 158b-2, 159a-7, 159b-5, 161a-7

Sükkān ibn-i ʿAzīz : (k.a.) Sükkân,(bk. (Sükkān). 156a-14
S.-dür es-Sakafī 157a-2

Sükkān ibn-i ʿAzīz eş-Şaḳafī : (k.a.) Sükkān, (bk. Sükkān). 156a-13
S.-dür 157b-2, 161a-6

sükūt : (a.) Susma, söz söylememe; düşünçe ve inancını başkasına açmama.
s. kıl- 41a-2

sükūnet : (a.) Sakinlik, rahat, huzur.
s.-ı (iye.) 134a-2

sülāle : (a.) Soy, çocuklar ve torunlar.
126b-15, 152b-12, 205b-5
s.-dür 116b-7
s.-yi 107a-9
s.-ñ 93b-3
s.-si 18b-10
s.-sini 5b-4
s.-leri 4b-15

Süleymān: (k.a.) Hz. Süleyman peygamber. 75a-2, 101b-12
S.-sīret "Süleyman davranışlı" 6b-15
S.-a 4b-1

sünbül : (f.) Sünbül çiçeği. 209a-9

sündüs : (a.) Eski bir cins ipek kumaş. 95a-4

sünen : (a.) Hz. Muhammed'in âdet, söz ve hareketleri.
s.-i seyyid-i kevneyen: "İki cihanım seyyidinin sünnetleri." 3a-16

sünnet : (a.)Hz. Muhammed'in müslümanlara örnek olan mübarek söz ve davranışları, yaşayış şekli.
s. ol- 17a-4, 96a-7
s.-i (iye.) 73a-4
s.-ini 66a-9, 73a-5, 91b-17

sünnetle-: (t.; sünnet a.) (Erkek çocukta) erkeklik uzvûnun ucundaki derinin çepeçevre kesilerek ameliyat edilmesi.
s.-dün 103a-11

sünnetlen- : (t.; sünnet a.) Sünnetlenmek, erkeklik uzvunun ucundaki derinin ameliyatla alınmış olması.
s.-miş 96b-12

süñi : Süngü, kargı, mızrak, (bk. sünü). 221b-17

sünü : Süngü, kargı, mızrak, bak. (süni).
139a-8, 157a-16, 158a-4,167a-13, 167a-13,
167b-4, 193b-1, 223b-6
s. birle 167b-3
s.-ler 191b-3
sünük : Kemik. 63a-6, 88a-12
s.-i (iye.) 63a-6, 184a-17
s.-lü 135a-13, 135a-17, 178b-5
sür- : Sürmek, sürtmek, dokundurmak; kovmak, uzaklaştırmak, gidermek, dağıtmak; sevketmek, ileri yürütmek; yaşamak, geçirmek; hücum etmek, büyümek, o kadar olmak; takip etmek; gütmek, otlatmak.
s.-er 35a-3, 197b-6, 197b-13
s.-erler 178a-15
s.-düm 189b-10
s.-di 16a-16, 47a-8, 53b-3, 80b-17, 84a-8,
120a-2, 130a-5, 144b-7, 148a-6, 150a-7,
157a-2, 158a-4, 160b-6, 167b-3, 172a-17,
174a-9, 190b-8
s.-diler 84b-11, 87a-15, 108a-2, 122a-5,
147a-4, 152b-3, 165b-11, 174a-5,193a-13
s.-miş 189a-17
s.-mişler 81b-1 , 119b-1
s.-eyim 182a-16
s.-gil 143b-7
s.-em 189b-7
s.-e 185a-4
s.-eler 75a-7
s.-e gel- 119b-2
s.-üp gel- 119b-2
s.-üp 84a-2
s.-medin 186b-15,
s.-er-idi 124b-4
s.-erdi 129b-15, 197b-13
s.-er-iken 165b-8
s.-mek 125b-3

sürādık : (a.) Büyük süslü çadır, otağ
s.-larında 13a-5
süri : Sürü, koyunlar topluluğu, (bk. sürü).
s.-y-ile 118a-17
s.-ye 119b-5
süri- : Sürümek, (bk. sürü-).
s.-gil 74a-9
s.-ye (ist.) 74a-8
süril- : Sürülmek, kovulmak; devam ettirilmek, yaşatılmak(buyruk), (bk. sürül-).
s.-di 117a-16
s.-üp 136b-9, 154b-16
sürmele-: Sürmelemek.
s.-dün 103a-12
s.-di 119a-5, 124a-17, 129a-10
s.-mişler 96a-7
s.-nüz 46a-14
sürmelen-: Sürmelenmek.
s.-diler 46b-2
s.-miş 96b-13
sürūr : (a.) Sevinç.
s.-ı sır 201b-5
s.-ı (iye.) 123b-15,216b-14
sürü : Sürü, koyunlar topluluğu, (bk. süri).
s.-si 119a-14
sürü- : Sürümek, (bk. süri-).
s.-meyince 74a-3
sürül- : Sürülmek, kovulmak, (bk. süril-)
s.-mekden 154b-10
sürük- : Sürülmek, kovulmak.
s.-di 92a-1
süs- : Süsmek, vurmak, toslamak.
s.-er 209b-14
süsen : (f. sūsen) Bir çeşit zambak. 209a-9
süt : Süt, (bk. süd). 113a-12, 113a-12
Süveyd : (k.a.) Hz. Muhammed'in babası Hz. Abdullah'ı öldürmek isteyen bir Yahûdi, Helyūşe ibn-i Dāhılūn'un kardeşi, (bk. Süveyd bin Dāhılūn).

S.-i (akk.) 57b-9

Süveyd bin Dāḥılūn : (k.a.) Süveyd, (bk. Süveyd.).
S.-a 56b-4

Sübḥān : (a.) Her çeşit noksanlıklardan ve başerî sıfatlardan uzak, münezzeh olan Allah.
5a-6, 88b-1, 109a-13, 123a-1, 176a-15
S.-dur 176a-15
S.-a 195a-6

sübḥānehū : (a.) "Allah'ı her çeşit noksanlıklardan ve beşerî sıfatlardan ayrı ve uzak tutarım" anlamında dua.ve sıfat. 9a-17, 12b-16, 18a-9

Sübḥānī : (a.) Her çeşit noksanlıklardan uzak olan Allah'a âit, Allah'la ilgili, ilâhî.
takdīr-ı S. 7b-7

sücūd : (a.) Namazda alçak gönüllülük ve kulluk göstererek yüzü yere sürme, yere kapanma, saygı için yere eğilme.
s. eyle- 77a-14, 81b-16
s. kıl- 92a-5

Ş

şā : (a.) Dağılmak, yayılmak.
ş. ol- 120a-10

Şa'bān ibn-i Hüseyn : (k.a.) Mısır Memlûk sultanlarındandır. H. 764/1362-63 yılında tahta geçmiş, H. 777/1375 yılında hal edilerek öldürülmüştür. Melik-i Eşref namıyla da anılmıştır, (bk. Melik, Eşref). 5b-16

şād : (f.) Sevinçli, mutlu.
ş. ol- 174b-8
ş.-mısaydı (vezin gereği, normal hareke ş.-mıssa-y-ıdı) 161b-8

şafā'at : (a. şefā'at) Şefaat, iltimas, aracılık.
ş. it- 82b-3
ş. kıl- 58b-11
ş.-ına 82b-1

Şāfi' : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed). 12b-2, 110b-15

şāḫ : (a. şakk) Yarık, çatlak; parça, bölük, grup. 130b-16, 136b-15

şāḫ : (f.) Dal budak.
ş.-ların 64b-15

şāh : (f.) Şah, hükümdar; Allah, (bk. Allah, şeh) 88b-4, 177a-11
ş.-ı evvelīn 174b-1
ş.-ı zamāne 174b-6
ş.-ıdı 13b-1
ş.- ol- 33b-7
ş.-ı (akk.)) 177b-7
ş.-umuz 202b-8

Şahāb : (k.a.) Ebrehe'nin oğlu. Yeksüm ibn-i Ebrehe'nin kumandanı olan Tavil ibn-i Haccar'un amcasının oğlu, (bk. Şahāb) ibn-i Bābīl) 150a-2, 150a-3, 150a-7, 150b-4, 150b-7, 150b-12, 151a-16
Ş.-un̄ (gen.) 151b-2, 151b-3
Ş.-dan 151b-1

Şahab ibn-i Bābīl : (k.a.) (bk. Şahāb). 149b-14, 150b-1, 150b-2

şahādet : (a.) Gözle görülen şeyler, maddiyat.
ş.-ini (ʿalem-i ġayb ve ş.) 2b-8

şahādet barmağı : Şahadet getirirken kaldırılması alışılmış olan baş parmağın yanındaki parmak.
ş.-n (akk.) 94b-15

şahbāz : (f. şāh-bāz) İri bir cins beyaz doğan. 147a-17

şaḥs : (a.) Şahıs, kişi.
20a-10, 39b-15, 100a-11, 100a-16, 106a-14
ş.-ı (akk.) 25b-16

şakāvet : (a.) Bedbahtlık, uğursuzluk; eşkıyalık, haydutluk.
150b-17, 207a-14

şakī : (a.) Talihsiz; haylaz, yaramaz; haydut, isyankar.
13b-14, 117b-7, 117b-8, 117b-8, 213a-2
iblīs-i ş. 13b-9
ş.-nun 117b-7

Şākir : (k.a.) Hz. Muhammed 'in adlarından biri, çok şükreden, (bk. Muhammed).
12b-3, 110b-17

şakīrd : (f.) Şakirt, öğrenci, çırak.
ş.-leri 138a-10

Şāliḥ : (k.a.) Hz. Hud peygamberin babası.
17a-16, 17a-16, 17a-17, 17b-1, 17b-2
ibn-i ş. 12a-7
ş.-ı (akk.) 17a-17

şām : (f.) Akşam.
ş.-ı (iye.) 6a-9

Şām : (y.a.) Şam Şehri ve bölgesi.
23b-12, 24b-12, 28b-2, 31b-12, 43a-1, 43a-4, 53b-10, 55a-13, 56b-12, 63b-15, 65b-7, 65b-12, 66b-10, 70a-17, 72b-10, 78b-4, 88a-8, 110a-7, 116b-5, 204a-15, 207a-14, 207b-14, 208a-1, 210b-14, 211a-8, 214b-8
fütūḥ-ı Ş. 6b-6

Ş. mıdur? 97b-7
Ş.-ı (akk.) 8b-13
Ş.-a 20b-8, 64a-3, 69b-4, 69b-4, 71a-5, 78b-7, 101a-4, 181b-16, 210b-15, 211a-4, 220a-10, 221a-4
Ş.-da 79a-16
Ş.-dağı 31a-13
Ş.-dan 23b-13, 29a-2, 31b-8, 55b-16, 142b-16, 206a-2

Şāmī : (a.) Şam'a ait, Şam'la ilgili, orada yapılan. 30b-4
ka'k-ı Ş. 90b-15

şāmil : (a.) İçine alan, herkesle ilgili, u mumî, 5b-3

şān : (a.) Şan, ün, şöhret; mertebe, rütbe.
'azîmu'ş-ş. 190b-9
ş.-dur 132b-2
ş.-ı (iye.) 115a-2, 123b-7, 129b-3, 132b-2, 164a-17

şar,(şār): (f. şehr) : Şahir, kasaba, belde, (bk. şehr). 37a-3
ş.-ına 78b-1

şarāb : (a.) Şarap, içki; ilahî aşk. 19b-14
ş.-ı piyāleleri 4b-16

şark : (a.) Doğu, doğu taraf; doğda bulunan yerler.
ş.-ı (akk.) 22a-5
ş.-a 95a-5

şarkī : (a.) Doğuya has, doğu ülkeleriyle ilgili.
ş.-durur 14a-5

şart : (a.) Şart; yemin.
ş.-ı muhabbetdür 203b-3
ş. eyle- 14b-14, 182b-3, 182b-6
ş. it- 31b-16
ş. kıl- 32a-7, 185b-12
ş.-um 28a-16
ş.-unı 28b-1
ş.-ıdur 178a-5

Şārūḫ : (k.a.) Hud peygamberin torunu Argu'nun oğlu.
17b-16, 17b-16, 17b-17
ibn-i Ş. 12a-7
Ş. birle 17b-16
Ş.-a 17b-17
şatt : (a.) Büyük nehir, ırmak; Basra körgezine dökülen Fırat ve Dicle nehirlerinin birleşerek meydana getirdiği ırmak. 30b-13
şaş- : Şaşmak, karışmak.
ş.-dı 170a-17
şavur : (a. şivār) Meşveret etmek, danışmak.
ş. eyle- 58b-9
şāz : (f.) Sevinçli, mutlu, (krş. şād).
ş. ol- 7a-6, 45a-15, 188b-14.
şāzılıḫ: (t.; şāzī f.) Sevinç, neşe, eğlence, şenlik, (bk. şāzılık).
91a-9, 104a-12, 115a-4
ş. birle 162a-4
ş.-dan 113a-11
şāzılık: (t.; şāzi f.) Neşe, eğlence, şenlik, sevinç. (bk. şāzılıḫ).
61b-4
ş. birle 153a-4
ş. kıl- 57b-15
ş.-ı (iye.) 90b-13
şāzumān : (t. şāz-mān f.) memnun. Sevinçli.
ş. kıl- 15a-12
ş. ol- 14a-2, 14b-7, 14b-9, 43a-13, 62a-10, 88b-16, 83b-6, 93b-9
şāzumānlıḫ: (t.; şāz-mān f.) Memnunluk; sevinçlilik, (bk. şazmānlık) 51b-4
şāzumānlık: (t.; şāz-mān f.) Memnunluk, sevinçlilik, (bk. şāzumānlıḫ). 61b-8
sebrevlik : (t.; şeb-rev f.) Gece gezintisi; gece yürüyüşü. 27b-15
şecā'at : (a.) Yiğitlik, yüreklilik, bahadırlık, cesaret.
4b-11, 6b-13, 159a-1, 156a-14, 205b-7

ş.-ı (iye.) 134a-5, 145a-3, 155a-14
ş.-ın 210b-12

şecer : (a.) Ağaç.
ş.-den 62a-11, 119b-14, 190a-12

şeceretü'l-vaʿd: (a.) Vaad ağacı, Hz. Muhammed'in on arkadaşı ile altında biat kıldıkları ve Rasul'ün ceddi Kaydar'ın altına yatıp kiminle evlenmesi gerektiğine dair düş gördüğü ağacın adı. 20a-9

şefāʿat : (a.) Bir suçlu veya ihtiyaç sahibinin affa iyiliğe kavuşması için diğiri tarafından edilen aracılık ve kayırma: Hz. Muhammed'in şefaatı.
10a-8, 10a-9, 10b-12, 12a-1
ḥıcāb-ı ş. 9b-2
ḫılʿat-ı ş. 10b-9
ş.-ını 201b-16
ş.-ına 3a-17

Şefīʿ : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, şefaatçı, (bk. Muhammed). 12b-2, 110b-15

şefīʿ : (a.) Şefaat eden, şefaatçı.
109b-4, 117a-3, 130a-17, 177a-12
ş.-i ümmet. 89b-12, 154b-17, 206b-9
ş.-i'l-müẓnibīn 161b-7
ş. ol- 195a-6
ş.-ı (iye.) 8b-16, 93b-5
ş.-ıdur 3b-12
ş.-a 172b-4

şefīḳ : (a.) Şefkatli, merhamet ve sevgisi olan, müşfik. 4a-16, 6a-15

şefḳat : (a.) Şefkat, içten ve karşılık beklenmeyen sevgi, acıma.
ş. it- 175b-4
ş. ḳıl- 26b-17, 44a-12
ş.-ı (akk.) 48b-17
ş.-undan 208a-10
ş.-ı 134a-3

ş.-ından 222b-4

şeh : (f.) Şah, hükümdar, seçkin kişi, (bk. şāh) 33b-5

Şehbe : (k.a.) Haşım'ın kızlarından biri. 24a-15

şehd : (a.) Gömeç balı; bal.
ş.-i (akk.) 200b-9

şehenşeh: (f.) En büyük şah, şahlar şahı, hükümdarlar hükümdarı.
ş. ol- 7b-13

Şehīd : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed).
12b-3, 110b-17

şehīd : (a.) Şehit, 7b-8
ş. kıl 4b-17
ş. ol- 11b-11

şehr : (f.) Şehir,(bk. şar)
34b-2, 38a-5,38a-13,57b-13, 57b-16, 83b-11 111a-13, 123b-17, 140a-13, 140b-15, 141a-11 145b-1, 153a-3, 56a-2, 162a-13, 181b-3, 194a-3, 202a-4, 207b-14
ş. it- 88b-3
ş.-ün 99b-12
ş.-i (akk.) 86a-2
ş.-e 25a-7, 38a-4, 38a-8, 51b-4, 57b-13, 69b-1, 72a-1, 99a-5, 105a-11, 111a-10, 112b-16, 123b-17, 139a-14, 154a-4, 162a-14, 181b-1, 207b-15
ş.-de 143b-9, 178b-15
ş.-den 25a-14, 25b-3, 33b-1, 35a-15, 71a-9, 122a-5, 123a-17, 145a-14
ş.-i 37a-6, 74b-6, 94b-9, 95b-17, 99b-11, 165a-14, 204b-12, 204b-17
ş.-idür 98a-11
ş.-inün 22b-12, 25b-6, 32a-5, 82b-16, 99a-13, 129a-12, 133b-1, 136a-15, 137a-5, 137a-10, 145b-6

ş.-ini 77b-6, 79b-8, 81b-4, 84a-15, 85a-7, 85b-1, 85b-14
ş.-ine 5b-12, 25a-7, 32a-1, 32a-6, 32a-13, 32a-13, 32a-13, 34b-1, 43b-2, 55b-9, 55b-11, 65b-6, 65b-12, 65b-15, 68a-4, 69b-7, 71b-10, 76b-4, 77a-2,,77b-16, 90a-15, 90b-15, 90b-17, 90b-17, 105a-2, 111a-9, 122a-5, 122a-15, 128a-17, 138a-2 138a-14, 138b-2, 152a-3, 152a-14, 194a-3, 204a-15, 206a-1
ş.-ine mi? 37b-8
ş.-inde 6a-6, 23b-11, 24b-5, 28b-12, 28b-12, 33b-2, 34a-5, 40b-6, 42a-3, 42a-5, 43b-10, 44a-12, 45b-10, 48a-5, 52a-3, 52b-14, 55b-9, 61a-16, 65b-12, 66a-2, 69b-16, 82a-4, 91a-1, 99a-4, 100b-10, 104b-16, 105a-16, 106a-15, 106b-5, 112a-9, 113a-6, 115b-8, 128b-2, 128b-4, 128b-17, 129a-3, 131b-1, 133a-11, 133b-17, 138a-4, 138a-7, 155b-8, 156b-7, 156b-12, 162b-13, 172a-8, 175b-12, 178a-11, 191b-13, 193a-3, 194a-8, 200b-11, 206a-3, 206b-4, 207a-17, 213b-2, 215a-9
ş.-inden 28b-7, 53a-14, 75b-7, 76b-17, 187b-15
ş.-imüz 204b-8
ş.-ünüzden 204b-6
ş.-ler 99a-13
ş.-lerden 53b-12

şehrî : (a. şehr f.) Şehirli. 184b-7

şehristān: (f.) Büyük şehir.
ş.-larda 99a-14, 138a-7

şehvet : (a.) Şehvet, cinsî arzu; meni. 173a-15, 177b-4

şek(k) : (a.) Şüphe, tereddüt. 46a-5
ş.-(k)-üm 173b-6

şeker : (f./ a. şükker) Şeker, (bk. şekker).
33b-5, 33b-5, 33b-6, 36b-7, 134b-15, 219b-5
ş. bigü 106a-1
ş.-den 45a-12, 62a-1, 94b-6, 95b-9, 203a-10
şekerī : (a.; şeker f.) Şekerli, şekerle yapılmış.
210b-9
şeker-rīz : (f.) Şeker döken, saçan, pek tatlı ve lezzetli. 219b-5
şekker : (f.) Şeker, (krş. şeker). 219b-10
şekl : (a.) Şekil, biçim, görünüş; yüz, çehre; taslak, resim. 219b-9
ş.-i (i ye.)) 163a-9
ş.-ini 18a-13, 40a-12, 41b-16, 184b-13
ş.-in (akk.) 16b-17, 109b-13 , 162b-10
ş.-ine 65a-13
Şekūr : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, çok şükreden, (bk. Muhammed). 12b-3, 110b-17
şem' : (a.) Mum. 197a-8
ş.-i āfıtābī 182b-17
ş.-i münir 188a-4
şemme : (a.) Pek az miktar.
ş.-sin (akk.) 8b-8
ş.-since 127b-3
şemāyil: (a. şemā'il) Huylar, tabiatlar, Hz. Muhammed'in mübarek ahlâk, huy ve âdetleri. 219b-9
ahsenü'ş-ş. 152b-17
ş. kim 126b-14
ş.- i (iye.) 158b-15
ş.-in 162b-10
şems : (a.) Güneş.
ş.-i müstenīr 210a-15
şenār : (a.) Ayıp ve ar. 159a-13
ş.-dur 183b-17
şer' : (a.) Şeriat, din.
4b-5, 18b-6, 41a-7, 41a-8, 66b-16, 121b-7, 133b-7, 176a-10
ş.-i (iye.) 66a-12

şer(r) : (a.) Şer, kötülük, kötü iş; fenalık eden.
36a-1, 114b-4, 154b-7, 204a-5, 223a-11
ş.-i şūr 157b-13
ş. ü şūr 137a-2
ş.- kıl- 155a-13
ş.-i (akk.) 198b-2, 198b-6, 223a-11
ş.-den 4a-7,(ehl-i ş.) 136a-9
ş.-i (iye.) 140a-17
ş.-ini 55a-10, 89b-10, 227b-17
ş.-inden 15b-12, 44a-8, 52b-4, 55b-16, 57a-8, 71b-12, 146b-6, 146b-7

şerar : (a.) Kıvılcımlar, kıvılcım. 185a-2

şerbet : (a.) Şerbet, içilecek tatlı şey.
19b-14, 70b-4, 161b-17, 210b-9, 220a-16
ş.-ile 95b-8
ş.-ini 4a-3
ş.-in 11b-14

şeref : (a.) Şeref, ululuk, yücelik; büyük rütbe, şan; övünme; iftihar.
92a-4, 152b-14, 160b-7
bahr-ı ş. 10b-11
hıl'at-ı ş. 10b-1
ş.-i (iye.) 14a-2, 26b-3, 42a-6, 44a-2, 52b-6, 89b-5, 153a-8
ş.-ini 139b-4
ş.-in 155a-2
ş.-inden 26b-3
ş.-ümüz 78a-12, 217a-11

şerefī : (a. şerefī) Yücelikle ilgili, en ulu, en yüce. 14a-4

şerefe : (a.) Şerefe, bazı binalarda ve surlarda girintili çıkıntılı olarak, süs için yapılan yüksek kısımlar. 99a-7

şerh : (a.) Şerh, açıklama, uzun uzun anlatma.
8b-14, 41a-15, 109b-16, 213b-4
ş.-i bidāyet 8a-16
ş.-i inşāk-ı eyvān-ı kisra 99a-2

ş.-ı hāl 109b-10, 187a-8
ş. eyle- 2 b-10, 7a-8, 7a-11, 7a-17, 7b-7, 8a-13, 8b-2, 8b-8, 18b-12, 19b-17, 20b-15, 30a-15, 31b-9, 40a-9, 54b-6, 67a-10, 71b-10, 72b-11, 85a-7, 86b-13, 87b-4, 98a-2, 106a-14, 113a-5, 121b-8, 121b-14, 123a-7, 123a-10, 133a-7, 140a-12, 149b-2,156b-4, 156b-5, 159b-4, 164a-15,166a-15, 168a-17, 193a-3, 209a-4, 215b-14
ş. it- 8b-14, 14a-8, 68b-1, 156b-6, 164b-8, 174b-7, 187a-7, 209b-11, 2 10a-12
ş. kıl- 6b-7
ş. ol- 33a -2, 53a-7, 129a-2, 153a-16
ş. olın- 110a-15
ş.-ı (iye.) 8a-11, 9a-11, 53a-7, 109b-14, 164b-10,17a-11
ş.-ine 110a-11
ş.-ini 45b-13, 123b-8, 156b-4, 165b-3
ş.-in 8b-2, 44b-15, 54b-3, 68a-13, 109b-13, 123b-6, 140a-2, 173b-12
ş.-ına 97b-12
ş.-inde 143b-13
ş.-inden 45a-8

şerī'āt : (a.) Doğru yol, ilahî emir ve yasaklara dayanan kanun; din, müslümanlık. 4a-6, 6a-11, 7b-11, 63b-4, 66b-2, 74b-9, 82b-12, 93a-14, 113a-7, 155b-11, 164b-2,
ahkām-ı ş. 29b-11
kāşif-i künūz-u ş. 4b-7
sultān-u ş. 66b-17
'ulemā'-i ş.-ı Mustafavī 7b-10
ş.-ı (iye.) 65b-9

şerīd : (a. şerīt) Şerit, dizi. 30a-16

şerīf : (k.a) Hz. Muhammed'in adlarından biri, şerefli, asil, (bk. Muhammed). 12b-4, 111a-1

şerīf : (a.) Şerefli, mübarek, kutlu; asil, soylu.
7b-13, 70a-5, 89b-2,91b-15, 184b-7
ş.-em 35b-14
ş.-den 92b-12
ş.-inde 33a-5

şerīflik: (t.; şerīf a.) Büyüklük, ululuk, mübareklik.
ş.-i (iye.) 175a- 2

şerīr : (a.) Şer işleyen, kötü, fesatçı, yaramaz.
140b-11, 226a-2

şerrefeha'llāh : (a.) "Allah onu mübarek etsin "anlamında dua.
23b-11

şeş- : Çözmek, açıklığa kavuşturmak.
ş.-di 220b-15
ş.-diler 43a-13, 52a-2, 53a-9
ş.-elüm 170b-14
ş.-er-idi 185b-17
ş.-mekde 221b-7

şeşil- : Çözülmek.
ş.-ürdi 129a -4

şeşük ::Çözülmüş, bağsız. 60b-4

şevk : (a.) Şevk, şiddetli arzu, çok istek ve heves; neşe, sevinç.
ş. birle 45a-13
ş.-i (iye.) 11b-8, 82a-17
ş.-ine 11b-1

şevket : (a.) Büyüklük, ululuk, heybet, şan, haşmet.
18b-2
ş.-i (iye.) 73a-4

şey : (a.) Şey. 222b-12

şeyātīn : (a.) Şeytanlar.
ş.-lardan 106b-12

Şeybe : (k.a.) Şeybetülhamd, Hz. Muhammed'in dedesi Abdulmuttalib'in esas adı, (bk. Şeybetü'l-Ḥamd, ʿAbdu'l-muṭṭalib).
33a-8, 34b-6, 34b-11, 34b-13, 34b-16, 35a-4, 35a-11, 35a-13, 35b-1, 35b-5, 35b-7. 35b-10,

35b-12, 36a-7, 36a-13, 36a-17, 36b-13, 36b-14,
36b-15, 37a-9, 37a-12, 42a-12, 42a-13, 42a-15,
42b-13, 42b-14, 43a-6, 43a-9, 43a-10, 43a-11,
43a-11, 43a-14, 43a-15, 43b-15, 45a-11, 45b-17,
46a-6, 46a-7, 46b-2, 46b-3, 46b-4, 46b-8,
46b-13, 46b-15, 47a-3, 47b-10, 48a-4, 48a-7,
48a-10, 48a-14, 48b-17, 49a-8, 50b-2, 50b-13,
51a-2, 51b-5, 51b-13, 52a-16, 52b-9, 53a-9,
53b-4, 55b-14, 56a-2, 56a-2, 56a-3, 56a-5 ,
57b-1, 57b-14, 58b-3, 58b-10, 58b-12, 58b-14,
58b-15, 59a-2, 59a-12, 59a-12, 59a-14, 59a-14,
59b-12, 59b-17, 60a-3, 60a-8, 60b-5, 60b-8,
60b-10, 60b-12 78a-14, 78b-3, 78b-16, 79a-7,
79a-9, 79a-10, 79a-12, 79a-17, 79b-3, 79b-9,
80b-15, 81a-6, 81a-8, 81b-17, 83b-7, 83b-8,
83b-13, 84a-2, 84b-1, 85a-13, 85a-14, 85b-7,
85b-8, 85b-9, 86a-2, 86a-7, 86a-8, 88a -8,
88a-14, 89a-6, 90a-16, 90a-17, 90b-11, 91-12,
91b-4, 91b-7, 99b-5, 99b-10, 99b-15, 100a-1,
100a-2 , 100a-3, 100a-9, 100a-12, 100a-12 ,
100a-14, 100b-2, 102a-7, 102b-4, 102b-8, 102b-13,
102b-17, 103b-2, 104a-5, 104b-12, 105a-9,
112b-2, 112b-3, 112b-3, 112b-17,
112b-17, 113a-2, 123a-9, 123a-10, 123b-8,
123b-10, 123b-13, 124a-15, 124b-2, 124b-4,
124b-6, 124b-7, 125a-17, 125b-5, 125b-8,
126b-1, 130b-9, 130b-15, 130b-17, 131b-1,
131b-3, 132b-6, 132b-8, 132b-14, 132 b-16 ,
139b-2, 142b-3, 142b-6 , 142b-8, 142b-11,
142b-12, 142b-15, 143a-1, 143a-4, 143a-9,
143b-1, 143b-6, 143b-9, 143b-17, 144a-5,
144a-9, 144a-14, 144b-1, 144b-3, 144b-7,
144b-8, 144b-10, 145a-5, 145a-6, 145a-8,
145a-9, 145b-2, 145b-12, 145b-14, 145b-17,
146a-4, 146a-8, 146b-15, 147a-3, 147b-3, 149a-16,
149a-17, 150a-12, 150a-14, 150a-16, 153a-13,
154a-7, 154a-8, 154a-8, 154a-10, 154a-13,

154a-16, 154b-1, 156b-16, 157a-1, 157b-3,
157b-3, 158a-7, 158a-9, 161a-1, 161a-14,
162a-3, 162a-7, 162a-9, 162a-12, 164a-3,
164a-4, 164a-5, 164b-12, 165b-10, 165b-15,
165b-17, 170a -2,170a-3, 170a-8, 170a-12,
170a-15, 170b-12, 170b-16, 170b-17 , 171a-4,
171a-5, 171a-8, 171a-10,171b-8,171b-16,
171b-17, 172a-2, 172a-5, 173a-1, 173a-3,
174a-15,175a-3,175a-11,175b-13, 176a-17,
223a-15

Ş.-y-ile 43a-4

Ş.-nün 35a-6, 35a-6, 43a-12, 46a-6 ,
47a-2, 43a-14, 49a-6, 51b-14, 71a-11,
79a-14, 82b-8, 85b-6, 102a-15, 102a-16,
112a-15, 130a-5, 147a-1, 147a-4, 158a-8,
172a-6, 174b-15

Ş.- ün (t. Ş eybün) (vokal düşmesi) 46b-2,
48a-10

Ş.-(y)-i 35a-12, 80b-12, 163a-10, 164a-3

Ş.-ye 58b-9, 85a-14, 58b-9, 85a-14, 85b-17,
123b-3, 141a-9, 142b-7, 154a-9, 164a-16

Ş.-den 81b-14, 81b-16, 104b-11, 108a-14,
112b-5, 153a-10, 163b-12, 164a-4;(bāb-ı
Ş) 99b-11

Şeybetü'l-hamd : (k.a.) Hz. Muhammed'in dedesi Abdul-
muttalib'in esas adı, (bk. Şeybe, 'Abdu'l-
muttalib)
33a-9, 33b-8, 33b-9, 33b-12, 34a-7, 34b-5,
34b-7, 34b-10, 34b-17, 35a-7, 35a-8, 35a-13,
35b-4, 35b-6, 35b-9, 36a-3, 36a-7, 36b-8,
36b-11, 36b-12, 36b-13, 37a-4, 37b-9, 37b-15,
38a-7, 42b-7, 42b-14, 45b-17, 46a-9, 46a-13,
46b-6, 47b- 9, 50b-4, 51b-16, 53a-14, 58b-16,
59a-6, 59a-17, 59b-3, 59b-4, 78a-3, 79a-15,
80a-8, 80b-13, 88b-11, 99a-17,100a-8, 123a-12,
132a- 5, 140a-11, 146b-7, 146b-8,147a-14,
170a-16, 174a-8, 174b-13, 38a-4

Ş.-ile 150b-8
Ş.-un̄ 33a-10, 35b-2, 38a-17, 42b-9, 42b-10
145a-1, 177b-9
Ş.-ı 33a-17, 33b-3, 33b-11, 35a-12, 37a-6,
37a-9, 37a-17, 37b-4, 37b-13, 38a-2,
38a-14, 38a-16, 163a-8
Ş.-a 36a-13, 37b-7, 38a-3, 38a-15, 82b-5,
142b-6
Şeybe ibn-i Rabī'a : (k.a.) Ebu Cehl'in babası Hişâm ibn-i Mugıra'nın arkadaşı, Kureyş'in ileri gelenlerinden biri.
178b-7, 215b-1, 223b-10
Ş.-nun̄ (gen.) 180b-1
şeybet : (a.) Ak saç, saçın beyazı; ak sakal.
s.-i (iye.) 84a-3
s.-ini 174a-8
s.-lü 163a-9
Şeybetü'l-Hamd 'Abdu'l-muttalib : (k.a.) Abdülmuttalib'in ad ve lakabının birlikte kullanılışı, (bk. Şeybetü'l-hamd Abdu'l-muttalib).
129a-17, 165b-7
Şeybetü'l-Hamd bin Hāşım bin 'Abdimenāf: (k.a.) Abdu'l-Muttalib'in tam künyesi, (bk. Şeybetü'l-hamd)
34b-4, 34b-5
şeyḫ ::(a.) Yaşlı. ihtiyar; doğru yolu göstermeye yardımcı olan tasavvuf bilgisi veren tekke reisi; kabile başkanı.
7a-2, 7a-14, 7a-14, 7a-15, 27a-5, 27a-8, 27a-12 ,27a-17, 30b-6, 31a-2, 155b-7, 155b-15, 156a-16, 156b-3, 193a-10, 195b-17, 196a-2
ş.-ı 'ālem 7b-4
ş.-ı rāstīn 36b-4, 143b-12
ş.-ı şuyūḫu'l-muḥaḳḳıḳīn 3b-16
ş.-u'l-İslām 6b-17
ş.-un (gen.) 7a-9, 7a-13

Şeyh Ekmele'd-dîn : (k.a.) Şeyh Ekmelu'd-dîn Muhammed bin Muhammed Mahmud el-Babirtî. öl. 786/1384. Mısır Mumluk Sultanı. Melik Nasır Hasan İbnu'n-Nâsır'ın atabeyi Şeyhu 'nun 756/1355'te yaptırdığı dört mezhepten imamların tayin edildiği medresede yirmi sekiz yıl Hanefî müderrisi olarak vazife yapmıştır. Hidâye adlı kitabı şerh edilmiştir. 7a-2

Şeyḫ Muḥammed-i Hemedānī : (k.a.)Eski İran âlimlerinden bir zat. 9a-9

Şeyḫ Tayfur : (k.a.) Tayfur bin İsa. Beyazid-i Bestamî'nin eski adı, öl. 261/874-75. 11b-16

şeyḫlıḫ : (t.; şeyḫ a.) Şeyhlik, (bk. şeyḫlık). 111b-16

şeyḫlık : (t.; şeyḫ a.) Şeyhlik, (bk. şeyḫlıḫ). 111b-13

şeytān : (a.) Şeytan.
15b-12, 15b-13, 27a-4, 27a-12, 27b-1, 62b-7
100b-16, 156b-10
ş.-un 100b-16
ş.-ı (akk.) 27a-17
ş.-larun 101a-1

şeytānī : (a.) Şeytanla ilgili, şeytana yakışır olan, şeytanlıkla meydana gelen. 140b-1
vesvās-ı ş. 140b-2
ş.-dem (vesāvīs-i ş.) 5b-5

Şık : (k.a.) Hz. Muhammed dünyaya gelmeden geleceğini haber veren Yemen kâhinlerinden bir, (bk. Şık bin Vecdān bin Bāhīle).
64a-5,101a-2, 138a-9, 138a-10
Ş.-a 64a-9, 64a-10

Şık bin Vecdān bin Bāhīle : (k.a.) Şık kâhinin künyesi. (bk. Şık).
Ş.-e 64a-5

Şık bin Vecdān bin Bāhīle bin Kudeyrel-Yemānī: (k.a.) Şık kâhinin künyesi, (bk. Şık). 63a-3

şi'ār : (a.) Alamet, nişan, belirti; bir sıfatla nitelendirilmiş olan.

ş.-i (iye.) 66a=4, 73a- 4

Şiblī : (k.a.) Ebu Bekr Şibli. Mısır'da doğup, Bağdad'a gelmiş, Cüneyd'in talebesidir, Evliyaullah'dan fakih, âlim bir zattır. (öl. 334/946). 11b-16

şifā : (a.) Şifa, ilâç, çare. 70b-11
ş.-dur 94b-4, 161b-12
ş. eyle- 130a-13

şikār : (f.) Av.
ş. kıl- 197a-5 , 19b-10

şikāyet : (a.) Şikâyet, yakınma. 88b-9
ş. eyle- 141b-8
ş. eylen- 151a-7
ş. kıl- 151a-11, 195b-5
ş.-i (iye.) 63b-12
ş.-ini 141b-10, 196a-15
ş.-ünüz 165b-16

şikeste : (f.) Kırılmış, kırık, gücenmiş. 8b-10

şimāl : (a.) Sol, batılı temsil edenler.
ehl-i ş. 136b-6

şimdi : Şimdi.
24b-16, 25b-14, 26a-17, 28a-13, 36a-15, 38a-4, 42b-1, 49a-9, 52b-2, 54a-1, 71a-16, 73a-5, 79a-15, 79b-9, 80a-9, 97b-8, 100a-11, 123a-15, 127b-17, 139a-1, 144b-4, 149b-12, 152a-1, 155b-17, 161a-1, 162a-3, 163a-6, 171b-14, 176a-8, 183a-16, 184a-9, 185b-8, 185b-9, 189b-14, 190b-2, 193a-10, 202b-12, 203b-11, 208a-3, 208b-8, 223a-10
ş. dahı 16a-1, 151b-14, 223a-10
ş. mi? 68a-8, 68a-9
ş.-ye 68b-3, 80b-8
ş.-den 47a-4, 130a-1, 212b-7, (şimden) 176a-3, 199b-16
ş.-gi 207b-2, 207b-3
ş.-ki 171b-15

şi'r : (a.) Şiir.

2b-15, 3a-6, 3b-2, 3b-9, 3b-17, 4b-1, 4b-10, 6a-3, 7a-3, 7b-12, 8b-11, 10b-4, 11a-16, 13a-2 , 13a-14, 13b-1, 13b-8, 14a-5, 14b-4, 18a-1, 21a-2, 28a-5, 32b-1, 33b-5,35b-12, 36b-4, 47a-6, 47a-9, 48b-3,49b-5, 51a-4, 54b-10, 78a-15, 81a-1, 82a -11,87b-9, 91a-4, 93b-1, 94a-17, 94b-15, 103a-6, 111b-14, 114a-11, 116a-10, 122b-8, 124a-1, 129b-11, 130a-10, 133b-3, 139b-5,144a-1, 146a-12, 150b-14, 152b-12, 157a-10, 158b-14 , 161a-16, 161b-15, 165a-14, 170b-1, 172a-16, 174a-10, 176a-5,176b-14, 177a-16, 182b-16, 184b-14, 187a-2, 188a-4, 190a-3, 193b-14, 197a-7, 198b-9, 200a-16, 203a-1, 205a-12, 206b-12, 208b-12,210a-16, 213b-3, 215b-14, 216a-10, 222b-6, 224b-4

ş.-ile 62b-17

şīr : (f.) Arslan. 153b-14

ş.-i ner "Erkek arslan" 19b-4

şirā : (a.) Satın alma.

beyʿ ve ş. "Alım satım " 26a-9, 29b-13, 32a-14

ş.-larına (beyʿ ve ş.) 55b-10

şīr-bahā : (f.) Damat tarafından gelinin anne ve babasına verilen para, süt parası. 29b-2, 30a-12

şīrīn : (f.) Şirin, tatlı; öyle olmadığı halde sevimli ve çekici görünen.

13a-8, 36b-3, 59b-16, 93a-13, 94b-6, 129b-2, 201a-4, 219b-4

ş. idi 62a-1

şirk : (a.) Şirk, Allah'a ortak koşma, (bk. şirük).

ehl-i ş. 89b-2

şirük : (a.) Şirk, Allah'a ortak koşma, (bk. şirk)

ehl-i ş. 89b-17

Şīṯ : (k.a) Hz. Şit peygamber.

14a-12, 14a-17, 14b-2, 14b-3, 14b-4, 14b-8, 14b-9, 14b-11, 14b-11,14b-12, 14b-13, 14b-16,

15a-14, 15b-5, 15b-6,15 b-6, 15b-10,15b-14,
15b-15, 16a-4,23a-12, 108b-6, 108b-7,
ibn-i Ş. 12a-8
Ş birle 15a-1
Ş.-ün̄ 14b-8, 14b-12, 14b-13,14b-16
Ş.-e 14b-14

şivān : (f.) Matem, yas, inleme, sızlama, feryat, çığlık. 47a-6

şol : Şu, o.
15b-17, 47a-11, 63b-1, 95b-12, 136a-11,
156b-17, 183b-15, 185a-17, 205a-3, 221b-17

şom : (a. şu'm) Uğursuz. 155b-2, 208b-16
ş.-ısa 209b-6

şomluk : (t.; şu'm a.) Uğursuzluk.
ş.-ından 131a-6, 141b-15

şöhret : (a.) Şöhret, ün.
ş. tut- 42b-11, 74b-13
ş.-inden 98a-1

şöyle : Şöyle, böyle, öyle.
3a-14, 7b-11, 9a-9,18a-11, 19b-4,31b-10,
34b-9, 46b-16, 64a-8, 69b-13, 69b-15, 88a-2,
88a-5, 97b-2,100a-7, 105b-9, 112a-8, 112a-17,
113a-10, 118 a-15, 119b-15, 131a-9, 131a-14,
135a-14, 135a-16, 176a-8, 176a-11,187b-14,
189a-14, 193b-9, 198a -17, 199a-4, 210b-3,
214a-16, 215b-16, 217a-6, 218b-7, 219a-7,
219b-6, 222a-11, 222b-1 , 131a-10
ş. kim 6b-7, 9a-5, 11a-3 ,14a-4, 14b-15,
16b-8, 23b-11, 25a-8, 31b-16, 36b-3,
40b-6, 45a-17, 47b-7, 62b-12, 63b-14,
63b-15, 72b-7, 86b-1, 99a-5, 99a-14,
104a-15, 106b-10, 107a-3, 117a-4,
136b-8, 139a-4, 142a-3, 143b-12, 146b-5,
152b-7, 160a-15, 178a-5, 192a-14,
192b-9,193b-10, 193b-12, 195a-12,
197b-12,203b-2,205a-2, 211a-13, 218a-10,
219a-5, 222a-10

ş.-dür 90b-13, 136a-11
ş.-misse-y-idi 41a-10
ş. kıl- 4b-3, 213b-14
ş. ol- 23a-4,24b-13, 30b-16, 65b-3, 65b-6, 139b-12, 161b-10

şu : Şu.
ş.-nuñ bigi 66a-9

şuʿā : (a.) Işık, ziya. 14a-7

şucāʿ : (a. şücāʿ) Yiğit, yürekli, cesur. 157a-2
ş.-lar 145b-13
ş.-ları (iye.) 76b-6
ş.-larından 143a-15

şucāʿlık : (t.; şücāʿ a.) Yiğitlik, cesurluk. 171a-13

şucāʿat : (a.) Yiğitlik, yüreklilik, bahadırlık, cesaret.
19b-3, 22b-7, 27b-12, 89b-11, 166b-2, 178b-12
ş. birle 21a-14,138b-4, 145b-17, 150b-1, 156a-12
ş.-uñ-ıla 158b-17
ş.-ı (iye.) 186a-5, 197a-3
ş.-lu 70a-10, 115a-16, 198a-7, 219a-15

şuh : (a.) Cimri.
ş. ol- 155a-10

şūr : (f.) Kavga, gürültü, patırtı; tuzlu ve çorak yer.
şerr u (ve) ş. "Kavga gürültü " 114b-4, 155a-13
ş.-ise 209b-1
ş.-a 137a-2
ş.-ı (iye.) 11b-14, 140a-17
ş.-ından (şerr-i ş.) 157b-13

şūriş : (f. şūreş) Karışıklık, kargaşa.
ş.-e getür- 11b-14

şurūʿ : (a.) Açıklama, açığa çıkarmak, girmek, başlamak.
ş. kıl 41a-2

şuyūḫ : (a.) Şeyhler.
şeyḫ-i ş. 3b-16
şübhe : (a.) Şüphe, tereddük. 46a-5
şükr : (a.) Şükür, hamd, minnettarlık gösterme.
2b-4, 5a-15, 6b-14, 33a-8, 88b-12
secde-i ş. 164a-15, 213a-3, 213b-16
ş. eyle- 88a-16
ş.- it- 88a-7, 88b-9, 89b-1
ş. kıl- 27b-15, 60b-11, 88b-11, 88b-16, 125b-2
ş.-e 177a-2
ş.-i (iye.) 8a-14, 134a-2, 187a-6
ş.-in 177a-3, (secde-'i-ş.) 33a-7
ş.-lü 135b-9
şükrāne : (f.; şükr a.) İyilik bilme belirtisi, şükür alâmeti, minnettarlık.
181a-6
ş.-ye kim. 122a-8, 185b-14

T, ṭ

tā : (f.) -a kadar, -ıncaya kadar; nihayet; için, diye; ta ki, vakta ki; yeter ki. 2b-6 5b-14, 13b-3, 13b-16, 14a-10, 14a-11, 14b-3, 17a-1,17b-6, 17b-10, 19b-16, 20a-2, 20a-16, 20b-7, 21b-6, 21b-15,22a-7, 29a-10, 30a-2, 32a-1, 36b-10, 38a-4, 38a-7, 38a-10, 39b-1, 50b-9, 51a-16, 51b-2, 51b-9, 51b-16, 52b-10, 54a-8, 54a-15, 54a-16, 80a-7 ,80b-12, 82a-2, 89b-16,98b-3, 101b-12,101b-14, 101b-15, 107b-2, 108b-10, 116b-2, 118a-14,119a-16, 122a-14, 126b-8, 131b-10, 135a-8, 136b-15, 136b-15, 144a-1, 151b-13,152a -2,161b-9, 173b-8, 178a-13, 179b-14,180a-4,180a-5, 181a-16, 192b-11, 198a-1, 220a-7, 223b-2, 225b-12

t. ki 28b-15, 28b-17, 139b-12, 139b-13

t. kim."Yeter ki, ta ki." 7b-3, 8b-9, 19b-14, 21a-8, 24a-16, 34b-6, 36a-12, 36b-2, 41b-5, 49a-13, 64b-13, 75b-3, 77b-9, 77b-15, 85a-17, 87a-6, 94a-10, 98a-3, 100a-16, 105a-16, 124b-11, 131a-16, 132a-1, 152b-7, 154b-13, 160b-2, 160b-13, 166a-16, 207a-16, 211a-9, 212a-15 , 216a-10, 220b-5

ta ʿaccüb : (a.) Şaşma, şaşa kalma, hayrette kalma. 81b-3

t. it- 61b-15, 161a-15

t. kıl- 139a-6

t.-e kal- 81a-8, 99b-5

taʿālā : (a.)"Yüce, yüksek olsun" anlamına dua. 95a-16

Allāh (Allahu) t. 9 a-4, 9a-14, 9b-8, 10a-17, 11a-1, 11a-3, 11a-5, 11a-13,15a-14, 15b-8, 16a-14,16a-15, 18a-10, 21a-12 , 21b-5, 22a-16, 22b-2, 23a-6, 23b-1,23b-1, 26a-13,39a-13, 43a-15, 46a-4, 47b-6, 48a-1, 50b-2, 51b-17, 57a-15, 60b-6, 79a-7, 84a-6, 84b-10, 88a-7, 88a-15,89a-3, 89b-9, 89b-14, 90a-1, 90a-9, 93b-15,

9 3b-17, 96b-17, 98a-13, 102a-3, 105b-1,
111b-3, 116a-4,118b-6, 123a-11, 128a -15,
128b-3,133b-11, 136 b-10, 139a-3, 139a-16,
143b-3, 148b-3, 148a-8, 155a-2, 155a-16,
193b-11, 194b-5, 206b-7, 216b-6, 218a-1,
218a-2, 219a-16, 226a-5

Hak t. 8b-12, 9a-9, 9b-4, 9b-11, 10a-1,
10a-6, 10b-17, 11a-10, 11a-12, 13a -5,
13b-7,14a-12,14b-1, 14b-9, 14b-10, 14b-15,
14b-17, 15a-1, 15a-15, 15b-2, 15b-4,
15b-6, 15b-16, 16b-13, 16b-15, 17a-5 ,
18a-9, 18a-13,18b-7,19a-1, 19a-17,19b-16,
20a-1, 22b-2, 23a-8, 25a-7, 40b-2, 41a-5,
41b-9, 41b-10, 44b-1, 46a-3,
46a-3, 46a-5, 46a-16, 46b-10, 46b-16,
47b-6 , 48a-9, 48a-12, 49a-15, 50a-4,
50b-11, 51a-16, 54a-13,54a-15,54b-3,
55b-15, 57a-5, 59b15, 60a-11, 80a-7,
80a-10, 81a-13,83a-15, 88a-7, 89b-10,
90a-8, 97 a-6, 98a-8, 101a-1, 105b-2,
107a-2, 108a-17, 108b-1, 111b-2, 111b-4,
115a-7, 117a-3, 117a-15, 118a-10, 136a-13,
139b-4, 144b-4, 148b-15, 149a-1, 152b-9,
173a-15,190b-2, 191a-8, 195a-11, 195a-13,
199a-12, 199b-4, 199b-5, 200a-16, 202b-5,
205a-17, 213b-1, 213b-17, 218a-10, 221a-17,
222b-1, 222b-5

Hak sübhānehu ve t. 9a-17, 12b-16

inşā'allāhu t. 98a-9, 100b-15, 166a-16

kavluhu t. 11a-14

li'llāhi t. 83a-12

t.-dur (Allāhu t.) 118b-17

t.-nuñ (Allah , Allāhu t.) 13a-8, 13a-9,15b-3,
20a-12, 29b-15, 42b-9, 43a-12, 46a-12,
46b-16, 48b-2, 54b-9,55b-8, 78a-6, 78a-7,
81b-10, 87a-7, 88a-3, 93a-17, 96b-17,
118a-12, 128b-1, 132b-16, 148b-17, 157b-9,

195a-11, 199b-6, 125a-9; (Ḥak t.) 11a-9, 18a-8, 23b-2, 49a-9, 54b-10, 80a-10, 113a-11, 212b-3

t.-ya (Allāh, Allāhu t.) 23a-16, 60b-11, 88b-16, 89b-9, 128a-3; (Ḥak t.) 78a-14, 125b-2, 147b-10

t.-dan (Allāh, Allāhu t.) 18a-8, 25a-1, 27b-13, 50a-11, 70a-7, 86a-12, 90a-5, 134b-3, 152a-7, 155a-7, 194a-13, 194b-7; (Ḥak t.) 9b-14, 13a-10, 13b-12, 20a-1, 54b-15, 83a-15, 84a-7, 86b-6, 107a-5, 130b-3, 194b-1

ta'alluḳ: (a.) İlgi, nisbet, mensubiyet, tabi.
t.-ı (iye.) 140b-8

ta'ām : (a.) Aş, yemek.
23b-3, 23b-7, 23b-14, 34b-16, 52 a-11, 52a-14, 52a-17, 52b-2, 63a-7, 63a-8, 70b-4, 187b-17, 188a-1, 202a-2, 203b-2, 210b-9
t. kim 63a-8
t.-ı 52a-13, 52a-15, 52a-16, 52b-4, 188a-10
t.-a 52a-16, 52b-1, 176a-1, 176a-2
t.-dan 52a-13, 52a-17, 52b-3, 210b-9
t.-ı (iye.) 135a-14
t.-ınuñ 23b-9
t.-lar 23b-6, 25b-1, 52a-10, 126b-4

tā'at : (a.) Baş eğme; ibadet, kulluk.
3b-12, 14b-13, 117b-2, 213a-14
ṭ.-dur 83a-13, 176a-12
ṭ. eyle- 10a-14
ṭ. it- 9b-10, 10a-5, 10a-9, 10a-11, 10a-12
ṭ. ḳıl- 9b-13, 9b-15, 9b-16, 10a-1, 10a-2, 10a-4, 10a-8, 10a-16
ṭ. ol- 6b-15
ṭ.-uñ (mūtı'-ı ṭ.) 13a-12
ṭ.-ı 8a-15
ṭ.-ınız 66a-14
ṭ.-uñuzı 94a-2

t.-ların (akk.) 61b-3
tā`aten: (a.) İtaat etme, boyun eğme.
sem`an ve t. "Baş üstüne". 46a-9
tabaka : (a.) Tabaka, kat. 212a-2
t.-nun 206b-8
t.-da 206b-8
Tabariyye: (y.a.) Filistin'in kuzeydoğusunda bulunan küçük bir göl ve şehir. 104b-1, 104b-2
tābi` : (a.) İtaat eden, boyun eğen, mutı.
t. ol- 123a-13
Tabīb : (a.) Tabip, hekim. Hz. Muhammed'in ad ve sıfatlarından bir, (bk. Muhammed)
12a-17, 110b-13, 130a-13
T.-dür 161b-14
T.-idür 3b-11
ta`bir : (a.) Düş yorma. 39b-5, 39b-6
t. eyle- 55b-17
t. it- 40a-4, 40a-8, 40a-16
t. kıl- 22a-14
t.-i (iye.) 31a-11, 67a-8
t.-ini 40a-1
t.-inden 40a-2
tabl : (a.) Davul. 54b-11, 73a-4
tābūt : (a.) Sandık; Hz. Adem'den beri peygamberden peygambere intikâl eden ve ilâhî emirlerin bulundduğu sandık.
16b-10,16b-11, 16b-17, 17a-1,17a-5, 17a-8, 18b-11, 19a-6, 20b-4, 20b-6, 20b-9
t.-dur 16b-15
t.-ı (akk.) 16b-11, 16b-13, 16b-15, 17a-5, 17b-15, 18a-1, 18a-3, 18a-10, 19a-6, 19a-9, 20b-4, 20b-5, 20b-6, 20b-7, 20b-8
t.-ını 17b-14, 17b-17, 18a-6, 18a-8, 19a-14, 20b-2
tāc : (a.) Taç.
5a-17, 25b-13, 26b-7, 54b-7, 66a-7, 204b-14

t.-ı saltanat 17b-14
t. urun- 80b-4
t.-a 8a-2
t.-ı (iye.) 67a-8
t.-ıdur 178b-7
t.-ın 13b-4
t.-ını 70a-11, 155b-10
t.-ınä 74a-1

tāc-dār: (f. tāc a.) Taçlı, hükümdar.
t.-lardan 70a-11

tācır : (a.) Tacir, ticaretle uğraşan.
75b-7, 76b-6, 186a-3, 195b-5, 195b-5, 195b-10, 196a-5, 196a-8, 198a-12, 198a-12 , 198b-8
t.-ün 195b-11, 196a-15, 196a-16
t.-i 199a-11
t.-den 195b-5
t.-ler 186b-10
t.-ler-ile 193b-13
t.-lerdür 53a-8
t.-lersiz 175a-11
t.-lere 190a-17
t.-leriyüz 56b-13
t.-lerine 211a-8

tācırlık: (t.; tācır a.) Tacirlik, ticaretle uğraşan.
55a-13,197a-4

tafsīla: (f. tafsīle) Bir çeşit ipek elbiselik.
30b-4, 168b-10, 203b-5

tafżīl : (a.) Faziletlendirmek, üstün tutmak.
t. it- 209a-16

tağ : Dağ.
61b-14, 63b-5, 63b-6, 74b-17, 76b-11, 94a-15, 104b-1, 119b-13, 133b-7, 189a-15, 192 b-3
ṭ.-dur 57a-5
ṭ.-a 191a-4
t.-dan 23a-1, 62a-11, 63b-5, 102b-10, 189b-6
ṭ.-ı (Kāf ṭ.) 61b-9
ṭ.-ınun 84a-14

t.-ına 23b-7, 30b-17, 83b-12, 83b-16, 125b-14, 126a-13, 162b-5, 162b-8, 215b-10, 216b-5, 217b-2
t.-ında 21a-13, 216b-6
t.-ından 61b-13, 61b-14, 126b-1, 217b-2, 218a-13
t.-lar 66a-16, 84a-16, 186a-15, 186a-15, 220a-7
t.-ları 186a-14
t.-lara 64b-10
t.-larda 103a-17, 217b-6, 218b-13
t.-lardan 195a-1
t.-ları (iye.) 22b-12, 63b-14
t.-larında 189a-7

tağarcık: Dağarcık. 74a-4
t. bigi 63a-6, 63a-9

tağayyur : (a.) Değişme, başka türlü ve biçimde olma; bozulmak, kızmak.
t.-dur (vakt-ı t.) 62a-17
t. ol- 213b-13

tāġı : (a.) Azgın, haddini ve ölçüsünü aşmış, asi.
t.-ları (akk.) 84a-11

tağıl- : Dağılmak, ayrılıp gitmek; bölünüp parçalanmak, bozulmak.
t.-ur 54a-6, 99b-13
t.-dı 63b-1, 119b-16, 121a-17, 127b-5, 131a-15, 158b-10, 216b-4
t.-dılar 25b-17, 26b-13, 34b-7, 46a-17, 51a-1, 104a-13, 137a-4, 141a-4, 171a-8, 174b-11, 179b-11, 181a-17, 198b-3, 217-6
t.-mış 189a-8, 217a-16
t.-mışlardur 88a-9
t.-ısardur 2 04b-11
t.-uñ 64b-11, 88a-8
t.-a (ist.) 84a-17, 145a-13
t.-an 15 143a-4
t.-duğına 54a-10

t.-mışı (iye.) 89a-9
t.-mış-ıdı 188a-14

taġıt- : Dağıtmak, ayırmak, kaçırmak; parçalamak, bozmak.
t.-ur 163a-14
t.-dum 198b-5
t.-dı 27b-7
t.-ayım 182a-16
t.-ısardur 157b-14, 199b-17

taġla- : Dağlamak, yakmak.
t.-rlar-ıdı 49b-7

Tāhā : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed). 12b-2, 110b-15

tahārat: (a.) Taharet, temizlik.
t.-ına 170b-17

Tāhır : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed). 12a-17, 110b-12

tāhır : (a.) Tahir, temiz, pak. 205b-5
t.-a 16b-8

tahsīl : (a.) Tahsil, ele geçirme, kazanma; ilim öğrenme. 87b-12, 117a-12
t.-ı `ulūm 154b-1
t. it- 209a-16
t.-un (iye.) 133a-10
t.-ı 6b-4

tahsin : (a.) Güzel bulup beğenme, alkışlama, övme .
t. eyle- 174a-7
t. kıl- 47b-8, 57b-16 162a-10, 180a-17, 181a-17, 210a-1, 225b-8
t.-ı (akk.) 127b-3

taht : (f.) Taht, hükümdarlık makamı. 7b-14, 25b-13, 26b-7, 54b-7, 81a-9, 204b-14
t.-ı selātīn 7b-14
t.-un 5a-17
t.-ı 185a-11
t.-a 7b-15, 8a-2, 8a-3, 81a-7, 81a-8 , 82a-10, 101b-14, 101b-15
t.-dan 82b-4

t.-ı (iye.) 185a-11
t.-ını 70a-11
t.-ın 66a-7, 185a-12
t.-ına 7b-12, 37a-15, 37b-13, 74a-1
t.-ında 8a-5, 73b-16, 142a-6
t.-ından 7b-10

taht : (a.) Alt, aşağı.
t.-e's-serā "Yer altı". 61b-11

Tāhūr : (k.a.) İbrahim Peygamber'in dedesi.
18a-1, 18a-1,18a-2
ibn-i T. 12a-7
T.-un̄ (gen.) 18a-1

tahvīl : (a.) Bir halden bir hale koyma, değiştirme, tebdil.
87b-11

tā'ife : (a.) Toplum, cemaat, güruh, topluluk, (bk. tāyife).
t.-i'n-nahs 35a-8

tak : Bitmek, kesilmek, sakinleşmek(?).
tākatları t. ol- "Takatları kesilmek, güçleri kalmamak". 184b-10

tāk : (a.) Kemer, kubbe.
t.-un̄ 99a-5
t.-ı (iye.) 30b-11, 99a-4, 104a-16

tāka : (a.) Tavana yakın küçük pencere.
t.-sı 206b-8
t.-sından 40a-8
t.-lardan 25a-8

takaddes: (a.) Temiz ve mübarek olsun, mukaddes olsun, (Allah için). 9a-4,95a-16

takarrub: (a.) Yaklaşma, yakın gelme, yanaşma. 6a-17

tākat : (a.) Güç, kuvvet, kudret.
t.-um 106a-17
t.-ı (iye.) 99b-10, 184a-5, 216b-1
t.-ça (vüs`-ı t.) 8b-7
t.-ları 88a-4, 184b-10

takdīs : (a.) Yüceltme, şükretme; Allah'ı bütün eksikliklerden tenzih etme.
13b-5
t. it- 10a-17
t. ve temcīd kıl- 13a-8

takdīr : (a.) Kader, Allah'ın her şey için ezelde verdiği karar. 5a-1
t.-i Sübhānī 7b-7
t.-i ilāhī 20a-13
t.-de 78a-10
t.-i 20a-12
t.-ini 54b-10

Takī : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, korkutan, (bk. Muhammed). 12 b-1, 110b-14

takrīr : (a.) Anlatma, uzun uzadıya tarif etme.
t. eyle- 123b-4
t. kıl- 27a-17, 57b-7, 145b-1, 208b-12

taksırlık: (t.; taksır a.) Kusur, eksiklik, ihmalkârlık.
105b-9
t. kıl- 73a-6

takvīm : (a.) Takvim. 62b-10

tal : Dal.
t. birle 190b-12
t.-ını 190a-14

talaş- : Taslamak, bir şeyin kavgasında olmak, dava, iddia etmek.
t.-urdı 44a-6

ṭal`at : (a.) Yüz güzellik, nurlu ve gönül açan yüz.
6a-9
meymūn-t. 113a-6
t. it- 82a-16
ṭ.- ı (iye.) 104a-5
ṭ.-lu 33b-3, 93a-12,192a-1, 210a-15

ṭalāya : (f. te'lāye/ ṭalī`a) İleri karakol.
145b-13

ṭaleb : (a.) Talep, isteme, istek, arzu.

t.-içün 214b-4
t. kıl- 23a-3, 34a-13, 36a-17, 39a-7, 49b-2, 72b-4, 139b-1, 168b-11, 196a-15, 196b-17, 202a-13, 216b-12
t.-den 109a-15

Talha : (k.a.) Hz. Ebu Bekr'in yakını olan Beni Temin kabilesinin ileri gelenlerinden biri, (bk. Talha ibn-i ʿAbdu'llāh), 202b-13, 203b-15

Talha ibn-i ʿAbdu'llāh: (k.a.)(bk. Talha). 201a-17, 202b-3, 203b-5, 203b-6, 223b-16

Talha ibn-i ʿUbeydu'llāh : (k.a.) Hz. Ebu Bekr'in amcasının oğlu. 200b-17

tālıʿ : (a.) Sonradan gelen, bir şeyin arkası sıra giden; ahir; talih, baht, kader, kısmet. 160b-7, 160b-7
t.-da 8a-3
t.-um 160b-10
t.-ı 92a-4, 101b-8, 101b-8, 213a-16
t.-ın 53b-9
t.-ından 62b-10

talı : İnsan ve hayvanlarda iki kürek arası, iki küreğin birleştiği yer, (bk. talu).
t.-sınuñ 212a-17

tālıh : (a. tālıʿ) Talih, baht, kader, kısmet, (krş. tālīʿ)
t.-ın 17a-2

Tālib : (k.i.) Ebu Talih'in oğlu. 208b-12, 216b-17
T.-i (akk.) 203b-13, 216b-16

tālib : (a.) İsteyen, arzulayan, öğrenen. 109b-1

talu : İnsan ve hayvanlarda iki kürek arası, iki küreğin birleştiği yer; kürek kemiği, (bk. talı)
t.-sı 98b-2
t.-sını 64b-15, 65a-5
t.-sına 64b-16, 65a-7

ta`līm : (a.) Öğretme; okutma; ders verme; idman verme.
19b-6
t. it- 131b-3, 132a-1, 132a-14, 176a-14
t. kıl- 77a-12, 141a-18

tam : Dam, çatı.
t.-ı (iye.) 92b-1
t.-ına 130b-11

tama` : (a.) Tamah, arzu, aşırı istek; aç gözlülük, doymazlık.
83a-9, 178a-4
t. kıl- 178a-3
t.-a 150b-4

tamām : (a.) Tamam, eksiksiz, bitme, bitirme, son bulma.
72a-3, 100a-17, 132a-17, 152b-7, 221a-4
t. eyle- 214b-1
t. kıl- 15b-4, 51b-9, 74b-2, 75a-2, 143a-16
161a-5, 199b-17, 211b-16
t. ol- 20a-7, 43b-3, 45b-16, 46a-5, 53a-3,
61a-14, 75a-12, 87b-4,90b-9, 102 a-8,
102a-9, 104b-7, 166a-17, 192a-17, 192b-8,
215b-5
t.-a 181b-17

tamāmet : (a.) Tamamen, tamamiyle, büsbütün. 222b-10

tam- : Damlamak; (krş. tamla-)
t.-ar 33b-6

tamar : Damar. 43a-17
t.-ı (iye.) 56b-1, 188b-8
t.-ına 43a-7
t.-ında 113a-12, 116a -17, 116b-14, 141a-1
t.-larına 105b-3
t.-larında 105b-1, 105b-4

tamla- : Damlamak, (krş. tam-)
t.-dı 45b-8
t.-ya 45b-7
t.-masun 49a-17, 49b-1

tamu : Cehennem.
94a-4, 94a-5, 95b-5, 98b-6, 221b-1

t.-ya 89a- 5
t.-dan 89a-3

tamzur- : Damlatmak.
t.-dum 98b-12
t.-dı 162a-8
t.-un̄ 162a-5

tan̄ : Şaşılacak şey, hayret edilen şey. 106b-14, 120a-10
t.-ı (iye.) 177a-5

tan̄ : Tan, şafak vakti. 37a-5

ta`n : (a.) Darbe, vuruş.
t.-ın (akk.) 167b-4

tanı- : Tanımak, ayırmak.
t.-dı 28a-4, 79a-12, 123b-11
t.-yasın 33b-15
t.-mazsın 33b-10

tanış- : Danışmak, meşveret etmek.
t.-ursın 46a-7
t.-dı 141b-11, 144b-11, 150a-9
t.-dılar 26b-10, 45b-9, 138a-14, 191b-9, 192a-8
t.-ayum 112b-4, 112 b-10
t.-ğıl 112b-4, 149a-10, 175b-16
t.-alum 26a-17
t.-ınuz 135a-1, 225b-13
t.-urdı 165a-7

tanışık : Danışık, istişare; istişare edilecek konu; danışma. toplantısı. 83a-9
t. it- (ce'mī'-i t.) 26a-5
t.-um 31b-4
t.-unuz 135a-1

tan̄la- : Hayret etmek, şaşmak, garip bulmak, (dan̄la-).
t.-dunuz 184b-16
t.-dılar 214b-14
t.-rlar-ıdı 126b-12, 134b-13
t.-yanlar 117b-17
t.-r-ısanuz 205b-13

Tañrı : Tanrı.
T.-dandur 224b-5

tañsuḫ : Acayip, tuhaf, şaşılacak şey; garip,acayip şey, (bk. tañsuk
42a-2, 120a-10, 144a-1, 147a-17, 163b-16

tañsuk : Acayip, d tahuf, şaşılacak şey, (bk. tañsuḫ)
7a-17, 47b-2, 123a-8

tantana : (a.) Gösteriş, heybet, debdebe. 4b-1, 73a-4

tanuġ : Tanık, şahit, (bk. tanuk)
t. ol- 44a-17, 44a-17

tanuk : Tanık,şahit, (bk. tanuġ). 15a-14, 169b-7
t. ol- 15b-8, 162a-10,181a-9, 182b-13, 218b-3

tanuklık: Tanıklık, şahitlik, (bk. ü tanukluḫ, tanukluk).
86a-7

tanukluḫ: Tanıklık, şahitlik, (bk. tanıklık, tanukluk),
173b-14

tanukluk: Tanıklık, şahitlik, (bk. tanuklık, tanukluḫ).
169b-6, 170b-17, 191a-2
t.-ını 15b-3
t.-ların 15b-4

tanz : (a.) Maskaraya almak.
t. it- 64b-14

tap- : Tapmak, ibadet etmek; bulmak, haiz olmak.
t.-arsız 204b-10
t.-arlar 74b-9, 82b-12
t.-dı 197a-10
t.-an 74b-12
t.-anları 54b-7
t.-duġı 104a-16
t.-arlar-ıdı 99a-8, 106b-10
t.-armıssa 41b-1

tapı : Hizmet, vazife, saygı, (bk. tapu).
t.-sın (akk.) 58a-17

tapşur- : Teslim etmek, tevdi vetmek, emanet etmek; yetiştirmek, ulaştırmak.
t.-dum 32b-4

t.-dı 17a-8, 17b-17, 18a-3, 18a-6, 39a-13, 48a-8, 82b-5, 131b-5, 168b-14, 175b-11, 175a-17, 200a-14
t.-duk 16b-9
t.-dılar 19b-12, 32a-1, 39a-11, 61a-16, 177b-9
t.-gıl 16b-8, 62a-4
t. 81b-13, 105a-8
t.-ursunlar 81b-12
t.- sañ gerekdür 19b-12
t.-a 17a-13,32a-2
t.-avuz 121b-1
t.-alar 13b-16, 14a-2, 30a-3, 32a-9, 33b-16

tapu : Huzur, nezd, kat; zat, hazret; hizmet, vazife, saygı, (bk. tapı). 81a-16, 163a-4
t. eyle- 144a-10
t.-uña 40a-7, 91a-12, 168b-1
t.-sı 58b-16
t.-sına 162b-3
t.-sında 79b-3

tapucı : Memur, hizmetçi. 139a-10
t. ol- 186b-9
t.-y-ıdı 139a¥5

tar : Dar. 310b-11
t. ol- 154a-5

tara- : Taramak.
t.-dı 38b-1,59b-6, 124a-17, 129a-10
t.-duñuz 46a-14
t.-yayım 72a-6
t.-madın 72a-15
t.-mağa 72a-14

taraf : (a.) Taraf.
t.-dan 28a-9, 61a-8, 142b-11
t.-ına 34b-15, 78b-4, 85a-3, 92b-1, 143a-3, 143a-4, 147b-10, 152a-6, 193b-6
t.-ında 92a-17, 166a-4, 166a-4
t.-ından 37a-6, 63a-17, 86a-3, 212a-3

Taraḫ : (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden biri, soyu.
18a-2
ibn-i T . 12a-6

ṭarāvat : (a.) Tazelik, naziklik.
ṭ.-ı (iye.) 12 7a-4, 135a-14

ta'rif : (a.) Tarif, ayrıntıları ile açıklayarak anlatma.
t. eyle- 29b-9
t. kıl- 168a-16
t.-in kıl- 54a-3

tārīḫ : (a.) Tarih.
16a-6, 16a-16, 16b-1, 16b-6, 17a-14, 17b-2,
17b-11, 17b-11, 17b-12, 89b-15, 90b-7, 104b-3
t.-ı hubūt-ı Ādem 17b-10
t.-un 89b-15
t.-ı 89b-16
t.-dan 5b-15
t.-ı (iye.) 17a-16
t.-ına 16a-3, 16a-10, 16a-13, 17a-11, 17b-9;
(hubut-ı t.) 17a-9

ṭarīk : (a.) Usul, adet, işlerde ve davranışlarda tutulan yol.
ṭ.-ı birle (iye.) 66b-7

ṭarīka : (a.) Tarz şekil, usul, işlerde ve davranışlarda tutulan yol, (krş.. ṭarīk, ṭarīḳat)
ṭ.-sında 7a-16
ṭ.-sından 66a-1

ṭarīkat : (a.) Tarikat, yol, meslek, tasavvufta tutulan yol. 93a-15
kān-u erkān-u ṭ. 66b-17

ṭarla : Tarla
ṭ.-ya 116b-15

ṭarlıḫ : Darlık, sıkıntı, (bk. ṭarlık) 117a-2
ṭ.-dan 194b-2

ṭarlık : Darlık, sıkıntı, (bk. ṭarlıḫ). 105b-9
ṭ.-dan 57a-10, 117a-4

ṭart- : (kılıç) çekmek; kaldırmak, taşımak.
ṭ.-dı 31a-10

t.-dılar 139a-4
t.-alum 85b-13
t.-a 216a-12
tartaġan: Darmadağın, perişan.
t. ol- 37a-11
tartılm: Tartılmak; (kılıç) çekilmek.
t.-ur 44b-16
t.-dı 169b-8
tartış-: Tartışmak, münakaşa etmek.
t.-ı (ger.) 140b-8
t.-u (ger.) 165b-9
tasawwur : (a.) Tasavvur, düşünme, tahayyül.
t. it- 2b-8
Tāsīn : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed). 12b-2, 110b-15
Tāsīnmīm: (k.a.)Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed). 12b-2, 11b-15
tasnif : (a) Tasnif, sınıflama, sıralama; ayırma. 117b-5
t. it- 41a-4
t. kıl- 173b-8
t. ol- 109a-4
tasvīr : (a.) Bir şeyin suretini çıkarma, resmini yapma.
t. kıl- 74b-1
t.-ine 76a-2
taş : Taş.
57a-4, 60b-4, 60b-5, 60b-5, 60b-6, 60b-8, 61b-14, 86a-6, 86a-6, 86a-17, 86b-17, 86b-17, 87a-4, 87a-5, 87a-13, 87a-15, 88a-2, 88b-3, 94a-15, 95b-15, 119b-13, 133b-7, 135b-4, 140b-5, 140b-11, 141a-16, 151a-3, 151a-3, 178a-7, 216a-5, 216a-12, 216b-2, 219b-1, 224b-12, 224b-16
azāb-ı t. 87b-14
t. birle 60b- 2, 74a-16
t.-ıla 172a-4
t. kim 86a-13, 86a-13
t. ol- 117a-13
t.-un 87a-5, 209b-15

t.-ı 34b-2, 34b-4, 86a-6, 86b-10
t.-a 83a-4, 140b-13, 191a-4
t.-dan 23a-1, 62a-11, 89a-1, 99b-13,102b-10
114b-2
t.-ı 86a-5, 88a-12, 89a-4
t.-ınuñ 89a-2
t.-ını 74b-16, 74b-17, 77a-3, 79b-8, 86b-6,
87a-2, 89a-3
t.-ına 87b-14
t.-lar 41b-13, 6Lb-1, 60b-6, 60b-6, 66a-16,
76a-6
t.-ları (akk.) 60b-6, 60b-9, 76b-11, 86b-7
t.-cuğazdan 87b-13

taş : Dış.
t.-ı (iye.) 26b-2, 26b-2, 26b-6, 213a-4
t.-ından 156a-8

taş- : Taşmak.
t.-a gel- "Taşı vermek." 153b-15

taşı- : Taşımak.
t.-dı 74b-16
t.-dılar 12 6b-4, 220b-10
t. 216b-2
t.-yasın 219b-1
t.-mağa 216a-5,216a-5

taşıt- : Taşıtmak.
t. (ist.) 79b-8

taşra : Dışarı.
25a-9, 25a-14, 25b-3, 2 5b-7, 26b-11, 27b-2,
29a-8, 31a-5, 32a-4, 32b-14 33b-1, 35a-15,
38a-16, 40a-5, 48a-10, 55a-3, 59b-6, 59b-17,
60a-1, 60a-7, 60b-3, 60b-8, 61b-13, 63b-9 ,
66b-1, 67b-13, 71a-9, 78a-15, 80a-6, 80a-7,
81b-13, 82b-5, 82b-6, 82b-7, 83b-4, 87a-1,
99b-7, 99b-11, 99b-12, 10 2b-17, 103a-3,
105a-11, 105b-11, 105b-12, 106a-2, 106a-17,
106b-1, 106b-2, 110a-8, 111a-9, 111a-11, 121a-1,
122a-5, 123a-17,123b-1, 123b-17, 124a-13,

130a-5, 137b-7, 140b-6, 142a-11, 143a-4,
143a-15, 157b-3, 160a-8, 175a-12, 188 a-17,
196a-10, 201a-7, 211a-15, 214b-9, 220b-3,
220b-10
ṭ.-da 206b-5
ṭ.-dağı 181a-17
ṭ.-dan 27b-4, 38a-14, 60a-14, 72a -11, 78a-3,
165b-9, 165b-11, 166a-3, 207b-16
ṭ.-ğı 60a-13, 165b-8

ṭaşt : (f.) Leğen.
98a-13, 98a-15, 97b-4
ṭ.-un̄ 97b-6, 98a-10
ṭ.-ı (akk.) 97b- 3, 98a-10

ṭatlu : Tatlı, (bk. dadlu).
6b-2, 32b-5, 33b-5, 33b-6, 34a-7, 36b-6,
45a-12, 52a-14, 59b-5, 66b-8, 93a-11, 93a-13,
95a-12, 105a-15, 106a-2, 117b-5, 118a-2,
126b-13, 134b-11, 153b-11, 163b-11, 163b-14,
192a-7, 200b-3, 203a-10, 209a-14, 209b-8,
213a-16, 217b-7, 219b-11
ṭ.-ydı 133b-3
ṭ.-dur 95b-9
ṭ. mıdur? 163b-13
ṭ.-yı (akk.) 153b-13

ṭatluluk: Tatlılık.
ṭ.-ı (iye.) 60a-5

ṭavāf : (a.) Bir şeyin çevresini, Ka'be'nin etrafını dolaşma.
ṭ. eyle- 25a-2, 91b-4, 122a-8, 122a-10, 214a-11
ṭ. it- 99b-1, 99b-2, 195b-9, 211b-6
ṭ. kıl- 13a-7, 24a-16, 75a-17, 78b-17, 83b-14,
83b-15, 92b-3, 100b-3, 211a-16, 215b-9
ṭ.-ı (akk.) 211b-16, 214b-1
ṭ.-a 91b-8, 99b-3, 102a-5
ṭ.-dan 214b-1
ṭ.-ına 12 6a-7

tavar : Davar, binek hayvanı: dört ayaklı çiftlik hayvanı; hayvan (koyun, keçi, sığır, deve gibi); mal.
43a-15, 43b-9, 52b-8, 71a-10, 103a-17, 116b-17 118b-7, 118b- 8, 187b-17, 198b-8, 201b-3
t. kim 30b-7
ṭ.-dur 78a-2
ṭ.-un̄ 116b-13, 116b-15
ṭ.-ı 117a-1
ṭ.-a 105b-8
ṭ.-dan 116a-5,
ṭ.-um 208a-4
ṭ .-umı 81b-11
ṭ .-umdan 220b-5
ṭ.-ı 27a-10, 27a-13, 215a-5
ṭ.-ını 77b-4,83b-3
ṭ.-umuz 60a-10, 107a-17
ṭ.-ınuzı 35a-10,
ṭ.-ları 57b-12, 224b-11
ṭ .-lar 105b-3, 116a-8
ṭ.-ların 43a-13, 77a-7, 77b-11, 78a-3, 78b-6 139a-17; (cemī'-i ṭ). 78a-2
ṭ.-larına 23b-5, 188a-15

Ṭavīl : (k.a.) Ebrehe'nin oğlu Yeksüm ibn-i Ebrehe'nin baş komutanı, (bk. Ṭavīl ibn-i Haccar).
142a-1, 145b-10, 148a-9, 148a-10, 148a-11 , 148a-13, 148a-15, 148a-17, 148b-8, 149a-11, 149b-1, 149b-4, 149b-6, 149b-7, 149b-11,149b-13, 150a-2, 150a-4, 150b-2, 150b-9, 150b-9, 151a-8, 151a-13, 151a-14, 151b-1, 151b-3, 151b-4, 151b-11,152 a-1, 152a-5, 152b-3, 152b-5
Ṭ.-ün̄ 149b-2, 149b-14, 151b-8
Ṭ.-i 148a-12, 149b-4
Ṭ.-e 145b-6, 150b-11
Ṭ.-den 149b-5, 150a-7

Ṭavīl ibn-i Haccar : (k.a.) Ebrehe'nin oğlu Yeksüm ibn-i Ebrehe'nin oğlunun baş komutanı,

(bk. Tavīl).
141b-11, 142a-4, 142a-5, 142a-11, 143a-7, 145b-7, 146a-6, 147a-5, 147b-10, 147b-11, 147b-17, 148a-3, 148b-2, 149a-6, 150a-8, 150b-4, 152a-8, 152a-9, 152a-15, 152a-16
T.-am 148a-17
T.-un 142a-9, 145b-5, 145b-6, 151a-17, 162b-16, 164a-14
T.-ı (akk.) 143a-9, 148a-13
T.-a 152a-14

tavr(tavur): (a.) Tavır, hareket şekli, hal tarzı, (ekli şekillerde "u" düşmüş), 215b-12
t.-ı (iye.) 9a-15
t.-ında 9a-15

Tāy : (a.) Eski Arap kabilelerinden birinin adı, Halife ibn-i Anbese'nin kabilesi. 166b-1, 174b-10

tayan- : Dayanmak, güvenmek, itimat etmek.
t.-dı 167a-13
t.-mışdur 160b-1
t.-asıdur 163b-8
t.-alar 155a-9

Tayfūr : (k.a.) (bk. Şeyh Tayfūr). 11b-16

tayı : Dayı.
t.-ları 50a-15

Tāyif : (y.a. tā'if) Suudi Arabistan'ın eski şehirlerinden biri; Taif kavmi.
63b-16, 77b-5, 77b-5, 77b-15, 78b-11, 78b-12, 78b-14, 154a-14, 158a-11, 159a-3
T.-e 77b-17

Tāyifī : (a.) Taife ait, orada yapılan, imal edilen.
edīm-i T. 195b-9
T.-den (edīm-i T.) 23b-5

tāyife : (a. tā'ife) Güruh, bölük, topluluk, cemaat, (bk. ta'ife). 101a-2, 128b-7
t.-nün 65b-8
t.-si 71b-1, 106b-14

tayr : (a.) Kuş.
t.-a 95b-6
tayran : (a.) Uçmak, uçan. 87b-13
tayyib : (a.) İyi, hoş. 205b-5
tayyibe : (a.) İyi, güzel iş ve hareket; amel-i salih.
42a-11, 42a-11, 42a-12
t.-dür (kelime-i t.) 40b-9
taẓarru` : (a.) Alçak gönüllülükle yalvarma.
t.-ıla 11a-6
t. eyle- 88a-15, 195a-11
t. it- 88a-17, 96b-2
t. kıl- 3a-10, 84a-8
tāze : (f.) Taze, yeni; yeşil, kurumamış; genç, körpe.
21a-2, 128b-1, 137b-17, 138a-2
tāze-ter : (f.) Daha taze, taptaze. 140a-6
tāzī : (f.) Arap, Arapla ilgili. 108a-13
taẓım : (a.) Büyütme, ağırlama, hürmet ve ikram etme.
15a-12, 18b-2
t. kıl- 30a-11, 74b-8, 74b-11, 202b-15
t. ol- 94b-2
t.-ı (iye.) 109a-7
t.-ını 75b-3
t.-ın 203b-3
tebʿa : (a. tebeʿa) Bir kimsenin ardınca giden, tabi olan, uyan. 136b-2
tebāh : (f.) Yıkılmış. 57a-8
teberrük : (a.) Uğur ve bereket sayma, uğur sayma.
t.-üni 202a-13
tebessüm : (a.) Gülümseme.
t. eyle- 102a-17, 113a-15, 207a-6
t. kıl- 7a-6, 54a-9, 80a-13, 146a-12, 161a-15, 167a-16, 182b-2, 201b-5, 201b-16, 202b-13, 203b-1
t.-ler it- 118a-7
tecebbür : (a.) Kibirlenme, büyüklenme.
t.-ler 87b-10
tecellā : (a.) Görünme, belirme, zuhur, (bk. tecellī).

t, eyle- 62a-14
t. kıl- 26a-8, 26a-10, 30a-7, 33a-6, 38b-11
t.-sı 14a-7, 84b-9
t.-sına 13b-3

tecellī : (a.) Görünme, belirme, zuhur, (krş. tecellā)
t. birle 21b-12
t. et- 52b-17
t. kıl- 15b-16, 16a-9, 17b-3, 18a-4, 21a-5, 25a-9, 69a-3, 98b-4

tecemmül: (a.) Süs, zinet; alet ve sebebler.
52b-11, 218b-13
t.-inden 218b-1

tecāvüz : (a.) Tecavüz, geçme, aşma, uymama.
t. it- 213b-13

tedbīr : (a.) Tedbir, çare, tutulacak yol.
6b-14, 38a-3, 44a-1, 47b-3, 52a-7, 54a-7, 138b-9, 142a-8
t. birle 26b-16
t. dahı 24b-11, 159a-5
t.-ile 71a-1, 150a-3
t. eyle- 24b-15
t. it- 19b-15, 29a-4, 147a-2 , 170b-13 200b-15
t. kıl- 24b-9, 28b-17, 38a-4,45b-12, 55a-12, 162a-4
t. ol- 34a-16
t.-e 38a-3
t.-de(y)em 214b-6
tb-ün 149b-12
t.-üni 24b-11, 27a-7
t.-i 39a-17, 50b-16, 70b-12, 83a-6,125b-10
t.-ini 159a-14
t.-in 24b-14
t.-ine 83a-7., 83a-7, 83a-8, 220a-12
t.-imüz 52a-13
t.-ünüz 54a-4

te'essüf: (a.) Acıma, tasalanma, kederlenme. 61a-17

tefahhus : (a.) Ayrıntıları ile araştırıp inceleme.
t. it- 21a-11, 186b-16

tefekkür: (a.) Tefekkür, düşünme, zihin yorma, fikir üretme.
t. it- 2b-10

teferrüc: (a.) Bakma, seyretme, görme; gönül ferahlığı isteme; gezinti, eğlenmek için gezinti.
18b-3, 25a-14
t. eyle- 63b-10, 137a-6, 192a-12
t. it- 129b-9, 144a-1, 189a-1 , 220b-17
t. kıl- 76b-17, 128b-1, 215b-12
t.-i (iye.) 129b-12

tefrika: (a.) Ayrılmak, ayrılık.
t. it- 2b-13
t. ol- 137a-16, 181a-17

tefsīr : (a.) Tefsir, açıklam, yorumlama; Kur'an-ı Kerim'in ayetlerini açıklama, bu açıklamaların yer aldığı kitap. 7a-15, 133a-6,
t.-ini 7a-16

teftīş : (a.) Teftiş, araştırma, bir şeyin doğrusunu bulmak içim her tarafını arayıp inceleme.
t. it- 187a-15

teg : Gibi.
7b-16, 126b-15, 177a-5

te'hīr : (a.) Erteleme, geriye, sonraya bırakma, geciktirme. 5a-I
t. kıl- 59a-1, 60a-2, 182a-15

tehlīl : (a.) "Lâ ilâhe illallah" çümlesini söyleme.
t. ve (u) temcīd 13b-5, 94a-2, 99b-13
t. it- 10a-17

tehlüke: (a.) Tehlike.
t.-ye 168a-5

tehniye: (a.) Tebrik, kutlama.
t. kıl- 89b-1, 90a-17

tek : Tek, ta ki, maksadıyla, yalnız şu maksatla, olsun da, ancak, yalnız.
66a-13, 93a-9, 133a-10

tekāżā : (a.) İktiza etme, gerektirme.
t. eyle- 137a-3
tekebbür: (a.) Kibirlenen, büyüklük satan
t.-ler 87b-10
tekebbürlen-: (t.; tekebbür a.) Büyüklenmek, kibirlenmek. 180b-13
tekebbürlik : (t.; tekebbür)a.) Büyüklük taslama, kibirlilik. 211b-9
tekrīm ::(a.) Saygı gösterme, ululama, yüceltme, hürmet etme. 15a-12
telbīs : (a.) Hile, sahtekârlık. 4a-12
telbiye : (a.) Hac esnasında hacıların "Lebbeyk Allahümme lebbeyk" demesi ve buna benzer dua. 126a-16
t. it- 125b-15
t. kıl- 75a-16
t.-(y)i 126a-15
t.-ye 126a-14
t.-si 125b-17, 125b-17, 126a-4, 126a-6, 126b-1
t.-sini 126a-15
t.-lerini 126a-14
telef : (a.) Telef, yok etme, mahv, helâk; öldürme.
t. kıl- 213b-13
t. ol- 57b-14, 59b-12
temāşā : (f.) Bakıp seyretme, gözleme, gözleme; gezme, gezi.
t. it- 107a-13, 178b-17, 179b-10, 186a-14, 203b-1
t. kıl- 14b-10, 16b-17, 17a-7,18a-9, 20b-2, 25b-4, 26a-4, 26a-7,26a-12, 27b-17 , 28a-3, 30b-11, 30b-17, 33a-10, 33b-4, 36b-12, 42a-2, 44a-1, 61a-1, 75a-17, 75b-9, 75b-15, 76a-1, 82b-10, 89a-13, 117a-10, 125b-4, 126a-10, 129a-8, 129b-7, 129b-10, 132b-5, 137a-7, 139a-8, 148b-11, 157b-9, 158a-14, 178a-10, 187b-1, 188b-5,

192a-4, 192a-8, 192a-11, 201b-11, 220b-11, 221a-2
t.-ya 26a-9
t.-sına 34a-7

temcid : (á.) Ululama, ağırlama; yüceltme, tazim, tekrim. 13b-5
t. it- 10a-17
t. kıl- 13a-8
t.-ünüzi 94a-2

temmelluk: (a.) Yaltaklanma, dalkavukluk.
t.-ın (akk.) 207a-8

temennā : (a.) İstek, arzu, talep.
t. it- 13b-7
t. kıl- 194a-13

temīz : (a.) Seçme, ayırt etme.
bī- akl u t. 222b-13

temīz : (a. temyīz) Temiz, pak.
t. kıl- 94b-9

temkīn : (a.) İhtiyatlı davranma, tedbirli olma, sakınma.
t. ol- 175a-13

ten : (f.) Ten, vücut, gövde, beden; deri. 2b-17, 13b-9
t.-e 2b-17
t.-üm 32b-5, 157a-11
t.-üne 49a-16
t.-i 105a-6, 106a-9, 172b-1
t.-ini 96a-8
t.-ine 199a-8
t.-leri 70b-9
t.-lü 22a-13, 169 a-3, 169a-11

tena''um: (a.) Nimet, nimet içinde bulunma .
ehl-i t. 216a-11

tenāzur : (a.) Birbirine bakma, birbirine karşı bulunma. 53b-8

tencīm : (a.) Yıldız ilmi, yıldızlar âlemi, yıldızlar dünyası.

heybet-i t. 18b-3
tennūr : (a.) Fırın, ateş.
t.-ı (iye.) 11b-5
Tenzīl : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed). 12b-2, 110b-16
tenzīl : (a.) İndirme, inme. 107b-14
terbiye: (a.) İlim ve edep öğrenme; alıştırma,eğitim, (krş. terbiyet). 136b-2
terbiyet: (a.) Besleyip büyütme, ilim, edep öğretme;, alıştırma, eğitim, (krş. terbile).
t. kıl- 27a-6
t.-ler 117b-5
terçüme: (a. terceme) Tercüme, çevirme.
t. kitābı "Darir'in siyeri) 77a-16
t.-ti'l-ḫutba 2b-3
sebeb-i t.-i hāẕe'l-kitāb 5b-7
t. kıl- 7b-1, 7b-5, 8b-5, 8b-7, 98a-6
t. ol- 5b-11
t.-de 174b-9
Tercümetu'ż-Żarīr :(a.) Darir'in Arapçadan tercüme ettiği siyere verdiği ad. 8b-9
terk : (a.) Terk, bırakma; vazgeçme.
t.-i vatan 64a-1
t. eyle- 41a-1, 87b-12, 162b-8, 175b-1, 178a-13, 179a-1, 200a-10
t. it- 19a-14, 31a-15, 41a-13, 48b-4, 55a-3, 66a-9, 68a-1, 89b-7, 158b-10, 166a-2, 188b-10, 188b-11, 189a-12, 205b-9, 207b-2
t. kıl- 4b-12, 4b-17
t.-ini kıl- "Terk etmek" 155a-7
t.-ini ur- "Bir yana bırakmak." 56b-2, 89b-6, 117a-10
t.-in ur- "Bir yana bırakmak" 26a-9, 26b-11
tersīm : (a.) Bir şeye memur olma, bekçi, göz altına alma, gözetleme; tutuklama(?). 80a-9
t. birle 81a-9
t. ol- 80a-7
tertīb : (a.) Tertip, düzme, hazırlama.
t. eyle- 72a-1, 191b-3

t. kıl- 27b-10, 80b-5
t.-ini 75a-8
t.-ine 8a-8

tesbīḥ : (a.) Sübhana'llah diyerek Allah'ı zikretme, onu yüceltme ve tenzih etme.
9b-13, 10a-15, 10a-16, 13a-8, 13b-5, 15a-2, 94a-2 , 99b-13, 195a-17
t.-ı (akk.) 9b-11
t.-ı 9b-16, 10a-8, 10a-9, 10a-11, 10a-12, 160b-12
t.-ın 71b-2
t.-lerin 61b-3

teshīr : (a.) Sihir yapma, büyüleme.
t. it- "Sihir yapmakla suçlama". 211b-5

teskīn : (a.) Durdurma, dindirme, yatıştırma. 178a-13

teslīm : (a.) Teslim, verme; ümidini kesip kabullenme; bırakma; kendini Allah'ın iradesine terk etme.
t. it- 132a-14
t. kıl- 23a-14,183b-5
t. ol- 32b-9

teşrīf : (a.) Şereflendirme, şeref verme, gelmesi yle bir yere şeref verme. 15a-12, 94b-2

teşvīş : (a.) Karmakarışık etme, karıştırma. 47b-3
t.-i (akk.) 68a-4
t.-e 22b-14, 49b-11, 78a-4
t.-ümi 219b-14
t.-i 36b-5
t.-ler 136b-13

tevārīḫ : (a.) Tarihler.
t.-ı mülūk 6b-6
t.-dan 101b-10
t.-lar 162b-9
t.-larıhdan 54b-5

tevāzu' : (a.) Tevazu, alçak gönüllülük.
t. eyle- 81b-16
t. kıl- 81b-15, 82a-7, 174a-9

t.-ı (iye.) 134a-2, 140a-16, 195a-16

tevbe : (a.) Tevbe, günahtan vazgeçme, işlediği günahı bir daha yapmamaya dair söz verme.
t. eyle- 200a-15
t. kıl- 200a -12, 200a-12

tevekkül: (a.) Tevekkül, işlerini Allah'a havale edip kaderin hükmüne razı olma.
t. it- 7b-16
t. kıl- 79a-8, 89b-9, 147b-10, 183b-14
t.-de 194a-1

tevfîk : (a .) İlâhî yardım, Allah'ın bağışladığı hidayet.
bî-t. kıl- "Allah'ın yardımı olmadan hareket etme, çabalama . " 6a-7
t. ol- 136a-8

tevhîd : (a.) "Lâ ilâhe illallah" sözünün söylenmesi; Allah'ın birliğine inanma. 40a-15

te'vîl : (a.) Bilinen anlamından başka bir anlama yorumlama.
t. it- 9a-8

Tevrât : (a.) Musa Peygambere inen ilâhî kitap.
24a-10, 54b-6, 109a-5, 109a-12, 204a-17, 212a-16
fi't-T. 12b-7, 111a-5

tezvîc : (a.) Evlendirme, nikâhlama.
t. kıl- 17b-10
t.-i (iye.) 27a-1

tezvîr : (a.) Hile ve yalan, ara bozuculuk yapma, ortalığı karıştırma. 4a-12

ṭîb : (a.) Güzel koku, güzel kokulu esans.
30a-17, 46a-14,168b-11
ṭ.-ı (iye.) 103a-7, 113a-1
ṭ.-larınun 103a-4

ṭîbla- :: (ṭ; ṭîb a.) Güzel koku sürmek.
ṭ.-dı 124a-17

ṭîblan- : (ṭ.; ṭîb a.) Güzel kokular sürünmek.
ṭ.-dılar 46b-2

t.-gıl 62a-5

tıfıl : (a. tıfl) Küçükçocuk, (bk. tıfl)
t. bigi 117b-14
t.-dur 115a-2, 118a-2, 122b-16, 147a-13
t.-da 118a-4
t.-lar 116b-2

tıfl : (a.) Küçük çocuk, (bk. tıfıl)
16b-5, 55a-1, 84a-4,103b-3, 106a-5, 114b-17, 115a-3, 115a-13, 116a-17, 132a-13, 134a-13, 134b-16, 137a-15, 140a-15,159a-11,159a-12, 173a-6
t. birle 50b-5, 127b-15
t.-am 35b-14
t.-dur 37b-4, 115b-10
t.-ıdı 68a-3, 105b-7, 133b-9, 144a -2
t.-ıdılar 134b-12
t.-iken 134b-11, 174a-14
t.-un̄ 16a-8, 33a-4, 106a-5, 117b-13
t.-ı 47b-3, 112b-14, 169a-11,170a-10, 173a-16, 177a-8
t.-a 102b-4, 106a-4
t.-ınun̄ 33a-7

tıfıllık: (t.; tıfl a.) Çocukluk.
t.-ı (iye.) 153a-15

tımar : (f. timār) Bir hastaya veya yarasına bakmak, tedavi etmek.
t. eyle- 156b-12 , 158a-1, 158b-2
t. it- 159b-7, 162a-4, 192b-1
t. kıl- 94b-11,159a-4, 161a-15
t.-a 159a-7
t.-un̄ (iye.) 159b-13

tīnet : (a.) Huy, tabiat; meşrep, yaradılış; çamur.
t.-ı (iye.) 4a-1

tırnak : Tırnak, (krş. tıynak).
t.-dan 88a-14

tıynak : Tırnak, (krş. tırnak).
t.-ı (iye.) 39b-12

ticāret : (a.) Ticaret, alım satım.
24b-12, 55a-15, 55b-9, 56a-5, 197a-4, 210a-5
t.-ile 187b-6
t. it- 208b-9, 211a-7, 218a-10
t. kıl 195b-12, 211a-3
t.-e 53a-5, 53a-15, 64a-4, 65b-13, 116a-7, 186a-3, 191b-7, 2 10b-15, 2 19a-13
t.-üme 24b-14
t.-ünde 186b-1
t.-ine 70a-17

tiz : (f.) Tez, çabuk, acele, hemen.
6a-5, 7b-17, 2 7a-13, 27b-3, 27b-4, 31a-6, 35a-15, 36a-11, 39b-4, 39b-17, 40a-4,45a-6, 48b-6, 50a-14, 53a-17, 53a-15, 56b-10, 56b-11, 57b-5, 58b-8, 59a-16, 59b-17, 61b-16, 62a-3, 62a-5, 65b-1, 70b-14, 72a-16, 72b-1, 76b-13, 77a-6, 77b-7, 78a-1, 81b-12, 85a-9, 86b-13, 87a-14, 88a-8, 95b-2, 96a-14, 107a-9, 111a-16 , 115a-10, 116a-9, 117a-4, 117a-5, 117a-5, 121b-11 121b-17, 123b-13, 142b-5, 142b-6, 145a-13, 145a-13, 149a-15,152a-13, 158b-3, 177b-3, 183a-16, 187b-17, 188a-13,195b-7, 197a-17, 221a-16, 222b 3, 222b-9

ṫoğ- : Doğmak, dünyaya gelmek; doğmak, yükselmek (ay güneş), (bk. doğ-)
ṫ.-ar 1 134b-1, 173b-17
ṫ.-dı 14b-5, 14b-6, 16a-5,16a-12,16a-17, 17a-14, 17b-14,17b-16, 17b-17,19a-12, 20b-16, 21a-4, 21a-15, 2 1a-15, 21a-16, 21a-17, 21a-17, 21b-2, 21b-6, 21b-8, 21b-11, 2 2a-5, 22b-6, 22b-11, 2 2b-11, 24a-14, 42a-8, 44b-7, 44b-7, 44b-7, 44b-9, 44b-9, 45a -16, 45b-3, 45b-16, 92b-6, 98a-1, 100b-12, 110a-13, 134b-2, 135a-7, 135a-9, 164a-11, 169a-3,169a-4, 169b-2, 170a-6, 170a-6, 170a-7, 178a-13, 185b-5,192b-12, 223b-5, 225a-7

ṭ.-dılar 104b-16
ṭ.-mış 25a-8, 34a-6
ṭ.-ıpdur 156b-7
ṭ.-updur 124a-6
ṭ.-sa 178a-7
ṭ.-a 34a-3, 51a-10, 82a-16, 126b-17, 181b-10
ṭ.-alı 164a-8, 191b-15
ṭ.-aldan 123b-11
ṭ.- ıcak 16a-10, 16b-1, 17a-11,173b-16, 197a-8
ṭ.-ıcagaz 75a-7
ṭ.-madın 93b-9, 138a-4, 185b-3
ṭ.-an 28a-16, 33b-11, 33b-13, 37b-1, 45b-15, 90b-13, 93b-8, 97b-8, 100b-13, 105a-11, 169a-10, 170a-3,170a-10, 173a-6, 179b-3
ṭ.-dugı-çun 169a-11
ṭ.-dugı 134a-10
ṭ.-dugın 218b-9
ṭ.-dugından 22b-5, 75a-8
ṭ.-mış ola 34a-2
ṭ.-ar-ıdı 62b-6
ṭ.-mış-ıdı 15b-7, 44b-11, 134a-15
ṭ-mışlar-ıdı 178b-4
ṭ.-madı 185b-5
ṭ.-mamış-ıdı 15b-7, 68a-4
ṭ.-mak 94b-5
ṭ.-makdan 174a-14

toġan : Doğan, şahin. 147a-17

toġra- : Doğramak, kesmek.
ṭ.-dılar 76a-10

toġrı : Doğru, hak, gerçek olan; sâdık, yalancı olmayan; dosdoğru, sağa sola sapmadan, (bk. doğru). 4a-10, 41a-5, 41a-5, 41a-7, 41a-8 , 41a-10, 41a-10, 41a-13, 41a-14, 41a-17, 52a-13, 55b-1, 82a-14, 136a-17, 136b-11, 170b-1, 189a-15, 191b-14, 201b-9. 213b-16, 221b-17, 22 5b-16

toġrıl- : Doğrulmak, yalan yanlış şeylerden kurtulmak.
ṭ.-a (ist.) 171a-7

toğruluk: Doğruluk, hak.
t. birle 3b-15
toğur- : Doğurmak,
t.-dı 100b-2, 169a-3
t.-mış 103a-6
t.-sa 14b-1
t.-anuñ 212a-8
t.-mış (part.) 100a-3
t.-urdı 14b-1
t.-madım 95b-13
toḫ : Tok, doymuş, (bk. tok). 106b-3
t.-dur 208b-3
t.- mıdur 102a-6
toḫm : (f.) Tohum, çekirdek; bazı şeylerin üremesine yarayan nüve. 209a-14
t.-ı (akk.) 4a-1, 209a-8
t.-ı (iye.) 29a-11, 127a-8
t.-ını 137a-2
t.-ın 6a-2
toḫu- : Dokumak, (bk. dokuma-. tokı-).
t.-ur-ıdı 64b-17
toḫun- : Dokunmak, değmek.
t.-dı 60b-7, 60b-10
tok : Tok, doymuş, (bk, toḫ).
88b-7, 106a-10, 107b-15
tokı- : Dokumak, (bk. doḫu- toḫu-).
t.-ya (ist.) 65a-8
toksan : Doksan. 16a-5
tokun- : Dokunmak, örmek.
t.-mış-ıdı 41b-12
tokuz : Dokuz.
51b-11, 91a-17, 101b-1, 101b-1, 101b- 2,101b-5
101b-7,101b-8,102a-1,118a-15,141a-3, 158a-5,
158a-6, 158a-12, 158a-12, 159b-2
t.-ıncı 10b-3
tokuz biñ: Dokuz bin. 9b-16
tokuz yüz elli: Dokuz yüz elli. 16a-4

toḳuz yüz on iki: Dokuz yüz on iki. 15b-15

toḳ- : Dolmak.
ṭ.-ar 140b-2
ṭ.-dı 92b-1, 95b-14, 99b-15, 103a-5, 105b-3, 113a-1, 115a-5, 116a-5, 130a-9, 188b-13, 211b-9, 213a-4
ṭ.-dılar 165b-10
ṭ.-mış 95b-17, 106a-7, 106a-12, 131b-14
ṭ.-mışdur 169a-12
ṭ.-ıpdur 56a-8, 62b-1, 181b-16
ṭ.-updur 106a-4, 118a-6
ṭ.-ısar 95b-3
ṭ.-ısardur 156b-8
ṭ.-a 76a-6
ṭ.-a (ger.) 131b-12
ṭ.-ar-ıdı 176b-5
ṭ.-mış-ıdı 115b-16
ṭ.-mışlar-ıdı 171b-4
ṭ.-maḳ isder 93a-3

tola- : Dolamak, sarmak; çevirmek.
ṭ.-mışlar 96a-8
ṭ.-yup (yüz ṭ. " Yüz eçevirmek.") 67b-16

tolan- : Dolanmak, gezmek.
ṭ.-dı 183a-14

tolaş- : Dolaşmak. sarılmak; dolanmak.
ṭ.-mış 153b-16
ṭ.-urdı 20a-5

toldur- : Doldurmak; tamamlamak; her tarafı kaplamak.
ṭ.-dı 74a-4, 194a-10, 194b-11, 201a-15
ṭ.-dılar 22b-11, 43b-5, 224b-11, 224b-12
ṭ.-mışlar 74b-10
ṭ.-mışlardur 224b-16
ṭ .-a (ist.) 8b-13

tolu : Dolu, (yağan dolu).
ṭ. bigi 86b-8, 130a-9

ṭolu : Dolu, dolmuş.
32b-2,58a-16, 58a-16, 95a-14, 106a-7, 106b-3, 163b-11,

ṭon : Elbise, giyecek; zırh, demir don.
27b-17, 28a-2, 29a-13, 29a-13, 29a-15, 29a-16, 33a-13, 58a-16, 58b-8, 73b-7, 113 b-10, 114b-14 123a-4, 1 36b-4, 144b-15, 180a-15, 180b-9 , 180b-10, 180b-10, 181b-8,182a-11,182a-13, 182b-11, 182b-13, 196b-14, 197a-10, 202a-16, 202a-17, 2 11b-7, 211b-9, 217a-3, 217b-5;
(demür ṭ.) 167a-9, 167b-15, 198b-4
ṭ.-ıla-y-ıdum 182b-12
ṭ.-um 39b-7, 182b-11
ṭ.-umı 105b-17, 106a-2
ṭ.-uñ 40a-17, 61b-17
ṭ. uñı 105b-16,182b-10
ṭ.-uña 49a-17
ṭ.-ı 38a-16, 49b-3, 61a-6,112a-5, 214a-13, 222b-17
ṭ.-ını 38b-1, 167a-7
ṭ.-ın 38a-15, 62a-2, 62a-2, 78b-17, 101a-12, 122a-13, 182a-5, 202a-13, 211b-8
ṭ.-ına 106a-6, 202b-1
ṭ.-ından 87a-1
ṭ.-ları 31a-17, 148b-16
ṭ.-lar 28b-5, 124a-16, 154b-5,202a-15, 220a-16
ṭ.-ları (akk.) 57b-16
ṭ.-larunuzı 201b-2
ṭ.-ları 165b-12, 165b-14
ṭ.-larını 57b-8
ṭ.-ların 139a-17, 141b-7
ṭ.-lu 40 b-14, 138a-17, 191b-3

ṭonat- : Donatmak, bir kimseyi giydirip kuşatmak; techiz etmek.
ṭ.-dı 118b-6
ṭ.-ıp 84a-2

tonbān : (f.) Güreşçi donu, kisbet; don, iç donu.
180a-14, 180a-16, 180b-10, 182 a-5, 182b-10

tonlık : Zırh.
t.-a 138b-1

top : Top. 170b-5
t.-unı 136a-7
t.-ın 127a-1

toprag : Toprak, (bk. toprah, toprak).
131a-11, 133b-6, 157a-12, 157b-5
t. ol- 92b-16

toprah : Toprak, (bk. toprag, toprak.) 189b-11, 217a-14

toprak : Toprak, yer, (bk. toprag, toprah).
74a-4, 74a-8, 74a-9, 86b-8, 94a-16, 95b-15,
122a-14, 130b-12, 2 16a-5, 216a-12, 219b-2
t. birle 224b-11, 224b-16
t. ki 209a-11
t.-ıdı 4a-1
t.-ı (akk.) 49b-10, 140b-13; (toprakı) 75a-11
t.-a 47a-7, 47a-11, 84a-8, 116a-8, 12 2b-13,
123a-11, 14ça-4,160a-13, 160b-6, 172a-17,
174a-5, 176b-15, 177a-2, 177b-1, 177b-9
t.-dan 3a-5, 3a-17, 62a-11,87a-3, 102 b-11,
123a-12
t.-ını 74b-16, 77a-3, 79b-8
t.-ına 4a-1, 144b-6
t.-ında 213a -11
t.-ı ndan 74a-4

toptolu : Dopdolu. 95a-3 , 113a-12, 193a-16
t. ol- 99a- 12, 113a-17

toy : Şenlik, şölen, ziyafet.
61a-15, 71b-14, 72a-1, 187b-10
t. eyle- 136a-14,185b-14
t . kıl- 32a-1, 90a-17,103a-15, 169a-1,
181a-7, 201b-9, 202a-5, 202a-7
t.-dan 187b-10

toy- : Doymak.
t.-dı 105b-4

t.-mışam 107b-1
t.-madın 32b-6
t.-ar ol- 116a-6

toyla- : Ziyafet vermek, yedirip içirmek, ağırlamak; eğlendirmek.
t.-dı 103a-16, 136a-15, 203a-10
t.-dılar 95a-12, 126b-4

toyur- : Doyurmak.
t.-dı 118b-6
t.-up 116a-6
t.-urdı 23a-10

toz : Toz.
156b-16, 156b-17, 157a-12
t.-ı (iye) 83b-13, 161b-12
t.-ıdur 156b-17
t.-ını 96a-16
t.-unı 165b-2
t.-ına 156b-17,165b-1

Töhāme : (y.a.) Mekke yakınlarında bir vadinin adı.
63b-11, 63b-13, 63b-13, 63 b-16, 123a-16,
arż-u T. 181b-13
vādi-yi T. 123a-17
T.-ye (vādi-yi T.) 123b-8
T.-den 63b-12

Töhāmī : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, Töhâme'ye mensup olan, (bk. Muhammed).
12a-16, 65a-17, 110b-10
T.-nün 63b-17, 64a-3

tuf : Tüh, yuh, yazıklar olsun. 140b-16

tūfān : (a.) Tufan, Nuh tufanı. 136b-14
t. kim 90a-10
t.-a 17a-9, 101b-10
t.-dan 17a-10, 101b-11

tufeyl : (a.) Çok küçük çocuk, bebek; tabi olan, uyan.
t.-dür 97b-10
t.-i (iye.) 177a-4, 177a-4, 177a-4
t.-idür 106a-5

tuġyān : (a.) Azgınlık, serkeşlik.

t.-dur 150b-17

tuhfe : (a.) Hediye, armağan. 14a-16
t.-ler 22b-9, 23a-5, 24a-12, 41b-11, 41b-17, 162b-4, 163a-2
t.-lerden-idi 41b-17
t.-lerinden 14a-16

tul : Dul. 91a-6, 214b-15

tul- : Batmak, gurup etmek, kaybolmak.
t.-maz 187a-3

tulp : Takım, yığın,küme, grup. 167b-17
t. ol- 31a-17, 145b-5, 181b-4

tulun- : Batmak, gurup etmek.
t.-dı 223b-2
t.-maz bedr 187a-3

tulūb : (a.) Talep edilenler, istenenler, arzulananlar.
matlūbu't-t. 6b-15

tu'ma : (a.) Yiyecek, yiyinti, azık. 23a-9

Tur : (y.a.) Tur-ı Sina, Sina yarım adasındabubulunan bir dağ. Hz. Musa'nın Allah'ın tecellisine mazhar olduğu dağ.
T. ol- 95a-9
T.-ı (akk.) 11b-8

tur- : Kalkmak, ayağa kalkmak; durmak, bulunmak; yardımcı fiil olarak süreklilik bildirir, (bk. dur-).
t.-uram 168a-10
t.-ursın 79a-2, 182a-4,222b-2
t.-ur 31b-7, 55b-13, 157a-9, 160b-1, 207b-6, 207b-7, 209b-5, 217b-8
t.-ursız 193b-7
t.-urlar 126a-10, 135b-1, 151a-14, 160b-1
t.-dum 28a-11
t.-dun 106a-10, 218a-4
t.-dı 9b-10, 20b-8, 26b-11, 27b-1, 28a-2, 28a-3, 31b-8, 33b-4, 35b-11,36a-4, 47a-7, 48a-10, 58b-8, 68a-7, 68a-7, 69a-15,

70b-5, 84b-9, 84b-13, 85a-2, 85b-10,88a-16
91a-13, 99b-5, 106a-6, 112a-13,112b-5,
112b-15, 115a-4, 116a-2, 119a-16, 124b-6,
125a-3, 142b-14, 145b-16, 154a-8, 154a-16 ,
157b-10, 159b-16, 166a-6,167a-14,169b-7,
179b-7,181a-12,181b-6, 182 a-5, 182b-8,
183a-11, 184a-4, 184a-6, 189b-12, 191a-14,
192b-3, 194b-9, 198b-3, 200a-10, 216a-16,
216b-3, 217a-3, 217a-7, 217a-15, 222a-1,
222a-2, 222a-14, 223a-8, 223b-5,
224a-13, 224b-1, 224b-17; (örï t.) 48b-1;
(örü t.) 30a-13, 59b-16, 81a-7, 125a-17,
131b-4,133a-8, 133a-11, 156a-16, 173b-3,
180a-14, 183a-14, 202b-13, 206b-11,
216a-9, 222b-9, 224a-13

t.-duḫ 188a-1

t.-duñuz 55b-3

t.-dılar 26b-12, 31a-17, 31b-2, 37a-4, 55a-3,
55b-3, 56a-6, 73b-3, 84a-5, 84a-5,
84b-12, 107b-8, 124b-7, 129b-4,140b-9,
146b-14, 146b-15, 146b-17, 146b-17, 149b-5,
150b-8, 150b-11, 151a-4, 151b-4, 158a-2
160a-9, 160b-3, 166a-4,166a-4, 170a-1,
171b-8, 181b-2, 181b-3, 181b-11, 182a-3,
185a-14, 189a-1,194a-14,220b-9 ,225a-14,
225b-7; (örü t.) 30a-11, 38b-7, 56a-2,
180a-10, 182a-1, 199a-16, 200a-1, 211a-15,
218a-15

t.-mışam 39b-7, 182a-9

t.-mış 217b-11, 217b-16

t.-mışdur 223b-1

t.-mışlar 187b-8, 198b-4

t.-mışlardur 146b-15

t.-ıpdur 148a-12, 166b-17, 197b-1, 222a-5

t.-updur 96b-14

t.-ısardur 216b-11

ṭ.-ısarsız 146a-3
ṭ.-ayım 28a-10, 35b-16,91a-12
ṭ.-gıl 182a-7,195a-6, 195a-6; (örü ṭ.) 59a-15
ṭ.- 20b- 5, 30b-6, 107b-12 ,132a-15, 132b-6, 133a-9, 176b-1, 222b-7 (örü ṭ.) 61a-9, 180b-16; (ṭur ö.) 58b-4, 112a-11, 159b-13, 180 a-16
ṭ.-sun 166a-13, 216b-8
ṭ.-alum 37a-3, 43a-3
ṭ.-alum mı? 78b-2
ṭ.- uñ 56a-16, 151a-15, 151a-17, 156a-3, 156b-14, 187b-17, 193a-10
ṭ.-uñuz 32b-13
ṭ.-sunlar 29a-7
ṭ.-sa 177b-17
ṭ.-am 28a-17
ṭ.-asın 219a-17, 223a-10
ṭ.-a 27b-16, 80a-5, 87b-12,158a-17, 198b-14, 205a-6, 205b-12
ṭ.-asız 159b-6, 159b-12,169b-12
ṭ.-alar 194a-12
ṭ.-ı gel- 59a-16, 59b-13, 62a-10, 67b-10, 69a-5,132b-7, 212a-3
ṭ.-u gel- 29b-14, 30b- 7, 31a-7, 31a-11, 40b-9, 61a-10, 123b-1, 128a-8, 128a-9, 130a-4, 140b-12, 142b-2, 175a-15, 182b-7, 222a- 9
ṭ.-ıp 184a-8, 217b-3, 220b-11, 225b-4
ṭ.-up 67b-12, 182b-6
ṭ.-ıban 88b-11
ṭ.-ıcak 106a-3, 106a-10
ṭ.-an 49b-3, 167b-7, 184a-7,184b-4,187b-12, 191a-14, 217a-17
ṭ.-anlar 62a-13, 86a-16,
ṭ.-anlara 150b-6
ṭ.-ur ol- 167b-9

t.-duğum 35b-15, 35b-15
t.-duğı 11b-8, 122b-7, 183b-7
t.-duğından 183b-9
t.- acak yir 98a-12
t.-ası gişi 198a-15
t.-ur-ıdı 23a-16, 133a-16
t.-urdı 105b-9, 105b-14, 118a-7, 126a-13, 149a-14, 183b-14, 193b-9, 222a-11
t.-urlar-ıdı 111a-16, 127b-12,128a-8,178b-6
t.-mış-ıdı 31a-5, 39b-13,171b-4, 217b-1, 222a-11, 223b-7
t.-mış-ıduk 204a-15
t.-mışlar-ıdı 29b-5, 66b-5, 147a-1, 158a-13, 170a-14, 214a-10, 220b-17
t.-mışlardı 204b-2
t.-urken 81a-10, 88a-5
t.-mazam 67b-11
t.-maz 27a-15, 217b-5, 22 5b-2
t.-mazlar 168a-10
t.-madı 65 a-11, 133a-16, 2 14b-7
t.-madılar 139a-9, 158b-7
t.-mayam 77a-3
t.-maz-ıdı 33b-1, [illegible] 134a-14
t.-mazlar-ıdı 167a -9
t.-amadı 140b-14
t.-amadılar 141a-9
t.-umadılar 188b-9
t.-mak 59a-14
t.-mağa mı? 37b-6.
t.-ışına "Karşı koyma, düşmana karşı durma." 158a-17

2. Yardımcı fiil.
a. İsim cümlelerinde bildirici olarak:
t.-ur 97a-13,116a-15, 209a-11, 210b-6
t.-urlar 136b-6, 154a-12, 201b-11
b. Birleşik fiil çekiminde
-a tururam 12 8a-12

-a, -e ṭurur 41a-10, 57a-1, 141a-10, 156a-1
-a, -e ṭururlar 128a-12, 156a-8, 222a-2
-a ṭurġıl 211a-10
-ı, -i ṭurur 56b-8,121b-8, 166a-9,190b-4, 205a-7, 206b-10. 212a-3
-i ṭururlar 216b-16, 222a-2
-i ṭururdı 70a-11, 121b-7
-u, ṭurur 202a-9
-u, -ü ṭururlar 60b-9, 106a-16
-ü ṭuruñ 193a-12
-ü ṭururdı 105a-3
-p ṭururam 128a-4
-p ṭurursın 81a-11
-p ṭururuz 106a-15, 156b-9
-p ṭururlar 81a-6, 81a-6, 184a-8, 212a-9, 220b-11, 225b-9
-p ṭurur-ıdı 166b-8
-p ṭururdı 178b-5, 178b-5
-p ṭururlar-ıdı 122b-17

ṭurfa : (a.) Görülmemiş, acayip şey, garip, tuhaf, şey. 111b-15

ṭurış- : Duruşmak, karşılıklı durmak, dikilmek, (bk. ṭuruş-).
ṭ.-alar 158b-2

ṭuruḫ- : Durmak, duraklamak, (bk. ṭuruk-).
ṭ.-dılar 56b-11

ṭuruk- : Karar kılmak, akmamak, (bk. ṭuruḫ-).
ṭ.-up 104a-1

ṭurur- : Durdurmak, hareketine engel olmak; kaldırmak; ayakta durdurmak, dikmek, sabit kılmak; sağlamak, yerine gelmesini sağlamak, (bk. dur-).
ṭ.-dı 5a-17, 51b-7, 67b-9, 84a-4,84a-6, 107b-14,107b-14, 107b-15, 119a-5, (örü ṭ.) 130a-5
ṭ.-dılar 84a-5
ṭ.-ġıl 51a-12
ṭ.-am 81b-7

t.-a 154b-7
t.-asız 51a-17
t.-urdı 180b-4

turuş- ::Duruşmak, karşılıklı durmak, karşı koyma, düşmana karşı gelme, (bk. turış-).
t.-duğum 186b-6
t.-makdan 186b-7

tuş : Taraf, cihet, yön.
t.-ına 156a-8

tut- : Tutmak; edinmek, ittihaz etmek; kabul etmek, farz etmek; kaplamak, istilâ etmek; yayılmak, herkesçe bilinmek; teveccüh etmek, dönmek; zaptetmek, işgal etmek; korumak, muhafaza etmek; oyalamak; kavramak, anlamak; yerine getirmek; beklemek, gözetlemek; esir etmek; yerleşmek, oturmak; almak; yardım etmek; alay etmek; dinlemek; "etmek" anlamında yardımcı fiil, (bk. dut-).
t.-ar 22a-13, 45a-2, 97b-3, 105b-15, 163a-16, 176a-3
t.-ar mısın? 179b-8
t.-arlar 140b-6
t.-dum 46a-3, 46b-9, 120a-5, 149b-11, 172b-8
t.-dun (yüz t.) 37b-11
t.-dı 4a-11, 21a-9, 21b-1, 29a-17, 31a-12, 35b-12, 37b-13, 41a-14, 42b-12, 44a-16, 47a-9, 47b-10, 48b-10, 57a-5, 60b-8, 60b-12, 70b-4, 73b-15, 74a-1, 83b-13, 85b-9, 86b-6.87a-10, 95b-16, 97a-12, 115a-5, 120a-1, 125a-3, 127 b-4,128a-9, 130a-5,135b-4, 137b-14, 147b-9, 149b-9, 154a-4,160a-8, 164b-14,169b-1, 172b-3, 180b-6, 181a-2, 181a-13, 183a-17, 184a-1, 184a-1, 184a-3, 184a-10,184a-12, 184a-15, 184b-1, 189a-13, 190a-15, 192b-3, 194b-10, 195a-15, 196a-9, 199a-1
t.-duh 166a-12, 188a-1

ṭ.-dılar 15a-1, 29b-1, 32b-16, 57a-16, 73a-17, 76b-11, 84a-8, 86a-6, 91a-2, 120b-2, 157b-17, 172a-7, 172a-9, 182a-3, 195a-5, 196a-8, 225b-7

ṭ.-mışam 81b-6, 172b-7

ṭ.-mış 94b-10, 165b-13, 190b-4, 217b-11

ṭ.-mışdur 39b-14

ṭ.-mışlar 84a-1

ṭ.-ıpdur 200a-7

ṭ.-updur 153b-14

ṭ.-ısarsın 97b-5, 207a-3

ṭ.-ısar 66a-7, 127a-1

ṭ.-ısardur 41a-13, 45a-7, 65b-10, 97a-5, 159b-9, 177a-12

ṭ.-ayım 181a-11

ṭ.-ayım mı? 182b-2

ṭ.-ġıl 3a-17, 48b-6, 48b-7, 105a-4, 167b-2, 172b-15, 178b-16, 181a-1, 183a-1

ṭ. 36a-8, 36b-15, 38a-1, 64b-6, 73a-5, 177a-7

ṭ.-alum 42b-17, 56b-4, 174a-17, 180b-6, 180b-16, 181a-16, 183a-10

ṭ.-un̄ 169b-10, 172a-5, 210b-10

ṭ.-asın 32a -10, 141b-16

ṭ.-a 30b-9, 37a -9, 67a-6, 70a-10, 74a-8, 74b-13, 76a-17, 97a-4, 136a-7, 140a-10, 164b-3, 176a-9, 178a-7, 183b-14, 199a-1, 205b-10, 210b-3, 210b-7, 213a-2, 216b-2, 218a-5

ṭ.-a mı? 151a-3

ṭ.-asız 179b-14

ṭ.-alar 8b-9, 45b-10, 64b-14, 172a-4

ṭ.-ıp 181a-5

ṭ.-up 39a-8, 54b-14, 74a-2, 128a-4, 151a-7, 160a-9, 160b-1

ṭ.-up durur 37a-12

ṭ.-ınca 42b-11

ṭ.-ıcaḳ 66a-4

t.-an 11b-2, 41a-10, 97b-3, 98a-12, 98a-13, 98a-16, 121a-5, 198b-11

t.-ar ol- 181a-13

t.-dugum 180b-17

t.-dugın 33b-1

t.-mış (part.) 98a-3

t.-ar-ıdı 125b-12, 165a-2, 180b-4, 185b-2

t.-mış-ıdı 170a-2, 192b-1

t.-mış-ıdunuz 82a-10

t.-mışlar-ıdı 134b-10

t.-massın 104b-12

t.-maz 179a-4, 184a-17

t.-madı 119a-15, 169b-1, 216b-4, 217a-6

t.-madılar 6a-2

t.-magıl 173a-6

t.-mayasız 181a-15

t.-maya 83a-9

t.-mayanūn 67a-7

t.-mah 104b-10, 104b-12

t.-mahda 135a-17, 181a-4, 181a-5

t.-mak 205b-9

t.-maga 87b-11, 111a-10, 135b-5, 141a-16, 166b-4, 181a-1

tuthun : Tutkun, esir, tutsak. 60a-14

t.-dur 58b-11

tutış- : Tutuşmak, yanmak, (bk. tutuş-).

t.-dı 75a-5

tutuş- : Tutuşmak. karşılıklı tutma, kavga etme; yanmak, tutuşmak.

t.-mak 122b-11

t.-mağın (akk.) 137a-11

tūtıyā : (a.) Bir çeşit çinko oksit taşının göze sürme olarak çekilen tozu.

t.-dur 161b-12, 161b-16

t. çek- 165b-2

tutul- : Tutulmak, kapatılmak; bağlamak (bk. dutul-).

t.-dı 36a-4, 81a-5, 99a-12, 99b-6, 123a-5 146b-9, 184b-3

t.-mış 193a-16

t.-asın 146a-11

tutaḫ : Dudak, (bk. tutak).
t .-ları (iye.) 151b-12
tutak : Dudak, (bk. tutaḫ)
t.-un̄ (iye.) 200b-5
t.-un̄dan 33b-6
t.-ı 33b-5, 99a-1, 113a-15, 151b-14
t.-ını 137b-14, 224b-17
t.-ına 73b-13
t.-larını 128a-9, 128a-10
tutsaḫ: Tutsak, esir, (bk. tutsak).
t.-lar 58a-4
t .-ları 59a-12
tutsak: Tutsak, esir, (bk. tutsaḫ)
t. ol- 59b-8
t.-ları birle 57b-17
tuy- : Duymak, işitmek; anlamak.
t.-ar 83a-17
t.-dı 94a-13, 196a-10
t.-dılar 33a-10, 94a-11, 195a-4
t.-a 209a-6
t.-alar 56a-17, 138b-5, 161b-15
t.-anlar 4b-12
t.-masun 152b-2
t.-maya 77b-13
tuydur-: Duyurmak, haber vermek.
t.-dı 94a-13
tuyul-: Duyulmak, işitilmek.
t.-avuz 138 b-5
tuyūr : (a.) Kuşlar. 56a-10
t.-a 61b-13
t.-dan 41b-16
tuz : Tuz.
t.-ını 96a-8
t.-lu 129b-3
tuzak : Tuzak, (bk. duzak).
t.-a 83a-17

Tübāl : (k.a.) Hz. Muhammed'in doğumundan önce Arabistan'a yaşayan bir kâhin. 52a-7
T.-ü'l-kāhin 52a-6
tümen : Tümen, on bin. 142a-13
Tüknā : (k.a.) Hz. Amine'nin hizmetkârlarından biri, (bk. Tüknā ibnet-ü Zeyd)
71b-10, 71b-12, 72a-4, 72a-7, 72a-9, 72a-10, 72a-12, 72a-14, 72b-2
T.-nun 71a-12, 72a-7, 72a-11, 72a-13
T.-yı 71b-9, 114b-8
T.-ya 71b-9
Tüknā ibnet-ü Zeyd : (k.a.) (bk. Tüknā). 71a-10
tünd : (f.) Kızma, öfkeli, tiz.
t. ol- 168b-15, 222b-11
türbe : (a.) Türbe, mezar.
t.-sini 21a-8
Türki, (Türkī) : (f.; Türk t.) Türk, Türkle ilgili, Türke ait, Türkçe.
5b-10, 7b-5, 7b-6, 8b-5, 8b-8, 8b-8, 17b-11, 98a-6, 170a-7
tütsi : Tütsü, güzel koku vermek için yakılan şey. 203a-3
tütün : Tütün, duman. 63b-2

U

u : Ve, (bk. ve, u, ü, ı)
2b-11, 3a-14, 4b-2, 4b-3, 5a-17, 5b-1, 5b-1, 6a-5, 6a-7, 6a-9, 6a-13, 6a-15, 6a-15, 6b-4, 6b-10, 6b-13, 6b-14, 8b-13, 8b-14, 8b-17, 11b-16, 11b-17, 14a-6, 14a-6, 14a-7, 14a-11, 14a-15, 18b-3, 18b-6, 18b-6, 18b-7, 18b-7,19b-6, 28a-6, 28a-6, 28a-6, 32a-14, 35b-13, 35b-13, 35b-14, 37b-16, 37b-16, 37b-16, 38b-7, 48b-6, 51b-4, 54b-7, 54b-13, 56a-10, 56b-2, 56b-2, 57a-4, 66a-7, 66b-17, 68b-3, 72b-14, 72b-15, 73a-4, 73a-4, 73a-5, 81a-1, 81a-2 , 82a-6, 82a-11, 82a-13, 87b-11, 90a-12, 90b-15, 91a-7, 91a-8, 91a-9, 91b-16, 92a-2, 92a-3, 92a-4, 92a-5, 92a-6, 92b-2, 93b-5, 93b-5, 94a-2, 94a-15, 94a-16, 94b-3, 94b-17, 95a-15, , 95b-3, 95b-4, 95b-13, 95b-15, 96a-12, 97a-9, 103b-11, 105b-1, 109a-9, 109a-9, 109a-13, 109b-3, 109b-7, 109b-8, 109b-10, 109b-13, 109b-16, 114b-4, 116a-1 1, 117a-13, 117b-5, 117b-14, 118a-3, 122b-9, 123a-4, 126b-11, 129b-6, 130a-17, 130a-17, 130a-17, 130a-17, 130b-1, 130b-4, 130b-4, 130b-16, 131a-7, 131a-12, 133b-6, 133b-7, 133b-7, 133b-7, 133b-11, 133b-12, 135a-11, 135a-12, 135a-12, 136a-4, 136a-4, 139b-13, 140a-7, 140a-10, 146a-13, 150b-15, 151a-10, 151a-12, 151b-15, 155a-10, 155a-10, 157a-12 , 158b-16, 159a-1, 160b-7, 160b-10, 161b-3, 161b-3, 161b-16, 163b-3, 163b-6, 165b-1, 169a-12, 174b-7, 176a-10, 176a-11, 177a-4, 177a-9, 177a-11, 181b-9, 181b-13, 182a-1, 183a-9,187a-9, 187a-9, 195a-2, 195a-5, 200b-9, 201b-14, 201b-14, 203a-5, 205b-5, 205b-6, 205b-6, 206b-13, 206b-17, 209a-3, 209b-3, 210b-5, 210b-6, 213b-4, 216a-12, 219a-6, 219a-9, 219a-17, 219b-6, 222b-13

u- : imek, (bk. i-)

ʿubbād : (a.) İbadet edenler, kulluk edeler. 177a-9

ʿubūr : (a) Geçme, atlama, bir suyun öbür yakasına geçme.
ʿu. kıl- 11a-1

ʿucb : (a.) Kibir, gurur, kendini beğenme, kibirlilik.
ʿu. eyle- 211b-9

ucuzlık : Ucuzluk
u. ol- 100b-7

uç : Uç, baş; son, nihayet, netice; kenar.
u.-a 153b-14
u.-dan 153b-14
u.-ı (iye.) 44b-17, 45a-1, 45a-1, 45a-11, 45a-1, 73b-12; (son u.) 92a-1
u.-ını 73b-12, 151a-16
u.-ın 214b-3
u.-ına 3a-11

uç : Sebep, vesile.
u.-undan 210b-16
u.-ı 208b-2
u.-ından 59b-12

uç- : Uçmak.
u.-ar 2b-17, 86b-15, 87a-12, 190a-11
u.-dı 86b-9
u.-sun 86a-11
u.-sa 19b-3
u.-a (ist.) 157a-11
u.-alar 94a-10
u.-an 86b-15, 204b-16
u.-ar 86a-5
u.-ardı 92a-17
u.-ar-ıduk 71b-1
u.-arlar-ıdı 91a-15

uçmağ : Cennet, (bk. uçmak). 14a-15

uçmak : Cennet, (bk. uçmağ).
14a-16, 15a-3, 15a-4, 15b-9, 91b-9, 93a-9, 93b-11, 94a-8, 94b-13, 102b-7, 103a-4
u.-un 94a-10
u.-ı (akk.) 94a-6
u.-dan 47a-13, 60a-6, 93b-14, 95a-13
u.-ları (akk.) 61b-3

uçuḫlu : Saralı, cin tutmuş; deli.
u. ol- 138a-11

ʿūd : (a.) Öd ağacı, yanınca güzel koku veren bir ağaç.
30a-17, 168b-11
u.-ı Kumarī 203a-3

Udad : (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden biri, soyu.
21a-17, 21a-17
ibn- U. 12a-5

Udda : (k.a.) Hz.Muhammed'in cedleriden bir, soyu, Udad'ın oğlu.
21a-17, 21a-17, 21b-1, 21b-2
ibn-i U. 12a-5

uġra- : Uğramak, rastlamak; maruz kalmak.
u.-r 69a-17, 211b-17
u.-dı 52b-16, 79a-8, 89a-16, 131b-13, 189a-4, 189a-9, 189b-5, 204b-2, 206b-7
u.-dun 20b-12, 189a-4
u.-dılar 28a-4
u.-yasın 79a-7
u .-yavuz 43a-10
u.-yasız 43a-7
u.-r-ısavuz 38a-5
u.-maz 123a-15

uġrat- : Uğratmak, düşürmek, düçar etmek.
u.-alar 47a-17, 147b-1

uġraş- Uğraşmak, münasebet kurmak, savaşmak, kavga etmek, dalaşmak.
u.-dı 73b-16
u.-ayum 142a-7
u.-alum 144b-13
u.-alar 144b-14
u.-dugumuz 211a-14

uġrı : Hırsız. 117a-1, 123a-14

uġur : Saadet, bereket, hayır, iyilik; uğur, insana iyili k getirdiğine inanılan şey.
u.-dan (bir u. "Birden bire, hep beraber")
161b-6, 167b-14

u.-un̄ 37b-16, 186a-17
u.-ı 145b-2, 210b-13
u.-lu 208b-8
uğurla- : Çalmak, kapmak.
u.-yup 34a-17
u.-maz 123a-14
uğurlan-: Çalınmak, kapılmak.
u.-dı 26b-12
uğurlayın : Hırsız gibi, gizlice, sessizce.
27b-17, 36b-17, 37a-17
Uhnūh : (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerdinden biri, soyu.
12a-8, 16a-9
ʿUkba : (k.a.) Kureyş'in ileri gelenlerinden biri, (bk. ʿUkba ibn-i Ebī Muʿit).
179a-4, 179b-7, 179b-9, 180a-13
ʿUkba ibn-i Ebī Muʿit : (k.a.) (bk. Ukba).
179a-2, 179a-17, 180a-12, 185a-16, 223b-10, 215b-1
ʿukbī : (a. ʿukbā) Ahiret, öbür dünya.
88b-5, 95a-10
ʿukde : (a.) Düğüm; halledilmesi zor iş, zor mesele.
20a-2
ʿu-yi 170b-14, 185b-17
ʿukūl : (a.) Akıllar.
3a-3, 9a-13,
ʿu.-ı muhteliſe 9a-11
ʿu.-a (zevi'l-ʿu.) 2b-5
ʿu.-da 9a-16
ʿu.-dan 9a-16
ulal- : Ulalmak, büyümek, yetişmek; yücelmek; artmak, çoğalmak.
u.-dum 202a-12, 212a-14
u.-dun̄ 44a-12
u.-dı 17b-15, 17b-17, 18a-1, 19a-4, 19a-5, 19a-16, 21a-6, 21a-14, 21a-15, 21a-16, 21b-11, 22a-2, 23a-1, 34a-12, 45b-12, 52b-6, 116b-9, 117a-4, 119a-2, 133b-5, 133b-14, 135a-12, 135b-9, 138a-12, 177b-16

203b-11, 211a-2 , 2 13a-10, 214a-16,

u.-dılar 134a-12

u.-mış 170b-15

u.-sun 185a-3

u.-sa 178a-7

u.-asın 36a-16

u.-a (ist.) 37b-5, 126b-15, 130b-5, 138a-12, 176a-9, 185a-9, 205a-1

u.-u dur- 135b-8

u.-up tur- 178b-5

u.-ıcak 32a-7, 32a-10, 32b-7

u.-an 224b-5

u.-dugı (iye.) 197a-5

u.-dugın 116b-4, 116b-4, 116b-5

u.-dugında 45b-11

u.-dugınca 116b-9, 178a-1

u.-urdı 116b-4, 116b-5, 116b-5

u.-urlar-ıdı 178a-7

u.-mışlar-ıdı 211b-1

u.-maz 6a-5

a.-mayınca 33b-13

u.-mah 6a-6, 6a-6

ulalt-: Yüceltmek, yükseltmek.

u.-dı 6a-8

ulaş-: Ulaşmak, kavuşmak; yakınlık kurmak, evlenmek.

u.-dugundan 27a-11

ʿulemā : (a.) Alimler bilginler.

73a-10, 107a-4, 155a-3

ʿu.-i ehl-i yakīn 97b-15

ʿu.-i sīret 99a-3

ʿu.-i şerīʿat-ı Muṣṭafavī 7b-10

ʿu.-nun 90b-3, 90b-5

ʿu.-dan 73a-9

ʿu.-ları 45b-4

ulu : Ulu, büyük; çetin; ileri gelen, reis; şerefli, şeref sahibi.

3a-3, 4a-15, 4b-2, 4b-5, 5a-2, 5a-2, 12b-16, 25a-4

28b-10, 29a-5, 29a-17, 30a-10, 31b-10, 31b-13 ,
34a-11, 37a-13, 42a-5, 42a-5, 42b-3, 44a-3, 44a-4,
44b-2, 47a-15, 50b-4, 52a-3, 52a-8, 52b-7, 52b-6,
53b-13, 53b-13, 54a-1, 57b-3, 57b-10, 58a-9,
62b-12, 67a-3, 67b-17, 68a-16, 68a-17, 68b-2 ,
70b-1, 71b-14, 73a-2, 73a-13, 73a-14, 73a-15,
73a-15, 76a-15, 77a-5, 77a-12, 78b-12, 80a-1,
80b-4, 83a-1, 84a-5, 84a-5, 85a-4, 88a-1, 91b-10,
92a-15, 92b-7, 93a-1, 97a-9, 97a-16, 97b-9, 97b-14,
99a-12 , 103a-16, 104b-14, 109b-2, 112a-10, 112b-14,
114b-3, 117a-10, 121a-13,121a-14, 124b-9, 124b-10,
128a-3, 132b-2, 132b-16, 134b-12, 135a-13,135b-17,
136a-1, 140a-7, 140a-7, 141b-11, 147a-12, 147a-14,
149b-1, 149b-4, 150a-17, 150b-9, 160b-11, 161a-12,
161b-4, 162a-15, 163b-7, 168b-17,169b-7, 169b-11,
174a-10, 175a-5, 178a-14, 178a-14, 179b-2, 179b-4,
180a-17, 181a-7, 182b-8, 191b-3, 195a-1,195a-1,
195a-6, 197a-3, 202a-7, 202a-15, 203b-14, 206a-3,
207a-12, 212b-4, 213a-13, 213a-16, 218b-6, 219a-10,
221a-15, 221a-15, 221b-6, 221b-8, 222b-15, 223b-3,
224b-4

cemī'-i u. 131a-8
u. dahı 182a-2
u. kim 224b-5
u.-sın 28a-6
u.-dur 6a-4, 6b-1, 87a-2, 97b-10,117b-7, 117b-16,
127b-2 , 164a-17, 193b-15, 193b-16, 193b-17,
194a-1, 197b-12, 224a-12
u.-y-ıdı 73a-15, 134a-14, 142b-4, 165a-3
u.-ydı 114a15
u.- ḳıl- 32a-8, 80b-8, 136a-6, 205a-17
u. ol- 6a-8, 42b-11, 66a-9, 136a-5, 136b-2,
207b-12, 210b-3, 224a-2, 224a-6, 224b-3,
224b-5
u.-nuñ 134a-3

u.-ya 6a-8, 129a-15, 134a-2
u.-da 137a-14
u,-dan 25b-3, 83b-12
u.-uma 35b-15
u.-sı 4b-3, 4b-14, 7a-1, 25b-8, 28b-4, 28b-9, 29a-1, 30a-1, 31a-7, 31b-5, 34b-12, 37a-15 , 50b-3, 53b-16, 55a-4, 80a-5, 89a-12,130a-17, 165a-5, 167a-6, 169b-15, 176a-10, 198a-3, 217a-14
u.-sıdur 31b-13, 80a-2
u.-muz 217a-16
u.-ñuz 70b-1, 163a-6
u.-ları 29b-5 , 29b-10, 37a-11, 129a-12, 138a-13
u.-lar 6a-12, 25b-2, 31a-9, 31b-10, 38b-12, 40a-5, 40a-6, 42a-4, 44a-12, 49b-7, 50b-12, 51a-2, 52a-13, 52a-15, 52a-15, 52 b-3, 53b-15, 54a-5, 58b-2 , 61a-1, 61a-8, 66b-5, 68b-1, 69b-2, 69b-10, 69b-13, 70b-10, 73a-16, 83a-5, 115a-14, 123b-8, 123b-16, 130b-17, 136a-6, 137a-14, 139a-1, 142b-11,144b-13, 145a-5, 147b-2, 153a-6, 161a-17,162b-2, 162b-7, 169b-5, 177b-16, 178a-8, 179b-7, 180a-9,180a-10 180a-17, 181b-1, 182a-1, 185a-5, 185b-10 , 194a-5, 199a-15, 199a-16, 199b-8, 203a-5 , 215a-1, 215a-10, 215a-12, 219b-2, 219b-12, 219b-16, 222a-8, 223b-16, 224a-3; (cemī`-i u.) 48a-10, 65b-14, 175b-6, 222a-12
u.-lar-ıla 29b-1
u.-laruñ 54a-11, 61a-3, 124a-12, 131b-1, 133a-11, 136a-15
u.-ları 23a-17, 224b-4
u.-lara 76b-13, 129a-15, 150a-12
u.-lardan 34a-15, 118a-2, 129b-14, 185a-6, 224a-12, 225a-12
u.-larum 218b-6
u.-larumuz 60a-16

u.-larumuza 28b-13
u.-laruñuz 121b-5,
u.-laruñuzı 35a-9
u.-ları 23a-11, 24b-17, 25b-4, 29b-7, 29b-7,
29b-8, 29b-12, 31a-4, 31b-2, 34a-14, 38b-2,
38b-6,38b-13, 43a-1, 43b-6, 43b-17, 45b-9,
47b-10, 49a-3, 53b-13, 63b-8,177b-4,177b-7,177b-12,
104b-11,124b-3, 124b-5, 136b-4, 138b-8,
139a-12 , 142b-14, 146a-5, 146b-13, 147a-1,
147a-8, 149a-16,150b-3,150b-8, 151b-8, 152b-10,
155b-5, 162b-3, 164a-1, 171b-5, 175b-9,
177b-10, 179a-2 , 179a-11, 179a-16, 179b-5,
179b-13, 183a-14, 184b-5, 184b-9, 185a-14,
187b-13, 194b-4, 196b-8, 201a-1, 201b-11,
204b-3, 204b-7, 207b-9, 211a-17, 214b-8,
214b-13, 223b-8, 224a-1
u.-ları-y-ıla 88a-10, 184b-6
u.-larınuñ 31a-4, 177b-16, 197b-8
u.-larını 23a-16, 27b-5, 38b-5, 136a-15, 150b-13
164b-13, 174b-10, 174b-17, 199a-14, 202a-4
u.-ların 28b-8, 67b-10, 180a-7
u.-larına 29b-8, 31b-9, 32a-16, 47a-9, 65b-14,
104a-3, 128b-8, 139b-2, 150a-10, 163a-4,
164b-12 , 167a-4, 171b-16, 175b-4, 182b-4,
184b-14, 201b-2, 202b-14, 222a-11
u.-larından 39a-7, 124b-9, 178b-15 199b-17,
204a-14, 214b-16
u.-ca "Büyükçe, yetişmiş." 105b-7, 118b-3,
118b-3, 118b-7, 119a-6, 119a-8, 119b-12,
170a-8
u.-calar 118b-1
u.-calar-ıdı 46a-11

ulū : (a.) Sahipler, bir şeyin ehli olanlar.
ulu'l-ʿazm : (a.) Azimli ve kati kararlı olanlar;
büyükler, yüceler. 16b-16, 17a-7, 76a-14, 90a-3,
91a-8, 130a-17; (cemiʿ-i u.) 89b-17

ulu'l-'azmlik : (t.: ulu'l-azm a.) Büyüklük, şereflilik, yücelik. 18a-7

ulu'l-emr : (a.) Emir sahipleri, devlet büyükleri, melik, sultan.
imām-u u. 7b-15
u.-den 6b-16

ulula- : Yüceltmek, saygı göstermek, ağırlamak, ulu ve yüce tutmak.
u.-r 127a-13
u.-dılar 30a-11
u.-mak 127a-15

ululık : Büyüklük, reislik, (bk. ululuġ, ululuḫ, ululuk) 208a-5

ululuġ : Büyüklük, azamet; reislik, kadılık, (bk. ululık, ululuḫ, ululuk).
42b-11, 73a-11, 152b-14

ululuḫ : Büyüklük, azamet, makam sahipliği, (bk. ululuġ, ululık, ululuḫ).
42b-11, 81a-3, 127b-1, 156b-7, 161b-3, 178b-14, 181b-12
u.-dan 69b-12

ululuk : Büyüklük, azamet, reislik; kadılık, (bk. ululuġ, ululık, ululuḫ).
6a-4, 25b-5, 32a-11, 34b-13, 42a-7, 44a-7, 137a-13, 185a-6, 197b-15, 209b-3,
u.-ıla 177b-16
u.- eyle- 44a-11
u. kıl- 6a-4
u. talaş- "Ululuk iddiasında olmak, taslamak." 44a-6
u.-ı (akk.) 5a-1, 137b-1, 137b-2
u.-a 5a-1, 39a-8, 44a-4
u.-da 87a-2
u.-undan 132a-6, 211a-6
u.-ı 10b-7, 32b-8, 44a-3, 89b-5, 135b-14, 163a-6, 177b-11, 197b-11, 224b-5
u.-ını 33b-16, 168a-17

u.-ın 14a-13, 83b-1, 130b-6, 161b-5, 224b-2
u.-ımuz 217a-11
u.-ları 198a-4

ʿulūm : (a.) ilimler, bilgiler.
ʿu.-ı min-ledün 133b-15
mecmuʿ-ı ʿu. 154b-11
tahsil-ı ʿu. 154b-11
ʿu.-da (cemīʿ-i ʿu.) 204a-17

ʿulvī : (a.) Yüksek, yüce, ulu; maneviyat ve ruhaniyatla ilgili.
94a-17, 177a-8

um- : ummak.
u.-aram 81b-5, 156b-1
u.-ar 167a-12
u.-arlar 52a-10
u.-alar 147b-1
u.-a gel- 58b-10, 115b-9
u.-maz-ıdı 23b-14

ʿummān : (a.) Büyük deniz, okyanus.
14a-9, 172a-16

ʿumr : (a. ʿömr) Ömür, (bk ʿumur).
20b-3, 174b-13, 175a-7, 215b-11
ʿu. sür- "yaşamak." 16a-16
ʿu.-uma 165b-4
ʿu.-un 19b-11, 37b-16
ʿu.-ı 15b-15b, 16a-7, 74a-6, 119a-5, 123b-9, 135a-16, 143b-10, 175a-9, 181b-16, 204a-7, 209b-2, 214a-16, 215a-5; (āḫır-ı ʿu.) 101a-6
ʿu.-ı-y-ıdı 101a-6
ʿu.-unı 19a-17
ʿu.-ın 54b -5
ʿu.-ına 16a-4
ʿu.-ında 27b-11
ʿu.-ından 19b-9

ʿumūr :(a.-) Emirler, beyler kumandan.
emced-i ʿu. "mirlerin en yücesi." 13b-17

ʿumur : (a. ʿömr) Ömür, (bk. ʿumr) 121b-6

ün : Un. 189b-3, 189b-8
u.-ūn 189b-6
u.-ı (akk.) 189b-6, 189b-15, 189b-15
u.- ı 222b-17
u.-unı 191b-1
u.-cağuzūnı 189b-14

unıd- : Unutmak, (bk. unut-).
u.-ur 188a-6
u.-up 2b-16

unıdıl- : Unutulmak, (bk. unudıl-).
u.-madı 108b-11

unudıl- : Unutulmak, (bk. unıdıl-).
u.-mış cemāʿat 88a-11

unut- : Unutmak, (bk. unıd-).
u.-dı 133a-8
u.-mış durur 209a-8
u.-manuz 32b-12

ur- : Vurmak, çarpmak; yere vurmak; batırmak; dokundurmak; ve yardımcı fiil olarak: (ad ur-, boynın ur- el ur-, el ayağ ur-, el kılıca ur- hatm ur- kılıç ur-, kulağ ur- mevc ur-, terkin ur- , yol ur-, yüz ur, ..vb.).
u.-ursın 102b-8
u.-ur 111b-9, 209b-5, 217b-12
u.-uruz 84b-14
u.-dum 99a-1, 108a-16, 164a-11, 201b-14, 202b-5
u.-dun 108a-15
u.-dı 16a-13, 16b-6, 17a-11, 17a-14, 17a-16, 17b-13, 17b-15, 17b-16, 18a-2,19a-13, 21a-6, 21a-15, 21a-17, 21a-17, 21b-2, 21b-8, 21b-12, 22a-5, 22a-5, 22a-9, 22a-9, 22b-3, 22b-3, 22b-6, 22b-13, 24a-15, 33a-8, 33a-9, 35a-8, 36b-14, 37a-10y 42a-8, 42a-11, 44b-3, 47a-7, 47a-8, 47b-10, 71b-13, 73b-15, 75b-12, 80b-17, 84b-2, 85b-9, 88a-15, 98b-2, 108b-1,

108b-2, 120b-10, 121a-7, 123a-11, 123b-14,
125a-3, 134b-2 134b-6, 134b-8, 135a-7,
135a-11, 148a-7, 148a-9, 148a-12, 151b-2,
151b-3, 158a-3, 160b-3, 160b-6, 167b-4,
172b-4, 191a-14, 194b-4, 196b-1, 196b-3,
201a-12, 201b-12, 203b-9, 224a-10, 224b-1
kulağ u. 41a-12, 72b-12,
meşel u. 55a-7
zahm u. 157b-16, 157b-16
u.-dılar 16a-9, 21b-9, 21b-17, 22a-1,
22a-10, 22b-6, 23b-16, 25a-15, 36a-4, 44b-9,
60b-11, 77a-17, 84b-13, 86a-11, 101a-6,
110a-13, 135a-9, 137a-9, 140b-13, 143a-15,
151a-4, 160a-9, 199b-10;
u.-dılar (terkin(i) u.: "terk ettiler"). 26a-9,
26b-11, 89b-6, 117a-10
u.-dılar (yüz u.) 13a-11, 181a-19, 194b-5,
201a-2
u.-dunuz (yüz u.) 81a-16
u.-mış (zahm u.) 161a-7
u .-mışdur 96a-5
u.-ayım 35b-16
u.-ayum (ey ayağ u.: "Bir işe yapışayım"). 220a-8
u.-ġıl 134b-1, 194a-17
u. (kulağ u.) 141b-1, 183a-3
u.-alum 60b-2, 102b-4
u.-uñ 66b-14, 140b-11, 140b-13
u.-sa 77a-13
u.-am (el ve ayağ u.) 208a-6
u.-a 31a-12, 148a-13; (buynın u.) 205b-12; (el
u. "Yapışmak") 76a-17, 130b-2, 198b-14;
(ɒda u. "Yakmak") 79b-8; (terini u.) 56b-2;
(yüz u.) 92a-13, 162a-1
u.-avuz (kulağ u.) 224a-3
u.-alar (u. boynunı) 66a-10
u.-ıban 152b-13

u.-ıcak (el u.) 17a-5
u.-ıcağazın (mevc u. " Dalgalanmak") 7a-4
u.-an 159b-3, 167b-7
u.-duğuñ 97b-6
u.-duğı 33b-1
u.-duğını 33b-1
u.-urdı (ḫayma u. "Çadır kurmak"). 195b-13
u.-urlar-ıdı (kulak u.) 179a-1
u.-mış-ıdı 134a-16
u.-mışlar-ıdı 110a-2
u.-madum 108a-17
u.-maduñ 108a-16
u.-madı (mevc u.) 94a-14
u.-masun (boynuñ u.) 51b-14
u.-mağ eyle- 141a-14
u.-maga 77b-10, 166b-3; (el u.) 220b-16
u.-maḫa (kılıç u.) 156b-2
u.-maḫda 135a-17

ʿurabā : (a.) Arap lar. 20a-16
ʿarabu'l-ʿu. 28b-11, 38a-17, 75b-4, 89b-4, 110a-2, 165a-13, 215b-3
cemīʿ-i ʿarab-ı ʿu. 22a-3
cemīʿ-i ʿarabu'l-ʿu. "Bütün araplar.".23a-12, 33b-7, 148b-11, 174b-12, 199b-1
ʿu.-nuñ (ʿarab'l-ʿu.) 29b-16, 74b-7, 80a-2, 84a-16, 103a-17, 125b-3, 157b-14, 169b-15, 224a-7; (cemīʿ-i ʿarabu'l-ʿu.) 81a-14, 219a-14

urıcı : Vurucu (boyun, kılıç, kulağ u.), (bk. urucı). 6a-15, 25b-12 , 67a-7

urıl- : Vurulmak, (bk. urul-).
u.-a (ist.) 29a-11

urın- : Takınmak; almak, vasıflanmak, (bk. urun-).
u.-dı 197a-3
u.-urlar-ısa 3a-11

urış : Vuruşma, döğüşme, savaşma; (bk. uruş-)
31b-ış 138b-1, 191b-3

u. mı? 147a-7
u. kıl- 20b-16, 146a-7
u. ol- 138a-15
u.-a 158a-17, 169b-8

urış- ::Vuruşmak, çarpışmak, savaşmak, döğüşmek, (bk. uruş-).
u.-u r 157a-10, 168a-1
u.-urlar 197a-16
u. 151b-6
u.-alum 73b-9, 151b-7
u.-alar 138a-16, 158b-1
u.-dugını 57b-6
u.-ur-dı 33b-2
u.-urken 139a-7

urucı : Vurucu (kılıç, yol u.), (bk. urıcı).
34a-8, 54b-7; (yol u. "Yol kesen") 166b-7
u.-dur 66a-17

urul- : Vurulmak; giydirilmek, takılmak, (bk. urıl-).
u.-dı 67a-8
u.-a 98a-4
u.-mış-ıdı 2 11b-16

urun- : Giyinmek; takınmak; vasıflanmak, (bz. urın-).
u.-dı 13b-4, 28b-4, 80b-4
u,-updur 181b-8
u,-a 75-14

uruş ::Vuruşma, döğüşme, savaşma, (bk. urış-).
77a-9, 143a-12 , 167a-8, 196b-16
u.-a 77a-12
u.-unı 139a-8
u.-ına 158a-17

uruş- : Vuruşmak, çarpışmak, savaşmak, döğüşmek, (bk . urış-).
u.-dılar 167b-16
u.-dugumı 186b-6
u.-dugın 57b-4
u.-mak 198a-14

ʿurve : (a.) Kova, testi, sandı vb. kulpu.
ʿu.-si 16b-12

ʿUrve ibn-i Mesʿūd : (k.a.) Hz. Muhammed'in çocukluğu döneminde Sekıf kabilesinde ilmeyle meşhûr bir Arap.
ʿU-du 156a-13

ʿuryān : (a.) çıplak. 219a-6

uş : Akıl.
u.-sı 47b-4, 48a-15, 48b-1, 69a-1, 69a-11, 69a-15, 71a-3, 72a-13, 72a-15, 93a-10, 114b- 6, 153b-15, 160b-2, 222b-16
u.-ları 160b-3

usan- : Usanmak, bıkmak, doymak.
u.-ur 27a-13, 27a-14
u.-dı 124a-8
u.-madın 32b-6
u.-maz 137b-11
u.-mak 47a-17

usandur-: Usandırmak, bıktırmak; vaz geçirmek.
u.-ur 198b-15
u.-ısardur 128b-11
u.-asın 29b-4
u.-a 155b-12

ʿUsri Yüsr : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, zorlukları kolaylaştıran, (bk. Hz.Muhammed)
12a-12, 110b-5

usūl : (a.) Usul, yol yöntem, yavaşlık, yumuşaklık, naziklik.
u.-ı (iye.) 135a-15

uş : İşte, şimdi , bu şu, (bk. uşda).
32b-2, 34a-11, 35a-4, 35a-9, 35a-15, 36a-5, 36b-15, 37a-8, 37b-17, 38b-11, 45b-3, 46a-5, 48a-3, 48b-8, 53a-15, 59a-17, 59b-11, 62b-7, 64a-11, 65b-2, 66b-12, 56a-15, 69a-2, 69a-14, 70b-7, 70b-8, 71b-7, 71b-16, 77b-17, 79b-3, 83b-17, 95b-7, 113a-3, 114a-3, 122a-3, 122a-7, 129b-2, 140a-7, 141b-15, 149a-15 150b-3, 152a-17, 152b-15, 152b-16, 155b-17, 156b-10, 157a-10, 160a-2, 160b-10, 166b-1, 180a-6, 182a-9

182b-7, 188a-1, 189a-6, 189b-9, 193a-13, 193b-1
196b-16, 202b-1, 214a-16, 218a-7, 225b-13

uşan- ::Kırılmak, parçalanmak
u.-ur 184a-17
u.-ısardur 204b-12
u.-a (ist.) 66a-16

uşadıcı: Kırıcı, ufatıcı. 23b-17

uşat- : Kırmak, parçalamak, ufatmak.
u.-urlar 124b-17
u.-dı 23b-17, 23b-17, 60b-7, 189a-13
u.-dılar 23b-15, 76b-9
u.-mış 60b-9
u.-ısardur 17b-6, 205a-7
u.-urdım 33b-1
u.-mağa 22b-17

ʿuşb : (a.) Yaş ot 105b-10

uşbu : İş bu, bu, böyle, (bk. işbu).
u.-nuñ bigi 223a-6

uşda : İşte, (bk. uş). 197b-9

utan- : Utanmak, çekinmek
u.-ur 33b-6
u.-dum 211a-6
u.-dı 14b-6, 26.-1, 124a-7, 216a-7
u.-dılar 217a-5
u.-maz 111b-16
u.-magıl 26b-2

utandur-: Utandırmak, mahcup etmek.
u.-dun 30b-6
u.-mayasın 201b-13

ʿUtarıd: (a.) Güneşe en yakın gezegen, Merkür. 101b-4

ʿUtbe : (k.a.) Ebu Cehl'in babası Hişâm ibn-i Muğira'nın arkadaşlarından bir (bk. ʿUtbe ibn- i Rabiʿa). 178b-7

ʿUtbe ibn-i Rabiʿa : (k.a.), (bk. ʿUtbe)
66b-5, 215b-1, 223b-10

uy- : Uymak, tâbi olmak.
u.-ar 83a-17

u.-dılar 136a-17
u.-mışlar 165b-10
u.-updur 181b-14
u.-a 193a-5
u.-alar 161b-15, 223a-1
u.-anları 193a-7
u.-ṁagıl 29b-3
u,-maz-ısa 193a-6

uyaġ : Uyanık. 118a-2

uyak- : Batmak, gurup etmek.
u.-ınca 223b-2

uyan- : Uyanmak; gafletten kurtulup kendine gelmek.
u.-ur bigi 19b-13, 170b-12
u.-dum 92a-13
u.-dı 19b-13, 20a-15, 22a-14, 25a-3, 42a-10, 42a-13, 42a-17, 46a-1, 71a-14, 94a-11, 113a-13, 129a-6, 160b-10, 162a-8, 170b-12, 206a-11, 217b-14
u.-dılar 187b-15
u.-mış 117b-4
u.-alar 155a-8
u,-ı gel- 39b-4, 106a-6
u.-u gel- 39b-17, 45a-5, 55b-14, 217b-13
u.-madın 113a-10
u.-maz 117b-8

uyanuk : Uyanık. 6a-13

uyanukluḫ : Uyanıklık. 117b-12

uyar- : Uyarmak, uyandırmak; ikaz etmek
u.-duṉ 2 7a-17
u.-dı 71a-14
u.-am 69b-9
u.-u gel- 117b-10
u.-an 71a-14
u.-maz 117b-9
u.-maḫdur 117b-6
u.-maḳ 122b-12

uyḫu : Uyku. 63a-12

u.-da 117b-8
u.-dan 19b-13, 42a-10,42a-17, 45a-5, 46a-1, 55b-14, 71a-14, 71a-14, 71a-14, 106a -6, 113a-10, 113a-13, 170b-12

uyı- : Uyumak, (bk. uyu-).
u.-r 217b-11
u.-rsız 193a-9
u.-dı 25a-2, 87a-15, 162a-8
u.-r (part.) 122b-12, 160b-10
u.-mışdı 117b-4
u.-madı 145b-14

uyu- : Uyumak, (bk. uyı-).
u.-dı 20a-10
u.-gıl 20a-8
u.-r (part.) 187b-15
u.-rı (akk.) 117b-6, 117b-10
u.-rdum 27a-17
u.-r-ıdı 63a-12
u.-rsanuz 69b-9
u.-rken 113a-10

uyuhla-: Uyuklamak.
u.-dı 71a-13

uzan- : Uzanmak, uzamak.
u.-ur 22a-13, 44b-16
u.-dukça 44b-17
u.-urdı 202a-16

uzat- : Uzatmak.
u.-dılar 182 b-8
u.-mışlardur 48a-13
u.-a (u. elin) 199a-7
u.-amaz (el u.) 155b-16

uzun : Uzun
30b-15, 39b-9 73b-8, 121b-5, 165b-12, 202a-15.
gün u. " Gün boyu" 217b-6
u.-mıdur? 64a-17
u.-ı (iye.) 41b-12

u.-unca 41b-13, 86a-4

uzunluk: Uzunluk;,boy.
u.-ı (iye.) 30b-16, 74a-16, 221b-17

ʿUzzā : (a.) Cahiliye devrinde Kâbe'de bulunan putların en büyüklerinden biri.
122b-3, 122b-4, 122b-7, 122b-8, 124b-10, 125a-1 125a-2
sanam-ı ʿU. 122b-1
ʿU.-yı (akk.) 67b-14
ʿU.-dan 123a-4,125a-1

ü : Ve, (bk. ve, ı, i, u, vü).
2b-4, 3a-3, 3a-13, 3a-14, 3b-13, 4a-12, 4a-16, 4b-1, 5a-9, 5a-15, 5a-16, 5b-1, 6b-12, 6b-13, 6b-14, 7b-8, 8b-11, 8b-12, 7b-10, 10b-4, 11b-16, 13b-9, 13b-11, 14a-6, 14a-14, 14b-15,18b-2, 18b-2, 18b-6, 18b-7, 18b-7, 19b-7, 24a-13, 28b-3, 29a-10, 33a-16, 35b-13, 36a-1, 47a-12 , 47b-3, 48b-11, 51a-8, 51a-9, 52a-1, 57a-7, 57a-7,57a-10, 61b-11, 62a-11, 62b-16, 66a-12, 72b-17, 72b-17, 73a-2, 73a-4, 73a-5, 80b-3, 87b-10, 91a-6, 91b-15, 91b-16, 91b-16, 92a-7, 94b-1, 94b-2, 94b-16, 95a-4, 95a-14, 95a-14, 95b-1, 96a-4, 96a-13, 96b-1, 103b-14, 109a-13, 109b-3, 109b-13, 111b-17, 112a-2, 112a-5, 114a-15, 114b-8, 116a-11, 117b-5, 122b-9, 122b-13, 122b-14, 126b-10, 129b-4, 130a-12, 130a-14, 130b-1, 130b-4, 130b-5, 131a-12, 137a-2, 146a-14, 150b-17, 152b-13, 152b-14, 152b-14, 153a-1, 154a-12, 155b-1, 158b-15, 160b-8, 163b-1, 163b-4, 163b-5, 163b-11, 170b-4, 172a-16, 174b-1, 176a-8, 176a-10, 176a-12, 177a-12 , 181b-13, 190b-15, 190b-16, 190b-16, 191a-3, 195a-1, 198b-14, 203a-13, 205b-6, 205b-7, 205b-9, 205b-11, 205b-11, 209a-9, 209b-10, 209b-13, 210b-1, 210b-2, 210b-4, 213b-7, 219a-16, 219b-9, 224a-12

ü- : imek, (bk. i-).
-ü-di (değil-ü.) 65b-2

Üheyb : (k.a.) Abdü'lmuttalib'in eşi Hale'nin babasıdır. 44b-7

Übeyye ibn-i Halaf : (k.a.) Kureyşin ileri gelenlerinden biri. 211b-3, 215a-15, 223b-9

ücret : (a.) Ücret.
211a-11, 214a-5, 216a-6
ü.-ile 219b-1
ü.-e 208b-2 ,214b-10, 216a-10, 216b-1, 216b-4, 217a-5, 217a-6, 217a-13, 218a-5

ü.-üm 218a-5

üç : Üç, (bk. üç biñ, üç biñ yüz yigirmi biş, üç dört yüz, üç yüz altmış, üç yüz altmış biş, üç yüz altmış yidi, üç yüz otuz biş, üç yüz yitmiş biş).
27a-16, 27b-9, 28a-12, 28a-15, 31b-17, 32b-11, 43b-7, 44b-7, 44b-9, 44b-9, 60b-1, 64a-16, 64b-1, 64b-2, 64b-6, 64b-16,
65a-1, 65a-9, 87a-12, 91b-2, 91b-3, 92a-15, 92a-17, 93a-7, 93b-13, 95a-5, 95a-8, 96a-13, 96b-14, 96b-16, 97a-1, 97a-14, 97a-16, 98a-9, 100a-11, 100a-16, 102a-5, 102a-7, 102a-8, 102a-9, 102a-13, 102b-6, 107b-8, 107b-9, 110a-2, 110a-2, 110a-12, 114b-14, 118a-8, 119a-16, 124a-13, 124a-14, 124a-14, 124a-16, 147b-8, 153b-2, 154a-3, 156a-3, 156a-11, 159a-12, 160a-1, 163b-10, 166a-8, 167b-13, 167b-14, 169b-13, 181a-15, 181a-17, 185b-12, 186b-9, 197b-15, 197b-16, 199a-16, 199b-3, 203a-16, 206b-6, 211a-12, 214a-5

ü. dört adam 184a-10

ü.-e 209a-5

ü.-den 97a-4

ü.-i (iye.) 27b-9, 59a-17, 158b-13, 167b-13

ü.-ünüñ 110a-12

ü.-ünci 4b-4, 10b-1, 28a-16, 42a-14, 44b-10, 46a-7, 51b-5, 51b-15, 75b-6, 134b-8, 162a-2, 169a-3, 169b-2, 184a-15, 187b-7, 198a-7, 199b-7

ü.-üncisinüñ 97b-2

üç biñ : Üç bin
10a-9, 219a-12

üç biñ yüz yigirmi biş : Üç bin yüz yirmi beş 17 b-9, 17 b-10

üç dört yüz : Üç dört yüz. 197a-12

üç yüz altmış : Üç yüz altmış

136b-1, 136b-5, 140b-3, 141a-12, 178b-2, 178b-3, 179a-13

üç yüz altmış biş : Üç yüz altmış beş. 16a-13, 16a-14

üç yüz altmış yidi : Üç yüz altmış yedi. 101b-15

üç yüz otuz biş : Üç yüz otuz beş. 15b-14, 15b-15

üç yüz yitmiş biş : Üç yüz yetmiş beş. 16a-4

üdebā : (a.) Edipler, edebiyatçılar. 161b-13

üleş- : Üleşmek, paylaşmak.
ü.-diler 89a-11

üleşdür- : Üleştirmek, paylaştırmak, dağıtmak.
ü.-di 137b-4, 137b-5, 138a-1
ü.-eyim 137b-6

üleşik : Taksim, pay etme, bölüşme. 43b-9

ümmāh : (a.) Ey anne.
118b-3, 118b-13, 118b-16, 119b-12, 120b-1, 120b-1, 120b-14, 129a-7, 144a-11, 202a-3, 202a-6, 202a-10

ümem : (a.) Ümmetler, aynı dine inanan topluluk. 192a-6
każī-yı ü. 210a-13
seyyid-i ü. 29b-16
ḫayru'l-ü. 51a-7
ü.-dür 72b-16, 109b-5

Ümeyye ibn-i Ḫalaf : (k.a.) Ebū Cehl'in arkadaşlarından biri; (bk. Ümeyye ibn-i Ḫalaf el-Cumḥī) 195b-8, 211b-3, 215a-15, 223b-9

Ümeyye ibn-i Ḫalaf el-Cumḥi : (k.a.) (bk. Ümeyye ibn-i Ḫalaf). 200a-14

ümiz : (f.) Ümit, umut. 145a-13
ü.-dür 51a-17
ü.-i 8b-16, 57a-14
ü.-üm 34a-10, 36a-1, 172b-7
ü.-ümi 36a-1, 172b-8
ü.-i 94a-17, 96a-17
ü.-idür 3b-12
ü.-süz 22 a-1, 96a-17
ü.-süzüñ 3b-12

ümmet : (a.) Ümmet, bir dil ile konuşan insanların tamamı; aynı dine inanan topluluk, cemaat. 18a-16, 41a-6, 103b-9
cemī-i ü. 66a-10
icmā-ı ü. -i Nebevī 7b-10
şefī-i ü. 89b-12 , 154b-17, 206b-10
ü.-içün 98a-3
ü.-ile 95b-16
ü.-dür 41a-16, 41b-2
ü. ol- 212b-9, 220a-2
ü.-e 41a-9
ü.-i (iye.) 9a-1, 25b-13, 41a-13, 41a-16, 41a-17, 41b-2, 51a-7, 72b-16, 95a-11, 109b-5, 109b-8
ü.-i-çün 74b-12
ü.-inün 19a-7, 54b-3, 63a-15, 155a-2
ü.-ini 90a-6, 90a-13, 154b-9
ü.-in 4a-8, 17a-2, 161b-5, 161b-6
ü.-ine 5a-6, 91b-16, 94a-3, 109b-11
ü.-inden 54b-16
ü.-lerden 90a-6
ü.-lerinün 18a-15

ümmī : (a.) Okuma yazma bilmeyen; okuma bilmeksizin bütün ilimleri ve ledünnî hakikatleri bilmiş olmalarından dolayı Hz. Muhammed'e verilen sıfattır.
ü.-dür 212b-17

Ümmī : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk . Muhammed) 12a-16, 110b-11

ümmī : (a.) Annem. 118b-5

Ümm-i ʿAbdullāh : (k.a.) Hz. Muhammed'in babası Abdullah'ın annesi, esas adı Fātıma, (bk. Fātıma). 58b-14

Ümm-i Ḥakīm : (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden Muẓar'ın eşi, esas adı Kerime, (bk. Kerīme). 21b-17

Ümm-i Muḥammed : (k.a.) Hz. Amine, Hz Muhammed'in annesi, (bk. Āmine) 113b-13

Ümm-ü Eymen : (k.a.) Hz Muhammed-in hizmetçisi, (bk. Ümmü'l-eymen). 157b-5, 160b-1

Ümmü'l-eymen : (k.a.) Hz Muhammed'in hizmetçisi, (bk. Ümm-ü Eymen). 153a-14, 154b-3, 160a-8
Ü.-i (akk.) 153a-14, 153a-16

Ümm-ü Hakīm : (k.a.) Abdulmuttalib'in eşi, asıl adı Beyza, (bk. Beyżā). 44b-12

Ümm-ü Hāriṣ : (k.a.) Abdülmuttalib'in ilk eşi. 44b-14

Ümm-ü Mekān : (k.a.) Eskiden Hicaz'da bilgisine baş vurulan, danışılan bir bilgili kadın. Ona Hz. Abdullah'ın kurban edilmesini danışmışlardı. 50b-14, 51a-3, 51a-4, 51a-4, 51a-11

Ümm-ü Rummānī : (k.a.) Hz. Ebu Bekr'in eşi, Hz. Ayşe'nin annesi. . 200b-13
Ü.-ye 201a-6

Ümm-ü Ṭālib : (k.a.) Ebu Talib'in eşi, esas adı Fâtıma, (bk. Fāṭıma). 208a-14, 208b-12

Ümm-ü Żamra : (k.a.) Hz Muhammed'in süt annesi Halime'nin lakabı, (bk. Halīme). 106a-13

ün : Ün, ses.
20a-17, 20b-4, 20b-9, 23a-1, 24a-16, 25a-3 , 30a-8, 33a-4, 39b-8, 42a-10, 42a-12, 42b-8, 45b-17, 51b-16, 52a-17, 52b-1, 52b-3, 61b-16, 62a-13, 62b-3, 62b-7, 71a-3, 88a-2, 90b-10. 91a-15, 96a-10, 96b-2, 105a-3, 106b-4, 106b-14, 106b-17, 107b-5, 112b-11, 114b-5, 134b-5, 139b-13, 140a-5, 143a-6, 143a-17, 143b-1, 172b-17, 187b-14,
ü. birle 93a-13
ü. dahı 62a-3
ü.-i 62a-13, 107b-7, 109a-10
ü.-e 55b-7
ü.-i 21a-17, 35a-4, 87b-17, 100b-17
ü.-ini 101a-2
ü.-üni 129a-6
ü.-in 15a-3,101a-4, 106b-16

ü.-inden 99a-5
ü.-lerinden 35b-4
ü.-lü 135a-13

ünde- : Çağırmak, davet etmek.
ü.-gil 142b-5

üns : (a.) Alışıklık, alışma, ülfet; arkadaş, dost. 95a-4
ü. ol- 52a-4, 127b-8

ürk- : Ürkmek.
ü.-di 119b-16
ü.-diler 77a-10

ürkit- : Ürkütmek.
ü.-ün̄ 86a-11

üründü : Seçkin, mümtaz. 142a-12

üsd : Üst, üzer, (bk. üst)
ü.-üme 49a-13, 56b-13, 93a-5, 93b-10
ü.-ümde-y-iken 182b-11
ü.-ümdegi 221b-14
ü.-üne 27b-15, 36b-11, 80a-9, 108a-7
ü.-ün̄degi 86b-15
ü.-ine 9a-1, 30b-17, 31b-17, 33b-2, 39b-12, 42b-12, 43a-11, 46b-12, 47a-1, 47a-16, 47a-16, 47b-4, 48a-9, 49a-6, 49a-7, 49a-8, 50a-12, 50b-12, 51b-1, 51b-7, 51b-8, 52a-1, 55b-6, 56a-9, 70b-7, 80a-7, 81a-4, 83b-10, 84a-2, 84a-3, 84a-14, 84b-8, 84b-8, 86a-3, 86b-2, 86b-8, 86b-10, 86b-17, 87a-3, 87b-13, 87b-15, 88a-5, 91b-5, 99a-8, 100b-8, 101a-14, 103a-2, 113b-15, 115a-11, 116b-14, 120b-9, 121a-6, 121a-9, 121b-6, 131a-10, 140b-14, 146a-16, 150b-10, 154a-9, 154b-2, 157a-3, 159b-15, 160a-15 162a-6, 165a-11, 167b-3, 169a-8, 181b-11, 184a-1, 184b-8, 187b-8, 189a-13, 192a-2, 192b-15, 193a-7, 195a-17, 196b-6, 196b-10, 197b-8, 199a-9, 199a-10, 201a-12, 201a-12, 202b-1, 204a-6, 217b-11

ü.-üne 26a-1, 46b-12, 47a-6, 47a-15, 68b-17, 86a-17, 93b-11, 148a-8
ü.-inde 29b-14, 30a-10, 33a-7, 39b-16, 40b-12, 65a-1, 88a-5, 92b-1, 129b-8
ü.-ünde 3a-16, 39b-16, 40b-10, 45a-11, 63b-6, 83b-11, 86b-9, 87a-3, 90b-6, 120b-9, 130b-12, 162a-11, 166b-9, 174b-15
ü.-ünde-y -idi 45b-5, 101a-15
ü.-inden 61b-10, 130a-5, 151a-15, 169a-6
ü.-ünden 77b-4, 89b-10, 116a-1, 116b-11, 189b-7 189b-8
ü.-ümüze 46b-15, 80a-13, 86a-1, 87a-7, 141a-15, 142b-16, 142b-17, 151b-15, 152a-17, 197b-13, 199b-16, 218a-8
ü.-ümüze mi? 144b-12
ü.-ümüzden 60b-13
ü.-ünüze 169b-12
ü.-ünüzden 86a-11
ü.-lerine 88a-4
ü.-lerinde 40b-11

üskünlük : Üstün, çok, kalabalık. 73a-13

üst : Üst, üzer, (bk. üsd).
ü.-ümde 53b-2
ü.-üne 108a-6, 171a-16, 213b-12
ü.-ine 23b-8, 23b-15, 34b-1, 35a-3, 49a-1, 66b-14, 122b-7, 125b-8, 137b-9, 140b-8, 141a-8, 196b-12, 202b-17, 203a-2, 203a-4 203a-4, 203a-6, 209a-16, 218b-9, 221b- 8, 221b-11, 221b-17, 222a-3, 222b-5, 224b-1, 224b-15
ü.-üne 23b-8, 34b-14, 108a-1, 128a-13, 136a-9, 141a-7, 222a-2
ü.-inde 11a-13, 131b-6, 188a-4, 211b-6, 216b-9, 222b-17, 223b-1, 223b-5, 223b-7, 224b-17
ü.-ünde 15b-9, 197b-16, 212a-2, 222a-11, 223b-1
ü.-ündedür 24b-12

ü.-inden 225b-6
ü.-lerine 184b-10
ü.-lerinde 59b-9

üstāz : (f.) Üstat, öğretici; becerikli, sanatında tam olgunluğa ulaşan, usta. 153b-12
ü.-un̄ (iye.) 71a-15

üş- : Üşmek, üşüşmek, toplanmak, saldırmak.
ü.-er 47b-4
ü.-di 122a-16, 141a-3
ü.-diler 47a-12, 52a-1, 184b-8
ü.-miş dür 47a-16
ü.-üp 199a-9
ü.-meye 136a-9

üşen- : Üzülmek, sıkılmak, tedirgin olmak; çekinmek, sakınmak, korkmak; düşmek, değerini yitirmek.
ü.-dün̄ 67b-12
ü.-di 125a-17
ü.-diler 127a-7, 193b-2
ü.-em 85b-8

üşendür-: Tedirgin etmek, rahatsız etmek.
ü.-ür 111b-9
ü.-ürüz 133a-10
ü.-düm 173b-4
ü.-men̄ 220a-12

üşür- : Üşürmek, üşüştürmek, musallat etmek, yağdırmak, bir şeylerle saldırmak.
ü.-diler 140b-11, 190a-15,
ü.-elüm 159a-9
ü.-sünler 29a-8

üt- : Ütmek, oyunda yenerek kazanma, elde etme, almak.
ü.-iser 127a-1
ü.-iserdür 45a-7
ü.-e (ist.) 70a-11, 136a-7, 205b-10

üyez : Sivrisinek, atsineği, eşek sineği, tatarcık, büvelek.
ü. kim 2b-17

ü.-ün̄ (gen.) 3a-2

üzer : Üzer, üzeri, üst. (krş. üzere, üzire, üzre).
ü.-ünde 13b-15
ü.-ine 18b-3, 22b-9, 40a-13, 46a-15, 46b-13, 46b-14, 63a-9, 74b-12, 86a-13, 86a-14 , 89b-17, 94a-10, 99b-12, 110a-14, 117a-2, 121a-4, 138a-6, 145a-4, 181b-6, 182b-16, 195a-13
ü.-inde 28b-12, 128a-5
ü.-inden 13a-7
ü.-inüze 46a-15

üzere : Üzere, üzerine, (krş. üzer, üzire, üzre).
7b-14, 20b-6, 23a-12, 25a-2 , 29b-8, 31a-10, 32b-8, 39b-11, 40b-4, 41b-7, 43b-9, 43b-9, 43b-9, 43b-13, 43b-13, 43b-14, 44a-11, 48a-4 , 51a-1, 51a-1, 51b-15, 52b-14, 56a-17, 61b-5, 63b-5, 64b-17, 69a-10, 70b-17, 75a-7, 78b-7, 80a-3, 80b-5, 86a-13, 101a-17, 104b-7, 125b-11, 128b-16, 129b-5, 129b-15, 131a-11, 142a-10, 154b-12, 156a-5, 160a-11, 162b-5, 181a-12, 185b-15, 187b-9, 187b-11, 196a-8, 199b-15, 213a-5, 216a-7, 216b-11, 223a-6, 80b-5
ü. dahı 52b-12
ü.-y-idi 23b-10

üzire : Üzere, (krş. üzer, üzere, üzre). 216b-8

üzre : Üzere, (krş. üzer, üzere, üzire).
4a-11, 6a-14, 35b-13, 51b-11, 61a-10, 81a-10

üzül- : Kopmak, düşmek.
üz-di 87b-5, 99a-11

vā : (a.) Vay, vah, eyvah. 57a-9

vācib : (a.) Vacip, gerekli, lüzumlu, mutlaka yapılması gereken. 37b-12
v.-dür 23b-2, 81a-15, 83a-5, 218a-8
v.-di kim 164b-5
v.- ol- 110a-15, 120a-11, 12 0b-1
v.-inde 211a-1

va'de : (a.) Bir iş için önceden belirlenen zaman, vakit; söz verme, söz.
14b-4, 61b-1,61b-6, 104b-5
v. eyle- 15a-13

vādi : (a.) Vadi, iki dağ arasındaki uzun çukur, dere.
189a-6, 191b-10, 22 5 b-11
v.- yi Töhāme 123a-17,123b-8
v.-nün 189a-6, 189a-7
v.-ye 189a-9,189b-5
v.-sindedür 123a-16

vahdāniyyet: (a.) Allah'ın birliği, varlığı.
v.-ün (iye.) 5b-3

vāhid : (a.) Bir,tek.
v.-den (habar-ı v. "Tek bir kaynaktan gelen haber.") 7b-2

vahş : (a.) Yabanî, ehlî olmayan (hayvanat).
v.-a (cemī`-i v.) 95b-6

vahy : (a.) Vahiy, bir fikir veya emrin Allah tarafından bir peygambere ilham edilmesi.
54b-8, 66b-3, 70a-8, 87a-6, 108b-15, 164b-1, 204b-14, 222a-14
v-i ilāhī 185a-7
emīn-ü v. 18b-5, 143b-4
sāhıb-u v. 191a-10

Vā'ıd : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, korkutarak doğru yola sevk eden (bk. Muhammed).
12a-15,110b-9

Vā'ız : (k.a.) Hz. Muhammed 'in adlarından biri, öğüt veren, nasihat eden. (bk. Muhammed).

12b-6, 111a-4

vakār : (a.) Ağır başlılık, haysiyet ve şerefi koruma.
133b-1,134a-11
v.-ı (iye.) 127a-4

vāk‘ı : (a.) Meydana gelmek.
v. ol- 119a-3

vāk‘a : (a.) Meydana gelen şey, hadise.
63a-13, 78a-17, 168a-1
v. ol- 36a-8, 119b-12, 123a-10
v.-ya 50a-14
v.-dan 29a-11, 73b-16
v.-sını 162b-17

vakt : (a.) Vakit, zaman: hal, durum.
14a-11, 25b-10.90b-9, 174b-13, 174b-16, 174b-16, 201b-7
v.-ı ma‘lūmda 116b-1
v.-ı tağayyurdur 162a-17
v. ol- 23a-2, 54a-2, 61b-6, 68b-6, 75b-13, 116b-1, 187b-4,218b-12
v.-a 13b-3, 116b-2, 135a-8
v.-da 8a-3, 87b-16
v.-dan 101b-12, 186a-14
v.-ın (inst.) 91a-1, 173a-8, 186a-11,
v.-um 175a-1
v.-unda 123a-5
v.-ı 6a-9, 8a-17, 14a-10, 17b-1, 19a-11,23b-2, 23b-14, 58b-4, 61b-1, 65b-8, 76b-12 , 81a-15, 126a-7, 129a-1, 142a-16, 167b-16, 192b-14, 223b-6, 225a-5
v.-ıdur 118b-3, 171b-15, 197a-5,197a-6, 208a-9
v.-ını 197a-10
v.-ına 167b-16, 192b-13, 216b-3, 221b-5, 223a-12
v.-ında 14a-11, 25a-7, 32b-9, 43a-9, 49a-14, 55a-17,75a-15, 83b-12, 101a-17, 102a-14, 105b-13,121a-16,125b-13, 129a-11, 134a-5,

134a-5, 143a-6, 177b-8, 187b-8, 216a-3,
221a-14
v.-ları nda 29a-16

vālide : (a.) Ana, ata.
v.-n 36a-16
v.-si 139b-1
v.-müz 30a-4

vālideti: (a.) Annem, anneciğim, (krş. vālide). 47b-5

vālidī : (a.) Atam, babacığım, (krş. vālide).
48b-13, 49a-15

vālih : (a.) Şaşkınlık ve hayrette olan, hayran, şaşakalmış, şaşkın.
3a-14, 191a-14, 203a-13

va'llah: (a.) Vallahi, Allah için, Allah hakkı için, yemin. 59a-12, 93a-17,100b-1

va'llāhu a'lem: (a.) Allah daha iyi bilir. 90b-1

var : Var.
9a-15, 9a -15, 27a-4, 27a-8, 28a-6, 31a-3,
31a-3, 35b-15, 35b-16, 38b-9, 47a-5, 53b-17,
53b-17, 63a-6, 74b-4, 80a-3, 85b-5, 88b-6,
92a-17, 103b-15, 103b-15, 118a-3, 138b-13,
138b-14, 144a-16, 155b-6, 155b-6,165b-16,
177a-3, 190a-4, 190a-11, 207b-3, 220a-8
v. kim 46b-6, 71a-10, 107a-17,107a-17
v. durur 28a-15, 47a-11, 197b-16, 208b-14
v.-dur 11b-17,20a-14, 20b-13, 24b-16, 24b-16,
27a-10, 32b-7, 35b-15, 35b-15,36b-6,
40a-3, 41a-2, 41b-15, 43a -2, 43a-16,
43b-6, 43b-2, 50b-5, 50b-14, 53b-2, 54b-10,
55a-6, 55b-4, 55b-4, 59a-3, 60a-17, 78b-8,
79a-10, 79a-17, 80b-8, 81a-11, 81b-9, 83b-8,
85b-4, 86a-8, 89b-17, 96b-14, 99a-10,
99a-13, 99a-14,102a-8,103b-12, 110a-17,
110b-1, 110b-1, 112a-1, 112a-13,112b-2,
113a-2, 116b-7, 137a-14, 137a-15, 40a-16,
140a-17, 145a-6, 145b-8, 150a-16, 151a-17,
154a-14, 154a -14,154a-15, 154a-15, 155b-11,

156a-3, 161a-12,161a-12, 161a-13,166a-7 ,
166a-8,170b-15, 173a-14, 175a-2, 175a-3,
186a-10, 186a-10, 186b-5,187b-10, 189a-6,
190b-1, 196a-6, 198a-5,199b-4,199b-10,
201a-8, 201a-9, 201b-5, 202a-9, 203a-15 ,
203b-12, 208a-7, 211b-7, 212a-17, 213a-6,
214a-12, 216b-1, 216b-2, 218a-8, 218b-2,
218b-16, 219a-11, 221a-12, 222a-14, 222b-17,
222b-17, 224a-13

v. mıdur? 13a-12, 56b-12.163a-11, 163a-11,
173a-2,198a-16, 209b-16

v. mı kim? 46b-6

v.ıdı 4a-1, 16b-11,16b-12,16b-13, 18b-6,18b-7,
18b-16, 19a-16, 19b-5,21a-17,25a-14,25b-6,
25b-7, 26b-15, 28b-2, 35a-7,35a-7,35a-11,
39a-12, 39b-3, 42b-8, 42b-10, 43b-8,
43b-11, 45b-4, 48a-5, 48a-6, 52a-6, 53a-6,
53b-11, 55a-4, 55b-4, 57b-17, 58a-2, 85a-4,
97a-16, 99a-9, 99a-14, 99a-15, 99b-8, 104b-8 ,
105b-6, 105b-6, 105b-7, 105b-8 , 111a-11,
116a-2 , 118b-1, 121b-5, 123a-17, 123b-4,
124b-1, 125b-13, 125b-17,126a-7, 127b-14,
131b-1,138a-13,141b-4, 141b-9, 141b-11,
144b-2,149b-14,154a-7, 154a-8, 154b-6,
155b-4,158a-2,160a-12,162a-15,162a-17,
162a-17, 167b-11, 167b-13,167b-17, 171a-2,
177b-11, 178a-7, 180b-1, 188b-2, 189a-10,
195b-10, 195b-11, 195b-12, 197a-13, 201b-4,
205b-7, 206a-4, 206a-6, 208a-4,215a-10,
217a-4,217a-4, 218a-4, 223a-13

v.-ımış 36a-5, 122b-5

v.-ısa 45b-13, 54b-4, 65a-8,78a-11, 99a-16,103a-15,
107b-11, 112b-1,128b-7, 156a-3, 156a-3,
156a-11, 221a-4

v.-ısavuz 71b-1

v.-ıduğın (akk.) 8b-4

v.-mıssa-y-ıdı 111b-5
v.-ol- 11a-15,11a-15, 94b-1, 112a-12

var- :Varmak, gitmek.
v.-uram 37b-10, 37b-10 65b-2, 67b-11, 79a-1 , 100a-15, 118b-14, 143b-6, 143b-8, 202a-8, 208b-5
v.-ursın 24b-16, 79a-2, 100a-15, 147b-16
v.-ur 53a-5, 64b-9,79b-2, 207b-7, 216a-11
v.-ıruz 24b-15
v.-uruz 138b-3, 139a-1
v.-ursız 64b-6
v.-urlar 77b-6, 118b-2, 118b-5, 118b-8, 210b-15
v.-dum 171a -15, 189b-2, 218a-5
vv-dun̄ 173a-9, 218a-3
v.-dı 9b-17,10a-6, 25a-1, 26a-3, 27b-11, 27b-16, 31b-16,35a-10, 40b-10, 45a-6, 52 b-17, 53a-9, 56b-1, 68b-15, 70a-17, 89b-8, 101a-4, 103a-4, 113a-9, 116a-7, 123a-1, 12 8b-5, 142a-3, 142b-14, 156a-7, 192a-1, 192b-16, 196b-1, 196b-8, 200a-13, 211a-16, 215a-2, 215b-10, 217b-2, 216a-9, 216b-5, 216b-5, 216b-15,220b-9, 220b-13
v.-duk 103a-6, 139a-17
v.-dılar 29a-16, 29b-6, 53a-10, 56b-12, 68b-9, 68b-13, 107b-8, 111a-11, 126b-9, 139b-1, 153a-17, 160a-9, 163a-3, 166b-15, 179b-11, 185b-10, 188b-5, 195b-2,198b-5, 200a-3, , 200a-8
v.-mış 96b-2
v.-ıpdur 198a-12, 202a-4, 200a-6
v.-ısardur (yavı v.) 123a-2
v.-ayım 24b-14, 26a-6, 28a-10, 33b-16, 38b-5, 112b-10, 208a-8
v.-ayum 57b-5, 70b-2, 70b-12 , 71b-14, 112b-4, 112b-14, 142a-7, 144a-10, 148a-4, 172a-11, 186a-15, 190a-1, 196a-17

v.-ayum mı? 147b-3
v.-ġıl 9b-12, 9b-15, 20a-8 , 37b-15, 58b-6,
59a-15, 83b-2, 90b-15, 106b-1, 107a-8,
107a-16, 106b-16, 112a-12, 112b-4, 137a-7,
146a-6, 147a-6, 149a-10, 150a-9, 159b-13,
167b-2, 168a-12, 171a-4, 171a-6y, 210a-7
v. 7a-8, 27b-14, 54b-16, 59b-2, 59b-13,
85a-4, 85a-13, 85b-15, 123a-5, 142a-10,
199a-11, 220b-13
v.-sun 24b-10, 147b-4, 181a-15, 220b-3
v.-alum 26a-4, 40a-6, 43a-3, 50b-16, 55a-13,
56a-16, 64b-8, 83b-14, 132b-6, 138b-10,
139a-1, 150a-16, 169b-14, 183b-1, 193a-11
v.-alum mı? 150a-13
v.-uñ 46a-13, 55a-2, 68b-9, 149a-5, 166b-15,
200a-3, 200a-7
v.-uñuz 108a-7, 151b-5, 167a-4, 169b-16
v.-sunlar 152a-4
v.-sañ 37b-15
v.-sa 21b-8, 166b-6, 225a-12
v.-savuz 225a-13
v.-am 34a-17. 37b-1, 78a-16, 79a-5, 96a-9,
96b-2, 142a-4, 153a-12, 191b-11
v.-asın 36a-16, 37b-13, 219b-1, 223a-11
v.-a 10a-6, 27b-17, 28a-2, 45b-10, 48b-11,
52a-10, 56a-17, 76b-4, 79b-7, 83a-3,
132a-13, 138b-5, 214b-16, 216a-4, 216a-5,
217a-13, 217a-13, 217a-15
v.-avuz 26a-6, 29a-6, 37a-3, 42b-17, 138b-7,
138b-17, 149b-17, 159a-7
v.-asız 78b-3, 159b-6
v.-alar 24b-17, 29a-6, 32a-6, 75b-3, 94a-7,
106a-8, 107a-14, 118a-12, 118b-10,
138a-15, 152a-9, 194a-12
v.-u tur- 106a-16
v.-ıp 57b-5, 202a-6
v.-up 189a-8, 189a-15

v.-ınca 38a-5, 77b-11, 126b-8
v.-ıcak 51a-12, 80a-17, 86b-9, 137a-16, 159a-4,
v.-ıcaġaz 138b-2
v.-an 3b-15, 71b-4, 107a-10
v.-dıġumda 151b-12
v.-duġınca 22b-13, 49b-8
v.-duġu ñuz 77b-14
v.-urdum 186a-13
v.-ur-ıduh 115b-15
v.-urlar-īdı 23b-7, 83b-17, 162b-4
v.-ursa 147a-17
v.-ursavuz 139a-2, 159a-10
v.-mış-ıduñ 218a-4
v.-mış-ıdı 29b-4, 65b-13, 73b-17, 206a-4,
217a-16
v.-a-y-ıduñ 208a-2
v.-mazuz 43a-14, 71b-5
v.-mazsız 43a-15
v.-madum 35a-2
v.-maġıl 147b-4
v.-mayabum mı? 150a-13
v.-mañuz 54b-6
v.-mayam 77a-1
v.-maya 19b-14
v.-mayınca 77a -2
v.-maz-ıdı 91b-3
v.-ı bilürsin 190a-2
v.-amaz 220b-12
v.-mak 37b-8
v.-maġa 75b-8, 99b-11,106b-15, 119a-12, 153a-11,
173a-13
v.-maġumuzda 150a-16
v.-ış 211a-13

varaḳ : (a.)Yaprak, sayfa.
v.-dur 185a-1

vāriṣ ::(a.) Varis, mirasçı.
v. ol- 3 24a-9, 61b-6, 68a-10, 82a-2, 109a-1,
164a-6, 198a-1

Varka : (k.a.) Veraka ibn-i Mevfel, Hz. Muhammed'in eşi Hz. Hatice'nin amcası oğlu, (bk. Varka ibn-i Nūfil).206a-11

V.-ya 206a-11

Varka ibn-i Nūfil: (k.a.) (bk. Varka).

123b-4, 184b-12, 206a-6

V.-i (akk.) 206a-7

varlık : Varlık, mevcudat. 11a-15, 13b-11

v.-un̄ (gen.) 11a-16

vasf : (a.) Vasıf, nitelik, bir kimsenin veya nesnenin taşıdığı sıfat; övme.

v. eyle- 121b-14, 193b-15

v. it- 153a-2, 187a-9

v. -un̄ 193b-15

v.-un̄ı 164b-8, 193b-15

v.-ı 126b-9

v.-ını 18b-1, 51a-11, 54b-3, 93b-9, 104b-5, 121b-7, 140a-2, 156b-6, 159b-4, 162b-10, 187a-7, 193a-3, 206b-4,211b-13

v.-ın 70b-8

v.-ına 110a-11, 160b-17

v.-ından 67a-10

vasī : (a.) Yetimlerin mallarını idare eden ve kendilerini besleyip büyüten kimse. 210b-6

vāsıl : (a.) Kavuşma, yetişen, ulaşan, erişen, (bk. vasl).

v. ol- 4b-6

v.-un̄ 190a-5

Vāsıt :: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed). 12b-1, 110b-14

vasıyyet: (a.) Vasiyet.

17b-17, 19a-10, 21b-14, 21b-15, 30a-5, 108b-11,

v.-dür 52b-9, 53b-1

v. eyle- 16b-8, 17a-13, 30a-2, 65b-5, 175a-6, 175a-16, 176b-11

v. it- 23a-3

v. kıl- 13b-16, 14a-1, 14a-10, 14b-15, 15a-15,

17a-15, 17b-14, 18a -1, 18a-3, 18a-6,
19a-13, 21a-16, 21a-6, 21b-16, 32a-9,
49a-12, 175a-2

v. ol- 24a-13
v.-i akk.) 37b-14
v.-üm 175a-2, 175a-3, 213a-6, 213b-11
v.-ümi 32a-10, 213a-6
v.-ün̄ 175a-3
v.-i 37b-14
v.-ini 34a-14
v.-ler 186b-3
v.-leri (akk.) 176b-2

vasıyet-nāme: (a.) Vasıyetname, vasıyet yazılan tasdikli belge.
v.-de 108b-12

vasl : (a.) Kavuşma, ulaşma. (bk. vaṣl). 216a-2

vatan : (a.) Vatan, bir kimsenin doğup büyüdüğü veya yaşadığı memleket.
terk-i v. kıl- 64a-1
v.-uma 65b-11, 69b-4
v.-unı 34b-8
v.-una 37b-11, 53a-15
v.-ını 34a-13
v.- umuza 115b-17
v.-umuzdan 199b-17
v.-larını 188b-10

vay : Vay, eyvah,, yazık, şaşma. 88b-4, 158a-16,
v. ol- 209b-10

vaʿẓ : (a.) Vaaz, dinî öğüt. 23a-17

vaẓīʿ : (a.) Alçak, aşağı. 184b-7

vaẓīfe : (a.) Vazife, bir kimsenin yapmak zorunda olduğu iş; verilen iş.
v.-leri (iye.) 177b-11

ve : (a.) Ve, dahi, de, hem, ile. (bk. ı, i, u, ü, vü).
2b-4, 2b-7, 2b-8, 2b-12, 2b-13, 3a-9, 3a-10, 3a-10,

3a-11, 3b-10, 4a-6, 4a-6, 4a-7, 4a-8, 4b-6, 4a-7,
4a-8, 4b-6, 4b-14, 4b-16, 5a-4, 5a-6, 5a-8, 5a-9,
5a-10, 5b-3, 5b-5, 5b-6, 5b-8, 5b-9, 5b-9, 5b-13,
5b-13, 5b-14, 5b-15, 6b-1, 6b-2 , 6b-6, 6b-6,
6b-6, 6b-6, 6b-6, 6b-8, 6b-8, 6b-9, 6b-15, 6b-17,
7a-1, 7a-10, 7b-2, 7b-7, 7b-7, 8a-2, 8a-2, 8a-10,
8 a-12, 8a-14, 8a-17, 8b-4, 8b-6, 9a-4, 9a-15,
9a-17, 10a-17, 10a-17,10a-17, 10b-15, 10b-16,
11a-6, 11a-6, 11a-15, 11a-17, 12b-7, 12b-7, 12b-7,
12b-7, 12b-7, 12b-8, 12b-8, 12b-8, 12 b-8, 12b-9,
12b-16, 12b-17, 13a-8, 13a-8, 13a-9, 13a-9, 13a-9,
13a-9, 13a-10, 13a-11, 13a-11, 13a-12, 13a-12,
13b-4, 13b-5, 13b-5, 13b-5,13b-13, 13b-13, 13b-14,
13b-14, 13b-16, 13b-17, 14a-1, 14a-1, 14a-4,14a-4,
14a-8, 14a-15, 14a-15, 15a-11, 15a -11, 15a-11,
15a-12, 15a-12, 15a-12,15a-12, 15a-13, 15a-13,
15a-14 , 15a-15, 15a-15, 16b-7, 16b-9, 16b-16,
16b-16, 17a-12, 17a-12, 17a-14, 17b-14, 18a-4,
18a-7,18a-7, 18a-7, 18a -9, 18a-9, 18a-11,18a-16 ,
18b-8, 18b-9, 19a-6, 19a-6, 19a-7, 19a-7, 19a-9,
19a-10, 19a-16, 19b-7, 19b-12, 19b-14, 19b- 15,
20a-13, 20a-16, 20b-17, 21a-7, 21b-3, 21b-5,
21b-6, 21b-7,21b- 8, 21b-15, 2 1b-16, 22a-2,
22a-3, 22a-3, 22a-5, 22a-11, 22b-8, 22b-10, 23a-3,
23a-7, 23a-9, 23a-10, 23a-10, 23a-13, 23a-14,
23a-15, 23a-15, 2 3b-5, 23b-5, 23b-6, 23b-6,
23b-7, 23b-13, 24a-11, 24a-13, 24a-13, 24a-15,
24b-3, 24b-13, 25a-4, 25a-4, 25a-6, 25a-6, 25b-2,
25b-5, 25b-8, 25b-8, 25b-12, 25b-13, 26a-6,26a-9,
26a-17, 26b-2, 26b-6, 26b-7,26b-7, 26b-11, 26b-16,
26b-16, 26b-16, 27a-10, 27b-5, 27b-7, 2 7b-13,
28a-17, 28b-11, 28b-12 , 29b-13, 29b-16, 30a-14,
30a-17, 30a-17, 30a-17, 30b-4, 30b-5, 30b-7,31a-3,
31b-2, 31b-15, 31b-16,31b-16, 32a-14, 32b- 14,
32b-15, 3 2b-16, 33a-1, 33a-3, 33a-4, 33a-8,
33a-8, 33a-10, 33a-14, 33a-15, 33b-5, 34b-12,
35a-9, 35a-14, 35b-9, 35b-11, 36a-5, 37b-10, 37b-14,

38a-3, 38a-12, 39a-6, 39a-6, 39a-11, 39a-12, 39a-12,
39a-12, 39a-12, 39a-14, 39a-16, 39a-17, 39b-2,
39b-3, 39b-17, 40b-12, 40b-12, 40b-12, 40b-16,
41a-15, 41a-17, 41b-6, 41b-6, 41b-7, 41b-7, 41b-8,
41b-16, 42a-7, 42a-7, 42b-11, 43a-4, 43b-15, 44a-1,
44a-6, 44a-17, 44b-8, 44b-8, 44b-13, 45a-4,45a-13,
45b-4, 46a-2, 46a-5, 46a-8, 46a-9, 46a-10, 46a-10,
46a-11, 46a-12, 47a-13, 48a-11, 49a-2, 49b -4,
50a-1, 50a-1, 50b-3, 50b-10, 50b-17, 51a-15, 51b-1,
52a-7, 52b-8, 52b-11, 53b-2, 53b-7, 53b-8, 53b-10,
53b-12, 53b-12, 53b-16, 54a-7, 54a-12, 54b-7, 55a-7,
55a -11, 55a-12, 55b-1, 55b-4, 55b-7, 55b-10,56a-11,
56a-12, 56a-12, 57a-11, 57b-16, 5 7b-16, 58a-2,
58a-3, 58a-4, 58a-10, 5 8a-16, 58a-16, 58b-3,
58b-5, 60a-12, 60a-12, 60a-16, 61a-16,
61a-16, 61b-4, 62b-6, 62b-16, 62b-17, 63a-12,
63b-13, 63b-13, 63b-13, 63b-13, 63b-17, 64a-9,
65b-10, 66b-1, 66b-2, 66b-2 , 66b-2, 66b-14 ,
68a-5, 68a-12, 68a-13, 68b-4, 68b-7, 68b-10,
69b-12, 69b-15, 69b-17, 70a-3, 70a-4, 70a-7,
70a-7, 70a-11, 70a-14, 70a-15, 70a-15, 70a-15,
70b-17, 71a-6, 71b-6, 71b-11, 72b-2, 73a-11 ,
73a-11, 73b-4, 73b-5, 74a-17, 74b-5, 74b-10,75a-5,
75b-11, 77b-8, 77b-12, 77b-16, 78a-1, 78a-13,
78b-5, 78b-5, 78b-6, 79a-1, 79a-2, 79a-16,80a-5,
80b-3, 80b-8, 80b-8, 80b-8, 80b-9, 81a-5, 81b-6,
81b-16, 81b-17, 83a-9, 83b-6, 83b-6, 84a-13,
85b-4, 85b-13, 87a-3, 87a -9, 87a-9, 87b-3, 87b-3,
87b-9, 87b-15, 88a-2, 88a-4,88a-5,88a-5,89a-8,
89a-11, 89a-17, 89b-4, 89b-11, 89b-11, 89b-11,
89b-12, 90a-10, 90a-10, 90b-4, 90b-16, 91b-2,
92a-11, 92a-12.92b-5, 94a-2, 94a-11, 94a-1 5,
94a-15, 94a-15, 94a-17, 97b-15, 98a-6, 98b- 11,
99a-10, 99a-13, 99a-17, 99b-7, 99b-15, 100a-16,
100b-2 , 100b-4, 100b-6, 100b-11, 100b-11,100b-16,
101 a-14, 101b-2, 103a-8, 104a-7, 104a-12, 105b-10,
106a-5, 106a-10, 106a-10, 106b-10,106b-13,

106b-15,107a-17, 107a-17,108a-7, 108a-8, 108a-8,
108a-9, 108a-10, 109b-16, 110a-6, 111a-5, 111a -5,
111a-5, 111a-6, 111a-6, 111a-6, 111a-6, 111a-7,
111a-7, 111a-7, 111a-17, 111a-17, 111a-17,111b-1,,
111b-1, 111b-2, 111b-3, 111b-3, 111b-4, 111b-4,
111b-6, 111b-6, 111b-7, 111b-8, 111b-10,111b-11,
111b-11, 111b-11. , 111b-12, 111b-12, 111b-13,
111b-13, 111b-13, 112a-3, 114a-4, 114b-13, 114b-4,
114b-13, 114b-14 „ 114b-14, 115a-2,115a- 3,
115a-3, 115b-5, 116a -5, 116a-9, 116 a-17, 116a-17,
116a-17, 116a-17, 116b-13, 117a-2, 117b-2,117b-2,
118a-17, 118b-2, 118b-7, 119b-13, 119b-13,120a-10,
121a-1, 121b-8, 122a-2, 122a-4, 122a-9, 123a-8,,
123b-7, 123b-10,123b-10, 124a-15,124b-10,
126a-14, 126a-16, 126a-16, 127a-4, 127a-6,12 7a-6,
127a-6, 127a-8, 127a-15, 128a-17, 12 8b-6,128b-15,
129a-5, 129b-8, 130a-2 , 13 0a-8, 131a-10, 131a-12,
131a-14, 131b-1, 131b-16, 132a-10, 132b-9,132b-12,
133a-6, 133b-1,133b-1, 133b-2, 133b-17, 134a-1,
134a-11, 134a- 12, 134b-14, 135a -2, 135a-12,
135a-12, 135a-12, 135a-15, 135b-4, 135b-4,135b-17,
136b-4,136b-5, 136b-6, 136b-14, 136b-15, 136b-16,
136b-17, 137a-1,137a-1, 137a-2, 137a-9, 137a-10,
137a-11, 137a-11, 137a-17, 137b-12, 137b-12,
137b-12, 137b-12, 137b-13,137b-13, 138a-15,138b-4,
140b-7,140b-9, 140b-17, 141b-9, 142a-5, 142a-8,
143a-12, 144b-2, 145a-1, 145a-2 , 145a-2, 145a-2,
145a-2, 145a-2, 145a-2, 145a-2, 145a-8, 145a-9,
145a-9, 145b-8, 146b-13, 146b-16, 146b-16,
146b-16, 146b-17, 146b-17, 146b-17, 148b-4,148b-5,
148b-6, 148b-7, 148b-8, 149a-7, 150a-1,150a-4,
150a-5, 151b-6, 153a-3, 15 3a-4, 153a-6,
153a-6, 153a-1 7, 154a-13, 154b-8, 154b- 9,154b-9,
154b-10, 154b-11, 154b-13, 154b-14, 154b-16,
154b-17, 154b-17,155a-1, 155a-2, 155a-4, 155a-4,
155a-13, 155a-15, 155a-15, 155b-6, 155b-12,
156a-13,156a-13, 156a-14, 156b-13, 156b-13,157a-15,

157b-7, 157b-12, 158a-7, 158a-7,158a-12,158b-13,
159a-9,159a-9, 159b-9,159b-10, 160a-8, 160a-17,
160a-17, 161b-12, 161b-13, 161b-16, 162a-10,162a-16,
162a-16, 162b-15, 163a-12, 163b-7, 163b-9,163b-9,
163b-11, 163b-15, 163b-15, 164a-1,164a-7, 164b-6,
165a-3, 165a-3, 165a-11,165a-13,165b-5,
165b-10, 165b-12, 165b-16,166a-9, 166a-12, 166b-2,
166b-5, 166b-5, 166b-5,166b-6, 168b-2,168b-8,
168b-10,168b-17, 169a-8, 169a-12, 169a-14, 170a-1,
170a-14, 170a-14, 171a-9, 172a-12, 172a-12,172a-14,
172a-14, 172a-14, 172a-15, 172a-16,172a-16,174a-3,
174a-15, 174b-17, 175a-11,175a-11, 175a-11,175a-17,
175b-3, 175b-7, 175b-16,176a-6, 177a-4,177b-13,
178a-4, 178a-6, 178b-2,178b-9, 178b-11, 178b-11,
178b-14,179a-12,179a-15, 179a-15,179b- 2, 180a-1,
180a-13,180b-9, 181a-10,181b-5,181b-6, 183b-7, 183b-17,
184a -7, 184b-7, 184b-7, 184b-8, 185a-17, 185b-4,
185b-4, 185b-6,186b-8,186b-8, 186b-10, 186b-14,
187b-6, 187b-10,187b-16, 188a-4,189b-10, 189b-10,
190b-1, 191a-14, 192a-5,192b-2, 194a-3,195a-15,
195a-15, 195b-3, 196a-11, 196b-14, 197a-1,197a-2 ,
197a-5, 197a-6, 198a-10,198a-10, 199b-2,199b-6,
199b-8, 199b-9, 199b-11, 199b-15, 199b-15,200a-1,
200a-14, 200a-16, 200b-12, 200b-14, 201a-10,
201a-17, 201b-1, 201b-1, 202a-3, 2 02a-16,204a-4,
204b-14, 204b-17, 205a-4, 206b-11,208a-3, 208a-5,
208a-6, 208a-16, 208a-16, 208b-6, 210a-13,210a-13,
210b-6, 211b-3, 211b-11, 212a-4,, 212a-11, 213a-14,
213a-14, 213a-14, 213a-15, 213a-17, 213b-12,
214a-17, 215a-10, 215a-13, 215a-15, 2 15a-17,
215a-17, 215b-1, 215b-1, 215b-1, 215b-1, 215b-2,
215b-2, 2 15b-2, 215b-2, 215b-3, 216a-2, 216b-14,
217a-13, 218b-2, 218b-12, 218b-13, 219a-16,219a-16,
219a-17, 219b-1, 220a-8, 220b-7, 220b-11, 221a-1,
221a-7, 221a-7, 221a-7, 221a-7, 221a-15, 221b-3, 221b-14,
222a-2,222a-2 , 223a-4, 223b-10, 223b-10, 223b-10,
223b-11, 223b-11, 223b-12, 223b-12, 223b-12,

223b-13, 223b-13, 223b-13, 223b-13, 223b-14, 223b-14, 223b-14, 223b-15, 223b-15, 223b-15, 223b-15, 223b-16, 223b-16, 224a-10, 224a-17, 224b-8, 224b-9, 225a-16, 225b-1, 225b-4, 226a-5

veber : (a.) Deve, tavşan vb. tüyü; deve yükü; davar tırnağı.
humru'l-v. "Kızıl tüylü bir cins deve" 30a-14

vech : (a.) Yüz, çehre; yön, sebeb, münasebet.
sabīhu'l-v. 189b-14, 192a-7
v.-i (iye.) 85b-4, 213b-2

Vedūd : (a.) Çok seven, pek muhabbetli, (Allah). 92a-8

vefā : (a.) Vefa, sözünde durma, sözünü yerine getirme.
v. görset- 45b-17, 46b-11

vefādārlık : (t.; vefā a., -dār f.) Dostlukta süreklilik ve devamlılık.
v.-ı (akk.) 58a-5, 58a-6

vefāt : (a.) Vefat, ölüm, ölme.
v.-ı ʿAbdu'l-muttalib 174b-13
v.-ı Amine 153a-10
v.- it- 23a-3, 164a-12
v. kıl- 16a -13, 19a-11, 91a-1, 153b-2, 164b-13, 177a-16, 212a-9, 212a-10
v.-ı (iye.) 32b-14
v.-ından 32b-11

Vefī : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, vefalı, (bk. Muhammed). 111a-5

vefī : (a.) Vefa sahibi, vefalı, dostluğunda sürekli ve bağlı. 210b-6

Veheb : (k.a.) Hz. Muhammed'in annesi Amine'nin babası, (bk. Veheb bin ʿAbdimenāf, Veheb ibn-i ʿAbdimenāf, Veheb ibn-i ʿAbdimenāfibn-i Zühre).
57b-2, 57b-6, 57b-16, 58a-4, 58a-5, 58a-8, 58a-13, 58a-14, 58a-17, 58b-4, 59a-16, 59b-1, 59b-2, 59b-7, 60a-1, 60a-6, 60a-7, 60a-8, 60a-9, 60b-3, 60b-8, 60b-12, 60b-14, 60b-14, 60b-14, 60b-17, 61a-7, 62a-12, 69a-6; (Vehb) 100b-1
V. birle 60b-11

V.-ün 57b-17, 58a-3; (Vehbün) 58a-9, 58b-15,
59a-3,59 b-12, 60b-12, 61a-4
V.-e 59a-16; (Vehbe) 57b-10, 59b-2
V.-den 58a-3
Veheb bin ʿAbdimenāf : (k.a.) (bk. Veheb).
57b-2, 57b-3, 57b-15, 59a-6
V.-un 58b-9 58b-10, 61a-2
V.-a 57b-9, 58b-16
V.-dan 58a-12
Veheb ibn-i ʿAbdimenāf: (k.a.)(bk. Veheb). 200a-1
Veheb ibn-i ʿAbdimenaf ibn-i Z(e)hre :(k.a.) (bk.Veneb).215b-1,
223b-12
vehb : (a.) Bağışlama, ihsan, hibe. 219a-13
v. eyle- 57b-10
vehm : (a.) Vehim, kuruntu; hayal; muhayyile.
163a-16, 184a-7
v. ilet- "Vehm etmek." 93a-10
vekīl : (a.) Vekil. 130b-1
velādet: (a.) Doğma, doğuş, dünyaya gelme, (bk. vilādet).
v.-i (iye.) 33a-4
vilāyet: (a.) Allah'ın sevgili kulu olan velinin hal
ve sıfatı, (bk vilāyet). 81a-4
veled : (a.) Çocuk, oğul.
v.-i (Arapça kamlama kesresi). 20a-16
v.-ün (gen.) 23b-7, 161b-10, 164a-17, 164b-5,
191b-17
v.-üm 15a-14, 94b-14, 96b-11, 100a-7, 100a-15,
105a-4, 123a-15, 124b-14, 124b- 16,132b-8,
144a-11, 147b-4, 153a-12, 158a-10, 161a-14,
175a-14
v.-ümün 93b-8
v.-ümi 94b-12, 96b-2, 97a-14, 100a-8
v.-ümdedür 96b-14
v.-ün 103a-11, 104b-11, 104b-14, 114a-7,124b-9,
132b-12 , 154a-9, 161a-6
v .-üni 147a-11, 154a-12
v.-inün 123b-7
v.-ini 100a-15

v.-ine 175b-3

veledī,(veledi): (a.) Çocuğum, oğlum.
14b-14, 16b-8, 19a-8,194a-14, 35b-6, 36a-13,
37a-12, 37b-7, 42b-3, 48b-17, 55b-15, 57a-17,
59a-13, 90b-12, 104b-11, 108b-8, 113a-8, 123b-12,
132b-16, 137a-17,137b-8, 144a-14, 144b-1,147a-5,
153a-17, 161b-10, 175b-14, 182a-4, 186b-3;
(veledi "i" kısa) 18b-1, 21a-6, 24a-16,
34b-7, 34b-11, 36b-10, 37b-11

velī : (f.) Fakat, ama, lâkin.
3b-4, 4b-17, 6a-9, 6a-10, 29a-10, 30a-6, 35b-17,
44a-8, 55b-15, 93b-7, 95b-17, 96a-2, 117b-16,
144a-2, 165b-14, 174a-15, 190a-6, 195a-2,
223a-3

velī : (a.) Veli, ermiş.
v. turur 210b-6
v. ol- 67a-6

Velīd ibn-i Muğīra : (k.a.) Kureyş'in ileri gelenlerinden biri, Ebu Cehl'in arkadaşı.
196b-8, 197a-17, 215a-16, 223b-11

velīki : (f.) Fakat, lâkin, ancak.
8b-11, 116a-15, 129b-13, 130a-13.

velīkin: (f.) Fakat, lâkin, ama.
5a-1, 7b-2, 13b-10, 88b-4, 92b-6, 109b-3,
117b-1, 207a-16, 219a-4

velīlik: (t.; velī a.) Velilik, Allah'a yakın olma hali.
81a-3, 111b-13, 111b-16

ve'l-ʿilmü ʿinda'llah : (a.) Allah daha iyisini bilir.
102a-3

velīme : (a.) Ziyafet, toy, şölen, eğlenceli anlarda verilen ziyafet. 201a-5
v. kıl- 103b-1, 136a-14, 201b-15

vesāvis: (a.) Vesveseler.
v.-i şeytānī 5b-5

vesen : (a.) Putperestlerin taptıkları put.
v.-dür (abīd-i v.) 74b-9

Vesīle : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri,

(bk. Muhammed). 12a-12, 110b-5

vesvās: (a.) Vesvese, kuruntu, şüphe.
v.-şeytānī 140b-2

vey : (ve ey) Ey, ve ey. 33b-5

veyā : (a. ve ile yā) Veya. 90a-9

vezīr : (a.) Vezir.
v.-ü'n-nezīr 4a-8
v. ol- 210b-6
v.-i (akk.) 177b-7
v.-üm 134b-17
v.-lere 39b-17

ve'ż-żuhā: (a.) Kur'an'da geçen "Kuşluk vaktine and olsun" anlamındaki ayete telmihtir.
v.-dur (and-ı v.) 94b-2

vidā' : (a.) Veda, esenleşme, Allah'a ısmarladık, hoşça kalın demek.
v. eyle- 162a-12, 186a-2, 212b-12
v. kıl-21a-5, 37b-15, 71a-5, 98b-16, 162a-13 218a-6, 221a-8, 221a-9

vilād : (a.) Doğurma, doğum.
'alāmet-i v. 104a-13

vilādet: (a.) Doğma, doğuş, dünyaya gelme, (bk. velādet). 100a-4, 104b-17
v.-inün 99a-12
v.-ine 70b-16
v.-inden 68b-8

vilāyet: (a.) Velilik, Allah'ın sevgili kulu olan, velinin hal ve sıfatı, (bk. velāyet). 4b-12,4b-15, 81a-3

vilāyet: (a.) Memleket, ülke, diyar, il.
34a-7, 53a-6, 73b-17, 88b-9, 184b-7, 204b-17
v.-ün (cemī'-i v.) 129a-11
v.-e 26a-16, 71a-5, 77b-14, 77a-6, 81a-16, 116a-5, 120a-6, 142b-10, 148b-1, 156a-1
v.-de 75b-7, 78b-13, 97b-5, 112a-10, 199b-13
v.-den 78b-15,191b-9, 204b-17
v.-üme 85b-1

v.-i 34a-3, 73b-17, 77b-6, 99a-10
v.-ini 65a-9, 73a-17, 78b-13, 81a-17
v.-ine 20b-9, 53a-5, 77a-10, 77b-5, 77b-9 , 78b-14, 104b-16, 110a-7, 144b-14, 207b-14, 210b-14, 211a-9
v.-inde 28b-2, 43a-1, 50b-14, 53a-5, 62b-14, 64b-17, 74a-13, 74a-14, 77b-5, 79a-16, 99a-15, 103a-15, 138a-9, 194a-10,
v.-inden 73a-11, 78b-11
v.-indendür 74b-6
v.-imüzün 208b-6
v.-ümüze 149b-14
v.-ümüzde 138b-17
v.-inüze 149a-5
v.-ler 39b-2, 77a-10, 78b-10
v.-lere 89a-12, 128b-5
v.-lerde 64a-2,138a-7
v.-lerden 129a-8, 162b-2
v.-lerin 77a-7

vildan : (a.) Küçük çocuklar, cennet hizmetkarları. 14a-15, 94a-6, 95b-4

vir- : Vermek, (yardımcı fiil olarak isim ve fiillerle birleşik fiil kurar).
v.-ürem 71a-16, 132a-1, 168a-10, 196a-4, 211a-11, 211a-12
v.-ürsin 47b-5, 78b-2,181a-6, 205a-12, 210a-3, 210b-15
v.-ür 5b-10, 18b-2, 31b-6, 38a-10 , 44b-17, 58b-8, 63b-3, 64b-7, 106a-6, 107a-5, 116a-16, 181a-3, 210a-3
v.-ürüz 217b-5
v.-ürsiz 30a-10, 30a-12
v.-ürler 55b-6, 62b-2, 99b-17, 203a-3, 205b-2
v.-düm 15a-15, 34a-11, 57b-7, 69a-13, 60b-14, 83b-2, 112b-10, 130b-4, 149a-10, 150a-6, 218b-2
v.-dün 55b-8, 149a-7, 151b-10, 168a-8, 168b-16,

208b-13, 214a-1
v.-dün mi? 60b-14
v.-di 3a-5, 7a-7, 7b-5, 11a-7, 13b-7, 15b-17, 16a -15, 18b-12, 20a-15, 20b-10, 22a-16, 22b-3, 24b-5, 25a-4, 25a-13,25b-1, 27b-5, 28a-8, 38a-11, 38a-11, 38a,12, 38b-15, 40b-7, 41a-5, 41a-11, 45a-9, 46b-10, 47b-5, 48a-8, 51b-16, 54a-16, 54b-4, 55a-17, 56a-15, 57b-1, 58a-11, 59a-16, 59b-2, 79b-3, 79b-6, 82a-6, 86a-7, 87a-6, 89a-3, 93b-14, 93b-17, 95a-1, 100a-13, 102b-13, 103a-1, 103a-13, 107a-1, 108b-6, 112a-8, 112 b-15, 115a-6, 115a-7, 118a-12, 118a-15, 118b-7, 119b-5, 121a-12, 122a-17, 12 5b-2, 128b-5, 139b-11, 142a-16, 142b-1, 142 b-11,143a-9, 148b-7, 149b-3, 149b-12, 153a-13, 164a-13, 168b-12, 173b-3, 173b-7, 173b-15,176a-17, 176b-12, 177a-1, 187b-14,191a-9, 200b-5, 200b-7, 203b-1, 206a-2, 210a-13, 220b-11, 222a-17, 222b-1, 225a-3
v.-diler 22b-16, 23a-11, 24a-11, 24a-12, 31b-16, 32 b-14, 34b-16, 135a-14,40a-2, 40b-7, 45b-12, 57b-9, 58b-3, 61a-8, 61b-13, 62a-4, 68b-8, 72b-11, 76a-10, 76b-17, 76b-17,85a-14, 89a-15, 99b-9, 109b-12,110a-5,115a-15, 115a-17, 119b-14, 123b-1, 137b-5,138a-17, 139a-9, 139a-12, 136a-15,143a-15, 152a-14, 155b-15, 162b-16, 168a-2, 168b-15,169b-6, 170b-17, 173b-14, 179b-13, 185b-4, 188b-8, 194a-8, 200a-6, 203b-5, 222a-8, 222a-11, 223a-5
v.-mişler 132a-15
v.-mişlerdür 68a-14
v.-ipdür 9a-5, 60a-11, 144a-4, 160b-11
v.-eyim 30b-2, 3 0b-3, 33b-17, 57b-5, 154a-12, 207b-4
v.-eyüm 168b-12, 169b-10, 180b-9, 180b-19,

180b-10, 218b-5
v.-gil 20b-6, 28a-14, 40b-16, 63b-11, 67a-10, 67b-2, 104a-2,105a-4, 106a-14, 112b-2, 123a-16, 173b-7, 196a-3, 2 04b-5 ,
v. 24b-7, 30b-4, 36b-12, 119b-10, 120b-14, 149b-7, 174b-8, 175a-10, 179a-4, 204b-8, (bulı v.) 122b-7; (kurtarı v.) 79b-10
v.-sün 4b-10, 85a-16, (bulı v.) 122b-2)
v.-elüm 24a-13, 26b-7, 30a-14, 30 a-16, 30a-17, 30b-4, 30b-8, 52b-8, 52b-8
v.-ün̄ 30a-12, 75b-3, 96a-12,128a-7
v.-ünüz 148b-5
v.-ünüz 105a-6, 165b-17
v.-sünler 85a-11, 167a-5
v.-se 46a-4
v.-senüz 167a-17
v.-seler 111b-10
v.-em 69b-10, 80a-12, 190a-4, 211a-14,218a-6
v.-esin 62b-5, 221a-13
v.-e 8b-6, 38b-10, 64b-13, 82a-16, 103a-5, 107b-15, 192b-5, 194b-8, 199a-13,211a-8, 216a-6
v.-evüz 150a-1
v.-esiz 42 52a-11
v.-eler 75b-4, 131a-16
v.-ü başla- 69a-14
v.- ü tururlar 60b-9
v.-ip durur 91b-15
v.-üp 72b-3
v.-ince 79a-11
v.-icek (el v.) 129b-12
v.- medin 37a-6, 38b-14
v.-en 123a-15, 187a-4,191a-4
v.-enden 85b-4
v.-emler 53b-9
v.-dügüm 132a-2
v.-dügi 64b-2,86b-15

v. v.-dükleri 42b-4, 55a-16, 115b-9, 124b-15
v.-dür-idi 63a-14, 63a-16, 124b-4
v.-ürdi 64b-2, 90b-11, 107a-3, 152b-16, 192b-1, 204b-1, 219b-9, 219b-16,
v.-ürdük 71b-3
v.-ürler-idi 62b-8, 62b-9, 104b-9,12 0a-10, 162b-4
v.-ürlerdi 62b-11
v.-ürmisse 127b-16
v.-ürsen̄ 46b-9
v.-miş-idi 19b-1, 23a-8, 63a-11, 64b-3, 72b-5, 75a-12, 75b-4,113a-5, 173a-11, 173b-12
v.-mişler-idi 115b-8, 128b-11
v.-e-y-idi 111b-5
v.-mez-ler 195b-4
v.-medi 26b-1, 59a-14, 64a-4, 106b-17, 111a-15, 157a-16, 182a-8, 195b-5; (yüz v.) 65a-10
v.-medi mi? 190a-8
v.-mediler 46a-6, 46a-7 , 55a-3
v.-meyiser 34a-16
v.-megil 77a-8, 105a-10, 206a-13
v.- me 33a-5,102b-16
v.-meyelüm 35a-17, 193a-11
v.-menüz 148a-6
v.-mesünler 150b-6
v.-meye 37b-2, 190a-10
v.-meyeler 133a-15
v.-meyen 100a-10
v.-mez-idi 20b-8, 195b-9
v.-mezlerdi 68b-4
v.-mezsem 58a-8
v.-mezsenüz 148b-6
v.-memiş-idi 19b-1
v.-meye-y-idi 111b-4
v.-mek 58a-13, 116a-11
v.-mege 27a-8, 44a-5
v.- mekden 137b-11

virān : (f.) Yıkık, harap; düzgün, acılı, tahlihsiz.
4b-3, 47a-14, 131b-16
v.-dur 176a-7
v. eyle- 81b-4
v. kıl- 5b-1

virübi-: Göndermek, (bk. viribi- vezin icabı böyle).
v.-di 97a-11

viribi-: Göndermek, yollamak, (bk. biribi-).
v.-rem 114a-8, 147a-6, 211a-4
v.-rsin 226a-3
v.-r misin 114a-7
v.-düm 74a-9, 211a-8, 216b-16
v.-dün 181a-3, 190a-17
v.-di 10a-2, 16b-14, 28b-8, 31b-17, 41a-5, 41b-17, 42a-1, 44a-2, 52b-13, 59b-13, 60a-1, 70b-3, 73b-3,74a-5, 74a-12, 77a-6, 78b-11, 85a-4,85a-15,85b-2, 103b-10,104b-1, 105b-2,114b-8, 142a -12, 142b-5,143a-3, 144b-11, 147b-12, 148b-2,149a-1. 152a-9, 157a-17, 164a-1, 164b-11, 164b-14, 166b-14, 169a-7, 170b-12, 170b-16, 185b-11, 201b-12, 210a-7, 216b-7, 220a-16
v.-diler 20a-15, 26b-7, 31b-4, 52a-15, 56b-6, 72a-17, 97a-1,104a-14, 143a-2, 150a-9, 159a-15, 201b-7, 214b-12
v.-miş 28a-11, 79b-3
v.-mişdür 129a-2
v.-yeyim 147a-14
v.-yeyüm 151b-5, 221b-14, 22 1b-14
v.-gil 24b-10, 146a-8, 147a-12, 216b-8
v. 28a-13,220b-3
v.-sün 85a-17, 142a-6
v.-yelüm 196a-16
v.- n 157b-12
v.-sünler 16 7a-5
v.-sem 147a-15
v.-ye 142b-3
v.-yeler 45b-10, 114b-15,118a-11, 118a-11

v.-yip 85b-3
v.-dügi 129b-7,167b-10
v.-dügin 72b-4
v.-yesi ol- 152a-2
v.-rdi 118a-10
v.-rler-idi 22b-9, 63a-1
v.-rlerdi 23a-5
v.-miş-idi 60b-3, 73a-14, 166b-10
v.-mişler-idi 52a-3
v.-yedüm 211a-6
v.-medüm 181a-4
v.-medi 196b-7
v.-mesevüz 152a-17
v.-medi 22a-6
v.-mege 41b-11

virici : Veren, ulaştıran.
v.-si 91b-11

viril- : Verilmek.
v.-üp-durur 2 6b-8
v.-ipdür 124b-15
v.-en 70a-8
v.-memişdür 70a-8

visāl : (a.) Kavuşma, birleşme. 216a-2
v.-e 129b-13
v.-de 88b-8
v.-i (iye.) 216a-2
v.-ine 129b-12

vuhūş : (a.) Yabaniler, ürkekler, ehlî olmayan hayvanlar. 82a-6
sayd-ı v. 56a-10
v.-a (cemī`-i v.) 61b-13
v.-dan 41b-15, 41b-16

vur- : Vurmak.
v.-dı 41b-6, 174b-14

vusūl : (a.) Kavuşma, bağlılık, irtibat.
v.-ı (iye.) 135a-16

vü : (f.) Ve, dahi, (bk. ve).
3a-6, 4a-13, 4b-4, 5a-5, 5a-5, 6a-9, 6a-12, 6b-11, 8a-2, 8b-13, 8b-14, 8b-16, 9a-1, 11b-8, 11b-16, 14a-7, 14a-7, 18b-7, 23a-17, 47a-6, 47a-7, 47a-7, 47a-8, 47a-8, 49b-6, 49b-6, 50a-1, 51a-10, 81a-2, 90a-12, 91a-9, 91b-15, 92a-7, 92b-14, 95a-5, 95a-8, 95a-9, 95a-16, 95b-4, 95b-6, 109a-6, 110b-7, 116a-11, 116a-11, 118a-7, 126b-11, 130a-15, 133b-6, 133b-14, 136a-8, 139b-6, 139b-14, 140a-6, 155b-1, 160b-14, 172a-17, 172b-3, 172b-4, 172b-9, 174a-14, 177a-1, 177a-8, 177a-10, 177b-1, 177b-6, 181b-16, 185a-10, 187a-3, 187a-6, 187a-6, 187a-6, 187a-6, 187a-6, 190a-7, 194b-12, 194b-13, 199a-2, 205b-7, 207a-4, 208b-10, 209a-1, 209a-10, 209a-15, 210b-6

vücūd : (a.) Var olma; varlık; beden, gövde. 7b-13, 11a-16, 92a-6, 213a-12
v. kim 95b-12
v.-un 11a-17
ö.-a 91b-15
v.-a gel 8b-13, 14b-3, 14b-4, 14b-12, 15b-11, 15b-13, 16a-3, 16a-8, 16b-6, 17b-1, 17b-2, 18a-3, 18b-14, 19a-3, 21a-5, 21b-2, 21b-4, 21b-16, 21b-17, 22b-15, 26a-15, 28b-12, 29a-9, 30a-4, 30a-7, 32b-7, 33a-2, 34a-5, 40b-6, 41a-1, 41a-1, 44b-11, 44b-15, 45a-16, 45b-3, 45b-6, 45b-7, 45b-9, 52b-5, 53b-5, 54a-2, 55a-1, 58a-9, 62b-2, 66a-2, 68b-12, 68b-15, 82a-4, 82a-15, 89b-14, 90a-2, 90b-7, 90b-10, 91a-1, 91b-9, 91b-14, 91b-14, 92a-12, 92b-7, 93a-2, 94a-2, 94a-16, 94b-1, 94b-8, 94b-11, 95a-6, 95a-10, 95b-3, 95b-7, 95b-12, 99a-3, 99b-15, 99b-16, 100a-3, 100a-12, 100b-3, 100b-6, 100b-10, 100b-13, 100b-13, 100b-15 101a-14, 102b-11, 104a-10, 104b-8, 104b-15, 104b-15, 104b-16, 104b-16, 105a-17, 105b-2, 106a-16, 106b-5, 113a-7, 113b-2, 115b-8, 127b-6, 127b-6, 134a-10, 136a-16, 136a-17, 162b-12, 164a-8, 164a-12, 178a-10, 178a-11,

178a-12,178a-12,185b-3, 195b-1, 206a-12,
211a-7, 211b-1,212a-7, 212a-10, 213a-12
v.-a getür- 3a-4, 16b-4, 17b-9, 19a-5, 22a-9,
33a-3, 90b-12
v.-dan 103b-17
v.-un̄ (iye.) 186a-8
v.-ı 11a-17, 90a-4, 90a-9, 90a-14, 92b-6,
100b-8, 104a-5, 104a-10, 107a-1
v.-ın 96a-8

Vüdden Tālıhı: (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden Huzıme'nin kayın pederi.
V.-nun̄ (gen.) 22a-8

vürūd : (a.) Gelme, geliş, inme.
v.-ını (sebeb-i v.) 7a-17, 8b-2

vüs' : (a.) Bir işi yapabilme gücü, kudret, iktidar.
v.-ı tākat 8b-7

vüzerā : (a.) Vezirler.
v.-yı (akk.) 39b-4

ya : (f. yā) ya, yâ, veya, yahut
2b-8, 2 b-10, 2b-10, 2b-14, 3a-2, 3a-4, 3a-5,
3b-12, 4a-1, 4b-11, 4b-11, 5b-13, 5b-13, 5b-14,
11a-6, 11b-4, 16a-1, 16b-16, 19a-17, 19b-15,
20b-12 , 22a-3, 26b-5, 27b-3, 2 7b-14, 28a-12,
30a-15, 31b-6, 33a-11, 33b-9, 34a-6, 35b-16,
39a-15, 39a-16, 41b-1, 42a-12, 43a-6, 43a-7,
45b-11, 51b-13, 52b-11, 52b-17, 53a-4, 54a- 8,
58a-14, 65a-7, 69a-17, 76a-17, 76b-3, 76b-16,
79a-16, 79b-12 , 80a-12, 80a-12, 85b-5, 85b-8,
87a-15, 87b-11, 88b-3, 88b-8, 88b-9, 88b-9 , 92a-3,
97b-16, 98a-2, 99a-15, 107a-2 ,108a-5, 108b-13,
108b-13, 109a-4,112a-7, 112a-7, 116a-4, 116-13,
117a-2, 118a-7, 119a-2 ,123a-4, 123b-16, 131a-10,
131b-13, 131b-17, 132a-7, 138b-6,139a-5, 139b-6,
142a-2, 142b-4, 143b-3, 143b-11, 143b-11, 144a-8,
144b-5, 146a-1,147a-17, 160b-9, 162b-1, 162b-15,
163a-1,163b-3, 163b-10, 163b-11, 166a-17, 166b-6,
166b-6, 170b-11, 170b-11, 172b-13, 176b-4, 176b-6,
177a-2, 182b-14, 183b-6, 183b-15, 184b-11, 187a-16,
190a-12, 191a-3, 198a-12, 202b-9, 203b-12, 203b-12,
203b-13, 204b-8, 209b-15, 212b-7, 216a-12, 216b-2,
216b-2, 217a-13, 219b-2, 219b-3, 219b-8, 224b-3
y. ki 139b-14
y... y. 2b-9, 45b-11, 59a-1, 79a-16, 87b-12,
87b-12, 101a-1, 108b-15, 112a-12, 142b-17,
144a-1, 149a-3, 157a-9, 157a-10, 160a-3,
161b-1, 162a-1, 166a-10, 169a-17, 206a-12 ,
216b-3

yā : (a.) ya, ey (ünlem)
3a-10 , 3a-10, 5b-6, 9b-12, 9b-15, 11a-2, 11a-6,
13a-11, 13b-12, 13b-14, 13b-15, 13b-17, 14a-9,
14b-14, 15a-5, 15a-10, 15a-15, 15b-11, 16b-8,
16b-14, 16b-15, 17a-3, 17a-4, 18a-8, 18b-13,
19a-1, 19a-8, 19a-8, 19a-10, 19a-10, 19a-14,
19b-11, 19b-17, 19b-17, 19b-17, 20a-7, 20a-10
20b-5, 20b-10, 2 0b-11, 20b-13, 20b-16, 20b- 16,

21a-4 , 21a-6, 21a-10, 21b-10, 23b-1, 24a-16,
25a-2, 25a-14, 25b-9, 26a-1, 26a-13, 26a-13,
26b-2, 26b-5, 27a-5, 27a-8, 27a-12, 27a-17, 28a-8,
28a-11, 28a-13, 28b-11, 29a-14, 29b-2, 29b-14,
30a-13, 30b-1, 30b-6, 30b-6, 30b-7, 30b-8, 30b-8,
31a-7, 31a-13, 32a-3, 32a-9, 32a-17, 32b-6,
32b-7, 32b-7, 33a-4, 33a-5, 33a-12, 33b-9, 34a-5,
34b-7, 34b-11, 34b-14, 34b-16, 35a-8, 35b-5,
35b-6, 35b-6, 35b-7, 35b-9, 35b-9, 36a-7, 36a-8,
36a-13, 36a-13, 36a-17, 36b-3, 36b-5, 36b-10,
36b-12, 36b-14, 37a-1, 37a-5, 37a-12 , 37a-16,
37b-7, 37b-7, 37b-9, 37b-11, 37b-13, 38a-9,
38b-8, 38b-8, 38b-8, 38b-8, 38b-13, 39a-8, 39b-4,
39b-5, 40a-3, 40a-10, 40a-11, 40a-16, 40b-17,
41a-15, 41b-2 ,42b-2 ,42b-3, 42b-7, 42b-13, 42b-15,
43a-6, 43a-14, 43b-6, 44a-10, 44a-13,
4 5a-6, 45b-17, 46a-4, 46a-7, 46a-11, 46b-4,
46b-6, 46b-6, 46b-8, 46b-8, 46b-16, 47a-1, 47a-2,
47a-3 47b-5, 4 8a-8, 48a-14, 48b-13, 48b-13,
48b-17, 48b-17, 49a-3, 49a-12, 49a-15, 49a-17,
49b-1, 50a-1, 50b-4, 51b-11, 51b-11, 51b-13,
51b-15, 51b-16, 52b-1, 54a-3, 54a-5, 54a-10,
54a-12, 54a-13, 55a-1, 55a-1, 55a-5, 55b-15,
56a-3, 56b-12, 57a-6, 57a-7, 57a-17,57b-1,56a-15,
57b-6, 57b-7, 58a-13, 58a-17, 58b-14, 58b-17,
59a-2, 59a-4, 59a-9, 59a-12, 59a-13, 59a-14,
59a-16 59b-2, 59b-3, 60a-4, 60a-4, 60a-7, 60a-8,
60a-9, 60b-12, 61a-9, 61b-2, 61b-16, 62a-3,
62a-12, 62a-12, 62b-1, 62b-4, 63b-11, 65a-3,
65a-17, 65b-5, 65b-15, 67a-5, 67a-7, 67a-9,67a-9,
67a-11, 67b-1, 67b-10, 67b-12, 67b-12, 68a-8,
68a-15, 68b-10, 69a-4, 69a-6, 69a-12, 69b-3,
69b-6, 69b-8, 69b- 8, 69b-10, 69b-11, 69b-13,
69b-17, 70a-13, 70a-15, 70b-1, 70b-6, 70b-6,
70b-10, 70b-14, 70b-14, 71a-1, 71b-4, 71b-10,
71b-11, 72a-5, 72a-5, 74a-5, 74b-3, 75a-11,
75b-13, 77a-6, 77b-12, 78a-4, 78b-2, 78b-14,

79a-2, 79a-15, 79a-17, 79a-17, 79b-12,19b-13 ,
79b-16, 80a-1, 80a-8, 80a-11, 80a-13, 80b-17 ,
81a-10, 81a-13, 81b-2, 81b-9, 81b-14, 81b-7
82a-9, 82a-11, 82b-9, 82b-14, 83b-1, 83b-6,
84a-6, 84a-9, 84b-10, 85a-8, 85a-11, 85a-15,
85b-11, 85b-13, 86a-9, 86b-5, 86b-14, 86b-16,
88a-6, 88a-8, 90b-12, 90b-12, 90b-12, 91a-11,
91a-15, 92a-11, 92a-11, 93a-13, 93a-17, 93b-10,
93b-17, 97b-4, 97b-11, 97b-12, 98a-13,, 98b-10,
98b-11,98b-11 , 100a-8, 100a-10, 100b-1, 100b-1,
102a-10, 102b-1, 102b-4, 102b-5, 102b-8, 102b-14,
103b-1, 104a-1, 104a-5, 104b-11, 105a-3, 105a-10,
105b-11, 105b-16,106a-3, 106a-4, 106a-4, 106a-9,
106a-13, 106a-17, 10b-4, 106b-4, 107a-15, 17a-16,
107b-12, 107b-13, 108a-5, 108a-6, 108a-14, 108b-4,
108b-5, 108b-7, 108b-8, 109b-12, 110a-17, 110b-2,
112a-6, 112a-16, 112a-17, 112b-1, 112b-8, 112b-14,
112b-16, 113b-13, 114a-8, 114b-7,118a-10, 118b-3,
115a-2 , 115a-9, 115b-3, 115a-6, 118a-3, 118a-3
118b-5, 118b-5, 118b-13, 118b-14, 118b-15, 118b-16,
119a-9, 119b-6, 119b-9, 119b-9, 119b-9, 119b-10,
119b-12, 120b-1,, 120b-1, 120b-12, 120b-12, 120b-12,
120b-14, 121b-1, 121b-11, 122b-4, 122b-4, 123a-5,
123a-5, 123b-6, 123b-7, 123b-12,123b-14,124b-1,124b-9
124b-12, 125b-7, 127b-16,127b-16, 128a-2, 128a-14,
128a-14, 128a-15 ,129a-7,129a-7, 129b-5, 129b-5,
130b-12, 131a- 2, 131a-8, 131a-8, 131b-7, 131b-8,
131b-15, 131b-15, 132a-3, 132a-3, 132a-6, 132a-5,
132a-9, 132a-10, 132b-4, 132b-10, 132b-11,132b-13,
132b-16, 132b-17, 135b-15,137a-7, 137a-17, 137a-17,
137b-8, 137b-9, 137b-9, 137b-10, 138b-3, 138b-6,
138b-11, 138b-11, 139a-9, 139b-3, 139b-3, 139b-3,
139b-3, 139b-3, 139b-3, 139b-17, 141b-12 , 142a-1,
142a-17, 142b-8, 142b-9, 142b-10 , 142b-13, 143a-6,
143a-16, 143a-17, 143b-5, 143b-6, 143b-8, 144a-9,
144a-11, 144a-13, 144a-14,144a-15, 144b-1, 144b-7

144b-8, 144b-12, 145a-5, 145a-10, 145b-17,
145b-17, 146a-3, 146a-4, 146a-6, 146a-9, 146a-9,
146a-9, 146b-5, 146b-10, 147b-10, 147a-2,
147a-5, 147a-5, 147a-9, 147b-3, 148a-1, 148b-7,
148b-7, 149a-6, 149a-11, 149a-12, 149b-5,
149b-6, 149b-12, 149b-15, 150a-2, 150a-8,
150a-12, 150a-14, 150a-15, 150a-16, 150b-3,
150b-4, 151a-7, 151a-13, 151a-13, 151a-14,
151b-4, 151b-9, 152a-16, 152b-10, 153a-11,
154a-9, 154a-11, 154a-17, 155b-5, 155b-7,
155b-15, 156a-16, 156b-3, 157a-4, 157b-4,
157b-6, 157b-8, 157b-9, 157b-11, 157b-11,
158b-3, 158b-11,158b-11, 159a-5, 159a-17,
159b-6, 159b-13, 160a-2, 160a-3, 161a-1, 161a-12,
161a-14, 161a-15, 161b-10, 162a-3, 162a-10,
163a-5, 163a-10, 164a-10, 164a-17, 164b-4,
164b-7, 165a-1 , 166a-6, 167a-16, 167b-5, 168a-3,
168a-5, 168a-6, 168a-7, 168a-8, 168b-1, 168b-1,
169-a-13, 169b-9, 170a-4, 170a-16, 170a-16,
160b-8, 170b-13, 170b-14, 171a-1, 171a-6,
171a-12, 171a-16, 171b-10, 171b-10, 171b-13,
171b-16, 171b-17, 172a-14, 172a-14, 173a-1,
173a-1, 173a-4, 173a-5, 173a-6, 173a-8, 173b-4,
173b-6, 173b-15, 174a-5, 175a-1, 175a-1, 175a-1,
175a-1, 175a-5, 175a-7, 175a-10, 175a-15,
175a-15, 17b-5, 175b-6, 175b-13, 175b-13,175b-14,
176b-1, 176b-8, 176b-10 , 179a-2, 179a-11,
179b-5, 179b-8, 179b-13, 179b-14, 180a-3,
180a-6, 180a-13, 180b-6, 180b-7, 180b-16,
180b-17, 180b-17, 181a-3, 181a-7, 181a-10,
181a-12, 182a-4, 182a-4, 182a-7, 182a-12,
182a-13, 182a-14, 182a-14, 182 b-2, 182b-4,
182b-10, 182b-11, 182b-13, 183a-10, 183a-11,
183a-15, 183b-11, 184a-8, 184a-14, 184a-14,
185a-16, 186a-3, 186a=3, 186a-5, 186a-6, 186a-6,
186a-7, 186a-9, 186a-11, 186a-16, 186b-3,

186b-4, 187a-13, 187a-14, 187a-15, 187b-2 ,
187b-12, 187b-15,188a-2, 189a-3, 189b-14, 189b-17,
190a-1, 190a-8, 190a-9, 190a-10, 190a-13,
190a-16, 191a-10, 191a-11, 191a-11, 192a-5 ,
192b-3, 192b-5, 192b-7, 192b-10, 192b-11,
192b-16, 193a-10, 193b-14, 194a-15, 194b-4,
194b-4, 195b-6, 195b-17, 196a-2, 196a-5,
196a-13, 196b-5, 197b-2, 197b-2, 197b-11,
197b-14, 198a-14, 198a-16, 198b-5, 199a-17,
200a-1, 200a-4, 200a-8, 200a-11, 200a-15, 201a-2,
201a-7, 201a-9, 201a-13, 201a-15, 201b-5, 201b-6,
201b-8, 202a-1, 202a-1, 202a-3, 202a-4, 202a-6,
202a-8, 202a-10, 202b-5, 202b-5, 202b-5, 203a-14,
203a-14, 203a-15, 203a-16, 203b-11, 203b-17,
204a-1, 204a-4, 204b-3, 204b-4, 204b-8, 204b-9,
205a-8, 206a-11, 206b-11,206b-12, 207a-9, 207a-11,
208a-1, 208a-2, 208a-3, 208a-3, 208a-7, 208a-10,
208a-13, 208a-14, 208b-11, 208b-12, 210a-2,
210a-2, 210a-4, 210a-13, 210a-13,
210b-1, 210b-11, 2 10b-12, 210b-12, 211a-1,
212a-11, 212b-3, 212b-5, 212b-8,212b-15, 213a-6,
213a-7, 213a-9, 213a-10, 213b-1, 213b-10, 213b-17,
214a-3, 214a-5, 214a-13, 214b-1, 214b-2, 214b-5,
215b-6, 215b-6, 217a-2, 217a-17, 217b-4, 217b-14,
217b-15, 217b-17, 217b-17, 218a-2 , 218a-3,
218a-5, 218a-7, 218a-9, 218b-4, 218b-11,
219a-12, 220a-11, 210 a-10, 221a-17, 221a-17,
221b-12, 222a-5, 222b-2, 2 23a-8, 224a-1, 224a-10,
224a-14, 225a-11, 225a-15, 225b-3, 225b-10,
225b-11, 225b-14, 226a-4,

yaban : (f. yābān) Yaban, dışarı, kenar, kır, bayır, ova, sahra 118b-16
y.-a 130b-8, 130b-14
y.-da 175a-7, 175a-9
y.-dın 35b-1

yad : Yat, yabancı, garip; hasım, düşman
26b-3, 27a-1, 127a-5, 142a-17, 142b-10, 144b-14,

153b-7, 153b-7, 171a-9, 195a-15, 219b-3,
y. ol- 13b-1, 44a-8
y.-uñ 103a-8; (cemī`-i y.) 172b-17
y.-a 161b-4
y.-dan 171a-2, 175b-12
y.-ı (iye.) 165a-5

yād : (f.) Anma, hatıra getirme; sözünü etme, söyleme (bk. yāz).
y. eyel- 90a-8, 206a-7
y. it- 47b-2 , 101b-1
y. kıl- 33a-8, 205b-15

yādigār : (f) Yadigar, hatıra.
y. ol- 98a-8

yağ : Yağ
23b-8, 23b-16, 202a-3
y. birle 23b-9
y. gibi 172b-1

yağ- : Yağmak.
y.-ar 158b-16
y.-dı 100b-7, 104a-11, 105b-3, 105b-9, 192b-9, 195a-12
y.-a (ist.) 194b-8
y.-an 193a-15
y.-madı 194a-10
y.-mamış-ıdı 100b-5, 104a-7

yağdur-: Yağdırmak .
y.-uñ 86b-7

yağma : Yağma, çapul, zorla mal kapma; savaşta düşman topraklarına yapılan baskın. 81a-17
y. eyle- 77a-7
y. it- 84a-15
y. kıl- 78b-8, 78b-16, 81a-17, 148b-12
y.-a 78b-13

yağmala- : Yağmalama, zorla almak.
y.-duñuz 139b-9
y.-a (ist.) 155b-13

y.-alar 193a-8
y.-mağa 77b-6

yağmur : Yağmur.
86a-8, 86a-8, 100b-5, 100b-7, 104a-7, 104a-11, 105b-3, 105b-9, 158a-16, 192b-9, 194b-7, 194b-8, 194a-10, 194a-13, 195a-12
y. bigi 86b-7
y.-dan 193a-15

yağmursuzluk : Yağmursuzluk.
y.-dan 194a-15

yah- : Yakmak, (bk. yak-)
y.-dum 131a-14
y.-am (oda y.) 81b-4
y.-mış-ıdı 37b-17

yaha : Yaka (elbise yakası); taraf, kenar, (bk. yaka).
y.-dan 220a-6
y.-sını 165b-15
y.-sın 120b-4
y.-sına 85b-8
y.-sından 165b-13, 166a-1, 166a-2 , 170a-2

yahın : Yakın, (bk. yakın) .
34b-2, 35b-4, 36b-13, 75b-7, 138b-2, 148a-7, 150a-7, 182a-12, 187b-11, 210b-14, 214b-2, 222a-12 , 222b-12, 225a-12
y.-sın 195a-6
y.-ıdılar 134a-13
y. ol- 79b-1

yahınlığ : Yakınlık, dostluk, akrabalık, (bk. yakınlık).
24a-12

yahnı : (f.) Yahni. 23b-9

yahşı : iyi, güzel
17a-17, 20a-17, 21a-11, 21a-13, 22b-8, 24b-6, 24b-14, 27a-9, 37b-13, 39b-1, 40a-17, 41a-15, 45b-1, 112b-4, 121a-15, 131b-2, 135b-6, 135b-6, 142a-8, 142a-13, 145a-16, 145b-1, 151b-7, 152a-5, 154b-1, 154b-1, 154b-5, 157b-9, 162b-9, 166b-3

167b-10, 168a-14, 169b-9, 180b-9, 181a-7,
182b-6, 187a-2, 200a-2, 204a-17, 208b-12,
208b-13, 209b-12, 210a-1, 214a-7 218b-6
y.-dan 41b-5

yahşılık : İyilik, güzellik.
y.-ını 135b-10

yahtulu : Nurlu, ışıklı, parlak, aydın; tatlı, güzel.
210a-16
y.-dur 67a-3

yāhu : (f.) Yahut, veya.
88b-4, 117a-14, 139b-6

yahūd : (a) Yahudiler.
y. birle 31b-4

yahudi : (a) Yahudi.
28b-7, 33b-1, 35a-7, 35a-7, 35a-14, 36b-14,
45b-9, 52b-12, 52b-14, 52b-16, 52b-16, 154a-7,
154a-8, 154a-9, 154a-10, 154a-14,154a-16, 154a-17,
212a-8, 212a-11, 212a-12,212a-14, 212b-1
y. dahı 37a-4
y.-dür 35b-4
y.-nün 154a-7
y.-yi 57b-10, 57b-10
y.-den 212b-15
y.-ler 25b-8, 25b-9, 25b-14, 25b-15, 28b-2 ,
28b-3, 28b-7, 29a-1, 29a-4, 29a-11, 29a-12 ,
29a-12, 29b-10, 31a-16, 31b-1, 31b-5,52a-7,
33a-16, 35a-1, 35a-6, 35b-3,36a-17, 36b-13,
37a-4, 37a-7, 37a-10, 45b-4, 45b-5, 45b-11,
52a-3, 57b-4, 57b-6, 58b-10, 58b-11, 55b-11,
58b-11, 59b-9, 59b-9, 60a-14, 60a-17,56a-13,
60b-9, 72b-7, 154a-11,57a-13,57a-14
y.-lerdür 35b-5
y.-lerün 25b-7, 28b-8, 29a-10, 29b-5, 29b-10,
33a-10, 35a-11, 36a-3, 36a-13, 37a-11,
53b-11, 53b-12, 57b-12, 57b-8, 60b-6,
60b-8, 60b-16,60b-3-4

y.-leri (akk.) 31a-13, 35a-15, 57b-14, 60b-15, 60b-17; (cemi'-i y.) 46b-15
y.-lere 36b-7, 36b-17, 55b-17, 56a-6
y.-lerden 31a-10, 31a-15, 154a-11
y.-leri 25b-6
y.-leridür 35a-6
y.-lerinün 28b-4, 31a-7

yahūdiyye : (a.) Kadın yahudi. 53a-1

yahuz : (f. yāhūz) Yahut. 82a-14, 83a-6, 107a-5, 118a-12, 163b-11

Yahyā : (k.a.) Hz. Yahya Peygamber. 45b-4, 45b-5

yak- : Yakmak,(bk. yah-)
y.-dı (oda y.) 90a-14
y.-alum (oda y.) 85a-7
y.-alar 86a-1; (oda y.) 86a-2
y.-makdur (oda y.) 84a-15

yaka : Yaka (elbise yakası), (bk. yaha).
y.-sın 69a-6
y.-sından 31a-12

yakıl- : Yakınmak, son derece mahzun olmak, derdinden inlemek.
y.-ur 47a-16

yakın : Yakın; akraba, hısım, (bk. yahın).
3b-5, 13a-11, 20b-3, 21a-3, 22b-14, 26a-1, 26a-8, 26b-10, 29a-2, 29b-6, 40a-10, 53b-6, 53b-11, 54b-12 , 54b-12 , 55a-17, 55b-17, 71a-8, 71b-4, 71b-5, 75b-9, 77b-4, 80b-11 , 80b-13, 80b-15, 81a-7 , 84a-12, 84b-12, 86a-4, 93a-10, 106b-15, 106b-15, 111a-12, 112a-4, 119b-7, 147b-15, 149b-9, 150b-8, 152a-6, 156a-9, 190a-2, 192a-1, 204b-10, 206b-11, 211a-4, 217b-12, 221b-10, 225a-13, 226a-6
y.-ı Kābakavseyn 174b-2
y.-dur 58b-4, 111b-2, 119a-6, 174a-17, 190a-5
y. idi 127b-8
y. iken 139a-12

y.-mıssa 41a-11
y. it- 59a-10
y. kıl- 13a-1, 83a-10
y. ol- 3b-5, 22b-15, 22b-17, 26b-7, 30a-7, 35a-9, 53b-10, 62a-15, 62b-2, 68b-5, 83b-7, 90b-10, 90b-12 ,109b-4, 110a-10, 119a-17, 127b-7, 134a-13, 191b-12, 192a-7, 203b-4; (ʿavrata y.) 53b-1
y.-da 63b-12 , 155b-3, 222a-9
y.-dan 58b-2, 59a-4, 89b-3, 129b-4, 131a-5
y.-ı (iye.) 205a-4
y.-lardan 168b-2
y.-larumdansın 164b-4
y.-ları 26a-3

yakīn : (a.) Eksiksiz bilgi, bir şeyi kesin bir inançla bilme, eksiksiz ve şüphesiz bilme; şek ve şüpheden uzak kesin inanç.
28a-12,53b-17,64a-1,65a-17,65b-9,69a-4,69b-17, 76a-9,78a-8,82b-3,92a-6,93a-16,97a-5,102b-14, 109b-4,124b-16,129b-14,154b-7,163b-2,214b-17

maʿden-i y. 3b-16

ʿulemāʾ-i ehl-i y. 97b-15
y. ol- 92b-17, 95a-6, 153a-2
y.-um 114a-10,212a-15, 212b-3
y.-uñ 161b-10, 194a-1
y.-ı 7b-16, 14a-2, 170a-11
y.-ından 76a-10
y.-umuz 41a-11
y.-ları 111b-2

yakınlıḫ : Yakınlık, (bk. yaḫınlıḳ).

y.-dur 90a-12
y. it- "sevişmek" 173a-12
y. kıl- " sevişmek" 45a-14, 173a-14, 173b-16

yaḳlaş- : Yaklaşmak.
y.-dı 54a-2

Yaʿkūb : (k.a.) Hz. Yakup Peygamber
20b-5, 20b-9, 20b-10, 20b-10, 20b-11, 20b-14, 20b-15, 20b-15, 20b-17, 21a-3, 21a-3, 21a-4
Y.-a 20b-15

yākūt : (a.) Yakut, kıymetli bir süs taşı.
y.-dan 39b-12, 39b-13

yāl : (f) Boyun ve gerdanın kökü, kalın tarafı; kuvvet, güç.
y. u bāl "Boybos düzgünlüğü" 135a-12
y.-ine 151a-2

yalabı- : Parlamak, ışılamak, parıldamak, (bk. yalabu-).
y.-dı 56a-1, 113a-15

yalabu- : Parlamak, ışılamak, parıldamak, (bk. yalabı-).
y.-rdı 121a-5

yalan : Yalan.
56b-16, 65a-9, 102b-17, 178a-3, 178a-4, 207b-11, 207b-11
y.-dur 27b-13

yalğuz : Yalnız, tek başına; sadece, (bk. yalıñuz, yaluñuz).
14b-2, 18b-10, 24b-15, 34b-1, 34b-3, 34b-9, 35b-14, 42b-4, 42b-15, 115a-3

yalın : Yalın, çıplak; kınından sıyrılmış (kılıç), (bk. yalıñ).
49b-9, 50a-11, 50a-12 , 55b-12, 56b-9, 75a-15, 75a-16, 92a-16, 120b-4, 165b-1, 193b-1, 217a-4, 219b-2
y. idi 215b-8, 218a-5

yalıñ : Yalın, kınından sıyrılmış (kılıç),(bk. yalın).
y. kılıç 39b-14, 67a-6, 151b-2, 160a-9

yalın- : Yaltaklanmak.
y.-ur 54b-12
y.-dı 119b-17, 120a-2

yalıncaḫ : Çıplak, çırılçıplak; giyimi perişan, (bk. yalıncak)
y.-ıduk 118b-6

yalıncak : Çıplak, çırılçıplak; giyimi perişan,(bk. yalıncah).
y. idi 112a-5
y. kıl- 98a-14

yalman- : Yalanmak, yalanıp yiyecek şey aramak.
y.-urdı 98b-10

yalñuz : Yanız, tek başına, (bk. yalguz, yaluñuz).
y.-am 93a-4

yaluñ : Alev.
y.-ı (iye.) 20a -5 20a-6, 55b-13 14a-17, 28b-10, 29a-2 , 40a-11, 42b-16, 43a-16, 43b-1, 43b-2, 53a-11, 56a-13, 56a-14, 57b-1, 57b-4,57b-5, 63a-4, 66a-6, 79b-13, 80a-3, 80a-5, 91b-8, 93b-3, 99b-3, 114a-16, 117b-15, 136b-13, 141a-6, 141a-12 , 142a-15, 146a-8, 147b-4, 147b-16, 148a-6, 153a-1, 156b-5, 158b-12, 164a-2, 164a-3, 164b-1, 167a-10, 173a-4, 179a-13, 179a-12 ,190a-15, 191b-5, 207a-8, 220b-16, 220b-17,192a-15
y. ol- 100b-11
y. mı? 29a-2
y.-ın (inst.) "yalnız olarak" 89b-8

yaluñuzlıh : Yalnızlık, (bk. yaluñuzluh, yaluñuzluk) 93a-6

yaluñuzluh : Yalnızlık, (bk. yaluñuzlıh, yaluñuzluk) 95a-7

yaluñuzluk : Yalnızlık, (bk. yaluñuzlıh, yaluñuzluh) 118a-6

yalvar- : Yalvarmak.
y.-ur 54b-12
y.-dum 201b-14
y.-dı 75a-10
y.-dılar 83b-15, 181a-9, 195a-5
y.-gıl 171b-1
y.-alum 3a-10
y.-uñ 84a-6

y.-alar 194a-12
y.-u gel- 194b-5
y.-urdı 23a-6
y.-mada-y-ıdı 36a-3

yaman : Fena, kötü. 116b-3, 202a-12
y.-dur 172b-14

yamanlıg : Kötülük, fenalık.
y. eyle- 169a-13

yan- : Yan, yan taraf; nezd, kat.
y.-umda 57a-1, 93a-11, 93a-11, 95a-9
y.-ı 57a-4, 63a-10, 63b-5, 99a-8
y.-ını 73b-13
y.-ına 81a-8, 113b-16, 114a-1, 199a-8
y.-ında 30b-14, 40b-11, 52a-16, 56a-3, 86a-17, 93b-12 , 124b-8, 125b-5, 126a-8, 126a-13, 129a-5, 158b-1, 160a-9, 160a-14, 170a-2, 171b-7, 171b-9, 177b-13, 180a-11, 221a-8
y.-ından 30b-11, 99a-11, 159a-9, 199a-8
y.-ınca 119b-15, 145b-4, 157a-4
y.-uñuzda 82a-10
y.-unuzdan 155b-17

yan- : Yanmak; acımak, teessüf etmek; çok acı çekmek; sızlamak, şikayette bulunmak.
y.-arsın 136a-13
y.-ar yakılur 47a-16
y.-dı 47a-8, 49b-6; (oda y.) 75a-4, 96a-2
y.-dılar 49b-4, 61a-17
y.-asıdur (oda y.) 163b-9
y.-gıl (oda y.) 75a-11
y.-sun (oda y.) 75a-12, 221b-1
y.-asın 154a-1
y.-a (oda y.) 66a-16
y.-alar 155a-9
y.-an (oda y.) 151a-5
y.-ar (part.) 94a-12 , 216a-4
y.-ar-ıdı 135b-15

y.-madı (oda y.) 50b-8
y.-masun (oda y .) 49b-2
y.-mak 47a-16

yañа : Yana, tarafa, tarafta, taraftan .
20a-15, 27b-17, 28a-1, 28a-8, 28a-10, 28a-11, 28a-11, 31a-17, 35b-1, 35b-10, 37a-11, 44b-2, 44b-16, 45a-11, 53a-9, 61b-13, 68a-15, 68a-15, 74a-1, 82b-15, 85a-1, 85a-1, 89a-12, 89b-9, 99b-15, 122a-11,128a-9,129b-4, 136b-6, 136b-6, 140b-3, 140b-4, 152b-3, 157a-11, 157a-12, 157a-13, 157a-14, 157a-15, 166b-10, 170a-16, 172a-10, 182a-6, 186a-5, 187a-13, 188a-12, 193a-9, 193b-6, 193b-11, 197b-5, 202b-3, 217b-2 , 220a-8

y.-dur 96a-3,
y.-da 48b-9, 189b-2
y.-dan 15b-10, 22b-8, 47b-4, 56b-5, 81a-15, 83b-5, 104a-11, 140b-11, 149b-4, 169a-14, 169b-7, 171a-10, 183b-11, 201b-3, 202b-2, 217b-3
y.-dın 57a-3, 57a-4, 57a-4, 56b-6, 142b-13, 145b-11, 216b-7

yañak : Yanak.
y.-uñ 200b-5
y.- uñdan 33b-6
y.-ı (iye.) 33 b-5
y.-ın 172a-17
y.-ından 219b-10

yandır- : Yandırmak, (bk. yandur-).
y.-ısar-dur 17b-7

yandur- : Yandırmak, yakmak, (bk. yandır-)
y.-ur 198b-15
y.-dı 55b-13
y.-ısardur 70b-10
y.-durgıl 77a-8
y.-alum 85b-14
y.-sunlar 152a-4
y.-sa 100a-5,138b-12

y.- a (ist.) 155b-12, 193a-4
y.-dugı (iye.) 55b-1
y.-madı 94a-12
y.-mağa 45a-17, 78b-10

yañıl- : Yanılmak.
y.-a (ist.) 170b-10, 171a-5
y.-maz 190a-6

ya`nī : (a.) Yani, bundan maksat.
2b-6, 3b-17, 4b-14, 9b-5, 14b-17, 15b-4, 16b-13, 17b-1,18a-2, 23b-17, 23b-17, 24b-5, 32b-3, 41b-12, 43b-8, 45b-4, 48a-5, 48b-5, 53b-11, 53b-12, 55b-12, 63a-6, 64a-2, 68a-8, 75b-6, 85b-6, 86a-7, 91a-15, 91b-2, 96b-15, 97b-2, 98b-2, 99a-7, 118a-16, 122a-8, 130a-15, 130b-13, 135a-6, 136a-5, 136b-1, 137a-6, 141a-16, 163b-3, 167b-9, 175b-8, 178a-4, 178a-13, 182a-8, 182a-10, 183b-17, 184a-1, 187b-5, 196b-11, 199a-13, 204a-16, 209a-9, 211a-12, 212a-17, 216a-2 , 216a-9, 224a-4, 224a-16,

yañlış : Yanlış.
y. ol- 191a-11

yañlışlıh: Yanlışlık, hata.
y. eyle- 169a-17

yap- : Yapmak, bina etmek, inşa etmek.
y.-dum 74b-3, 74b-11
y.-dı 74b-2, 74b-16, 74b-17, 75a-2
y.-dılar 74a-17
y.-updur 76a-15
y.-uñuz 30b-9
y.-up durur 76a-13
y.-dugum 74b-12, 74b-13
y.-dugun 75a-11
y.-dugi 75a-5, 75b-11
y.-mış-ıdı 65a-1
y.-arken 75a-6

yap- : Kapamak, örtmek, kapatmak
y.-dı 19a-9

y.-dılar 76b-7
y. 95b-5

yapıl- : Yapılmak, inşa edilmek.
y.-a 30b-11

yapış- : Yapışmak, tutmak, yakalamak.
y.-urlar 22a-14
y.-dı 85b-8
y.-dılar 151a-2, 188b-15
y.-a (ist.) 183b-14
y.-an 13b-1

yaplu : Teçhizatlı, mücehhez; iri yarı, cüsseli; yapılı(?).
144a-15

yaprah : Yaprak, (bk. yaprak).
y. bigi 86b-8
y.-lu 64b-15

yaprak : Yaprak, (bk. yaprah). 94a-15, 137b-16
y. (k)-ı (akk.) 217b-11
y.-dan 62a-11, 102b-10
y.-ı 64b-11, 65a-7, 172b-1
y.-ın 131a-11
y.-lar 128a-11
y.-ları (iye.) 45a-2, 65a-4
y.-lu 64b-12

yar : Ağız suyu, tükürük.
y.-ı (akk.) 162a-7
y.-ı birle 162a-6
y.-ını 162a-7
y.-ından 162a-4

yār : (f) Yar, sevgili; dost, arkadaş, yardımcı.
58a-6, 100b-11, 171b-6
y.-ı muvāfıksın 204a-4
y. birle 58a-6
y. kıl- 136a-16, 136b-1
y. ol- 4a-15, 134a-11, 134b-7, 135b-5, 136a-17, 146a-13, 178a-14, 178b-10, 178b-11, 205b-11
y. mıdur? 209b-16

y.-uñ 40b-11
y.-a 78a-17
y.-uñ (iye.) 201b-9
y.-ı 3b-14, 20a-9, 98b-5, 140b-2, 161a-4, 167b-13, 180a-8, 181b-5
y.-ısın 209b-17
y.-ınun 4a-5, 19a-7
y.-ını 167b-7
y.-ına 78a-17

yar- : Yarmak.
y.-dı 35a-8, 120b-16, 121a-2
y.-dılar 120b-3
y.-alar 69a-8
y.-dukları 121a-9

yara- : Yaramak.
y.-rsın 156b-2
y.-dı 39a-4
y.-dı mı? 60a-8
y.-yınca 192b-12
y.-yan 3b-14
y.-r (part.) 219b-7
y.-maz 26b-4, 195b-8
y.-maz (part.) 20b-12, 132a-5, 132a-7, 132a-7, 208b-14, 220a-1
y.-maz-ıdı 173a-13

yaradıl-: Yaratılmak.
y.-dı 9a-12, 9a-13, 9a-13, 9a-13, 9a-13, 9a-14, 9b-7, 9b-7, 11a-15
y.-a (ist.) 9a-14
y.-ıcaḫ 9a-12
y.-madın 174b-4
y.-dugında (abl. olarak) 70a-1
y.-mış 2b-9, 3b-1, 5a-7, 48b-5, 82a-12, 88b-6, 114b-1, 116a-9, 123a-2 , 133a-4, 160b-12, 176a-13, 177a-8, 187b-16, 190a-11, 205b-4, (cemī`-i y.) 94a-17, 97b-10, 190a-13

y.-mışun 206b-12; (cemi'-i y.) 3b-9, 108a-9, 212b-12
y.-mışdan 9b-8, 13a-1; (cemi'-i y.) 17b-5, 62b-1
y.-madı 213a-11

yarağ : Hazırlak, (bk. yarah, yarak)
y. it- 143b-1, 215b-7
y. kıl- 25b-1

yarah : Hazırlık; teçhizat, levazım, silâh, (bk. yarağ, yarak)
y. birle 145b-14, 150b-8
y. eyle- 154b-2
y. it- 78a-5
y. kıl- 46a-13, 77a-4, 78a-1,107b-12, 138b-1 146b-13, 185b-11,186b-8, 207b-15, 208a-1, 211a-10, 215a-11, 215a-13, 221a-7
y.-ların 211a-9
y.-lu 191b-4

yarak : Hazırlık, teçhizat, levazım, silâh, (bk. yarağ, yarah)
y. kıl- 22a-8, 23b-12,25a-4, 25b-2, 29a-5 , 41b-11, 43a-4, 51a-1, 75b-8, 83b-5, 107a-14, 107b-11, 142a-12, 201a-17, 201b-2,207 b-14
y.-da 64b-7
y.-dadur 76b-4
y.-un (iye.) 214a-4,215b-6
y.-unı 142a-11
y.-ı 72a-3, 215b-5
y.-ın 20a-3, 24b-12, 31b-1, 32a-5, 32b-10, 35a-3, 71b-14, 71b-14, 72a-1, 73b-2, 77b-15, 90b-16, 114b-13, 121b-3, 143a-12, 153a-13, 177b-9, 185b-9, 185b-11 188b-17, 191b-3, 196b-16, 198b-8, 201a-6, 203b-4, 207b-13, 207b-16, 207b-17, 214a-8, 214b-8, 215a-8, 217b-10
y.-ına 207b-15

y.-ında 51b-5
y.-umuzı 143b-2
y.-umuzda 143a-1
y.-uñuzda 143a-7, 143a-11
y.-ları 192a-17
y.-lu 144a-15

yārān : (f) Dost, arkadaş, yardımcı.
y.-lar 134b-9, 137b-6, 190b-1
y.-lar-ıdı 178b-6
y.-larum-ıla 180a-6
y.-larumsız 134b-17
y.-ları 127b-13, 127b-16, 128a-2, 133a-16, 134b-10, 135b-16, 136b-5, 137a-8, 137b-4, 140b-4, 140b-7, 141a-6, 141a-10, 141a-13, 158b-4, 178b-17, 179a-5, 179a-13, 180a-13, 181b-2, 183a-15, 183b-10
y.-larınuñ 158 a-15, 178b-14, 178b-15
y.-larını 137b-6, 137b-7
y.-larına 134b-16, 137b-4, 138a-1, 138a-1, 138a-3, 140b-4, 140b-12
y.-larından 140b-8-9, 141a-2, 167b-1, 168a-1, 180a-15

yaraş- : Yaraşmak, yakışmak.
y.-u r 88b-1, 208b-17
y.-urlar 208b-2
y.-mış 214b-10
y.-a (ist.) 217a-5, 217a-13
y.-urdı 202a-17

yarat- : Yaratmak.
y.-dı 3a-5, 9a-5, 9a-10, 9a-12, 9a-14, 9b-5, 9b-6, 9b-6, 9b-6, 9b-6, 9b-9, 11a-3, 11a-4, 11a-10, 11a-11, 11a-11, 11a-13, 12b-16, 12b-17, 13a-5, 14a-17, 14b-2, 136a-11, 162a-2, 173a-16, 202b-9
y.-mış durur 199a-4
y.-mışdur 40b-2, 93b-6, 136a-12, 160b-14

y.-ıpdur 92a-8,158b-15
y.-a(ist.) 88b-5,88b-5
y.-ıp 92a-8
y.-ıcaḫ 9b-5
y.-an 3b-5, 88b-6, 92b-14, 118b-17, 136a-12, 137b-10, 146b-10, 159b-11, 186b-5
y.-anı 3a-7
y.-ana 3b-14
y.-andan 3a-1, 48b-5, 224b-4
y.-urmış 88b-6
y.-mış-ıdı 62b-16, 63a-4, 63a-7, 64a-5, 64a-8

yarı : Yarı, (bk. yaru)
y.-sı 64a-6, 64a-7, 64a-7, 64a-7, 68a-7, 68a-7, 73b-2, 73b-2, 187b-14, 207b-7, 207b-7
y.-sını 11a-11
y.-sında 31b-8

yarı : Yardım
y. kıl- 57b-5, 83a-16, 96b-10, 148a-4, 157b-5, 199b-9, 208a-9

yarıl- : Yarılmak; çatlamak, parçalanmak.
y.-ur 207b-5
y.-dı 93a-7, 95a-8, 99a-5, 101a-2, 104a-16, 184b-2
y.-mış-ıdı 193b-9

yarım : Yarım.
64a-6, 64a-8, 99b-1, 101a-2, 183a-6

yarlığayıcı : Bağışlayan, affeden 2b-4

yaru : Yarı,(bk. yarı)
y.-sı 64a-6, 101a-2

yas : Yas, matem.
y. tut- 91a-2

yasdug : Yastık 63a-9
y.-a 174b-17
y.-ına 174b-14

Yāsīn : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed) 12b-2, 110b-15

yassılık: Yassılık, en.

y.-ınca 86a-4

yāsūr : (a.) Üzüntülü, kederli, dertli, yüzü gülmeyen 3b-11

yaş : Yaş, gözyaşı; ıslak; taze; canlı, kuru olmayan. 106b-1, 127b-16, 127b-17, 130a-9, 130a-10, 130b-9, 130b-10, 138a-3, 172b-2, 179a-8
y. birle 194b-11
y.-ıla 131b-12, 131b-14,
y. kıl- 126a-6
y. ōl- 45b-6, 45b-8, 117a-13
y.-dan 78b-9, 94a-12, 102b-10
y.-ı 74b-5, 84a-3
y.-ınuñ 49b-3
y.-ını 130a-16
y.-ına 49b-10
y.-ından 75a-5

yaş : Yaş, ömür, yaşanan yıl. 16a-4, 16a-11, 16b-2, 17b-13, 28b-2, 40a-3, 53b-12, 63a-14, 121b-5, 123a-7, 134a-14, 142b-4, 178a-15, 212a-9
y.-ıla 212a-8
y.-uma 186a-12
y.-uñdan 212b-5
y.-ı 97b-10, 126b-13, 165a-3, 174a-13, 181b-16, 205b-8
y.-ını 194a-10
y.-ına 8a-14,14b-12 , 15b-16 , 17a-17,33a-17 41a-2, 42a-8, 45b-13, 45b-13, 52b-7, 116b-9, 118a-14,118a-15, 119a-6, 123b-9, 131a-15, 135 b-1, 135b-4, 164a-13, 194a-10 200b-11, 206a-14
y.-ında 16a-10, 16a-14, 19a-11,118b-1, 118b-1, 133b-16, 135a-16
y.-ındadur 135a-16
y.-ında-y-ıdı 15b-14, 16b-6, 17b-2
y.-ından 135b-1, 143b-10, 204a-7

y.-ları (iye.) 178a-15
y.-lu 77a-12, 117a-10, 169b-8, 178b-4
y.-lulardan 179b-2

yaşa- : Yaşamak, ömür sürmek.
y.-dum 123a-7
y.-dı 16a-4, 16a-11, 16b-2, 17b-13,118a-16
y.-mışdur 40a-3
y.-r (part.) 116b-9, 119b-11, 123b-10
y.-mış 53b-12
y.-mış-ıdı 63a-14, 121b-5
y.-mışdı 28b-2

yaşar- : Yeşermek.
y.-dı 128a-11, 128b-5
y.-urdı 115b-14

yaşdaş : Yaşıt, aynı yaşta olanlar.
y.-ı (iye.) 49b-7

Yaşıl : Yeşil.
15b-9, 16b-13, 22a-12, 39b-12, 91a-14, 92a-14, 92a-15, 97b-2

yaşıllık: Yeşillik. 115b-12

Yaşlıḫ : Yaşlık, yaş, ıslak. 116b-16

yat : Hazırlık; kalkan ve zırh gibi korunma silâhı, 145b-14
y.-lu 191b-4

yat- : Yatmak.
y.-ursın 217b-17
y.-ur 37a-11,72a-12, 72a-13, 88a-3, 113a-14, 154a-10
y.-ur mı? 94b-11
y.-urlar 95b-17, 139a-10, 160b-4
y.-duñ 106a-10
y.-dı 20a-10, 25a-2, 32b-9, 71a-13, 120a-14, 160a-13, 174b-14, 176b-13, 184b-3, 199a-9
y.-mış 117b-4
y.-mışdur 217b-11
y.-ġıl 20a-7

y.-sun 88b-7
y.-ur ko- 60b-15
y.-ası 214a-14
y.-urdı 51b-6, 107b-14, 107b-15
y.-urlar-ıdı 69a-14
y.-mış-ıdı 129a-5
y.-ur-iken 39b-3, 44b-16, 45b-16
y.-urken 42a-9, 55b-11, 105b-13, 206a-10

yatur- : Yatırmak, uyutmak; yere yıkmak, baktırmak.
y.-dı 107b-14, 120b-16
y.-mışlar 185a-16
y.-urğıl 51a-13
y.-urlar-ıdı 63a-9
y.-mış-ıdı 20a-4

yavaş : Yavaş, uslu.
y. kıl- 144b-9

yavı : Kaybolmuş, (bk. yavu).
y. var- 123a-2
y. mı vardı? 123a-1

yavlak : Pek, çok, gayet. 207b-13

yavru : Yavru.
y.-sını 147a-17

yavu : Kaybolmuş, (bk. yavı).
y. kıl- 41a-7, 122a-17, 122a-17, 122b-6
y. kılın- 123a-10

yavuz : Kötü, fena; kötülük; azgın, güçlü, yaman.
27a-10, 27a-12, 32a-4, 36a-3, 52b-4, 89b-4, 116b-3, 121a-7, 121a-16, 123a-14, 132a-8, 144b-8, 144b-9, 151a-13, 157a-14, 157b-16, 166b-8, 169a-10, 169a-12, 169a-12, 169b-4, 171a-16, 183b-14, 184a-10, 199b-11, 202a-11, 218b-9, 220a-1
fi'l-i y. 172b-10
y. it- 36a-14
y. ol- 35b-7
y.-dan 33b-15

yavuzluk: Kötülük, fenalık. 26b-5, 169a-17

yay : Yay (ok atmak için).
36b-10, 37a-12, 56b-10, 86a-11, 168b-5, 178a-8
y.-dur 36b-11
y.-ı (akk.) 35b-16, 36b-12, 36b-12, 147b-6, 147b-7, 147b-8, 157b-7, 168b-6
y.-ı birle 157b-16
y.-ını 147b-5, 157b-6,
y.-ın 22b-9, 23a-12 , 34b-1, 36b-9, 36b-9

yaya : Yaya, piyade, (bk. yayağ, yayah, yayak).
20b-5

yayağ : Yaya, piyade, (bk. yaya, yayah, yayak).
y. ol- 36b-8, 193a-2, 193b-4, 193b-4
y.-ıdı 56b-16
y.-ı (iye.) 139a-9

yayah : Yaya, piyade, (bk. yaya,yayağ, yayak)
144a-16, 146a-2, 146b-13, 165b-1
y.-dan 152a-8

yayak : Yaya, piyade, (bk. yaya, yayağ, yayah)
27b-12, 64b-15, 75a-15, 75a-16, 92a-16, 115b-11, 120b-6, 122a-2, 122a-4, 145b-8, 190a-15
y. ol- 36b-8
y. mıdur? 56b-16

yayhan- : Çalkanmak, dalgalanmak.
y.-madı 94a-14

yayıl- : Yayılmak, dağılmak.
y.-ur 22a-13
y.-mış-ıdı 193b-11

yaylak : Yayla, yazı geçirmek için çıkılan yüksek yer.
162b-1
y.-a 162b-7
y.-ına 162b-6, 162b-6

yayvan : Yayvan,derinliği az olan, genişlemiş, yayılmış olan. 193b-9

yāz : (f)Yâd, anma, hatırlama, (bk. yād)
y. eyle- 33a-9
y. kıl- 23a-17

yaz- : Yazmak; telif etmek; çizmek, resm etmek.
y.-ar 15a-17
y.-arlar 132b-10
y.-dum 132b-9, 132b-10, 132b-13
y.-dı 13a-6, 15b-3, 15b-4, 16b-7, 17a-15, 17b-17, 19a-11, 21b-1, 21a-6, 21b-14, 24a-14, 30a-5, 32a-16, 32a-17, 32b-6, 32b-12, 40a-14, 64a-5, 64a-9, 64a-11, 64a-13, 65a-15, 65a-17, 74a-4, 74b-3, 75b-12, 75b-13, 104b-1, 104b-2, 108b-12, 131b-7
y.-dılar 89b-15, 104a-14, 104b-3, 143a-2,
y.-mışlardur 68a-12-13
y.-ġıl 40a-13, 221a-13
y.-uñuz 128a-7
y.-a 77a-16
y.-alar 162b-14
y.-ıcak 108b-12
y.-anlar 77a-15
y.-ar-ıdı 162b-16
y.-ardı 15b-3
y.-arlar-ıdı 21b-3, 39b-10, 89b-16, 174b-12, 178b-1
y.-arlardı 77a-15
y.-mış-ıdı 162b-10, 184b-14
y.-mışlar-ıdı 17b-11
y.-madı 17b-12
y.-a bile misin? 40a-12
y.-mak 21b-16, 131b-1, 132a-1, 132a-10, 135b-1

yazı : Ova, sahra, kır, yaban yer.
19b-10, 23a-9, 26a-1, 29a-17, 31b-15, 56b-8, 65a-4, 118 b-16, 145b-11, 221a-15, 223b-4
y.-nuñ 225a-1
y.-ya 34b-4, 35a-5, 35b-3, 35b-4, 40a-14, 56a-14, 105b-11, 105b-12, 118b-13, 119a-10, 119b-16, 121a-1, 121a-3, 186a-13, 191b-2
y.-da 19b-10, 117a-1, 148b-16, 175a-7, 175a-9

y.-dan 19b-5,118b-15
y.-dın 35b-1
y.-lar 186a-14, 186a-16
y.-ları 186a-13
y.-lara 101a-13
y.-larda 103a-17

yazıl- : Yazılmak, kaydedilmek; çizilmek, remedilmek.
y.-mış 40a-15, 40b-11, 109a-4, 222a-14
y.-mışdur 39b-17
y.-ıpdur 207a-13
y.-ıp-durur 40a-13
y.-mış (part.) 40b-11, 76b-9; (y. ol- 17a-1)
y.-ur-ıdı 134b-16
y.-mış idi 45b-5, 222 a-16
y.-mamış-ıdı 17b-11

yazılu : Yazılmış, (bk. yazlu, yazulu).
40b-10, 40b-12 , 45b-7

yazlu : Yazılı, (bk. yazılu, yazulu).
y.-dur 87a-4
y.-y-ıdı 18a-14

yazu : Yazı.
15a-17, 15b-3, 21b-1, 39b-17, 40a-12, 40b-15, 222a-14,222a-16
y.-dur 40b-14, 40b-15, 40b-15, 222a-14
y.-unun 40a-12
y.-yı 40a-13, 40a-14, 222a-15

yazuḫ : Günah, (bk. yazuk)
y.-lu " Günahkâr" 3a-17, 195a-7
y.-lularun 3b-12

yazuk : Günah, (bk. yazuḫ)
y. mı? 20b-12
y.-lu 177a-6

yazulu : Yazılı, (bk. yazılu, yazlu) 40a-11

Yeksūm : (y.a.) Eski Habeşistanda bulunan bir şehir.
73b-17

Yeksüm ibn-i Ebrehe : (k.a.) Ebrehe Eşrem'in oğlu, esas adı Keyyâle'l-Abtāl Yeksūm olarak da anılmıştır, (bk. Keyyāle'l-Abtāl) 141b-5, 142a-1, 149b-15
Y.-nüñ 141b-8

Y.-ye 141b-6
Yeksūm bn-i Ebrehe ibnü's-Sabbāh : (k.a.) Ebrehe'nin Eşrem'in oğlu,(bk. Yeksūm ibn-i Ebrehe). 148b-2

Yemāme : (y.a.) Yemen, Yemen vilâyeti,(bk. Yemen).
53a-5, 63b-11, 63b-13, 63b-13, 63b-16, 64a-4, 64a-12, 64b- 3, 64b-17, 65a-9, 128b-9, 138a-11
Y.-yi 64b-5
Y.-ye 53a-8, 63b-12, 64b-6, 72b-5
Y.-de 64a-13, 70a-14
Y.-den 64a-2, 69b-5

Yemen : (y.a.) Yemen, Yemen vilâyeti, (bk. Yemāme).
30b-14, 53a-5, 62b-14, 68a-14, 73a-11, 73a-12, 73a-13, 73a-17, 73b-15, 74a-1, 74a-3, 74a-12, 74a-13, 74b-5, 74b-6, 77a-3, 77a-10, 77b-6, 77b-8, 79a-13, 79b-8, 99a-9, 101a-2, 104b-17, 138a-9, 141b-5, 143a-3, 145b-11, 162a-15, 164b-14, 166b-5, 186a-6 192a-14, 193a-2, 205a-8, 211a-8
Y.-ile 162a-17
Y.-e 74b-6, 85a-2,210b-15, 211a-8
Y.-de 164b-14
Y.-den 114b-4, 141b-3, 142a-14, 143a-6, 195b-4, 213a-5, 214b-8
Y.-din 85a-1, 152b-3
Y.-dendür 142b-17

Yemenī : (a) Yemen'e ait, Yemen'de yapılan, imal edilen.
30b-4, 195b-5, 214a-11

yemīn : (a) Sağ, sağ taraf.
ehl-i y. "Doğru yolda olanlar, inananlar" 136b-6

yeng : (f.) Şekil, tarz, usul, suret, biçim.
y.-in (akk.) 137a-11

Yesa` : (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden biri, soyu
21a-16, 21a-16, 21a-16
ibn-i Y. 12a-6

Yesreb : (y.a.) Yesrib, Medine şehri.
24b-5, 26b-9, 29b-14, 34a-6, 51a-9, 63b-16, 181b-13
Y.-e 32b-3
Y.-de 34a-3

Yesrebī : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri,(bk. Muhammed) 12a-16, 110b-11

yetīm : (a.) Yetim, babası ölmüş (çocuk); tek, eşsiz.
14a-17, 34a-12, 44a-12, 91a-5, 108a-15, 112b-2,
112b-6, 112b-7, 122b-4, 127a-12, 127a-16,
130a-3, 130a-12, 176a-8, 195a-3, 214a-16,
dürr-i y. 13b-4, 34a-4
y. ki 92a-2
y.-em 35b-14
y.-dür 33a-14, 92b-8, 103b-6, 104b-13, 111a-15,
127a-13, 161a-1, 183a-16; (dürr-i y.) 92b-8,
93b-3, 115a-4
y. kal- 33b-10, 103b-3, 103b-3, 103b-5, 112b-14,
127a-13, 153b-5, 164a-7, 212a-11, 212a-11
y. ol- 91a-2, 91a-5, 135b-16
y.-ün 151a-1
y.-i 34a-14, 111b-1,112 b-16, 122b-6, 185a-3
y.-e 103b-2, 127b-2 , 127b-3, 149a-1
y.-den 34a-10
y.-i 196b-12 , 197b-5, 225a-4

yetīmlik: (t.; yetīm a.) Yetimlik.
34a-9, 111b-3, 111a-17, 112a-3, 172a-16
y. birle 153b-6, 197b-10, 205a-1, 215a-4
y. dahı 66a-4
y.-ile 103b-13
y.-i (iye.) 92a-3
y.-ini 112b-10
y.-inden 103b-2

yevm : (a.) Gün.
y.-ü'l-`aşar 179a-14

Yezdānī : (f.) Allah'a ait, Hak'tan.
hükm-i Y. 7b-7

yezek : Asker müfrezesi, karakol, devriye
y. yören- " Devriye gezmek" 145b-13

Yezid : (k.a.) Hz. Muhammed'in cedlerinden, soyu.
ibn-i Y. 12a-8

Yezīd : (k.a.) Beni Acal kabilesinde bir Arabın adı,

Havdene'nin babası, (bk. Yezīd ibn-i Anmār).
168a-.14, 168a-14, 168a-14, 168b-1, 168b-5,
168b-6, 168b-9, 169a-14, 169a-15, 169a-17
169b-3, 170b-13, 170b-14, 171a-1, 171a-3,
171a-10, 171a-16, 171b-9, 171b-10, 171a-3,
171a-10, 171a-16, 171b-9, 171b-10, 171b-10

Yezīd ibn-i Anmār : (k.a.) Beni Acal kabilesinden bir Arabın adı, Havdane'nin babası, (bk. Yezīd).
169a-7
Y.-uñ 167b-6
Y.-ı (akk.) 170b-12, 170b-13

yığıl- : Yığılmak, toplanmak, akın etmek.
y.-a 84a-17
y.-ırlar-ıdı 216a-9

yıḫ- : Yıkmak, harap etmek; kırmak, darıltmak, (bk. yık-).
y.-ar 197a-9
y.-duñ 131a-12
y.-dılar 74a-15, 76b-9, 86b-11, 141b-14
y.-alum 83b-14
y.-sunlar 152a-4
y.-am 74b-15, 81b-4, 87b-13
y.-a (ist.) 79b-8
y.-mayam 85b-1
y.-maġa 77b-6, 77b-17, 79b-2, 79b-5, 82b-17

yıḫdur- : Yıktırmak.
y.-ayım 77b-2

yıḫıl- : Yıkılmak, çökmek; yere kapanmak; kırılmak, darılmak; dağılmak, düzgünü bozulmak, (bk. yıkıl-)
y.-dı 71b-8, 75a-4, 86b-12, 87b-13, 101a-8
y.-sun 75a-12
y.-a (ist.) 84a-16
y.-duġını 104b-1
y.-mış 5b-1
y.-masun 183a-16
y.-maġınuñ 74b-4, 75b-5

yık- : Yıkmak, harap etmek, (bk. yıh-)
y.-gıl 83b-3
y.-alum 85a-7
y.-a (ist.) 78a-7, 78a-11
y.-maz 185a-8
y.-makdur 84a-15

yıkıl- : Yıkılmak, harap olmak, (bk. yıhıl-)
y.-dı 88b-9, 99a-11
y-ur (part.) 151a-4
y-dugından 78a-11, 78a-12

yıl : yıl, sene
5b-11,5b-15, 6a-10,^6b-5, 9b-10, 9b-13, 9b-15,
9b-16, 10a-2, 10a-3, 10a-5, 10a-7, 10a-9,
10a-11, 10a-12, 10a-14, 14b-11,15b-15, 16a-5,
16a-6,16a-7, 16a-10, 16a-11, 16a-14, 16a-16,
16b-2, 16b-3, 17a-9, 17a-10, 17a-14, 17b-7 ,
19b-9, 23b-11, 53b-8, 53b-10, 62b-10, 66a-1,
68b-11, 68b-11, 69b-16, 75b-5, 75b-11, 89b-14,
89b-15, 90b-4, 90b-6, 100b-7, 100b-9, 100b-10,
100b-12, 101a-14, 101b-8, 102a-1, 102a-1,
104b-15, 104b-17, 105a-16,^106a-15, 109b-14,
116a-7, 116a-7, 116a-8, 118a-16, 122a-9, 125b-12,
129b-6 , 129b-9, 136a-16, 154b-13, 162b-5,
162b-8, 162b-11, 162b-15, 162b-16, 164b-13,
175a-12, 178a-10, 194a-10, 2 00b-13, 211b-1
y. bigi 115b-7
y. dahı 10a-1,41a-1, 195a-13, 101b-17
y. kim 75b-10, 104b-14, 178a-10, 215b-11
y.-dur 163a-7
y. idi (-ıdı) 5b-16, 14b-13, 16a-3, 16a-4 ,
16a-16, 16b-1, 16b-7, 101b-11, 101b-11
101b-12, 104b-17
y. ol- 5b-12, 15b-15, 16a-13,17a-10, 17a-12,17a-15,
17a-16,17b-3, 17b-10, 101b-13, 101b-14,
101b-15, 101b-16
y.-ı (akk.) 89b-15
y.-a 53b-11, 84a-17

y.-da 23b-14, 42a-3, 42a-4, 81a-14, 100b-3, 101a-13, 116b-5, 116b-16, 129a-2, 162b-1, 162b-1, 178b-4
y.-dahı bigi 23b-15
y.-dan 84a-17, 118a-16, 162b-5, 195a-13
y.-ına 21b-15
y.-ında 17a-15, 21b-15, 162b-13
y.-lar 10a-16, 23b-10, 63a-15
y.-lar-ıdı 100b-6
y.-larda 100b-5, 204b-10

yılan : Yılan.
217b-11, 217b-12, 217b-13, 217b-15, 217b-17, 218a-1

yıldıra-: Parıldamak, ışıldamak.
y.-dı 63a-17
y.-dığını 139a-8

yıldırat-: parıldatmak, ışılatmak.
y.-alar 84b-15

yıldırım: Yıldırım. 63a-17, 69a-9

yılduz : Yıldız.
34a-3, 53b-8, 63b-1, 63b-7, 63b-7, 181b-5, 186b-17, 219b-7
sa'd-ı y. 126b-7
y.-ıla 171b-7
y.-ı (akk.) 187a-16
y.-ı (iye.) 63b-6
y.-ını 96a-14
y.-ına 65a-14, 165a-17
y.-ından 109b-12
y.-lar 62b-10, 63a-11,
y.-larun 53b-7
y.-ları (akk.) 139b-10
y.-lara 14a-6
y.-lu 34b-3, 116b-7, 129b-2 , 147b-14, 191b-14

yıllık : Yıllık, senelik
10a-16, 10a-16, 219b-6

yıpran-: Yıpranmak, eskimek.
y.-mazdı 202a-17
yırmur-: Göz yaşarmak, ağlayacak duruma gelmek, dolukmak.
y.-dı 130a-9, 131b-12
yırt- : Yırtmak.
y.-ar 49b-9
y.-dı 69a-6, 120b-4, 120b-4, 122a-14
y.-ar-ıdı 49b-8, 101a-12
yırtıcı: Yırtıcı, yırtan, parcalayan, vahşi. 103a-17, 117a-1
yi- : Yemek; çekmek, hissetmek.
y.-rsin (ġussa y.) 144b-5
y.-r 136a-13, 153b-14
y.-di 87a-15
y.-diler 34b-16, 106b-3, 128a-17, 185b-15, 209a-2, 210b-9
y.-yeyim 106b-1
y.-gil 202a-3
y.-ye 52a-13, 139b-16
y.-en 116a-6
y.-miş ol- 189b-15
y.-yesi 222b-17
y.-r-idi 63a-8, 63a-8
y.-rler-idi 23b-10
y.-mişler-idi 76b-16
y.-mez 189b-15
y.-medün̄ 202a-2
y.-medi 70b-4
y.-mediler 52b-3
y.-me 52a-17
y.-mez midük? 127b-17
y.-mezsem 107b-1
y.-ye bilür 189b-15
y.-mek 23b-5, 52a-9, 116a-6, 216a-13,
y.-mek birle 116a-6
y.-mege 71b-15, 72a-3, 78b-10

yid- : Yedemek, çekmek, yedekte götürmek.
y.-er 65a-5 , 156b-13
y.-di 193b-3
y.-diler 193b-4
y.-inüz 64b-11, 64b-12
y.-en 157b-4

yidi : Yedi
14b-11, 14b-11, 15a-1, 18b-4, 19a-17, 22b-10, 26a-2, 32 b-16, 36b-14, 36b-15, 37a-2, 45b-12, 61a-15, 63b-6,63b-6, 74a-16, 75b-14, 85a-2, 89a-5, 89a-8, 90b-9, 90b-9, 91a-3, 94a-5, 98a-15, 102b-6, 103a-8, 103a-9, 103a-16, 103b-12, 127b-7, 127b-12, 127b-15, 131a-15, 133b-16, 135a-16 , 135b-1, 135b-4, 155b-14, 164a-13, 177b-9, 178a-13, 194a-2 , 212a-8
y. gez 25a-2, 78b-17, 92b-3
y.-si 134a-12
y.-inci 10b-2 , 32b-9

yidi biñ : Yedi bin. 10a-2, 143a-15, 144a-16, 145b-8

yidici : Çeken, götüren, yedeyen 3b-8, 7a-10, 170b-1

yidil- : Çekilmek, götürülmek, yedekte çekilmek.
y.-ür 65a-2

yidür- : Yedirmek.
y.-ürsin 128a-3
y.-di 138a-3, 138a-6,140a-6, 179a-8
y.-diler 23b-16, 52b-3, 126b-4, 12 6b-5, 171a-9
y.-eyim 128a-2, 128a-8
y.-e 23b-14
y.-ür-idi 23b-5
y.-ürler-idi 23b-3
y.-mezüz 167a-16

yidürici : Yedirici, doyuran. 26b-17

yidi yüz : Yedi yüz. 20a-4, 20a-6

yidi yüz altmış iki : Yedi yüz altmış iki. 16a-11

yidi yüz altmış yidi: Yedi yüz altmış yedi. 16a-16

yidi yüz on yidi : Yedi yüz on yedi. 101b-14

yidi yüz yitmiş ṭoḳuz: Yedi yüz yetmiş dokuz. 5b-11, 5b-12
yidi yüz yitmiş yidi : Yedi yüz yetmiş yedi. 5b-16, 16b-2
yig : Yeğ, üstün, daha iyi.
37b-9, 54a-4,168a-7, 206b-13, 225b-1, 225b-8
y. kim 48b-16
y.-dür 76a-4, 76a-5, 76a-5, 125b-9, 150a-2, 181a-16
y. midür? 48b-5, 48b-5
y.-idi 152a-17
y. ol- 163b-2
y.-i (iye.) 163b-4, 206b-12
y.-idür 187b-16, 212b-16
y.-lerün (cemī`-i y.) 93a-1
yigāne : (f.) Yegane, tek, biricik, yalnız.
y.-y.-idi 23a-11
y. ol- 93b-1
y.-si 93a-1
y.-sidür 163b-2
yigirmi : Yirmi.
30a-17, 51a-15, 51b-8, 100b-12, 102a -1, 135a-7, 135a-16, 156b-15, 204a-7, 206a-14
y. -sinde 101b-9, 101b-9
yigirmi altı : Yirmi altı. 101b-6
yigirmi bin : Yirmi bin.
77a-5, 77a-9, 77b-17, 152a-1, 152a-17
yigirmi biş: Yirmi beş. 101b-6
yigirmi dört: Yirmi dört.
10b-6, 10b-17, 11a-1, 215a-13,215b-4, 221a-5
yigirmi iki : Yirmi iki. 101a-16
yigit : Yigit, genç, delikanlı, babayiğit.
28a-5, 33b-2 , 33b-8, 39b-13, 105b-14, 106a-1, 108a-11, 108a=11, 135a-16, 168b-8,200b-16, 207b-8,213a-9
y. kim 112a-7
y. midür? 64a-17
y. idi 39b-14
y. ol- 135a-8, 179b-3, 203b-11, 207b-8, 208b-8,

211a-2
y.-ün̄ 189a-12
y.-i (akk.) 168a-8, 189a-12, 189a-12
y.-ler 76b-6, 84a-5, 84a-5, 159a-11, 166b-3, 178a-8, 211b-1
y.-leri (akk.) 167b-10
y.-lere 138a-17
y.-lerden 90b-11
y.-leri 75b-17, 76a-2

yigitlük : Yiğitlik, gençlik, delikanlılık.
y.-üm 208a-8

yigrek : Daha iyi, daha üstün, en üstün.
50a-2 , 59a-9, 70b-15, 72b-8, 102a-3, 102b-5, 132b-5, 159b-12, 169a-13, 172a-1; (yigirek "vezin gereği") 181b-15
y.-i (iye.) 111b-5, 138b-7
y.-idür 108a-9

yiksān : (f.) Yeksan, düz, beraber; müsavi. 122b-13
y. eyel- 81b-4
y. kıl- 177a-2
y. ol- 47a-11

yil : Yel, rüzgar. 94a-13
y. ur- "Yelpaze yapmak" 217b-12
y. bigi 48b-9
y.-i (akk.) 157a-12
y.-e 168a-8
y.-i 131a-10. 131a-11
y.-lere 15a-4

yim : Yem, kuş yiyeceği. 23a-9

yimiş : Yemiş, meyve.
y.-i (iye.) 30b-15
y.-leri (iye.) 45a-2

yin̄ : Yen, elbise kolunun ağız tarafı.
y.-i (iye.) 72a-4
y.-inden 72a-8, 114b-9

yin- : Yenmek, mağlup etmek.
y.-düm 183b-9
y.-di 84b-8, 133a-13, 185b-14
y.-e tur- 57a-1
y.-ip 133b-9
y.-ersem 180b-8
y.-ersen 180b-9
y.-erse 181a-5, 181a-8
y.-emez 115a-10

yincil- : Ezilip yapışmak, yassılaşmak.
y.-ür 184a-17
y.-di 184b-2

yine : Yine, gene, tekrar.
2b-13, 2b-14, 4a-2, 5a-3, 6a-2, 9b-4, 9b-11, 9b-14, 11a-2, 11a-5, 11a-10, 11a-11, 11b-3 , 14b-5, 15b-6, 19b-15, 21a-1, 21a-5, 23b-10, 23b-15, 25a-1, 25a-1, 25a-2, 27a-14, 27b-2, 27b-3, 27b-4, 27b-16, 28a-14, 28b-1, 30b-2 30b-3, 30b-5, 31b-17, 33a-11, 35b-7, 36a-12, 36a-16, 37a-1, 37a-3, 37a-4, 37b-4, 38a-2, 41a-7, 41a-7, 41a-7, 41a-8, 41a-9, 41a-16, 42a-11, 42a-14, 43a-14, 43b-2 , 45a-12, 45a-13 47b-4, 48b-15, 49a-5, 49a-7, 49a-7, 49a-8, 51a-4, 51a-4, 51a-12, 51a-15, 51b-1, 51b-3 , 51b-8, 51b-11, 52a-4, 53a-3, 53a-7, 53a-15, 53a-15, 53a-17, 53b-4, 55b-5, 55b-8, 56a-17, 57b-5, 59b-17, 60b-6, 60b-10, 62a-2, 64b-17, 65b-11, 70a-9, 70b-5, 71a-5, 71b-17, 74a-1, 74b-4, 76b-13, 78a-14, 78a-17, 78b-1, 79a-10 79b-15, 80a-9, 80b-10, 81b-2, 82b-8, 82b-15, 83a-4,83b-14, 83b-14, 83b-16, 83b-17, 84b-2, 84b-8, 85a-9, 85b-1, 85b-10, 87a-14, 87a-14, 87a-15, 87a-15, 87a-16, 87a-16, 88a-9, 88a-16, 88b-11,89a-5, 89b-8, 90b-17, 91b-8, 96a-14, 96a-15, 96b-12, 97a-3, 98a-9, 99a-9, 99a-9, 99b-4, 100a-17, 100b-2, 102a-2, 102a-4, 102a-4

102b-2, 102b-3, 103a-3, 105a-6, 105b-13, 106a-8,
106b-1, 106b-2 , 106b-2 , 106b-4, 106b-12, 107a-10,
110a-12 ,111a-8, 111a-9,111a-16, 112b-5, 112b-13,
112b-15, 114a-1, 114a-2 , 114a-2, 115a-6, 115a-7
115b-1 , 115b-11, 115b-14, 116b-13, 118a-11,
118a-12, 118b-2 , 119b-8, 120a-2, 120a-4, 120a-14,
121a-2, 121a-8, 121a-9, 121a-16, 121a-17, 122a-10,
122a-13, 122b-6, 122b-11, 123a-12,123a-16, 124b-4,
124b-7, 126a-7, 126b-9, 127b-5, 127b-14, 127b-15,
131b-4, 131b-6, 132b-7, 133a-11, 134a-17, 136b-14,
137a-16, 137b-13, 138a-2, 138b-7, 138b-10, 139a-1,
140a-7, 141a-9, 141a-13, 141a-13, 142b-13, 143a-5,
143a-6, 143a-7, 143a-10, 143b-15, 144a-8, 144b-10,
145a-5, 146b-4, 147a-7, 147a-16, 147a-16, 147b-13,
147b-17, 148b-12, 149a-5, 149a-8, 149a-9, 149a-14,
149a-15, 149b-13, 149b-17,150b-4, 151a-9, 151a-9,
151b-4, 151b-8, 151b-10, 151b-13, 151b-14,151b-15,
152a-5 , 152a-10, 152a-13, 152b-3, 152b-5, 152b-6,
153a-7, 153a-8, 158b-9, 160b-17,161a-3, 161b-17,
162a-13, 162b-5, 165b-5, 170a-17, 170a-17, 170a-17,
171a-1, 171a-7, 173a-10, 174a-9, 174a-10, 175b-8,
176b-13, 178b-17, 179b-10, 180a-9, 181a-2, 182a-12,
183a-14, 183a-17, 183b-10, 183b-11, 183b-13,
184a-2, 184a-4, 184a-12 , 184a-13, 184a-15,
184a-16, 184a-17, 184b-1, 185b-2, 185b-10, 186a-15,
186b-16, 187b-3, 187b-4, 188a-17, 188b-3, 188b-7,
188b-13, 189b-3, 189b-4, 189b-5, 190b-11, 192a-16,
192b-2, 192b-5, 192b-6, 192b-11, 193b-7, 194a-3,
194b-8, 196b-7, 198b-2, 200a-5, 200a-8, 202b-14,
205a-10, 2 06b-4, 206b-5, 207a-10, 209a-11,
209b-8, 210b-10, 211a-3, 211a-6, 211a-7, 211a-15,
211b-17, 212a-2, 214b-7, 216a-3, 216b-5, 217b-14,
218a-6, 221b-4, 222a-7, 2 22b-3, 223a-4, 223a-10,
223a-16, 2 23a-17, 2 23b-2, 223b-5, 225a-6,
225a-10, 225a-11, 225a-12, 225a-14, 225b-8,
225b-14, 226a-1

yiñi : Yeni.
49b-2, 62b-6, 63b-3, 63b-4, 66b-2, 66b-2, 66b-2 , 66b-2, 76b-4, 83a-10, 121b-7, 121b-7, 121b-8, 122b-15, 12 2b-15, 126b-5, 137b-16, 137b-16, 155b-11, 155b-11, 164b-2, 164b-2, 169a-10, 170a-3, 170a-10, 173a-5, 185a-6, 193a-4, 193a-5, 204b-11, 204b-11
y.-nüñ 116a-9

yiñil- : Yenilmek, mağlup olmak.
y.-medi 185b-14

yiñile : Yeni, henüz, yeniden, pek yeni.
170a-6, 188b-16

yiñile- : Yenilemek.
y.-rsin 205a-11

yiñilen-: Yenilenmek.
y.-di 33a-11

yir : Yer toprak; ülke; yer yüzü; mekân, mevki, mahal.
18b-7, 25a-14,42b-5, 43a-8, 57a-4, 57a-5, 70a-1, 87b-16, 90a-9, 95a-14, 97b-4, 97b-6, 99a-9, 100a-16, 105a-1, 105b-3, 106a-4, 110a-9, 114a-15, 114b-1, 115b-14, 117a-14, 117a-14 , 12 1a-9, 124b-3, 129a-15, 133b-7, 149b-9, 150b-10, 152b-2, 159b-9, 162a-17, 209a-8, 221b-8
y. ehli 12b-17, 61b-8, 94a-10
y. yüzi (ü) 21a-2, 54a-12, 61b-9, 63b-1, 65a-2, 74a-9, 76a-3, 84a-1, 87a-4,89a-4,90a-9,90a-9, 94 b - 11, 97a-5, 104a-14, 108b-3, 161b-2 , 181b-15, 192b-13, 209a-14
cemī- i y. ü göğ 14a-14
y.-ile 20b-17, 92a-14
y.-le 100b-17
y. kim 133b-4
y.-dür 89b-2
y. eyle- 45b-15, 48a-17, 82a-10, 121a-7, 124b-8, 127a-5, 206a-15
y. öp- 80a-1, 83b-4, 42a-5, 42a-11, 76b-13,

213b-16, 222a-7

y.-i (akk.) 89a-5, 130a-8, 130a-8, 162a-2, 182a-3, 209a-7

y.-e 3b-7, 9a-11, 9a-16, 14b-17, 14b-17, 15a-1, 20a-4, 20b-17, 21a-10, 21b-8, 24a-1, 25b-10, 27a-1, 29a-2 , 29a-14, 31a-12 , 31b-2 , 35a-16, 36a-4, 41b-6 , 42b-5, 43a-5, 44a-13, 45a-1, 45a-2, 45b-3, 45b-7, 52a-5, 52b-10, 53a-10, 53b-12, 55a-16, 71b-15, 72a-10, 76b-14, 80b-17, 81b-4, 85b-9, 86a-16, 86b-1, 86b-3, 87a-5, 87a-11, 87a-15, 91a-7, 92b-2, 99a-16, 99a-16, 99b-4, 116a-8, 116a-13, 118b-5, 119a-14, 119b-15, 120a-2, 120a-2, 131b-13, 138a-9, 138a-10, 139b-13, 148a-9, 149a-11, 149b-3, 151a-16, 151b-13, 152a-11, 157a-5, 159a-16, 159b-9, 160b-6, 160b-17, 162a-17, 162b-1, 166b-11, 171a-4, 171a-11, 173b-10, 176b-15, 178a-9, 180b-10, 184a-11, 184a-17, 184b-1, 185a-4, 185b-2, 190b-8, 202a-11, 203b-10, 216b-15, 217b-6, 218a-17, 223b-8, 224a-1, 225a-13

yüz y. ur- 60b-11, 80b-17, 84b-2, 88a-15, 96a-5, 152b-13

y.-de 23a-16, 28a-17, 29b-10, 30b-10, 35a-17, 36a-4, 40a-3, 40a-12, 42a-4, 43a-7, 45b-4, 46a-2, 54b-11, 76b-16, 87a-12, 92b-16, 100b-15, 111a-9, 114a-17, 115b-2, 115b-12, 118a-13, 118b-10, 122a-6, 122b-4, 125b-4, 128b-16, 130b-10, 130b-12, 130b-12, 133b-4 , 134a-8, 134b-8, 134b-10, 138a-15, 141a-5, 144b-14, 151a-12, 152a-6, 152a-7, 152b-4, 152b-4, 154a-13, 166b-17, 179b-8, 177a-14, 180a-9, 180a-13, 184b-9, 187b-13, 188a-17, 189b-17, 190a-11, 193a-11, 199b-14, 199b-15, 204b-16, 209a-7, 215b-17, 216a-14, 223a-2

y.-dedür 123a-16, 140a-5
y.-degi 43a-12 , 144b-10
y.-den 3b-8, 18a-5, 26a-13, 26b-4, 30a-5, 31b-5, 37b-13, 39b-8, 40b-1,43a-16, 43a-17, 52b-10, 52b-12, 63b-2, 69b-14, 75a-17, 84a-12, 88b-11, 93a-2, 98a-13, 104a-11, 105b-10, 105b-12, 114b-9, 122a-14, 131b-13, 133a-8, 142b-15, 166a-14, 166b-10, 171a-9, 183b-7, 184a-17, 189b-11
y.-densin 53a-13
y.-dendür 166a-17, 187a-14
y.-ümi 176b-16
y.-üme 74a-7
y.-ümde 32a-17, 143b-7, 150a-5, 175b-5, 175b-8
y.-ümden 74a-8
y.-ün̄ 98a-12
y.-ün̄i 36a-17
y.-ün̄e 53a-17
y.-ün̄de 130b-13, 130b-14
y.-ün̄den 106a-3
y.-i 37a-5, 99a-16, 135a-15, 176a-7, 193b-9, 214a-14, 214b-16, 215b-11
y.-ini 129a-16, 175b-10
y.-ine 6a-1, 6a-1, 14b-14, 15b-13, 19b-9, 20a-3, 25b-5, 32b-17, 33a-7, 34a-14, 39a-8, 39a-11, 42b-9, 46a-1, 46a-13, 46b-5,46b-10, 48b-11, 48b-13, 49a-10, 49b-5, 46b-10, 48b-11 , 48b-13, 49a-10, 49a-11, 49a-15, 50b-3, 51a-15, 51b-5, 62a-7, 65b-16, 69b-3, 71b-7, 74a-2, 74a-8, 74a-9, 80b-3, 81a-9, 81a-12, 82b-7, 97b-6, 97b-8, 104b-5, 105a-10, 115a-13, 121a-8, 124b-8, 163a-4, 172a-4, 172a-5, 172a-10, 172b-2, 177a-3, 177b-5, 177b-12, 189b-12, 195a-12, 210b-11, 213a-7, 215b-7; (yirlü y.) 26b-13, 28b-1, 115b-11, 174b-11, 218a-17, 223a-4
y.-inde 20a-4, 23a-4, 32a-6, 51b-6, 70b-1,

70b-1, 89b-7, 98b-3, 107a-4, 112b-3, 124b-5, 129b-6, 129b-16, 130a-4, 143b-7, 152b-8, 177b-10, 180a-11, 181b-2, 182a-2, 185a-11, 185b-15, 205a-10, 212a-17; (yirlü y.) 101b-1, 127b-11, 149b-5

y.-inden 30b-7, 31a-7, 31a-11, 31b-13, 33b-1, 40b-9, 52a-1, 28b-8, 62a-10, 67b-10, 69a-5, 81a-7, 84b-14, 84b-17, 86b-10, 98b-4, 106a-6, 116a-2, 119a-5, 12 4b-6, 125a-3, 128a-8 130a-4, 140b-12, 142b-4, 145b-16, 148a-9, 149a-11, 149a-13, 151b-14, 159b-16, 175a-14, 182a-9, 182b-7, 183a-12, 183a-13, 183b-7, 183b-14, 184a- 2, 184a-3, 184b-5, 185b-1, 206b-11, 212a-3, 216a-8, 217a-15, 222a-10 222b-9, 224a-13; (yirlü y.) 182a-2, 222a-9

y.-imüze 37b-2, 44a-11, 149b-13

y.-imüzde 166a-8

y.-imüzden 144b-12

y.-ler 174a-16

y.-lerdür 63b-13, 63b-14

y.-lerün̄ 209a-9

y.-leri 183a-2

y.-lere 78b-3, 78b-4, 160a-6

y.-lerde 23a-1, 70b-15, 79a-15, 165a-4, 187b-6, 217b-6, 217b-17, 218b-14

y.-lerdem 28b-3, 162b-7, 166b-8

y.-lerinde 176b-17

y.-lerinden 36a-4, 36a-5, 78b-10

y.-lü yirine 26b-13, 28b-1, 115b-11, 174b-11, 218a-17, 223a-4

y.-lü yirinde 101b-1, 127b-10, 149b-5, 182a-2

y.-lü yirinden 222a-9

yir- : Kötülemek, beğenmemek, hor görmek, çekiştirmek,

y.-megil 136a-10

yir- : Yirmek, yırtmak.

y.-di 73b-13, 73b-13

yiri- : Yürümek, (bk. yürü-).
y.-di 223a-16
y.-yü tur- 193a-12
y.-dügünüzi 77b-13

yirin- : Kederlenmek, üzülmek, mahzun olmak, tasalanmak.
y.-ip 130b-9
y.-mek 91a-9

yit- : Yetmek, kâfi gelmek; ulaşmak, vasıl olmak, kavuşmak.
y.-er 66a-14, 107b-1, 149a-4, 169b-7, 188b-1, 218a-8
y.-di 189a-12
y.-diler 55a-17, 87a-12
y.-icek 65b-1, 135b-4
y.-mez 111b-13, 214a-15
y.-mez mi? 47b-8
y.-medi 188a-15
y.-mez-idi 105b-8
y.-mekden 163a-14

yitici : İten, kakan. 34a-8

yitiş- : Yitişmek, erişmek; gelmek; büyümek, gelişmek; kararlaştırılan şeyin gelmesi.
y.-ür 18b-5, 77b-14, 140b-2
y.-düm 29a-3, 149b-9
y.-di 13a-13, 14a-12, 14b-4, 15a-5, 17b-1, 18a-2, 18b-1, 19a-3, 19a-11, 23a-2, 25b-10, 26a-13, 33a-3, 35a-4, 35b-1, 37a-7, 37a-8, 37a-11, 38b-15, 40a-8, 42a-9, 50a-11, 51b-9, 57a-13, 57a-14, 57a-17, 57b-5, 58b-16, 61b-1, 61b-2, 61b-6, 62a-7, 65a-9, 65b-4, 65b-8, 68b-5, 69b-1, 73b-11, 74b-5, 75a-5, 76b-14, 77a-11, 77b-3, 77b-6, 77b-16, 78b-11, 78b-16, 79a-8, 79b-1, 82b-16, 83b-9, 83b-17, 85a-7, 85a-12 , 86b-6, 86b-11, 89a-14, 89a-16, 91a-1, 91a-2, 100a-1, 105a-1, 105a-16, 105a-17, 107a-12, 108a-4, 108b-11,

119b-5, 120b-8, 123a-9,123b-11, 129a-1,
130b-16, 139b-13, 147b-7, 148b-17, 152a-7,
153b-2, 172b-3, 174b-13, 174b-16, 175a-1,
180a-10, 183a-13, 183b-4, 183b-15, 183b-17,
193b-1, 196b-15, 215b-10, 221a-15, 221a-16,
222b-1, 222b-7, 223a-15, 224b-15

y.-dük 119b-15

y.-dünüz 161a-10

y.-diler 34b-15, 34b-15, 35b-1, 87a-15, 111a-9,
111a-9, 112a-17, 115a-13, 119a-14, 122a-5,
152a-11, 156b-15, 189a-17, 193a-15, 193b-1,
221b-6, 223a-13, 225a-7, 225a-9

y.-miş 133a-9

y.-gil 62a-3, 77a-6, 85a-9

y.-sün 30b-16

y.-ün (meded y.) 50a-14

y.-e 5b-13, 20a-2, 33a-15, 34b-17, 43a-7, 111b-9,
149a-5, 212b-7

y.-evüz 43a-8, 107a-16

y.-ü gel- 50a-12, 50a-15, 57a-11, 66b-7, 72a-16,
79a-11, 119b-4, 119b-12, 121a-11, 123b-6,
130b-9, 157b-10

y.-üp 56a-2

y.-ince 15b-16, 51a-2

y.-medin 77a-6, 78b-15

y.-ürler-idi 162b-3

y.-miş-idi 16b-10, 18b-13, 123b-10

y.-medi 44a-14; (mededimüz y.) 189a-14

y.-mesün 32a-5

y.-meyem 53b-2

y.-mez-idi 78b-10

y.-emezler 9a-11

yitişdir- : Yetiştirmek, getirmek, ulaştırmak, (bk. yitişdür-).

y.-dün 175a-7

yitişdür- : Yetiştirmek, ulaştırmak, (bk. yitişdir-).

y.-di 112a-8

y.-e (ist.) 58b-7, 58b-17, 144b-9

y.-emedi 21b-6

yitmiş : Yetmiş. 35a-16, 37a-2
y. gez 10b-7
y.-den 19b-8
yitmiş bin̄ : Yetmiş bin. 15a-16, 142a-13
yitmiş iki : Yetmiş iki. 31a-15, 31a-16
yitmiş sekiz bin̄ : Yetmiş sekiz bin 10a-14
yitük : Yitik, kayıp, kaybedilen şey.
y.-üni 122b-1
y.-ini 122b-3
yitür- : Yitirmek, kaybetmek, zayi etmek.
y.-esi degüldür 154b-10
yitür- : Yetirmek, ulaştırmak; yerine getirmek.
y.-di 3a-5, 89b-11, 155a-17
y.-diler 160a-7, 163a-4
y.-iserdür 161a-3
y.-sünler 82b-7
y.-em 34a-14
y.-esin 164b-7
y.-e 81a-9
y.-miş-idi 32b-16
yitürüci : Götürücü, ulaştırıcı. 172a-14
yiyi : Koku.
y. al- 116b-3
yiyni : Hafif, ağır olmayan. 116b-7
yoġ : Yok,(bk. yoḫ, yoḳ). 209b-6
28b-9, 39b-10,92a-1, 101a-2, 101a-6, 103b-3,
126b-7, 128b-2, 153b-3, 172a-9, 195b-12, 206a-5,
208a-2, 221b-10
y.-umış 76a-7
y.-ıken 10b-7
y. ol- 38a-1
yoġrul- : Yoğrulmak.
y.-mış 87a-3
yoġur- : Yoğurmak.
y.-dı 74b-17
y.-urlar-ıdı 23b-9
y.-maġa 216a-5

yoh : Yok, mevcut olmayan; hayır, değil, (bk. yoğ, yok).
54b-9, 56b-16, 58a-13, 58b-1, 117b-13, 123b-15,
135a-16, 142b-12, 143b-8, 147b-4, 161b-2, 168b-12,
195a-5, 214a-3, 179b-9
y.-durur 88a-17, 200b-2
y.-dur 6b-1, 9a-11, 31a-8, 31b-4, 35b-11, 50b-10,
52a-9, 55a-6, 58b-12, 65b-17, 69b-8, 72b-8,
74b-9, 85b-10, 100a-3, 100a-9, 100a-16,
102b-15, 105a-15, 111a-15, 112b-6, 114b-12,
119b-11, 130a-2, 144a-12, 145a-7, 147a-11,
147a-14, 148b-7, 148b-13, 152a-12, 160b-12,
161a-1, 161b-4, 168a-4, 168a-7, 169a-4,
171a-3, 171b-12, 177a-5, 179b-1, 179b-3,
180b-12, 180b-17, 181a-2, 190a-12 ,193a-17,
204b-12, 208a-12 , 211a-5, 214a-14, 214a-14
y. mıdur? 56b-1, 187b-1, 193a-17
y.-ıdı 20b-1, 31b-4, 31b-7, 62b-3, 63b-9, 64a-7
68a-3, 171a-14, 216b-16

yohlıh : Yokluk, hiçlik.
y.-dan 5a-7

yohsa : Yoksa, (bk. yoksa).
20b-14, 21a-11, 37b-6, 39a-8, 48b-8, 55b-6, 56b-16,
56b-17, 78b-2, 85b-2, 113b-5, 113b-6, 121b-12 ,
136a-8, 144b-1, 144b-13, 146a-7, 147a-6, 150a-13,
151a-15, 159a-9, 173b-5, 179b-15, 190b-13, 205a-11
208a-14, 209b-17, 217a-10, 217b-9

yohsul : Yoksul, fakir, muhtaç, (bk. yoksul).
105b-8, 113b-11, 195a-3
y. eyle- 208a-5
y. ol- 135b-16
y. mı? 132a-12
y.-un̄ 45b-15
y.-ı 111b-1, 127a-16
y.-dan 107a-14
y.-un̄ı 193a-3
y.-un̄a 88b-13
y.-ına 7a-5

yohsullık : Yoksulluk, fakirlik, ihtiyaç, (bk. yohsulluh, yohsulluk).
111a-17, 111b-3, 211b-8

yohsulluh : Yoksulluk, fakirlik, ihtiyaç, (bk. yohsullık, yohsulluk). 108a-7

yohsulluk : Yoksulluk, fakirlik, ihtiyaç, (bk. yohsullık, yohsulluh). 214a-16, 215a-5
y.-uma 59a-6

yok : Yok, mevcut olmayan; hayır, değil, (bk. yog, yoh).
2b-17, 10b-16, 42b-3, 88b-7, 97a-6, 78a-2, 135a-15, 135a-15, 209a-12, 209b-1, 209b-1, 209b-10, 209b-14, 215b-17, 224a-5
y.-dur 27b-7, 29a-9, 78a-7, 78a-10, 79b-11, 86a-10, 93a-5, 108a-3, 119a-11, 127a-13, 196a-3, 198a-10, 208b-15, 208b-15, 215a-5, 215b-9, 222b-16, 222b-16
y.-ıdı 19b-6, 19b-7, 63a-4, 63a-5, 63a-6, 63a-6, 63a-12, 64a-6, 64a-16, 81b-15

yoksa : :Yoksa, (bk. yohsa).
37b-8, 76a-5, 80a-17, 94b-11, 225a-13

yoksul : Yoksul, fakir, muhtaç, (bk. yohsul).
105b-10, 106b-2, 165a-10
y.-ı (iye.) 120b-7

yol : yol; tarz, âdet, yaşayış, usul; şeriat; müsaade, izin; uğur.
3b-5, 3b-8, 28b-9, 28b-10, 30b-10, 35a-3, 35a-4, 41a-10, 53b-15, 54b-13, 54b-13, 77b-4, 87a-11, 99a-11, 99a-12 , 121b-2, 129b-4, 138b-2, 145a-4, 167a-5, 167a-16, 186b-13, 187b-4, 187b-8, 187b-9, 187b-11, 192b-11, 192b-14, 193a-16, 193a-17, 208b-9, 215a-8, 219b-6, 223b-3, 224b-7, 225a-11
y.-dur 221b-1
y. bul- "Fırsat bulmak" 5b-14, 6a-16, 48b-3 91b-7

y.-ıdı 10a-16, 10a-16
y. kes- "Yolu kapatmak; yolcuları soymak"
189a-8, 191b-11, 192b-5, 209b-14
y. ur- "Yol kesmek, yol vurmak" 111b-9, 166b-7
y. vir- " Müsaade etmek" 100a-13, 111a-15
y.-ı 4a-10, 225b-11, 225b-17
y.-ı az- " Sapıtmak" 41a-7
y.-a 3b-7, 3b-15, 29b-1, 34b-1, 37b-12, 70a-6,
77a-10, 79b-5, 107b-11, 107b-17, 115a-8,
115b-11, 119a-16, 120a-4, 121b-4, 136a-17,
138b-2, 147b-6, 156b-15, 157a-8, 159a-3,
165a-8, 166b-13, 168a-4, 170b-1, 186b-11,
186b-12, 186b-16, 187b-17, 188a-1, 188b-17,
189a-8, 190a-15, 192b-14, 206b-8, 211a-3,
218a-5, 220b-12, 221a-5, 221a-9
y.-da 3b-2, 3b-4, 28a-4, 107a-17, 107b-2,
112b-16, 144b-13, 187a-1, 189a-1, 189b-4,
190a-7, 191a-17, 194a-1, 215b-8, 216a-6,
221a-13
y.-dan 3b-7, 30b-12 , 31b-9, 35a-5, 35b-1 ,
35b-3, 35b-3, 55b-1, 64a-14, 64a-16, 64b-1,
64b-6, 65a-1, 72b-3, 91b-6, 93a-3, 139a-7,
189a-15, 193a-16,211b-17,
y.-ca 189a-15
y.-um 24b-12, 189b-5
y.-uma 189b-6
y.-uñ 37b-16, 41a-5, 186a-17
y.-uña 44b-1, 46b-9, 80a-11, 80a-12, 85b-10,
137b-1, 143b-6, 168a-3, 201a-15
y.-uñda 3b-10, 35b-8
y.-uñdan 37b-12
y.-ı 57a-15, 78b-7, 131b-13, 206b-7, 208b-8
221a-15
y.-ınuñ 4a-6, 166b-9
y.-ını 41a-6, 41a-7, 41a-8, 55a-7, 87a-10
y.-unı 159b-17, 181b-4
y.-ın 3b-15, 76b-11, 192b-3

y.-ına 7a-4, 11b-11, 11b-12, 35a-14, 44b-2, 46a-4, 46a-5, 48b-2 , 48b-16, 55a-15, 56b-1, 116b-12, 156b-16, 165a-9, 175a-17, 176a-16, 176a-16, 204a-2 , 207a-8, 210a-17,218b-8, 218b-9
y.-ında 77b-8, 120b-9, 135b-2, 135b-3, 135b-4, 177a-11, 209b-12, 213b-16
y.-ından 37b-12, 77a-10, 79b-2
y.-unca 189a-15
y.-umuz 189a-9, 224a-17
y.-umuzdan 225b-17
y.-uñuz 122a-7, 191b-12, 192a-7
y.-uñuza 161a-6
y.-larına 158b-9
y.-larında 78b-9
y.-larından 78b-10
y.-lar 192b-10, 192b-11
y.-laruñ 166b-16
y.-ları (cemi`-i y.) 3b-14
y.-larda 3b-4, 55b-5, 187b-7
y.-lardan 75a-13, 77b-5, 166b-7
yoldaş : Yoldaş, yol arkadaşı; arkadaş. 21a-10
y.-dur 145a-9
y. kıl- 209a-5
y. ol- 21a-8, 110a-7, 174b-5,186 a-7, 186b-10
y.-um 202a- 7
y.-ı 3b-11, 35b-17, 87b-1, 121a-3
y.-larum 149a-7
y.-larunı 214a-4
y.-ları 115a-8, 190a-15, 191b-2, 193b-13, 194a-3, 194a-7; (cemi`-i y.) 193b-4
y.-larınuñ 192b-8
y.-larına 191b-4
y.-larından 115a-12, 193a-14
y.-larumuza 108a-12

yon- : Yonmak, yontmak.
y.-dı 74b-17

yor- : Yormak, tabir etmek.
y.-maduñ mı?192b-1

yorġala-: Yorga yürümek, rahvan yürümek.
y.-dı 85a-1
y.-u başla- 108a-11, 115a-9
y.-üp 115a-12

yorı- : Yürümek, (burada -yor eki fonksiyonunda), (bk. yoru-).
y.-r (gelü y.) 192a-2

yoru- : Yürümek, (burada -yor eki fonksiyonunda), (bk. yorı-).
y.-r (gelü y.) 147b-12
y.-rlar (geli y.) 84a-1; (getüri y.) 84a-2

yorul- : Yorulmak, yorumlanmak.
y.-dı 67a-8

yoy- : Silmek, imha etmek, bozmak.
y.-a (ist.) 155b-11

yön : Yön, istikamet.
y.-üni 12_8a-9

yöre : Yöre, çevre.
y.-de 120a-6
y.-de-y-idi 28b-7
y.-sine 47a-12, 88a-11, 123a-15

yören- : Dolaşmak, yaklaşmak, bir şeyin çevresinde dolaşmak.
y.-di 88a-11, 182a-12
y.-diler 145b-13
y.-megil 120a-6

yu- : Yumak, yıkamak.
y.-dı 98a-15, 113a-17
y.-dılar 21a-13, 12_1a-5

yuḫarı : Yukarı, (bk. yuḫaru, yukarı, yukaru).
72a-9, 73b-13,

yuḫaru : Yukarı; yüce, ulu; üst, üst taraf, (bk. yuḫarı,

yukarı, yukaru).
18b-1, 56a-1, 58b-15, 86b-14, 92a-13, 113a-4, 150b-14, 151a-3, 159a-13, 176a-1, 182b-15, 184a-3, 184a-12, 184a-15, 184a-16, 1185b-1, 193b-5, 206b-8, 212a-2 212b-12, 212b-14, 214b-16, 220b-10, 221b-7, 222a-1, 222a-4, 222a-10, 225a-1
y.-dan 71a-4, 73b-11, 207a-8, 207a-9

yukarı : Yukarı, (bk. yuḫarı, yuḫaru, yukaru). 94b-15

yukaru : Yukarı, (bk. yuḫarı, yuḫaru, yukarı). 86b-16

yum- : Yummak, kapamak.
y.-gıl 49a-16
y.-up 96b-12

yumıl- : Yumulmak, kapanmak, (bk. yumul-).
y.-ur 47b-1

yumşa- : Yumuşamak, meyletmek.
y.-ya 82b-15
y.-miş-ıken 83a-4

yumşak : Yumuşak.
y.-cuk (yumşacuk) 120b-9

yumul- : Yumulmak, kapanmak, (bk. yumıl-).
y.-mış 205b-1

yumuş : İş, hizmet.
y.-ına 91a-13
y.-larına 71a-8

yun- : Yunmak, yıkanmak.
y.-dum 105b-17
y.-dı 62 a-2 , 133b-6
y.-gıl 14a-10,62a-6, 105b-16

Yunanī : (a.) Yunan halkından olan.
İskender-i Y. 101b-14

Yūsuf : (k.a.) Hz. Yusuf Peygamber.
Y.-ı (iye.) 210b-1, 211b-7

yut- : Yutmak.
y.-ar 153b-11

yuvala- : yuvarlamak
y.-dı 34b-4

yüce : Yüce, yüksek; ulu, şanı büyük.
23a-16, 28a-6, 63a-16, 63b-5, 123a-1, 162a-17, 162b-1, 184a-12, 184a-17, 195a-6, 225a-13
y.-dür 164a-17
y. ol- 182b-9
y.-den 6a-7

yügir- : Koşmak, (bk. yügür-).
y.-di 48a-14, 72b-1
y.-ü 176b-6
y.-ü yügirü 225a-10

yügriş- : Köşuşmak, koşmak, (bk. yügrüş-, krş. yügrü-).
y.-ürler 140b-6, 165b-1,
y.-ü (ger.) 141a-11
y.-üp 25a-8

yügrü- : Koşmak, (krş. yügir- yügür-).
y.-rsin 19b-12
y.-r 190a-11
y.-rken 180b-3
y.-medi 89b-9

yügrüci : Hızlı giden, koşan. 34a-8

yügrük : Çabuk yürüyen, hızlı gden, koşan, süratli, (bk. yügürük).
86b-10, 180b-3, 180b-3
y.-idi 180b-2
y.-ler birle 87a-11

yügrüş- : Koşuşmak, koşmak, (bk. yügriş- krş.. yügrü-).
y.-diler 29b-9, 29b-9, 51b-10, 52a-1, 56b-9, 60b-8, 69b-2, 72a-12, 80b-5, 83b-15, 103a-2, 103a-7, 120b-6, 121a-1, 129b-1, 139a-9, 172a-6, 173b-14, 184b-5, 184b-6, 222a-12
y.-mek 51b-12

yügür- : Koşmak, (bk. yügir-).
y.-ür 78a-17
y.-di 6b-17, 53a-9, 85a-1, 85a-2, 91a-13, 119b-5, 120b-4, 122a-14, 128a-14, 188a-12, 202a-1, 217a-16

y.-diler 188b-3
y.-eyüm 220a-8
y.-ün̄ 188a-13
y.-ü 108a-11, 120b-1, 120b-9, 12 2a-11, 123a-9
y.-ü yügürü 120b-1
y.-en, 204b-16

yügürt- : Koşturmak,
y.-ürler 56b-10

yügürük : Çabuk yürüyen, hızlı giden, koşan, süratli, (bk. yügrük). 57b-5

yük : Yük, ağırlık; bir hayvanın taşıyabilecegi miktar. 5a-2, 24b-12, 53a -5, 56b-5, 137b-4, 181a-6, 195a-1, 211a-10,211a-14, 214a-6, 2 16b-10, 216b-11, 220b-4
y. ile 225b-5
y.-i (iye.) 90b-15, 137b-3, 186b-9, 186b-11, 200b-14, 211a-12, 214a-8, 220b-15
y.-inün̄ 214a-5
y.-leri (iye.) 193b-5, 225b-3
y.-ler 32a-14, 52b-13, 53a-10, 129a-4, 192a-17, 216b-8, 220b-9, 220b-15
y.-leri (akk.) 25a-5, 192a-13, 216b-9, 220b-3 220b-10, 221a-4, 221b-7
y.-lerin 43a-13, 53a-9, 207b-16, 207b-17, 221b-6

yüklet- : Yükletmek.
y.-ün̄ 23b-13

yüklen- : Yüklenmek.
y.-di 25a-6, 186b-11
y.-miş (part.) 189b-6

yüklet- : Yükletmek.
y.-di 23b-12, 220b-17, 223a-16
y.-diler 23b-14, 25a-5, 26a-7, 43a-10, 191a-17, 191b-1, 192b-14, 221a-4

yüklü : Gebe, hamile. 69a-4

yüksek : Yüksek.
30b-11, 63a-9, 173b-10

yüksel- : Yükselmek, yücelmek.
y.-ür 207b-12
yülit- : Tıraş ettirmek.
y.-ip 125b-15
yülü- : Kesmek, tıraş etmek
y.-di 74a-4
yürek : Yürek, kalp. 143a-11
y.-i 55b-9
y.-den 49b-10
y.-üm 32b-2, 37b-4, 96a-2, 121a-2, 121a-4, 121a-6
y.-ümi 120b-12, 121a-1, 121a-2, 121a-5, 121a-8
y.-ünī 49a-12
y.-üne 49b-1
y.-ündegi 49a-13
y.-i 47a-15, 49b-6, 49b-12, 113a-11, 153b-15, 163b-13, 163b-15, 217a-9
y.-inün 71b-9
y.-ine 36b-14, 151a-16, 158a-3,
y.-inde 48a-17
y.-ümüze 6b-11
y.-lerin 37a-4
y.-lerinde 53b-17
yüreklen- : Yüreklenmek, cesaretlenmek.
y.-e (iye.) 84b-16
yüreklendür- : Yüreklendirmek, cesaretlendirmek.
y.-elüm 183b-1
yüri- : Yürümek; gezmek, dolaşmak; akmak; gelmek; yayılmak, duyulmak; olmak, (bk. yürü-).
y.-rsin 218b-12
y.-r 13a-7, 119b-1, 140b-4, 176b-6, 182a-10, 209a-13
y.-riz 143b-2
y.-rüz 119b-15
y.-rsiz 77b-13, 175a-12
y.-rler 156a-9, 186b-15, 219a-5

y.-düm 28a-11, 82a-7, 149b-8
y.-dün 28a-8
y.-di 19b-15, 20a-16, 28a-1, 28a-3, 29b-1, 29b-5, 29b-8, 35a-5, 35a-16, 35b-12, 37a-9, 45a-11, 47b-10, 48b-11, 49a-13, 51b-10, 54a -17, 57b-6, 59b-7, 59b-8, 67b-9, 77b-2, 81a-5, 81a-7, 85a-14, 85a-15, 86a-3, 88a-10, 89a-13, 94a-13, 99b-16, 100a-14, 102a-15, 103a-1, 105b-3, 112a-14, 115a-12 ,117a-5, 117a-9, 118b-17, 119a-14, 119a-17, 119b-13, 120a-1, 124b-6, 129b-5, 130a-4, 131b-4, 131b-4, 133b-6, 136b-15, 137b-14, 141a-7, 142a-13, 142a-14, 142b-7, 145b-7, 145b-11, 147b-10, 148a-7, 150b-9, 158a-2, 160a-8, 160a-10, 166b-5, 166b-14, 167a-13, 180b-13, 182a-6, 182b-10, 182b-14, 183b-13, 184a-8, 184b-1, 188a-8, 191b-5, 193b-11, 196b-5, 197b-8 , 198a-2 , 199a-14, 202b-3, 202b-13, 203b-16, 212a-4,220b-14, 220b-15, 222b-11, 223b-1, 223b-2, 224a-13,224b-8, 226a-1
y.-dük 56b-15
y.-dünüz 81a-17
y.-diler 29b-6, 35a-17, 35b-2, 35b-2 ,35b-3 , 35b-4, 36b-8, 36b-13, 37a-4, 38b-7, 43a-4, 55a-16, 55b-9, 56a-6, 56b-7, 64b-15, 69a-7, 73b-8, 73b-11, 78b-13, 79a-13, 82b-4, 115a-8, 121b-4, 124b-7, 136b-6, 138b-2 ,145b-5, 149a-16, 149b-1, 150b-1, 150b-2, 150b-7 152a-6, 169a-15, 171b-2 , 171b-8, 182a-1, 186b-12, 187b-7, 187b-12, 190b-7, 192b-14, 193b-10, 202b-1, 203b-6, 203b-15, 220a-15, 221a-5, 221a-7, 221a-8, 221a-8, 221b-5, 224b-8, 224b-15, 225a-6, 225a-9, 225b-8
y.-mişler 84a-1
y.-yelüm 56b-5
y.-gil 7a-6, 9b-9, 56b-5, 107a-8, 219a-5, 225b-17

y. 3b-5, 20b-5, 25a-3, 77a-6, 79b-12, 80a-11, 85a-13,100a-8, 124b-1,129b-5, 134b-4, 146a-6, 167b-8, 209a-7, 209b-17, 214a-3
y.-sün 111b-7, 225a-17
y.-yelüm 34b-16, 36b-8, 43a-9, 107b-12
y.-nüz 108a-6, 189a-16,
y.-sünler 94a-7
y.-se 22b-16, 167a-10, 215b-8
y.-sevüz 197b-5
y.-yem 107b-3, 210a-5
y.-yesin 219b-2
y.-ye 8b-13, 54b-1, 65a-7, 83b-10, 84b-16, 135b-17, 142b-17, 209b-9, 216a-6, 225b-12
y.-yeler 43a-11, 86a-1
y.-yü 65a-4, 115a-8
y,-yü yüriyü 65a-4
y.-yip 77b-3
y.-yüp 29b-7
y.-yen 115b-11
y.-r 65a-5, 115a-10, 117a-1
y.-dügi 23a-1, 36a-4
y.-yesi 57a-4, 57a-5
y.-r-idi 39b-2
y.-rdi 167a-8, 167a-10, 178b-3, 203a-6
y.-rler-idi 178a-16, 224b-9
y.-rlerdi 193a-14
y.-miş-idi 61b-14
y.-mişler-idi 187b-4
y.-rken 187a-17
y.-mez 84b-14, 85a-5, 211a-3
y.-mezler 225b-4, 225b-9
y.-medi 77a-17, 84b-13, 84b-13, 84b-13, 117a-1 148a-9, 151b-14, 181b-15
y.-medinüz 225b-10
y.-mediler 35a-4, 55b-3
y.-meye 136a-1

y.-mez ol- 43a-5
y.-mezse 36b-8
y.-yemezem 106a-17
y.-yemez 108a-3, 119b-2, 149a-11
y.-yemedi 115a-9
y.-mek 208b-9
y.-mege 192b-10, 192b-11, 225a-15
y.-mekden 187b-7

yürit- : Yürütmek; (kılıç) çekmek, vurmak, (bk. yürüt-).
y.-diler 84b-1, 84b-12
y.-ün̄ 85b-16, (kılıç y.) 85b-16
y.-ür-idi 22b-16

yüridici : Yürüten, icra eden, yerine getiren. 67a-6

yürü- : Yürümek, gezmek, dolaşmak; emrinde olmak; (bk. yüri-).
y.-ürem 79b-3
y.-ürsin 3b-4, 218b-12
y.-r 152a-11, 203a-2
y.-rler 135b-11
y.-di 78b-9, 79a-8, 85b-8, 99b-11, 113a-4, 120b-1, 150b-9, 172a-11, 180b-16, 183a-17
y.-diler 76b-7, 88b-17, 186b-13, 187b-2
y.-gil 168a-3
y.-sün 157a-1
y.-n̄ 55b-7, 64b-10, 193b-3
y.-yesi 41a-3
y.-r-idi 56a-14, 65a-2, 133a-16
y.-rdi 197a-4
y.-rler-idi 62b-8, 77b-3, 127b-12, 225a-8
y.-r-iken 186b-15
y.-medi 85a-2
y.-mek 111b-8

yürüt- : Yürütmek, (bk. yürit-).
y.-mez ol- 197b-4

yüz : Yüz, çehre; yüzey, satıh; sebep; utanma. 47a-11, 152b-13, 172b-10, 188a-5
y. ağart- "Yaptığı şey yüz güldürecek nitelik-

te olmak". 183b-12
y. dönder- "Yüz çevirmek, terk etmek". 36a-7
y. döndür- "bk. Yüz dönder-". 46a-9, 151a-17
y. dut- "Yönelmek, meyletmek". 138b-15
y. gör- " İltimas geçmek". 51b-13
y. görset- "Kendini göstermek, meydana gelmek". 51a-7, 54a-2, 59b-5, 104a-6, 149b-10
y. göster- "bk. y. görset-". 16a-1
y. tola- "Yüz çevirmek". 67b-16
y. tut- "bk. y. dut-". 15a-1, 37b-11, 37b-13, 41a-14, 46a-3, 47a-9, 54b-14, 84a-8, 86b-6, 166a-12, 172b-7, 183a-17, 190b-6, 199a-1
y. ur- " Baş vurmak; yüz sürmek; yüz tutmak, yönelmek". 13a-11, 81a-16, 82a-13, 162a-1, 172b-4, 181a-9, 194a-17, 194b-4, 194b-5 , 201a-2, 201b-12, 201b-14, 202b-5, 224b-1
y. yire ur- "Yere kapanmak". 152b-13
y. vir- "İltifat etmek, müsaade etmek". 65a-10
y.-ile 171b-6, 217b-7, 219b-4; (ne y. "utanmadın mı?") 139a-1
y.-i 26a-8, 187a-15, 203a-5
y.-e 52b-17, 56a-4
y.-üm 66b-14, 68b-17, 71a-4, 120a-13, 137b-9, 177a-2
y.-ümi 39b-7, 98b-17
y.-ün̄ 158b-16, 158b-16, 200b-2, 206b-17
y.-ün̄i 40a-17, 123a-12, 203a-17
y.-ün̄e 7a-7
y.-ün̄den 183a-5
y.-i 26a-14, 26a-16, 28a-4, 28a-5, 33b-5, 35b-2 39a-15, 39b-15, 40b-5, 60a-5, 64a-6, 66b-15, 69a-1, 69a-4, 70a-4, 93a-11, 94b-2, 96a-6, 97a-15, 104a-13, 105b-15, 116b-8, 118a-2, 122 b-7, 123b-11, 126a-8, 129b-10, 133b -3, 145b-9, 151a-10, 158b-16, 172b-4, 181b-9, 181b-11, 183a-1, 187a-10, 188b-12, 201b-14, 203a-9, 205b-8, 207a-9, 213b-2, 216a-16, 217a-5, 221a-16

223b-3, 224a-7; (yir y.) 192b-13
y.-ü 213a-15
y.-inün 33b-4, 38b-11, 105a-13, 113a-13, 116b-7, 121b-9, 165b-17, 202b-16; (yir y.) 104a-14
y.-ini 21a-2, 28a-3, 35b-12, 41b-6, 47a-7, 47b-10, 48a-11,83b-13, 96a-5, 96a-9, 116a-12, 117a-10, 137b-14, 160b-6, 185a-4, 188a-6, 199a-1
y.-üni 37b-7, 45b-1, 57a-5, 84a-1, 84a-8, 84a-12, 84b-2, 86a-5, 88a-15, 94b-10, 113b-17, 115b-4, 115b-5, 116b-12, 118a-10, 120a-1,122a-13, 123b-14,128a-9,129b-1,129b-12,130a-14,133b-2, 150b-14, 164b-5, 165a-8, 190b-8, 191a-13, 194b-10
y.-in 14b-14, 47a-7, 49b-9, 69a-3, 80b-17, 97a-5, 104a-8, 105a-14, 120b-3, 123a-11, 172a-17, 178a-4
y.-ine 15b-13, 20b-4, 33b-4, 45b-1, 47a-7, 54a-12, 61b-9, 63a-11, 63b-1, 65a-13, 66b-13, 98b-17, 100a-2, 102a-17, 108b-3, 113a-14, 113a-15, 123b-14, 159a-10, 161b-2, 165a-16, 176a-1, 184a-10, 203a-12,213b-1, 217b-12
y.-inde 2b-17, 14b-8, 14b-8, 16b-7, 24a-16, 53b-6, 54a-2, 63b-7, 63b-8, 63b-13, 63b-17, 65a-2, 74a-9, 76a-3, 86b-15, 87a-4, 89a-4, 90a-9, 91a-14, 92a-17, 94a-9, 94b-11, 105b-4, 181b-9, 181b-15,186b-17, 184a-12, 201b-4, 207b-6, 207b-7, 209a-14, 222a-1
y.-indegi 19b-11, 26a-14, 90a-10
y.-inden 14b-7, 16b-8, 25a-9, 26a-10, 69a-10, 86a-3, 87a-12, 92a-11, 102a-10, 106b-13, 109b-12, 219b-9, 221b-17
y.-ümüz 149b-13, 159a-10
y.-ünüz 95a-15
y.-leri 88a-5, 120b-15
y.-lerini 194b-10
y.-lerin 56b-6, 60b-11, 174a-4

y.-lerine 160b-2
y.-lü 26a-12, 33b-5, 34b-3, 38a-12, 39b-11, 51a-5, 66b-9, 92a-16, 93b-2, 116b-7, 124a-2, 129b-2, 136b-6, 147b-14, 148a-13, 150a-10, 171a-17, 191b-13, 191b-16, 191b-16, 192a-7
y.-lünün 172a-11

yüz : Yüz, (sayı), (bk. yüz altmış biş, yüz bin, yüz otuz, yüz otuz biş, yüz otuz dört, yüz seksen, yüz toksan yidi, yüz yitmiş, yüz yitmiş biş). 30a-14, 30a-15, 30b-4, 30b-12, 48a-6, 48a-7, 51a-16, 51a-17, 51b-2, 51b-9, 117a-15, 119a-16, 119b-11, 123a-7, 123b-10, 168b-10, 168b-10, 179b-7, 201b-3, 220a-6, 224a-16
y. gez 48b-15
y. yüz artur- 51b-1
y.-in (akk.) 30a-15
y.-e 51b-9

yüz altmış biş : Yüz altmış beş. 16a-11

yüz bin : Yüz bin 4a-2, 61b-9, 88a-12, 154b-13, 155a-16, 208a-16

yüzin koyı : Yüzükoyun, yüz üstü, (bk. yüzin koyu) 99a-17, 122b-8, 184a-1

yüzin koyu : Yüzükoyun, yüz üstü, (bk. yüzin koyı) 69a-10, 99b-8, 123a-8, 125a-2

yüz otuz : yüz otuz. 14b-13, 17a-5, 17a-17, 17b-2

yüz otuz biş : Yüz otuz beş. 17a-13, 17a-14

yüz otuz dört : Yüz otuz dört. 17b-7

yüz seksen : Yüz seksen. 110b-1

yüz toksan yidi : Yüz doksan yedi. 16a-14

yüzük : Yüzük. 98a-17, 121a-6
y. birle 98b-2, 98b-12, 121a-6,
y.-ün 98b-3
y.-i (akk) 98b-1, 98b-3,
y.-üni 142a-9

yüz yitmiş : Yüz yetmiş. 15b-15, 15b-16

yüz yitmiş biş : Yüz yetmiş beş. 101b-17

za'afrān: (f. za'ferān) Safran. 30a-17, 168b-11

Żābıṭ : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, idare eden,, yöneten, (bk. Muḥammed).
12 b-3, 110b-17

żabṭ : (a.) Düzen ve disiplin içinde tutma.
ż.-ı (iye.) 208b-15

ża'f : (a.) Zayıflık, güçsüzlük, dermansızlık. 97b-13

ẓafer : (a.) Zafer; başarı.
ẓ.-dür (miftāḥ-ı ẓ.) 97a-6
ẓ. bul- 71a-7, 199b-15, 199b-16

zaḥım : (t.; zaḥm f.) Yara, (bk. zaḥm).
z.-lu "Yaralı" 150a-12, 158a-14, 158b-6,159a-12

Ẓāhır : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri,(bk. Muḥammed). 12 b-3, 110b-16

ẓāhır : (a.) Meydanda olan, aşikâr, açık; apaçık, belli, bedihi; dış.
3a-12, 76a-7, 88a-14,1155a-4, 205a-15, 219b-13
melikü'ẓ-ẓ. 8a-7
ẓ. kıl- 222b-8
ẓ. ol- 13a-9,14a-5,16b-4, 17a-2,17b-5, 19a-8, 24a-11, 25b-11, 28b-12, 29a-15, 30a-1, 30a-2, 30a-6, 34a-7, 36b-1, 40b-6,40b-17, 41a-9, 45b-9, 54a-1,54b-1, 54b-7, 62 b-9, 63b-12,67a-1, 68b-5, 69b-11, 86a-8, 97a-8, 100b-4,110a-10, 133b-17, 134a-8, 136b-16, 155a-15 , 164a-14,176a-4, 178a-1, 191b-14, 193a-3, 195a-14, 204b-17, 211b-5
ẓ.-ı (akk.) 4b-4
ẓ.-a 76a-8
ẓ.-ı 4b-3
ẓ.-ını 2b-10, 211b-11

ẓāhır-bīn: (f.; ẓāhır a.) Dış görünüşe bakan, içini mana yönünü görmeyen.
ẓ. idi 211b-10

Ẓāhid : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, âbid, müttakı, (bk. Muḥammed). 12b-5, 111a-3

zāhid : (a.) Dinin emirlerini yerine getirip yasaklarından sakınan, ibadetle uğraşan, âbid, müttakı. 156a-9

zahmat : (a.) Zahmet, sıkıntı, eziyet. 27a-11
z.-ıla 95b-13
z. çek- 81b-3
z. gör- 77b-8
z. it- 130b-2
z. vir- 47b-5, 69a-14,173a-11, 181a-3, 192b-5, 199a-13
z.-a 69b-7, 15b-1,186a-8
z.-ı (iye.) 69a-7, 208a-5
z.-ını 28b-9, 28b-10
z.-ın 53b-15
z.-umuz 145b-11
z.-ların 161a-2

zahm : (f.) Yara. 161b-16
z.-dur 72a-16
z. irişdür- 71b-11, 73b-10
z. ur- 157b-16, 157b-16, 161a-7
z. yi- 76b-16
z.-ı (akk.) 159b-3
z.-a 118a-5, 159b-7
z.- dan 158b-3
z.-uma 159a-4
z.-ı 33a-11,114b-9
z.-ınun 159a-16
z.-ını 158b-5, 159a-17
z.-ından 72a-12,159b-1
z.-ları 53b-17

Zahr : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, yardımcı, destek, (bk. Muhammed).
12a-17, 110b-12

zahr : (a.) Arka, yardımcı, destek.
z.-ı (iye.) 7b-12

Zahūk : (k. a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, (bk. Muhammed). 12b-5, 111a-3

ża'īf : (a.) Zayıf, güçsüz. 155b-14
ż. kim 176a-3
ż.-em 35b-14
ż.-ıdı 116a-2
ż.-oı- 88b-15
ż.-ce 3a-2
ż.-ler 7b-12
ż.-leri 135b-2

ża'īfe : (a.) Zayıf, güçsüz; narin. 107b-15
ż.-müz 60a-8

Ża'īfe : (k.a.) Haşım'ın kızlarından biri, 24a-15,

Żakir : (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, zikreden, (bk. Muhammed). 12a-14, 110b-9

żalālet: (a.) Dalâlet, doğru yoldan sapma, azma. 154b-9

żālim : (a.) Zalim, zulmeden, haksızlık eden, gaddar. 130a-11, 198b-14,209b-13
ż. ol- 209b-6
ż.-i (akk.) 198b-13, 199a-12
ż.-ler 199b-11
ż.-lerün 5b-1, 209b-5
ż.-leri (akk.) 199b-9

zamān : (a.) Zaman, vakit; çağ, devir; müddet. 18b-7, 56a-9, 61a-17, 63a-12, 185b-15, 186b-15, 203b-1
āḫır z. 22b-15,32a-3, 33a-11,45b-6, 52b-5, 53b-9, 68a-11, 82a-7, 207a-11
āḫıru'z-z. 41b-14, 54a-3, 62a-12, 65b-6, 69b-5, 102b-14, 162b-12
meliki'z-z. 41b-2, 74a-5, 74b-3,75b-13,78b-14, 81a-13,81b-9, 81b-17, 141b-2, 149b-5, 164a-10
melikü'z-z. 39b-5, 40a-3, 80a-1, 82a-9, 82b-14, 86b-14,148a-1
peygambar-ı āḫıru'z-z. 94a-1
Rasūl-i āḫıru'z-z. 20a-12
z.-dur kim 59a-7, 59a-8, 163a-7
z.-un 13b-11, 30a-1, 30a-1

z.-a degin 47b-6, 212b-7; (āḫıru'z-z. degin) 20b-7, 54a-15
z.-da 29b-10, 29b-17, 41b-16, 82a-4, 117b-10, 208a-4
z.-dan 74a-13,103b-9, 125b-13
z.-ūnda 196a-12
z.-ı (iye.) 65b-8
z.-ına 164a-16
z.-ında 66b-1, 68a-17, 87b-8, 89b-17, 107a-3, 166b-7, 222b-15
z.-ından 102b-1, 153a-15
z.-umuzda 197b-12
zamāne : (a.) Zaman, devir, şimdiki zaman, yaşanılan zaman. 7b-17, 93a-15,163b-5, 167a-9
şāh-ı z. 174b-6
z.-sidür 163b-5
żāmin : (a.) Kefil, kefîl olan.
ż. ol- 192b-7
żamīr : (a.) İç, her şeyin iç yüzü; vicdan, 64a-8
ż.-ünden 131b-16
ż.-i (iye.) 7a-3
ż.-ini 5b-5, 7a-5
ż.-in 62b-17
ż.-inden 55b-6
Żamra,(Żamra): (k.a.) (a. Żumr "zayıf, arık") Hz. Muhammed'in süt kardeşi; Halime'nin küçük oğlu. 119b-9, 119b-10, 120b-2, 120b-12, 120b-13
ümm-ü Ż. 106a-13
Ż. birle 119a-7
Ż. için 113b-10
Ż. idi 105b-7
Ż.-yı 108a-1, 112a-13, 115a-7, 115b-11
Ż.-dan 119b-8
żan(n) : (a.) Zan, sanma, sanı, güman. 169a-12
ż. eyle- 121a-15
ż. it- 65a-17
ż.-umdan 90b-13
zār : (f.) Ağlama, inleme. (bk. zārī).

z. ol- 67a-14, 146b-3

zārī : (f.) Ağlama, ağlayıp sızlama, (bk. zār, zārılığ, zārılıḫ, zārılık).
z. eyle- 47a-6, 47a-7, 47a-7, 47a-8
z kıl- 88a-16, 159a-17

żārīḫ : (a.) Kabir.
z.-ını 11b-4

zārılan-: (t. zārī f.) Ağlama, inleyip sızlamak.
z.-ur 122b-6, 123a-9
z.-dı 153b-4

zārılığ: (t.; zārī f.) Ağlama, inleyip sızlama, (bk. zārılıḫ, zārılık).
z. eyle- 75a-9, 84a-7, 172a-7

zārılıḫ: (t.; zārī f.) Ağlama, inleyip sızlama, (bk. zārılığ, zārılık).
z. birle 172b-17
z. eyle- 91a-10, 134b-3
z. kıl- 32b-11, 48a-16
z.-da-y-ıdı 84b-7

zārılık: (t.; zārī f.) Ağlama, inleyip sızlama, (bk. zārılığ, zārılıḫ).
z. kıl- 32b-15

żarīf : (a.) Zarif, nazik, letafetli, davranışı güzel, hoş. 70a-5, 188a-7
z.-e 131a-9

Żarīr : (k.a.)Darir, Erzurumlu Mustafa Darir, (bk. Muṣtafa ebn-i Yūsuf ibn-i `Ömer, eż-Żarīrī el-Erzeni'r-Rūmī)
5b-11, 6a-16, 6b-2, 6b-5, 7a-2, 7a-9, 7b-5, 8b-3, 8b-11, 9a-8, 17b-11, 77a-16, 11a-8, 135a-3, 166a-13, 176a-16
Ż.-i ḥakīr 8a-8
Ż.-ī (ünlem, seslenme). 174b-9, 177b-8
Ż.-ün 6b-17, 7a-5
Ż.-e 5b-12, 6b-9, 6b-16, 7a-12,7b-4

żāt : (a.) Kendi, şahsiyet, kişilik; hususî, öz; has, azamet, ululuk, muhterem, aziz kimse.
ż.-ı şerīfinde 33a-5

z.-dur. (ism-i z.) 133a-1, 133a-3
z.-un̄ (iye.) 193b-16
z.-unda 212b-5
z.-ına 90a-16
z.-ında 123a-2, 207a-13
żāyi‘ : (a.) Zayi, kayıp, yok olan, boşa giden. 209b-2
ż. eyle- 47b-6
ż. ol- 27a-8, 123a-13, 123a-13
zāyil : (a. zā'il) Yok olan, zeval bulan.
z. ol- 20b-12, 42a-9
Zāyir : (k .a. Zā'ir a) Hz. Muhammed'in adlarından biri, ziyaretçi, (bk. Muhammed). 12b-4, 111a-1
zeberced, (zebercet): (a.) Zümrüte benzeyen eski bir çeşit kıymetli taş.
z.-de (zebercet) 15b-9; 16b-13, 39b-13, 97b-2
zebūn : (f.) Zayıf, güçsüz, âciz; emri altına almak, musahhar kılmak. 159a-11
z.-dur 194b-16
z.- kıl- 191a-17
Zebūr : Hz. Davud peygambere vahyolunan semavî kitap.
fi'z-Z. 12b-7, 111a-5
Z.-ı (akk.) 109a-6
zecr : (a.) Yasaklama, eziyet, işkence.
z.-inden 8a-17
zehr : (f.) Zehir, ağı.
z.-i katīl 151a-5
zekāt : (a.) Temizlik, paklık, taharet.
z.-ından 183a-9
zelīl : (a.) Zelil, hakir, hor, alçak.
54a-7, 66b-2, 78a-13, 80b-10, 91a-9, 111b-1
122b-13, 130b-12, 176a-8
z.-dür 8b-11
z. it- 80b-11
z. ol- 60a-16, 91a-6
z.-ün̄ (gen.) 3b-12
z.-e 176b-10
zelīllik: (t.; zelīl a.) Zelillik, hakirlik, alçaklık.

z. birle 3a-9
z.-i (akk.) 67b-16
zelzele: (a.) Zelzele, deprem. 99a-5
z.-ye 160a-11
zemîn : (f.) Zemin, yer yüzü. 93a-15
genc-i rûy-ı z. 7a-4
z.-dür (sulṭân-ı z.) 174b-6
z.-ün 13b-11
z.-i (akk.) 185a-10
zemzem : (a.) Zemzem, Kâbe yakınındaki meşhur kuyu ve suyu. 42a-15; (Z. kuyusı) 42a-17, 42b-1, 42b-6, 42b-8, 42 b-12, 42b-14, 43a-16, 43b-1, 43b-2, 43b-3, 43b-5, 44a-2
Bi'r-ü z. 92b-12
hikâyet-i Bi'r-i z. 42a-6
Zemzemî: (k.a.) Hz. Muhammed'in adlarından biri, zemzemci, zemzem bulunan yere mensup, (bk. Muḥammed). 12a-16, 110b-10
zencîr : (f.) Zincir.
22a-13, 44b-17, 45a-1
z. birle 20a-5, 20a-6
z.-e 20a-5
Zerḳâ : (k.a.) Yemen kâhinlerinden bir kadın, Hz. Muhammed vücuda gelmeden önce peygamber olacağını haber verenlerden.
53a-11, 53a-11, 53a-13, 53a-15, 64a-13, 64a-14, 64b-3, 64b-6, 64b-13, 64b-17, 65a-3, 65a-8, 65a-10,65a-16, 65b-5, 69b-5, 69b-8, 69b-11, 69b-13, 69b-14, 70a-9, 70a-11, 70a-12,70a-13, 70a-15, 70a-16, 70a-17, 70b-1, 70b-4, 70b-6, 70b-10, 70b-11, 70b-12,r70b-13, 70b-14, 70b-14, 71a-1, 71a-5, 71a-6, 71a-7, 71a-12, 71a-13, 71a-14,71a-17, 71b-4, 71b-6, 71b-9, 71b-14, 72a-1, 72a-17, 72b-1, 72b-3, 72b-5, 72b-11,101a-12, 114b-7, 128b-9, 138a-11,139b-14
Z.-nun 53b-2, 65b-4, 72a-3
Z.-yı 53b-3, 64b-14, 65a-8, 70b-2,70b-3,

72b-4, 72b-5
Z.-ya 64a-13, 65a-6, 65a-15, 65a-16, 70b-14, 72b-1
Z.-dan 69b-6, 70b-5

zerde-hāne : (f. zerde a .) Eskiden zırh, silah vb. harb aletlerinin konduğu depo, silah deposu. 143a-4

zerrāt : (a.) Zerreler, parçalar.
z.-dan (cemī`-i z.) 23a-2

zerre : (a.) Zerre, pek küçük parça.
86b-9, 97b-17, 153b-15,190a-12
z.-nün 3a-2
z.-den 3a-1, 132a-12
z.-ce 4b-12

zevābitīn: (a.) İki bölük saç.
sāhıbu'z-z. 19a-16, 19a-17, 21b-13

zevāc : (a.) Evlenme.
z.-ı Hadīcetü'l-kübrā 204a-8

zevāde : (f.) Azık, azık stoku. 107b-2, 114b-14
z.-müz (ve lā-z.) 107a-17

zevāl : (a.) Sona erme, tükenme, yok olma.
35b-9, 35b-11, 39a-15, 39a-16, 50b-10, 154b-8, 159b-10
z.-e 117a-2
z.-i (iye.) 14a-6, 200b-2

zevi : (a.) Sahipler, malikler.
z.-'l-`ukūl "Akıl sahipleri". 2b-5, 130b-4,

zevk : (a.) Zevk. 45a-13

zevvar : (a.) Ziyaretçi, çok ziyaret eden.
z.-un (gen.) 23a-15
z.-larıdur 23b-2

zeyn : (a.) Zinet, süs, bezek, (krş. zīnet).
z. eyle- 43b-16, 43b-16

żıdd : (a.) Zıt, ters, aksi olma.
ż.-ıla 155b-1
ż.-ı (iye.) 136b-9, 155b-1

Żırār : (k.a.) Hz. Muhammed'in amcası; Abdülmuttalib'in oğlu.

44b-7, 44b-14,129a-13,145a-2,146b-16,215a-13, 216b-3, 221a-7
Ż.-a 222a-8

ẕī : (a. ẕü) Sahip, malik, (bk. ẕī-ʿacīb, ẕī-derd, ẕī-ġarīb, ẕī-himmet, ẕī-ḫōş, ẕi'l-ḥicce, ẕi-nefer, ẕi'n-nūreyn).

ẕī-ʿacīb: (a.) Acacip, garip, şaşılacak şey. 130b-2

ẕī-derd : (a.) Dertli. 57a-8

ẕī-ġarīb: (a.) Garip, tuhaf, acayip, şaşılacak şey. 103b-8

zihī : (f.) Ne (güzel), ne (hoş). 3a-7,3a-7, 3b-6, 3b-6, 3b-6, 3b-7, 3b-7, 3b-7, 8b-16,8b-16, 11a-16, 14a-5,14a-5,31a-4, 62a-12, 65a-6,72b-12,81a-1, 81a-2, 81a-2, 87b-12, 90a-15, 91a-6, 91b-15, 91b-15, 91b-15, 92a-2, 92a-2, 93b-2, 111b-14, 111b-15,116a-11, 116a-11,116a-11, 116a-11,116a-11,116a-11, 130a-7, 130a-14, 132a-13, 13 3b-4, 133b-6,133b-7, 133b-7, 133b-7,133b-8, 137a-13,147a-17, 151a-6, 153b-14, 158b-15, 158b-15, 159a-12, 159a-13, 160b-7, 160b-7, 160b-8,174a-11,176a-13, 200b-8, 207a-1,207a-2, 207a-4, 207a-14, 207a-14, 203a-2, 214b-14, 214b-17, 221b-3

ẕī-himmet: (a.) Himmetli, gayretli.
ẕ.-i sāmī 8b-16

ẕihn : (a.) Zihin, hâfıza gücü.
ẕ.-i (iye.) 6b-5

ẕī-ḫōş : (a. ḫōş f.) Ne hoş, ne güzel, 206b-14

ẕikr : (a.) Anma,hatıra getirme; anılma; tesbih ve çeşitli şekillerde Allah'ın sıfatlarını söyleme.
ẕ.-i esāmi'n-nebiyyi 12a-9
ẕ.-i mevlūdi'r-Rasūl 90b-1
ẕ.-i neseb-i Rasūllu'llah 12a-2
ẕ.-i zevvac-ı Ḫadīcetü'l-kübrā 204a-8
ẕ. olun- 102b-9, 174a-10
ẕ.-i (iye.) 8a-14, 94a-6, 187a-12
ẕ.-inde 218b-13

z.-lerinde 126b-6

zi'l-ḥicce: (a.) Kamerî aylardan içinde haç mevsimi de bulunan bir ay. 23a-16, 125b-13

zillet : (a.) Zillet, alçaklık. 6a-7

zindān : (f.) Zindan, hapishane.
z.-a 57b-15

Zī-nefer: (k.a.) Ebrehe'nin ordusunda vazife yapan Abdülmuttalib'in de yakın dostu olan bir bey. 79a-13,79a-15, 79a-17, 79b-1, 79b-6, 79b-9, 79b-10, 79b-12, 79b-13,79b-16, 79b-17, 80a-3, 80a-7, 80a-10, 80a-13, 80a-15,80b-6, 81a-8, 81a-10, 81b-13, 82b-5, 82b-7
Z.-i (akk.) 80b-6
Z.-e 81b-12, 82b-6

zīnet : (a.) Zinet, süs, bezek, (bk. zeyn). 80b-5
z. kim 43b-16
z. kıl- 84a-2
z.-ini 43b-15,66a-5, 75b-17
z.-ler birle 93b-12

zīnetlen-: (t.; zīnet a.) Süslenmek.
z.-ip 93b-13

zinhār : (f.) Zinhar, sakın, aman. 27b-2, 32a-10, 32a-17, 32b-6,36b-5,47a-1, 60a-2, 60a-3, 65a-17,73a-5, 79a-10, 97b-11, 105a-8, 105a-10,109b-4, 128a-5, 148a-5, 154a-11, 156a-4, 171a-17,183b-2, 186b-1,189a-14, 225a-11

Zi'n-nūreyn: (a.) İki nur sahibi, Hz. Muhammed'in iki kızı ile evlendiği için Hz. Osman'a verilen ad. 11b-11

zīrā : (f.) Zira, çünkü, (bk. zīre). 4b-6,6b-17, 13a-17, 14a-17, 17b-3, 18b-13, 20b-3, 20b-4, 20b-7, 26b-15, 27a-16, 28b-7, 29b-10, 30a-1, 32a-11,32b-15, 33a-14, 37b-14, 38a-6,41a-4, 42b-4, 44a-6, 45b-3, 46a-15,46b-3, 47a-3, 48a-16, 48b-14, 49a-1, 50b-10, 52a-12, 57a-4, 57a-9, 59a-7, 59b-14, 60b-9, 62a-15,65b-7, 66a-7, 66b-17, 70a-2, 73b-6, 75b-9, 78a-11,

79a-5, 82b-16, 84a-15,85b-11, 86a-8, 89a-1,
89b-6, 89b-13, 91b-5, 97b-14, 102b-16, 104a-5,
107b-15, 109a-14,111a-16,111b-8, 112a-5, 112b-7,
113b-2, 115b-7, 117b-16, 119a-1, 120a-15,120b-6
122b-2, 123b-11,128a-4, 128b-10, 128b-12,132b-11,
133b-2, 134b-11, 134b-14, 137b-12, 141b-14,
143b-9,145b-1, 153b-3,154a-6, 154a-11, 15 4b-10,
154b-13, 157b-13, 159a-11, 159b-10, 163a-14,
163a-14,163b-14, 165a-3, 166a-1,168a-6, 171b-11,
175a-17, 176b-2, 179b-16,184b-12, 185b-8,187b-12,
188a-7, 191a-5, 194a-17, 199b-14, 201a-11,
201a-13, 202 a-9, 202b-8, 208a-8, 210b-15,211b-9,
214a-16, 215a-5, 215b-8, 215b-10, 219a-13,221b-10,
225b-1
z. ki 8b-12, 187a-8
z. kim 71b-13, 90a-4, 115a-15, 135b-12

zīre : (f.) Zira, çünkü,(bk zīrā).
3b-11,6a-5, 24b-16, 35b-9, 39b-10, 82b-11,
179a-7

zīrek : (f.) Zeyrek, ne yaptığını bilmez; akıllı, zeki, anlayışlı. 83a-17. 135b-2
z.-ler 117b-17

zīreklik: (t.; zīrek+f.)Akıllılık, zekilik.
z.-i (iye.) 134a-1

zirih : (f.) Zırh.
154b-5, 15 7a-1, 167a-12
z.-ler 43b-3, 43b-14

ziyā : (a.) Ziya, ışık, aydınlık, nur. 14a- 7
z.-sı 195a-15

ziyāde : (a.) Ziyade, fazla, çok. 161a-17
z. ol- 52b-6, 207a-16

ẓiyāfe : (a.) Konukluk, misafirlik, misafir olma.
ẓ.-de (dāru'ẓ-ẓ."Konuk evi.") 163b-17, 171a-9

ẓiyāfet: (a. ẓiyāfet) Ziyafet, konukluk, misafirlik, misafire yemek verme.
ẓ.-e 203b-9

ziyān : (a.) Ziyan, zarar, hasar.
21b-6, 35b-6, 35b-9, 35b-11, 39a-15, 39a-16,

50b-10, 88b-7, 118b-16, 138b-13,144b-9,150a-4,
154b-8, 155a-5, 155a-6, 159b-10, 159b-11
z. eyle- 92a-3
z. kıl- 22a-2
z. ol- 83a-3
z.-a 56a-17, 83a-3, 117a-2, 138b-5
z.-dan 32b-2

ziyāret: (a.) Ziyaret,birini görmeye gitme; saygı göstermek, ululamak, feyiz almak, dua almak, için bir yere gitmek; ziyaretgah.
74b-10, 76b-12,84a-17, 103b-12
z. eyle- 11b-4, 103a-6, 115b-10, 192a-8
z. it- 102b-6, 140a-13
z. kıl- 100a-17, 102a-11,102b-7, 103a-3,119b-8, 122a-10, 149b-1, 174a-7, 188a-9, 194a-5,194b-3, 203b-2
z. ol- 89b-3
z.-e 23b-1, 81a-14, 126b-1
z.-i (iye.) 102a-9
z.-ine 28b-3, 192a-4, 199b-12
z.-inden 52a-10
z.-leri 74b-10

ziyāretgāh: (f. ziyāret a.) Ziyaretgah, ziyaret yeri.
z. kıl- 74b-12, 74b-13
z. ol- 116b-10

żu'afā : (a.) Zayıflar, muhtaçlar.
melce'ü'ż-ż 6b-8

żuhr : (a.) Öğle, gündûz ortası, (bk. żuhur).
ż.-ıla 8a-5

żuhur : (a.) Öğle, gündüz ortası, (bk. żuhr). 192b-14

żuhūr : (a.) Meydana çıkma , meydana gelme, hasıl olma.
aẓhar-ı ż. "Meydana gelenlerin en aşikârı." 136b-17
ż. it- 136b-12
ż.-a gel- 9a-16, 9b-3, 9b-3,9b-4, 19a-4, 19a-9, 21a-3, 23a-1, 25b-15, 30a-2, 54a-13, 62a-15, 68a-9, 100b-4,121a-14, 128b-4, 136b-16,

137a-1, 164a-7, 204b-13
z.-a getür- 9a-17
zukak : (a.) Sokak. 176b-6
z.-dan 176b-3
zulem : (a.) Karanlıklar, (krş. zulmāt).
mısbahı'z-z. 221a-17
zulm : (a.) Zulum, haksızlık, eziyet.
75a-8, 198b-11,199b-11
z.-ıla 172b-11, 172b-12
z. eyle- 195b-4
z. it- 195b-8, 198a-12
z. ol- 199b-14
z.-a 199b-10
zu'm : (a.) Haksız, yere zan, batıl zan.
z. eyle- 121a-16
z. it- 83a-1,130a-6
zulmat : (a.) Karanlık, (krş. zulem).
z.-ıla 95b-14
Zübeyr : (k.a.) Hz. Muhammed'in amcası; Abdülmuttalib'in oğlu, (bk. Zübeyr ibn-i 'Abdu'l-muttalib).
19a-17, 44b-10, 44b-15, 57a-12, 129a-13, 145a-2 , 146b-16, 154b-4, 157a-2, 157a-4,157a-6,157a-8 , 157a-10, 157a-16, 157a-17, 157b-1, 157b-8, 158a-7, 158b-11, 160a-8, 161a-11,175a-11,186a-3, 186a-5, 186a-6,186a-7, 186a-16,186b-8,187a-13, 187a-14,187a-15, 187b-2,187b-6, 187b-9, 188a-2, 188a-3, 188b-7, 189a-5, 189a-16, 189b-1, 189b-16, 190a-9, 190a-13,190b-3, 191b-2, 191b-4,191b-6, 191b-7,191b-11,191b-13,192a-8, 192a-13,192b-5, 192b-10, 192b-10, 192b-12, 192b-13,194a-7,194a-2, 197b-12, 215a-13,216b-13, 221a-7
Z. birle 187b-12, 193a-14
Z. dahı 193b-3
Z.-em 157a-6
Z.-dür 191b-17
Z.-ün 160a-17, 186a-4, 190a-15, 192b-8
Z.-i (akk.) 187b-12

Z.-e 157a-16, 157a-17,186a-16, 186b-2, 190a-16, 191b-6, 192b-3, 222a-8
Z.-den 191b-6, 197a-4

Zübeyr ibn-i `Abdu'l-muttalib: (k.a.) (bk. Zübeyr). 185b-17,186a-1, 187b-15

Zübeyr ibn-i `Avvām : (k.a.) Hz. Muhammed'in amcasının oğlu, (bk. Zübeyr ibni'l-`Avvām, Zübeyr ibni'l-`Avvām el-Esedī). 223a-15

Zübeyr ibni' l-`Avvām : (k.a.) (bk. Zübeyr ibn-i `Avvām). 223b-16

Zübeyr ibni'l-`Avvām el-Esedī : (k.a.) (bk. Zübeyr ibn-i `Avvām). 223a-14

Zühāl ::(a.) Büyük gezegenlerin altıncısı ve çıplak gözle görülebilenlerin en uzağı olan, Müşteri 'den sonra gelir. Farsçada Keyvân denir,(bk. Keyvān). 101b-1

zühd : (a.) Zühd, dünya zevklerinden kaçınarak kendini ibadete verme.
z.-i (iye.) 195a-16

zühhād : (a.) Zahitler, âbitler, ibadetle uğraşanlar. 177a-9

Zühre : (a.) Güneş sisteminin ikinci gezegeni, Halk arasında Çoban veya Kervan yıldızı olarak bilinir. 101b-4

zülāl : (a.) Sa f, katıksız, hafif tatlı, soğuk ve hazmı kolay su.
z.- bigi 43a-12, 43a-17, 61b-15
z.-e 45a-11

Zü'l-huleyfe : (y.a.) Eskiden Mekke ile Medine arasında bulunan kervanlar için bir konaklama yeri. 34b-15

zümre : (a.) Zümre, topluluk, cemaat.
z.-'i nisvān 124a-9

Züveyb : (k.a.) Hz. Muhammed'in süt annesi Halime'nin babası. 107a-11

zürriyet: (a. zürriyyet) Soy, bir adamın soyundan gelen çoluk çocuk cinsi, nesil, evlat, (bk. zürriyyet).

54a-13
z.-ün̄ (cemī`-i z.) (gen.) 17a-2
z.-üm 15a-12
z.-ün̄ 108a-8
z.-üne 13b-15
z.-i 22b-16, 44a-15, 62b-8
z.-inden 19b-7, 19a-9, 21b-4, 26a-15
z.-leri 100b-16

zürriyyet: (a.) Soy, bir adamın soyundan gelen çoluk, çocuk cinsi nesil, evlat, (bk. zürriyet) .
z.-üme 14a-1
z.-i 7b-9
z.-inden 70a-9